ΠΡΑΚΤΙΚΑ

ΤΩΝ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΩΝ ΤΗΣ ΓΕΡΟΥΣΙΑΣ

ΤΗΣ

ΠΡΩΤΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

ΤΗΣ

ΤΡΙΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

1851.

002
ΠΡΓ
ΠΕΡ.Γ
ΣΥΝ.Α
1850-1851

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

ΤΩΝ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΩΝ

ΤΗΣ

ΓΕΡΟΥΣΙΑΣ

ΤΗΣ Α'. ΣΥΝΟΔΟΥ ΤΗΣ Γ'. ΠΕΡΙΟΔΟΥ.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῇ 9 Νοεμβρίου 1850. Ἡμέρᾳ πέμπτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 27 μελῶν, ὁ πρεσβύτερος τούτων Κ. Α. Δελιγιάννης, παραλαβὼν ὡς προσωρινοὺς Γραμματεῖς τοὺς νεωτέρους τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν Α. Γρηγοριάδην, καὶ Ἀδὰμ Δούκα, κηρύττει τὴν ἔναρξιν τῆς Συνεδριάσεως.

Ἑπομένως ἀναγνώσθη τὸ περὶ διορισμοῦ τοῦ Κ. Προέδρου Β. Διάταγμα, ἔχον οὕτως.

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἄρθρον 78 τοῦ Συντάγματος, ἀπεφασίσαμεν νὰ διορίσωμεν, καὶ διορίζομεν Πρόεδρον τῆς Γερουσίας τὸν Γερουσιαστὴν Κύριον Ἀναγνώστην Δελιγιάννην.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἡμετέρου Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου θέλει ἐκτελέσει, καὶ δημοσιεύσει τὸ παρὸν Διάταγμα.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 27 Ὀκτωβρίου 1850.

Ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως
Ἡ Βασίλισσα
ΑΜΑΛΙΑ.

Α. Γ. ΚΡΙΕΖΙΣ.

Ἀπαγγελθείσης ἔπειτα ὡς ἀντικειμένου τῆς Συνεδριάσεως τῆς ἐκλογῆς τῶν Ἀντιπροέδρων, Γραμματέων, καὶ Ταμίου τῆς Γερουσίας, καὶ γενομένης ψηφοφορίας περὶ τῶν πρώτων, καὶ διαλογῆς τῶν ψήφων ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Γ. Δε-

ρειώτου, καὶ Ι. Σταϊκου, ἔλαχον ὁ μὲν Γ. Καρακατζάνης ψήφους **24**, ὁ δὲ Τάτζης Μαγγίνας **23**· ἄλλος δὲ τρεῖς, καὶ ἄλλος μίαν· ἑπομένως ὁ Κ. Πρόεδρος ἐκήρυξεν ὡς Ἀντιπροέδρους τοὺς διαληφθέντας τὴν ἀπόλυτον πλειονοψηφίαν λαβόντας.

Γενομένης μετὰ ταῦτα ψηφοφορίας περὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν Γραμματέων, καὶ διαλογῆς τῶν ψήφων ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν αὐτῶν ψηφολεκτῶν, ἔλαχον ὁ μὲν Ἀθ. Γρηγοριάδης ψήφους **22**, ὁ δὲ Ι. Παξιμάδης **21**. ἄλλος δὲ **5**, καὶ ἄλλος **4**. ἑπομένως ὁ Κ. Πρόεδρος ἐκήρυξεν ὡς Γραμματεῖς τοὺς εἰρημένους.

Γενομένης ἐπὶ τέλους ψηφοφορίας περὶ τῆς ἐκλογῆς τοῦ Ταμίου, καὶ διαλογῆς τῶν ψήφων ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν αὐτῶν ψηφολεκτῶν, ἔλαχεν ὁ Κ. Γ. Δαρειώτης ψήφους **19**, ἄλλος **8** καὶ ἄλλος μίαν· ἑπομένως ὁ Κ. Πρόεδρος ἐκήρυξε τοῦτον ὡς Ταμίαν.

Προτείναντός τινος μετὰ ταῦτα ν' ἀναγνωσθῶσι τὰ περὶ διορισμοῦ νέων Γερουσιαστῶν Β. Διατάγματα, κατὰ τὸ ἄρθ. **9** τοῦ Κανονισμοῦ, ἀντέταξεν ἄλλος, μετὰ τὰς ἀρχαιρεσίας ἡ Γερουσία μερίζεται εἰς Τμήματα· ἑπομένως δὲν δύναται νὰ προκηρυθῇ οὐδεμία ἄλλη πρᾶξις.

Τὰ Β. Διατάγματα, ἐπέρεσεν ἄλλος, μηδόλως τοῦ Κανονισμοῦ ῥητῶς ἀπαγορεύοντος, ἀναγινώσκονται, ἅμα ἁρμοδίως παρουσιασθῶσι, καὶ παραπέμπονται εἰς τὰ Τμήματα, ἂν ἀπαιτῆται. Τὰ περὶ διορισμοῦ ὅμως νέων Γερουσιαστῶν Διατάγματα καθόλου δὲν παραπέμπονται εἰς τὰ Τμήματα, καὶ ἑπομένως ἡ πρὸ τῆς σχηματίσεως τούτων ἀνάγνωσις των οὐδόλως ἀντίκειται εἰς τὸν Κανονισμόν.

Τὸ προμνησθὲν **9** ἄρθρον τοῦ Κανονισμοῦ, ἀντέταξεν ὁ προλαλήσας, ῥητῶς καὶ ἀνενδυάστως ἀπαιτεῖ τὴν συγκρότησιν τῶν τμημάτων μετὰ τὰς ἀρχαιρεσίας ἄνευ τινος διαστολῆς τῶν ἀναγνωσθησομένων Διαταγμάτων. Ἄλλως τε κατὰ τὸ ἄρθρ. **76** τοῦ Κανονισμοῦ ὁδιορίζόμενος Γερουσιαστὴς κοινοποιεῖ τὸ Διάταγμα τοῦ διορισμοῦ του εἰς τὸν πρόεδρον, ὅστις εἰδοποιεῖ περὶ τούτου τὴν Γερουσίαν εἰς τὴν προσεχῆ Συνεδρίασιν, ἀναγινώσκεται τὸ Διάταγμα, καὶ ὁρίζεται ἡ ἡμέρα τῆς ἐμφανισεώς του· μὴ ὑπαρξάσης λοιπὸν προηγουμένως ἄλλης Συνεδριάσεως, ὁ Πρόεδρος ὀφείλει νὰ εἰδοποιήσῃ τὴν Γερουσίαν περὶ τῶν νεοδιορισθέντων Γερουσιαστῶν κατὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν, καὶ τότε ν' ἀναγνωσθῶσι τὰ Διατάγματα τοῦ διορισμοῦ των, καὶ νὰ ὁρισθῇ ἡ ἡμέρα τῆς ἐμφανισεώς των.

Τὸ μνησθὲν ἄρθρον, ἀντέταξεν ἄλλος, οὐδόλως ἀντίκειται ἐπὶ τοῦ προκειμένου· διότι οἱ ἤδη διορισθέντες Γερουσιαστὰ ἐνεχείρησαν τὰ διατάγματα τοῦ διορισμοῦ των πρὸ ἡμερῶν, καὶ προσεχὴς συνεδρίασις ἀπὸ τῆς ἐγχειρίσεως εἶναι ἡ παροῦσα· ἄρα, συμφώνως μὲ τὸν Κανονισμόν, δύνανται σήμερον ν' ἀναγνωσθῶσιν. Ἄλλως τε ἡ ἀνάγνωσις τούτων δὲν ἀποτελεῖ πρᾶξιν τῆς Γερουσίας, εἰς ἣν ἀπαιτεῖται ἡ σύμπραξις τῶν τμημάτων, καὶ ἑπομένως δύναται κάλλιστα νὰ προκηρυθῇ τοῦ σχηματισμοῦ αὐτῶν. Ἐκτὸς τούτων, ἀφοῦ συζητουμένου τινος ἀντικειμένου, προκηρεῖται ἡ ἀνάγνωσις τοῦ διατάγματος, νεοδιορισθέντος Γερουσιαστοῦ καὶ ἀναβάλλεται ἡ συζήτησις μέχρι τῆς εἰσαγωγῆς τούτου διὰ νὰ λάβῃ μέρος, πολλῷ μᾶλλον ἐξ ἀναλογίας δύναται νὰ προκηρυθῇ ἤδη ἡ ἀνάγνωσις ἀπὸ τὸν σχηματισμὸν τῶν τμημάτων.

Ἑπομένως ἀποφασισμένης τῆς Γερουσίας, κατ' ἐρώτησιν τοῦ Κ. Προέδρου, ἀνεγνώσθησαν τὰ ἑξῆς διατάγματα.

Ἀριθ. Σφραγ. **15754** Ο Θ Ω Ν

ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὰ ἄρθρ. **70**, **72** καὶ **74** τοῦ Συντάγματος εὐαρεστούμεθα νὰ διορίσωμεν Γερουσιαστὴν τὸν Ὑποστράτηγον Κύριον Κίτζον Τσαβέλλαν ἀναδειχθέντα Ἀρχηγὸν στρατοπέδου, ὁδηγήσαντα τὰ Ἑλληνικὰ ὅπλα κατὰ τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα, προσέτι ἄνδρα ἱστορικὸν, καὶ χρηματίσαντα δὶς πληρεξούσιον εἰς Ἐθνικὰς Συνελεύσεις κλπ.

Ὁ Ἡμέτερος Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου θέλει προσυπογράψει καὶ δημοσιεύσει τὸ παρὸν Διάταγμα.

Ἀθῆναι τὴν **30** Ὀκτωβρίου **1850**.

Ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως

Ἡ Βασίλισσα

ΑΜΑΛΙΑ.

Α. Γ. ΚΡΙΕΣΗΣ.

Ἀρ. Σφραγ. **15755** Ο Θ Ω Ν

ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὰ ἄρθρ. **70**, **72** καὶ **74** τοῦ Συντάγματος εὐαρεστούμεθα νὰ διορίσωμεν Γερουσιαστὴν τὸν Ὑποστράτηγον Κύριον Ἀλέξην Βλαχόπουλον, ἀναδειχθέντα Ὑπουργὸν κατὰ τὸ **1823**, καὶ **1826**, καὶ Ὑποστράτηγον ἀπὸ τοῦ **1843**.

Ο Ημέτερος Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου θέλει προσυπογράψει, ἐκτελέσει καὶ δημοσιεύσει τὸ παρὸν διάταγμα.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 30 Ὀκτωβρίου 1850.

Ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως
Ἡ Βασίλισσα
ΑΜΑΛΙΑ.

Α. Γ. ΚΡΙΕΖΗΣ

Ἀριθ. σφραγ. 15756. ΟΘΩΝ
ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὰ ἄρθρ. 70, 72, καὶ 74 τοῦ Συντάγματος εὐαρεστούμεθα νὰ διορίσωμεν Γερουσιαστὴν τὸν ὑποστράτηγον Κύριον Γαρδικιώτην Γρίβαν, Ἡμέτερον Ἱπποστασιάρχην καὶ Ὑπασπιστὴν ἀναδειχθέντα Ὑποστράτηγον ἀπὸ τὸ 1844.

Ὁ Ἡμέτερος Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου θέλει προσυπογράψει, ἐκτελέσει καὶ δημοσιεύσει τὸ παρὸν διάταγμα.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 30 Ὀκτωβρίου 1850.

Ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως
Ἡ Βασίλισσα
ΑΜΑΛΙΑ

Α. Γ. ΚΡΙΕΖΗΣ.

Ἀπερασίσθη νὰ περιφωνῶσιν εἰς τὸ Γραφεῖον διὰ τὰ παραιτέρω.

Μετὰ ταῦτα ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν Συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΔΕΛΙΓΙΑΝΝΗΣ.

Οἱ Ἀντιπρόεδροι
Ι. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ.
Τ. ΜΑΓΙΝΑΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀθ. Γρηγοριάδης.
Ι. Παξιμάδης

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 13 Νοεμβρίου 1850, ἡμέρα Δευτέρα.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 27 μελῶν, ὁ Κ. Πρόεδρος κηρύττει τὴν ἔναρξιν τῆς Συνεδριάσεως.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα, ἐγκρίνονται, μηδεμιᾶς ἐνστάσεως γενομένης.

Ἀνεγνώσθη ἔπειτα ἡ περὶ τῶν διορισθέντων Γερουσιαστῶν Ἔκθεσις τοῦ Γραφείου, ἔχουσα ὡς ἕπεται.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν,

Τὸ Γραφεῖον τῆς Γερουσίας, συνεπείᾳ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Σώματος ἐν τῇ Συνεδριάσει τῆς 9 τοῦ ἐνεστῶτος μηνὸς, λαβὸν ὑπ' ὄψιν τὰ ὑπ' ἀριθ. 15754, 15755, καὶ 15756 Β. Διατάγματα, δι' ὧν διορίζονται Γερουσιασταὶ οἱ Κύριοι Κίτζος Τζαβέλας, Γαρδικιώτης Γρίβας, καὶ Ἀλ. Βλαχόπουλος, συμφώνως μὲ τὰ ἄρθρα 70, 72, καὶ 74 τοῦ Συντάγματος, καὶ εὑρὸν αὐτὰ φέροντα τὰς ἀπαιτουμένας διατυπώσεις, ἀναγγέλλει τοῦτο εἰς τὸ Σῶμα, διὰ νὰ διορίσῃ τὴν ἡμέραν τῆς ἐμφανίσεως καὶ ὁρκοδοσίας αὐτῶν κατὰ τὸ ἄρθρον 57 τοῦ Συντάγματος.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 10 9βρίου 1850.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΔΕΛΙΓΙΑΝΝΗΣ

Οἱ Ἀντιπρόεδροι
Ι. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ
Τ. ΜΑΓΙΝΑΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Ι. Παξιμάδης.
Ἀθ. Γρηγοριάδης.

Μετὰ ταῦτα, διαταγῇ τοῦ Κ. Προέδρου, δύο τῶν Γερουσιαστῶν οἱ ΚΚ. Π. Γιατράκος, καὶ Ι. Στάϊκος, προπορευομένων δύο κλητήρων, εἰσήγαγον τοὺς εἰρημένους Γερουσιαστὰς εἰς τὸ Συνέδριον τῆς Γερουσίας, οἵτινες δώσαντες, μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ περὶ διορισμοῦ των Διατάγματος, τὸν παρὰ τοῦ ἄρθρου 57 τοῦ Συντάγματος ὅρκον, συνταχθέντος περὶ τῆς ὁρκοδοσίας τοῦ ἀπαιτουμένου πρωτοκόλλου, ἔλαβον τὰς ἕδρας των.

Ἀνεγνώσθη ἔπειτα τὸ ἑπόμενον περὶ διορισμοῦ τοῦ Κ. Δ. Χατσίσκου ὡς Γερουσιαστοῦ Β. Διάταγμα.

Ἀριθ. Σφραγ. 15757 ΟΘΩΝ
ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὰ ἄρθρα 70, 72, καὶ 74 τοῦ Συντάγματος, εὐαρεστούμεθα νὰ διορίσωμεν Γερουσιαστὴν τὸν νῦν Νομάρχην Ἀττικοβοιωτίας Κ. Δημήτριον Χατσίσκον, ἀναδειχθέντα βουλευτὴν τῆς πρώτης καὶ δευτέρας περιόδου.

Ὁ ἡμέτερος Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου θέλει προσυπογράψει, ἐκτελέσει καὶ δημοσιεύσει τὸ παρὸν Διάταγμα.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 30 8βρίου 1850.

Ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως
Ἡ Βασίλισσα
ΑΜΑΛΙΑ

Α. Γ. Κριεζης

Ἀπεφασίσθη νὰ σταλῇ εἰς τὸ Γραφεῖον διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἀναγνώσθη τὸ ἀπὸ 9/21 ἐνεστῶτος μηνὸς ἔγγραφον τοῦ ἐπὶ τῶν αὐλικῶν τελετῶν, εἰδοποιοῦντος τὸ Προεδρεῖον, ὅτι ἡ Α. Μ. ἡ Βασίλισσα διέταξε πένθος τριῶν ἑβδομάδων ἕνεκα τῆς ἀποβιώσεως τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλίσσης τοῦ Βελγίου Λουΐζας.

Ἀναγνωσθεισῶν ἑπομένως ἀναφορῶν τῶν Γερουσιαστῶν Β. Χρηστακοπούλου, Δ. Ὀλυμπίου, Α. Μαυρομιχάλη, Δ. Κανελλοπούλου, Β. Βουδούρη, καὶ Σ. Θεοχαροπούλου, ἐξαιτουμένων ἄδειαν ἀπουσίας, τοῦ πρώτου μέχρι τῆς 20 τοῦ ἤδη μεσοῦντος, τοῦ δευτέρου, λόγῳ ἀσθενείας, ἐπιβεβαιουμένης ὑπὸ ἰατρικοῦ πιστοποιητικοῦ, 40 ἡμερῶν, τοῦ τρίτου 15 ἡμερῶν, τοῦ τετάρτου ἑνὸς μηνὸς λόγῳ ἀσθενείας, τοῦ πέμπτου ἓξ μηνῶν διὰ τὸν αὐτὸν λόγον, καὶ τοῦ τελευταίου Σ. Θεοχαροπούλου ἀόριστον χάριν δημοσίας ὑπηρεσίας, ἡ Γερουσία τῶν μὲν ἄλλων παρεδέχθη τὰς αἰτήσεις, τοῦ δὲ προτελευταίου περιώρισεν εἰς τρεῖς μῆνας, καὶ τοῦ τελευταίου εἰς 40 ἡμέρας κατὰ τὰ προαποφασισμένα ἐν ταῖς προηγουμένοις Συνόδοις.

Εἰπὼν ἔπειτα ὁ Κ. Πρόεδρος ὅτι τὸ Γραφεῖον ἐσχημάτισε τὰ τμήματα καὶ ἐξέθηκε τὸν πίνακα τῆς διαιρέσεως αὐτῶν εἰς τὴν Αἴθουσαν, καὶ ὅτι πρέπει νὰ συνέλθωσιν διὰ νὰ ἐνεργήσουν τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 10 τοῦ κανονισμοῦ διατασσόμενα, συγχρόνως δὲ νὰ ἐκλέξωσι τὴν ἐπιτροπὴν πρὸς σύνταξιν τοῦ Σχεδίου τῆς εἰς τὸν Βασιλικὸν λόγον ἀπαντήσεως, ἔλυσε τὴν Συνεδρίασιν.

Ὁ πρόεδρος

Α. ΔΕΛΙΓΙΑΝΝΗΣ.

Οἱ Ἀντιπρόεδροι
Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ.
Τ. ΜΑΓΓΙΝΑΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀ. Γ ρ η γ ο ρ ι ά δ η ς.
Ι. Π α ξ ι μ ά δ η ς.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῇ 16 Νοεμβρίου 1850 Ἡμέρᾳ Πέμπτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν Κ. Κ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 27 μελῶν, ὁ Κ. Πρόεδρος κηρύττει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης συνεδριάσεως, ἀναγνωσθέντα, ἐπικυροῦνται, μηδεμιᾶς ἐνστάσεως γενομένης.

Ἀναγνώσθη ἔπειτα ἡ ἑπομένη ἔκθεσις τοῦ Γραφείου περὶ τοῦ διορισθέντος Γερουσιαστοῦ Κ. Δ, Χατσίσκου.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Τὸ Γραφεῖον τῆς Γερουσίας, συνεπείᾳ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Σώματος ἐν τῇ Συνεδριάσει τῆς 13 τοῦ ἐνεστῶτος μηνὸς, λαβὸν ὑπ' ὄψιν τὸ ὑπ' ἀριθ. 15,757 Β. Διάταγμα, δι' οὗ διορίζεται Γερουσιαστὴς ὁ Κ. Δ. Χατσίσκος συμφώνως μὲ τὸ ἄρθρ. 72 τοῦ Συντάγματος, καὶ εὑρὸν αὐτὸ φέρον τὰς ἀπαιτουμένας διατυπώσεις, ἀναγγέλλει τοῦτο εἰς τὸ Σῶμα διὰ νὰ διορίσῃ τὴν ἡμέραν τῆς ἐμφανίσεως καὶ ὁρκοδοσίας αὐτοῦ κατὰ τὸ ἄρθρ. 57 τοῦ Συντάγματος.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 15 Νοεμβρίου 1850.

Ὁ Πρόεδρος

Α. ΔΕΛΙΓΙΑΝΗΣ.

Οἱ Ἀντιπρόεδροι
Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ.
Τ. ΜΑΓΓΙΝΑΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Α. Γ ρ η γ ο ρ ι ά δ η ς.
Ι. Π α ξ ι μ ά δ η ς.

Ἀναγγειλάντος τοῦ Κ. Προέδρου τὴν ἐμφάνισιν τοῦ διορισθέντος Γερουσιαστοῦ, καίπερ μὴ προτιθέμενος ν' ἀντιτάξω ἤδη κατὰ τῆς ἀμέσου ἐμφανίσεως τοῦ διαληφθέντος Γερουσιαστοῦ, εἰπέ τις, ὀφείλω νὰ κάμω ὡς πρὸς τὸ μέλλον τοιαύτας παρατηρήσεις τινὰς περὶ τε τῆς τάξεως καὶ τῆς τηρήσεως τοῦ Κανονισμοῦ, τὰ ὁποῖα ἀναπόσπαστα ὄντα τῆς ἐνεργείας παντὸς πολυμελοῦς Σώματος, παρέχουσι πλείω καὶ τὴν μόνην, κάλλιον εἰπεῖν, ἐγγύησιν τῆς ἐκπληρώσεως τῶν ἐμβριθῶν καὶ σοβαρῶν αὐτοῦ καθηκόντων.

Ἡ διάταξις τοῦ Κανονισμοῦ, τοῦ νὰ ὁρίζηται μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ Διατάγματος ἡ ἡμέρα τῆς ἐμφανίσεως τοῦ διορισθέντος Γερουσιαστοῦ, δὲν εἶναι ἁπλοῦς καὶ περιττὸς τύπος· ἀποβλέπει αὐτὴν τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ Σώματος, καὶ προασπίζει αὐτὴν τὴν ὀλοτιμίαν τοῦ διοριζομένου Γερουσιαστοῦ· διότι οἱ μὲν Γερουσιασταὶ λαμβάνουσι τὸν ἀπαιτούμενον χρόνον τοῦ ν' ἀναμνησθῶσι τὰ προσόντα, καὶ τὰς ἐκδουλεύσεις τοῦ διορισθέντος, καὶ οὕτω χαίροντες ν' ἀποδεχθῶσιν ἐντὸς τοῦ περιβόλου των ὡς συγκαθεδρον καὶ συμβουλευόμενον τὸν νέον συναδελφόν των, ὁ δὲ διορισθεὶς τὴν τοιαύτην ὑπὲρ ἑαυτοῦ ἰδέαν τούτων μανθάνων, καὶ ῥητῶς τὴν ἡμέραν τῆς ἐμφανίσεώς του γινώσκων πρό-

σχαρις θέλει ἐμφανίζεται, ἐνῷ ἄλλως τουναντίον ἀποτέλεσμα θέλει ἐπέλθη, καὶ μάλιστα, ἂν, προσελθόντος, ἀναβάλλῃ ἡ Γερουσία, ὡς δύναται, τὴν εἰς ἄλλην ἡμέραν ἐμφάνισίν του. Ἐκτὸς τούτων μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν ἑκάστης ἐκθέσεως πρέπει νὰ παρέρχωνται 24 ὧραι τοὐλάχιστον μέχρι τῆς συζητήσεως κατὰ τὴν ῥητὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 22 τοῦ Κανονισμοῦ.

Κατὰ τὴν πρώτην τῆς Γερουσίας Συνεδρίασιν, προτεθείσης τῆς ἀναγνώσεως τῶν περὶ διορισμοῦ νέων Γερουσιαστῶν Διαταγμάτων, καὶ ἐν παρόδῳ γενομένης παρατηρήσεως, ὅτι ἡ ἡμέρα ἐκείνη ὁρίζεται διὰ μόνας τὰς ἀρχαιρεσίας, καὶ ὅτι πᾶσα ἄλλη πρᾶξις πρέπει νὰ λάβῃ χώραν μετὰ τὸν σχηματισμὸν τῶν τμημάτων, ἅπερ ὀφείλουν νὰ συντάξουν τὴν ἀπαιτουμένην ἔκθεσιν, ἐλέχθη παρά τινος, ὅτι ἡ Γερουσία δὲν δύναται οὐδεμίαν νὰ ἐπιφέρῃ γνώμην ἐπὶ τῶν Βασιλικῶν διαταγμάτων· ἡ ἰδέα αὕτη δὲν προσβάλλεται ὑπὸ πλειοψηφίας, ἡ ἰσχυρὰς τοὐλάχιστον μειοψηφίας· τουναντίον μάλιστα ἔλαβεν ἄλλοτε χώραν, ὅτε, προκειμένου περὶ εἰσαγωγῆς νέων Γερουσιαστῶν, πολλοὶ τῶν πρώτων, ὧν τινες ἤδη κατέχουν τὰς ὑψηλοτέρας ἐν τῇ πολιτείᾳ θέσεις, ἀπεχώρησαν τοῦ συνεδρίου, ὡς μὴ δοθέντος αὐτοῖς τοῦ λόγου ἐπὶ τῶν Βασιλικῶν διαταγμάτων· ἐπὶ τῆς συζητήσεως τοῦ Κανονισμοῦ πολλῶν περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου λεχθέντων ἡ Γερουσία μεγάλως τὰ Βασιλικὰ σεβομένη προνόμια, δὲν παρεδέχθη ὅ,τι ἐν Γαλλίᾳ ὡς κανόνα ἐπρέσβευον καὶ ἐνήργουν, τὴν ἐξέλεγξιν δηλονότι τῶν Βασιλικῶν διαταγμάτων. οὐχ' ἧττον ὅμως ὁρίσταται καὶ παρ' ἡμῖν τὸ ζήτημα τοῦτο ὅπερ οὔτε καταφατικὴν οὐδ' ἀποφατικὴν δύναται ἀπολύτως νὰ λάβῃ λύσιν, καὶ ἑπομένως οὐδὲ ἀπόλυτος νὰ μορφωθῇ κανὼν, ὅτι ἔχει, ἢ οὔ, ἡ Γερουσία δικαίωμα νὰ ἐξελέγχῃ τὰ Βασιλικὰ Διατάγματα. Ἐν Ἀγγλίᾳ ὡς μὴ ἀπαιτουμένων προσόντων, ἀλλὰ δυναμένης τῆς Κυβερνήσεως νὰ διορίζῃ ὃν τινα βούλεται Γερουσιαστὴν, δὲν ἐπιτρέπεται οὐδεμία ἐξέλεγξις· ὅπου ὅμως ἀπαιτοῦνται προσόντα, τὸ ζήτημα δὲν δύναται νὰ λάβῃ ὁμοίαν λύσιν, ἀλλ' ὅλως ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὰς περιστάσεις· καὶ δεόντως· ἐπειδὴ ὁ χρόνος δύναται νὰ ἐξαλείψῃ τὰ ἀποδεικτικὰ τῶν προσόντων τινος μέσα, ἡ δὲ Κυβέρνησις, καὶ ἐν καλῇ ἴσως πίστει, νὰ διορίσῃ τινὰ Γερουσιαστὴν, νομίζουσα, ὅτι ἔχει τὰ προσόντα, δὲν εἶναι μέγιστον κοινωνικὸν καὶ πολιτικὸν συμφέρον νὰ ῥωτισθῇ αὕτη περὶ τῆς ἀπάτης ταύτης εἴτε παρὰ τῆς Γερουσίας ὅλης, εἴτε παρὰ τοῦ Προέδρου, εἴτε παρά τινος τῶν Γερουσιαστῶν, ἢ καὶ παρ' οἱουδήποτε, πολίτου, καὶ οὕτω νὰ ἀνακληθῇ τὸ τοιοῦτον Διάταγμα,

καὶ ἀρθῇ ἡ Συνταγματικὴ αὕτη παραβίασις; Τοιοῦτον τι συνέβη ὡς ἅπαντες ἐνθυμεῖσθε, καὶ παρ' ἡμῖν, καὶ ἀμέσως ἡ Κυβέρνησις ἀνώρθωσε τὸ λάθος της, καὶ ἀνεκάλεσε τὸ διάταγμα, μαθοῦσα ὅτι ὁ διορισθεὶς Γερουσιαστὴς δὲν εἶχε τὰ προσόντα· ὅμοιόν τι ἔλαβε χώραν καὶ ἐν Γαλλίᾳ. Ὁ Ρόσσης ὁ ἐπίσημος πανεπιστήμων διωρίσθη Γερουσιαστὴς· ἀνακαλύψασα ἡ Γερουσία, ὅτι δὲν ἦτο πολίτης Γάλλος, εἰδοποίησεν ἐμπιστευτικῶς τὴν Κυβέρνησιν, ἥτις ἀμέσως τῷ ἔδωκε γενικὴν πολιτογράφησιν, καὶ οὕτως εἰσήχθη εἰς τὴν Γερουσίαν.

Ὅταν λοιπὸν τὰ προσόντα τοῦ διοριζομένου ἦναι ἀναμφισβήτητα καὶ γνωστά, τότε βεβαίως οὐδαμῶς δύναται ἡ Γερουσία νὰ προβῇ εἰς τὴν ἐξέλεγξιν τῶν Βασιλ. Διαταγμάτων· ὅταν ὅμως ἡ Κυβέρνησις περιπέσῃ τυχὸν εἰς γνωστὰ καὶ πάγκοινα πραγματικὰ λάθη ὡς πρὸς τὰ προσόντα τοῦ διοριζομένου, τότε ἐξωδίκως τοὐλάχιστον καὶ ἐμπιστευτικῶς ὑπὸ τοῦ Κ. Προέδρου, ἢ ἄλλως πρέπει νὰ τῇ γίνῃ τοῦτο γνωστόν, ἵνα ἀνορθώσῃ τὸ λάθος της. Καὶ ἐπὶ τούτῳ ὀφείλει μάλιστα νὰ θεωρῇ ὡς εὐεργεσίαν τὴν τοιαύτην παρατήρησιν, ὅταν ἐν ἀγνοίᾳ ἀπατᾶται.

Μὴ ἀντιτείνων γενικῶς εἰς τὰ ῥηθέντα, ἑτέρωθεν ἄλλος, παρατηρῶ, ὅτι ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 22 τοῦ Κανονισμοῦ, ἀφορῶσα τὴν ἐπὶ τῶν νομοσχεδίων Ἔκθεσιν, δὲν ἐφαρμόζεται ἐπὶ τοῦ προκειμένου· ὥστε δὲν ἀπαιτεῖται ἀναγκαίως ἡ παρέλευσις 24 ὡρῶν ἀπὸ τῆς ἀναγνώσεως τῆς Ἐκθέσεως τοῦ Γραφείου πρὸς ἐμφάνισιν τοῦ διορισθέντος Γερουσιαστοῦ· ἄλλως τε κατὰ τὸ ἄρθρον 76 μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐκθέσεως τοῦ Γραφείου, ἡ Γερουσία ὁρίζει τὴν ἡμέραν τῆς ἐμφανίσεως κατὰ τὸ δικαῖον αὐτῆς, ὥστε εἴτε σήμερον ὁρίσει ταύτην, εἴτε αὔριον, ἢ ὅτε βούλεται, οὐδεμία ἔλλειψις, οὐδὲ παράβασις τοῦ Κανονισμοῦ ὑπάρχει.

Ἐις πρὸς τὰς περὶ τῆς ἐξελέγξεως τῶν Β. Διαταγμάτων ἰδέας τοῦ προλαλήσαντος, παρατηρῶ μόνον, ὅτι πρὸ τῆς ἀναγνώσεως αὐτῶν ἐν τῇ Γερουσίᾳ δύναται ὁ Πρόεδρος, ἢ ἄλλος τις ἐμπιστευτικῶς νὰ γνωστοποιήσῃ εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὴν ἔλλειψιν, ἥτις εἶπεν τῶν προσόντων τοῦ διορισθέντος, καὶ νὰ γίνῃ ἡ πρὸς τὴν οὖσα διόρθωσις· μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν πᾶσα κατ' αὐτῶν παρατήρησις ἢ ἀντίστασις θεωρεῖται καιρία προσβολή· τούτου ἕνεκεν ὁ κανονισμὸς οὐδὲν ἀνέφερε περὶ τῆς ἐξελέγξεως τῶν προσόντων.

Ἁπλῶς περὶ τῆς τάξεως ἕνεκα τῆς σοβαρότητος τοῦ πράγματος λαλήσας, εἶπεν ὁ προαγορεύσας, καθόλου δὲν ἀντέπαξα περὶ τῆς ἀμέσου εἰσαγωγῆς τοῦ διορισθέντος Γερουσιαστοῦ,

Ἑπομένως, διαταγῇ τοῦ Κ. Προέδρου, δύο τῶν Γερουσιαστῶν οἱ ΚΚ. Ι. Στάϊκος, καὶ Π. Γιατράκος, προπορευομένων δύο τῶν κλητήρων, εἰσήγαγον τὸν διορισθέντα Γερουσιαστὴν Κ. Δ. Χατσίσκον εἰς τὸ Συνέδριον, ὅστις μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ περὶ διορισμοῦ του Διατάγματος, δοὺς τὸν ἀπαιτούμενον ὅρκον, κατὰ τὸ συνταχθὲν τῆς ὁρκοδοσίας πρωτόκολλον, ἔλαβε τὴν ἕδραν του.

Ἀναγνωσθείσης ἀναφορᾶς τοῦ Γερουσιαστοῦ Ἰω. Χ. Πέτρου ἀπὸ 9 τοῦ μεσοῦντος, ἐξαιτουμένου εἰκοσαήμερον ἀπουσίας ἄδειαν, ἡ Γερουσία ἐνέκρινε ταύτην, ἀρχομένην ἀπὸ τὴν ἡμερομηνίαν τῆς ἀναφορᾶς του.

Προτείναντος τινὸς νὰ ὁρισθῇ ἡ ἐλευσομένη τετάρτη διὰ νὰ καθυποβάλλῃ σπουδαίας καὶ ἐπωφελεῖς τινὰς παρατηρήσεις, καὶ νὰ προσκληθῶσιν ἐπὶ τούτῳ οἱ ΚΚ. Ὑπουργοί, ἡ τοὐλάχιστον οἱ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Στρατιωτικῶν καὶ Ἐσωτερικῶν, ἡ Γερουσία παρεδέξατο τὴν πρότασιν ταύτην.

Μετὰ ταῦτα ἀνεγνώσθη ἡ ἑπομένη πρότασις τῶν Γερουσιαστῶν ΚΚ. Σ. Καλογεροπούλου. καὶ Γ. Γλαράκη περὶ τροπολογίας τῶν ἄρθρων **43**, **44**, καὶ **80** τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Γερουσίας.

Πρότασις τῶν Γερουσιαστῶν ΚΚ. Σ. Καλογεροπούλου καὶ Γ. Γλαράκη.

Περὶ τροπολογίας τῶν ἄρθρων **43**, **44**, καὶ **80** τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Γερουσίας.

Θεωροῦντες οἱ ὑποφαινόμενοι, ὅτι προσήκει μᾶλλον εἰς τὴν ὁποίαν κατέχει ὁ Γερουσιαστὴς ὑψηλὴν θέσιν νὰ ἐκφράζῃ δημοσίως τὴν πεποίθησίν του, καὶ ὅτι ἡ φανερὰ ψηφοφορία συνάδει μὲ τὰς ἀρχὰς τῆς δημοσιότητος, ἐπὶ τῆς ὁποίας στηρίζονται αἱ ἐλεύθεραι θεσμοθεσίαι, προτείνομεν ὥστε τὰ ἄρθρα **43** καὶ **44** τοῦ Κεφαλ. Ε΄. τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Γερουσίας νὰ τροποποιηθῶσιν ὡς ἀκολούθως.

Ἄρθ. **43**. « Ἐὰν ἑπτὰ μέλη ζητήσωσι τὴν δι' ὀνομαστικῆς » κλήσεως ψηφοφορίαν, εἴτε πρὸ πάσης δοκιμῆς, εἴτε μετὰ » πρώτην καὶ δευτέραν ἀμφίβολον, ἐξ ἀνάγκης γίνεται παρα- » δεκτὸς ὁ τρόπος οὗτος.

Ἄρθ. **44**. « Τὰ ἄρθρα τῶν νομοσχεδίων καθὼς καὶ τῶν » προβουλευμάτων ἠμποροῦν νὰ ψηφοφορηθοῦν κατὰ τοὺς ἀνω- » τέρω τύπους (ἄρθρον **41** καὶ **43**) ἡ δὲ ἀρχὴ καὶ τὸ σύνολον » τῶν Νομοσχεδίων, προβουλευμάτων καὶ προτάσεων ὑποβάλ- » λονται πάντοτε εἰς φανερὰν δ' ὀνομαστικῆς κλήσεως ψηφο- » φορίαν, ἐκτὸς ὅταν πρόκηται περὶ ζητημάτων ἀφορώντων

» ὡρισμένα πρόσωπα. Τὰ ζητήματα ταῦτα ψηφίζονται διὰ » ψηφοφορίας μυστικῆς.

Ἄρθρον πρόσθετον. « Ἡ ὀνομαστικὴ κλῆσις συνίσταται εἰς τὴν » ἐκφώνησιν τοῦ ὀνόματος ἑκάστου τῶν Γερουσιαστῶν παρ' ἑνὸς » τῶν Γραμματέων κατὰ τὴν τάξιν τοῦ διορισμοῦ ἑκάστου » αὐτῶν· ὁ δ' ἕτερος τῶν Γραμματέων σημειοῖ τὰ ὀνόματα καὶ τὴν » ψῆφον ἑκάστου, ἐπιτηρούντων δύω ψηφολεκτῶν, τοὺς ὁποίους » προσκαλεῖ ὁ Πρόεδρος ἐκ τῶν Γερουσιαστῶν. »

Κατὰ συνέπειαν τῶν ἀνωτέρω τροπολογιῶν νὰ τροποποιηθῇ καὶ τὸ ἄρθρον **80** τοῦ Κανονισμοῦ καὶ νὰ τεθῇ ὡς ἀκολούθως εἰς τὴν τελευταίαν φράσιν.

« Καὶ αὕτη ἀποφασίζει κατὰ τὸ ἄρθρον **44** περὶ τοῦ Σχεδίου »

Ἐν Ἀθήναις, τὴν **16** Ἰουνίου **1850**.

Οἱ Γερουσιαστὰ
Σ. Καλογεροπούλος
Γ. Γλαράκης.

Προτείναντος τινὸς νὰ προβῇ ἡ Γερουσία εἰς τὴν συζήτησιν αὐτῆς σήμερον, ὁ Κανονισμός, ἀντέταξέ τις, διαγράφει « ἐν κεφαλ. Ε΄. » τὸν τρόπον τῆς προτάσεως Νόμων, καὶ τὴν προδικασίαν μέχρι τῆς συζητήσεως. Εἰς τοὺς κανόνας τούτους πρέπει ἀριδήλως νὰ ὑπαχθῇ καὶ ἡ προκειμένη πρότασις, καθόσον οὐδαμοῦ ἄλλοθι ὁ Κανονισμὸς ἰδίας διατάξεις περὶ τοιούτων προτάσεων, αὐτὸν τροπολογουσῶν, διαγράφει, καὶ καθόσον ἡ γενικότης τῆς ἐπιγραφῆς τοῦ κεφαλαίου περιλαμβάνει πᾶσαν πρότασιν Γερουσιαστῶν, καὶ οὐχὶ τὴν τῶν Νόμων μόνον· τούτου ἕνεκα ἐπειδὴ οἱ τύποι σώζουν πολλάκις τὴν οὐσίαν, ὀφείλομεν τοὐλάχιστον νὰ σώσωμεν τούτους, ἂν δὲν δυνάμεθα νὰ σώσωμεν τὴν οὐσίαν. Τὸ πάλαι καὶ ἀλλαχοῦ καὶ ἐν Ἀθήναις ἐπεπόλαζεν ἡ ἐσχάτη βαρβαρότης καὶ ἐξαχρείωσις, καὶ ἴσχυε τὸ δίκαιον τοῦ ἰσχυροτέρου· τότε ὁ Θεός, ὅστις ἀείποτε κατὰ καιρὸν ἀποστέλλει σωτῆρας καὶ ὁδηγοὺς τῶν ἀνθρώπων εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς καὶ δικαιοσύνης, ἀπέστειλε καὶ τὸν Σόλωνα· ὁ Σοφὸς οὗτος ἀνὴρ, μεγίστης παρ' ἅπασιν ἀπολαύων ὑπολήψεως, προσκληθεὶς συνέταξε Νόμους καὶ Πολίτευμα οὐχὶ ἰδανικόν, ὡς τὸ ἡμέτερον κατά τινας, οὔτε τέλειον, ἀλλὰ τὸ ἁρμόζον εἰς τὴν ἠθικὴν τῶν συμπολιτῶν του κατάστασιν, ὡς ὁ ἴδιος ἔλεγεν· ἅπαντες τότε ὡρκίσθησαν νὰ τὸ φυλάξουν ἀκλόνητον καὶ ἀπαραβίαστον, ἀλλὰ ματαίως· διότι ὁ Πεισίστρατος τὸ ἐρήμωσε κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῷ καὶ κατὰ τὸ συμφέρον του, ἐφ' ᾧ καὶ ἐκλήθη τύραννος.

Ἐν τούτοις ἐφύλαξε καὶ οὗτος τοὺς ἐξωτερικοὺς τύπους, οἵτινες ἔσωσαν τὴν οὐσίαν, καὶ ἴσχυσαν μετὰ ταῦτα ν' ἀπαλλάξουν τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἐν γένει ὅλην τὴν Εὐρώπην τῆς περσικῆς βαρβαρότητος, ἥτις ἐπὶ μακρὸν τοὐλάχιστον αἰῶνας, ἂν οὐχὶ διὰ παντός, ἤθελεν ἐπισκιάζει τὴν ἀνθρωπότητα μὲ τὴν σκιὰν τῆς ἀμαθείας καὶ τοῦ ἀπολυτισμοῦ· ὡς ἀπόγονοι λοιπὸν ἡμεῖς τῶν ἐνδόξων προγόνων μας ὀφείλομεν, ἐν τὴν οὐσίαν καταστρέφωμεν, νὰ φυλάττωμεν τοὐλάχιστον τοὺς τύπους.

Σήμερον πρόκειται περὶ διατάξεων Κανονισμοῦ, τὸν ὁποῖον δυνάμεθα πάντοτε νὰ μεταβάλλωμεν· οὐχ' ἧττον ὅμως ὀφείλομεν νὰ τηρῶμεν τοῦτον, ἐν ὅσῳ ἰσχύει, διὰ νὰ μὴ δίδωμεν πρὸς τοῖς ἄλλοις κακὸν εἰς τὸν λαὸν παράδειγμα.

Ὁ Κανονισμὸς διὰ τὴν Γερουσίαν εἶναι νόμος, καὶ ὑποχρεωτικώτερος μάλιστα καὶ ἰσχυρότερος παντὸς ἄλλου νόμου, ὡς πηγάζων ἀπὸ τὴν ἰδίαν αὐτῆς βούλησιν, ἐνῷ ἐπὶ παντὸς ἄλλου Νόμου συμπράττουσα μετὰ τῶν δύο ἄλλων Νομοθετικῶν Σωμάτων καὶ ἀκουσα πολλάκις τὸν παραδέχεται, εἰς τὴν ἀνάγκην, ἢ εἰς ἄλλα αἴτια ὑπείκουσα. ὀφείλει δ' ἔτι μᾶλλον νὰ σκέπτηται ἐμβριθέστερον περὶ πάσης τοῦ Κανονισμοῦ μεταβολῆς, ἢ περὶ προτάσεως ἄλλου Νόμου, καθόσον τὸ παρεισρρύσον τυχὸν ἐπὶ τούτου ἁμάρτημα δύναται νὰ διορθωθῇ ὑπὸ τῶν ἄλλων Νομοθετικῶν Σωμάτων, ἐνῷ τὸ ἐπὶ τοῦ Κανονισμοῦ, εἰς οὐδενὸς ἄλλου Σώματος τὴν σκέψιν καὶ μελέτην ὑποβληθησόμενον, μένει ἀνεπανόρθωτον.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, φρονῶ, ὅτι αἱ διατάξεις τοῦ Κεφ. Γ'. τοῦ Κανονισμοῦ ἐφαρμόζονται καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου, καὶ ἑπομένως πρὸ τῆς συζητήσεώς του πρέπει νὰ ὑποβληθῇ ἡ πρότασις αὕτη εἰς τὴν ὑπὸ τούτου διαγραφομένην προδικασίαν.

Ἀντιτάξαντός τινος τῶν τὴν μνησθεῖσαν πρότασιν προτεινάντων, ὅτι ὁ Κανονισμὸς τῆς Γερουσίας μόνον πρὸς αὐτὴν θεωρεῖται ὡς Νόμος, καὶ ἑπομένως δὲν δύνανται νὰ ἐφαρμοσθῶσιν αἱ περὶ προτάσεως γενικοῦ, ὡς πρὸς ἅπαντας τοὺς πολίτας ἰσχύοντος Νόμου, διατάξεις τοῦ Κανονισμοῦ, ὅπως καὶ ἂν ἔχῃ, παρετήρησεν ἄλλος, οὐδεμία δλάβη ἐπέρχεται, ἂν τηρηθῶσι καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου αἱ διατάξεις αὗται, μᾶλλον δ' ὠφέλεια ἐκ τῆς μικρᾶς βραδύτητος προσγίνεται, καθόσον ἕκαστος ἐμβριθέστερα σκεπτόμενος, δύναται ἐν πληρεστέρᾳ γνώσει καὶ πεποιθήσει ν' ἀπαντήσῃ περὶ τῆς παραδοχῆς, ἢ μή, τῆς προκειμένης προτάσεως, ἥτις περιέχει ζήτημα λίαν σπουδαῖον, καὶ ἐπὶ πολὺ εἰσέτι τὰ

πνεύματα τῶν τε δημοσιογράφων καὶ τῶν πολιτῶν ἀπασχολοῦν.

Ἡ Γερουσία κατ' ἐρώτησιν τοῦ Κ. Προέδρου παραδεχθεῖσα καὶ ἐπὶ τῆς προκειμένης προτάσεως τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ἐπὶ τῆς προτάσεως παντὸς ἄλλου Νόμου διατάξεων τοῦ Κεφ. Γ. τοῦ Κανονισμοῦ, ἀπεφάσισε νὰ συνέλθουν σήμερον τὰ τμήματα πρὸς ἐνέργειαν τῶν ἐν αὐτῷ διαταττομένων.

Ἑπομένως ὁ Κ. πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΔΕΛΙΓΙΑΝΝΗΣ.

Οἱ Ἀντιπρόεδροι
Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ.
Γ. ΜΑΓΓΙΝΑΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀθ. Γρηγοριάδης.
Ι. Πιξιμάδης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῇ 18 Νοεμβρίου 1850 ἡμέρᾳ Σαββάτῳ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 35 μελῶν, ὁ Κ. Πρόεδρος κηρύττει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως.

Τὰ πρακτικὰ τῆς παρελθούσης ἀναγνωσθέντα, ἐγκρίνονται, μηδεμιᾶς ἐνστάσεως γενομένης.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ἑπομένου πρὸς τὸν Β. λόγον σχεδίου ἀπαντήσεως, ἀπεφασίσθη νὰ γίνωσι πέντε αὐτοῦ ἀντίγραφα, ὧν ἕκαστον νὰ δοθῇ εἰς τὰ Τμήματα, τὴν δ' ἐλευσομένην δευτέραν νὰ συζητηθῇ κατὰ προτίμησιν παντὸς ἄλλου ἀντικειμένου.

Μεγαλειοτάτη Βασίλισσα!

Συνηγμένοι περὶ τὴν Ὑμ. Μεγαλειότητα οἱ Γερουσιασταὶ κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς Γ'. Βουλευτικῆς Περιόδου, ἀνεπέμψαμεν μετὰ τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος τὰς δεήσεις μας εἰς τὸν Ὕψιστον, ἐπικαλούμενοι τὴν θείαν αὐτοῦ ἀντίληψιν, ὑπὲρ τῆς στερεώσεως τοῦ Θρόνου καὶ τῆς εὐημερίας τοῦ Ἔθνους.

Ἐνεπλήσθημεν ἀγαλλιάσεως ἀκούσαντες τὰς πανδήμους διαλουμένας εὐνοϊκὰς ἐκφράσεις τῆς Ὑμ. Μεγαλειότητος ὑπὲρ τοῦ ἔθνους, ὡς ἐντελῶς ἐκπληρώσαντος τὰς εὐχὰς τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως.

Τὸ Ἔθνος, ἔχον τελείαν ἀφοσίωσιν εἰς τὸν Βασιλικὸν Θρόνον, συνέδραμεν εἰλικρινῶς τὴν Κυβέρνησιν τῆς Ὑμ. Μεγαλειότητος.

καὶ εἶνε πρόθυμον νὰ χορηγῇ πάντοτε τὴν συνδρομήν του εἰς πᾶν ὅ,τι ὑπὲρ αὐτοῦ βουλεύεται ἡ πατρικὴ καρδία τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως, οὗτινος εὐχόμεθα τὴν ποθητὴν καὶ αἰσίαν ἐπάνοδον εἰς τοὺς κόλπους τῆς Πατρίδος.

Ἡ Γερουσία χαίρει πληροφορουμένη, ὅτι διατηροῦνται φιλικαὶ αἱ σχέσεις τῆς Ὑμ. Μεγαλειότητος μετὰ τῶν ξένων Δυνάμεων.

Ὑπερτιμᾷ τὴν πατρικὴν εὐχὴν τῆς Ὑμ. Μεγαλειότητος ἡ Γερουσία διὰ τὴν μετ' αὐταπαρνήσεως εἰς τὰ κοινὰ τῆς πατρίδος συμφέροντα ἐκπλήρωσιν τῶν ἀναπτυσσομένων αὐτῇ ἐμβριθῶν ἔργων ὅπερ ἀείποτε ἐπρέσβευε καὶ πρεσβεύει, καὶ εἶνε πρόθυμος νὰ συνδράμῃ τὴν Κυβέρνησιν τῆς Ὑ. Μεγαλειότητος εἰς πᾶν κοινωφελὲς αὐτῆς σχέδιον.

Ὁ Θεὸς σώζοι τὸν Βασιλέα καὶ τὴν Βασίλισσαν.

Ἀναγνωσθείσης ἔπειτα τῆς περὶ τροποποιήσεως τῶν ἄρθρ. **43**, **44** καὶ **80** τοῦ Κανονισμοῦ προτάσεως, καὶ εἰπόντων τῶν προτεινάντων αὐτὴν, ὅτι εἰσὶν ἕτοιμοι ν' ἀναπτύξουν ἤδη αὐτὴν, καὶ κατὰ τὴν προλαβοῦσαν συνεδρίασιν εἶπον, ἐπήνεγκέ τις, καὶ ἤδη ἐπαναλαμβάνω, ὅτι τὸ πρῶτον τῶν Νομοθετικῶν Σωμάτων καθῆκον εἶναι ἡ πρὸς τὸν Βασιλ. λόγον ἀπάντησις· διότι ἀπόδειξις παντὸς πρὸς τὸν Ἡγεμόνα τοῦ Ἔθνους ὀφειλομένου σεβασμοῦ, καὶ πάσης ἀδροφροσύνης νὰ καταγίνωνται εἰς ἄλλα ἀντικείμενα, καὶ νὰ θεωρῶσι τὴν ἀπάντησιν ὡς ζήτημα δευτερεῦον, καὶ ἐν παντὶ χρόνῳ ὁμοίως δυνάμενον νὰ λάβῃ χώραν. Τὴν προτίμησιν τῆς ἀπαντήσεως οὐ μόνον ἡ μακροχρόνιος τῶν ἄλλων Συνταγματικῶν ἐθνῶν πεῖρα καθιέρωσεν, ὡς ἔργον πρώτιστον, καὶ ὡς κανόνα ἀπαράβατον, ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ κατὰ τὴν βραχεῖαν συνταγματικὴν ζωήν μας τὴν αὐτὴν διεγράψαμεν πορείαν, τὴν αὐτὴν παρεδέχθημεν, καὶ ἐτηρήσαμεν τάξιν.

Ἡ ἕξις αὕτη δὲν εἶναι μόνον περιποιήσεως ἢ ἀδροφροσύνης ἀποτέλεσμα· ἔχει σκοπὸν ἀνώτερον καὶ ἀποβλέπει αὐτὸ τὸ κοινὸν πολλάκις συμφέρον· τῷ ὄντι διὰ τῆς ἀνταλλακτικῆς ταύτης, οὕτως εἰπεῖν, ἐπιστολογραφίας διαγράφεται ἡ πορεία τῆς Κυβερνήσεως, ἡ γενομένη, ἡ ὑπισχνουμένη πρὸς πραγματοποίησιν ὑλικὴ καὶ ἠθικὴ τοῦ ἔθνους ἀνάπτυξις, τὰ ληφθησόμενα πρὸς τοῦτο μέτρα, ἡ ἐσωτερικὴ καὶ ἐξωτερικὴ τοῦ τόπου κατάστασις αἱ σχέσεις τῆς Κυβερνήσεως μετὰ τῶν ἄλλων Δυνάμεων, ἡ ἀπαιτουμένη ἀμοιβαιότης τῆς συνδρομῆς ταύτης πρὸς τὰς Βουλὰς καὶ τἀνάπαλιν, καὶ τόσα ἄλλα πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ ἔθνους τείνοντα· πῶς εἶναι λοιπὸν δυνατόν, ἢ ὀρθὸν νὰ προβῶσιν αἱ Βουλαὶ εἰς ἄλλα ἀντικείμενα, ἢ ἡ Κυβέρνησις νὰ ὑποβάλῃ εἰς

αὐτὰς τοιαῦτα, ὅταν δὲν διαλυθῇ ἡ ἀμοιβαία πίστις καὶ συνδρομή; ἰδοὺ ἡ ἀπόλυτος ἀνάγκη τῆς προτιμήσεως τῆς ἀπαντήσεως· δὲν δύναταί τις νὰ εἴπῃ, ὅτι τὸ προκείμενον ζήτημα, τὸν Κανονισμὸν τοῦ Σώματος μόνον ἀφορῶν, δὲν ἔχει σχέσιν μὲ τὰς νομοθετικὰς πράξεις, τοὐναντίον ἔχει μεγίστην, ὡς ἀποβλέπον τὸν τρόπον τῆς ἐπιψηφίσεως αὐτῶν, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξαρτᾶται τὸ πᾶν.

Ἀκούεται, ὅτι τινὲς μὲν εἰσί, τινὲς δὲ οὔ, ἀφοσιωμένοι· ἐγὼ λέγω, ὅτι τὸ Ἔθνος ἅπαν εἶναι ἀφοσιωμένον, ἑνόσῳ τιμᾷ, καὶ λατρεύει τὴν Μοναρχίαν· ἀλλὰ τὴν ἀφοσίωσιν ὀφείλομεν παντὶ τρόπῳ νὰ καταδεικνύωμεν μὴ παρεμβαλλόντες οὐδ' αὐτῶν τῶν ἐξωτερικῶν σημείων· πρὸς τοῦτο ἔχομεν πλείστων ἄλλων Ἐθνῶν παραδείγματα, καὶ μάλιστα τοὺς Ἄγγλους, οἵτινες μέχρι δώματος τὴν Κυβέρνησιν τῶν λατρευόντες, οὐδένα μέσον παραβλέπουσι, δυνάμενον ἔτι καταφανέστερα τὸ σέβας καὶ τὴν ἀφοσίωσιν των νὰ καταστήσῃ.

Οὐδεὶς λοιπὸν ἄλλος λόγος καὶ ἂν δὲν ὑπῆρχε, οὐδὲν ἄλλο παράδειγμα καὶ ἂν δὲν εἴχομεν, ὀφείλομεν νὰ προτιμήσωμεν τὴν συζήτησιν τῆς ἀπαντήσεως, ἂν ἐπιθυμῶμεν νὰ δειχθῶμεν πραγματικῶς ἀφοσιωμένοι. Δὲν δυνάμεθα δὲ νὰ κάμωμεν συγχρόνως ἀμφότερα, διότι δὲν θεωρῶ εὔπρεπες νὰ ἑνώσωμεν τὴν ἀπάντησιν μετ' ἄλλου ἀντικειμένου, καὶ τὴν θεωρήσωμεν οὕτως ὡς πάρεργον· ἄλλως τε καὶ στέρησις τῆς ἐξασκουμένης κοινωνικῆς ἀδροφροσύνης ἤθελεν ἀποδοθῆ, ὅπως καὶ εἰς τὸν κατά τινος συνδιαλεγόμενόν τε, καὶ εἰς ἕτερόν τι συγχρόνως ἀντικείμενον καταγινόμενον.

Ἐκτὸς τῶν εἰρημένων οὐδὲν κατεπείγει πρὸς ταχεῖαν τῆς προτάσεως ταύτης συζήτησιν· ὁ Κανονισμὸς, ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ λάβωσιν ἅπαντες γνῶσιν, μελετήσωσιν ἐμβριθῶς καὶ ἰδίαν καὶ ἀκλόνητον πεποίθησιν μορφώσωσι, τίθησιν ὅρια χρονικὰ μεταξὺ τῆς εἰσαγωγῆς καὶ τῆς συζητήσεως· τούτου ἕνεκα εἶναι ὀρθὸν, καὶ συμφέρον νὰ παρατείνωμεν ἔτι τὸν χρόνον, καθόσον μάλιστα πολλοὶ τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, εἰς οὓς τὰ μέγιστα αὕτη διαφέρει, εἰσὶν ἀπόντες· παρ' ἄλλοις μάλιστα ἔθνεσιν ἡ συζήτησις παντὸς ἀντικειμένου γίνεται μετὰ τρίτην αὐτοῦ ἀναγνωσιν κατὰ δεκαήμερον ἀρ' ἑκάστης ἀποστάσεως, διὰ νὰ μελετῶσιν ἅπαντες ἐπιμελῶς. Βουλευταὶ, Γερουσιαστὰι, πολῖται καὶ δημοσιογράφοι, νὰ ἐκθέτωσι τὰς γνώμας των, νὰ συζητῶσιν ἐξωδίκως, νὰ σχηματίζηται ἡ ἐπικρατεστέρα γνώμη, νὰ καταγινώσκηται ἡ θέλησις τοῦ λαοῦ, καὶ οὕτω μετὰ πληρεστάτης πεποιθήσεως,

καὶ γνώσεως τοῦ ὀρθοῦ καὶ συμφέροντος νὰ παραδέχωνται, ἢ μὴ, τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἀντικείμενον. Ἄλλως τε τὸ τῆς μυστικῆς ψηφοφορίας σύστημα ἀκολουθοῦμεν ἐπὶ ἑξαετίαν ὅλην, καὶ οὐδέποτε ἡ Κυβέρνησις ἔλαβεν ἀφορμὴν νὰ παραπονεθῇ, ὅτι κατεστράφη διὰ τοῦτο, ὅ,τι κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῇ πρὸς συμφέρον τοῦ ἔθνους ἐπρότεινε. Τίνος ὅθεν ἕνεκα νὰ σπεύσωμεν ἐπὶ τοσοῦτον τὴν ἀλλαγὴν αὐτοῦ, χωρὶς κἂν νὰ λάβωμεν τὸν ἀπαιτούμενον πρὸς μελέτην χρόνον;

Προτείνω λοιπὸν νὰ ὁρισθῇ ἡ ἐλευσομένη δευτέρα διὰ ν' ἀναπτύξουν οἱ προτείναντες τὴν προκειμένην πρότασιν μετὰ τὴν συζήτησιν τῆς εἰς τὸν Βασιλ. λόγον ἀπαντήσεως.

Εἰπόντος τινὸς, ὅτι τὴν ἐλευσομένην δευτέραν πρέπει νὰ γίνῃ καὶ ἡ ἀνάπτυξις τῆς προτάσεως, καὶ συγχρόνως ἡ συζήτησις αὐτῆς, ἐπειδὴ τὸ ζήτημα εἶναι σπουδαῖον, ἀντέταξεν ὁ προλαλήσας, καὶ κατ' ἐπανάληψιν ὑπὸ τὴν σκέψιν καὶ ἐπιψήφισιν τῆς Γερουσίας ὑποβάλλεται, θεωρῶ προσφορώτερον, ἀφοῦ γίνῃ ὑπὸ τῶν προτεινάντων αὐτὸ ἡ ἀπαιτουμένη ἀνάπτυξις, καὶ ῥηθῶσιν οἱ ὑπὲρ αὐτοῦ λόγοι, νὰ μὴν ἐπισπεύσωμεν τὴν συζήτησιν, ἀλλὰ νὰ δοθῇ ὁ κατάλληλος χρόνος διὰ νὰ λάβῃ τις ὑπ' ὄψιν τούτους, νὰ τοὺς μελετήσῃ ἐσκεμμένως, ν' ἀνεύρῃ, ἂν ἔχῃ, τοὺς ἀντιθέτους πρὸς ἀντίκρουσιν, καὶ οὕτως ἐν γνώσει νὰ προβῶμεν εἰς τελείας ἀποφάσεις· ἐπὶ τούτῳ μάλιστα φρονῶ ὀρθὸν νὰ διορισθῇ ἐπιτροπὴ, διὰ νὰ σταθμίσῃ τοὺς ὑπὲρ καὶ κατὰ λόγους, καὶ καθυποβάλῃ γενικὴν ἔκθεσιν.

Παρατηρήσαντος ἄλλου, ὅτι πρέπει νὰ γίνῃ σήμερον ἡ ἀνάπτυξις διὰ ν' ἀκούσωμεν τοὺς ὑποστηρίζοντας τὸ ζήτημα λόγους, οἵτινες δύνανται, ἂν ἦναι ὀρθοὶ, νὰ μᾶς πείσουν, τὴν δὲ δευτέραν ἡ συζήτησις μετὰ τὴν εἰς τὸν Βασιλ. λόγον ἀπάντησιν, ἀντιτάξαντος δὲ τοῦ προλαλήσαντος, ὅτι κατὰ τὸν Κανονισμὸν μετὰ τὴν ἀνάπτυξιν θέλει ἀφορασισθῇ ἡ τῆς συζητήσεως ἡμέρα, ἡ Γερουσία ἀπεφάσισε νὰ γίνῃ σήμερον ἡ ἀνάπτυξις· ἑπομένως εἷς τῶν τὴν πρότασιν προτεινάντων, λαβὼν τὸν λόγον, ἔλεξε τάδε.

Τὸ περὶ φανερᾶς ψηφοφορίας ζήτημα τρίτην ἤδη φορὰν ὑποβάλλεται ὑπὸ τὴν σκέψιν καὶ ψήφισιν τῆς Γερουσίας· τὴν πρώτην, μὴ ἔχων τὴν τιμὴν νὰ ἦμαι Γερουσιαστὴς, δὲν μετέσχον τῆς συζητήσεως· τὴν δευτέραν ἐλάλησα ὑπὲρ αὐτῆς τὰ δέοντα, καθόσον ἡ συνείδησίς μου μοι ὑπηγόρευσε, ἡ πολυχρόνιος τῶν ἄλλων συνταγματικῶν ἐθνῶν, καὶ ἡ βραχεῖα τοῦ ἡμετέρου πεῖρα, καὶ αἱ γνῶμαι τῶν περὶ ταῦτα ἀσχολουμένων μὲ εἶχον διδάξει.

Ὅτα δὲ τότε διελέχθον, ὡς περιεχόμενα ἐν τοῖς Πρακτικοῖς, θεωρῶ περιττὸν διὰ τὸ σύντομον νὰ ἐπαναλάβω· διότι ὁ βουλόμενος δύναται ν' ἀναγνώσῃ ταῦτα. Τὸ ζήτημα τοῦτο, ὅπερ ἐπὶ πολὺ ἄλλοτε ἀπασχολεῖ τὰ πνεύματα τῶν τε τὰ δημόσια διαπραττομένων, καὶ τῶν δημοσιογράφων, καὶ ἀλλοίαν λύσιν κατὰ τὰς ἰδέας ἑκάστου ἐλάμβανεν, ἤδη παρ' ἅπασι τοῖς συνταγματικοῖς ἔθνεσι, καὶ παρ' αὐτοῖς μάλιστα τοῖς ἀρχηγέταις τῶν συνταγματικῶν ἀρχῶν, καὶ δικαιωμάτων, ἐλύθη καταφατικῶς. Τοιαύτην ἐπίσης λύσιν ἔλαβε καὶ ὑπὸ τῆς ἡμετέρας Βουλῆς, καὶ οἱ Βουλευταὶ φανερῶς καὶ ἐλευθέρως δίδουν τὰς ψήφους των· μόνη δὲ ἡ Γερουσία θεωρεῖται καταδεδικασμένη νὰ διατηρῇ σύστημα, παρ' ἁπάντων κοινῶς καὶ ὁμολογουμένως ἀποδοκιμαζόμενον. Παραπέμπων, ὡς προεῖπον, εἰς τὰ ἄλλοτε ὑπὲρ τοῦ ζητήματος τούτου ῥηθέντα, ἀναφέρω μόνον τὰ ἑξῆς.

Οἱ ὑπαδοὶ τῆς μυστικῆς ψηφοφορίας προτείνουν, ὅτι ἡ φανερὰ δεσμεύει τὴν συνείδησιν· ὁ λόγος οὗτος εἶνε ἀνίσχυρος. Ὁ Γερουσιαστὴς, ὅπλον ἀκατανίκητον κατὰ παντὸς ἐπηρεασμοῦ τὴν ἰσοβιότητα παρὰ τοῦ Συντάγματος λαβὼν, εἶναι πάντῃ ἐξησφαλισμένος, εἶνε πάντῃ ἐλεύθερος· ὀφείλει ἑπομένως ἐπὶ παντὸς ζητήματος νὰ ἐξετάζῃ μόνην τὴν συνείδησίν του, μόνον τὸ ἐθνικὸν συμφέρον, ν' ἀναζητήσῃ μόνην τὴν ἀλήθειαν, καὶ τότε θαῤῥαλέως καὶ ἐν πεποιθήσει νὰ ψηφίζῃ· πᾶς φόβος, πᾶσα ἄλλη ἰδέα, τὴν πεποίθησιν του κλονίζουσα, ἀπάδουσι τῇ ὑψηλῇ θέσει του, τῇ ἐκ τοῦ ἰσοβίου ἀνεξαρτησίᾳ του, καὶ τῇ μεγαλοπρεπείᾳ, μὲ τὴν δύναμιν τῶν ὁποίων τὸ ἔθνος τὸν περιέβαλε. Ὁ Γερουσιαστὴς ἐτέθη ἀκαίμπτος φρουρὸς, ἀκοίμητος ἄργος τῶν ἐλευθεριῶν τοῦ ἔθνους, καὶ τῆς διατηρήσεως τῶν συνταγματικῶν τοῦ πολίτου δικαιωμάτων· ἔλαβε τὸ μόνον κοιμήλιον, καὶ τὸ μόνον παλλάδιον τῆς πολιτικῆς καὶ φυσικῆς ἔτι, δύναταί τις εἰπεῖν, ζωῆς τῶν πολιτῶν· περιεβλήθη μὲ τὴν ἄπειρον αὐτῶν ἐμπιστοσύνην· διὰ τοῦτο οἱ πολῖται δικαιοῦνται νὰ γνωρίζωσιν, ἂν ὁ Γερουσιαστὴς ἀκούοντος ἐκτιμῇ τὰ πολύτιμα ταῦτα δωρήματα, ἂν ἐκπληροῖ τὰ καθήκοντά του κατὰ συνείδησιν καὶ πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ Ἔθνους· καὶ ἡ γνῶσις αὕτη δὲν δύναται νὰ ἐπέλθῃ, εἰμὴ διὰ τῆς φανερᾶς ψηφοφορίας.

Οἱ θιασῶται τῆς μυστικῆς ψηφοφορίας προτείνουν προσέτι, ὅτι ὁ Γερουσιαστὴς καλύπτεται ὑπ' αὐτὴν, καὶ ἑπομένως δύναται νὰ ψηφίζῃ μᾶλλον κατὰ συνείδησιν. Τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο ἐπέρχεται ὡς πρός τε τὸν λαὸν, καὶ τὴν Κυβέρνησιν· καὶ ὡς

πρὸς μὲν τὸν λαὸν πράττει μέγα ἁμάρτημα, καὶ ἀνεπανόρθωτον ἀδικίαν, διότι τοῦ ἀφαιρεῖ τὸ δικαίωμα, καὶ τὰ μέσα τοῦ νὰ γνωρίζῃ τὴν πεποίθησιν καὶ τὰς πράξεις τοῦ Γερουσιαστοῦ· δὲν δύναταί τις νὰ παραδεχθῇ, ὅτι διὰ τῶν ἀγορεύσεων καθίστανται ταῦτα γνωστά· διότι δὲν ἔχουσιν ἅπαντες τὴν ἱκανότητα τοῦ ἀγορεύειν· ἢ καὶ ἂν τὴν ἔχωσι, δύνανται νὰ σιγήσωσιν, διὰ νὰ μὴ δηλώσωσι τὴν γνώμην των· ἢ καὶ ἂν ἀγορεύσωσι, δύνανται φανερὰ μὲν νὰ λέγωσιν ἄλλα πρὸς ἐπίδειξιν, ἢ πρὸς σαγήνευσιν τῶν πεποιθήσεων τῶν ἄλλων, μυστικῶς δὲ νὰ ψηφίζουν ἄλλως· ὥστε μόνη ἡ φανερὰ ψηφοφορία εἶναι ἀλάνθαστος καὶ ἀδέκαστος μάρτυς τῶν δοξασιῶν ἑκάστου. Ὡς πρὸς δὲ τὴν Κυβέρνησιν νὰ φρονῇ τις, ὅτι δύναται νὰ καλυφθῇ διὰ τῆς μυστικῆς ψηφοφορίας, εἶναι ῥάκιον· διότι σπανίως, ἵνα μὴ εἴπω ποτέ, ἔμεινε μέχρι τέλους μυστικὴ ἡ ψῆφος ἑκάστου· ἀλλὰ καὶ ἂν ἡ μυστικότης αὕτη ἀννάως διατηρηθῇ, παράγεται μεῖζον κακόν, καθόσον δύναται νὰ ἐπιπέσῃ ἡ ὑποψία τῆς ἐναντίας γνώμης ἐπ' ἄλλου ὅστις πραγματικῶς δὲν εἶχε τοιαύτην.

Προτείνουν πρὸς τούτοις οἱ ἐναντίοι, ὅτι ἡ μυστικὴ ψηφοφορία ἐπισκιάζει, καὶ σώζει τῶν Γερουσιαστῶν τοὺς συγγενεῖς, καὶ φίλους ἐρ'ὧν δύναται νὰ ἐπιπέσῃ ἡ καταδρομὴ τῆς Κυβερνήσεως· ὁ λόγος οὗτος οὐ μόνον εἶναι ἀνυπόστατος, ἀλλὰ καὶ ἀπρεπής. Τὸ ἔθνος μᾶς περιέβαλε μὲ τὴν γερουσιαστικὴν θέσιν, καὶ ἐπεδαψίλευσεν ἡμῖν τοσαῦτα δικαιώματα, οὐχὶ διὰ νὰ βουλευώμεθα καὶ φροντίζωμεν ὑπὲρ τῶν συγγενῶν καὶ φίλων μας, ἀλλ' ὑπὲρ τῶν κοινῇ συμφερόντων, ὑπὲρ τῆς εὐημερίας τῶν πολιτῶν ὅλων, καὶ ἐνγένει ὑπὲρ τῆς βιομηχανικῆς διανοητικῆς, καὶ πολιτικῆς τοῦ ἔθνους ἀναπτύξεως. Τούτου ἕνεκα, τὰ δημόσια ἐν τῷ Συνεδρίῳ ἡμῶν, ἢ ἄλλοθι διαπράττοντες, ὀφείλομεν ν' ἀπεκδυώμεθα τὸν ἰδιωτικὸν ἄνθρωπον, νὰ ἐγκαταλείπωμεν πᾶν συγγενικὸν, ἢ φιλικὸν αἴσθημα, νὰ καθιστώμεθα, οὕτως εἰπεῖν, ὅλως δημόσιοι, διὰ τῆς κατ' ἐπίνοιαν μετουσιώσεως τοῦ ἔθνους ὅλου εἰς ἑαυτούς, καὶ ἑπομένως ὡς τοιοῦτοι, ὡς ἔθνος, ὑπὲρ μόνου τοῦ ἔθνους νὰ σκεπτώμεθα· διότι ἄλλως ἂν πρεσβεύωμεν καὶ πράττωμεν τὰ ἐναντία, ἢ ἂν παραδεχθῶμεν τὸν ῥηθέντα ὑπὲρ τῆς μυστικῆς ψηφοφορίας λόγον, θέλομεν δώσει δικαίαν ἀφορμὴν νὰ λέγωσι καθ' ἡμῶν, ὅτι πωλοῦμεν τὰς ψήφους μας, κωφεύομεν εἰς τὴν φωνὴν τῆς συνειδήσεώς μας, καὶ παραμελοῦμεν τῶν κοινῶν συμφερόντων ὑπὲρ τῶν συγγενῶν καὶ φίλων μας.

Τὰς ὑπὲρ τῆς φανερᾶς ψηφορίας ἀρχὰς τῶν Νομοδιδασκάλων, καὶ ἁπάντων τῶν Συνταγματικῶν Ἐθνῶν ὡς ὀρθὰς καὶ ὡς μάλ-

λον μὲ τὴν δημοσιότητα, καὶ τὰ ἐλεύθερα πολιτεύματα συναδούσας παραδεχόμενος, καὶ μηδόλως φοβούμενος νὰ δεσμευθῇ διὰ ταύτης ἡ συνειδήσις μου, προτείνω τὴν παραδοχὴν τῆς φανερᾶς ψηφοφορίας, καὶ πέπεισμαι, ὅτι ἡ Γερουσία θέλει τὴν παραδεχθῇ.

Παραδεξαμένου τοῦ ἑτέρου τῶν προτεινάντων τὴν πρότασιν τὰ ὑπὸ τοῦ προλαλήσαντος ῥηθέντα, μετὰ τὴν γενομένην ἀνάπτυξιν, παρετήρησέ τις τῶν προλαλησάντων, ἡ Γερουσία ὀφείλει ἤδη κατὰ τὸ ἄρθρ. 56 τοῦ Κανονισμοῦ ν' ἀποφασίσῃ ἂν ἡ πρότασις αὕτη ἦναι ἀξία ἀμέσου σκέψεως, ἢ οὔ· αὐτὸς δὲ, ὡς στηριζομένων τῶν λόγων τοῦ προλαλήσαντος ἐπὶ τῆς θεωρίας καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῆς πείρας, ἐνῷ αἱ βουλαὶ ὀφείλουν νὰ ἐπιλαμβάνωνται πρακτικῶν μόνον ζητημάτων, ἐθεώρησε ταύτην μὴ ἀξίαν ἀμέσου σκέψεως, καὶ ἑπομένως ἐπρότεινε τὴν ἐπ' ἀορίστῳ ἀναβολὴν αὐτῆς.

Ἀντιτάξαντος δ' ἄλλου, κατὰ τῆς ἀορίστου ταύτης ἀναβολῆς, καὶ προτείναντος νὰ ἐρωτηθῇ ἡ Γερουσία περὶ ταύτης, καθὼς καὶ περὶ τοῦ, ἂν θεωρῇ συζητητέαν τὴν πρότασιν, αὕτη, κατ' ἐρώτησιν τοῦ Κ. Προέδρου τὴν μὲν ἀόριστον ἀναβολὴν δὲν παρεδέχθη, τὴν δὲ πρότασιν ἔκρινε συζητέαν.

Μετὰ ταῦτα, ἐπειδὴ, εἶπέ τις τῶν προαγορευσάντων, ἡ Γερουσία ἅπασα δὲν δύναται ὁμοθυμαδὸν διασκεπτομένη καὶ συζητοῦσα ν' ἀνεύρῃ εὐκόλως καὶ καθόλου πάσης προτάσεως τὴν ἀλήθειαν, πολλῷ δ' ὀλιγώτερον τῆς προκειμένης, ἥτις εἰσέτι εἶναι ἄλυτος, προτείνει νὰ διορισθῇ ἐπὶ τούτῳ ἐπιτροπὴ· διότι αὕτη ὡς μέλλουσα νὰ σύγκηται ἐξ ὀλιγωτέρων μελῶν, δύναται εὐκολώτερον καὶ ἀποτελεσματικώτερον νὰ ἐξετάσῃ τὰς περὶ τῆς μυστικῆς ἢ φανερᾶς ψηφορίας ὑπὲρ καὶ κατὰθεωρίας, νὰ συμβουλευθῇ τὴν πεῖραν· νὰ ἴδῃ τὰς ἐκ τοῦ ἑνὸς ἢ τοῦ ἑτέρου συστήματος ὠφελείας ἢ βλάβας· ν' ἀνεύρῃ τὰς περιστάσεις, καθ' ἃς θάτερον τούτων τὰ διάφορα ἔθνη ἐδέχθησαν· νὰ συλλέξῃ ἐν γένει ἁπάσας τὰς δεούσας ὑπὲρ θατέρου πληροφορίας, καὶ νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὴν Γερουσίαν λεπτομερῆ περὶ ἁπάντων τούτων ἔκθεσιν. Ἐντεῦθεν δὲ φωτιζόμενοι, θέλομεν εὑρεθῇ εἰς κρείττονα θέσιν νὰ παραδεχθῶμεν, ἢ μὴ, τὴν πρότασιν ταύτην ἐν πληρεστέρᾳ γνώσει καὶ πεποιθήσει.

Ἡ γνώμη τοῦ προλαλήσαντος, ἀντέταξεν ἄλλος, ἀπολύτως θεωρουμένη, εἶναι ἐπιδοκιμαστέα· ἐπειδὴ ὅμως καὶ ἐπὶ τῆς συζητήσεως τοῦ κανονισμοῦ, καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἠγέρθη τὸ αὐτὸ ζήτημα ἐν τῇ Γερουσίᾳ, καὶ πολλὰ ὑπὲρ καὶ κατὰ

ἐλέχθησαν, καὶ ἑπομένως ἕκαστος ἡμῶν ἔλαβεν ἐντεῦθεν ἀφορμὴν νὰ σκεφθῇ ὡρίμως, καὶ νὰ ἔχῃ ἑκάστοτε ἐσχηματισμένην ἰδέαν, ὁ διορισμὸς ἐπιτροπῆς θεωρεῖται περιττὸς, διότι ἕκαστος κατὰ μόνας ἔπραξεν ὅ, τι ἡ προτεινομένη ἐπιτροπὴ συλλήβδην μέλλει νὰ πράξῃ.

Ἐν τούτοις ἀπόκειται εἰς τὴν Γερουσίαν νὰ παραδεχθῇ, ἢ μὴ, τὸν διορισμὸν ταύτης, καὶ ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει νὰ ὁρίσῃ τὴν ἡμέραν τῆς συζητήσεως τῆς προκειμένης προτάσεως.

Ἐρωτηθεῖσα ἑπομένως ἡ Γερουσία, τὸν μὲν διορισμὸν ἐπιτροπῆς δὲν παρεδέχθη, τῆς δὲ συζητήσεως τῆς προτάσεως ἡμέραν ὥρισε τὴν ἐλευσομένην δευτέραν, 20 τοῦ μεσοῦντος, μετὰ τὴν συζήτησιν τῆς εἰς τὸν Βασιλ. λόγον ἀπαντήσεως.

Ἑπομένως ὁ Κύριος Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν, ἀπαγγείλας ὡς ἀντικείμενον τῆς ἐπιούσης τὰ ἀνωτέρω ἀντικείμενα.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΔΕΛΙΓΙΑΝΝΗΣ.

Οἱ Ἀντιπρόεδροι
Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ
Γ. ΜΑΥΓΙΝΑΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀθ. Γρηγοριάδης
Ι. Παξιμάδης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῇς 20 Νοεμβρίου 1850, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν Κ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 31, ὁ Κ. Πρόεδρος κηρύττει τὴν ἔναρξιν τῆς Συνεδριάσεως.

Τὰ Πρακτικὰ τῆς προλαβούσης, ἀναγνωσθέντα, ἐγκρίνονται, μηδεμιᾶς ἐνστάσεως γενομένης.

Ἀπαγγελθείσης τῆς ἡμερησίας διατάξεως, προτίθεται εἰς συζήτησιν ἡ πρὸς τὸν Βασιλικὸν λόγον ἀπάντησις, τῆς ὁποίας ἀναγνωσθείσης, ἐγένετο δεκτὴ ἡ ἀρχή.

Ἀναγνωσθέντες ἔπειτα οἱ συνιστῶντες αὐτὴν παράγραφοι, ἐγένοντο δεκταὶ, μηδεμιᾶς παρατηρήσεως γενομένης.

Ψηφορηθὲν ἐπὶ τέλους τὸ σύνολον, ἐγένετο δεκτὸν διὰ ψήφων 36 κατὰ μιᾶς, ὅπως ἀναγνωσθῇ καὶ καταχωρηθῇ εἰς τὰ Πρακτικὰ τῆς προλαβούσης Συνεδριάσεως, 18 Νοεμβρίου.

Γενομένης ἔπειτα κληρώσεως πέντε μελῶν, ἀποτελεσόντων μετὰ τοῦ Γραφείου τὴν μεγάλην Πρέσβευσιν, διὰ νὰ παρουσιάσῃ

εἰς τὴν Α. Μ. τὴν πρὸ μικροῦ ἐπιψηφισθεῖσαν ἀπάντησιν, ἔλαχον οἱ Κ. Δ. Πλαπούτας, Κ. Κανάρης, Β. Χρηστακόπουλος, Ν. Πονηρόπουλος, καὶ Ν. Μέξης.

Προτεθείσης μετὰ ταῦτα τῆς περὶ τροπολογίας τῶν ἄρθρων **43, 44,** καὶ **80** τοῦ Κανονισμοῦ προτάσεως, καὶ ἀναγνωσθείσης, εἷς τῶν Κ. Γερουσιαστῶν, λαβὼν τὸν λόγον ὡς πρὸς τὴν ἀρχὴν, ἔλεξε τάδε.

Πρὶν ἢ ἐκθέσω τοὺς ὁποίους κατὰ τῆς φανερᾶς ψηφοφορίας θεωρῶ ἰσχυροὺς λόγους, ἐπιθυμῶ νὰ μᾶς ἀναφέρωσιν οἱ προτείναντες ταύτην καταπειστικοὺς λόγους, στηριζομένους ἐπὶ τῆς μικρᾶς τοὐλάχιστον συνταγματικῆς ἡμῶν πείρας, ἐν τῷ διαστήματι τῆς ὁποίας εἴχομεν τὴν μυστικὴν ψηφοφορίαν, καὶ οὐχὶ ἁπλῶς θεωρητικούς. Ἐὰν δὲ μόνον θεωρητικοὶ λόγοι ὑπηγόρευσαν εἰς αὐτοὺς τὴν τοιαύτην μεταβολὴν, ὁρκῶ περιττὴν πᾶσαν ἀντίκρουσιν, διότι ὁ διέπων τὰς πράξεις ἡμῶν Κανονισμὸς ἔχει κεκτημένον καὶ ἰσχυρότερον πρὸς διατήρησίν του δικαίωμα, καὶ ἑπομένως διὰ θεωριῶν μόνον δὲν δύναταί τις νὰ προτείνῃ τὴν ἀνατροπὴν αὐτοῦ, ἢ ἐν γένει τῶν καθεστώτων, ἂν δὲν ἐπιθυμῇ νὰ θεωρηθῇ ἀντισυντηρητικός.

Προσκληθεὶς, ἀντέταξεν ὁ προτείνας τὴν τροπολογίαν, ἀνέπτυξα αὐτὴν κατὰ τὴν προηγουμένην συνεδρίασιν, στηριχθεὶς οὐ μόνον εἰς θεωρητικοὺς ἀλλὰ καὶ εἰς πρακτικοὺς λόγους· ἑπομένως περιττὴν πᾶσαν μακροτέραν ἐξήγησιν θεωρῶν, παρατηρῶ μόνον, ὅτι δὲν δύναται νὰ ὀνομασθῇ συντηρητικὸς ὁ ἐμμένων ἐν τοῖς κακῶς κειμένοις.

Ἂν καὶ διὰ τὸν προεκτεθέντα λόγον, ἐπανέλαβεν ὁ προλαλήσας, πᾶσαν ὁμιλίαν νομίζω περιττὴν, δὲν εἶναι ὅμως ἀπὸ σκοποῦ νὰ διαλάβω τινὰ διὰ βραχέων.

Τὸ προκείμενον ζήτημα τετράκις ἤδη ὑπὸ συζήτησιν τίθεται. Ἐν πρώτοις προταθέντος εἰς τὴν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν διὰ νὰ τεθῇ ἐν τῷ Συντάγματι ὡς ὅρος συνταγματικὸς, καὶ πολλῶν λεχθέντων, ἀνετέθη εἰς τὰς Βουλὰς νὰ παραδεχθῶσι τὸ τῆς μυστικῆς, ἢ τῆς φανερᾶς ψηφοφορίας σύστημα, ἀναλόγως τῶν, εἰς ἃς ἤθελον εὑρεθῇ, ἰδικῶν περιπτώσεων. Ἐλέγετο τότε, ὅτι μυστικαὶ ἑταιρίαι, εἴτε ἐκ ῥαδιουργίας, εἴτε ἐκ δικαίων παραπόνων, εἴτε ἐξ ἄλλων οἱωνδήποτε αἰτιῶν ὁρμηθεῖσαι, συνέλαβον μὲν καὶ παρήγαγον τὴν Συνταγματικὴν μεταβολὴν, ἀλλὰ δὲν ἔρθασαν εἰς τὸ ἔσχατον τοῦ σκοποῦ των πέρας· διὰ νὰ ἐκρίζωσῃ δὲ ἡ ἐξουσία, ὅπως τότε ἐρρόνει, πᾶσαν περαιτέρω ἰδέαν, δυναμένην διὰ τῆς μυστικότητος νὰ ἐξακολουθήσῃ, καὶ περαι-

ώστε τοὺς ἀπεραιώτους, κατ' αὐτὴν, μυστικοὺς σκοπούς, ἢ διὰ νὰ ἐκκόψῃ πᾶν πρὸς μυστικὰς συνεννοήσεις μέσον, ἐζήτησε, καὶ ἐλλόγως, νὰ τεθῇ ἡ φανερὰ ψηφοφορία ὡς ὅρος συνταγματικός. Ἀφοῦ ὅμως τὸ Ἔθνος ἔδειξε μετὰ ταῦτα τοσαύτην πρὸς τὸν Θρόνον ἀφοσίωσιν, καὶ λατρείαν, καὶ τοσαύτην ἀνοχὴν, οὐδεὶς πλέον δικαιοῦται, φρονῶν, ὅτι ἱρίσταται ἢ ὅτι δύναται νὰ χωρήσῃ εἰς τὸν νοῦν τινος καταστρεπτικὴ τῶν καθεστώτων ἰδέα.

Συνελθόντα τὰ Νομοθετικὰ Σώματα, συνέταξαν τὸν Κανονισμόν του ἕκαστον, καὶ ἡ Γερουσία, δι' οὗς εἶχεν ἐνδομύχους λόγους, καὶ διότι ἐμιμήθη τὴν Γαλλικὴν Γερουσίαν, ἧς τὸν Κανονισμὸν ἐδέχθη μεταγλωττισμένον, καθιέρωσε τὴν μυστικὴν ψηφοφορίαν. Μετὰ παρέλευσιν χρόνου τινὸς διότι εἷς τῶν Γερουσιαστῶν ἔδειξε τὴν ψῆφόν του, καὶ ἀπεδοκιμάσθη παρ' ἁπάντων, λαβὼν ἐντεῦθεν ἀφορμὴν, ἐπρότεινε τὴν παραδοχὴν τῆς φανερᾶς ψηφοφορίας, ἀλλ' ἀπέτυχε. Τοιαύτη πρότασις ἐγένετο ἐπίσης μετὰ ταῦτα, διότι ἀπέδωκαν τὴν μὴ παροδοχὴν Νομοσχεδίου τινὸς εἰς τὴν μυστικὴν ψηφοφορίαν· καὶ τὸ χεῖρον διεδόθη, καὶ ἴσως καὶ ἤδη διαδίδεται, ὅτι ὁ ἡγεμὼν ἐπιθυμεῖ τὴν φανερὰν ψηφοφορίαν. Εἰς ὅλας λοιπὸν τὰς ῥηθείσας περιπτώσεις ἐδόθη αἰτία τις, δικαιολογητικὴ τοὐλάχιστον κατὰ τὸ φαινόμενον πρὸς εἰσαγωγὴν τῆς προτάσεως ταύτης· ἀλλ' ἤδη ποῖος εἶναι ὁ προκαλέσας αὐτὴν λόγος; πῶς αἴφνης, καὶ ἐκ νεφέλης, οὕτως εἰπεῖν, ἡ ἰδέα αὕτη εἰσέδυσιν εἰς τὰς κεφαλὰς τῶν προτεινάντων, καὶ ὑποστηριζόντων αὐτὴν; μόνον οἱ θεωρητικοὶ λόγοι, ὅτι ὁ Γερουσιαστὴς εἶνε ἰσόβιος, καὶ ἑπομένως ἐλεύθερος, ἀνεξάρτητος, ἀνεπηρέαστος, εὐσυνείδητος, ἀτρόμητος, κτλ., τοὺς ὤθησαν; ἀλλὰ μήπως οἱ λόγοι οὗτοι ἤδη πρῶτον ἀναφαίνονται; ὑπάρχουσιν ἀπὸ τῆς καθιδρύσεως τοῦ συνταγματικοῦ πολιτεύματος· διὰ τί τάχα τοσαῦτα ἔτη δὲν διήγειραν εἰς αὐτοὺς τὴν αὐτὴν ἰδέαν; διὰ τί ἄλλοτε ἐπρετάθη, δι' ἄλλα αἴτια, καὶ ὄχι διὰ τοὺς λόγους τούτους; ἐγὼ τοὐλάχιστον ἀπορῶ, καὶ ἀπορῶ μεγάλως. Καὶ τὸ Σύνταγμα αὐτὸ κατέστη κατά τινας θεωρίας ἁπλῆ, καὶ διὰ τοῦτο πολλοὶ δυσανασχετοῦντες, ἀπέχουσι τῶν δημοσίων· πρέπει ἄρα νὰ μεταβληθῇ καὶ τοῦτο;

Τὸ περὶ μυστικῆς, ἢ φανερᾶς ψηφοφορίας ζήτημα εἶναι, καὶ ἔσεται ἄλυτον, ἑνόσω εἴμεθα ἄνθρωποι· ἐφ' ᾧ καὶ ὁ ἐπισημότερος τῶν πολιτειογράφων συγγραφεὺς Βένθαμ μετὰ πολλὰς ἀναπτύξεις καὶ ἐξηγήσεις ἀποφαίνεται, ὅτι ἡ μυστικὴ ψηφοφορία συντελεῖ πολὺ πρὸς τὸ δημόσιον ὄφελος· αἱ ἀποράνσεις, ὅτι

ὁ δημόσιος ἄνθρωπος, ὁ Γερουσιαστὴς, ὁ Βουλευτὴς ὀφείλουν νὰ ἦναι ἀτρόμητοι, καὶ νὰ ἐκπληροῦν τὰ καθήκοντά των κατὰ τὸ μέτρον τῆς συνειδήσεως καὶ πεποιθήσεώς των, εἶναι ἰδέαι σωτήριοι, καὶ λαμπραί· τὰς ἀποδέχομαι· τὰς ἀσπάζομαι, καὶ εὔχομαι νὰ καταστῶσιν ἅπαντες τοιοῦτοι· ἀλλ' εἶναι δυνατόν; προσεγγίζει ὁ χρόνος, ὅπως ἤδη βαίνωμεν; ἐγὼ τοὐλάχιστον ἀπὸ μόνην τὴν θείαν πρόνοιαν ἐλπίζω τὴν τοιαύτην ἀναμόρφωσιν, καὶ οὐχὶ ἀπὸ τὰς προτάσεις. Ἐὰν ἐν καιρῷ τῶν ἐνδόξων ἡμῶν ἀγώνων ὀλιγίστους μᾶς παρώτρυνέ τις δι' ἀνδρικῶν καὶ θαῤῥαλέων λέξεων νὰ ὁρμήσωμεν κατ' ἀναριθμήτων, καὶ ὁμολογουμένως ἀηττήτων ἐχθρῶν, ἀναμετροῦντες τὰς δυνάμεις μας, καὶ καθορῶντες τὸ ἀδύνατον τῆς ἐπιτυχίας, ἠθέλαμεν τὸν ὑπολάβει παραφρονοῦντα, ἢ ἐκ προθέσεως τὸν ὀλεθρόν μας ἐπιθυμοῦντα· πῶς λοιπὸν ἤδη προτρεπόμεθα νὰ μιμηθῶμεν τὰ πολιτικῶς καὶ συνταγματικῶς ἀνδριωθέντα ἔθνη; τότε ἐθεωροῦμεν ἡμᾶς αὐτοὺς σωματικῶς ἀσθενεῖς· ἀλλ' ἤδη εἴμεθα πολιτικῶς καὶ συνταγματικῶς ἰσχυροὶ, καὶ ἀνεπτυγμένοι; τὸ ἐπιθυμοῦν. ἀλλὰ δυστυχῶς πολὺ ἀπέχομεν. Ὀρέγονται ἴσως οἱ προτείναντες τὴν πρότασιν νὰ μᾶς κάμουν ἀγγέλους· λαμπρὸς σκοπός! ἀλλ' ἄπειροι τῶν πολιτικῶν ἀγώνων, καὶ ἀρτισύστατοι δὲν εἴμεθα, οὐδὲ δυνάμεθα νὰ εἴμεθα. Εἰς τὰ νέα ἔθνη τὰ πραγματικὰ ζητήματα συγχέονται μετὰ τῶν προσωπικῶν· ὁ χωρισμὸς των εἶναι ἐπιθυμητὸς, ἀλλ' ἕνεκα τῆς καταστάσεως αὐτῆς τῶν πραγμάτων καθίσταται ἀδύνατος· παράδειγμα πρώτιστον εὑρίσκεται εἰς τὰς ἐκλογάς· ἐν Ἀγγλίᾳ ὁ λαὸς ἐλευθέρως ἐκφράζει ὑπὲρ οὗ τινος θέλει τὴν γνώμην του, καὶ τοῦτον ἐκλέγει· παρ' ἡμῖν ὅμως καὶ κατ' ἐπίνοιαν πολλάκις οἱ πολῖται ἐπηρεάζονται, καὶ μολονότι ἐψήφισαν ὑπὲρ τῶν ὑπονοούντων αὐτοὺς ὡς πολιτικοὺς ἀντιπάλους των, κατετρέχθησαν οὐχ ἧττον θανασίμως, ὡς ὑποπτοι, διότι εἶχον σχέσεις μὲ τοὺς ἀντιπάλους τῶν ἀντιπάλων των.

Οὐδεὶς ἀρνεῖται, ὅτι τὸ γαλλικὸν ἔθνος εἶναι ἀνδρεῖον, μαχιμώτατον, καὶ πιστώτατον εἰς τὰς ὑποσχέσεις του, καὶ τὰς ἀρχάς του, καὶ ἐν τούτοις ἡ ψῆφός του διετηρεῖτο, ὡς μὴ ὑπάρχοντος εἰσέτι τοῦ ἀπαιτουμένου πολιτικοῦ θάρρους, μυστικὴ μεχρὶ τοῦ **1847**, ὅτε μετεβλήθη καὶ μόνον ἐν τῇ Βουλῇ εἰς φανερὰν κατ' ἐπιμονὴν τῆς ἐξουσίας, καὶ τῆς ἀκράτου ἀντιπολιτεύσεως τῆς ἐρυθρᾶς τουτέστι δημοκρατίας· ἀλλ' ἐκεῖ τὰ ἄκρα συναντῶνται ἄλλως, ὅπως συνηντήθησαν καὶ ἐπὶ τῆς δημοκρατίας, καὶ διὰ τοῦτο συνεστήθη μία Βουλὴ, ὡς ἤθελον οἱ δημο-

κράται, καὶ οἱ κοινωνισταί· ἡ ἀλήθεια ἄρα πάντοτε ἐν τῷ μέσῳ εὑρίσκεται· φρονῶ ὅμως, ὅτι ἡ μεταβολὴ τῆς μυστικῆς εἰς φανερὰν ψηφορίαν ἐπέφερε τὰ τελευταῖα γεγονότα, ὡς ἐξάγεται, τοὐλάχιστον κατ' ἐμέ, ἐκ τῆς πρὸς τὸν Βασ. λόγον ἀπαντήσεως, ὅτε οἱ μὲν Ὑπουργοὶ ἐστιγμάτιζον τὴν ἀντιπολίτευσιν, αὕτη δὲ ἐζήτει νὰ ἐξαλείψῃ τὸ στίγμα τοῦτο, καὶ βεβαίως δὲν ἤθελεν ἐπιτύχει, ἂν ἦτο μυστικὴ ψηφοφορία.

Ἐν τῇ ἑξαετῇ συνταγματικῇ ἡμῶν μεταπολιτεύσει ἐπαινοῦνται αἱ Βουλαί, ὡς γενναίως καὶ δημοσίως ὑπὲρ τῶν ἐθνικῶν συμφερόντων ψηφίσασαι· ἀλλὰ οἱ Βουλευταὶ παρὰ τὴν θέλησιν τῶν Ὑπουργῶν οὐδὲν ἐψήφισαν· ἦσαν τάχα οἱ κατὰ καιρὸν Ὑπουργοὶ τοσοῦτον πάνσοφοι, τοσοῦτον φιλοπάτριδες, ὥστε τοσοῦτοι Βουλευταὶ, ἐκλεκτοὶ τοῦ λαοῦ, καὶ καλῶς ἀποζημιούμενοι δὲν εὗρον οὐδεμίαν αὐτῶν πρᾶξιν, οὐδὲν αὐτῶν σχέδιον ἀνατρεπτέον, ὡς ἀπάδον τῶν κοινῶν συμφερόντων. Ἐὰν δὲ καὶ οἱ Γερουσιασταὶ ἠκολούθουν τὴν αὐτὴν ὁδὸν, τότε αἱ μετὰ τοσούτους ἀγῶνας συστηθεῖσαι καὶ μετὰ τοσούτων δαπανῶν διατηρούμεναι Βουλαὶ ἤθελον εἶσθαι περιττὰ, ἀφοῦ τὰ πάντα λίαν καλῶς μόνη ἡ Κυβέρνησις διαπράττει· ἡ Γερουσία ὅμως διὰ τῆς μυστικῆς ψηφοφορίας ἔδειξεν, ὅτι δύναται ν' ἀντισταθῇ εἰς τὰς ἐπιβλαβεῖς προτάσεις.

Ἀπὸ τῆς ἐπαναστάσεως ἐξελέχθην πληρεξούσιος εἰς ὅλας τὰς ἐθνικὰς συνελεύσεις· εἰς τὴν τῆς Ἐπιδαύρου ἐτέθη ἐν τῷ συντάγματι ὅτι ἕκαστος εἶναι ἐλεύθερος, καὶ δύναται ἀκωλύτως νὰ ἐκφράζῃ, καὶ νὰ δημοσιεύῃ τὰς ἰδέας του· διὰ τὸ ἄριστον προταθέντων ὅρων τινῶν συνέπεσε νὰ ὁμιλήσω καὶ περὶ θρησκείας, ἀλλ' οὐ μόνον ἐκηρύχθην ἄθεος, ὑπό τινος φανατικοῦ, ἀλλὰ δὲν ἠδυνάμην ν' ἀναχωρήσω ἐκ Ναυπλίου. Ἐν τῇ ἐνταῦθα συνελεύσει, πολλοὶ παρακαθίμενοι ἤδη μεθ' ἡμῶν, ἐπεθύμουν τὴν ἰσοδυναμίαν, ἀλλὰ δὲν ἐτόλμουν νὰ ἐκφρασθῶσι δημοσίως· ἡ πεῖρα ὅθεν δεικνύει, ὅτι δὲν ἔχομεν ἀκόμη τὸ πολιτικὸν θάρρος, καὶ ἑπομένως δὲν εἶναι συνετὸν νὰ ῥιφθῶμεν εἰς τὸ ἀχανὲς καὶ ἐπικίνδυνον τῆς φανερᾶς ψηφοφορίας πέλαγος· ἄλλως τε τοὺς Γερουσιαστὰς, ὡς πολλαχῶς ὁ λαὸς ἐκ τῶν προτέρων διὰ τὰς πολυειδεῖς ὑπηρεσίας καὶ ἐκδουλεύσεις των γνώσκων δὲν ἔχει ἤδη ἀνάγκην νὰ μάθῃ τὸν χαρακτῆρα των διὰ τῆς φανερᾶς ψηφοφορίας· ὅπως τὸν τῶν Βουλευτῶν συνεχῶς ἀνανεωμένων, παυόντων, καὶ κατὰ πρῶτον ἴσως εἰς τὸ πολιτικὸν στάδιον εἰσερχομένων· ὡς πρὸς τούτους λοιπὸν ἁρμόζει μᾶλλον ἡ φανερὰ ψηφοφορία διὰ νὰ τοὺς ἐκτιμήσῃ, καὶ τοὺς

ἐκλέξῃ αὖθις, ἂν ἔδειξαν δείγματα τιμιότητος καὶ εὐσυνειδησίας. Ἡ δ' ἐξουσία, θέλουσα νὰ μεταβάλῃ τὴν πλειοψηφίαν τῆς Γερουσίας, ἔχει ἀπεριόριστον σχεδὸν τὸ τῆς προσθήκης δικαίωμα· ἀφοῦ ὅμως διορίσει, ὅσους καὶ ὁποίους ἐγκρίνει, δὲν πρέπει πλέον νὰ ἐπεμβαίνῃ εἰς τὰς συνεδρίασεις αὐτῶν, καὶ νὰ τοὺς ὠθῇ κατὰ βούλησιν, διότι ἄλλως ἡ Γερουσία εἶναι περιττὴ, καὶ ἑπομένως καταργητέα· ἀλλὰ ποῖα λαοσῶα νομοσχέδια εἰσήχθησαν, καὶ δὲν ἐγένοντο δεκτὰ ἕνεκα τῆς μυστικῆς ψηφοφορίας; ἂν πραγματικῶς εἶχε τοιοῦτόν τι λάβει χώραν, ἐγὼ πρῶτος ἤθελον ἐπικαλεσθῆ τὴν φανερὰν. Ἐνόσῳ συνεδρίαζον μόνοι οἱ κατ' ἀρχὰς διορισθέντες, οὐδὲν νομοσχέδιον ἀπορρίφθη· τοσοῦτον μάλιστα τὰ Βασ. προνόμια μέχρι λατρείας καὶ ὑποκλίσεως ἐσεβάσθημεν, ὥστε δὲν παρεδέχθημεν οὐδὲ τὴν ἐξέλεγξιν τῶν Γερουσιαστιαῶν προσόντων, ὡς τοῦτο εἰσπράττετο ἐν τῇ Γαλλίᾳ. Προστίθενται ἄλλοι Γερουσιασταὶ, τοὺς ὁποίους σέβομαι, ἀλλὰ μετὰ ἕνα μῆνα πίπτει ἐν Νομοσχέδιον· καὶ διὰ τῆς μὴ παραδοχῆς του οὐ μόνον δὲν ἔβλαψε τὰ κοινὰ συμφέροντα, ἀλλ' ἔσωσε τὴν ἐθνικὴν τιμὴν, ὡς μὴ ἐνδοῦσα νὰ καταστήσῃ ἀτιμίους τοὺς στρατιώτας, τὰ τέκνα τῆς πατρίδος. Μετ' οὐ πολὺ δὲν παρεδέχθη τὸ περὶ ἀπαγορεύσεως μαχαιροφορίας Νομοσχέδιον, διότι κατηνόησεν, ὅτι ἐπὶ πολὺν ἔτι χρόνον ἔχομεν χρείαν ἀμύνης, καὶ διότι δὲν ἤθελησε νὰ χορηγήσῃ καταθλιπτικὸν μέσον εἰς χεῖρας τῆς Ἀστυνομίας. Ἐπὶ τέλους δὲν παρεδέχθη καὶ τὸ περὶ συστάσεως τρίτου ἐν Πάτραις Ἐφετείου Νομοσχέδιον· διὰ τὰ τρία λοιπὸν ταῦτα μικροτάτου λόγου ἄξια γεγονότα, πρέπει νὰ μεταβάλωμεν τὸ σύστημα τῆς ψηφοφορίας;

Ἐγὼ διορῶ καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου σκοπόν τινα. Ὅπως αἱ περιστάσεις, καὶ ἡ πορεία τῶν κατὰ καιροὺς Ὑπουργῶν μοὶ δίδουν τὸ ἐνδόσιμον, ἅπαντα τὰ θελκτικὰ τῆς Συνταγματικῆς Μοναρχίας ὄνειρα κατέπεσον ἤδη· καὶ δὲν ὑπολείπεται παρὰ ἓν καὶ μόνον, ἡ μυστικὴ ἐν τῇ Γερουσίᾳ ψηφοφορία, ἥτις δὲν ἔβλαψε μὲν κατ' οὐδὲν, ἀλλ' ὡς ὑποκριπτομένου ἐν αὐτῇ φόβου κατά τινος, θεωρεῖται καταργητέα. Τὸ μικρὸν δὲ τοῦτο ῥούριον δὲν πρέπει νὰ παραδώσητε, ὦ Γερουσιασταὶ, ὄχι διότι μεγάλη τις ἐπελεύσεται βλάβη, ἀλλὰ διότι ἡ μειοψηφία, ἥτις εἶναι ἀναπόσπαστος τοῦ Συνταγματικοῦ πολιτεύματος ἐν αὐτῷ καὶ μόνῳ εὑρίσκει ἄσυλον, καὶ ἀσφαλῆ λιμένα. Ὅταν τοῦτο παραδοθῇ, ἐστὲ βέβαιοι, ὅτι ἄλλα ἐξευρεθήσονται μέσα, αἱ συστάσεις μυστικῶν ἑταιριῶν. Καθ' ἣν στιγμὴν μέλλετε νὰ ψηφοφορήσητε περὶ τῆς προκειμένης προτάσεως, μιμηθῆτε ἕνα τῶν

συναδέλφων μας, τὸν ὁποῖον ἅπαντες τιμῶμεν, καὶ αὐτὴ ἔτι ἡ Κυβέρνησις, διορίσασα αὐτὸν Πρέσβυν παρὰ ταῖς δύο μεγάλαις δυνάμεσι, πρῶτον ἐν Γαλλίᾳ, καὶ ἤδη ἐν Ἀγγλίᾳ. Ἐνθυμηθῆτε, ὅτι ἐκεῖνος, προτραπεὶς νὰ ὑπερασπισθῇ τὴν φανερὰν ψηφοφορίαν, ἀντέστη· παρακινηθεὶς ν' ἀναχωρήσῃ, δὲν ὑπήκουσε· παρακληθεὶς νὰ ψηφοφορήσῃ μὲν κατὰ βούλησιν, νὰ μὴ λαλήσῃ δὲ ὑπὲρ τῆς μυστικῆς ἀλλὰ καὶ διὰ μακρῶν ἐλάλησε, καὶ ὑπὲρ ταύτης ἐψηφοφόρησε.

Βουλευτὴς ἐπὶ ἑξαετίαν ὅλην διατελέσας, ἀντέταξεν ἄλλος, ὀφείλω καὶ πρὸς τιμὴν τῆς Βουλῆς, καὶ πρὸς ὑποστήριξιν τῆς φανερᾶς ψηφοφορίας, νὰ ἀναφέρω, ὅτι οἱ Βουλευταὶ θαρραλέως πάντοτε ἀπεφαίνοντο, καὶ ἀτρομήτως δὲν ἀπεδέχθησαν τρία Νομοσχέδια τὸ περὶ ἐνόρκων τὸ περὶ δέκα ἀξιωματικῶν διὰ τὴν νεοσυλλεξίαν, καὶ τὸ περὶ νεοσυλλέκτων. Τὸ σύστημα τῆς φανερᾶς ψηφοφορίας ἀπεδείχθη ἐν τῇ Βουλῇ ἐκ τῆς πείρας, ὅτι εἶναι τὸ ὀρθότερον, καὶ τὸ καταλληλότερον. Καὶ ὁ Κ. Τρικούπης ὃν ὑπέμνησεν ὁ προλαλήσας, δὲν κατεπολέμησεν ἀπολύτως τὸ σύστημα τοῦτο, ἀλλὰ τὸ ἐθεώρησε μόνον ἀναρμόδιον κατὰ τὴν περίστασιν ἐκείνην, ἐφ' ᾧ καὶ τύχῃθη νὰ ῥθάσωμεν εἰς τὴν πολιτικὴν κατάστασιν τῶν ἐχόντων αὐτὸ ἤδη ἐθνῶν, διὰ νὰ τὸ παραδεχθῶμεν καὶ ἡμεῖς ἀπολύτως καὶ ἐν τῇ Γερουσίᾳ· θεωρουμένης ἔθεν καταλλήλου τῆς ἐποχῆς ταύτης πρὸς παραδοχὴν αὐτοῦ, εἶναι περιττὸν νὰ ζητῶμεν, ὅπως ὁ προλαλήσας, τὰ προκαλέσαντα αὐτὸ αἴτια, ἢ ἂν διὰ τῆς μυστικῆς ψηφοφορίας δὲν ἔγιναν παραδεκτὰ λαοσῶα Νομοσχέδια, διότι τὸ ζήτημα ἤδη εἶναι ἂν ἡρμόζῃ ἢ μή, εἰς τὰς παρούσας περιστάσεις, καὶ εἰς τὸν ἀνεξάρτητον χαρακτῆρα τοῦ Γερουσιαστοῦ ἡ εἰσαγωγὴ τῆς φανερᾶς ψηφοφορίας· ὅτι ἁρμόζει ἀνενδοιάστως, οὐδεμία ἀμφιβολία, ὅπως ἡ πεῖρα ἐν τῇ Βουλῇ, καὶ ἔτι μείζων ἐν τῇ Γερουσίᾳ, ἀπέδειξε, καὶ ὅπως οἱ προτείναντες τὴν πρότασιν διὰ μακροτέρων διέλαβον.

Κατὰ τὸν πρὸ τοῦ τελευταίου λαλήσαντα, παρετήρησεν ἄλλος, ἡ μὲν Βουλὴ πάντα τὰ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως προταθέντα παρεδέξατο, ἡ δὲ Γερουσία τρὶς ἠρνήθη τὴν παραδοχήν τοῦ δυνάμει τῆς μυστικῆς ψηφοφορίας· ἀλλ' ἀντὶ ν' ἀρνηθῇ μυστικῶς, διὰ τί νὰ μὴ πράξῃ τοῦτο φανερῶς, ὅπως κάλλιον συνάδει μὲ τὸ ἀνεξάρτητον, καὶ ἰσόβιον αὐτῆς, διὰ τί νὰ φοβῆται;

Ἀπέχων τοῦ νὰ ἐπεμβῶ εἰς τὰς γεγονείας πράξεις τῆς τε Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, προσέθηκεν ἄλλος, ὡς ἀλλοτρίας τοῦ

θέματος, θέλω περιορίσει τὸν λόγον ἐπὶ μόνου τοῦ προκειμένου ζητήματος, καὶ τῶν καθηκόντων τῆς Γερουσίας. Τὸ ζήτημα τοῦτο, δικνεκοῦς ἔριδος ἀντικείμενον καταστάν, ἔλαβεν ἐφαρμογὴν, τὴν ὁποίαν οὐδόλως προσεδόκων οἱ ὑπερασπισταὶ τῆς μυστικῆς ψηφοφορίας· τῶν ὁποίων εἰς ἤμουν καὶ ἐγὼ, ὑπερασπισθεὶς ταύτην διὰ πολλοὺς λόγους, ὧν τινες εἶναι οἱ ἑπόμενοι· εἶναι ἀναντίῤῥητον, ὅτι διὰ τῆς μυστικῆς ψηφοφορίας οὔτε προσεβλήθησαν, οὐδὲ προσβληθήσονται ἡγεμονικὰ δικαιώματα· μᾶλλοντα δὲ κατέστησαν σεβαστὰ μέχρι λατρείας· ὡς πρὸς ταῦτα ἑπομένως εἶναι ἀδιάφορον, ἂν γίνῃ χρῆσις τῆς μυστικῆς, ἢ τῆς φανερᾶς ψηφοφορίας· ὑπάρχουσιν ὅμως ἄλλα ἀντικείμενα, χρήζοντα ἀναμφιβόλως τῆς μυστικῆς· πρόκειται, φερ' εἰπεῖν, Νομοσχέδιον, ὠφελοῦν μὲν τὴν Ἐπαρχίαν, ἢ τὸν Δῆμον, ἢ φίλον ἢ συγγενὴ τοῦ Γερουσιαστοῦ, ζημιοῦν ὅμως τὸ δημόσιον ἢ διὰ παντὸς, ἢ προσκαίρως κατὰ τὰς περιστάσεις. Νὰ ψηφίσῃ τότε ὁ Γερουσιαστὴς κατ' αὐτοῦ; ἐκτίθεται εἰς τὴν ὀργὴν καὶ καταδρομὴν ἐκείνων, τοὺς ὁποίους ἀποβλέπει, καὶ ὑστανται βωμοὶ δικνεκοῦς ἀγανακτήσεως, ὅπως ἔπραξαν οἱ κάτοικοι ἄλλοτε τῆς Βονιτζῆς· νὰ ψηφίσῃ ὑπὲρ; βλάπτει παρὰ τὴν συνείδησίν του τὸ δημόσιον· πρὸς τούτοις οἱ Γερουσιασταὶ δὲν εἶναι ἐν τῇ κοινωνίᾳ ταύτῃ ἔθετα ὄντα, καὶ ἄσχετοι παντὸς φιλικοῦ, ἢ συγγενικοῦ συνδέσμου· ἡ ψῆφός των ἑπομένως, ἀπαρέσκουσα εἰς τὴν Κυβέρνησιν, θέλει στρέψει κατ' αὐτῶν τὰ βέλη ταύτης· πρὸς ἀπαλλαγὴν λοιπὸν τῶν τοιούτων περιπετειῶν μόνη ἡ μυστικὴ ψηφοφορία εἶναι κατάλληλος, καὶ τοιοῦτος ἦτο πρὸ πάντων ὁ σκοπὸς τῆς καθιερώσεώς της. Ἀλλ' ὁ σκοπὸς οὗτος ἐτυχήθη ἄσπιλος; ἔγινεν ἡ προσήκουσα χρῆσις τοῦ τοιούτου δωρήματος; βεβαίως ὄχι, ὡς ἅπαντες γινώσκομεν· ἐφυλάχθη ποτὲ μυστικότης περὶ τὴν ψηφοφορίαν; οὐδαμῶς· διότι οἱ πλείστοι εἴτε πρὸς ἐπίδειξιν, εἴτε πρὸς ἐπιτυγίαν ἄλλων συμφερόντων, δι' ἄκρων τῶν δακτύλων καταφανῶς καταθέτουσι τὰς ψῆφους των, καὶ ἐντεῦθεν λόγῳ μὲν ἡ μυστική, ἔργῳ δὲ ἰσχύει ἡ φανερὰ ψηφοφορία· παραλείπω ἐν τούτοις, ν' ἀναφέρω καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ διάφορα μέσα, τῶν ὁποίων γίνεται χρῆσις· ἂν καθιερωθῇ ἡ φανερὰ ψηφοφορία, οἱ προστάται τῆς μυστικῆς οὐδὲν μὲν ζημιοῦνται, ὡς στερούμενοι, οὐ τινος δὲν ἔχουν, ὠφελοῦνται ὅμως, διότι δὲν γίνεται πλέον χρῆσις τῶν ἀκαταλλήλων μέσων. Ἀποδέχομαι ἐντελῶς τὰς ὀρθὰς τοῦ κατ' ἀρχὰς ἀγορεύσαντος παρατηρήσεις, καὶ προθύμως ἤθελον ὑποστηρίζει ταύτας, ἂν τὰ πράγματα ἐγίνοντο ἄλλως· ἤδη ὅμως, ἐν ᾧ εὑρισκόμεθα κατα-

στάσει, ἡ ἐφαρμογή των εἶναι περιττή, ἵνα μὴ εἴπω ἀδύνατος. Πρότερον ἅπαντες ἐπεδοκίμαζον τὴν μυστικὴν ψηφοφορίαν· ἤδη ὅμως φρονοῦν τοὐναντίον, ὡς ἐπιθυμοῦντες τὴν ἐξάλειψιν τῶν αἰσχρῶν μέσων· ἃς θελήσουν οἱ ΚΚ. Γερουσιασταὶ νὰ παραιτήσουν τὰ μέσα ταῦτα, καὶ ἐγὼ πρῶτος θέλω προτείνει καὶ ὑποστηρίξει αὖθις τὴν μυστικὴν ψηφοφορίαν· ἤδη ὅμως διὰ τὰ ἐκτεθέντα κηρύττομαι ὑπὲρ τῆς φανερᾶς.

Ἂν ἡ μεταλλαγὴ τοῦ συστήματος τῆς ψηφοφορίας, παρετήρησεν εἷς τῶν προαγορευσάντων, προέρχεται ἐκ τῆς καταχρήσεως, τὴν ὁποίαν ὁ προλαλήσας ἀνέφερε, εἶναι εὔκολον νὰ περισταλῇ αὕτη, καὶ νὰ εὑρεθῇ κατάλληλος τρόπος πρὸς τήρησιν ἐχεμυθίας, ὅπως εὑρεθῇ τοιοῦτος διὰ νὰ μὴ διακρίνεται ὁ ἦχος τῶν ἐν ταῖς κάλπαις ῥιπτομένων μελαίνων ἢ λευκῶν ψήφων, διὰ τῆς ἐπικαλύψεως τῆς ὀπῆς τῆς κάλπης, καὶ διὰ τῆς ἐσωτερικῆς περιτυλίξεως πανίου· ψηφοφοροῦν τινες, κατὰ τὸν προλαλήσαντα, ὑπὸ μέσων ἀκαταλλήλων, ἴσως τῆς διαφθορᾶς, κινούμενοι· ἐγὼ τοὐλάχιστον, ὡς καὶ πᾶς ἔντιμος Γερουσιαστής, δὲν κηρύττω τὴν ἰδέαν ταύτην· ἀλλ' ἂν τοῦτο ὑποτεθῇ ἀληθές, ἂν Κυβέρνησίς τις θελήσῃ νὰ μεταχειρισθῇ τὰ μέσα ταῦτα, τότε διὰ τῆς φανερᾶς ψηφοφορίας, θέλει ἐπέλθει διπλῆ ἐξαχρείωσις διότι ἐνδέχεται νὰ ἦναι μὲν τις ἰδιοτελής, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἐπάναγκες ὁ ἰδιοτελὴς νὰ ἦναι καὶ προδότης τῆς συνειδήσεώς του.

Οἱ προτείναντες τὴν τροποποιΐαν, προσέθηκαν ἄλλος, καὶ τοι προσκληθέντες, δὲν μᾶς ἀνέφερον λόγους πρακτικοὺς, ἐπιβλαβῆ τὴν μυστικὴν ψηφοφορίαν ἀποδεικνύοντες, ἀλλ' ἠρκέσθησαν μόνον εἰς θεωρητικοὺς, θεωρήσαντες τὸ ζήτημα ἀκαδημαϊκῶς λελυμένον. Μέχρι τοῦδε δύο συστήματα ἴσχυον τὸ τῆς μυστικῆς καὶ φανερᾶς ψηφοφορίας, καὶ τῶν συγγραφέων ὑποστηρίζεν ἕκαστος θάτερον, ὁρμώμενος ἀπὸ τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἔγραφε, καὶ ἀπὸ τὴν ἰδίαν του πεποίθησιν· τὸν 14 καὶ 16 αἰῶνα, ὡς ἁπάντων πρὸς τὴν ἐλευθερίαν τεινόντων, πολὺς λόγος ὑπὲρ τῆς φανερᾶς ψηφοφορίας ἐγένετο· ἀλλὰ καὶ τότε οἱ μετριόφρονες, τῆς μυστικῆς τὰ κακὰ νὰ προλάβωσι θέλοντες, ἐπροσπάθουν νὰ φθάσουν εἰς τὴν φανερὰν διὰ τῆς ἠθικῆς ἀναμορφώσεως. Ἐντεῦθεν οἱ κλονισμοὶ, καὶ μετὰ τὴν κατάλυσιν τῆς βασιλείας, κατηργήθη καὶ ἡ φανερὰ ψηφοφορία· Εἶναι ἀληθὲς, ὅτι ὁ Γερουσιαστὴς εἶναι ἀνεξάρτητος, καὶ ἑπομένως ἀτρόμητος, ἀλλὰ πρέπει ὁ ἄνθρωπος νὰ ἦναι ὅλως ἀφελότιμος, καὶ νὰ ἐξουθενῆτε; πρέπει νὰ κινδυνεύῃ ἄνευ κοινωνικοῦ ἀποτελέσματος; ἐπὶ τοῦ προκειμένου δύναται νὰ κινδυνεύῃ ἐκ μέρους τοῦ λαοῦ, καὶ τῆς ἐξου-

σίας· πρόκειται φερ' εἰπεῖν, ζήτημα κατ' οὐσίαν μὲν ἐπιβλαβὲς, κατ' ἐπιφάνειαν ὅμως εἰς τὰ ὄμματα τοῦ ὄχλου ὠφέλιμον· ὁ ὄχλος ἐξανίσταται, ζητεῖ ν' ἁρπάσῃ τὴν ψῆφον τοῦ Γερουσιαστοῦ, καὶ ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει τὸν θέτει ὑπὸ τὴν ἀκάθεκτον καὶ λίαν ἐπικίνδυνον ὀργήν του· ἀφ' ἑτέρου ἐξουσία τις κακὴ, δύναται ἐπίσης νὰ ζητῇ διὰ τῆς λόγχης τὴν ψῆφον τοῦ Γερουσιαστοῦ. Τοῦτο παρ' ἡμῖν ἔλαβε χώραν ἐν ἀκμῇ ταραχῶν, καὶ διὰ τοῦτο ὁ Γερουσιαστὴς πρέπει νὰ ἦναι πανταχόθεν προφυλαγμένος. Δὲν ὑπάρχει ἀπορρῶν παράδειγμα, ὅτι ἡ Γερουσία ἔθετε πρόκομμά τι διὰ τῆς μυστικῆς ψηφοφορίας εἰς τὴν Κυβερνητικὴν πορείαν, ἐγίνοντο πάντοτε παρατηρήσεις κατὰ τῶν σχεδίων της, ἀλλὰ τοῦτο εἶναι ἄρευκτον εἰς τὰ συνταγματικὰ πολιτεύματα, διότι διὰ μόνου τοῦ μέσου τούτου, τῆς ἐλευθέρας συζητήσεως, εὑρίσκεται ἡ ἀλήθεια· ἂν ἔγειναν καταχρήσεις ὡς ἐρρέθη, δὲν εἶναι λόγος ἰσχυρὸς πρὸς μεταβολὴν τοῦ συστήματος, καθόσον αὐταὶ εὐκόλως δύνανται νὰ διορθωθῶσι. Τὰ ἔθνη, τὰ ἔχοντα σήμερον τὴν φανερὰν ψηφοφορίαν, ὑπέστησαν πλεῖστα δεινὰ, μέχρις οὗ φθάσωσιν εἰς τὴν συνταγματικὴν τελειότητα. Ζῶμεν εἰς αἰῶνα τῶν φώτων, καὶ ἑπομένως πάντα ὀφείλομεν νὰ περιμένωμεν βαθμηδὸν διὰ τῆς ἠθικῆς καὶ διανοητικῆς ἀναπτύξεως, καὶ οὐχὶ ἀμέσως νὰ πηδῶμεν ὑπὲρ τὰ ἐσκαμμένα. Ἐν Ἀγγλίᾳ γίνεται φανερὰ ψηφοφορία, ἀλλ' ἄλλη εἶναι ἡ ἀνάπτυξις τῶν Γερουσιαστῶν ἐκείνων, ἄλλη ἡ περιουσία αὐτῶν, καὶ ἄλλη τέλος ἡ ἀνεξαρτησία των. Τούτων λοιπὸν ἕνεκα κηρύττομαι ὑπὲρ τῆς μυστικῆς ψηφοφορίας.

Μὴ παραδεχόμενος, ἀντέταξεν ἄλλος, ὅτι ὑπάρχει ἐν Ἑλλάδι, ὄχλος, ὅπως ὁ προλαλήσας ἠθέλησε νὰ τὸν χαρακτηρήσῃ, παρατηρῶ, ὅτι, ὅταν ἀποδοθῇ τοιαύτη εἰς τὸν λαὸν, ἢ τὴν Κυβέρνησιν ἰδιότης, ἡ μυστικὴ, ἢ φανερὰ ψηφοφορία δὲν ἀναχαιτίζει τὴν ὁρμήν των, ἀλλ' ὑπὸ ὁποιονδήποτε σύστημα δύνανται νὰ ἐπιτύχωσι τοῦ σκοποῦ των· διὰ νὰ παύσῃ ὅμως ἡ συνεχὴς πολυπραγμοσύνη, τοῦ ποίος ὑπὲρ ἢ κατὰ ἐψηφοφόρησε, θεωρῶ ὀρθότερον νὰ δεχθῶμεν τὴν φανερὰν ψηφοφορίαν.

Ἡ ἀρετὴ καὶ εὐσυνειδησία, παρετήρησεν ἄλλος, δὲν εἶναι προσὸν τοῦ πλούτου, ἢ τῆς ἀριστοκρατίας, ἀλλ' ἐπίσης δύναται νὰ κατοικήσῃ καὶ εἰς πενιχρὰν καλύβην, καὶ εἰς μεγαλοπρεπῆ δώματα· διὰ νὰ γνωρίζῃ λοιπὸν καὶ ὁ λαὸς καὶ ἡ Κυβέρνησις τὰς πεποιθήσεις, καὶ διαγωγήν μας, εἶναι προτιμωτέρα ἡ φανερὰ ψηφοφορία.

Ἡ δυναμένη νὰ ἀποσπάσῃ τὴν ψῆφον τοῦ Γερουσιαστοῦ ἀκά-

θικτος ὁρμὴ τοῦ λαοῦ ἢ τῆς Κυβερνήσεως, εἶπεν ἄλλος, ἐπὶ μόνων τῶν ἐπαναστάσεων δύναται νὰ λάβῃ χώραν, καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῆς τάξεως· ἀλλ' ἐν τῇ περιπτώσει ἐκείνῃ, ἅπαντες βεβαίως, ἢ θέλομεν συναποθάνει, ἀνθιστάμενοι, ἢ θέλομεν ὑπακούσει· πρὸς ἀποφυγὴν ὅμως τῶν συνήθων ῥαδιουργιῶν, εἶναι προτιμωτέρα ἡ μυστικὴ ψηφοφορία· τί λέγουν οἱ πολῖται, ἢ οἱ δημοσιογράφοι εἶναι ἀδιάφορον· ἡμεῖς ὀφείλομεν νὰ βουλευώμεθα καὶ νὰ ψηφίζωμεν, μόνην τὴν πεποίθησίν μας ἔχοντες ὁδηγόν. Πολλάκις ὅμως, καὶ τοι παῤῥησία τις κατά τινος ἀντικειμένου λαλεῖ, δύναται μέχρι τῆς ψηφοφορίας νὰ μεταβάλῃ γνώμην, πεισθεὶς ἐκ τῶν παρατηρήσεων τῶν ἄλλων· τότε βεβαίως νὰ δείξῃ φανερὰν τὴν μεταμέλειάν του, ἡ φιλοτιμία του ἴσως τὸν ἀποτρέπει· ἐνῷ διὰ τῆς μυστικῆς ψηφοφορίας ἀπωλύτως, καὶ ἄνευ προσβολῆς τῆς φιλοτιμίας του δύναται νὰ ψηφίσῃ ἄλλως.

Περαιωμένην ἐντεῦθεν τοῦ Κ. Προέδρου κηρύξαντος τὴν περαιτέρω συζήτησιν, καὶ μυστικῆς ψηφοφορίας γενομένης κατ' αἴτησιν 7 Γερουσιαστῶν, ἡ Γερουσία παρεδέχθη τὴν ἀρχὴν τῆς προκειμένης προτάσεως διὰ ψήφων 26 κατὰ 10.

Ἐπειδὴ ἐγένετο δεκτή, παρετήρησεν εἷς τῶν προηγορευσάντων, ἡ ἀρχὴ τῆς φανερᾶς ψηφοφορίας, προτείνω νὰ δεχθῇ ἡ Γερουσία, ὅτι ἐπὶ παντὸς ἀντικειμένου δύναται νὰ γίνῃ μυστικὴ ψηφοφορία, ὅταν τὸ ἀπαιτήσουν 7 ἢ ὅσος δήποτε ὁρισθῇ ἀριθμὸς Γερουσιαστῶν· τοῦτο δὲν εἶναι πρωτοφανὲς εἰς τὰ πολυμελῆ σώματα· ἐν τῷ Συντάγματι ἀκόμη γενικὸς κανὼν εἶναι νὰ γίνωνται αἱ συνεδριάσεις δημοσίως, ἀλλ' ἐπιτρέπεται εἰς εἰδικὰς περιπτώσεις ἡ μυστικὴ συνεδρίασις, ὅταν μέλη τινὰ τὸ ἀπαιτήσουν· ταῦτὰ ἀναφέρει καὶ ὁ κανονισμὸς τῆς Γερουσίας, καὶ κατ' αἴτησιν 7 μελῶν γίνεται μυστικὴ ψηφοφορία· ἀφοῦ λοιπὸν ἐδέχθη ἡ Γερουσία τὸν κανόνα τῆς φανερᾶς ψηφοφορίας, θεωρῶ ὀρθὸν νὰ δεχθῇ τὴν προτεινομένην ἐξαίρεσιν πρὸς ἀνάπαυσιν τῶν συνειδήσεών μας, καὶ πρὸς κατεύνασιν τοῦ φόβου μας. Παρατηρητέον, ὅτι ἡ ἐξαίρεσις σπανίως θέλει λαμβάνει χώραν, καθόσον δυσκόλως θέλει συμφωνεῖ ὁ ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς πρὸς αἴτησιν τῆς ἐφαρμογῆς της. Πολλάκις τὰ πραγματικὰ ζητήματα εἶναι ἀχώριστα τῶν προσωπικῶν, ἢ καθίστανται ὅλως προσωπικά, καὶ ἑπομένως ἡ ἐξαίρεσις εἶναι ἀναγκαία· ἡ πεῖρα ἔτι ἐδείξεν, ὅτι εἶναι σωτήρια θεραπευτικὰ μέσα ἡ ἐξαίρεσις αὕτη· καὶ διὰ τοῦτο ἀλλαχοῦ ἐπιτρέπεται καὶ μετὰ τὴν φανερὰν ψηφοφορίαν, κατ' αἴτησιν ἑνὸς καὶ μόνου. Ἂν δὲ γίνῃ δεκτὴ ἡ πρότασις μου

αὕτη, ἐξαιτοῦμαι νὰ διορισθῶσι τρία μέλη, οἷα ἡ Γερουσία θέλει, διὰ νὰ συναρμολογήσουν ὅλον τὸ προκείμενον κεφάλαιον.

Μετὰ τὴν συζήτησιν τῶν ἄρθρων τῆς προτάσεως, ἀντέταξεν ἄλλος, δύναται νὰ προτείνῃ πρόσθετον ἄλλο ἄρθρον ὁ προλαλήσας, καθόσον τὸ **44** δίδει τοιαύτην ἀφορμήν.

Ἀντιπαρατηρήσαντος τοῦ προλαλήσαντος, ὅτι ἡ μεταγενεστέρα προσθήκη εἶναι ἀδύνατος, καθ' ὃν τρόπον εἶναι συντεταγμένη ἡ πρότασις, ἐπειδὴ ἐγένετο δεκτὴ ἡ ἀρχὴ τῆς φανερᾶς ψηφοφορίας, εἶπεν ἄλλος, πρέπει νὰ προηγηθῇ ἡ συζήτησις τῶν περὶ ταύτης ἄρθρων, καὶ μετὰ ταῦτα νὰ προταθῇ ἡ ἐξαίρεσις.

Παρατηρήσαντος τινος, ὅτι ἂν γίνωσι δεκτὰ κατὰ πρῶτον τὰ ἄρθρα, καὶ ἔπειτα ἡ προταθεῖσα ἐξαίρεσις, ἐπέρχεται ἀντίφασις φανερὰ, καὶ διὰ τοῦτο πρέπει νὰ προηγηθῇ ἡ ἐξαίρεσις, ἡ Γερουσία, ἐρωτηθεῖσα, δὲν παρεδέχθη τὴν πρότασιν ταύτην τῆς ἐξαιρέσεως.

Ἀναγνωσθὲν τὸ ἄρθρον **43** ἐγένετο δεκτὸν, ὡς ἔχει.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ἄρθρου **44**, τὰ δικαστικὰ καθήκοντα τῆς Γερουσίας, παρετήρησέ τις, ἀφορῶσιν ὡρισμένα πρόσωπα· ἀναφέρονται ὅμως ἐν τούτοις καὶ πολλὰ παρεμπίπτοντα, καὶ ταῦτα ἑπομένως πρέπει νὰ ψηφίζῃ μυστικῶς ἡ Γερουσία.

Ἐπειδὴ μένει ἀμφιβολία, εἶπεν ἄλλος, ὡς πρὸς τὴν διάγνωσιν τῶν προσωπικῶν ζητημάτων, εἶναι καλὸν ἀντὶ τῆς φράσεως «ζητημάτων ἀφορώντων ὡρισμένα πρόσωπα» νὰ τεθῇ ἡ φράσις «ἐκτὸς ὅταν πρόκηται περὶ προσωπικῶν ἐν γένει ζητημάτων, καὶ περὶ δικαστικῶν ἀποφάσεων τῆς Γερουσίας».

Καθόσον ἀφορᾷ τὰς δικαστικὰς τῆς Γερουσίας ἀποφάσεις, εἶπεν ἄλλος, αὗται περιέχουν βεβαίως ζητήματα προσωπικὰ κατὰ τὰ ἄρθ. **83** καὶ **84** τοῦ συντάγματος· τοιαῦτα εἶναι ἐπίσης καὶ ὅλα τὰ ζητήματα, τὰ περιποιοῦντα οἱανδήποτε εἰς πρόσωπα ὠφέλειαν· ὥστε δύναται νὰ τεθῇ ἡ φράσις «ἐκτὸς ὅταν πρόκηται περὶ ζητημάτων, ἀφορώντων ὡρισμένα πρόσωπα, μὴ ἐξαιρουμένων τῶν προβλεπομένων ὑπὸ τῶν ἄρθ. **83**, καὶ **84** τοῦ Συντάγματος.»

Οἱ νόμοι, εἶπεν ἄλλος, δὲν δύνανται νὰ προνοήσωσι περὶ ὅλων τῶν περιπτώσεων ἀλλ' ἡ εὐθύτης τῆς Γερουσίας ἀναπληροῖ τὴν ἔλλειψιν ταύτην, καθόσον θέλει ἀποφαίνεσθαι πάντοτε ἐπὶ τῶν παρουσιαζομένων προσωπικῶν ζητημάτων. Περὶ δὲ τῶν παρεμπιπτόντων ζητημάτων ἐπὶ τῶν δικαστικῶν ἀποφάσεων, ἐκτὸς ὅτι ταῦτα διεξάγονται κατὰ τὸν διέποντα τὰς κυρίας ἀποφάσεις Νόμον, θέλει ὁρισθῇ ἰδίως τὸ ἀντικείμενον τοῦτο δι' εἰδι-

κοῦ Νόμου, κατὰ τὸ ἄρθ. 84 τοῦ συντάγματος. Ὅθεν γνωμοδοτῶ νὰ γίνῃ δεκτὸν τὸ ἄρθρον, ὅπως ἔχει.

Κατ' ἐρώτησιν ἑπομένως τοῦ Κ. Προέδρου ἡ Γερουσία παρεδέχθη τὸ ἄρθρον τοῦτο, ὡς ἔχει.

Ἀναγνωσθὲν τὸ πρόσθετον ἄρθρον, ἐγένετο δεκτὸν, μετὰ τὴν ἐξάλειψιν τῆς φράσεως « κατὰ τὴν τάξιν τοῦ διορισμοῦ ἑκάστου αὐτῶν » ὡς περιττὴς, γινομένην κατὰ πρότασιν ἑνὸς τῶν Γερουσιαστῶν.

Ἀναγνωσθεῖσα ἑπομένως ἡ προστεθησομένη εἰς τὸ ἄρθ. 80 φράσις καὶ αὕτη ἀποφασίζει κατὰ τὸ ἄρθρον 44 περὶ τοῦ σχεδίου ἐγένετο δεκτὴ, ὡς ἔχει.

Προτείναντός τινος νὰ τεθῇ ὁ ὅρος, ὅτι δύναται τις ν' ἀρνηθῇ τὴν ψῆφόν του, καὶ πολλῶν ἀντιλεξάντων, ἡ Γερουσία δὲν ἐδέχθη τὴν πρότασιν ταύτην.

Ψηφοφορηθὲν ἐπὶ τέλους τὸ σύνολον, ἐγένετο δεκτὸν διὰ ψήφων 31 κατὰ 4, ἔχον, ὡς ἕπεται.

« Ἄρθ. 43. Ἐὰν ἑπτὰ μέλη ζητήσωσι τὴν δι' ὀνομαστικῆς » κλήσεως ψηφοφορίαν, εἴτε πρὸ πάσης δοκιμῆς, εἴτε μετὰ » πρώτην καὶ δευτέραν ἀμφίβολον, ἐξ ἀνάγκης γίνεται παρα» δεκτὸς ὁ τρόπος οὗτος. »

« Ἄρθ. 44. Τὰ ἄρθρα τῶν Νομοσχεδίων, καθὼς καὶ τῶν » Προβουλευμάτων, ἠμποροῦν νὰ ψηφοφορηθοῦν κατὰ τοὺς ἀνω» τέρω τύπους (ἄρθ. 41 καὶ 43·) ἡ δὲ ἀρχὴ καὶ τὸ σύνολον » τῶν Νομοσχεδίων, προβουλευμάτων, καὶ προτάσεων ὑποβάλ» λονται πάντοτε εἰς φανεραν δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ψηφο» φορίαν, ἐκτὸς ὅταν πρόκηται περὶ ζητημάτων ἀφορώντων » ὡρισμένα πρόσωπα. Τὰ ζητήματα ταῦτα ψηφίζονται διὰ » ψηφοφορίας μυστικῆς. »

Ἄρθρον πρόσθετον.

« Ἡ ὀνομαστικὴ κλῆσις συνίσταται εἰς τὴν ἐκφώνησιν τοῦ » ὀνόματος ἑκάστου τῶν Γερουσιαστῶν παρ' ἑνὸς τῶν Γραμ» ματέων· ὁ δὲ ἕτερος τῶν Γραμματέων σημειοῖ τὰ ὀνόματα » καὶ τὴν ψῆφον ἑκάστου, ἐπιτηρούντων δύω ψηφολεκτῶν, τοὺς » ὁποίους προσκαλεῖ ὁ Πρόεδρος ἐκ τῶν Γερουσιαστῶν. »

Κατὰ συνέπειαν τῶν ἀνωτέρω προπολογιῶν νὰ τροποποιηθῇ καὶ τὸ ἄρθρον 80 τοῦ Κανονισμοῦ, καὶ νὰ τεθῇ ὡς ἀκολούθως εἰς τὴν τελευταίαν φράσιν.

« Καὶ αὕτη ἀποφασίζει κατὰ τὸ ἄρθρ. 41 περὶ τοῦ σχεδίου. »

Ἐν Ἀθήναις τὴν 16 Νοεμβρίου 1850.

Οἱ Γερουσιαστὰι
Σ. Καλογερόπουλος
Γ. Γλαρέκης.

Ἑπομένως ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΔΕΛΙΓΙΑΝΝΗΣ.

Οἱ Ἀντιπρόεδροι
Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ.
Τ. ΜΑΓΓΙΝΑΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀθ. Γρηγοριάδης
Ι. Παξιμάδης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 22 Νοεμβρίου 1850. Ἡμέρᾳ τετάρτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 27 μελῶν, ὁ Κ. Πρόεδρος κηρύττει τὴν ἔναρξιν τῆς Συνεδριάσεως.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα, ἐγκρίνονται, μηδεμιᾶς γενομένης ἐνστάσεως.

Ἀναγνωσθείσης ἔπειτα ἀναφορᾶς τοῦ Γερουσιαστοῦ Τσανετάκη Γρηγορόκκη, ἐξαιτουμένου ἕνεκα οἰκιακῶν του ὑποθέσεων τεσσαρακονθήμερον ἀπουσίας ἄδειαν, ἡ Γερουσία ἐνέκρινεν αὐτὴν, ἀρχομένην ἀπὸ τὴν ἡμέραν τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐνεστώσης Συνόδου.

Προτείναντός τινος νὰ προσδιορίσῃ ἡ Γερουσία τὴν ἐλευσομένην Παρασκευὴν διὰ νὰ γίνωσιν αἱ παρατηρήσεις παρά τινος τῶν Γερουσιαστῶν, ὅπως ἐν τῇ προλαβούσῃ Συνεδριάσει ἀπερασίσθη, ὡς ἀπόντων ἤδη τῶν ἀρμοδίων Ὑπουργῶν, ἡ Γερουσία παρεδέχατο τὴν πρότασιν ταύτην.

Ἑπομένως ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν Συνεδρίασιν, ἀπαγγείλας ὡς ἀντικείμενον τῆς ἑπιούσης τὴν καθυποβολὴν τῶν εἰρημένων παρατηρήσεων.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΔΕΛΙΓΙΑΝΝΗΣ.

Οἱ Ἀντιπρόεδροι
Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ
Τ. ΜΑΓΓΙΝΑΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀθ. Γρηγοριάδης
Ι. Παξιμάδης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῇ 24 Νοεμβρίου 1850, ἡμέρᾳ Παρασκευῇ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν Κ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 32 μελῶν, ὁ Κ. Πρόεδρος κηρύττει τὴν ἔναρξιν τῆς Συνεδριάσεως.

Τὰ Πρακτικὰ τῆς προλαβούσης, ἀναγνωσθέντα, ἐγκρίνονται, μηδεμιᾶς ἐνστάσεως γενομένης.

Ἀνεγνώσθη ἔπειτα ἡ ἑπομένη τῆς Α. Μ. ἀντιρρήσεως πρὸς τὴν εἰς τὸν Βασιλικὸν λόγον ἀπάντησιν τῆς Γερουσίας.

Κύριοι Γερουσιασταί!

Ἀσμένως ἤκουσα παρ' ὑμῶν τὴν διαβεβαίωσιν τῆς πρὸς τὸν Βασιλικὸν Θρόνον ἀφοσιώσεως τῆς Γερουσίας. Χαίρω, ὅτι τὸ Νομοθετικὸν τοῦτο Σῶμα, συμφώνως μὲ τὴν ὑψηλὴν ἀποστολήν του, προτίθεται νὰ συνδράμῃ μετ' αὐταπαρνήσεως τὴν Κυβέρνησίν μου εἰς πᾶν κοινωφελές. Τῆς ἀξιεπαίνου ταύτης προθέσεως ἔχω ἤδη παρὰ τῆς Γερουσίας πρόσρατον διὰ πραγμάτων ἀπόδειξιν.

Δέχθητε, Κύριοι, καὶ διαβιβάσατε εἰς ὁλόκληρον τὴν Γερουσίαν τὴν εὐχαρίστησίν μου ἕνεκα τῶν πρὸς τὸν Βασιλέα, καὶ ἐμὲ αἰσθημάτων αὐτῆς.

Ἀνεγνώσθη μετὰ ταῦτα ἔγγραφον τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργοῦ ὑπ' ἀριθ. 20194 καὶ ἀπὸ 22 τοῦ λήγοντος, δι' οὗ, διευθύνων τὰ ἀφορῶντα τὴν ἐπισκευὴν τοῦ καταστήματος τῆς Γερουσίας ἔγγραφα, ἐξαιτεῖται νὰ διαταχθῇ ἐπὶ τούτῳ ἡ πληρωμὴ δραχ. 576 καὶ 10 λεπ. πρὸς τὸν ἐργολάβον Δέδε.

Ἀνεγνώσθη ὡσαύτως ἔγγραφον τοῦ αὐτοῦ ὑπ' ἀριθ. 18916 καὶ ἀπὸ 22 τοῦ αὐτοῦ μηνός, δι' οὗ γνωμοδοτῶν περὶ ἐπιστεγάσεως τοῦ ἐξώστου τοῦ καταστήματος τῆς Γερουσίας, καὶ διαβιβάζων τὸν προϋπολογισμὸν τῶν δαπανηθησομένων, ἐξαιτεῖται, ἐν περιπτώσει παραδοχῆς, νὰ σταλῇ αὐτῷ ὁ προϋπολογισμὸς οὗτος, διὰ νὰ τεθῇ εἰς μειοδοσίαν.

Ἡ Γερουσία ἀπεφάσισε νὰ σταλῶσιν ἀμφότερα τὰ ἔγγραφα εἰς τὴν λογιστικὴν ἐπιτροπὴν διὰ τὰ περαιτέρω.

Μετὰ ταῦτα εἰς τὸν Κ. Γερουσιαστῶν, λαβὼν τὸν λόγον, ἔλεξε τάδε·

Γνωρίζω, ὅτι οἱ φορολογικοὶ Νόμοι τοῦ ἐλευσομένου ἔτους εἶναι ἤδη ἐψηφισμένοι, ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν εἶναι ἀμετάβλητοι, δύνανται κάλλιστα νὰ τροποποιηθῶσιν, ὅταν ἡ ἀνάγκη καὶ ὁ ὀρθὸς λόγος ὑπαγορεύσωσι. Γνωρίζετε ἀρ' ἑτέρου, ὅτι ἡ οἰκονομικὴ ἡμῶν κατάστασις δὲν εἶνε καθόλου εὐάρεστος, καὶ ἕνεκα τούτου οὐ μόνον ἐπιβαρύνεται τὸ δημόσιον μὲ ὑπέρογκα χρέη διὰ τὴν καθυστέρησιν τῶν εἰς τὰς ξένας Δυνάμεις ὑποχρεώσεών του, ἀλλ' οὐδὲ εἰς τὰ ἀπολύτως ἀπαιτούμενα πρὸς ἐνέργειαν τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας ἐπαρκεῖ. Ἐντεῦθεν ἐξ ἀγνοῦ καὶ εἰλικρινοῦς σκοποῦ ὁρμώμενος, καὶ μηδένα νὰ μεμφθῷ προτιθέμενος, θέλω κάμει ὡς πρός τινα εἴδη, ἧττον διὰ φορολογίας ἐπιβαρυνόμενα, τὰς ἑπομένας παρατηρήσεις, ἐξ ὧν ἀποδειχθήσεται, ὅτι τὸ δημόσιον δύναται νὰ ὠφεληθῇ ἐπὶ πλέον 500—600,000 δραχ., ἂν τὸ ὑπουργεῖον εὕρῃ αὐτὰς βασίμους, καὶ θελήσῃ νὰ τὰς πραγματοποιήσῃ.

Ἡ ἐκτινοκατράμη κατὰ τὸν Νόμον τοῦ 1836 ἐνοικιάζεται, καὶ δίδεται φόρος 10/00 διὰ τὰ ἰδιόκτητα, καὶ 25/00 διὰ τὰ ἐθνικά. Κατὰ τὸν Νόμον τοῦ 1845 ἔχοντα τὰς αὐτὰς τοῦ προηγουμένου βάσεις, ἢ εἰσπράττεται διὰ λογαριασμὸν τοῦ Δημοσίου, ἢ ἐνοικιάζεται· ἀλλ' ἔκτοτε εἰσπράττεται καὶ ὡς φόρος ὁρίζεται δύο λεπτὰ ἐπὶ ἑκάστης ὀκάδος, καὶ τὸ δημόσιον ἔχει εἰσόδημα δραχ. 24,705· ὥστε ἐκ τῆς ποσότητος ταύτης παράγεται ὁλικὸν ποσὸν ὀκάδ. 1,235,300, ἐνῷ ἐκ τῆς γενομένης μεγάλης χρήσεως εἰς τὸν οἶνον, ἐκτὸς τῶν ἄλλων ἀναγκῶν, οὐδεμία ἀμφιβολία, ὅτι παράγεται ποσὸν διπλάσιον τοῦ εἰρημένου· ἡ κατάχρησις αὕτη προέρχεται ἐκ τοῦ ἀκαταλλήλου φορολογικοῦ συστήματος, καὶ ἐκ τοῦ ὅτι μένει ἀφορολόγητον ὅλον τὸ καταναλισκόμενον εἰς τὰ μέρη, ἔνθα παράγεται. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ ἀγοραία τιμὴ εἶναι 20 — 40 λεπτὰ τὴν ὀκάν, ἂν ἐνοικιάζηται, καὶ λαμβάνηται ὁ μέσος ὅρος, τὸ εἰσόδημα θέλει αὐξήσει κατὰ 50,000 δραχμάς· ὅθεν εἶναι συμφερώτερον νὰ ἐνοικιάζηται, καὶ οἱ ἐνοικιασταὶ νὰ λαμβάνουν πρὸς λεπτὰ 3 ἐπὶ ἑκάστης ὀκάδος, μέχρις ὅτου διακριθῶσι τὰ ἐθνικὰ δένδρα, καὶ διατεθῶσιν ἄλλως.

Τὸ ἰσχύον φορολογικὸν σύστημα τῆς μετάξης εἶναι ἐπίσης ἐπισφαλὲς καὶ ἐπιζήμιον· ἐν πρώτοις γίνεται κατάχρησις ὡς ἐξ αὐτῆς τῆς φύσεως τοῦ προϊόντος, ἐπειδὴ πληρώνεται τὸ δέκατον ἐν τοῖς τελωνείοις κατὰ τὴν ἐξαγωγήν· προσέτι δὲν φορολογεῖται τὸ ἐντὸς τοῦ Κράτους καταναλισκόμενον, ὅπερ ἀποτελεῖ ἐξαίρεσιν οὐσιώδη καὶ ἐπιζήμιον, καθόσον καὶ οἱ ἄλλοι προϊόντα ἐντὸς τοῦ Κράτους καταναλισκόμενα ἐξάγοντες δικαιοῦνται νὰ ἐπικαλεσθῶσι τὴν αὐτὴν ἐξαίρεσιν. Διὰ τοῦ συστήματος τούτου οὐ μόνον δέκατον δὲν λαμβάνει τὸ δημόσιον, ἀλλὰ στερεῖται καὶ τοῦ τρίτου σχεδὸν τοῦ τελωνιακοῦ δικαιώματος, ὡς ἀποδειχθήσεται. Ἐντὸς

τοῦ Κράτους, καθ' ἃς συνέλεξα ἀκριβεῖς πληροφορίας, ἐξάγεται μέταξα ὡς ἔγγιστα 140,000, ἐξ ὧν ἐξάγονται βεβαίως 100,000, αἱ δὲ λοιπαὶ καταναλίσκονται ἐνταῦθα· ἡ ἀγοραία τιμὴ εἶναι 30 — 50 δραχμὰς τὴν ὀκάν· ὥστε τελωνιακὸν δικαίωμα ἔπρεπε νὰ ἔχωμεν 180,000· καὶ ἐν τούτοις λαμβάνομεν 48,000 ἀπὸ δέκατον, καὶ 27,000 ἀπὸ τὰ τελωνεῖα. Τούτου ἕνεκα θεωρῶ συμφερώτερον εἰς τὸ δημόσιον νὰ ἐνοικιάζηται ἡ μέταξα, καὶ ν' ἀποδεκατίζηται εἰς τὰς μαγγάνας, ἐξαιρουμένων τῶν ἐξαγομένων εἰς κουκούλια, ὅπερ ἐν Ἀκμίᾳ σχεδὸν γίνεται· ἐντεῦθεν δὲ θέλει ἐπέλθει αὔξησις δρ. 398000.

Τὸ ἀφορολόγητον τῶν δύο ἐπαρχιῶν Οἰτύλου καὶ Γυθείου οὐ μόνον εἶναι ἀντισυνταγματικὸν καὶ σκανδαλῶδες, ἀλλὰ καὶ ἐπιζήμιον εἰς τὸ δημόσιον· ἐὰν ὅμως καὶ αὗται φορολογηθῶσι, θέλει προκύψει ὄφελος 120,000 σχεδὸν δραχμῶν, 50,000 τοῦτέστιν ἀπὸ τὸν ἐπὶ τῶν ζώων φόρον, καὶ 70,000 ἀπὸ τὴν ἀποδεκάτωσιν τῶν δημητριακῶν καρπῶν.

Ἐκ τῶν εἰρημένων ἐξάγεται, ὅτι ἐπαισθητὴ ὠφέλεια μέχρι 550,000 δραχ. εἰς τὸ δημόσιον θέλει ἐπέλθει, ἂν τεθῶσιν εἰς ἐνέργειαν, ὅσα ἐλέχθησαν.

Τὰ ῥηθέντα προϊόντα εἶναι τὰ ἥττον μὲ φόρους βεβαρυμένα, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ ἑξῆς συγκριτικοῦ πίνακος.

Ἀναλογία διὰ τὴν φορολογίαν τῆς ἀποδεκατώσεως τῶν προϊόντων τῆς γῆς, τοῦ ἐπὶ τῶν ζώων φόρου κτλ. κτλ.

Δι' ἕκαστον στρέμμα γῆς, ἀπαιτεῖται ὡς ἔγγιστα διὰ σπόρον σῖτος ὀκάδας 15, ὁ σπόρος οὗτος παράγει καρπὸν κατὰ μέσον ὅρον ἡ μία ὀκὰ ἑξ· ὁ ἀραβόσιτος ὅμως ἐπειδὴ σπείρεται πολὺ ἀραιότερα, ἡ μία ὀκὰ παράγει κατὰ μέσον ὅρον 25, ἡ τιμὰ τῶν δημητριακῶν καρπῶν προσδιορίζεται διὰ μὲν τὸν σῖτον, ἕκαστον κοιλὸν δραχ. 4, διὰ δὲ τὴν κριθὴν καὶ ἀραβόσιτον δραχ. 2½. Εἷς γεωργὸς καλλιεργεῖ κατ' ἔτος διὰ πρόβατα καὶ ὄφιμα, ὡς ἔγγιστα, στρέμματα γῆς 80. Ἐπὶ τῶν ὄφεων λοιπὸν τούτων ἐξάγεται τὸ ἀκόλουθον ἀποτέλεσμα.

Στρέμματα γῆς.	Σπόρος κοιλά.	Παραγωγὴ καρποῦ κοιλά.	Τιμὴ τοῦ καρπ. δραχμάς.	Φόρος δεκάτ. δραχ.
36	25	150	600	60.
9	6	36	90	9.
35	4	100	250	25.
80	35	286	940	94.

Ἀφαιροῦνται τὰ ἔξοδα τῆς καλλιεργείας ὡς ἑπομένως

Διὰ τὸν σπόρον ὡς ἀνωτέρω, σῖτος κοιλὰ 25 πρὸς δρ. 4,	δρ. 106.	
» » » κριθὴ κοιλὰ 6 πρ. δρ. 2½	δρ. 15	
» » » ἀραβόσ. » 4 » » »	» 10	
	125	
60 ζεύγη (βοδοκάματα) » » » » 5 »	» 300	
Θερισταὶ 10 ο/ο. ἀλωνιστ. 5 ο/ο ὅλα »	» 140	
Σκαλιστικὰ, βοτανιστικὰ καὶ δραγατικὰ	» 60	
Τὸ ἓν δέκατον διὰ τὴν ἀγορὰν ἑνὸς ἵππου »	» 15	
ἑπτακότυπος τροφὴ τοῦ ἵππου πετάλωμα καὶ σαμάρι »	» 25	
Ἄροτρον, ἰνί, ἀξίνη, σχοινία, κλπ.	» 30	
Διὰ μετακόμισιν καρποῦ μετὰ τῆς ἀποδεκατώσ.	» 40	
Διὰ δημοτικὸν φόρον 2 ἐπὶ τοῖς ο/ο . . .	» 20	
Διὰ δημόσιον φόρον 10 ἐπὶ τοῖς ο/ο . . .	» 94	
	850	

Μένει καθαρὸν εἰσόδημα εἰς τὸν ἰδιοκτήτην δραχ. 90, διὰ τὸ ὁποῖον πληρώνει δημόσιον φόρον 50 τοῖς ο/ο.

Παρατηρητέον ὅτι δὲν προσετέθησαν εἰς τὰ ἔξοδα διὰ ἐτήσιον τόκον δραχ. 160 ἐπὶ δραχμ. 1600 περίπου δι' ἀρχικὸν κεφάλαιον τὸ ὁποῖον ἀπαιτεῖται διὰ τὴν ἀγορὰν τῶν ἀνωτέρω 80 στρεμμάτων γῆς, ἢ χωραφιάτικον ἂν ἦναι ἐθνικόν.

Ἀναλογία διὰ τὴν φορολογίαν τῆς σταφίδος.

20 στρέμματα γῆς φυτευμένης, δίδει καρπὸν κατὰ μέσον ὅρον ἕκαστον στρέμμα λίτρας 500, ὥστε τὰ 20 στρέμματα δίδουν λίτρας 10,000, πρὸς δραχ. 160, κατὰ μέσον ὅρον ἡ χιλιάς, φέρει ὁλικὸν ποσὸν δραχ. 1600, ἐξ ὧν πληρώνει φόρον δεκάτου δρ. 160 ἐκτὸς τοῦ τελωνείου.

Ἀφαιροῦνται τὰ ἔξοδα τῆς καλλιεργείας ὡς ἑπομένως.

Διὰ καλλιέργειαν, τρυγητὸν, κόπρισμα, δραγατικὸν καὶ μετακόμισιν εἰς τὰ 20 στρέμματα ἀνὰ δρ. 48, εἰς ἕκαστον, φέρει δραχμ.		960
Διὰ δημοτικὸν φόρον 2 ἐπὶ τοῖς ο/ο	δρ. 32	
Διὰ δημόσιον » 10 ὡς ἀνωτέρω	» 160	
		1152

μένει εἰς τὸν ἰδιοκτήτην καθαρὸν εἰσόδημα δρ. . . 448, διὰ τὸ ὁποῖον πληρώνει δημόσιον φόρον 27 τοῖς ο/ο.

Ἀφοῦ ὅμως προστεθῶσιν εἰς τὰ ἔξοδα διὰ ἐτήσιον τόκον δραχμ. 400, ἐπὶ δραχ. 4000 τοὐλάχιστον διὰ κεφάλαιον διὰ

τὴν φύτευσιν καὶ καλλιέργειαν εἰς τὰ πρῶτα ἓξ ἔτη, εἰς τὰ ὁποῖα δὲν λαμβάνει ὁλοτελῶς εἰσόδημα ὁ ἰδιοκτήτης, ἀναβαίνει ἡ δημόσιος φορολογία εἰς 76 τοῖς ο|ο.

Σημειωτέον ὅτι δὲν προστεθέασαν εἰς τὰ ἔξοδα δραχ. 60, διὰ ἐτήσιον τόκον ἐπὶ δραχ. 600 περίπου διὰ τὴν ἀγορὰν τῶν 20 στρεμμάτων γῆς.

Ἀναλογία διὰ τὴν φορολογίαν τῶν ἀμπέλων.

Ἓν στρέμμα ἀμπέλου παράγει οἶνον κατὰ μέσον ὅρον ὀκάδ. 250, ἄρα 5 στρέμματα παράγουσι ὀκάδας 1250· ἑκάστη ὀκὰ ἀνὰ λεπτὰ 14, φέρει ὁλικὸν ποσὸν δραχμ. 175, διὰ τὰς ὁποίας πληρώνει φόρον δημόσιον δρ. 17 1|2.

Ἀφαιροῦνται τὰ ἔξοδα τῆς καλλιεργείας ὡς ἑπομένως.

Διὰ καλλιέργειαν, δραγατικόν, τρυγετόν, καὶ μετακόμισιν ἀνὰ 22, δρ.	110	
Διὰ κάδον, βουτσία, καὶ τὰ εἰς αὐτὰ ἀναγκαῖα »	20	
Διὰ δημοτικὸν φόρον 2 ἐπὶ τοῖς ο|ο	3 1|2.	
Διὰ δημόσιον φόρον 10 » » »	17 1|2	
	151	

μένει εἰς τὸν ἰδιοκτήτην καθαρὸν εἰσόδημα δραχ. 24, ἐπὶ τοῦ ὁποίου πληρώνει δημόσιον φόρον 42 τοῖς ο|ο.

Ἀφοῦ ὅμως προστεθῶσιν εἰς τὰ ἔξοδα διὰ ἐτήσιον τόκον δρ. 20, ἐπὶ δραχ. 200 περίπου διὰ κεφάλαιον τὸ ὁποῖον ἀπαιτεῖται διὰ τὴν φύτευσιν καὶ καλλιέργειαν εἰς τὰ πρῶτα 4 ἔτη εἰς τὰ ὁποῖα δὲν λαμβάνει καρπὸν ὁ ἰδιοκτήτης, ἀναβαίνει ὁ φόρος εἰς 82 τοῖς ο|ο.

Παρατηρητέον ὅτι δὲν προστέθη ὁ ἐτήσιος τόκος δραχ. 10, ἐπὶ δρ. 100, ἀρχικοῦ κεφαλαίου διὰ τὴν ἀγορὰν τῶν 5 στρεμμάτων γῆς.

Ἀναλογία διὰ τὴν φορολογίαν τῶν ἐλαιοδένδρων κατὰ δεκαετίαν, καθότι τὸ δεύτερον ἔτος δὲν καρπίζουν.

Εἰς 5 στρέμματα γῆς, χωροῦσιν ὡς ἔγγιστα ἐλαιόδενδρα 100, τὰ ὁποῖα δίδουν ἔλαιον εἰς τὰ δύο ἔτη κατὰ μέσον ὅρον ὀκάδας 8 ἕκαστον, ὥστε τὰ 100 δίδουσιν ὀκάδας 800, ἀνὰ λεπτὰ 90 ἡ ὀκά, φέρει δρ. 720, ὥστε δίδει φόρον ἀποδεκατώσεως, δραχ. 72.

Ἀφαιροῦνται τὰ ἔξοδα τῆς καλλιεργίας διὰ 2 ἔτη ὡς ἑπομένως·

25 ἡμερομίσθια διὰ ξελάκωμα τῶν φθινόπωρον, χόσιμον τὴν ἄνοιξιν, ἡ ὄργωμα καὶ καθάρισμα τῶν ξηράδιων εἰς

τὰ 100 δένδρα . . . . . δρ.	38	
Διὰ συναχτικὰ τοῦ καρποῦ τὰ 2/5, μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ δεκάτου . . . . . »	259	
Διὰ δημοτικὸν φόρον 2 τοῖς ο|ο	13	
Διὰ δημόσιον φόρον 10	72	382

μένει εἰς τὸν ἰδιοκτήτην καθαρὸν εἰσόδημα δρ. 338, διὰ τὸ ὁποῖον πληρώνει δημόσιον φόρον 17 τοῖς ο|ο.

Ἐὰν προστεθῶσιν εἰς τὰ ἔξοδα διὰ ἐτήσιον τόκον δρ. 300, ἐπὶ δρ. 3000 ἀρχικοῦ κεφαλαίου ὡς ἔγγιστα, διὰ τὴν ἀγορὰν τῶν ἀνωτέρω 100 ἐλαιοδένδρων, ἀναβαίνει ἡ δημόσιος φορολογία εἰς 65 τοῖς ο|ο

Ἀναλογία διὰ τὴν φορολογίαν τῆς μετάξης ἐπὶ ὀκάδας 10.

Ἡ ἀξία 10 ὀκάδων μετάξης κατὰ μέσον ὅρον, πρὸς δρ. 40, φέρει δρ. 400, ὥστε δίδει φόρον ἀποδεκατώσεως, δρ. 40.

Ἀφαιροῦνται τὰ ἔξοδα τῆς τροφῆς καὶ κατασκευῆς ὡς ἑπομ.

Διὰ σπόρον εἰς 10 ὀκάδ. μέταξαν ἀπαιτοῦνται 3 μασούρια (δακτυλίθραι) . . . . . δρ.	3	
1200 ὀκάδας συκαμινόφυλλον διὰ τροφὴν ἀνὰ λ. 4 .	48	
Δύο ἐργάται, ὁ εἷς δι' ἡμέρας 50 καὶ ὁ ἕτερος 30 .	120	
Διὰ καλαμωτὰς	5	
Διὰ ὀγάλσιμον τῆς μετάξης εἰς τὸ μάγγανον . . .	30	
Διὰ δημοτικὸν φόρον	8	
Διὰ δημόσιον	40	254

μένει καθαρὸν εἰσόδημα εἰς τὸν ἰδιοκτήτην δρ. . . 146, διὰ τὸ ὁποῖον πληρώνει δημόσιον φόρον 21 1|2 τοῖς ο|ο.

Ἔξοδα ἀρχικοῦ κεφαλαίου δὲν ἀπαιτοῦνται, μήτε πολυκαιρία.

Ἀναλογία διὰ τὴν φορολογίαν τῶν αἰγοπροβάτων κατὰ ποίμνιον.

Διὰ νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὰ ἔξοδα ἓν ποίμνιον, πρέπει νὰ σύγκηται ἀπὸ πρόβατα 300 περίπου, διὰ τῶν ὁποίων τὴν διατήρησιν ἀπαιτοῦνται δύο ποιμένες, ἐξ ὧν ἀφοῦ ὁ εἷς ἔχει τὴν δέουσαν ἡλικίαν καὶ πεῖραν, ὁ ἕτερος δύναται νὰ ἦναι παιδίον ἀπὸ 14 — 18 ἐτῶν· ἐκ τῶν 300 τούτων προβάτων, ἕπεται νὰ γεννηθῶσι καὶ νὰ ζήσωσι ἀρνιὰ 150, ἀνὰ δρ. 4. φέρ. δρ. 600.

Ἕκαστον πρόβατον δίδει τὸ ἓν μὲ τὸ ἄλλο μαλία δράμια 300, ὥστε δίδει μαλία ὀκ. 225 πρὸς λ. 80 ἑκάστ. ὀκά. 180.

Πᾶσα γεννήσασα προβατίνα δίδει τυρὶ ὡς ἔγγιστα ὀκ 6, ὥστε αἱ 150 δίδουν τυρὶ ὀκ. 900, πρὸς λεπ. 50 . . 450.

εἰσόδημα . . 1230.

Ἀφαιροῦνται τὰ ἔξοδα τῆς διατηρήσεως καὶ φόρου ὡς ἐπομ.
Διὰ μισθοδοσίαν, τροφὴν, καὶ ἐνδυμασίαν τῶν δύο ποιμένων δρ. 800
Διὰ δημοτικ. φόρον εἰς τὰ 300 πρόβ. ἀνὰ λ. 7 » 21
Διὰ δημόσιον 75 896

μένει καθαρὸν εἰσόδημα, ἐπὶ τοῦ ὁποίου πληρώνεται
δημόσιος φόρος 18 1/2 τοῖς ο/ο . . . . . δρ. 384.

Ἐὰν προστεθῶσιν εἰς τὰ ἔξοδα δραχ. 180 διὰ ἐτήσιον τόκον ἐπὶ ἀρχικοῦ κεφαλαίου δρ. 1800 περίπου διὰ τὴν ἀγορὰν τῶν ἀνωτέρω 300 προβάτων, ἀναβαίνει ὁ δημόσιος φόρος εἰς 33 τοῖς ο/ο, ἐὰν δὲ πληρώσῃ καὶ τὸ χόρτον τῆς βοσκῆς, δὲν δύναται νὰ ἐπαρκέσῃ, ἐκτὸς ἐὰν φυλάττῃ τὸ ποίμνιον ὁ ἴδιος ἰδιοκτήτης μὲ τὰ τέκνα του.

Ἀναλογία διὰ τὴν φορολογίαν τῶν μεγάλων ζώων.

Ἀπὸ ἀγέλην βοῶν συγκειμένην ἐξ ἀγελάδων καὶ δαμαλίων 50, δύνανται νὰ γεννηθῶσι μόσχοι 35, πρὸς 12 δραχ. φέρουσι δραχμὰς 420.

Ἀφαιροῦνται τὰ ἔξοδα τῆς διατηρήσεως αὐτῶν ὡς ἐπομ.
Δικαίωμα τοῦ βοσκοῦ τὸ ἥμισυ τῶν μόσχων, καθότι μὲ τοιαύτην συμφωνίαν τὰ φυλάττει διὰ τρία ἔτη, δρ. 210
Διὰ δημοτ. φόρον εἰς τὰς 50 ἀγελάδας ἀνὰ λ. 20 10
Διὰ δημόσιον . . . . . » 100 50 270

μένει καθαρὸν εἰσόδημα, ἐπὶ τοῦ ὁποίου πληρώνεται
δημόσιος φόρος 25 τοῖς ἑκατὸν . . . . . δρ. 150.

Ἐὰν προστεθῶσιν εἰς τὰ ἔξοδα δραχ. 200 διὰ ἐτήσιον τόκον ἐπὶ δραχ. 2000 περίπου ἀρχικοῦ κεφαλαίου, διὰ τὴν ἀγορὰν τῶν ἀνωτέρω 50 ἀγελάδων, δὲν μένει κανὲν ὄφελος, ἐκτὸς ἂν τὰ φυλάττῃ ὁ ἴδιος ἰδιοκτήτης μὲ τὰ τέκνα του.

Παρατηρητέον, ὅτι τὰ ζῶα καὶ μελίσσια ὑπόκεινται εἰς φθορὰν, ὥστε ἐνίοτε οἱ ἰδιοκτῆται χάνουσι καὶ τὸ ἀρχικὸν κεφάλαιον.

Ἀναλογία διὰ τὴν φορολογίαν τῶν χοίρων.

Ἀγέλη χοίρων συγκειμένη ἀπὸ 50, δύνανται νὰ γεννήσωσι 40, ἀνὰ χοιρίδια 3 ἑκάστη, τὸ ὅλον 120, πρὸς δρ. 5, φέρουσι δραχ. . . . 600.

Ἀφαιροῦνται τὰ ἔξοδα τῆς διατηρήσεως αὐτῶν ὡς ἐπομ.
Δικαίωμα τοῦ βοσκοῦ τὸ ἥμισυ τῶν χοιριδίων, καθότι μὲ

τοιαύτην συμφωνίαν τὰ φυλάττει διὰ 3 ἔτη . δρ. 300
Τοῦ ἰδίου τὸ ἓν τρίτον ἐκ τοῦ κεφαλαίου . . . 100
Διὰ δημοτ. φόρον τῶν 50 χοίρ. ἀνὰ λεπ. 20 . . 10
Διὰ δημόσιον 50 460

μένει καθαρὸν εἰσόδημα, ἐπὶ τοῦ ὁποίου πληρώνεται
δημόσιος φόρος 27 τοῖς ἑκατὸν . . . . . δρ. 140.

Ἐὰν προστεθῶσιν εἰς τὰ ἔξοδα δρ. 60, διὰ ἐτήσιον τόκον ἐπὶ δρ. 600 ἀρχικοῦ κεφαλαίου διὰ τὴν ἀγορὰν τῶν ἀνωτέρω 50 χοίρων, ἀναβαίνει ἡ δημόσιος φορολογία 38 1/2 τοῖς ἑκατόν.

Ἀναλογία διὰ τὴν φορολογίαν τῶν μελισσίων.

Μελισσουργεῖον συγκείμενον ἐκ κυψελίων 40, δίδει ὄφελος ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κυψέλια 60, πρὸς δρ. 4, φέρ. δρ. 240.

Ἀφαιροῦνται τὰ ἔξοδα τῆς διατηρήσεως αὐτῶν ὡς ἐπομ.
Δικαίωμα τοῦ μελισσουργοῦ ὅστις λαμβάνει τὸ ἥμισυ τῆς ὠφελείας . . . . . δρ. 120
Διὰ δημοτ. φόρον εἰς κυψέλ. 100, πρὸς λεπ. 6. . 6
Διὰ δημόσιον . . . . . » 25 . 25 151

μένει καθαρὸν εἰσόδημα ἐπὶ τοῦ ὁποίου πληρώνεται
δημόσιος φόρος 22 τοῖς ο/ο δρ. 89.

Ἐὰν προστεθῶσιν εἰς τὰ ἔξοδα δρ. 24 διὰ ἐτήσιον τόκον ἐπὶ δραχ. 240 ἀρχικοῦ κεφαλαίου, διὰ τὴν ἀγορὰν τῶν ἀνωτέρω 40 κυψελίων, ἀναβαίνει ἡ δημόσιος φορολογία εἰς 24 τοῖς ο/ο.

Ἐπιτηδευμάτων φόρος.

Τὸ ἐτήσιον εἰσόδημα τὸ ὁποῖον προέρχεται ἀπὸ τὰ διάφορα ἐπιτηδεύματα, εἶναι ὡς ἐκ τῆς φύσεώς του, δυσδιάκριτον, ὅθεν ὁ ἐπιβαλλόμενος φόρος εἰς τὰς διαφόρους κλάσεις αὐτῶν κατὰ τὸ τιμολόγιον, ἂν καὶ ἐξάγεται ἐκ τῆς πείρας, εἶναι ὅμως πάντοτε ὑποθετικός· ἡ βάσις ὅμως τῆς φορολογίας τούτων στηρίζεται εἰς 4 τοῖς ο/ο, ἐπὶ τοῦ καθαροῦ εἰσοδήματος, καὶ οὐχὶ εἰς 10 τοῖς ο/ο, καὶ ἐπὶ τοῦ ἀκαθαρίστου εἰσοδήματος, καθὼς εἶναι ἐπὶ τῶν προϊόντων τῆς γῆς καὶ τῶν ζώων· ἐκ δὲ τοῦ ὁλικοῦ ποσοῦ τοῦ φόρου τούτου παραχωρεῖται εἰς τὰ δημοτικὰ ταμεῖα 17 τοῖς ο/ο· καὶ μένει διὰ δημόσιον φόρον 3 32/100 τοῖς ο/ο· ὥστε ὁ φόρος τῶν προϊόντων τῆς γῆς, εἶναι ὀκταπλασίως περίπου ἀνώτερος.

Φόρος οἰκοδομῶν.

Ὁ φόρος τῶν οἰκοδομῶν ἐπὶ τῶν ἐνοικιαζομένων οἰκιῶν καὶ ἐργαστηρίων, προσδιορίζεται κατὰ τὸν Νόμον, εἰς 4 τοῖς ο/ο, ἐπὶ τοῦ καθαροῦ εἰσοδήματος, δηλαδὴ ἐπὶ τῆς ἀπολαβῆς τοῦ

ἐνοικίου· ἀπὸ δὲ τὸ ὁλικὸν ποσὸν τοῦ φόρου τοῦτου, παραχωρεῖται εἰς τὰ Δημοτικὰ Ταμεῖα 15 τοῖς ο|ο, καὶ μένει διὰ δημόσιον φόρον 3 40/100 τοῖς ο/ο· ὥστε ὁ φόρος τῶν προϊόντων τῆς γῆς εἶναι πενταπλασίως σχεδὸν ἀνώτερος.

Οἱ κεφαλαιοῦχοι χρημάτων οἱ ὁποῖοι δανείζουσι τὰ χρήματά των μὲ τόκον εἶναι ἐλεύθεροι φόρου, μολονότι τὰ δανειζόμενα χρήματα εἶναι ἐπικερδέστερα, ἀσφαλέστερα, καὶ ἄνευ κόπων ἢ ἐξόδων, καὶ μολονότι ἔχουσι τὴν αὐτὴν ἀνάγκην, ἴσως καὶ περισσοτέραν, διὰ τὴν διατήρησιν τῆς τάξεως, ἡσυχίας, καὶ ἀσφαλείας, διὰ τὰς ὁποίας ἐπιτίθενται οἱ φόροι εἰς ὅλας τὰς κλάσεις τῆς κοινωνίας ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος ἑκάστου.

Ἐκ τῆς συγκρίσεως ταύτης ἐξάγεται ἀριδήλως ἐπαισθητὴ τῆς φορολογίας ἀνισότης, καὶ κατακτητικὸν τὸ φορολογικὸν σύστημα, ὁποῖον ἐπὶ τουρκοκρατίας ἴσχυεν, ἐφ' ᾧ καὶ πρέπει νὰ ληφθῇ ἐν δέοντι χρόνῳ φροντίς.

Τὰ ἐκ τινων τῶν πολυετῶς ἐνοικιασμένων ἐθνικῶν κτημάτων εἰσπρακτέα ἀναβαίνουν εἰς 1,009,600, τὰ δ' εἰσπραττόμενα μόλις εἰς 142,445· πρὸς δὲ τὰ κτήματα ταῦτα ἕνεκα τῆς ἀθλίας τῶν ἐνοικιαστῶν καλλιεργείας ὀσημέραι φθείρονται, καὶ μετ' οὐ πολὺ πᾶσα ἐκ τούτων ἐλπὶς οἱαοδήποτε προσόδου θέλει ἐκλείψει, καὶ καθόσον μάλιστα οἱ ἐνοικιασταὶ ἀρνοῦνται τὴν τακτικὴν ἀπότισιν τοῦ ἐκμισθώματος. Τούτου ἕνεκα αἱ Βουλαὶ ἐπανειλημμένως ἀπεφάνθησαν, ὅτι πρέπει νὰ λυθῶσιν αἱ ἐνοικιάσεις τῶν μὴ ἐκπληρούντων τὰς ὑποχρεώσεις των, ἢ τοὐλάχιστον νὰ ἐφαρμοσθῶσι κατ' αὐτῶν αἱ διατάξεις τοῦ περὶ καθυστερήσεως Νόμου. Ἔργον λοιπὸν τοῦ Ὑπουργείου εἶναι νὰ λάβῃ σύντονον περὶ ὅλων τούτων πρόνοιαν πρὸς αὔξησιν τοῦ δημοσίου πλούτου, τῇ συνδρομῇ τῶν Βουλευτικῶν σωμάτων.

Καθόσον ἀφορᾷ τοὺς Φαλαγγίτας, παρατηρητέον, ὅτι δυνάμει προηγουμένων Νόμων ἐχορηγήθη αὐτοῖς τὸ δικαίωμα νὰ λαμβάνουν καὶ μέρος τοῦ μισθοῦ των ἀπὸ ἐθνικὰ κτήματα ἀντίτιμον· διοριζομένων λοιπὸν εἰς ἐμμισθον δημοσίαν θέσιν, πρέπει νὰ ἐκπίπτῃ τῆς ὡρισμένης διὰ τὴν θέσιν ταύτην μισθοδοσίας καὶ ἐκεῖνο τὸ ποσὸν τὸ ὁποῖον λαμβάνουν εἰς χρήματα, ὡς καὶ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἔλαβον εἰς κτήματα ὡς Φαλαγγῖται, καθότι οὐδεὶς κατὰ τὸ Σύνταγμα δύναται νὰ λάβῃ δύο μισθούς· διότι καρποῦνται κτήματα ἰσοβίως καὶ κατὰ κληρονομίαν, διότι ταῦτα ἀντικαθιστῶσι τὴν ὁποίαν ἔμελλον νὰ λάβουν ἐπὶ μετρητοῖς μισθοδοσίαν.

Παρατηρήσαντος ἄλλου, ὅτι ἡ Γερουσία δύναται νὰ συστήσῃ τὰς εἰρημένας παρατηρήσεις εἰς τὸ Ὑπουργεῖον, διὰ νὰ τὰς λάβῃ ὑπ' ὄψιν, τὰς πραγματοποιήσῃ, ἐὰν ἦναι δυνατὸν, καὶ ἐπωφελὲς, περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, προσέθηκεν ἄλλος, διάφορα συνετάχθησαν Νομοσχέδια, καὶ πολλαὶ ὑπάρχουσι γνῶμαι, ἀλλὰ διὰ τὸ δυσχερὲς οὐδὲν μέχρι τοῦδε ἐπραγματοποιήθη· εἶναι ἀληθὲς, ὅτι παρ' ἡμῖν ἡ φορολογία εἶναι ἄνισος, καὶ ἐντεῦθεν πολλὰ καθ' ἑκάστην ἐγείρονται παράπονα, ἀλλ' ἡ πραγματοποίησις ὀρθοῦ καὶ ἐπωφελοῦς φορολογικοῦ συστήματος καὶ πολλῶν χρήζει γνώσεων, καὶ χρόνου οὐ μικροῦ. Αἱ δυσχέρειαι αὗται, τῆς φύσεως αὐτῆς τοῦ πράγματος οὖσαι συνέπειαι, καὶ τοὺς οἰκονομολόγους ἐν διαστάσει μέχρι τοῦ νῦν κρατοῦσι, καὶ τὰς Κυβερνήσεις πολὺ ἐπασχολοῦσι· ἐν τούτοις ἔργον φρονήσεως εἶναι νὰ συνεισφέρῃ ἕκαστος τὰς ἰδίας αὐτοῦ γνώσεις διὰ νὰ δυνηθῶμεν νὰ κανονίσωμεν διὰ τοῦ χρόνου σύστημα ὁμοιόμορφον, καὶ ἐπωφελὲς, καὶ ἐπὶ τούτῳ ὀφείλομεν νὰ προκαλέσωμεν τὴν σύντονον τοῦ Ὑπουργείου προσοχὴν καὶ μέριμναν ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου.

Μὴ προεισδοποιηθεὶς περὶ τῶν ἀντικειμένων τούτων, παρετήρησεν ὁ Κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸς, δὲν ὀφείλω ν' ἀπαντήσω ἐπὶ τοῦ παρόντος, ἐκτὸς ἂν ἡ Γερουσία ἐγκρίνῃ τὰς παρατηρήσεις ταύτας, καὶ τότε ἐν ἄλλῃ Συνεδριάσει ὀφείλω νὰ ἀποφανθῶ. Φρονῶ ἐν τούτοις, ὅτι τὰ ἐκθέντα ὑπὸ τοῦ πρὸ τοῦ τελευταίου λαλήσαντος δὲν εἶναι ἀκριβῆ, καὶ ἡ παραδοχὴ ἐπομένως τούτων ἐκ μέρους τῆς Γερουσίας θέλει προξενήσει ὑπονοίας καὶ ἀνησυχίαν, ὡς ἀποδεικνυομένης ἐντεῦθεν μεγάλης ἀνωμαλίας τῶν φόρων, καὶ ἀδικίας ἑπομένως εἰς τοὺς φορολογουμένους διὰ τὸ ἄνισον τῆς συνεισφορᾶς· ἄλλως τε ὡς ἀναγομένων τῶν ἀντικειμένων τούτων εἰς τὴν δημοσίαν οἰκονομίαν αἱ Βουλαὶ ἀποφαίνονται μόνον, ὅταν ὑποβληθῶσιν αὐταῖς σχετικὰ πρὸς ταῦτα Νομοσχέδια.

Εἶναι ἀληθὲς, ὅτι ἂν καὶ ἤδη δὲν πράκτεται περὶ φορολογίας, ὡς ἐρρηρισθέντος τοῦ περὶ ταύτης Νόμου διὰ τὸ ἐλευσόμενον ἔτος, δύναται νὰ ἐπενεχθῇ ἐπὶ τούτου τροπολογία, ἀλλ' ἕκαστον Ὑπουργεῖον ἔχει τὰς ἰδίας Διοικητικὰς καὶ Οἰκονομικὰς ἰδέας καὶ ἀρχὰς, καὶ ἑπομένως πᾶσα τροπολογία πρέπει νὰ ἦναι σύμφωνος μὲ ταύτας· μὴ ὄντος λοιπὸν ὑποχρεουμένου τοῦ Ὑπουργείου νὰ προτείνῃ τροπολογίας κατὰ βούλησιν ἀλλοτρίαν, δύναται ἕκαστος νὰ ἐπιφυλάξῃ οἱαοδήποτε προτάσεως κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ διὰ τὸ ἑπόμενον ἔτος φορολογικοῦ Νόμου. Ἐν τούτοις εἶναι

ὁμολογούμενον, ὅτι τὰ φορολογικὰ συστήματα περιέχουσιν ἀτελείας καὶ μαλιστα ὡς πρὸς τὴν αὐτούσιον φορολογίαν, ὅτι καὶ παρ' ἡμῖν ἅπαντες συναισθανόμεθα τὴν ἀνάγκην φορολογικῶν μεταρρυθμίσεων, ἀλλὰ τὸ ἀντικείμενον ὡς λίαν σπουδαῖον, δὲν εἶναι ἔργον μικροῦ χρόνου, ὀλίγης μελέτης, ἢ μιᾶς κεφαλῆς· δὲν δύναμαι νὰ βεβαιώσω, μέχρι πόσον τὸ ἐνεστὼς Ὑπουργεῖον θέλει σκεφθῆ περὶ τούτου· ἀρκοῦμαι μόνον νὰ ἐπαναλάβω, ὅτι τοῦ πράγματος ὄντος δυσκόλου, καὶ ἀπαιτοῦντος μεγάλας προκαταρκτικὰς ἐργασίας· δὲν θέλει δυνηθῆ νὰ ἐπιχειρήσῃ τι· ἡ Γερουσία ὅμως, ἂν ἐγκρίνῃ, ἂς στείλῃ τὰς παρατηρήσεις ταύτας εἰς τὸ Ὑπουργεῖον διὰ νὰ τὰς λάβῃ ὑπ' ὄψιν, καθόσον τὰ πράγματα ἐπιτρέψωσι, καὶ ὁ ὀρθὸς λόγος ὑπηγορεύσει.

Οὐ μόνον ἄγνοιαν τῶν ἀντικειμένων τούτων ἐπένεγκεν ὁ προτείνας ταῦτα, δὲν δύναται νὰ ὁμολογήσῃ ὁ Κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργός, ὡς ἔχων ταῦτα ὑπ' ὄψιν πρὸ μηνός, ἀλλ' οὐδὲ βασίμως νὰ διϊσχυρισθῆ ὅτι, μὴ προκειμένου περὶ φορολογίας, δὲν ἦτο καιρὸς ἁρμόδιος νὰ τὰ καθυποβάλλω, καθότι ἕκαστος Γερουσιαστὴς ἢ Βουλευτὴς δύναται νὰ προτείνῃ ἑκάστοτε ὁποίας, καὶ ὅταν βούληται, παρατηρήσεις· ὤφειλεν ἀπ' ἐναντίας ὁ Κ. Ὑπουργὸς νὰ εὐχαριστηθῆ διότι τῷ προεῖπον ὅσα ἐνόμισα ἐπωφελῆ καὶ οὐσιώδη διὰ νὰ τὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν ἐν τῷ ὑποβληθησομένῳ φορολογικῷ Νομοσχεδίῳ, ἂν τὰ ἐγκρίνῃ, χωρὶς νὰ περιμένω τὴν εἰσαγωγὴν αὐτοῦ, καὶ προτείνας ταῦτα, ν' ἀντιτάξω κατὰ τῆς παραδοχῆς του ὅτε πιθανὸν νὰ μὴν ὑπάρχῃ ὁ ἀπαιτούμενος χρόνος· δὲν ἠθέλησα λοιπὸν νὰ τῷ ἐπιβάλλω γνώμην, ἀλλ' ἁπλῶς ἐξέφρασα τὴν ἐμὴν, διὰ νὰ τὴν λάβῃ ὑπ' ὄψιν, ἂν τὴν θεωρήσῃ ἢ μὴ, βάσιμον.

Δὲν ἀρνοῦμαι, ἀντέταξεν ὁ αὐτὸς Ὑπουργός, ὅτι ἠδύνατο ὁ προλαλήσας, καθὼς καὶ πᾶς ἄλλος Γερουσιαστὴς, νὰ ἀναφέρῃ τὰ ῥηθέντα ἀντικείμενα, τὰ ὁποῖα πρῶτον ἤδη, ἤκουσα, καὶ οὐχὶ πρὸ μηνὸς ὡς εἶπεν, ἢ νὰ κάμῃ οἱαδήποτε ἄλλας παρατηρήσεις, ἀλλὰ παρατηρῶ, ὅτι εἶναι ὡρισμένος ὁ τρόπος καθ' ὃν αὗται γίνονται, ἢ δι' ἐπερωτήσεως δηλονότι, ἢ διὰ προτάσεως, ἐνῷ ἐπὶ τοῦ προκειμένου οὐδέτερον ὑπάρχει· ὅπως ὅμως ἐλέχθησαν, θεωροῦνται ὡς συμβουλαί· καὶ τοιαύτας μὴ δεχόμενος νὰ λάβω ἐπισήμως, ὀφείλω νὰ τὰς ἀποκρούσω, ἐπιφυλαττόμενος ν' ἀπαντήσω, καὶ νὰ δώσω λόγον τῆς διοικητικῆς μου πορείας, ὅταν διὰ θατέρου τῶν εἰρημένων τρόπων μοὶ τεθῶσι ζητήματα· ὅπως ὅμως καὶ ἂν ἔχῃ, δέχομαι τὴν ἐργασίαν ταύτην τοῦ προλαλήσαντος, καὶ θέλω τὴν λάβει ὑπ' ὄψιν κατὰ τὴν σύνταξιν τῶν

φορολογικῶν Νομοσχεδίων, ἂν ἔχῃ τι λόγου ἄξιον, δυνάμενον νὰ μὲ πείσῃ.

Ἐξ εἰλικρινοῦς πρὸς τὸ κοινὸν συμφέρον κινουμένου σκοποῦ, ἐπέφερον ὁ προλαλήσας, ὑπέβαλον τὰ ῥηθέντα εἰς τὸν Κ. Ὑπουργὸν, ὡς πολλοῦ λόγου ἄξια, καὶ οὐχὶ ὡς συμβουλὰς· ἂς μελετήσῃ ταῦτα ἐσκεμμένως, καὶ εἶναι βέβαιος, ὅτι θέλει πεισθῆ περὶ τῆς ἀληθείας των, πρὸς δὲ δὲν δύναται ν' ἀρνηθῆ οὔτε ὁ Κ. Ὑπουργὸς οὐδ' ἄλλος τις, ὅτι ἐπροσκάλεσα ἀρτίκτους τοὺς Κυρίους Ὑπουργοὺς διὰ νὰ ἐμφανισθῶσιν· ἀλλ' ὅτι ἔχω νὰ κάμω παρατηρήσεις τινὰς καὶ ἂν θέλουν ἂς εὐαρεστηθοῦν νὰ παρευρεθοῦν διὰ νὰ λάβουν γνῶσιν τῶν παρατηρήσεων.

Ἡ Γερουσία παρεδέχθη νὰ ὑποβληθῶσιν αἱ παρατηρήσεις αὗται εἰς τὸ Ὑπουργεῖον.

Ἑπομένως ὁ Κ. Πρόεδρος, μηδεμιᾶς ἄλλης παρατηρήσεως γενομένης, ἔλυσε τὴν Συνεδρίασιν.

Ὁ πρόεδρος
Α. ΔΕΛΙΓΙΑΝΝΗΣ.

Οἱ Ἀντιπρόεδροι
Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ.
Τ. ΜΑΥΓΙΝΑΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀ. Γ ρ η γ ο ρ ι ά δ η ς.
Ι. Π α ξ ι μ ά δ η ς.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ
Τῆς 28 Νοεμβρίου 1850 Ἡμέρᾳ Τρίτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν Κ. Κ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 28 μελῶν, ὁ Κ. Πρόεδρος κηρύττει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης συνεδριάσεως, ἀναγνωσθέντα, ἐγκρίνονται, μηδεμιᾶς γενομένης ἐνστάσεως.

Μετὰ ταῦτα ὁ Κ. ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργὸς καθυπέβαλε τὰ ἑπόμενα δύο Νομοσχέδια μετὰ τῶν συνοδευουσῶν αὐτὰ αἰτιολογικῶν ἐκθέσεων, περὶ προσθήκης ἑνὸς, παρ' ἑκάστῃ τῶν Νομαρχιῶν, λογιστοῦ ὑπαλλήλου, καὶ περὶ τροποποιήσεως ἄρθρων τινῶν τοῦ περὶ Ἐπαρχιακῶν Συμβουλίων Νόμου, ἔχοντα ὡς ἑξῆς.

Εἰσαγωγικὴ ἔκθεσις τοῦ Νομοσχεδίου περὶ διορισμοῦ Λογιστῶν.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι !

Κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ σᾶς παρουσιάσω τὸ συνταχθὲν Νομοσχέδιον περὶ διορισμοῦ Λογιστῶν, συνοδεύων αὐτὸ μὲ τὰς ἑξῆς διασαφήσεις.

Ὁ καταστατικὸς Νόμος τοῦ παρ' ἡμῖν δημοτικοῦ συστήματος, διαγράφων τὰς κυριωτέρας βάσεις τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τῶν Δήμων, ἀπῄτησε τὴν εἰς ὡρισμένας ἐποχὰς σύνταξιν καὶ ἐπεξεργασίαν τῶν τε προϋπολογισμῶν καὶ τῶν ἀπολογισμῶν αὐτῶν, θέσας οὕτω τὰ ἀναγκαῖα ὅρια εἰς τὰς πράξεις τῆς διοικήσεώς των, καὶ ὑποβαλὼν αὐτὴν εἰς τοὺς αὐστηροὺς τοῦ ἐλέγχου κανόνας· ἀλλ' ἡ τῶν νέων δημοτικῶν Ἀρχῶν ἀπειρία ἐν μέρει, καὶ αἱ συνδεύουσαι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὴν ἐφαρμογὴν παντὸς νέου συστήματος δυσκολίαι, συνετέλεσαν οὐκ ὀλίγον εἰς τὸ νὰ μὴ λάβουν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὴν προσήκουσαν ἐνέργειαν αἱ οὐσιώδεις αὗται διατάξεις τοῦ Νόμου, καὶ νὰ περιπέσῃ ἡ διοίκησις τῶν Δήμων ἐκ προοιμίων εἰς ἐλαττωματικὸν σύστημα, τὸ ὁποῖον παρατεινόμενον ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος, περίπλεξε μεγάλως τὰ οἰκονομικά των, καὶ ἀνέστειλε κατὰ μέγα μέρος τὴν πραγματοποίησιν τῶν κοινωφελῶν τοῦ Νόμου σκοπῶν. Ἐξ ἐκ τούτου ἡ κατάστασις πολλῶν Δήμων τοῦ Κράτους κατέστη λυπηρά. Βεβαρυμένοι οὗτοι μὲ πολλὰ χρέη, τὰ ὁποῖα ἡ κακὴ διαχείρισίς των ἐγέννησε, καὶ τὰ ὁποῖα διαδοχικῶς ἄρησαν μὲ ἐπαύξησιν πάντοτε οἱ προκάτοχοι πρὸς τοὺς διαδόχους των, κατήντησαν ἀνίκανοι ὄχι μόνον οὐδεμίαν τῶν δημοτικῶν των ὑποχρεώσεων νὰ ἐκπληροῦν, ἀλλ' οὐδὲ τὴν ἐπαπειλοῦσαν αὐτοὺς κρίσιν ν' ἀναχαιτίσουν, μὴ ρωτισθέντες οὐδέποτε ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων μιᾶς αὐστηρᾶς ἐξελέγξεως, διὰ νὰ γνωρίζουν ἀκριβῶς τὴν οἰκονομικήν των κατάστασιν καὶ δυνηθῶσι νὰ ἰσορροπήσουν τὰ ἔξοδά των.

Τὸ Ὑπουργεῖον, ἀναγνωρίσαν ὡς τῆς πρώτης ἀνάγκης τὸ νὰ ζητηθῇ ἀκριβὴς λογαριασμὸς καὶ ἐξελεγχθῇ ἡ διαχείρισις τῶν δημοτικῶν ὑπολόγων, ἔλαβε τὰ πλέον αὐστηρὰ μέτρα, ἀλλὰ διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ φθάσῃ εἰς ὡρισμένον ἀποτέλεσμα, θεωρεῖ ἀναγκαῖον νὰ νομοθετηθῶσι μέτρα τινὰ κατὰ τοῦτο.

1) Νὰ προσκολληθῇ εἰς ἑκάστην Νομαρχίαν εἷς εἰδικὸς ὑπάλληλος, ὅστις νὰ συμβοηθῇ τὸν Νομάρχην εἰς τὴν ἀκριβῆ ἐξέλεγξιν τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος λογαριασμῶν· διότι εἰς πολλὰ

μέρη δὲν ἐδόθη οὐδενὸς ἔτους δημοτικὸς ἀπολογισμὸς ἀπὸ τῆς συστάσεως τῶν Δήμων μέχρι τοῦδε, καὶ ἡ συγκέντρωσις καὶ ἐξέλεγξις τόσων ἐτῶν ἀπολογισμῶν γεννᾷ ἐργασίαν, τὴν ὁποίαν εἶναι ἀδύνατον νὰ φέρωσιν εἰς πέρας οἱ Νομάρχαι μὲ τὸ ὑπάρχον προσωπικόν. Ἐκτὸς τούτου ἡ ὑπαρξις τοῦ ὑπαλλήλου τούτου θέλει συντελέσει μεγάλως εἰς τὴν τακτοποίησιν εἰς τὸ μέλλον τῆς δημοτικῆς διαχειρίσεως, περιλαμβανούσης καὶ τὴν τῶν κατὰ μέρη ἀγαθοεργῶν καταστημάτων, ἅτις οὐχ ἧττον ὑπάρχει λίαν ὀπισθοδρομημένη.

2) Νὰ ὑποβληθῶσιν οἱ δημοτικοὶ ὑπάλληλοι, ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν καὶ παράδοσιν τῶν ἀπολογισμῶν των, εἰς τὰς ὁριζομένας ἐν τῷ ἄρθρῳ 17 τοῦ καταστατικοῦ τοῦ Συνεδρίου χρηματικὰς ποινάς, διότι παρετηρήθη, ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν δι' ἄλλου μέσου νὰ ἐκβιασθῶσιν εἰς τοῦτο· καὶ ἀφ' ἑτέρου εἶναι δίκαιον καὶ συμφέρον διὰ τοὺς Δήμους, ὥστε τὰ αὐτὰ μέτρα, ἃ τινα ἐφαρμόζονται ἐν γένει κατὰ τῶν δημοσίων ὑπολόγων, νὰ ἐνεργῶνται καὶ κατὰ τῶν Δημοτικῶν.

3) Ἐπειδὴ ὁ ἀπὸ 22 Δεκεμβρίου 1849 Νόμος δὲν προβλέπει ἐν τῷ ἄρθρῳ 16 αὐτοῦ, εἰμὴ περὶ τῆς εἰσπράξεως τῶν δημοτικῶν φόρων, νὰ ἐφαρμασθῶσι καὶ ὡς πρὸς τὴν εἴσπραξιν τῶν παρὰ τῶν δημοτικῶν ὑπολόγων ὀφειλομένων εἰς τὰ δημοτικὰ Ταμεῖα, τὰ δι' ἐκείνων ὡρισμένα αὐστηρὰ μέτρα.

Τὴν ἀνάγκην τῶν μέτρων τούτων συνασθανόμενος διὰ τὴν ταχεῖαν βελτίωσιν τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τῶν Δήμων, ἣν ἐπιδιώκει τὸ Ὑπουργεῖον, σᾶς παρακαλῶ νὰ ἐπιψηφίσητε τὸ παρουσιαζόμενον Νομοσχέδιον.

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργὸς Γ. ΝΟΤΑΡΑΣ.

ΟΘΩΝ

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἐπόμενον Νομοσχέδιον θέλει παρουσιασθῆ ὑπὸ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργοῦ εἰς τὴν Βουλὴν καὶ τὴν Γερουσίαν, καὶ ὑποστηριχθῇ παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον 1. Παρ' ἑκάστῳ Νομάρχῃ διορίζεται εἷς λογιστὴς μὲ μηνιαῖον μισθὸν δρ. 150.

Ἄρθρ. 2. Οἱ παρὰ τοῖς Νομάρχαις διορισθησόμενοι λογισταί, ἐκτὸς τῶν ἄλλων ἐργασιῶν, τὰς ὁποίας θέλουν ἀναθέσει εἰς αὐτοὺς οἱ Νομάρχαι, θέλουν βοηθεῖ αὐτοὺς ἰδίως εἰς τὴν ἐπο-

ξεργασίαν καὶ παρασκευὴν τῶν εἰς τὴν ἔγκρισίν των ὑποβαλλομένων προϋπολογισμῶν καὶ ἀπολογισμῶν τῶν δήμων, καὶ τὴν ἔκδοσιν τῶν ἀπαιτουμένων ἀποφάσεών των καὶ λοιπῶν ὁδηγιῶν, ὅσαι ἀφορῶσι τὴν δημοτικὴν διαχείρισιν. Θέλουν ἑπομένως ἐνεργεῖ κατὰ διαταγὴν τῶν Νομαρχῶν ἐπιθεωρήσεις τῶν δημοτικῶν Ταμείων, τακτικῶς μὲν ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ, ἐκτάκτως δὲ ὁσάκις ἤθελε παρουσιασθῇ ἀνάγκη, καὶ θέλουν ἐπισπεύδει τὴν κατάστρωσιν καὶ παράδοσιν τῶν λογαριασμῶν τῶν ὑπολόγων δημοτικῶν ὑπαλλήλων.

Ἄρθρ. 3. Κατὰ τῶν δημοτικῶν ὑπαλλήλων, ὅσοι δὲν ἤθελον ὑποβάλλει ἐμπροθέσμως τοὺς ἀπολογισμούς των, ἢ δὲν ἤθελον ἐγκαίρως ὑποβάλλει τὴν ζητουμένην ἀπολογίαν των, θέλουν ἐφαρμόζεσθαι τὰ αὐτὰ μέτρα, ἅτινα ἐνεργοῦνται ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει καὶ κατὰ τῶν δημοσίων ὑπολόγων, ἐπιβαλλομένων εἰς αὐτοὺς καὶ τῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ **17** τοῦ ἀπὸ **27** Σεπτεμβρίου **1833** Καταστατικοῦ τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου ὁριζομένων ποινῶν παρὰ τῶν Νομαρχῶν καὶ τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, ἑκάστου εἰς τὰς παρὰ τοῦ Νόμου προβλεπομένας περιπτώσεις τῆς ἁρμοδιότητός του.

Ἄρθρ. 4. Κατὰ τῶν δημοτικῶν ὑπαλλήλων καὶ ὑπολόγων, ὅσοι ἤθελον κατακρατεῖ μετὰ τὴν ἐξέλεγξιν τῶν λογαριασμῶν των δημοτικὰ χρήματα, ἢ ἄλλως ἤθελον ὀφετερισθῇ τοιαῦτα, θέλουν ἐφαρμόζεσθαι αἱ κατὰ τῶν καθυστερούντων εἰς τὸ Δημόσιον διατάξεις τῶν περὶ τούτων Νόμων.

Ἄρθρ. 5. Εἰς τὴν θέσιν τοῦ Λογιστοῦ δὲν δύναται νὰ διορισθῇ τις πρὶν ἢ ὑποβληθῇ εἰς τὰς διὰ τὸν διορισμὸν Λογιστῶν τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου ὡρισμένας ἐξετάσεις, οὐδὲ διορίζεται εἰς Νομόν, τοῦ ὁποίου μέρος ἀποτελεῖ ἡ Ἐπαρχία εἰς ἣν ἀνήκει.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν **10** Νοεμβρίου **1850**.

Ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως

Ἡ Βασίλισσα

ΑΜΑΛΙΑ.

Γ. ΝΟΤΑΡΑΣ.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν,

Κύριοι!

Πολυετὴς πεῖρα κατέδειξεν ἀπαραιτήτως ἀναγκαίαν τὴν μεταρρύθμισιν διατάξεών τινων τοῦ ἐν ἰσχύϊ Νόμου περὶ ἐπαρχιακῶν συμβουλίων.

Εἶναι πασίγνωστον ὅτι ἡ Κυβέρνησις εὑρέθη εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ προκαλέσῃ πολλάκις τὴν ἐπιψήφισιν νόμων ἐξαιρετικῶν περὶ

ἐκλογῆς ἐνόρκων, διότι μ' ὅλας τὰς ἐξουσίας τὰς ἐνεργητικὰς προσπαθείας δὲν εἶχε κατορθωθῇ ἡ συγκρότησις τῶν ἐπαρχιακῶν Συμβουλίων πολλῶν Ἐπαρχιῶν.

Εἶναι εἰς ὑμᾶς γνωστὸν πρὸς τούτοις, ὅτι ὁ ἐν ἰσχύϊ νόμος προνοεῖ περὶ πειθαρχικῶν ποινῶν κατὰ τῶν Ἐπαρχιακῶν Συμβούλων, οἵτινες δὲν ἐμφανίζονται εἰς τὸ Συμβούλιον πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντός των, ἀλλὰ τὴν ἐπιβολὴν τῶν ποινῶν ἀνατίθησι κατὰ τινας μὲν περιστάσεις εἰς τὸν πρόεδρον τοῦ σώματος, κατ' ἄλλας δὲ εἰς αὐτὸ τὸ σῶμα· ἐν ὅσῳ δὲ τὸ σῶμα δὲν καταρτισθῇ εἰς νόμιμον συνέλευσιν καὶ ἐκλέξῃ τὸν πρόεδρόν του, ἡ ἐφαρμογὴ τῶν περὶ πειθαρχικῶν ποινῶν διατάξεων ἀποβαίνει ἀδύνατος· ἀνάγκη ἑπομένως ὑπῆρχε νὰ πληρωθῇ τὸ κενὸν τοῦ ἐν ἰσχύϊ Νόμου, μὴ προνοοῦντος τί τὸ ποιητέον, ὁσάκις δὲν ἐμφανίζονται τοσοῦτοι Ἐπαρχιακοὶ Σύμβουλοι, ὅσων ἀπαιτεῖται ἡ παρουσία πρὸς νόμιμον τοῦ σώματος συγκρότησιν· τὸ ἄρθρον **21** τοῦ ἐν ἰσχύϊ Νόμου προνοεῖ περὶ τῆς ἀντιμισθίας τῶν Ἐπαρχιακῶν Συμβούλων, ἀλλὰ τοῦ ἄρθρου τούτου ἡ ἐκτέλεσις κατέστη ἀδύνατος, διότι μετὰ τοῦ Συντάγματος τὴν εἰσαγωγὴν, δὲν ἠμποροῦν ἄνευ Νόμου νὰ ἐπιβληθῶσι καὶ εἰσπραχθῶσιν ἐπαρχιακοὶ φόροι· ἀφ' ἑνὸς λοιπὸν ἡ ἀτιμωρησία τῶν Ἐπαρχιακῶν Συμβούλων, τῶν μὴ προσερχομένων κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς Συνόδου, καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ καθυστέρησις τῆς πληρωμῆς τῆς ἀντιμισθίας τῶν ἐκπληρούντων τὰ χρέη των, ὑπῆρχον τὰ κυριώτερα προσκόμματα, τὰ ὁποῖα ἐπηρέασθον εἰς τὴν συγκρότησιν τῶν Ἐπαρχιακῶν Συμβουλίων.

Πρὸς ἄρσιν τῶν προσκομμάτων τούτων, ἀφ' οὗ ἠκούσθησαν καὶ τῶν Νομαρχῶν αἱ παρατηρήσεις, παρεσκευάσθη τὸ περὶ τούτου Νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον κατὰ διαταγὴν τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως, λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω εἰς τὴν συζήτησιν καὶ ἐπιψήφισίν Σας.

Αἱ διὰ τοῦ Νομοσχεδίου τούτου εἰσαγόμεναι τροποποιήσεις συνίστανται εἰς τὰς ἑξῆς.

α) Κατὰ τὸ ἀρ. **49** τοῦ ἐν ἰσχύϊ Νόμου, ἵνα νὰ ἔχουν κῦρος αἱ πράξεις τοῦ Ἐπαρχιακοῦ Συμβουλίου, ἀπαιτεῖται ἡ παρουσία τῶν δύο τρίτων τῶν μελῶν αὐτοῦ· εἰς τινας Ἐπαρχίας ἡ δυστροπία δύο ἢ τριῶν Ἐπαρχιακῶν Συμβούλων, ἀποποιουμένων νὰ προσέλθωσιν, ἔσχε νὰ ματαιοῖ τοῦ Σώματος τὴν συγκρότησιν· ἐντεῦθεν δὲ οἱ συνερχόμενοι Ἐπαρχιακοὶ Σύμβουλοι ἐγένοντο παίγνιον τῆς δυστροπίας τινῶν μελῶν τοῦ Σώματος, κωφευόντων

εἰς τὴν φωνὴν τοῦ καθήκοντος καὶ εἰς τὰς προσκλήσεις καὶ προτροπὰς τῶν ἀρμοδίων ἀρχῶν.

Κατὰ τὸ Νομοσχέδιον, διὰ τῆς παρουσίας τοῦ ἡμίσεως καὶ ἑνὸς πλέον ἐκ τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν Ἐπαρχιακῶν Συμβούλων, θεωρεῖται τὸ Σῶμα νομίμως συγκεκροτημένον· ἡ ἀρχὴ αὕτη δὲν εἶναι καινοφανὴς, εἶναι αὐτὴ ἐκείνη, ἡ καθιερουμένη ὑπὸ τοῦ ἄρ. 49 τοῦ Συντάγματος ὡς πρὸς τὰς συζητήσεις καὶ ἀποφάσεις τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας.

δ') Ἀνεπληρώθη τὸ περὶ ἐπιβολῆς ποινῆς πρὸ τῆς συγκροτήσεως τοῦ Σώματος κενὸν τοῦ ἐν ἰσχύϊ Νόμου, ἀνατεθείσης διὰ τοῦ Νομοσχεδίου τῆς ἐξουσίας ταύτης εἰς τὸν Νομάρχην· εἰς τὴν καθίερωσιν τῶν ποινῶν ὡδήγησε τὴν Κυβέρνησιν ἡ σκέψις τοῦ νὰ κατορθωθῇ νὰ ἦναι παρόντα ὅλα τοῦ Ἐπαρχιακοῦ Συμβουλίου τὰ μέλη κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐνάρξεως τῆς συνόδου, διότι ὅταν τοῦτο γενῇ, ὀλίγη πιθανότης ὑπάρχει, ὅτι δὲν θέλουν προσέρχεσθαι ἀδικαιολογήτως εἰς τὰς συνεδριάσεις· διὰ τοῦτο δὲ ὡρίσθη καὶ πρόστιμον βαρύτερον κατὰ τῶν ἐλλειπόντων τὴν ἡμέραν τῆς ἐνάρξεως τῆς Συνόδου Ἐπαρχιακῶν Συβούλων.

γ') Ἐρρέθη ἀνωτέρω, ὅτι αἴτιον οὐχ' ἧττον ἰσχυρὸν πρὸς τὴν μὴ συγκρότησιν τῶν Ἐπαρχιακῶν Συμβουλίων ὑπῆρξε καὶ ἡ μὴ ἀπόδοσις τῆς ὑπὸ τοῦ ἄρ. 21 τοῦ ἐν ἰσχύϊ Νόμου ὁριζομένης ἀντιμισθίας αὐτῶν· τὸ Νομοσχέδιον διὰ νὰ παράσχῃ αὐτοῖς ἐγγύας τῆς ἀκριβοῦς ἐκπληρώσεως τῆς διατάξεως ταύτης τοῦ Νόμου, καθιεροῖ τὴν ὑποχρέωσιν τοῦ δημοσίου εἰς τὸ νὰ προκαταβάλλῃ τὴν πρὸς τοῦτο δαπάνην ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ λαμβάνῃ αὐτὴν ἐκ τῶν πρώτων τῶν δήμων εἰσοδημάτων.

δ') Τὰ Ἐπαρχιακὰ Συμβούλια ὀφείλουσι νὰ φροντίζωσι περὶ ὅλων τῶν μέσων, ὅσα συντείνουσιν εἰς τὴν ὑλικὴν καὶ ἠθικὴν εὐημερίαν τῶν Ἐπαρχιῶν· τοῦτο ἄνευ Ἐπαρχιακῶν ὁρόων δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ κατορθωθῇ· ὅθεν καὶ παρὰ τὰς ἀνωτέρω τροποποιήσεις ἐλήφθη πρόνοια ν' ἀντικατασταθῶσι διὰ τοῦ Νομοσχεδίου αἱ περὶ τούτου διατάξεις τοῦ ἐν ἰσχύϊ Νόμου· καὶ ἐπειδὴ τὸ σημαντικώτερον πρὸς τῶν Ἐπαρχιῶν τὴν εὐημερίαν εἶναι ἡ κατασκευὴ ὁδῶν καὶ γεφυρῶν, εἰς ταύτην δὲ πρέπει νὰ συντρέχωσιν οὐ μόνον ἡ Κυβέρνησις, ἀλλὰ καὶ αἱ ἀτομικαὶ τῶν πολιτῶν δυνάμεις, καθιεροῦται διὰ τοῦ Νομοσχεδίου ἡ ἐν τῷ ἄρθρῳ 34 τοῦ περὶ Δήμων Νόμου ἀρχὴ τῆς ἐπιβολῆς προσωπικῆς ἐργασίας, ὁσάκις δὲν ἐπαρκοῦσιν εἰς τὴν ὁδοποιίαν καὶ

γεφυροποιίαν οἱ ἐπαρχιακοὶ πόροι, ἐπιτρεπομένης τῆς ἀποδόσεως τοῦ τιμήματος τῆς προσωπικῆς ἐργασίας κατὰ προσδιορισμὸν, ἀποφασιζόμενον ὑπὸ τοῦ Ἐπαρχιακοῦ Συμβουλίου.

Τὸ Νομοσχέδιον προνοεῖ προσέτι καὶ τὴν περίστασιν, καθ' ἣν καὶ μετὰ τὰς εἰσαγομένας δι' αὐτοῦ τροποποιήσεις, ἤθελε συμβῇ νὰ μὴ συνέλθῃ Ἐπαρχιακόν τι Συμβούλιον καίτοι συγκαλεσθέν, ἢ συνελθὸν νὰ μὴν ἐκπληρώσῃ τὰ καθήκοντά του, ἢ νὰ διαλυθῇ πρὸ τῆς ἐκπληρώσεως αὐτῶν· ὁμοίαν πρόβλεψιν ἔσχε καὶ ὁ ἐν ἰσχύϊ Νόμος εἰς τὰ ἄρθρα 58 καὶ 61, ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ μὲν διάταξις τοῦ ἄρθρου 61 ἐθεωρήθη κατηργημένη μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ ἀπὸ 9 Ἰουλίου 1848 Νόμου περὶ τῶν καταλόγων καὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν ἐνόρκων, ἡ δὲ τοῦ ἀριθ. 51 δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐκτελεσθῇ σήμερον, ἐκρίθη ἀναγκαῖον νὰ ἐνδιαλάβῃ τὸ Νομοσχέδιον καὶ περὶ τούτου.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 20 Νοεμβρίου 1850.

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργὸς
Γ. ΝΟΤΑΡΑΣ.

ΟΘΩΝ
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Ὁ Ἡμέτερος ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργὸς θέλει ὑποβάλλει εἰς τὴν Βουλὴν καὶ ὑποστηρίξει κατὰ τὴν συζήτησιν τὸ ἀκόλουθον Νομοσχέδιον.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρ. 1. Διὰ νὰ ἔχωσι κῦρος αἱ πράξεις Ἐπαρχιακοῦ τινος Συμβουλίου, ἀπαιτεῖται νὰ ἦναι παρὸν τὸ ἥμισυ πλέον ἑνὸς ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Ἐπαρχιακῶν Συμβούλων.

Ἄρθρ. 2. Δέκα ἡμέρας πρὸ τῆς τεταγμένης πρὸς ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν Ἐπαρχιακοῦ τινος Συμβουλίου, ὁ Νομάρχης ὀφείλει νὰ εἰδοποιῇ τὰ μέλη αὐτοῦ διὰ νὰ παρευρεθῶσιν εἰς τὸν τόπον τῆς συνόδου.

Πᾶν μέλος ἐπαρχιακοῦ συμβουλίου τακτικῶς προσκληθὲν διὰ κλήσεως ἐγγράφου ἐπιδιδομένης διὰ διοικητικοῦ κλητῆρος ἢ βεβαιοῦντος κατὰ τοὺς νομίμους τύπους τὴν ἐπίδοσιν, ἢ τὴν ἄρνησιν τῆς παραλαβῆς, ὀφείλει νὰ παρευρεθῇ εἰς τὸν τόπον τῶν συνεδριάσεων κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐνάρξεως τῆς Συνόδου.

Ὅστις ἄνευ νομίμου αἰτίας δὲν παρουσιασθῇ ὑποβάλλεται εἰς πρόστιμον 50 μέχρις 100 δραχμῶν, καὶ καλεῖται εἰς ἀναπλήρωσιν αὐτοῦ ὁ κατὰ τὸ ἄρθρον 18 τοῦ περὶ Ἐπαρχιακῶν Συμβου-

λίων Νόμου ἐπιλαχών, ὅστις ἐκπληροῖ τὰ χρέη τούτου καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς συνόδου.

Ἄρθρ. 3. Οἱ Ἐπαρχιακοὶ Σύμβουλοι ὀφείλουσι νὰ παρευρίσκωνται εἰς ὅλας τὰς συνεδριάσεις κατὰ τὰς τεταγμένας ὑπὸ τοῦ προέδρου ἡμέρας καὶ ὥρας.

Ὅστις δὲν παρευρεθῇ εἰς μίαν τῶν συνεδριάσεων, ὑποβάλλεται εἰς πρόστιμον 10 — 20 δραχμῶν.

Ἐὰν ὑποπέσῃ καὶ δευτέραν φορὰν εἰς τὴν αὐτὴν ἔλλειψιν, ἀποκλείεται τοῦ Συμβουλίου διὰ τὴν ἐνεστῶσαν Σύνοδον, καὶ καλεῖται εἰς ἀναπλήρωσιν ὁ ἐπιλαχών.

Ἄρθρ. 4. Πᾶς Ἐπαρχιακὸς Σύμβουλος, ὅστις εἰς δύο κατὰ συνέχειαν Συνόδους ἤθελεν ὑποπέσει εἰς τὰς ὑπὸ τῶν ἀνωτέρω ἄρθρων προβλεπομένας ἐλλείψεις, ὑποβάλλεται εἰς τὰς ἐν τοῖς αὐτοῖς ἄρθροις διαγραφομένας ποινάς, καὶ ἀποβάλλεται τοῦ Ἐπαρχιακοῦ Συμβουλίου δι' ὅλην τὴν περίοδον.

Ἄρθρ. 5. Εἰς τὰς προβλεπομένας ὑπὸ τῶν ἄρθρων 2, 3 καὶ 4 περιστάσεις, ἀποφασίζει τὸ Ἐπαρχιακὸν Συμβούλιον περὶ τοῦ ἐπιβληθησομένου προστίμου καὶ περὶ τῆς ἀποκλείσεως· εἰς περίπτωσιν δὲ, καθ' ἣν δὲν εἶναι συγκεκροτημένον τοῦτο, αἱ ἐν τοῖς ἀνωτέρω ἄρθροις προβλεπόμεναι ποιναὶ ἐπιβάλλονται ὑπὸ τοῦ Νομάρχου. Ἡ καθ' ὅλην δὲ τὴν περίοδον ἀποβολὴ ἐκ τοῦ Συμβουλίου, γίνεται δι' ἀποφάσεως πάντοτε αὐτοῦ τοῦ Συμβουλίου.

Ἄρθρ. 6. Ὁ κατὰ τὰ ἄρθρα 2, 3 καὶ 4 τοῦ παρόντος Νόμου τιμωρούμενος Ἐπαρχιακὸς Σύμβουλος, δύναται νὰ ἐκθέσῃ ἐγγράφως ἐνώπιον τοῦ Ἐπαρχιακοῦ Συμβουλίου τὰ δικαιολογήματα αὐτοῦ, ὅπερ κρίνει καὶ ἀποφασίζει ἐπ' αὐτῶν· ἐὰν δὲ ταῦτα ἦναι ἰσχυρὰ, ἀπαλλάσσεται τῆς ψηφισθείσης κατὰ αὐτοῦ ποινῆς τοῦ προστίμου, τῆς ἀποκλείσεως, ἢ ἀποβολῆς, καὶ ἐπανέρχεται ἀμέσως εἰς τὴν θέσιν του.

Ἄρθρ. 7. Εἰς νόμιμα δικαιολογήματα ἀπουσίας θεωροῦνται τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 25 τοῦ δικαστικοῦ ὀργανισμοῦ σημειούμενα.

Ἄρθρ. 8. Ἐὰν μετὰ παρέλευσιν δέκα ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς Συνόδου Ἐπαρχιακοῦ τινος Συμβουλίου δὲν συγκροτηθῇ ὑπὸ τῶν Ἐπαρχιακῶν Συμβούλων, ἕνεκα οἱουδήποτε λόγου, τότε ἀντὶ τῶν ἀπόντων καλοῦνται οἱ ἐπιλαχόντες.

Ἄρθρ. 9. Ἡ ἀπαιτουμένη δαπάνη διὰ τὴν ἀποζημίωσιν τῶν συντρεχομένων Ἐπαρχιακῶν Συμβούλων καὶ τὰ ἔξοδα γραφείου καὶ καταστήματος, διανέμεται παρὰ τῶν Ἐπαρχιακῶν Συμβουλίων εἰς τοὺς ἀρμοδίους δήμους κατ' ἀναλογίαν τῶν ἀμέσων δη-

μοσίων φόρων, προκαταβάλλεται παρὰ τοῦ δημοσίου, καὶ ἀποδίδεται ἐκ τῶν πρώτων εἰσπράξεων τοῦ δημοτικοῦ προϋπολογισμοῦ.

Ἄρθρ. 10. Διὰ τὰ Ἐπαρχιακὰ ἔξοδα προσδιορίζεται κατὰ τριετίαν διὰ Νόμου ὁ ἀνώτερος ὅρος τῶν Ἐπαρχιακῶν φόρων, τοὺς ὁποίους τὰ Ἐπαρχιακὰ Συμβούλια διανέμουσιν εἰς τοὺς Δήμους κατ' ἀναλογίαν τῶν ἀμέσων δημοσίων φόρων ἑνὸς ἑκάστου· ὡσαύτως δὲ, ἐὰν τὰ χρηματικὰ μέσα δὲν ἐπαρκῶσι διὰ τὴν ὁδοποιίαν, τότε ἐπιτρέπεται νὰ ἐπιβληθῇ προσωπικὴ ἐργασία, ἥτις διανέμεται παρὰ τῶν Ἐπαρχιακῶν Συμβουλίων εἰς τοὺς Δήμους κατ' ἀναλογίαν τοῦ πληθυσμοῦ αὐτῶν.

Ἀντὶ τῆς προσωπικῆς ταύτης ἐργασίας ἐπιτρέπεται ἡ ἀπόδοσις τῆς τιμῆς τῆς ἐργασίας, προσδιοριζομένης ἐπίσης ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου Ἐπαρχιακοῦ Συμβουλίου.

Ἄρθρ. 11. Ἡ ἐκβίασις τῆς ἀποτίσεως τῶν καθυστερούντων Ἐπαρχ. φόρων θέλει γίνεσθαι ἀπαραλλάκτως ὡς καὶ ἡ τῆς τῶν δημοτικῶν κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ περὶ τούτων Νόμου.

Ἄρθρ. 12. Ἐὰν Ἐπαρχιακόν τι Συμβούλιον, νομίμως συγκαλεσθὲν, δὲν συνῆλθεν, ἢ συνελθὸν δὲν ἐκπληρώσῃ τὰ ἀνατεθειμένα αὐτῷ καθήκοντα, ἢ διαλυθῇ πρὸ τῆς ἐκπληρώσεως τούτων, τότε ὁ Νομάρχης ἀναλαμβάνει τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἀνατεθειμένων εἰς τὸ Ἐπαρχ. Συμβούλιον καθηκόντων, καθόσον ἀφορᾷ τὴν ἐκλογὴν τῶν ἐνόρκων, τὴν κατὰ Δήμους διανομὴν τῶν ἐπαρχιακῶν φόρων, συμφώνως μὲ τὸ ἀνωτέρω 12 ἄρθρον, καὶ τὴν κατὰ Δήμους διανομὴν τῶν νεοσυλλέκτων, κατὰ τὸν περὶ ἀπογραφῆς Νόμον.

Ἄρθρ. 13. Τὰ πειθαρχικὰ πρόστιμα, ὡς καὶ τὰ ἔξοδα τοῦ χαρτοσήμου, εἰσπράττονται ἀπὸ τοὺς ἀρμοδίους Ταμίας τοῦ Δημοσίου κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ περὶ καθυστερούντων Νόμου.

Τὰ πρόστιμα παραδίδονται εἰς τὸ Ταμεῖον τοῦ Δήμου, εἰς ὃ ἀνήκει ὁ τιμωρούμενος Ἐπαρχιακὸς Σύμβουλος.

Ἄρθρ. 14. Ὁ ἀπὸ 18|30 Δεκεμβρίου 1836 Νόμος περὶ Ἐπαρχιακῶν Συμβουλίων μένει ἐν ἰσχύϊ, καθόσον αἱ διατάξεις αὐτοῦ δὲν τροποποιοῦνται διὰ τοῦ παρόντος Νόμου.

Ὁ παρὼν Νόμος, ψηφισθεὶς παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, καὶ παρ' ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῇ διὰ τῆς Ἐφημ. τῆς Κυβερνήσεως, καὶ ἐκτελεσθῇ ὡς Νόμος τοῦ Κράτους.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 21 Νοεμβρίου 1850.

Ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως

Ἡ Βασίλισσα

ΑΜΑΛΙΑ.

Γ. ΝΟΤΑΡΑΣ.

Ἡ Γερουσία ἀπεφάσισε τυπωθέντα νὰ διανεμηθῶσιν εἰς τοὺς Κ. Γερουσιαστάς, καὶ συνελθόντα τὰ τμήματα νὰ ἐκλέξωσιν ἐπιτροπὴν πρὸς σύνταξιν τῆς ἀπαιτουμένης ἐκθέσεως.

Ἑπομένως ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν Συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΔΕΛΙΓΙΑΝΝΗΣ

Οἱ Ἀντιπρόεδροι
Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ.
Τ. ΜΑΓΓΙΝΑΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Ι. Παξιμάδης.
Ἀθ. Γρηγοριάδης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 11 Δεκεμβρίου 1850. Ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 27 μελῶν, ὁ Κ. Πρόεδρος κηρύττει τὴν ἔναρξιν τῆς Συνεδριάσεως.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης, ἀναγνωσθέντα, ἐγκρίνονται, μηδεμιᾶς γενομένης ἐνστάσεως.

Ἀναγνωσθεῖσα ἔπειτα ἡ ἑπομένη ἔκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ τροποποιήσεως ἄρθρων τινῶν τοῦ περὶ ἐπαρχιακῶν Συμβουλίων Νόμου, ἀπεφασίσθη, τυπωθεῖσα, νὰ διανεμηθῇ εἰς τοὺς ΚΚ. Γερουσιαστάς, τὴν δ' ἐλευσομένην Παρασκευὴν 15 τοῦ ἐνεστῶτος μηνὸς νὰ γίνῃ ἡ συζήτησις τοῦ διαληφθέντος Νομοσχεδίου.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν

Κύριοι,

Ἡ ἐπιτροπή σας ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὸ παρὰ τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑποβληθὲν νομοσχέδιον, δι' οὗ μεταρρυθμίζονται διατάξεις τινες, τοῦ ἐν ἰσχύϊ νόμου περὶ ἐπαρχιακῶν Συμβουλίων, καὶ μελετήσασα ἐσκεμμένως τοῦτο, ὡς καὶ τοὺς ἐν τῇ αἰτιολογικῇ ἐκθέσει τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ ἀναφερομένους λόγους, ἐπείσθη ἐξ αὐτῶν, ὅτι διὰ νὰ προληφθῶσι τὰ προσκόμματα, ὅσα ἐπαρουσιάζοντο μέχρι τοῦδε εἰς τὴν τακτικὴν συγκρότησιν τῶν ἐπαρχιακῶν Συμβουλίων, ὑπῆρχεν ἀναπόφευκτος ἀνάγκη τοῦ νὰ προστεθῶσιν εἰς τὸν ἐν ἰσχύϊ νόμον διατάξεις τινές, δυνάμεναι ν' ἀναπληρώσωσι τὴν ἔλλειψιν ταύτην· καὶ ἐπειδὴ τοιοῦτόν τινα σκοπὸν προτίθεται τὸ προκείμενον νομοσχέδιον, ἡ ἐπιτροπὴ παρεδέχθη τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ, ἄνευ μηδεμιᾶς παρατηρήσεως.

Προχωρήσασα ἑπομένως εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν καθέκαστα παρετήρησεν, ὅτι ἡ διάταξις τοῦ 1 ἄρθρου τοῦ νὰ θεωρῆται τὸ ἐπαρχιακὸν Συμβούλιον συγκεκροτημένον διὰ τῆς παρουσίας τοῦ ἡμίσεως καὶ ἑνὸς πλέον τῶν μελῶν του, εἶναι περιττή, διότι αἱ διὰ τοῦ Νομοσχεδίου ἐπιβαλλόμεναι ποιναὶ κατὰ τῶν μὴ συνερχομένων ἐπαρχιακῶν Συμβούλων, καὶ ἡ ἐκ μέρους τοῦ Δημοσίου προκαταβολὴ τῆς ἀπαιτουμένης δαπάνης διὰ τὴν ἀποζημίωσιν τούτων, καὶ τὴν πληρωμὴν τῶν λοιπῶν ἐξόδων, εἶναι μέσα ἱκανὰ νὰ τοὺς ὑποχρεώσωσιν, ὥστε νὰ παρευρίσκωνται εἰς τὸν τόπον τῶν Συνεδριάσεων κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν ἡμέραν τῆς προσκλήσεώς των· ἐκτὸς δὲ τούτων ἡ διάταξις τοῦ 1 ἄρθρου ἐφαρμόζεται, νομίζομεν, καταλλήλως εἰς τὰ πολυμελῆ Σώματα, ὡς συμβαίνει εἴς τε τὴν Βουλὴν καὶ τὴν Γερουσίαν, καὶ οὐχὶ εἰς τὰ ὀλιγομελῆ, ὡς εἶναι τὰ ἐπαρχιακὰ Συμβούλια, ἐπὶ τῶν ὁποίων ὑπάρχει μικρὰ ἡ διαφορὰ ὡς πρὸς τὰ δύο τρίτα αὐτῶν καὶ τοῦ ἡμίσεως πλέον ἑνός· διὰ ταῦτα, καὶ διότι ἡ μεταβολὴ τῶν νόμων δὲν πρέπει νὰ γίνηται ἄνευ μεγάλης ἀνάγκης, ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ κατὰ πλειονοψηφίαν νὰ ἐξαλειφθῇ τὸ 1. ἄρθρον τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου, καὶ νὰ μένῃ ἐν ἰσχύϊ τὸ ἀντιστοιχοῦν 49 ἄρθρον τοῦ περὶ ἐπαρχιακῶν Συμβουλίων Νόμου.

Τὸ ἄρθρον 2 τοῦ νομοσχεδίου ἐγένετο δεκτὸν παρὰ τῆς ἐπιτροπῆς ὅπως ἔχει.

Ἐπὶ δὲ τοῦ 3 ἄρθρου ἐνόμισεν ἀναγκαίαν τὴν ἐν τῷ τέλει τοῦ α. παραγράφου προσθήκην τῶν ἑξῆς λέξεων « Ἐκτὸς ἂν κωλύωνται ἀπὸ νομίμου τινὰ αἰτίαν » καὶ τοῦτο πρὸς πλειοτέραν τοῦ ἄρθρου τούτου διασάφησιν καὶ ἐξασφάλισιν τῶν ἐπαρχιακῶν Συμβούλων κατὰ πάσης ἀδίκου κατ' αὐτῶν καταδιώξεως.

Τὰ ἄρθρα 4, καὶ 5. ἐγένοντο δεκτὰ ἄνευ οὐδεμιᾶς παρατηρήσεως.

Διὰ τοῦ ἄρθρου 6 χορηγεῖται εἰς τοὺς κατὰ τὰ ἄρθρα 2, 3, καὶ 4, τιμωρουμένους τῶν ἐπαρχιακῶν Συμβούλων, τὸ δικαίωμα τῆς προσφυγῆς ἐνώπιον τοῦ ἐπαρχιακοῦ Συμβουλίου, ἐνῷ ὁ Νόμος σιωπᾷ ὡς πρὸς τοὺς δι' ἀποφάσεως τοῦ Νομάρχου τιμωρουμένους· ἡ ἐπιτροπὴ θέλουσα νὰ ἐπεκτείνῃ τὸ δικαίωμα τῆς προσφυγῆς καὶ ὡς πρὸς τοὺς τελευταίους τούτους, πρὸς ἀποφυγὴν ἐνδεχομένων καταχρήσεων, ἐνόμισεν ἀναγκαῖον νὰ προστε-

θῶσιν ἐν τῷ τέλει τοῦ ἄρθρου τούτου τὰ ἑρεξῆς. « Ἐὰν δὲ ἡ ἐπιβολὴ τῶν ποινῶν τούτων ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Νομάρχου κατὰ τὸ ἄρθρον 5, ὁ τιμωρούμενος ἐπαρχιακὸς Σύμβουλος δύναται νὰ φέρῃ τὰ δικαιολογήματα αὐτοῦ, ἐνώπιον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, τὸ ὁποῖον κρίνει καὶ ἀποφασίζει ἐπ' αὐτῶν.

Τὰ ἄρθρα 7, 8, 9, 10 καὶ 11 ἐγένοντο δεκτὰ ὅπως ἔχουσι.

Δυνάμει τοῦ ἄρθρου 12 ὁ Νομάρχης ἀναλαμβάνει τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων τοῦ ἐπαρχιακοῦ Συμβουλίου, εἰς περίστασιν καθ' ἣν τοῦτο δὲν ἤθελε συνέλθει· ἀλλ' ἐπειδὴ τὰ καθήκοντα ταῦτα δὲν εἶναι μικροῦ λόγου ἄξια, καὶ πρὸς ἀκριβῆ τούτων ἐκπλήρωσιν ἀπαιτοῦνται πολλαὶ ἐπιτόπιοι γνώσεις, τὰς ὁποίας ὁ Νομάρχης μόνος δὲν δύναται νὰ ἔχῃ, ἡ ἐπιτροπὴ νομίζει καὶ συμφερώτερον καὶ καταλληλότερον, νὰ ἐπιβληθῇ εἰς τὸν Νομάρχην, ἢ τὸν ἁρμόδιον ἔπαρχον, τὸ χρέος τοῦ νὰ προσλάβῃ ἐν τῇ εἰρημένῃ περιπτώσει τοὺς ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς δικαιοδοσίας του προέδρους τῶν δημοτικῶν Συμβουλίων, καὶ νὰ προβῇ ἐκ συμφώνου μετ' αὐτῶν εἰς τὴν ἐνέργειαν τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος καθηκόντων· ἑπομένως ἐνέκρινε νὰ τροποποιηθῇ τὸ ἄρθρον τοῦτο ὡς ἕπεται.

« Ἄρθρον 12. Ἐὰν ἐπαρχιακόν τι Συμβούλιον νομίμως συγ-
» καλεσθὲν, δὲν συνῆλθεν, ἢ συνελθὸν δὲν ἐκπληρώσῃ τὰ ἀνατε-
» θειμένα αὐτῷ καθήκοντα, ἢ διαλυθῇ πρὸ τῆς ἐκπληρώσεως
» τούτων, τότε ὁ Νομάρχης, ἢ ὁ ἁρμόδιος ἔπαρχος, συνεννοούμενος
» μετὰ τῶν Προέδρων τῶν Δημοτ. Συμβουλίων, ἀναλαμβάνει τὴν
» ἐκπλήρωσιν τῶν ἀνατεθειμένων εἰς τὸ ἐπαρχιακὸν Συμβούλιον
» καθηκόντων, καθόσον ἀφορᾷ τὴν κατὰ Δήμους διανομὴν τῶν
» ἐπαρχιακῶν φόρων, συμφώνως μὲ τὸ ἀνωτέρω 10 ἄρθρον, τὴν
» ἐκλογὴν τῶν ἐνόρκων κατὰ τὸν περὶ τούτων νόμον, καὶ τὴν
» κατὰ Δήμους διανομὴν τῶν νεοσυλλέκτων κατὰ τὸν περὶ
» ἀπογραφῆς Νόμον.»

Τὰ ἄρθρα 13 καὶ 14 ἐγένοντο δεκτὰ ὡς ἔχουσι.

Ἡ ἐπιτροπὴ παραδεχομένη ἐπὶ τέλους τὸ σύνολον τοῦ Νομοσχεδίου, κατὰ τὰς ἀνωτέρω ἐπενεχθείσας παρ' αὐτῆς τροποποιήσεις, καθυποβάλλει ταύτας εἰς τὴν σύσκεψιν καὶ ἀπόφασιν τοῦ Σώματος.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 9 Δεκεμβρίου 1850.

Ἡ Ἐπιτροπὴ

Γ. Δαρειώτης. Ν. Πρασακάκης.
Δρ. Μανσόλας. Ἰωάννης Θεοτόκης.
Δ. Κανελλόπουλος.

Ἀναγνωσθείσης ἀναφορᾶς τοῦ Γερουσιαστοῦ Δ. Ὀλυμπίου, ἐξαιτουμένου, λόγῳ ἀσθενείας, ἐπιβεβαιουμένης διὰ πιστοποιητικοῦ ἰατροῦ, 40 ἡμερῶν ἄδειαν, ἡ Γερουσία παρεδέχθη τὴν αἴτησίν του.

Ἑπομένως ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν Συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Δ. ΔΕΛΙΓΙΑΝΝΗΣ.

Οἱ Ἀντιπρόεδροι
Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ.
Τ. ΜΑΓΤΙΝΑΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀθ. Γρηγοριάδης.
Ι. Παξιμάδης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 16 Δεκεμβρίου 1850 ἡμέρᾳ Σαββάτῳ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 29 μελῶν, ὁ Κ. Πρόεδρος κηρύττει τὴν ἔναρξιν τῆς Συνεδριάσεως.

Τὰ Πρακτικὰ τῆς προλαβούσης, ἀναγνωσθέντα, ἐγκρίνονται, μηδεμιᾶς γενομένης αἰτήσεως.

Ἀναγνωσθεισῶν ἔπειτα ἀναφορῶν τῶν Γερουσιαστῶν Σ. Παππαλεξοπούλου, Δ. Λόντου, καὶ Μ. Καίρη, ἐξαιτουμένου ἑκάστου τεσσαρακονθήμερον ἀπουσίας ἄδειαν, ἡ Γερουσία τῶν μὲν δύο πρώτων παρεδέχθη τὴν αἴτησιν, τοῦ δὲ τελευταίου περιώρισεν εἰς ἡμέρας 30.

Ἀπαγγείλαντος ἑπομένως τοῦ Κ. Προέδρου τὸ ἀντικείμενον τῆς συνεδριάσεως προτίθεται εἰς συζήτησιν τὸ περὶ τροποποιήσεως τοῦ περὶ Ἐπαρχ. Συμβουλίων Νόμου Νομοσχέδιον, τοῦ ὁποίου ἀναγνωσθέντος, εἷς τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, λαβὼν τὸν λόγον ἔλεξε τάδε.

Διὰ τοῦ Νομοσχεδίου τούτου προτίθεται ν' ἀνορθωθῇ ἔλλειψίς τις οὐσιώδης, καὶ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως αὐτῆς, καὶ ὑπὸ τῶν Νομοθετικῶν Σωμάτων καταδεχθεῖσα, νὰ καταστῇ δηλονότι ἐρικτὴ ἡ τακτικὴ τῶν Ἐπαρχιακῶν Συμβουλίων συγκλῆσις, ἥτις ἐπὶ πολὺ ἔτη καθίστατο ἀδύνατος διὰ λόγους οὐχὶ γνωστοὺς ἐντελῶς πρὸς ἡμᾶς.

Διὰ τῶν ἐν τῷ Νομοσχεδίῳ τούτῳ προβλεπομένων ποινῶν, αἴρονται ἐκ τοῦ μέσου ἅπαντα τὰ κωλύοντα μέχρι τοῦδε τὴν

συγκάλεσιν, καὶ εἶναι βέβαιον, ὅτι τοῦ λοιποῦ τοιαύτη ἔλλειψις δὲν θέλει ἐπέλθει; ἐὰν ἔχῃ οὕτως, καὶ ἡ ἀρχὴ καὶ τὰ καθ' ἕκαστα αὐτοῦ εἰσὶ παραδεκτέα· ἐγὼ ὅμως φρονῶ, ὅτι αἱ ποιναὶ οὐ μόνον τὰς προσδοκίας μας δὲν θέλουν δικαιώσει, ἀλλὰ καὶ τοὺς πολίτας ἄνευ ἀποτελέσματος αἰσίου μεγάλως θέλουν ζημιώσει, διότι, ὅταν ἡ προσγεννησομένη εἴς τινα διὰ τῆς προστελεύσεώς του ζημία ὑπερβαίνῃ τὴν ὠφέλειαν τῆς ἀποζημιώσεως, θέλει βεβαίως προτιμήσει τὴν ποινήν, τὸ ἧττον τοῦτέστιν ἀπὸ τὸ πλέον. Τὸ αἴτιον τῆς μὴ προσελεύσεως τῶν Ἐπαρχιακῶν Συμβούλων, εἶναι ἄλλο, νομίζω, ἡ διδομένη εἰς αὐτοὺς μικρὰ ἀποζημίωσις, ἥτις εἶναι ὅλως δυσανάλογος ὡς πρὸς τὰς ὁποίας μέλλουν νὰ ὑποστῶσι ζημίας, παραλιπόντες τὰς οἰκιακάς των ἐργασίας. Εἶναι βεβαίως καλὸν καὶ ἐπαινετὸν νὰ ἐργάζωνται οἱ πολῖται μετ' αὐταπαρνήσεως ὑπὲρ τῶν κοινῶν συμφερόντων, καὶ νὰ προτιμῶσι ταῦτα τῶν ἰδίων, ἀλλὰ τὸ αἴσθημα τοῦτο δυστυχῶς οὐ μόνον δὲν εἶναι γενικόν, ἀλλὰ καὶ οἱ ἔχοντες αὐτὸ πολλάκις τὸ παραβλέπουν, εἰς ἄλλας ἀνάγκας ἀτομικὰς, ἢ οἰκογενειακὰς ὑποτασσόμενοι. Διχόμενος δὲ τὴν ἀρχὴν τοῦ Νομοσχεδίου, ἐπικαλοῦμαι τὴν προσοχὴν τοῦ Ὑπουργείου ἐφ' ὅσων ἀνέφερον, καὶ ἂν εὕρῃ τὴν μικρὰν ἀποζημίωσιν ὡς ἓν τῶν κωλυμάτων, νὰ προτείνῃ τὴν αὔξησίν της.

Ἡ πεῖρα ἀπέδειξεν, ἀντέτεινεν ὁ Κ. ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργὸς, ὅτι δὲν συνέρχονται οἱ Ἐπαρχ. σύμβουλοι οὐχὶ διὰ τὸ εὐτελὲς τῆς ἀποζημιώσεως, ἀλλὰ διὰ τὴν παντελῆ αὐτῆς ἔλλειψιν. Ἐπειδὴ ὅμως αὕτη ἤδη θέλει προκαταβάλλεσθαι ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, πρὸς δὲ ἐπιβάλλονται ποιναὶ, μὴ ὑπάρχουσαι ἐν τῷ πρώτῳ Νόμῳ, φρονῶ ὅτι τοῦ λοιποῦ τακτικῶς θέλουν συνέρχεσθαι.

Συμφωνήσαντος ἄλλου μετὰ τῆς γνώμης τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ, καὶ ἐπενεγκόντος ἑτέρου, ὅτι δύο κυρίως αἴτια ὑπάρχουσιν, ὅπως ἐκ πείρας, ὡς διοικητικὸς ὑπάλληλος, διατελέσας, γνωρίζει, ἡ ἐντελὴς τῆς ἀποζημιώσεως ἔλλειψις, καὶ ἡ μὴ πραγματοποίησις οὐδεμιᾶς τῶν μέχρι τοῦδε εἰς τὴν Κυβέρνησιν ὑποβληθεισῶν ὑπὸ τῶν Ἐπαρχ. Συμβουλίων εὐχῶν, καὶ γνωμοδοτήσεων, ὅπως καὶ ἂν ἔχῃ, εἶπεν ἄλλος, πρέπει ἤδη νὰ δεχθῶμεν τὸ προκείμενον Νομοσχέδιον, καὶ ἂν ὁ χρόνος ἀποδείξῃ, ὅτι καὶ τὰ μέτρα ταῦτα δὲν ἀρκοῦσι, τότε δύναται νὰ ληφθῇ ἄλλη φροντὶς, καὶ ἐξευρεθῶσιν ἄλλα μέσα πρὸς βελτίωσιν καὶ ἐξάλειψιν τῶν τοιούτων ἐλλείψεων.

Μηδεμιᾶς ἄλλης προβληθείσης παρατηρήσεως, ἐγένετο ψηφοφορία κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Ἀδὰμ Δούκα, καὶ Ἰω. Σταῖκου, ἐξ ἧς συνήχθη κατὰ τὸ ἐπὶ τούτῳ τῆς ψηφοφορίας πρωτόκολλον, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέξατο τὴν ἀρχὴν τοῦ Νομοσχεδίου διὰ ψήφων 31 κατὰ μιᾶς.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ἄρθρου πρώτου, καὶ τῆς ἐπ' αὐτοῦ παρατηρήσεως τῆς Ἐπιτροπῆς, ἡ Ἐπιτροπὴ, ἐπέφερον ὁ Κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸς, θεωρεῖ περιττὴν τὴν διάταξιν τοῦ προκειμένου ἄρθρου, πρῶτον διότι αἱ ἐπιβαλλόμεναι κατὰ τῶν μὴ συνερχομένων Ἐπαρχιακῶν Συμβούλων ποιναὶ, καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ Δημοσίου προκαταβολὴ τῆς ἀπαιτουμένης δαπάνης διὰ τὴν ἀποζημίωσιν τούτων, εἶναι ἱκανὰ μέσα διὰ νὰ τοὺς ὑποχρεώσουν νὰ παρευρίσκωνται πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων των, καὶ δεύτερον, διότι ἡ διάταξις αὕτη ἐφαρμόζεται καταλληλότερον εἰς τὰ πολυμελῆ Σώματα, καὶ οὐχὶ εἰς τὰ ὀλιγομελῆ, ὡς εἶναι τὰ Ἐπαρχιακὰ Συμβούλια. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ τελευταῖος λόγος φέρει ἴσως χαρακτῆρα μείζονος πιθανότητος, θέλω ἀναπτύξει ἐν πρώτοις τούτων. Ὁ λόγος οὗτος ἐπερείδεται, κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Ὑπουργείου, ἐπὶ βάσεως σφαλερᾶς· ἐὰν λοιπὸν τοῦτο ἀποδειχθῇ, φρονῶ, ὅτι ἡ Γερουσία θέλει παραδεχθῇ, ὡς ἔχει τὸ ἄρθρον. Τὸ ἰσχύον περὶ Ἐπαρχ. Συμβουλίων Διάταγμα ὁρίζει διὰ τοῦ ἄρθ. 2 τὸν ἐλάχιστον ἀριθμὸν εἰς 12, καὶ τοῦτο ἴσως παρεκίνησε τὴν ἐπιτροπὴν ν' ἀντιτείνῃ εἰς τὴν παραδοχὴν τοῦ προκειμένου ἄρθρου, εὑροῦσα διαφορὰν ἑνὸς μέλους μεταξὺ τῶν 2/3 καὶ τοῦ 1/2 πλέον ἑνὸς τοῦ ἀριθμοῦ 12. Δὲν ἔχει ὅμως οὕτω, διότι ὁ ἀριθμὸς τῶν Ἐπαρχιακῶν Συμβούλων, ὡς λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τοῦ τε ἀριθμοῦ, καὶ τῆς τάξεως τῶν Δήμων, δύναται νὰ φθάσῃ μέχρι τῶν 20 καὶ ἐπέκεινα. Οὕτως ἂν ὑποθέσωμεν Ἐπαρχίαν συγκειμένην ἐξ ἑπτὰ Δήμων, 3 τῆς Β^ης τάξεως, καὶ 4 τῆς Γ^ης, οἱ ἐκλεγθησόμενοι Σύμβουλοι θέλουν εἶσθαι 10· ἐπειδὴ ὅμως, μὴ ἀπαρτιζομένου τοῦ ἐλαχίστου ἀριθμοῦ 12, ὁ ἀριθμὸς 10 διπλασιάζεται κατὰ τὸ ἄρθ. 3 τοῦ ἰσχύοντος Νόμου, ὁ ἀριθμὸς τῶν Συμβούλων θέλει, εἶσθαι 18, σῶμα δηλονότι πολυμελὲς, τοῦ ὁποίου τὰ 2/3 εἶναι 12, καὶ ἑπομένως εἶναι δυσκολώτερον νὰ συνέλθωσιν ὅλοι, ἐνῷ κατὰ τὸ προκείμενον ἄρθρον ὁ ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς πρὸς συμπλήρωσιν θέλει εἶσθαι 10, καὶ ἑπομένως καὶ ἡ συγκάλεσις ἔσεται εὐχερεστέρα, καὶ οἱ προθυμότεροι καὶ πρότεροι συνερχόμενοι δὲν βιάζονται νὰ περιμένωσιν ἐπὶ πολὺ διὰ νὰ προσέλθωσι καὶ οἱ λοιποί· ἄλλως τε ἂν τῶν 2/3

ἡ προσέλευσις καθίσταται ἐρικτὴ ἕνεκα τῶν ποινῶν, διὰ τὸν αὐτὸν λόγον καθίσταται ἐρικτοτέρα ἡ τοῦ 1/2 πλέον ἑνός· ἂν δὲ προσέλθωσι καὶ πλείονες, εἶναι ἐπιθυμητότερον, καὶ ἡ διάταξις αὕτη οὐδαμῶς πρὸς τοῦτο ἐμποδίζει· ἂν ὅμως, μ' ὅλας τὰς ἐπιβαλλομένας ταύτας ποινάς, δὲν συνέλθωσι τὰ 2/3, εἶναι εὐεργέτημα εἰς τὴν Ἐπαρχίαν νὰ ἦναι μικρότερος ὁ ἀριθμός, διὰ νὰ μὴν μένῃ ἀπροστάτευτος, καὶ στερῆται τοσούτων δικαιωμάτων, τὰ ὁποῖα ὁ περὶ Ἐπαρχ. Συμβουλίων Νόμος τῇ χορηγεῖ.

Διὰ τοὺς εἰρημένους λόγους πέπεισθε, ὅτι καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ θέλει ἀνακαλέσει τὴν γνώμην της, καὶ ἡ Γερουσία ὅλη θέλει παραδεχθῇ τὸ ἄρθρον, ὡς ἔχει.

Ἀντιτάξαντος ἑνὸς τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς, ὅτι αὕτη ἐμμένει εἰς τὴν γνώμην της δι' οὓς ἀναφέρει ἐν τῇ ἐκθέσει της λόγους, καὶ διότι δὲν εἶναι ὀρθὸν νὰ περιστέλληται ἐπὶ τοσοῦτον ὁ ἀριθμὸς τῶν Ἐπαρχ. Συμβούλων, τῶν ὁποίων τὰ καθήκοντα σοβαρὰ καὶ κοινωφελῆ ὄντα, εὑρίσκουσι πλείονα ἐγγύησιν πρὸς ἐμβριθεστέραν σκέψιν καὶ ἀπόφασιν παρὰ τοῖς περισσοτέροις, διὰ νὰ συνεδριάσουν νομίμως αἱ Βουλαί, προσέθηκεν ἄλλος, ἀπαιτεῖται τὸ ἥμισυ τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ πλέον ἑνός, ἀλλὰ κατ' ἀνάγκην, διότι ἄλλως μία ἀντιπολίτευσις, καὶ τοιαύτη ὑπάρχει πάντοτε εἰς τὰ Συνταγματικὰ Κράτη, ὑπερβαίνουσα τὸ τρίτον τοῦ ὅλου, δύναται μὴ προσερχομένη, νὰ μηδενίσῃ τὰς ἐργασίας αὐτῶν τὰς ὁποίας οὐδὲν ἄλλο Σῶμα νομίμως δικαιοῦται ν' ἀναπληρώσῃ, καὶ ἑπομένως διὰ τὴν ἔλλειψιν ταύτην ἀπονεκροῦται ἅπασα ἡ Κυβερνητικὴ μηχανή. Εἰς τὰ Ἐπαρχιακὰ ὅμως Συμβούλια δὲν ὑπάρχει τοιοῦτος φόβος ἀντιπολιτεύσεως· ἀλλὰ καὶ ὑπάρχοντος, καὶ μηδενισθείσης τῆς συγκαλέσεως αὐτῶν διὰ τὸν λόγον τοῦτον, ὁ Νομάρχης ἀναπληροῖ τὰς ἐργασίας των, καὶ ἑπομένως οὐδεμία κοινὴ βλάβη προσγίνεται· ἂν ὅμως τοῦ Νομάρχου ἡ δικαιοδοσία δὲν ἐπεξετείνετο εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν καθηκόντων τινῶν τῶν Ἐπαρχ. Συμβουλίων, καθ' ἃς ὁ Νόμος ὁρίζει περιστάσεις, τότε ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου ἦτο παραδεκτέα· ἤδη ὅμως εἶναι περιττή, καθόσον μάλιστα δὲν πρέπει νὰ μεταβάλλωμεν συνεχῶς τοὺς ὑφεστῶτας Νόμους ἄνευ ἀπολύτου ἀνάγκης, καὶ καθόσον διὰ τῆς παραδοχῆς τοῦ προτεινομένου συστήματος θέλει συμβαίνει νὰ σκέπτωνται μόνον ἑπτὰ, ὅταν ὁ ὅλος ἀριθμὸς ἦναι δώδεκα, περὶ τοσούτων ἐμβριθῶν καθηκόντων.

Πρὸς διάγνωσιν τῆς ὀρθότητος, ἢ μὴ, νομικῆς τινος διατάξεως, ἀντέταξεν ὁ Κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸς, δὲν πρέπει νὰ λαμβάνωνται ὑπ' ὄψιν τὰ ἄκρα ἅτινα σπανίως συνάπτονται,

ἀλλὰ τὰ μέσα· οὕτως ἐπὶ τοῦ προκειμένου σπανίως θέλει ἀπαρτίζεται ὁ ἀριθμὸς τῶν Ἐπαρχ. Συμβούλων ἐκ δώδεκα, συνήθως ὅμως ἐκ 15 καὶ ἐπέκεινα, καὶ ἑπομένως τὸ ἥμισυ πλέον ἑνὸς θέλει συνίσταται ἐκ ἱκανοῦ ἀριθμοῦ, ἀρκετὰ ἐγγύα πρὸς ὀρθὴν σκέψιν καὶ ἔμφρονα ἀπόφασιν χορηγοῦντος. Εἶναι ἀληθὲς, ὅτι ὁ Νομάρχης ἀναλαμβάνει διὰ τοῦ Νόμου τούτου τὴν ἐκπλήρωσιν καθηκόντων τινῶν τοῦ Ἐπαρχιακοῦ Συμβουλίου, ὅταν τοῦτο δὲν συνέλθῃ, ἢ συνελθὼν, δὲν ἐκπληρώσῃ τὰ χρέη του, ἢ διαλυθῇ πρὸ τῆς ἐκπληρώσεως τούτων· ἀλλὰ ταῦτα περιορίζονται μόνον α.) εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν ἐνόρκων, διότι ἄλλως διὰ τῆς τοιαύτης ἐλλείψεως θέλουν στενάζει ἐν ταῖς φυλακαῖς τοσοῦτοι ἀδίκαστοι ὑπόδικοι, ὅπερ ἥ τε δικαιοσύνη καὶ ἡ φιλανθρωπία δὲν ἀνέχεται, β.) εἰς τὴν κατὰ Δήμους διανομὴν τῶν νεοσυλλέκτων, διὰ νὰ μὴν μένῃ ἔλλειπὴς ὁ στρατὸς, καὶ ἑπομένως παραλύῃ τὸ μόνον καὶ κύριον ὄργανον πρὸς διατήρησιν τῆς τάξεως καὶ τῆς ἡσυχίας, καὶ γ.) εἰς τὴν κατὰ Δήμους διανομὴν τῶν Ἐπαρχιακῶν φόρων, διὰ νὰ μὴ στερῶνται αἱ ἐπαρχίαι τοῦ μόνου πόρου, ἐξ οὗ προσδοκᾶται ἡ βελτίωσις αὐτῶν. Τὰ ἐπαρχιακὰ ὅμως Συμβούλια ἔχουσι τοσαῦτα ἄλλα ἐμβριθῆ καὶ κοινωφελῆ καθήκοντα, τὰ ὁποῖα διὰ τὴν ἔλλειψιν ἑνὸς καὶ μόνου πολλάκις, δυστροποῦντος ἴσως, θέλουσι μένει ἀνεκτέλεστα, καὶ τὰ ἐπαρχιακὰ συμφέροντα ἀπρόβλεπτα καὶ ἀπροστάτευτα, διότι ἅπαντα τὰ πολυειδῆ ταῦτα καθήκοντα δὲν πρέπει ν' ἀνατεθῶσιν εἰς τὸν Νομάρχην, ὅστις ὅσον τίμιος, δίκαιος, καὶ ἱκανὸς καὶ ἂν ὑποτεθῇ, ὡς εἰς δύναται νὰ ὑποπέσῃ εἰς ἁμαρτήματα τοὐλάχιστον ἀκούσια. Ἐπειδὴ λοιπὸν διὰ τῆς διατάξεως ταύτης καθίσταται εὐχερεστέρα ἡ συγκάλεσις τῶν Ἐπαρχιακῶν Συμβουλίων, καὶ ἡ ἐκπλήρωσις τῶν καθηκόντων αὐτῶν, ἡ δ' ἔλλειψις ἑνὸς καὶ μόνου, κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ προλαλήσαντος, ὅσον ἀναγκαῖος καὶ ἂν θεωρηθῇ ἴσως διὰ τὰς τοπικὰς γνώσεις του, δὲν πρέπει νὰ παραλύσῃ τὴν συγκρότησιν τῶν Συμβουλίων, οὐδ' εἶναι ἔτι πιθανὸν, ὅτι αἱ γνώσεις αὐτοῦ θέλουσιν ὑπερτερεῖ ἐκείνας τῶν προσερχομένων, τὸ Ὑπουργεῖον θεωρεῖ ἀναγκαίαν τὴν διάταξιν ταύτην, καὶ πέπεισθεν ὅτι καὶ ἡ Γερουσία θέλει τὴν ἐγκρίνει.

Παρατηρήσαντός τινος, ὅτι, ἀφοῦ ἡ αἰτία τῆς μὴ προσελεύσεως τῶν Ἐπαρχ. Συμβούλων, τοὐτέστιν ἡ πληρωμὴ, διορθοῦται διὰ τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου, ὡς εἶπεν ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν, εἶναι περιττὴ πλέον ἡ διάταξις αὕτη, καθόσον δὲν ὑπάρχει πλέον ἄλλος λόγος τῆς μὴ προσελεύσεως, ἡ πεῖρα ἀπέδειξεν, ἀπήντησεν ὁ αὐτὸς Ὑπουργὸς, ὅτι πολλάκις τὸ ἥμισυ

πλέον ἑνὸς τῶν Ἐπαρχ. Συμβούλων συνῆλθε, καὶ, ὡς μὴ συμπληρωθέντων τῶν 2/3, διελύθη. Τούτου ἕνεκα ἐθεωρήθη ἀναγκαία ἡ προκειμένη διάταξις, ἥτις ἄλλως ἐνῷ δὲν βλάπτει, ἐὰν συνέλθουν καὶ τὰ 2/3 ἢ καὶ περισσότεροι, ὠφελεῖ ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει.

Περαιωμένης κηρυχθείσης τῆς περαιτέρω συζητήσεως ὑπὸ τοῦ Κ. Προέδρου, ἡ Γερουσία, κατ' ἐρώτησιν αὐτοῦ, δὲν παρεδέξατο τὴν γνώμην τῆς Ἐπιτροπῆς, καὶ ἑπομένως ἔγινε δεκτὸν τὸ ἄρθ. πρῶτον, ὡς ἔχει.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ἄρθρου δευτέρου, καὶ ἐρωτήσαντός τινος, τί σημαίνουσιν αἱ λέξεις « διοικητικοῦ κλητῆρος », καὶ « κατὰ τοὺς νομίμους τύπους » ὁ Κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸς παρετήρησεν, ὅτι πᾶς μὴ δικαστικὸς κλητὴρ, θεωρεῖται διοικητικὸς, καὶ τοιοῦτοι εἶναι οἱ κλητῆρες τῶν Νομαρχῶν, Ἐπάρχων, καὶ Δημάρχων· διετάχθη δὲ νὰ γίνηται ἡ ἐπίδοσις τῆς προσκλήσεως διὰ τούτων πρὸς ἀπορυγὴν ἐξόδων, διότι οἱ δικαστικοὶ κλητῆρες δὲν δύνανται νὰ κάμωσιν ἐπιδόσεις ἐπὶ ἁπλοῦ χάρτου· ὅτι νόμιμοι τύποι ἐννοοῦνται ὅλοι ἐκεῖνοι τοὺς ὁποίους καὶ οἱ δικαστικοὶ κλητῆρες τηροῦσι κατὰ τὰς ἐπιδόσεις οἱωνδήποτε ἐγγράφων.

Κατὰ τὸ ἐδάφιον τρίτον τοῦ ἄρθρου τούτου, παρετήρησεν ἄλλος, ἐὰν κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐνάρξεως τῆς Συνόδου δὲν παρουσιασθῇ ὁ προσκληθεὶς Ἐπαρχιακὸς Σύμβουλος, προσκαλεῖται ὁ ἐπιλαχὼν· κατὰ δὲ τὸ ἄρθρον 8, ἐὰν μετὰ παρέλευσιν 10 ἡμερῶν δὲν συγκροτηθῇ τὸ Ἐπαρχιακὸν Συμβούλιον, ἀντὶ τῶν ἀπόντων καλοῦνται οἱ ἐπιλαχόντες. Ἐνταῦθα ὑπάρχει τι ἀκατάληπτον· διότι, ἀφοῦ οἱ ἐπιλαχόντες προσεκλήθησαν ἐν τῇ περιπτώσει τοῦ § 3 τοῦ ἄρθ. 2, ποῖοι πλέον θὰ προσκληθῶσιν ἐν τῇ περιπτώσει τοῦ ἄρθρου 8; ἐκτὸς τούτου, ἀφοῦ τὸ Ἐπαρχιακὸν Συμβούλιον δὲν συνέλθῃ, ποία εἶναι ἡ ἡμέρα τῆς ἐνάρξεως διὰ νὰ μετρηθῇ ἡ δεκαήμερος προθεσμία κατὰ τὸ ἄρθρον 8; εἶναι τάχα ἡ περίπτωσις τοῦ § 3 καὶ τοῦ ἄρθρου 8 ἡ αὐτή, ἢ διαφέρει; οἱ ΚΚ. Ὑπουργοὶ ὀφείλουν νὰ λύσουν τὰς ἀπορίας ταύτας.

Ἕκαστον ἄρθρον, παρετήρησεν ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης, προβλέπει ἰδίαν περίπτωσιν· τὸ ἄρθρον 2 προνοεῖ τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν συνῆλθον τινὰ μέλη τοῦ Ἐπαρχιακοῦ Συμβουλίου, ἀλλὰ δὲν συμπληροῦται ὁ νόμιμος ἀριθμός, ἢ συμπληροῦται μὲν πλὴν ἐλλείπουσί τινα μέλη· τότε εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις τιμωροῦνται οἱ ἐλλείποντες, καὶ ἀναπληροῦται ὁ ἀπαι-

τούμενος πρὸς συνεδρίασιν ἀριθμὸς ἀπὸ τοὺς ἐπιλαχόντας. Τὸ ἄρθρον 8 προβλέπει τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ὁρίζεται ἡμέρα τῆς ἐνάρξεως τῆς Συνόδου, ἀλλὰ δὲν συνέρχεται οὐδεὶς τῶν Ἐπαρχιακῶν Συμβούλων, δι' ὁποιονδήποτε λόγον, τότε μετὰ δέκα ἡμέρας ἀπὸ τὴν ὡρισμένην πρὸς ἔναρξιν ἡμέραν καλοῦνται οἱ ἐπιλαχόντες.

Προτείναντός τινος νὰ προστεθῇ ἐν τῷ § 1 μετὰ τὴν λέξιν « ὁ Νομάρχης », καὶ ἡ « ἢ ὁ Ἔπαρχος » διὰ τὴν εὐκολίαν, καὶ ταχύτητα τῆς συγκλήσεως, καὶ ἀντιτάξαντος τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ, διὰ τὸν λόγον ὅτι ὁ Νομάρχης ὡς διευθύνων τὸν Νομὸν διὰ τῶν ὀργάνων του, τῶν ὑποδεεστέρων δηλαδὴ Ἀρχῶν, βεβαίως θέλει προσκαλέσει τοὺς Ἐπαρ. Συμβούλους διὰ τοῦ Ἐπάρχου, συμφωνήσας ἄλλος μετὰ τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ, παρετήρησεν, ὅτι ἡ προθεσμία τῆς προεδροποιήσεως εἶναι μικρὰ, καὶ μάλιστα ὡς πρὸς τὰς ἐπαρχίας τοῦ Αἰγαίου Πελάγους, καθ' ἃς ἡ συγκοινωνία εἶναι μακροτέρα, καὶ δυσχερεστέρα.

Θεωρησάντων ἄλλων περιττὴν τὴν αἴτησιν τῆς προθεσμίας, διότι ὁ Νομάρχης ἔχων ὑπ' ὄψιν τὰς ἀποστάσεις, θέλει φροντίσει νὰ προεδροποιήσῃ ἐγκαίρως τοὺς Ἐπαρχ. Συμβούλους, καὶ ἐπιμενόντων μόνον νὰ γίνῃ μνεία καὶ περὶ τοῦ Ἐπάρχου ὡς πρὸς τὴν προεδροποίησιν τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου, διότι ἄλλως ἐκ τοῦ γράμματος τοῦ ἄρθρου, ἐξάγεται, ὅτι μόνος ὁ Νομάρχης ἀπ' εὐθείας ὀφείλει νὰ εἰδοποιῇ ταῦτα, καὶ ἴσως ὁ Νόμος τὸ ἀπῄτησε πρὸς περισσοτέραν ἐγγύησιν, ὁ Νομάρχης, ἀντέταξεν ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, εἶναι μόνος ὁ διευθύνων τὸν Νομὸν, καὶ μόνον ἐνίοτε, εἴτε κατὰ ῥητὴν διαταγὴν τούτου, εἴτε κατὰ ῥητὴν καὶ εἰδικὴν διάταξιν Νόμου, ἐνεργεῖ ἀμέσως ὁ Ἔπαρχος διοικητικὰ καθήκοντα· ὅταν ἐνταῦθα προσθέσωμεν καὶ τὸν Ἔπαρχον, ὅστις εἶναι ἁπλοῦν τοῦ Νομάρχου ὄργανον, μεταβάλλομεν τὴν φύσιν τῆς ὑπηρεσίας, καὶ καταστρέφομεν τὰς ἀρχὰς τῶν Νόμων· καλῶς ὅθεν ἀναφέρεται μόνος ὁ Νομάρχης, ὅστις βεβαίως θέλει ἐνεργήσει τὰς προεδροποιήσεις ταύτας διὰ τοῦ Ἐπάρχου, ὅπως ἐνεργεῖ καὶ πᾶσαν ἄλλην ὑπηρεσίαν.

Ὁ Ἔπαρχος, ἀντέταξεν εἷς τῶν προηγορευσάντων, δὲν εἶναι ἁπλοῦν τοῦ Νομάρχου ὄργανον, ὡς εἶπεν ὁ Κ. Ὑπουργὸς, ἀλλ' ἔχει καὶ ἴδια καθήκοντα, ὡς καὶ πᾶσα ἄλλη δημοσία Ἀρχή. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου δύναται ἕκαστος κατ' ἰδίαν βούλησιν νὰ δώσῃ οἱανδήποτε θέλει ἐξήγησιν, τὸ γράμμα ὅμως τοῦ Νόμου εἶναι σαφὲς, καὶ κατὰ τοῦτο μόνος ὁ Νομάρχης ὀφείλει νὰ προεδροποιήσῃ τὰ μέλη, ἄνευ μεσολαβήσεως τοῦ Ἐπάρχου, ἄλλως

πρέπει νὰ τεθῇ ὁριστικῶς, ὅτι ὁ Νομάρχης προσκαλεῖ ἐμμέσως μὲν διὰ τοῦ Ἐπάρχου τοὺς εἰς ἄλλας ἐπαρχίας κατοικοῦντας ἐπαρχιακοὺς Συμβούλους, ἀμέσως δὲ ὁ ἴδιος τοὺς εἰς τὴν ἐπαρχίαν, ἔνθα καὶ ὡς Ἔπαρχος ἐνεργεῖ.

Ἤδη δὲν πρόκειται, ἐπήνεγκεν ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης, ν' ἀναβιβάσωμεν ἢ καταβιβάσωμεν τὴν ἀξίαν τοῦ Ἐπάρχου, ἀλλὰ περὶ εἰδικῆς περιπτώσεως, περὶ τοῦ τρόπου δηλονότι τῆς συγκαλέσεως τῶν Ἐπαρχιακῶν Συμβουλίων, καὶ περὶ τῶν ἐνεργησόντων αὐτὴν ὀργάνων· ἡ Κυβέρνησις ὡς συνάπτουσα, ὡς εἰς κέντρον, ἁπάσας τὰς εἰδικὰς καὶ γενικὰς περιστάσεις, εἶναι μόνη ἁρμοδία νὰ γνωρίζῃ, καὶ ἀποφασίζῃ τὴν ἐποχὴν τῆς συγκαλέσεως, καὶ ἑπομένως δὲν ἠθέλησε ν' ἀρήσῃ τὴν ἐκτίμησιν ταύτην τῶν περιστάσεων καὶ τῆς ἐποχῆς τῆς συγκαλέσεως εἰς τοὺς Ἐπάρχους, οἵτινες, ἀπέχοντες τοῦ κυβερνητικοῦ κέντρου, στεροῦνται τῶν ἀπαιτουμένων πρὸς τοῦτο γνώσεων· ἡ Κυβέρνησις λοιπὸν εἰδοποιεῖ τὸν Νομάρχην περὶ τῆς ἐποχῆς τῆς συγκαλέσεως, καὶ οὗτος ἐνεργεῖ ταύτην διὰ τοῦ Ἐπάρχου, ὥστε οἱ ἔπαρχοι οὐδέποτε θέλουν συγκαλέσει, ἂν δὲν διαταχθοῦν προηγουμένως ὑπὸ τοῦ Νομάρχου.

Ἀφοῦ ἀκούντως ἀνεπτύχθη, εἶπέ τις, ὅτι ὁ Νομάρχης ἐνεργεῖ τὴν συγκάλεσιν διὰ τῶν Ἐπάρχων, ὅταν προειδοποιηθῇ παρὰ τῆς Κυβερνήσεως, καὶ ὅτι δὲν εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ προειδοποιῇ τὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου ἀπ' εὐθείας ὁ ἴδιος, ἀλλὰ διὰ τοῦ Ἐπάρχου, καὶ ἡ προτεινομένη προσθήκη, καὶ ἡ περαιτέρω συζήτησις εἶναι περιττή.

Ἐρωτηθεῖσα ἑπομένως ἡ Γερουσία δὲν παρεδέχθη νὰ προστεθῇ « ἢ ὁ Ἔπαρχος » μετὰ τὴν λέξιν « ὁ Νομάρχης ».

Ἐπαναλαβόντος τινὸς τῶν προλαλησάντων νὰ αὐξηνθῇ ἡ προθεσμία τῶν 10 ἡμερῶν εἰς 20, δι' οὓς προεξέθεσε λόγους, καὶ παρατηρήσαντος ἄλλου, ὅτι εἶναι περιττὴ ἡ αὔξησις, διότι ὁ Νομάρχης θέλει βεβαίως φροντίσει νὰ προειδοποιηθῶσιν ἅπαντα τὰ μέλη 10 τοὐλάχιστον ἡμέρας πρὸ τῆς τεταγμένης πρὸς ἔναρξιν, ἡ Γερουσία, ἐρωτηθεῖσα, δὲν παρεδέξατο τὴν αὔξησιν ταύτην.

Παρατηρήσαντός τινος, ὅτι ἡ ἐπίδοσις πρέπει νὰ γίνηται διὰ τῆς δημοτικῆς Ἀρχῆς πρὸς περισσοτέραν ἐγγύησιν τῆς τηρήσεως τῶν περὶ ἐπιδόσεως τύπων, πᾶσα ἄλλη ἐγγύησις, ἀντέταξεν ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, εἶναι περιττή, καθόσον μάλιστα διὰ τοῦ ἄρθρου 6 ἔχει ἕκαστος τιμωρηθεὶς σύμβουλος τὸ δικαίωμα νὰ προσφύγῃ εἰς τὸ Σῶμα τοῦ Ἐπαρχιακοῦ Συμβουλίου, καὶ

ἐλθέτας τὰ δικαιολογήματά του, ν' ἀπαλλαχθῇ τῆς ποινῆς· ἄλλως τε τὸ Ἐπαρχ. Συμβούλιον δὲν θέλει βεβαίως τιμωρήσει οὐδένα τῶν ἀφόντων, ὅταν αἱ περὶ προσκλήσεων ἐπιδόσεις δὲν ἐγένοντο κατὰ τὰς ἀπαιτουμένας νομίμους διατυπώσεις.

Μηδεμιᾶς ἄλλης παρατηρήσεως γενομένης, ἐγένετο τὸ ἄρθρον τοῦτο δεκτόν, ὡς ἔχει.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ἄρθρου 3 καὶ τῆς περὶ τούτου παρατηρήσεως τῆς ἐπιτροπῆς, ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης παρετήρησεν, ὅτι ἡ προτεινομένη ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς προσθήκη εἶναι περιττή, διότι τὰ ἄρθρα 6 καὶ 7, προβλέπουσι περὶ τῶν νομίμων καὶ δικαιολογημένων κωλυμάτων· ἑπομένως ἡ Γερουσία παρεδέξατο καὶ τὸ ἄρθρον τοῦτο, ὡς ἔχει.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ἄρθρου 5 πέμπτου, εἰς περίπτωσιν, καθ' ἣν δὲν εἶναι συγκεκροτημένον τὸ Ἐπαρχιακὸν Συμβούλιον, παρετήρησέ τις, ὁ Νομάρχης ἐπιβάλλει τὰς ἐν τοῖς ἄρθροις 2, 3, καὶ 4 ποινάς· ἀλλὰ τὸ ἐδάφ. 2 τοῦ ἄρθρου 3 ἀναφέρει τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν δὲν παρευρίσκεται τις εἰς μίαν τῶν συνεδριάσεων, ὅτε τιμωρεῖται μὲ πρόστιμον 10—20 δραχμῶν. Ἀλλ' ἀφοῦ δὲν εἶναι συγκεκροτημένον τὸ Συμβούλιον, καὶ ἑπομένως δὲν ὑπάρχει νόμιμος Συνεδρίασις, οὐδὲ δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀπουσία τινὸς ἡ μὴ προσέλευσίς του εἰς μὴ ὑπάρχουσαν νόμιμον συνεδρίασιν, πῶς εἶναι δυνατὸν, ἢ δίκαιον νὰ τιμωρῇ τοῦτον ὁ Νομάρχης;

Παρατηρήσαντος τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ, ὅτι ὁ Νομάρχης ἐπιβάλλει τὴν ποινὴν τοῦ ἐδάφ. 2 τοῦ ἄρθ. 3, μόνον, ὅταν ὑπάρχῃ ἐν τῇ Πρωτευούσῃ τῆς Ἐπαρχίας ὁ ἀπαιτούμενος πρὸς συνεδρίασιν ἀριθμὸς, ἀλλὰ τινὰ μέλη ἐκ τούτων δὲν συνέρχονται διὰ νὰ γίνῃ Συνεδρίασις, καὶ ὅτι τότε, ἐπειδὴ τὸ Σῶμα τοῦ Συμβουλίου δὲν εἶναι πλῆρες, ἐπιβάλλει ποινὴν κατὰ τῶν μὴ παρευρισκομένων εἰς τὴν Συνεδρίασιν ὁ Νομάρχης· ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης, σύμφωνα μὲ τὴν ἀνωτέρω ἔννοιαν, ἐπρότεινε νὰ προστεθῇ μετὰ τὴν φράσιν « καθ' ἣν δὲν εἶναι συγκεκροτημένον τοῦτο », ἡ φράσις « ἢ δὲν καθίσταται δυνατὴ ἡ συμπλήρωσις τοῦ νομίμου ἀριθμοῦ τῶν μελῶν αὐτοῦ πρὸς συνεδρίασιν ».

Εἷς δὲ τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν ἐπρότεινε νὰ τεθῇ ἀντὶ τῶν λέξεων « δὲν εἶναι συγκεκροτημένον τοῦτο » αἱ ἑξῆς « ὡς ἐκ » τῆς ἐλλείψεως τινων μελῶν δὲν καθίσταται δυνατὴ ἡ συγκρό- » τησις αὐτοῦ, ἢ, συγκροτηθέντος, δὲν συμπληροῦται ὡς ἐκ τῆς » ἀπουσίας τινων ὁ νόμιμος πρὸς συνεδρίασιν ἀριθμὸς ».

Προτείναντος ἐνταῦθα τινος ν' ἀναβληθῇ ἡ προκειμένη συζήτησις εἰς ὑστέραν Συνεδρίασιν, διὰ νὰ σκεφθῇ ἕκαστος ἐπὶ τῶν διαληφθεισῶν προτάσεων, καὶ διὰ νὰ πληροφορήσουν τὴν Γερουσίαν οἱ ΚΚ. Ὑπουργοί, ἂν ὑπάρχωσιν ἐπιλαχόντες ἀναπληρωταί, διότι φρονεῖ, ὅτι τοιοῦτοι δὲν ὑπάρχουσιν, καὶ ἑπομένως ὁ Νόμος καθίσταται περιττὸς, ἡ Γερουσία παρεδέξατο τὴν ἀναβολὴν, καὶ κατ' αἴτησιν τοῦ Κ. ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργοῦ ὥρισεν ἡμέραν πρὸς ἐξακολούθησιν τῆς συζητήσεως τὴν ἐλευσομένην τρίτην.

Ἑπομένως ὁ Κύριος Πρόεδρος ἔλυσε τὴν Συνεδρίασιν, ἀπαγγείλας ὡς ἀντικείμενον τῆς ἑπιούσης τὴν ἐξακολούθησιν τῆς συζητήσεως τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΔΕΛΙΓΙΑΝΝΗΣ.

Οἱ Ἀντιπρόεδροι
Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ.
Τ. ΜΑΓΓΙΝΑΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀθ. Γρηγοριάδης.
Ι. Πιξιμάδης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 19 Δεκεμβρίου 1850, ἡμέρα Τρίτη.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 28 μελῶν, ὁ Κ. Πρόεδρος κηρύττει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης, ἀναγνωσθέντα, ἐγκρίνονται, μηδεμιᾶς γενομένης ἐνστάσεως.

Ἀπαγγείλαντος τοῦ Κ. Προέδρου ὡς ἀντικείμενον τῆς συνεδριάσεως τὴν ἐξακολούθησιν τῆς ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ Νομοσχεδίου περὶ τροποποιήσεως τοῦ περὶ Ἐπαρχιακῶν Συμβουλίων Νόμου συζητήσεως, καὶ ἀναγνωσθεισῶν ἀμφοτέρων τῶν ἐπ' αὐτοῦ προταθεισῶν ἐν τῇ προλαβούσῃ συνεδριάσει τροπολογιῶν, ἐπειδὴ, παρετήρησεν ὁ Κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸς, ὑποστηρίξαν τινες, ὅτι πρέπει νὰ σαρκωνισθῇ ἡ ἀληθὴς τοῦ συζητουμένου ἄρθρου ἔννοια, προύβλήθησαν δύο προτάσεις, ἡ μία ὑπ' ἐμοῦ καὶ ἡ ἑτέρα ὑπό τινος τῶν Κ. Γερουσιαστῶν· ἂν καὶ, κατὰ τὸ Ὑπουργεῖον, ἡ ἐν τῷ ἄρθρῳ λέξις « συγκεκροτημένον » περιέχῃ ἀμφοτέρας τὰς διὰ τῶν προτάσεων πλατυτέρον ἀναπτυχθείσας ἰδέας· ἂν δὲ καὶ ἤδη ἡ Γερουσία ἐπιμένῃ εἰς τὴν διασάφησιν ταύτην, ἐρωτηθεῖσα, ἂς παραδεχθῇ, οἱανδήποτε

τούτων ἐγκρίνῃ, καίτοι ἀμφοτέρων τὴν αὐτὴν ἔννοιαν ἐχουσῶν.

Μηδενὸς ἄλλου ἑπομένως ἀντειπόντος, ἡ Γερουσία παρεδέξατο τὴν τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ πρότασιν, καθὼς καὶ τὸ ἄρθρον 5, ὅπερ, τροπολογηθὲν, ἔχει οὕτως.

« Ἄρθρον 5. Εἰς τὰς προβλεπομένας ὑπὸ τῶν ἄρθρων 2, 3, καὶ 4 περιστάσεις, ἀποφασίζει τὸ Ἐπαρχ. Συμβούλιον περὶ τοῦ ἐπιβληθησομένου προστίμου, καὶ περὶ τῆς ἀποκλείσεως. Εἰς περίπτωσιν δὲ, καθ' ἣν δὲν εἶναι συγκεκροτημένον τοῦτο, ἢ δὲν καθίσταται δυνατὴ ἡ συμπλήρωσις τοῦ νομίμου ἀριθμοῦ τῶν μελῶν αὐτοῦ πρὸς συνεδρίασιν, αἱ ἐν τοῖς ἀνωτέρω ἄρθροις προβλεπόμεναι ποιναὶ ἐπιβάλλονται ὑπὸ τοῦ Νομάρχου. Ἡ καθ' ὅλην δὲ τὴν περίοδον ἀποβολὴ ἐκ τοῦ Συμβουλίου, γίνεται δι' ἀποφάσεως πάντοτε αὐτοῦ τοῦ Συμβουλίου. »

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ἄρθρου 6, καὶ τῆς ἐπ' αὐτοῦ παρατηρήσεως τῆς ἐπιτροπῆς, παραβαλλομένης τῆς τελευταίας φράσεως τούτου, παρετήρησέ τις, καθ' ἣν ὁ ἀπαλλαγθεὶς τῆς ἐπιφορτισθείσης κατ' αὐτοῦ ποινῆς τακτικὸς σύμβουλος ἐπανέρχεται ἀμέσως εἰς τὴν θέσιν του, μὲ τὴν τελευταίαν τοῦ § 3, τοῦ ἄρθρου 2, καθ' ἣν ὁ κληθεὶς ἐπιλαχὼν ἐκπληροῖ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς Συνόδου τὰ χρέη τοῦ ἄνευ νομίμου αἰτίας μὴ παρουσιασθέντος, καὶ ἐπὶ τούτῳ εἰς πρόστιμον ὑποβληθέντος, τακτικοῦ συμβούλου, συνάγεται φανερὰ ἀντίφασις, διότι, ἀφοῦ ὁ τακτικὸς καταλαμβάνει τὴν θέσιν του, ὁ προκαταλαβὼν ταύτην ἐπιλαχὼν πρέπει νὰ παύσῃ, καὶ ἐν τούτοις ὁ διαληφθεὶς § 3 τοῦ ἄρθρου 2 τὸν θεωρεῖ ὡς ἐκπληροῦντα χρέη συμβούλου καθ' ὅλην τὴν σύνοδον. Τὴν δὲ παρατήρησιν τῆς ἐπιτροπῆς ἐθεώρησε περιττὴν, διότι εἶναι προτιμώτερον νὰ καθυποβάλωσι τὰ δικαιολογήματά των εἰς τὸ Ἐπαρχ. Συμβούλιον καὶ οἱ ὑπὸ τοῦ Νομάρχου κατὰ τὰς ἐν τοῖς προηγουμένοις ἄρθροις περιπτώσεις τιμωρηθέντες, καὶ ὄχι εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον· περὶ τούτου καὶ ἡ Γερουσία καὶ οἱ παρόντες τῶν Κ. Ὑπουργῶν συνεφώνησαν.

Εἰπόντος τινὸς, ὅτι μετὰ τὴν ἐκ τῆς ποινῆς ἀπαλλαγὴν, καὶ εἰς τὴν θέσιν του ἀποκατάστασιν τοῦ τακτικοῦ συμβούλου, ὁ ἐπιλαχὼν θεωρεῖται περιττὸς καὶ παύει, ἄλλου δὲ ὑποστηρίξαντος, ὅτι καὶ μετὰ τὴν ἀθώωσίν του ὁ τακτικὸς σύμβουλος δὲν ἐπανέρχεται πλέον κατὰ τὴν αὐτὴν σύνοδον, ἀλλὰ μένει ὁ ἐπιλαχὼν· τρίτου δὲ ἀδίκου τὴν ποινὴν ταύτην θεωρήσαντος, διότι, ἀθωωθεὶς ἅπαξ, δὲν πρέπει νὰ ἐξωσθῇ τοῦ Συμβουλίου, ἡ τῶν ἄρθρων τούτων ἀντίφασις, προσέθηκεν ὁ Κ. ἐπὶ τῆς

Δικαιοσύνης Ὑπουργός, εἶναι κατάδηλος· ἐπειδὴ ὅμως οὔτε ὁ δικαιολογήσας τὴν ἀπουσίαν του, καὶ συγγνώμην λαβὼν τακτικὸς σύμβουλος, εἶναι δίκαιον νὰ ἀποκλεισθῇ τοῦ Συμβουλίου, οὐδ' ὁ ἐπιλαχών, ὅστις δύναται νὰ ἦναι χρήσιμος, ὡς μεταιχὼν τῶν προηγουμένων συνεδριάσεων, καὶ ὡς ἀποκτήσας οὕτως ἐντελῆ γνῶσιν τῶν ἐν αὐταῖς γενομένων, εἶναι προτιμώτερον νὰ μένωσιν ἀμφότεροι, καθόσον μάλιστα, ἀφοῦ οἱ ἐπιλαχόντες γνωρίζουσιν ὅτι θέλουσιν ἀποκλεισθῇ μετὰ τὴν προσέλευσιν τῶν τακτικῶν μελῶν, δὲν θέλουσιν οὐδ' αὐτοὶ προσέρχεσθαι, καὶ οὕτω καθίσταται ἀπολύτως ἀδύνατος ἡ συγκάλεσις τῶν Συμβουλίων.

Παρατηρήσαντος ἄλλου, ὅτι ἡ παραδοχὴ ἀμφοτέρων, ὡς αὐξάνουσα τὸν ἀριθμὸν τῶν Συμβούλων, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἀντιβαίνει εἰς τὸν ὑφιστάμενον Νόμον, ὅστις ὁρίζει τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ δύναται νὰ σχηματίσῃ διὰ τῆς ῥαδιουργίας πλειονοψηφίαν πρὸς καταψήφισιν τῆς ἀντιθέτου μερίδος, ὁ Κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸς παραδεξάμενος τὰ ὑπὲρ τῆς παραδοχῆς ἀμφοτέρων ῥηθέντα, καὶ προσθεὶς, ὅτι, διότι ὁ τακτικὸς σύμβουλος δὶς ὑποπτεύων εἰς τὴν αὐτὴν ἔλλειψιν ἀποκλείεται τῆς ἐνεστώσης συνόδου κατὰ τὰ παραδεδεγμένα ἄρθρα, ὁ ἐπιλαχὼν πρέπει νὰ μένῃ μόνον κατὰ τὴν σύνοδον ἐκείνην, ἐπρότεινε νὰ προστεθῇ ἐν τέλει τοῦ συζητουμένου ἄρθρου ἡ φράσις « μένοντος καὶ τοῦ ἐπιλαχόντος κατ' ἐκείνην μόνην τὴν Σύνοδον. »

Παρατηρήσαντος τέλος τινὸς, ὅτι τὸ πνεῦμα τοῦ Νόμου εἶναι νὰ μὴ μένῃ ὁ ἐπιλαχών, καὶ ἄλλων προσέτι ὑπὲρ καὶ κατὰ τῆς γνώμης ταύτης λαλησάντων, ἡ Γερουσία, ἐρωτηθεῖσα, παρεδέξατο τὴν ὑπὸ τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν προταθεῖσαν προσθήκην, καθὼς καὶ τὸ ἄρθρον τοῦτο, ὅπερ ἔχει οὕτως·

« Ἄρθ. 6. Ὁ κατὰ τὰ ἄρθρα 2, 3, καὶ 4 τοῦ παρόντος Νόμου τιμωρούμενος Ἐπαρχιακὸς Σύμβουλος, δύναται νὰ ἐκθέσῃ ἐγγράφως ἐνώπιον τοῦ Ἐπαρχιακοῦ Συμβουλίου τὰ δικαιολογήματα αὐτοῦ, ὅπερ κρίνει καὶ ἀποφασίζει ἐπ' αὐτῶν. Ἐὰν δὲ ταῦτα ἦναι ἰσχυρὰ, ἀπαλλάσσεται τῆς ψηφισθείσης κατ' αὐτοῦ ποινῆς τοῦ προστίμου, τῆς ἀποκλείσεως, ἢ ἀποβολῆς, καὶ ἐπανέρχεται ἀμέσως εἰς τὴν θέσιν του, μένοντος καὶ τοῦ ἐπιλαχόντος κατ' ἐκείνην μόνην τὴν Σύνοδον. »

Ἀναγνωσθὲν τὸ ἄρθρον 7, ἐγένετο δεκτὸν ὡς ἔχει, μηδεμιᾶς παρατηρήσεως γενομένης.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ἄρθρου 8, καὶ παρατηρήσαντός τινος, ὅτι τοῦτο εἶναι ὅλως περιττὸν, ἀφοῦ κατὰ τὸ ἄρθρον 2, καλοῦνται

οἱ ἐπιλαχόντες, ἐν ἐλλείψει τῶν τακτικῶν μελῶν, καθ' ἃ ἐῤῥέθησαν ἐν τῇ προηγουμένῃ συνεδριάσει, ἀπήντησεν ὁ Κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸς, τὸ ἄρθρον τοῦτο προβλέπει ὅλως εἰδικὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν δηλονότι ἅπαντα τὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου δὲν προσέρχονται, ἐνῷ τὸ ἄρθρον 2 ἀφορᾷ ἐκείνην, καθ' ἣν τινα μόνον ἐλλείπουσιν, καὶ ἑπομένως ἀμφότερα εἰσὶν ἀναγκαῖα διὰ τὸν εἰδικὸν ἑκάστου σκοπόν.

Ἐπενεγκόντος τοῦ Κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ, ὅτι τὸ προκείμενον ἄρθρον διαγράφει ἁπλῶς τὴν προθεσμίαν τῆς ἐπιβολῆς τῶν ἐν τοῖς προηγουμένοις ἄρθροις ποινῶν, ὡς μὴ ὑπὸ τούτων ὁρισθεῖσαν, καὶ ἄλλου ἀντειπόντος πρὸς τοῦτο, διότι αἱ ποιναὶ αὗται λαμβάνουσι χώραν πρὸς ἐφαρμογὴν, ἄρα τις τῶν Συμβούλων δὲν ἐμφανισθῇ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐνάρξεως τῆς Συνόδου, δυνάμει τοῦ § 2, τοῦ ἄρθρου 2, καὶ ἑπομένως ἡ ἔννοια τοῦ προκειμένου ἄρθρου εἶναι ἄλλοία, ἀφοῦ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐνάρξεως τῆς Συνόδου προσέθηκεν ἄλλος, ὀφείλουν νὰ παρουσιασθοῦν οἱ σύμβουλοι, ἄλλως τιμωροῦνται, καὶ ἀναπληροῦνται ὑπὸ τῶν ἐπιλαχόντων, εἶναι περιττὴ ἡ διὰ τοῦ ἄρθρου τούτου δεκαήμερος προθεσμία· ἄλλως τε καθιεροῦται καὶ ἀδικία τις, καθόσον ἐναπόκειται εἰς τοὺς κληθέντας ἐπιλαχόντας νὰ παραδεχθοῦν τὰ δικαιολογήματα τῆς μὴ ἐγκαίρου ἐμφανίσεως τῶν τακτικῶν μελῶν, καὶ νὰ τοὺς ἀποκλείσουν, ἢ μὴ, τοῦ Συμβουλίου κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς.

Παρατηρήσαντος τοῦ Κ. ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργοῦ, ὅτι τὸ ἄρθρον τοῦτο εἶναι ἀναγκαῖον, ὡς προνοοῦν περὶ τῆς ὁλικῆς ἐλλείψεως τῶν τακτικῶν Συμβούλων, καθότι ἄλλως, μὴ καλουμένων ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τῶν ἐπιλαχόντων, δὲν δύναται νὰ συγκροτηθῇ τὸ Συμβούλιον, ἐπιστηρίζοντος ἄλλου τὴν ἐξάλειψιν αὐτοῦ, καὶ τὴν προσθήκην τῆς δεκαημέρου προθεσμίας ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 2, καὶ ἀντικρουσθέντος ὑπ' ἄλλου, ὡς γενομένου ἤδη δεκτοῦ τοῦ ἄρθρου 2, καὶ οὐδεμίαν ἑπομένως μεταβολὴν νὰ λάβῃ δυναμένου, τὸ ἄρθρον 2, ὡς ἐῤῥέθη, ἐπέρερε τρίτος, ἀφορᾷ τὴν περίπτωσιν τῆς ἐλλείψεώς τινων μελῶν, ὅτε καλοῦνται πρὸς ἀναπλήρωσιν οἱ ἐπιλαχόντες· ἂν λοιπὸν διὰ τούτων συμπληρωθῇ τὸ Συμβούλιον, τὸ ἄρθρον 8, μένει ἀνεφάρμοστον· ἂν ὅμως συμβῇ νὰ μὴ προσέλθῃ οὐδεὶς τῶν τακτικῶν Συμβούλων, εἶναι καλὸν καὶ σωτήριον νὰ προΐδῃ ὁ Νόμος περὶ τοῦ γεννησομένου. Τούτου ἕνεκα ἐν τοιαύτῃ σπανίᾳ βεβαίως περιπτώσει, καλοῦνται οἱ ἐπιλαχόντες μετὰ 10 ἡμέρας ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως· πρὸς πλείω ὅμως σαφήνειαν τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν

ἄρξεται τρέχουσα ἡ προθεσμία, πρέπει νὰ τεθῇ ἀντὶ τῆς λέξεως « τῆς ἐνάρξεως », αἱ λέξεις « τὴν ὁρισθεῖσαν πρὸς ἔναρξιν ».

Μηδεμιᾶς ἄλλης γενομένης παρατηρήσεως, ἡ Γερουσία, ἐρωτηθεῖσα, παρεδέξατο τὸ ἄρθρον τοῦτο μετὰ τῆς μνησθείσης προσθήκης, ἔχον οὕτως.

« Ἄρθρ. 8. Ἐὰν μετὰ παρέλευσιν δέκα ἡμερῶν ἀπὸ τὴν ὁρισθεῖσαν πρὸς ἔναρξιν τῆς Συνόδου Ἐπαρχιακοῦ τινος Συμβουλίου δὲν συγκροτηθῇ ὑπὸ τῶν Ἐπαρχιακῶν Συμβούλων, ἕνεκεν οἱουδήποτε λόγου, τότε ἀντὶ τῶν ἀπόντων καλοῦνται οἱ ἐπιλαχόντες. »

Ἀναγνωσθέντα τὰ ἄρθρα 9, 10, καὶ 11, ἐγένοντο δεκτά, ὡς ἔχουσι, μηδεμιᾶς γενομένης παρατηρήσεως.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ἄρθρου 12, καὶ τῆς ἐπὶ τούτου παρατηρήσεως τῆς Ἐπιτροπῆς, ὁ λόγος, ἐπήνεγκεν ὁ Κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸς, δι' ὃν ἡ Ἐπιτροπὴ προτείνει τροποποιΐαν τοῦ προκειμένου ἄρθρου, εἶναι, ὅτι ὁ Νομάρχης στερεῖται τῶν ἀπαιτουμένων ἐπιτοπίων γνώσεων πρὸς ἀκριβῆ ἐκπλήρωσιν τῶν ἀνατιθεμένων αὐτῷ καθηκόντων· εἶναι ἀληθὲς, ὅτι τὰ καθήκοντα τῶν Ἐπαρχιακῶν Συμβουλίων εἰσὶ σπουδαῖα, καὶ χρῄζοντα ἐπιτοπίων γνώσεων, ἀλλ' ὁ Νόμος τρία τούτων ἀρίησιν εἰς τὴν μονομερῆ τοῦ Νομάρχου ἐνέργειαν, καὶ ταῦτα ὑπὸ τὸν ὅρον, τῆς μὴ ὑπὸ τοῦ Ἐπαρχιακοῦ Συμβουλίου δι' οἱανδήποτε λόγον ἐκπληρώσεώς των. Πρὸ πάντων παρατηρητέον, ὅτι καὶ τὰ τρία ταῦτα καθήκοντα εἰσὶν ἀνεπίδεκτα ἀναβολῆς, ἢ παραλείψεως, ἄνευ ἐπιβλαβῶν πρός τε τὸ Κράτος καὶ τοὺς πολίτας συνεπειῶν· ἂν λοιπὸν ἀνατεθῶσιν εἰς τὴν ἀπόρασιν τοῦ ἐκ τοῦ Νομάρχου καὶ τῶν Προέδρων τῶν Δημοτικῶν Συμβουλίων συγκροτηθησομένου Συμβουλίου, καὶ ἂν τοῦτο, διὰ τὴν ἔλλειψιν τῶν εἰρημένων προέδρων δὲν δυνηθῇ νὰ συγκροτηθῇ, τότε εἶναι ἐπάναγκες νὰ περιλάβωμεν ἐν τῷ Νόμῳ νέους ἢ τοὺς αὐτοὺς διαδικαστικοὺς τύπους, καὶ ποινὰς διὰ τὴν προσέλευσιν αὐτῶν, καὶ νὰ κανονίσωμεν προσέτι τοὺς ἀναπληρώσοντας αὐτοὺς ἐν τῇ ἀδυναμίᾳ τῆς προσελεύσεως· ἀλλὰ καὶ τότε συμβήσεται, ὥστε ἡ ἀόριστος χρόνος νὰ παρέλθῃ πρὸς συγκρότησιν τοῦ νέου τούτου Συμβουλίου, ἢ ἐπίσης μεθ' ὅλων τῶν ποινῶν καὶ διατυπώσεων νὰ μὴ συγκροτηθῇ τοῦτο, ὅπως καὶ τὸ Ἐπαρχιακὸν, ἢ συγκροτηθὲν νὰ μὴν ἐκπληρώσῃ δι' οἱανδήποτε αἰτίαν τὰ καθήκοντα ταῦτα. Ἐν τῇ πρώτῃ περιπτώσει, ἀναβάλλεται ἡ ἐνέργεια τούτων, τοσοῦτον, ὡς ἐρρέθη, κατεπειγόντων· ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις μένουσιν ὅλως ἀνενέργητα, ἐνῷ ἡ παράλειψις των

εἶναι ἀδύνατος, διότι ἄλλως καὶ ὁ στρατὸς θέλει παραλύσει, καὶ οἱ ὑπόδικοι θέλουσι στενάζει ἐν ταῖς φυλακαῖς ἀδίκαστοι, καὶ οἱ πόροι τῶν Δήμων θέλουσιν ἀποξηρανθῆ, ἅπερ ἐκ βάθρων ἓν Κράτος καταστρέφουσιν. Πρὸς ἀποφυγὴν λοιπὸν τῶν ὀλεθρίων τούτων συνεπειῶν ἀνετέθη ἡ ἐκπλήρωσις τῶν εἰς τὸν Νομάρχην· ἀλλ' οὗτος εἶναι κατάλληλος; φρονῶ, ὅτι δὲν ἀπαιτοῦνται αἱ ἐπιτόπιαι ἐκεῖναι γνώσεις, τὰς ὁποίας ἡ Ἐπιτροπὴ ὑποθέτει· ἀρκεῖ νὰ γνωρίζῃ τὰ τέσσαρα τῆς ἀριθμητικῆς πάθη, καὶ ἐπιτυχέστατα δύναται νὰ προβῇ εἰς τὴν ἐνέργειάν των· οὕτως ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν τῶν ἐνόρκων, ἀρκεῖ νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὸν συντεταγμένον κατάλογον τῶν ἐχόντων τὰ ἀπαιτούμενα προσόντα, καὶ νὰ ὁρίσῃ τοὺς εἰς ἕκαστον Δῆμον ἀναλογοῦντας· ὡς πρὸς τοὺς νεοσυλλέκτους θέλει πράξει τὸ ἴδιον, ὡς γνωστοῦ ὄντος ἐκ τῶν προτέρων τοῦ ἑκάστῳ Δήμῳ ἀναλογοῦντος ποσοῦ αὐτῶν· ὡς πρὸς τὴν διανομὴν τῶν κατὰ Δήμους ἐπαρχιακῶν φόρων, ἀνάλογον οὖσαν πρὸς τοὺς ἀμέσους δημοσίους φόρους ἑκάστου Δήμου, θέλει ὡσαύτως ἐνεργήσει, ἁπλουστάτην εὐθεῖαν ἀναλογίαν, ὡς γνωστῶν ὄντων ἐκ τῶν προτέρων διὰ τῶν φορολογικῶν βιβλίων τῶν ἀμέσων δημοσίων φόρων ἑκάστου Δήμου. Ἐξάγεται ἄρα ἐντεῦθεν ὅτι ἡ ἐκπλήρωσις τῶν τριῶν τούτων καθηκόντων εἶναι ἁπλουστάτη μηδόλως τοπικῶν γνώσεων καὶ μακρᾶς πείρας χρῄζουσα. Τούτου ἕνεκα, ἐπειδὴ ἡ βραδεῖα, ἢ ἡ μὴ παντελὴς ἐκπλήρωσις των ἐπιφέρει ἐπιβλαβῆ ἀποτελέσματα, εἶναι καλὸν ν' ἀνατεθῇ εἰς τὸν Νομάρχην, ἄνευ τῆς συμπράξεως οἱωνδήποτε ἄλλων προσώπων.

Εἶναι ἀληθὲς, παρετήρησεν ἄλλος, ὅτι ὁ Νομάρχης, ἔχων τὰς ἀναγκαίας βάσεις, δὲν δύναται νὰ ἐνεργήσῃ κατὰ βούλησιν, ἀλλ' ὁ Νόμος, καίτοι εὔκολον τὴν ἐργασίαν ταύτην θεωρῶν, τὴν ἀνέθηκεν εἰς τοὺς ἀντιπροσωπεύοντας τὸν λαὸν Ἐπαρχιακοὺς Συμβούλους· ὅταν δ' οὗτοι ἐξ οἱασδήποτε αἰτίας δὲν συνέρχωνται, ἢ, συνερχόμενοι, δὲν ἐνεργῶσι καὶ τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος καθήκοντα, εἰσὶν οἱ ἴδιοι παραίτιοι· οὐχ ἧττον ὅμως πρέπει ταῦτα, ὡς ἀναγκαῖα καὶ ἄφευκτα, νὰ ἐνεργηθῶσι, καὶ ἐπὶ τούτῳ ὁ Νόμος προεῖδεν ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ γενησόμενον. Φρονῶ λοιπὸν, ὅτι ὁ Νομάρχης πρέπει νὰ ἐνεργῇ μόνος τὰ δύο τούτων, τὴν δὲ διανομὴν τῶν ἐπαρχιακῶν φόρων μετ' ἄλλων τινῶν· ἀλλὰ νὰ παραδεχθῶμεν τοὺς προέδρους τῶν δημοτικῶν Συμβουλίων, κατὰ τὴν γνώμην τῆς Ἐπιτροπῆς; θέλουν ἐπέλθει ἴσως, ὅσα ὁ προλαλήσας Κ. Ὑπουργὸς ἀνέφερεν ἀτοπήματα καὶ δυσκολίαι. Δυνάμεθα λοιπὸν πρὸς συμβιβασμὸν, καὶ

πρὸς ἄρσιν πάσης ὑπονοίας, καὶ τοῦτο θεωρῶ ὀρθὸν, ν' ἀναθέσωμεν τὴν περὶ τῶν προκειμένων φόρων διανομὴν εἰς τὸν Νομάρχην τῇ συμπράξῃ τοῦ τε Προέδρου τῶν πρωτοδικῶν τῆς δικαιοδοσίας του, καὶ τοῦ Δημάρχου τῆς ἕδρας του· διὰ τοῦ μέσου τούτου, καὶ πλείονα ἐχέγγυα ὑπάρχουσιν, ὡς τριῶν ὁμοῦ διασκεψομένων, καὶ ἀποφασισόντων, καὶ βραδύτης οὐδεμία ἐπελεύσεται, ὡς διαμενόντων καὶ τῶν τριῶν ἐν τῇ αὐτῇ πόλει.

Τὰ καθήκοντα τῶν Ἐπαρχιακῶν Συμβουλίων, εἶπεν ἄλλος, καὶ τοι ἄλλως πολυειδῆ καὶ σοβαρὰ, περιορίζονται εἰς τρία μόνον τὰ προκείμενα, διότι οὐδὲν ἄλλο ἀπὸ τῆς συστάσεώς των μέχρι τοῦδε ἐπραγματοποιήθη· ἀλλὰ καὶ τὰ τρία ταῦτα δὲν εἶναι μικροῦ λόγου ἄξια, ὡς ὑπέθεσεν ἴσως ὁ προλαλήσας Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης, ἀλλὰ λίαν σοβαρὰ, ἐπαχθέστατα μάλιστα καταντήσαντα διὰ τὴν μὴ ἀκριβῆ καὶ ἀμερόληπτον ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων ὑπαλλήλων, καὶ μάλιστα τῶν Νομαρχῶν, ἐκπλήρωσίν των, διότι καὶ οἱ φόροι κακῶς διανέμονται, καὶ ἡ πρὸς νεοσυλλεξίαν ἀναλογία ἀνατρέπεται, ὁτὲ μὲν χάριν τῶν Βουλευτικῶν ἐκλογῶν τοῦ πληθυσμοῦ τῶν Δήμων αὐξάνοντος, ὁτὲ δὲ χάριν τῆς νεοσυλλεξίας ἐλαττουμένου, καὶ ἡ ἐκλογὴ τῶν ἐνόρκων ἐκιβδηλώθη, ἐκλεγομένων ἀνικάνων καὶ ἐνδεῶν, καὶ παραλειπομένων τῶν εὐπόρων καὶ τῶν ἱκανῶν, καὶ ἐντεῦθεν αἱ ἄπειροι καὶ παράνομοι τῶν κακούργων ἀθωώσεις. Τούτων ἕνεκα ἐπρότεινεν ἡ ἐπιτροπὴ τὴν σύμπραξιν τῶν δημοτικῶν Προέδρων πρὸς ἐγγύησιν τῆς ἀκριβοῦς καὶ δικαίας ἐκπληρώσεως τῶν σπουδαίων τούτων καθηκόντων.

Παραλείπων ν' ἀναλάβω τὴν ὑπεράσπισιν τῶν Νομαρχῶν, ἀντέταξεν ὁ Κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸς, ὡς ἐκτὸς τοῦ θέματος, παρατηρῶ, ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον, δὲν ἀνέθεσε τὰ τρία ταῦτα καθήκοντα εἰς τὸν Νομάρχην, ὡς μικροῦ λόγου ἄξια, ἀλλ' ἐξ ἀνάγκης δι' ὅσα ἐλέχθησαν· ἄλλως τε καινοτομία ἤδη γίνεται μόνον ὡς πρὸς τὴν διανομὴν τῶν φόρων, διότι τὰ δύο ἄλλα καθήκοντα ἀνατίθενται εἰς τὸν Νομάρχην καὶ ὑπὸ τοῦ ἰσχύοντος ἔτι περὶ Ἐπαρχιακῶν Συμβουλίων Νόμου· ἀφοῦ δὲ ἀπὸ τὰ 1836 μέχρι τοῦδε οὐδὲν ἠγέρθη παράπονον ὡς πρὸς τὴν ὑπὸ τοῦ Νομάρχου ἐκπλήρωσιν τῶν δύο, δὲν πρέπει νὰ δυσπιστῶμεν ὡς πρὸς τὴν τοῦ τρίτου· καὶ ἂν ποτε συμβῇ κατάχρησίς τις, αἱ προϊστάμεναι Ἀρχαὶ θέλουν βεβαίως τιμωρήσει τοὺς αἰτίους, καὶ ἀνορθώσει τὸ ἄδικον. Τὴν δὲ σύμπραξιν τοῦ προέδρου τῶν Πρωτοδικῶν, καὶ τοῦ Δημάρχου τῆς Πρωτευούσης, θεωρῶ ὅλως περιττὴν δι' ὅσα περὶ τῆς εὐκολίας τοῦ ἔργου ἐλέχθησαν, καὶ διότι οὐδὲν συμφέρον ἔχει ὁ Νομάρχης νὰ μεροληπτήσῃ ἐπὶ τῆς διανομῆς τῶν φόρων.

Τὴν σύμπραξιν τοῦ Προέδρου καὶ Δημάρχου ἐπρότεινεν, εἶπεν εἷς τῶν προλαλησάντων, οὐχὶ διότι ὑποπτεύει τὸν Νομάρχην, ἀλλὰ διότι τὸ ἔργον δὲν εἶναι τοσοῦτον εὔκολον, ὡς ὑπολαμβάνεται, καὶ διότι δὲν εἶναι καλὸν νὰ ἐνεργῶνται ἤδη ἐπὶ τῆς συνταγματικῆς Μοναρχίας, ἀφαιρούμενα παρὰ τοῦ λαοῦ δικαιώματα, χορηγηθέντα αὐτῷ ἐπὶ τῆς ἀπολύτου.

Περαιωμένης ἐνταῦθα κηρυχθείσης ὑπὸ τοῦ Κ. Προέδρου τῆς περαιτέρω συζητήσεως, ἡ Γερουσία δὲν παρεδέξατο, ἐρωτηθεῖσα, οὐδεμίαν τῶν εἰρημένων δύο τροπολογιῶν, καὶ οὕτως ἔγινε δεκτὸν τὸ ἄρθρον, ὅπως ἔχει.

Ἀναγνωσθέντα ἔπειτα τὰ ἄρθρα 13, καὶ 14, ἐγένοντο δεκτὰ ὡς ἔχουσιν, μηδεμιᾶς γενομένης παρατηρήσεως.

Γενομένης ἐπὶ τέλους κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν περὶ τοῦ συνόλου ψηφοφορίας ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Χ. Παππαπολίτου, καὶ Ν. Πρασσακάκη, συνήχθη, κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον πρωτόκολλον, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέξατο αὐτὸ διὰ ψήφων 27 κατὰ 3, ἔχον, τροπολογηθὲν, ὡς ἕπεται.

Ἄρθ. 1. Διὰ νὰ ἔχωσι κῦρος αἱ πράξεις Ἐπαρχιακοῦ τινος Συμβουλίου, ἀπαιτεῖται νὰ ᾖναι παρὸν τὸ ἥμισυ πλέον ἑνὸς ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Ἐπαρχιακῶν Συμβούλων.

Ἄρθρον 2. Δέκα ἡμέρας πρὸ τῆς τεταγμένης πρὸς ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν Ἐπαρχιακοῦ τινος Συμβουλίου, ὁ Νομάρχης ὀφείλει νὰ εἰδοποιῇ τὰ μέλη αὐτοῦ διὰ νὰ παρευρεθῶσιν εἰς τὸν τόπον τῆς Συνόδου.

Πᾶν μέλος Ἐπαρχιακοῦ Συμβουλίου τακτικῶς προσκληθὲν, διὰ κλήσεως ἐγγράφου ἐπιδεδομένης διὰ διοικητικοῦ κλητῆρος βεβαιοῦντος κατὰ τοὺς νομίμους τύπους τὴν ἐπίδοσιν, ἢ τὴν ἄρνησιν τῆς παραλαβῆς, ὀφείλει νὰ παρευρεθῇ εἰς τὸν τόπον τῶν συνεδριάσεων κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐνάρξεως τῆς Συνόδου.

Ὅστις ἄνευ νομίμου αἰτίας δὲν παρουσιασθῇ ὑποβάλλεται εἰς πρόστιμον 50 μέχρι 100 δραχμῶν, καὶ καλεῖται εἰς ἀναπλήρωσιν αὐτοῦ ὁ κατὰ τὸ ἄρθρον 18 τοῦ περὶ Ἐπαρχιακῶν Συμβουλίων Νόμου ἐπιλαχών, ὅστις ἐκπληροῖ τὰ χρέη τούτου καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς συνόδου.

Ἄρθρον 3. Οἱ Ἐπαρχιακοὶ Σύμβουλοι ὀφείλουσι νὰ παρευρίσκωνται εἰς ὅλας τὰς συνεδριάσεις κατὰ τὰς τεταγμένας ὑπὸ τοῦ προέδρου ἡμέρας καὶ ὥρας.

Ὅστις δὲν παρευρεθῇ εἰς μίαν τῶν συνεδριάσεων, ὑποβάλλεται εἰς πρόστιμον 10—20 δραχμῶν.

Ἐὰν ὑποπέσῃ καὶ δευτέραν φορὰν εἰς τὴν αὐτὴν ἔλλειψιν, ἀποκλείεται τοῦ Συμβουλίου διὰ τὴν ἐνεστῶσαν Σύνοδον καὶ καλεῖται εἰς ἀναπλήρωσιν ὁ ἐπιλαχών.

Ἄρθρον 4. Πᾶς Ἐπαρχιακὸς Σύμβουλος, ὅστις εἰς δύο κατὰ συνέχειαν συνόδους ἤθελεν ὑποπέσει εἰς τὰς ὑπὸ τῶν ἀνωτέρω ἄρθρων προβλεπομένας ἐλλείψεις, ὑποβάλλεται εἰς τὰς ἐν τοῖς αὐτοῖς ἄρθροις διαγραφομένας ποινάς, καὶ ἀποβάλλεται τοῦ Ἐπαρχιακοῦ Συμβουλίου δι' ὅλην τὴν περίοδον.

Ἄρθρον 5. Εἰς τὰς προβλεπομένας ὑπὸ τῶν ἄρθρων 2, 3, καὶ 4 περιστάσεις, ἀποφασίζει τὸ Ἐπαρχιακὸν Συμβούλιον περὶ τοῦ ἐπιβληθησομένου προστίμου καὶ περὶ τῆς ἀποκλείσεως· εἰς περίπτωσιν δὲ, καθ' ἣν δὲν εἶναι συγκεκροτημένον τοῦτο, ἢ δὲν καθίσταται δυνατὴ ἡ συμπλήρωσις τοῦ νομίμου ἀριθμοῦ τῶν μελῶν αὐτοῦ πρὸς συνεδρίασιν, αἱ ἐν τοῖς ἀνωτέρω ἄρθροις προβλεπόμεναι ποιναὶ ἐπιβάλλονται ὑπὸ τοῦ Νομάρχου. Ἡ καθ' ὅλην δὲ τὴν περίοδον ἀποβολὴ ἐκ τοῦ Συμβουλίου, γίνεται διὰ φράσεως πάντοτε αὐτοῦ τοῦ Συμβουλίου.

Ἄρθρον 6. Ὁ κατὰ τὰ ἄρθρα 2, 3 καὶ 4 τοῦ παρόντος Νόμου τιμωρούμενος Ἐπαρχιακὸς Σύμβουλος, δύναται νὰ ἐκθέσῃ ἐγγράφως ἐνώπιον τοῦ Ἐπαρχιακοῦ Συμβουλίου τὰ δικαιολογήματα αὐτοῦ, ὅπερ κρίνει καὶ ἀποφασίζει ἐπ' αὐτῶν· ἐὰν δὲ ταῦτα ἦναι ἰσχυρὰ, ἀπαλλάσσεται τῆς ψηφισθείσης κατ' αὐτοῦ ποινῆς τοῦ προστίμου, τῆς ἀποκλείσεως, ἢ ἀποβολῆς, καὶ ἐπανέρχεται ἀμέσως εἰς τὴν θέσιν του, μένοντος καὶ τοῦ ἐπιλαχόντος, κατ' ἐκείνην μόνην τὴν Σύνοδον.

Ἄρθρον 7. Ὡς νόμιμα δικαιολογήματα ἀπουσίας θεωροῦνται τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 25 τοῦ δικαστικοῦ ὀργανισμοῦ σημειούμενα.

Ἄρθρον 8. Ἐὰν μετὰ παρέλευσιν δέκα ἡμερῶν, ἀπὸ τὴν ὁρισθεῖσαν πρὸς ἔναρξιν τῆς συνόδου Ἐπαρχιακοῦ τινος Συμβουλίου δὲν συγκροτηθῇ ὑπὸ τῶν Ἐπαρχιακῶν Συμβούλων, ἕνεκα οἱουδήποτε λόγου, τότε ἀντὶ τῶν ἀπόντων καλοῦνται οἱ ἐπιλαχόντες.

Ἄρθρον 9. Ἡ ἀπαιτουμένη δαπάνη διὰ τὴν ἀποζημίωσιν τῶν συναρχομένων Ἐπαρχιακῶν Συμβούλων καὶ τὰ ἔξοδα γραφείου καὶ καταστήματος, διανέμεται παρὰ τῶν Ἐπαρχιακῶν Συμβουλίων εἰς τοὺς ἀρμοδίους Δήμους κατ' ἀναλογίαν τῶν ἀμέσων δημοσίων φόρων, προκαταβάλλεται παρὰ τοῦ δημοσίου καὶ ἀποδίδεται ἐκ τῶν πρώτων εἰσπράξεων τοῦ δημοτικοῦ προϋπολογισμοῦ.

Ἄρθρον 10. Διὰ τὰ Ἐπαρχιακὰ ἔξοδα προσδιορίζεται κατὰ τριετίαν διὰ νόμου ὁ ἀνώτερος ὅρος τῶν Ἐπαρχιακῶν φόρων, τοὺς ὁποίους τὰ Ἐπαρχιακὰ Συμβούλια διανέμουσιν εἰς τοὺς Δήμους κατ' ἀναλογίαν τῶν ἀμέσων δημοσίων φόρων ἑνὸς ἑκάστου· ὡσαύτως δὲ, ἐὰν τὰ χρηματικὰ μέσα δὲν ἐπαρκῶσι διὰ τὴν ὁδοποιίαν, τότε ἐπιτρέπεται νὰ ἐπιβληθῇ προσωπικὴ ἐργασία, ἥτις διανέμεται παρὰ τῶν Ἐπαρχιακῶν Συμβουλίων εἰς τοὺς Δήμους κατ' ἀναλογίαν τοῦ πληθυσμοῦ αὐτῶν.

Ἀντὶ τῆς προσωπικῆς ταύτης ἐργασίας ἐπιτρέπεται ἡ ἀπόδοσις τῆς τιμῆς τῆς ἐργασίας, προσδιοριζομένης ἐπίσης ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου Ἐπαρχιακοῦ Συμβουλίου.

Ἄρθρον 11. Ἡ ἐκβίασις τῆς ἀποτίσεως τῶν καθυστερούντων Ἐπαρχ. φόρων θέλει γίνεσθαι ἀπαραλλάκτως ὡς καὶ ἡ τῆς τῶν Δημοτικῶν κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ περὶ τούτων Νόμου.

Ἄρθρον 12. Ἐὰν Ἐπαρχιακόν τι Συμβούλιον, νομίμως συγκαλεσθὲν, δὲν συνῆλθεν, ἢ συνελθὸν δὲν ἐκπληρώσῃ τὰ ἀνατεθειμένα αὐτῷ καθήκοντα, ἢ διαλυθῇ πρὸ τῆς ἐκπληρώσεως τούτων, τότε ὁ Νομάρχης ἀναλαμβάνει τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἀνατεθειμένων εἰς τὸ Ἐπαρχιακὸν Συμβούλιον καθηκόντων, καθόσον ἀφορᾷ τὴν ἐκλογὴν τῶν ἐνόρκων, τὴν κατὰ Δήμους διανομὴν τῶν ἐπαρχιακῶν φόρων, συμφώνως μὲ τὸ ἀνωτέρω 10 ἄρθρον, καὶ τὴν κατὰ Δήμους διανομὴν τῶν νεοσυλλέκτων κατὰ τὸν περὶ ἀπογραφῆς Νόμον.

Ἄρθρον 13. Τὰ πειθαρχικὰ πρόστιμα ὡς καὶ τὰ ἔξοδα τοῦ χαρτοσήμου, εἰσπράττονται ἀπὸ τοὺς ἁρμοδίους Ταμίας τοῦ Δημοσίου κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ περὶ καθυστερούντων Νόμου.

Τὰ πρόστιμα παραδίδονται εἰς τὸ Ταμεῖον τοῦ Δήμου, εἰς ὃ ἀνήκει ὁ τιμωρούμενος Ἐπαρχιακὸς Σύμβουλος.

Ἄρθρον 14. Ὁ ἀπὸ 18/30 Δεκεμβρίου 1836 Νόμος περὶ Ἐπαρχιακῶν Συμβουλίων μένει ἐν ἰσχύϊ, καθόσον αἱ διατάξεις αὐτοῦ δὲν τροποποιοῦνται διὰ τοῦ παρόντος Νόμου.

Ὁ παρὼν Νόμος ψηφισθεὶς παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῇ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, καὶ ἐκτελεσθῇ ὡς Νόμος τοῦ Κράτους.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας

Ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ Νομοσχεδίου περὶ τροποποιήσεως ἄρθρων τινῶν τοῦ περὶ Ἐπαρχιακῶν Συμβουλίων Νόμου.

Γεώρ. Μ. Ἀντωνόπουλος . .	ἀπών	Παναγιώτης Γιατράκος. . .	Ν.
Βασίλειος Ν. Βουδούρης . .	ὀμ.	Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης . .	Ν.

Ἀναγν. Δελιγιάννης	Ν.	Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν.
Σωτήρ. Θεοχαρόπουλος	ἀπών	Ἀθανάσιος Λιδωρίκης	ἀπών
Γεώρ. Κουντουριώτης	ὁμ.	Γεώργιος Δαρειώτης	Ν.
Ἰωάν. Θ. Κολοκοτρώνης	Ν.	Γ. Παππαηλιόπουλος	Ν.
Σπυρ. Καλογερόπουλος	Ν.	Γεώργιος Γλαράκης	ἀπών
Ἀναστάσιος Λόντος	ἀπών	Δημήτρ. Γ. Βούλγαρης	Ν.
Τάτζης Μαγγίνας	Ο.	Γκίκας Καρακατζάνης	Ν.
Κωνσαν. Μπότζαρης	ἀπών	Νικόλ. Ἰω. Μέξης	Ν.
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν.	Ἀδάμ Δούκας	Ν.
Ἀλέμπρος Νάκος	ἀπών	Δῆμος Κανελλόπουλος	Ο.
Διαμαντ. Ν. Ὀλύμπιος	ὁμ.	Κωνσ. Κανάρης	Ν.
Χαράλ. Παππαπολίτης	Ν.	Τσανετάκης Γρηγοράκης	ἀπών
Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν.	Μ. Α. Καΐρης	Ν.
Νικόλ. Πονηρόπουλος	Ν.	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	Ν.
Σπυρ. Παππαλεξόπουλος	ἀπών	Ἀντών. Μαυρομιχάλης	ἀπών
Νικόλ. Πρασσακάκης	Ο.	Γεώργ. Νοταρᾶς	Ν.
Σπυρ. Τρικούπης	ἀπών	Δημήτρ. Πλαπούτας	ἀπών
Ρικάρδος Τζιώρτζ	ὁμ.	Ἰωάννης Σταΐκος	Ν.
Βασίλ. Χρηστακόπουλος	Ν.	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	ἀπών
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου	Ν.	Κίτσος Τζαβέλλας	Ν.
Νικόλ. Χρυσόγελος	ἀπών	Γαρδικιώτης Γρίβας	ἀπών
Γεώργιος Ψύλλας	ὁμ.	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν.
Ἀρότος Μανσόλας	Ν.	Δημήτριος Χαντσίσκος	ἀπών
Ἰωάννης Θεοτόκης	Ν.		

Ἑπομένως ὁ Κ. πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΔΕΛΙΓΙΑΝΝΗΣ.

Οἱ Ἀντιπρόεδροι
Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ.
Τ. ΜΑΓΓΙΝΑΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀθ. Γρηγοριάδης.
Ἰ. Παξιμάδης

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 8 Ἰαννουαρίου 1851. Ἡμέρᾳ δευτέρᾳ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 27 μελῶν, ὁ Κ. Πρόεδρος κηρύττει τὴν ἔναρξιν τῆς Συνεδριάσεως.

Τὰ Πρακτικὰ τῆς προλαβούσης, ἀναγνωσθέντα, ἐγκρίνονται, μηδεμιᾶς ἐνστάσεως γενομένης.

Ἀνεγνώσθη ἔπειτα ἔγγραφον τοῦ διευθυντοῦ τῆς Τραπέζης ἀπὸ 3 ἐνεστῶτος μηνός, διευθύνοντος τὸν γενικὸν ἰσολογισμὸν τῆς 13ᾶς ἑξαμηνίας τοῦ 1850.

Ἀναγνωσθείσης ἀναφορᾶς τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Ἰω. Θ. Κολοκοτρώνου, ἐξαιτουμένου εἰκοσαήμερον ἀπουσίας ἄδειαν, ἡ Γερουσία ἐνέκρινε ταύτην.

Ἀναγνωσθείσης ὡσαύτως ἀναφορᾶς τοῦ Γερουσιαστοῦ Τζανετάκη Γρηγοράκη, ἐξαιτουμένου ἕνεκα οἰκιακῶν του ὑποθέσεων μηνιαίαν παράτασιν τῆς δοθείσης αὐτῷ ἀδείας, καὶ παρατηρησάντων τινῶν, ὅτι κατὰ τὰ προαπορασισμένα δὲν δίδεται ἄδεια πλέον τῶν 40 ἡμερῶν, ἐκτὸς δικαιολογημένης ἀσθενείας, καὶ ὅτι ἡ ἀπόφασις αὕτη πρέπει πρὸς ἅπαντας αὐστηρῶς νὰ ἐφαρμόζηται, ἡ Γερουσία, ἐρωτηθεῖσα, δὲν ἐνέκρινε τὴν διαληφθεῖσαν παράτασιν.

Μετὰ ταῦτα ὁ Κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸς ἀνέγνω τὸ ἑπόμενον περὶ μηνιαίας ἐκ δρ. 300 συντάξεως τῆς χήρας Ν. Κορριωτάκη Νομοσχέδιον, καὶ τὴν ἐπὶ τούτου αἰτιολογικὴν ἔκθεσιν.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλλω εἰς τὴν Ὑμετέραν ἐπιψήφισιν τὸ ἐπώκλειστον Νομοσχέδιον περὶ χορηγήσεως μηνιαίας συντάξεως ἐκ δραχμῶν τριακοσίων πρὸς τὴν χήραν καὶ τὰ ὀρφανὰ τοῦ μακαρίτου Ν. Κορριωτάκη, τὸ παρὰ τῆς Βουλῆς συζητηθὲν καὶ ἐπιψηφισθὲν κατὰ τὴν 17η. τῆς 28 Δεκεμβρίου π. ε. Συνεδρίασιν.

Τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο συνοδεύεται μὲ ἀντίγραφον τῆς πρὸς τὴν Βουλὴν περὶ αὐτοῦ ἐκθέσεως τοῦ Ὑπουργείου, καὶ μὲ ἀπόσπασμα τῶν πρακτικῶν τῆς ἀνωτέρω συνεδριάσεως.

Ἡ Γερουσία ἐκτιμῶσα ἐπαξίως τοὺς λόγους, οἵτινες ὑπηγόρευσαν εἰς τὴν Κυβέρνησιν τοῦ Βασιλέως τὴν πρότασιν, δὲν θέλει διστάσει, ἔχω τὴν πεποίθησιν, νὰ παραδεχθῇ τὸ Νομοσχέδιον,

δι' οὗ πρόκειται νὰ χορηγηθῇ ἀνάλογος βοήθεια πρὸς τὴν χήραν καὶ τὰ ἀνήλικα τέσσαρα ὀρφανὰ ἀνδρός, ὅστις ἀώρως καὶ μὲ τὸν πλέον ἀπάνθρωπον τρόπον ἐστερήθη τοῦ ζῆν, ἐν ᾧ προσέφερεν καὶ ἦτον εἰς θέσιν νὰ προσφέρῃ ἀκολούθως εἰς τὴν Πατρίδα καὶ τὴν Κυβέρνησιν πιστὰς καὶ ἀξιολόγους ἐκδουλεύσεις.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 8 Ἰανουαρίου 1851.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸς
Δ. ΧΡΗΣΤΙΔΗΣ.

Ο Θ Ω Ν
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ.
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἐπόμενον νομοσχέδιον θέλει ὑποβληθῇ εἰς τὴν Γερουσίαν παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ καὶ ὑποστηριχθῇ παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 8 Ἰανουαρίου 1851.

Ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως
Ἡ Βασίλισσα
ΑΜΑΛΙΑ.

Δ. ΧΡΗΣΤΙΔΗΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν·

Ἄρθρ. 1. Εἰς τὴν χήραν καὶ τὰ τέσσαρα ὀρφανὰ τοῦ μακαρίτου Νικολάου Κορφιωτάκη ὑπουργοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως χορηγεῖται, ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος νόμου, τριακοσίων δραχμῶν μηνιαία σύνταξις ἐπὶ τοῦ δημοσίου ταμείου.

Ἄρθρ. 2. Ἐὰν ἡ χήρα ἀποβιώσῃ ἢ συνάψῃ δεύτερον γάμον, ἡ σύνταξις μένει εἰς τὰ ὀρφανά· εἰς πᾶσαν δ' ὀρφανοῦ ἀποβίωσιν, ἀποκατάστασίν τινος τῶν θηλέων, ἐνηλικιότητα ἢ τοποθέτησιν τοῦ ἄρρενος διὰ Βασιλικοῦ διορισμοῦ, παύει τὸ πεμπτημόριον τῆς ὅλης συντάξεως.

Ἐὰν ἢ ὡς ἐκ τοῦ διορισμοῦ τοῦ ἄρρενος ἢ τῆς καταταξέως τοῦ θήλεως εἰς ἐκπαιδευτικὸν κατάστημα, δαπάνη τοῦ δημοσίου ἦναι κατωτέρα τοῦ πεμπτημορίου τῆς συντάξεως, τὸ ὑπερβάλλον αὐτοῦ ἀποδίδεται εἰς τὴν οἰκογένειαν.

Ἄρθρ. 3. Μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν θηλέων καὶ τὴν ἐνηλικιότητα ἢ τοποθέτησιν τῶν ἀρρένων καθὼς καὶ μετὰ τὴν ἀποβίωσιν ὅλων τούτων, ἡ χήρα μένουσα εἰς τὴν χηρείαν της λαμβάνει μηνιαίαν σύνταξιν δραχμῶν ἑκατόν.

Τὴν αὐτὴν σύνταξιν λαμβάνει καὶ τὸ ὀρφανὸν ἐὰν εὑρεθῇ εἰς τὰς αὐτὰς περιστάσεις.

Ὁ παρὼν νόμος συζητηθεὶς καὶ ψηφισθεὶς παρά τε τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῇ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῇ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.»

Ἀπερασίσθη, τυπωθέντα νὰ διανεμηθῶσι, καὶ συνελθόντα τὰ Τμήματα νὰ διορίσωσιν Ἐπιτροπὴν πρὸς σύνταξιν τῆς ἀπαιτουμένης ἐκθέσεως.

Παρατηρήσαντός τινος, ὅτι κατὰ τὸν Κανονισμὸν πρέπει πρὸ 24 ὡρῶν νὰ τυγχαλλᾶται τὸ ἀντικείμενον τῆς Συνεδριάσεως, διὰ νὰ γνωρίζωσιν οἱ Γερουσιασταὶ περὶ τίνος καλοῦνται ν' ἀποφασίσουν, ἡ διάταξις αὕτη, ἀντείπεν ἄλλος, ἐφαρμόζεται, προκειμένου περὶ συζητήσεως ἀντικειμένων οἱωνδήποτε, καὶ οὐχὶ ἁπλῶς περὶ εἰσαγωγῆς Νομοσχεδίων, ὅτε οὐδεμία λαμβάνει χώραν συζήτησις, πρὶν ἢ τὰ νενομισμένα προηγηθῶσιν, ἢ περὶ διαλύσεως ἢ λήξεως τῶν Βουλῶν.

Δυοῖν θάτερον συμβαίνει, ἀντέταξεν ἄλλος, ἢ οἱ Ὑπουργοὶ εἰσάγουν Νομοσχέδια, περὶ ἄλλου ἀντικειμένου τῆς Γερουσίας συνεδριαζούσης, ἢ προκαλοῦν διὰ τοῦ Κ. Προέδρου Συνεδρίασιν ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ· ἐν τῇ πρώτῃ περιπτώσει δὲν ἀπαιτεῖται προειδοποίησις, ὡς οὖσης ἤδη τῆς Γερουσίας ἐν συνεδριάσει· ἐν τῇ δευτέρᾳ ὅμως εἶναι ἀναγκαία ἵνα μὴ ἐν πληρεστάτῃ ἀγνοίᾳ συνέρχεται. Τὸ περὶ διαλύσεως ἢ λήξεως παράδειγμα τοῦ προαγορεύσαντος δὲν ἐφαρμόζηται ἐπὶ τοῦ προκειμένου, διότι περὶ τούτων οὐδαμῶς καλεῖται ν' ἀποφανθῇ ἡ Γερουσία, καὶ τούτου ἕνεκα δύνανται νὰ κηρυχθῶσι παντὶ τρόπῳ, καὶ ἐλλειπούσης συνεδριάσεως, ἂν καὶ μέχρι τοῦδε καὶ αὗται ἦσαν πρότερον γνωσταί· ἄλλως τε ἡ προγνωσις αὕτη διευκολύνει τὴν ἀπόφασιν τῆς Γερουσίας περὶ τοῦ, ἂν πρέπῃ νὰ διορισθῇ πρὸς προεξέτασιν ἐπιτροπή, ἢ νὰ συζητηθῇ ἀμέσως τὸ ὑποβληθὲν Νομοσχέδιον.

Ἐν Ἀγγλίᾳ, προσέθηκεν ἄλλος, οἱ Ὑπουργοὶ προειδοποιοῦν, ὅτι τὴν δεῖνα ἡμέραν θέλουν εἰσαγάγει ὡρισμένως τὸ δεῖνα Νομοσχέδιον· παρ' ἡμῖν ὡσαύτως ὁ θέλων νὰ εἰσαγάγῃ πρότασίν τινα Νόμου Γερουσιαστής, ὀφείλει ν' ἀκολουθήσῃ διαγεγραμμένας ἐν τῷ Κανονισμῷ διατυπώσεις, μέχρις οὗ εἰσαχθῇ εἰς γενικὴν συζήτησιν, καὶ ἐντεῦθεν ἅπαντες προειδοποιοῦνται περὶ τοῦ ἀντικειμένου. Κατ' ἀναλογίαν ὅθεν, καὶ κατ' ὀρθὴν κρίσιν ὀφείλουν οἱ ΚΚ. Ὑπουργοὶ νὰ ὁρίζουν ῥητῶς τὸ ἀντικείμενον τῆς συγκα-

λέσεως, καθόσον μάλιστα ἡ σπουδαιότης τούτου θέλει παρακινεῖ ἅπαντας νὰ συνέρχωνται ταχύτερον.

Ἐρωτηθεῖσα ἐπὶ τέλους ἡ Γερουσία, παρεδέξατο τὴν ἀρχήν, ὅτι οἱ ΚΚ. Ὑπουργοὶ ὀφείλουν νὰ ὁρίζουν ῥητῶς τὸ ἀντικείμενον, διὰ τὸ ὁποῖον ζητοῦσι τὴν συγκάλεσιν τῆς Γερουσίας εἰς συνεδρίασιν.

Ἑπομένως ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν Συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΔΕΛΙΓΙΑΝΝΗΣ

Οἱ Ἀντιπρόεδροι
Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ.
Τ. ΜΑΓΓΙΝΑΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Α. Γρηγοριάδης.
Ι. Παξιμάδης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 15 Ἰαννουαρίου 1851, ἡμέρα Δευτέρα.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 29 μελῶν, ὁ Κ. Πρόεδρος κηρύττει τὴν ἔναρξιν τῆς Συνεδριάσεως.

Τὰ πρακτικὰ τῆς παρελθούσης, ἀναγνωσθέντα, ἐπικυροῦνται, οὐδεμιᾶς ἐνστάσεως γενομένης.

Ἀνεγνώσθη ἑπομένως ἔκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ χορηγήσεως μηνιαίας συντάξεως εἰς τὴν χήραν καὶ τὰ ὀρφανὰ τοῦ μακαρίτου Ὑπουργοῦ Ν. Κορριωτάκη, ἔχουσα ὡς ἕπεται.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Ἡ Ἐπιτροπή σας λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸ παρὰ τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν εἰσαχθὲν Νομοσχέδιον περὶ χορηγήσεως μηνιαίας συντάξεως εἰς τὴν χήραν καὶ τὰ ὀρφανὰ τοῦ μακαρίτου Ὑπουργοῦ Κ. Ν. Κορριωτάκη, παρατηρεῖ ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον ἀποφασίσαν νὰ ὑποβάλλῃ εἰς τὰς Βουλὰς τοιαύτην πρότασιν, ὡδηγήθη ἐπὶ τῆς προκειμένης περιστάσεως ἐκ τῆς φιλανθρωπίας καὶ τῆς δικαιοσύνης. Ἑπομένως ἡ Ἐπιτροπή σας θεωροῦσα δικαίαν τὴν πρότασιν ταύτην, παραδέχεται τὴν ἀρχὴν καὶ τὰ

καθ' ἕκαστα τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου, καὶ συνίστησι τὴν παραδοχὴν τούτων καὶ εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ Σώματος.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 13 Ἰαννουαρίου 1851.

Ἡ Ἐπιτροπὴ

Σ. Θεοχαράπουλος. Γ. Ἀκρειώτης. Γ. Γλαράκης.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐκθέσεως ταύτης, ἐρωτήσεως γενομένης ὑπό τινος τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν περὶ τῆς αἰτίας, δι' ἣν δὲν φαίνονται ὑπογεγραμμένα τὰ ἐπίλοιπα δύο μέλη τῆς ἐπιτροπῆς, παρετήρησεν ἕτερος Γερουσιαστής, ὅτι τὸ Τμῆμα, εἰς ὃ ἀνήκει, συνελθὼν ἐξελέξατο ὁριστικὸν μέλος τῆς ἐπὶ τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου ἐπιτροπῆς τὸν Γερουσιαστὴν Κ. Δ. Βούλγαρην, καὶ ἀπορεῖ πῶς δὲν ἔλαβε μέρος εἰς τὰς ἐργασίας αὐτῆς, ἐνῷ δὲν εἶχε κανὲν κώλυμα, καὶ ὅτι ὅλοι οἱ Κύριοι Γερουσιαὶ πρέπει καὶ ὀφείλουν νὰ ἐργάζωνται μετὰ προθυμίας καὶ ζήλου εἰς πᾶσαν ἣν ἐπιφορτίζονται ἐργασίαν, εἴτε παρὰ τοῦ Σώματος, εἴτε παρὰ τῶν Τμημάτων.

Ἀντιλέγων εἰς τὰ λεχθέντα ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Δ. Βούλγαρης ἐξέθεσεν, ὅτι εἰς τὴν Συνεδρίασιν τοῦ ῥηθέντος Τμήματος ἐπροτάνθη κατὰ πρῶτον ὡς κύριον μέλος τῆς προκειμένης ἐπιτροπῆς ὁ προαγορεύσας Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας, ὅστις καὶ δὲν ἐδέχθη, καὶ ὅτι τὴν μετὰ ταῦτα ἐκλογὴν αὐτοῦ ὡς τοιούτου, ἐνεργηθεῖσαν ἐπὶ τῇ προτάσει αὐτοῦ τοῦ ἰδίου Κ. Ψύλλα, ἀπεποιήθη ἕνεκα ἰδιαιτέρων ὑποθέσεων ἀναγκαίων. Ὅτι δὲ ὁριστικῶς δὲν διωρίσθη, ἐξάγεται ἐκ τοῦ ὅτι δὲν συνετάχθη ἡ ἀνήκουσα πρᾶξις ὑπὸ τοῦ Τμήματος· προσέθετε δὲ ὅτι δὲν εἶναι καινοφανὲς οὔτε ἄξιον ἀπορίας τοῦ νὰ ἀποποιῆται Γερουσιαστής τις τὴν ἐκλογὴν του ὡς μέλους ἐπιτροπῆς, κωλυόμενος ἀπὸ ἰδιαιτέρας του ὑποθέσεις, ὅπερ ἐπράχθη καὶ παρὰ τοῦ προαγορεύσαντος καὶ παρὰ ἄλλων Γερουσιαστῶν πολλάκις.

Ὑπὸ γενικὴν ἔποψιν θέσας τὸ ζήτημα, ἔχουσιν, εἶπεν ἄλλος, δίκαιον οἱ Κύριοι Γερουσιασταὶ οἱ τοιουτοτρόπως ἐκλεγόμενοι ὡς μέλη ἐπιτροπῶν νὰ μὴν ἐργάζωνται εἰς τὴν ἐργασίαν, ἣν ἐπιφορτίζονται, διότι, ἐναντίον τοῦ Κανονισμοῦ, τὰ Τμήματα χωρὶς νὰ προεξετάζωσι τὰ Νομοσχέδια, διὰ τὰ ὁποῖα προσκαλοῦνται νὰ ἐκλέξωσι τὰς ἐπιτροπάς, καὶ χωρὶς νὰ σχηματίσωσι εἴτε ὁμοψήφως, εἴτε κατὰ πλειοψηφίαν μίαν οἱανδήποτε γνώμην ἐπὶ τῶν Νομοσχεδίων, ἐκλέγωσι καὶ διορίζωσιν ἁπλῶς τὰ μέλη τῶν τοιούτων ἐπιτροπῶν, τὰ ὁποῖα, εἴτε ὡς μὴ ἀνήκοντα εἰς τὴν γνώμην τῆς πλειοψηφίας τοῦ Τμήματος, εἴτε ὡς ἀγνοοῦντα καθ' ὁλοκληρίαν τὴν γνώμην τῶν μελῶν αὐτοῦ, δυσκολεύονται νὰ

λάβωσι μέρος εἰς τὰς ἐργασίας τῆς ἐπιτροπῆς ἐκθέτοντες ἰδίαν γνώμην. Προτείνει ὅθεν εἰς τὸ ἑξῆς νὰ ἐφαρμόζηται ἀκριβῶς ὁ Κανονισμὸς, ἤτοι νὰ προεξετάζωνται τὰ Νομοσχέδια εἰς τὰ Τμήματα, καὶ νὰ ἐκλέγωνται ὡς μέλη τῶν ἐπιτροπῶν Γερουσιασταὶ, συμμεριζόμενοι τὴν γνώμην τῆς πλειοψηφίας τοῦ Τμήματος· καθόσον δ' ἀφορᾷ τὴν προκειμένην ἔκθεσιν, ἐπειδὴ ὑπάρχουσιν οἱ ἀνωτέρω λόγοι οἱ δικαιοῦντες τὴν ἔλλειψιν τῶν δύω ὑπογραφῶν, καὶ ἐπειδὴ καμμία ἔλλειψις τύπων ἢ οὐσίας δὲν παρουσιάζεται, φρονεῖ, ὅτι οὐδεὶς ἐναντίος λόγος δύναται νὰ σχηματισθῇ κατὰ τῆς ἐκθέσεως αὐτῆς, οὔσης ὑπογεγραμμένης ὑπὸ τῆς πλειοψηφίας τῆς Ἐπιτροπῆς.

Μὴ γενομένης ἄλλης τινὸς παρατηρήσεως, ἡ Γερουσία, ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει τοῦ Κ. Προέδρου, παρεδέξατο τὰς παρατηρήσεις τοῦ προλαλήσαντος ὡς συμφώνους μὲ τὸν Κανονισμὸν, ἀποφασίσασα συγχρόνως τὴν τύπωσιν τῆς ἐκθέσεως καὶ τὴν ἐπὶ τὴν αὔριον συζήτησιν τοῦ εἰρημένου Νομοσχεδίου.

Ἀνεγνώσθη μετὰ ταῦτα ἡ ὑπ' ἀριθ. **761** εἰδοποίησις τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν περὶ ἀποδιώσεως καὶ κηδείας τοῦ Ἀντιπροέδρου τῆς Βουλῆς Σ. Ἀγοθετοπούλου διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἀναγνωσθείσης ὕστερον ἀναφορᾶς τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Δ. Πλαποῦτα ἐξαιτουμένου τεσσαρακονθήμερον ἀπουσίας ἄδειαν, ἡ Γερουσία παρεδέχθη τὴν αἴτησίν του.

Ἐπὶ τέλους ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν ἀπαγγείλας ὡς ἀντικείμενον τῆς ἑπομένης, τὴν συζήτησιν τοῦ διαληφθέντος Νομοσχεδίου.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΔΕΛΠΙΑΝΝΗΣ.

Οἱ Ἀντιπρόεδροι
Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ
Τ. ΜΑΥΛΙΔΑΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀθ. Γρηγοριάδης
Ι. Παξιμάδης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 17 Ἰαννουαρίου 1851, ἡμέρα Τετάρτη.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν Κ. Γερουσιαστῶν, παρόντων **34** μελῶν, ὁ Κ. Πρόεδρος, προσλαβὼν ὡς προσωρινὸν Γραμματέα τὸν Γερουσιαστὴν Κ. Ἀδὰμ Δοῦκαν, ἀντὶ τοῦ Κ. Ι. Παξιμάδη κωλυομένου, κηρύττει τὴν ἔναρξιν τῆς Συνεδριάσεως.

Τὰ Πρακτικὰ τῆς προλαβούσης, ἀναγνωσθέντα, ἐπικυροῦνται, οὐδεμιᾶς ἐνστάσεως γενομένης.

Ἀπαγγείλαντος μετὰ ταῦτα τοῦ Κ. Προέδρου, ὅτι ἀντικείμενον τῆς Συνεδριάσεως εἶναι ἡ συζήτησις τοῦ Νομοσχεδίου περὶ χορηγήσεως μηνιαίας συντάξεως εἰς τὴν χήραν καὶ τὰ ὀρφανὰ τοῦ μακαρίτου Ὑπουργοῦ Ν. Κορφιωτάκη, ἀνεγνώσθη συνάμα ὑπὸ τοῦ Κ. Γραμματέως τὸ Νομοσχέδιον αὐτό.

Ἑπομένως εἰς τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, λαβὼν τὸν λόγον ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου τούτου, ἐξέθηκε τὰ ἀκόλουθα.

Εἶναι ἤδη ἡ πρώτη φορὰ καθ' ἣν ἡ Γερουσία ἐμβαίνει εἰς συζήτησιν περὶ τοιούτου ἀντικειμένου, οἷον πραγματεύεται τὸ προκείμενον Νομοσχέδιον. Ὅταν ἄλλοτε εἰσήγοντο ἐνταῦθα προτάσεις τοιαῦται, ἡ Γερουσία εἶχε τὴν ἕξιν νὰ μὴ κάμνῃ λόγόν τινα ἢ συζήτησιν, ἀλλὰ νὰ προχωρῇ ἀμέσως εἰς τὴν ψηφοφορίαν. Διὸ ἐπὶ τοῦ προκειμένου θέματος πρώτην ἤδη φορὰν λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ἀναπτύξω οὐσιώδεις τινὰς ἀρχὰς, διὰ νὰ γνωρίσωσιν οἱ ΚΚ. Γερουσιασταὶ μέχρι τίνος ὠθοῦνται, καὶ σκεφθῶσιν ὡριμότερον εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου ἀπόφασίν των. Δὲν ἐγένετο ἄλλοτε συζήτησις ἐνταῦθα, διότι ἕκαστος τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, ἠδύνατο νὰ σκεφθῇ περὶ ποίων προσώπων ἐπρόκειτο ἡ τότε προτεινομένη σύνταξις, καὶ ἠδύνατο νὰ ἐκτιμήσῃ οἴκοθεν τοὺς λόγους, δι' οὓς ἐδικαιοῦντο ταῦτα νὰ ἀπολαύσωσι τῆς ἐθνικῆς περιθάλψεως· ἀλλ' ἐπειδὴ εἰς ἄλλην περίστασιν σφοδρὰ εἶχεν ἐγερθῇ συζήτησις εἰς τὸν περίβολον τοῦτον καὶ εἰς τὴν Βουλὴν γενικῶς περὶ τοῦ ζητήματος τῶν συντάξεων, ὅτε καὶ ἀναστολὴ τῶν πληρωμῶν ἐγένετο δι' ἀποφάσεως τῶν Σωμάτων, μεχρισοῦ ὑποβληθῇ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου εἰς γενικὸς Νόμος διαγράφων τὰ προσόντα τῶν εἰς σύνταξιν δικαιουμένων προσώπων, πρὸς περιστολὴν πάσης καταχρήσεως.

Ἐπειδὴ αὖθις, περιστάσεως δοθείσης, ἐγένετο ἐν μέρει συζήτησις περὶ τοῦ τοιούτου ἀντικειμένου, καὶ ἡ Γερουσία καὶ ἡ Βουλὴ εὑρέθησαν σύμφωνοι ὡς πρὸς τὸ ἀπολύτως ἀναγκαῖον τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ ῥηθέντος γενικοῦ Νόμου, καὶ τὸ Ὑπουργεῖον ἤτοι ὁ τότε Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν καὶ οἱ λοιποὶ ὑπουργοὶ ὑπεσχέθησαν νὰ ὑποβάλλωσι τὸ τοιοῦτον Νομοσχέδιον, προσδιορίζον ἂν ὄχι τὰ προσόντα γενικῶς, τῶν δικαιουμένων εἰς σύνταξιν διὰ τὰς παλαιὰς ἐπὶ τοῦ ἀγῶνος ἐκδουλεύσεις των, τοὐλάχιστον τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν εἰς τὸ μέλλον δικαιουμένων πρὸς σύνταξιν προσώπων. Ἐπειδὴ ἀντὶ νὰ ὑποβληθῇ ὁ τοιοῦτος Νόμος παρουσιάζεται ἡ τάσις τοῦ νὰ φέρωνται ἑκάστοτε ἐνταῦθα

νομοσχέδια περὶ χορηγήσεως συντάξεων εἰδικῶς εἰς πρόσωπα ἀτομικῶν συμπαθειῶν, καὶ ἐπειδὴ πρέπει νὰ βληθῇ ἓν τέρμα εἰς τὴν τάσιν αὐτὴν, ὅπως μὴ ἐξοδεύεται ἡ περιουσία τοῦ λαοῦ καταχρηστικῶς, διὰ ταῦτα ἐνόμισα χρέος μου νὰ λύσω τὴν σιωπὴν, καὶ νὰ φέρω ἤδη τὸν λόγον.

Φρονῶ, καὶ εἶναι ὁμολογούμενον, ὅτι ὅπου τὰ ἔργα τῶν Νομοθετικῶν Σωμάτων δὲν διέπονται ἀπὸ ἀρχὰς θεμελιώδεις καὶ δικαίας, ἐπὶ ἅπαν τὸ πολιτικὸν οἰκοδόμημα ἵσταται ἐπὶ τῆς ἄμμου· πρέπει λοιπὸν νὰ καθοδηγήσωμεν τὴν Κυβέρνησιν εἰς τὴν ταξιν αὐτὴν, καὶ νὰ βαδίζωμεν καθ' ὅλα τὰ ἔργα ἡμῶν ἐπὶ ἀρχῶν, χωρὶς νὰ ἐνεργῶμεν κινούμενοι ἐκ πλαγίων μέσων καὶ προσωπικῶν συμπαθειῶν, ἢ νὰ ἐφαρμόζωμεν ἄλλως τὰς ἀρχὰς ταύτας, ἀποκαθιστῶντες οὕτω ἄνισον τὴν Δικαιοσύνην.

Δὲν πρέπει νὰ θαυμάσῃ ἡ Γερουσία διότι κάμνω λόγον ἐπὶ τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου ἐνταῦθα, ἐνῷ εἰς τὴν Βουλὴν κατὰ τὴν συζήτησίν του τοιοῦτος δὲν ἐγένετο· τοῦτο συμβαίνει διότι ἡ παροῦσα Βουλὴ σύγκειται ἐκ προσώπων νέων, μὴ γνωριζόντων τὰς πράξεις καὶ τὰς συζητήσεις τῶν προκατόχων των· ἡ Γερουσία δὲ ἥτις μένει πάντοτε ἡ αὐτὴ, καὶ ἔχει ἔναυλον τὴν συζήτησιν τῶν γενομένων ἐνταῦθα καὶ ἐν τῇ Βουλῇ, πρέπει νὰ δεχθῇ τὴν συζήτησιν ταύτην καὶ νὰ σκεφθῇ ὡριμότερον.

Ἄλλοτε ὅταν εἰσήχθησαν εἰς τὰ Νομοθετικὰ Σώματα τοιαῦτα εἰδικὰ περὶ συντάξεων Νομοσχέδια, εἰσήχθησαν ἅμα μετὰ τὸν θάνατον τῶν προσώπων τῶν οἰκογενειῶν ἐκείνων ὑπὲρ ὧν ἡ σύνταξις, ὅτε ἡ λύπη καὶ τὸ πάθος ἦσαν νεαρὰ εἰσέτι, καὶ τὸ αἴσθημα τῆς συμπαθείας ζωηρόν· τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου, εἰσαχθέντος ἤδη ὅτε ὑπάρχει εἰσέτι ἀκμαία ἡ ἀνάμνησις τοῦ δυσμόρου θανάτου τοῦ μακαρίτου Ν. Κορριωτάκη· ἐξ αὐτοῦ λοιπὸν τοῦ περιστατικοῦ βλέπετε πόσον ἐπιδεκτικὸν εἶναι τὸ προκείμενον Νομοσχέδιον, διότι ἕκαστος ἐξ ὑμῶν φέρων εἰσέτι εἰς τὴν μνήμην καὶ φαντασίαν του πρόσφατον τὴν ἐντύπωσιν τοῦ συμβάντος καὶ πάθους, σπεύδει ἐκ συμπαθείας κινούμενος νὰ δώσῃ μίαν παραμυθίαν εἰς τοὺς ἐπιζῶντας διὰ τῆς συντάξεως· φρονῶ ὅθεν ὅτι πρέπει νὰ παύσῃ ἡ τοιουτοτρόπως εἰσαγωγὴ τῶν τοιούτων Νομοσχεδίων, διότι ἄλλως δὲν ψηφίζωμεν εἰμὴ κατὰ συμπάθειαν ἣν ἔχει ἕκαστος πρὸς τοὺς ἐπιζῶντας. Πρὸ παντὸς δὲ ἄλλου θεωρῶ ἀναγκαῖον καὶ πρέπει νὰ ψηφίσωμεν ἕνα Νόμον τυπικὸν περιέχοντα τὰ προσόντα τῶν ἐχόντων δικαιώματα εἰς σύνταξιν, κατὰ τὸν ὁποῖον νὰ δύναται ἕκαστος, ὅστις

νομίζει ὅτι ἔχει τὰ προσόντα αὐτὰ νὰ παρουσιάζηται εἰς τὴν Κυβέρνησιν καὶ νὰ ζητῇ τὸ δίκαιόν του. Τοιοῦτον Νόμον δυνάμεθα νὰ συντάξωμεν χωρὶς νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν πρόσωπα καὶ συμπαθείας, ἀλλὰ μὲ ὅλην τὴν περίνοιαν, ἡσυχίαν, καὶ σκέψιν, ἐκτείνοντες ἢ συμκρίνοντες τὴν εὐρύτητα τῶν προσόντων, ἀναλόγως τῶν ἐνόντων μέσων τοῦ Ἔθνους καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν συνταξίμων προσώπων.

Διὰ τῆς παραδοχῆς τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου δὲν διστάζω νὰ ὁμολογήσω, ὅτι νομοθετοῦμεν προνόμιον, διὰ τὸ ὁποῖον θέλομεν μετανοήσει· λυποῦμεθα βεβαίως ἅπαντες διὰ τὸν δύσμορον θάνατον τοῦ εἰρημένου Ν. Κορριωτάκη, ἀλλὰ ψηφίζοντες ἤδη σύνταξιν μεγάλην διὰ τὴν οἰκογένειάν του, πῶς δυνάμεθα νὰ ἀρνηθῶμεν τοῦ νὰ ψηφίσωμεν ὁμοίαν καὶ διὰ τὰς οἰκογενείας τοσούτων ἄλλων μαρτύρων τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος; ὁ θάνατος τοῦ Κορριωτάκη δὲν ἔχει τι κοινὸν μὲ τὴν ὑπηρεσίαν· ὅταν τις καθ' ὃν καιρὸν ἐνεργῇ τὴν ὑπηρεσίαν του εἰσαγάγων Νόμους λαοσώους καὶ λυσιτελεῖς, ἢ ἐκτελῶν μέτρα ἐθνοσωτήρια πέσῃ δολοφονούμενος, τότε ἐννοῶ καὶ δύναμαι νὰ εἰπῶ ὅτι ὁ τοιοῦτος ἔπεσε διὰ τὴν ὑπηρεσίαν. Ἐὰν θέλετε νὰ δώσωμεν σύνταξιν εἰς ἄνθρωπον ἀποθανόντα ἁπλῶς ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ, τότε πολλοὺς ἀπογόνους ἀποθανόντων ὑπαλλήλων ἔχομεν νὰ περιθάλψωμεν, ἀπὸ τοῦ πρωθυπουργοῦ μέχρι τοῦ τελευταίου κλητῆρος· καὶ ἂν τοῦτο συμφέρει εἰς τὸ ἔθνος, ἂς τὸ ψηφίσωμεν, ὅταν μάλιστα παραβάλωμεν τὰς σημερινὰς ὑπηρεσίας μὲ τὰς παρελθούσας ἐκδουλεύσεις, καὶ ὅταν παραλληλίσωμεν τοὺς σημερινοὺς ἀρχαλιπάρους μὲ τοὺς παλαιοὺς μάρτυρας τοῦ ἀγῶνος, καὶ μὲ τοὺς θυσιασθέντας ὑπὲρ τῆς κοινῆς τάξεως καὶ εὐνομίας, τῶν ὁποίων αἱ οἰκογένειαι λιμώττουν. Γνωρίζω πολλὰ ὀρφανὰ τοιούτων μαρτύρων μὴ τυχόντα οὔτε εἰκοσαδράχμου συντάξεως διὰ τὴν ἐκπαίδευσίν των. Γνωρίζω μάρτυρα τοιοῦτον ῥιφθέντα εἰς τὸν ἀέρα διὰ τὴν ὑποστήριξιν τῆς τάξεως, καὶ ἄλλον θυσιασθέντα δι' ἄρνησιν πληρωμῆς παρανόμου φόρου παρά τινι ὀθωμανῷ, ἤτοι ὑπὲρ τῆς εὐνομίας, τῶν ὁποίων αἱ οἰκογένειαι δὲν ἔχουσι τὴν παραμικρὰν σύνταξιν.

Ὅταν δὲ πρὸς τούτοις συντάξωμεν τὸν ῥηθέντα γενικὸν Νόμον τῶν προσόντων, ἐκεῖ βεβαίως πρέπει, ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὴν κατάστασιν τοῦ Ἔθνους, καὶ τὸ ἄπειρον πλῆθος τῶν ἐχόντων τοιαῦτα δικαιώματα, νὰ προνοήσωμεν καὶ νὰ προτείνωμεν μόνον ἔπαινον τινα ἢ μνημεῖον διὰ τὸν ἀποθανόντα ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος ἄφησε περιουσίαν ἐπαρκοῦσαν εἰς τὴν διατροφὴν τῆς οἰκογενείας

του· ὑπὸ τὴν ἐποψιν λοιπὸν ταύτην ἐξετάζοντες τὸν ῥηθέντα Κορφιωτάκη καὶ τὴν ἐγκαταλειφθεῖσαν περιουσίαν του, ἐὰν μὲν τὴν εὕρομεν μὴ ἐπαρκοῦσαν εἰς τὴν ἀπόλυτος διατροφὴν τῆς οἰκογενείας του, τότε πρέπει νὰ ψηφίσωμεν ἐν μέρει τὴν προκειμένην σύνταξιν, ἐὰν δὲ τὴν εὕρομεν λίαν ἐπαρκῆ καὶ μεγάλην, ὡς ὑπὸ πολλῶν καὶ τῶν καλητέρων διαβεβαιοῦται, τότε δὲν πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν παντάπασι μίαν τοιαύτην σύνταξιν, ἀνήκουσαν εἰς πασχούσας οἰκογενείας τοσούτου σίφους μαρτύρων τοῦ ἀγῶνος.

Ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἐὰν ἐξετάσωμεν τοὺς πολιτικοὺς Νόμους, εὑρίσκομεν ὅτι οἱ τοιοῦτοι χορηγοῦν τὸ δικαίωμα εἰς τοὺς ἀπογόνους ἑκάστου φονευθέντος προσώπου νὰ παρασταθῶσιν ἐνώπιον τῶν Δικαστηρίων καὶ ζητήσωσι πολιτικήν τινα ἀποζημίωσιν ἀπὸ τοὺς καταδικασθέντας κακούργους· τοιαύτην ἀποζημίωσιν δικαιοῦται νὰ ζητήσῃ καὶ ἡ οἰκογένεια τοῦ φονευθέντος Κορφιωτάκη, μετὰ τὸ πέρας τῶν ἀνακρίσεων καὶ τὴν τυχὸν καταδίκην τῶν ἐνόχων.

Τὸ τοιοῦτον ἄρα, φρονῶ, ὅτι ἔπρεπε νὰ περιμείνῃ τὸ Ὑπουργεῖον, καὶ ἐὰν ἐθεώρει μὴ ἐπαρκοῦσαν τὴν κατάστασιν τῶν φονέων, τότε ἠδύνατο νὰ μᾶς ὑποβάλλῃ μίαν τοιαύτην περὶ περιθάλψεως πρότασιν, πάντοτε ὅμως μετὰ τὴν ψήφισιν τοῦ ῥηθέντος γενικοῦ Νόμου τῶν προσόντων.

Δὲν ἐπερίμενον σήμερον μίαν τοιαύτην συζήτησιν ἐπὶ τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου, ἐπίστευον ἀπαντῶν ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, διὰ νὰ ἑτοιμασθῶ καὶ ἀκολουθήσω τὸν προλαλήσαντα Γερουσιαστὴν, καθ' ὅλας τὰς φράσεις τοῦ λόγου του. Ἔλαβον ὅμως μερικὰς σημειώσεις καὶ δι' αὐτῶν θέλω ἀκολουθήσει τὸν προαγορεύσαντα εἰς ὅλα τὰ διάφορα κεφάλαια τῆς ὁμιλίας του.

Ἐὰν εἰς τὴν Γερουσίαν ἄλλοτε ἐγένετο σφοδρὰ συζήτησις, δι' ἧς ἀπεφασίσθη ἡ τε ἀναστολὴ τῆς πληρωμῆς τῶν συντάξεων, καὶ ἡ ἐπιφόρτισις τοῦ Ὑπουργείου νὰ φέρῃ Γενικὸν Νόμον περὶ προσόντων τῶν συνταξιούχων, τοῦτο δὲν εἶμαι εἰς θέσιν νὰ τὸ γνωρίζω· καθόσον δ' ἀφορᾷ τὰ γεγονότα εἰς τὴν Βουλὴν, γνωρίζω ὅτι ἐγένοντο τοιαῦται ἐκφράσεις, οὐχὶ δὲ καὶ ἀπαγορευτικαὶ τῆς πληρωμῆς τῶν συντάξεων· καὶ ἐσχάτως κατὰ τὸν Ἰούλιον, ἐπελθούσης τῆς συζητήσεως ταύτης, ἀπεφασίσθη τὸ μέτρον τοῦ νὰ ἐξακολουθήσουν οἱ ὑπουργοὶ τὴν πληρωμὴν τῶν συντάξεων καταργοῦντες τὰς καταχρήσεις· ἡ παρατήρησις τοῦ προαγορεύσαντος ὅτι πρέπει ἡ Κυβέρνησις νὰ βάλῃ βάσεις εἰς

τὰς συντάξεις εἶναι εὔλογος, καὶ ταύτην ἀναγνωρίζουσιν ἀμφότερα τὰ Σώματα καὶ οἱ Ὑπουργοί· ἀλλὰ τὸ ἔργον εἶναι δυσχερές, διότι πρόκειται νὰ κανονισθῶσι συνάμα καὶ τὰ δικαιώματα τοῦ παρελθόντος, τὰ ὁποῖα ὅσον εἶναι ἱερὰ ἄλλο τόσον καταστοιχοῦσι τὴν ἐργασίαν δύσκολον. Τὸ ὑπουργεῖον ἐν τοσούτῳ δὲν ἠμέλλησε νὰ πράξῃ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὅ,τι ἦτον δυνατὸν, καθόσον τὸ μὲν Νομοσχέδιον περὶ συντάξεως τῶν στρατιωτικῶν ὑπέβαλε πρὸ ὀλίγου εἰς τὴν βουλὴν, τὸ δὲ περὶ συντάξεως τῶν Ναυτικῶν πρόκειται νὰ ὑποβάλῃ μετ' ὀλίγον, ὥστε δὲν μένει εἰμὴ ἐκεῖνο τῶν πολιτικῶν, τὸ ὁποῖον μέλλει νὰ συνταχθῇ· ἀλλ' ἐὰν ἓν γενικὸν ἔργον περὶ συντάξεων εἶναι δύσκολον εἰς τὴν περαίωσίν του, διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἡ Κυβέρνησις πρέπει ἄρα νὰ ἀναβάλῃ καὶ νὰ μὴ χορηγήσῃ μίαν περίθαλψιν εἰς ὑπηρεσίας λαβούσας χώραν ἤδη, ἢ νὰ μὴ δώσῃ δικαιοσύνην ὅπου ἀνήκει; ὅταν τὸ ὑπουργεῖον ἐκφράζει τοὺς λόγους δι' οὓς προτείνει τὴν προκειμένην περίθαλψιν, δικαιοῦται νὰ εἴπῃ ὅτι εἶναι ἓν ἔργον φέρον εἰς τὸ ἀχανὲς πέλαγος ἐὰν τὰ σώματα συζητήσουν μίαν τοιαύτην δικαιολογημένην πρότασιν, καθόσον ἐὰν ὁ Ὑπουργὸς ἔβλεπε ὅτι τὸ ἔθνος δὲν δύναται νὰ χορηγήσῃ τὴν προκειμένην σύνταξιν, δὲν ἠδύνατο καὶ νὰ εἰσαγάγῃ τὸ περὶ ταύτης Νομοσχέδιον. Μολονότι δὲν εἶναι ἔργον μου νὰ ἀπαντήσω εἰς ὅσα ὁ προαγορεύσας παρετήρησε περὶ τῆς Βουλῆς, μ' ὅλα ταῦτα δύναμαι νὰ ἀπαντήσω ὅτι εἰς αὐτὴν ὑπάρχουσι πρόσωπα γνωρίζοντα κάλλιστα τὴν προκειμένην περὶ συντάξεων ὑπόθεσιν καὶ τὰ προηγούμενα, καὶ ἐν γνώσει τοῦ παρελθόντος καὶ τοῦ παρόντος ἐψήφισαν ἄνευ συζητήσεως τὸ παρὸν Νομοσχέδιον.

Τὸ Ὑπουργεῖον, μὴ προτιθέμενον ποσῶς νὰ ὠφεληθῇ ἀπὸ τὰς στιγμὰς τοῦ πάθους εἰς τὸ προκείμενον Νομοσχέδιον, ἄφησε νὰ παρέλθῃ ὁ ἀρμόδιος καιρὸς, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸ ἤδη ὅτε εἶναι ὁ ἕκτος μὴν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ τραγικοῦ ἐκείνου συμβάντος, εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ὁποίου εἶναι δύσκολον νὰ ἔμβῃ τις ἀπέναντι τοιούτου ἀκροατηρίου· ὁ Κορφιωτάκης ἐφονεύθη ὡς Ὑπουργὸς, καὶ ἡ Ἑλλὰς θέλει ἔχει ὑπ' ὄψιν της πάντοτε ὅτι ἔχασε δολοφονηθέντα Ὑπουργόν· ἐδολοφονήθη διότι ἔγεινεν Ὑπουργὸς, διότι ἔγεινεν δυνατός· τὸ δὲ ἁμάρτημα πρέπει νὰ τιμωρηθῇ καὶ ποινικῶς καὶ ἠθικῶς, καὶ πρὸς ἠθικὴν τιμωρίαν τῶν ἐνόχων πρέπει νὰ περιθάλψωμεν τὴν οἰκογένειαν αὐτοῦ, ἐνῷ οὗτοι ἠθέλησαν νὰ τὴν καταστρέψουν· ἡ προτεινομένη περίθαλψις εἰς τὴν χήραν καὶ τὰ ὀρφανὰ Κορφιωτάκη δὲν ἀφαιρεῖ τι ἀπὸ τὰς ὀφειλομένας συντάξεις εἰς τοὺς ἀγωνιστὰς, καθόσον ἕκαστον Ὑπουργεῖον ἐπρο-

νόησε καὶ θέλει προνοήσει περὶ τῶν οἰκογενειῶν τῶν τοιούτων μαρτύρων τῆς ἐπαναστάσεως ἀναλόγως τῆς καταστάσεως τοῦ Ἔθνους, ἂν καὶ ὁ προαγορεύσας ἀπέφυγε νὰ ὀνομάσῃ τὰ πρόσωπα τῶν δύω οἰκογενειῶν ἃς ἀνέφερε.

Οἱ λόγοι ὅθεν διὰ τοὺς ὁποίους ὑπέβαλον εἰς τὰς Βουλὰς τὸ προκείμενον Νομοσχέδιον εἶναι λόγοι συναισθέσεως πολιτικῆς, καὶ οὐδεὶς φόβος ὑφίσταται ὅτι τὸ τοιοῦτον ἐπιψηφίζοντες καταστρέφετε τὴν δικαιοσύνην, ἐνῷ ἄλλως διὰ τῆς πράξεώς σας ταύτης προτίθεσθε τὴν παρεμπόδισιν τῶν τοιούτων ἐγκλημάτων· ἀναγγέλων ἐπὶ τέλους εἰς τὴν Γερουσίαν, ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον λαβὸν πληροφορίας καὶ ἐξετάσαν δεόντως περὶ τῆς ἐγκαταλειφθείσης καταστάσεως ἢ περιουσίας τοῦ εἰρημένου Κορφιωτάκη, εὗρεν αὐτὴν μηδαμινὴν καὶ μὴ ἐπαρκοῦσαν, ἐλπίζω ὅτι θέλει ἐπιψηφίσει τὸ προκείμενον Νομοσχέδιον, δίδουσα δικαιοσύνην εἰς τὴν οἰκογένειαν αὐτοῦ, συγκειμένην ἐξ ἀνηλίκων ὀρφανῶν, ἀξίων Κυβερνητικῆς περιθάλψεως.

Δὲν ἔχω σκοπὸν νὰ ὁμιλήσω, ἐπέφερεν ἕτερος τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, ἐπὶ τῆς οὐσίας τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου, ἀλλὰ προτίθεμαι νὰ ἀντικρούσω τὰς παρατηρήσεις τοῦ προαγορεύσαντος Κ. Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, περιστρεφομένας ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν καὶ εἰσαγωγὴν τοῦ γενικοῦ Νόμου τῶν προσόντων, ὁ ὁποῖος διαιρούμενος εἰς δύω εἴδη ἐκδουλεύσεων παρελθουσῶν καὶ μελλουσῶν δὲν παρουσιάζει ὅσας δυσκολίας ἐξέθεσεν ὡς πρὸς τὴν σύνταξίν του, διότι ὁ λόγος τὸν ὁποῖον ἐπέφερεν τοῦ ὅτι ἐμβαίνοντες εἰς συζήτησιν γενικὴν περὶ συντάξεων θέλομεν πέσει εἰς τὸ ἀχανὲς πέλαγος, δὲν εἶναι ἰσχυρὸς νὰ μᾶς πείσῃ τοῦ νὰ μὴ λάβωμεν ποτὲ πρόνοιαν περὶ τῶν τοιούτων. Μὴν ἐπεμβαίνων δὲ εἰς τὰς ἀποφάσεις τῆς Βουλῆς παρατηρῶ εἰς τὸν ἀγορεύσαντα Ὑπουργὸν, ὅτι τὰ ἀποφασισθέντα ὑπὸ τοῦ Σώματος τούτου δὲν δύνανται νὰ ἐμποδίσουν πᾶσαν συζήτησιν εἰς τὴν Γερουσίαν, σκοπὸν ἔχουσαν τὴν δικαίωσιν τῶν ἀγώνων. Ἐρχόμενος ἑπομένως εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ γενικοῦ Νόμου, συμφωνῶ μὲ τὸν πρῶτον λαλήσαντα Γερουσιαστὴν ὡς πρὸς τὸ λίαν ἀναγκαῖον αὐτοῦ, ἄνευ τοῦ ὁποίου πώποτε δὲν θὰ δυνηθῶμεν νὰ φθάσωμεν εἰς τὴν δικαιοσύνην· δύω εἶναι τὰ εἴδη τῶν συντάξεων, παρελθουσῶν ἐκδουλεύσεων, καὶ μελλουσῶν ὑπηρεσιῶν, τῶν ὁποίων τὰς βάσεις θέλει ὁρίσει ὁ ἐπικαλούμενος Νόμος· ἐὰν λοιπὸν, ὡς πρὸς τὸ πρῶτον εἶδος, θέσωμεν τὴν βάσιν « ὅτι χορηγεῖται σύνταξις εἰς τὰ ὀρφανὰ τῶν ὑπὲρ πατρίδος πεσόντων » τότε εὐκόλως δυνάμεθα λαμβάνοντες τὸν κατάλογον τῶν

συντάξεων νὰ τακτοποιήσωμεν αὐτάς. Ἐὰν δὲ, ὡς πρὸς τὸ δεύτερον εἶδος, ὁρίσωμεν τὴν βάσιν τοῦ ὅτι « ἐπὶ τόσων ἐτῶν ὑπηρεσίαν τοῦ δεῖνος ἢ δεῖνος δίδεται σύνταξις » τότε εὐκόλως δυνάμεθα νὰ διακρίνωμεν τὸν δικαιούμενον εἰς σύνταξιν ἐξ αὐτοῦ τοῦ Νόμου καὶ οὐχὶ ἐκ τῆς συμπαθείας τοῦ Ὑπουργοῦ. Ἐκ τῶν ὀλίγων ὅθεν τούτων ἐξάγεται ὅτι ὁ περὶ οὗ πρόκειται Γενικὸς Νόμος περὶ συντάξεων εἶναι καὶ ἀναγκαιότατος καὶ δικαιότατος, καὶ πρέπει νὰ γενῇ φροντὶς ἐκ μέρους τοῦ Ὑπουργείου περὶ τῆς εἰσαγωγῆς του, διότι δι' αὐτοῦ, ἀντὶ νὰ πέσωμεν εἰς τὸ ἀχανὲς πέλαγος, κατὰ τὴν φράσιν τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ, θέλομεν δώσει δικαιοσύνην καὶ θεραπείαν.

Δὲν ἐννόησα ποτὲ νὰ προσβάλλω τὴν Βουλὴν, ἀντέταξεν ὁ πρῶτος προαγορεύσας Γερουσιαστὴς, εἰπὼν ὅτι τὰ πρόσωπα τῆς ὑπαρχούσης ἤδη Βουλῆς, ὡς νέα κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος, δὲν γνωρίζουσι τὰς πράξεις καὶ συζητήσεις τῶν προκατόχων των, ἀλλ' ἀνέφερον τὸ ῥῆμα τοῦτο πρὸς δικαιολόγησιν τῆς λαβούσης χώραν σιωπῆς ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου, διότι ἐὰν ἐγνώριζον τὰ προλαβόντα βεβαίως ἤθελον ὑπενθυμίσει εἰς τὸ Ὑπουργεῖον κατὰ τὴν συζήτησιν τὰς πρώτας ἀποφάσεις· ἄλλως, ἐὰν δηλαδὴ οἱ λόγοι μου οὗτοι ἐκλαμβάνονται ὡς προσβλητικοὶ, ἀνακαλῶ τὴν φράσιν. Φρονῶ ἐν τούτοις ὅτι δὲν πρέπει νὰ συζητῶνται τὰ τοιαῦτα εἰδικὰ Νομοσχέδια πρὶν τῆς συντάξεως τοῦ Γενικοῦ τῶν προσόντων Νόμου, καὶ ἐπιμένω εἰς τὴν πρότασίν μου ταύτην ὡς δικαιοτάτην. Δὲν ἐννόησα ἐπίσης νὰ προσβάλλω τὸ Ὑπουργεῖον διὰ τῆς φράσεως ὅτι τὰ τοιαῦτα Νομοσχέδια εἰσάγονται παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν στιγμὴν τοῦ πάθους. Εἶναι ἀληθινὸν ὅτι παρῆλθεν ἕκτοτε ὁ ἕκτος μὴν, ἀλλὰ παρατηρῶ ὅτι ὁ δύσμορος οὗτος θάνατος τοῦ Κορφιωτάκη μένει ἀνεξάλειπτος, καὶ ἐὰν εἶχε συγκεκροτημένας τὰς Βουλὰς τὸ Ὑπουργεῖον, ἤθελεν ὑποβάλλει προτήτερον τὸ παρὸν Νομοσχέδιον. Ἐὰν εἴχομεν τὴν ψυχρότητα ἐκείνην ἥτις ἀπαιτεῖται διὰ τὴν σπουδαίαν συζήτησιν τοιούτου Νομοσχεδίου, δὲν ἠθέλαμεν στέρξει νὰ ἐπιψηφίσωμεν αὐτὸ ἀπέναντι τῶν ὀρφανῶν τοσούτων μαρτύρων. Ὁ θάνατος τοῦ Κορφιωτάκη δὲν εἶναι εἰμὴ εἰς ἁπλοῦς θάνατος προελθὼν ἕνεκα ἰδιωτικῶν φατριαστικῶν διαιρέσεων.

Ὅτε Ὑπουργός τις φέρων λαοσῶα Νομοσχέδια ἢ δημοφελεῖς μεταρρυθμίσεις δολοφονεῖται, ἢ καὶ ἐξ ἀσθενείας μάλιστα ἀποθνήσκει ἀγωνιζόμενος, τότε ἡ οἰκογένεια αὐτοῦ εἶναι ἀξία συντάξεως, καὶ νομίζω ὅτι εἰς τὸν γενικὸν Νόμον πρέπει νὰ ὁρίσωμεν τὸ τοιοῦτον ὑπό τι ἄρθρον αὐτοῦ· ἀλλ' ἐνταῦθα τὸ

ζήτημα εἶναι ἐὰν ὁ Ὑπουργὸς οὗτος ὡς ἐνεργῶν λαοσῶα ἔργα ἐφονεύθη.

Ὑπάρχουν ἐπαναλαμβάνω εἰς τὸ Κράτος δύω οἰκογένειαι τῶν ὁποίων οἱ ἀρχηγέται ἔπεσον ὑπὲρ τῆς εὐνομίας καὶ τάξεως· τὰ τέκνα αὐτῶν προσελθόντα εἰς τὴν Κυβέρνησιν δὲν ἔλαβον τὴν παραμικρὰν σύνταξιν. Ἤμην Ὑπουργὸς ἐπὶ πέντε μῆνας εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς ἐγκαθιδρύσεως τῆς Βασιλείας, ὅτε τὰ πάντα ἦτον συγκεχυμένα, καὶ ὅτε οὐδεμία σύνταξις ἐγένετο περὶ οὐδενὸς προσώπου. Εἰς τὴν περίστασιν ἐκείνην δὲν ἠδυνάμην νὰ προνοήσω τι ὑπὲρ τῶν ἀναξιοπαθούντων τούτων μελῶν τῆς κοινωνίας, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ὑπόκειμαι εἰς μῶμον τινα.

Μηδεμιᾶς ἄλλης παρατηρήσεως γενομένης, ὁ Κ. Πρόεδρος τῇ γνώμῃ τῆς Γερουσίας ἐκήρυξε περαιωμένην τὴν συζήτησιν· μετὰ ταῦτα ψηφοφορίας γενομένης ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου, ἐξήχθη ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὴν διὰ ψήφων 20 κατὰ 16.

Ἀναγνωσθέντος ἑπομένως τοῦ ἄρθρου 1, εἰς τῶν προλαλησάντων ἀπέτεινε τὴν προπολογίαν τοῦ νὰ περιορισθῇ ἡ δι' αὐτοῦ προτεινομένη τριακοσιόδραχμος σύνταξις εἰς δραχμὰς ἑκατόν. Φέρων δὲ εἰς γνῶσιν τῆς Γερουσίας ὅτι εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ Ναυάρχου Τζαμαδοῦ, τοῦ θυσιάσαντος τὸ πᾶν εἰς τὸν ἀγῶνα, καὶ πεσόντος εἰς τὴν Σφακτηρίαν, χορηγοῦνται μόλις δραχ. 80. Εἰς ἐκείνην τοῦ στρατηγοῦ Δράκου, πεσόντος εἰς τὴν Κολιάδα τῆς Ἀττικῆς δίδονται δραχ. 40, καὶ εἰς ἐκείνην τοῦ στρατηγοῦ Γριβογεώργου, πεσόντος εἰς τὴν πολύκροτον ἔξοδον τοῦ Μεσολογγίου, δρ. 8, προσέθηκε πρὸς ὑποστήριξιν τῆς προτάσεώς του ταύτης, ὅτι ἐὰν εἰς οἰκογενείας τοιούτων μαρτύρων τῆς ἐπαναστάσεως, δὲν δίδεται τοιαύτη σύνταξις, πολὺ περισσότερον δὲν πρέπει νὰ δοθῇ εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ Κορφιωτάκη, οὐδὲν τοιοῦτον δικαίωμα ἔχουσαν. Ἐπὶ τῶν λεχθέντων τούτων, ἀντιλέγων ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, ἐπένεγκεν, ὅτι ὁποῖα δικαιώματα καὶ κατάστασιν ἔχουν οἱ ἀναφερθέντες ὡς μάρτυρες δὲν γνωρίζει· ἀλλὰ παρατηρεῖ ὅτι ἡ μικρὰ κατάστασις τοῦ Κορφιωτάκη καὶ ὁ λόγος τῆς ἐπαρκοῦς διατροφῆς καὶ ἀγωγῆς τῶν ὀρφανῶν τῆς οἰκογενείας του ἔπεισαν τὸ Ὑπουργεῖον νὰ προσδιορίσῃ τὴν σύνταξιν εἰς δρχ. 300, καὶ ὅτι πᾶσα ἐλάττωσις θέλει καταστήσει τὴν σύνταξιν ταύτην μὴ ἐπαρκῆ. Μὴ ἐπιφερθείσης ἄλλης τινὸς παρατηρήσεως, ἐτέθη εἰς ψηφοφορίαν ἡ ἀνωτέρω προπολογία, ἥτις καὶ δὲν παρεδέχθη ἕνεκα συμπεσούσης ἰσοψηφίας ψήφων 18 πρὸς 18 κατὰ τὸ ἄρθρον 49 τοῦ συντάγματος,

καὶ οὕτως ἔμεινε παραδεκτὸν τὸ πρῶτον ἄρθρον τοῦ Νομοσχεδίου ὡς ἔχει.

Ἀναγνωσθέντα κατόπιν τὰ ἄρθρα 2 καὶ 3, ἐγένοντο παραδεκτά, οὐδενὸς ἀντειπόντος.

Ἐπὶ τέλους ψηφοφορίας γενομένης ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου, ἐξήχθη ὅτι ἡ Γερουσία δὲν παρεδέχθη αὐτὸ διὰ ψήφων 21 πρὸς 15· μετὰ ταῦτα ὁ Κ. Πρόεδρος ἀπαγγείλας τὸ ἐξαχθὲν τοῦτο ἀποτέλεσμα τῆς ψηφοφορίας, ἔλυσε τὴν Συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΔΕΛΙΓΙΑΝΝΗΣ.

Οἱ Ἀντιπρόεδροι
Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ
Τ. ΜΑΓΓΙΝΑΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Α. Γρηγοριάδης.
Ι. Παξιμάδης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 29 Ἰανουαρίου 1851 Ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 27 μελῶν, ὁ Κ. Πρόεδρος, προσλαβὼν ὡς προσωρινὸν γραμματέα τὸν Γερουσιαστὴν Κ. Ἀδάμ Δούκαν, ἀντὶ τοῦ Κ. Ι. Παξιμάδη ἀσθενοῦντος, κηρύττει τὴν ἔναρξιν τῆς Συνεδριάσεως.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα, ἐπικροῦνται μηδεμιᾶς ἐνστάσεως γενομένης.

Μετὰ ταῦτα παρελθὼν ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ἐξέθεσεν ἐν ὀλίγοις τὰς προσπαθείας, οἵας ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς ὑπουργείας του ἔθεσεν, εἴς τε τὴν σύνταξιν καὶ τὴν ἐν τῇ Βουλῇ εἰσαγωγὴν τῶν οὐσιωδεστέρων περὶ Στρατοῦ ὀργανικῶν Νομοσχεδίων, καὶ συνάμα ἀνέγνω τὸ ὑπὸ τῆς Βουλῆς κατὰ πρῶτον ἐπιψηφισθὲν τοιοῦτον Νομοσχέδιον, περὶ καταστάσεως τῶν ἀξιωματικῶν, καὶ τὴν αἰτιολογικὴν αὐτοῦ ἔκθεσιν, ἔχοντα οὕτως.

ΕΚΘΕΣΙΣ

Περὶ τοῦ Νομοσχεδίου τῆς καταστάσεως τῶν ἀξιωματικῶν.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Συζητηθέντος καὶ ψηφισθέντος τοῦ ἐγκλείστου Νομοσχεδίου ἐν ταῖς συνεδριάσεσι ΚΒ'. καὶ ΚΓ'. τῆς Βουλῆς, ὑποβάλλω αὐτὸ εἰς ὑμᾶς, ἐπικαλούμενος τὴν ταχεῖαν συζήτησιν καὶ ἐπιψήφισιν του.

Δὲν ἀγνοεῖται δὲ βεβαίως, Κύριοι, τὴν σπουδαιότητα τοῦ Νομοσχεδίου τούτου, κύριος σκοπὸς τοῦ ὁποίου εἶναι ὁ κανονισμὸς τῶν ἀμοιβαίων ὑποχρεώσεων καὶ δικαιωμάτων μεταξὺ κυβερνήσεως καὶ ἀξιωματικοῦ τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς.

Πρὸς δὲ ὁ Νόμος οὗτος, ρυθμίζων τὰς διαφόρους καταστάσεις τοῦ ἀξιωματικοῦ περιστέλλει ἀφ' ἑνὸς μὲν τὰς παρεκτροπὰς αὐτοῦ, ἀφ' ἑτέρου δὲ περιορίζει τὰς ἐπ' αὐτοῦ καταχρήσεις τῆς ἐξουσίας. Ἐκ τούτων ὅλων λοιπὸν ἐξάγεται κατὰ πόσον ἡ ἐπιψήφισις τοῦ Νομοσχεδίου τούτου εἶναι ὠφέλιμος εἴς τε τὸ Κράτος καὶ εἰς τὸν Στρατόν· ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ ἐπαναλάβω ὅσα ἐξέθεσα περὶ τούτου καὶ εἰς τὴν Βουλὴν, ἐπισυνάπτω ἐνταῦθα ἓν ἔντυπον τῆς πρὸς αὐτὴν ἐκθέσεώς μου, ἐξ ἧς θέλει ρωτισθῇ ἡ Γερουσία εἰς τὰ καθέκαστα αὐτοῦ.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 22 Ἰανουαρίου 1851.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν

Σ. ΜΙΛΙΟΣ.

ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΝ

Περὶ καταστάσεως τῶν ἀξιωματικῶν τῆς ξηρᾶς.

ΟΘΩΝ

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἑπόμενον Νομοσχέδιον ὅπως ἐψηφίσθη ἤδη ὑπὸ τῆς Βουλῆς θέλει παρουσιασθῇ εἰς τὴν Γερουσίαν παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργοῦ, καὶ ὑποστηριχθῇ παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἀθῆναι, τὴν 21 Ἰανουαρ. 1851.

Ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως

ἡ Βασίλισσα

ΑΜΑΛΙΑ.

Σ. ΜΙΛΙΟΣ

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Περὶ τοῦ βαθμοῦ.

Ἄρθρ. 1. Ὁ βαθμὸς ἀπονέμεται ὑπὸ τοῦ Βασιλέως καὶ καθιερᾷ τὸν ἀξιωματικόν· ὁ δὲ ἀξιωματικὸς στερεῖται αὐτοῦ ἕνεκά τινος τῶν ἑξῆς αἰτιῶν·

α'. Παραιτήσεως ἐγκριθείσης ὑπὸ τοῦ Βασιλέως,

β'. Στερήσεως τῆς ἰδιότητος τοῦ πολίτου Ἕλληνος, καταγνωσθείσης διὰ δικαστικῆς ἀποφάσεως,

γ'. Καταδίκης εἰς ἐγκληματικὴν ποινὴν, ἢ ἕνεκα τῶν ἐν τοῖς ἄρθροις 22 καὶ 23 τοῦ ποινικοῦ νόμου, τροποποιηθεῖσι διὰ τοῦ ἀπὸ 20 Μαΐου 1836 νόμου, διαλαμβανομένων πλημμελημάτων,

δ'. Ἐκπτώσεως, καταγνωσθείσης δι' ἀποφάσεως τοῦ στρατοδικείου.

Ἐκτὸς τῶν ὑπὸ τῶν νόμων ὁριζομένων λοιπῶν περιπτώσεων, ἡ ἔκπτωσις τοῦ βαθμοῦ καταγινώσκεται δι' ἀποφάσεως τοῦ στρατοδικείου καὶ ἕνεκα τῶν ἑξῆς αἰτιῶν·

α') Κατὰ τοῦ ἐν ἐνεργείᾳ ἀξιωματικοῦ διὰ παράνομον ἀπουσίαν ἀπὸ τοῦ σώματός του, διαρκέσασαν ὑπὲρ τοὺς τρεῖς μῆνας,

β') Κατὰ τοῦ ἐν ἐνεργείᾳ, διαθεσιμότητι καὶ ἐν ἀργίᾳ ἀξιωματικοῦ δι' ἀπουσίαν ἐκτὸς τοῦ Κράτους ἄνευ ἐγκρίσεως τοῦ Βασιλέως, διαρκέσασαν ὑπὲρ τὰς δεκαπέντε ἡμέρας.

ΚΕΦΑΛ. Β'.

Περὶ καταστάσεως τῶν ἀξιωματικῶν.

Ἄρθρ. 2. Αἱ καταστάσεις τοῦ ἀξιωματικοῦ εἰσίν·

Ἡ τῆς ἐνεργείας καὶ τῆς διαθεσιμότητος,

Ἡ τῆς ἀργίας,

Ἡ τῆς ἀποτάξεως,

Ἡ τῆς ἀποστρατείας.

Περὶ ἐνεργείας καὶ διαθεσιμότητος.

Ἄρθρ. 3. Ἡ ἐνέργεια εἶναι ἡ κατάστασις τοῦ ἀξιωματικοῦ τοῦ διωρισμένου εἴς τινα θέσιν τῶν σωμάτων τοῦ στρατοῦ, καθὼς καὶ τοῦ μὴ ἀνήκοντος μὲν εἴς τινα θέσιν τῶν σωμάτων τοῦ στρατοῦ ἀξιωματικοῦ, διωρισμένου δὲ προσκαίρως εἰς εἰδικήν τινα ὑπηρεσίαν ἢ ἀποστολήν.

Ἡ διαθεσιμότης εἶναι ἡ εἰδικὴ κατάστασις τῶν στρατηγῶν, τῶν συνταγματαρχῶν καὶ τῶν ἀξιωματικῶν τῶν ἐπιτελῶν τῶν διαμενόντων προσκαίρως ἄνευ θέσεως.

Περὶ ἀργίας.

Ἄρθρ. 4. Ἡ ἀργία εἶναι κατάστασις τοῦ ἀξιωματικοῦ τοῦ μὴ ἀνήκοντος εἴς τινα θέσιν τῶν σωμάτων τοῦ στρατοῦ.

Ἄρθρ. 5. Ὁ ἐν ἐνεργείᾳ ἀξιωματικὸς τίθεται εἰς ἀργίαν μόνον ἕνεκά τινος τῶν ἑξῆς αἰτιῶν·

Διαλύσεως σώματος,

Καταργήσεως θέσεως,

Ἐπανόδου ἐξ αἰχμαλωσίας, ἐὰν ἡ θέσις τοῦ αἰχμαλωτισθέντος ἀξιωματικοῦ ἐπληρώθη,

Χρονίου νοσήματος,

Ἀπολύσεως ἢ προσκαίρου παύσεως ἀπὸ τῆς θέσεως.

Ἄρθρ. 6. Ἡ εἰς ἀργίαν μετάθεσις τοῦ ἀξιωματικοῦ δι' ἀπολύσεως ἢ προσκαίρου παύσεως ἀπὸ τῆς θέσεώς του, ἀποφασίζεται ὑπὸ τοῦ Βασιλέως, ἐπὶ τῇ ἐκθέσει τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργοῦ, στηριζομένῃ ἐπὶ δικαιολογητικῶν ἐκθέσεων τῶν ἁρμοδίων στρατιωτικῶν ἀρχῶν.

Ἄρθ. 7. Οἱ ἐν ἀργίᾳ ἕνεκα διαλύσεως σώματος, καταργήσεως θέσεως ἢ ἐπανόδου ἐξ αἰχμαλωσίας ἀξιωματικοὶ ἀναλαμβάνουν τὸ ἥμισυ τῶν χηρευουσῶν θέσεων τοῦ βαθμοῦ των εἰς ὃ ἀνήκουσιν ὅπλον. Ἡ εἰς ἐνέργειαν ἀνάκλησις αὐτῶν γίνεται κατὰ λόγον ἀρχαιότητος, ὁ δὲ χρόνος τῆς τοιαύτης ἀργίας λογίζεται χρόνος πραγματικῆς ὑπηρεσίας ὡς πρὸς τὸ δικαίωμα τοῦ προβιβασμοῦ, τῆς διοικήσεως, τῆς ἀποτάξεως, καὶ τῆς ἀποστρατείας.

Ἄρθρ. 8. Οἱ ἕνεκα χρονίου νοσήματος καὶ οἱ δι' ἀπολύσεως ἢ προσκαίρου παύσεως ἀπὸ τῆς θέσεώς των, τιθέμενοι εἰς ἀργίαν ἀξιωματικοὶ ἀνακαλοῦνται μὲν εἰς ἐνέργειαν, ἀλλ' ὁ χρόνος καθ'ὃν διαμένουσιν ἐν ἀργίᾳ λογίζεται πραγματικὴ ὑπηρεσία ὡς πρὸς μόνον τὸ δικαίωμα τῆς ἀποτάξεως καὶ τῆς ἀποστρατείας.

Περὶ ἀποτάξεως.

Ἄρθρ. 9. Ἡ ἀπόταξις εἶναι ἡ κατάστασις τοῦ ἄνευ θέσεως ἀξιωματικοῦ, ἀνεπιδέκτου ὄντος ν' ἀνακληθῇ εἰς ἐνέργειαν καὶ μὴ ἔχοντος δικαίωμα πρὸς σύνταξιν ἀποστρατείας.

Ἄρθρ. 10. Ὁ ἀξιωματικὸς τίθεται εἰς ἀπόταξιν·

α') Ἕνεκα ἀνιάτου νοσήματος,

β') Ἕνεκα πειθαρχικῶν λόγων.

Περὶ ἀποτάξεως ἕνεκα ἀνιάτου νοσήματος.

Ἄρθρ. 11. Ἡ ἕνεκα ἀνιάτου νοσήματος εἰς ἀπόταξιν μετάθεσις τοῦ ἀξιωματικοῦ ἀποφασίζεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ περὶ στρατιωτικῶν συντάξεων νόμου.

Περὶ ἀποτάξεως ἕνεκα πειθαρχικῶν λόγων.

Ἄρθρ. 12. Αἱ περιπτώσεις, καθ' ἃς ὁ ἀξιωματικὸς τίθεται εἰς ἀπόταξιν ἕνεκα πειθαρχικῶν λόγων, εἰσὶν αἱ ἑξῆς·

Συνήθης ἀπρεπὴς διαγωγή,

Βαρεῖα πταίσματα περὶ τὴν ὑπηρεσίαν ἢ τὴν πειθαρχίαν,

Παραπτώματα ἀφορῶντα τὴν στρατιωτικὴν τιμήν,

Παράτασις ὑπὲρ τὰ τρία ἔτη ἐν ἀργίᾳ, ὑπὸ τοὺς ὁριζομένους ἐν τῷ κατωτέρῳ ἄρθρῳ ὅρους.

Ἄρθρ. 13. Ἡ ἕνεκα πειθαρχικῶν λόγων μετάθεσις εἰς ἀπόταξιν τῶν ἐν ἐνεργείᾳ καὶ ἐν ἀργίᾳ ἀξιωματικῶν ἀποφασίζεται ὑπὸ τοῦ Βασιλέως, ἐπὶ τῇ ἐκθέσει τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργοῦ, στηριζομένῃ εἰς τὴν γνωμοδότησιν ἀνακριτικοῦ συμβουλίου, τοῦ ὁποίου ἡ σύνθεσις καὶ ἡ διαδικασία θέλουν προσδιορισθῇ διὰ διοικητικοῦ κανονισμοῦ.

Ἡ διὰ παράτασιν ἀργίας ὑπὲρ τὰ τρία ἔτη εἰς ἀπόταξιν μετάθεσις τοῦ ἀξιωματικοῦ ἀποφασίζεται κατὰ γνωμοδότησιν ἀνακριτικοῦ συμβουλίου, ἐὰν κηρύξῃ αὐτὸν ἀνεπιδέκτον ν' ἀνακληθῇ εἰς ἐνέργειαν.

Αἱ γνωμοδοτήσεις τοῦ ἀνακριτικοῦ συμβουλίου τροποποιοῦνται μόνον ὑπὲρ τοῦ ἀξιωματικοῦ.

Περὶ ἀποστρατείας.

Ἄρθρ. 14. Ἡ ἀποστρατεία εἶναι ἡ τελευταία κατάστασις τοῦ ἀξιωματικοῦ, ἐπανερχομένου εἰς τὸν ἰδιωτικὸν βίον καὶ ἀπολαμβάνοντος τὴν κατὰ τὸν περὶ τούτου νόμον σύνταξιν.

Οὐδεὶς τίθεται αὐτεπαγγέλτως εἰς ἀποστρατείαν, εἰμὴ ἕνεκα ἀποδεδειγμένης ἀνικανότητος εἰς τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν.

ΚΕΦΑΛ. Γ'.

Περὶ ἀποδοχῶν.

Ἄρθρ. 15. Αἱ ἀποδοχαὶ τῶν ἐν ἐνεργείᾳ καὶ διαθεσιμότητι ἀξιωματικῶν κανονίζονται δι' ἰδιαιτέρου νόμου.

Ἄρθρ. 16. Οἱ παυθέντες ἐκ τῆς ἐνεργείας ἀξιωματικοὶ ἕνεκα διαλύσεως σώματος, καταργήσεως θέσεως, ἐπανόδου ἐξ αἰχμαλωσίας ἢ ἕνεκα νοσήματος, λαμβάνουσι τὸ ἥμισυ μόνον τῶν ἐν ἐνεργείᾳ ἀποδοχῶν αὐτῶν, ἀφαιρουμένου παντὸς ἐπιμισθίου καὶ πάσης ἀποζημιώσεως.

Οἱ δὲ παυθέντες ἐκ τῆς ἐνεργείας ἀξιωματικοὶ δι' ἀπολύσεως ἢ προσκαίρου παύσεως ἀπὸ τῆς θέσεώς των, λαμβάνουν ὡσαύτως τὰ δύο πέμπτα τοῦ αὐτοῦ μισθοῦ.

Ἄρθρ. 17. Ὁ εἰς ἀπόταξιν μετατεθεὶς ἀξιωματικὸς δὲν ἔχει δικαίωμα εἰς ἀποδοχάς, ἐὰν δὲν συνεπλήρωσε τὴν ὑπὸ τοῦ νόμου τῆς ἀπογραφῆς ὁριζομένην στρατείαν. Ὁ δὲ ἔχων ὑπηρεσίαν πλέον τοῦ χρόνου τούτου ἀπολαμβάνει τὰς παρὰ τοῦ νόμου τῶν συνταξέων ὁριζομένας ἀποδοχάς.

ΚΕΦΑΛ. Δ'.

Γενικοὶ ὁρισμοί.

Ἄρθρ. 18. Οἱ ὁρισμοὶ τοῦ παρόντος νόμου ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τοὺς ἀξιωματικοὺς τῆς στρατιωτικῆς οἰκονομίας καὶ ὑγείας.

Ἄρθρ. 19. Ὁ διὰ δικαστικῆς ἀποφάσεως καταδικασθεὶς εἰς φυλάκισιν ὑπερβαίνουσαν τοὺς ἓξ μῆνας ἀξιωματικὸς παύεται τῆς θέσεώς του, ἢ μετατίθεται εἰς ἀπόταξιν, συμφώνως μὲ τοὺς ὁρισμοὺς τῶν ἄρθρων 6 καὶ 13 τοῦ παρόντος νόμου.

Ἡ δὲ διάρκεια τῆς φυλακίσεως οὐδέποτε λογίζεται εἰς τὸν χρόνον τῆς πραγματικῆς ὑπηρεσίας οὐδὲ ὡς πρὸς τὴν ἀποστρατείαν.

Ἄρθρ. 20. Οἱ μέχρι τοῦδε ἐκτὸς ἐνεργείας, ἀξιωματικοὶ ὑπὸ διαφόρους τίτλους, οἷον ἀργίας, ἐκτὸς ἐνεργείας, καὶ διαθεσιμότητος, ὑπόκεινται εἰς τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου.

Ἄρθρ. 21. Αἱ ἀντιβαίνουσαι εἰς τὸν παρόντα νόμον διατάξεις καταργοῦνται.

Ἄρθρ. 22. Ἰδιαίτερος νόμος θέλει κανονίσει τὰ τῆς Φάλαγγος.

Εἰς τὸν Ἡμέτερον Ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν ἀνατίθεται ἡ ἐκτέλεσις τοῦ παρόντος νόμου.»

Μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν ἀπεφασίσθη νὰ ληφθῶσι παρὰ τῆς Βουλῆς ἀνάλογα ἀντίτυπα τοῦ Νομοσχεδίου τούτου, ἢ νὰ ἐκτυπωθῶσιν ὅμοια τοιαῦτα, καὶ ἀφοῦ διανεμηθῶσι πρὸς τοὺς ΚΚ. Γερουσιαστὰς, τὰ Τμήματα, συνελθόντα εἰς προεξέτασιν αὐτοῦ, νὰ ἐκλέξωσιν ἐπιτροπὴν πρὸς σύνταξιν τῆς ἀπαιτουμένης ἐκθέσεως.

Ἀνεγνώσθησαν ἔπειτα ὑπὸ τοῦ Κ. Γραμματέως δύο ἀναφοραὶ τῶν Γερουσιαστῶν ΚΚ. Σ. Θεοχαροπούλου καὶ Α. Λόντου, ἐξαιτουμένων, τοῦ μὲν τεσσαρακονθήμερον ἀπουσίας ἄδειαν, τοῦ δὲ τριακονθήμερον παράτασιν ἀδείας, καὶ ἀπεφασίσθη μετὰ διαφόρους παρατηρήσεις τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, εἰς ἐκεῖνον μὲν νὰ

παραχωρηθῇ ἡ ζητουμένη ἄδεια, εἰς τοῦτον δὲ νὰ προσδιορισθῇ ἡ ζητουμένη παράτασις μέχρι τῆς 15 Φεβρουαρίου.

Ἀνεγνώσθησαν ἀκολουθως δύω ἐκθέσεις τῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπῆς, καὶ ἀπεφασίσθη νὰ παρακατατεθῶσιν αὗται εἰς τὸ Γραφεῖον, πρὸς γνῶσιν ἑκάστου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, νὰ γίνῃ δὲ ἡ ἐπ' αὐτῶν συζήτησις κατὰ τὴν ἐπομένην συνεδρίασιν.

Ἔχουσι δὲ αἱ ἐκθέσεις αὗται ὡς ἕπεται.

ΕΚΘΕΣΙΣ

Τῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν Ἐπιτροπῆς.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Ἡ Ἐπιτροπὴ σας ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὰς ἐρεξῆς εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς Γερουσίας παρουσιασθείσας ἀναφοράς.

1) Ἀναφορὰν τοῦ Ἀθανασίου Καπλάνη ἐξ Ὕδρας ἀπὸ 8 Ἰουλίου 1850, ὑπ' ἀριθ. 116, ἐκθέτοντος τὰς ἐν τῷ ἱερῷ ἀγῶνι ἐκδουλεύσεις του ὡς πυροπλήστου, καὶ τὴν δυστυχῆ κατάστασιν τῆς οἰκογενείας του, καὶ ἐξαιτουμένου χρηματικήν τινα βοήθειαν πρὸς ἐξοικονόμησιν τῶν ἀναγκῶν του.

Ἡ Ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ συστηθῇ ἡ αἴτησις του εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ναυτικῶν.

2) Ἀναφορὰν τοῦ Βασιλείου Μοσράτου ἀπὸ 9 Ἰουλίου 1850, ὑπ' ἀριθ. 118, ὅστις ἐκθέτων τὰς πρὸς τὴν πατρίδα ἐκδουλεύσεις του, καὶ παραπονούμενος ὅτι ἀδικεῖται καὶ αὐτὸς καὶ ἡ οἰκογένειά του, ὡς μὴ λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν δικαίων του, ἐπικαλεῖται ὑπὲρ τῆς ἐκπληρώσεως αὐτῶν τὴν συνδρομὴν τῆς Γερουσίας.

Ἡ Ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ διευθυνθῇ ἡ παροῦσα εἰς τὸν Κ. Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν, διὰ νὰ συνεννοηθῇ μετὰ τοῦ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν, καὶ ἐνεργήσωσιν ἐκ συμφώνου περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ ἀναφερομένου ὅ,τι δίκαιον.

3) Ἀναφορὰν τῆς Ζωῆς Σπυρίδωνος Κούκη ἀπὸ 12 Ἰουλίου 1850, ὑπ' ἀριθ. 119, ἐξαιτουμένης νὰ τῇ χορηγηθῶσι, χάριν τῶν πρὸς τὴν πατρίδα ἐκδουλεύσεων τοῦ ἀνδρός της, δραχ. 150 τὰς ὁποίας χρεωστεῖ.

Ἡ Ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸν Κ. Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν διὰ νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὴν αἴτησιν τῆς ἀναφερομένης.

4) Ἀναφορὰν ἀπὸ 29 Ἰουλίου 1850 ὑπ' ἀριθ. 8, τῶν ἐν ταῖς ποινικαῖς φυλακαῖς Ναυπλίας κρατουμένων καταδίκων, παραπονουμένων ὅτι ἡ διδομένη εἰς ἕκαστον μερὶς ἠλαττώθη κατὰ

λεπτὰ 5, καὶ ἐξαιτουμένων τὴν κατάργησιν τῆς ἐλαττώσεως ταύτης.

Ἡ Ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ συστηθῇ ἡ αἴτησις τῶν ἀναφερομένων εἰς τὸν Κ. Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν.

5) Ἀναφορὰν ἀπὸ 16 Δεκεμβρίου 1850 ὑπ' ἀριθ. 28, τοῦ Ι. Δ. Βρατζάνου, ὅστις προτιθέμενος νὰ ἐκδώσῃ τὸ παρ' αὐτοῦ μεταφρασθὲν σύγγραμμα περὶ θεωρίας τῶν Κυβερνήσεων τοῦ Γάλλου Βαρῶνος Δὲ Βωζούρ, ἐπικαλεῖται τὴν συνδρομὴν τῆς Γερουσίας.

Ἡ Ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ ληφθῶσι δέκα σώματα ἐκ τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος συγγράμματος.

6) Ἀναφορὰν ἀπὸ 23 Νοεμβρίου 1850 ὑπ' ἀριθ. 29, τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Κωνσταντίνου Λεκατᾶ, ἐξαιτουμένου ἀνάλογον μηνιαίαν σύνταξιν χάριν τῶν πρὸς τὴν πατρίδα ἐκδουλεύσεών του.

Ἡ Ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κλπ.

7) Ἀναφορὰν ὑπ' ἀριθ. 33 τοῦ πρόσφυγος Ἰταλοῦ Ἐδουάρδου Φούσκου, ἐπικαλουμένου τὴν συνδρομὴν τῆς Γερουσίας ὑπὲρ τοῦ παρ' αὐτοῦ ἐκδοθέντος ποιήματος ἐπὶ Ψαλμῳδὸς τοῦ Σουλίου.

Ἡ Ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ ληφθῶσιν ἐκ τοῦ ποιήματος τούτου 25 σώματα.

8) Ἀναφορὰν ἀπὸ 22 Δεκεμβρίου 1850 ὑπ' ἀριθ. 35, τοῦ Ν. Κ. Ὀθωναίου, ὑποβάλλοντος εἰς τὴν Γερουσίαν βιβλίον τῆς παρ' αὐτοῦ γενομένης συλλογῆς ὅλων τῶν ἀπ' ἀρχῆς τῆς συστάσεως τῶν ταμείων ἐκδοθέντων Νόμων, Κανονισμῶν κλπ., περὶ λογιστικοῦ, καὶ ἐπικαλουμένου τὴν συνδρομήν της.

Ἡ Ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ τὸν συνδράμῃ ἡ Γερουσία διὰ τῆς παραλαβῆς πέντε σωμάτων ἐκ τοῦ βιβλίου τούτου.

9) Ἀναφορὰν ἀπὸ 26 Νοεμβρίου 1850 ὑπ' ἀριθ. 37, πέντε μελῶν τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου τοῦ Δήμου Ἀλιφείρας τῆς ἐπαρχίας Ὀλυμπίας, παραπονουμένων κατὰ τοῦ προέδρου τοῦ Συμβουλίου τούτου, ὡς δολιευθέντος τὴν πρᾶξιν τῆς ἀποκληρώσεως τοῦ δευτέρου τριτημορίου, καὶ ἐξαιτουμένων τὴν ἀκύρωσιν τῆς πράξεως ταύτης.

Ἡ Ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ διευθυνθῇ ἡ παροῦσα εἰς τὸν Κ. Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν διὰ νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὰ παράπονα τῶν ἀναφερομένων, καὶ νὰ ἐπιφέρῃ τὴν ἀνήκουσαν θεραπείαν, ἐὰν ταῦτα εἶσι δίκαια.

10) Ἀναφορὰν ἀπὸ 27 Νοεμβρίου 1850 ὑπ' ἀριθ. 38 τῶν μελῶν τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου τοῦ Δήμου Ἀλιφείρας τῆς Ἐπαρχίας Ὀλυμπίας, παραπονουμένων κατὰ τοῦ Ἐπάρχου τῆς Ἐπαρχίας των, ὡς διορίσαντος, ἐναντίον τοῦ Νόμου, δημοτικὸν εἰσπράκτορα τοῦ δήμου των, ἄνθρωπον ὁλοτελῶς ἀνίκανον, καὶ μὴ χαίροντα τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου.

Ἡ Ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

11) Ἀναφορὰν ἀπὸ 2 Δεκεμβρίου 1850 ὑπ' ἀριθ. 39, τῶν ἐξ Ἀνδριτζαίνης Κυρίων Μ. Χ. Κούμα, Π. Κανελλοπούλου, Δ. Παππαλεξίου, καὶ Ζ. Ν. Δημητρακοπούλου, οἵτινες ἐκθέτοντες τὴν ἐπίβουλον διαγωγὴν τοῦ δημαιρεσιάρχου Ἀνδριτζαίνης ἐπὶ τῶν προκαταρκτικῶν ἐργασιῶν τῆς δημαιρεσίας τοῦ δήμου των, παραπονοῦνται κατὰ τοῦ Ἐπάρχου Ὀλυμπίας ὡς ἀδιαφοροῦντος κατὰ τῶν παρανόμων πράξεων τοῦ εἰρημένου δημαιρεσιάρχου, καίτοι γνωστῶν οὐσῶν εἰς αὐτόν.

Ἡ Ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ διευθυνθῇ ἡ παροῦσα εἰς τὸν Κ. Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν διὰ νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὰ ἀναφερόμενα.

12) Ἀναφορὰν ὑπ' ἀριθ. 40, τῶν ἐνταῦθα προσφύγων Ἰταλῶν, οἵτινες μαθόντες ὅτι πρόκειται νὰ διαταχθῇ παρὰ τῆς Κυβερνήσεως ἡ διάλυσις τῆς συστηθείσης παρ' αὐτῶν Ἐπιτροπῆς, παρ' ἧς ἐλάμβανον βοήθειάν τινα, ἐκθέτουσι τὴν οἰκτρὰν κατάστασιν εἰς τὴν ὁποίαν θέλουν εὑρεθῇ ἕνεκα τούτου, καὶ ἀφιεροῦσι τὴν τύχην των εἰς τὰ εὐγενῆ αἰσθήματα τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν.

Ἡ Ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

13) Ἀναφορὰν ἀπὸ 11 Ἰανουαρίου 1851, ὑπ' ἀριθ. 41, τοῦ Χαρλ. Λοντοτζακίρη, ἐπικαλουμένου τὴν πρόνοιαν τῆς Γερουσίας ὑπὲρ τῆς πρὸς αὐτὸν πληρωμῆς ὅλου περίπου χιλιάδων δραχ. αἵτινες τῷ καθυστεροῦνται ἀπὸ μισθοῦ του, χρηματίσαντος ἀστυνόμου Καλαβρύτων κατὰ τὸ 1832, καὶ περὶ τῶν ὁποίων ἡ Βουλὴ ἐξεφράσθη ὅτι ὑπάγονται εἰς τὸν § γ'. τοῦ ἄρθρ. 105. τοῦ Συντάγματος.

Ἡ Ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 15 Ἰανουαρίου 1851.

Ἡ Ἐπιτροπή

Χ. Παππαπολίτης. Α. Μοναρχίδης.
Δρ. Μανούλας. Ἰω. Θεοτόκης.

Ἡ ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν Ἐπιτροπὴ ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὰς ἑρεξῆς εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς Γερουσίας παρουσιασθείσας ἀναφοράς.

1) Τὴν ὑπ' ἀριθ. **42**, ἀπὸ **10** Ἰανουαρίου ε. ἐ. δημοτῶν τινων τοῦ δήμου Ἀνδριτζαίνης τῆς Ὀλυμπίας, παραπονουμένων κατὰ τοῦ Γραμματέως τοῦ Ἐπαρχείου Ὀλυμπίας καὶ ἐκείνου τῆς Νομαρχίας Μεσσηνίας, ὡς παρανόμως διεξαγαγόντων τὰς δημαιρεσίας τοῦ δήμου των.

Ἡ Ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

2) Τὴν ὑπ' ἀριθ. **48**, ἀπὸ **19** Ἰανουαρίου ε. ἐ. τῆς Ἀγγελικῆς χήρας τοῦ Νικηταρᾶ, δι' ἧς ὑπενθυμίζουσα τὰς ὑπὲρ τοῦ ἔθνους ἐκδουλεύσεις τοῦ Τουρκοφάγου ὀνομασθέντος συζύγου της, ἐξαιτεῖται δικαιοσύνην ὑπὲρ τῆς ἀναξίως πασχούσης οἰκογενείας του.

Ἡ Ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ διευθυνθῇ ἡ παροῦσα ἐπὶ συστάσει εἰς τὸν Κ. Ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν διὰ νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὴν αἴτησιν τῆς ἀναφερομένης καὶ ἐνεργήσῃ τὰ δέοντα.

3) Τὴν ὑπ' ἀριθ. **53**, ἀπὸ **10** Ἰανουαρίου ε. ἐ. τοῦ Α. Ν. Ἀποστόλη, δι' ἧς ὑπομιμνήσκων τὴν ἀπὸ **14** Ἰουλίου π. ἐ. ἀναφοράν του πρὸς τὴν Γερουσίαν, ἐξαιτεῖται ἐπανειλημμένως τὴν πληρωμὴν τοῦ τιμήματος τοῦ πλοίου τοῦ μακαρίτου Ν. Ἀποστόλη, ἀγορασθέντος ἐπὶ Κυβερνήτου, καὶ τεθέντος τοῦ τιμήματος αὐτοῦ ἐν τῇ Ἐθνικῇ Τραπέζῃ.

Ἡ Ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ διευθυνθῇ ἡ παροῦσα εἰς τὸν Κ. Ὑπουργὸν τῶν Ναυτικῶν διὰ νὰ ἐνεργήσῃ ὅ,τι ἐγένετο καὶ ἐπὶ τῶν τῆς αὐτῆς φύσεως ἀπαιτήσεων.

4) Τὴν ὑπ' ἀριθ. **54**, ἀπὸ **23** Ἰανουαρίου ε. ἐ. τῆς Βασιλικῆς χήρας τοῦ Γ. Κίτζου, ἐξαιτουμένης, χάριν τῶν πρὸς τὴν πατρίδα ἐκδουλεύσεων τοῦ συζύγου της, σύνταξιν ἀνάλογον μὲ τὰς ἀνάγκας τῆς οἰκογενείας της, εἰς ἀξιοδάκρυτον κατάστασιν εὑρισκομένης.

Ἡ Ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ συστηθῇ ἡ παροῦσα εἰς τὸν Κ. Ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν διὰ νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὴν δυστυχῆ κατάστασιν τῆς ἀναφερομένης καὶ τῆς οἰκογενείας της, καὶ λάβῃ τὴν ἀνήκουσαν πρὸς περιθαλψιν αὐτῆς πρόνοιαν, καθ' ὅσον ἡ οἰκογένεια αὕτη εἶναι παντάπασιν ἄπορος.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν **29** Ἰανουαρίου **1851**.

Ἡ Ἐπιτροπὴ

Δρ. Μανσόλας. Ἰω. Θεοτόκης. Χ. Παπαπολίτης.

Ἑπομένως, μὴ ὑπάρχοντος ἄλλου τινὸς ἀντικειμένου πρὸς συζήτησιν, ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος

Α. ΔΕΛΙΓΙΑΝΝΗΣ.

Οἱ Ἀντιπρόεδροι

Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ.

Τ. ΜΑΓΓΙΝΑΣ.

Οἱ Γραμματεῖς

Αθ. Γρηγοριάδης.

Ι. Παξιμάδης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῇ 6 Φεβρουαρίου 1851, ἡμέρᾳ Τρίτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων **28** μελῶν, ὁ Κ. Πρόεδρος κηρύττει τὴν ἔναρξιν τῆς Συνεδριάσεως.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης, ἀναγνωσθέντα, ἐπικυροῦνται, μηδεμιᾶς ἐνστάσεως γενομένης.

Μετὰ ταῦτα παρελθὼν ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἀνέγνω Νομοσχέδιον περὶ συμπληρώσεως ἄρθρων τινῶν τοῦ περὶ δήμων Νόμου, καὶ τὴν αἰτιολογικὴν αὐτοῦ ἔκθεσιν, ἔχοντα οὕτως.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ περὶ Δήμων Νόμου παρεστρέβλωσαν κενά τινα ἐν αὐτῷ καὶ ἰδίως κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν δημαιρεσιῶν· ἡ σπουδαιότης τῶν μὴ προβλεπομένων ὑπὸ τοῦ Νόμου περιπτώσεων μοὶ ἐπέβαλε τὸ καθῆκον, Κύριοι, νὰ προνοήσω περὶ τῆς συμπληρώσεως τοῦ Νόμου· ἐφ' ᾧ καὶ συνέταξα Νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, λαμβάνω τὴν τιμὴν, τῇ ἀδείᾳ τῆς Α. Μεγαλειότητος, νὰ εἰσαγάγω εἰς ὑμᾶς. Κρίνω ἐν τοσούτῳ ἀναγκαῖον νὰ προσθέσω ἐνταῦθα παρατηρήσεις τινάς, αἵτινες καὶ τὴν ἀνάγκην τοῦ Νομοσχεδίου θέλουσι καταστήσει πρόδηλον, καὶ τὰς διατάξεις αὐτοῦ θέλουσι δικαιολογήσει.

Ἀ. Κατὰ τὸν Νόμον τῆς **24** Ἀπριλίου **1834**, τοῦ ὁποίου ἡ ἰσχὺς περιωρίζετο εἰς ἐκείνην μόνην τὴν ἐποχὴν τῆς πρώτης τῶν δημαιρεσιῶν ἐνεργείας, τὰ μὲν ἔργα τοῦ δημαιρεσιάρχου

ἀνετίθεντο εἰς τοὺς εἰρηνοδίκας, αἱ δ' ἐπὶ τῶν παραπόνων καὶ τῆς δημαιρεσίας ἐπιτροπαὶ τοῦ ἄρθρου 66 καὶ 67 τοῦ περὶ Δήμων Νόμου τῆς 27 Δεκεμβρίου 1833 ἐσχηματίζοντο ἐξ ἑνὸς τῶν μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ὑπαρχόντων Δημογερόντων καὶ δύο δημοτῶν δεδοκιμασμένης τιμιότητος, ἀμεροληψίας καὶ ἱκανότητος· τὰ μέλη δὲ ταῦτα διωρίζοντο ὑπὸ τοῦ Νομάρχου ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ ἁρμοδίου Ἐπάρχου.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 59 τοῦ περὶ Δήμων Νόμου, ὁ Βασιλεὺς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ διαλύῃ τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον· κατὰ δὲ τὰ ἄρθρα 66 καὶ 67 αὐτοῦ αἱ ἐπιτροπαὶ ἐπὶ τῶν παραπόνων καὶ τῆς δημαιρεσίας ἐκλέγονται ὑπὸ τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου· ἐγεννήθη ὅθεν ἡ ἀπορία πόθεν θέλουσι ληφθῆ τὰ μέλη τῶν ἐπιτροπῶν τούτων, ὅταν, διαλυθέντος κατὰ τὸ ἄρθρον 59 Δημοτικοῦ τινος Συμβουλίου, ἐνεργῆται ἡ πρὸς ἀντικατάστασιν αὐτοῦ ἐκλογή, ἡ δ' ἀπορία αὕτη περιέφερεν εἰς ἀπείρους δυσχερείας τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν, ἐπενεγκοῦσα τὴν βλάβην οὐσιωδῶν συμφερόντων τῶν Δήμων καὶ τῆς Ἐπικρατείας.

Τὸ ὑπὸ τὴν ἐπιψήφισίν Σας ὑποβαλλόμενον Νομοσχέδιον, δὲν παρεδέχθη τὴν ἀνωτέρω σημειωθεῖσαν διάταξιν τοῦ προσωρινοῦ Νόμου τοῦ 1834, διότι οὗτος κατάλληλος εἰς τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, δὲν ἦτον ἤδη ἐφαρμοστὸς, ὅτε τὸ δημοτικὸν σύστημα ἐπὶ τοσοῦτον ἀνεπτύχθη. Καὶ διὰ μὲν τοῦ Νομοσχεδίου, ὡς εἰς τὴν Βουλὴν προεβλήθη, τὰ μέλη τῶν ἐπιτροπῶν τούτων ἤθελον ληφθῆ παρὰ τοῦ Νομάρχου ἐκ τῶν μᾶλλον φορολογουμένων, τῶν κατὰ τὴν τελευταίαν δημοτικὴν ἐκλογὴν ἀπαρτισάντων τὸ Δημαιρεσιακὸν Συνέδριον· ἐν ἐλλείψει δὲ καταλόγου τοιούτου, ἐξ ἴσου ἀριθμοῦ τῶν μᾶλλον φορολογουμένων, κατὰ τὰ βιβλία τῶν ἀμέσων φόρων τοῦ προηγουμένου ἔτους, τοῦ ὁποίου ἡ ὁλοσχερὴς τῶν δημοτῶν φορολογία ἐβεβαιώθη. Κατὰ δὲ τὴν ἐν τῇ Βουλῇ γενομένην ἐπὶ τούτου συζήτησιν, ἐπείσθην, ἵνα παραδεχθῶ ἀντὶ τούτου τὴν ἐν τῷ ὑποβαλλομένῳ νῦν εἰς ὑμᾶς Νομοσχεδίῳ περιεχομένην διάταξιν, καθ' ἣν τὰ μέλη τῶν ἐπιτροπῶν τούτων θέλουσιν ἐξάγεσθαι διὰ κλήρου, ὑπὸ τοῦ Προέδρου τοῦ ἁρμοδίου Δικαστηρίου τῶν Πρωτοδικῶν ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει, ἐκ τῶν ἀπ' ἀρχῆς τῆς συστάσεως τῶν Δήμων χρηματισάντων Δημοτικῶν Συμβούλων, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα πέμπονται εἰς αὐτὸν παρὰ τοῦ ἁρμοδίου Ἐπάρχου.

Β'. Ὑπῆρχε προσέτι ἐν τῷ εἰς τὴν Βουλὴν εἰσαχθέντι Νομοσχεδίῳ διάταξις, δι' ἧς ἀπηγορεύετο ν' ἀποτελέσωσι μέρος τῶν ἐπιτροπῶν τούτων, ἢ νὰ ἐκλεχθῶσιν ὡς κύριοι, ἢ συμπληρωτικὰ

μέλη τοῦ Συμβουλίου κατὰ τὴν εὐθὺς μετὰ τὴν διάλυσιν ἐνεργουμένην ἐκλογήν, τὰ μέλη ἐκεῖνα τοῦ διαλυθέντος Δημοτικοῦ Συμβουλίου, ἕνεκα τῶν ὁποίων προῆλθεν ἡ διάλυσις· ἀλλὰ πρὸ τῆς ἐν τῇ Βουλῇ γενομένης συζητήσεως, ἐθεώρησα ὠφέλιμον νὰ παραδεχθῶ τὴν ὁλοσχερῆ τῆς διατάξεως ταύτης διαγραφὴν· ἐφ' ᾧ καὶ δὲν περιέχεται ἐν τῷ εἰς ὑμᾶς ὑποβαλλομένῳ νῦν Νομοσχεδίῳ.

Γ'. Κατὰ τὸ ἄρθρον 39 τοῦ περὶ Δήμων Νόμου τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον σύγκειται εἰς μὲν τοὺς Δήμους Α'. τάξεως ἀπὸ 18 μέλη, εἰς τοὺς τῆς Β'. ἀπὸ 12, καὶ εἰς τοὺς τῆς Γ'. ἀπὸ 6· κατὰ δὲ τὸ ἄρθρον 70 τοῦ αὐτοῦ ὑπάρχουσι σὺν τούτοις καὶ μέλη συμπληρωτικά, ὄντα εἰς μὲν τοὺς Δήμους Α'. τάξεως 9, εἰς δὲ τοὺς τῆς Β'. 6, καὶ εἰς τοὺς τῆς Γ'. 3· κατὰ δὲ τὸ 58 ἄρθρον, συμπεσούσης μιᾶς τῶν περιπτώσεων τῶν ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 43 προβλεπομένων, ἢ ἀποβιώσαντός τινος κυρίου μέλους τοῦ Συμβουλίου, εἰσέρχεται εἰς ἀναπλήρωσίν του ἐν αὐτῷ τὸ πλησιέστερον συμπληρωτικόν, τὸ ὁποῖον διαμένει ἐν τῷ Συμβουλίῳ ἐφ' ὅσον καὶ τὸ ἐκλιπὸν κύριον ἤθελε διαμένει. Συνέβη ὅμως νὰ κενωθῶσι τοιαῦται θέσεις Συμβούλων, ἕνεκα τῶν ῥηθεισῶν φυσικῶν, ἢ νομίμων αἰτιῶν, ὥστε οὐδὲ τῶν συμπληρωτικῶν τούτων ὁ ἀριθμὸς νὰ ἀρκῇ πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ Σώματος κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 56 τοῦ Νόμου. Ἐκ τούτου δὲ κίνδυνος λίαν σοβαρὸς νὰ ἀπειλῇ τὰ τοῦ Δήμου συμφέροντα.

Τὸ κενὸν τοῦτο συμπληροῖ ἡ διάταξις τοῦ 2 ἄρθρου τοῦ ὑπὸ τὴν ψῆφόν σας εἰσαγομένου Νομοσχεδίου, καθ' ἣν θέλει ἐνεργεῖσθαι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἐκλογὴ νέων κυρίων τε καὶ συμπληρωτικῶν μελῶν, δι' ἀντικατάστασιν τῶν ἐλλειπόντων μελῶν πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ συμβουλίου, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ τελευταίου δημαιρεσιακοῦ καταλόγου καὶ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ προηγουμένου ἄρθρου.

Τὴν διάταξιν ταύτην περιεχομένην αὐτολεξεὶ ἐν τῷ Νομοσχεδίῳ καὶ ὅτε εἰς τὴν βουλὴν ὑπεβλήθη, ἐπεψήφισε καὶ αὕτη.

Δ'. Συνέβη ἐπίσης πολλάκις ὅ,τε δήμαρχος καὶ οἱ δημαρχικοὶ πάρεδροι δήμου τινὸς νὰ ἐκλείψωσιν ἕνεκα φυσικῶν, ἢ νομίμων αἰτιῶν, καὶ νὰ μὴν ὑπολειφθῇ ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ δήμου εἰμὴ εἷς δημαρχικὸς πάρεδρος, ὅστις γνωρίζων ὅτι δὲν ἔχει τὸν ἀντικαταστήσοντα, καὶ εἰς παραδιάσεις τῶν καθηκόντων του ἀδεῶς περιέπιπτε καὶ τὴν ἐνέργειαν τῶν δημαιρεσιῶν πρὸς ἐκλογὴν τῶν νέων δημοτικῶν ἀρχῶν ἢ πρὸς ἀναπλήρωσιν τῶν ἐκλειψασῶν κατὰ τὸ ἄρθρ. 89 ἐπ' ἄπειρον παρέτεινε, καὶ τέλος, διὰ δικα-

γωγῆς ἀνοικείου εἰς τὸν προορισμόν του ἐπεβάλετο εἰς τὸν δῆμον, ἡ δὲ Κυβέρνησις μηδὲν δυναμένη νὰ πράξῃ ἐμένεν εἰς ἀπραξίαν. Περὶ τούτου προέβλεψε τὸ ἄρθρ. 3 τοῦ Νομοσχεδίου, τὸ ὁποῖον οὐδεμίαν ὑπέστη κατὰ τὴν ἐν τῇ βουλῇ συζήτησιν τροπολογίαν, εἰμὴ μόνον ὅτι κατ' αὐτ' αὐτὴν ἐθεώρησα καλὸν νὰ παραδεχθῶ νὰ προστεθῇ εἰς ὅρος πρὸς ἐφαρμογὴν τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ ἤτοι νὰ προϋπάρχῃ ἡ διάλυσις τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου καὶ νὰ συμβῇ νὰ ἐκλείψωσιν ὅτε δήμαρχος καὶ οἱ δημαρχικοὶ πάρεδροι πρὸ τῆς ἐκλογῆς τοῦ νέου συμβουλίου. Κατὰ τοῦ ἄρθρου τούτου τὴν διάταξιν ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὰ ἐπὶ τῶν ἐκλογῶν κατὰ τὸν περὶ δήμων νόμον ἔργα τῶν δημάρχων θέλουν ἐνεργεῖσθαι ὑπὸ τοῦ εἰρηνοδίκου τῆς περιφερείας.

Ε'. Ἡ ἀπορία ἡ προκαλέσασα τὴν διάταξιν τοῦ 1 ἄρθρ. τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου, παρέστη κατὰ φυσικὸν λόγον ἐν ταῖς περιπτώσεσι τῆς διαιρέσεως, ἢ τοῦ νεοσχηματισμοῦ δήμου τινός, ὡς ἐπίσης καὶ ἐν ταῖς περιπτώσεσιν ἐκείναις τῆς συγχωνεύσεως, ἢ τροποποιήσεως αὐτῶν, καθ' ἃς δὲν ἐδύναντο νὰ ἐφαρμοσθῶσιν αἱ διατάξεις τοῦ ἀπὸ 16/28 Σεπτεμβρίου 1840 Νόμου περὶ τροποποιήσεως τῶν ἄρθρων 58—66 καὶ 67 τοῦ περὶ δήμων Νόμου.

Περὶ τῆς συμπληρώσεως τοῦ κενοῦ τούτου προέβλεψεν ἐπίσης τὸ Νομοσχέδιον διὰ τῶν διατάξεων τοῦ 4 ἄρθρου αὐτοῦ, καθ' ἃ αἱ ἐκλογαὶ καὶ εἰς τὰς περιπτώσεις ταύτας θέλουσιν ἐνεργεῖσθαι κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 1 καὶ 3 τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου.

Οἱ λόγοι ὅμως οἱ κατὰ τὴν ἐν τῇ βουλῇ ἐπὶ τούτου συζήτησιν προταθέντες μ' ἔπεισαν νὰ παραδεχθῶ ἵνα μεταβληθῇ κατά τι τοῦ ἄρθρου τούτου ἡ διάταξις, καὶ οὕτω καθ' ἃ νῦν εἰσάγεται εἰς ὑμᾶς, θέλουν ἐφαρμόζεσθαι αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρ. 1 καὶ 3 αὐτοῦ εἰς τὰς περιπτώσεις καθ' ἃς συγχωνευθέντων, ἢ τροποποιηθέντων τινῶν δήμων, δὲν δύνανται νὰ ἐφαρμοσθῶσιν αἱ διατάξεις τοῦ Νόμου τῆς 16/28 Σεπτεμβρίου 1840· θέλει δὲ εἶσθαι ἐν ἰσχύϊ ὁ προσωρινὸς Νόμος τοῦ 1834 ἐπὶ τῶν ἐνεργουμένων εἰς τοὺς διαιρουμένους ἢ νεοσχηματιζομένους δήμους ἐκλογῶν, ἐὰν δὲν ὑπάρχωσιν ἐν αὐτοῖς μέλη δημοτικοῦ συμβουλίου πρὸς σχηματισμὸν ἐπιτροπῶν.

Μετὰ τὰ ἐκτεθέντα, τὰ ὁποῖα πέπεισμαι ὅτι θέλουσι κατα-δείξει εἰς ὑμᾶς τὴν ἀνάγκην, ἥτις ἐπροκάλεσε τοῦ Νομοσχεδίου τούτου τὴν ὕπαξιν, καὶ τὸ σύλλογον τῶν διατάξεων αὐτοῦ θεωρῶ περιττὸν νὰ ἐκτείνω τὴν παροῦσαν, περιοριζόμενος μόνον νὰ συστήσω εἰς ὑμᾶς τὴν ταχεῖαν αὐτοῦ ἐπιψήφισιν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 6 Φεβρουαρίου 1851.

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργὸς Γ. ΝΟΤΑΡΑΣ.

ΟΘΩΝ

ΕΛΕΟΙ ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἑπόμενον Νομοσχέδιον θέλει εἰσαχθῇ καὶ εἰς τὴν Γερουσίαν, ὅπως ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἐψηφίσθη, ὑπὸ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργοῦ καὶ ὑποστηριχθῇ ὑπ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρ. 1. Διαλυομένου, δυνάμει τοῦ ἄρθρ. 59 τοῦ περὶ δήμων νόμου, τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου, καὶ ἐνεργουμένης νέας ἐκλογῆς, ἐξάγεται διὰ κλήρου διπλάσιος ἀριθμὸς τῶν μελῶν τῶν κατὰ τὰ ἄρθρα 66 καὶ 67 τοῦ περὶ δήμων νόμου ἐπιτροπῶν, παρὰ τοῦ προέδρου τοῦ δικαστηρίου τῶν πρωτοδικῶν, ἐν δημοσίᾳ τούτου συνεδριάσει, ἐκ τῶν χρηματισάντων ἀπ' ἀρχῆς τῆς συστάσεως τῶν δήμων δημοτικῶν συμβούλων, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα πέμπονται εἰς τὸν πρόεδρον τῶν πρωτοδικῶν παρὰ τοῦ ἀρμοδίου ἐπάρχου· τὰ πρῶτα τῶν ἐξαχθέντων ὀνομάτων ἀποτελοῦσι τὰ μέλη τῶν ῥηθεισῶν ἐπιτροπῶν, τὰ δὲ λοιπὰ εἶναι ἀναπληρωτικά, λαμβάνοντα τὴν θέσιν τῶν πρώτων, ὅταν ταῦτα κωλύωνται.

Περὶ τῆς γενομένης κληρώσεως συντάσσεται ἔκθεσις ὑπογραφομένη παρ' ὅλων τῶν μελῶν τοῦ δικαστηρίου, καὶ ἀποστέλλεται ἀντίγραφον αὐτῆς ἐπικυρωμένον εἰς τὸν ἀρμόδιον ἔπαρχον, διὰ νὰ ἐνεργηθῶσι τὰ περαιτέρω.

Ἄρθρ. 2. Ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν ἕνεκεν ἀποδημίας, διαρκοῦς ἀπουσίας ἢ νοσήματος, ἢ ἕνεκα νομίμων ἄλλων αἰτιῶν, δὲν ὑπάρχει ὁ ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς κυρίων ἢ συμπληρωτικῶν μελῶν εἰς καταρτισμὸν δημοτικοῦ τινος συμβουλίου, διατάσσεται ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ τελευταίου δημαιρεσιακοῦ καταλόγου, καὶ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ προηγουμένου ἄρθρου, ἐκλογὴ νέων κυρίων καὶ συμπληρωτικῶν μελῶν, εἰς ἀντικατάστασιν τῶν ἐλλειπόντων, πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου.

Τὰ ἐκ τῆς ἐκλογῆς ταύτης προερχόμενα μέλη ὀφείλουν νὰ διατελῶσιν εἰς τὴν ὁποίαν ἐξελέχθησαν θέσιν, ἐφ' ὅσον χρόνον ἤθελον διατελεῖ καὶ οἱ ἀντικαθιστάμενοι.

Ἄρθρ. 3. Ὁσάκις διαλυθῇ δημοτικὸν συμβούλιον καὶ πρὸ τῆς ἐκλογῆς τοῦ νέου συμβῇ νὰ λείψωσιν, ἕνεκα φυσικῶν ἢ νομίμων ἄλλων αἰτιῶν, ὅ τε δήμαρχος καὶ οἱ δημαρχικοὶ πάρεδροι, τὰ ἀνατιθέμενα ὑπὸ τοῦ περὶ δήμων νόμου εἰς τοὺς δημάρχους καθήκοντα ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν δημοτικῶν συμβούλων ἐνεργοῦνται ὑπὸ τοῦ εἰρηνοδίκου τῆς περιφερείας. Ὅπου δ' ὑπάρχουσι πλείονες, ὑπὸ τοῦ κατὰ τὸν διορισμὸν αὐτῶν ἀρχαιοτέρου.

Ἄρθρ. 4. Εἰς τοὺς διαιρουμένους ἢ νεοσχηματιζομένους δήμους, εἰς οὓς τυχὸν δὲν ὑπάρχουσι μέλη δημοτικοῦ συμβουλίου πρὸς σχηματισμὸν τῶν δημαιρεσιακῶν ἐπιτροπῶν, αἱ ἐκλογαὶ ἐνεργοῦνται κατὰ τὸν προσωρινὸν νόμον περὶ ἐκλογῶν τοῦ 1834.

Κατὰ τὰ ἄρθρ. 1 καὶ 2 ἐνεργεῖται καὶ ἡ ἐκλογὴ τῶν συγχωνευομένων ἢ τροποποιουμένων δήμων, ὁπόταν περιστάσεις καθιστῶσιν ἀδύνατον τὴν ἀποπεράτωσιν αὐτῆς, κατὰ τὸν ἀπὸ 16/28 Σεπτεμβρίου 1840 νόμον, περὶ τροποποιήσεως τῶν ἄρθρων 58, 66—67 τοῦ περὶ δήμων νόμου.

Ἄρθρ. 5. Οἱ δυνάμει τοῦ παρόντος νόμου ἐνεργοῦντες χρέη δημαιρεσιάρχου εἰρηνοδίκαι ὑπάγονται, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὑπηρεσίαν των ταύτην, εἰς τὰς ἀμέσους διαταγὰς τοῦ νομάρχου ἢ ἐπάρχου, καὶ ὑπόκεινται εἰς τὰς ποινὰς τὰς ὁριζομένας ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 47 τοῦ ἀπὸ 8/20 Ἰουνίου 1834, περὶ δημαιρεσιακῶν ὁδηγιῶν Β. διατάγματος.»

Ἀθήνησι, τῇ 1 Φεβρουαρίου 1851.

Ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως
Ἡ Βασίλισσα
ΑΜΑΛΙΑ

Γ. ΝΟΤΑΡΑΣ.

Μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν ἀπεφασίσθη νὰ ἐκτυπωθῶσι καὶ διανεμηθῶσι τό τε Νομοσχέδιον καὶ ἡ ἔκθεσις πρὸς τοὺς ΚΚ. Γερουσιαστάς, καὶ συνελθόντα τὰ τμήματα εἰς προεξέτασιν αὐτοῦ, νὰ ἐκλέξωσιν ἐπιτροπὴν πρὸς σύνταξιν τῆς ἀπαιτουμένης ἐκθέσεως.

Προβάσης ἑπομένως τῆς Γερουσίας εἰς τὴν συζήτησιν τῶν ἐκθέσεων τῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν Ἐπιτροπῆς, καὶ ἀναγνωσθείσης ὑπὸ τοῦ Κ. Γραμματέως τῆς γνωμοδοτήσεως αὐτῆς ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 42 ἀναφορᾶς δημοτῶν τινων τοῦ δήμου Ἀνδριτζαίνης, παραπονουμένων κατὰ τῶν γραμματέων τοῦ Ἐπαρχείου Ὀλυμπίας καὶ τῆς Νομαρχίας Μεσσηνίας, ὡς διεξαγαγόντων παρανόμως τὰς δημαιρεσίας τοῦ δήμου των, ὁ

Γερουσιαστὴς Κ. Κανελλόπουλος λαβὼν τὸν λόγον ἐξέθηκε τὰ ἀκόλουθα.

Πολλαὶ τοιαῦται ἀναφοραὶ περὶ παρανομιῶν ἐλθόντων εἰς τὴν Γερουσίαν καὶ παρεπεμφθησαν συστημέναι πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν, ἀλλ' οὐδὲν ἀποτέλεσμα ἐφάνη, καὶ ὡς ἐκ τούτου αἱ παρανομίαι ἐπλεόνασαν. Κατὰ τὸ ἔτος 1849, γνωστοῦ γεννηθέντος, ἐξ ἀναφορᾶς τοῦ τότε ἐπάρχου Χωματιανοῦ, ὅτι τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον τοῦ Δήμου Ἀρείνης δὲν συνέρχεται πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων του, τὸ Ὑπουργεῖον διέταξε τὸν Ἔπαρχον ἵνα φροντίσῃ νὰ πείσῃ τὰ ἀρνούμενα μέλη νὰ συνέλθωσι, καὶ ἐν ἀποτυχίᾳ νὰ ἀναπληρώσῃ αὐτὰ διὰ τῶν παραπληρωματικῶν· ἀλλ' ἐπειδὴ τά τε κύρια καὶ παραπληρωματικὰ μέλη δὲν ἦτον εἰμὴ δώδεκα, ἀποβιωσάντων τῶν ἄλλων, τὸ Ὑπουργεῖον διὰ δευτέρας διαταγῆς του, ἐκθέσαν πρὸς τὸν Ἔπαρχον ὅτι τὴν τοιαύτην περίπτωσιν δὲν προβλέπει ὁ Νόμος, διέταξε κατ' ἐπανάληψιν αὐτὸν νὰ φροντίσῃ διὰ τῶν προτροπῶν καὶ τῶν δυνατῶν μέσων τὴν συγκάλεσιν τοῦ ῥηθέντος δημοτικοῦ συμβουλίου, συνελθόντος ἐπὶ τέλους δυνάμει τῶν ἀναγκαστικῶν μέτρων τῶν ληφθέντων ὑπὸ τοῦ Κ. Ἐπάρχου. Τὸ αὐτὸ συνέβη καὶ ἐπὶ τῆς ὑπουργείας τοῦ νῦν ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Κ. Ὑπουργοῦ, τούτέστι τρία μέλη τοῦ εἰρημένου Δημοτικοῦ Συμβουλίου δυστροποῦντα δὲν ἤθελον νὰ συνέλθωσιν εἰς συνεδρίασιν· τούτου γενομένου, ὁ μὲν Κ. Ἔπαρχος Ὀλυμπίας, ἀντὶ νὰ καταγγείλῃ τὰ δυστροποῦντα ταῦτα τρία μέλη, κατήγγειλε τὰ ἐπίλοιπα συνελθόντα ὀκτώ, ὁ δὲ Ὑπουργὸς ἀντὶ νὰ συμμορφωθῇ μὲ τὴν προλαβοῦσαν καὶ νόμιμον ἐνέργειαν τοῦ προκατόχου του, παρανόμως καὶ ἄνευ τινὸς ἄλλης ἀφορμῆς ἔπαυσε τοὺς εἰρημένους δημοτικοὺς συμβούλους, καὶ ἀνεπλήρωσεν αὐτοὺς οὐχὶ δι' ἐπιλαχόντων ἀλλὰ δι' ἁπλῶν ἄλλων δημοτῶν ὀνομασθέντων ὡς μᾶλλον φορολογουμένων, καὶ οὕτως ἐπὶ τῇ βάσει τοιούτου παρανόμως συγκεκροτημένου δημοτικοῦ συμβουλίου, καὶ δημαιρεσιακοῦ Συνεδρίου, ἐγένετο ἡ ἐκλογὴ τοῦ περὶ οὗ πρόκειται Δήμου, ἐγκριθεῖσα μὲ τρομερὰν καταπάτησιν τοῦ Νόμου ὑπὸ τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ.

Ἔρθασαν ἀκολούθως ἡ ἐποχὴ τῆς δημοτικῆς ἐκλογῆς τοῦ Δήμου Ἀνδριτζαίνης· εἰς τὸν Δῆμον αὐτὸν ἀφοῦ ἐπαύθη παρανόμως ὁ Δήμαρχος ἐπὶ λόγῳ ἀρνήσεως ὑπηρεσίας, καὶ ἄνευ τῆς εἰσαγωγῆς του εἰς δίκην, ἀνέλαβε τὰ καθήκοντα αὐτοῦ ὁ Πάρεδρος· οὗτος συντάξας τὴν Δημαιρεσιακὸν κατάλογον, καὶ ἐνεργήσας, σύμφωνα μὲ τὴν ἔγγραφον γνωμοδότησιν τῆς ἐπὶ τῶν

παραπόνων ἐπιτροπῆς, τὴν ἔκδοσιν τῶν ἀποφάσεών του, ἀπέστειλε πρὸ τὸν Νομάρχην τὰ πρακτικὰ συνωδευμένα μὲ πλαστογεγραμμένον ἄλλον κατάλογον, εἰς τὸν ὁποῖον ὑπῆρχον ἀρρημένοι δέκα μᾶλλον φορολογούμενοι ἐκ δρχ. 300, καὶ ὁλόκληρος ὁ ἀριθμὸς τῶν ψηφοφόρων δύω χωρίων καὶ καταχωρημένοι ἄλλοι ὡς δῆθεν μᾶλλον φορολογούμενοι ἐνῷ πληρώνωσι μόνον δρχ. 10, καὶ ἀριθμὸς 200 περίπου ἀνηλίκων δημοτῶν, ὡς ἀριστειούχων ἐχόντων καταχρηστικῶς διπλώματα μετὰ τὴν 3 Ἰουλίου διανεμηθέντα.

Τὴν πλαστογραφίαν ταύτην μαθοῦσα ἡ ἐπιτροπὴ μετὰ τὴν ἔκθεσιν τῶν ἀποφάσεων τοῦ Νομάρχου, κατεμήνυσεν αὐτὴν εἰς τὴν εἰσαγγελίαν καὶ ἐζήτησε τὴν κατάσχεσιν τῶν ὡς πλαστῶν καταγγελλομένων ἐγγράφων καὶ ἀπ' εὐθείας καὶ διὰ τοῦ Ὑπουργείου· ἀλλ' ὁ Εἰσαγγελεὺς ὡς συγγενὴς τῶν Χριστοπούλων δὲν ἔκαμε τὴν παραμικρὰν ἐνέργειαν, ἂν καὶ διετάχθη δὶς ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης· παραδοθείσης ἑπομένως τῆς κάλπης ἐκ μέρους τῆς ἐπιτροπῆς, ἀρνουμένης νὰ συμπράξῃ διὰ τὴν ἀνωτέρω αἰτίαν τῆς πλαστογραφίας, εἰς τὸν Κ. Ὑπομοίραρχον κατὰ διαταγὴν τοῦ Ἐπάρχου, ὁ Κ. Πάρεδρος ὡς δημαιρεσιάρχης χωρὶς νὰ ἐνεργήσῃ τακτικὴν ἐκλογὴν, συνεπλήρωσε τὸν ἀριθμὸν τῶν ψήφων διὰ πλαστῶν ψηφοδελτίων, καὶ κατορθώσας οὕτω, ἓν ψευδὲς ἀποτέλεσμα ἐκλογῆς ἀπέστειλε τὰ πρακτικὰ πρὸς τὸν Κ. Νομάρχην, ἐπικυρώσαντα τὴν αὐτὴν ἡμέραν τῆς παραλαβῆς των τὴν τοιαύτην ἐκλογήν· ὁ δὲ Κ. Ὑπουργὸς, προεκάλεσεν εὐθὺς ἅμα μετὰ τὴν παραλαβὴν τῶν ἀναγκαίων ἐγγράφων τὸν διορισμὸν τοῦ Δημάρχου, διὰ τὸν ἐπικείμενον φόβον τῆς κατασχέσεως τῶν εἰρημένων πλαστῶν ἐγγράφων, ἥτις ἐθεωρήθη ὡς παραγεγραμμένη διὰ τῆς ἐπικυρώσεως, κατὰ τὴν νομολογίαν τῶν ὑπαλλήλων τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ, οἵτινες προσκαλέσαντες μετὰ τὸ πέρας ὅλων τούτων τοὺς ἀνωτέρω ῥηθέντας καταμηνυτὰς τῆς πλαστογραφίας, παρέστησαν εἰς αὐτοὺς, ὅτι ἐπικυρωθείσης ἅπαξ τῆς ἐκλογῆς, δὲν δύναται νὰ ἐνεργηθῇ κατ' αὐτῆς οὔτε ἀνάκρισις οὔτε ἄλλο τι.

Εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἑτέρου Δήμου τῆς Φιγαλίας ὅμοιαι παρανομίαι συνέβησαν, ἀναγκαστικὴ τῶν ψηφοφόρων ἀπαγωγὴ εἰς τὸν τόπον τῆς ψηφοφορίας, βιαία καὶ διὰ τῶν ὅπλων ψηφοφορία, καὶ παραγέμισις τῶν καλπῶν διὰ πλαστῶν ψηφοδελτίων, ἦσαν τὰ μέσα τῆς ἐνεργείας τῆς τοιαύτης ἐκλογῆς· κατὰ τῶν παρανομιῶν τούτων ἀνεφέρθησαν ἀμέσως οἱ κάτοικοι πρός τε τὴν Α. Μ., τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον, καὶ τὸ Ὑπουργεῖον τῆς

Δικαιοσύνης, ἐξαιτούμενοι τὴν κατάσχεσιν τῶν πρακτικῶν τῆς τοιαύτης ἐκλογῆς, ἀλλ' οὐδεμίαν ἐνέργειαν εἶδον οὔτε ἐκ μέρους τοῦ Δικαστικοῦ Κλάδου, πισαγγελεύοντος τότε τοῦ Κ. Βλαχάκη συγγενοῦς τῶν Χριστοπούλων, οὔτε ἐκ μέρους τοῦ Διοικητικοῦ, Νομαρχεύοντος τοῦ Ῥοντοπούλου ἐπίσης συγγενοῦς αὐτῶν.

Τὴν ἐκλογὴν ταύτην οὖσαν τοιαύτην οἵαν τὴν ἐξέθεσα, ὁ μὲν Νομάρχης παρανόμως τὴν ἐπικύρωσε, ὁ δὲ Κ. Ὑπουργὸς ἔτι παρανομώτερον πράττων τὴν ἐνέκρινε, καὶ τὴν αὐτὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἔλαβε τὴν ἀπόφασιν τοῦ Νομάρχου ἐπροκάλεσε τὸν διορισμὸν τοῦ Δημάρχου, διὰ νὰ καλύψῃ πᾶσαν κατ' αὐτῆς κατηγορίαν.

Τοιαῦτα καὶ ἔτι περισσότερα ἐγένοντο καὶ εἰς τὴν Δημοτικὴν ἐκλογὴν τοῦ ἄλλου Δήμου τῆς Ἀληρείας, καὶ κρίνω περιττὸν νὰ ἀπασχολήσω τὴν Γερουσίαν μὲ τὴν διήγησιν αὐτῶν. Λέγω δὲ μόνον ὅτι ὅλαι αἱ ἀναφοραὶ αἱ δοθεῖσαι εἴς τε τὴν Α. Μ. τὴν Βασίλισσαν καὶ τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον, οὐδὲν ἀποτέλεσμα ἔφερον, ἀπέναντι τῶν ἐνεργειῶν καὶ τῶν παραστάσεων τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, καὶ ὅτι, ἀφοῦ τοσαῦται ἀναφοραὶ περὶ τοιούτων καὶ ἄλλων παρανομιῶν παραπεμφθεῖσαι εἰς τὸ Ὑπουργεῖον οὐδὲν ἀποτέλεσμα αἴσιον ἔφερον, νομίζω περιττὸν νὰ συσταίνωνται τοῦ λοιποῦ αἱ τοιαῦται ἀναφοραὶ πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον, τὸ ὁποῖον οὐδεμίαν θεραπείαν ἐπέφερεν εἰς τὰ δίκαια παράπονα τῶν πολιτῶν.

Ἀπαντῶν εἰς τὸν προλαλήσαντα Γερουσιαστὴν ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν δὲν δύναμαι, εἶπε, νὰ ἀπαντήσω ἤδη καὶ ἐκ τοῦ προχείρου εἰς ὅσα λεπτομερῶς ἐξέθεσεν ὁ προαγορεύσας· διὰ νὰ πληροφορήσω δὲ τὴν Γερουσίαν ὅτι ὅσα ἀνέφερεν δὲν ἔχουσιν ὡς τὰ ἐξέθεσεν, ἐξαιτοῦμαι νὰ μὲ σταλῇ ἀντίγραφον τῆς ὁμιλίας του διὰ νὰ φέρω τὴν ἀνήκουσαν ἀπάντησιν ἀκολούθως.

Δὲν εἶναι μόναι αἱ παρανομίαι ἃς προεξέθεσα, ἐπέφερεν ὁ πρῶτος ἀγορεύσας, ἀλλ' εἶναι καὶ ἄλλαι τὰς ὁποίας ἐνήργησεν ὁ Κ. Ὑπουργὸς· ἀφοῦ ἔπαυσε εἰς διαφόρους δήμους εἰσπράκτορά τινας, παρανόμως ἀντικατέστησεν αὐτοὺς, δι' ὑποψηφίων ἐκλεχθέντων πρὸ τριῶν καὶ ἓξ ἐτῶν, βασιζόμενος δῆθεν εἰς μίαν ἐγκύκλιον τοῦ πρώην Ὑπουργοῦ Κ. Ν. Θεοχάρη τοῦ ἔτους 1840, μὴ δυναμένην ν' ἀντικαταστήσῃ τὸν Νόμον, καθ' ὃν ὤφειλεν ὁ Κ. Ὑπουργὸς νὰ προσκαλέσῃ νέαν ἐκλογὴν ὑποψηφίων, καὶ δι' αὐτῶν ν' ἀντικαταστήσῃ νομίμως τοὺς παυθέντας εἰσπράκτορας· αἱ παρανομίαι δὲ τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ ἐξετάνθησαν καὶ εἰς διαλύσεις δημοτικῶν Συμβουλίων ἄνευ τινὸς νομίμου λόγου,

οἷας ἐνήργησεν εἰς τὰ Δημοτικὰ Συμβούλια Κορίνθου, Ὀλυμπίας καὶ Λακωνίας, διὸ καὶ ἀπαιτεῖται ὥστε ὁ Κ. Ὑπουργὸς νὰ παρουσιάσῃ τὰ πρωτότυπα ἔγγραφα τῶν προεκτεθέντων πλαστογεγραμμένων ἐγγράφων καὶ τὰς ἐκθέσεις τοῦ Κ. Νομάρχου διὰ τὰ παραιτέρω.

Ἡ ἀγόρευσις τοῦ πρώτου λαλήσαντος Γερουσιαστοῦ φαίνεται λίαν ζωηρά, ἐπήνεγκεν ἄλλος, καὶ ἐνόσῳ τὰ ἐκτεθέντα δὲν ἀναιρεθοῦν ὑπὸ τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ, δὲν δύνανται παρὰ νὰ ὑποτεθῶσιν ὡς ἀληθῆ· φρονῶ λοιπὸν ὅτι πρέπει νὰ συστηθῇ ἡ περὶ ἧς πρόκειται ἀναφορά, κατὰ τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς, εἰς τὸ Ὑπουργεῖον, νὰ παραπεμφθῶν δὲ καὶ τὰ πρακτικὰ τῆς προκειμένης συζητήσεως εἰς τὸν Κ. Ὑπουργὸν διὰ νὰ ἀπαντήσῃ καὶ δώσῃ συγχρόνως λόγον καὶ εἰς ἄλλας συστηθείσας ὁμοίας ἀναφορὰς, ἐντὸς ὀλίγου διαστήματος, διὰ νὰ γνωρίσῃ ἡ Γερουσία τὰ ἀποτελέσματα.

Μὴ ἐπιφερθείσης ἄλλης τινὸς ἀντιλογίας, ἡ Γερουσία παρεδέχθη τὰς ἀνωτέρω παρατηρήσεις καὶ τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς ὡς πρὸς τὴν σύστασιν τῆς ἀναφορᾶς, καὶ τὴν παραπομπὴν τῶν πρακτικῶν εἰς τὸν Κ. Ὑπουργὸν διὰ νὰ ἀπαντήσῃ.

Ἐνταῦθα, ἀνταστάντος τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν διὰ τὴν ἀνάγνωσιν Νομοσχεδίου περὶ ὀργανισμοῦ τῶν κατ' ἐπαρχίας ἐφορειῶν, λαβὼν τὸν λόγον εἰς τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν ἐξέθεσε, ἐπειδὴ ὑπάρχει ἓν ἀντικείμενον συνεδριάσεως καὶ συζητήσεως, τὸ τοιοῦτον δὲν πρέπει νὰ διακοπῇ αὐθαιρέτως διὰ νὰ εἰσαχθῇ ἓν ἕτερον παρεμπίπτον ζήτημα, ἀλλὰ δι' ἀδείας τοῦ Σώματος τῆς Γερουσίας· σήμερον ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἀναστὰς, ἐνῷ ἐξακολουθεῖ ἡ συζήτησις τῶν ἀναφορῶν, ἤρχησε νὰ ἀναγινώσκῃ Νομοσχέδιον χωρὶς τὴν ἄδειαν τοῦ Σώματος, τοῦ ὁποίου πρέπει νὰ ζητηθῇ ἡ ἀπόφασις, κατὰ τοσοῦτον μᾶλλον καθόσον εἰς ἄλλα Κράτη ἄλλοι μεγάλοι Ὑπουργοὶ πρὸ ἡμερῶν εἰδοποιοῦν τὰ Νομοθετικὰ σώματα περὶ τῆς εἰσαγωγῆς τῶν Νόμων τοὺς ὁποίους προτίθενται νὰ εἰσαγάγουν.

Ἀντιπαρατηρήσαντος ἄλλου ὅτι προκειμένης τῆς συζητήσεως ἀντικειμένου τινὸς καὶ μάλιστα ἀναφορῶν, δύναται νὰ διακοπῇ ἡ συζήτησις διὰ τὴν εἰσαγωγὴν καὶ ἀνάγνωσιν Νομοσχεδίων, καὶ ἑτέρου εἰπόντος, ὅτι πᾶν ὅ,τι δὲν προηγήθη, δύναται νὰ γενῇ ἤδη, τουτέστι νὰ προκαλεσθῇ ἡ ἄδεια τοῦ Σώματος διὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου, ἡ πρότασις τοῦ πρώτου ἀγορεύσαντος, ἐπέφερεν τρίτος, εἶναι ἐντὸς τοῦ Κανονισμοῦ· ἡ δὲ ἰδέα ὅτι ἐπειδὴ πρόκειται περὶ ἀναφορῶν δύναται νὰ διακοπῇ ἡ συζήτησις, δὲν εἶναι ὀρθή, καθόσον ἡ ἔκθεσις αὐτῶν ἀναγνωσθῇ εἰς προλαβοῦσαν συνεδρίασιν, ἡ δὲ συζήτησις ἀπερασισθῇ ὁριστικῶς εἰς τὴν σημερινὴν συνεδρίασιν· δύναται ὅμως νὰ διακοπῇ ἡ συζήτησις αὐτῶν διὰ τὴν ἀνάγνωσιν Νομοσχεδίων, ἀλλὰ πάντοτε δι' ἀδείας τοῦ Σώματος.

Ἁπαντες εἰς τὸν αὐτὸν τείνομεν σκοπὸν διὰ τῶν διαφόρων ἀγορευτῶν μας, ἐπήνεγκεν ὁ δεύτερον ὁμιλήσας Γερουσιαστής, διότι ὅταν ὅλοι συμφωνῶμεν ὅτι προκειμένης συζητήσεως ἀντικειμένου τινος, δύναται νὰ διακοπῇ αὕτη καὶ νὰ εἰσαχθῇ ἓν ἄλλο ζήτημα, νομίζω ὅτι κατὰ πολὺ περισσότερον λόγον δύναται νὰ διακοπῇ ὅταν πρόκειται περὶ ἀναφορῶν, ὅτε ἠμπορεῖ ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν νὰ ἀναγνώσῃ τὸ ὁποῖον φέρει Νομοσχέδιον διὰ τῆς ἀδείας τοῦ Σώματος.

Περαιωθείσης ἑπομένως τῆς συζητήσεως ταύτης, ἡ Γερουσία, ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει τοῦ Κ. Προέδρου, παρεδέχθη τὴν διακοπὴν αὐτῆς, καὶ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ εἰρημένου Νομοσχεδίου περὶ ὀργανισμοῦ τῶν κατ' ἐπαρχίας ἐφορειῶν, τὸ ὁποῖον καὶ ἀνέγνωσεν ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, μετὰ τῆς αἰτιολογικῆς αὐτοῦ ἐκθέσεως, ἔχοντα ὡς ἕπεται.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν!

Λόγοι ἰσχυροὶ, ἀποβλέποντες τὰ συμφέροντα τοῦ Κράτους ὑπὸ τὰς διαφόρους αὐτῶν ἐπόψεις ἐξεταζόμενα ὡς πρὸς τὸν Οἰκονομικὸν Κλάδον, καὶ ὁ σκοπὸς τοῦ νὰ στηρίζωνται οἱ ὀργανισμοὶ τοῦ οὐσιώδους τούτου κλάδου τῆς Δημοσίου ὑπηρεσίας ἐπὶ βάσεων στερεῶν πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν ἀμοιβαίων συμφερόντων τοῦ τε Δημοσίου καὶ τῶν διοικουμένων, ὑπηγόρευσαν τὴν ἀνάγκην τῆς μεταρρυθμίσεως τοῦ ὀργανικοῦ νόμου τῶν κατ' ἐπαρχίας Οἰκονομικῶν Ἐφορειῶν.

Ἡ Βουλὴ ἐκτιμήσασα δεόντως τὸ σπουδαῖον τοῦ ἔργου, ἐψηφίσατο τὸ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου Νομοσχέδιον μὲ τὰς ἑξῆς τροποποιήσεις, τὰς ὁποίας παρεδέχθη τὸ Ὑπουργεῖον.

α. Εἰς τὸ γ'. ἐδάφιον τοῦ 5 ἄρθρ. τοῦ Νομοσχεδίου ἀντὶ Γραφέως διὰ τὰς Οἰκονομικὰς Ἐφορείας Δ'. τάξεως, προσδιορίσθη *Γραμματεύς*.

β'. Εἰς τὸ 6 ἄρθρ. προσετέθη « καὶ παύονται ὑπὸ τοῦ ἐπὶ « τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ· ἀλλ' ὅταν οἱ πρωτοκολλισταὶ « καὶ οἱ Γραφεῖς διετηρήθησαν, ὑπηρετοῦντες διαρκῶς δύο « κατὰ συνέχειαν ἔτη, δὲν δύνανται ν' ἀπολυθῶσιν εἰμὴ διὰ « Βασ. Διατάγματος. »

γ'. Εἰς τὸ ἄρθρον 8 προσετέθησαν ὡς μισθὸς τοῦ Γραμματέως Ἐφόρου Δ'. τάξεως δραγμὰς 90 ἀντὶ τῶν δραχ. 60, αἵτινες προσδιωρίζοντο διὰ τοῦ Νομοσχεδίου καὶ τοῦτο διὰ νὰ τεθῇ εἰς ἁρμονίαν ἡ ἐπενεχθεῖσα εἰς τὸ 5 ἄρθρον τροπολογία.

Κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως ὑποβάλλων τὸ ῥηθὲν Νομοσχέδιον εἰς τὴν συζήτησιν καὶ ἐψήφισιν τῆς Γερουσίας, ἐθεώρησα περιττὸν νὰ ἐπαναλάβω ἐν ἐκτάσει τοὺς λόγους τῆς προκειμένης μεταρρυθμίσεως, καθόσον οὗτοι ἀναπτύσσονται πληρέστατα εἰς τὴν πρὸς τὴν Βουλὴν ἔκθεσίν μου τὴν συνοδεύουσαν τὸ Νομοσχέδιον, καὶ εἰς τὰ ἐπισυναπτόμενα πρακτικὰ τῆς Βουλῆς.

Ἐπειδὴ πρόκειται περὶ τακτοποιήσεως Δημοσίου Κλάδου, ἔχοντος οὐσιώδη ἐπιρροὴν εἰς τε τὴν διεξαγωγὴν τῆς φορολογίας καὶ εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ δημοσίου πλούτου, πέπεισμαι, ὅτι ἡ Γερουσία δὲν θέλει διστάσει νὰ ἐψηφίσῃ τὸ προκείμενον Νομοσχέδιον, καθ' ὅσον δι' αὐτοῦ καὶ οἱ πόροι τοῦ δημοσίου καὶ τὰ συμφέροντα τῶν διοικουμένων τίθενται ὑπὸ τὴν αἰγίδα νέων ἐγγυήσεων.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 6 Φεβρουαρίου 1851.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸς
Δ. ΧΡΗΣΤΙΔΗΣ.

ΟΘΩΝ
ΕΛΕΟΙ ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Ὁ Ἡμέτερος ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸς θέλει ὑποβάλει εἰς τὴν Γερουσίαν καὶ ὑποστηρίζει κατὰ τὴν συζήτησιν τὸ ἐπόμενον Νομοσχέδιον τὸ παρὰ τῆς Βουλῆς συζητηθὲν καὶ ἐψηφισθέν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 6 Φεβρουαρίου 1851.

Ἐν Ὀνόματι τοῦ Βασιλέως ἡ Βασίλισσα
ΑΜΑΛΙΑ
Δ. ΧΡΗΣΤΙΔΗΣ.

Ἀφῃρισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Περὶ συστάσεως Ἐφορειῶν καὶ διαιρέσεως αὐτῶν.

Ἄρθρ. 1. Καθίστανται καθ' ὅλον τὸ Κράτος τεσσαράκοντα τρεῖς οἰκονομικαὶ Ἐφορεῖαι.

Ἄρθρ. 2. Ἑκάστη Ἐφορεία περιλαμβάνει μίαν ἢ καὶ πλειοτέρας ἐπαρχίας.

Ἄρθρ. 3. Αἱ Ἐφορεῖαι διαιροῦνται εἰς τέσσαρας τάξεις ὡς ἀκολούθως.

Α'. τάξεως

Ἀττικῆς, Ἠλείας, Καλαμῶν καὶ Μεσσήνης, Κορινθίας, Λακεδαίμονος, Ναυπλίας καὶ Ἄργους, Πατρῶν, Φθιώτιδος.

Β'. τάξεως.

Θηβῶν, Λεβαδείας, Λοκρίδος, Μαντινείας, Σύρου καὶ Κέας.

Γ'. τάξεως.

Αἰγιαλείας, Βονίτσης καὶ Βάλτου, Γόρτυνος, Γυθείου, Δωρίδος, Ἐπιδαύρου Λιμηρᾶς, Εὐρυτανίας, Καλαβρύτων, Κυνουρίας, Καρυστίας, Μεγαλοπόλεως, Μεσολογγίου, Ναυπακτίας, Οἰτύλου, Ὀλυμπίας, Παρνασσίδος, Πυλίας, Τριφυλίας, Τριχωνίας, Χαλκίδος.

Δ'. τάξεως.

Ἄνδρου, Θήρας, Μεγαρίδος καὶ Αἰγίνης, Μήλου, Νάξου, Ξηροχωρίου, Σκοπέλου, Σπετσῶν καὶ Ἑρμιονίδος, Τήνου, Ὕδρας καὶ Τροιζηνίας.

Ἡ νῆσος Σκύρος ὑπάγεται εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς Ἐφορείας Καρυστίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Περὶ διευθύνσεως τῶν Ἐφορειῶν καὶ τοῦ προσωπικοῦ αὐτῶν.

Ἄρθρ. 4. Ἑκάστη Ἐφορεία διευθύνεται παρ' ἑνὸς ἐφόρου.

Ἄρθρ. 5. Καθίστανται παρ' ἑκάστῃ Ἐφορείᾳ

Α καὶ Β'. τάξεως.

Εἷς γραμματεύς, εἷς πρωτοκολλιστής, εἷς ἢ δύω γραφεῖς εἷς κλητήρ.

Γ'. Τάξεως

Εἷς γραμματεύς, εἷς πρωτοκολλιστής, εἷς κλητήρ.

Δ'. Τάξεως

Εἷς γραμματεύς.

Ἄρθρ. 6. Οἱ πρωτοκολλισταί, οἱ γραφεῖς καὶ οἱ κλητῆρες τῶν Ἐφορειῶν διορίζονται καὶ παύονται ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ. Ἀλλ' ὅταν οἱ πρωτοκολλισταὶ καὶ οἱ γραφεῖς διετηρήθησαν ὑπηρετοῦντες διαρκῶς δύω κατὰ συνέχειαν ἔτη, δὲν δύνανται ν' ἀπολυθῶσιν εἰμὴ διὰ Β. διατάγματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Περὶ βαθμολογίας, μισθοδοσίας καὶ ἐπιχορηγήσεως τῶν Ἐφόρων.

Ἄρθρ. 7. Οἱ Ἔφοροι Α'. τάξεως ἔχουσι βαθμὸν τμηματάρχου Β'. τάξεως. Οἱ τῆς Β'. ὑπουργ. γραμματέως Α'. τάξεως. Οἱ τῆς Γ'. καὶ Δ'. τάξεως ὑπουργικοῦ γραμματέως Β. τάξεως.

Οἱ ἔφοροι ὁποιουδήποτε καὶ ἂν ὦσι βαθμοῦ ἔπονται τοῖς ἐπάρχοις.

Ἄρθρ. 8. Ὁ ἔφορος Α'. τάξεως λαμβάνει μηνιαῖον μισθὸν . . . . . δρ. 250
Ὁ τῆς Β'. τάξεως . . . . . » 200
Ὁ τῆς Γ'. τάξεως . . . . . » 150
Ὁ τῆς Δ'. τάξεως . . . . . » 120
Ὁ γραμματεὺς Ἐφορείας Α'. τάξεως . . » 140
Ὁ τῆς Β'. τάξεως . . . . . » 120
Ὁ τῆς Γ'. τάξεως . . . . . » 100
Ὁ τῆς Δ'. τάξεως . . . . . » 90
Ὁ πρωτοκολλιστὴς Ἐφορείας Α'. τάξεως . » 80 ἢ 100
Ὁ τῆς Β'. τάξεως . . . . . » 70 ἢ 80
Ὁ τῆς Γ'. τάξεως . . . . . » 60
Ὁ γραφεὺς Ἐφορείας Α'. τάξεως . . . . » 60 ἢ 70
Ὁ τῆς Β'. τάξεως . . . . . » 50 ἢ 60
Ὁ κλητὴρ Ἐφορείας Α'. τάξεως . . . . » 30
Ὁ τῆς Β'. τάξεως . . . . . » 25
Ὁ τῆς Γ'. τάξεως . . . . . » 20

Ἄρθρ. 9. Δι' ἔξοδα γραφείου, ἐνοικίων, θερμάνσεων κλπ. χορηγοῦνται μηνιαίως καὶ ἄνευ λογοδοσίας·

Εἰς τὸν ἔφορον Α'. τάξεως . . . . . » 50
Εἰς τὸν τῆς Β'. τάξεως . . . . . » 40
» » » Γ'. » . . . . . » 30
» » » Δ'. » . . . . . » 25

Τὰ ὁδοιπορικὰ ἔξοδα τῶν ἐφόρων ἢ τῶν ἀναπληρωτῶν αὐτῶν κανονίζονται παρὰ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου, καὶ πληρόνονται ἀπὸ τὸ Δημόσιον.

Ἄρθρ. 10. Τὰ καθήκοντα τῶν ἐφόρων καὶ αἱ σχέσεις αὐτῶν πρὸς τὰς λοιπὰς Ἀρχὰς κανονίζονται διὰ Β. διατάγματος ἐπὶ τῇ βάσει τῶν καθεστώτων νόμων καὶ Β. διαταγμάτων.

Ἄρθρ. 11 Τοὺς ἐφόρους ἀπόντας ἢ κωλυομένους ἀναπληροῦσιν οἱ γραμματεῖς. Τοὺς γραμματεῖς ἀπόντας ἢ κωλυομένους ἀναπληροῦσιν οἱ πρωτοκολλισταί.

Ἄρθρ. 12. Αἱ ἕδραι τῶν ἐφόρων προσδιορίζονται διὰ Β. διατάγματος.

Ἄρθρ. 13 Οἱ ἀπὸ 16 Μαΐου 1845 ΣΤ' καὶ ἀπὸ 26 Ὀκτωβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ΜΕ' νόμοι, καὶ πᾶσα ἄλλη διάταξις ἀντιβαίνουσα εἰς τὸν παρόντα Νόμον, καταργοῦνται.

Ὁ παρὼν Νόμος ψηφισθεὶς παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, καὶ θέλει ἐκτελεσθῆ ὡς Νόμος τοῦ Κράτους.

Μετὰ δὲ τοῦτο ἀπεφασίσθη νὰ ἐκτυπωθῶσιν ἀμφότερα ἥ τε ἔκθεσις καὶ τὸ Νομοσχέδιον, καὶ ἀφοῦ διανεμηθῶσι πρὸς τοὺς ΚΚ. Γερουσιαστὰς, τὰ Τμήματα συνελθόντα εἰς προεξέτασιν αὐτοῦ, νὰ ἐκλέξωσιν ἐπιτροπὴν πρὸς σύνταξιν τῆς ἀπαιτουμένης ἐκθέσεως.

Ἐπαναληφθείσης ἑπομένως τῆς συζητήσεως τῶν ἐκθέσεων τῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπῆς, ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ Κ. Γραμματέως ἡ γνωμοδότησις αὐτῆς, ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 48 ἀναφορᾶς τῆς χήρας τοῦ Νικηταρᾶ, καὶ ἐγένετο δεκτή.

Ἀνεγνώσθη ἀκολούθως ἡ γνωμοδότησις τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 53 ἀναφορᾶς τοῦ Α. Ν. Ἀποστόλη, καὶ ἐπ' αὐτῆς λαβὼν τὸν λόγον εἷς τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, ἐπειδὴ, εἶπε, ἄλλοτε ἔκαμα λόγον ἐκτεταμένως περὶ τῆς προκειμένης ὑποθέσεως, περὶ ἧς διαλαμβάνει ἡ ὑπὸ συζήτησιν ἀναφορὰ, κρίνω περιττὸν νὰ ἔλθω καὶ ἤδη εἰς μακρὰν ὁμιλίαν περὶ αὐτῆς· λέγω δὲ μόνον ὅτι ὁ Κ. Ὑπουργὸς δὲν ἔπραξεν ὅ,τι ὑπεσχέθη εἰς συνεδρίασιν τῆς προλαβούσης Συνόδου περὶ τῆς πληρωμῆς τοῦ ἀντιτίμου τοῦ περὶ οὗ πρόκειται πλοίου, καὶ ὅτι γίνεται ἡ μεγαλητέρα ἀδικία ἀνεβαλομένης αὐτῆς ἐπὶ τὸ ἐπάπειρον· φρονῶ ὅθεν ὅτι πρέπει ἡ Γερουσία νὰ συστήσῃ στενῶς εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τὴν προκειμένην ἀναφοράν.

Ἐπειδὴ τὴν αὐτὴν τύχην ἔλαβον, ἐπέρεαν ἄλλοι, ὅλαι αἱ ὑπὸ τῆς Γερουσίας συστηθεῖσαι πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον ἀναφοραὶ, φρονῶ ὅτι ἡ Γερουσία πρέπει νὰ λάβῃ τὸ μέτρον νὰ ζητῇ λόγον ἀπὸ τοὺς ἁρμοδίους Ὑπουργοὺς περὶ τῶν ἀναφορῶν ἐκείνων αἵτινες, μολονότι παραπέμπονται ἐπὶ συστάσει, μολοντοῦτο μένουσι ἄνευ τινος ἐνεργείας ἢ ἀποτελέσματος.

Ἑπομένως ἡ Γερουσία, ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει τοῦ Κ. Προέδρου, παρεδέξατο τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς μὲ τὴν τροποποίησιν τοῦ νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν, ἀντὶ « τῶν Ναυτικῶν. »

Ἀναγνωσθεῖσα κατόπιν ἡ γνωμοδότησις τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 54 ἀναφορᾶς τῆς χήρας Γ. Κιτζοῦ ἐγένετο παραδεκτὴ μὲ τὴν μεταβολὴν τῆς λέξεως « τῶν Στρατιωτικῶν » εἰς τὴν « τῶν Ἐσωτερικῶν. »

Ἀναγνωσθεῖσαι ὕστερον αἱ ἐπὶ τῶν ὑπ' ἀριθ. **116 118 119** καὶ **8** ἀναφορῶν γνωμοδοτήσεις τῆς ἐπιτροπῆς ἐγένοντο δεκταί.

Ἀναγνωσθείσης ἔπειτα τῆς γνωμοδοτήσεως τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. **28** ἀναφορᾶς τοῦ Ι. Δ. Βρατζάνου, εἰς τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν παρετήρησε ὅτι ἡ Γερουσία ἔλαβε τὸ μέτρον καὶ ἀπεφάσισε εἰς παραλθοῦσαν συνεδρίασιν νὰ λαμβάνῃ καὶ θέτῃ εἰς τὴν βιβλιοθήκην της βιβλία τότε μόνον ὅταν οἱ συγγραφεῖς αὐτῶν οἴκοθεν τὰ προσφέρωσι, καὶ ὅτι ποτὲ ἡ Γερουσία δὲν δύναται νὰ γείνῃ συνδρομητὴς εἰς τὴν ἔκδοσιν αὐτῶν, ὡς ἀπαιτεῖ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὁ ἀναφερόμενος, διαχειριζουσα οὕτω τὸν δημόσιον πλοῦτον.

Ἐπειδὴ ἄλλοτε συνεδράμαμεν, ἀντέταξεν ἄλλος, τὴν ἔκδοσιν τοιούτων βιβλίων εἰς ἄλλον συγγραφέα, νομίζω ὅτι ἡ Γερουσία δύναται νὰ συνδράμῃ καὶ τὸν ἀναφερόμενον, ὅταν μάλιστα προσδιορίζεται τὸ ληφθησόμενον ποσὸν ἐκ τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος βιβλίου, τὸ ὁποῖον ὡς ἐπληροφορήθην εἶναι καλὰ γεγραμμένον καὶ ἐπωφελές· τοῦτο ποιοῦντες, ἐνῷ πλουτοῦμεν τὴν βιβλιοθήκην τῆς Γερουσίας μὲ ὠφέλιμα τοιαῦτα βιβλία, συντρέχομεν καὶ περιθάλπομεν τοὺς συγγραφεῖς, ὡς καὶ τὸν ἀναφερόμενον, ἄνδρα τοῦ ἀγῶνος καὶ μὴ ἔχοντα ἤδη ἄλλην ὑπηρεσίαν. Ἐπειδὴ δὲ πολλοὶ θὰ θελήσωσι νὰ ἀναγνώσωσι τὸ προκείμενον βιβλίον, φρονῶ ὅτι τὸ προσδιορισθὲν εἰς παραλαβὴν ποσὸν δὲν εἶναι πολύ· προσθέτω δὲ ὅτι ἡ Γερουσία δύναται νὰ διαχειρίσῃ ἓν μικρὸν μέρος τοῦ δημοσίου πλούτου διὰ τὴν συνδρομὴν τοιούτων συγγραμμάτων, πρὸς ἐμψύχωσιν τῆς τοιαύτης λίαν ἐπωφελοῦς εἰς τὴν κοινωνίαν βιομηχανίας.

Ἀντιπαρατηρήσαντος ἄλλου ὅτι ἐὰν ὑπάρχῃ πρᾶξις τῆς Γερουσίας, περιοριζουσα τὴν συνδρομὴν, τότε δὲν πρέπει νὰ γίνῃ τοιαύτη καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου βιβλίου, ὁ πρῶτος ἀγορεύσας ἐπρόσθεσεν ὅτι ἡ Γερουσία προσδιοριζουσα κατ' ἔτος ποσόν τι κεφαλαίου πρὸς ἀγορὰν βιβλίων, ἐννοεῖ ἀγορὰν καὶ οὐδέποτε συνδρομὴν, καὶ ἀγορὰν μάλιστα κλασικῶν συγγραμμάτων τῶν ὁποίων ἡ βιβλιοθήκη τῆς Γερουσίας ἔχει ἀνάγκην.

Πολλῶν δὲ ἄλλων διαφόρων παρατηρήσεων γενομένων, ἡ Γερουσία, κατ' ἐρώτησιν τοῦ Κ. Προέδρου, παρεδέχθη τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς.

Ἀναγνωσθεῖσαι ἐπὶ τέλους αἱ γνωμοδοτήσεις τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν ὑπ' ἀριθ. **29, 33, 35, 37, 38, 39, 40** καὶ **41** ἀναφορῶν περὶ διαφόρων ἀντικειμένων ἐγένοντο παραδεκταί.

Μετὰ ταῦτα ἀνεγνώσθη ἀναφορὰ τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Σ. Παπαλεξοπούλου ἐξαιτουμένου δίμηνον παράτασιν τῆς χορηγηθείσης αὐτῷ ἀδείας ἕνεκα τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, καὶ ἀπεφασίσθη νὰ τῷ χορηγηθῇ τοιαύτη ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας.

Ἀνεγνώσθη ἔπειτα πρὸς γνῶσιν τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν τὸ ἀπὸ **4/16** τοῦ ἐνεστῶτος μηνὸς ἔγγραφον τοῦ ἐπὶ τῶν αὐλικῶν Τελετῶν Ὑπασπιστοῦ δι' οὗ διατάττεται ὀκταήμερον πένθος εἰς τὴν αὐλὴν ἕνεκα τῆς ἀποβιώσεως τῆς Α. Ὑψ. τοῦ Δουκὸς Γουστάβου Βιλέλμου τῆς Μακλεμβούργης.

Ἀνεγνώσθη ἀκολούθως ἡ ἔκθεσις τῆς λογιστικῆς ἐπιτροπῆς καὶ ὁ ἐτήσιος προϋπολογισμὸς τῶν ἐξόδων τῆς Γερουσίας διὰ τὴν ἐνεστῶσαν Σύνοδον, καὶ ἀπεφασίσθη ἡ συζήτησις αὐτοῦ κατὰ τὴν αὔριον. Ἔχουσι δὲ ὡς ἕπεται.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν!

Συμφώνως μὲ τὰ ἄρθρα **98** καὶ **99** τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Γερουσίας, ἡ Λογιστικὴ Ἐπιτροπὴ συνελθοῦσα σήμερον ἐν τῷ Καταστήματι, συνέταξε τὸν ἐτήσιον προϋπολογισμὸν τῶν ἐξόδων τῆς Γερουσίας διὰ τὴν ἐνεστῶσαν Βουλευτικὴν Σύνοδον, διαιρέσασα αὐτὸν εἰς τρία κεφάλαια.

Καὶ εἰς μὲν τὸ Α'. κεφάλαιον, ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τὸν κατάλογον τῶν ἤδη ὑπαρχόντων **51** Γερουσιαστῶν, περιέλαβε τὴν ἀποζημίωσιν αὐτῶν συμποσουμένην εἰς δραχ. **236,880**.

Εἰς δὲ τὸ Β'. ἐσημείωσε τὴν διὰ μισθοδοσίαν τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Γραφείου ἐτησίαν δαπάνην ἀναβαίνουσαν εἰς δραχμ. **16,380**, στηριζομένη εἰς τὸ παρὰ τοῦ Γραφείου τῆς Γερουσίας συνταχθὲν πρωτόκολλον, ἐν ᾧ προσδιορίζεται ὁ ἀριθμὸς καὶ τὸ ποσὸν τοῦ μηνιαίου μισθοῦ τῶν ὑπαλλήλων καὶ κλητήρων.

Σημειωτέον ὅμως ὅτι τὸν μηνιαῖον μισθὸν τῶν κλητήρων προσδιορισθέντα παρὰ τοῦ Γραφείου εἰς δραχ. **50**, ἡ Ἐπιτροπὴ ἔκρινεν εὔλογον νὰ ἐλαττώσῃ εἰς δραχ. **40**.

Εἰς δὲ τὸ Γ'. κεφάλαιον προϋπολογίσατο ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς λυξάσης Συνόδου ὅλα ἐν γένει τοῦ Γραφείου τὰ ἔξοδα συμποσούμενα εἰς **3,543: 10/100**.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν **10** Ἰανουαρίου **1851**.

Ἡ Λογιστικὴ Ἐπιτροπὴ

Γιαν. Χ. Πέτρου. Γ. Μ. Ἀντωνόπουλος.

Ν. Πρασακάκης. Δ. Κανελλόπουλος.

Προϋπολογισμὸς τῶν ἐξόδων τῆς Γερουσίας διὰ τὴν Α'. σύνοδον τῆς τρίτης βουλευτικῆς περιόδου.

		Μηνιαίως Δρ.	Μηνιαίως Λ.	Ἐτησίως Δρ.	Ἐτησίως Λ.
Κεφάλαιον Α'.					
Ἀποζημιώσεις Γερουσιαστῶν.					
Ἀποζημίωσ. 34 Γερουσιαστῶν ἀνὰ δρ. 500.	17,000				
Συμπλήρωσις τῆς ἀποζημ. 17 Γερουσιαστῶν μισθοδοτουμένων ὡς στρατιωτικῶν, ναυτικῶν, κτλ.	2,740	19,740		236880	
Κεφάλαιον Β'.					
Μισθοὶ προσωπικοῦ.					
Μισθοὶ τριῶν συντακτῶν, ἐξ ὧν ὁ εἷς ἐκπληροῖ χρέη ἀρχειοφύλακος καὶ βιβλιοφύλακος, ἀνὰ δρ. 200	600				
Μισθὸς 4 ἀντιγραφέων, τοῦ α'. ἀνὰ δρ. 175, τοῦ β'. ἀνὰ 120, τοῦ γ'. καὶ δ'. ἀνὰ 80.	455				
Μισθὸς ἑνὸς πρώτου κλητῆρος ἀνὰ 70. . .	70				
» ἐξ κλητήρων ἀνὰ 40	240	1,365		16,380	
Κεφάλαιον Γ'.					
Ἔξοδα Γραφείου ἐν γένει.					
Γραφικὴ ὕλη καὶ ἀγορὰ χάρτου πρὸς ἐκτύπωσιν τῶν πρακτικῶν	500				
Θέρμασμα.	150				
Φωτισμὸς	100				
Συνδρομὴ ἐφημερίδων	600				
Δετικὰ πρακτ., βιβλίων, Β. ἐφημερ. κλπ .	800				
Ἀπρόβλεπτα ἔξοδα ἤτοι στρώσιμον αἰθούσης, διόρθωσιν θρανίων καὶ λοιπ. ἐπίπλων κτλ.	1500				
Ἐπισκευὴ τοῦ Καταστήματος γενομένη διὰ τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν . .	576	4,393	10	3,543	10
Ὁμοίως διὰ τὸν ἐξώστην τοῦ Καταστήμ. .	317				
				256803	10

Ἐν Ἀθήναις τὴν 10 Ἰανουαρίου 1851.

Ἡ λογιστικὴ Ἐπιτροπή

Γιαννάκης Χ. Πέτρου. Γ. Μ. Ἀντωνόπουλος.
Ν. Πρασακάκης. Δ. Κανελλόπουλος.

Ἑπομένως ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν Συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗΣ.

Οἱ Ἀντιπρόεδροι
Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ
Τ. ΜΑΓΓΙΝΑΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Α. Γρηγοριάδης.
Ι. Παξιμάδης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 7 Φεβρουαρίου 1851· ἡμέρᾳ Τετάρτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν Κ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 27 μελῶν, ὁ Κ. Πρόεδρος κηρύττει τὴν ἔναρξιν τῆς τῆς Συνεδριάσεως.

Τὰ Πρακτικὰ τῆς προλαβούσης, ἀναγνωσθέντα, ἐπικυροῦνται, μηδεμιᾶς ἐνστάσεως γενομένης.

Προταθέντος ἑπομένως ὡς ἀντικειμένου τῆς Συνεδριάσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς Γερουσίας διὰ τὴν ἐνεστῶσαν Σύνοδον, ἀναγνώσθη τὸ πρῶτον αὐτοῦ κεφάλαιον, καὶ ἐγένετο δεκτόν, ὡς ἔχει.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ Κεφ. Β'., κατά τε τὸν Κανονισμὸν, καὶ τὴν μέχρι τοῦδε ἐπικρατήσασαν τάξιν, παρετήρησέ τις τῶν Κ. Γερουσιαστῶν, τὸ Γραφεῖον ὁρίζει τὸ ἀναγκαῖον προσωπικὸν, καὶ τὴν μισθοδοσίαν αὐτοῦ, ἡ δὲ λογιστικὴ ἐπιτροπὴ συντάττει κατὰ τὰς βάσεις ταύτας τὸν προϋπολογισμὸν, μηδεμίαν νὰ ἐπιφέρῃ τροπολογίαν δυναμένη· ἤδη ὅμως ἡ ἐπιτροπὴ ἐλαττώνει κατὰ δέκα δραχμὰς τὴν μισθοδοσίαν τῶν κλητήρων, ὅπερ, ὡς φρονῶ, δὲν ἐδύνατο νὰ κάμῃ, ἄνευ προσβολῆς τοῦ Γραφείου.

Κατὰ τὰς γενικὰς περὶ ἐντολῆς ἀρχὰς, προσέθηκεν ἄλλος, ὁ ἄνευ ὅρου ἢ περιορισμοῦ τινος δεχόμενος ἐντολήν τινα ἐντολοδόχος δύναται νὰ ἐνεργήσῃ πᾶν ὅ,τι θεωρεῖ συμφέρον πρὸς τὸν ἐντολοδότην, ὅστις τότε ὀφείλων ἀνεξετάστως νὰ παραδέχηται τὰς πράξεις τοῦ ἐντολοδόχου του, δὲν δύναται νὰ μὴν ἀναγνωρίσῃ ταύτας προτείνων τὴν ἀνάκλησιν τῆς ἐντολῆς. Τοιαύτην δὲ ἀόριστον καὶ τὸ Γραφεῖον λαβὸν παρὰ τῆς Γερουσίας, δυνάμει τοῦ Κανονισμοῦ ἐντολὴν, ἔπραξεν, ὅ,τι ὀρθὸν καὶ ἀναγκαῖον ἐφρόνει, καὶ τὰς πράξεις του ὀφείλει νὰ παραδεχθῇ ἡ Γερουσία, ἂν ἄλλως δὲν προτίθεται νὰ παραγνωρίσῃ τὰς γενικωτέρας τοῦ δικαίου ἀρχὰς, ἀνακαλοῦσα, ἣν ἅπαξ ἔδωκεν ἐντολὴν, καὶ μάλιστα μετὰ τὴν ἐκτέλεσίν της. Τούτου ἕνεκα ἡ περὶ ἐλαττώσεως τῆς μισθοδοσίας τῶν κλητήρων πρότασις τῆς ἐπιτροπῆς εἶναι ἀπαράδεκτος.

Ἡ Γερουσία, ἀντέταξεν ἄλλος, διὰ τοῦ ἄρθρου 94 τοῦ Κανονισμοῦ, ἔδωκε τὴν ἐντολὴν εἰς τὸ Γραφεῖον νὰ διορίζῃ τὸ ἀναγκαῖον προσωπικὸν, καὶ τὴν ἐντολὴν ταύτην οὐδεὶς προτίθεται ἤδη ν' ἀνακαλέσῃ· οὐχ ἧττον ὅμως ἔδωκεν εἰς τὴν λογιστικὴν ἐπιτροπὴν διὰ τοῦ ἄρθρου 99, τοῦ αὐτοῦ Κανονισμοῦ, ἑτέραν ἐντολὴν τοῦ νὰ καθυποβάλλῃ τὰς παρατηρήσεις της περὶ τῆς οἰκονομικῆς βελτιώσεως διαφόρων κεφαλαίων τῆς πιστώσεως

καὶ δαπάνης· ὅθεν οὔτε ἡ περὶ ἀπαραδέκτου πρότασις τοῦ προλαλήσαντος ὑφίσταται, οὐδὲ προσβολήν τινα νὰ προσάψῃ εἰς τὸ Γραφεῖον ἠθέλησεν ἡ Ἐπιτροπή, ἐνεργοῦσα τὰ καθήκοντά της· ἡ Γερουσία λοιπὸν μόνη ἔχει πλῆρες τὸ δικαίωμα ν' ἀποφασίσῃ, ὅ,τι ὀρθὸν ἤθελε τῇ φανῇ.

Παραδεξάμενος ἄλλος τὰ ὑπὸ τοῦ προλαλήσαντος περὶ τοῦ ἀπαραδέκτου τῆς προτάσεως τῆς Ἐπιτροπῆς ῥηθέντα, προσέθηκεν ὡς πρὸς τὴν οὐσίαν, ὅτι μέχρι τοῦδε οὐδέποτε ἄλλοτε ἡ λογιστικὴ Ἐπιτροπὴ ἠλάττωσε τὴν ὑπὸ τοῦ Γραφείου ὁρισθεῖσαν μισθοδοσίαν, καὶ ἴσως ἠδύνατό τις νὰ εἴπῃ ὅτι οὔτε ἤδη δὲν ἔπρεπε, χάριν ἀδροσύνης τοὐλάχιστον, νὰ προτείνῃ τὴν μικρὰν ταύτην ἐλάττωσιν· ἄλλως τε δὲν χρῄζει τοσαύτης συζητήσεως τὸ ἐλάχιστον τοῦτο ποσόν, συνιστάμενον περίπου εἰς **150** δραχμάς, καθόσον μάλιστα τὸ Γραφεῖον, ἀείποτε τὴν οἰκονομίαν προτιθέμενον, δὲν ὑπερέβη τὸ ἐλάχιστον ποσόν, εἰς ὃ περιορίσθησαν αἱ δαπάναι τῆς τελευταίας Συνόδου, δηλ. τὰς **1400** δραχμάς, ἐνῷ κατὰ τὰς προπαρελθούσας εἶχε φθάσει μέχρι **3,000** δραχμ. ἡ Γερουσία ἐν τούτοις εἶναι κυρία ν' ἀποφασίσῃ, ὅ,τι θέλει.

Περιττῆς κηρυχθείσης ὑπὸ τοῦ Κ. Προέδρου τῆς παραιτέρω συζητήσεως, ἡ Γερουσία, ἐρωτηθεῖσα, δὲν παρεδέχθη τὴν εἰς **40** δραχμὰς προταθεῖσαν ἐλάττωσιν τῆς μισθοδοσίας τῶν κλητήρων, οὕτως ἔμεινεν αὕτη εἰς δρ. **50**.

Τὸ Γραφεῖον, παρετήρησέ τις, καὶ ταῦτα ὡς πρὸς τὸ μέλλον, δύναται μὲν νὰ ἐκλέξῃ τὸ προσωπικόν, οὐχὶ ὅμως καὶ νὰ ὁρίσῃ ἀμετατρέπτως τὸν ἀριθμὸν καὶ τὴν μισθοδοσίαν αὐτοῦ, διότι πρὸς τοῦτο μόνη ἁρμοδία εἶναι ἡ Γερουσία, δυναμένη ἀείποτε ν' αὐξήσῃ, ἢ ἐλαττώσῃ κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῇ ἀμφότερα. Τούτου ἕνεκα πρὸ τῆς ὁριστικῆς τοῦ προϋπολογισμοῦ συζητήσεως, τὸ Γραφεῖον οὐδὲν ὡρισμένον ὀφείλει νὰ πράξῃ, ἀλλὰ νὰ θεωρῇ τὰ πάντα ἀβέβαια.

Ἀντιπαρατηρήσαντός τινος, ὅτι δυνάμει τοῦ ἄρθρου **94** τοῦ Κανονισμοῦ τὸ Γραφεῖον μόνον εἶναι ἁρμόδιον νὰ ὁρίζῃ ἀμετατρέπτως τὸ ἀναγκαῖον προσωπικόν, καὶ ὅτι ἡ γνώμη τοῦ προλαλήσαντος, δὲν ἔχει ὑπόστασιν ἀπέναντι τῆς ῥητῆς καὶ ἀνενδιάστου τοῦ Κανονισμοῦ διατάξεως, πρὸ τῆς τροπολογίας τούτου, ἣν ὀφείλει νὰ προτείνῃ οὗτος, ἂν θεωρῇ ὀρθωτέραν τὴν ἰδέαν τοῦ νὰ περιορισθῇ τοῦ Γραφείου τὸ δικαίωμα ὡς πρὸς τὸ ποσὸν τοῦ προσωπικοῦ, τὸ εἰρημένον ἄρθρον, ἀντέταξεν οὗτος, δὲν εἶναι ἀόριστον, οὐδὲ παραχωρεῖ τοιοῦτον ἀπόλυτον εἰς τὸ

Γραφεῖον δικαίωμα, ὡς φρονεῖ ὁ προαγορεύσας, τοὐναντίον ἀνατιθεῖσα εἰς αὐτὸ τὸν διορισμὸν τοῦ ἀναγκαίου προσωπικοῦ ἡ Γερουσία, ἐπεφυλάξατο ἀναμφιβόλως εἰς ἑαυτὴν τὸ δικαίωμα ν' αὐξομειώνῃ τὸν ἀριθμὸν τούτου, ὁσάκις τὸ ποσὸν δὲν ἀνταποκρίνεται πρὸς τὴν ἀνάγκην· ἄλλως ἤθελε προκύψει τὸ ἄτοπον τοῦ νὰ συστηθῇ ἴσως ποτὲ Γραφεῖον, στρατόπεδον ὑπαλλήλων διορίσον, ὅπερ οὔτε ἡ Γερουσία, οὐδ' ἡ Κυβέρνησις, οὐδ' ὁ λαὸς αὐτὸς ν' ἀνεχθῶσι δύνανται. Ἐντεῦθεν ὅθεν ἐξάγεται ἡ ἀληθὴς καὶ ὀρθὴ ἔννοια τοῦ ἄρθρου **94**, ὅτι τὸ Γραφεῖον ἔχον ἀπόλυτον ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν τῶν προσώπων δικαίωμα, εἶναι περιορισμένον ὡς πρὸς τὸν προσδιορισμὸν τοῦ ποσοῦ, καὶ τῆς μισθοδοσίας ἀφειμένων ὅλως εἰς τὴν κρίσιν καὶ ἀπόφασιν τῆς Γερουσίας, ἀφοῦ βεβαίως ἀκούσῃ καὶ τοὺς περὶ τούτων λόγους τοῦ Γραφείου. Τούτων οὕτως ἐχόντων, εἶναι περιττὸν νὰ γίνῃ πρότασις ἐγγράφου τροπολογίας, ὅθεν θέλει παρέλθει πολὺς χρόνος πρὸς συζήτησιν αὐτῆς, μέχρις ὅτου ἐνεργηθῇ ἡ ἀπαιτουμένη προδικασία, καθότι δύναται ἡ Γερουσία νὰ παραδεχθῇ τὴν ἑρμηνείαν ταύτην, ἂν τὴν θεωρῇ ὀρθὴν, καὶ καταχωρισθεῖσα εἰς τὰ πρακτικὰ, νὰ χρησιμεύσῃ πρὸς τροπολογίαν, ἢ ἐξήγησιν τοῦ μνησθέντος ἄρθρου.

Παρατηρήσαντός τινος, ὅτι παντὸς Νόμου ἡ ἑρμηνεία ἐπίσης διὰ Νόμου πρέπει νὰ γίνηται, καὶ ὅτι τὰ πρακτικὰ δὲν δύνανται νομίμως καὶ ἰσχυρῶς ν' ἀναπληρώσουν τὴν ἔλλειψιν ταύτην, καὶ μηδεμιᾶς ἄλλης παρατηρήσεως γενομένης, ἡ Γερουσία, ἐρωτηθεῖσα, παρεδέξατο τὸ Κεφ. Β'., ὡς ἔχει.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ κεφαλαίου Γ'. τὸ ἐκ δραχ. **576 10/100** ποσὸν, παρετήρησέ τις, τὸ δαπανηθὲν ὑπὸ τοῦ Κ. ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργοῦ πρὸς ἐπισκευὴν τοῦ καταστήματος, δὲν πρέπει ἡ Γερουσία νὰ παραδεχθῇ ἐν τῷ προϋπολογισμῷ της, διότι ἄλλως ὑποτίθεται, ὅτι ἀναγνωρίζει τὴν δαπάνην ταύτην ὡς καλῶς γενομένη, καὶ τοι ἀγνοοῦσα, ἂν πραγματικῶς ἐδαπανήθη, ἢ οὔ, ἅπαν τὸ διαληφθὲν ποσόν.

Πολλῶν ἄλλων τὴν γνώμην ταύτην ὑποστηριζάντων, ἡ Γερουσία δὲ παρεδέξατο, ἐρωτηθεῖσα, τὸ εἰρημένον ποσόν.

Προτείναντός τινος νὰ προστεθῶσι **300** τοὐλάχιστον δραχμαὶ πρὸς ἀγορὰν βιβλίων, καθόσον δύναται νὰ συμπέσῃ τοιαύτη ἀνάγκη, ἡ Γερουσία παρεδέξατο τὴν προσθήκην ταύτην.

Μετὰ τὰς ἀνωτέρω λοιπὸν τροπολογίας ὁ προϋπολογισμὸς, ἔχει ὡς ἕπεται.

Προϋπολογισμὸς τῶν ἐξόδων τῆς Γερουσίας διὰ τὴν Α'. Σύνοδον τῆς Γ. Βουλευτικῆς Περιόδου.

		Μηνιαίως. Δρ.	Ἐτησίως. Δρ.
ΚΕΦ. Α'.			
Ἀποζημιώσεις Γερουσιαστῶν			
Ἀποζημίωσις 34 Γερουσιαστῶν ἀνὰ δρ. 500, ...	17000		
Συμπλήρωσις τῆς ἀποζημιώσεως 47 Γερουσιαστῶν μισθοδοτουμένων ὡς στρατιωτικῶν, ναυτικῶν κτλ. . .	2740	19740	236880
ΚΕΦ. Β'.			
Μισθοὶ προσωπικοῦ.			
Μισθὸς τριῶν συντακτῶν, ἐξ ὧν ὁ εἷς ἐκπληροῖ χρέη ἀρχειοφύλακος καὶ βιβλιοφύλακος ἀνὰ δρ. 200	600		
Μισθὸς τεσσάρων ἀντιγραφέων, τοῦ α. ἀνὰ δρ. 175, τοῦ β'. ἀνὰ 120, καὶ τοῦ γ'. καὶ τοῦ δ'. ἀνὰ δρ. 80	455		
Μισθὸς ἑνὸς πρώτου κλητῆρος ἀνὰ 70 .	70		
» ἓξ κλητήρων ἀνὰ 50	300	1425	17100
ΚΕΦ. Γ'.			
Ἔξοδα Γραφείου ἐν γένει.			
Γραφικὴ ὕλη καὶ ἀγορὰ χάρτου πρὸν ἐκτύπωσιν τῶν πρακτικῶν	500		
Θέρμασμα	150		
Φωτισμὸς	100		
Συνδρομὴ ἐφημερίδων	600		
Δετκὰ πρακτικῶν, βιβλίων, Βασ. ἐφημερίδων, κ. λ. π.	800		
Ἀγορὰ συγγραμμάτων	300		
Ἀπρόβλεπτα ἔξοδα ἤτοι στρώσιμον αἰθούσης, διόρθωσιν θρανίων καὶ λοιπῶν ἐπίπλων, κ. τ. λ.	1500		
Ἐπισκευὴ διὰ τὸν ἐξώστην τοῦ καταστήματος	317	4267	4267
			258247

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 7 Φεβρουαρίου 1851.

Προτείναντος ἔπειτα τοῦ Ταμία τῆς Γερουσίας νὰ προστεθῇ καὶ εἰς ἔτι κλητὴρ πρὸς παραλαβὴν καὶ ἀποστολὴν τῶν χρημάτων, καὶ πρὸς ἐνέργειαν ἄλλων εἰσέτι ἀναγκαίων εἰς τὰ καθήκοντά του ὑπηρεσιῶν, καὶ τινων ἄλλων τὴν πρότασιν ταύτην ὑποστηριξάντων, ἡ Γερουσία παρεδέξατο τὴν προσθήκην ταύτην.

Μετὰ ταῦτα ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΔΕΛΙΓΙΑΝΝΙΣ.

Οἱ Ἀντιπρόεδροι
Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ.
Τ. ΜΑΓΓΙΝΑΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Αθ. Γρηγοριάδης.
Ι. Παξιμάδης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 23 Φεβρουαρίου 1851, ἡμέρᾳ Παρασκευῇ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν Κ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 34 μελῶν, ὁ Κ. Πρόεδρος κηρύττει τὴν ἔναρξιν τῆς Συνεδριάσεως.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα, ἐπικυροῦνται.

Ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ Κ. Γραμματέως ἔκθεσις τῆς εἰσηγητικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ καταστάσεως τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ, ἔχουσα ὡς ἕπεται.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν

Κύριοι!

Ἡ Ἐπιτροπή σας ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὸ ὑπὸ τοῦ Κυρίου Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν εἰς τὴν Γερουσίαν ὑποβληθὲν Νομοσχέδιον περὶ καταστάσεως τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς, καὶ ἐξετάσασα μετ' ἐπιμελείας τοὺς ὑπεγορεύσαντας τὴν εἰσαγωγὴν αὐτοῦ λόγους, ἐκθέτει εἰς τὸ Σῶμα τὰς σκέψεις της καὶ τὴν ἐπ' αὐτοῦ γνωμοδότησίν της.

Εἶναι ἀναντίρρητον, ὅτι εἰς τῶν σημαντικωτέρων κλάδων τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας, ὁ τὴν τάξιν ἐσωτερικῶς καὶ τὴν ἀσφάλειαν ἐξωτερικῶς ἐγγυώμενος εἰς πᾶν Κράτος, ὑπάρχει ὁ στρατός, καὶ διὰ τοῦτο δαπανῶσι τὰ ἔθνη μέγα μέρος τῶν δημοσίων εἰσοδημάτων των εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ στοιχείου τούτου τῆς δημοσίας δυνάμεως.

Τὸ στοιχεῖον τοῦτο εἰς οὐδὲν ὠφελεῖ, ἐξ ἐναντίας δυστυχημάτων γίνεται πρόξενον, ἂν δὲν περιβληθῇ μὲ συνετὴν νομοθε-

σίαν καὶ κανονικὴν διοργάνωσιν προνοοῦσαν τὸ σύνολον τῶν δικαιωμάτων καὶ τῶν ὅρων, τὰ ὁποῖα καὶ τοῦ Στρατιωτικοῦ καὶ τοῦ Δημοσίου τὰ συμφέροντα νὰ ἐξασφαλίζωσι.

Τὸ προκείμενον Νομοσχέδιον ἀπαρτίζει μέρος τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος νομοθεσίας. Εἶναι δὲ βεβαίως ἀναποσπάστως συνδεδεμένον καὶ μὲ ἄλλους ὀργανικοὺς ἐπίσης Νόμους, τοὺς ὁποίους τὸ Ὑπουργεῖον προτίθεται, ὡς ἐκ τῶν διατάξεων τοῦ Νομοσχεδίου ἐξάγεται, νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὰ Νομοθετικὰ Σώματα.

Ἐκ τῆς ἐκθέσεως τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν καὶ τοῦ ὑποβληθέντος Νομοσχεδίου πληροφορεῖται ἕκαστος, ὅτι τὴν Γαλλικὴν στρατιωτικὴν νομοθεσίαν κατάλληλον καὶ προτιμωτέραν θεωρήσαν τὸ Ὑπουργεῖον, ταύτην παραδέχεται καὶ ὀρθῶς ποιοῦν, ὁμοιομόρφου μὲ τὸ τοῦ σοροῦ τούτου Ἔθνους συστήματος τὴν εἰσαγωγὴν μᾶς προτείνει.

Ἡ Ἐπιτροπὴ διεξελθοῦσα τὸν ἀντιστοιχοῦντα μὲ τὸ προκείμενον Νομοσχέδιον Γαλλικὸν Νόμον, εὑρίσκει τὰς αὐτὰς σχεδὸν διατάξεις, καὶ δὲν δισταζει νὰ παραδεχθῇ τὴν ἀρχὴν τοῦ Νομοσχεδίου, καθὼς καὶ τὰς διατάξεις αὐτοῦ.

Ἐπειδὴ δὲ παρετήρησεν, ὅτι ἐπὶ τοῦ παραγράφου 2 τοῦ ἄρθρ. 3 τοῦ Νομοσχεδίου, παρελείφθησαν ἐκ τοῦ ἀντιστοιχοῦντος Γαλλικοῦ ἄρθρου, 3 παραγράφου 2, αἱ λέξεις « *appartenant au Cadre constitutif*, » νομίζει ἀναγκαῖον νὰ ἐπιφέρῃ τὰς ἀκολούθους παρατηρήσεις.

Ἡ Ἐπιτροπὴ φρονεῖ, ὅτι ἡ εἰς τὴν Γαλλίαν παραδεδεγμένη ἀρχὴ τοῦ νὰ νομοθετῆται ὁ προσδιορισμὸς τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀξιωματικῶν (Cadre), ἔχει οὐσιώδη ἐπιρροὴν εἰς τὴν στρατιωτικὴν νομοθεσίαν, καθ' ὅσον ἐντὸς τοῦ ὅρου τούτου θέλει περιστρέφεσθαι ἡ αὐξομείωσις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀξιωματικῶν, καὶ θέλει ἐνεργεῖσθαι τοιουτοτρόπως ἐπὶ τὸ κανονικώτερον ἡ χρῆσις τῶν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν καὶ τὰς λοιπὰς καταστάσεις ἀξιωματικῶν, καὶ ὁ προϋπολογισμὸς τῆς στρατιωτικῆς δαπάνης θέλει ὅσον ἔνεστι τακτοποιεῖσθαι· διὰ τοῦτο ἡ φράσις αὕτη εἰς τὴν προκειμένην διάταξιν καθίσταται λίαν ὠφέλιμος, θεωρουμένη ἀναπόσπαστος ἀπὸ τὴν στρατιωτικὴν νομοθεσίαν καὶ τὸν εἰρημένον διοργανισμὸν (Cadre).

Ἐπίσης ἡ Ἐπιτροπὴ παρατηρεῖ, ὅτι τὸ Νομοσχέδιον συμπεριλαμβάνει εἰς τὸν αὐτὸν 2 παράγραφον τοῦ εἰρημένου ἄρθρου 3 καὶ τοὺς Συνταγματάρχας, ἐνῷ τὸ ἀντιστοιχοῦν ἄρθρον τοῦ Γαλλικοῦ Νόμου δὲν περιέχει τοὺς τοιούτους ἀξιωματικούς.

Ἡ κατάστασις τῆς διαθεσιμότητος ἐπρονοήθη ἐν τῷ Νόμῳ

διὰ τοὺς στρατηγοὺς καὶ τοὺς ἀξιωματικοὺς τοῦ Σώματος τῶν Ἐπιτελῶν, καὶ ἐτέθη ἐξαιρετικῶς χάριν αὐτῶν, διὰ νὰ δημιουργηθῇ εἰς μὲν τοὺς πρώτους, ὡς κατέχοντας τὸν σημαντικώτερον στρατιωτικὸν βαθμόν, διακεκριμένη κατάστασις, εἰς δὲ τοὺς δευτέρους, καὶ τοι κατωτέρους ἀξιωματικούς, νὰ χορηγηθῇ εὐκολία τις, ὡς δικαιουμένους ν' ἀπολαύσωσι τὴν χάριν ταύτην, καθόσον τὰ ἔργα των περιστρέφονται συνήθως εἰς ἐκτάκτους εἰδικὰς ὑπηρεσίας καὶ ἀποστολάς, ὥστε ἤθελον ὑποπέσει παρα πολὺ συχνὰ εἰς ἀργίαν· ἀλλὰ δὲν ἐννοεῖται ἐξ ἴσου καὶ ἡ κατάστασις τῶν Συνταγματαρχῶν παρ' ἡμῖν. Πῶς δὲ ἀποβαίνει καὶ οἰκονομικῶς εἰς τὴν παροῦσαν ἡμῶν κατάστασιν ἡ τὴν ῥηθεῖσαν ἐπέκτασιν παραδεχομένη τοῦ Νομοσχεδίου διάταξις πέραν τῶν ὅρων τῆς ἀντιστοιχούσης διατάξεως τῆς Γαλλίας, τῆς μεγάλης καὶ πλουσίας ταύτης Δυνάμεως; Ἡ ἐν τῷ Νομοσχεδίῳ κοινὴ διὰ τοὺς ἀξιωματικοὺς κατάστασις τῆς ἀργίας συνεπάγει τὸ ἥμισυ τοῦ ἐν ἐνεργείᾳ μισθοῦ, ἐν ᾧ ἡ ἐξαιρετικὴ τῆς διαθεσιμότητος τὰ 3/4.

Ἐκ τῶν εἰρημένων σκέψεων ὁρμωμένη ἡ Ἐπιτροπὴ, ἐπιφέρει τὰς παρατηρήσεις ταύτας, διὰ νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν καὶ παρὰ τοῦ Σώματος, καὶ παρὰ τοῦ Κυρίου Ὑπουργοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν, καὶ ἀποφασισθῇ ἐπ' αὐτῶν ὅ,τι ἐγκριθῇ καταλληλότερον.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 22 Φεβρουαρίου 1851.

Ἡ Ἐπιτροπὴ

Ἀθαν. Διδωρίκης. Α. Γ. Βούλγαρης.
Ἀδάμ. Δούκας. Ἀλ. Βλαχόπουλος.

Μετὰ δὲ τοῦτο ἀπεφασίσθη νὰ ἐνεργηθῇ ἡ τύπωσις καὶ διανομὴ τῆς ἐκθέσεως ταύτης πρὸς τοὺς Κ. Γερουσιαστὰς, καὶ νὰ γενῇ ἡ συζήτησις τοῦ εἰρημένου Νομοσχεδίου ὁριστικῶς τὴν ἐλευσομένην δευτέραν, εἰκοστὴν ἕκτην τοῦ λήγοντος μηνός.

Ἀνεγνώσθησαν ὕστερον δύο ἀναφοραὶ τῶν Γερουσιαστῶν Κ. Ἰωάννου Σταίκου καὶ Γ. Ἡλιοπούλου ἐξαιτουμένων ἀμφοτέρων τεσσαρακονθήμερον ἀπουσίας ἄδειαν, καὶ ἐνεκρίθησαν, παραδεχθείσης τῆς αἰτήσεώς των.

Ἑπομένως ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν Συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΔΕΛΙΓΙΑΝΝΗΣ.

Οἱ Ἀντιπρόεδροι
Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ.
Τ. ΜΑΥΤΙΝΑΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Α. Γρηγοριάδης.
Ι. Παξιμάδης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 26 Φεβρουαρίου 1851, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν Κ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 36 μελῶν, ὁ Κ. Πρόεδρος κηρύττει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης, ἀναγνωσθέντα, ἐγκρίνονται, μηδεμιᾶς ἐνστάσεως γενομένης.

Ἀπαγγελθέντος ὡς ἀντικειμένου τῆς Συνεδριάσεως τῆς περὶ καταστάσεως τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ Νομοσχεδίου συζητήσεως, καὶ ἀναγνωσθέντος τούτου, ἐγένετο δεκτὴ ἡ ἀρχὴ διὰ ψήφων 35 κατὰ 1, ὅπως ἐξήχθη ἐκ τοῦ ὧδε προσαρτωμένου πρωτοκόλλου τῆς ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Νικ. Πονηροπούλου, καὶ Χ. Παππαπολίτου δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως γενομένης ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ περὶ καταστάσεως τῶν ἀξιωματικῶν Νομοσχεδίου.

Γ. Μ. Ἀντωνόπουλος		Δρ. Μανσόλας	Ν
Π. Γιατράκος	Ν	Ι. Θεοτόκης	Ν
Αθ. Γρηγοριάδης	Ν	Ι. Χ. Πέτρου	Ν
Αναγ. Δελιγιάννης	Ν	Ἀθ. Λιδωρίκης	Ν
Σ. Θεοχαράπουλος	Ν	Γ. Δαρειώτης	Ν
Γ. Κουντουριώτης		Γ. Παππαηλιόπουλος	Ν
Ι. Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Δ. Γ. Βούλγαρης	Ν
Σ. Καλογερόπουλος	Ν	Γκ. Καρακατζάνης	Ν
Ἀναγ. Λόντος	Ν	Ν. Ι. Μέξης	Ν
Τ. Μαγγίνας	Ν	Ἀδὰμ Δούκας	
Κων. Μπότζαρης		Δ. Κανελλόπουλος	Ν
Α. Μοναρχίδης	Ν	Κ. Κανάρης	Ν
Α. Νάκος	Ν	Τσαν. Γρηγοράκης	Ν
Δ. Ν. Ὀλύμπιος	Ν	Μ. Α. Καΐρης	
Χ. Παππαπολίτης	Ν	Ἀντ. Γ. Κριεζῆς	Ν
Ἰάκ. Παξιμάδης	Ν	Ἀντ. Μαυρομιχάλης	Ν
Ν. Πονηρόπουλος	Ν	Γεώρ. Νοταρᾶς	Ν
Ν. Πρασσακάκης	Ν	Ἰω. Σταΐκος	Ν
Ρικάρδος Τζιώρτζ	Ο	Γαρδ. Γρίβας	Ν
Β. Χρηστακόπουλος	Ν	Ἀλ. Βλαχόπουλος	Ν
Ν. Χρυσόγελος	Ν	Δημ. Χατζίσκος	Ν

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ἄρθρου 1, ἐπειδὴ οἱ στρατιωτικοί, παρατήρησέ τις, δικάζονται μὲ τὴν αὐστηρὸν τοῦ Ναπολεόντος Νόμον, ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει νὰ περιστείλῃ τὰς αὐστηρότητας αὐτοῦ δι' ἑτέρου Νόμου, καὶ νὰ εἰσαγάγῃ ὅσας καὶ οἱ Γάλλοι παρεδέχθησαν ἐπιεικεῖς καὶ φιλανθρώπους μεταρρυθμίσεις.

Παρατηρήσαντος τοῦ Κ. ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργοῦ, ὅτι πρὸ πολλοῦ ἡ Κυβέρνησις ἐξ ἐπιεικείας ὡρμήθεισα, συνέστησε τοιαύτην ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ ἐπιτροπήν, καὶ ὅτι ὅσον οὔπω τοιοῦτον περὶ μεταρρυθμίσεως τοῦ ἰσχύοντος στρατιωτικοῦ Νόμου καθυποβληθήσεται εἰς τὰς Βουλὰς Νομοσχέδιον, ἡ Γερουσία παρεδέξατο τὸ προκείμενον ἄρθρον, καθὼς καὶ τὸ ἑπόμενον δεύτερον, ὡς ἔχουσι.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ἄρθρου τρίτου, καὶ τῆς παρατηρήσεως τῆς Ἐπιτροπῆς, τὸ προκείμενον Νομοσχέδιον, παρετήρησεν ἓν μέλος αὐτῆς, εἶναι λίαν ἀναγκαῖον καὶ οὐσιῶδες. Ἐπειδὴ ὅμως συνδέεται καὶ μὲ ἄλλους ὀργανικοὺς νόμους, ἤθελεν εἶσθαι πληρέστερον, καὶ ἀποτελεσματικώτερον ἤθελέ τις περὶ τῶν διατάξεων αὐτοῦ ἀποφανθῆ, ἂν συγχρόνως μετ' αὐτῶν καθ' ἑαυτὸ ἐβάλλετο. Ἐν τούτοις ἡ Ἐπιτροπὴ ἐθεώρησε καθῆκόν της νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὴν σκέψιν τῆς τε Γερουσίας καὶ τοῦ Ὑπουργείου τὴν ἐν τῇ ἐκθέσει της παρατήρησιν, ἣν μακρότερον ἤδη θέλει ἀναπτύξει.

Τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο βάσιν ἔχον τὸν ἐν Γαλλίᾳ ἰσχύοντα περὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου Νόμον, διαφέρει τούτου ὡς πρὸς δύο διατάξεις. Ἐν τῷ ἐδαφίῳ 2, τοῦ ἄρθρου τούτου παρελείφθη ἡ ἐν τῷ Γαλλικῷ Νόμῳ φράσις appartenant au cadre constitutif (τουτέστι τῶν ἀνηκόντων εἰς τὸν ὀργανισμὸν τοῦ στρατοῦ). Ἐν Γαλλίᾳ ὑπάρχει ὀργανισμὸς τοῦ στρατοῦ, καλούμενος (Cadre) δι' οὗ νομοθετοῦνται καὶ κανονίζονται αἱ ἀναγκαῖαι εἰς ἕκαστον στρατιωτικὸν σῶμα θέσεις· ἐπειδὴ ἡ ὕπαρξις τοῦ ὀργανισμοῦ τούτου συντελεῖ εἰς τὴν τακτοποίησιν καὶ ἀκριβῆ ἐξέλεγξιν τοῦ στρατιωτικοῦ προϋπολογισμοῦ, καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ στρατοῦ, καὶ ἐν γένει εἰς πᾶσαν διοικητικὴν αὐτοῦ ὑπηρεσίαν, διὰ τοῦτο ὁ Γαλλικὸς Νόμος ἀναγκαίως προϋποτίθησιν αὐτόν, καὶ ῥητῶς τὴν ὕπαρξίν του ἀναφέρει. Τὸ σπουδαῖον λοιπὸν τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ θεωροῦσα, προτείνει νὰ προστεθῇ ἐν τῷ συζητουμένῳ νόμῳ ἡ περίληψις αὐτοῦ διὰ τὸ ἐντελέστερον, καὶ κανονικώτερον τοῦ πράγματος· διότι εἶναι ἐπάναγκες νὰ γνωρίζωμεν πόσα σώματα στρατιωτικὰ πρέπει καὶ δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν, καθὼς καὶ πόσους ἀξιωματικούς·

ντος δὲ ὁ προσδιορισμὸς ἀπαιτεῖται νὰ λάβῃ χώραν ἅπαξ διότι ἄλλως δὲν θὰ εἴμεθά ποτε εἰς κατάστασιν νὰ γνωρίζωμεν τι θέλομεν δαπανᾶ τακτικῶς διὰ τὸν στρατὸν, ὡς οὐσης πολὺ εὐκόλου τῆς αὐξήσεως τῶν ἀξιωματικῶν, μὴ ὑπάρχοντος τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ὅρου.

Ὁ Γαλλικὸς Νόμος δὲν παραδέχεται τὴν διαθεσιμότητα ὡς εἰδικὴν κατάσασιν τῶν Συνταγματαρχῶν, ὅπως τὸ προκείμενον Νομοσχέδιον. Τὴν κατάστασιν ταύτην ὡς πρὸς τοὺς Στρατηγοὺς καὶ τοὺς ἀξιωματικοὺς τῶν ἐπιτελῶν ὑπαγορεύουσιν εἰδικοὶ λόγοι, ὡς ἀναφέρει ἡ Ἐπιτροπὴ εἰς τὴν ἔκθεσίν της, οἵτινες δὲν δύνανται νὰ ἐφαρμοσθῶσιν εἰς τοὺς συνταγματάρχας, ἐκ τῶν ὁποίων καὶ πλείονες τῶν διὰ τὴν ὑπηρεσίαν ἀναγκαίων ἐὰν ὑπάρχωσι, γίνεται χρῆσις τούτων εἰς τὰ καθεκάστην ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ συσταινόμενα ἀναχωρητικὰ καὶ στρατιωτικὰ συμβούλια, ὥστε θέλουσιν εἶσθαι κατὰ τὸ πλεῖστον τοῦ χρόνου εἰς ἐνέργειαν· ἄλλως τε ἡ προσθήκη αὕτη ζημιοῖ τὸ δημόσιον ταμεῖον, ὡς ὄντος τοῦ τῆς διαθεσιμότητος μισθοῦ μείζονος τοῦ τῆς ἀργίας, οἰκονομία τὴν ὁποίαν καὶ αὐτὴ ἡ πλουσία Γαλλία ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν. Τούτου ἕνεκα φρονεῖ ἡ Ἐπιτροπὴ, ὅτι οἱ συνταγματάρχαι δὲν πρέπει νὰ περιληφθῶσιν εἰς τὴν κατάστασιν τῆς διαθεσιμότητος.

Ἡ Ἑλλὰς, ἀντέταξεν ὁ Κ. ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργὸς, ἔθνος ἀρτισύστατον, ὀφείλει νὰ παραδέχηται τὰς νομοθεσίας τῶν ἄλλων μεγάλων, πολυχρονίων, καὶ εὐνομουμένων ἐθνῶν, τροποποιοῦσα βεβαίως ταύτας ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν, καὶ τῶν ἠθῶν τοῦ λαοῦ, ὅπερ μέχρι τοῦδε ἔπραξε, καθὼς καὶ ἤδη ἐπὶ τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου, ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ Νόμου μεταφρασθέντος. Ἐπειδὴ ὅμως ἑκάστη γλῶσσα εἰδικὰς λέξεις πολλάκις πρὸς παράστασιν τῶν πραγμάτων ἔχει, μὴ δυναμένας ἐπιτυχῶς εἰς ἄλλην γλῶσσαν νὰ μεταγλωττισθῶσιν, ἐπέρχονται ἀμφιβολίαι καὶ ἀμφισβητήσεις, ὡς ἤδη ἐγένετο· ἡ λέξις emploi μεταφράζεται παρ' ἡμῖν θέσις, ἡ δὲ cadre de l'armée, ὡσαύτως θέσις νενομοθετημένη, καὶ ἡ φράσις αὕτη παρ' ἡμῖν ὑποτίθησι βεβαίως τὸν ὀργανίζοντα τὰς θέσεις Νόμον. Ἐν τῷ πρώτῳ ἐδαφίῳ τοῦ ἄρθρου 3 ἀναφέρεται ἡ ὑπομιμνησκομένη ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς φράσις, appartenant au cadre constitutif διὰ τῆς φράσεως « τοῦ διωρισμένου εἰς τινα θέσιν τῶν σωμάτων » ἥτις βεβαίως θέλει εἶσθαι προνενομοθετημένη, καὶ κανονισμένη. Ἐν τῷ ἐδαφίῳ δευτέρῳ ῥητῶς δὲν ἀναφέρεται· ἐπειδὴ ὅμως τοῦτο εἶναι συνέχεια τοῦ πρώτου, ἐνοεῖται οἰκοθεν, ὅτι ἀφορᾷ τοὺς

στρατηγοὺς κλπ., τοὺς ἀνήκοντας εἴς τινα τῶν ὠργανισμένων θέσεων τοῦ στρατοῦ, διότι ἄλλως δὲν ἤθελεν εἶσθαι εἰς ἐνέργειαν, οὐδ' ἐκ τῶν ὑποβληθησομένων ἑπομένως εἰς τὴν κατάστασιν τῆς διαθεσιμότητος· τούτου ἕνεκα ἐθεωρήθη περιττὴ ἡ ἐπανάληψις τῆς αὐτῆς φράσεως.

Ἡ κατάστασις τῆς διαθεσιμότητος ὅπως ἐν τῷ Νομοσχεδίῳ ὁρίζεται ὑπηγορεύθη ἀπὸ λόγους εὐγενῶν αἰσθημάτων, καὶ οἰκονομίας, διότι οἱ ἐν αὐτῇ καταταχθησόμενοι θέλουν λαμβάνει ὀλιγώτερον μισθὸν τοῦ τῆς ἐνεργείας. Ὡς πρὸς τὴν προσθήκην τῶν Συνταγματαρχῶν παρατηρητέον, ὅτι ἐν Ἑλλάδι ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ στρατοῦ μας, εἶναι περισσότεροι τῆς γραμμῆς Συνταγματάρχαι, ἢ Στρατηγοὶ, ὡς ἐν Γαλλίᾳ, καὶ διὰ τοῦτο προσετέθησαν καὶ ἐκεῖνοι, λόγῳ ἐπίσης οἰκονομίας, διότι μετατιθέμενοι εἰς διαθεσιμότητα, θέλουν λαμβάνει ὀλιγώτερον μισθόν.

Μετὰ τὰς παρατηρήσεις ταύτας φρονῶ, ὅτι οὔτε ἡ Γερουσία, οὐδ' ἡ Ἐπιτροπὴ θέλει ἐπιμείνει εἰς τὴν παραδοχὴν τῆς προτάσεώς της, καθόσον τοῦ Νομοσχεδίου αἱ διατάξεις ἀρκούντως ἐκπληροῦσι τὸν σκοπόν της.

Πολλάκις, εἶπεν ἄλλος, καὶ αἱ Βουλαὶ, καὶ ὁ τύπος ὕψωσαν φωνὴν κατὰ τῆς σπαταλῆς τῆς ἀπονομῆς τῶν στρατιωτικῶν βαθμῶν, ἥτις βεβαίως δὲν θέλει περισταλῆ ἄνευ τῆς ὑπάρξεως ὀργανικοῦ Νόμου (cadre) κανονίζοντος τὰς εἰς ἕκαστον στρατιωτικὸν σῶμα ἀναγκαίως ἀπαιτουμένας θέσεις, διότι κατέστη ἐκ τῆς πείρας ματαία ἡ μετὰ τῆς ἐξουσίας σύμπραξις τῶν Νομοθετικῶν Σωμάτων ὡς πρὸς τὸν κατ' ἔτος προσδιορισμὸν τοῦ στρατοῦ, ὅτ' ἄλλοθεν αὕτη δύναται ν' ἀπονέμῃ ἀρθόνως, πολλάκις δὲ ἀπερισκέπτως καὶ σκανδαλωδῶς, τοὺς βαθμοὺς, ὑπ' οὐδενὸς ὀργανικοῦ νόμου περιοριζομένη. Τὴν σπαταλὴν ταύτην γνωρίζουσα ἡ Ἐπιτροπὴ, προτείνει νὰ τεθῇ ἐν τῷ Νομοσχεδίῳ ἡ περὶ οὗ ὁ λόγος φράσις, διότι τότε ἡ ἐξουσία δὲν δύναται νὰ διορίσῃ ἀξιωματικοὺς εἰς θέσεις, μὴ προβλεπομένας ὑπὸ τοῦ ὀργανικοῦ τούτου Νόμου. Εἶναι ἀληθὲς, ὅτι πρέπει νὰ ληφθῇ φροντὶς περὶ τοῦ στρατοῦ, εἶναι ὅμως οὐχ' ἧττον ἐπάναγκες νὰ φροντίζωμεν καὶ περὶ τοῦ λαοῦ, ἂν δύναται, καὶ πόσον νὰ βαστάζῃ βάρος. Ἡ Ἑλλὰς δὲν ἠλευθερώθη διὰ τῶν χειρῶν τινων μόνων, ἀλλὰ διὰ τῆς συμπράξεως, καὶ διὰ τῶν ἀκαμάτων ἀγώνων ἅπαντος τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ· ἑπομένως καὶ οἱ ἐν τοῖς πρώτοις ἀγωνισάμενοι δικαιοῦνται ν' ἀποζημιωθῶσι, καὶ ὁ λαὸς ν' ἀνακουφισθῇ, ἀλλὰ δυστυχῶς, τοὐναντίον πάντοτε γίνεται.

Πολλάκις ἔθεσα, καὶ ἐξέτασα τὸ ζήτημα, ἂν ἡ Ἑλλὰς πρέπει ἀναγκαίως νὰ ἔχῃ στρατόν· εἶναι βέβαιον, ὅτι ὅσος καὶ ἂν ἦναι οὗτος, δὲν δύναται ν' ἀντισταθῇ κατὰ τοῦ ἐλαχίστου στρατοῦ, ἄνευ τῆς ὁλικῆς τοῦ ἔθνους συμπράξεως. Ἐνῷ λοιπὸν ὁ στρατός μας ἀπέναντι ὅλων τῶν δυναμένων νὰ στρατεύσωσι κατά τινος ἐχθροῦ πολιτῶν εἶναι ἀσήμαντος, λαμβάνει πλήρη σημαντικότητα ἐν τῷ προϋπολογισμῷ, τὸ ἥμισυ τῶν εἰσοδημάτων τοῦ Κράτους ἀποφερόντων. Τὸ ζήτημα τοῦτο ἀριθμοδιωτερον δύναται νὰ ἐγερθῇ ἐν τῷ παρόντι αἰῶνι, καθ' ὃν τὸ εἰρηνικὸν πνεῦμα, καὶ ἡ φιλανθρωπία ὑπερισχύσασαι, καὶ πρὸ 30 ἐτῶν πάντα πόλεμον ἀναχαιτίζουσαι, εἰρηνικῶς ἁπάσας τὰς μεταξὺ τῶν ἐθνῶν διαφορὰς διαλύουσι, καὶ ἑταιρίαι συνίστανται περὶ τῆς εἰσαγωγῆς εἰρηνικοῦ ὡς πρὸς τὴν διάλυσιν τῶν ἐθνικῶν διαφορῶν συστήματος. Ἂν λοιπὸν αἱ Κυβερνήσεις φιλανθρωπότεραι καταστῶσιν, οὐδέποτε θέλει γίνει πόλεμος, ὡς οὐδὲ τὰ ἐν τῷ διαστήματι τῆς παρελθούσης τριετίας ἤθελον συμβῇ, ἂν τὸ πνεῦμα τῆς φιλανθρωπίας, καὶ τῆς ἀναγνωρίσεως τῶν δικαιωμάτων τῶν λαῶν ὑπερισχυεν εἰς τὰς καρδίας τῶν κυβερνώντων! Ἐκτὸς τούτων ἡ Ἑλλὰς ὑπὸ τῆς θείας μᾶλλον προνοίας, ὑπὸ τῶν μεγάλων Δυνάμεων, καὶ ὅλων τῶν χριστιανικῶν ἐθνῶν προστατευομένη, ὀφείλει, ἐν τῇ φυσικῇ αὐτῆς καταστάσει μένουσα, νὰ φροντίζῃ περὶ τῆς βελτιώσεως τῆς γεωργίας καὶ βιομηχανίας, καὶ ὄχι νὰ διατηρῇ στρατόν, τὸ ἥμισυ τῶν εἰσοδημάτων της δαπανῶντα, καὶ πολλὰ δεινὰ τῷ λαῷ παρέχοντα ὡς ἐκ τῆς κακῆς τοῦ περὶ ἀπογραφῆς πρὸ πάντων Νόμου ἐφαρμογῆς· ὑπῆρξέ ποτε ἐποχή, καθ' ἣν καὶ ἡ Γαλλία αὐτὴ μόνον στρατὸν τὰ στίφη τῶν πολιτῶν εἶχε· ἡ συγκέντρωσις, καὶ ὁ σχηματισμὸς τοῦ στρατοῦ ἐπήγασεν ἀπὸ τοὺς Ὀθωμανούς, τοὺς χρείαν ἔχοντας νὰ ὑπερασπίζωνται δι' αὐτοῦ ἑαυτούς τε καὶ τὰς κατακτήσεις των· τούτους ἔπειτα τὰ ἄλλα ἔθνη ἐμιμήθησαν, καὶ ἐπὶ τέλους καὶ ἡμεῖς, καὶ τοι μὴ ἔχοντες τὴν αὐτὴν ἀνάγκην. Παρατηρητέον ἐν τούτοις, ὅτι καὶ ὁ σκοπὸς αὐτὸς τῆς συστάσεως τοῦ στρατοῦ παρ' ἡμῖν παραγνωρίζεται· τὴν ἀλήθειαν ταύτην ἐπιβεβαιοῦσι τὰ τάγματα τῆς ὁροφυλακῆς, ἅτινα, ἀντὶ νὰ μένωσιν, ὡς προωρίσθησαν ἐπὶ τῶν ὁρίων, διαιτῶνται ἐν ταῖς πόλεσιν ἐντρυφῶντα, καὶ ἐξασθενούμενα· ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐσωτερικὴν ἀσφάλειαν ὁ στρατὸς δὲν χρησιμεύει, ὡς ἡ πεῖρα ἀπέδειξε, διότι, ἐπελθούσης τοιαύτης ἀνάγκης, νέοι ἐκ πολιτῶν στρατοὶ συνεστήθησαν πρὸς διατήρησιν τῆς τάξεως, καὶ πρὸς ἐκριζώσιν, καὶ ἐξάλειψιν τῶν ταραττόντων αὐτήν.

ἡ ἀνατροφὴ πρὸς τούτοις τῶν στρατιωτῶν, ὅπως παρ' ἡμῖν γίνεται, εἶναι ἀλυσιτελὴς πρὸς τὸ κατασκεύασαι αὐτοὺς ἀνδρείους, ἰσχυροὺς, καὶ ἐμπειροπολέμους· οἱ στρατιῶται δὲν πρέπει νὰ ζῶσιν ἐν ταῖς πόλεσιν, ἔνθα ἡσυχον καὶ ἀφροδίσιον μᾶλλον βίον διάγοντες, ἐξασθενοῦσι, καὶ ἐκθηλύνονται, ἀλλ' ἐν τοῖς χωρίοις, ἔνθα φωλεαὶ λῃστῶν ὑπάρχουσι, καὶ ἐντεῦθεν πρόχειρα καὶ ἄφοβα τὰ μέσα τῆς στρατιωτικῆς ἐξασκήσεως ἔχουσι, κατὰ τούτων παλαίοντες, καὶ ἐν τοῖς ὄρεσιν, ἔνθα τὸν πατρῷον καθαρὸν ἀέρα πνέοντες, καὶ διαφόρως γυμναζόμενοι, δύνανται νὰ καταστῶσιν ἀλανθάστως ἀληθεῖς τῆς πατρίδος πρόμαχοι. Ἀλλ' ὅσος, καὶ ὁποῖος ἤθελεν εἶναι ὁ στρατὸς, εἰς οὐδὲν ἐπιτυχῶς δύναται νὰ συντελέσῃ, ἄνευ τῆς ὁλικῆς τοῦ ἔθνους συμπράξεως, ἄνευ τῆς γενικῆς ἁπάντων τῶν πολιτῶν περὶ τὰ στρατιωτικὰ ἐξασκήσεως, ἥτις ἐπέρχεται διὰ μόνης τῆς συστάσεως τῆς ἐθνοφυλακῆς. Τὴν ἀλήθειαν ταύτην ὡς ὀρθὴν καὶ ἀναγκαίαν θεωρήσασα καὶ ἡ Ἐθνοσυνέλευσις, ῥητῶς ἐσύστησε τὴν ταχεῖαν διοργάνωσίν της διὰ τοῦ Συντάγματος, τὸ ὁποῖον καὶ ὁ νῦν Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ὑπογράψας, ὀφείλει μᾶλλον νὰ φροντίζῃ περὶ τῆς τηρήσεως αὐτοῦ, καὶ περὶ τῆς πραγματοποιήσεως τῶν διατάξεών του. Τούτου γενομένου, καὶ οἱ νῦν ἀξιωματικοὶ θέλουν εὑρίσκει προστριβὴ καὶ εὐάρεστον ἐνασχόλησιν, τὰ τέκνα τῆς πατρίδος ἀπανταχοῦ αὐτῆς γυμνάζοντες, καὶ οἱ πολῖται ἅπαντες θέλουσι κατασταθῆ ἱκανοὶ πᾶσαν μὲν βίαν ν' ἀποκρούσωσι, πολλὰ δ' ἄλλα συμφέροντα ἑαυτοῖς καὶ τῇ πατρίδι νὰ προσκτήσωνται.

Καθ' ἃ ἀνέφερεν ὁ Κ. ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργὸς, παρετήρησεν ἄλλος, διά τε τῆς ἀγορεύσεώς του, καὶ τῆς πρὸς τὰς Βουλὰς ἐκθέσεώς του, τὸ προκείμενον ἄρθρον ἔχει καλῶς, καὶ ἑπομένως εἶναι παραδεκτέον, διότι καὶ ἡ προτεινομένη ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς προσθήκη τῆς φράσεως **appartenant au cadre constitutif** περιέχεται ἐν ἀμφοτέροις τοῖς ἐδαφίοις αὐτοῦ, καὶ ἡ προσθήκη τῶν συνταγματαρχῶν δικαιολογεῖται. Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰ ὑπὸ τοῦ προλαλήσαντος ῥηθέντα, παρατηρητέον, ὅτι τινὰ μὲν τούτων, ὅλως εἰς θεωρητικὰς ἀρχὰς ἀναγόμενα, ἀπέχουσι τοῦ προκειμένου, τινὰ δὲ, περιστρεφόμενα ἁπλῶς εἰς τὴν κατάχρησιν τῆς διανομῆς τῶν ἐκθεμάτων, θέλουσι ληφθῆ ὑπ' ὄψιν κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ περὶ προσδιορισμοῦ τοῦ στρατοῦ κατὰ τὸ ἐνεστὼς ἔτος Νομοσχεδίου, καὶ ἑπομένως περιττὴ καθίσταται πᾶσα περὶ τούτων ἤδη πραγματεύσις. Τούτων λοιπὸν οὕτως ἐχόντων, καὶ ἀρκούντως ἀναπτυχθέντος

τοῦ προκειμένου ζητήματος, πρέπει νὰ παραδεχθῇ ἡ Γερουσία τὸ ἄρθρον, ὡς ἔχει, καὶ νὰ προβῇ εἰς τὰ περαιτέρω.

Ἡ λέξις cadre, ἐπίνεγκεν ὁ ἐν ἀρχῇ ἀγορεύσας, σημαίνει τὸν ὀργανικὸν νόμον, τὸν διαγράφοντα τὰς εἰς ἕκαστον στρατιωτικὸν σῶμα ἀναγκαίας θέσεις, ἡ δὲ emploi τὴν θέσιν, ἢ τὴν ὑπηρεσίαν εἰς ἣν διορίζεται ὁ ἀξιωματικὸς ἐν τῷ στρατῷ δι' εἰδικοῦ διορισμοῦ, ἥτις ἕπεται τοῦ νόμου τούτου· ὥστε καὶ κατὰ γράμμα, καὶ κατ' οὐσίαν, διαφέρουσιν αἱ λέξεις αὗται ἐν τῷ Γαλλικῷ νόμῳ· τὴν διαφορὰν δὲ ταύτην, ὡς οὐσιώδη, καὶ ἀναγκαίαν, πρέπει εὐκρινῶς νὰ περιλάβωμεν ἐν τῷ Νομοσχεδίῳ, διὰ νὰ μὴ γεννῶνται μετὰ ταῦτα παρεξηγήσεις, καὶ ἀμφισβητήσεις. Κατὰ τὸν Κ. Ὑπουργόν, ἡ διαφορὰ αὕτη περιέχεται ἐν τῷ Νόμῳ, καὶ ἑπομένως συμφωνεῖ μετὰ τῆς Ἐπιτροπῆς, ὡς πρὸς τὴν οὐσίαν· ἐπειδὴ ὅμως ἀπὸ τοῦδε ἄρχονται αἱ ἀμφιβολίαι, ἐπειδὴ εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐξηγηθῶσι διὰ μιᾶς φράσεως, διὰ μιᾶς λέξεως δύο ἰδέαι αὐτοτελεῖς καὶ κεχωρισμέναι ἀπ' ἀλλήλων, δυνάμεθα νὰ σαφηνίσωμεν τὸν νόμον ὡς ἀκολούθως· « ἄρθρον 3, ἡ ἐνέργεια εἶναι ἡ κατάστασις τοῦ ἀξιωματικοῦ, τοῦ ἀνήκοντος εἰς τὸν ὀργανισμὸν τοῦ στρατοῦ, καὶ κατέχοντος θέσιν τινὰ ἐν αὐτῷ, καθὼς καὶ τοῦ μὴ ἀνήκοντος μὲν εἰς αὐτὸν τὸν ὀργανισμὸν, διωρισμένον δὲ ἐπί τινα χρόνον εἰς εἰδικήν τινα ὑπηρεσίαν ἢ ἀποστολήν.

« Ἡ διαθεσιμότης εἶναι ἡ εἰδικὴ κατάστασις τῶν Στρατηγῶν, καὶ τῶν Ἀξιωματικῶν τοῦ σώματος τῶν ἐπιτελῶν, τῶν ἀνηκόντων μὲν εἰς τὸν ὀργανισμὸν τοῦ στρατοῦ, προσκαίρως δὲ διαμενόντων ἄνευ θέσεως. »

Παρατηρήσαντός δ' ἄλλου, ὅτι καθ' ἃ προείρηνται, ἐννοεῖται ἡ ὕπαρξις ὀργανικοῦ τῶν θέσεων Νόμου, καὶ τοῦτον προβλέπει τὸ ἄρθρον ἐν ἀμφοτέροις τοῖς ἐδαφίοις, καὶ ἑπομένως περιττὴ πᾶσα ἄλλη ἐξήγησις καὶ σαφήνεια, καὶ ὅτι ἡ προσθήκη τῶν Συνταγματαρχῶν δικαιολογεῖται ἀπὸ λόγους οἰκονομίας, ὡς ἀνέπτυξεν ὁ Κ. Ὑπουργός, καὶ ἐπιεικείας προσέτι, ὡς ἀδίκου ὄντος νὰ στερῶνται οὗτοι τῶν ἀπολύτων ἐξόδων των, τιθέμενοι εἰς ἀργίαν, ἐνῷ οὗτω, μείζονα μισθὸν λαμβάνοντες, δύνανται τοὐλάχιστον διὰ τούτου ν' ἀποζῶσιν, ἡ Γερουσία, ἐρωτηθεῖσα, παρεδέξατο τὸ ἄρθρον ὡς ἔχει.

Ἀναγνωσθὲν τὸ ἄρθρον 4 ἐγένετο ἐπίσης παραδεκτὸν ὡς ἔχει.

Ἀναγνωσθέντος ὕστερον τοῦ ἄρθρου πέμπτου, παρατηρῶ, εἶπέ τις, ὅτι αἱ περὶ ἀργίας διατάξεις τοῦ ἄρθρου τούτου, ταυτίζονται ἐν μέρει μὲ τὰς περὶ ἀποτάξεως τοῦ ἑπομένου ἄρθρου

δεκάτου, καθ' ἃς οἱ ἀξιωματικοὶ τίθενται εἰς ἀργίαν καὶ ἀποταξιν ἕνεκα ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ νοσήματος καλουμένου εἰς μὲν τὸ πρῶτον διὰ τῆς λέξεως χρονίου, εἰς δὲ τὸ δεύτερον διὰ τῆς λέξεως ἐνιάτου, ἐνῷ ἀμφότεραι αἱ λέξεις αὗται εἰσὶ ταυτόσημοι· παρίσταται ὅθεν ἡ ἀνάγκη τῆς λεκτικῆς διορθώσεως τοῦ μέρους τούτου, καὶ τῆς διακρίσεως τοῦ νοσήματος κυριολεκτικώτερον, πρὸς ἀποφυγὴν πάσης συγχύσεως περὶ τὴν ἐφαρμογὴν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ προκειμένου νόμου.

Ἀντικρούων τὸν προλαλήσαντα ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν, εἰς τὴν Βουλὴν, εἶπε, ἐγένετο ἡ ἀντικατάστασις τῆς λέξεως ταύτης χρονίου, ἀντὶ τῆς προσκαίρου, κατὰ γνωμοδότησιν ἐπιστημόνων Ἰατρῶν, καὶ διαφέρει πολὺ ἡ χρόνιος ἀσθένεια ἀπὸ τὴν ἀνίατον, καθόσον ἐκείνη μὲν εἶναι θεραπεύσιμος μετά τινα χρόνον, αὕτη δὲ μένει διὰ παντὸς ἀθεράπευτος.

Ἑπομένως μηδεμιᾶς ἄλλης ἀντιλογίας γενομένης, ἡ Γερουσία, ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει τοῦ Κ. Προέδρου, παρεδέξατο καὶ τὸ προκείμενον πέμπτον ἄρθρον, ὡς ἔχει ἐν τῷ Νομοσχεδίῳ.

Ἀναγνωσθέντα τὰ ἄρθρα 6, 7, 8, 9, καὶ 10 ἐγίνοντο παραδεκτὰ ὡς ἔχουσι.

Ἀναγνωσθέντος ὕστερον τοῦ ἄρθρου 11, παρατηρῶ, εἶπεν ἕτερος τῶν Κ. Γερουσιαστῶν, ὅτι τὸ ἄρθρον τοῦτο παραπεμπόμενον εἰς τὴν ἀπόφασιν τοῦ περὶ συνταξέων Νόμου ἔχει τι πρωθύστερον, καθόσον αἱ συντάξεις καὶ ὁ περὶ αὐτῶν Νόμος δὲν δύνανται ποσῶς νὰ προδιορίσωσι τὴν κατάστασιν τῆς ἕνεκα ἀνιάτου νοσήματος ἀποτάξεως τοῦ ἀξιωματικοῦ· ὥστε μὲ μόνην τὴν διάταξιν ὁρίζουσαν « ὅτι ὁ ἀξιωματικὸς τίθεται εἰς ἀποταξιν ἐν περιπτώσει ἀνιάτου νοσήματος » δύναται νὰ ὁρίσταται καὶ νὰ ἐξηγῆται σαφῶς καὶ ὡρισμένως τὸ ἄρθρον αὐτό· ἄλλως, ἐὰν ὁ ῥηθεὶς περὶ συντάξεων νόμος περιέχει διατάξεις προβλεπούσας τὴν ἀνωτέρω ἀποταξιν τοῦ ἀξιωματικοῦ δὲν ἐπιμένω εἰς τὴν παρατήρησιν ταύτην ἢν ἐπέφερον.

Πολλῶν δ' ἄλλων εἰπόντων, ἐὰν ὁ περὶ στρατιωτικῶν συντάξεων νόμος δὲν κανονίσῃ τὴν περίστασιν ταύτην, τότε τὸ προκείμενον ἄρθρον καθὸ ἀόριστον, μένει εἰς ἀχρηστίαν, ἡ Γερουσία, ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει τοῦ Κ. Προέδρου, παρεδέξατο αὐτὸ ὡς ἔχει.

Ἀναγνωσθὲν τὸ ἄρθρον 12, ἐγένετο ἐπίσης παραδεκτόν.

Ἀναγνωσθέντος ἔπειτα τοῦ ἄρθρου 13, ὁ προαγορεύσας λαβὼν τὸν λόγον ἐξέθεσε τὰ ἀκόλουθα. Ἐπειδὴ παρατηρῶ ἐκ τῶν διατάξεων τοῦ ὑπὸ συζήτησιν ἄρθρου, ὅτι τὰ Νομοθετικὰ

Σώματα δὲν θέλουσι λάβει μέρος εἰς τὴν σύνθεσιν καὶ τὴν πόνταξιν τῆς διαδικασίας τῶν ἀναφερομένων εἰς αὐτὸ ἀνακριτικῶν συμβουλίων, ὁρονῶ ὅτι τὸ τοιοῦτον δικαίωμα, ὡς ὅλως ἀπόλυτον, δὲν πρέπει ν' ἀφεθῇ εἰς ἕνα ὑπουργόν· ἤτο καλὸν νὰ ὑποβληθῶσιν ἤδη εἰς τὴν Γερουσίαν τὰ Διατάγματα ταῦτα, τὰ κανονίζοντα τὸν σχηματισμὸν καὶ τὴν διαδικασίαν αὐτῶν τῶν ἀνακριτικῶν συμβουλίων, διότι ἡ δίκη καὶ ὁ τρόπος τῆς ἐκδικάσεως τῶν στρατιωτικῶν, θέλουσιν ἔχει βεβαίως διαφορὰν, ὡς καὶ ἔχουσι, πρὸς ἐκεῖνα τῶν πολιτικῶν· ἡ Ἐπιτροπὴ περιορισθεῖσα εἰς τὸ κείμενον τοῦ Γαλλικοῦ Νόμου, οὐδεμίαν παρατήρησιν ἐπόρισεν ἐπὶ τοῦ προκειμένου, καὶ δέον νὰ ἐξετάσῃ ἡ Γερουσία ἐὰν αἱ διατάξεις τοῦ Γαλλικοῦ τούτου Νόμου εἶναι ἐφαρμοστέαι καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα διὰ νὰ τὰς μεταφέρῃ εἰς αὐτὴν, ὡς προσέθεσε καὶ ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν, εἰπὼν ὅτι ἐκ τῶν νομοθεσιῶν ἐκείνας τὰς διατάξεις πρέπει νὰ ἀρυόμεθα ὅσαι εἶναι ἐφαρμοστέαι εἰς τὰς ἕξεις, ἤθη καὶ περιστάσεις τοῦ μικροῦ ἡμῶν ἔθνους. Προσκαλῶ ὅθεν ἐξ ὀνόματος ὅλης τῆς Γερουσίας, ἂν μὲ εἶναι ἐπιτετραμμένον, τοὺς Κυρίους Ὑπουργοὺς τῶν Στρατιωτικῶν καὶ Ναυτικῶν νὰ ὑποβάλωσιν ἤδη τοὺς διοικητικοὺς κανονισμοὺς τῶν περὶ ὧν πρόκειται ἀνακριτικῶν συμβουλίων, στρατιωτικῶν καὶ ναυτικῶν, διὰ νὰ ψηφίσῃ ἡ Γερουσία συνάμα μὲ αὐτοὺς καὶ τὸ προκείμενον Νομοσχέδιον, ἄλλως δὲ προτείνω νὰ μεταβληθῶσιν αἱ λέξεις «διὰ διοικητικοῦ κανονισμοῦ» εἰς τὰς «διὰ νόμου».

Ἐρευνήσας καὶ ἀναγνώσας, ἀντέταξεν ἕτερος, πολλοὺς ἄλλους συγγραφεῖς Γάλλους εἶχον ὅτι αἱ διαδικασίαι τῶν τοιούτων ἀνακριτικῶν συμβουλίων ἐθεωρήθησαν πάντοτε ὡς μικραὶ, καὶ διὰ τοῦτο ἀφέθησαν ἵνα κανονίζωνται διὰ Β. Διατάγματος καὶ οὐχὶ διὰ Νόμου, ὡς ζητεῖ ὁ προαγορεύσας.

Ἐὰν ἀναγνώσῃ τις τὰς διατάξεις τοῦ προηγουμένου ἄρθρου 12, ἐπέφερεν ἄλλος, θέλει ἐννοήσει ὅτι εἰς πολλὰ ὀλίγας περιπτώσεις, ἃς προβλέπει τὸ ἄρθρον αὐτὸ, θέλει δικάσει καὶ ἀποφασίσει περιορισμένως τὸ ἀνακριτικὸν συμβούλιον διὰ τῶν διατυπώσεων ἐκείνων τὰς ὁποίας θέλει κανονίσει ὁ Διοικητικὸς Κανονισμός.

Εἰς ἐκ τῶν λόγων δι' οὓς τίθεται εἰς ἀπόταξιν ὁ ἀξιωματικὸς, ἐπρόσθετεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν, εἶναι καὶ ὁ πειθαρχικὸς· ἐὰν ἡ διαγωγὴ τοῦ ἀξιωματικοῦ παραταθῇ ὑπὲρ τὰ τρία ἔτη, τότε μόνον τὸ ἀνακριτικὸν συμβούλιον τὸν μεταθέτει εἰς ἀπόταξιν. Ἔχομεν ὑπὸ τοῦ νόμου πολλὰς ἐγγυήσεις δι' τοὺς ἀξιωματικοὺς, καὶ ἐπειδὴ πρόκειται ἐνταῦθα περὶ τῶν

παραπτωμάτων αὐτῶν ἔπρεπε νομίζω νὰ προνοήσωμεν ὥστε νὰ τεθῶσιν ὁρισμοὶ αὐστηρότεροι τῶν ἐνδιαλαμβανομένων εἰς τὸν προκείμενον νόμον, ὁ ὁποῖος εἶναι μᾶλλον ἐπιεικὴς, ἢ αὐστηρὸς, ὁρίζων ἐπὶ τέλους ὅτι αἱ ἀποφάσεις τοῦ συμβουλίου τροποποιοῦνται ὑπὲρ τοῦ ἀξιωματικοῦ.

Κανονίζοντες τὴν σύστασιν τῶν ἀνακριτικῶν συμβουλίων, ἀντέλεξεν ὁ πρῶτος ἀγορεύσας, μὲ διατυπώσεις νομίμους καὶ τακτικὰς, συνιστῶμεν ἐγγυήσεις οὐχὶ ὑπὲρ τῶν πραγματικῶς πλημμελησάντων ἀξιωματικῶν, ἀλλ' ὑπὲρ ἐκείνων οἵτινες δύνανται νὰ συρθῶσιν ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων καὶ νὰ καταδικασθῶσι, καὶ τοι ἀθῶοι ὄντες· διὰ τὸν λόγον τοῦτον ὅθεν ἐξέτασα καὶ ζητῶ νὰ ὑποβληθῶσιν αὐτοὶ ὅλοι οἱ κανονισμοὶ ὡς καὶ ὁ προκείμενος, διὰ νὰ τοὺς θεωρήσῃ ἡ Γερουσία καὶ περιάψῃ εἰς αὐτοὺς ἕνα τύπον νόμου.

Πιραιωθείσης ἐνταῦθα τῆς συζητήσεως, ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν, ἀναστὰς διαβεβαίωσε καὶ ἐπληροφόρησε τὸ Σῶμα, κατ' ἐρώτησιν τινων ἐκ τῶν Κ. Γερουσιαστῶν, ὅτι ἁπαξ. καὶ οὐχὶ διὰ πᾶσαν ἐγκληματικὴν πρᾶξιν, ἢ διὰ πᾶν πλημμελήσαν πρόσωπον ἀξιωματικοῦ, θέλει συνταχθῇ διὰ Βασιλικοῦ Διατάγματος εἰς γενικὸς διοικητικὸς Κανονισμὸς τῆς συνθέσεως καὶ διαδικασίας τῶν περὶ ὧν πρόκειται ἀνακριτικῶν συμβουλίων. Ἑπομένως ἡ Γερουσία, ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει τοῦ Προέδρου, παραδέξατο καὶ τὸ προκείμενον ἄρθρον 13, ὡς ἔχει ἐν τῷ Νομοσχεδίῳ.

Ἀναγνωσθέντα ἔπειτα τὰ ἄρθρα **14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21** καὶ **22**, ἐγένοντο παραδεκτὰ ὡς ἔχουσιν, ἄνευ τινὸς ἐνστάσεως.

Ψηφοφορηθὲν ἐπὶ τέλους καὶ τὸ σύνολον τοῦ Νομοσχεδίου, δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Α. Χατσίσκου καὶ Ἰωάν. Κολοκοτρώνη, ἐγένετο παραδεκτὸν παμψηφεὶ, κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον πρωτόκολλον τῆς ψηφοφορίας.

Ἔχει δὲ τὸ Νομοσχέδιον ὡς ὑποβληθὲν εἰς τὴν συνεδρίασιν τῆς **29** Ἰανουαρίου τρ. ἔτους.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Περὶ τοῦ Σχεδίου τοῦ περὶ καταστάσεως τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ Νομοσχεδίου.

Γ. Ἀντωνόπουλος	Παν. Γιατράκος	Ν
Δ. Ν. Βουδούρης	Αἱ. Γρηγοριάδης	Ν

Ἀναγν. Δελιγιάννης	N	Ἰωάν. Χ. Πέτρου	N
Σωτ. Θεοχαρόπουλος	N	Ἀθανάσ. Λιδωρίκης	N
Γεώρ. Κουντουριώτης		Γεώρ. Δαρειώτης	
Ἰω. Θ. Κολοκοτρώνης	N	Γεώρ. Παππαηλιόπουλος	N
Σπ. Καλογερόπουλος	N	Γεώρ. Γλαράκης	
Ἀναστ. Λόντος	N	Δημ. Γ. Βούλγαρης	N
Τάτζης Μαγγίνας	N	Γκίκας Καρακατζάνης	N
Κωνστ. Μπότζαρης		Νικόλ. Ἰω. Μέξης	N
Ἀναγ. Μοναρχίδης	N	Ἀδάμ. Δούκας	N
Ἀάμπρος Νάκος	N	Δῆμος Κανελλόπουλος	N
Διαμ. Ν. Ὀλύμπιος	N	Κωνστ. Κανάρης	N
Χαρ. Παππαπολίτης	N	Τσανετ. Γρηγοράκης	N
Ἰάκ. Παξιμάδης	N	Μ. Α. Καΐρης	
Νικ. Πονηρόπουλος	N	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	N
Σπ. Παππαλεξόπουλος		Ἀντών. Μαυρομιχάλης	
Νικ. Πρασσακάκης	N	Γεώρ. Νοταρᾶς	
Σπ. Τρικούπης		Δημήτ. Πλαπούτας	
Ῥικάρδος Τζιώρτζ		Ἰωάν. Στάϊκος	N
Βασ. Χρηστακόπουλος		Ἀναστάσ. Μαυρομιχάλης	
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Κίτζος Τζαβέλλας	
Ν. Χρυσόγελος	N	Γαρδικιώτης Γρίβας	N
Γεώρ. Ψύλλας		Ἀλέξ. Βλαχόπουλος	N
Δρόσος Μανσόλας		Δημ. Χατσίσκος	N
Ἰωάν. Θεοτόκης	N		

Μετὰ ταῦτα ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ἀνέγνω τὸ περὶ προβιβασμοῦ εἰς τὸν στρατὸν τῆς ξηρᾶς Νομοσχέδιον, καὶ τὴν αἰτιολογικὴν αὐτοῦ ἔκθεσιν ἔχοντα ὡς ἕπεται.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Τὸ ἔγκλειστον νομοσχέδιον, συζητηθὲν καὶ ἐψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἐν τῇ συνεδριάσει ΛΑ΄. ὑποβάλλεται πρὸς ὑμᾶς μετὰ τῶν πρακτικῶν αὐτῆς.

Τὸ νομοσχέδιον τοῦτο ἀφορᾷ τὸν τρόπον τοῦ προβιβασμοῦ εἰς τὸν στρατὸν τῆς ξηρᾶ.· ἵνα μὴ ἐπαναλάβω δὲ τὰ ὑπ' ἐμοῦ ἐκτεθέντα περὶ τούτου εἰς τὴν Βουλὴν, ἐπισυνάπτω ἓν ἔντυπον τῆς πρὸς αὐτὴν ἐκθέσεώς μου, ἐξ ἧς θέλετε κατανοήσει ἀναμφιβόλως τὴν σπουδαιότητα καὶ τὴν εἰς τὸ Κράτος ὠφέλειαν τοῦ νομοσχεδίου τούτου.

Ὅθεν ἐπικαλοῦμαι τὴν ταχεῖαν συζήτησιν καὶ ἐψήφισιν αὐτοῦ.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 25 Φεβρουαρίου 1851.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν Σ. ΜΙΛΙΟΣ.

ΝΟΜΟΣΧΕΧΙΟΝ

Περὶ προβιβασμοῦ εἰς τὸν στρατὸν τῆς ξηρᾶς.

ΟΘΩΝ

ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἑπόμενον Νομοσχέδιον, ὅπως ἐψηφίσθη ἤδη ὑπὸ τῆς Βουλῆς, θέλει παρουσιασθῆ εἰς τὴν Γερουσίαν παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργοῦ, καὶ ὑποστηριχθῆ παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησίν του.

Ἀθῆναι τὴν 12 Φεβρουαρίου 1851.

Ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως

Ἡ Βασίλισσα

ΑΜΑΛΙΑ.

Σ. ΜΙΛΙΟΣ.

«Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρ. 1. Οὐδεὶς προβιβάζεται δεκανεὺς, ἐὰν δὲν ὑπηρετήσῃ ἐν ἐνεργείᾳ τοὐλάχιστον ἓξ μῆνας στρατιώτης εἴς τι τῶν σωμάτων τοῦ Στρατοῦ.

Ἄρθρ. 2. Οὐδεὶς προβιβάζεται λοχίας ἢ σιτιστὴς, ἐὰν δὲν ὑπηρετήσῃ ἐν ἐνεργείᾳ τοὐλάχιστον ἓξ μῆνας δεκανεὺς εἴς τι τῶν σωμάτων τοῦ Στρατοῦ· οὐδὲ ἐπιλοχίας, ἐὰν δὲν ὑπηρετήσῃ ὡσαύτως τοὐλάχιστον ἓξ μῆνας λοχίας ἢ σιτιστής.

Ἄρθρ. 3. Οὐδεὶς προβιβάζεται ἀνθυπασπιστὴς, ἐὰν δὲν ὑπηρετήσῃ ἐν ἐνεργείᾳ τοὐλάχιστον ἓν ἔτος ἐπιλοχίας ἢ δύο ἔτη λοχίας εἴς τι τῶν σωμάτων τοῦ Στρατοῦ, καὶ εὐδοκιμήσῃ εἰς τὰς περὶ τούτου ἀπαιτουμένας ἐξετάσεις, ἢ ἐὰν δὲν ἦτον μαθητὴς τῆς στρατιωτικῆς Σχολῆς, καὶ εὐδοκιμήσῃ εἰς τὰς ἀπολυτηρίους ἐξετάσεις.

Ἄρθρ. 4. Οὐδεὶς προβιβάζεται ἀνθυπολοχαγός,

α΄. Ἐὰν δὲν ὑπηρετήσῃ τοὐλάχιστον ἓν ἔτος ἀνθυπασπιστής·

β΄. Ἐὰν δὲν εὐδοκιμήσῃ εἰς τὰς περὶ τούτου ἀπαιτουμένας ἐξετάσεις.

Οἱ διὰ τῶν ἀπολυτηρίων ἐξετάσεων ἐξερχόμενοι τῆς στρατιωτικῆς Σχολῆς ἀνθυπασπισταὶ δὲν ὑποβάλλονται εἰς νέας ἐξετάσεις πρὸς προβιβασμὸν ἀνθυπολοχαγοῦ.

Ἐν ἐλλείψει ἀνθυπασπιστῶν πρὸς συμπλήρωσιν τῶν χηρευουσῶν θέσεων ἀνθυπολοχαγοῦ, οἱ ἐπιλογίαι οἱ ἐκπληρώσαντες ἐπὶ δύο ἔτη τὰ καθήκοντα τοῦ βαθμοῦ των, καὶ οἱ λογίαι οἱ ἐκπληρώσαντες ἐπὶ τρία ἔτη αὐτὰ εἴς τι τῶν σωμάτων τοῦ Στρατοῦ ἔχουν δικαίωμα πρὸς προβιβασμὸν εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ ἀνθυπολοχαγοῦ, ὑποβαλλόμενοι εἰς τὰς περὶ τούτου ἀπαιτουμένας ἐξετάσεις.

Ἄρθρ. 5. Οὐδεὶς προβιβάζεται ὑπολοχαγός, ἐὰν δὲν ὑπηρετήσῃ τοὐλάχιστον δύο ἔτη εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ ἀνθυπολοχαγοῦ.

Ἄρθρ. 6. Οὐδεὶς προβιβάζεται λοχαγός, ἐὰν δὲν ὑπηρετήσῃ τοὐλάχιστον τρία ἔτη εἰς τὸν τοῦ ὑπολοχαγοῦ.

Ἄρθρ. 7. Οὐδεὶς προβιβάζεται ταγματάρχης, ἐὰν δὲν ὑπηρετήσῃ τοὐλάχιστον τέσσαρα ἔτη εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ λοχαγοῦ.

Ἄρθρ. 8. Οὐδεὶς προβιβάζεται ἀντισυνταγματάρχης, ἐὰν δὲν ὑπηρετήσῃ τοὐλάχιστον τρία ἔτη εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ ταγματάρχου.

Ἄρθρ. 9. Οὐδεὶς προβιβάζεται συνταγματάρχης, ἐὰν δὲν ὑπηρετήσῃ τοὐλάχιστον δύο ἔτη εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ ἀντισυνταγματάρχου.

Ἄρθρ. 10. Οὐδεὶς προβιβάζεται εἰς βαθμὸν ἀνώτερον τοῦ συνταγματάρχου, ἐὰν δὲν ὑπηρετήσῃ τοὐλάχιστον τρία ἔτη εἰς τὸν ἀμέσως ὑποδεέστερον βαθμόν.

Ἄρθρ. 11. Αἱ χηρεύουσαι θέσεις ἀνθυπολοχαγῶν ἀπονέμονται ἐν ἑκάστῳ ὅπλῳ καὶ κλάδῳ, τὰ μὲν δύο τρίτα αὐτῶν κατ' ἀρχαιότητα, τὸ δ' ἕτερον τρίτον, κατ' ἐκλογήν, εἰς τοὺς ἀνθυπασπιστὰς ἢ ὑπαξιωματικοὺς αὐτοῦ.

Ἄρθρον 12. Αἱ χηρεύουσαι θέσεις ὑπολοχαγῶν καὶ λοχαγῶν ἀπονέμονται ἐν ἑκάστῳ ὅπλῳ καὶ κλάδῳ, τὰ μὲν δύο τρίτα αὐτῶν κατ' ἀρχαιότητα, τὸ δ' ἕτερον τρίτον, κατ' ἐκλογήν, εἰς τοὺς ἀνθυπολοχαγοὺς καὶ ὑπολοχαγοὺς αὐτοῦ.

Ἄρθρον 13. Αἱ χηρεύουσαι θέσεις ταγματαρχῶν ἀπονέμονται ἐν ἑκάστῳ ὅπλῳ καὶ κλάδῳ, ἐξ ἡμισείας μὲν κατ' ἀρχαιότητα, ἐξ ἡμισείας, δὲ κατ' ἐκλογήν εἰς τοὺς λοχαγοὺς αὐτοῦ.

Ἄρθρον 14. Πάντες οἱ βαθμοὶ οἱ ἀνώτεροι τοῦ ταγματάρχου, ἀπονέμονται κατ' ἐκλογὴν τοῦ Βασιλέως.

Ἄρθρον 15. Τὰ πρὸς προβιβασμὸν κατ' ἀρχαιότητα ἐν τοῖς τεχνικοῖς ὅπλοις τοῦ Στρατοῦ, τὰ κατ' ἐκλογὴν καὶ δι' ἐξετάσεων προσόντα θέλουν ὁρισθῆ διὰ διοικητικοῦ κανονισμοῦ.

Ἄρθρον 16. Ἡ ἀρχαιότης τοῦ βαθμοῦ προσδιορίζεται ἐκ τῆς ἡμερομηνίας τοῦ διατάγματος, ἐν περιπτώσει δὲ τῆς αὐτῆς ἡμερομηνίας, ἐκ τῆς τοῦ ὑποδεεστέρου βαθμοῦ.

Ἄρθρον 17. Ὅταν ἀξιωματικός τις παύσῃ νὰ ἀνήκῃ εἴς τινα τῶν θέσεων τῶν Στρατιωτικῶν σωμάτων, ὁ χρόνος καθ' ὃν μένει ἄνευ θέσεως δὲν λογίζεται ὑπὲρ τῆς ἀρχαιότητός του, ἐξαιρουμένων τῶν περιπτώσεων διαλύσεως σώματος, καταργήσεως θέσεως, ναυτικῆς ὑπηρεσίας, τεχνικῆς ἐνασχολήσεως, εἰδικῆς ὑπηρεσίας ἢ ἀποστολῆς, εἰ καὶ ξένων τοῦ ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν.

Ἄρθρον 18. Οἱ αἰχμάλωτοι ἀξιωματικοὶ διατηροῦσι τὰ πρὸς προβιβασμὸν κατ' ἀρχαιότητα δικαιώματά των διὰ μόνον τὸν πρὸ τῆς αἰχμαλωσίας των ἀμέσως ἀνώτερον βαθμόν.

Ἄρθρον 19. Ὁ πρὸς προβιβασμὸν ἀπὸ βαθμοῦ εἰς βαθμὸν ἀπαιτούμενος χρόνος ὑπηρεσίας ἐλαττοῦται κατὰ τὸ ἥμισυ ἐν πολέμῳ.

Ἄρθρον 20. Ὁ ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ ὁρισθεὶς πρὸς προβιβασμὸν χρόνος ὑπάγεται εἰς τὰς ἑπομένας ἐξαιρέσεις.

α. Δι' ἀνδραγάθημα πασιφανῶς ἀποδεδειγμένον καὶ δημοσιευμένον δι' ἡμερησίου διαταγῆς τοῦ Στρατοῦ.

β'. Ἂν ἄλλως πως δὲν ἦναι δυνατὸν νὰ πληρωθῶσιν αἱ χηρεύουσαι θέσεις ἐν τοῖς ἀπέναντι τοῦ ἐχθροῦ σώμασιν.

Ἄρθρον 21. Ἐπ' οὐδεμιᾷ περιπτώσει ἀπονέμεται βαθμὸς ἀνώτερος τοῦ προσδιωρισμένου εἰς τὴν θέσιν.

Ἄρθρον 22. Ἅπαντες οἱ προβιβασμοὶ ἀξιωματικῶν δημοσιεύονται ἀμέσως διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, καταδεικνυομένου τοῦ τρόπου καὶ τῶν περιστάσεων τοῦ προβιβασμοῦ.

Ἄρθρον 23 Οὐδεὶς ἀξιωματικὸς τεθεὶς ἐν ἀποστρατείᾳ ἢ μετατεθεὶς εἰς ἀπόταξιν προβιβάζεται ἢ ἀνακαλεῖται εἰς τὸν Στρατόν.

Ἄρθρον 24. Ὁ παρὼν νόμος ἐφαρμόζεται εἰς ἅπαντα τὰ ὅπλα καὶ τοὺς κλάδους τοῦ Στρατοῦ τῆς ξηρᾶς, ὡς πρὸς τοὺς ἐν ἑκάστῳ αὐτῶν ἀντιστοιχοῦντας βαθμούς.

Ἄρθρον 25. Ἡ στρατιωτικὴ ἱεραρχία καὶ ὁ ὀργανισμὸς τοῦ Στρατοῦ ὁρίζονται διὰ διοικητικοῦ κανονισμοῦ.

Ἄρθρον 26. Ἰδιαίτερος νόμος θέλει κανονίσει τὰ τῆς Φάλαγγος.

Ἄρθρον 27. Ἅπαντα τὰ εἰς τὸν παρόντα νόμον ἀντιβαίνοντα Βασιλ. διατάγματα καταργοῦνται, ἐξαιρέσει τῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ 12 ὅρων τοῦ περὶ σχηματισμοῦ τῆς Χωροφυλακῆς νόμου ἀπὸ 1. Ἰουνίου 1833.

Εἰς τὸν Ἡμέτερον ὑπουργὸν τῶν στρατιωτικῶν ἀνατίθεται ἡ δημοσίευσις καὶ ἐκτέλεσις τοῦ παρόντος νόμου.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς θέλει δημοσιευθῆ καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.»

Μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν ἀπεφασίσθη νὰ ἐκτυπωθῶσιν ἀμφότερα, καὶ ἀφοῦ διανεμηθῶσι πρὸς τοὺς Κ. Γερουσιαστὰς, τὰ Τμήματα συνελθόντα εἰς προεξέτασιν αὐτοῦ, νὰ ἐκλέξωσιν ἐπιτροπὴν πρὸς σύνταξιν τῆς ἀπαιτουμένης ἐκθέσεως.

Ἀναγνωσθείσης ἔπειτα ἀναφορᾶς τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Χαρ. Παππαπολίτου ἐξαιτουμένου τεσσαρακονθήμερον ἀπουσίας ἄδειαν, ἡ Γερουσία παρεδέξατο τὴν αἴτησιν του, ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ κάμῃ χρῆσιν τῆς χορηγουμένης ἀδείας ἀφοῦ ἀποπερατώσει τὴν ἐργασίαν ἣν ἔχει εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρώσεως ἄρθρων τινῶν τοῦ περὶ Δήμων Νόμου.

Ἑπομένως ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΔΕΛΙΓΙΑΝΝΗΣ

Οἱ Ἀντιπρόεδροι
Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ.
Τ. ΜΑΥΓΙΝΑΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Ι. Παξιμάδης.
Ἀθ. Γρηγοριάδης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 2 Μαρτίου 1851, ἡμέρα Παρασκευῆ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν Κ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 31 μελῶν, ὁ Κ. Πρόεδρος κηρύττει τὴν ἔναρξιν τῆς Συνεδριάσεως.

Τὰ Πρακτικὰ τῆς προλαβούσης, ἀναγνωσθέντα, ἐγκρίνονται, μηδεμιᾶς ἐνστάσεως γενομένης.

Ἀνεγνώσθη ἔκθεσις τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἀναπληρώσεως ἄρθρων τινῶν τοῦ περὶ Δήμων Νόμου, ἔχουσα ὡς ἕπεται.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Τὸ παρὰ τοῦ Κυρίου Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑποβληθὲν εἰς τὴν Γερουσίαν Νομοσχέδιον περὶ συμπληρώσεως ἄρθρων τινῶν τοῦ περὶ Δήμων Νόμου προτίθεται ν' ἀναπληρώσῃ κενά τινα

τὰ ὁποῖα παρετηρήθησαν κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν αὐτοῦ καὶ ἰδίως κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν δημαιρεσιῶν.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐξετάσασα μετ' ἐπιμελείας τοὺς ὑπαγορεύσαντας τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ Νομοσχεδίου τούτου λόγους, ἀναγνωρίζει τὴν ἀνάγκην τῆς νομοθετήσεως διατάξεων πληρουσῶν τὴν ἀναπλήρωσιν τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος κενῶν, καὶ ἑπομένως παραδέχεται ὁμοφώνως τὴν ἀρχὴν τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου, παρατηροῦσα, ὅτι ἤθελεν εἶσθαι εὐχῆς ἔργον, ἐὰν εἰσήγετο εἰς τὰς Βουλὰς Νομοσχέδιον προνοοῦν περὶ ὅλων ἐν γένει τῶν ἐλλείψεων τοῦ Δημοτικοῦ Νόμου, συμφώνως μὲ τὰς παρὰ τοῦ Συντάγματος καθιερωθείσας ἀρχάς.

Προχωρήσασα ἑπομένως εἰς τὰ καθ' ἕκαστα, παρατηρεῖ, ὅτι κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 1 τὰ μέλη τῶν κατὰ τὰ ἄρθρα 66 καὶ 67 τοῦ περὶ Δήμων Νόμου Ἐπιτροπῶν θέλουν ἐξάγεσθαι διὰ κλήρου ἐκ τῶν ἀπ' ἀρχῆς τῆς συστάσεως τῶν Δήμων δημοτικῶν Συμβούλων, ἀλλ' ἐνταῦθα ὑπάρχουσιν ὑπόνοιαι ἐκ τῆς πείρας βεβαιωθεῖσαι, ὅτι δύνανται νὰ λάβωσι χώραν παραλείψεις πολλῶν τοιούτων Συμβούλων, τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐκλογῆς οὐσιωδῶς ἐπηρεάζουσαι· διὰ τοῦτο ἡ Ἐπιτροπὴ κρίνει ἀναγκαῖον νὰ προστεθῶσιν ἐν τῷ ἄρθρῳ τούτῳ ὅροι τινὲς ἐγγυώμενοι τὴν ταὐτότητα καὶ τὴν ἀκρίβειαν ὅλων τῶν κατ' ἐποχὴν ἐκλελεγμένων Δημοτικῶν Συμβούλων, ἐφ' ᾧ καὶ γνωμοδοτεῖ νὰ συνταχθῇ τὸ προκείμενον ἄρθρον, ὡς ἕπεται.

« Ἄρθρ. 1. Διαλυομένου, δυνάμει τοῦ ἄρθρου 59 τοῦ περὶ » Δήμων Νόμου, τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου, καὶ ἐνεργουμένης » νέας ἐκλογῆς, ἐξάγεται διὰ κλήρου διπλάσιος ἀριθμὸς τῶν » μελῶν τῶν κατὰ τὰ ἄρθρα 66 καὶ 67 τοῦ περὶ Δήμων Νόμου » Ἐπιτροπῶν παρὰ τοῦ Προέδρου τοῦ Δικαστηρίου τῶν Πρωτο- » δικῶν, ἐν δημοσίᾳ τούτου Συνεδριάσει, ἐκ τῶν χρηματισάντων » ἀπ' ἀρχῆς τῆς συστάσεως τῶν Δήμων Δημοτικῶν Συμβούλων.

« Ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ πέμπονται εἰς τὸν Πρόεδρον τῶν » Πρωτοδικῶν παρὰ τοῦ ἀρμοδίου Ἐπάρχου τὰ κατὰ τὰ ἄρθρα » 69 καὶ 72 τοῦ περὶ Δήμων Νόμου πρωτότυπα Πρωτόκολλα » τῶν δημαιρεσιακῶν ἐκλογῶν. Εἰς περίπτωσιν δὲ καθ' ἣν » ταῦτα δὲν ὑπάρχουσι, κατάλογος περιέχων τὰ ὀνόματα ὅλων » τῶν χρηματισάντων Δημοτικῶν Συμβούλων.

» Ὁ κατάλογος οὗτος συντάσσεται προηγουμένως ὑπὸ τοῦ » Δημάρχου, ἐκτίθεται διὰ τοιχοκολλήσεως εἰς τε τὸ Δημοτικὸν » Κατάστημα καὶ τὰ Παρεδρεῖα τοῦ Δήμου ἐπὶ δέκα ἡμέρας, » καὶ ἀποστέλλεται μετὰ ταῦτα εἰς τὸν Ἔπαρχον συνωδευμένος

» μὲ τὰς ἀπαιτουμένας ἀποδείξεις τῆς δημοσιεύσεώς του, καὶ
» τὰς τυχὸν παρουσιασθείσας κατ' αὐτοῦ ἐνστάσεις διὰ νὰ γί-
» νωσιν αἱ δέουσαι προσθαφαιρέσεις.

« Ἐπὶ τῇ βάσει τούτων ἐνεργεῖται ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῶν
» Πρωτοδικῶν ἡ κλήρωσις, καὶ τὰ μὲν πρῶτα τῶν ἐξαχθέντων
» ὀνομάτων ἀποτελοῦσι τὰ μέλη τῶν ἐκθεσεῶν Ἐπιτροπῶν, τὰ
» δὲ λοιπὰ μένουσιν ἀναπληρωτικά, λαμβάνοντα τὴν θέσιν τῶν
» πρώτων, ὅταν ταῦτα κωλύωνται.

« Περὶ τῆς κληρώσεως ταύτης συντάσσεται ἔκθεσις ὑπογρα-
» φομένη παρ' ὅλων τῶν μελῶν τοῦ Δικαστηρίου, καὶ ἀπο-
» στέλλεται ἀντίγραφον αὐτῆς ἐπικυρωμένον εἰς τὸν ἁρμόδιον
» Ἔπαρχον, διὰ νὰ ἐνεργηθῶσι τὰ περαιτέρω. »

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 3 διηρέθησαν αἱ γνώμαι τῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς μὲν μειοψηφίας παραδεχομένης τὸ ἄρθρον τοῦτο, ὅπως ἔχει, τῆς δὲ πλειοψηφίας γνωμοδοτούσης τὴν ἐν περιπτώσει ἐφαρμογῆς αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου τῶν Πρωτοδικῶν ἔκλησιν τῶν ἀποφάσεων τοῦ ἐκπληροῦντος χρέη Δημαιρεσιάρχου Εἰρηνοδίκου, διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους, οἵτινες ὑπηγόρευσαν τὴν εἰς τοῦτον, Δικαστικὸν ὄντα Γραμματέα, ἐκπλήρωσιν τῶν Δημαρχικῶν ἔργων, καὶ διότι προλαμβάνονται οὕτω τὰ κατὰ τῶν Διοικητικῶν Ἀρχῶν παράπονα περὶ τῆς κατὰ τὰς δημαιρεσίας μεροληπτικῆς διαγωγῆς των, καθ' ἃς τοσάκις ὑψώθη φωνὴ καὶ ἀπὸ τοῦ βήματος τῶν Βουλῶν, καὶ διὰ τοῦ Τύπου, καὶ δι' ἀναφορῶν πρός τε τὴν Κυβέρνησιν καὶ τὰ Νομοθετικὰ Σώματα.

Κατὰ τὴν γνωμοδότησιν λοιπὸν ταύτην θέλουν προστεθῆ ἐν τῷ τέλει τοῦ προκειμένου ἄρθρου 3 τὰ ἑξῆς.

« Αἱ κατὰ τὸν παράγραφον 3 τοῦ ἄρθρου 66 τοῦ περὶ Δή-
» μων Νόμου ἀποφάσεις τοῦ Εἰρηνοδίκου δύνανται νὰ ἐκκα-
» λεσθῶσιν ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἐνώπιον τοῦ ἁρμοδίου Δικαστη-
» ρίου τῶν Πρωτοδικῶν

» Γενομένης τῆς ἐκλήσεως ὁ Εἰρηνοδίκης ὑποβάλλει ἄνευ
» ἀναβολῆς τὰ Πρακτικὰ εἰς τὸ Δικαστήριον, τὸ ὁποῖον συνο-
» πτικῶς καὶ κατὰ προτίμησιν ἀποφασίζει ἐντὸς δέκα πέντε
» τὸ πολὺ ἡμερῶν. »

Ἡ Ἐπιτροπὴ παραδεχομένη τὰ λοιπὰ ἄρθρα τοῦ Νομοσχεδίου, ὅπως ἔχουσιν, ὑποβάλλει τὰς ἀνωτέρω ἐπὶ τῶν ἄρθρων 1 καὶ 3 ἀναφερομένας παρατηρήσεις καὶ γνωμοδοτήσεις της εἰς τὴν σύσκεψιν καὶ ἀπόφασιν τοῦ Σώματος.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 27 Φεβρουαρίου 1851.

Ἡ Ἐπιτροπὴ

Ἰωάννης Θεοτόκης. Χαράλαμπος Παπ. Πολίτης.
Δ. Κανελλόπουλος. Δρ. Μενοῦλας. Γ. Δαρειώτης.

Μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν ἀπεφασίσθη, νὰ διανεμηθῇ ἐκτυπουμένη ἡ ἔκθεσις αὕτη, πρὸς τοὺς Κ. Γερουσιαστὰς, διὰ νὰ τὴν λάβωσιν ὑπ' ὄψιν, καὶ νὰ γενῇ ἡ συζήτησις τοῦ εἰρημένου Νομοσχεδίου, τὴν προσεχῆ τρίτην, ἐκτὸς ἡμέρων τοῦ ἤδη ἀρξαμένου μηνός.

Ἑπομένως, μὴ ὑπάρχοντος ἄλλου τινὸς ἀντικειμένου πρὸς συζήτησιν, ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΔΕΛΙΓΙΑΝΝΗΣ.

Οἱ Ἀντιπρόεδροι
Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ.
Τ. ΜΑΓΙΝΑΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀθ. Γρηγοριάδης
Ι. Παξιμάδης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 6 Μαρτίου 1851, ἡμέρᾳ Τρίτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν Κ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 36 μελῶν, ὁ Κ. Πρόεδρος κηρύττει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης, ἀναγνωσθέντα, ἐπικυροῦνται, μηδεμιᾶς γενομένης ἐνστάσεως.

Καὶ διὰ τῶν ἑρμηνευτῶν, παρετήρησέ τις, καὶ ἀλλαχόθεν διεκρινίσθη, ὅτι καὶ λέσχη συνεστήθη, καὶ ἀπόστολοι πανταχόθεν ἀποστέλλονται ἐπὶ προσηλυτισμῷ πρὸς τὴν Καιρικὴν αἵρεσιν· ὁποῖον τὸ ἐντεῦθεν προσγενησόμενον σκάνδαλον, καὶ ὁποία ἡ ἀνατροπὴ τῆς ἱερᾶς θρησκείας μας, πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ὁποίας τοσαῦτα ἐχύθησαν αἵματα, καὶ τοσοῦτοι εἰς τὰς αἰωνίους μονὰς ἀναπαύονται μάρτυρες, θεωρεῖ περιττὸν ν' ἀναφέρῃ, διότι καὶ ἡ ἱστορία ἀρκούντως τὰ μαρτύρια ταῦτα ἐξύμνησε, καὶ ὑμεῖς ἅπαντες ἀψευδεῖς καὶ αὐτόπται μάρτυρες τούτων κατὰ τὴν ἐπανάστασιν μας κατέστητε. Τὰς ὀλεθρίας ταύτας καὶ καταστρεπτικὰς τῆς κοινωνίας μας ἕνεκα τοῦ τοιούτου προσηλυτισμοῦ συνεπείας ἰδοῦσα καὶ ἡ ἱερὰ ἡμῶν Σύνοδος, καὶ τὴν διάδοσιν τοῦ ἰοβόλου τούτου σπέρματος εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ν' ἀποκόψῃ προτιθεμένη, εἰδοποίησε πρὸ πολλοῦ τὰ

ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ὑπουργείων, διὰ νὰ λάβῃ τὰ πρὸς περιστολὴν τούτου καταλληλα μέτρα· ἐπειδὴ ὅμως ἀγνοοῦμεν τὰς μέχρι τοῦδε ἐνεργείας του, καθὼς καὶ τὰ ἀποτελέσματα τούτων, παρακαλεῖται ὁ Κ. ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ὑπουργὸς νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὴν Γερουσίαν τὰς ἀνηκούσας πληροφορίας.

Παρατηρήσαντος τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ, ὅτι καὶ πρὶν εἰσέτι εἰδοποιηθῇ περὶ τούτου ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, καὶ ἀφοῦ εἰδοποιήθη, ἐφρόντισεν ἐντόνως καὶ ἀποτελεσματικῶς περὶ τῆς καταπαύσεως τοῦ τοιούτου προσηλυτισμοῦ, καὶ ἐξαιτησαμένου νὰ ὁρισθῇ ἡμέρα διὰ νὰ ὑποβάλῃ ἁπάσας τὰς πρὸς τοῦτο ἐνεργείας του, ἡ Γερουσία ὡρισεν ὡς τοιαύτην τὴν 10 τοῦ ἐνεστῶτος ἡμέραν σάββατον.

Προτείναντος μετὰ ταῦτα τοῦ Κ. Προέδρου ὡς ἀντικείμενον συνεδριάσεως τὴν συζήτησιν τοῦ περὶ συμπληρώσεως ἄρθρων τινῶν τοῦ δημοτικοῦ Νόμου Νομοσχεδίου, ἐπειδὴ, ἐπήνεγκέ τις, μόλις χθὲς ἔλαβε τὴν ἐπὶ τούτου ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς, ἥτις ἐπιφέρει τροπολογίας τινάς, καὶ ἐπειδὴ τὸ ἀντικείμενον εἶναι σπουδαῖον, ὡς προκειμένου περὶ τροπολογίας Νόμου, βάσεως ὄντος τῶν ἐλευθεριῶν μας, καὶ ἐπὶ τούτῳ ἀπαιτεῖται βαθεῖα καὶ σύντονος μελέτη, ἵνα ἕκαστος σχηματίσῃ πλήρη πεποίθησιν, καὶ ἐν γνώσει ψηφίσῃ, ἄλλως ἡ γοργότης δύναται νὰ παραγάγῃ ἄτοπόν τι, καὶ νὰ καταστρέψῃ, ἀντὶ νὰ βελτιώσῃ τὸν ἰσχύοντα δημοτικὸν Νόμον, διὰ τοῦτο προτείνει τὴν ἐπὶ τέσσαρας εἰσέτι ἡμέρας ἀναβολὴν τῆς συζητήσεως τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου· ἄλλως τε δικαιολογεῖται ἡ ἀναβολὴ καὶ ἐκ τοῦ ὅτι εἶναι ἐπάναγκες νὰ μελετήσῃ ἕκαστος τὰς ἐν τῇ Βουλῇ σποράδας συζητήσεις, αἵτινες ἐπέφερον τροπολογίας τινάς, κατὰ τὴν ἔκθεσιν τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ, καὶ αἱ ὁποῖαι μέχρι τοῦδε δὲν ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν ὑφ' ὅλων τῶν Κ. Γερουσιαστῶν.

Ἡ Ἐπιτροπὴ, εἶπεν ἄλλος, καὶ τοι παραδεχομένη τὴν ἀρχὴν τοῦ Νομοσχεδίου, ἀναγνωρίζει πολλὰς ἐλλείψεις τοῦ δημοτικοῦ Νόμου, καὶ διὰ τοῦτο εὔχεται νὰ εἰσαχθῇ Νομοσχέδιον, προνοοῦν περὶ ὅλων τούτων, συμφώνως μὲ τὰς παρὰ τοῦ Συντάγματος καθιερωθείσας ἀρχάς. Τὸ περὶ δήμων ἀντικείμενον ἔχει ἀρχαίαν παρ' ἡμῖν πηγὴν, συνδέεται μὲ διάφορα καὶ σπουδαῖα ἱστορικὰ γεγονότα, καὶ μάλιστα αὐτὸ ἔσωσε τὴν τε θρησκείαν καὶ πατρίδα ἡμῶν· διὰ ν' ἀπορανθῇ λοιπὸν ἕκαστος ἐν γνώσει, καὶ νομοθετήσῃ ἐπιτυχῶς, ὀφείλει νὰ γνωρίζῃ ταῦτα πάντα, διότι ἄλλως ὑπὸ τὴν ἀχλὺν τῆς ἀγνοίας δύναται ἐν καλῇ πίστει νὰ καταστρέψῃ τὸν πρῶτον τῆς ἐλευθερίας μας ψυχλόν. Ἡ

Ἐπιτροπὴ ὡρισεν ἑπομένως νὰ περιλάβῃ ἐν τῇ ἐκθέσει της ἅπαντα τὰ πρὸς τὸν Νόμον τοῦτον ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τοῦδε σχετικὰ γεγονότα διὰ νὰ φωτίσῃ τοὺς Γερουσιαστὰς, καὶ τοὺς καταστήσῃ εὐχερεστέρους εἴς τε τὰς σκέψεις καὶ γνωμοδοτήσεις των, καὶ τοῦτο εἶναι τὸ οὐσιῶδες ἑκάστης ἐπὶ ἑκάστου Νομοσχεδίου ἔργον Ἐπιτροπῆς, αἱ δὲ γνωμοδοτήσεις εἶναι ὅλως ἐπουσιώδεις, ἀπορρέουσαι ἀπὸ τὴν ὁπωσδήποτε μορφωθεῖσαν τῶν μελῶν αὐτῆς πεποίθησιν, τῆς ὁποίας τὴν πηγὴν πολλάκις οὐδ' ἀναφέρουσιν, ἢ λακωνικώτατα περὶ αὐτῆς ἐν τῇ ἐκθέσει των διαλαμβάνουσιν. Ὅπερ λοιπὸν ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπὶ τοῦ προκειμένου παρέλιπε, ὀφείλει ἕκαστος κατὰ μόνας νὰ πράξῃ, καὶ διὰ τῆς συναρμογῆς ὅλων τῶν σχετικῶν γεγονότων, μορφώνων πεποίθησιν, νὰ ψηφίσῃ ἐν γνώσει. Τούτου ἕνεκα δικαιολογεῖται ἡ περὶ ἀναβολῆς τοῦ προλαλήσαντος πρότασις, τὴν ὁποίαν βεβαίως ἡ Γερουσία θέλει παραδεχθῇ.

Ἀντιτάξαντος ἄλλου κατὰ τῆς προτάσεως ταύτης, ὡς ὁριθείσης τῆς συζητήσεως διὰ σήμερον, καὶ ὡς ἀρκετοῦ χρόνου ἐκτοτε πρὸς μελέτην καὶ σκέψιν παρελθόντος, καὶ ἀντεπεγκόντος τοῦ ἐν ἀρχῇ λαλήσαντος, ὅτι ἑκάστοτε ἔχει τις τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσῃ τὴν ἀναβολὴν κατὰ τὸ ἄρθρον 39 τοῦ Κανονισμοῦ, ὁσάκις ἀμφιβάλλει, ἢ εἰσέτι δὲν ἐσκέφθη ὡρίμως, ἐπειδὴ, παρετήρησε τρίτος, ἕκαστος ὀφείλει νὰ ψηφίσῃ ἐν γνώσει καὶ πεποιθήσει πρέπει πάντοτε νὰ γίνηται ἀναβολὴ, ὁσάκις ζητεῖται, ἵνα μή τις, διαζόμενος, ἄνευ ἰδίας πεποιθήσεως ἀποφαίνηται, μὴ λαμβανομένου καθόλου ὑπ' ὄψιν τοῦ λόγου, ὅτι ὡρίσθη ἡμέρα πρὸς συζήτησιν, ἐπὶ τῷ σκοπῷ δὲ τούτῳ τὸ ἄρθρον 39 τοῦ Κανονισμοῦ ἀρίησιν, εἰς τὴν ἔγκρισιν τῆς Γερουσίας τὴν παραδοχὴν, ἢ μὴ, τῆς περὶ ἀναβολῆς προτάσεως.

Ἑπομένως ἡ Γερουσία, ἐρωτηθεῖσα, ἀνέβαλε τὴν συζήτησιν τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου διὰ τὴν 10 τοῦ ἐνεστῶτος, ἡμέραν σάββατον.

Μετὰ ταῦτα ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ πρόεδρος
Α. ΔΕΛΙΓΙΑΝΝΗΣ.

Οἱ Ἀντιπρόεδροι
Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ.
Τ. ΜΑΓΓΙΝΑΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀθ. Γρηγοριάδης.
Ι. Παξιμάδης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 10 Μαρτίου 1851. Ἡμέρᾳ Σαββάτῳ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 37 μελῶν, ὁ Κ. Πρόεδρος κηρύττει τὴν ἔναρξιν τῆς Συνεδριάσεως.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα, ἐγκρίνονται, μηδεμιᾶς ἐνστάσεως γενομένης.

Ἀπαγγείλαντος μετὰ ταῦτα τοῦ Κ. Προέδρου ὡς ἀντικειμένων τῆς ἡμερησίας διατάξεως α) τὴν χορήγησιν τῶν εἰς τὴν προλαβοῦσαν συνεδρίασιν ζητηθεισῶν πληροφοριῶν, καὶ β) τὴν συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου περὶ συμπληρώσεως ἄρθρων τινῶν τοῦ περὶ δήμων Νόμου, ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κ. λ. π. λαβὼν τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ πρώτου θέματος ἐξέθεσε τὰ ἀκόλουθα.

Ἐν τῶν πρωτίστων καὶ σπουδαιοτάτων ἀντικειμένων ἅτινα συγκεντρώνουσι τὴν ἰδιαζούσαν μέριμναν καὶ ἐπαγρύπνησιν τῆς Κυβερνήσεως εἶναι ὁμολογουμένως ἡ θρησκεία, καὶ ἡ τήρησις αὐτῆς ἀμιάντου ἀπὸ παντὸς ἐπὶ κακοδοξίᾳ προσηλυτισμοῦ· καθὰ καὶ ἐν τῇ προλαβούσῃ συνεδριάσει ἐπηνέγκον, διαβεβαιῶν καὶ ἤδη τὸ Σῶμα τῆς Γερουσίας, δι' ἐγγράφων μάλιστα, ὅτι πρὶν ἢ ἡ Ἱερὰ Σύνοδος καταγγείλῃ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τὰ περὶ τῆς ἐν Ἄνδρῳ καὶ ἀλλαχοῦ ἐξασκουμένης Καϊρείου ἑτεροδιδασκαλίας ῥημιζόμενα, ἡ Κυβέρνησις εἶχε σπεύσει νὰ ἐνεργήσῃ τὰ καθ' ἑαυτήν, καὶ εἶχε λάβει ὅλα τὰ ἀνήκοντα μέτρα πρὸς ἀπόκρουσιν παντὸς δυναμένου νὰ μιάνῃ τὴν ὀρθόδοξον ἡμῶν θρησκείαν.

Ἅμα ἀνέλαβον τὴν διεύθυνσιν τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, πρώτιστον ἔργον μου ἐθεώρησα νὰ ἐρευνήσω τὰ προηγούμενα καὶ νὰ σκεφθῶ ὡρίμως περὶ τοῦ ἐμβριθοῦς τούτου ἀντικειμένου· ἐξετάσας ὅλας τὰς μέχρι ἐκείνης τῆς ἐποχῆς ἐκθέσεις τοῦ τε Ἐπάρχου Ἄνδρου καὶ Νομάρχου Κυκλάδων, καθὼς καὶ ὅλα τὰ λοιπὰ ἔγγραφα τοῦ ὑπουργείου, εὗρον ὅτι ὅλοι οἱ προκάτοχοί μου ἐνέκυψαν ἐμβριθῶς εἰς τὸ ἀντικείμενον τοῦτο· ὁρείλων ἑπομένως καὶ ὡς ἰδιώτης καὶ ὡς ὑπουργός, καὶ ὡς τέκνον τῆς ἁγίας καὶ Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, σύντονον προσοχὴν καὶ μέριμναν περὶ τῆς ἀκραδάντου ἡμῶν θρησκείας, ἔσχον ἐνδόμυχον τὸ χρέος νὰ τηρῶ ἀκηρεκῶς τὸ ἱερὸν τοῦτο ἀντικείμενον· ἐκ τῆς ἀρχῆς ταύτης ὁρμώμενος, ἀφοῦ ὑπόκωφοι ψιθυρισμοὶ περὶ Καϊρείων ἠκούσθησαν, ὑπέβαλον

εὐθὺς τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὴν σκέψιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, εἰς τὸ ὁποῖον μία ὁμοθυμαδὸν φωνὴ ἠκούσθη, ἡ ἐνδελεχὴς πρόνοια μήπως τυχὸν εἰσδύσει εἰς τὰς καρδίας τῶν ἁπλουστέρων κανὲν σκανδαλῶδες μίασμα· κατὰ συνέπειαν τούτου, ἀφοῦ διέταξα τὰ δέοντα πρός τε τὸν Νομάρχην Κυκλάδων καὶ τὸν Ἔπαρχον Ἄνδρου, ἔκρινα ἐπάναγκες νὰ διορίσω κατὰ πρῶτον, ὡς καὶ διώρισα συνάμα, Συνέσιόν τινα καλούμενον εἰδικὸν διδάσκαλον τῆς ἱερᾶς κατηχήσεως εἰς τὴν ἐν Ἄνδρῳ Ἑλληνικὴν σχολήν· ἐπειδὴ δὲ τὸ μικρὸν τοῦτο μέσον δὲν ἦτον ἱκανὸν νὰ φέρῃ ἀποτέλεσμα ἀπέναντι ἑνός, ὁ ὁποῖος ἐκθαμβὸς γενόμενος ἀπὸ τὴν λάμψιν τῆς παιδείας του ἐγένετο ἀρνησίθρησκος, καὶ ἔπρεπε νὰ σταλῇ ἐκεῖ ἄνθρωπος ὄχι μόνον νὰ παραδίδῃ τὴν ἱερὰν ἱστορίαν καὶ κατήχησιν, ἀλλὰ καὶ νὰ κηρύττῃ ἐπ' ἀμβωνος τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, διὰ νὰ διδάσκῃ τὸν λαόν, καὶ τὸν προφυλάττῃ ἀπὸ πάσης καταχθονίου ἐπιβουλῆς, διὰ τοῦτο πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτόν, εὑρὼν κατάλληλον μοναχόν τινα τοῦ Σπηλαίου Ναθαναὴλ καλούμενον, ἄνθρωπον δυνάμενον νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν προκειμένην ὑπόθεσιν, διώρισα αὐτὸν ἀντὶ τοῦ πρώτου· ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθην νὰ τὸν πείσω ὅπως μεταβῇ εἰς Ἄνδρον πρὸς ἐνέργειαν τῆς ἀποστολῆς του ἕνεκεν ἀσθενείας· ἐν τῇ τοιαύτῃ περιπτώσει ἐθεώρησα ἐπάναγκες νὰ καταφύγω πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον, ὡς γνωρίζουσαν τοὺς περὶ τὸ ἔργον τοῦτο ἐξησκημένους κληρικούς, καὶ ὡς δυναμένην νὰ καταδείξῃ τὸ κατάλληλον πρόσωπον, τὸ δυνάμενον νὰ ἐπιφορτισθῇ ἀποτελεσματικῶς τὴν τοιαύτην ἀποστολήν, ἐφ' ᾧ καὶ ἀπέστειλα πρὸς αὐτὴν τὸ ἀπὸ 22 Νοεμβρίου π. ε. ἔγγραφόν μου· ἀλλ' ἐν ᾧ ταῦτα ἔγραφα πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον, δὲν παρέλειψα συγχρόνως καὶ ὅλα τὰ ἄλλα μέσα, δι' ὧν ἠδυνάμην νὰ ὁδεύσω ταχύτερον εἰς τὸν σκοπόν· πληροφορηθεὶς ὅθεν ὅτι εἰς Σύρον εὑρίσκετο ὁ πρωτοσύγγελος Καμπάνης, κατάλληλος πρὸς τὴν ἀνωτέρω ἀποστολήν, ἀφοῦ συνεννοήθην προηγουμένως μέ τινα τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἀπεστάλην πρὸς τὸν ἅγιον Κυκλάδων καὶ ἔλαβον εἰς ἀπάντησιν τὴν πληροφορίαν ὅτι ὁ ῥηθεὶς πρωτοσύγγελος εὐχαρίστως ἤθελε δεχθῇ τὴν ῥηθεῖσαν ἀποστολήν ἐὰν δὲν εὑρίσκετο εἰς ἄνδρον ὁ Θ. Καϊρής, διότι Καϊρὴς καὶ Καμπάνης ἅμα δὲν συμβιβάζονται· καὶ ταῦτα ἐγένοντο κατὰ τὸν Νοέμβριον τοῦ παρελθόντος ἔτους, ὅτε ἐν τῷ μέσῳ τῶν προσπαθειῶν τούτων ἔρθασεν εἰς γνῶσίν μου ἐν φύλλον τῆς ἐφημερίδος ὁ Αἰὼν διασαλπίζον εἰς τὸ κοινὸν ὅτι ἀνανεοῦται ὁ ἐπάρατος Καϊρισμός, προβαίνοντος τοῦ προσηλυτισμοῦ μετὰ μεγάλου θάρρους καὶ τὰ

παρόμοια. Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ἄρθρου τούτου τῆς ῥηθείσης ἐφημερίδος, μολονότι τὰ μέτρα τῆς Κυβερνήσεως δὲν ἦσαν κατώτερα, μ' ὅλα ταῦτα κατὰ τὰς 2 Ἰανουαρίου τ. ἐ. ἔγραψα πρὸς τὸν Νομάρχην Κυκλάδων προσκαλέσας αὐτὸν ἐπὶ ἀτομικῇ εὐθύνῃ του νὰ δώσῃ ἀκριβῆ πληροφορίαν, καὶ νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχήν του ἐπὶ τῶν διακηρυττομένων περὶ τῆς διαδόσεως τῆς λεγομένης Θεοσεβείας τοῦ Καΐρου, συμφώνως μὲ τὰ καθήκοντά του· ἀπετάθην δὲ συγχρόνως καὶ πρὸς τὸν Κ. Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν διὰ νὰ λάβῃ ἁρμοδιώτερα καὶ συντονώτερα μέτρα, ἵνα ὡς ἐκ κοινῆς συνεργείας καὶ συμπράξεως φθάσωμεν ταχύτερον καὶ ἀποτελεσματικώτερον εἰς τὸν σκοπὸν τῆς θεραπείας. Τούτων γινομένων ἠκούσθη μετὰ ταῦτα καὶ ἄλλο ἄκουσμα, ὅτι λέσχη τις καλουμένη μὲν τῶν λογίων, κύριον δὲ σκοπὸν δῆθεν ἔχουσα τὴν διάδοσιν τοῦ Καϊρισμοῦ, ἐγκατεστάθη εἰς μίαν παρὰ τῷ Βασιλικῷ Πανεπιστημίῳ κειμένην οἰκίαν.

Ὁ τοιοῦτον πληροφορηθεὶς οὐδὲ στιγμὴν ὤκνησα νὰ ἀποταθῶ πρὸς τὸν Κ. Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν διὰ νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχήν του, καὶ προσκαλέσῃ τὴν Διοικητικὴν Ἀστυνομίαν ὡς ἁρμοδίαν, νὰ ἐπαγρυπνῇ αὐστηρῶς καὶ ἐπιτηδείως ἐπὶ τῆς εἰρημένης λέσχης, μήπως ὑπὸ τὴν ὀνομασίαν ταύτην ὑποκρύπτεται σκοπός τις διαδώσεως τῆς Καϊρείου Θεοσεβείας, καὶ μὲ τὴν ἀνήκουσαν εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην προθυμίαν καὶ ταχύτητα ἔλαβον τὴν ἀνήκουσαν ἀπάντησιν ἐκ μέρους τοῦ ῥηθέντος Κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, ὅτι διετάχθησαν καὶ ἐλήφθησαν τὰ ἀνήκοντα μέτρα, ὥστε νὰ γενῶσιν αἱ ἀνήκουσαι ἔρευναι πρὸς διάγνωσιν τοῦ ἂν ἡ εἰρημένη λέσχη ἔχῃ κανένα σκοπὸν ἱεροσυλον, ἢ ἔργον κερδοσκοπίας.

Ἐνῷ δὲ ταῦτα ἐγένοντο παρ' ἀμφοτέρων τῶν ὑπουργείων, ἔλαβον τὴν ἔγγραφον εἴδησιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ὅτι εἰς Ἄνδρον ἐνέσκηψε σκανδαλωδέστερον καὶ θαρραλεωτέρων ὁ Καϊρισμός, καὶ ὅτι πρέπει νὰ ληφθῶσι τὰ ἀνήκοντα μέτρα πρὸς θεραπείαν τοῦ κακοῦ. Καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς πληροφορίας ὁρμώμενος προσεκάλεσα τὸν Κ. Νομάρχην Κυκλάδων νὰ διατάξῃ τὸν Ἔπαρχον Ἄνδρου νὰ ἐξετάσῃ ἐντονώτερον καὶ ἀναφέρῃ τὰ περὶ τοῦ οὐσιωδεστάτου τούτου ἀντικειμένου εἰς τὸ Ὑπουργεῖον· ὁ Νομάρχης ἀπαντήσας αὐθημερὸν εἰς ἀμφότερα τὰ Ὑπουργεῖα ἐξέφρασε τὰς ἀμφιβολίας του παρατηρῶν ὅτι εἶναι ψευδῆ τὰ ἀκουσθέντα περὶ τῆς διαδόσεως τοῦ Καϊρισμοῦ· μετὰ δὲ ταῦτα ἀπέστειλε μίαν λίαν ἐκτεταμένην ἀπάντησιν τοῦ Ἐπάρχου, ἐκ τῆς ὁποίας ἐπληροφορήθη τὸ Ὑπουργεῖον, καὶ πληροφορεῖται καὶ ἡ Γερουσία,

ὅτι ὁ περὶ οὗ πρόκειται Θ. Καϊρὸς ἀνενδότως καταγίνεται εἰς μελέτας καὶ συγγραφάς, ἐπιδεικνύει εἰς πάντα περίεργον τὴν λαμπρὰν βιβλιοθήκην του, καὶ δὲν ἀρνεῖται τὰς δοξασίας του, καὶ ὅτι ὀλίγοι ἢ ὀλίγιστοι εἶναι οἱ ὀπαδοί του συνιστάμενοι ἐκ τῶν συγγενῶν καὶ οἰκειοτέρων αὐτοῦ, ὁ δὲ ἐπίλοιπος λαὸς τῆς ἐπαρχίας μένει ἀμέτοχος τῆς ἐκείνου ἀσεβείας, ἡ δὲ ὀρθόδοξος ἡμῶν θρησκεία ἵσταται ἀκράδαντος εἰς τὸ δημόσιον πνεῦμα ὅλης τῆς νήσου. Ταῦτα ἐπιβεβαιοῦνται καὶ παρὰ τοῦ Νομάρχου Κυκλάδων, ἐκθέτοντος διὰ τῆς συνοδευούσης τὴν ἀνωτέρω ἔκθεσιν τοῦ Ἐπάρχου ἀναφορᾶς του, ὅτι αἱ περὶ τοῦ Καϊρείου προσυλητισμοῦ φῆμαι δὲν ἔχονται ἀληθείας.

Αὗται εἰσὶν αἱ πράξεις τῆς Κυβερνήσεως, ἐξ ὧν ἀποδεικνύεται ἐναργέστατα ὅτι αὕτη ἔλαβεν ὅλα τὰ ἐντονα μέτρα, ὥστε ὁ δολερὸς αὐτὸς ὄρις, ὄχι μόνον νὰ μὴ λάβῃ χώραν ἐντὸς τῆς κοινωνίας, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀποκρουσθῇ ἐντελῶς ἀπὸ τὸν λαὸν τῆς τε Ἄνδρου καὶ ἄλλων μερῶν.

Οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν ἔχω, εἶπεν εἷς τῶν Κ. Γερουσιαστῶν, περὶ τοῦ ζήλου μεθ' οὗ ἐνήργησεν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, ὡς τέκνον τῆς ὀρθοδόξου καὶ ἀνατολικῆς ἡμῶν θρησκείας· οὐδεὶς βεβαίως ὑπάρχει φόβος περὶ αὐτῆς, καθόσον αὕτη καταπολεμηθεῖσα δ' ὅλων τῶν δυνατῶν μέσων τῆς τυραννίας δὲν ἐπτοήθη ἀλλ' ἀνέλαμψεν. Ἐπὶ τῆς ἐξουσίας τῶν Ὀθωμανῶν πολλοὶ ἄνθρωποι χριστιανοί, πολλὰ μαρτύρια πάσχοντες ἐμαρτύρουν, ὁ δὲ λαὸς ἠθάνετο ὅτι ὁ Ὀθωμανὸς κατετυράννει τὸν Χριστιανὸν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ τὸν ὑποχρεώσῃ νὰ δοξάζῃ τὸν Μωάμεθ· ἤδη δὲ ἐπὶ τῆς Βασιλείας, ὅτε ἔχομεν Βασιλέα καὶ Βασίλειον Χριστιανικόν, δὲν δύνανται οὔτε Καϊρισταὶ οὔτε ἄλλαι Ἀμερικανικαὶ αἱρέσεις νὰ μιαίνωσι τὴν θρησκείαν ἡμῶν, ἀλλ' εἶναι φόβος μήπως οἱ δολεροὶ οὗτοι ὄρεις προσέρχονται δι' ἄλλων ἐπιτηδείων μέσων τοῦ χριστιανισμοῦ, καὶ ζητοῦν νὰ εἰσέλθωσι τὴν ἀσέβειαν. Εἶναι ἀξιέπαινοι οἱ Κ. Ὑπουργοὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ Ἐσωτερικῶν δι' ὅσα ἔλαβον σπουδαῖα μέτρα κατὰ τῆς ἑτεροδιδασκαλίας· ἀλλ' ἀφ' ὅσα ἀναφέρονται εἰς τὰ ἔγγραφα ἅτινα ἀνεγνώσθησαν, αἱ ἀρχαὶ τῆς Σύρου δὲν γνωρίζουσι τί συμβαίνει εἰς Ἄνδρον, εἰς ἣν δύναμαι νὰ διαβεβαιώσω τὴν Γερουσίαν ὅτι καὶ ὁ Ναθαναὴλ καὶ ὁ Καμπάνης δὲν θέλουσι νὰ μεταβῶσιν ἕνεκα φόβων καὶ ἀπειλῶν· ὑπάρχει θετικὸν ὅτι ἂν σταλῇ ἄνθρωπος μὲ ἐπιτηδειότητα θέλει εὕρει μόνους τέσσαρας γέροντας ἀμετόχους τῶν Καϊρικῶν δοξασιῶν, τοὺς δὲ λοιποὺς συμμερίζομένους καὶ

κηρύττοντας θαρραλέως αὐτάς, τῶν ὁποίων ἀπόστολοι ὑπαρχωσιν εἰς τὴν πρωτεύουσαν, εἰς ἄλλας πόλεις, καὶ εἰς ἄλλα χωρία ἴσως. Ἐκτὸς τούτου θεωρῶ παραλελυμένα τὰ τῆς Ἐκκλησίας μας, διότι δὲν ἔχομεν τοὺς ἀναγκαίους ποιμενάρχας διὰ νὰ διδάσκωσι τὸν λαόν, καὶ δέον τὸ Ὑπουργεῖον νὰ λάβῃ μέτρα, ὅπως μὴ εἰσδύσῃ εἰς κανὲν μέρος αὐτὸ τὸ δολερὸν μίασμα τῆς ἑτεροδιδασκαλίας, τὸ ὁποῖον ἔχει συνεπείας ὀλεθρίας.

Ἐνταῦθα ἐρωτήσεως γενομένης πρὸς τὸν Κ. Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν ἂν, καθὰ ἀνέφερεν ὁ προλαλήσας, ἀνεφάνησαν ἀπόστολοι ἐπὶ καίρισμῷ καὶ εἰς ἄλλας ἐπαρχίας, ὁ Κ. Ὑπουργὸς ἀπήντησεν ὅτι δὲν ἔχει κανμίαν περὶ τούτου πληροφορίαν ἐκ μέρους τῶν ἐπάρχων.

Μετὰ δὲ τοῦτο, λαβὼν τὸν λόγον ἕτερος τῶν Κ. Γερουσιαστῶν, ἐκ τῶν λεχθέντων παρατηρῶ, εἶπεν, ὅτι ἦτο ἀναγκαῖον νὰ γενῇ ἡ προκειμένη συζήτησις, διὰ νὰ ἐκλείψωσι πᾶσαι αἰσιόδοξοι ὑπόνοιαι· καθὰ ἐγγράφως ἀνέφερεν ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, τὸ Ὑπουργεῖον ἐνήργησε καὶ ἔλαβεν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὅλα τὰ ἀνήκοντα μέτρα, ἅτινα θεωρῶ λίαν λυσιτελῆ· δὲν δυνάμεθα δὲ νὰ ἐνεργήσωμεν περαιτέρω περὶ τοῦ ὅτι τις ἔχει κατὰ διάνοιαν, διότι δὲν ἔχομεν πράξεις φερούσας χαρακτῆρα ἐνοχῆς, καὶ ὅστις ἐκ τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν γνωρίζει τοιαύτας ἂς τὰς ἀναφέρῃ· τὸ δὲ ἀποτέλεσμα εἶναι ὅτι πρέπει νὰ ἐκλείψωσιν αὐτὰ τὰ περὶ δοξασιῶν ἐν τῇ διανοίᾳ σπερμολογήματα.

Κηρυχθείσης ἑπομένως ὑπὸ τοῦ Κ. Προέδρου ὡς περαιωμένης τῆς συζητήσεως τοῦ ἀνωτέρω ζητήματος τῶν Καίρεων, προετέθη εἰς συζήτησιν τὸ Νομοσχέδιον περὶ συμπληρώσεως ἄρθρων τινῶν τοῦ περὶ δήμων Νόμου, ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ ὁποίου, λαβὼν τὸν λόγον εἰς τῶν Κ. Γερουσιαστῶν, ἔξθεσε τὰ ἀκόλουθα.

Διὰ νὰ ἐπαληθεύσῃ ἐφήμερίς τις ὑπουργικὴ, καλουμένη Ἑβδομάς, ὅτι δίδει ἐγὼ καθ' ὅλω τῶν συζητηθέντων 187 Νόμων πρότασιν, λαμβάνω καὶ ἤδη τὸν λόγον.

Τὸ προκείμενον περὶ δήμων θέμα εἶναι θέμα πολὺ προσφιλὲς εἰς ἐμέ, θέμα περὶ τοῦ ὁποίου ἐλάλησα πάντοτε ἀνήκω σώματι καὶ πράγματι εἰς τὸν δῆμον, δῆμον ὁ ὁποῖος ἔδειξε τὴν πρὸς τὴν πατρίδα ἀγάπην του διὰ τῶν ἀπείρων προσπαθειῶν του· δὲν εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἀντέστην εἰς τὴν ἀρχὴν ὅλων τῶν Νόμων, ἀντέ, τὴν εἰς τοὺς νόμους ἐκείνους αἵτινες εἰς μόνον τὸ ἐξωτερικὸν των ἐφαίνοντο ὅτι δὲν εἶναι ἐπιδεκτοὶ, ἢ ἦτον τρόπον τινὰ ἐμβαλώματα πρὸς ἀναπλήρωσιν, τὰ δὲ ἀποτελέσματα ἔδειξαν καὶ εἰς ἐμὲ καὶ εἰς ἄλλους πόσον οἱ νόμοι οὗτοι ἦσαν ἀλυσιτελεῖς. Ἐπιθυμῶ νόμον αὐτοτελῆ, ὁ ὁποῖος πρέπει νὰ ἦναι ἐν ἁρμονίᾳ μὲ ὅλους τοὺς λοιποὺς νόμους· τοιοῦτον ἐμβάλωμα θεωρῶ καὶ τὸ προκείμενον Νομοσχέδιον· ἀλλὰ πότε θὰ ἐνδυθῶμεν τὸν νέον ἄνθρωπον τὸν ὁποῖον μᾶς ἡτοίμασεν ἡ τρίτη Σεπτεμβρίου; ὅταν δὲ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι οἱ θεσμοὶ πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως ἦτο καλήτεροι πῶς θέλετε νὰ παραδεχθῶμεν ἤδη τοιαῦτα ἐμβαλώματα; Εἶναι ἐξ ἑτῆ ἀρ' ὅτου τὸ Σύνταγμα μᾶς ἐπέβαλεν αὐτὸ τὸ καθῆκον· τοῦτο ἔχοντες πρὸ πάντων οἱ ὑπουργοὶ δύνανται νὰ μᾶς εἴπουν ὅτι δὲν βλέπουν τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ μᾶς φέρουν τὴν ἀναθεώρησιν τῶν θεσμῶν· ἀκολουθοῦντες ὅμως ἓν καθῆκον ἔπρεπε καὶ χωρὶς τῆς ἀνάγκης νὰ μᾶς φέρουν αὐτοὺς τοὺς θεσμοὺς ὡς ἔχουν, διὰ νὰ ἐκπληρώσουν αὐτὸ τὸ χρέος· ἀλλ' ὅλοι οὗτοι οἱ παλαιοὶ θεσμοὶ δύνανται νὰ μένουν μετὰ τὴν μεταπολίτευσιν, καὶ δύνανται νὰ συνυπάρξουν μὲ τὸ πνεῦμα ὅπερ ἀνέλαμψε μετὰ τὴν 3. Σεπτεμβρίου; Ὅλα τὰ Κράτη, ὅλοι οἱ λαοί, ἅμα μεταστρέψωσι τὰς βάσεις τοῦ γενικοῦ πολιτεύματός των ἀμέσως πρέπει νὰ στηρίζωσιν ἐπὶ τῶν αὐτῶν βάσεων καὶ αὐτοὺς τοὺς θεσμοὺς· ἄλλως ἢ αἱ βάσεις τοῦ γενικοῦ πολιτεύματος θέλουν καταστρέψει τοὺς θεσμοὺς, ἢ οὗτοι θέλουν ὑποσκάψει τὰς βάσεις τοῦ γενικοῦ πολιτεύματος. Εἰς τὴν πρᾶξιν ἐρχόμενοι εὑρίσκομεν ὅτι ἡ βάσις πρὶν τὴς μεταπολιτεύσεως ἦτον ἡ συγκέντρωσις ὅλης τῆς ἐξουσίας εἰς ἓν καὶ μόνον κέντρον τὴν Κυβέρνησιν, ἀλλὰ τώρα δὲν δύναται νὰ ἐξακολουθῇ νὰ ὑπάρχῃ ἡ συγκέντρωσις τῆς ἐξουσίας· πρέπει νὰ ἀρθῇ ἐκ τοῦ μέσου διότι δὲν δυνάμεθα νὰ παιδαγωγήσωμεν πολίτας νὰ κυβερνηθῶν αὐτοπροσώπως, ὅπερ εἶναι τὸ συνταγματικὸν σύστημα, τοῦ ὁποίου ἡ βάσις εἶναι ἡ αὐτοκυβέρνησις· ὅταν τοῦτο λείψῃ, ἢ ὅταν ἡ ἐξουσία θέλῃ νὰ διευθύνῃ ἢ νὰ παραδιαζῇ τὰ Σωματεῖα, τοὺς Δήμους, διὰ νὰ ἐνεργῶν ὡς αὐτὴ θέλει, δὲν ὑπάρχει Κυβέρνησις αὐτοκυβέρνητος καὶ Σύνταγμα.

Σᾶς εἶπον ὅτι καὶ ὁ δῆμος Ἀθηναίων καὶ οἱ λοιποὶ εἶχον σωματεῖα αὐτοκυβέρνητα, καὶ ἤδη δὲν σημαίνουν τίποτε· κανμίαν πρᾶξιν δὲν ἀφίνει κύρος ἔχουσαν εἰμὴ μετὰ τὴν ἔγκρισιν της. Εἰς συγγραφεὺς Κόρωπαῖος ἀναφέρει ὅτι τὴν δημοτικότητα κανεὶς ἄλλος δὲν τὴν ἐγνώριζε καλήτερον παρὰ τοὺς Ἕλληνας. Ἔχομεν ἐντὸς τοῦ Νόμου τὴν διάταξιν νὰ λαμβάνουν μέρος εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ Συμβουλίου οἱ μᾶλλον φορολογοῦ-

μενοι· ἡ ἀρχὴ αὕτη δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς ἐκείνους οἵτινες ἔχασαν τὸ πᾶν εἰς τὴν ἐπανάστασιν, ἢ εἰς ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἔδοσαν δωρεὰν τὰς καταστάσεις των ὑπὲρ τῆς πατρίδος; δύναται νὰ ὑπάρξῃ αὐτὴ ἡ ἀντίφασις; Σᾶς ἀναφέρω τὰς Ναυτικὰς Νήσους αἵτινες ὑπεστήριξαν τὸν ἀγῶνα διὰ τῶν καταστάσεών των, οἱ ἄνδρες αὐτῶν δὲν εἶναι μᾶλλον φορολογούμενοι ἀλλ' οἱ σκυτοτόμοι καὶ γεν οβοσκοί· οἱ κτήτορες τῆς ἐπαναστάσεως καὶ τῆς πατρίδος, οἱ ὁποῖοι πλουτοῦν καὶ τώρα τὸ ἔθνος διὰ τοῦ ἐμπορίου των, δὲν εἶναι μᾶλλον φορολογούμενοι. Κοντὰ εἰς αὐτοὺς τοὺς μᾶλλον φορολογουμένους ἔρχεται ἄλλο σῶμα τῶν μάλιστα φορολογουμένων ὁμοῦ μὲ τὸ συμβούλιον διὰ νὰ ἐκλέξουν τρεῖς ὑποψηφίους· ἔρχεται ἡ Νομαρχία νὰ ἐκλέξῃ πρῶτον καὶ μετὰ ταῦτα ἡ Κυβέρνησις νὰ διορίσῃ τὸν Δήμαρχον. Δὲν εἶναι ἐμπαιγμὸς πρὸς τὰ ἀνήκουστα πεπραγμένα ἅτινα ἔπραξαν διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς πατρίδος; Δὲν εἶμαι σύμφωνος ὅτι ὁ πλοῦτος φέρει τὸν νοῦν καὶ τὴν ἐγγύησιν τῆς ἀσφαλείας τῆς ψήφου, καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα δὲν δύναται νὰ ἐφαρμωσθῇ. Ὑπάρχει καὶ ἄλλη μεγάλη ἀντίφασις· ἕκαστος πολίτης ἀνεξαιρέτως δὲν δύναται νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὰς δημοτικὰς ἐκλογάς, ἐνῷ ἀφ' ἑτέρου οἱ τυχόντες ἐκλέγουν τὸν βουλευτήν, ὁ ὁποῖος εἶναι ἴσος τῆς ἐξουσίας. Εἰς δὲ διὰ νὰ διορισθῇ δήμαρχος πρέπει νὰ διέλθῃ πολλὰ πιεστήρια· παραλείπων ἄπειρα ἄλλα τὰ ὁποῖα ἠδυνάμην νὰ εἴπω, λαλῶ ἐν συντόμῳ, ὅτι τοιούτου ὄντος τοῦ Νόμου αὐτοῦ, ὁ Κ. ὑπουργὸς ἔρχεται νὰ τῷ βάλῃ ἐν ἐμβάλωμα, διὰ ν' ἀναπληρώσῃ ἓν κενόν, ὡς ἀναφέρει εἰς τὴν Ἔκθεσίν του· ὁ Βασιλεὺς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ διαλύῃ τὸ δημοτικὸν συμβούλιον, καὶ τότε δὲν ἔχομεν τοιοῦτον πρὸς σχηματισμὸν τῶν ἐπιτροπῶν. Ἡ Ἀντιβασιλεία ἥτις καθιέρωσεν ἀπὸ σκοποῦ τὰ κενὰ τῆς δημοτικῆς θεσμοθεσίας, ἀπὸ ἀπροσεξίαν ἔπραξε τοῦτο; ὕστερον ἀπὸ ὀλίγον καιρὸν, προῆλθεν ἡ διάλυσις τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου Ἀθηνῶν, διότι ἐξέφρασε μίαν ἐγγὺς περὶ Συντάγματος· τότε εἶδε τὸ κενὸν τοῦ Νόμου, καὶ ἐξέδοσεν ἓν Διάταγμα εἰδικὸν δι' ἐκείνην μόνην τὴν περίπτωσιν, καὶ δι' ἐκεῖνον μόνον τὸν δῆμον· αὕτη δὲ ἥτις δὲν ἦτο ἠναγκασμένη νὰ καταφύγῃ εἰς Νομοθετικὰ Σώματα, δὲν ἠδύνατο νὰ κάμῃ ἓν γενικὸν Διάταγμα περὶ τούτου τοῦ κενοῦ; ὑπάρχει μία διάταξις καὶ δὲν ὑπάρχει ἄλλη ν' ἀναπληρώσῃ αὐτὸ τὸ κενὸν τῆς διατάξεως αὐτῆς· δὲν παιζομεν ἡμεῖς εἰς τοῦτο· ἔχουσα εἰς χεῖράς της ἡ ἐξουσία αὕτη τὴν μάχαιραν αὐτὴν, τὴν ἄρησι, καὶ ἔδε ἐρχόμεθα ἡμεῖς, οἱ ὁποῖοι

εἴμεθα προϊόντα τοῦ λαοῦ νὰ τὴν δώσωμεν αὖθις εἰς αὐτήν. Ἔχομεν δεδόμενα καὶ ἐγγυήσεις ὅτι αὐτὸς ὁ Νόμος ἔδοσε δείγματα καλῆς ἐφαρμογῆς; ὄχι· αὐτὸς κατεστράφη διὰ τῶν διαφόρων ἐγκυκλίων, καὶ εἰς τὴν ἐφαρμογήν του ἐφηρμόσθη μὲ ὀλίγην πίστιν. Πρὶν δὲ δώσω πέρας τοῦ λόγου μου, σᾶς ἀναγινώσκω ἓν τεμάχιον συγγραφέως τινός, ὅπερ εἶναι τὸ ἀκόλουθον·

« Δὲν ὑπάρχει παντελῶς δημόσιον πνεῦμα ἐκεῖ, ὅπου οἱ « ἰδιῶται παραδίδουσιν *ἀμερίμνως* τὴν βάσιν ὅλων τῶν κατα- « στημάτων τοῦ κοινοῦ ἀγαθοῦ εἰς χεῖρας τῆς Κυβερνήσεως· « αὕτη δὲν δύναται νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τοιαύτας φροντίδας καὶ τὸ « πρακτέον ἀγαθὸν εἶναι ἄπειρον· ἡ κυρία αὐτῆς ἰδιότης εἶναι ἡ « προστασία καὶ ἡ ἐξομάλυνσις τῆς ὁδοῦ διὰ τὸν ζῆλον τῶν « πολιτῶν. Εἰς τούτους ἐναπόκειται ἡ δημιουργία ὑπὸ τὴν « περιάσπισιν αὐτῆς τῆς Κυβερνήσεως ὅλων αὐτῶν τῶν ποικίλων « καταστημάτων τῆς παιδείας, τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς φιλανθρω- « πίας, διὰ τῶν ὁποίων ἀνθοφορεῖ κατὰ πάντα ὁ κοινωνικὸς « λειμών· πῶς! τὸ ῥάδιον τοῦ πολίτου πρέπει νὰ περιορίζεται « μόνον εἰς τὴν ἀπόδοσιν τῶν φόρων, καὶ εἰς τὴν παθητικὴν « ὑπακοὴν του εἰς τοὺς Νόμους! νὰ διαμένῃ ὀκνηρός, ὅτε πρό- « κειται νὰ πράξῃ τοιαῦτα ἔργα! Δὲν πρέπει νὰ ἀναλάβῃ ἐκεῖνο « τὸ ὁποῖον ἡ ἐξουσία ἀδυνατεῖ νὰ ἐπιχειρισθῇ! ἂς κυβερνᾷ ἡ « Κυβέρνησις, καὶ τοῦτο ἀρκεῖ· ἂν δὲ τὸ *δημόσιον πνεῦμα* « βασιλεύῃ μεταξὺ τῶν πολιτῶν, ὁ ζῆλος αὐτῶν θέλει ἀποτε- « λέσει τὸ ὑπόλοιπον. »

Πολλοὶ ἴσως θέλουσιν εἰπεῖ ὅτι ὅλα ταῦτα εἶναι θεωρίαι μὴ ἐφαρμοζόμεναι εἰς τὴν Ἑλλάδα. Αὐτὰς ταύτας τὰς ἀνέφερον ἀπὸ τοῦ ἔτους **1821**, καὶ ἂν ἀρήσωμεν τὸν καιρὸν νὰ παρέρχηται θὰ νομισθῶσι πλέον νεφελοκοκκυγίαι. Σεῖς δὲ ὀφείλετε νὰ βάλητε τὸν θεμέλιον λίθον τοῦ δημοτικοῦ πολιτεύματος, ὁ ὁποῖος εἶναι ὁ λίθος τῶν λίθων ὅλων τῶν θεσμοθεσιῶν. Προτείνω ὅθεν τὸ ἀπαράδεκτον τῆς ἀρχῆς τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου.

Ἤκουσα μετὰ προσοχῆς, ἀντέταξεν ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης, τὸν Γερουσιαστὴν Κ. Ψύλλαν καὶ φρονῶ ὅτι ὁ λόγος του διαιρεῖται εἰς δύο μέρη, εἰς τὴν ἐπίκρισιν τοῦ ἐν ἐνεργείᾳ δημοτικοῦ συστήματος, καὶ εἰς τὴν κάκωσιν τοῦ ἤδη παρεισαγομένου τροπολογήματος. Τὸ Ὑπουργεῖον σεβόμενον τὰς ἰδέας τοῦ Κ. Ψύλλα, δὲν νομίζει καθῆκόν του ν' ἀπαντήσῃ,

διότι δὲν πρόκειται ἤδη περὶ ἀντικαταστάσεως τοῦ δημοτικοῦ νόμου δι' ἄλλου· ἂν ἐξετάσωμεν ἀναλυτικώτερον τὰς θεωρίας αὐτάς, θέλομεν εὕρει ὅτι δὲν εὑρίσκονται ἐντὸς τῶν ὅρων τοῦ παρόντος συστήματος, διότι τὸ προκείμενον Νομοσχέδιον δὲν εἶναι ἄλλο τι εἰμὴ ἁπλοποίησις, καθόσον τὸ κακὸν τοῦτο διέκοψεν ἐκλογὰς γενομένας, παρέβλεψε πολλὰ πλημμελήματα τὰ ὁποῖα ἠδύνατο νὰ προβλέψῃ ἂν ἦτον εἰς ἐνέργειαν ὁ προκείμενος Νόμος. Ὁ σημερινὸς Νόμος εἶναι ἐντελέστερος τοῦ ἐπὶ Τουρκοκρατείας, διότι εἰς αὐτὸν ὑπάρχουν ἐγγυήσεις περισσότεραι παρὰ εἰς τὸν πρῶτον. Παραλείποντες τὰ γενικὰ καὶ προχωροῦντες εἰς τὰ μερικὰ πρέπει νὰ ὑποδείξωμεν ὅτι ἡ σημερινὴ τροποποίησις ἀναπληρώνει ἓν κενὸν ἢ δίδει μάχαιραν εἰς τὴν ἐξουσίαν, ὡς εἶπεν ὁ προλαλήσας· ὅτι δὲ ὑπάρχει χάσμα μέγιστον δὲν θέλει τὸ φιλονεικήσει κανείς. Διάταξίς τις δίδει δικαίωμα διαλύσεως εἰς τὸν Βασιλέα, ταύτης δὲ ἕπεται ἄλλη ὁρίζουσα τὸν τρόπον τῆς νέας ἐκλογῆς· ἐὰν ὑπάρχῃ τοιαύτη διάταξις τοῦτο πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν ἂν ἦναι πραγματικόν. Ὁ προλαλήσας ἐρευνῶν τὴν διάνοιαν τοῦ νομοθέτου εὗρεν ὅτι ἐπὶ σκοπῷ ἄρκος τὸ τοιοῦτον κενὸν, καὶ ὁ ἴδιος προχωρῶν ἔφερεν ἐν τῇ ὁμιλίᾳ του τὴν ἀπάντησιν τοῦ τοιούτου, καθόσον εἶπεν ὅτι συνέβη διάλυσις τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου Ἀθηνῶν, καὶ ἡ Ἀντιβασιλεία, μὴ ἔχουσα τὸ μέσον τῆς νέας ἐκλογῆς, ἐκανόνισε τὸν τρόπον αὐτῆς δι' ἑνὸς Διατάγματος, καὶ τὸ κατέστησεν εἰδικὸν εἰδικότατον διὰ τὸν δῆμον τῶν Ἀθηνῶν· καὶ βεβαίως διότι τότε εἴμεθα ὑπὸ τὸ κράτος τῶν Διαταγμάτων, ἐνῷ τώρα δὲν δυνάμεθα διὰ Διαταγμάτων ν' ἀναπληρώσωμεν αὐτὸ τὸ κενόν. Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ, μὴ ἐχούσης τῆς Κυβερνήσεως τὸ δικαίωμα τοῦ Διατάγματος, μένει τὸ χάσμα ἀναπλήρωτον, καὶ διὰ τοῦτο ἤλθομεν νὰ τὸ ἀναπληρώσωμεν· καμμία κατάχρησις δὲν ἐγένετο μέχρι τοῦδε, καὶ διὰ τοῦτο πολὺ περισσότερον δὲν δύναται νὰ γενῇ ἐπὶ τὸ μέλλον· ὅλαι αἱ Κυβερνήσεις ἐσεβάσθησαν τὰ δικαιώματα τῶν δήμων, αἱ ὁποῖαι ἀπὸ περίνοιαν ἠθέλησαν νὰ ὑποφέρωσι μᾶλλον τὰς παρεκτροπὰς παρὰ νὰ φέρωσι προσβολὰς ἀθεραπεύτους. Ὁ προλαλήσας δὲν εὗρε τὴν τότε πρᾶξιν τῆς διαλύσεως ὀρθὴν· εἰς τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἡ τοιαύτη παρεκτροπὴ οὕτως ἔδει νὰ περιορισθῇ. Θέλετε κατηγορήσει τὴν Κυβέρνησιν ἂν ἤδη διαλύσῃ ἄλλο δημοτικὸν συμβούλιον τὸ ὁποῖον δύνατται νὰ κατηγορήσῃ τὸ ὑπάρχον σύστημα; δὲν ἐξετελέσθη καμμία τοιαύτη κατάχρησις διότι ὑψηλοὶ καὶ ἔξοχοι νέοι κάθηνται ἐπὶ τοῦ θρόνου,

καὶ ἀφοῦ ἡ Κυβέρνησις τοιαύτας καταχρήσεις δὲν ἔκαμεν, αἱ ἐγγυήσεις εἶναι προσωπικαί, προτιμώτεραι οὖσαι τῶν πραγματικῶν. Τὴν μάχαιραν ἣν εἶπεν ὁ προλαλήσας, τὴν ἔχει τὸ Ὑπουργεῖον, ἀλλὰ τὴν ἀποσπᾷ ἀπὸ πατριωτισμόν, διὰ νὰ μὴ τὴν εὕρῃ ἄλλο καὶ τὴν καταχρασθῇ· δὲν ἠθέλατε κατακρίνει κανὲν ὑπουργεῖον ὅταν προτείνῃ δικαίωμα διαλύσεως συμβουλίου τινὸς, θέλετε κατακρίνει αὐτὸ ὅταν ἀναβάλῃ τὴν ἐκλογήν; Δὲν δύνασθε νὰ τὸ κατακρίνετε, διότι δὲν ὑπάρχει τοιαύτη διάταξις, τὴν ὁποίαν τὸ προκείμενον νομοσχέδιον προτίθεται, καὶ τὸ ὁποῖον κατακρίνεται. ἂν ἀφαιρέσητε τὴν διάταξιν τὴν πρωτότυπον τότε δύνασθε νὰ ἀρνηθῆτε τὴν ἑπομένην, ἥτις πρόκειται ν' ἀναπληρώσῃ τὸ μένον χάσμα. Νομίζω ὅτι ἐν συντόμῳ ἀπήντησα καὶ κατέδειξα τὴν ἀνάγκην τῆς συμπληρώσεως τοῦ Νόμου· ἂν τὸ σεβαστὸν Σῶμα, συμμεριζόμενον τὴν γνώμην τοῦ Κ. Ψύλλα θεωρήσῃ περιττὴν αὐτὴν τὴν τροποποίησιν τότε θέλω θεωρήσει καὶ ἐγὼ περιττὴν· ἐὰν δὲ εὕρει ἀναγκαίαν ταύτην πρέπει νὰ τὴν ἐπιψηφίσῃ, καὶ εἰς τὸ καθέκαστα θέλομεν ἔλθει νὰ ἐξετάσωμεν ἐὰν αἱ διατάξεις τοῦ νομοσχεδίου εἶναι προτιμώτεραι καὶ παρέχωσι πλείονας ἐγγυήσεις ἢ ἄλλων τῶν ἄλλων.

Οὐδεὶς ἀμφισβητεῖ, παρετήρησεν ἄλλος, τὸ περὶ διαλύσεως τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου δικαίωμα τοῦ Βασιλέως, ἐπὶ εἰδικῶν περιπτώσεων ἐνεργούμενον, ἂν καὶ τοῦτο ἤθελον εἴσθαι περίττὸν, ὡς δυναμένης τῆς Κυβερνήσεως ν' ἀκυρῶσι τὰς πράξεις τοῦ συμβουλίου τούτου, ἂν δὲν ὑπῆρχον ἄλλοι οἱ ὑπαγορεύσαντες αὐτὸ λόγοι. Καὶ ὡς ἰδιώτης, καὶ ὡς δημόσιος ὑπάλληλος εἶδον συνεχῶς τὸν δημοτικὸν Νόμον οὐ μόνον κακῶς ἐφαρμοζόμενον ἀπὸ τὴν ἐξουσίαν, ἀλλὰ καὶ πολλαχῶς αὐτὸν καταστρατιζόμενον καὶ παρεξηγούμενον. Ἐκτὸς τούτου ὁ Νόμος αὐτὸς μετὰ τὴν μεταπολίτευσιν δὲν συνῴδει μὲ τὸ παρεδεχθὲν ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως ἐκλογικὸν σύστημα, καὶ διὰ τοῦτο εἶναι ἀνάγκη γενικῆς αὐτοῦ μεταρρυθμίσεως διὰ νὰ εἰσαχθῇ ἐκλογικὸν σύστημα ὁμοιόμορφον καὶ σύμφωνον μὲ τὰς ἀνάγκας καὶ ἕξεις τοῦ λαοῦ ὡς πρὸς ὅλας ἐν γένει τὰς ἐκλογάς, διότι ἡ ἀνομοιότης αὕτη οὐ μόνον δυσχερείας, ἀλλὰ καὶ παραπονὰ πολλὰ γε νὰ ὑπὸ τοῦ πνεύματος λοιπὸν τούτου τῆς γενικῆς τοῦ δημοτικοῦ νόμου μεταρρυθμίσεως καὶ βελτιώσεως καὶ ὁ προλαλήσας ὁρμηθεὶς, κατέκρινε τὸ ἓν μόνον κενὸν τοῦ ἰσχύοντος νόμου, προτιθέμενον ν' ἀναπληρώσῃ νομοσχέδιον, ἐκφράσας οὕτω τὴν πολλάκις δηλωθεῖσαν τῆς Γερουσίας ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ συντάττωνται καὶ ψηφίζωνται ἐντελεῖς καὶ γενικοὶ νόμοι, καὶ οὐχὶ

ἑκάστοτε ἀναπληρωτικοὶ τῶν ἀναφυομένων μόνον ἐν τῇ πράξει ἐλλείψεων, διότι οὕτω καὶ ἡ κατάληψις αὐτῶν δυσχερεστέρα καθίσταται, καὶ τὸ καθόλου πνεῦμα καὶ ὠφέλιμον αὐτῶν νὰ ἐννοήσῃ τις ἀδυνατεῖ. Τούτου ἕνεκα ἅπαντες ὁμοθυμαδὸν ἐπιθυμοῦσι τὴν ῥιζικὴν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος Νόμου μεταρρύθμισιν, διότι ἄλλως εἰδικῶς μόνον τὸ ἀναφυόμενον κενὸν ἀναπληροῦντες, θέλομεν περιστρέφεσθαι ἀείποτε εἰς ἀδιέξοδον κύκλον τῶν πολλῶν ἐν τῷ Νόμῳ τούτῳ ὑπαρχόντων κενῶν.

Εἶναι ἀληθὲς, ὅτι ὑπάρχει ἐν τῷ Νόμῳ ἡ ἀναπληρουμένη ὑπὸ τοῦ νομοσχεδίου ἔλλειψις· ἀλλ' αὕτη ἐγένετο βεβαίως ἐν γνώσει τοῦ νομοθέτου συνεπείᾳ εἰδικῶν, τότε ἐχόντων ἐφαρμογὴν, λόγων. Ἀντιπρόσωποι κυρίως τοῦ λαοῦ τότε ἦσαν οἱ δημοτικοὶ σύμβουλοι, δυνάμενοι ν' ἀποφαίνωνται καὶ περὶ δημοσίων, καὶ γενικῶν πραγμάτων, καὶ διὰ τοῦτο, ὡς ἀρχούσης τῆς Ἀντιβασιλείας, ἐπεφυλάχθη εἰς τὸν Βασιλέα τὸ δικαίωμα τῆς διαλύσεως τοῦ συμβουλίου, καὶ ἡ ἀναπλήρωσις τούτου δι' εἰδικοῦ βεβαίως νόμου συμφώνου καὶ μὲ τὰς εἰδικὰς ἐπίσης περιστάσεις· ἤδη ὅμως ὑπαρχουσῶν τῶν βουλῶν, τῶν νομίμων καὶ γενικῶν τοῦ λαοῦ ἀντιπροσώπων, τὰ δημοτικὰ συμβούλια καθήκοντα μόνον ἔχουσι τὰ ἀφορῶντα τὸν δῆμον, πᾶν δ' ἄλλο γενικὸν τοῦ Κράτους συμφέρον ἀνήκει εἰς τὰς Βουλάς· καὶ ἑπομένως ἐκλείπει ὁ ὑπάρχων τότε λόγος· ἀλλ' ἐν τούτοις ἰσχύοντος ἤδη τοῦ δημοτικοῦ νόμου, ἰσχύει καὶ τὸ περὶ διαλύσεως τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου δικαίωμα τοῦ Βασιλέως· ἐπειδὴ ὅμως τὰ πράγματα μετέβαλον φάσιν, δὲν πρέπει νὰ χορηγηθῇ εἰς τὴν Κυβέρνησιν τοσοῦτον ἐλεύθερον πρὸς ἀναπλήρωσιν τοῦ διαλυομένου συμβουλίου στάδιον, τῆς χρήσεως τοῦ ὁποίου δύνανται ποτε ὑπουργοὶ νὰ καταχρασθῶσι.

Περαίνων δὲ τὸν λόγον του, δὲν ἐναντιοῦται μὲν κατὰ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου, προσέθηκε, δὲν ἀπεκδέχεται ὅμως τὴν γνώμην, ὅτι ἡ ἐξουσία ἐρείσθη τοῦ δικαιώματος τούτου· ὅπως ἤποτε ὅμως ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς γενικῆς καὶ ταχείας τοῦ δημοτικοῦ νόμου μεταρρυθμίσεως.

Οὔτε οἱ προλαλήσαντες τῶν Γερουσιαστῶν, εἶπεν ἄλλος, οὔτε αὐτὸς σκοπὸν ἄμεσον ἔχουσι νὰ κατακρίνωσιν ἐν γένει τὸν δημοτικὸν Νόμον, ἀλλ' ἠθέλησαν ἁπλῶς, καταδεικνύοντες τὸ ἀσυμβίβαστον αὐτοῦ μὲ τὰς γενικὰς τοῦ Συντάγματος ἀρχὰς, τὰς ὁποίας κατὰ καιρὸν διὰ διαφόρων ἐγκυκλίων ὑπέστη μεταβολὰς καὶ παρεξηγήσεις, καὶ τὴν κακὴν αὐτοῦ ἐφαρμογὴν, νὰ ἐπικαλεσθῶσι τὴν γενικὴν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ κρεῖττον μεταρρύθμισιν, καὶ τὴν ἀμερόληπτον ἐφαρμογήν του, καθ' ὅσον εἶναι προτιμώτερος ὁ κακὸς νόμος καλῶς, ἢ ὁ καλὸς, κακῶς ἐφαρμοζόμενος. Τὸ ὑπουργεῖον, ὡς εἶπεν ὁ προλαλήσας ὑπουργὸς, παρεκινήθη νὰ ὑποβάλῃ τὸ προκείμενον Νομοσχέδιον πρὸς ἀναπλήρωσιν τοῦ ὑπάρχοντος ἐν τῷ νόμῳ κενοῦ, καὶ πρὸς ἀποφυγὴν προκλήσεως εἰδικοῦ ἑκάστοτε νόμου ἐν τῇ περιπτώσει διαλύσεως δημοτικοῦ συμβουλίου, καὶ ἐν τούτοις ὑπάρχουσι παραδείγματα, καθ' ἃ ἀνεπληρώθη ἄνευ νόμου μετὰ τὴν μεταπολίτευσιν διαλυθὲν συμβούλιον. Ἐντεῦθεν ἐγεννήθησαν ὑπόνοιαι τῶν Βουλῶν κατὰ τῆς ἐξουσίας, προτιθεμένης νὰ σφετερισθῇ δικαιώματα τοῦ λαοῦ, καὶ διευθύνῃ ταῦτα ὑπὸ τῶν ὀργάνων της κατὰ βούλησιν, ὡς μάλιστα ἐξάγεται ἐκ τοῦ τρίτου ἄρθρου, καθ' ὃ ἡ ἐξουσία δύναται νὰ παύσῃ τόν τε δήμαρχον καὶ τοὺς παρέδρους ἅπαντας, καὶ ν' ἀναθέσῃ τὰ ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν δημοτικῶν συμβούλων καθήκοντα εἰς τὸν εἰρηνοδίκην· ἄλλως τε ἐκ τοῦ ἰδίου νομοσχεδίου ἐξάγεται ὅτι ἡ Κυβέρνησις φροντίζει μᾶλλον περὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ συμβουλίου, καὶ ὄχι τῆς δημοτικῆς ἀρχῆς, ἐνῷ αὕτη εἶναι ἀναγκαιοτέρα. Ὅπως ὅμως καὶ ἂν ἔχῃ ὑπάρχει ἐν τῷ νόμῳ ἔλλειψις, καὶ διὰ τοῦτο πρέπει ν' ἀναπληρωθῇ, μὴ λαμβανομένων ἤδη ὑπ' ὄψιν τῶν γεγονότων, καὶ τῶν παρακινούντων πρὸς ἐκδίκησιν αἰτίων. Τούτων ἕνεκα πρέπει νὰ γίνῃ δεκτὴ ἡ ἀρχὴ τοῦ νομοσχεδίου, ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ τροποποιηθῶσι τὰ καθ' ἕκαστα ἐπὶ τὸ κρεῖττον κατὰ τὴν πεποίθησιν τῆς Γερουσίας, ἥτις βεβαίως δὲν δύναται νὰ παρίδῃ τὰ καθήκοντά της, καὶ νὰ ὑποβάλῃ ἑαυτὴν εἰς ἀλλοτρίας βουλήσεις, οὐδὲ δύναταί τις νὰ θεωρήσῃ ταύτην, ὡς πρό τινος χρόνου ἐφέθη, στασιάζουσαν ἄθθεν κατὰ τοῦ ὑπουργείου, διότι θέλει νὰ ψηφίζῃ κατὰ πεποίθησιν, καὶ πρὸς τὸ κοινὴ συμφέρον, ὅπως αὕτη τὸ ἐννοεῖ.

Εὐχαριστῶν τοὺς Κ. Γερουσιαστὰς, εἶπεν ὁ ἐν ἀρχῇ ἀγορεύσας, ὡς δεχθέντας τὰς παρατηρήσεις μου, παρατηρῶ ὅτι ὑπάρχει ἐν τῷ νόμῳ κενὸν, καὶ δὲν προτίθεμαι ν' ἀφαιρέσω τὰ μέσα τῆς Κυβερνήσεως, διότι οὐδέποτε ἐπεθύμησα τὴν ἀναρχίαν, ἀλλὰ τὴν τάξιν ὁμοῦ μὲ τὴν ἐλευθερίαν. Ἡ περὶ διαλύσεως τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου διάταξις εἶναι ἀναγκαία, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐφαρμόζηται οὐχὶ διὰ τοὺς λόγους, οὓς ἀνέφερεν ὁ Κ. ὑπουργὸς, ἀλλὰ διὰ νὰ διορθοῦται τὸ μέγα βάρος, ἢ τὸ ἐν τῷ νόμῳ ὑπάρχον ἄτοπον ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν καὶ διάρκειαν τῶν συμβουλίων· τὸ ἀντιπροσωπικὸν σύστημα ἀπαιτεῖ συνεχῆ τῶν

ἀντιπροσώπων ἀνανέωσιν, διότι οἱ νεωστὶ ἐρχόμενοι γνωρίζουσι καλλιον τὰς ἐνεστώσας τοῦ λαοῦ ἀνάγκας, καὶ δύνανται νὰ φροντίσωσι περὶ αὐτῶν· τὸ δημοτικὸν ὅμως συμβούλιον κατανταῖ αἰώνιον, διότι, ἂν καὶ κατὰ τριετίαν ἀνανεοῦται τὸ ἓν τρίτον, οἱ μένοντες ἀρχαῖοι σύμβουλοι ἀπαρτίζουν πάντοτε τὴν πλειονοψηφίαν, καὶ ἑπομένως οἱ νέοι ὀφείλοντες νὰ ὑπείκωσιν εἰς αὐτὴν, δὲν δύνανται νὰ πράξωσί τι, πρὸς τὰς παρούσας ἀνάγκας πρόσφορον· καὶ ἐνταῦθα πρέπει νὰ ἐπέρχηται ἡ διάλυσις, ὅταν οἱ ἀρχαῖοι σύμβουλοι ἐπιμένωσιν εἰς τὰς πρώτας των ἀρχὰς, ὅλως εἰς τὰς ἐνεστώσας περιστάσεις ἀπαδούσας· ἡ Κυβέρνησις ὅμως, ὑπ' ἄλλων λόγων ὁρμηθεῖσα, διέλυσεν ἄλλοτε δημοτικὸν συμβούλιον, ὡς καταστὰν τοιοῦτον, ὁποῖον δὲν ὤφειλε, κατὰ τὸ δίκαιον αὐτῆς. Ἐπίσης διέλυσε δημοτικὰ συμβούλια κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν ἐκλογῶν διὰ πολιτικοὺς λόγους. Ἐπειδὴ ὅμως ἐν περιπτώσει διαλύσεως ὑπάρχουσιν εἰδικοὶ λόγοι, διὰ τοῦτο ἡ Κυβέρνησις δὲν ἐθέλησε νὰ γενικεύσῃ τὸ Διάταγμα, δυνάμει τοῦ ὁποίου ἐπανόρθωσε πρό τινος χρόνου συμβούλιον διαλυθὲν, ἀφήσασα νὰ λαμβάνωνται ἑκάστοτε ὑπ' ὄψιν αἱ εἰδικαὶ τοῦ τόπου περιστάσεις, καὶ οἱ προκαλοῦντες τὴν διάλυσιν εἰδικοὶ λόγοι· καὶ ἤδη λοιπὸν ἡ Κυβέρνησις ἠδύνατο ἑκάστοτε νὰ προκαλῇ εἰδικὸν νόμον, ὅταν ἐπέλθῃ ἡ ἀνάγκη τῆς διαλύσεως, καὶ τότε θέλομεν εἶσθαι πρόθυμοι νὰ παραδεχώμεθα τὸ ὑποβληθησόμενον νομοσχέδιον. Τούτου ἕνεκα ἀντέταξα κατὰ τῆς ἀρχῆς, θεωρήσας λυσιτελέστερον νὰ ὑπάρχῃ ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἔλλειψις, ἀφοῦ καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα εἶναι ἔλλειπτὴς ὁ δημοτικὸς νόμος· διότι, ὡς εἶπον, τὴν ἔλλειψιν ταύτην ἄφησεν ὁ νομοθέτης ἐπίτηδες, ἐπειδὴ ἐγνώριζεν ὅτι μ' ὅσην περισσοτέραν δύναμιν περιβάλλεται θνητὸς, τόσον περισσότερον εἶναι φόβος πτώσεως, καὶ πτώσεως βαρείας. Πεθανὸν νὰ μὴ συνεδριάζουν ἐν τῇ ἀναφανεισομένῃ ἀνάγκῃ τῆς διαλύσεως αἱ Βουλαὶ, ἀλλ' οὐδεὶς κίνδυνος θέλει ἐπέλθει, ἂν περιμένῃ ἡ Κυβέρνησις μέχρι τῆς συγκροτήσεως αὐτῶν.

Περαιωμένης ἐνταῦθα κηρυχθείσης τῆς παραιτέρω συζητήσεως, καὶ γενομένης κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ψηφοφορίας περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Ἀδὰμ Δούκα, καὶ Ἰωάννου Σταύου, ἡ Γερουσία παρεδέξατο ταύτην διὰ ψήφων 35 κατὰ 4, ὅπως ἐξάγεται ἐκ τοῦ ὡδε προσηρτημένου πρωτοκόλλου τῆς ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου περὶ τροποποιήσεως ἄρθρων τινῶν τοῦ δημοτικοῦ νόμου.

Παναγ. Γιατράκος	N	Δρ. Μανσόλας	N
Ἀθανάσ. Γρηγοριάδης	N	Ἰωάν. Θεοτόκης	N
Ἀναγ. Δελιγιάννης	N	Ἰωάν. Χ. Πέτρου	N
Σωτ. Θεοχαρόπουλος	N	Ἀθαν. Διδωρίκης	N
Γεώρ. Κουντουριώτης	N	Γεωργ. Ἀκριώτης	N
Ἰωάν. Θ. Κολοκοτρώνης	N	Γεώρ. Παππαηλιόπουλος	N
Ἀναστ. Λόντος	N	Ἀχιλ. Γ. Βούλγαρης	N
Τάτζης Μαγγίνας	N	Γκίκας Καρακατζάνης	N
Κωνστ. Μπότζαρης	O	Νικ. Ἰω. Μέζης	N
Ἀναγ. Μοναρχίδης	N	Ἀδὰμ Δούκας	N
Ἀλμπρος Νάκος	N	Δῆμος Κανελλόπουλος	N
Διαμ. Ν. Ὀλύμπιος	N	Κωνστ. Κανάρης	N
Χαρίλ. Παππαπολίτης	N	Γεωνετάκης Γρηγοράκης	N
Ἰάκωβος Παξιμάδης	N	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	N
Νικόλ. Πονηρόπουλος	N	Γεώρ. Νοταρᾶς	N
Νικόλ. Πρασσακάκης	O	Ἰωάν. Στάϊκος	N
Ρικάρδος Τζιώρτζ	O	Κίτσος Τζαβέλλας	N
Βασ. Χρηστακόπουλος	N	Γαρδικιώτης Γρίβας	N
Νικόλ. Χρυσόγελος	N	Ἀλέξ. Βλαχόπουλος	N
Γεώρ. Ψύλλας	O		

Ἀναγνωσθεῖσα ἔπειτα ἡ παρατήρησις καὶ ἡ εὐχὴ τῆς ἐπιτροπῆς περὶ τῆς εἰσαγωγῆς νόμου προνοούντος περὶ ὅλων ἐν γένει τῶν ἐλλείψεων τοῦ δημοτικοῦ νόμου, συμφώνως μὲ τὰς παρὰ τοῦ Συντάγματος καθιερωθείσας ἀρχὰς, ἐγένετο παμψηφεὶ δεκτὴ ὑπὸ τῆς Γερουσίας.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ἄρθρου πρώτου, καὶ τῆς ἐπ' αὐτοῦ παρατηρήσεως καὶ τροποποιήσεως τῆς ἐπιτροπῆς, εἷς τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν ἐπρότεινε τὴν ἑπομένην τροποποίησιν.

Τροποποίησις τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Α. Λόντου ἐπὶ τῶν ἄρθρων 1, 3 καὶ 4 τοῦ Νομοσχεδίου περὶ συμπληρώσεως ἄρθρων τινῶν τοῦ περὶ Δήμων Νόμου.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 1.

Διαλυομένου, δυνάμει τοῦ ἄρθρου 59 τοῦ περὶ Δήμων Νόμου, Δημοτικοῦ τινος Συμβουλίου, καὶ διεργουμένης νέας ἐκλογῆς, ὁ

ἀρμόδιος Δήμαρχος, καὶ ἐν ἐλλείψει τούτου, ὁ ἀναπληρωτὴς αὐτοῦ, συντάσσει κατάλογον ὅλων τῶν χρηματισάντων ἀπ' ἀρχῆς τῆς συστάσεως τῶν Δήμων Δημοτικῶν Συμβουλίων, συμπεριλαμβανομένων τῶν μελῶν καὶ αὐτοῦ τοῦ διαλυομένου Συμβουλίου. Ὁ κατάλογος οὗτος ἐκτίθεται διὰ τοιχοκολλήσεως εἰς τὸ δημοτικὸν καταστημα καὶ τὰ Παρεδρεῖα τῆς περιφερείας τοῦ δήμου ἐπὶ ὀκτὼ κατὰ συνέχειαν ἡμέρας, ἐντὸς τῶν ὁποίων δύναται πᾶς δημότης ἔχων τὸ δικαίωμα τοῦ ψηφοφορεῖν νὰ κάμῃ τὰς ἐνστάσεις του διὰ παραλείψιν ἢ προσθήκην ἐχόντων δικαίωμα, ἢ μὴ· ὁ δὲ Δήμαρχος κάμνων τὰς ἀπαιτουμένας διορθώσεις, πέμπει τὴν δεκάτην ἡμέραν τὸν διορθωμένον κατάλογον ὁμοῦ μὲ τὰς γενομένας ἐνστάσεις εἰς τὸν ἀρμόδιον Ἔπαρχον.

Ὁ Ἔπαρχος ἅμα λαβὼν τὸν κατάλογον μὲ τὰς ἐνστάσεις, παραλαμβάνει τὸν Πρόεδρον τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου τῆς πρωτευούσης τῆς ἐπαρχίας, καὶ τὸν Εἰρηνοδίκην αὐτῆς, οἵτινες ἀποφασίζουσιν ἀνεκκλήτως ἐπὶ τῶν ὑπαρχουσῶν ἐνστάσεων ἐντὸς πέντε ἡμερῶν· καὶ ἂν διελθῇ τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον τῆς πρωτευούσης, παραλαμβάνει πρὸς τοῦτο τὸν πρόεδρον τοῦ πλησιεστέρου Δημοτικοῦ Συμβουλίου, ἂν δὲ ὦσι πολλοὶ Εἰρηνοδίκαι, τὸν ἀρχαιότερον.

Ὁ Ἔπαρχος διορθώνει τὸν κατάλογον συμφώνως μὲ τὰς ἀποφάσεις, καὶ πέμπει αὐτὸν ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν εἰς τὸν Πρόεδρον τοῦ ἀρμοδίου δικαστηρίου τῶν πρωτοδικῶν, ὅστις ἐξάγει διὰ κλήρου ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει διπλασιον ἀριθμὸν τῶν μελῶν τῶν κατὰ τὰ ἄρθρα 66 καὶ 67 τοῦ περὶ Δήμων Νόμου Ἐπιτροπῶν.

Περὶ τῆς κληρώσεως ταύτης συντάσσεται ἔκθεσις ὑπογραφομένη παρ' ὅλων τῶν μελῶν τοῦ δικαστηρίου, καὶ ἀποστέλλεται ἀντίγραφον αὐτῆς ἐπικυρωμένον εἰς τὸν ἀρμόδιον Ἔπαρχον διὰ νὰ ἐνεργηθῶσι τὰ περαιτέρω· καὶ τὰ μὲν πρῶτα ἑξακοσιόντα τρία μέλη σχηματίζουν τὴν κατὰ τὸ ἄρθρον 66 τοῦ περὶ Δήμων Νόμου ἐπιτροπὴν, (ἥτις δικάζει ἐκλήτως τὰς τυχὸν γενομένας ἐνστάσεις ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν), τὰ δὲ κατὰ σειρὰν τρία ἄλλα, τ' ἀναπληρωτικὰ μέλη αὐτῆς. Τὰ δ' ἑπομένως ἑξακοσιόντα τρία μέλη σχηματίζουσι τὴν κατὰ τὸ ἄρθρον 67 τοῦ περὶ Δήμων Νόμου Ἐπιτροπὴν, καὶ τὰ ὑπόλοιπα τρία, τ' ἀναπληρωτικὰ μέλη αὐτῆς.

Ἐπὶ τῶν ἀποφάσεων τῆς πρώτης ἐπιτροπῆς, ἂν ὑπάρξωσιν ἐφέσεις, τὸ πρωτοδικεῖον τῆς περιφερείας δικάζει συνοπτικῶς καὶ κατὰ προτίμησιν, καὶ ἀποφαίνεται ὁριστικῶς ἐντὸς ὀκτὼ ἡμερῶν, ἀφοῦ παρουσιασθῶσιν εἰς τὸν πρόεδρον οἱ κατάλογοι

μετὰ τῶν ἐφέσεων. Κατὰ τὰς ἀποφάσεις ταύτας τοῦ πρωτοδικείου ἐπιδιορθοῦται ὁ κατάλογος, καὶ ἐπιστρέφεται εἰς τὸν Ἔπαρχον πρὸς ἐνέργειαν τῶν περαιτέρω.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 3.

Μετὰ τὰς λέξεις «ὑπὸ τοῦ Εἰρηνοδίκου τῆς περιφερείας» νὰ προστεθῶσι «κατὰ τὰ ἄρθρα 1 καὶ 2 τοῦ παρόντος Νόμου».

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 4.

Εἰδικοὶ Νόμοι θέλουν προβλέπει ἑκάστοτε τὰ περὶ τῶν δημαιρεσιῶν τῶν διαιρουμένων, νεοσχηματιζομένων, συγχωνευομένων, καὶ τροποποιουμένων Δήμων.

Ἀθῆναι, τὴν 10 Μαρτίου 1851.

Ὁ Γερουσιαστὴς
ΑΝΑΣΤ. ΛΟΝΙΟΣ.

Αὕτη δὲ καὶ παρ' ἄλλων ὑποστηριχθεῖσα, ἀπεφασίσθη νὰ τυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ εἰς τοὺς Κ. Γερουσιαστάς, τὴν δ' ἐλευσομένην τρίτην, 13 τοῦ μεσοῦντος, νὰ προβῇ ἡ Γερουσία εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου.

Ἑπομένως ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν Συνεδρίασιν, ἀπαγγείλας ὡς ἀντικείμενον τῆς ἑπομένης τὴν εἰρημένην συζήτησιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΔΕΛΙΓΙΑΝΝΗΣ.

Οἱ Ἀντιπρόεδροι
Ι. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ
Τ. ΜΑΓΓΙΝΑΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀθ. Γρηγοριάδης
Ι. Παξιμάδης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 13 Μαρτίου 1851. Ἡμέρα Τρίτη.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν Κ. Κ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 29 μελῶν, ὁ Κ. Πρόεδρος κηρύττει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης, ἀναγνωσθέντα, ἐπικυροῦνται, μηδεμιᾶς γενομένης ἐνστάσεως.

Παρατηρήσαντος ἔπειτα τοῦ Κ. Προέδρου, ὅτι οἱ Κ. ὑπουργοὶ, κωλυόμενοι ὑπ' ἄλλων κατεπειγουσῶν ἀσχολιῶν, καὶ μὴ δυνάμενοι ἕνεκα τούτου νὰ παρευρεθῶσιν εἰς τὴν συνεδρίασιν,

ἐξαιτοῦνται τὴν εἰς ἄλλην ἡμέραν ἀναβολὴν τῆς συζητήσεως τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου, αἱ συνεδριάσεις τῶν Βουλῶν, ἐπέρρεέ τις, ὁρίζονται ἀπὸ τὰς ἰδίας, καὶ ἑπομένως οὐδαμῶς δικαιοῦνται οἱ ὑπουργοὶ νὰ ἐπιβάλλωσι τὴν ἀναβολὴν· δύνανται μόνον νὰ προτείνωσι ταύτην, καὶ ἀπόκειται εἰς τὴν Γερουσίαν νὰ τὴν παραδεχθῇ, ἢ μή· ἐπειδὴ ὅμως τοιαύτη ἤδη ἐγένετο πρότασις, καὶ ἐπειδὴ, ὡς ἐρρέθη, οἱ Κ. ὑπουργοὶ δὲν εὐκολύνονται νὰ παρευρεθῶσι, καὶ μάλιστα ὁ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν, ὅστις εἶναι ὁ ἁρμοδιώτερος, διὰ τοῦτο δὲν ἐναντιοῦμαι εἰς τὴν ἀναβολὴν· ἡ Γερουσία ὅμως ἂς ἀποφανθῇ, ἂν τὴν δέχηται, ἢ οὔ.

Πολλῶν δὲ συμφωνησάντων ὡς πρὸς τὴν ἀναβολὴν, ἡ Γερουσία, ἐρωτηθεῖσα, τὴν παρεδέχθη.

Προτεινάντων ἔπειτά τινων νὰ ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις τοῦ νομοσχεδίου διὰ τὴν αὔριον, ἄλλων δὲ διὰ τὴν ἐλευσομένην Παρασκευὴν 16 τοῦ μεσοῦντος, ἐρωτήθη ἡ Γερουσία ν' ἀποφανθῇ διὰ χειροτονίας ἂν παραδέχηται τὴν διὰ τὴν Παρασκευὴν ἀναβολὴν· μὴ διακριθέντος δὲ τοῦ ἀποτελέσματος, ἐγένετο τῇ αἰτήσει ἑπτὰ τῶν Γερουσιαστῶν, κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ψηφοφορία, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Ἰωάννου Θεοτόκη καὶ Ἰω. Σταίκου, ὅθεν ἐξήχθη, κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον πρωτόκολλον, ὅτι ἡ Γερουσία δὲν παρεδέξατο τὴν διὰ τὴν Παρασκευὴν ἀναβολὴν, καὶ ἑπομένως ἔγινε δεκτὴ ἡ εἰς αὔριον.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας

Ἐπὶ τῆς ἀναβολῆς τῆς συζητήσεως τοῦ Νομοσχεδίου περὶ τροποποιήσεως ἄρθρων τινῶν τοῦ δημοτικοῦ Νόμου.

Γεώρ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν.	Λάμπρος Νάκος	Ν
Βασίλειος Ν. Βουδούρης		Διαμαντ. Ν. Ὀλύμπιος	Ο
Παναγιώτης Γιατράκος	Ο.	Χαράλ. Παππαπολίτης	Ο
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ο.	Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ο
Ἀναγν. Δελιγιάννης	Ν.	Νικόλ. Πονηρόπουλος	Ν.
Σωτήρ. Θεοχαρόπουλος	Ν.	Σπυρ. Παππαλεξόπουλος	
Γεώρ. Κουντουριώτης	Ο.	Νικόλ. Πρασσακάκης	Ο.
Ἰωάν. Θ. Κολοκοτρώνης		Σπυρ. Τρικούπης	
Σπυρ. Καλογερόπουλος		Ῥικάρδος Τζιώρτζ	Ο.
Ἀναστάσιος Λόντος	Ο.	Βασίλ. Χρησακόπουλος	Ο.
Τάτζης Μαγγίνας	Ο.	Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου	
Κωνσαν. Μπότζαρης	Ο.	Νικόλ. Χρυσόγελος	Ο.
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ο.	Γεώργιος Ψύλλας	Ο.

Δρόσος Μανσόλας	Ο.	Τσανετάκης Γρηγοράκης	Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης	Ν.	Μ. Α. Καίρης	
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν.	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης		Ἀντών. Μαυρομιχάλης	
Γεώργιος Δαρειώτης	Ν.	Γεώργ. Νοταρᾶς	
Γ. Παππαηλιόπουλος		Δημήτρ. Πλαπούτας	
Γεώργιος Γλαράκης		Ἰωάννης Σταίκος	Ν.
Δημήτρ. Γ. Βούλγαρης	Ο.	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	
Γκίκας Καρακατζάνης	Ν.	Κίτσος Τζαβέλλας	Ν.
Νικόλ. Ἰω. Μέξης	Ν.	Γαρδικιώτης Γρίβας	Ν.
Ἀδάμ Δούκας	Ο.	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν.
Δῆμος Κανελλόπουλος	Ο.	Δημήτριος Χαντσίσκος	
Κωνσ. Κανάρης	Ν.		

Μετὰ ταῦτα ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν Συνεδρίασιν, ἀπαγγείλας ὡς ἀντικείμενον τῆς ἑπομένης τὴν συζήτησιν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχεδίου.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΔΕΛΙΓΙΑΝΝΗΣ.

Οἱ Ἀντιπρόεδροι
Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ.
Τ. ΜΑΓΓΙΝΑΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Α Θ. Γρηγοριάδης.
Ι. Παξιμάδης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 14 Μαρτίου 1851, ἡμέρᾳ Τετάρτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 38 μελῶν, ὁ Κ. Πρόεδρος κηρύττει τὴν ἔκρξιν τῆς Συνεδριάσεως.

Τὰ Πρακτικὰ τῆς προλαβούσης, ἀναγνωσθέντα, ἐπικυροῦνται, μηδεμιᾶς ἐνστάσεως γενομένης.

Ἀπαγγελθέντος τοῦ ἀντικειμένου τῆς ἡμερησίας διατάξεως, ὁ κατὰ τὴν προλαβοῦσαν συνεδρίασιν προτείνας τὴν τροπολογίαν Κ. Α. Λόντος, λαβὼν τὸν λόγον, ἔλεξε τάδε. Καθόσον μὲν ἀρχῇ τὴν βάσιν τῆς τροπολογίας μου, ὡς συμφώνου οὔσης μὲ ἐκείνην τῆς ἐπιτροπῆς, θεωρῶ περιττὸν ν' ἀναφέρω τι πρὸς αἰτιολογίαν, διότι ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς ἐπιτροπῆς ἀρκούντως διαλαμβάνονται οἱ αἰτιολογοῦντες λόγοι. Ἐπειδὴ ὅμως προσέθηκά

σινα πρὸς πλείω ἀσφάλειαν, ὀφείλω νὰ ὑποβάλω εἰς τὴν Γερουσίαν τοὺς προκαλέσαντας ταῦτα λόγους. Ἡ ἐπιτροπὴ παραδέχεται, μὴ ὑπαρχόντων τῶν πρωτοτύπων πρωτοκόλλων τῶν δημαιρεσιακῶν ἐκλογῶν, νὰ στέλληται κατάλογος τῶν χρηματισάντων συμβούλων εἰς τὸν πρόεδρον τῶν πρωτοδικῶν διὰ νὰ ἐνεργήσῃ τὴν κλήρωσιν. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ πεῖρα μέχρι τοῦδε ἀπέδειξεν, ὅτι πλεισταὶ καταχρήσεις συνέβησαν περὶ τὴν σύνταξιν τῶν περὶ πάσης ἐκλογῆς καταλόγων, καὶ ὅτι τοιαῦται ἐπίσης καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου δύνανται νὰ συμβῶσι, φρονῶ, ὅτι ἔργον σοφοῦ νομοθέτου εἶναι νὰ προλαμβάνῃ πᾶσαν γεννησομένην τυχὸν κατάχρησιν, καὶ ν' ἀσφαλίζῃ οὕτω τὰ δικαιώματα τῶν πολιτῶν· ἀπὸ τοιαύτης ἀρχῆς ὁρμώμενος προτείνω νὰ ὑποβάλληται ὁ συνταχθησόμενος ὑπὸ τοῦ δημάρχου, ἡ τοῦ νομίμου ἀναπληρωτοῦ αὐτοῦ κατάλογος εἰς τὴν ἐξέλεγξιν τῶν δημοτῶν ἁπάντων, δημοσιευόμενος, διότι τότε ἕκαστος πολίτης, ὡς ἔχων ἄμεσον συμφέρον περὶ τὴν καλὴν ἐκλογὴν τῆς δημοτικῆς ἀρχῆς, δύναται νὰ προτείνῃ, ἐὰν παρελείφθησαν, ἢ προσετέθησαν, οἱ ἔχοντες, ἢ μὴ, δικαίωμα. Διαφωνῶ προσέτι μετὰ τῆς ἐπιτροπῆς ὡς πρὸς τὴν τηρηθησομένην διαδικασίαν περὶ τὴν ἐξέλεγξιν τῶν γεννησομένων τυχὸν ὑπὸ τῶν πολιτῶν ἐνστάσεων. Κατὰ τὴν ἐπιτροπὴν μόνος ὁ ἔπαρχος διορθοῖ τὸν κατάλογον συνεπείᾳ τῶν ὑπὸ τοῦ δημάρχου σταλησομένων εἰς αὐτὸν ἐνστάσεων τῶν πολιτῶν. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ προκείμενος νόμος προβλέπει εἰδικὴν περίπτωσιν διαλύσεως δημοτικοῦ συμβουλίου, δυναμένης πολλάκις νὰ λάβῃ χώραν πρὸς τὸ συμφέρον ἁπλῶς τῆς Κυβερνήσεως, καὶ ἐν τοιαύτῃ περιστάσει ἔχει αὐτὴ ἄμεσον συμφέρον νὰ σχηματίσῃ τὸν κατάλογον κατ' ἰδίαν βούλησιν, ὁ ἔπαρχος, ὡς ἄμεσον αὐτῆς ὄργανον, δὲν παρέχει ἀναμφιλέκτους ἐγγυήσεις, ὅτι ἀμερολήπτως, δυνάμει τῶν ἐνστάσεων, θέλει διορθώσει τὸν κατάλογον. Πρὸς πλείω ὅθεν ἀσφάλειαν τῶν τιμαλφεστέρων τούτων δικαιωμάτων τῶν πολιτῶν, προτείνω ν' ἀποφασίζῃ ὁ ἔπαρχος ἀνεκκλήτως, συμπεριλαμβάνων τὸν πρόεδρον τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου τῆς πρωτευούσης, καὶ τὸν εἰρηνοδίκην αὐτῆς, καὶ οὕτως ὑπάρχει περισσοτέρα ἐγγύησις. Φρονῶ ὅτι μετὰ τὴν ἀνάπτυξιν ταύτην καὶ ἡ Γερουσία καὶ τὸ Ὑπουργεῖον θέλουν παραδεχθῆ τὴν πρότασίν μου, ὡς κύριον καὶ ἄμεσον σκοπὸν ἔχουσαν τὴν διατήρησιν τῶν δικαιωμάτων τῶν πολιτῶν, καὶ τὴν ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης.

Λαβὼν τὸν λόγον ἐπὶ τῆς προκειμένης εἰς συζήτησιν τροπο-

λογίας, εἶπεν ἄλλος, ἔρχομαι νὰ καθυποβάλω εἰς τὸ Σ. Σῶμα τὰς ἐπ' αὐτῆς σκέψεις καὶ παρατηρήσεις μου, ἐκ τῶν ὁποίων θέλετε κρίνει κατὰ πόσον ἐρικνεῖται τοῦ σκοποῦ, καὶ ἡ τροπολογία αὕτη, καὶ ἡ τῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου ἐπιτροπῆς.

Ὁ σκοπὸς τὸν ὁποῖον προεθέντο καὶ ἡ ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου ἐπιτροπὴ, καὶ ὁ προτείνας τὴν προκειμένην τροπολογίαν ἔντιμος Γερουσιαστὴς, εἶναι ἀναμφιβόλως τὸ νὰ περιβάλωσι τὸν ὑπὸ συζήτησιν νόμον μὲ περισσοτέρας ἐγγυήσεις, ὅτι θέλουν συμπεριληφθῆ εἰς τὸν κατάλογον τοῦτον ὅλοι οἱ χρηματίσαντες δημοτικοὶ σύμβουλοι, ἐξ ὧν θέλουν σχηματισθῆ αἱ κατὰ τὰ ἄρθρα 66 καὶ 67 τοῦ περὶ δήμων νόμου ἐπιτροπαί.

Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ παραπέμπηται εἰς τὸν ἔπαρχον ὁ συνταττόμενος παρὰ τοῦ δημάρχου κατάλογος μὲ τὰς ἐπ' αὐτοῦ γενομένας τυχὸν ἐνστάσεις, διὰ νὰ γίνωνται αἱ δέουσαι προσθαφαιρέσεις. Ἡ δὲ τροπολογία τοῦ ἐντίμου Γερουσιαστοῦ ἀναθέτει τὴν διόρθωσιν τοῦ καταλόγου εἰς τὸν ἴδιον δήμαρχον τὸν συνταξάντα τὸν κατάλογον. Ἀλλ' ὅταν ἐπιτραπῇ εἰς τὸν ἔπαρχον ἢ τὸν δήμαρχον νὰ δικάζουν τὰς ἐνστάσεις καὶ νὰ διορθώνουν τὸν κατάλογον, ποίαν ἔχομεν ἐγγύησιν περὶ τῆς ἀκριβείας αὐτοῦ; Ἐὰν ὑποτεθῇ, ὅτι ἡ διάλυσις τοῦ συμβουλίου ἐπῆλθε δι' ἕνα ὁποιονδήποτε σκοπὸν, δὲν εἶναι ἐπόμενον, ὅτι ἡ ἐκτελεστικὴ τοῦ δήμου ἀρχὴ, καὶ ὁ ἔπαρχος, τὰ ὄργανα ταῦτα τῆς Κυβερνήσεως, δὲν ἤθελον διατηρηθῆ εἰς τὰς θέσεις των, ἐὰν δὲν εἴθεωροῦντο κατάλληλοι νὰ ὑπηρετήσωσιν εἰς τὸν σκοπόν της, καὶ νὰ ἀκολουθήσωσι τυφλοῖς ὄμμασι τὰς εἰσηγήσεις τοῦ ἀρμοδίου ὑπουργοῦ; Καθίσταται λοιπὸν ματαία καὶ ἄσκοπος ἡ ἔκθεσις τοῦ καταλόγου, καὶ αἱ ἐπ' αὐτοῦ ἐνστάσεις τῶν δημοτῶν, ὅταν ἀνατεθῇ εἰς τὸν ἔπαρχον ἢ τὸν δήμαρχον ἡ διόρθωσις τοῦ καταλόγου.

Ἡ τροπολογία τοῦ ἐντίμου Γερουσιαστοῦ φαίνεται ὅτι παρέχει περισσοτέρας ἐγγυήσεις, δίδουσα τὸ δικαίωμα εἰς τὸν ἔπαρχον νὰ δικάζῃ ἀνεκκλήτως ἐπὶ τῶν ἐνστάσεων, παραλαμβάνων τὸν πρόεδρον τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου τῆς πρωτευούσης καὶ τὸν εἰρηνοδίκην, ἀλλ' ἐκτὸς ὅτι τὸ μέτρον τοῦτο φέρει πολλὰς δυσκολίας καὶ βραδύτητας, ὁσάκις γίνῃ ἀνάγκη νὰ παρουσιάζωνται αὐτοπροσώπως οἱ παρουσιάσαντες ἐνστάσεις ἐπὶ τοῦ καταλόγου, ποίας ἐγγυήσεις δίδει δικαστήριον διευθυνόμενον ἀπὸ τὸν ἔπαρχον, καὶ συγκείμενον ἐκ δύω ὑπαλλήλων τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἑνὸς μόνου μέλους, τοῦ προέδρου τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου τῆς πρωτευούσης;

Ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τὴν νομικὴν ἐποψιν ἐὰν θεωρήσωμεν τὸ πρᾶγμα, ἡ ἀπόφασις μόνου τοῦ δημάρχου, κατὰ τὸν προτείναντα τὴν τροπολογίαν, καὶ ἡ διόρθωσις τοῦ καταλόγου παρὰ τοῦ ἰδίου, ἀντίκειται εἰς τὴν νομοθεσίαν μας ἐν γένει, καθ' ἣν ὁσάκις ὁ δήμαρχος δικάζει, ἀκούει τὴν γνώμην μιᾶς ἐπιτροπῆς, ὡς ἐπὶ τοῦ δημοτικοῦ νόμου κατὰ τὸ ἄρθρον 67, καὶ ἐπὶ τοῦ περὶ στρατολογίας νόμου, εἰς τὴν ἐκδίκασιν τῶν παραπόνων ἐκ μέρους τῶν στρατευσίμων.

Ἡ ἐκδίκασις τῶν ἐνστάσεων εἰς ταύτην τὴν περίστασιν παρὰ τῶν τακτικῶν δικαστηρίων, εἰς τὰ ὁποῖα ἀνατίθεται καὶ ἡ κλήρωσις τῶν μελῶν τῶν κατὰ τὰ ἄρθρα 66 καὶ 67 ἐπιτροπῶν, παρέχει μόνη βεβαίας ἐγγυήσεις περὶ τῆς ἀκριβείας τοῦ καταλόγου. Διὰ τοῦ μέτρου τούτου ἐκλείπουσιν ὅλαι αἱ δυσκολίαι, ὅλαι αἱ βραδύτητες, καὶ οἱ προτείναντες τὰς ἐνστάσεις δὲν ὑποχρεοῦνται νὰ παρουσιάζωνται αὐτοπροσώπως. Ἐπὶ τῶν ἀποδείξεων τὰς ὁποίας θέλει παρουσιάσει ὁ ἐνιστάμενος πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ἐνστάσεών του θέλει δικάζει προηγουμένως τὸ δικαστικὸν συμβούλιον, εἰς τὸ ὁποῖον ὁ πρόεδρος θέλει καθυποβάλει ἀμέσως τὰ διευθυνόμενα παρὰ τοῦ ἐπάρχου πρὸς αὐτὸν ἔγγραφα, τὸν κατάλογον λέγω, τὰς γενομένας ἐνστάσεις μετὰ τῶν ἀποδείξεων κτλ. Ἡ ἐκδίκασις τῶν παραπόνων καὶ ἡ κλήρωσις εἶναι ἔργον ὀλίγων ὡρῶν.

Εἰς τὴν ἔκτακτον ταύτην περίστασιν εἰς ἣν δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐφαρμοσθῶσιν αἱ διατάξεις τοῦ περὶ δήμων νόμου, μήτε ἄτοπον εἶναι μήτε παράλογον, ν' ἀναθέσωμεν τὴν ἐκδίκασιν τῶν ἐνστάσεων εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια· καὶ ἡ νομοθεσία ἄλλων Συνταγματικῶν Ἐθνῶν ἀνατίθεται εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια τὴν ἐκδίκασιν τοιούτων ἐνστάσεων γενομένων κατὰ τὰς βουλευτικὰς ἐκλογάς, καὶ ἡ βουλὴ τῶν ἀντιπροσώπων μας ψηφίζουσα πρὸ ὀλίγου τὸ περὶ ὁδοποιίας νομοσχέδιον, ἀνέθεσεν εἰς τὰ δικαστήρια ἀντικείμενον καθαρῶς τοῦ ἀμφισβητουμένου διοικητικοῦ, τὴν ἐκτίμησιν τῆς ὠφελείας τῶν δημοτῶν τὸν ἐχόντων ἰδιοκτησίας παρακειμένας εἰς τὰς δημοσίας ὁδούς.

Ἐκ τῶν σκέψεων τούτων ὁρμώμενος συνέταξα τὴν τροπολογίαν, τὴν ὁποίαν λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ καθυποβάλω εἰς τὸ Σεβ. Σῶμα. Εἰς αὐτὴν θέλει εὕρει τὰς δυνατὰς ἀσφαλείας καὶ ἐγγυήσεις περὶ τῆς ἀκριβείας τοῦ καταλόγου· διότι εἶναι βέβαιον, ὅτι τὰ τακτικὰ δικαστήρια, ἀνεξάρτητα ὅλως ἀπὸ τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν, συγκείμενα ἐκ πολλῶν προσώπων, ἐλεύθερα τῶν ἐπιτοπίων παθῶν, δὲν εἶναι εὔκολον μήτε νὰ ἐπηρε-

ασθῶσι παρ' ἄλλων, μήτε νὰ καλύψωσιν ἢ νὰ διαστρέψωσι τὴν ἀλήθειαν, δικάζοντα πρὸς ἔχθραν ἢ πρὸς χάριν ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει. Ἡ ῥαδιουργία γίνεται ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ταύτης ἴδιον εἶναι νὰ ἐργάζηται ἐν τῷ σκότει, ὡς εἶπεν ὁ θεῖος Σωκράτης· « ῥαδιουργία μόνη πρέπει τὸ κρύπτεσθαι. »

Ταῦτα καθυποβάλλω εἰς τὸ Σ. Σῶμα. Ἀπόκειται δ' εἰς αὐτὸ ν' ἀποφασίσῃ ὅ,τι ἐγκρίνει.

Μετὰ τὰ εἰρημένα ἀνέγνω τὴν τροπολογίαν του, ἔχουσαν, ὡς ἕπεται.

« Ἄρθρον 1.

Διαλυομένου, δυνάμει τοῦ ἄρθρου 59 τοῦ περὶ δήμων νόμου, δημοτικοῦ τινος Συμβουλίου, καὶ ἐνεργουμένης νέας ἐκλογῆς, ὁ ἁρμόδιος δήμαρχος, καὶ ἐν ἐλλείψει τούτου, ὁ ἀναπληρῶν αὐτὸν, συντάσσει κατάλογον ὀνομαστικὸν ἐξ ὅλων τῶν χρηματισάντων δημοτικῶν συμβούλων ἀπ' ἀρχῆς τῆς συστάσεως τῶν δήμων.

§ α'. Ὁ κατάλογος οὗτος ἐκτίθεται διὰ τοιχοκολλήσεως εἰς τὸ δημαρχικὸν κατάστημα καὶ τὰ παρεδρεῖα τῆς περιφερείας τοῦ δήμου ἐπὶ ὀκτὼ κατὰ συνέχειαν ἡμέρας, ἐντὸς τῶν ὁποίων δύναται πᾶς δημότης ἔχων δικαίωμα ψήφου νὰ κάμῃ τὰς ἐνστάσεις του, συνοδεύων αὐτὰς μὲ τὰς ἀνηκούσας ἀποδείξεις, διὰ παραλείψιν ἢ ἐγγραφὴν τῶν ἐχόντων δικαίωμα, ἢ μή. Τὴν δὲ δεκάτην ἡμέραν ὁ δήμαρχος ἀποστέλλει τὸν κατάλογον ὁμοῦ μὲ τὰς τυχὸν γενομένας ἐνστάσεις καὶ τὰς ἀπαιτουμένας ἀποδείξεις τῶν τε ἐνστάντων καὶ τῶν τῆς δημοσιεύσεως τοῦ καταλόγου εἰς τὸν ἁρμόδιον ἔπαρχον.

§ β'. Ὁ ἔπαρχος ἅμα λάβῃ τὸν κατάλογον καὶ τὰ συνοδεύοντα αὐτὸν ἔγγραφα, διευθύνει αὐτὰ εἰς τὸν πρόεδρον τοῦ πρωτοδικείου τῆς περιφερείας, ὅστις τὰ καθυποβάλλει ἀμέσως εἰς τὸ δικαστικὸν συμβούλιον, τὸ ὁποῖον δικάζει περὶ τῶν ἐνστάσεων ὁριστικῶς καὶ ἀμετακλήτως. Ἀφ' οὗ δὲ διορθωθῇ ὁ κατάλογος σύμφωνα μὲ τὰς ἀποφάσεις τοῦ δικαστικοῦ συμβουλίου, ὁ πρόεδρος θέτει ὅλα τὰ ὀνόματα εἰς τὴν κάλπην, καὶ ἐξάγει διὰ κλήρου ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει, διπλάσιον ἀριθμὸν τῶν μελῶν τῶν κατὰ τὰ ἄρθρα 66 καὶ 67 τοῦ περὶ δήμων νόμου ἐπιτροπῶν. Ἐκ δὲ τῶν κληρωθέντων ὀνομάτων τὰ μὲν πρῶτα ἀποτελοῦν τὰ κύρια μέλη τῶν εἰρημένων ἐπιτροπῶν, τὰ δὲ ἑπόμενα μένουν ἀναπληρωτικά, προσλαμβανόμενα ἐλλείψει τῶν κυρίων, καθ' ἣν ἐκλήρωθησαν τάξιν.

§ γ'. Περὶ τῆς κληρώσεως ταύτης συντάσσεται ἔκθεσις ὑπογραφομένη παρ' ὅλων τῶν μελῶν τοῦ δικαστηρίου, ἀντίγραφον δὲ αὐτῆς ἐπικυρωμένον ἀποστέλλεται ὅσον τάχος εἰς τὸν ἀρμόδιον ἔπαρχον, διὰ νὰ ἐνεργηθῶσι τὰ παραιτέρω.

§ δ'. Αἱ ἀποφάσεις τοῦ δικαστηρίου, καθὼς καὶ ὅλα τὰ συνοδεύοντα τὸν κατάλογον ἔγγραφα γράφονται ἐπὶ ἁπλοῦ χάρτου. »

Ὑποστηριχθείσης τῆς τροπολογίας ταύτης καὶ παρ' ἄλλων, πρὶν ἢ προβῇ ἡ Γερουσία, εἶπεν ἄλλος, εἰς τὴν συζήτησιν τῆς ὑποτροπολογίας τοῦ προλαλήσαντος, παρατηρεῖ, ὅτι κύριος σκοπὸς ἁπασῶν τῶν προταθεισῶν τροπολογιῶν εἶναι ἡ ἐξασφάλισις τῆς γνησιότητος τοῦ καταλόγου, καὶ διὰ τοῦτο δυσπιστοῦντες εἰς τὸν ἔπαρχον καὶ εἰς τὸν δήμαρχον προτείνουν μακρὰν διαδικασίαν, καὶ διάφορον ἕκαστος ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν τοῦ καταλόγου, καὶ ἐκδίκασιν τῶν ἐνστάσεων· ἀλλ' ἅπαντες οἱ φόβοι ἐκλείπουσι, καὶ ταχύτερον εἰς τὸ σκοπούμενον ἀποτέλεσμα φθάνομεν, ὅταν ἐπὶ τοῦ πρώτου ἄρθρου προσθέσωμεν μετὰ τὰς λέξεις « παρὰ τοῦ ἀρμοδίου ἐπάρχου » τὰς ἑπομένας « ἐπὶ « ποινῇ ἀκυρώσεως, ἐὰν τις παραλειφθῇ, ἢ προστεθῇ ἄλλος μὴ « δημοτικὸς σύμβουλος· » διότι τότε πᾶσα παρανομία αὐτοδικαίως ἀκυροῖ τὰ γενόμενα· τοιουτοτρόπως δὲν ἀναγκαζόμεθα προσέτι νὰ δώσωμεν τοιαύτην εἰς τὰ δικαστήρια δικαιοδοσίαν, ἐνῷ ὅλως τὸ ἀντικείμενον εἶναι διοικητικόν, οὐδ' ἀναμιγνύομεν ταῦτα εἰς τὰ πολιτικά.

Κιπόντος τινός, ὅτι διὰ νὰ ἐπέλθῃ ἀποτέλεσμά τι ἐκ τῶν συζητήθεισων, πρέπει νὰ συζητηθῇ πρῶτον ἡ ὑποτροπολογία τοῦ Κ. Χρυσογέλου, καὶ μὴ γενομένης ταύτης δεκτῆς, νὰ προβῶμεν εἰς τὰς ἄλλας, καὶ ἀντειπόντος τοῦ τὴν τελευταίαν τροπολογίαν προτείναντος, ὅτι ἡ ἰδική του πρέπει νὰ προηγηθῇ, ὡς ὑποτροπολογία τῆς τελευταίας ὑποτροπολογίας, τὸ προκείμενον νομοσχέδιον, ἐπέφερεν ἄλλος, ὅπερ τοσαύτας μακρὰς συζητήσεις προύκάλεσεν εἰς ἀμφότερα τὰ Νομοθετικὰ Σώματα, ἔλαβεν ἀφορμὴν ἐκ τοῦ ὅτι ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν διέλυσε δημοτικόν τι συμβούλιον, καὶ ἴσως προτίθεται νὰ διαλύσῃ καὶ ἄλλα, καὶ ἐκ τοῦ ὅτι ὁ περὶ δήμων νόμος δὲν προβλέπει τὸν τρόπον τῆς ἀναπληρώσεως. Τὸ ὑποβληθὲν εἰς τὴν βουλὴν νομοσχέδιον ἔδιδε τὸ δικαίωμα εἰς τὸν Νομάρχην νὰ λαμβάνῃ πρὸς σύστασιν τῶν κατὰ τὰ ἄρθρα 66, καὶ 67 τοῦ δημοτικοῦ νόμου ἐπιτροπῶν ἐκ τῶν μάλλον προλογουμένων, καὶ ἀπηγόρευσε τοὺς διαλυθέντας συμβούλους νὰ μετάσχωσι τῆς νέας ἐκλογῆς· ἡ

Βουλὴ ἐτροποποίησε τὰς διατάξεις ταύτας, ὅπως εἰς τὴν Γερουσίαν ὑπεβλήθησαν· ἀλλὰ καὶ οὕτως ὑπάρχει ἔλλειψις ἐν τῷ Νόμῳ, διότι οὐδεμία ὑπάρχει ἐγγύησις, ὅτι ὁ σταλησόμενος κατάλογος θέλει περιέχει τὰ ὀνόματα ὅλων τῶν ἀπ' ἀρχῆς τῆς συστάσεως τῶν δήμων χρηματισάντων συμβούλων· πρὸς περισσοτέραν δ' ἐγγύησιν προτάθησαν παρά τε τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τῶν ἄλλων Γερουσιαστῶν αἱ εἰρημέναι τροπολογίαι, ὧν τελειοτέρα εἶναι ἡ τοῦ Κ. Χρυσογέλου· ἡ τελευταία ὅμως ὑποτροπολογία, ἀφαιροῦσα τὴν κανονιζομένην ὑπὸ τῶν ἄλλων διαδικασίαν, προτείνει νὰ διαταχθῶσι τὰ ἐν τῷ πρώτῳ ἄρθρῳ ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος· ἡ προσθήκη αὕτη εἶναι περιττή, διότι πᾶν τὸ μὴ γενόμενον συμφώνως μὲ τὸν νόμον εἶναι ἄκυρον· ἀλλ' ἡ ἀκυρότης αὕτη ποῖον ἀποτέλεσμα θέλει ἔχει; οὐδέν, ὅταν ἡ Κυβέρνησις δὲν θελήσῃ ν' ἀκούσῃ τὰ παράπονα τῶν διαμαρτυρουμένων κατὰ τοιαύτης πράξεως· ὅταν ἡ Κυβέρνησις θέλῃ νὰ ἐκπληρῷ τὰ καθήκοντά της, καὶ νὰ προστατεύῃ τὰ δικαιώματα τῶν πολιτῶν, δὲν ἔχει ἀνάγκην τῆς ἀπαγορευτικῆς ταύτης διατάξεως, ὡς εἴποτε ἐν παντὶ νόμῳ ἐννοουμένης· ἀλλ' ὅταν στέλληται ἐλλειπὴς εἰς τὸν πρόεδρον κατάλογος, καὶ ἡ Κυβέρνησις συνεπείᾳ δικαίων παραπόνων τῶν πολιτῶν ἀκυροῖ τοῦτον, καὶ διατάττῃ τὴν σύνταξιν νέου, καὶ οὗτος πάλιν φέρῃ ἐλλείψεις, καὶ ἐπέλθῃ ἡ αὐτὴ ἀκύρωσις, καὶ οὕτως ἑξῆς, τότε θέλομεν περιστρέφεσθαι εἰς ἀδιέξοδον κύκλον, καὶ οὐδέποτε θέλει ἐπέλθει ἀποτέλεσμά τι. Πολλάκις ἡ ἔλλειψις δύναται νὰ ἐπέλθῃ καὶ ἐν καλῇ πίστει τοῦ δημάρχου, ἢ ἐπάρχου, ἀγνοούντων, ἢ λησμονησάντων ἅπαντας τοὺς συμβούλους, καὶ διὰ τοῦτο ἡ δημοσίευσις τοῦ καταλόγου εἶναι καλή, διότι οἱ ἔχοντες συμφέρον πολῖται δύνανται ν' ἀνορθώσωσι καὶ τὰς τοιαύτας ἀκουσίους ἐλλείψεις. Ἐπέρχεται βεβαίως βραδύτης τις κατὰ τὴν διαδικασίαν τῶν τροπολογιῶν, ἀλλ' εἶναι προτιμωτέρα, ὅταν πρόκηται νὰ εὑρεθῇ ἡ ἀλήθεια, καὶ ν' ἀποδοθῇ δικαιοσύνη. Ὅταν τηρηθῇ ἡ διαδικασία τῶν τροπολογιῶν, δυνάμεθα ἐκ τῶν προτέρων νὰ κρίνωμεν, ὅτι οὔτε παρανομίαι θέλουσι λαμβάνει χώραν διὰ τὸ ἄβεβαιον τῆς ἀνακαλύψεως καὶ διορθώσεως αὐτῶν, οὔτε ἐνστάσεις, ὡς μὴ ὑπαρχούσης αἰτίας, καὶ ἑπομένως οὔτε τὰ δικαστήρια θέλουσιν ἀσχολῶνται συνεχῶς πρὸς ἐκδίκασιν τούτων· ἂν δὲ παραδεχθῶμεν τὴν τελευταίαν τροπολογίαν, πρέπει νὰ εἴμεθα βέβαιοι, ὅτι ἡ ἀκυροτὴς θέλει ἐπέρχεσθαι τῇ αἰτήσει παντοτε τῶν συντασσόντων τὸν κατάλογον, ὅταν ὁ κλῆρος δὲν ἀναδείξῃ, οἵους οὗτοι θέλουν, καὶ οὐχὶ ποτὲ τῇ

τῶν πολιτῶν, διότι ἡ Κυβέρνησις δὲν θέλει ἔχει συμφέρον ν' ἀκούσῃ τὰ παράπονα τούτων.

Οὔτε διέλυσα συμβούλιον δημοτικόν, ἀντέταξεν ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν, οὔτε προτίθεμαι νὰ διαλύσω· τὸ προκείμενον νομοσχέδιον ὑπέβαλον πρὸς διόρθωσιν τοῦ ἐν τῷ δημοτικῷ νόμῳ ὑπάρχοντος κενοῦ· καὶ ὅπως παρεδέχθην τὴν τροπολογίαν τῆς Βουλῆς, θεωρήσας αὐτὴν ὀρθὴν, οὕτως θέλω παραδεχθῇ καὶ πᾶσαν ἄλλην τῆς Γερουσίας, ἂν τὴν θεωρήσω τοιαύτην.

Ἡ τελευταία τροπολογία, παρετήρησεν ἄλλος, οὐδὲν νέον, οὐδὲ ἐγγύησίν τινα προστίθησι, διότι τὸ παρὰ τὸν νόμον γενόμενον ἐννοεῖται οἴκοθεν ἄκυρον· ἄλλως τε ποῖος θέλει δικάσει περὶ τῆς ἀκυρότητος; ὥστε ἡ τροπολογία αὕτη πίπτει οἴκοθεν.

Ὅταν γίνῃ τι ἐναντίον τῶν διατάξεων τοῦ νόμου, ἀντέταξεν ὁ προτείνας τὴν τελευταίαν τροπολογίαν, εἶναι οἴκοθεν ἄκυρον· ἐπειδὴ τὰ ὀνόματα τῶν ἀπὸ τῆς συστάσεως τῶν δήμων συμβούλων περιέχονται ἐν τοῖς εὑρισκομένοις εἰς ὅλα τὰ διοικητικὰ γραφεῖα καταλόγοις, ἀκούσιον λάθος δὲν δύναται βεβαίως νὰ συμβῇ· ὥστε τῆς τροπολογίας ταύτης σκοπὸς εἶναι νὰ καταδείξωμεν εἰς τὰς ἁρμοδίας ἀρχὰς, ὅτι αἱ πράξεις των θέλουν ἀκυρωθῇ, ὅταν δὲν εἶναι νόμιμοι· τὸ δὲ δικάσαν δικαστήριον ὁρίζεται ὑπὸ τοῦ ἰδίου δημοτικοῦ νόμου, τοῦ διαγράφοντος τὸν τρόπον τῆς ἀκυρώσεως τῶν τοιούτων περὶ τὰς ἐκλογὰς ἐλλείψεων, καὶ τὴν ἁρμοδίαν πρὸς ἀκύρωσιν ἀρχήν· ἂν λοιπὸν δεχθῶμεν ἄλλην διαδικασίαν, θέλομεν ἐκκλίνει τῶν ἀρχῶν τοῦ δημοτικοῦ νόμου, καὶ θέλομεν ἔχει δύο εἴδη ἐκλογῶν, καὶ δύο διαδικασίας. Συνέβησαν, ἐρρέθη, περὶ τὰς ἐκλογὰς καταχρήσεις, καὶ διὰ τοῦτο ἀνάγκη μεγάλων ἐγγυήσεων· ἂν τοῦτο ἦναι ἀληθὲς, πρέπει τότε τὰ πάντα ῥιζηδὸν ν' ἀναμορφώσωμεν.

Ἕκαστος τῶν Κ. Γερουσιαστῶν, ἀντέταξεν ἄλλος, δύναται νὰ προτείνῃ τροπολογίαν, ἀλλ' ἡ τελευταία ἀπέχει ὅλως τοῦ πνεύματος τῆς Γερουσίας, τοῦ νὰ θέσῃ φραγμὸν εἰς τὰς γενομένας καταχρήσεις· ἡ προσθήκη τῆς φράσεως ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, δὲν ἀρκεῖ, διότι καὶ ὁ δημοτικὸς νόμος μὲ τὴν φράσιν ταύτην κυροῖ πολλὰς διατάξεις, καὶ ἐν τούτοις ἡ ἀκυρότης πολλάκις ἐκαλύφθη, καὶ ἡ παρανομία ἔφερε τὸ θηρευόμενον ἀποτέλεσμα· τῆς παρανομίας ταύτης καὶ ἐγὼ αὐτὸς ἔγινα θῦμα, στερηθεὶς τῆς ἐξασκήσεως τῶν δημοτικῶν μου δικαιωμάτων διὰ νομικὰς παραβιάσεις τῶν ἁρμοδίων ἀρχῶν, ἂν καὶ αἱ παραβιασθεῖσαι διατάξεις τοῦ δημοτικοῦ νόμου διατάττωνται ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος. Ἐν τούτοις ἂν ἐπιμένῃ ὁ προτείνας τὴν τελευταίαν τροπολογίαν, πρέπει αὕτη νὰ ψηφοφορηθῇ.

Πρὸ πάσης ψηφοφορίας, εἶπεν εἷς τῶν προλαλησάντων, προηγεῖται ἄλλο ζήτημα. Κατά τινα ἐγκύκλιον τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργοῦ, ἰσχύσασαν ἀπὸ τὸ **1835** μέχρι τοῦ **1849**, ὁ ἀποθανὼν δημοτικὸς σύμβουλος, ἢ ἄλλος κωλυόμενος, ἀντικαθίστατο ὑπὸ τοῦ καθ' ὅλας τὰς προηγουμένας περιόδους ἔχοντος τὴν πλειονοψηφίαν. Δυνάμει ἄλλης, ἀντιθέτου πρὸς τὴν πρώτην, ἐγκυκλίου, ἐκδοθείσης κατὰ τὸ **1849**, ἐλαμβάνετο πρὸς ἀντικατάστασιν ὁ ἀναπληρωτικὸς τῆς αὐτῆς περιόδου σύμβουλος, καὶ ἑπομένως ἔπαυσαν οἱ δυνάμει τῆς πρώτης πρὸς ἀντικατάστασιν ληφθέντες. Παρατηρησάντων τινῶν τῶν ἐπάρχων καὶ δημάρχων εἰς τὸν Κ. ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν, ὅτι ἡ ἐγκύκλιος αὕτη δὲν πρέπει νὰ ἔχῃ ὀπισθενεργὸν δύναμιν, διότι ἄλλως αἱ γενόμεναι πράξεις τῇ συμπράξει τῶν κατὰ τὴν πρώτην ἐγκύκλιον πρὸς ἀντικατάστασιν ληφθέντων εἶναι ἄκυροι, ἐξεδόθη τρίτη ἐγκύκλιος, εἰς τὸ μέλλον περιορίζουσα τὴν ἰσχὺν τῆς δευτέρας. Τίνας λοιπὸν τῶν συμβούλων θέλει περιέχει ὁ κατὰ τὸ πρῶτον ἄρθρον κατάλογος, τοὺς δυνάμει τῆς πρώτης, ἢ τῆς δευτέρας ἐγκυκλίου καταστάντας τοιούτους, ἢ ἅπαντας ὁμοῦ; ἡ λύσις αὕτη πρέπει νὰ προηγηθῇ, διότι ἄλλως θέλουσιν ἐπέλθει κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου πλεῖσται δυσχέρειαι, καὶ παρεξηγήσεις, καὶ ἑπομένως αὐθαίρετοι ἀκυρώσεις.

Παρατηρήσαντός τινος, ὅτι ἡ περὶ τούτου προσήκουσα ἑρμηνεία πρέπει νὰ δοθῇ μετὰ τὴν ψηφοφορίαν τῆς τελευταίας τροπολογίας, ἄλλου δ' εἰπόντος ὅτι εἶναι ὀρθότερον ν' ἀναβαλέσῃ ταύτην ὁ προτείνας, διότι πλείονες δυσχέρειαι θέλουσι γεννᾶσθαι, καθόσον ἐπὶ τῇ ὑποθέσει, ὅτι κατ' ἐπίμονον θέλησιν γίνονται ἐλλείψεις, καὶ ὅτι διὰ τοῦτο ὁ κατάλογος πάντοτε ἀκυροῦται, οὐδέποτε θέλει ἐπέλθει ὁριστικὸν ἀποτέλεσμα, τοῦ δὲ προτείναντος ταύτην ἐπιμένοντος νὰ ψηφοφορηθῇ, ὑποτροπολογία λέγεται, ἐπέφερεν ἄλλος, ἡ μετὰ τὴν τροπολογίαν προτεινομένη, μὴ λαμβανομένου ποσῶς ὑπ' ὄψιν τοῦ χρόνου, καθ' ὃν ἑκάστη προτείνεται. Κατὰ τὸν Κανονισμὸν προηγεῖται ἡ συζήτησις καὶ ψηφοφορία τῆς ἀπωτέρας ὡς πρὸς τὸ συζητούμενον ἀντικείμενον· ἀπωτέρα δ' εἶναι ἡ μᾶλλον τούτου ἀπέχουσα, καὶ ἡ πλειότερα τούτου ἀπαιτοῦσα· κατὰ τὴν βαθμολογίαν δὲ ταύτην προηγεῖται ἁπασῶν ἡ τρίτη· ἕπεται ἀμέσως ἡ δευτέρα· ἐπέρχεται ἔπειτα ἡ τῆς ἐπιτροπῆς, καὶ τελευταία εἶναι ἡ τελευταῖον προταθεῖσα.

Συμφωνήσαντος καὶ ἄλλου μὲ τὰ εἰρημένα, ἀλλὰ προτείναντος νὰ προηγηθῇ ἡ τελευταία, ὡς γενομένης περὶ ταύτης συζητήσεως, ὁ προτείνας ταύτην τὴν ἀνεκάλεσε.

Παρατηρήσαντος μετὰ ταῦτα τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης, ὅτι ἡ τροπολογία τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Λόντου φαίνεται συμφωνοῦσα μὲ ἐκείνην τοῦ Κ. Ν. Χρυσογέλου, καὶ δέον νὰ γενῇ ἐπ' ἀμφοτέρων αὐτῶν μία καὶ μόνη συζήτησις· καὶ ἀντιπαρατηρήσαντος τοῦ Κ. Λόντου ὅτι ἡ τροπολογία του ἔχει τὴν αὐτὴν βάσιν ἣν ἔχει καὶ ἡ τῆς ἐπιτροπῆς, μεθ' ἧς συμφωνεῖ κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος, καὶ ἐκείνη τοῦ Γερουσιαστοῦ Χρυσογέλου, ἥτις προσφέρει περισσοτέρας ἀσφαλείας καὶ ἐγγυήσεις εἰς τὴν ἀκριβῆ σύνταξιν τοῦ προκειμένου καταλόγου τῶν συμβούλων, ἡ Γερουσία, ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει τοῦ Κ. Προέδρου, παρεδέχθη τὴν ἐπὶ 15 λεπτῶν τῆς ὥρας διακοπὴν τῆς συνεδριάσεως, διὰ νὰ συνεννοηθῶσι τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς μετὰ τῶν προτεινάντων τὰς τροπολογίας Γερουσιαστῶν, καὶ ὑποβάλωσι μίαν καὶ τὴν αὐτὴν τροπολογίαν συμφωνοῦσαν μὲ τὰς ἰδέας ὅλων. Παρατηρήσεως ἔπειτα γενομένης, ὅτι ἡ προθεσμία αὕτη δὲν ἐπαρκεῖ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, ἡ Γερουσία παρεδέξατο τὴν ἐπὶ τὴν αὔριον ἀναβολὴν τῆς συνεδριάσεως, ὁ δὲ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε αὐτήν, ἀπαγγείλας ὡς ἀντικείμενον τῆς ἑπομένης τὴν προκειμένην συζήτησιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗΣ.

Οἱ Ἀντιπρόεδροι
Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ
Τ. ΜΑΓΙΝΑΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Λθ. Γρηγοριάδης.
Ἰ. Παξιμάδης

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 15 Μαρτίου 1851. Ἡμέρα Πέμπτη

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 38 μελῶν, ὁ Κ. Πρόεδρος κηρύττει τὴν ἔναρξιν τῆς Συνεδριάσεως.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης, ἀναγνωσθέντα, ἐπικυροῦνται, μηδεμιᾶς ἐνστάσεως γενομένης.

Ἀπαγγείλαντος μετὰ ταῦτα τοῦ Κ. Προέδρου ὡς ἀντικείμενον τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως, τὴν ἐξακολούθησιν τῆς συζητήσεως τοῦ Νομοσχεδίου περὶ συμπληρώσεως ἄρθρων τινῶν τοῦ περὶ δήμων Νόμου, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Α. Λόντος, λαβὼν τὸν λόγον ἐξέθηκε τὰ ἀκόλουθα.

Συνελθόντων κατὰ τὴν ἀπόφασιν τῆς Γερουσίας ὅλων τῶν μέχρι τοῦδε παρουσιασάντων τροπολογίας ἐπὶ τοῦ 1 ἄρθρου τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου, πρὸς διάσκεψιν καὶ σύνταξιν μιᾶς καὶ μόνης τροπολογίας, συμφωνούσης μὲ τὰς ἰδέας ὅλων, ἐξήχθη τὸ ἀκόλουθον ἀποτέλεσμα, τὸ ὁποῖον λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω ἐνώπιον τοῦ Σώματος.

Ἡ πλειονοψηφία ὅλων τῶν μελῶν παρεδέξατο τὸν α, β, γ, καὶ δ, παράγραφον τῆς παρ' ἐμοῦ προταθείσης τροπολογίας, τουτέστι τὴν σύστασιν τῆς ὑπὸ τοῦ ἐπάρχου, τοῦ προέδρου τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου, καὶ τοῦ εἰρηνοδίκου συγκειμένης ἐπιτροπῆς, πρὸς ἐκδίκασιν τῶν ἐπὶ τοῦ καταλόγου τῶν χρηματισάντων συμβούλων γενησομένων ἐνστάσεων, καὶ διεφώνησεν ἐπὶ τοῦ 5 ἐδαφίου ὡς πρὸς τὴν ἐκδίκασιν τῶν ἐν τῇ εἰδικῇ ταύτῃ περιπτώσει γενησομένων παραπόνων κατὰ τοῦ δημαιρεσιακοῦ καταλόγου, ὑπὸ τοῦ ἀριοδίου πρωτοδικείου· ἐφ' οὗ καὶ μένει ἡ ἀπόφασις ἡ Γερουσία· ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ τροπολογία τοῦ Κ. Χρυσογέλου, θεωρηθεῖσα καὶ παρ' ἐμοῦ ὡς τελειοτέρα καὶ παρέχουσα πλειοτέρας ἐγγυήσεις, συνεταχθη τροποποιηθεῖσα εἰς νεωτέραν· ταύτην παραδίδων ἤδη εἰς τὸ Γραφεῖον, παρατηρῶ ὅτι ἐπ' αὐτῆς, ὡς ἀπωτέρας, πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ἡ συζήτησις.

Γενομένων ἐνταῦθα πολλῶν παρατηρήσεων καὶ λόγων ὡς πρὸς τὴν συγχώνευσιν τῶν τροπολογιῶν, καὶ τὴν τάξιν τῆς συζητήσεως αὐτῶν, ἐπειδὴ ἡ τροπολογία τοῦ Κ. Λόντου, εἴπέ τις, συνεχωνεύθη μετ' ἐκείνης τοῦ Κ. Χρυσογέλου εἰς τὴν παραδοθεῖσαν νέαν, δέον νὰ συζητηθῇ αὕτη πρώτη ὡς ἀπωτέρα, καὶ ἐν περιπτώσει μὴ παραδοχῆς, ἐκείνη τῆς ἐπιτροπῆς, συγχωνευθεῖσα εἰς ἐκείνην τοῦ Κ. Λόντου, καθ' ὅλα τὰ ἄλλα, ἐκτὸς τῆς ἀνωτέρω διαφωνίας ἐπὶ τοῦ ἐδαφίου πέμπτου.

Παραδεχθείσης τῆς Γερουσίας τὰς παρατηρήσεις ταύτας, προετάχθη εἰς συζήτησιν ἡ παραδοθεῖσα νέα τροπολογία τῶν Γερουσιαστῶν Κ. Λόντου καὶ Χρυσογέλου, ἥτις, ἀναγνωσθεῖσα ὑπὸ τοῦ Κ. Γραμματέως, ἔχει ὡς ἑπαίται.

Ἄρθρον 1.

Διαλυομένου, δυνάμει τοῦ ἄρθρου 59 τοῦ περὶ δήμων νόμου δημοτικοῦ τινος συμβουλίου, καὶ ἐνεργουμένης νέας ἐκλογῆς, ὁ

ἀρμόδιος δήμαρχος, καὶ ἐν ἐλλείψει τούτου ὁ ἀναπληρῶν αὐτόν. συντάσσει κατάλογον ὀνομαστικὸν ἐξ ὅλων τῶν χρηματισάντων δημοτικῶν συμβούλων ἀπ' ἀρχῆς τῆς συστάσεως τῶν δήμων.

§ α') Ὁ κατάλογος οὗτος ἐκτίθεται διὰ τοιχοκολλήσεως εἰς τὸ δημοτικὸν κατάστημα καὶ τὰ παρεδρεῖα τῆς περιφερείας τοῦ δήμου ἐπὶ ὀκτὼ κατὰ συνέχειαν ἡμέρας, ἐντὸς τῶν ὁποίων δύναται πᾶς δημότης ἔχων δικαίωμα ψήφου νὰ κάμῃ τὰς ἐνστάσεις του, συνοδεύων αὐτὰς μὲ τὰς ἀνηκούσας ἀποδείξεις, διὰ παράλειψιν ἢ ἐγγραφὴν τῶν ἐχόντων δικαίωμα, ἢ μὴ· τὴν δωδεκάτην ἡμέραν ὁ δήμαρχος ἀποστέλλει τὸν κατάλογον ὁμοῦ μὲ τὰς τυχὸν γενομένας ἐνστάσεις καὶ τὰς ἀπαιτουμένας ἀποδείξεις τῶν τε ἐνστάσεων καὶ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ καταλόγου εἰς τὸν ἀρμόδιον ἔπαρχον.

§ β') Ὁ ἔπαρχος ἅμα λάβῃ τὸν κατάλογον καὶ τὰ συνοδεύοντα αὐτὸν ἔγγραφα, διευθύνει αὐτὰ εἰς τὸν πρόεδρον τοῦ πρωτοδικείου τῆς περιφερείας, ὅστις τὰ καθυποβάλλει ἀμέσως εἰς τὸ δικαστικὸν συμβούλιον, τὸ ὁποῖον δικάζει περὶ τῶν ἐνστάσεων ὁριστικῶς καὶ ἀμετακλήτως· ἀφοῦ δὲ διορθωθῇ ὁ κατάλογος σύμφωνα μὲ τὰς ἀποφάσεις τοῦ δικαστικοῦ συμβουλίου, ὁ πρόεδρος θέτει ὅλα τὰ ὀνόματα εἰς τὴν κάλπην καὶ ἐξάγει διὰ κλήρου ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει διπλάσιον ἀριθμὸν τῶν μελῶν τῶν κατὰ τὰ ἄρθρα **66** καὶ **67** τοῦ περὶ δήμων νόμου ἐπιτροπῶν. Ἐκ δὲ τῶν κληρωθέντων ὀνομάτων τὰ μὲν πρῶτα ἀποτελοῦν τὰ κύρια μέλη τῶν εἰρημένων ἐπιτροπῶν, τὰ δὲ ἑπόμενα μένουν ἀναπληρωτικά, προσλαμβανόμενα, ἐν ἐλλείψει τῶν κυρίων, καθ' ἣν ἐκληρώθησαν τάξιν.

§ γ') Περὶ τῆς κληρώσεως ταύτης συντάσσεται ἔκθεσις ὑπογραφομένη παρ' ὅλων τῶν μελῶν τοῦ δικαστηρίου, ἀντίγραφον δ' αὐτῆς ἐπικυρωμένον ἀποστέλλεται ὅσον τάχος εἰς τὸν ἀρμόδιον ἔπαρχον, διὰ νὰ ἐνεργηθῶσι τὰ περαιτέρω.

§ δ') Ἐπὶ τῶν ἀποφάσεων τῆς πρώτης ἐπιτροπῆς, ἂν ὑπάρξωσιν ἐφέσεις, τὸ πρωτοδικεῖον τῆς περιφερείας, κατὰ τὴν εἰδικὴν ταύτην περίπτωσιν δικάζει συνοπτικῶς καὶ κατὰ προτίμησιν κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ § β', τοῦ παρόντος ἄρθρου, καὶ ἀποφαίνεται ὁριστικῶς ἐντὸς ὀκτὼ ἡμερῶν, ἀφ' ἧς παρουσιασθῶσιν οἱ κατάλογοι μετὰ τῶν ἐφέσεων καὶ τῶν παρεπομένων ἀποδείξεων εἰς τὸν πρόεδρον τοῦ πρωτοδικείου· κατὰ τὰς ἀποφάσεις ταύτας ἐπιδιορθοῦται ὁ κατάλογος, καὶ ἐνεργοῦνται τὰ περαιτέρω, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ § γ' τοῦ παρόντος ἄρθρου.

Αἱ ἀποφάσεις τοῦ δικαστηρίου, καθὼς καὶ ὅλα τὰ συνοδεύοντα τὸν κατάλογον ἔγγραφα γράφονται ἐπὶ ἁπλοῦ χάρτου.

Μετὰ τὴν ἀναγνωσιν, λαβὼν τὸν λόγον ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ἐπ' αὐτῆς, εἶπε τὰ ἀκόλουθα. Ἡ ἀνάγκη τῆς συμπληρώσεως τοῦ Νόμου, καὶ τοῦ ἐν αὐτῷ εὑρισκομένου χάσματος, ὅπερ ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ τῆς Γερουσίας, ὑπεχρέωσε τὸ Ὑπουργεῖον νὰ παρουσιάσῃ τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον, τροποποιηθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, τῇ συναινέσει αὐτοῦ· ἡ ἐπὶ τῆς ἐξετάσεως τοῦ νομοσχεδίου τούτου ἐπιτροπὴ τῆς Γερουσίας ἔφερε τροποποιήσεις τινὰ, καὶ μετ' αὐτὴν ἕτεροι τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν προσήνεγκον ἄλλην, περὶ ἧς ἤδη πρόκειται ἡ συζήτησις.

Ἐξετάζων αὐτὴν, μὲ ὅλην τὴν ἐπιθυμίαν ἣν ἔχει τὸ Ὑπουργεῖον ν' ἀποφύγῃ συζητήσεις παρακαίρους, δὲν δύναμαι εἰμὴ νὰ ἐπιφέρω τὰς παρατηρήσεις του καὶ τοὺς λόγους τῆς πεποιθήσεώς του.

Παραλείπων τὸ πρῶτον μέρος, τὸ ὁποῖον εἶναι ἁπλῆ ἀντιγραφὴ τοῦ νομοσχεδίου, παρατηρῶ ἐν αὐτῇ ἓν περιττὸν τὸ ὁποῖον τίποτε δὲν τὸ δικαιολογεῖ, καὶ κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Ὑπουργείου εἶναι τὸ ἐλάττωμα, ὅπερ εἰσάγει ἡ τροποποιία αὕτη· κατὰ τὸ νομοσχέδιον ὁ κατάλογος πέμπεται ὑπὸ τοῦ ἐπάρχου εἰς τὸν πρόεδρον· ἡ σύνταξις λοιπὸν αὐτοῦ ἀπὸ τὸν ἔπαρχον δὲν ἐτέθη ἄνευ σκοποῦ, δι' ὃν καὶ παρεδέχθη ὑπὸ τῆς Βουλῆς. Εἰς πᾶν κυβερνητικὸν σύστημα καλῶς ἐνεργούμενον, εὑρίσκεται ἡ ἀρχὴ τῆς εὐθύνης, ἀρχὴ σωτήριος· ὁ ἔπαρχος ὁ ὁποῖος ἐπιφορτίζεται, κατὰ τὸ νομοσχέδιον, τὴν σύνταξιν τοῦ καταλόγου τούτου, εἶναι βεβαίως ὁ φέρων ὅλην τὴν εὐθύνην διὰ πᾶσαν παράλειψιν, εἶναι αὐτὸς ὅστις, ὀφείλων νὰ δώσῃ λόγον τῶν πράξεών του, θέλει συλλογισθῇ τὴν θέσιν του, τὸ μέλλον του, καὶ τὴν ὑπόληψίν του, καὶ δὲν θέλει παραλείψει τι· διὰ τῆς τροποποιίας ἡ σωτηριώδης αὕτη ἀρχὴ καταστρέφεται· ὁ ἔπαρχος δι' αὐτοῦ τοῦ συστήματος ἀπεκδύεται πᾶσαν εὐθύνης καὶ δύναται νὰ πράξῃ πᾶν ὅ,τι τῷ ἐμπνεύσῃ ἀνωτέρα ὑπαγόρευσις, ὡς εἶπόν τινες εἰς τὴν χθεσινὴν συζήτησιν· κατὰ τὴν τροποποιίαν ὁ δήμαρχος ἐπιφορτίζεται νὰ συντάξῃ τὸν κατάλογον καὶ οὐχὶ ὁ ἔπαρχος, ὁ ὁποῖος κατέχει θέσιν ἀνωτέραν τοῦ δημάρχου, καὶ παρέχει μεγαλυτέρας ἐγγυήσεις. Ἐνταῦθα παραλείπω τὰς πηγὰς ἐξ ὧν θέλει ἀουσθῇ τὰς πληροφορίας, διὰ τῶν ὁποίων θέλει συντάξει τὸν κατάλογον ὁ δήμαρχος, διότι φρονῶ ὅτι θέλει καταστῇ δυσχερὴς ἡ σύνταξις ἐκ μέρους

αὐτοῦ, καὶ μάλιστα μετὰ παρέλευσιν πολλῶν ἐτῶν, καθόσον πᾶσα νέα ἐκλογὴ συμβούλων, θέλει προσθέτει καὶ νέας δυσχερείας. Ἀμφιβάλλω δὲ προσέτι ἂν εἰς διαφόρους χωρικοὺς δήμους ὑπάρχωσιν ἀρχεῖα, δυνάμενα νὰ παρέχουν πρακτικὰ ἢ πρωτόκολλα πρὸς σύνταξιν τοῦ καταλόγου· ἐὰν ὑποθέσω ἐρικτὸν τὸν σχηματισμὸν τοῦ καταλόγου τούτου ἐκ μέρους τοῦ δημάρχου, δύναμαι νὰ πεισθῶ ὅτι ὁ σχηματισμὸς οὗτος εἶναι εἰλικρινής; τὰ μέσα δι' ὧν θέλετε νὰ προφυλάξητε τὴν ἀκρίβειαν τοῦ καταλόγου εἶναι τόσαι ἐγγυήσεις, τὰ ὁποῖα νομίζετε ὅτι δύναται νὰ ἔχῃ ὁ δήμαρχος; ἂν κατὰ τῶν ἐπάρχων ὑπάρχωσι τοσαῦται ὑποψίαι, κατὰ τῶν δημάρχων δὲν ὑπάρχουσιν ἔτι περισσότεραι; πλεῖστα παράπονα δὲν ἠκούσθησαν εἰσέτι περὶ εἰκονικοτήτων ἐνεργηθεισῶν παρά τινων δημάρχων; εἶναι ἀδύνατον εἷς δήμαρχος νὰ κάμῃ ἓν εἰκονικὸν πρωτόκολλον τῆς ἐκθέσεως, ἢ νὰ κάμῃ τὴν ἔκθεσιν εἰς ὥρας παρακαίρους, καὶ τὴν ἀντιγραφὴν διὰ δυσαναγνώστου γραφήματος, καὶ τὰ παρόμοια; ὁ ἔπαρχος, εἰς ὃν μετὰ τὴν σύνταξιν καὶ ἔκθεσιν στέλλεται ὁ κατάλογος, δὲν ἔχει νὰ κάμῃ εἰμὴ μίαν μηχανικὴν ἐνέργειαν τῆς διευθύνσεως, καὶ ἂν συναποστελλῶσι μετὰ τοῦ καταλόγου ἐνστάσεις, νὰ πράξῃ μίαν τυπικὴν ἐνέργειαν, ἐντὸς τοῦ γραφείου του· ὢν δὲ ἐλεύθερος ἀπὸ πάσης εὐθύνης δύναται νὰ πράξῃ πᾶσαν κατάχρησιν.

Ἐξ αὐτῆς τῆς συντόμου ἀναλύσεως βλέπετε πόσον ἦτον ἀναγκαῖον νὰ ἐπιμείνῃ, ὡς καὶ ἐπιμένει, τὸ Ὑπουργεῖον εἰς τὴν ἰδέαν ὅτι ὁ ἔπαρχος, ὡς φέρων τὴν εὐθύνην, εἶναι ὁ ἁρμοδιώτερος εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ καταλόγου. Παρεκτὸς τῶν ἀνωτέρω λεχθέντων, καὶ αὐτὴ ἡ πρόληψις συντελεῖ εἰς τὴν ἰδέαν ταύτην ὅτι ὁ ἔπαρχος εἶναι ὁ ἁρμόδιος, διότι αὐτὸς ἔχει ἀρχεῖον, καὶ ἐν περιπτώσει δύναται νὰ προσφύγῃ εἰς τὸν νομάρχην συμμέτοχον ὄντα τῆς εὐθύνης, καὶ διότι ἀμφότεροι, καὶ ὡς ἄνθρωποι ἀνωτάτης περιοπῆς, καὶ ὡς σεβόμενοι ὑπὸ τοῦ λαοῦ, εἶναι εἰς θέσιν ἁρμοδιωτέραν διὰ τὴν σύνταξιν τοῦ καταλόγου· τὸ σύστημα τοῦτο εἶναι τὸ καταλληλότατον, ὅπερ δίδει ὅλα τὰ συνταγματικὰ Κράτη.

Πρὸς τοῖς ἄλλοις ἡ τροπολογία θέτει καὶ προθεσμίας τινὰς διὰ τὴν σύνταξιν, ἔκθεσιν, καὶ ἀνάκρισιν τοῦ καταλόγου· ὑπολογίσατε ἀκριβῶς ὅλας ταύτας, καὶ εὕρετε ὅτι τριάκοντα καὶ τρεῖς ἡμέραι ἀπαιτοῦνται διὰ τὰς προκαταρκτικὰς ταύτας ἐργασίας μέχρι τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐκλογῆς· ἡ διάρκεια τῶν τριάκοντα τριῶν τούτων ἡμερῶν, ἀντιβαίνει εἰς τὸ δεύτερον ἐδάφιον τοῦ

ἄρθρου 59 τοῦ νόμου, ὅπερ ἤδη δὲν τροπολογεῖται διὰ τοῦ παρόντος νομοσχεδίου. Ὁ νόμος θέτει προθεσμίαν διὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς ἐκλογῆς τέσσαρας ἑβδομάδας, ἤτοι ἡμέρας τριάκοντα. Ἐὰν δὲ προσθέσωμεν εἰς τὰς ἀνωτέρω τριάκοντα τρεῖς ἡμέρας, κατὰ τὴν τροπολογίαν, καὶ ἄλλας δεκαπέντε, ἀπαιτουμένας διὰ τὴν προκήρυξιν τῆς ἐκλογῆς, κατὰ τὸ ἄρθρον 65, ἔχομεν τὸ ὅλον ἡμέρας τεσσαράκοντα ὀκτώ, τηρουμένων θ' ἠσκεμένως τῶν ὑπὸ τῆς τροπολογίας κανονιζομένων προθεσμιῶν· ἡ αὔξησις αὕτη τῆς προθεσμίας ἀντιβαίνει, ὡς προείπον, εἰς τὸ ἄρθρον 59 τοῦ νόμου, καὶ δὲν ἐπιτρέπεται τροπολογία αὐτοῦ, ἥτις δὲν πρόκειται ἤδη. Κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νομοσχεδίου, ὡς συνεπεῖς εἰς τὸν καθολικὸν νόμον, δύναται τὸ ὑπουργεῖον νὰ ἐνεργήσῃ τὰς ἐκλογὰς ἐντὸς τῶν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ νόμου κανονιζομένων προθεσμιῶν, διότι ἅμα διαλυθῇ ἓν συμβούλιον, τίποτε ἄλλο δὲν ὀφείλει νὰ πράξῃ εἰμὴ νὰ διατάξῃ τὸν ἔπαρχον νὰ συντάξῃ καὶ πέμψῃ εἰς τὸν πρόεδρον τὸν κατάλογον εἰς διάστημα τεσσάρων ἢ πέντε ἡμερῶν, ὥστε νὰ μένῃ καὶ ἡ δεκαπενθήμερος διάρκεια διὰ τὴν προκήρυξιν τῆς ἐκλογῆς, ἐνῷ κατὰ τοὺς ὅρους τῆς τροπολογίας, τὸ τοιοῦτον δὲν δύναται νὰ ἐνεργηθῇ.

Ἔρχομαι μετὰ τὰ λεχθέντα ταῦτα εἰς τὸ δεύτερον μέρος τῆς τροπολογίας, τὸ ὁποῖον παραπέμπει τὴν ἀπόφασιν ἐπὶ τῶν ἐνστάσεων εἰς τὸ δικαστικὸν συμβούλιον ἐνταῦθα, διὰ τῆς διατάξεως αὐτῆς, ἡ εὐθύνη τοῦ ἐπάρχου καθίσταται πλέον μεδαμινή, μὴ ἔχοντος ἄλλο χρέος εἰμὴ τὴν διεύθυνσιν τοῦ καταλόγου εἰς τὸ δικαστήριον, τὸ ὁποῖον δὲν ἔχει εὐθύνην, διότι, δικάζον κατὰ πεποίθησιν, δὲν ὑποχρεοῦται νὰ δίδῃ κανένα λόγον· ἀρ' ἑτέρου δὲ ἡ διάταξις αὕτη ἀντιβαίνει εἰς ἄλλην διάταξιν τοῦ θεμελιώδους νόμου. Τὸ τ'. ψήφισμα τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως παραπέμπει ῥητῶς τὰς τοιαύτας τοῦ ἀμφισβητουμένου διοικητικοῦ ὑποθέσεις, εἰς τὰς διοικητικὰς ἀρχάς, καὶ ἡ Συνέλευσις ἔπραξεν ὀρθῶς μὴ θελήσασα νὰ καταστρατήσῃ τὰς ὑποθέσεις, καὶ νὰ παραπέμψῃ ἄλλας εἰς διοικητικὰς, καὶ ἄλλας εἰς δικαστικὰς ἀρχάς. Ἐὰν σήμερον θελήσωμεν ν' ἀφαιρέσωμεν ἓν μέρος τῶν ἀρχαιρεσιῶν ἀπὸ τὰς διοικητικὰς ἀρχάς, τότε θέλομεν ἔλθει εἰς τὴν ἀμφισβήτησιν, ἐὰν δυνάμεθα νὰ τὸ πράξωμεν, πρὶν ἡ γενῇ ἡ πλήρης δικαιοσύνη, καὶ φρονῶ ὅτι εἶναι εὐλογώτερον τότε νὰ κάμωμεν τὸ τοιοῦτον ἐν γένει· ἂν δὲ ὑποθέσω καὶ τοῦτο ἐρικτὸν ἐπὶ τοῦ παρόντος, τότε ἔρχεται τὸ ἄτοπον τῆς τροποποιήσεως μιᾶς μόνης ἐξαιρέσεως, ἐπειδὴ πρόκειται περὶ ἐξαιρετικῆς καὶ λίαν σπανίας περιπτώσεως, ἐνῷ

ἀρίεται ὁ κανὼν τοῦ ψηφίσματος γενικὸς, καὶ μοὶ φαίνεται ἄτοπον διὰ μίαν σπανίαν περίπτωσιν νὰ ἀνατρέψωμεν τὴν βάσιν τοῦ ψηφίσματος, καθόσον δὲν πρόκειται σήμερον περὶ τῆς τροποποιήσεως ὁλοκλήρου τοῦ δημοτικοῦ νόμου, καθ' ὃν οἱ δήμαρχοι καὶ οἱ νομάρχαι δικάζουσι.

Καθόσον δ' ἀφορᾷ τὴν δευτέραν περίπτωσιν τοῦ μέρους τούτου παρατηρῶ, ὅτι δὲν δύναται νὰ γενῇ λόγος σήμερον, διότι περὶ τούτου προνοεῖ τὸ ἄρθρον 66 τοῦ νόμου· ἐπ' αὐτοῦ καμμία τροπολογία δὲν ἐφέρθη ἐκ μέρους τοῦ ὑπουργείου, ὥστε νὰ ἔλθῃ μία ἄλλη τοιαύτη ἐκ μέρους τῆς ἐπιτροπῆς ἢ τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν. Τὸ νομοσχέδιον προβλέπει μόνον τὴν συμπλήρωσιν ἑνὸς χάσματος τοῦ σχηματισμοῦ τῶν ἐπιτροπῶν, καὶ δὲν εἶναι ἐπιτετραμμένον νὰ ὑπερβῶμεν τὸν κύκλον καὶ νὰ προβῶμεν εἰς τὴν τροπολογίαν ἄλλων διατάξεων τοῦ νόμου, τὴν ὁποίαν δὲν δύναται νὰ παραδεχθῇ τὸ ὑπουργεῖον. Ταύτην ὁ Κ. Γερουσιαστὴς δύναται νὰ τὴν μετατρέψῃ εἰς πρότασιν νόμου, διὰ νὰ διέλθῃ ὑπὸ τὰς ἀποφάσεις ἀμφοτέρων τῶν νομοθετικῶν σωμάτων. Φρονῶ ὅτι ὁ δημοτικὸς νόμος παρέχει πολλὰς ἐγγυήσεις, καὶ εἶναι τὸ παλλάδιον τῶν ἐλευθεριῶν μας. Πολλαὶ ἐγκύκλιοι ἠρμήνευσαν αὐτὸν τὸν νόμον, ἀλλὰ δὲν δύνανται νὰ τὸν μετατρέψωσιν· αἱ τοιαῦται ἐγκύκλιοι ἀντιφάσκουσαι, ὡς εἶπόν τινες, καταστρέφονται μεταξύτων· ὅταν ἐπὶ Γουρκοκρατίας ἐπροώδευσε τὸ τοιοῦτον σύστημα, καὶ τοι ἀτελὲς, πρέπει νὰ περιμένωμεν σήμερον περισσοτέραν πρόοδον εἰς ἓν σύστημα τελειότερον· δὲν πρέπει, διὰ τὸν φόβον ὅτι ἓν κακὸν ὑπουργεῖον δύναται νὰ καταχρασθῇ τὸν νόμον, νὰ θέλωμεν ἡμεῖς νὰ τὸν καταστρέψωμεν. Τὰ ὑπουργεῖα παρέρχονται, καὶ ἡμεῖς πρέπει νὰ φυλάττωμεν τὸν νόμον ἄθικτον. Ἀνέγνωσα εἰς συγγραφέα Ἄγγλον λέγοντα ὅτι « εἰς Ἀγγλίαν ἡ ἰσχὺς τῶν Νόμων εἶναι ἡ ἀθιγὴς αὐτῶν τήρησις. » Τὴν ἀρχὴν ταύτην πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν καὶ ἡμεῖς.

Εἶμαι πεπεισμένος, εἶπεν ὁ ἐν ἀρχῇ λαλήσας, ὅτι δι' ὀλίγων θέλω καταστρέψει τοὺς λόγους οὓς ὁ Κ. ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ἐξέθεσε κατὰ τῆς τροπολογίας. Εἰς τρία διαιρεῖται ἡ ὁμιλία του, εἰς τὴν εὐθύνην τοῦ ἐπάρχου, ὡς ἐξαλειφομένην διὰ τῆς συμπράξεως τοῦ δημάρχου, εἰς τὴν ἁρμοδιότητα αὐτοῦ τούτου τοῦ ἐπάρχου ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν τοῦ καταλόγου, καὶ εἰς τὴν παρατήρησιν ὅτι ἡ ἐκδίκασις τῶν παραπόνων ἀπὸ

τὸ δικαστικὸν συμβούλιον ἀντιβαίνει εἰς τὸ σ'. ψήφισμα τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως.

Πᾶσα ἐκλογὴ λαμβάνει τὴν ἀρχήν της ἀπὸ τὸν δήμαρχον, καὶ αὐτὸς εἶναι ἐκεῖνος ὅστις γνωρίζει τοὺς δημοτικοὺς συμβούλους, διότι εἰς τὸ ἀρχεῖον τούτου παρακατατίθενται τὰ πρωτόκολλα τῆς ἐκλογῆς· δι' ὃν δὲ λόγον φέρει εὐθύνην εἰς τὰς πράξεις του ὁ ἔπαρχος, διὰ τὸν αὐτὸν φέρει ὁμοίως καὶ ὁ δήμαρχος, ὑποβαλλόμενος εἰς ποινὰς κατὰ τὸν ποινικὸν νόμον, τιμωρούντα ἀνεξαιρέτως πάντα ὑπάλληλον καταχρώμενον τῆς ὑπηρεσίας του.

Ἐνῷ ἀναγνώσθη ὑπὸ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τὸ σ'. ψήφισμα τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως, ἔδει ταυτοχρόνως νὰ ἀναγνωσθῇ καὶ τὸ ἄρθρον 101 τοῦ θεμελιώδους Νόμου τοῦ Συντάγματος, κατὰ τὸ ὁποῖον ὅλαι αἱ περὶ ἀμφισβητουμένου διοικητικοῦ ὑποθέσεις παραπέμπονται εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια. Ποῦ εἰσὶν οἱ κατὰ τὸ ἄρθρον τοῦτο ἰδιαίτεροι νόμοι, οἵτινες ἔδει νὰ εἰσαχθοῦν κατὰ τὴν πρώτην βουλευτικὴν Περίοδον; πρέπει διερχόμενος τὸν καιρὸν, καὶ ἀναβάλλοντες τὴν σύνταξιν τῶν νόμων τούτων, νὰ ἀναβάλλωμεν καὶ τὴν παραπομπὴν τῶν τοιούτου εἴδους ὑποθέσεων εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια; Ὁ δημοτικὸς νόμος κατηργήθη διὰ τῶν ἐγκυκλίων, καὶ ἐπέφερε τόσα δεινὰ ἀποτελέσματα· ὅ,τι δὲ δύναται νὰ ἐνεργηθῇ δι' ἐγκυκλίων τοῦτο ἐργόμεθα νὰ κάμωμεν σήμερον διὰ νόμου. Δὲν παρεκβαίνομεν ἀπὸ τὸν νόμον, διότι κατὰ τὴν γενικὴν ἀρχὴν τῆς περιστολῆς τῶν καταχρήσεων, δὲν πρέπει ν' ἀφήσωμεν ἀτροποποίητον πᾶν ὅ,τι ἔχει συνάφειαν, ἢ σχέσιν μὲ τὸ ἀναπληρούμενον χάσμα, διὰ τὴν κατάπαυσιν αὐτῶν τούτων τῶν καταχρήσεων, καὶ διότι ἂν δὲν προνοήσωμεν διὰ τοῦ παρόντος μερικοῦ Νόμου τὰ ἐγκλήματα καὶ τὰς καταχρήσεις, τότε καταστρέφεται ὅλος ὁ νόμος. Δὲν ἐξερχόμεθα τοῦ κύκλου, διότι συμπληροῦντες ἓν χάσμα, πρέπει νὰ συνδυάσωμεν αὐτὸ μὲ ὅλα τὰ συναφῆ μέρη, διὰ νὰ παρέξωμεν ὅλας τὰς ἐγγυήσεις καὶ ἀσφαλείας ὑπὲρ τοῦ λαοῦ.

Ἡ ἰδέα τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης, ἀντέταξεν ἄλλος, ὅτι κατὰ τὴν τροπολογίαν ἀίρεται ἡ εὐθύνη τοῦ ἐπάρχου, ἀνατιθεμένης τῆς συντάξεως εἰς τὸν δήμαρχον, ἀναιρεῖται ἀπὸ αὐτὸ τὸ ὑπουργικὸν νομοσχέδιον τὸ ὁποῖον, ὅπως ἔχει, οὐδεμίαν εὐθύνην ἐπιβάλλει εἰς τὸν ἔπαρχον, καθόσον τοιαύτην δὲν ἀναφέρει.

Δὲν εἶναι ἐπίσης ὀρθὴ ἡ παρατήρησίς του ὅτι οἱ δήμαρχοι ἀγνοοῦσι τοὺς δημοτικοὺς συμβούλους, διότι οἱ καταλληλότεροι

πρὸς τοῦτο εἰσὶν οὗτοι, ἔχοντες εἰς τὸ ἀρχεῖόν των τὰ δημαιρεσιακὰ πρωτόκολλα τῶν ἐκλογῶν, καὶ δυνάμενοι νὰ γνωρίζωσι κάλλιον ἄλλου τοὺς ἐντὸς τῆς στενοτάτης περιφερείας τῶν δήμων των ὑπάρχοντας συμβούλους, καθόσον μάλιστα καὶ αὐτοὶ οἱ Νομάρχαι, ἐν ἀνάγκῃ, ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς ἰδίους δημάρχους ζητοῦσι καὶ λαμβάνουσι τοὺς τοιούτους καταλόγους.

Ἡ παρατήρησίς του ὁμοίως ὅτι αἱ πράξεις τῶν δημάρχων ἀπεδείχθησαν πολλάκις εἰκονικαί, δὲν συμβιβάζεται μὲ τὴν γενικὴν ἀρχὴν ἥτις παραδέχεται τὴν σύμπραξιν καὶ ἐνέργειαν αὐτῶν εἰς τὰ γενικώτερα καὶ σημαντικώτερα ἔργα τὴν ἐκδίκασιν τῶν παραπόνων ἐπὶ τοῦ τιμαλφεστέρου πολιτικοῦ δικαιώματος τῶν πολιτῶν.

Διὰ τῆς μικρᾶς ἐλαττώσεως τῶν κατὰ τὴν τροπολογίαν προθεσμιῶν δύναται νὰ συμβιβασθῇ ἡ διάρκεια τῆς ἐκλογῆς ἐπὶ τέσσαρας ἑβδομάδας, καθόσον ἡ κατὰ τὸ ἄρθρον **65** δεκαπενθήμερος προθεσμία ὁρίζεται διὰ τὰς γενικὰς καὶ κοινὰς ἐκλογὰς καὶ οὐδέποτε διὰ τὴν ἐξαιρετικὴν περίπτωσιν τῆς διαλύσεως, περὶ ἧς πρόκειται.

Ἡ Γερουσία κανονίζουσα ἤδη καὶ παραπέμπουσα τὴν ἐκδίκασιν τῶν ἐντάσεων εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια, φρονῶ, ὅτι ἀντὶ ν' ἀνατρέψῃ τὸ ς'. ψήφισμα ἐφαρμόζῃ μᾶλλον αὐτό, καθόσον τοῦτο λέγει ὁ ἀχρίσου ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία κανονίσῃ τὴν διαδικασίαν, καὶ παραπέμψῃ αὐτὰς (τὰς ὑποθέσεις) εἰς τὰ δικαστήρια, ἐκφράζει ὅ,τι ἤδη ἡ Γερουσία πράττει, κανονίζουσα καὶ παραπέμπουσα τὴν περὶ ἧς πρόκειται ὑπόθεσιν εἰς τὰ αὐτὰ δικαστήρια.

Οὐδεμία ἀνατροπὴ γίνεται εἰς τὸν δημοτικὸν νόμον διὰ τῆς τροπολογίας, διότι δι' αὐτῆς δὲν πρόκειται εἰμὴ περὶ τῆς ἐξαιρετικῆς περιπτώσεως τῆς διαλύσεως, καὶ τῆς κατὰ συνέπειαν ἐνεργείας τῆς ἐκλογῆς.

Μεταβάλλοντες μίαν διάταξιν τοῦ νομοσχεδίου, καὶ ἐπιφέροντες μίαν ἄλλην γενικωτέραν, οὐδεμίαν ἀνατροπὴν τοῦ ἄρθρου **66** τοῦ περὶ δήμων νόμου κάμνομεν, καθότι ἡ προκειμένη περίπτωσις εἶναι ἐξαιρετικὴ καὶ σπανία. Οὐδεὶς ἐκ τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν ἐξέφρασε τὴν ἰδέαν ὅτι αἱ ἐγκύκλιοι ἔχουσιν ἰσχὺν νόμου, ἀλλ' οὐχ ἧττον ἔχουσιν ἐνέργειαν περισσοτέραν. Ἡ Βουλὴ εὑρέθη εἰς τὴν ἀνάγκην, διὰ ν' ἀποφύγῃ τὸν παρουσιασθέντα Δρακόντειον Νόμον, νὰ φέρῃ μίαν τροπολογίαν ἐπ' αὐτοῦ, ἀφήσασα τὸ οὐσιῶδες μέρος τοῦ δικαιώματος τῶν πολιτῶν, τῆς ὑποτρήσεως τοῦ ψηφοφορεῖν· ἀλλ' ἤδη ὅτε πρόκειται νὰ

ἀναπληρωθῇ τὸ κενὸν, πρέπει νὰ λάβῃ καὶ τὸ μέρος τοῦτο τὴν ἀπαιτουμένην διόρθωσιν. Ἐὰν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης παραδέχεται, ὡς ἐξέθεσεν, ὅτι δὲν πρέπει ν' ἀναμιγνύωνται τὰ διοικητικὰ ἔργα μὲ τὴν δικαστικὴν ὑπηρεσίαν, τότε δὲν πρέπει νὰ παραδεχθῇ οὐ μόνον τὴν τροπολογίαν, ἀλλὰ καὶ τὸ νομοσχέδιον αὐτό, τὸ ὁποῖον παραπέμπει τὸν κατάλογον εἰς τὸν πρόεδρον· ἡ δὲ περίπτωσις καθ' ἣν παραπέμπονται τὰ ἐπὶ τοῦ δημαιρεσιακοῦ καταλόγου παράπονα εἰς τὴν ἀπόφασιν τοῦ δικαστηρίου, εἶναι σύμφωνος μὲ τὸ ἄρθρον **3** τοῦ νομοσχεδίου, κατὰ τὸ ὁποῖον δικάζει ὁ εἰρηνοδίκης, ἐνῷ κατὰ τὴν τροπολογίαν, δικάζει τὸ πρωτοδικεῖον.

Ἀναλύοντες ἑπομένως οὐσιωδέστερον τὸ νομοσχέδιον, ἐξαγομεν ὅτι ὕστερον ἀπὸ τοσαύτας συζητήσεις, τὸ ἀποτέλεσμα θέλει εἶσθαι μηδὲν ἢ μικρότατον· διότι ἐρχόμενοι εἰς τὴν οὐσίαν τῶν καθηκόντων τῶν ἐπιτροπῶν, περὶ ὧν πρόκειται, εὑρίσκομεν κατὰ τὸν νόμον, ὅτι τὰ χείρ τῆς πρώτης εἶναι νὰ γνωμοδοτῇ εἰς τὰς ἀποφάσεις τὰς ἐκδιδομένας ὑπὸ τοῦ δημάρχου ἐπὶ τῶν ἐντάσεων τῶν πολιτῶν, ὥστε ἐν τῇ τοιαύτῃ περιπτώσει, ἡ μὲν γνώμη τῆς ἐπιτροπῆς εἶναι μηδὲν, ὁ δὲ δήμαρχος, ὁ ὁποῖος εἶναι ὁ συντάκτης τοῦ καταλόγου, καθίσταται ὁ δικάζων καὶ ὁ δικαζόμενος, καὶ ὀρθῶς ἡ τροπολογία παρέπεμψε, πρὸς περισσοτέραν ἀσφάλειαν τῶν πολιτῶν, νὰ δικάζωνται τὰ τοιαῦτα ἀπὸ τὸ πρωτοδικεῖον.

Ἀπὸ τὴν γῆς ὅλοι ἐπὶ τῶν αὐτῶν πραγμάτων περιστρεφόμεθα, ἀντέλεξεν ἕτερος, καὶ διὰ τοῦτο ἄρχομαι καὶ ἐγὼ αὖθις ἀπὸ τὸ ἱστορικὸν τοῦ ἀντικειμένου περὶ οὗ πρόκειται.

Τὸ ὑπουργεῖον, διὰ νὰ συμπληρώσῃ ἓν χάσμα τοῦ ἄρθρου **59** τοῦ περὶ δήμων νόμου, εἰσήγαγεν ἓν Νομοσχέδιον, τὸ ὑπέβαλε πρῶτον εἰς τὴν Βουλὴν, καὶ διὰ μιᾶς συμφωνίας αὐτῆς καὶ τοῦ ὑπουργείου ἦλθεν εἰς ἓν ἀποτέλεσμα, ὅπερ ὑπέβαλον εἰς τὴν Γερουσίαν· ὅλοι ἀναγνωρίζομεν τὸ κενὸν, καὶ ὅτι πρέπει νὰ συμπληρωθῇ διὰ μερικῶν ἄρθρων· ἐπ' αὐτοῦ ἕτερον Γερουσιαστὴς τινὲς διαφόρους τροπολογίας, ἐνῷ ἐνταῦθα δὲν πρόκειται εἰμὴ πῶς νὰ σχηματισθῶσιν αἱ δύω ἐπιτροπαὶ καὶ τίποτε περισσότερον, αἱ ὁποῖαι, κατὰ τὸν Κ. Μαγγίναν, εἶναι μηδὲν καὶ πρέπει αἱ ἐπὶ τῶν παραπόνων ἐντάσεις νὰ παραπέμπωνται εἰς τὸ πρωτοδικεῖον· τὸ μόνον ὅθεν ὅπερ θέλει νὰ διορθώσῃ τὸ προκείμενον νομοσχέδιον εἶναι ὁ σχηματισμὸς τῶν ἐπιτροπῶν, καθόσον διὰ τῆς περαιτέρω πράξεως ὁρίζει καὶ ἰσχύει ὁ καθολικὸς νόμος. Δὲν πρέπει ὅθεν διὰ μὲν τὴν σχηματισμὸν τῶν

ἐπιτροπῶν νὰ ἀναμιγνώωμεν τὸ δικαστήριον, διὰ δὲ τὴν ἐκδίκασιν τῶν παραπόνων εἰς τὰς ἐκλογὰς νὰ ἀναμιγνώωμεν τὸν Νομάρχην, διότι καταντῶμεν εἰς τὸ ἄτοπον νὰ ἀναμιγνώωμεν τὰ δικαστήρια εἰς τὸ μηδέν· καὶ παρακαλῶ τοὺς ΚΚ. Γερουσιαστὰς ν' ἀποσύρωσι τὴν ὁποίαν ἑπέρεον τροπολογίαν.

Ὁ Κ. ὑπουργὸς ἀντικρούων τὴν προκειμένην εἰς συζήτησιν τροπολογίαν, εἶπεν ἕτερος, μακρὸν ἀπέτεινε λόγον ἐπὶ τῆς πρώτης αὐτῆς διατάξεως, διϊσχυριζόμενος, ὅτι ὁ δήμαρχος δὲν εἶναι ἀρμόδιος νὰ συντάττῃ τὸν κατάλογον τῶν χρηματισάντων συμβούλων, ὡς μὴ παρέχων τὰς ἐγγυήσεις, τὰς ὁποίας παρέχει ὁ ἔπαρχος, εἰς τὸν ὁποῖον ἀναθέττει τὴν σύνταξιν τῶν καταλόγων τούτων τὸ Νομοσχέδιον, διὰ τὴν ὁποίαν ἔχει ἄμεσον εὐθύνην ὁ δήμαρχος. εἶπε, δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ γνωρίζῃ τοὺς χρηματίσαντας συμβούλους, οὐδ' ἔχει τὰ μέσα πρὸς ἀνεύρεσιν αὐτῶν, τὰ ὁποῖα ἔχει ὁ ἔπαρχος, τοὺς δημαιρεσιακοὺς δηλονότι καταλόγους, καὶ τὰ πρωτόκολλα τῶν δημαιρεσιῶν, διότι εἰς πολλὰς δημαρχίας, ὁποῖαι εἶναι αἱ τῶν μικρῶν χωρίων, δὲν ὑπάρχουν μήτε ἀρχεῖα μήτε πρωτόκολλα, ἐκ τῶν ὁποίων δύναται νὰ ἐξαχθῇ τίνες ὑπῆρξαν κατὰ καιροὺς σύμβουλοι.

Ἐὰν ὁ Κ. ὑπουργὸς ἤθελε λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὸ ἄρθρον 65, τοῦ περὶ δήμων νόμου, τὸ ἄρθρον 3 τοῦ ἀπὸ . . 1834 Διατάγματος καὶ τὸ ἄρθρον 2 τῶν ὁδηγιῶν, τὰ ὁποῖα ἀναθέτουν εἰς τὸν δήμαρχον τὴν σύνταξιν τῶν καταλόγων, ἐὰν ἤθελε παρατηρήσῃ ὅτι ἐν γένει ἔργον τῶν δημάρχων εἶναι κατὰ τὴν νομοθεσίαν μας τὸ νὰ συντάττωσι τοὺς καταλόγους τῶν ὁρκωτῶν, τῶν ἐμποροδικῶν, τῶν ἐπαρχιακῶν συμβούλων κ. λ. π. δὲν ἤθελεν ἐπιμένει βεβαίως εἰς γνώμην ἀντιβαίνουσαν εἰς τὸν νόμον αὐτόν.

Δὲν θέλω ἀπαντήσει εἰς τὰς ἄλλας ἐνστάσεις, τὰς ὁποίας ὁ Κ. ὑπουργὸς ἑπέρεσι, διότι θεωρῶ αὐτὰς ὡς ἐπουσιώδεις, περιορίζομαι μόνον εἰς δύω, τὰς ὁποίας ὁ ἴδιος ἐπρότεινεν ὡς ἰσχυροτέρας καὶ ἀκατακαχήτους· ἡ Α'. εἶναι, ὅτι ἡ προκειμένη τροπολογία ἀπαιτεῖ προθεσμίαν 48 περίπου ἡμερῶν πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν ἐν αὐτῇ διατάξεων, ἐναντίον τοῦ ἄρθρου 59 τοῦ περὶ δήμων νόμου, τὸ ὁποῖον ὁρίζει προθεσμίαν τεσσάρων ἑβδομάδων, ἐντὸς τῶν ὁποίων πρέπει νὰ γίνῃ νέα ἐκλογή· συνεπέρανε δὲ ἐκ τούτου ὅτι προσβάλλεται τὸ δικαίωμα τοῦ διαλύειν τὰ δημοτικὰ συμβούλια. Ἡ δὲ Β'. εἶναι, ὅτι ἡ ἐκδίκασις τῶν ἐπὶ τοῦ καταλόγου ἐνστάσεων παρὰ τοῦ πρωτοδικείου ἀντιβαίνει εἰς τὸ γ'. ψήφισμα τῆς ἐν Ἀθήναις Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, τὸ ὁποῖον ἀναθέτει εἰς τὰς διοικητικὰς ἀρχὰς τὴν ἐκδίκασιν

τῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ 1. τοῦ αὐτοῦ ψηφίσματος ὑποθέσεων, ἄχρις οὗ ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία κανονίσῃ διὰ νόμου τὴν διαδικασίαν

Ἀρχόμενος ἀπὸ τῆς πρώτης ἐνστάσεως παρατηρῶ εἰς τὸν Κ. ὑπουργὸν ὅτι παρεννόησεν ἢ παρεξήγησε τὸ ἄρθρον 59, τὸ ὁποῖον δὲν ἀπαιτεῖ νὰ τελειώσῃ ἡ ἐκλογὴ εἰς τέσσαρας ἑβδομάδας, ἀλλὰ νὰ ἀρχίσῃ ἐντὸς αὐτῶν. Ἐὰν ὑπελογίζετο ἀκριβέστερον ὁ Κ. ὑπουργὸς τὰς προθεσμίας τὰς ὁποίας ὁ περὶ δήμων νόμος τάττει, ἤτοι τὴν ἐπὶ 15 ἡμέρας προκήρυξιν τῶν δημαιρεσιῶν πρὸ τῆς ἐνάρξεως αὐτῶν, τὴν ἐπὶ 8 ἡμέρας ἔκθεσιν τῶν πρωτοκόλλων, τὸν ἀπαιτούμενον καιρὸν διὰ τὴν ἐκδίκασιν τῶν παραπόνων παρατεινομένην ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας, τὴν ἀποστολὴν τῶν καταλόγων καὶ ἀποφάσεων εἰς τὸν ἔπαρχον, ὅστις ὀφείλει νὰ ἐξετάσῃ, ἂν ἡ ἐκλογὴ ἔγεινε κατὰ τοὺς νομίμους τύπους, ἂν οἱ ἐκλεχθέντες εἶχον τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγεσθαι, καὶ ἂν ἦναι παραδεκταὶ αἱ προβαλλόμεναι αἰτιολογίαι τῶν ἐπιθυμούντων νὰ παραιτηθῶσι, καὶ κατόπιν τούτων τὴν ἀποστολὴν ὅλων τῶν σχετικῶν ἐγγράφων εἰς τὸν Νομάρχην, ὅστις διὰ νὰ ἐπικυρώσῃ ἢ ἀκυρώσῃ τὴν ἐκλογὴν πρέπει νὰ δικάσῃ κατ' ἔφεσιν ἐπὶ τῶν ἀποφάσεων τοῦ δημάρχου, ἐὰν ἐπρόσθετε τὸν ἀπαιτούμενον καιρὸν πρὸς διαβίβασιν καὶ ἀποστολὴν τῶν ἐγγράφων τούτων, ἤθελεν εὕρει ὅτι ἀπαιτοῦνται πολὺ περισσότεραι τῶν 48 ἡμερῶν πρὸς κατάρτισιν τῶν ἐκλογῶν, καὶ τοῦτο γνωρίζομεν ἐκ τῆς πείρας, ἥτις μᾶς ἔδειξεν ὅτι αἱ δημαιρεσιακαὶ ἐκλογαὶ καταρτίζονται μετὰ πολλοὺς μῆνας.

Ἀλλὰ καὶ παραδεχόμενοι τὴν ἑρμηνείαν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ, δὲν βλέπομεν πῶς προσβάλλεται τὸ ἄρθρον 59, καὶ τὸ καθιερούμενον διὰ τούτου Β. Διάταγμα. Γνωρίζετε, Κύριοι, ὅτι οἱ νόμοι δὲν ἐκτελοῦνται πάντοτε ἐντὸς τῆς προθεσμίας, τὴν ὁποίαν οἱ ἴδιοι ὁρίζουσιν· οἱ ἐτήσιοι φορολογικοὶ νόμοι πολλάκις ψηφίζονται μετὰ τὴν ἔκπνευσιν τῶν προθεσμιῶν, κατὰ τὰς ὁποίας πρέπει νὰ ἦναι ἐκτελεσμένοι· τοῦτο παρατηρεῖται καὶ εἰς πολλοὺς ἄλλους νόμους, κανεὶς μ' ὅλα ταῦτα δὲν δύναται νὰ εἴπῃ, ὅτι οἱ τοιοῦτοι νόμοι προσβάλλονται, ὡς ἐκ τούτου.

Ἀνάλογος μὲ τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου τούτου εἶναι καὶ ἡ τοῦ ἄρθρου 29 τοῦ περὶ ἐκλογῆς τῶν βουλευτῶν νόμου, τὸ ὁποῖον ῥητῶς διαλαμβάνει ἐν περιπτώσει ἀποβιώσεως, παραιτήσεως, ἢ ἀνικανότητος βουλευτοῦ, γίνεται νέα ἐκλογὴ περὶ ἀναπληρώσεως ἐντὸς δύο μηνῶν· καὶ ἐνταῦθα ὁ νόμος δὲν ἀπαιτεῖ νὰ ἦναι τετελεσμέναι αἱ ἐκλογαὶ ἐντὸς δύο μηνῶν, ἀλλὰ νὰ ἀρχίσωσιν εἰς τὸ διάστημα τοῦτο. Ἐὰν ὁ Κ. ὑπουργὸς

θεωρῇ παράβασιν νόμου τὴν ἐκπρόθεσμον αὐτοῦ ἐκτέλεσιν, ἕνεκα κωλυμάτων ἀναπορεύκτων, πῶς θέλει δικαιολογήσει τὴν ἐκ μέρους τῶν ὑπουργείων ἀναβολὴν τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἄρθρου 29 τοῦ περὶ ἐκλογῆς νόμου ὄχι πλέον τῶν δύο μηνῶν, ἀλλ' ἐπὶ ἔτη ὁλόκληρα; ἢ θεωρεῖ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἐκλογικοῦ νόμου ὀλιγώτερον οὐτιώδη παρὰ τὴν τοῦ δημοτικοῦ;

Ἔρχομαι ἤδη εἰς τὴν δευτέραν ἔνστασιν· τὸ ἄρθρον 101 τοῦ Συντάγματος ἀνέθεσεν εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια τὴν ἐκδίκασιν τῶν ὑπαγομένων εἰς τὰ διοικητικὰ δικαστήρια ὑποθέσεων· καὶ ἀπῄτησε νὰ γίνωσιν ἰδιαίτεροι νόμοι ἐντὸς τῆς πρώτης βουλευτικῆς περιόδου, κανονίζοντες τὴν διαδικασίαν· παρῆλθον ἤδη δύω περίοδοι, καὶ τοιούτους νόμους δὲν ἐπαρουσίασαν τὰ ὑπουργεῖα· πρέπει λοιπὸν νὰ μένωμεν εἰς τὰ ἴδια διὰ τὰς ἐλλείψεις τῶν ὑπουργῶν; πρέπει νὰ εἴμεθα ἀκόμη ὑπὸ τὸ κράτος μιᾶς ἀρχῆς, τῆς ὁποίας τὸ σφαλερὸν ἀναγνωρίσθη ἀπὸ ὅλα τὰ συνταγματικὰ Κράτη, τὰ ὁποῖα σήμερον ἠσπάσθησαν τὴν ἀρχὴν, ὅτι πᾶσα ἀμφισβήτησις περὶ οἱουδήποτε δικαιώματος εἴτε ἰδιωτικοῦ, εἴτε δημοσίου ὑπάγεται εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια; Τὴν ἀρχὴν ταύτην ἔχει καὶ τὸ Σύνταγμα τοῦ Βελγίου, καὶ ταύτην καθιέρωσε εἰς τὸ ἡμέτερον Σύνταγμα καὶ ἡ Ἐθνικὴ Συνέλευσις.

Δυνάμεθα λοιπὸν σήμερον νομοθετοῦντες νὰ ὑπαγάγωμεν τὴν ἐκδίκασιν τῶν ἐπὶ τοῦ καταλόγου παραπόνων εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια, καὶ τοσούτῳ μᾶλλον καθ' ὅσον δὲν ἀπαιτεῖται ἰδιαιτέρα διαδικασία, διότι αὕτη διαγράφεται εἰς τὸ § β'. τῆς τροπολογίας· ἢ μήπως δὲν ἔπραξε τὸ αὐτὸ καὶ ἡ Βουλὴ τῶν ἀντιπροσώπων εἰς τὴν ψήφισιν τοῦ περὶ ὁδοποιΐας νομοσχεδίου, καθὼς ἔλαβον χθὲς τὴν τιμὴν νὰ παρατηρήσω εἰς τὸ Σ. Σῶμα; καὶ μ' ὅλα ταῦτα τὸ ὑπουργεῖον παρεδέχθη τὴν ἀρχὴν τοῦ νὰ παραπέμπωνται εἰς τὰ δικαστήρια αἱ ἀμφισβητήσεις περὶ τῶν ὠφελειῶν, ἃς ἀπολαύουσιν οἱ ἰδιοκτῆται οἱ ἔχοντες τὰ κτήματά των ἐπὶ τῆς δημοσίας ὁδοῦ.

Ἔρχομαι τελευταῖον εἰς ὅσα ὁ Κ. ὑπουργὸς περαίνων τὸν λόγον του ἐπρόσθεσε περὶ τῶν συνεπειῶν, τὰς ὁποίας ἔχει ἡ συνεχὴς μετακίνησις τῶν νόμων, φέρων εἰς παράδειγμα τὴν Μεγάλην Βρετανίαν, τῆς ὁποίας τὸ μεγαλεῖον, ὡς εἶπεν, ὀφείλεται εἰς τὸ διαρκὲς καὶ ἀμετακίνητον τῶν καθεστώτων νόμων.

Ἀσπάζομαι τὴν ἀρχὴν ταύτην καὶ εἶμαι σύμφωνος μὲ τὸν Κ. ὑπουργόν, ἀλλ' ἐρωτῶ τίνος ἔργον εἶναι ἡ παγίωσις καὶ διάρκεια τῶν ὑπαρχόντων νόμων; τίνος καθῆκον εἶναι νὰ προλαμβάνῃ τὰς μετακινήσεις αὐτῶν καὶ τὰς καινοτομίας; Ἡ Κυβέρνησις πρώτη, εἶπεν εἰς τῶν ἐπιστήμων δημοσιογράφων τῆς Γαλλίας, πρέπει νὰ δίδῃ τὸ παράδειγμα τοῦ πρὸς τοὺς καθεστῶτας νόμους σεβασμοῦ, σεβομένη πρώτη αὐτὴ τοὺς νόμους, καὶ ἐκπληροῦσα αὐτοὺς θρησκευτικῶς· ἄλλως αὐτὴ ἡ ἰδία θέλει εὑρεθῇ καταστρέφουσα τοὺς νόμους, προκαλοῦσα καινοτομίας, καὶ ὑποσκάπτουσα τὰ θεμέλια τῆς ἰδίας ὑπάρξεως, καὶ τῆς κοινωνίας.

Πῶς θέλετε ὁ πολίτης, Κύριοι ὑπουργοί, ν' ἀνέχηται καταπατουμένων καὶ παραβιαζομένων τῶν τιμαλφεστέρων παρ' αὐτῆς τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας δικαιωμάτων του; πῶς θέλετε νὰ μὴ καταφεύγῃ εἰς τὰ ἥπια καὶ εἰρηνικὰ μέσα τοῦ νὰ ἀσφαλίσῃ τὰ δικαώματά του, ἐπικαλούμενος νόμον συμπληροῦντα τὴν ἔλλειψιν ὑπάρχοντος, ἢ διορθοῦντα τὰς διατάξεις αὐτοῦ, ὅσαι γίνονται ὅπλα εἰς τὰς χεῖρας τῶν ὑπηρετῶν τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας; Εἰς τοιαύτην περίστασιν λέγω διατεινόμενος, ὅτι ἡ διόρθωσις ἢ ἡ συμπλήρωσις ὑπάρχοντος νόμου, εἶναι ἀναγκαία, καὶ εἶναι σωτηριώδης εἰς τὴν κοινωνίαν, καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Κυβέρνησιν.

Πρὸς τὰ ὅσα ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς συζητήσεως ἐλάλησα, ἐπέλεγεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης, ὀλίγα μοὶ μένουν νὰ ἐκθέσω, ὡς πρὸς τὸν πρῶτον νόμον τὸν ἐν τῇ Βουλῇ εἰσαχθέντα καὶ ἀπορρίφθεντα εἰς τὸν περίβολον τοῦτον Δρακόντειον, καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐξηγηθεῖσαν παραπομπὴν τινων τοῦ ἀμφισβητουμένου διοικητικοῦ ὑποθέσεων εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια.

Ὀλίγα θέλω εἰπεῖ περὶ τοῦ ἄρθρου 101 τοῦ Συντάγματος, καὶ λέγω ὅτι τὸ ἄρθρον αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ μένῃ μεμονωμένον, διότι ἐπῆλθε μετὰ ταῦτα τὸ ψήφισμα τὸ ὁποῖον ἐτροπολόγησεν αὐτό, ὁρίζον ῥητῶς ὅτι αἱ περὶ ἀγχαιρεσιῶν ὑποθέσεις παραπέμπονται εἰς τὰς διοικητικὰς Ἀρχάς. Καὶ ἐγὼ ἤθελον συμφωνήσει μέ τινα τῶν προλαλησάντων εἰπόντα ὅτι σήμερον κανονίζομεν τὴν παραπομπὴν τῶν ἀμφισβητουμένων διοικητικῶν ὑποθέσεων εἰς τὰ δικαστήρια, ὅταν προϋπάρχῃ μία τακτικὴ διαδικασία· ὁ δὲ λόγος δι' οὗ παρέπεμψα τὰς ὑποθέσεις αὐτὰς εἰς τὰς διοικητικὰς Ἀρχάς, εἶναι ἡ γοργότης καὶ ἡ ταχεῖα ἐκδίκασις αὐτῶν, διὰ νὰ μὴν ἀπαντῷ προσκόμματα ἡ Κυβέρνησις. Ἐὰν ἐπρόκειτο ἡ παραπομπὴ ὅλων τῶν περὶ ἀγχαιρεσιῶν ὑποθέσεων εἰς τὰ δικαστήρια, ἤθελον παραδεχθῆ καὶ ἐγὼ τὴν ἀρχὴν, ἐὰν ἦτο λόγος περὶ τῆς γενικῆς ἀρχῆς. Θεωρῶ λοιπὸν ἄτοπον τὴν παραπομπὴν μερικῶν ἐξαιρέσεων. Τὸ νομοσχέδιον παραπέμπον

εἰς τὸ δικαστήριον τὴν κλήρωσιν τῶν συμβούλων, παραπέμπει μίαν πρᾶξιν μηχανικὴν, καὶ οὐχὶ πρᾶξιν καθαρῶς διοικητικὴν διὰ νὰ ἀποφανθῇ τι ἐπ' αὐτῆς· τὸ δὲ ὑπουργεῖον παρεδέχθη αὐτὴν τὴν τροπολογίαν, διότι παρετήρησεν ὅτι αὕτη δὲν προσβάλλει τὸν νόμον. Τὸ νομοσχέδιον εἰς τὸ ἄρθρον 3 παραπέμπον εἰς τὸν εἰρηνοδίκην τὰς ἀρχαιρεσίας τῶν νεοσυστάτων δήμων, καθιεροῖ αὐτὸν ὡς δημαιρεσιάρχην, μὴ ἐνεργοῦντα δικαστικὰ καθήκοντα ἀλλὰ διοικητικὰ, καὶ διὰ τοῦτο τὸν ὑποβάλλει εἰς ὅλας τὰς ποινὰς αἵτινες ἐπιβάλλονται εἰς τοὺς διοικητικοὺς ὑπαλλήλους· ὁ εἰρηνοδίκης, εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην, μεταβάλλει τὴν ἰδιότητά του, ἐνῷ τὸ δικαστήριον δὲν μεταβάλλει ἰδιότητα, ἀλλὰ θέλει μεταχειρισθῇ τὰ ἴδια αὐτοῦ καθήκοντα. Ἐπειδὴ ὁ προλαλήσας Γερουσιαστὴς Κ. Χατσίσκος ἀπήντησε πολλὰ εὐστόχως εἰς τὴν ἰδέαν παραδεχομένην ὅτι, ἐνῷ πρόκειται ν' ἀναπληρωθῇ ἓν κενὸν, δὲν προσβάλλεταί τι ἐὰν τὰ Νομοθετικὰ Σώματα ἀναπληροῦντα αὐτὸ προνοήσωσι καὶ διὰ τὰ συναρῇ αὐτοῦ μέρη, διὰ τοῦτο θεωρῶ περιττὸν νὰ φέρω αὖθις τὸν λόγον κατὰ τῆς ἰδέας αὐτῆς.

Εἶπέ τις τῶν προαγορευσάντων ὅτι νόμος Δρακόντιος ὑπεβλήθη εἰς τὴν Βουλήν· εἰς τοῦτον παρατηρῶ ὅτι τὸ ὑπουργεῖον ὅπερ εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ὑποβάλλῃ αὐτὸν, ἠδύνατο νὰ μὴ τὸν ὑποβάλλῃ, καὶ τότε ἔμεινεν ὁ ὑπάρχων πρωτότυπος νόμος τῶν τοῦ Δρακόντιος, τὸν ὁποῖον ἤθελεν εὕρει ἓν διάδοχον ἄλλο ὑπουργεῖον διὰ νὰ τὸν καταχρασθῇ. Τὸ ὑπουργεῖον θέλον ν' ἀφαιρέσῃ ἀπὸ τὰς χεῖράς του ἕνα νόμον, διὰ ν' ἀναπληρώσῃ αὐτὸν φέρει νόμον Δρακόντιον; Ἔρχομαι εἰς τὴν οὐσίαν αὐτοῦ τοῦ νόμου· ὁ νόμος αὐτὸς περιεῖχε τὸ σύστημα τῶν μᾶλλον φορολογουμένων, οἱ ὁποῖοι εἶναι ἀπόρροια τοῦ ὑπάρχοντος συστήματος. Τὸ ὑπουργεῖον θέλον νὰ συναρμολογήσῃ τὸ νομοσχέδιον αὐτὸ μὲ τὸν νόμον, ἔφερε τὸν σχηματισμὸν τῶν ἐπιτροπῶν ἐξ αὐτῶν τῶν μᾶλλον φορολογουμένων· τῆς ἀρχῆς ταύτης εὐρούσης ἀντίστασιν εἰς τὴν Βουλὴν, σκεφθεῖσαν ὅτι καλήτερον εἶναι ν' ἀρεθῇ ἡ ἐκλογὴ μεταξὺ τῶν συμβούλων, τὸ ὑπουργεῖον παρεδέχθη αὐτὸ ὡς ὀρθόν· δὲν εἶναι ὅθεν ἀξιοκατάκριτον τὸ νομοσχέδιον διότι εἶχε μίαν ἀρχὴν, μίαν ἰδέαν.

Καὶ τὸ δεύτερον μέρος τοῦ 1. ἄρθρου τοῦ νομοσχεδίου, τὸ ὁποῖον ἀπέκλειε τοὺς αἰτίους τῆς διαλύσεως συμβούλους τῆς ἐκλογῆς, ἦτον καὶ εἶναι ἀπόρροια τοσούτων ἄλλων διατάξεων τοῦ ποινικοῦ καὶ τοῦ περὶ ἐπαρχιακῶν συμβουλίων νόμου, ἀποκλείοντος ῥητῶς τοὺς μὴ παρουσιαζομένους δὶς εἰς τὰς συνεδριάσεις.

Ἡ Βουλὴ ἐπεψήφισε μὲ πολλὴν ἐμβρίθειαν καὶ ἀξιοπρέπειαν τὸ νομοσχέδιον αὐτὸ, καὶ μεταξὺ τῶν Νομοθετικῶν Σωμάτων μὴ ὑπερτερούντων τὸ ἓν τοῦ ἄλλου δὲν δύναται νὰ ὑποτεθῇ ἀγανάκτησις.

Ἤκουσα τὸν Κ. ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης, ἀντέταξεν εἰς τῶν προαγορευσάντων, πεντάκις ἐπαναλαβόντα τὴν λέξιν Δρακόντιον· καὶ ἐξηγῶ ὅτι ὁ Δράκων ἦτον εἷς νομοθέτης, καὶ ἐπειδὴ οἱ νόμοι αὐτοῦ δὲν ἐσυμβιβάζοντο μὲ τὰ ἤθη τοῦ λαοῦ, διὰ τοῦτο ὠνομάζοντο Δρακόντιοι· διὰ τὸν αὐτὸν λόγον, καὶ τὸ ἐν τῇ Βουλῇ ὑποβληθὲν νομοσχέδιον, ἐπειδὴ ἀποκλεῖον τοὺς συμβούλους τῶν τιμαλφεστέρων δικαιωμάτων των, δὲν ἐσυμβιβάζετο μὲ τὴν ἐλευθέραν ἐκλογὴν, δύναται νὰ ὀνομασθῇ βεβαίως δρακόντιος νόμος, κατὰ τοσοῦτον μᾶλλον καθόσον ἡ Βουλὴ τροποποιήσασα καθ' ὁλοκληρίαν αὐτὸν, ἀντικατέστησε διατάξεις εἰς ἄκρον ἐναντίας τῶν προϋπαρχουσῶν, φυλάξασα ἐσωτερικὴν τὴν ἑαυτῆς ἀγανάκτησιν.

Ἔρχομαι τῆς ἀγορεύσεως, ἐπήνεγκεν ἄλλος, ἀφ' ὅπου ἔπαυσεν ὁ προλαλήσας· ὁ Κ. ὑπουργὸς μᾶς ἔφερεν ἐν τῷ μέσῳ μίαν ἐπίπληξιν, διότι ὠνομάσαμεν τὸν νόμον Δρακόντιον, καὶ ἀνεφέραμεν τὴν λέξιν ἀγανάκτησιν· ὁ νόμος ὁ ὁποῖος θέλει ν' ἀποκλείσῃ τοὺς δημότας τῶν τιμαλφεστέρων δικαιωμάτων δὲν δύναται νὰ ὀνομασθῇ ἄλλος πως εἰμὴ Δρακόντιος, διότι τιμωρεῖ τοὺς συμβούλους ἀποκλείων αὐτοὺς τῶν δημοτικῶν δικαιωμάτων. Εἶχε δίκαιον ὁ προλαλήσας νὰ ὀνομάσῃ τὸν νόμον αὐτὸν Δρακόντιον, καὶ ἐγὼ εἶχον δίκαιον νὰ εἰπῶ ὅτι ἡ Βουλὴ ἀπέῤῥιψεν αὐτὴν τὴν διάταξιν τοῦ νομοσχεδίου μὲ ἐσωτερικὴν ἀγανάκτησιν· ὡμίλησαν ἱκανὰ οἱ προλαλήσαντες περὶ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν ἀντικειμένου. Εἶναι ἀληθινὸν ὅτι τὸ μέτρον τῶν προθεσμιῶν εἶναι μακροσκελὲς ἀλλ' εἶναι ἀναγκαῖον· ὁ Κύριος ὑπουργὸς εἶπεν αὐτὰς ὅλαπτικὰς, καὶ καθ' ὃν τρόπον ἐλάλησε περὶ αὐτῶν ὅτι ὅθεν καταστρέφεται τὸ ἄρθρον 59 τοῦ νόμου, τότε ἠδύνατό τις νὰ φωνάξῃ « οὐαὶ οἱ διϋλίζοντες τὸν κώνωπα καὶ τὴν κάμηλον καταπίνοντες. » Ἔρχομαι εἰς τὸ περὶ εὐθύνης ζήτημα, καὶ λέγω ὅτι πρέπει νὰ ἔλθῃ ὁ νόμος αὐτὸς, καὶ ἰδίως ὁ περὶ εὐθύνης τῶν ὑπουργῶν, διότι ἐκ τῆς ἐλλείψεως αὐτοῦ, καὶ οἱ πλέον εὐσυνείδητοι Ἔπαρχοι ἢ Νομάρχαι τρέμουσιν ἀπέναντι τοῦ ἀνευθύνου, καὶ ἐνεργοῦσι καθ' ὑπαγόρευσιν ἐναντίον τῆς συνειδήσεώς των· ἐὰν ἡ Κυβέρνησις δὲν ἀρίνῃ εἰς τὴν φύσιν

των τὰς ἐκλογικὰς πράξεις, καὶ περιορίζῃ τὴν ἐλευθερίαν εἰς αὐτάς, ἐκεῖ αἱ ὑποθέσεις τῶν δημαιρεσιῶν δικάζονται ἀπὸ ἄλλας ἀρχάς, οὐχὶ τὰς διοικητικάς, καὶ καθὰ ὁ Κ. ὑπουργὸς εἶπε ὅτι ὃν τινα μὲ δώσετε ἄλλον ἐκτὸς τοῦ εἰρηνοδίκου τὸν δέχομαι, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον τὸν λέγομεν καὶ ἡμεῖς πάντα ἄλλον παρὰ τὸν Νομάρχην δεχόμεθα. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι κατὰ τοῦ καθεστῶτος νόμου ὑπάρχουσι πολλαὶ φωναί, ἀλλ' ὅταν δὲν ἔχωμεν ἄλλον περιοριζόμεθα εἰς τὸν ὑπάρχοντα.

Ἐὰν ἡ τροπολογία προσβάλλῃ τὸ τ'. ψήφισμα τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως, πρῶτος ἀποσύρομαι καὶ λέγω ὅτι πρέπει ν' ἀποσυρθῶμεν· ἀλλὰ τὸ ψήφισμα αὐτὸ παραπέμπει τὰς τοῦ ἀμφισβητουμένου διοικητικοῦ ὑποθέσεις εἰς τὰ δικαστήρια· ἂν ἡμεῖς ὀφείλομεν κατὰ ἕνα νὰ ἐκτελέσωμεν ὅσα ἡ Συνέλευσις μᾶς ἄφησε, τὸ ὑπουργεῖον ὀφείλει δεκάκις, καὶ ἐνῷ εὑρίσκει τὰ κενὰ ἅτινα ἐμποδίζουν τὴν πορείαν αὐτοῦ, διὰ ποῖον λόγον δὲν παρεισάγει τὰς συμπληρώσεις καὶ τῶν κενῶν ἐκείνων, ἅτινα ἐμποδίζουσι τὴν πορείαν τοῦ λαοῦ; Δὲν παραβιάζεται τὸ ψήφισμα διότι ἐρχόμεθα ἀρχίζοντες κατ' αὐτὸ, νὰ παραπέμπωμεν τὰς τοιαύτας ὑποθέσεις εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια· μόνη ἡ διαδικασία ἐλλείπει, τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ κανονίσωμεν καθόσον μάλιστα τὸ ψήφισμα αὐτὸ δὲν ἐννοεῖ ὅτι πρέπει νὰ προηγηθῇ ἡ διαδικασία ὅλων τῶν διοικητικοδικαστικῶν ὑποθέσεων, καὶ ἔπειτα νὰ παραπεμφθῶσιν αὗται εἰς τὰ δικαστήρια. Δὲν παρεκτρέπεται ἡ Γερουσία τῶν καθηκόντων της, ὡς εἶπεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης, καθόσον πρόκειται περὶ ἐξαιρετικῆς ὑποθέσεως τῆς διαλύσεως, ὅτε καὶ ἡ Γερουσία νομοθετεῖ ἐξαιρετικῶς, καθότι αἱ ἐγγυήσεις περὶ τῆς ἀκριβοῦς ἐνεργείας τῶν νόμων δὲν ὑπάρχουσι· καὶ διὰ νὰ προφυλαχθῇ ἡ κοινωνία ἀπὸ τοῦ δραστικοῦ τούτου ἐξαιρετικοῦ μέτρου, δικαιούμεθα νὰ νομοθετήσωμεν ὥστε νὰ δικάζωνται τὰ ἐκλογικὰ παραπονα εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν ἐξαιρετικῶς ἀπὸ τὰ δικαστήρια· ἡ παρατήρησις ὅτι πρέπει ν' ἀφήσωμεν αὐτὰ μακρὰν τῶν ῥαδιουργιῶν εἶναι ἐσφαλμένη, διότι ὅλα πρέπει νὰ ὑποφέρωσι τὸ βάρος αὐτό. Δικηγορεῖς τὸ ἱστορικὸν χθὲς τῆς συζητήσεως τοῦ προκειμένου νόμου δὲν εἶχον σκοπὸν νὰ κατηγορήσω τὸ ὑπουργεῖον τὸ ὁποῖον διϊσχυρίσθη ὅτι ἔχον τὴν μάχαιραν τὴν ἀπέσπασεν ἀπὸ τὰς χεῖράς του διὰ νὰ μὴ τὴν εὕρῃ ἐν ἄλλο διάδοχον καὶ τὴν καταχρασθῇ· κατὰ λάθος εἶπον χθὲς ὅτι θέλομεν νὰ δώσωμεν αὐτὴν εἰς τὸ ὑπουργεῖον· ἡ μάχαιρα αὕτη ὑπάρχει, ἀλλὰ ὑπάρχει κεκλεισμένη βαθέως εἴς τι κιβώτιον, καὶ χωρὶς τῆς

συμπράξεως ἡμῶν δὲν δύναται νὰ ἐξέλθῃ καὶ νὰ γενῇ χρῆσις αὐτῆς.

Ἡ ἐξακολούθησις τῆς συζητήσεως, ἐπέφερεν ἄλλος, ἐγέννησε διαφόρους συλλογισμοὺς καὶ ἰδέας τὰς ὁποίας θέλουν ν' ἀναπτύξουν τινὲς τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, καὶ ἐπειδὴ ἡ ὥρα παρῆλθε προτείνω ν' ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις ἐπὶ τὴν αὔριον.

Γενομένης δεκτῆς τῆς παρατηρήσεως ταύτης ὑπὸ τῆς Γερουσίας, ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν, ἀπαγγείλας ὡς ἀντικείμενον τῆς ἑπομένης τὴν ἐξακολούθησιν τῆς αὐτῆς συζητήσεως.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗΣ.

Οἱ Ἀντιπρόεδροι
Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ
Τ. ΜΑΥΤΙΝΑΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Α. Γρηγοριάδης.
Ι. Παξιμάδης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῇ 16 Μαρτίου 1851 Ἡμέρᾳ Παρασκευῆς.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν Κ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 38 μελῶν, ὁ Κ. Πρόεδρος κηρύττει τὴν ἔναρξιν τῆς τῆς Συνεδριάσεως.

Τὰ Πρακτικὰ τῆς προλαβούσης, ἀναγνωσθέντα, ἐπικυροῦνται, μηδεμιᾶς ἐνστάσεως γενομένης.

Ἀναγνωσθείσης ἀναφορᾶς τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Ἀνδρέου Χ. Ἀναργύρου ἐξαιτουμένου ἄδειαν ἀπουσίας πρὸς ἀνάκτησιν τῆς ὑγείας του παθούσης, ἡ Γερουσία παρεδέξατο νὰ τῷ χορηγηθῇ τεσσαρακονθήμερος τοιαύτη ἄδεια.

Ἀπαγγείλαντος μετὰ ταῦτα τοῦ Κ. Προέδρου, ὡς ἀντικείμενον τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως, τὴν ἐξακολούθησιν τῆς συζητήσεως τοῦ νομοσχεδίου περὶ συμπληρώσεως ἄρθρων τινῶν τοῦ περὶ δήμων νόμου, παρελθὼν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Α. Λόντος ἀπέτεινε πρὸς τὸν Κ. ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν τὴν ἑπομένην ἐρώτησιν.

Πρὶν ἡ ἀρχίσῃ ἡ συζήτησις τοῦ ἀντικειμένου τῆς ἡμερησίας διατάξεως, παρακαλῶ, εἶπε, τὸν Κ. ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν

ν' ἀπαντήσῃ εἰς τὴν ἐρώτησίν μου, ἂν ἡ ἐφημερὶς ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἑβδομὰς εἶναι, ὡς κοινῶς πιστεύεται, ὑπουργική, καὶ ἂν ἐκδίδεται ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησίν του,

Ἐπὶ τῆς ἐρωτήσεως ταύτης, ἀπαντῶν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν, φρονῶ, εἶπεν, ὅτι ἡ τάξις καθ' ἣν πρόκειται νὰ ζητήσῃ εἰς Γερουσιαστὴς πληροφορίαν τινὰ ἀπὸ ἕνα Ὑπουργὸν εἶναι ἡ ἀκόλουθος. Γνωστοποιεῖ πρῶτον εἰς τὸ Σῶμα τῆς Γερουσίας τὴν ὁποίαν πρόκειται νὰ κάμῃ ἐρώτησιν, καὶ ἐὰν αὕτη συμφωνήσῃ ὅτι ἡ ἐρώτησις εἶναι σπουδαία ἢ ἐνδιαφέρει αὐτὴν, τότε ὁ Κ. Γερουσιαστὴς ἀποτείνεται πρὸς τὸν ἁρμόδιον ὑπουργὸν, ὀφείλοντα ν' ἀπαντήσῃ ἐὰν ἦναι εὔκολος ἡ ἀπάντησις.

Δὲν παραδέχομαι τὴν ἀρχὴν ταύτην, ἀντέλεξεν ὁ προλαλήσας, ὅτι ὁσάκις Γερουσιαστής τις θελήσῃ νὰ κάμῃ ἐρώτησίν τινα εἰς ἕνα ὑπουργὸν, πρέπει ν' ἀποφασίσῃ ὁλόκληρον τὸ Σῶμα τῆς Γερουσίας. Εἰς τὴν προκειμένην ἐρώτησίν μου συνεμορφώθην ἐντελῶς μὲ τὴν τάξιν ἥτις καθιερώθη μέχρι σήμερον εἰς τὸν περίβολον τοῦτον, τὴν ὁποίαν οὐδεὶς δύναται νὰ ὑπερβῇ.

Ἐάντις τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν ἢ Βουλευτῶν, ἐπέφερεν ἄλλος, θελήσῃ νὰ κάμῃ ἐρώτησίν τινα εἰς ἕνα ὑπουργὸν δύναται νὰ τὴν κάμῃ· καὶ ἐὰν ὁ ὑπουργὸς, πρὸς ὃν ἀποτείνεται ἡ ἐρώτησις, εἶναι ἕτοιμος ν' ἀπαντήσῃ εὐθὺς, ἐκθέτει τὴν ἀπάντησίν του, ἄλλως δὲ ζητεῖ τὴν ἀναβολὴν αὐτῆς εἰς ἄλλην ὡρισμένην ἡμέραν ἢ συνεδρίασιν. Λέγων δὲ ὅτι πρέπει πρῶτον ν' ἀποφασίσῃ τὸ Σῶμα, ὑποδεικνύει ὅτι θέλει ν' ἀποφύγῃ τὴν ἀπάντησιν.

Ἡ τάξις καθ' ἣν Γερουσιαστής τις ὀφείλει νὰ κάμῃ ἐρώτησίν τινα πρὸς ἕνα Ὑπουργὸν, εἶναι ἐκείνη τὴν ὁποίαν προεξέθεσα, ἀπήντησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν, καὶ ἡ τάξις αὕτη διατηρεῖται εἰς ὅλα τὰ Εὐρωπαϊκὰ Κράτη. Εἰς Γαλλίαν, ἐάν τις Γερουσιαστὴς ἢ Βουλευτὴς θελήσῃ ν' ἀποτείνῃ ἐρώτησίν τινα πρὸς ὑπουργὸν, ἀποτείνεται προηγουμένως εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ Σώματος τὸ ὁποῖον προσδιορίζει τὴν ἡμέραν καθ' ἣν πρόκειται νὰ γίνῃ ἥ τε ἐρώτησις καὶ ἡ ἀπάντησις τοῦ ὑπουργοῦ. Τὸ ἄρθρον 81 τοῦ Συντάγματος παραδεχόμενον τὴν τάξιν αὐτὴν, ὁρίζει ῥητῶς ὅτι ἡ Βουλὴ καὶ ἡ Γερουσία δύνανται ν' ἀπαιτήσωσι τὴν παρουσίαν τῶν ὑπουργῶν, καὶ κατ' αὐτὸ εἶμαι ἕτοιμος ν' ἀπαντήσω εἰς τὸν ἐρωτήσαντα Κ. Γερουσιαστὴν, ἐὰν τὸ σῶμα συμφωνήσῃ πρὸς τοῦτο.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 50 τοῦ Συντάγματος, ἐπέφερεν ἄλλος, οἱ ὑπουργοὶ ὀφείλουν νὰ δίδουν πληροφορίας πάντοτε ὁσάκις ζητηθῶσιν. Εἰς τὰς Εὐρωπαϊκὰς ἐφημερίδας βλέπομεν ὅτι εἰς ὅλας

τὰς βουλὰς τῆς Εὐρώπης γίνονται συνεχῶς ἐπερωτήσεις πρὸς τοὺς ὑπουργοὺς ἀπὸ τοῦ βήματος ἐκ μέρους Γερουσιαστῶν ἢ Βουλευτῶν, οἱ δὲ ὑπουργοὶ ἀπαντῶσιν εἴτε εὐθὺς εἴτε εἰς ἄλλην συνεδρίασιν.

Ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν, ἐπέμενεν ἕτερος, θέλει νὰ παρεισάξῃ ἐντὸς τοῦ Σώματος τούτου μίαν ἀρχὴν ἀλεθείαν ἐνταῦθα καθιερώθη ἀπ' ἀρχῆς ἡ ἀρχὴ αὕτη τῶν ἐπερωτήσεων πρὸς τοὺς ΚΚ. ὑπουργοὺς ἐκ μέρους ἑνὸς ἑκάστου Γερουσιαστοῦ, ἥτις εἶναι σύμφωνος μὲ τὸν ὀρθὸν λόγον καὶ ἥτις ἐφαρμόζεται εἰς ὅλα τὰ Εὐρωπαϊκὰ Κράτη.

Δὲν γνωρίζει ἴσως τὴν καθιερωθεῖσαν ταύτην ἕξιν εἰς τὸ Σῶμα τῆς Γερουσίας ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν, ἐπέφερεν ἄλλος, ὅταν ἓν μέλος τῆς Γερουσίας ἀντικόψῃ τὸν αἰτήσαντα τὴν ἐρώτησιν Γερουσιαστὴν, καὶ προσκαλέσῃ αὐτὸν εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν, τότε δύναται ν' ἀναβληθῇ ἡ ἐρώτησις εἰς ἄλλην συνεδρίασιν· ὅταν δὲ οὐδεὶς τῶν μελῶν ἐμποδίζῃ τὸν αἰτοῦντα τὴν ἐρώτησιν, ὡς συμβαίνει εἰς τὴν προκειμένην περίστασιν, τότε ἡ συζητὴ λογίζεται συγκατάθεσις καὶ ὁ Κ. ὑπουργὸς δὲν δύναται ν' ἀρνηθῇ τὴν ἀπάντησιν, ἂν μὲν ἦναι εὔκολος, εὐθὺς, ἂν δὲ πρέπῃ νὰ ζητισθῇ ἐξ ἐγγράφου, ἢ νὰ λάβῃ πληροφορίας, εἰς ἄλλην συνεδρίασιν.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ταῦτα ἀπαντῶν εἰς τὴν ἐρώτησιν τοῦ πρώτου λαλήσαντος Γερουσιαστοῦ Κ. Α. Λόντου ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν, καὶ ἄλλοτε, εἶπεν, ἐγένετο λόγος εἰς τὸν περίβολον τοῦτον περὶ τῶν τοιούτων ἐφημερίδων, καὶ ἀποφασίσθη, καθὰ καὶ σήμερον ὑπάρχει, ὅτι μία εἶναι ἡ ὑπουργικὴ ἐφημερὶς, ἡ τῆς Κυβερνήσεως, εἰς τὴν ὁποίαν καταχωροῦνται ὅλαι αἱ κυβερνητικαὶ πράξεις· ἀλλὰ μεταξὺ τῶν λοιπῶν ἐφημερίδων τοῦ Κράτους ὑπάρχουσί τινες αἱ ὁποῖαι, ὡς συμμεριζόμεναι τὰς ἀρχὰς τοῦ ὑπουργείου, καλοῦνται ὑπουργικαί· αὗται, εἴτε ἐκ συμπαθειῶν, τὰς ὁποίας ἔχουσιν οἱ συντάκται αὐτῶν εἰς τὸν ἕνα ἢ εἰς τὸν ἄλλον ὑπουργὸν, εἴτε ἐκ τοῦ ὅτι παραδέχονται τὴν ὁδὸν ἣν βαδίζει τὸ ὑπουργεῖον καὶ θέλουσι τὴν ὑποστήριξίν του, ἐπιδοκιμάζουσι πάντοτε τὰς πράξεις αὐτοῦ καὶ τὰς δημοσιεύουσιν ἐπαινοῦσαι αὐτὰς, ἀπέναντι ἄλλων ἐφημερίδων, αἵτινες ἀπὸ πνεῦμα ἄλλο κινούμεναι τὰς ψέγουσι. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον λαμβάνουσι παρὰ τοῦ ὑπουργείου οἵας ἔχουσι χρείαν πληροφορίας, τότε μόνον, ὅταν τὸ συμφέρον τῆς ὑπηρεσίας δὲν προσβάλληται.

Ἐπιφυλαττόμενος νὰ κάμω χρῆσιν τῆς ἀπαντήσεως ταύτης τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν, εἶπεν ὁ προλαλήσας Γερουσιαστὴς Κ. Λόντος, ὅταν παρουσιασθῇ ἡ ἀρμοδία περίπτωσις καὶ ὁ ἀρμόδιος καιρός, διὰ νὰ μὴν ἀπασχολήσω ἤδη τὸ Σῶμα, ἔρχομαι ἤδη εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν. Εἰς πᾶν ὅ,τι διεφωνήσαμεν χθὲς ἐγὼ τε καὶ ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρυσόγελος διὰ τῆς προταθείσης τροπολογίας μας ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου, μὲ τὴν ἐπιτροπὴν τῆς Γερουσίας, εὑρέθημεν σήμερον σύμφωνοι, καὶ συντάξαντες νέαν τροπολογίαν σύμφωνον μὲ τὰς γνώμας ὅλων τῶν μελῶν, παραδίδομεν αὐτὴν εἰς τὸ Γραφεῖον, ἀποσύροντες τὴν ἀνωτέρω ῥηθεῖσαν.

Ἐνταῦθα λόγου πολλοῦ γενομένου μεταξὺ τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν καὶ τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς περὶ τῆς ἐκκαθαρίσεως καὶ τῆς ἀκριβείας τῶν ἐν τῇ τροπολογίᾳ ταύτῃ ἀναφερομένων· παρεδέχθη ἐπὶ τέλους ἡ ἀνάγνωσις αὐτῆς, ἔχουσα ὡς ἕπεται.

Διαλυομένου, δυνάμει τοῦ ἄρθρου 59 τοῦ περὶ δήμων νόμου δημοτικοῦ τινος συμβουλίου, καὶ ἐνεργουμένης νέας ἐκλογῆς, ὁ ἀρμόδιος δήμαρχος, καὶ ἐν ἐλλείψει τούτου ὁ ἀναπληρωτής αὐτοῦ, συντάττει κατάλογον ὅλων τῶν χρηματισάντων ἀπ' ἀρχῆς τῆς συστάσεως τῶν δήμων δημοτικῶν συμβουλίων, συμπεριλαμβανομένων τῶν μελῶν καὶ αὐτοῦ τοῦ διαλυομένου συμβουλίου.

Ὁ κατάλογος οὗτος ἐκτίθεται διὰ τοιχοκολλήσεως εἰς τὸ δημοτικὸν κατάστημα καὶ τὰ παρεδρεῖα τῆς περιφερείας τοῦ δήμου ἐπὶ ὀκτὼ κατὰ συνέχειαν ἡμέρας, ἐντὸς τῶν ὁποίων δύναται πᾶς δημότης ἔχων τὸ δικαίωμα τοῦ ψηφοφορεῖν νὰ κάμῃ τὰς ἐνστάσεις του διὰ παράλειψιν ἢ προσθήκην ἐχόντων δικαίωμα, ἢ μή. Ὁ δὲ δήμαρχος κάμνων τὰς ἀπαιτουμένας διορθώσεις πέμπει τὴν δεκάτην ἡμέραν τὸν διωρθωμένον κατάλογον ὁμοῦ μὲ τὰς γενομένας ἐνστάσεις εἰς τὸν ἀρμόδιον ἔπαρχον.

Ὁ ἔπαρχος, ἅμα λαβὼν τὸν κατάλογον μὲ τὰς ἐνστάσεις, παραλαμβάνει τὸν πρόεδρον τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου τῆς πρωτευούσης τῆς ἐπαρχίας, καὶ τὸν εἰρηνοδίκην αὐτῆς, οἵτινες ἀποφασίζουσιν ἀνεκκλήτως ἐπὶ τῶν ὑπαρχουσῶν ἐνστάσεων ἐντὸς πέντε ἡμερῶν· καὶ ἂν διελύθη τὸ δημοτικὸν συμβούλιον τῆς πρωτευούσης, παραλαμβάνει πρὸς τοῦτο τὸν πρόεδρον τοῦ πλησιεστέρου δημοτικοῦ συμβουλίου, ἂν δὲ ἦναι πολλοὶ εἰρηνοδίκαι, τὸν ἀρχαιότερον. Ἐν περιπτώσει δὲ καθ' ἣν δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν ἐπαρχίαν ἕτερος δῆμος, παραλαμβάνει τὸν

κατὰ τὴν τελευταίαν σύνοδον ὑπάρξαντα πρόεδρον τοῦ ἐπαρχιακοῦ συμβουλίου, καὶ ἐν ἐλλείψει τούτου τὸν ἀντιπρόεδρον.

Ὁ ἔπαρχος διορθώνει τὸν κατάλογον συμφώνως μὲ τὰς ἀποφάσεις καὶ πέμπει αὐτὸν ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν εἰς τὸν πρόεδρον τοῦ ἀρμοδίου δικαστηρίου τῶν πρωτοδικῶν, ὅστις ἐξάγει διὰ κλήρου ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει διπλάσιον ἀριθμὸν τῶν μελῶν τῶν κατὰ τὰ ἄρθρα 66 καὶ 67 τοῦ περὶ δήμων νόμου ἐπιτροπῶν.

Περὶ τῆς κληρώσεως ταύτης συντάσσεται ἔκθεσις ὑπογραφομένη παρ' ὅλων τῶν μελῶν τοῦ δικαστηρίου, καὶ ἀποστέλλεται ἀντίγραφον αὐτῆς ἐπικυρωμένον εἰς τὸν ἀρμόδιον ἔπαρχον διὰ νὰ ἐνεργηθῶσι τὰ περαιτέρω· καὶ τὰ μὲν πρῶτα ἐξαχθέντα τρία μέλη σχηματίζουν τὴν κατὰ τὸ ἄρθρον 66 τοῦ περὶ δήμων νόμου ἐπιτροπὴν, τὰ δὲ κατὰ σειρὰν τρία ἄλλα τὰ ἀναπληρωτικὰ μέλη αὐτῆς. Τὰ δὲ ἑπομένως ἐξαχθέντα μέλη σχηματίζουσι τὴν κατὰ τὸ ἄρθρον 67 τοῦ περὶ δήμων νόμου ἐπιτροπὴν, καὶ τὰ ὑπόλοιπα τὰ ἀναπληρωτικὰ μέλη αὐτῆς.

Μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν, λαβὼν τὸν λόγον ἔξέθεσεν· ἐπειδὴ ἡ ἐν τῇ χθεσινῇ συνεδριάσει συζητηθεῖσα τροπολογία τῶν Γερουσιαστῶν ΚΚ. Λόντου καὶ Χρυσογέλου συνεχωνεύθη μετ' ἐκείνης τῆς ἐπιτροπῆς εἰς τὴν παρουσιασθεῖσαν ἤδη νέαν, καὶ ἀπαιτεῖται νὰ δοθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον ὁ ἀρμόδιος ὁλικὸς καιρὸς διὰ νὰ λάβῃ ὑπὸ σκέψιν τὰς ἐν αὐτῇ ἀναφερομένας τροποποιήσεις, διὰ τὸν λόγον τοῦτον προτείνω τὴν ἀναβολὴν τῆς συνεδριάσεως ἐπὶ τὴν αὔριον.

Ἑπομένως, μὴ γενομένης ἄλλης τινὸς παρατηρήσεως, ἡ Γερουσία παρεδέξατο τὴν ζητηθεῖσαν ἀναβολὴν, ὁ δὲ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν, ἀπαγγείλας ὡς ἀντικείμενον τῆς ἑπομένης τὴν προκειμένην συζήτησιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΔΕΛΙΓΙΑΝΝΗΣ.

Οἱ Ἀντιπρόεδροι
Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΛΗΣ.
Τ. ΜΑΓΓΙΝΑΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Αθ. Γρηγοριάδης.
Ι. Παξιμάδης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῇ 17 Μαρτίου 1851, ἡμέρᾳ Σαββάτῳ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 40 μελῶν, ὁ Κ. Πρόεδρος κηρύττει τὴν ἔναρξιν τῆς Συνεδριάσεως.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα, ἐπικυροῦνται, μηδεμιᾶς ἐνστάσεως γενομένης.

Ἀναγνωσθείσης ἀναφορᾶς τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Δ. Πλαπούτα, ἐξαιτουμένου τριακονθήμερον παράτασιν ἀδείας, ἡ Γερουσία ἐνέκρινε τὴν αἴτησίν του.

Ἀπαγγείλαντος μετὰ ταῦτα τοῦ Κ. Προέδρου, ὡς ἀντικείμενον τῆς ἡμερησίας διατάξεως, τὴν ἐξακολούθησιν τῆς συζητήσεως ἐπὶ τῆς τροπολογίας τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ νομοσχεδίου περὶ συμπληρώσεως ἄρθρων τινῶν τοῦ περὶ δήμων νόμου, ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης λαβὼν τὸν λόγον ἐξέθεκε τ' ἀκόλουθα. Ἡ προχθεσινὴ συζήτησις περιεστράφη εἰς μίαν τροπολογίαν, τὴν ὁποίαν ἀρχικῶς ἐπαρουσίασεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Λόντος, καὶ τὴν ὁποίαν ἐπυγχώνευσεν ὕστερον εἰς ἐκείνην τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Χρυσαγέλου. Ἐπ' αὐτῆς καὶ μόνης περιεστράφη ὅλη αὕτη ἡ συζήτησις, καὶ δὲν ἔμεινεν ἄλλο τι εἰμὴ ἡ ψηφοφορία ἡ παρέχουσα τὸ ἀποτέλεσμα· χθὲς ἐπαρουσιάσθη ἑτέρα τροπολογία, ἡ τῆς ἐπιτροπῆς, φέρουσα συγκεχωνευμένας τὰς ἰδέας ὅλων, καὶ σήμερον ἄρχεται ἡ ἐπ' αὐτῆς συζήτησις. Ἐξ ὑπαρχῆς τὸ ὑπουργεῖον δὲν εἶχε πρόθεσιν ν' ἀντιλέξῃ τι εἰς τὰς παρατηρήσεις τῆς ἐπιτροπῆς· ἐθεώρησε μάλιστα ὅτι εἰς τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον, ὑπῆρχε μία ἔλλειψις ἡ τῆς ἀνακρίσεως τοῦ καταλόγου, ἔλλειψις ῥιζικὴ, δίδουσα τὰς ἐγγυήσεις τῆς τακτικῆς ἐκπληρώσεως τοῦ πνεύματος τοῦ νόμου, καὶ ἔλλειψις λίαν οὐσιώδης διὰ νὰ ὑπάρχῃ ἡ βεβαίωσις τῆς ἐν τῷ καταλόγῳ ὑπάρξεως ὅλων τῶν χρηματισάντων συμβούλων. Τὴν ἔλλειψιν ταύτην προτιθέμενον ν' ἀναπληρώσῃ ἀναγκαίως, εἶχε τὸν σκοπὸν νὰ ὑποβάλῃ τὰς ἀναγκαίας παρατηρήσεις, διορθούσας καὶ αὐτὴν τὴν τροπολογίαν τῆς ἐπιτροπῆς· ἐξ αὐτῆς τῆς ἀρχῆς ὁρμώμενον τὸ ὑπουργεῖον ἔλαβεν εἰς σκέψιν τὴν τροπολογίαν ταύτην καὶ εὗρεν εἰς αὐτὴν μίαν οὐσιώδη ἔλλειψιν καὶ ἓν περιττὸν ἄσκοπον καὶ ἄσκοπον πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ πνεύματος καὶ τοῦ γράμματος αὐτῆς. Ἐν αὐτῇ ἀναφέρεται ὅτι ὁ δήμαρχος ἐκθέτει τὸν κατάλογον, κάμνει τὰς ἀπαιτουμένας διορθώσεις, καὶ πέμπει αὐτὸν διορθωμένον εἰς τὸν ἔπαρχον· ὅλη αὕτη ἡ

φράσις παρουσιάζει οὐ μόνον μίαν οὐσιώδη ἔλλειψιν, ἀλλὰ καὶ ἓν περιττὸν μὴ σπουδαῖον, ὡς προέφην· ἡ διατύπωσις αὕτη ἐλήφθη ἀπὸ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 66 τοῦ δημοτικοῦ νόμου διὰ τῶν ὁποίων καθιεροῦνται δύω βαθμοὶ δικαιοδοσίας εἰς τὴν ἐκδίκασιν τῶν ἐκλογικῶν παραπόνων, ὁ τοῦ δημάρχου δικάζοντος ἐφεσίμως, καὶ ἐκεῖνος τοῦ Νομάρχου δικάζοντος ἀνεκκλήτως· τὸ σύστημα τοῦτο εἶναι συνεπὲς μὲ τὰς ἀρχὰς τοῦ πολιτικοῦ δικαίου· ἀλλ' ἡ τροπολογία παριστᾷ εἰς τὴν διατύπωσίν της ταύτην ἓν κενὸν ἄσκοπον, διότι κατ' αὐτὴν, ὁ δήμαρχος δὲν κάμνει ἄλλο τι εἰμὴ διορθόνει τὸν κατάλογον καὶ τὸν στέλλει εἰς τὸ δικαστήριον τῆς ἐπιτροπῆς· τοῦτο μὴ ἔχον ἐφέσεις τί θέλει δικάσει; βεβαίως μηδέν· ὁ δὲ ἔπαρχος θέλει περιορισθῆ νὰ διευθύνῃ τὸν κατάλογον ὡς διωρθώθη ὑπὸ τοῦ δημάρχου, εἰς τὸν πρόεδρον τοῦ πρωτοδικείου διὰ τὰ περαιτέρω.

Τὸ ὑπουργεῖον ὅθεν ἀφῆκεν τὴν ἀρχὴν τῆς συμπληρώσεως τοῦ νόμου, ἐνόμισε καθῆκόν του νὰ μὴ ἀφήσῃ ἀπλήρωτον ἓν τοσοῦτον κενὸν, καὶ συνεπέστατα μὲ τὸ γράμμα τοῦ νόμου ἔκαμε μίαν ἰδιαιτέραν τροπολογίαν, δι' ἧς νομίζει ὅτι διορθοῦται τὸ κενὸν τοῦτο, καὶ κανονίζονται ἐντυχῶς εὐμεθοδεστέρον ἄλλαι τινὲς διατάξεις τῆς τροπολογίας τῆς ἐπιτροπῆς. Τὴν τροπολογίαν του ταύτην παραδίδει εἰς τὸ Προεδρεῖον διὰ ν' ἀναγνωσθῇ πρὸς γνῶσιν τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν αὐτῆς εἷς τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν λαβὼν τὸν λόγον εἶπεν· ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης διὰ τῆς ἀγορεύσεώς του ἐπικρίνων τὴν τροπολογίαν τῆς ἐπιτροπῆς ὡς ἐλλειπῆ, ὑπέπεσεν εἰς παρομοίαν ἔλλειψιν· παρέλειψε διὰ τῆς παρουσιασθείσης τροπολογίας του τὸν πρῶτον βαθμὸν τῆς δικαιοδοσίας τοῦ δημάρχου· ἡ τροπολογία τῆς ἐπιτροπῆς, κανονίζουσα τὴν διόρθωσιν τοῦ καταλόγου ἐκ μέρους τοῦ δημάρχου, ἐννοεῖ βεβαίως τὴν διόρθωσιν ἐκείνην ἥτις πηγάζει ἐκ προηγουμένων ἀποφάσεων αὐτοῦ, μετὰ τὰς ὁποίας ἔρχεται ἡ ἐνώπιον τῆς ἐπιτροπῆς δικαιοδοσία τοῦ δευτέρου βαθμοῦ.

Ἡ σύστασις τοῦ δικαστηρίου τῆς ἐπιτροπῆς, ἀντέλεξεν ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης, καταντᾷ, ὡς εἶπον, ἄσκοπος καὶ περιττὴ κατὰ τὰς βάσεις τῆς τροπολογίας τῆς ἐπιτροπῆς, καὶ δέον, διὰ νὰ συμπληρωθῇ ἡ ἔννοια αὐτῆς νὰ γενῇ ἡ ἀνήκουσα προσθήκη.

Κατὰ τὴν τροπολογίαν τοῦ ὑπουργείου, εἶπεν ἕτερος τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, ὁ δήμαρχος δημοσιεύει τὸν κατάλογον διὰ νὰ γίνωσιν αἱ ἀνήκουσαι ἐνστάσεις, καὶ παραπέμπει αὐτὰς ἐν

ὡρισμένη προθεσμία εἰς τὸ δικαστήριον τῆς ἐπιτροπῆς διὰ νὰ δικάσῃ καὶ ἐπιφέρῃ τὴν ἀπόφασίν της ὑπὸ ἕνα καὶ μόνον βαθμὸν δικαιοδοσίας. Φρονῶ ὅθεν ὅτι ἡ διὰ τῆς τροπολογίας ταύτης κανονιζομένη διατύπωσις ἔχει καλῶς, καὶ χρήζει διορθώσεως μόνον εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο τὸ ἀφορῶν τὴν κλήρωσιν τῶν προσώπων, ἔνθα πρέπει νὰ διευκρινηθῇ ποῖα ἐξ αὐτῶν θέλουν σχηματίσει τότε κύρια καὶ παραπληρωματικὰ μέλη τῆς πρώτης, καὶ ποῖα τὰ τῆς δευτέρας ἐπιτροπῆς.

Κατὰ τὴν τροπολογίαν τοῦ ὑπουργείου, εἶπεν ἕτερος, ὁ δήμαρχος εἰς τὴν περίστασιν ταύτην καθίσταται ἁπλῆ μηχανή, διότι μόνον χρέος ἔχει νὰ ἐκθέτῃ τὸν κατάλογον καὶ νὰ διευθύνῃ τὰ πρακτικὰ εἰς τὸ δικαστήριον τῆς ἐπιτροπῆς, διὰ νὰ δικάσῃ αὐτὸ ὑπὸ ἕνα βαθμὸν δικαιοδοσίας· κατὰ δὲ τὴν τροπολογίαν τῆς ἐπιτροπῆς ὁ δήμαρχος, ὅταν διὰ τῶν παρατηρήσεων τῶν πολιτῶν, ἀνακαλύψῃ λάθος τι παρεισρρύσαν εἰς τὸν κατάλογον, ὀφείλει νὰ τὸ διορθώνῃ. Ἡ τοιαύτη διατύπωσις φρονῶ ὅτι εἶναι ἀναγκαία· ἡ διαφορὰ δὲ τῆς ὑπουργικῆς ταύτης τροπολογίας ἀπὸ τὴν τῆς ἐπιτροπῆς συνίσταται εἰς τὸ ὅτι ἐκείνη μὲν παραδέχεται ἕνα βαθμόν, αὕτη δὲ δύο βαθμοὺς δικαιοδοσίας, διὰ τὴν ἐκδίκασιν τῶν κατὰ τοῦ καταλόγου ἐνστάσεων.

Ἐν ὀλίγοις θέλω ἀπαντήσει εἰς τὸν προλαλήσαντα Κ. Γερουσιαστὴν, ἀντέλεξεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης· εἶπον καὶ αὖθις λέγω ὅτι ὡς εἶναι συντεταγμένη ἡ τροπολογία τῆς ἐπιτροπῆς, εἶναι ἄσκοπος· διότι κατ' αὐτὴν ὁ δήμαρχος δικάζων τὰ παράπονα ἐπιδιορθώνει τὸν κατάλογον, καὶ οὕτω καταργεῖται περιττὴν τὴν σύστασιν τῆς ἐπιτροπῆς, μὴ δυναμένης νὰ δικάσῃ ἄνευ ἐρέσεων, αἵτινες δὲν ὑπάρχουν ἕνεκα τῆς μὴ ἐκθέσεως τῶν ἀποφάσεων· ἐὰν δὲ τὸ σῶμα νομίζῃ ἀναγκαίαν τὴν προτάθεσαν τῆς διατυπώσεως ταύτης, τὸ ὑπουργεῖον δὲν διστάζει νὰ τὴν παραδεχθῇ.

Κατὰ τὸ πνεῦμα τῆς τροπολογίας τῆς ἐπιτροπῆς, ἀντέταξεν ὁ προλαλήσας, ὅταν δοθῶσιν εἰς τὸ δικαστήριον τῆς ἐπιτροπῆς τὰ στοιχεῖα τῆς δίκης, τότε δύναται νὰ δικάσῃ ἐπ' αὐτῶν, καὶ δὲν καθίσταται περιττὴ ἡ σύστασις αὐτοῦ, ὡς εἶπεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης.

Διὰ ν' ἀπαρτισθῇ πλήρες τὸ σύστημα, ἐπέμενεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης, ἀπαιτεῖται νὰ γενῇ μία συμπλήρωσις, τὴν ὁποίαν, ἐὰν θελήσωμεν νὰ κάμωμεν, θέλομεν ὁδηγεῖσθαι εἰς μίαν ἐκτεταμένην διαδικασίαν, περὶ ἀντικειμένου λίαν ἐπουσιωδοῦς

εἰς τὰς τοιαύτας ἐξαιρετικὰς καὶ σπανίας μάλιστα περιπτώσεις, οἵας δὲν ἔχομεν ἐπὶ τῶν καθεκάστην ἐνεργουμένων ἐκλογῶν.

Διὰ τῆς προσθήκης μιᾶς μόνης λέξεως, ἐπέρεσεν ἄλλος, φρονῶ ὅτι δὲν ἀπομακρυνόμεθα ἀπὸ τὸν νόμον ὅστις ἀπαιτεῖ ν' ἀποφασίζῃ προηγουμένως ὁ δήμαρχος ἐπὶ τῶν ἐνστάσεων. Ἐὰν προσθέσωμεν μετὰ τὴν λέξιν « ἐνστάσεις » καὶ « τὰ πρακτικὰ τοῦ δημάρχου », συμπληροῦμεν ἐντελῶς τὴν ἔλλειψιν τοῦ νόμου. Ἐκτὸς δὲ τούτου προλαμβάνομεν τὰς ἐνδεχομένας νοθεύσεις τοῦ καταλόγου παρὰ τρίτου, αἱ ὁποῖαι δύνανται νὰ λάβωσι χώραν, ὅταν δὲν ὑπάρχωσι πρακτικὰ, ἐμφαίνοντα τὰς ἐπ' αὐτοῦ τροπολογίας ἐκ μέρους τοῦ Δημάρχου· μὴ ἐπιφερθείσης ἄλλης τινὸς παρατηρήσεως, ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης ἐπιδιορθωθεῖσα συμφώνως μὲ τὰς ἀνωτέρω ἐξηγήσεις καὶ ἀναπτύξεις, ἡ ἀνωτέρω τροπολογία.

Μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν ἡ Γερουσία, ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει τοῦ Κ. Προέδρου, παρεδέξατο αὐτὴν ἔχουσαν οὕτω.

Διαλαμβανόμενον, δυνάμει τοῦ ἄρθρου 59 τοῦ περὶ Δήμων Νόμου, Δημοτικοῦ τινος Συμβουλίου, καὶ ἐνεργουμένης νέας ἐκλογῆς, ὁ ἀρμόδιος δήμαρχος καὶ ἐν ἐλλείψει τούτου, ὁ ἀναπληρωτὴς αὐτοῦ, συντάσσει κατάλογον ὅλων τῶν χρηματισάντων ἀπ' ἀρχῆς τῆς συστάσεως τῶν δήμων δημοτικῶν συμβουλίων.

Ὁ κατάλογος οὗτος ἐκτίθεται διὰ τοιχοκολλήσεως εἴς τε τὸ δημοτικὸν Κατάστημα καὶ τὰ παρεδρεῖα τοῦ δήμου ἐπὶ δέκα ἡμέρας· τὴν δὲ ἑνδεκάτην διαβιβάζεται εἰς τὸν ἔπαρχον, μὲ τὰς ἀπαιτουμένας τῆς δημοσιεύσεώς του ἀποδείξεις, τὰς τυχὸν γενομένας κατ' αὐτοῦ ἐνστάσεις, καὶ τὰ περὶ τούτου συνταχθέντα πρακτικά· αἱ ἐνστάσεις γράφονται ἐπὶ ἀτέλου χάρτου.

Ὁ ἔπαρχος παραλαμβάνων τὸν εἰρηνοδίκην τῆς πρωτευούσης καὶ τὸν πρόεδρον τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου αὐτῆς, συγκροτεῖ ἐπιτροπὴν, ἥτις ἀποφασίζει ἐπὶ τῶν ἐνστάσεων ἀνακλήτως ἐντὸς πέντε ἡμερῶν.

Ἐν περιπτώσει διαλύσεως τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου τῆς πρωτευούσης, προσλαμβάνεται ὁ πρόεδρος τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου τοῦ πλησιεστέρου δήμου, καὶ ἂν ἡ ἐπαρχία ἔχει ἕνα καὶ μόνον δῆμον, προσλαμβάνεται ὁ κατὰ τὴν τελευταίαν σύνοδον πρόεδρος τοῦ ἐπαρχιακοῦ συμβουλίου, καὶ ἐν ἐλλείψει τούτου ὁ ἀντιπρόεδρος· ὅπου δὲ ὑπάρχουν δύο ἢ πλειότεροι εἰρηνοδίκαι προτιμᾶται ὁ ἀρχαιότερος.

Κατὰ τὰς ἀποφάσεις τῆς ἐπιτροπῆς διορθοῦται ὑπὸ τοῦ ἐπάρχου ὁ κατάλογος, καὶ πέμπεται ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν εἰς τὸν πρόεδρον τοῦ Δικαστηρίου τῶν πρωτοδικῶν, ὅστις ἐξάγει διὰ κλήρου ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει διπλάσιον ἀριθμὸν τῶν μελῶν τῶν κατὰ τὰ ἄρθρα 66 καὶ 67 τοῦ περὶ Δήμων Νόμου ἐπιτροπῶν, καὶ τὰ μὲν πρῶτα τῶν κληρωθέντων ὀνομάτων ἀποτελοῦσι τὰ κατὰ τὴν σειρὰν τῆς κληρώσεώς των κύρια καὶ τὰ ἀναπληρωτικὰ μέλη τῆς κατὰ τὸ ἄρθρον 66 τοῦ περὶ δήμων νόμου ἐπιτροπῆς, τὰ δὲ λοιπὰ τὴν κατὰ τὸ ἄρθρον 67, κατὰ τὴν αὐτὴν ὡς ἀνωτέρω τῆς κληρώσεως σειράν.

Περὶ τῆς κληρώσεως ταύτης συντάσσεται ἔκθεσις ὑπογραφομένη παρ' ὅλων τῶν μελῶν τοῦ δικαστηρίου, καὶ ἀποστέλλεται ἀντίγραφον αὐτῆς ἐπικυρωμένον εἰς τὸν ἀρμόδιον ἔπαρχον διὰ νὰ ἐνεργήσῃ τὰ περαιτέρω.

Ἀναγνωσθὲν ὕστερον τὸ ἄρθρον 2 τοῦ νομοσχεδίου ἐγένετο παραδεκτὸν, μηδεμιᾶς τροποποιήσεως ἐπενεχθείσης.

Ἀναγνωσθέντος ἔπειτα τοῦ ἄρθρ. 3, καὶ τῆς ἐπ' αὐτοῦ τροπολογίας τῆς ἐπιτροπῆς, ὁ Κ. ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης λαβὼν τὸν λόγον ἐξέθεσε τ' ἀκόλουθα. Τὸ ὑπουργεῖον νομίζει ἀναγκαῖον νὰ κάμῃ καὶ ἐπὶ τῆς προκειμένης τροπολογίας τὰς αὐτὰς παρατηρήσεις τὰς ὁποίας ἔκαμεν εἰς τὴν προχθεσινὴν συζήτησιν.

Ἡ Γερουσία ἐδέχθη τὴν ἀρχὴν ὅτι εἰς τὸ ἄρθρον 59 τοῦ περὶ δήμων νόμου ὑπῆρχεν ἐν χάσμα, καὶ ἔπρεπε ν' ἀναπληρωθῇ· τούτου συμπληρωθέντος, πᾶσα ἄλλη τροπολογία εἶναι ἐκτὸς τοῦ προκειμένου, καὶ ἀπαρτίζει πρότασιν ἀλλοτρίαν· ὅτι δὲ αὐτὴ ἡ τροπολογία εἶναι τοιαύτη φαίνεται ἐκ τῆς τροποποιήσεως ἣν φέρει ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 66 τοῦ περὶ δήμων νόμου, περὶ οὗ εἰς τὸ παρὸν νομοσχέδιον δὲν πρόκειται. Ὅταν ὑπάρχῃ ἐν σύστημα νόμου πλῆρες πληρέστατον, καὶ τὸ ὑπουργεῖον δὲν φέρῃ καμμίαν πρότασιν ἀναπληρώσεως μέρους αὐτοῦ, τότε δὲν εἶναι ἔργον τοῦ παρόντος καιροῦ νὰ ἔλθῃ ἄλλος τις εἰς συμπλήρωσιν τοῦ μέρους τούτου. Τὸ ὑπουργεῖον σέβεται τὰς ἰδέας τινῶν τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν πρεσβευόντων ὅτι πρέπει ν' ἀναπληρωθῇ καὶ τὸ μέρος τοῦτο τοῦ ἄρθρου 66 τοῦ νόμου, ἀλλὰ παρατηρεῖ εἰς αὐτοὺς ὅτι ὁ τρόπος τῆς ἀναπληρώσεως δὲν εἶναι ὁ παρών· ὅταν εἷς Γερουσιαστὴς φρονῇ ὅτι χρήζει διορθώσεως τὸ ἄρθρον 66 τοῦ νόμου, ὅταν ἕτερος νομίζῃ διορθωτέον τὸ ἄρθρον 67 τοῦ ἰδίου, καὶ ὅταν ἄλλος νομίζῃ ἄξιον διορθώσεως τὸ μέρος τὸ προγραμματευόμενον περὶ τῶν μάλλον φροντιζο-

γουμένων, τότε ὅλαι αὗται αἱ παρουσιαζόμεναι τροποποιήσεις, ἀντὶ νὰ βελτιώσωσι, καταστρέφουσι τὸν νόμον.

Διὰ τῆς προκειμένης τροπολογίας τῆς ἐπιτροπῆς οὐδεμία μεταβολὴ ἐπέρχεται, ἀντέλεξεν εἰς τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, εἰς τὸ ἄρθρον 66 τοῦ περὶ δήμων νόμου, καθόσον τὸ μέρος τοῦτο μένει ἀκέραιον καὶ ἀνέπαφον ἰσχύον διὰ τὰς γενικὰς ἐκλογάς· ἡ δὲ γνώμη τῆς ἐπιτροπῆς ἀφορᾷ ἐξαιρετικὴν περίπτωσιν τῆς διαλύσεως δημοτικοῦ συμβουλίου, ὅλως χωριστὴν ἀπὸ τὰς γενικὰς ἀρχὰς τοῦ δημοτικοῦ νόμου.

Ἂν καὶ ἐγένετο τοσοῦτος λόγος περὶ τοῦ σχηματισμοῦ τῆς ἐπιτροπῆς, ἡ σημασία ὅμως αὐτῆς εἶναι μηδαμινή· τὰ δὲ καθήκοντά της εἶναι νὰ γνωμοδοτῇ ἁπλῶς καὶ οὐχὶ ὑποχρεωτικῶς κατὰ τὴν ἔκδοσιν τῶν ἀποφάσεων ἐκ μέρους τοῦ δημάρχου, ὁ ὁποῖος εἰς τὴν ἐξαιρετικὴν ταύτην περίστασιν, εἶναι ὁ συντάκτης τοῦ καταλόγου, καὶ ὁ ἐκδότης τῶν ἐπ' αὐτοῦ ἀποφάσεων, καὶ δύναται πολὺ εὐκόλως νὰ κάμῃ τὰς μεγαλητέρας καταχρήσεις, ὅπως ὁσημέραι γίνωνται, καθὼς καὶ ὁ νομάρχης, ὡς ἀπεδείχθη μέχρι τοῦδε· τὸ κύριον πνεῦμα τοῦ λόγου μου εἶναι τὸ ἀκόλουθον.

Ὅταν ἑκάστου τὰ δικαιώματα διατηρῶνται ἀνέπαφα καὶ ἀπρόσβλητα, τότε ἡ πολιτεία ἐκείνη εὐδαιμονεῖ. Τὰ ἡγεμονικὰ δικαιώματα, τὰ τῆς κυβερνήσεως, καὶ τὰ τοῦ λαοῦ εἰσὶ χωριστὰ, καὶ ἐν ὅσῳ ταῦτα μένουσιν ἀνέπαφα καὶ ἀπρόσβλητα μένει ἐν ἁρμονίᾳ καὶ εἰρήνῃ καὶ ὁ λαὸς πρὸς τὴν κυβέρνησίν του· ὅταν δὲ ταῦτα προσβληθῶν, τότε ὁ ἀδικούμενος λαὸς φέρει ἐνδόμυχον τὴν ἀγανάκτησιν κατὰ τοῦ παραβιαστοῦ τῶν δικαιωμάτων του, καὶ ἡ πολιτεία ἐκείνη καταστρέφεται.

Οὔτε τὰς ἀρχὰς, οὔτε τὰς θεωρητικὰς ἰδέας, ἀντέταξεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης, προθέμεθα νὰ διαφιλονεικήσωμεν. καθὼς δὲν πρέπει νὰ διαφιλονεικήσωμεν ἂν αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 66 τοῦ περὶ δήμων νόμου ἔχωσι καλῶς, ἢ πρέπῃ νὰ τροποποιηθῶσι, διότι δὲν εἶναι ἀντικείμενον τῆς προκειμένης συζητήσεως. Τὸ ἄρθρον 66 λέγει, α ὁ δήμαρχος ἀκούων τὴν γνώμην τριμελοῦς ἐπιτροπῆς ἀποφασίζει κλπ. », ὅταν εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν ἔχωμεν ἐνεργοῦντα τὸν δήμαρχον ἢ τὸν πάρεδρον, διότι ὁ εἰρηνοδίκης δὲν θέλει ἐνεργήσει ὡς τοιοῦτος ἴσως ποτέ, τότε ὁ δήμαρχος ἢ ὁ πάρεδρος δὲν δύναται παρὰ νὰ συμμορφωθῇ μὲ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 66. Ἐὰν δὲ παραδεχθῶμεν, κατὰ τὴν γνώμην τοῦ προλαλήσαντος, ἐνεργοῦντα τὸν εἰρηνοδίκην, εἰς τὴν ἐξαιρετικὴν καὶ σπανίαν περίπτωσιν

τῆς ἐλλείψεως δημάρχου καὶ παρέδρων, καὶ τὰς ἐκκλήσεις τῶν ἀπορράσεων αὐτοῦ παραπεμπομένας ἐνώπιον τοῦ πρωτοδικείου, τότε θὰ ὑποπέσωμεν εἰς τὸ ἄτοπον ἐξ οὗ θέλει προέλθει ὁ μὲν δήμαρχος νὰ συμμορφοῦται μὲ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 66, ὁ δὲ εἰρηνοδίκης, ὁ ὁποῖος ἴσως εἰς ἕνα αἰῶνα δὲν θέλει ἔλθει ἐν τῇ τοιαύτῃ ὑπηρεσίᾳ, νὰ συμμορφοῦται μὲ τὴν προκειμένην τροπολογίαν. Ὅταν δ' ἀφετέρου ὑποθέσωμεν τὰς ἐκκλήσεις τῶν ἀπορράσεων ἐνώπιον τοῦ πρωτοδικείου, καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν ὑπάρχει ἐνεργῶν ὁ δήμαρχος, τότε αὖθις θὰ ὑποπέσωμεν εἰς τὸ ἄτοπον τοῦ νὰ τροποποιήσωμεν τὰς ἐξαιρέσεις, καὶ ν' ἀρήσωμεν ἀνέπαφον τὸν γενικὸν κανόνα τοῦ ἀρχικοῦ νόμου.

Ἂν δέ τινες τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν νομίζωσιν ὅτι πρέπει νὰ περιβληθῶμεν μὲ τοσαύτας ἐγγυήσεις, ὁποίας αἱ θεωρίαι ἀπαιτοῦσι, δύνανται νὰ φέρωσι πρότασιν νόμου διορθοῦντος τὰ ἄρθρα τοῦ ὑπάρχοντος, ὅπως διέλθῃ κατὰ τὸ Σύνταγμα ὑπὸ τὰς σκέψεις καὶ ἀπορράσεις τῶν Νομοθετικῶν Σωμάτων, καὶ κυρωθῇ ὡς νόμος τοῦ Κράτους πρὸς ἀντικατάστασιν τοῦ μέχρι τοῦδε ὑπάρχοντος, χωρὶς νὰ θέλωσι νὰ φθάσωσι διὰ τῆς θυρίδος καὶ τοῦ πλαγίου τούτου μέσου εἰς τροποποιήσεις περὶ ὧν δὲν πρόκειται σήμερον.

Ἐρωτήθη ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης, ἀντέταξεν ἕτερος τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, μήπως διὰ τῆς θυρίδος εἰσερχόμενοι καταστρέψωμεν οἰκοδομήματα τὰ ὁποῖα ξέναι χεῖρες μᾶς ἔπλασαν. Ἐρωτήθη μήπως εἰσερχόμενοι καταστρέψωμεν τὰ πρόβατα· οἱ νόμοι δὲν γίνονται ἐκ θεωρίας, ὡς γινώσκει ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης, ἀλλ' ὁδηγοῦνται ἀπὸ τὰς ἀνάγκας· « τύχαι παντοῖαι προσπαθοῦσι νομοθετοῦσι τοῖς ἀνθρώποις » λέγει ἓν γνωμικόν. Δὲν εἶμαι ὁ Σόλων διὰ ν' ἀναπλάσω τοὺς νόμους, ἔχω ὅμως τὸν νοῦν διὰ νὰ ἐξετάσω ποῖοι νόμοι εἶναι κακοὶ διὰ νὰ τοὺς ἀφαιρέσω ἀπὸ τὴν κοινωνίαν· δὲν ἀναδεχόμεθα τὸ βάρος τῆς μεταρρυθμίσεως ὅλου τοῦ νόμου, διότι εἶναι βάρος τὸ ὁποῖον δὲν λαμβάνομεν ἐὰν δὲν ἔχομεν πεποίθησίν τινα ἐπιτυχίας. Ὀνομάζων θεωρίας τὴν ἀγόρευσιν τοῦ προλαλήσαντος Γερουσιαστοῦ ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης, ἔπεσεν εἰς τὸ ἴδιον λάθος· ὁ προλαλήσας ἐξέφρασε πράγματα, καὶ ἀνέφερε πρόσωπον ἱστορικὸν τὸν υἱὸν τοῦ Κανακάρη στερηθέντα διὰ τῆς καταπατήσεως τοῦ Νόμου τοῦ ἐκλογικοῦ δικαιώματος· ὁ προλαλήσας δὲν εἶναι ἄνθρωπος τῆς θεωρίας, εἶναι ἄνθρωπος τοῦ τόπου καὶ τῆς πείρας· δι' ἐμὲ μόνον πλάττουσιν ὅτι ὅλα

ὅσα ἀπὸ τοῦ ῥήματος τούτου λαλῶ εἶναι θεωρίαι Γερμανικαὶ καὶ τὰ παρόμοια· ἀλλὰ διατί νὰ μὴ συμπληρώσωμεν τώρα διὰ τῶν θεωριῶν αὐτὸ τὸ κενόν; Ἐὰν ἤμην ὑπουργὸς, καὶ διαλύων συ βούλιον ἤθελον παρουσιασθῆ εἰς τὰ Σώματα διὰ νὰ ζητήσω νόμον, τότε ἤτον μεταιωρολογικὸν φαινόμενον· φαίνεται λοιπὸν ὅτι πραγματικὴ ἀνάγκη διαλύσεως συμβουλίων ἠνάγκασε τοὺς ΚΚ. ὑπουργοὺς νὰ φέρωσι νόμον συμπληρωτικὸν περὶ τῆς διαλύσεως, διότι ὁ προνοητικὸς νοῦς αὐτῶν δὲν ἠδύνατο νὰ προίδῃ ἄλλως τὴν τοιαύτην περίπτωσιν καὶ τὸ χάσμα τοῦ νόμου.

Μᾶς παρετήρησεν ὁ Κ. ὑπουργὸς ὅτι ἡ τροπολογία τῆς ἐπιτροπῆς δὲν πραγματεύεται περὶ πάσης περιστάσεως, ἀλλὰ παραπέμπει τὰς δημαρχικὰς ἀπορράσεις εἰς τὸ πρωτοδικεῖον εἰς μόνην τὴν περίστασιν καθ' ἣν ὑπάρχει ἐνεργῶν ὁ εἰρηνοδίκης. Εὐχαριστοῦμεν τὸν Κ. ὑπουργὸν διότι μᾶς ἔδωσε νόζιν νὰ διορθώσωμεν τὴν τροπολογίαν δι' ὅλας τὰς περιστάσεις. Καταστρέφομεν, εἴπε τὸν νόμον, ἀλλ' ἐγὼ τὸν παρατηρῶ ὅτι ὁ νόμος αὐτὸς δὲν στέκει καλὰ εἰς τὸ στόμα τοῦ Ἕλληνος· δὲν εἶναι ἤδη καιρὸς νὰ τὸν διορθώσωμεν καθ' ὁλοκληρίαν, ἀλλ' ὀλίγον κατ' ὀλίγον θέλομεν φθάσει εἰς τὴν διόρθωσιν, προσθέτοντες τὸ ἀκόλουθον ἐδάφιον.

« Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην τῆς ἐκλογῆς νέου δημοτικοῦ συμβουλίου, αἱ ἀπορράσεις τοῦ δημαιρεσιάρχου δικάζονται κατ' ἔφεσιν καὶ ἀνεκκλήτως ἀπὸ τὸ πρωτοδικεῖον τῆς περιφερείας ὅπου κεῖται ὁ δῆμος· δικάζονται δὲ συνοπτικῶς καὶ κατεπρωτίμησιν. »

Εἰς τὴν ἐξαιρετικὴν περίπτωσιν τῆς διαλύσεως παραπέμπομεν τὰς δημαρχικὰς ἀπορράσεις εἰς τὸ δικαστήριον, οὐχ ἧττον δὲ ὑπενοοῦμεν καὶ εἰς τὴν ἄλλην περίπτωσιν τῶν συνήθων ἐκλογῶν, ἀλλ' εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς διαλύσεως φοβούμεθα περισσότερον τοὺς σκοποὺς τῆς Κυβερνήσεως, καὶ ἔχομεν τὸ δικαίωμα νὰ ἐμμείνωμεν ζητοῦντες ν' ἀσφαλίσωμεν τὰ δικαιώματα τῶν πολιτῶν, ὡς ἐπιμένει αὐτὴ νὰ εὐκολύνῃ τὰ δικαιώματα τὰ ἡγεμονικά, καὶ δὲν παρεκτρεπόμεθα παντάπασι, διότι ἡ ἀρχικὴ σύνταξις τοῦ νομοσχεδίου μᾶς ἔδωκε τὰς ὑπονοίας· δι' αὐτοῦ ἠθέλησεν ἡ Κυβέρνησις νὰ καταστήσῃ τὰ ἐγέγγυα ἔρμαιον τῆς θελήσεώς της, καὶ νὰ περιορίσῃ μετεξὺ δώδεκα μελῶν τὸν σχηματισμὸν καὶ τῶν τοιούτων μικρῶν ἐπιτροπῶν.

Ἡ ἔνστασις ὅτι ὁσάκις ἐνεργεῖ ὁ εἰρηνοδίκης, ἐπέρχεται ἄλλος τότε ἡ τροπολογία προνοεῖ καὶ παραπέμπει τὰς ἐκκλήσεις

ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων, δὲν εἶναι ὀρθὴ, διότι αὕτη προβλέπει ὅλας τὰς περιστάσεις, καὶ ταῦτα ἐπρόσθεσα εἰς τὴν τροπολογίαν μου ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 3.

Ἐὰν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὰ πρακτικὰ τῆς συζητήσεως, θέλομεν εὕρει ὅτι ἐξαιρετικῶς συμπληροῦντες ἓν κενὸν, ἓν χάσμα, ἐξαιρετικῶς πρέπει νὰ συμπληρώσωμεν καὶ ὅλα τὰ συναφῆ μέρη, σύμφωνα μὲ τὸ σ'. ψήφισμα.

Τὰ χρονικὰ τῶν δύω Βουλῶν μαρτυροῦσι ὅτι ὁσάκις προβούλευμά τι ἐξῆλθεν ἀπὸ τὰ Νομοθετικὰ Σώματα, πᾶσα δυσκολία ἐπαρουσιάσθη διὰ τὴν μὴ τελείαν ἀποπεράτωσίν του. Εἶναι καθῆκόν μας νὰ προτείνωμεν τοὺς νόμους, ἀλλὰ τὰ αἴτια αὐτὰ μᾶς ἐμποδίζουν νὰ ἐκπληρώσωμεν αὐτὸ, καὶ τὸ ἀρνώμεν νὰ προέλθῃ ἐκ μέρους τοῦ ὑπουργείου· ἀποκρούει ὁ Κ. ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ὅτι αἱ διοικητικαὶ ἀρχαὶ ἔκαμνον ἐπεμβάσεις, ἀλλὰ δὲν ἔχει δίκαιον, διότι ὁ Κ. Μαγγίνας σᾶς ἀνέφερεν ἓν παράδειγμα καὶ ἐγὼ σᾶς λέγω ἄλλο, ἐνῷ δύναμαι νὰ σᾶς εἴπω πλείστα, καὶ εἰς τοῦτο ἐπικαλοῦμαι τὴν μαρτυρίαν τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Γ. Ἀντωνοπούλου γινώσκοντος τὸ εἰκατάστατον τοῦ ἐν Αἰγίῳ Σταύρου Θεοχάρη, διὰ νὰ σᾶς προσθέσω ὕστερον ὅτι ὁ τοσοῦτον εἰκατάστατος πολίτης ἀπεκλείσθη τοῦ δημοτικοῦ του δικαιώματος. Ἐπαναλαμβάνων ἐπὶ τέλους, ὅτι ἡ τροπολογία εἶναι σύμφωνος μὲ τὸ σ'. ψήφισμα, ἐπιμένω εἰς τὸ νὰ τροποποιηθῇ τὸ ἄρθρον, διὰ νὰ παραπέμπωνται αἱ ἐκλήσεις εἰς τὸ δικαστήριον καθ' ὅλας τὰς περιπτώσεις.

Ἐνταῦθα πολλῶν παρατηρήσεων γενομένων ἐκ μέρους τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν καὶ τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ περὶ τῆς προκειμένης τροπολογίας τῆς Ἐπιτροπῆς, καὶ τοῦ πνεύματος αὐτῆς, καὶ λόγου πολλοῦ γενομένου ὅτι ἡ ἔννοια ταύτης ἐκτείνεται καὶ εἰς τὴν ἐνέργειαν τοῦ δημαιρεσιάρχου, καθὰ διεβεβαιώθη καὶ παρ' ἑνὸς μέλους τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Θεοτόκη, ἐτέθη ἐπὶ τέλους εἰς ψηφοφορίαν ἡ τροπολογία τῆς ἐπιτροπῆς μὲ τὴν προσθήκην ἣν ἐπέφερεν ὁ Κ. Ψύλλας. Ταύτης δὲ γενομένης δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Ἰωάννου Σταΐκου καὶ Χ. Παππαπολίτου, ἐξήχθη ὅτι ἡ Γερουσία δὲν παρεδέχθη τὴν ῥηθεῖσαν τροπολογίαν διὰ ψήφων **24** κατὰ **16**, κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον πρωτόκολλον τῆς ψηφοφορίας, καὶ οὕτως ἔμεινε παραδεκτὸν τὸ **3** ἄρθρον τοῦ νομοσχεδίου, ὅπως ἔχει.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας

Ἐπὶ τῆς τροπολογίας τοῦ 3 ἄρθρου τοῦ Νομοσχεδίου περὶ συμπληρώσεως ἄρθρων τινῶν τοῦ δημοτικοῦ Νόμου.

Γεώρ. Μ. Ἀντωνόπουλος	N.	Δρόσος Μανσόλας	O.
Παναγιώτης Γιατράκος	N.	Ἰωάννης Θεοτόκης	N.
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	O.	Ἰωάννης Χ. Πέτρου	O.
Ἀναγν. Δελιγιάννης	O.	Ἀθανάσιος Αἰδωρίκης	O.
Σωτήρ. Θεοχαρόπουλος	O.	Γεώργιος Δαρειώτης	O.
Γεώρ. Κουντουριώτης	N.	Γ. Παππαγιώπουλος	O.
Ἰωάν. Θ. Κολοκοτρώνης		Γεώργιος Γλαράκης	O.
Σπυρ. Καλογερόπουλος		Δημήτρ. Γ. Βούλγαρης	
Ἀναστάσιος Λόντος	N.	Γκίκας Καρακατζάνης	O.
Τάτζης Μαγγίνας	N.	Νικόλ. Ἰω. Μέξης	O.
Κωνσταν. Μπότζαρης	N.	Ἀδάμ Δούκας	O.
Αναγνώστης Μοναρχίδης	N.	Ἄγιος Κανελλόπουλος	N.
Λάμπρος Νάκος	O.	Κωνσ. Κανάρης	O.
Διαμαντ. Ν. Ὀλύμπιος	N.	Τσανετάκης Γρηγοράκης	O.
Χαράλ. Παππαπολίτης	N.	Μ. Α. Καίρης	
Ἰάκωβος Παξιμάδης	N.	Ἀντών. Γ. Κριζῆς	O.
Νικόλ. Πανάρόπουλος	O.	Ἀντών. Μαυρομιχάλης	
Σπυρ. Παππαλεξόπουλος		Γεώργ. Νοταρᾶς	O.
Νικόλ. Πρασσακάκης	N.	Δημήτρ. Πλαπούτας	
Σπυρ. Τρικούπης		Ἰωάννης Σταΐκος	O.
Ῥιχάρδος Τζιώρτζ	N.	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	
Βασίλ. Χρηστακόπουλος	O.	Κίτσος Τζαβέλλας	O.
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Γαρδικιώτης Γρίβας	O.
Νικόλ. Χρυσίγελος	N.	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	O.
Γεώργιος Ψύλλας	N.	Δημήτριος Χαντούσκος	O.

Ἀναγνωσθέντος ἔπειτα τοῦ ἄρθρου **4**, δὲν παρεδέχθην, εἶπέν εἷς τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, τὸ ἄρθρον τοῦτο τοῦ νομοσχεδίου, καὶ ἀντικατέστησα αὐτὸ διὰ τῆς φράσεως τῆς εὑρισκομένης ἐν τῇ τροπολογίᾳ μου, χωρὶς νὰ ἐπεμβαίνω εἰς τὰ χρέη τῆς Νομοτελεστικῆς ἐξουσίας, διότι τοιοῦτόν τι δὲν ἔχει ἡ τροπολογία μου αὕτη, ἥτις δὲν ἔχει σκοπὸν τοιοῦτον, ἀλλὰ θέλει νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἐξουσίαν ἀπὸ τοῦ νὰ σχηματίζῃ καθὼς θέλει τὰ δημοτικὰ συμβούλια.

Ὁ Νόμος τοῦ **1834** τοῦ ὁποίου ἡ ἰσχὺς περιορίζετο εἰς ἐκείνην μόνην τὴν ἐποχὴν τῆς πρώτης τῶν δημαιρεσιῶν ἐνεργείας, εἶναι εἰς ἀχρηστίαν ἤδη, καὶ δὲν δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ

εἰς τὴν παροῦσαν ἐποχὴν ὁ δὲ νόμος τοῦ **1840**, ὁ ἀναφερόμενος εἰς τὸ ἄρθρον αὐτὸ εἶναι ἄγνωστος, διότι δὲν εὑρέθη καταχωρημένος εἰς τὴν ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως, τὴν ὁποίαν πολλάκις ἀνεδίφησα.

Ἐπὶ τῆς παρατηρήσεως ταύτης τοῦ προλαλήσαντος, ἀντιτάξάντων τῶν ΚΚ. Ὑπουργῶν, ὅτι ὁ Νόμος οὗτος τοῦ **1840**, εἶναι καταχωρημένος εἰς τὴν ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, πολλῶν δὲ ἄλλων Γερουσιαστῶν παρατηρησάντων τὸ ἐναντίον, καὶ ζητησάντων ἑπομένως τὴν ἀναβολὴν τῆς συζητήσεως διὰ τὴν εὕρεσιν τοῦ νόμου τούτου, καὶ τὴν ἐξέτασιν αὐτοῦ, ἡ Γερουσία παρεδέξατο τὴν προταθεῖσαν ἀναβολὴν, ὁ δὲ Κύριος Πρόεδρος ἔλυσε τὴν Συνεδρίασιν, ἀπαγγείλας ὡς ἀντικείμενον τῆς ἑπομένης τὴν ἐξακολούθησιν τῆς προκειμένης συζητήσεως.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΔΕΛΙΓΙΑΝΝΗΣ.

Οἱ Ἀντιπρόεδροι
Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ.
Τ. ΜΑΓΙΤΙΝΑΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀθ. Γρηγοριάδης.
Ι. Ηλιμάδης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ
Τῆς 19 Μαρτίου 1851. Ἡμέρᾳ δευτέρᾳ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων **34** μελῶν, ὁ Κ. Πρόεδρος κηρύττει τὴν ἔναρξιν τῆς Συνεδριάσεως.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα, ἐπικυροῦνται, μιᾶς ἐνστάσεως γενομένης.

Ἀπαγγείλαντος μετὰ ταῦτα τοῦ Κ. Προέδρου ὡς ἀντικείμενον τῆς ἡμερησίας διατάξεως τὴν ἐξακολούθησιν τῆς συζητήσεως τοῦ ἄρθρου **4** τοῦ νομοσχεδίου περὶ συμπληρώσεως ἄρθρων τινῶν τοῦ περὶ δήμων νόμου, εἰς τὸν ΚΚ. Γερουσιαστὴν λαβὼν τὸν λόγον ἐξέθηκε.

Εἶχον τὴν τιμὴν προχθὲς νὰ κάμω ἐνώπιον τοῦ σώματος τούτου τὴν ἀνάπτυξιν τῆς τροπολογίας τὴν ὁποίαν ἔφερον ἐπὶ τοῦ ἄρθρου **4**, τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου. Ἐπ' αὐτῆς λαμβάνων καὶ σήμερον τὸν λόγον, ἐπαναλαμβάνω νὰ εἴπω ὅτι

ὁ ἐν τῷ νομοσχεδίῳ τούτῳ μνημονευόμενος νόμος τοῦ ἔτους **1840**, δὲν ὑπάρχει καταχωρημένος εἰς τὴν ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, καὶ κατὰ συνέπειαν ὁ νόμος οὗτος, ὡς μὴ δημοσιευθεὶς προσηκόντως, δὲν δύναται νὰ ἔχῃ κῦρος, καθὰ θέλει συνομολογήσει μετ' ἐμοῦ καὶ ὁ Κ. Ὑπουργός.

Χθὲς μόλις, δι' ἑνὸς ὑπαλλήλου ἔλαβον ὑπ' ὄψιν τὸν νόμον αὐτὸν· ἂν καὶ δὲν εἶχον μέχρι σήμερον τὸν ἀπαιτούμενον ὀλίγον καιρὸν διὰ νὰ μελετήσω ἱκανῶς τοῦτον, καὶ ὅμως, ἐξ ὅσων ἐν παρόδῳ παρετήρησα, δύναμαι νὰ εἴπω ὅτι ὁ νόμος οὗτος δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἐφαρμοσθῇ ἤδη, χωρὶς νὰ λάβῃ τὰς ἀπαιτουμένας συναρμολογίας.

Ὁ ἕτερος νόμος τοῦ **1834**, ὡς συνταχθεὶς περιωρισμένος δι' ἐκείνην μόνην τὴν ἐποχὴν τῆς πρώτης τῶν δημαιρεσιῶν ἐνεργείας, δὲν δύναται ἐπίσης νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς τὴν παροῦσαν ἐποχὴν, ὡς εἰς τὴν προλαβοῦσαν συνεδρίασιν πλέον ἀνεπτυγμένως ἀνέφερον. Ἐὰν ἀρεθῇ τὸ ὑπὸ συζήτησιν τοῦτο ἄρθρον, ὡς ἔχει ἐν τῷ νομοσχεδίῳ, τότε αἱ ἐκλογαὶ δύνανται νὰ γενῶσιν ἐκ μονομερείας, διότι κατὰ τὸν ἀνακαλούμενον τοῦτον νόμον αἱ ἐπιτροπαὶ θέλουν διορίζεσθαι ἀπὸ τὸν Νομάρχην, ὁ εἰρηνοδίκης θέλει δικάζει τὰ παράπονα, ὁ δὲ Νομάρχης θέλει ἐπικυροῖ τὰς πράξεις του. Σήμερον λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν τοιοῦτον μὴ δημοσιευμένον νόμον, ἔχομεν ἀνάγκην νὰ μάθωμεν ἂν καὶ κατὰ πόσον δυνάμεθα νὰ ψηφίσωμεν αὐτόν.

Δύω τινὰ παρετήρησεν ὁ προαγορεύσας, ἀντέταξεν ὁ Κύριος ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης, ἐπὶ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν ἄρθρου, ὡς μὴ δυνάμενα νὰ συνυπάρξωσι καὶ καταστήσωσι χρήσιμον τὸ ἄρθρον τοῦτο. **1**) τὴν ἔλλειψιν τοῦ νόμου τοῦ ἔτους **1840**, ὡς μὴ δημοσιευθέντος τακτικῶς καὶ μὴ ἔχοντος κῦρος, καὶ **2**) τὴν ἀχρηστίαν τοῦ ἑτέρου νόμου τοῦ ἔτους **1834** ὡς προσωρινοῦ καὶ παρελθόντος. Ἐπ' αὐτῶν τῶν δύω ἔρχομαι ν' ἀπαντήσω.

Ὁ νόμος τοῦ ἔτους **1840**, ἐκ παραδόξου ἴσως πολλῶν ἀλληλοδιαδόχων ὑπουργείων, δὲν ἐδημοσιεύθη· ὅλοι οἱ κατὰ καιροὺς ὑπουργοὶ ἐκ παραδόσεως ἐνήργουν καλῇ τῇ πίστει ἐπ' αὐτοῦ, καὶ ἐνήργουν τὴν οἰκοδομὴν τοῦ πολιτικοῦ ἡμῶν συστήματος, διότι ἄνευ τοῦ νόμου τούτου, δὲν ἠδύνατο νὰ καταρτισθῇ πολιτικὸν οἰκοδόμημα. Ἂν θέσωμεν εἰς ἀμφιβολίαν τὸν νόμον αὐτὸν, θέλομεν συγχρόνως θέσει εἰς ἀμφιβολίαν τὴν ὕπαρξιν καὶ αὐτοῦ τοῦ πολιτικοῦ οἰκοδομήματος· ὁ νόμος οὗτος ὑπάρχει δημοσιευμένος εἰς διαφόρους ἐγκυκλίους· δι' αὐτοῦ πολλοὶ δῆμοι διηρέθησαν, πολλοὶ ἄλλοι συνεγωνεύθησαν, καὶ

πολλαὶ ἐκλογαὶ τοιούτων δήμων ἐγένοντο ἐπὶ ὁλόκληρον παρελθοῦσαν δεκαετίαν· ἐὰν θελήσωμεν νὰ θεωρήσωμεν ἄκυρον τὸν νόμον αὐτόν, τότε θέλομεν καταστήσει ἀκύρους καὶ ὅλας τὰς μέχρι τοῦδε δυνάμει αὐτοῦ ἐνεργηθείσας πράξεις, αἵτινες εἶναι ἡ βάσις καὶ ἡ ὕπαρξις τοῦ πολιτικοῦ οἰκοδομήματος. Ὁ νόμος αὐτὸς ἀληθῶς δὲν ἐδημοσιεύθη, καὶ συμφωνῶ ὅτι ἐγίνετο ἔλλειψις ἑνὸς τύπου, ὁ ὁποῖος δύναται ν' ἀναπληρωθῇ ἤδη. Ἐὰν τὸ Σῶμα ἐκτιμήσῃ ἀρκούντως τὴν ἀξίαν αὐτοῦ τοῦ νόμου, θέλει δώσει ἰσχὺν εἰς αὐτόν, καὶ θέλει περιβάλλει τοῦτον μὲ τὴν σύγχρονον δημοσίευσιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου.

Πιστεύω, ὅτι καὶ ὁ προλαλήσας Γερουσιαστὴς χρηματίσας ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν, ἐνήργησε τὸν νόμον αὐτόν, καὶ φρονῶ ὅτι ἔχων ὑπ' ὄψιν του τὰς διαφόρους ἐγκυκλίους ἠδύνατο νὰ ἐνεργήσῃ πᾶσαν πρᾶξιν καλῇ τῇ πίστει, ὡς μὴ δυνάμενος νὰ ἀμφιβάλλῃ περὶ τῆς πρὸ δεκαετίας δημοσιεύσεως τοῦ νόμου τούτου.

Ἐπὶ τοῦ ἑτέρου νόμου τοῦ ἔτους **1834**, ἐπειδὴ ὁ προλαλήσας ὀλίγας λέξεις εἶπεν, ἐν ὀλίγοις καὶ ἐγὼ θέλω ἀπαντήσει. Εἶναι ἀναντίρρητον ὅτι ὁ νόμος οὗτος προσδιωρίσθη διὰ τὰς πρώτας ἐκλογάς, ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἀντίκειται εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ δικαίου, ἐὰν νέος νόμος προσκαλέσῃ εἰς ἰσχὺν τὸ ὅλον ἢ μέρος τοῦ νόμου ἐκείνου, ἀντὶ νὰ ἐπαναλάβῃ τὰς διατάξεις αὐτοῦ· ἐὰν ἀναγνωρίσῃ ἡ Γερουσία ὅτι εἶναι ἀναγκαῖαι αἱ δύο διατάξεις τοῦ νόμου ἐκείνου, εἶναι ἀδιάφορον εἴτε τὸν νέον νόμον παραπέμψει εἰς ἐκεῖνον, εἴτε μεταφέρει ἐν αὐτῷ τὰς διατάξεις ἐκείνας, καθόσον τὸ ὑπουργεῖον δὲν ἔχει τίποτε νὰ ἀντιλέξῃ.

Διὰ τῆς παρατηρήσεως ἣν ἔλαβον τὴν τιμὴν νὰ κάμω, ἐπέφερεν ὁ προλαλήσας, δὲν εἶχον σκοπὸν τὴν καταστροφὴν τοῦ παρελθόντος ἀλλὰ τὴν βελτίωσιν τοῦ μέλλοντος. Δὲν εἶμαι σύμφωνος παντάπασι μὲ τὸν Κ. Ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης ὅτι ὁ νόμος τοῦ ἔτους **1840**, μὴ δημοσιευθεὶς, δύναται νὰ ἔχῃ ἰσχὺν διότι ἐδημοσιεύθη δι' ἐγκυκλίων. Ἐν τῇ τοιαύτῃ περιπτώσει πρέπει νὰ ἴδωμεν καὶ ὁποίας παρατηρήσεις κάμνει καὶ τὸ κοινόν, τὸ ὁποῖον δύναται νὰ εἴπῃ ὅτι ἡ ἐξουσία, οὕτως ἐνεργοῦσα, δύναται ἐκεῖνον μὲν τὸν νόμον νὰ ἐνεργήσῃ, ἐκεῖνον δὲ ν' ἀφήσῃ ἀνενέργητον. Ἐπὶ τῆς ὑπουργίας μου οὐδεμία συγχώνευσις δήμων ἔγινε, καθόσον ἐνθυμοῦμαι, καὶ ἂν ἐγένετο ἤθελον βεβαίως πράξει καλῇ τῇ πίστει ἐνεργῶν, ὅπως καὶ οἱ προκάτοχοι ὑπουργοί. Ἐπανερχόμενος εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ κοινοῦ ῥηθεῖσαν ἐπίκρισιν λέγω ὅτι τοῦτο δύναται νὰ εἴπῃ ὅτι ὁ νόμος

οὗτος τοῦ ἔτους **1840**, ἐδημοσιεύθη εἰς τοὺς Νομάρχας διὰ νὰ ἐνεργηθῇ εἰς μίαν ἐπαρχίαν καὶ εἰς ἑτέραν ἄλλως κατὰ τὰς περιστάσεις τοῦ τόπου. Ἔπρεπεν ὅθεν ἐξ ὑπαρχῆς νὰ δημοσιευθῇ διὰ νὰ λάβῃ κῦρος, καὶ συνάμα νὰ ἦναι ὑπ' ὄψιν μας, διότι ἄλλως ψηφίζοντες τοιοῦτον νόμον, χωρὶς νὰ τὸν γνωρίζωμεν θέλομεν ἐπικριθῇ ἀπὸ τὸ κοινόν.

Δημοσιευθέντος τοῦ νόμου τούτου ἤδη, καὶ ὑπαρχόντων ὑπ' ὄψιν τοῦ τε νομοσχεδίου καὶ τῆς τροπολογίας, θέλομεν φθάσει εἰς μακρὰς συζητήσεις· διὰ ν' ἀπορύγωμεν αὐτὰς κρίνω καλὸν ν' ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις εἰς ἄλλην ἡμέραν, καὶ ληφθῇ πρόνοια ὥστε ὁ ἁρμόδιος Ὑπουργὸς καὶ Γερουσιασταί τινες νὰ ἔλθωσιν εἰς σύσκεψιν τοῦ προκειμένου νόμου, καὶ σύνταξιν τῆς καταλλήλου τροπολογίας.

Εἰς δύο ἀντικείμενα διήρεσαν οἱ προαγορεύσαντες τὰς ὁμιλίας των, εἶπεν ἄλλος, εἰς τὸν νόμον τοῦ **1840**, καὶ εἰς ἐκεῖνον τοῦ **1834**. Περὶ τοῦ δευτέρου δὲν θέλω ὁμιλήσει ἤδη, διότι συμφωνῶ μὲ τὸν Κ. Ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης, ὅτι εἰς νόμος ἐλθὼν εἰς ἀχρηστίαν δύναται νὰ ἐπανέλθῃ εἰς ἐνέργειαν δι' ἑνὸς ἄλλου νέου νόμου, δίδοντος εἰς αὐτὸν τὴν ἀνήκουσαν ἰσχύν· θέλω δὲ κάμῃ λόγον καὶ ἐξετάσει ἐν δέοντι ἂν αἱ διατάξεις αὐτοῦ εἶναι ἐφαρμοστέαι εἰς τὴν παροῦσαν ἐποχήν. Περὶ δὲ τοῦ πρώτου λέγω ὅτι οὐδαμῶς δύνανται νὰ κατηγορηθῶσιν οἱ ὑπουργοὶ διὰ τὴν παράλειψιν τῆς δημοσιεύσεως τοῦ νόμου τούτου· ἀλλ' ὅτε τὸ προκείμενον νομοσχέδιον κατετάττετο, τότε, φρονῶ, ἔπρεπε νὰ θεωρηθῇ ἂν ὁ νόμος οὗτος ἐδημοσιεύθη, καὶ ἂν αἱ διατάξεις αὐτοῦ ἐφαρμόζωνται ἤδη. Ἐὰν παραδεχθῶμεν τὸν νόμον αὐτὸν ὡς κῦρος ἔχοντα, τότε, ἢ ὁ πρῶτος νόμος ὁ ὁποῖος κανονίζει τὴν δημοσίευσιν τῶν νόμων θέλει καταστραφῇ, ἢ ὁ νέος νόμος δὲν θέλει ἔχει ἰσχύν, διότι ὁ ἀνωτέρω νόμος εἰς ὃν γίνεται παραπομπὴ τότε μόνον ἔχει ἰσχὺν ὅταν δημοσιευθῇ. Νομίζω ὅθεν ἀναγκαῖον ν' ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις, πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ γίνῃ μία τροποποίησις τοῦ ὑπὸ συζήτησιν ἄρθρου, διὰ μιᾶς νέας καταλλήλου τροπολογίας.

Παρατηρήσαντος τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον δὲν δυσταζει νὰ δεχθῇ τὸ τοιοῦτον, λαβὼν αὖθις τὸν λόγον ὁ πρῶτος λαλήσας Γερουσιαστὴς ἐξέθεσε τὰ ἑξῆς.

Ἐπειδὴ ὁ προλαλήσας Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας καὶ τὸ Ὑπουργεῖον συνεφώνησαν μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν ὁποίαν ἔκαμον πρότασιν περὶ συντάξεως νέας τινὸς τροπολογίας ἐπὶ τοῦ ἄρθρου **4**, τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου, διὰ τὸν λόγον τοῦτον,

φρονῶ ὅτι δὲν πρέπει νὰ προηγηθῇ ἡ συζήτησις τῆς ἰδικῆς μου τροπολογίας, τὴν ὁποίαν δύναμαι ν' ἀποσύρω κατὰ τὴν συζήτησιν, ἐὰν ἴδω περιεχομένας εἰς τὴν νέαν ὅλας τὰς ἐγγυήσεις ἐκείνας αἵτινες ἀπαιτοῦνται διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῶν δημοτικῶν δικαιωμάτων.

Ἐπειδὴ ὁ προλαλήσας Γερουσιαστὴς Κ. Λόντος, εἶπεν ἕτερος, ἀποσύρεται τρόπον τινὰ τῆς τροπολογίας του, ἀναλαμβάνω ἐγὼ αὐτὴν, καὶ ἀναμένω εἰς τὴν παραδοχήν της· οἱ Ὑπουργοὶ ἐξηγήθησαν ἐνταῦθα καὶ μᾶς εἶπον ὅτι ὁ νόμος αὐτὸς ἐδημοσιεύθη, ἐνῷ δὲν εἶναι δημοσιευμένος, καὶ τότε ἡμεῖς ἀνεκαλύψαμεν τὴν μὴ δημοσίευσιν αὐτοῦ. Ἐκ τοῦ περιστατικοῦ τούτου ἀποδεικνύεται ὅτι ὀλίγη προσοχὴ ἐδόθη ἐκ μέρους τῶν ΚΚ. Ὑπουργῶν, καὶ πολλὴ προσοχὴ καὶ ἔρευνα κατεβλήθη ἐκ μέρους Γερουσιαστῶν τινων εἰς τὴν ἀνακάλυψιν καὶ ἄλλων πολλῶν σαθρῶν διατάξεων τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου, καὶ διὰ τοῦτο οἱ ΚΚ. Ὑπουργοὶ πρέπει νὰ δείξωσι μίαν αὐτοπάρνησιν, παραδεχόμενοι τὴν τροπολογίαν ταύτην.

Μετὰ τὴν διάλυσιν ἑνὸς δημοτικοῦ συμβουλίου ἔπρεπε νὰ γίνηται χωριστὸς νόμος, διαλαμβάνων τὸν τρόπον τῆς ἐνεργείας τῆς νέας ἐκλογῆς, καὶ στηριζόμενος ἑκάστοτε εἰς τὰς περιστάσεις τοῦ δήμου εἰς ἃς συνέβη ἡ διάλυσις, ὡς εἶχον τὴν τιμὴν νὰ ἐκθέσω πλέον ἀνεπτυγμένως περὶ τούτου εἰς ἄλλην συνεδρίασιν· ἡ μόνη δυσκολία εἰς τὴν ἐνέργειαν τοῦ μέτρου τούτου ἤθελεν εἶσθαι ἡ ἕνεκα τῆς λήξεως τῆς βουλευτικῆς συνόδου τυχοῦσα ἀργία τῶν Σωμάτων ἐν καιρῷ τῆς διαλύσεως τοῦ συμβουλίου, δυσκολία ἥτις ἐθεραπεύετο, ὡς ἄλλοτε εἴπομεν, διὰ τῆς ἀναβολῆς τῆς ἐκλογῆς μέχρι τῆς ἐνάρξεως τῆς νέας βουλευτικῆς συνόδου τῶν Βουλῶν.

Ἤδη πρόκειται περὶ διαιρέσεως ἢ συγχωνεύσεως ἑνὸς δήμου. Ἐὰν διαιρεθῇ ἢ συγχωνευθῇ εἰς δῆμος παλαιὸς, καθ' ὃν καιρὸν Νομοθετικὰ Σώματα δὲν εἶναι συγκαλεσμένα πρὸς ἔναρξιν τῶν νέων ἐργασιῶν των, ἡ Κυβέρνησις δὲν δύναται νὰ περιμείνῃ ἕνα μῆνα ἢ δύω μεχρισοῦ συνέλθουν αἱ Βουλαὶ, πρὸς εἰσαγωγὴν τοῦ νέου νόμου τῆς ἐνεργείας τῶν νέων ἐκλογῶν; Διατὶ ὁ νομοθέτης τοῦ ἔτους **1834** δὲν ἔκαμε γενικὸν τὸν νόμον ἐκεῖνον περὶ ἀντικαταστάσεως τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου Ἀθηνῶν; διότι αἱ περιστάσεις ἑκάστου τόπου εἰσὶ διαφορετικαί. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἡ Κυβέρνησις σκέπτεται πολὺ, καὶ ἐνεργεῖ ταχέως.

Δύω ἰδέαι ἴσως δὲν διεκρίθησαν ἐπὶ τῆς πρώτης ἀγορεύσεώς μου, ἐπέρερεν ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης, αἱ ὁποῖαι διακρίνονται καὶ ἀπὸ τὸν νόμον καὶ ἀπὸ τὸν ὀρθὸν λόγον. Συμφωνῶ καὶ εἶναι ἀναντίρρητον ὅτι ὁ Ὑπουργὸς ἔπρεπε νὰ γνωρίζῃ αὐτὸν τὸν νόμον, καὶ διαβεβαιῶ τοὺς προαγορεύσαντας ΚΚ. Γερουσιαστὰς, ὅτι τὸν νόμον τοῦτον ἐγνώριζον καὶ γνωρίζω καλλίτερον παντὸς ἄλλου, διότι εἶχον τὴν τιμὴν νὰ ὑποστηρίζω αὐτὸν ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας· ἡ δημοσίευσις καὶ ἐκτέλεσις τῶν νόμων εἶναι μία ὑλικὴ ἐργασία καὶ ἀνήκει εἰς τοὺς ἁρμοδίους Ὑπουργοὺς· ὁ δὲ νῦν Ὑπουργὸς δὲν εἶχε χρέος καὶ καθῆκον νὰ παρατηρήσῃ ἂν ὁ προκάτοχος Ὑπουργὸς ἀμέλησε τὴν δημοσίευσιν νόμου τινός.

Ἡ πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον ἐκ μέρους τοῦ προαγορεύσαντος ἀποδοθεῖσα ὀλίγη προσοχὴ περὶ τὴν σύνταξιν τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου δὲν δύναται νὰ ἦναι ἀληθὴς, διότι φρονῶ, ὅτι οὐδεμία περισσοτέρα μέριμνα καὶ προσοχὴ ἐκ μέρους τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν ἀνεκάλυψε τὴν μὴ δημοσίευσιν τοῦ νόμου, ἀλλ' ἐν τυχαῖον συμβεβηκός, τὸ ὁποῖον δὲν δύναται νὰ ῥίψῃ καμμίαν κατηγορίαν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον.

Τοῦτο εἰπὼν, ἀντέλεξεν ὁ προλαλήσας, διὰ νὰ προσελκύσω τὴν προσοχὴν τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν ἐπὶ τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου, ἡ συζήτησις τοῦ ὁποίου ἰδοὺ ποῦ μᾶς κατήντησε.

Νομίζω ὅτι ὅλοι ὅσοι προσυπογράψουν ἕνα νόμον, ὅλοι οὗτοι ἐνέκριναν τὸν νόμον αὐτὸν ὡς καλὸν, καὶ ὅλοι αὐτοὶ πρέπει νὰ λαμβάνωσι πρόνοιαν περὶ τῆς ἐκτελέσεως αὐτοῦ, καὶ ἐπαναλαμβάνω ὅτι ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης εἶναι μᾶλλον ὑπεύθυνος διὰ τὴν δημοσίευσιν τῶν νόμων, καθόσον ἔχει τὸ χρέος νὰ θέτῃ ἐπ' αὐτῶν κατὰ τὴν κύρωσίν των τὴν μεγάλην σφραγῖδα τοῦ Κράτους· μεταβαίνων ἤδη εἰς τὰ παρόντα παρατηρῶ ὅτι πρὸ ἑνὸς μηνὸς εὑρίσκεται ὑπὸ συζήτησιν τὸ προκείμενον νομοσχέδιον εἴς τε τὴν Βουλὴν καὶ τὴν Γερουσίαν. Πῶς εἰς τὸ διάστημα αὐτὸ νὰ μὴ λάβῃ γνῶσιν ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῶν Κοινοτικῶν ὅτι ὁ εἰρημένος νόμος δὲν ἐδημοσιεύθη, καὶ νὰ ἀρίσῃ τὸν Κ. Ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης νὰ ἀναδιφῇ τὴν ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως, καὶ νὰ ἐπιμείνῃ περὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ νόμου τούτου εἰς αὐτήν; Ἡ παρατήρησις ὅτι παρ' ἑνὸς ὑπαλλήλου ἔλαβεν αὐτὸν τὸν νόμον εὑρισκόμενον εἰς τὸ παρουσιαζόμενον βιβλίον τῶν ἐγκυκλίων δὲν εἶναι ἰσχυρὰ· ἔπρεπε νὰ ἐξετάσῃ τὸ στοιχεῖον τὸ ὁποῖον δίδει τὸ κῦρος εἰς τοὺς νόμους, τὴν ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως διὰ νὰ ἴδῃ ἂν ἦναι δημοσι-

ευμένος αὐτὸς ὁ νόμος, καθότι οὐδὲν κῦρος ἔχει τὸ βιβλίον τοῦτο εἰς ὃ εἶναι καταχωρημέναι αἱ ἐγκύκλιοι.

Ἂς μὴ συγχωρηθῇ νὰ κάμω μίαν παρατήρησιν πρὸς τὸν Κ. Ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης, ἐπήνεγκεν ὁ πρῶτος λαλήσας, ἐπὶ μιᾶς φράσεως τὴν ὁποίαν εἶπεν ὅτι τυχαῖον συμβεβηκὸς ἔφερε τὴν ἀνακάλυψιν τῆς μὴ δημοσιεύσεως τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος νόμου. Βεβαίως ἡ ἀνακάλυψις αὕτη δὲν εἶναι ὁμοία τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ Κολόμβου, εἶναι ὅμως ἀποτέλεσμα μιᾶς συντόνου προσοχῆς καὶ ἐρεύνης ἅτινα ἡ Γερουσία ἐτήρησεν εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου, καὶ οὐχὶ προϊὸν τυχαίου συμβεβηκότος.

Δὲν ἀπεσύρθην ἐντελῶς τῆς τροπολογίας μου, ὡς ἐξέθεσεν ὁ προαγορεύσας, ἀλλ' ἐζήτησα τὴν ἀναβολὴν τῆς συζητήσεως αὐτῆς εἰς τὴν ἡμέραν ἐκείνην καθ' ἣν θέλει συζητηθῇ καὶ ἡ εἰσαχθησομένη νέα τροπολογία, πρὸς ἀποφυγὴν μακρῶν συζητήσεων, ὅτε θέλω κάμει λόγον ἐὰν ἴδω ὅτι ἡ νέα αὕτη τροπολογία δὲν περιέχει τὰς ἐγγυήσεις ἐκείνας αἵτινες ἀπαιτοῦνται διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῶν δημοτικῶν δικαιωμάτων.

Δὲν παρεδέχθη ἐντελῶς ὁ προλαλήσας Γερουσιαστὴς Κύριος Ψύλλας τὴν ἰδέαν, ἀντέλεξεν ὁ Κ. Ὑπουργὸς, ὅτι δὲν ἦτον χρέος τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης νὰ γνωρίζῃ τὴν δημοσίευσιν τοῦ προκειμένου νόμου, καὶ διὰ τοῦτο ἔρχομαι ν' ἀπαντήσω. Ἡ παρατήρησις του ὅτι ἦτον χρέος τοῦ Ὑπουργοῦ τούτου νὰ γνωρίζῃ τὴν δημοσίευσιν τῶν ἐπὶ τοῦ ἔτους **1840** ἐκδοθέντων νόμων, διότι θέτει ἐπ' αὐτῶν τὴν μεγάλην σφραγῖδα τοῦ Κράτους, παριστάνει ἕνα ἀναχρονισμὸν, καθόσον ἡ ἐπίθεσις τῆς μεγάλης σφραγῖδος τοῦ Κράτους ἤρχησεν, ὡς πάντες γνωρίζομεν, ἀπὸ τὸ ἔτος **1843**, καὶ ὁ Ὑπουργὸς δὲν δύναται νὰ μάθῃ τὴν δημοσίευσιν τῶν πρὸ τοῦ ἔτους τούτου ἐκδοθέντων νόμων ἐκ τῆς περιστάσεως ταύτης.

Ἑπομένως, μεδεμιᾶς ἄλλης παρατηρήσεως γενομένης, ἡ Γερουσία παρεδέξατο τὴν ἀναβολὴν τῆς συζητήσεως ἐπὶ τὴν αὔριον καὶ τὴν σύνταξιν τῆς προταθείσης νέας τροπολογίας ἐπὶ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν ἄρθρου· ὁ δὲ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν, ἀπαγγείλας ὡς ἀντικείμενον τῆς ἑπομένης τὴν συζήτησιν αὐτήν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΔΕΛΙΓΙΑΝΝΗΣ.

Οἱ Ἀντιπρόεδροι
Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ
Τ. ΜΑΓΓΙΝΑΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀθ. Γρηγοριάδης
Ι. Παξιμάδης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 20 Μαρτίου 1851. Ἡμέρᾳ Τρίτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν Κ. Κ. Γερουσιαστῶν, παρόντων **34** μελῶν, ὁ Κ. Πρόεδρος κηρύττει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα ἐπικυροῦνται, μηδεμιᾶς ἐνστάσεως παρουσιασθείσης.

Ἀπαγγείλαντος μετὰ ταῦτα τοῦ Κ. Προέδρου ὡς ἀντικείμενον τῆς ἡμερησίας διατάξεως τὴν ἐξακολούθησιν τῆς συζητήσεως ἐπὶ τοῦ ἄρθρου **4**, τοῦ νομοσχεδίου περὶ συμπληρώσεως ἄρθρων τινῶν τοῦ περὶ δήμων νόμου, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Λόντος λαβὼν τὸν λόγον ἐξέθεσε τὰ ἀκόλουθα.

Κατὰ τὰ χθὲς ἀποφασισθέντα, τρία μέλη τῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου ἐπιτροπῆς τῆς Γερουσίας, ἐγώ τε καὶ οἱ Κ.Κ. Ὑπουργοὶ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ τῆς Δικαιοσύνης, συνελθόντες εἰς τὸ κατάστημα τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν, ἐλάβομεν ὑπ' ὄψιν τὸν περὶ συγχωνεύσεως τῶν δήμων Νόμον τοῦ ἔτους **1840**, καὶ ἐξ αὐτοῦ ἀρυσθέντες ὅλας τὰς διατάξεις ἐκείνας αἵτινες ἐγγυῶνται, ὅσον εἶναι δυνατὸν, τὴν ἀσφάλειαν τῶν δημοτικῶν δικαιωμάτων, συνετάξαμεν ἐκ συμφώνου τὴν παραδιδομένην ἤδη εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς Γερουσίας τροπολογίαν, εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ ἄρθρου **4**, τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου.

Ἐπὶ τῆς τροπολογίας ταύτης, ἀναγνωσθείσης ὑπὸ τοῦ Κ. Γραμματέως, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας, ἀντέταξε τὰ ἑξῆς.

Μολονότι ἐκ τῆς προτελευταίας συζητήσεως ἐξήγαγον ὅτι ὅλαι αἱ περὶ ἐξασφαλίσεως τῶν δημοτικῶν δικαιωμάτων παρατηρήσεις καὶ τροπολογίαι, δὲν λαμβάνουσι τὴν προσήκουσαν παραδοχὴν, μ' ὅλα ταῦτα μὴ δυνάμενος νὰ πνίξω τὴν φωνὴν τῆς συνειδήσεώς μου, ἔρχομαι νὰ ἐπιφέρω καὶ ἐπὶ τῆς τροπολογίας ταύτης τὰς ἀκολούθους παρατηρήσεις.

Γνωρίζω ὅτι εἰπόν τινες, καὶ θέλουσιν εἰπεῖ ἄλλοι, ὅτι αἱ παρατηρήσεις μου αὗται προέρχονται οὐχὶ ἀπὸ πεποιθήσιν, ἀλλὰ ἀπὸ ἐπίδειξιν ἀφοσιώσεως Βασιλικῆς, καὶ ἀπὸ πνεῦμα ἀντιπολιτεύσεως πρὸς τὸ ἐνεστὼς Ὑπουργεῖον· καὶ εἰς ταῦτα φέρω τὴν ἀπάντησιν ὅτι καὶ οἱ πρῶτοι καὶ οἱ δεύτεροι δὲν εἶπον οὔτε θέλουσιν εἰπεῖ τὴν ἀλήθειαν, διότι εἰς τὴν Ἑλλάδα οὐδέποτε Ὑπουργεῖον ἔπεσεν ἕνεκα πλειονοψηφίας τῶν Νομοθετικῶν Σωμάτων, ἀλλ' ἀπεναντίας συμβαίνει ὅλο τὸ ἐναντίον· αἱ δὲ ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου τούτου παρατηρήσεις μου, συνοδευό-

μεναι πάντοτε μὲ τὴν ὀφειλομένην ἠθικὴν βασιλικὴν ἀφοσίωσιν, εἶναι ἀπόῤῥοια ἀγνὴ παποιθήσεως καὶ σκέψεων, καὶ οὐχὶ ἄλλης αἰτίας.

Μετὰ τὴν ἐξήγησιν ταύτην μεταβαίνω εἰς τὸ κύριον θέμα τῆς ὁμιλίας μου, λέγω ὅτι τὸ προκείμενον νομοσχέδιον δὲν εἶναι ἐπουσιῶδες, ὡς πολλοὶ νομίζουσιν, ἀλλ' εἶναι λίαν οὐσιῶδες καὶ πολλοῦ λόγου ἄξιον· τὸ θεωρῶ ὡς μίαν νεφέλην, ἥτις φαινομένη εἰς τὸ δυτικὸν μέρος κατὰ πρῶτον μικρὰ, ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐκτείνεται καὶ ἐπισκιάζει ὅλον τὸν οὐρανόν· τοιουτοτρόπως καὶ τὸ νομοσχέδιον τοῦτο ἐφαρμοζόμενον ἀπὸ κακὰς χεῖρας, ἐπιφέρει τὰς πλέον ὀλεθρίους συνεπείας· τὸ δὲ ἀποτέλεσμα αὐτὸ εὑρίσκει τις ὅταν παραβάλῃ τὸ ἄρθρον **1** μὲ τὰ ἄρθρα **3** καὶ **4**, αὐτοῦ τούτου τοῦ νομοσχεδίου. Κατὰ τὸ νομοσχέδιον αὐτὸ, εὑρισκόμενον εἰς χεῖρας κακὰς, εὐκόλως θέλουν διαλύεσθαι δημοτικὰ συμβούλια, εὐκολώτατα θέλουν γίνεσθαι διαιρέσεις καὶ τροποποιήσεις δήμων, καὶ συνεχῶς θέλουν ἐνεργεῖσθαι νέαι ἐκλογαὶ εἰς ἀντικατάστασιν τῶν διαλυθέντων ἢ παυθέντων συμβούλων· εἰς δὲ τὰς ἐκλογὰς ταύτας ἡ μεγαλητέρα ἐπήρεια τῶν κυβερνώντων θέλει ὁδηγεῖ πᾶσαν πρᾶξιν, ἐνεργουμένην ὑπὸ τῶν διεξαγόντων τὰς ἐκλογὰς αὐτὰς ὀργάνων, ὥστε οἱ προελευσόμενοι τότε ὑπὸ τοιούτων ἐκλογῶν σύμβουλοι, θέλουσιν εἶσθαι πρόσωπα τῆς θελήσεως τῶν συμπαθειῶν καὶ τῶν πολιτικῶν συμφερόντων τοῦ κυβερνῶντος κακοῦ ὑπουργοῦ, παρὰ προϊόντα τῆς ἐλευθέρας ἐκλογῆς τοῦ λαοῦ.

Εὑρέθη πρὸ μικροῦ ὑπουργὸς ὁ ὁποῖος ἔκαμε τὴν πρότασιν εἰς τὸν ἀνώτατον ἄρχοντα ὅτι δύναται νὰ σχηματίσῃ ὅλα τὰ δημοτικὰ συμβούλια κατὰ τὴν θέλησίν του ἐκ προσώπων δυναμένων ν' ἀποφανθῶσι κατὰ τοῦ Συντάγματος, ἀλλ' ἐνώπιον τοῦ ἡγεμόνος εὗρε δυσμενῶς ἀπρόσδεκτον τὴν πρότασίν του ταύτην.

Ἡ κατὰ τὴν τροπολογίαν παραδοχὴ καὶ ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου τοῦ ἔτους **1834**, τὸν ὁποῖον ἀπόλυτος κυβέρνησις ἡ τῆς Ἀντιβασιλείας ἔπλασεν, εἶναι ἀντίθετος πρὸς τὴν συνταγματικὴν πολιτείαν εἰς τὴν ὁποίαν θέλομεν ἤδη νὰ ἐφαρμόσωμεν τὸν νόμον αὐτόν· ἡ Κυβέρνησις ἐκείνη εὑρέθη εἰς τὴν ἀπόλυτον ἀνάγκην νὰ συντάξῃ τοιοῦτον νόμον, διότι δὲν ὑπῆρχον στοιχεῖα δήμων, καὶ ἤθελε νὰ σχηματίσῃ τοιούτους διὰ τῶν Νομαρχῶν τῆς ἐξουσίας καὶ τῶν χειρῶν της· ἀλλ' ἡ ἰδία αἰσθανθεῖσα τὰ βίαια ἀποτελέσματα τοῦ νόμου τούτου ἐπροσδιώρισε διὰ ῥητῶν ἄρθρων οὐ μόνον τὴν ἰσχὺν τοῦ νόμου τούτου μέχρι τοῦ ἔτους

1837, ἀλλὰ καὶ τὴν παῦσιν κατὰ τὸ ἔτος αὐτὸ ὅλων τῶν ἐκ τοιαύτης ἐκλογῆς προελθόντων συμβούλων καὶ τὴν ἀντικατάστασιν αὐτῶν διὰ νέων ἐκλογῶν.

Διὰ νὰ ἀποφύγωμεν ὅθεν ὅλα ταῦτα, θεωρῶ ἀναγκαῖον καὶ προτείνω τὴν ἀκόλουθον τροπολογίαν. Ὅταν νεοσχηματίζηται εἰς δῆμος, διὰ μόνην αὐτὴν τὴν ἐξαιρετικὴν περίπτωσιν καὶ δι' αὐτὴν μόνην τὴν περίοδον, νὰ ἐκλέγῃ τοὺς δημοτικοὺς συμβούλους ὁ Βασιλεὺς, καὶ τοῦτο, διότι εὑρίσκω εἰς τὴν τοιαύτην ἐκλογὴν περισσότερα ἐγγύα, ἐνῷ οἱ ψηφοφόροι δὲν ἔχουν δικαίωμα ἐφέσεως. Ἡ τροπολογία αὕτη μὴ ὑποστηριχθεῖσα παρά τινος ἄλλου ἐκ τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν, ἐτέθη ἐκτὸς τῶν σκέψεων τοῦ Σώματος. Προβάσης ἑπομένως τῆς Γερουσίας εἰς τὴν συζήτησιν τῆς παρουσιασθείσης ἤδη τροπολογίας, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας λαβὼν τὸν λόγον ἀντέλεξε τὰ ἑξῆς.

Ἐπειδὴ ἡ σημερινὴ τροπολογία πλησιάζει εἰς τὰς βάσεις τοῦ νομοσχεδίου, ἡ δὲ προγενεστέρα ὁμοία τοῦ Κυρίου Λόντου, καθιερεῖ βάσεις ἀσφαλεστέρας κατ' ἐμὲ τῶν δημοτικῶν δικαιωμάτων, διὰ τοῦτο ἀναλαμβάνων καὶ σήμερον τὴν ὑποστήριξιν αὐτῆς, προτείνω νὰ ἐνεργῶνται αἱ δημαιρεσίαι τῶν τροποποιουμένων δήμων ἑκάστοτε δι' εἰδικῶν νόμων.

Σᾶς εἶπον εἰς τὴν πρώτην ἀγόρευσίν μου, σᾶς λέγω καὶ ἤδη ὅτι τὸ εὑρισκόμενον εἰς τὸ ἄρθρον **59** τοῦ περὶ δήμων νόμου κενὸν, ἄρησεν ὁ νομοθέτης ἐν γνώσει, διότι δὲν εἶναι λογικὸν νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι κανονίσας τὴν διάλυσιν δὲν ἀνέφερεν ἐξ ἀγνοίας καὶ τὸν τρόπον τῆς νέας ἐκλογῆς, καθόσον τοιοῦτος νομοθέτης δὲν ἠδύνατο νὰ πέσῃ εἰς τοιοῦτον λάθος, τὸ ὁποῖον ὕστερον συνεπλήρωσε διὰ προσωρινοῦ νόμου, διὰ τὸν λόγον τοῦτον, καὶ διότι ὁ ἀρχικὸς νόμος ἔχει καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ μεγάλα ἐλαττώματα, ἐπέμεινα εἰς τὴν μὴ παραδοχὴν τῆς ἀρχῆς τοῦ παρόντος νομοσχεδίου, ἀλλὰ δὲν εἰσηκούσθην.

Ἐπῆλθεν ἑπομένως ἡ ἀνάγκη νὰ διορθωθῇ ἓν ἄλλο ἐλάττωμα τοῦ νόμου, ἀφορῶν τὴν ἀνάκρισιν τῶν ἐκλογικῶν παραπόνων, καὶ ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου ἐκθέσας ὅλας τὰς ἀναγκαίας παρατηρήσεις δὲν εἰσηκούσθην.

Σήμερον πρόκειται νὰ κανονισθῶσι τὰ περὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν συγχωνευομένων, διαιρουμένων, καὶ πρωτοσχηματιζομένων δήμων· καὶ μολονότι ὀλίγοι Γερουσιασταὶ συνεφώνησαν μαζί μου περὶ τῆς ἀσαφείας τοῦ νόμου, πολλοὶ ἄλλοι συνεφώνησαν ὡς πρὸς τὰ ἄρθρα ταῦτα μὲ τὴν γνώμην μου τοῦ νὰ ἐνεργῆται ἡ δημαιρεσία τῶν τοιούτων δήμων ἑκάστοτε δι' εἰδικῶν νόμων,

διό τι πάντοτε πρέπει νὰ ὑποθέσωμεν, ὅτι ἡ διάλυσις εἶναι ἔργον βαρὺ καὶ ἔρχεται κατ' εὐθεῖαν ἀπὸ τὴν ἐξουσίαν, ἡ δὲ διαίρεσις καὶ συγχώνευσις ἔρχεται κάτωθεν, ἤτοι προέρχεται ἀπὸ τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ λαοῦ, καὶ εἶναι εὔκολος νὰ ἐνεργηθῇ, καθόσον τὰ μὲν ἐπαρχιακὰ καὶ δημοτικὰ συμβούλια προκαλούμενα δὲν δυσκολεύονται νὰ κάμουν πράξεις, ἡ δὲ Κυβέρνησις λαμβάνουσα αὐτὰς δὲν ἔχει δυσκολίαν νὰ προκαλέσῃ τὴν τροποποίησιν.

Ἐπειδὴ εἰς τὴν παροῦσαν ἐποχὴν τὸ α μέμνησο ἀπιστεῖν α εἶναι ἀναγκαῖον οὐχὶ διὰ τὸν ἰδιωτικὸν βίον, ἀλλὰ διὰ τὸν δημόσιον, διὰ τοῦτο πρέπει νὰ μάθωμεν νὰ ἀπιστῶμεν πρὸς τοὺς κυβερνῶντας καὶ νὰ μὴ χορηγῶμεν πολλὰς εὐκολίας, καὶ μάλιστα εἰς τὸ προκείμενον ζήτημα τῆς τροποποιήσεως τῶν δήμων, καθόσον οἱ ὑπουργοὶ βραδέως θέλουν μεταχειρίζεσθαι τὴν διάλυσιν, καὶ συνεχῶς τὴν διαίρεσιν ἢ συγχώνευσιν, διὰ νὰ ἀναπλάσουν ἅπαντα τὰ δημοτικὰ συμβούλια, ἅ τινα δὲν εἶναι ἔρμαιον τῆς θελήσεως αὐτῶν. Τοὐλάχιστον, κατ' ἐμὲ κριτὴν, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐγένετο εἰς πλησιέστατον δῆμον ἐπράχθη, πρὸς τοιοῦτον σκοπὸν, καὶ ἐπειδὴ δὲν ἦτον ἐρικτὴ ἡ διάλυσις, ἐγένετο ἡ διαίρεσις καὶ ἡ ἀπόσπασις χωρίων τοιούτων, ἅ τινα, ἐνῷ ἀποτελοῦν ἓν συμπεπλεγμένον τι, σχηματίζουν ταυτοχρόνως νέον δῆμον πρὸς βλάβην τῶν δημοτικῶν συμφερόντων.

Διὰ νὰ μὴ δώσωμεν αὐτὰς τὰς εὐκολίας, αἱ ὁποῖαι θὰ ὦναι συχναὶ, εἰς κακὰς χεῖρας, πρέπει ν' ἀφήσωμεν τὴν διάταξιν αὐτὴν ὡς καὶ ὁ νομοθέτης τὴν ἄφησεν, ἤτοι ὁσάκις πρόκειται νὰ γίνῃ τοιαύτη διάλυσις, τὰ μὲν ἡγεμονικὰ δικαιώματα νὰ ἐνεργῶνται, ἡ δὲ ἀντικατάστασις νὰ γίνηται διὰ νόμου εἰδικοῦ, μέτρον τὸ ὁποῖον χρησιμεύει εἰς αὐτοὺς τοὺς Ὑπουργοὺς, διότι ἐὰν θέσωμεν ἤδη ἕνα τύπον, ἓν μέτρον γενικὸν, τότε θέλομεν καταστήσει δεσμευμένας τὰς χεῖρας τῶν Ὑπουργῶν ἐκείνων, οἵτινες ἤθελον εὑρεθῇ νὰ κάμουν μίαν καλὴν τροποποίησιν.

Ἡ συγχώνευσις ἢ ἡ διαίρεσις εἰς τὸ μέλλον θέλει ἐπέρχεται σπανίως σπανιότατα, διότι δὲν δύναται νὰ ὦναι πιστευτὸν ὅτι ἐντὸς μικροῦ διαστήματος θέλει αὐξήσει ὁ πληθυσμὸς τῶν δήμων, ὥστε νὰ γίνῃ διαίρεσις, ἢ ὅτι θέλουν ἀραιωθῆν οἱ δῆμοι διὰ νὰ γίνῃ συγχώνευσις. Εἰς τοιαύτας περιπτώσεις οἱ Ὑπουργοὶ μετροῦν τὰς περιστάσεις, καὶ ἀναλόγως τούτων συντάττουσι τὰ νομοσχέδιά των. Ὑποστηρίζουν αὐτὰ ἐνώπιον τῶν Βουλῶν, καὶ μετὰ τὴν κύρωσίν των ἔχουν ταῦτα ὡς βάσιν τῶν ἐνεργειῶν των· τὸ τοιοῦτον δὲν εἶναι δύσκολον οὐδ' ἐμποδίζει τὴν κυβερνητικὴν μηχανήν.

Δι' ὅλους ὅθεν τοὺς ἀνωτέρω λόγους ἐπιμένω εἰς τὴν τροπολογίαν ἣν ἐπέφερον.

Ὁ προλαλήσας συμμερίζομενος τοὺς φόβους τοῦ πρὸ αὐτοῦ ἀγορεύσαντος Γερουσιαστοῦ Κ. Μαγγίνα, ἀντέταξεν ὁ Κύριος Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης, περὶ κακοῦ ἢ καλοῦ Ὑπουργείου, ἦλθεν εἰς τὴν ἰδέαν ὅτι κακαὶ χεῖρες δύνανται νὰ ἐφαρμόσουν κακῶς τὸν προκείμενον νόμον καὶ νὰ φέρουν ὀλεθρίους συνεπείας, καὶ ἡ γνώμη αὕτη τὸν ἔφερεν εἰς τὴν θέσιν νὰ προτείνῃ τὴν ἀφαίρεσιν πάσης εὐκολίας διδομένης διὰ τῶν νόμων. Εἰς τοὺς κυβερνῶντας, ἀπαντῶν εἰς τὴν ἰδέαν ταύτην, λέγω ὅτι οἱ νόμοι εἰς χεῖρας τῶν κακῶν Ὑπουργῶν φέρουν ἀποτελέσματα κακά, καὶ εἰς χεῖρας τῶν καλῶν καλά· ἀλλ' ἡ θεωρία αὕτη πρέπει νὰ ἐφαρμόζηται καὶ δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ἐπὶ τῶν ἀντικειμένων ἐκείνων, περὶ ὧν γίνεται ἡ συζήτησις. Αὕτη δὲ εἶναι ἤδη περὶ ἑνὸς χάσματος τὸ ὁποῖον συνεπληρώθη κατὰ μέγα μέρος· ἀφοῦ ὡς πρὸς τὴν διάλυσιν τῶν συμβουλίων τὸ χάσμα τοῦτο συνεπληρώθη, ἔρχεται ἤδη ὁ προλαλήσας νὰ ἐκφράσῃ καὶ νὰ φέρῃ φόβους εἰς τὸ μικρότατον, τὴν διαίρεσιν ἢ τροποποίησιν, οἵτινες ἦτον μεγάλοι εἰς τὴν διάλυσιν.

Ὁ προλαλήσας παρέστησεν ὕστερον, ὅτι ἡ μὴ χορήγησις τῶν εὐκολιῶν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον θέλει καταστήσει δυσκολωτέραν τὴν συγχώνευσιν· ἀλλὰ συνειδὼς ὅτι ἡ τροποποίησις δὲν εἶναι εἰς χεῖρας τῆς ἐξουσίας ἐκάλεσεν ἔπειτα τὴν ἰδέαν του ταύτην καὶ προσέθηκε πράγματα ὑποθετικὰ, ὅτι δῆθεν δύνανται νὰ προκαλεσθοῦν πράξεις διὰ νὰ ἐπιφερθῇ ἡ διαίρεσις ἢ ἡ συγχώνευσις τῶν Δήμων. Ἀπαντῶν εἰς ταῦτα, φρονῶ ὅτι αἱ ὑποθέσεις αὗται δὲν εἶναι βάσιμοι, καὶ δὲν δύνανται νὰ πραγματοποιηθοῦν. Ἐὰν δὲ ὑποθέσω, ὅτι δύνανται νὰ πραγματοποιηθοῦν, τὰς τοιαύτας πράξεις βεβαίως θέλει προκαλέσει τὸ κακὸν Ὑπουργεῖον· τοῦτο θέλον νὰ διαλύσῃ τὰ συμβούλια καὶ νὰ καταστρέψῃ αὐτὰ, θέλει ἔχει μὲν πρόχειρον τὴν διάλυσιν καὶ τὴν διαίρεσιν, δὲν θέλει δὲ φροντίσει ποτὲ περὶ τῶν νέων ἐκλογῶν, ἀλλὰ θέλει ἔχει αἰώνιον τὴν παραλυσίαν τῶν Δήμων, τὴν ὁποίαν τὸ Ὑπουργεῖον ἠθέλησε νὰ προλάβῃ διὰ τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου. Τὸ καλὸν Ὑπουργεῖον δὲν θέλει κάμει τροποποίησίν τινα, εἰμὴ ὅταν αἱ περιστάσεις δοθῶσι, καὶ θέλει φροντίσει νὰ ἐκλέξῃ τοὺς νέους δημοτικοὺς συμβούλους, καὶ τὸ κακὸν θέλει ὑποχρεοῦσθαι νὰ δώσῃ λόγον, διότι δὲν ἐφρόντισε περὶ τῶν νέων ἐκλογῶν· Ἐν ἐλλείψει τοιούτου νόμου, τὸ κακὸν τοῦτο Ὑπουργεῖον δὲν ἔχει κανένα φόβον, καὶ εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ διαλύσῃ συμβούλια ἐν καιρῷ

καθ' ὃν δὲν εἶναι συγκαλεσμέναι αἱ Βουλαὶ, ἢ νὰ μὴν εἰσαγάγῃ τοὺς περὶ ἀντικαταστάσεως εἰδικοὺς Νόμους, καὶ μάλιστα ἐν καιρῷ βουλευτικῶν ἐκλογῶν· τὰ ἀποπήματα ταῦτα εἶναι πραγματικὰ καὶ δὲν ἐπιδέχονται ἀντιρρήσεώς τινος.

Ἔρχομαι ν' ἀναλύσω καὶ νομικώτερον τὸ σφαλερὸν τῆς ἰδέας τοῦ προλαλήσαντος. Ὑπάρχει ἀρχὴ ἀναντιρρήτος καὶ καθιερωμένη ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τοῦ δικαίου, ὅτι ὁ νόμος πρέπει νὰ ἦναι γενικὸς, καὶ ἡ ἀρετὴ ἑκάστου νόμου εἶναι ἡ γενικότης διὰ νὰ ἐφαρμόζηται ἐξ ἴσου εἰς ὅλους. Ὅταν συγχωνευθῇ εἰς δῆμος καὶ πρόκηται δι' εἰδικοῦ νόμου νὰ συμπληρωθῇ, τότε γνωρίζετε πόσα πάθη ἐξάπτονται, ἅ τινα δὲν ἀφίνουσι τὰ μέλη τῶν βουλῶν νὰ ψηφίσωσιν ἐν γνώσει καὶ πεποιθήσει. Ὑποθέσατε ὅτι διελύθη ἓν συμβούλιον καὶ πρόκειται ἡ ἐνέργεια τῆς νέας ἐκλογῆς, τότε δὲν θέλουν εὑρεθῇ ἄνθρωποι ὑπερασπίζοντες τὸ ἓν ἢ τὸ ἄλλο μέρος; ἡ εἰδικότης ὅθεν τοῦ νόμου φέρει κίνδυνον εἰς τὰ συμφέροντα τὰ δημοτικά.

Ἑτέρα ἀρχὴ ἐπίσης ἀναντιρρήτος ὑπάρχει ὅτι οἱ νόμοι πρέπει νὰ ἦναι ἐμοιόμορφοι. Εἰς τὰς αὐτὰς περιπτώσεις πρέπει νὰ ἐνεργῆται ὁ αὐτὸς νόμος, καὶ διὰ τὰς αὐτὰς περιπτώσεις ὁ αὐτὸς πρέπει νὰ ἐφαρμόζηται, χωρὶς νὰ ἔλθῃ μία πληθὺς νόμων, οἱ ὁποῖοι δύνανται νὰ παραδεχθοῦν ἀντιφατικὰς ἀρχὰς μεταξύ των, νόμων ἀντικειμένων ἀλλήλοις, τοὺς ὁποίους ἡ Κυβέρνησις εἶναι ἀναγκασμένη νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὰ νομοθετικὰ σώματα.

Ἐκ τῶν ὀλίγων τούτων ἐξάγεται, ὅτι ἡ εἰδικότης τῶν νόμων προσβάλλει τὰ συμφέροντα τῆς Κοινωνίας καὶ τῶν Δήμων, ἀπ' ἐναντίας δὲ ἡ γενικότης καὶ τὸ ὁμοιόμορφον ἐπιφέρουσι τὰ καλλίτερα ἀποτελέσματα.

Εἰς μίαν ἄλλην συνεδρίασιν, ἀντέλεξεν ὁ προλαλήσας, καὶ εἰς τὴν παροῦσαν ἤκουσα τὸν Κύριον Ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης νὰ στρέψῃ τὰ μέσα, ἅ τινα μετεχειρίσθην πρὸς ὑποστήριξιν τῆς γνωμοδοτήσεώς μου, κατ' ἐμοῦ· ἐπαναλαμβάνω καὶ ἤδη νὰ εἴπω ὅτι πρέπει, κατ' ἐμὲ, νὰ ὑπάρχῃ δυσκολία εἰς τὰς χεῖρας τῆς Κυβερνήσεως ὡς πρὸς τὴν τροποποίησιν τῶν δήμων· φρονῶ ὅτι αἱ κακαὶ χεῖρες ἔχουσαι εἰς χεῖρας τοιοῦτον νόμον ὡς τὸν προκείμενον, δύνανται νὰ συνθέτουν τὰ δημοτικὰ συμβούλια ὡς οἱ πραγματευταὶ τῶν πανηγύρεων τὰ ἐργαστήριά των· ὁ λαὸς, καὶ ἂν παραλύσουν τὰ συμβούλια, ἐρησυχάζει· δὲν ἔχω ὑποψίας ὅτι Ὑπουργοὶ δύνανται νὰ κάμουν ἀναστατώσεις, θέλουν ὅμως διὰ τῆς χειρός των τὸ πᾶν. Ἐδῶ εἰς τὴν Ἑλλάδα ὑπάρχουν τὰ στοιχεῖα τῆς αὐτοκυβερνήσεως παλαιόθεν, καὶ δὲν

φοβοῦμαι τὴν ἀναστάτωσιν, φοβοῦμαι ὅμως τὴν πρόθεσιν τῶν Ὑπουργῶν τοῦ νὰ διευθύνωσι τὴν πολιτείαν κατὰ τὸ φαινόμενον συνταγματικῶς καὶ ἐκ πλαγίου ἀπολύτως.

Ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης συχνὰ ἐπανέλαβε τὰ Νομαρχιακὰ Συμβούλια ἅτινα δὲν ὑπάρχουν, καὶ περὶ ὧν τὸ Ὑπουργεῖον ἔθεσεν ἄλλοτε τὴν Ὑπουργικήν του ὑπαρξιν· ἀλλ' αὐτὸ τὸ ἐμπόδιον, αὐτὸ τὸ κακὸν διατί τὸ Ὑπουργεῖον δὲν ἐφρόντισε νὰ τὸ ἀναπληρώσῃ;

Ὁ νόμος πρέπει νὰ ἦναι γενικὸς κατὰ τὸν Κ. Ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης· κατὰ τὴν ἀρχὴν ταύτην δὲν ἠδυνάμεθα νὰ ἔχωμεν ὅλοι μίαν θρησκείαν, ἐὰν ἠμπορούσαμεν νὰ ἔχωμεν μίαν πολιτείαν, καὶ νὰ δικαζώμεθα ἀπὸ τοὺς ἰδίους δικαστάς, τότε ἤθελεν εἶσθαι εἰς τὸν κόσμον τοῦτον εἰς ἐπίγειος παράδεισος· ἀλλ' ἐὰν αἱ περιστάσεις δὲν συγχωρῶσι τὴν τοιαύτην γενικότητα τῶν Νόμων, τότε πρέπει νὰ ἔρχηται ἡ εἰδικότης αὐτῶν, ἐξ ὧν πολλοὶ συνεχῶς εἰσάγονται εἰς τὰ εὐρωπαϊκὰ Κράτη. Ἡ ἀρχὴ αὕτη σήμερον ἀπεδείχθη ὅτι δὲν ἐφαρμόζεται, διότι εἰς τὴν Ἀμερικὴν ὑπάρχουν νόμοι ἀντικείμενοι εἰς τοὺς νόμους μιᾶς ἄλλης δυνάμεως, τουτέστιν ἀπεδείχθη ὅτι οἱ νόμοι πρέπει νὰ ἐφαρμόζωνται κατὰ τὰς περιστάσεις ἑκάστης πολιτείας, ἑκάστης κοινότητος, καὶ ἑκάστου δήμου.

Τὰ πάθη εἶναι ἡ ζωηρὰ κίνησις τῶν αἰσθημάτων, καὶ εἰς τὴν σύνταξιν αὐτῶν τῶν ἰδιαιτέρων νόμων πρέπει νὰ μὴ παραβλέπωνται, καὶ ἐκεῖνος ὁ νόμος ὁ ὁποῖος δυνηθῇ νὰ συμπεριλάβῃ τὰ συμφέροντα τῶν περισσοτέρων θέλει εἶσθαι ὁ καλήτερος καὶ ὁ ἰσχυρότερος.

Τὸ ὁμοιόμορφον εἶναι ὡραιοτάτη ἀρχὴ, καὶ τείνει εἰς τοῦτο ἡ κοινωνία· ἀλλὰ μεχρισοῦ φθάσωμεν ἕως ἐκεῖ, θέλει παρέλθει ἱκανὸν διάστημα καιροῦ. Ἐπαναλαμβάνω ὅτι εἷς νόμος δύναται νὰ ἦναι καλὸς εἰς ἕνα τόπον, καὶ εἰς ἄλλον ὄχι καλὸς, καὶ τοιοῦτοι ὁμοιόμορφοι νόμοι εἶναι καλοὶ ὅταν ἦναι συνδεδεμένοι μὲ τὰς περιστάσεις καὶ τὰ συμφέροντα τοῦ λαοῦ.

Ἐπειδὴ ἤκουσα τὸν Κ. Ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης, ἐπέρασεν ὁ δεύτερος λαλήσας, εἰπόντα ὅτι εἰς τὰς ἐκλογὰς συμβαίνουσι πολλοὶ διαπληκτισμοὶ, ἔρχομαι νὰ παρατηρήσω εἰς αὐτὸν ὅτι οἱ τοιοῦτοι γίνονται, ὅταν ἡ Κυβέρνησις ἐπεμβαίνῃ καὶ ἐμποδίζῃ τὴν ἐλευθερίαν τῶν ἐκλογῶν· παρατηρῶ προσέτι εἰς τὸν ἴδιον ὅτι ἡ φράσις τὴν ὁποίαν εἶπεν, ὅτι τὸ μέτρον τῶν εἰδικῶν νομοσχεδίων θέλει ἐπιφέρει τόσον πολὺν ἀριθμὸν νόμων ὥστε δὲν θὰ δυνηθῇ τὸ Ὑπουργεῖον νὰ τοὺς προλαμβάνῃ, ἡ φράσις

του λέγω αὐτὴ δίδει ὑπονοίας ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον ἔχει σκοπὸν νὰ διαλύσῃ ὅλα τὰ συμβούλια καὶ νὰ τ' ἀντικαταστήσῃ διὰ τοῦ προκειμένου νόμου.

Αἱ ἐγγυήσεις καὶ ἡ ἀσφάλεια τῶν δημοτικῶν δικαιωμάτων, προσεθέσεν ὁ πρῶτος λαλήσας, εὑρίσκονται εἰς τὴν παρουσιασθεῖσαν σήμερον τροπολογίαν παραδεχθεῖσαν καὶ ἐκ μέρους τοῦ Ὑπουργείου, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἐπιμένω εἰς τὴν προγενεστέραν τροπολογίαν μου.

Περαιωθείσης μέχρις ἐνταῦθα τῆς συζητήσεως, ὁ Κ. Ψύλλας ἐπέσυρε τὴν ὑποστηριζομένην παρ' αὐτοῦ τροπολογίαν. Μετὰ δὲ τοῦτο ἐτέθη εἰς ψηφοφορίαν ἡ παρεισαχθεῖσα σήμερον νέα τροπολογία, καὶ ἐγένετο παραδεκτὴ διὰ χειροτονίας, ἀντὶ τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ νομοσχεδίου· ἔχει δὲ ὡς ἕπεται.

Αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 1, 2, 3, τοῦ παρόντος νόμου ἰσχύουν καὶ εἰς τοὺς διαιρουμένους, τροποποιουμένους ἢ συγχωνευομένους δήμους. Τὴν δὲ διεύθυνσιν τῶν δημαιρεσιῶν ἑκάστου τῶν κατὰ τὰ ἀνωτέρω σχηματισθησομένων δήμων ἀναλαμβάνει μεταξὺ τῶν δημάρχων τούτων ὁ πλησιέστερος εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ νέου δήμου.

Τὰ δημοτικὰ συμβούλια τῶν κατὰ τὰ ἀνωτέρω σχηματιζομένων δήμων ἐκλέγονται ἐξ ὑπαρχῆς.

Εἰς τοὺς πρωτοσχηματιζομένους δήμους αἱ ἐκλογαὶ ἐνεργοῦνται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ προσωρινοῦ περὶ δημοτικῶν ἐκλογῶν νόμου τοῦ 1834, λαμβάνοντος ἰσχὺν διὰ μόνην τὴν ἐξαιρετικὴν ταύτην περίστασιν.

Ἀναγνωσθὲν ὕστερον τὸ ἄρθρον 5 τοῦ νομοσχεδίου ἐγένετο παραδεκτὸν. Ψηφοφορηθὲν ἐπὶ τέλους καὶ τὸ σύνολον τοῦ νομοσχεδίου ὡς ἐτροποποιήθη εἰς τὴν κατ' ἄρθρα συζήτησίν του, δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Β. Χρηστακοπούλου καὶ Ἰωάννου Σταΐκου, ἐγένετο παραδεκτὸν διὰ ψήφων 34 κατὰ 4, κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον πρωτόκολλον τῆς ψηφοφορίας· ἔχει δὲ ὡς ἕπεται.

Ἄρθρον 1.

Διαλυομένου, δυνάμει τοῦ ἄρθρου 59 τοῦ περὶ δήμων νόμου δημοτικοῦ τινος συμβουλίου, καὶ ἐνεργουμένης νέας ἐκλογῆς, ὁ ἀρμόδιος δήμαρχος, καὶ ἐν ἐλλείψει τούτου, ὁ ἀναπληρωτὴς αὐτοῦ, συντάσσει κατάλογον ὅλων τῶν χρηματισάντων ἀπ' ἀρχῆς τῆς συστάσεως τῶν δήμων δημοτικῶν συμβούλων.

Ὁ κατάλογος οὗτος ἐκτίθεται διὰ τοιχοκολλήσεως εἴς τε τὸ δημοτικὸν κατάστημα καὶ τὰ παρεδρεῖα τοῦ δήμου ἐπὶ δέκα

ἡμέρας. Τὴν δὲ ἑνδεκάτην διαβιβάζεται εἰς τὸν ἔπαρχον, μὲ τὰς ἀπαιτουμένας τῆς δημοσιεύσεώς του ἀποδείξεις, τὰς τυχὸν γενομένας κατ' αὐτοῦ ἐνστάσεις, καὶ τὰ περὶ τούτου συνταχθέντα πρακτικά.

Αἱ ἐνστάσεις γράφονται ἐπὶ ἀσήμου χάρτου.

Ὁ ἔπαρχος, παραλαμβάνων τὸν εἰρηνοδίκην τῆς πρωτευούσης, καὶ τὸν πρόεδρον τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου αὐτῆς, συγκροτεῖ ἐπιτροπὴν, ἥτις ἀποφασίζει ἐπὶ τῶν ἐνστάσεων ἀνεκκλήτως ἐντὸς πέντε ἡμερῶν.

Ἐν περιπτώσει διαλύσεως τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου τῆς πρωτευούσης, προσλαμβάνεται ὁ πρόεδρος τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου τοῦ πλησιεστέρου δήμου, καὶ ἂν ἡ ἐπαρχία ἔχῃ ἕνα καὶ μόνον δῆμον, προσλαμβάνεται ὁ κατὰ τὴν τελευταίαν σύνοδον πρόεδρος τοῦ ἐπαρχιακοῦ συμβουλίου, καὶ ἐν ἐλλείψει τούτου, ὁ ἀντιπρόεδρος· ὅπου δὲ ὑπάρχουν δύω ἢ πλειότεροι εἰρηνοδίκαι, προτιμᾶται ὁ ἀρχαιότερος.

Κατὰ τὰς ἀποφάσεις τῆς ἐπιτροπῆς διορθοῦται ὑπὸ τοῦ ἐπάρχου ὁ κατάλογος, καὶ πέμπεται ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν εἰς τὸν πρόεδρον τοῦ δικαστηρίου τῶν πρωτοδικῶν, ὅστις ἐξάγει διὰ κλήρου ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει διπλάσιον ἀριθμὸν τῶν μελῶν τῶν κατὰ τὰ ἄρθρα 66 καὶ 67 τοῦ περὶ δήμων νόμου ἐπιτροπῶν· καὶ τὰ μὲν πρῶτα τῶν κληρωθέντων ὀνομάτων ἀποτελοῦσι κατὰ τὴν σειρὰν τῆς κληρώσεώς των, τὰ κύρια καὶ τὰ ἀναπληρωτικὰ μέλη τῆς κατὰ τὸ ἄρθρον 66 τοῦ περὶ δήμων νόμου ἐπιτροπῆς, τὰ δὲ λοιπὰ τὴν κατὰ τὸ ἄρθρον 67 κατὰ τὴν αὐτὴν, ὡς ἀνωτέρω, τῆς κληρώσεως σειράν.

Περὶ τῆς κληρώσεως ταύτης συντάσσεται ἔκθεσις ὑπογραφομένη παρ' ὅλων τῶν μελῶν τοῦ δικαστηρίου, ἀποστέλλεται ἀντίγραφον αὐτῆς ἐπικυρωμένον εἰς τὸν ἁρμόδιον ἔπαρχον, διὰ νὰ ἐνεργηθῶσι τὰ περαιτέρω.

Ἄρθρ. 2.

Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἕνεκα ἀποβιώσεως, διαρκοῦς ἀπουσίας ἢ νοσήματος, ἢ ἕνεκα νομίμων ἄλλων αἰτιῶν, δὲν ὑπάρχει ὁ ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς κυρίων ἢ συμπληρωτικῶν μελῶν εἰς καταρτισμὸν δημοτικοῦ τινος συμβουλίου, διατάσσεται ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ τελευταίου δημοτικοῦ καταλόγου, καὶ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ προηγουμένου ἄρθρου, ἐκλογὴ νέων κυρίων καὶ συμπληρωτικῶν μελῶν, εἰς ἀντικατάστασιν τῶν ἐλλειπόντων πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου.

Τὰ ἐκ τῆς ἐκλογῆς ταύτης προερχόμενα μέλη ὀφείλουν νὰ

διατελῶσιν εἰς τὴν ὁποίαν ἐξελέχθησαν θέσιν, ἐφ' ὅσον χρόνον ἤθελον διατελεῖ καὶ οἱ ἀντικαθιστάμενοι.

Ἄρθρ. 3.

Ὁσάκις διαλυθῇ δημοτικὸν συμβούλιον καὶ πρὸ τῆς ἐκλογῆς τοῦ νέου συμβῇ νὰ λείψωσιν ἕνεκα φυσικῶν ἢ νομίμων ἄλλων αἰτιῶν, ὅτε δήμαρχος καὶ οἱ δημαρχικοὶ πάρεδροι, τὰ ἀνατιθέμενα ὑπὸ τοῦ περὶ δήμων νόμου εἰς τοὺς δημάρχους καθήκοντα ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν δημοτικῶν συμβούλων ἐνεργοῦνται ὑπὸ τοῦ εἰρηνοδίκου τῆς περιφερείας· ὅπου δ' ὑπάρχουσι πλείονες, ὑπὸ τοῦ κατὰ τὸν διορισμὸν αὐτῶν ἀρχαιοτέρου.

Ἄρθρ. 4.

Αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 1, 2 καὶ 3, τοῦ παρόντος νόμου ἰσχύουν καὶ εἰς τοὺς διαιρουμένους, τροποποιουμένους ἢ συγχωνευομένους δήμους. Τὴν δὲ διεύθυνσιν τῶν δημαιρεσιῶν ἑκάστου τῶν κατὰ τὰ ἀνωτέρα σχηματισθησομένων δήμων ἀναλαμβάνει μεταξὺ τῶν δημάρχων τούτων ὁ πλησιέστερος εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ νέου δήμου.

Τὰ δημοτικὰ συμβούλια τῶν κατὰ τὰ ἀνωτέρω σχηματιζομένων δήμων ἐκλέγονται ἐξ ὑπαρχῆς.

Εἰς τοὺς πρωτοσχηματιζομένους δήμους αἱ ἐκλογαὶ ἐνεργοῦνται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ προσωρινοῦ περὶ δημοτικῶν ἐκλογῶν νόμου τοῦ **1834**, λαμβάνοντος ἰσχὺν διὰ μόνην τὴν ἐξαιρετικὴν ταύτην περίστασιν.

Ἄρθρ. 5.

Οἱ δυνάμει τοῦ παρόντος νόμου ἐνεργοῦντες χρέη δημαιρεσιάρχου εἰρηνοδίκαι ὑπάγονται, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὑπηρεσίαν των ταύτην, εἰς τὰς ἀμέσους διαταγὰς τοῦ Νομάρχου, ἢ Ἐπάρχου, καὶ ὑπόκεινται εἰς τὰς ποινὰς τὰς ὁριζομένας ὑπὸ τοῦ ἄρθρου **47** τοῦ ἀπὸ **8/20** Ἰουνίου **1834**, περὶ δημαιρεσιακῶν ὁδηγιῶν Βασ. Διατάγματος.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Ἐπὶ τοῦ Συνόλου τοῦ περὶ Νομοσχεδίου περὶ συμπληρώσεως ἄρθρων τινῶν τοῦ περὶ δήμων νόμου, ὡς ἐψηφίσθη κατ' ἄρθρα.

Γ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Γεώρ. Κουντουριώτης	Ν
Παν. Γιατράκος	Ν	Ἰω. Θ. Κολοκοτρώνης	
Ἀθ. Γρηγοριάδης	Ν	Σπ. Καλογερόπουλος	
Ἀναγν. Δελιγιάννης		Ἀναστ. Λόντος	Ν
Σωτ. Θεοχαρόπουλος	Ν	Τάτζης Μαγγίνας	

Κωνστ. Μπότζαρης		Γεώρ. Παππαηλιόπουλος	Ν
Ἀναγ. Μοναρχίδης	Ν	Γεώρ. Γλαράκης	Ν
Λάμπρος Νάκος	Ν	Δημ. Γ. Βούλγαρης	Ν
Διαμ. Ν. Ὀλύμπιος		Γκίκας Καρακατζάνης	Ν
Χαρ. Παππαπολίτης	Ο	Νικόλ. Ἰω. Μέξης	Ν
Ἰάκ. Παξιμάδης	Ν	Ἀδάμ Δούκας	Ν
Νικ. Πονηρόπουλος	Ν	Δῆμος Κανελλόπουλος	Ν
Σπ. Παππαλεξόπουλος		Κωνστ. Κανάρης	Ν
Νικ. Πρασσακάκης	Ο	Τσανατ. Γρηγοράκης	Ν
Σπ. Τρικούπης		Μ. Α. Καίρης	
Ρικάρδος Τζιώρτζ	Ο	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	Ν
Βασ. Χρηστακόπουλος	Ν	Ἀντών. Μαυρομιχάλης	
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Γεώρ. Νοταρᾶς	Ν
Ν. Χρυσάγελος	Ν	Δημήτ. Πλαπούτας	
Γεώρ. Ψύλλας	Ο	Ἰωάν. Στάϊκος	Ν
Δρόσος Μανσόλας	Ν	Ἀναστάσ. Μαυρομιχάλης	
Ἰωάν. Θεοτόκης	Ν	Κίτζος Τζαβέλλας	Ν
Ἰωάν. Χ. Πέτρου		Γαρδικιώτης Γρίβας	Ν
Ἀθανάσ. Λιδωρίκης	Ν	Ἀλέξ. Βλαχόπουλος	Ν
Γεώρ. Δαρειώτης	Ν	Δημ. Χατσίσκος	Ν

Ἑπομένως ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν Συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΔΕΛΙΓΙΑΝΝΗΣ.

Οἱ Ἀντιπρόεδροι
Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ.
Τ. ΜΑΓΓΙΝΑΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Α. Γρηγοριάδης.
Ἰ. Παξιμάδης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῇ 22 Μαρτίου 1851, ἡμέρᾳ Πέμπτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων **31** μελῶν, ὁ Κ. Πρόεδρος κηρύττει τὴν ἔναρξιν τῆς Συνεδριάσεως.

Τὰ Πρακτικὰ τῆς προλαβούσης, ἀναγνωσθέντα, ἐπικυροῦνται, μηδεμιᾶς ἐνστάσεως γενομένης.

Παρελθὼν μετὰ ταῦτα ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, ἀνέγνω νομοσχέδιον περὶ προσδιορισμοῦ τῆς ἐνάρξεως τῶν προθεσμιῶν τοῦ περὶ φορολογίας τῶν προϊόντων τῆς γῆς νόμου

τοῦ ἔτους 1848, ἰσχύοντος καὶ διὰ τὸ ἐνεστὼς ἔτος 1851, καὶ τὴν αἰτιολογικὴν αὐτοῦ ἔκθεσιν, ἔχοντα ὡς ἕπεται.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Εἰς τὸν περὶ φορολογίας τῶν προϊόντων τῆς γῆς ΠΓ'. Νόμον περιέχονται ἐν τοῖς ἄρθροις 2 καὶ 20 ἀνατρεπτικαὶ προθεσμίαι, ἀρχόμεναι ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ, ἥτις ἐγένετο τὴν 21 Ἀπριλίου 1848. Ἀλλ' ὁ νόμος, ὁ θέτων εἰς ἐνέργειαν καὶ διὰ τὸ ἔτος 1851, τοὺς νόμους τοῦ 1850, 1849, καὶ 1848, ἐκδοθεὶς καὶ δημοσιευθεὶς τὸν Αὔγουστον τοῦ 1850, σιωπᾷ ὡς πρὸς τὴν ἔναρξιν τῶν ῥηθεισῶν προθεσμιῶν, τὴν ὁποίαν ὁ νομοθέτης ἐκανόνισεν εἰδικῶς διὰ τὸ ἔτος 1848.

Ἐπειδὴ δὲ ὑπῆρχεν ἀσάφεια, ὡς πρὸς τὴν ἔναρξιν τῶν ἰδίων προθεσμιῶν διὰ τὸ ἐνεστὼς ἔτος, καὶ ἠδύναντο ἐντεῦθεν νὰ πάρωσιν οὐσιωδῶς τὰ συμφέροντα τῶν ἰδιωτῶν καὶ τοῦ δημοσίου, ἐθεώρησα καθῆκόν μου νὰ ὑποβάλω εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τῆς Βουλῆς τὸ ἐσώκλειστον νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον, ὡς ἐξάγεται ἀπὸ τὰ συναπτόμενα πρακτικά, ἡ Βουλὴ ἐπιψήφισεν ὡς εἶχεν.

Ὑποβάλλων καὶ εἰς τὴν Γερουσίαν τὸ προκείμενον νομοσχέδιον δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι θέλει ἐκτιμήσει τὸ κατεπεῖγον αὐτοῦ, καὶ θέλει εὐαρεστηθῆ νὰ ἐπιφέρῃ ὅ,τι τάχιον τὴν ἐπ' αὐτοῦ ψῆφόν της.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 20 Μαρτίου 1851.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸς
Δ. ΧΡΗΣΤΙΔΗΣ.

Ο Θ Ω Ν κτλ.

Τὸ ἑπόμενον νομοσχέδιον θέλει παρουσιασθῆ εἰς τὴν Γερουσίαν ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ καὶ ὑποστηριχθῆ ὡς ἔχει.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 20 Μαρτίου 1851.

Ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως
Ἡ Βασίλισσα
ΑΜΑΛΙΑ.

Δ. ΧΡΗΣΤΙΔΗΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀποφασίζομεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρον μοναδικόν.

Αἱ προθεσμίαι αἱ ὁριζόμεναι ἐν τοῖς ἄρθροις 2, καὶ 20, §§. Α'. Β'. Δ'. Ε'. Ζ'. Η' καὶ Θ'. τοῦ ἀπὸ 19 Ἀπριλίου 1848

περὶ φορολογίας τῶν προϊόντων τῆς γῆς ΠΓ'. νόμου ἰσχύοντος δυνάμει τοῦ ΡΟΓ'. νόμου τῆς 1 Αὐγούστου 1850, καὶ διὰ τὸ 1851 ἔτος, ἄρχεται καθόσον ἀφορᾷ τὴν φορολογίαν τοῦ τρέχοντος ἔτους ἀπὸ τῆς 21 Ἀπριλίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους.

Ὁ παρὼν νόμος, ψηφισθεὶς παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθείς, θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν, περιττὸς θεωρηθείσης τῆς ἐκτυπώσεως, ἀπεφασίσθη ν' ἀντιγραφῶσι πέντε ἀντίγραφα ἐκ τοῦ νομοσχεδίου τούτου, καὶ νὰ γενῇ ἡ συζήτησις αὐτοῦ κατὰ τὸ ἐλευσόμενον Σάββατον εἰκοστὴν τετάρτην ἡμέραν τοῦ ἤδη ρεύοντος μηνός.

Λαβὼν ὕστερον τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Λόντος, παρακαλῶ, εἶπε, τὸν Κ. Ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς διορθώσεως μιᾶς παρεκτροπῆς λαμβανούσης χώραν ἐν τῷ Γραφείῳ τοῦ ὑπὸ τὴν διεύθυνσίν του Ὑπουργείου, ἥτις, ἐὰν ἐξακολουθήσῃ, προσβάλλει ἐπαισθητῶς τὰ συμφέροντα τῶν πολιτῶν. Ἐπειδὴ τὰ ἔγγραφα εἶναι δημόσια, ὀφείλουν οἱ ὑπάλληλοι τοῦ Ὑπουργείου τούτου νὰ δίδωσιν ἀμελητὶ ἀντίγραφα αὐτῶν, ζητούμενα πρὸς ὑποστήριξιν συμφερόντων, χωρὶς νὰ παρεμβάλωσι, ὡς ἔπραξαν εἰς ἐμέ, προσκόμματα καὶ ἀναβολάς, ἅτινα δύνανται νὰ καταστρέψουν ῥιζηδὸν συμφέροντα πολιτῶν. Ἐζήτησα πρὸ πέντε ἡμερῶν δι' ἀναφορᾶς ἀπὸ τὸ Γραφεῖον τοῦ Ὑπουργείου τούτου ἀντίγραφον παραχωρητηρίου τινός, τὸ ὁποῖον μέχρι σήμερον δὲν ἔλαβον· ἕνεκα δὲ τῆς ἀναβολῆς ταύτης κινδυνεύω νὰ ὑποστῶ τὴν καταστροφὴν τῶν συμφερόντων μου, διότι ἔχων δίκην τινὰ εἰς τὰ δικαστήρια, καὶ ὑπόχρεως ὢν νὰ παρακαταθέσω τὸ τοιοῦτον ἀντίγραφον ἐντὸς ῥητῆς προθεσμίας, κανονισθείσης διὰ δικαστικῆς ἀποράσεως, θέλω ἀπολέσει βεβαίως τὰ κτήματά μου, ἐφ' ὧν ἔχουσιν ἀξιώσεις οἱ ἀντίδικοί μου, ὅταν δὲν δυνηθῶ νὰ παρουσιάσω ἐγκαίρως τὸ εἰρημένον παραχωρητήριον, δι' οὗ ἐκμηδενίζονται αἱ ἀξιώσεις αὐτῶν. Διὰ νὰ μὴ συμβαίνωσιν ὅθεν τὰ τοιαῦτα ἀτοπήματα, παρακαλῶ τὸν Κ. Ὑπουργὸν ἐπανειλημμένως νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν τῶν ὑπαλλήλων του εἰς τὴν ταχεῖαν χορήγησιν τῶν ζητουμένων τοιούτων ἀντιγράφων.

Πρὶν ἢ ἀπαντήσω εἰς τὴν κυρίαν ἀπαίτησιν τοῦ προλαλήσαντος Γερουσιαστοῦ Κ. Λόντου, ἀντέλεξεν ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, παρατηρῶ ἐν πρώτοις εἰς αὐτὸν ὅτι ἡ ἀρχὴ περὶ

χορηγήσεως ὅλων ἀνεξαιρέτως τῶν δημοσίων ἐγγράφων πρὸς τοὺς πολίτας, ἣν προοιμιαζόμενος ἔθεσιν, εἶναι ἐσφαλμένη· τὰ δημόσια ἔγγραφα ἅτινα ἀφορῶσι τὰς σχέσεις τῆς κεντρικῆς ἐξουσίας πρὸς τὰς ὑπαλλήλους αὐτῆς ἀρχάς, δὲν εἶναι τοῦ κοινοῦ δικαίου ἴδια, καὶ δὲν δύνανται νὰ δοθῶσιν εἰς κακένα ταῦτα, ὡς ἀνήκοντα ἀποκλειστικῶς εἰς τὸ δημόσιον. Ἐκεῖνα δὲ τὰ ἔγγραφα ἅτινα περιέπεσον εἰς χεῖρας τρίτων, ἢ ἀνήκουσιν εἰς τρίτους, δύνανται νὰ λάβωσιν οἱ πολῖται εἴτε ἐν ἀντιγράφῳ εἴτε ἐν πρωτοτύπῳ κατὰ τὰς περιστάσεις· καθόσον δ' ἀφορᾷ τὴν ἀτομικὴν αἴτησιν καὶ ἀναφορὰν τοῦ Κ. Γερουσιαστοῦ, κάμνω τὴν παρατήρησιν ὅτι μέχρι σήμερον δὲν ἔλαβον γνῶσιν αὐτῆς· θέλω ὅμως φροντίσει νὰ ἐξετάσω καὶ περὶ ταύτης καὶ περὶ ἄλλων τοιούτων, καὶ θέλω δώσει πρὸς τοὺς ὑπαλλήλους τοῦ Ὑπουργείου τὰς ἀνήκούσας διαταγάς.

Ἐπειδὴ περὶ ἐγγράφων χρησίμων εἰς τὰ συμφέροντα τῶν πολιτῶν ὁ λόγος, ἐπέφερεν ἕτερος τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, καὶ οὐχὶ περὶ ἐγγράφων τῆς ὑπηρεσίας, παρατηρῶ ὅτι τὰ τοιαῦτα ἔγγραφα πρέπει νὰ δίδωνται οἷα καὶ ἂν ὦσι, διότι ἄλλως, καταστρέφονται συμφέροντα πολιτῶν· πρὸς ὑποστήριξιν δὲ τοῦ λόγου μου φέρω τὸ ἀκόλουθον παράδειγμα. Πολίτης τις ἔδωκε πληρεξουσιότητα εἰς ἄλλον πολίτην νὰ παρασταθῇ ἀντ' αὐτοῦ καὶ λάβῃ χρήματά τινα παρὰ τοῦ Δημοσίου· ὁ δεύτερος οὗτος ἀντὶ νὰ λάβῃ χρήματα ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἐντολέως του, συνέφρισεν αὐτὰ εἰς χρέος ἀτομικὸν καὶ ἐπ' ὀνόματί του· ὁ πρῶτος ζητεῖ ἤδη τὸ ἀνῆκον ἔγγραφον διὰ ν' ἀποδείξῃ ὅτι τὰ χρήματα ἦτον ἐδικάτου, ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ τὸ λάβῃ ἐκ μέρους τοῦ Ὑπουργείου, ἀρνουμένου αὐτό, ἕνεκα τοῦ φόβου τῆς καταδίκης του, εἰς τὴν ἐκ δευτέρου πληρωμήν, καὶ οὕτως ὁ πολίτης ζημιοῦται, ἐκ τῆς τοιαύτης μὴ χορηγήσεως τοῦ ἐγγράφου, ὁλόκληρον τὸ ποσὸν τῶν ἀνωτέρω χρημάτων. Πρὸς περιστολὴν ὅθεν τῶν τοιούτων ἀτοπημάτων δέον νὰ ληφθῇ ἡ ἀνήκουσα πρόνοια.

Ἀρκεσθείσης τῆς Γερουσίας εἰς τὰ λεχθέντα ταῦτα, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Λόντος, λαβὼν ἐκ δευτέρου τὸν λόγον, εἶπε τὰ ἑξῆς· Ἀνακαλῶ εἰς τὴν μνήμην τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν τὴν ἐρώτησιν ἣν ἐν ἄλλῃ συνεδριάσει ἔκαμον πρὸς τὸν Κ. Ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν περὶ τῆς ἐκδιδομένης ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν αὐτοῦ ἐφημερίδος ἡ Ἑβδομὰς, καὶ τὴν ἀπάντησιν ἣν ὁ Κ. Ὑπουργὸς ἔκαμεν, εἰπὼν ὅτι ἡ ἐφημερὶς αὕτη δὲν εἶναι ὑπουργική· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ ἀπάντησις αὕτη δὲν βασίζεται εἰς τὴν ἀλήθειαν,

παρακαλῶ τὴν Γερουσίαν νὰ προσδιορίσῃ ἡμέραν τινὰ, κατὰ τὴν ὁποίαν, παρόντος καὶ τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ, θέλω κάμει τὴν δέουσαν ἀνάπτυξιν τῆς προτάσεώς μου ταύτης, καὶ λοιπῶν ἄλλων ἀντικειμένων σχέσιν ἐχόντων πρὸς αὐτήν.

Μὴ γενομένης ἀντιρρήσεώς τινος ἐπὶ τῆς προτάσεως ταύτης, ἡ Γερουσία παρεδέξατο νὰ γενῇ ἡ συζήτησις αὐτῆς κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν συνεδρίασιν τοῦ Σαββάτου, εἰς ἣν θέλει παρευρεθῇ καὶ ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν, ἀφοῦ εἰδοποιηθῇ.

Ἀκολούθως ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Καρακατζάνης, ὡς μέλος τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐφορειῶν, ἀνέφερε τὰ ἀκόλουθα.

Τὰ μέλη τῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου τούτου ἐπιτροπῆς, συνελθόντα δὶς καὶ τρὶς, διηρέθηταν κατὰ τὰς γνώμας εἰς πλειοψηφίαν καὶ μειοψηφίαν· τὸ πρῶτον μέρος ἤτοι ἡ πλειοψηφία, ἀνεδέχθη τὴν σύνταξιν τῆς ἀπαιτουμένης ἐκθέσεως, καὶ μολονότι ἀπεπεράτωσε ταύτην πρὸ ἡμερῶν, μ' ὅλα ταῦτα ἀρνεῖται νὰ φέρῃ ἤδη αὐτὴν εἰς ἀνάγνωσιν ἢ εἰς γνῶσιν τῶν μειοψηφούντων, δυναμένων ἢ νὰ πεισθῶσι καὶ παραδεχθῶσι τὴν γνώμην της, ἢ νὰ κάμωσι τὰς ἀνήκούσας παρατηρήσεις, καὶ οὕτως ἀναβάλλεται ἐπὶ τὸ ἐπάπειρον ἡ ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως ταύτης, καὶ κατὰ συνέπειαν ἡ συζήτησις τοῦ νομοσχεδίου τούτου.

Δὲν ἠλπιζόν ποτε, ἀντέλεξεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας ὡς μέλος τῆς ἰδίας ἐπιτροπῆς, νὰ φερθῇ τὸ ζήτημα τοῦτο εἰς τὴν Γερουσίαν ὡς νεφρανές. Διαιρεθέντες ὡς πρὸς τὰς γνώμας ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου τούτου τῶν ἐφορειῶν, εἴπομεν κατὰ τὴν διάλυσιν τῆς ἰδιαιτέρας συνεδριάσεώς μας τὸν τρόπον τῆς συντάξεως ἀμφοτέρων τῶν γνωμῶν, ὁρίσαντες ν' ἀντιγραφῶσιν αὗται εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἔκθεσιν πλειοψηφίας καὶ μειοψηφίας, ἀφοῦ προσηγορευμένως συνταχθῶσι παρὰ τῶν μερῶν ἐν ἰδιαιτέραις ἐκθέσεσιν οἱ λόγοι οἱ ὑποστηρίζοντες τὴν γνώμην ἑκάστου. Οἱ πλειοψηφοῦντες συντάξαντες τὴν μερικὴν ταύτην ἔκθεσιν τῶν λόγων τῆς γνωμοδοτήσεώς μας ἀπὸ τὴν 6 τοῦ ἤδη φθίνοντος μηνὸς ἐγκαίρως ἐζητήσαμεν ἐκείνην τῶν μειοψηφούντων, πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἀντιγραφῆς ἀμφοτέρων εἰς μίαν γενικὴν ἔκθεσιν ὑπογραφησομένην παρ' ὅλων τῶν μελῶν· ἀλλ' ἀπετύχαμεν πάντοτε εἰς τὴν αἴτησίν μας ταύτην, ζητούμενοι ἀπ' ἐναντίας νὰ ὑποβάλωμεν ἡμεῖς ὑπὸ τὴν ἐπίκρισιν των τὴν ἡμετέραν ἔκθεσιν. Ἐπαναλαμβάνων ὅθεν νὰ διαβεβαιώσω τὸ σῶμα ὅτι ἡ ἔκθεσις ἡμῶν ὑπάρχει πρὸ πολλοῦ ἀντιγεγραμμένη εἰς τὸ καθαρὸν, παρατηρῶ ὅτι ἡ δυσκολία καὶ ἡ ἀναβολὴ

τῆς περὶ ἧς πρόκειται γενικῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς προέρχεται ἀπὸ τὰ μέλη τῆς μειοψηφίας, ἀρνούμενα τὴν καταχώρισιν τῶν λόγων τῆς γνωμοδοτήσεώς των ἐν αὐτῇ, καὶ ὄντα ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν αὐτῶν διηρημένα.

Ἐνταῦθα φιλονεικίας πολλῆς γενομένης ἐκ μέρους τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, ὑποστηριζόντων τῶν μὲν τὴν ἰδέαν τῆς ἀναγνώσεως τῆς ἐκθέσεως τῆς πλειοψηφίας μόνης, τῶν δὲ τὴν ἰδέαν τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἐκθέσεων ἀμφοτέρων τῶν μερῶν ὁμοῦ, ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν, ἀπαγγείλας ὡς ἀντικείμενον τῆς ἑπομένης τὴν συζήτησιν τῶν ἀνωτέρω ἀποφασισθέντων.

Ὁ πρόεδρος
Α. ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗΣ.

Οἱ Ἀντιπρόεδροι
Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ.
Τ. ΜΑΓΓΙΝΑΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀ. Γ. Γρηγοριάδης.
Ι. Παξιμάδης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 24 Μαρτίου 1851. Ἡμέρᾳ Σαββάτῳ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων **31** μελῶν, ὁ Κ. Πρόεδρος κηρύττει τὴν ἔναρξιν τῆς Συνεδριάσεως.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα, ἐπικυροῦνται, μηδεμιᾶς ἐνστάσεως γενομένης.

Ἀναγγείλαντος μετὰ ταῦτα τοῦ Κ. Προέδρου ὡς ἀντικείμενον τῆς ἡμερησίας διατάξεως τὴν συζήτησιν 1) τοῦ νομοσχεδίου περὶ προσδιορισμοῦ τῆς ἐνάρξεως τῶν προθεσμιῶν τῶν ἀναφερομένων εἰς τὸν περὶ φορολογίας τῶν προϊόντων τῆς γῆς Νόμον τοῦ ἔτους **1848**, ἰσχύοντα καὶ διὰ τὸ ἐνεστὼς ἔτος **1851**· καὶ 2) τῶν ἐπερωτήσεων τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Λόντου περὶ τῆς ἐκδιδομένης ἐφημερίδος ἡ Ἑβδομάς, ἐγένετο ἡ πρότασις καὶ ἀπεφασίσθη νὰ προχωρήσῃ ἡ συζήτησις τοῦ δευτέρου τούτου ζητήματος τῶν ἐπερωτήσεων, ἐπὶ τοῦ ὁποίου λαβὼν τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Λόντος, ἀνέπτυξε τὰ ἀκόλουθα.

Κρίνω περιττὸν νὰ ἐπαναλάβω ἐνταῦθα τὴν ἐρώτησιν ἣν ἔκαμον πρὸς τὸν Κ. Ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν, καὶ τὴν ἀπάντησιν ἣν ἔλαβον παρ' αὐτοῦ περὶ τῆς ἐφημερίδος ἡ Ἑβδομάς, διότι ἔχετε εἰς τὴν μνήμην σας ἀμφότερα, προσφάτως λαβόντα χώραν.

Δὲν εἶμαι ἠναγκασμένος ἐπίσης ν' ἀναπτύξω ἐν λεπτομερείᾳ τὰς πράξεις ὅσας ἐνήργησα περιβεβλημένος μὲ τὴν ὑψηλὴν ἐμπιστοσύνην τῆς διευθύνσεως τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν, πρὶν τοῦ παρόντος Ὑπουργοῦ, διότι ὁσάκις ἐπρόκειτο νὰ ὑπερασπίσω τὰ συμφέροντα τῆς Κυβερνήσεως ἔπραξα ὅ,τι ὡς Ὑπουργὸς τοῦ Βασιλέως ὤφειλον, καὶ ὅ,τι τὰ καθήκοντα τῆς ὑπηρεσίας μὲ ὑπηγόρευον. Τούτου ἕνεκα ἔχων ἀντικείμενον τῆς ὁμιλίας μου τὸν Ὑπουργόν, ἀδιαφορῶ καὶ δὲν φέρω τὸν λόγον περὶ ὅσων ἡ εἰρημένη ἐφημερὶς τῆς Ἑβδομάδος ἀνέφερεν ἁπλῶς περὶ Λόντου, οὐδὲ λαλῶ τίποτε περὶ τοῦ συντάκτου αὐτῆς ὡς ἀνθρώπου ἐστιγματισμένου ἕνεκα ἀπιστίας καὶ καταχρήσεως τῆς δημοσίου περιουσίας, καὶ τοιούτου, οἷος εἶναι ὁ Καμπούρογλους· ἀρκοῦμαι δὲ μόνον νὰ ἀναφέρω ὅτι κατέχων τὴν θέσιν ταύτην τοῦ Ὑπουργοῦ, εἶχον, ὡς δὲν δύναται τις νὰ ἀρνηθῇ, τὸ αἴσθημα νὰ πράξω ὅ,τι ἡ ἀξιοπρέπεια καὶ ἡ ὑπεράσπισις τῆς Κυβερνήσεως ἀπῄτουν, καὶ νὰ ἐνεργήσω πάντα ὅσα συνέτεινον εἰς τὰ συμφέροντα τοῦ Κράτους, δικαιώνων οὕτω τὴν ἐκλογήν μου ἐκ μέρους τοῦ Σεβαστοῦ ἡμῶν Ἄνακτος.

Ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν κατὰ λάθος ἴσως μᾶς εἶπεν ὅτι ἡ ἐκδιδομένη ἐφημερὶς ὑπὸ τὸ ὄνομα ἑβδομὰς δὲν εἶναι ὑπουργική· ἀντικρούων τὴν ἔκθεσίν του ταύτην, ὑποστηρίζω τὴν πρότασιν ὅτι ἡ ἐφημερὶς αὕτη εἶναι ὑπουργικὴ ὑπουργικωτάτη, καὶ πληρώνεται ἀπὸ τὸ δημόσιον, καθὼς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς παρουσιαζομένης καὶ ἀναγινωσκομένης ὑπ' ἀριθ. **515** ἐγκυκλίου τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης, δι' ἧς ὑποχρεοῦνται ὅλαι αἱ εἰσαγγελίαι καὶ ὅλα τὰ δικαστήρια νὰ λαμβάνωσιν αὐτήν, καὶ πληρώνωσι τὴν συνδρομήν της ἐκ τῆς ἐπιχορηγήσεως τῶν γραφείων των. Ἐὰν δὲ τὸ ἔγγραφον τοῦτο δὲν εἶναι ἀρκετὸν νὰ πείσῃ τὸ ὑπουργεῖον νὰ συνομολογήσῃ μεθ' ἡμῶν τὴν ὑπουργικότητα τῆς ἐφημερίδος ταύτης, δύναμαι νὰ φέρω ἀκολούθως καὶ ἄλλας ἀποδείξεις· προσθέτω δὲ ἤδη ὅτι ὁ συντάκτης αὐτῆς ἐκτὸς τῶν ἄλλων ὠφελειῶν ἃς ἔχει διὰ τῆς συνδρομῆς καὶ τῶν μέσων τοῦ ὑπουργείου, λαμβάνει κατὰ μῆνα καὶ δρχ. **800 – 900** ἀπὸ τὸ δημόσιον ταμεῖον.

Ἡ ἐφημερὶς αὕτη, καθὸ ὑπουργική, περιέχει ἀντικείμενα καὶ ζητήματα ὅλως ἀπάδοντα πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς συστάσεώς της. Τὸ ζήτημα περὶ τῆς ἀποδημίας τοῦ Βασιλέως καθ' ὃν τρόπον ἐξετέθη ὑπὸ τῆς ὑπουργικῆς ταύτης ἐφημερίδος, ὡς μὴ ὤφειλε, κατεθορύβησε τὰ πνεύματα τοῦ κοινοῦ, τὸ ὁποῖον, ἐνῷ ἀναμένει μὲ μεγάλην ἀνυπομονησίαν τὴν ἐπάνοδον τοῦ Βασιλέως, θεωρεῖ

ταυτοχρόνως πᾶσαν περὶ παρατάσεως τῆς ἀπουσίας του πληροφορίαν ἡ ἰδέαν, ἐκφραζομένην μάλιστα διὰ τοῦ ὑπουργικοῦ τούτου ὀργάνου, ὡς τὴν καιριωτέραν βλάβην τοῦ Κράτους· ὅλοι ἐπιθυμοῦμεν τὴν ἐπάνοδον τοῦ Βασιλέως, ἀλλ' εἰς τὴν ἀφοπορίαν ταύτην δὲν δυνάμεθα νὰ ἀποδώσωμεν κανὲν κακὸν διότι ὁ Βασιλεὺς εἶναι ἀνεύθυνος, τὴν δὲ ἀπουσίαν του ἀναπληρώνει ἡ Λ. Μ. ἡ Βασίλισσα, οὖσα ἐπίσης ἀνεύθυνος διὰ τὰς πράξεις τῶν Ὑπουργῶν.

Ἐπὶ τῆς ὑπουργείας μου συνέβησαν ἀναμφιβόλως πράξεις διάφοροι· ἡ ἐπίκρισις αὐτῶν ἐξ ὅλων τῶν λοιπῶν ἐφημεριδῶν ὄχι μόνον ἐπιτετραμμένη εἶναι ἀλλὰ καὶ ἀναγκαία πρὸς τὴν ἐξέλεγξιν τῶν καλῶν ἢ κακῶν ἐνεργειῶν ἑκάστου, καὶ πρὸς φωτισμὸν τοῦ κοινοῦ· ἡ δὲ ἐπίκρισις τούτων, ὡς πράξεων ὑπουργικῶν, ἐκ μέρους τῆς ὑπουργικῆς ταύτης ἐφημερίδος, ὄχι μόνον δὲν εἶναι συγχωρημένη, ἀλλὰ καὶ καταστρέφει τὰ θεμέλια τῆς κυβερνητικῆς ἑνότητος καὶ συναφείας. Μετὰ τὰς ἐξηγήσεις ταύτας, μεταβαίνων εἰς τὸ κύριον θέμα τοῦ λόγου μου, ἐπιμένω ὅτι ἡ ἐφημερὶς αὕτη εἶναι ὑπουργικὴ πληρωνομένη ἀπὸ τὸ δημόσιον ταμεῖον καὶ δὲν γράφεται ἐκ συμπαθειῶν πρός τινα ἐκ τῶν μελῶν τοῦ ὑπάρχοντος ὑπουργείου ἢ ἐκ τῆς παραδοχῆς τῶν ἀρχῶν καὶ τοῦ συστήματος αὐτοῦ.

Ἐπειδὴ ὁλόκληρος ἡ ὁμιλία τοῦ προλαλήσαντος Γερουσιαστοῦ, ἀντέταξεν ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν, ἐκτὸς ὀλίγων τινῶν ἰδεῶν ξένων τοῦ προκειμένου, περιεστράφη εἰς τὸ ἀντικείμενον τοῦ ὅτι ἡ ἐκδιδομένη ἐφημερὶς ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἑβδομὰς εἶναι ὑπουργικὴ ἤτοι τὸ ὄργανον τοῦ ὑπουργείου δι' οὗ ὑπερασπίζει τὰς πράξεις του, λέγω καὶ αὖθις εἰς ἀπάντησιν ὅτι ἡ ἐφημερὶς αὕτη, μακρὰν τοῦ νὰ ἦναι ὑπουργικὴ καὶ τὸ ὄργανον τοῦ ὑπουργείου, εἶναι ἰδιοκτησία τοῦ συντάκτου αὐτῆς, καὶ γράφεται ἐμπνευμένη ἐκ τῶν συμπαθειῶν ἃς ἔχει πρὸς τὰ συνιστῶντα τὸ παρὸν ὑπουργεῖον μέλη, τοῦ ὁποίου τὴν ὁδὸν, τὸ σύστημα καὶ τὰς ἀρχὰς συμμερίζεται, ἂν δὲ ὁ προλαλήσας ἔχῃ ἐναντίας τῶν λόγων μου τούτων ἀποδείξεις δύναται νὰ τὰς προσαγάγῃ.

Μολονότι ἡ προκαλουμένη περαιτέρω ἀπόδειξις εἰς ἐμὲ εἶναι δύσκολος, ἀντέλεξεν ὁ προλαλήσας, μ' ὅλα ταῦτα, ἐντὸς τοῦ κύκλου τῆς Γερουσιαστικῆς θέσεώς μου, ἐνεργῶν, θέλω φροντίσει νὰ φέρω τὰς δυνατὰς ἀποδείξεις· διὰ νὰ καταδείξω ἐναργέστερον τὴν πραγματικότητα τῆς προτάσεώς μου. Ἐκ προοιμίων δὲ ἤδη λέγω ὅτι, ἐὰν ἡ παρουσιασθεῖσα ἐγκύκλιος καὶ ὅσα ἄλλα ἀκούονται καὶ διαβεβαιοῦνται, δὲν πείθουσι τὴν Γερουσίαν

περὶ τῆς πραγματικότητος, ὅτι ἡ ῥηθεῖσα ἐφημερὶς εἶναι ὑπουργικὴ, ἡ ἐξέλεγξις τοῦ ταμείου ὑπὸ μιᾶς ἐπιτροπῆς θέλει ἀνακαλύψει τὰ ὑπὲρ τοῦ συντάκτου αὐτῆς ἐκδοθέντα ἐντάλματα πληρωμῆς, καὶ θέλει ἐπιβεβαιώσει τὴν Γερουσίαν περὶ τῆς ἀληθείας τῶν λόγων μου. Ἐὰν ἦσαν μόναι συμπάθειαι αἵτινες ὑπηγόρευσαν τὸ πνεῦμα τῆς προκειμένης ἐφημερίδος, δὲν ἤθελον λαλήσει περὶ αὐτῆς, ἀλλ' ἤθελον τὴν περιφρονήσει καθὼς περιφρονῶ καὶ μίαν ἄλλην τοιαύτην ἐκθέσασαν, ὅτι δῆθεν ἐγὼ δι' ἀναφορᾶς μου, ἐζήτησα παράσημον ἀπὸ ξένον ἡγεμόνα· ἀποκρούων τὴν εἴδησιν ταύτην ὡς ψευδῆ εἶμαι πεπεισμένος ὅτι οὐδεὶς τῶν ΚΚ. Ὑπουργῶν καὶ Γερουσιαστῶν θέλει μὲ κάμει τὸ ἄδικον νὰ νομίσῃ ὅτι ἐγὼ μὴ σεβόμενος τὸν ἑαυτόν μου, ἤθελον πράξει τὸ τοιοῦτον, ἢ ὅτι δὲν ἔχω τὸν ὀρθὸν νοῦν νὰ ἐννοήσω ὅτι ἡ τοιαύτη αἴτησις ἀντὶ νὰ φέρῃ εἰς ἐμὲ τιμὴν ἤθελε μὲ σύρει εἰς τὴν περιφρόνησιν τοῦ ξένου τούτου ἡγεμόνος

Χωρὶς τῆς ἐξελέγξεως τοῦ ταμείου καὶ ἄνευ τῆς συστάσεως ἐπιτροπῆς, εἶπεν ἕτερος, μόνη ἡ ἀναγνωσθεῖσα ἐγκύκλιος φρονῶ, ὅτι ἐμφαίνει καθαρῶς ὅτι ἡ εἰρημένη ἐφημερὶς ἂν δὲν ἦναι αὐτόχρημα εἶναι οἱονεὶ ὑπουργικὴ· ὅλαι αἱ ἐφημερίδες, ὑπὲρ ὧν τὸ Ὑπουργεῖον ἐκδίδει ἐγκυκλίους συσταινούσας τὴν παραλαβὴν αὐτῶν ἐκ μέρους τῶν ὑπαλλήλων ἀρχῶν, εἶναι εἰς τοὺς προδόμους τοῦ Ὑπουργείου, καὶ ἐκδίδονται ὑπὸ τὰς ἐμπνεύσεις αὐτοῦ. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον καὶ ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἐφημερὶς ὡς τοιαύτη δὲν γράφεται εἰμὴ κατὰ τὰς ἐμπνεύσεις τοῦ Ὑπουργείου, καὶ τὸ ἄρθρον αὐτῆς τὸ ἀφορῶν τὴν ἀποδημίαν τοῦ Βασιλέως βεβαίως δὲν δύναται νὰ ἦναι παρὰ ἡ ἔκφρασις τοῦ Ὑπουργείου. Ἐπιβεβαιῶ ὅθεν καὶ λέγω ἐνδομύχως ὅτι ἡ ἐφημερὶς αὕτη εἶναι ὑπουργική.

Δὲν ἔχω ἀποστολὴν ἢ ἐντολὴν, ἐπέφερεν ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης, ν' ἀπαντήσω ἐκ μέρους τοῦ Ὑπουργείου περὶ τοῦ ζητήματος ἂν ἡ ἀνωτέρω ἐφημερὶς ὑπὸ τοῦνομα Ἑβδομὰς, ἦναι ἢ δὲν εἶναι ὑπουργική, καθόσον ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν ἀρκούντως ἐβεβαίωσε καὶ πρότερον καὶ ἤδη τὸ Σῶμα ὅτι αὕτη δὲν εἶναι ὑπουργική· θέλω δὲ περιορισθῆ μόνον νὰ φέρω τὸν λόγον περὶ τῆς ἀναγνωσθείσης ἐγκυκλίου, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀμφότεροι οἱ προλαλήσαντες ΚΚ. Γερουσιασταὶ ἐξήγαγον λόγους ὑποστηρίζοντας δῆθεν τὴν ὑπουργικότητα τῆς ῥηθείσης ἐφημερίδος· ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν εἶπεν ὅτι ἡ ἐφημερὶς ἡ καλουμένη Ἑβδομὰς δὲν εἶναι ὑπουργική, δὲν μισθοδοτεῖται παρὰ τοῦ δημοσίου ταμείου, ἔχει ἰδίαν πεποίθησιν, ἔχει συμπα-

θείας πρὸς τὰ συνιστώντα τὸ παρὸν ὑπουργεῖον μέλη· ταῦτα δὲ πάντα ἀπέδειξε διὰ τοῦ εἰλικρινοῦς αἰσθήματος ὅπερ ἔχει νὰ ψέγῃ ἑκάστοτε ὅλα τὰ ἄρθρα τῆς κακοβούλου δημοσιογραφίας ὅσα θέλουσι νὰ προσάψωσι πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον σκοποὺς καὶ ἰδέας ἐθνοβλαβεῖς τὰς ὁποίας δὲν ἔχει· τὴν ἐφημερίδα αὐτὴν ὡς τοιαύτην ὄχι μόνον δὲν ἀντίστηκα, ἀλλὰ καὶ χρέος μου ἐθεώρησα νὰ συστήσω, τοσούτῳ μᾶλλον καθόσον ὁ συντάκτης αὐτῆς πρὸς τὰ ἀνωτέρω ἐπεφορτίσθη νὰ κοινοποιῇ πάντοτε τὰς πράξεις, τοὺς Νόμους καὶ τὰ Διατάγματα τῆς Κυβερνήσεως, πρὶν ἢ δημοσιευθῶσι διὰ τῆς ἀρμοδίας ἐφημερίδος, καὶ ν' ἀναλύῃ τὴν ἔννοιαν αὐτῶν διὰ τῆς περιληπτικῆς δημοσιεύσεως τῶν πρακτικῶν· ὅταν λοιπὸν ὁ συντάκτης τῆς ἐφημερίδος ταύτης ἀνεδέχθη καὶ τὴν δημοσίευσιν τῶν Νόμων, καὶ Διαταγμάτων καὶ τῶν πρακτικῶν ἀκόμη, ἅτινα εἶναι κατὰ τὴν εὐρυῆ ὀνομασίαν συγγραφέως τινὸς ἡ βιογραφία τῶν νόμων, δικαιοῦται κατὰ πολὺ μεῖζονα λόγον νὰ λάβῃ παρὰ τοῦ Ὑπουργείου ὅλα τὰ μέσα τείνοντα εἰς τὴν διατήρησιν τῆς ἐφημερίδος αὐτῆς, ἐν τῶν ὁποίων εἶναι καὶ ἡ ἀναγνωσθεῖσα ἐγκύκλιος, ἥτις δὲν εἶναι ὑποχρεωτικὴ καὶ ἥτις ἀπεδείχθη ὡς τοιαύτη ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων ἅτινα ἐπέφερον τῆς μὴ παραδοχῆς τῆς ἐφημερίδος ταύτης παρὰ τῶν πλειοτέρων δικαστηρίων. Τοιαύτας συστάσεις ἐφημερίδων ἄλλοτε καὶ ἐγὼ καὶ ἄλλοι ὑπουργοὶ ἐκάμαμεν, διαζόμενοι ἀπὸ τὰς καθημερινὰς ἐνοχλήσεις τῶν συντακτῶν αὐτῶν· αἱ δὲ ἐπιχορηγήσεις τῶν δικαστηρίων, περὶ ὧν γίνεται λόγος εἰς τὰς τοιαύτας ἐγκυκλίους ὡς καὶ εἰς τὴν ἀναγνωσθεῖσαν, εἶναι ἀνεξάρτητοι ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον, καὶ ἡ διαχείρησις αὐτῶν ἐνεργεῖται ἀπὸ αὐτὰ τὰ δικαστήρια πρὸς ἀγορὰν ἐκείνων τῶν βιβλίων, ἐφημερίδων καὶ τῶν παρομοίων, ἅτινα δι' ἐπισήμων πράξεών του κριθῶσι ἀναγόμενα καὶ ἀναγκαῖα εἰς τὰ καθήκοντα αὐτοῦ καὶ εἰς τὰς ἀρχάς του· ὥστε αἱ ἐπιχορηγήσεις αὗται δὲν δύνανται νὰ ὀνομασθῶσι δημόσιοι, ὡς διαχειριζόμεναι, ἢ ἐξοδευόμεναι κατὰ τὴν κρίσιν καὶ θέλησιν τῶν δικαστηρίων καὶ οὐχὶ τοῦ Ὑπουργείου.

Μὲ πολλὴν εὐστοχίαν ἠθέλησε ν' ἀποδείξῃ ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης τὴν μὴ ὑπουργικότητα τῆς ἐφημερίδος ταύτης ἡ Ἑβδομάς, ἐπέφερεν ὁ πρῶτος λαλήσας Κ. Γερουσιαστής, ἀλλ' ὅταν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι θέλησις ἐπιβαλλομένη ἀπὸ ἕνα ὑπουργὸν δὲν δύναται παρὰ νὰ ἐνεργηθῇ, καὶ ὅτι αἱ συνδρομαὶ ἐκρατήθησαν ἀπὸ τοὺς μισθοὺς τῶν ὑπαλλήλων, διαφιλονεικούντων εἰσέτι τὴν πληρωμήν, τότε βεβαίως δὲν δύνανται νὰ

ἔχουν ἰσχὺν ὅσα ὁ Κ. Ὑπουργὸς ἐλάλησε πρὸς καταστροφὴν τῆς ἀληθείας καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς μεταβολῆς τοῦ ζητήματος ὅπερ ἔχει ὅπως τὸ ἐξέθεσα.

Ἐπειδὴ ὁ προλαλήσας Γερουσιαστής, ἀντέλεξεν ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν, ἀγορεύων παρενέτεινεν εἰς τὴν ὁμιλίαν του καὶ τὰ ἐνταλματα τοῦ ταμείου ὡς ἀποδεικτικὰ μέσα τῆς προτάσεώς του καὶ κατέκρινε τὸν προηγούμενον βίον τοῦ συντάκτου τῆς ἐφημερίδος ἡ Ἑβδομὰς, διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἔρχομαι νὰ ἐκθέσω ὅτι εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο προῆλθεν ἐξ ἄλλου τινὸς γεγονότος ὅπερ ἴσως ἔμαθεν, καὶ τοῦτο εἶναι τὸ ἀκόλουθον.

Εἷς τῶν παρελθόντων πρὸ τοῦ ἐνεστῶτος ὑπουργείου ὑπουργῶν, λαβὼν γνῶσιν ὅτι ἐφημερίς τις ἐκδιδομένη Γαλλιστὶ, παρίστανεν ἐνώπιον τοῦ κοινοῦ τῶν ἄλλων ἐθνῶν τὴν Κυβέρνησιν τῆς Ἑλλάδος ὡς ἐβαδίζουσαν δολίως, καὶ ἀπέδιδεν εἰς αὐτὴν σκοποὺς τοὺς ὁποίους δὲν εἶχε ἐνόμισεν ἀναγκαῖον, καὶ ὀρθῶς κατ' ἐμὴν ἰδέαν, νὰ συστήσῃ μίαν ἄλλην ἐφημερίδα Γαλλικὴν διὰ νὰ διαψεύδῃ τὰ φαρμακερὰ ταῦτα ψέλη, καὶ ὑπερασπίζῃ τὰς πράξεις τῆς Κυβερνήσεως· πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐσύστησε τὴν ἐφημερίδα τὴν καλουμένην ὁ Ἀθηναῖος Παρατηρητής, τὴν ὁποίαν καὶ ἐσύστησε πρὸς τὰς ὑπαλλήλους ἀρχὰς διὰ τῆς τότε ἐκδοθείσης καὶ ἀναγινωσκομένης ἤδη ἐγκυκλίου του, ὅπως παραληφθῇ ἐκ μέρους ὅλων, καὶ πληρωθῇ τὸ ἀντίτιμον αὐτῆς ἐκ τῆς μισθοδοσίας των καὶ οὐχὶ ἐκ τῆς ἐπιχορηγήσεως τοῦ γραφείου, συγκεντρώσας μάλιστα τὴν εἴσπραξιν τῶν χρημάτων εἰς ῥητῶς ὡρισμένα πρόσωπα καὶ μέρη· διὰ τὴν ἔκδοσιν τῆς ἐφημερίδος ταύτης, ἐπειδὴ ἔπρεπε νὰ ὑπάρχῃ εἰς ἐργολάβος, τὸ παρελθὸν ὑπουργεῖον, ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ ῥηθέντος ὑπουργοῦ, ὅστις εἶναι ὁ προλαλήσας Γερουσιαστὴς Κ. Λόντος, ἐξελέξατο ὡς τοιοῦτον τὸν Κ. Πὼπ πληρωνόμενον κατὰ μῆνα δι' εἰδικοῦ ἐντάλματος τοῦ ὑπουργείου ἀπὸ τὸ δημόσιον ταμεῖον. Τὸ παρὸν Ὑπουργεῖον ἀναλαβὸν τὴν διεύθυνσιν τῆς Κυβερνήσεως εὗρεν αὐτὴν τὴν ἐφημερίδα καὶ ἐκ τῶν αὐτῶν ὡς ἀνωτέρω λόγων ὁρμηθὲν διατήρησεν αὐτὴν γραφομένην Γαλλιστὶ, καὶ ἀνέθεσε τὴν ἐργολαβίαν αὐτῆς εἰς τὸν Κ. Καμπούρογλουν, ὁ ὁποῖος ἔχει ἀνὰ χεῖρας συγχρόνως καὶ τὴν σύνταξιν τῆς ἐφημερίδος ἡ Ἑβδομὰς, τῆς Εὐτέρπης καὶ λοιπῶν ἄλλων συγγραμμάτων ὅλων ἀνηκόντων εἰς τὴν ἰδιοκτησίαν καὶ τὴν θέλησιν αὐτοῦ καὶ οὐδέποτε εἰς τὴν ἐπήρειαν τοῦ Ὑπουργείου· ἐκ τοῦ γεγονότος τοῦ ὄθεν τοῦτο τρόπου, ὅτι ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Λόν-

τος ἐλαβεν ἀφορμὴν νὰ φέρῃ εἰς συζήτησιν τὸ προκείμενον ζήτημα.

Δὲν ἐσύστησα τὴν εἰρημένην ἐφημερίδα τοῦ Ἀθηναϊκοῦ Παρατηρητοῦ ὡς ἁπλῶς ὑπουργὸς, ἀντέλεξεν ὁ προλαλήσας Γερουσιαστὴς, ἀλλὰ τῇ ἀπορράσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου. Ἡ ἐφημερὶς αὕτη ἐπὶ τοῦ προλαβόντος Ὑπουργείου συνετάττετο εἰς δύω γλώσσας Γαλλικὴν καὶ Ἑλληνικὴν· ἤδη δὲ ἐπὶ τοῦ παρόντος Ὑπουργείου διηρέθη εἰς Ἀθηναϊκὸν Παρατηρητὴν καὶ εἰς Ἑβδομάδα, γραφομένας τὴν μὲν Γαλλιστὶ τὴν δὲ Ἑλληνιστί. Ἐπειδὴ δὲ αἱ συνδρομαὶ εἰσεπράττοντο διὰ λογαριασμὸν τοῦ δημοσίου ταμείου, διὰ τὸν λόγον τοῦτον ὁ ἐργολάβος αὐτὸς Πὼπ ἐπληρώνετο δι' ἐνταλμάτων ἀπὸ τὸ δημόσιον ταμεῖον.

Δὲν διαφιλονεικῶ ποσῶς τὸ δικαίωμα καὶ τὴν ἀρχὴν ἣν ἔχει ἕκαστον Ὑπουργεῖον τοῦ νὰ ἔχῃ μίαν ἐφημερίδα ὑπερασπίζουσαν τὰς πράξεις του, ἀλλὰ παρατηρῶ ὅτι τὸ θέμα τῆς προκειμένης συζητήσεως εἶναι ἄλλο καὶ συνίσταται εἰς τὸ ὅτι ἡ ἐφημερὶς ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἑβδομὰς εἶναι ὑπουργικὴ, καὶ ὅτι τὸ ἐν αὐτῇ καταχωρημένον ὑπουργικὸν ἄρθρον περὶ Βασιλέως εἶναι ἀντιπολιτικὸν κατ' ἐμὲ, τὸ ὁποῖον δὲν ἔπρεπε νὰ γραφῇ, διὰ ν' ἀφήσῃ ἀτάραχα τὰ πνεύματα τοῦ λαοῦ.

Οἱ προλαλήσαντες δύω ὑπουργοὶ διὰ τῶν μακρῶν ἀγορεύσεών των, ἐπέφερεν ἄλλος, μᾶς ἔδοσαν νὰ ἐννοήσωμεν ὅτι ἡ ἐφημερὶς ἡ καλουμένη Ἑβδομὰς εἶναι αὐτόχρημα ὑπουργικὴ, μὴ θέλοντες νὰ ἐννοήσουν καὶ νὰ παραδεχθοῦν αὐτοὶ τὸ τοιοῦτον· ὁ δεύτερος μᾶς εἶπε μάλιστα ἓν ἱστορικὸν τῆς συστάσεως μιᾶς ὑπουργικῆς ἐφημερίδος καλουμένης ὁ Ἀθηναϊκὸς Παρατηρητὴς, τὴν ὁποίαν τὸ σημερινὸν Ὑπουργεῖον ἐκληρονόμησεν ἀπὸ τὸ προκάτοχον αὐτοῦ, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ἀνέθεσε τὴν ἐργολαβίαν εἰς τὸν Κ. Καμποὶρογλουν, ὃ ἐστὶ παρεδέχθη ὅτι ἡ ἐφημερὶς αὕτη εἶναι ὑπουργικὴ, διηρημένη ἤδη εἰς Ἀθηναϊκὸν Παρατηρητὴν καὶ εἰς Ἑβδομάδα, ταυτιζομένας καὶ ἐκδιδομένας ὑφ' ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ συντάκτου· ὥστε δὲν πρέπει νὰ θαυμάσῃ τὸ Ὑπουργεῖον διὰ τὴν τοιαύτην πρᾶσιν τοῦ Κ. Λόντου, διότι ἐὰν ἡ ἐφημερὶς αὕτη περιέχῃ ἀντιπολιτικόν τι, καὶ ἡμεῖς ἠθέλαμεν κάμει αὐτὴν τὴν ἐρώτησιν, καθίσον ἡ τοιαύτη ἐφημερὶς ὡς ὑπουργικὴ, δὲν ἔπρεπε νὰ καταχωρῇ τοιαῦτα ἀντιπολιτικὰ ζητήματα. Ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ἐπιμένων ὅτι ἡ ἐφημερὶς αὕτη δὲν εἶναι ὑπουργικὴ, προσέθηκεν ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον θέλων νὰ δημοσιεύῃ τοὺς Νόμους, τὰ Διατάγματα καὶ αὐτὰ τὰ πρακτικὰ, ἀνέθεσε τὸ τοιοῦτον ἔργον εἰς τὸν συντάκτην αὐτῆς ὡς συμ-

μεριζόμενον τὰς ἀρχάς του, χορηγήσαν εἰς αὐτὸν καὶ ὅλα τὰ μέσα. Εἰς τὴν διαβεβαίωσιν ταύτην τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ τίποτε δὲν ἔχω ν' ἀντιτάξω, διότι εἰς τὴν τοιαύτην περίπτωσιν ἀναμφιβόλως αἱ συμπάθειαι εἶναι ἀμοιβαῖαι· ἀλλ' ὑπαρχούσης τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, ἐν ᾗ καταχωροῦνται ὅλαι αἱ πράξεις αὐτῆς, πρὸς τί ἡ δημοσίευσις τῶν Νόμων καὶ Διαταγμάτων διὰ τῆς προκειμένης ἄλλης ἐφημερίδος; Διὰ νὰ δημοσιεύωνται καὶ τὰ πρακτικὰ, εἶπεν ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης· ἀλλ' ἐὰν τὰ δημοσιευόμενα πρακτικὰ εἶναι ὅμοια μὲ τὰ δημοσιευθέντα πρό τινων ἡμερῶν, καὶ τὰ ἀποτεινόμενα ἀπειλητικῶς καθ' ὅλων ἡμῶν τῶν συνεδριαζόντων σήμερον ἐνταῦθα, βεβαίως τὰ τοιαῦτα πρακτικὰ εἶναι ἄξια τῆς ἀποστροφῆς καὶ ἀγανακτήσεως, καὶ ἴδια τοῦ χαρακτῆρος τοῦ ὑπαγορεύσαντος ἢ γράψαντος αὐτά. Ἡ ἐφημερὶς αὕτη διὰ τῶν εἰρημένων πρακτικῶν της, ἀπαιτεῖ νὰ κάμωμεν ὅ,τι θέλει καὶ ὅ,τι λέγει τὸ Ὑπουργεῖον· πρέπει ὅθεν ἡμεῖς νὰ ὑπακούσωμεν εἰς τὴν φωνὴν αὐτήν; ὄχι· ὅ,τι δὲ καὶ ἂν ἐκάμαμεν ἡ ἐφημερὶς αὕτη ὡς ὑπουργικὴ δὲν ἠδύνατο, καὶ δὲν ἦτον πρέπον νὰ γράψῃ τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα καθ' ἡμῶν· ὥστε νὰ φθάσῃ εἰς τὴν θέσιν νὰ ἐξεικονήσῃ τινὰς τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν ὡς ἀνωφέλους τῆς Γερουσιαστικῆς θέσεως ἣν κατέχουσι.

Δὲν ἤθελον λάβει τὸν λόγον, εἶπεν ἄλλος, ἐπὶ τοῦ προκειμένου θέματος, ἐὰν ἡ συζήτησις δὲν περιεστρέφετο εἰς προσωπικὰ παλαιὰ καὶ νέα πάθη. Μετὰ τὴν 3 Σεπτεμβρίου οὐδεὶς ποτε ἐγένετο λόγος εἰς τὸν περίβολον τοῦτον περὶ τοιούτου ἀντικειμένου, καὶ ὁ πρῶτος λαλήσας Κ. Γερουσιαστὴς λαλῶν περὶ ὑπουργικῆς ἄθεν ἐφημερίδος ὡμίλησεν ἀποτεινόμενος ὡς πρὸς ὑπουργοὺς μὴ Ἕλληνας· ἐὰν λάβῃ ὑπ' ὄψιν μίαν ἄλλην ἐφημερίδα, τί θέλει εἰπεῖ ὅταν εἰς αὐτὴν ἴδῃ ὁποῖα ἀπαίσια ἔργα ἀνέπτυξε κατὰ τοῦ ἱστορικοῦ ὀνόματος τοῦ νῦν πρωθυπουργοῦ Κ. Κριεζῆ; βεβαίως θέλει ἀγανακτήσει ἀγανάκτησιν μεγίστην· δὲν διαφιλονεικῶ, ἀλλὰ παραδέχομαι ὅτι καὶ οἱ ὑπουργοὶ κάμνουσι λάθη εἰς τὴν ὑπηρεσίαν των, ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου δὲν πρέπει νὰ ἔχωσι μίαν εἰ καὶ δύω ἐφημερίδας ὑπερασπιζομένας τὰς πράξεις τῆς Κυβερνήσεώς των, ὅταν αὗται ὑφίστανται ὑπὸ τῆς κακοβουλίας; Μήπως ὁ προλαλήσας Γερουσιαστὴς Κ. Λόντος δὲν συμμετέσχε τῆς συστάσεως αὐτῆς τῆς ἐφημερίδος τοῦ Ἀθηναϊκοῦ Παρατηρητοῦ; Πρὸς τί ν' ἀναμιγνύνται ἤδη τὸ θέμα τὸ περὶ τῆς ἀπουσίας τοῦ Βασιλέως, τὸ ὁποῖον πρὸ δύω μηνῶν ἔγραψη; ὅλοι πρέπει νὰ ἐρωτῶμεν περὶ τῆς ἀπουσίας καὶ τῆς

βραδύτητος τῆς ἀρίξεως τοῦ Βασιλέως, μολονότι ἔχομεν διδόμενα νὰ διακηρύξωμεν τὴν καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἀπουσίας αὐτοῦ ἀγαθὴν καὶ ἔμφρονα Κυβέρνησιν τῆς Σεβαστῆς ἡμῶν Βασιλίσσης· τοῦτο δὲ πράττοντες πρέπει νὰ εἴμεθα μακρὰν ἀπὸ πάσης ἀτόπου συζητήσεως ὡς τῆς σημερινῆς.

Πᾶς ἄνθρωπος πολεμούμενος ἔχει καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἀμύνης, ἐπήνεγκεν ἕτερος· κατὰ τὴν ἀρχὴν ταύτην τὸ Ὑπουργεῖον ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἔχῃ πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν πράξεών του, μίαν ἢ δύο, ἢ καὶ περισσοτέρας ἐφημερίδας, καὶ νὰ χορηγῇ εἰς τοὺς συντάκτας αὐτῶν ὅλα τὰ ἠθικὰ μέσα τῆς διατηρήσεώς των. Ἀλλ' ὅταν ἐφημερίς τις διατηρῆται καθ' ὁλοκληρίαν ἀπὸ τὸ καὶ μὴ δυναμένη νὰ διατηρηθῇ εἰμὴ μόνον ἀπὸ τὴν συνδρομὴν Ὑπουργείων καὶ πληρωμὴν τοῦ ὑπουργείου, προσθάλλῃ βουλευτ. Σώματα ἢ πολίτας, τότε οἱ Ὑπουργοὶ δὲν δύνανται νὰ ἀρνηθῶν ὅτι αἱ προσβολαὶ αὗται γίνονται ἄνευ τῆς συναινέσεώς των. Ἐκθέτας ἐν παρόδῳ τὴν ἀρχὴν ταύτην, ἔρχομαι νὰ κάμω λόγον οὐσιώδη περὶ ἑνὸς ἄλλου ἀντικειμένου, τὸ ὁποῖον δὲν πρέπει νὰ σιωπήσῃ ἡ Γερουσία· ἐρρέθη ἐνταῦθα ὅτι ὁ συντάκτης τῆς ἐφημερίδος ἡ Ἑβδομὰς ἐκτὸς τῶν ἄλλων συνδρομῶν λαμβάνει κατὰ μῆνα καὶ δρ. 800-900 ἐκ τοῦ Δημοσίου Ταμείου. Πρὶν ἔλθω εἰς διεξοδικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἀντικειμένου τούτου, παρακαλῶ τὸ Ὑπουργεῖον νὰ μᾶς εἰπῇ ἂν ἦναι ἀληθὲς τὸ τοιοῦτον καὶ ἂν ἔχῃ ἀληθείας ἐκ ποίου κεφαλαίου καὶ ἄρθρου τοῦ προϋπολογισμοῦ πληρώνεται ἡ μισθοδοσία αὕτη, ἂν δὲ τὸ ἐναντίον, ἂς μᾶς εἰπῇ ὅτι δὲν πληρώνεται ἀπὸ τὸ Δημόσιον Ταμεῖον καὶ ἀκούομεθα.

Ἐνταῦθα εἰπόντος τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, ὅτι ὁ συντάκτης τῆς εἰρημένης ἐφημερίδος ἡ Ἑβδομὰς δὲν φαίνεται ὅτι πληρώνεται ἀπὸ τὸ δημόσιον ταμεῖον καὶ ὅτι οἱ ὑποβληθησόμενοι ἀπολογισμοὶ θέλουν λύσει αὐτὸ τὸ ζήτημα, ὁ ἀγορεύων Γερουσιαστὴς προσέθηκεν· ὁ Κ. Ὑπουργὸς δὲν πρέπει νὰ μᾶς παραπέμπῃ εἰς τὴν μέλλουσαν ζωήν, ἀλλὰ νὰ μᾶς εἰπῇ ἂν πληρώνηται ἢ οὔ· ὁ δὲ ὑπουργὸς ἀπήντησεν ὅτι δὲν πληρώνεται ἀπὸ τὸ Δημόσιον Ταμεῖον.

Μετὰ τὰς ἐξηγήσεις τὰς ὁποίας τὸ ὑπουργεῖον ἔδοσεν, ἐπέφερεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης, αὐθις οἱ προλαλήσαντες ἐπανῆλθον εἰς τὴν ἰδέαν ὅτι ἡ Ἑβδομὰς εἶναι ἐφημερὶς ὑπουργική, καὶ ἐπ' αὐτῆς ἤρχισαν νὰ ἐποικοδομοῦν νέους λόγους καὶ νέα συμπεράσματα. Δὲν διαφιλονεικῶ τὰς κρίσεις τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, ἀλλὰ παρατηρῶ ὅτι τὸ ὑπουργεῖον χαίρον, κατὰ τὴν ἀγόρευσιν τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Γρηγοριάδου, τὸ δικαίωμα

νὰ ἔχῃ ἐφημερίδα τινὰ πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν πράξεών του, ἠδύνατο, ἐὰν εἶχε τοιαύτην, νὰ εἰπῇ τὸ τοιοῦτον παρρησίᾳ, καὶ ν' ἀποκαλέσῃ τὴν προκειμένην ἐφημερίδα ὑπουργικήν· ἐπειδὴ ὅμως τοιαύτην ἐφημερίδα δὲν ἔχει, νομίζω ὅτι λύεται πᾶσα συζήτησις, ἐὰν τὸ ὑπουργεῖον ἐπαναλάβῃ ὅτι ἡ Ἑβδομὰς δὲν εἶναι ἐφημερὶς ὑπουργική.

Ἐπὶ τῆς ἀγορεύσεως ταύτης τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης ἅπαντῶν, ἀντέταξεν εἷς τῶν προαγορευσάντων, δὲν δυσταζω νὰ εἴπω ὅτι ἡ μὴ ἐγγραφὴ τοῦ χαρακτηριστικοῦ τῆς ἐφημερίδος ταύτης ὡς ὑπουργικῆς, εἶναι ὁ μόνος λόγος ὁ ὁποῖος κάμνει τὸ ὑπουργεῖον νὰ ἐμμένῃ εἰς τὴν ἰδέαν ὅτι ἡ ἐφημερὶς αὕτη δὲν εἶναι ὑπουργική, ἐνῷ ἐξ ὅλων τῶν μέχρι τοῦδε ἀναπτυχθέντων περιστατικῶν ἀποδεικνύεται ἐναργέστατα ὅτι εἶναι τοιαύτη. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ὑπουργεῖον συστήσαν τὴν ἐφημερίδα αὐτὴν εἰς ὅλας τὰς ὑπαλλήλους ἀρχάς, ἀρνεῖται ἤδη νὰ τὴν ὀνομάσῃ ὑπουργικήν, ἐξαιτοῦμαι ἀπὸ τὴν Γερουσίαν νὰ ὑποχρεώσῃ τὸν Κ. ὑπουργὸν ν' ἀνακαλέσῃ τὴν ὑπὲρ αὐτῆς ἐκδοθεῖσαν ἐγκύκλιον, ἀφοῦ αὕτη ἐξύβρισε τὴν Γερουσίαν ἀποκαλέσασαν αὐτὴν Σῶμα σεσηπός.

Εἰς πολλὰς ἐφημερίδας ἠναγκάσθην νὰ δώσω ἐγκυκλίους συστατικάς, ἀντέλεξεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης, διὰ νὰ ἀποφύγω τὰς συχνὰς ἐνοχλήσεις τὰς ὁποίας ἐλάμβανον ἐκ μέρους τῶν συντακτῶν αὐτῶν· ἀλλ' αἱ συστάσεις αὗται δὲν ἔχουν σπουδαίαν χώραν εἰς τοὺς δικαστὰς πρὸς οὓς ἀπευθύνεται· ἡ ὑπὲρ τῆς προκειμένης ἐφημερίδος σύστασις πρὸς τὰ δικαστήρια εἶναι ἀπλουστάτη ἀρίνουσα εἰς τὴν προαίρεσιν αὐτῶν τὴν συμπαραλαβὴν ἢ μὴ αὐτῆς μεταξὺ τῶν λοιπῶν ἐφημερίδων τοῦ δικαστηρίου.

Δὲν γνωρίζω ἂν ἡ ἐφημερὶς αὕτη κατεγώρισε τὰ τοιαῦτα οἷα ἐξέθεσεν ὁ προλαλήσας κατὰ τοῦ Σώματος τούτου, διότι μὴ ἔχων τὸν ὑλικὸν καιρὸν νὰ ἀναγνώσω ἐφημερίδας, πρώτην ἤδη φορὰν ἀκούω τὸ τοιοῦτον. Τὸ Σῶμα τῆς Γερουσίας εὑρίσκεται εἰς πολλὰ ὑψηλὴν θέσιν καὶ δὲν πρέπει νὰ ζητῇ τὴν ἀνάκλησιν μιᾶς μικρᾶς ἐγκυκλίου, ἔργον ἐχούσης τὴν ἁπλῆν σύστασιν τῆς ἐφημερίδος αὐτῆς.

Ἐπειδὴ πρῶτος ἐγὼ ἤνοιξα τὴν συζήτησιν τοῦ προκειμένου θέματος, ἐπέφερεν ὁ πρῶτος λαλήσας Γερουσιαστής, διὰ τὸν λόγον τοῦτον, κλείων ἐγὼ ὁ ἴδιος τὴν συζήτησιν αὐτήν, φέρω μόνην τὴν προσθήκην ὅτι ἡ σημερινὴ συζήτησις δὲν δύναται νὰ ἔλθῃ εἰς ἀπόφασίν τινα, ἀλλ' ἐκ τῶν γενομένων ἐπερωτήσεων

πείθεται ἕκαστος περὶ τῆς ἀληθείας, καὶ σχηματίζει πεποίθησιν περὶ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν θέματος. Περαιωθείσης μέχρις ἐνταῦθα τῆς συζητήσεως, ἡ Γερουσία ἀρκεσθεῖσα εἰς τὰ λεχθέντα, προέβη ἑπομένως εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου περὶ προσδιορισμοῦ τῆς ἐνάρξεως τῶν προθεσμιῶν τοῦ περὶ φορολογίας τῶν προϊόντων τῆς γῆς Νόμου, ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ ὁποίου λαβὼν τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας, ἔξεθεσε τὰ ἀκόλουθα.

Δὲν προτίθεμαι νὰ ὁμιλήσω οὔτε κατὰ τῆς ἀρχῆς, οὔτε κατὰ τοῦ συνόλου τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίου, ἀλλὰ θέλω κάμει παρατηρήσεις τινὰς τεινούσας εἰς τὸ νὰ ὑποδείξωσι μήπως τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο φέρῃ ἀποτέλεσμα ἄλλο παρὰ τὸ δι' αὐτοῦ ζητούμενον.

Οἱ περὶ φορολογίας Νόμοι τῶν ἐτῶν **1849**, **1850** καὶ **1851** εἰσὶν οἱ αὐτοὶ μὲ ἐκείνου τοῦ **1848**, ἐξαιρουμένων τῶν τροποποιήσεων ἐκείνων αἱ ὁποῖαι ἀναφέρονται εἰς αὐτούς· ἐντεῦθεν δύω ζητήματα ἐξάγονται, πρῶτον διὰ ποῖον λόγον ὁ Νόμος τοῦ ἔτους **1848** δὲν ὁρίζει ῥητῶς τὴν ἡμέραν τῆς ἐνάρξεως τῶν προθεσμιῶν, καὶ δεύτερον διὰ ποίαν αἰτίαν οἱ Νόμοι τῶν **1849**, **1850** καὶ **1851** δὲν παραπέμπονται ἀμέσως εἰς τὸν Νόμον τοῦ **1848**, εἰς ὃν βασίζονται, ἀλλ' ἑκάτερος τούτων παραπέμπεται εἰς τὸν ἀμέσως προηγούμενον ὅμοιον Νόμον. Ἀμφότερα τὰ ζητήματα ταῦτα λύονται οὕτως· ὁ Νόμος τοῦ ἔτους **1848**, δὲν προσδιορίζει ῥητῶς τὴν ἔναρξιν τῶν προθεσμιῶν, διότι ὁ Νομοθέτης δὲν ἠδύνατο νὰ προγνωρίσῃ τὸν χρόνον τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ Νόμου τούτου ἐκ μέρους τῶν βουλευτικῶν Σωμάτων, διὰ νὰ προσδιορίσῃ ῥητῶς τὴν ἡμέραν τῆς ἐνάρξεως τῶν προθεσμιῶν, καὶ κανονίσῃ συνάμα τὸ μεταξὺ ἀνάλογον διάστημα κατὰ τὸ ὁποῖον οἱ δημόται δύνανται νὰ λάβωσι γνῶσιν καὶ νὰ ἐνεργήσωσι πᾶσαν ἐπιβαλλομένην ὑποχρέωσιν. Ὁ δὲ λόγος δι' ὃν παραπέμπονται ὁ μὲν Νόμος τοῦ ἔτους **1850** εἰς τὸν Νόμον τοῦ **1849**, ὁ δὲ τοῦ **1849** εἰς τὸν Νόμον τοῦ **1848**, εἶναι τοῦ νὰ μένωσιν εἰς πλήρει ἰσχὺν καὶ αἱ ἐν ἑκάστῳ ἰδιαιτέρῳ Νόμῳ ἀναφερόμεναι τροποποιήσεις, ἐνῷ ἂν παρεπέμποντο ὅλοι οὗτοι οἱ Νόμοι ἀπ' εὐθείας εἰς τὸν Νόμον τοῦ ἔτους **1848**, δὲν ἤθελον εἰσθαι εἰς ἰσχὺν αἱ εἰς αὐτοὺς τοὺς ἐτησίους Νόμους ἀναφερόμεναι τροποποιήσεις.

Μεταβαίνοντες ἑπομένως εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἐνάρξεως τῶν προθεσμιῶν, εὑρίσκομεν ὅτι ὁ Νόμος τοῦ ἔτους **1848**, ἐδημοσιεύθη τὴν **21** Ἀπριλίου, ὥστε κατὰ τὰς διατάξεις αὐτοῦ, αἱ προθεσμίαι διὰ τὰς δηλώσεις ἄρχονται ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης

τῆς δημοσιεύσεώς του. Ἔχομεν ἀκολούθως τὸν Νόμον τοῦ ἔτους **1849** καὶ εὑρίσκομεν ὅτι οὗτος ἐδημοσιεύθη τὴν **5** Μαΐου· ἀλλ' ἐπειδὴ ὅλαι αἱ διατάξεις τοῦ ἔτους **1848**, ἀνακαλούμεναι εἰς ἐνέργειαν θεωροῦνται ἐν πλήρει ἰσχύϊ καὶ διὰ τὸ ἔτος αὐτὸ ἄνευ τινὸς τροποποιήσεως τοῦ μέρους τούτου τῶν προθεσμιῶν, διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἡ προθεσμία ἄρχεται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ νόμου ἐκείνου ἤτοι ἀπὸ τῆς **21** Ἀπριλίου.

Ἔχομεν ὕστερον τὸν νόμον τοῦ ἔτους **1850** καὶ εὑρίσκομεν ὅτι οὗτος ἐδημοσιεύθη τὴν **10** Μαρτίου, ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Νόμος τοῦ ἔτους **1849** καὶ δι' αὐτοῦ ἐκείνος τοῦ **1848**, ἀνακαλούμενοι εἰς ἐνέργειαν διὰ τοῦ Νόμου τούτου, θεωροῦνται ἐπίσης ὡς ἀνωτέρω ἐρρέθη, ἐν πλήρει ἰσχύϊ καὶ διὰ τὸ ἔτος αὐτό, διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἡ προθεσμία καὶ ἐνταῦθα ἄρχεται ἀπὸ τῆς **21** Ἀπριλίου ἡμέρας τῆς δημοσιεύσεως τοῦ μετακαλεσθέντος εἰς ἐνέργειαν καὶ ἰσχύοντος ἄνευ τινὸς τροποποιήσεως κατὰ τὸ μέρος τοῦτο τῶν προθεσμιῶν Νόμου.

Ὁ Νόμος τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους **1851** εὐηρίσθη καὶ ἐδημοσιεύθη τὴν **1** Αὐγούστου **1850**· καὶ ἂν ἕνεκα τούτου ἀπαιτῆται ἡ προκειμένη ἑρμηνεία, ἀποδεικνύεται ὅτι ὅλοι οἱ Νόμοι οἱ προηγούμενοι εἶχον ἐλλείψιν· ἂν δὲ ἐπίσης παρεγνωρίσθησαν αὐτοί, τὸ λάθος τοῦτο ἀνήκει εἰς τὴν Νομοθετικὴν ἐξουσίαν ἥτις ἐρήμωσε τοὺς νόμους αὐτούς. Ἡ προθεσμία ἐν τούτοις τὴν ὁποίαν ὁρίζει ὁ Νόμος τοῦ ἔτους **1848**, ὁ ἀνακαλούμενος εἰς πλήρη ἐνέργειαν καὶ ἰσχύν, εἶναι ἡ αὐτὴ δι' ὅλα ταῦτα τὰ ἔτη· ἐπειδὴ τὸ μέρος αὐτὸ τοῦ Νόμου τὸ ἀφορῶν τὰς προθεσμίας δὲν ἐτροποποιήθη ἀλλὰ μένει ὁμοῦ μὲ ὅλας τὰς λοιπὰς διατάξεις εἰς πλήρη ἰσχύν. Τὸ προκείμενον Νομοσχέδιον παρεισάγει ἓν περιττὸν τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι κακόν, ἀλλὰ φοβοῦμαι μήπως εἰσαγόμενον ἐπιφέρῃ καμμίαν βλάβην εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν Νόμων τῶν προηγουμένων ἐτῶν, εἰς τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν διϊσχυρισθῇ τις ὅτι ἡ προθεσμία δὲν εἶναι αὕτη ἢ ἐκείνη, διότι οἱ Νόμοι οὗτοι δὲν προέβλεψάν τι περὶ προθεσμιῶν καθὼς ὁ τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους **1851**. Τὰς ἐπιβλαβεῖς ταύτας συνεπείας πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν καλῶς, διὰ νὰ μὴ τυχὸν ἀφήσωμεν ἐνστάσεις τοιαύτας τῶν δικαστηρίων διὰ τὰς ἑρμηνείας τῶν Νόμων τοῦ **1849** καὶ **1850**· καὶ νομίζω ἀρκετὸν πρὸς ἀναπλήρωσιν τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου ἓν Διάταγμα τῆς Κυβερνήσεως ἑρμηνεῦον ὅτι, ἐπειδὴ αἱ διατάξεις τοῦ Νόμου τοῦ ἔτους **1848** εἶναι εἰς πλήρη ἰσχὺν καὶ ἐνέργειαν καὶ διὰ τὸ ἐνεστὼς ἔτος **1851** ἄνευ τινὸς τροποποιήσεως, διὰ τὸν

λόγον αὐτὸν εἶναι εἰς πλήρη ἰσχὺν καὶ τὸ μέρος τοῦτο τῶν προθεσμιῶν.

Ἀντιλέγων εἰς τὸν προαγορεύσαντα ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, ὁ Νόμος, εἶπε, τοῦ ἔτους **1848** ὥρισε προθεσμίαν εἴκοσιν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεώς του, ἐντὸς τῆς ὁποίας πρέπει νὰ γίνωσιν αἱ δηλώσεις· εἰς δὲ τὸ ἄρθρον **2** αὐτοῦ, ἐπροσδιώρισεν ἐπίσης προθεσμίαν τινὰ διὰ τὴν φορολογίαν τῶν εἰς Κρήτας παραχωρουμένων γαιῶν· ἐπῆλθεν ἀκολούθως ὁ νόμος τοῦ ἔτους **1849**, ὁ ὁποῖος ἐψηφίσθη καὶ ἐδημοσιεύθη τὴν **5** Μαΐου, ὑστερώτερον δηλονότι κατὰ δέκα τέσσαρας ἡμέρας ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς προθεσμίας τῶν δηλώσεων κατὰ τὸν νόμον τοῦ ἔτους **1848**, τὸν ὁποῖον ἀνεκάλεσεν εἰς ἐνέργειαν καὶ ἰσχύν. Ἐὰν ἐνταῦθα παραδεχθῶμεν τὴν ἰδέαν τοῦ προλαλήσαντος, τότε θέλομεν περιορίσει τὴν προθεσμίαν διὰ τὰς δηλώσεις εἰς ἡμέρας πέντε, καὶ θέλομεν περιπλέξει τοὺς ἐνοικιαστὰς δι' ὅσα γράμματα ἤθελον τυχὸν εἶσθαι ἐκδεδομένα μεταξὺ τῶν **21** Ἀπριλίου καὶ **5** Μαΐου.

Διὰ νὰ ἄρθοῦν ἐκ τοῦ μέσου τοιαῦται ἀσάφειαι τὸ Ὑπουργεῖον ἐθεώρησεν ἀναγκαῖον νὰ συμβουλευθῇ ὡς καὶ ἐσυμβουλεύθη τινὰς τῶν νομικῶν καὶ τῶν εἰδημονεστέρων περὶ τὰ τοιαῦτα· τούτων αἱ γνῶμαι εὑρέθησαν διῃρημέναι, θεωρούντων ὡς ἰσχύοντα τὸν κανονισμὸν τῶν προθεσμιῶν, τῶν μὲν διὰ Διατάγματος τῶν δὲ διὰ Νόμου· καὶ ἐπειδὴ οἱ Νόμοι τῶν ἐτῶν **1849** καὶ **1850** ἐθεωρήθησαν ὡς δημοσιευθέντες οὐχὶ κατὰ τὴν **21** Ἀπριλίου, ἀλλὰ κατὰ τὰς **5** Μαρτίου, καὶ **5** Μαΐου, καὶ ἐφηρμόσθησαν κακῶς, διὰ τοὺς λόγους τούτους ἔκρινα δίκαιον νὰ ὑποβάλω εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τῶν Βουλῶν τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον τὸ ὁποῖον προφυλάττει οὐσιωδῶς τὰ συμφέροντα τοῦ δημοσίου καὶ τῶν ἰδιωτῶν.

Οἱ Νόμοι τῶν **1849** καὶ **1850**, ἐπέρερεν ὁ προλαλήσας, δὲν εἶχον τὴν ἀνάγκην νὰ ὁρίσωσι τὴν προθεσμίαν, διότι ἦσαν ἐν ἰσχύϊ κατὰ τὰ ἔτη ταῦτα αἱ διατάξεις τοῦ ἀνακληθέντος νόμου τοῦ ἔτους **1848**· ἐὰν δὲ ἤδη ὁρίσωμεν τοιαύτην προθεσμίαν, τότε ἀποδεικνύομεν ὅτι ἡ Νομοτελεστικὴ ἐξουσία ἐφήρμοσε κακῶς τὸν νόμον κατὰ τὰ παρελθόντα ἔτη. Καθόσον ἀφορᾷ τὰ παραχωρηθέντα εἰς τοὺς Κρῆτας κτήματα, ὁ νομοθέτης προσδιώρισε προθεσμίαν μέχρι τῆς ἐκδόσεως τοῦ νόμου τοῦ ἔτους **1848**. Ἐὰν δὲ τὸ Ὑπουργεῖον θέλῃ νὰ δώσῃ ἤδη παράτασιν τῆς προθεσμίας αὐτῆς, δύναται νὰ εἰσαγάγῃ ἐνώπιον τῶν Βουλῶν τὸ ἀνῆκον Νομοσχέδιον.

Μὴ ἐπερεθείσης ἄλλης τινὸς παρατηρήσεως, ἐτέθη εἰς ψηφοφορίαν ἡ ἀρχὴ τοῦ Νομοσχεδίου δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Ἰωάννου Σταΐκου καὶ Χ. Παππαπολίτου, δι' ὧν ἐξήχθη ὅτι ἡ Γερουσία παραδέξατο αὐτὴν διὰ ψήφων **33** κατὰ μιᾶς, κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον πρωτόκολλον τῆς ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου περὶ προθεσμιῶν τοῦ περὶ φορολογίας Νόμου τοῦ ἔτους 1851.

Γ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Δρ. Μανσόλας	Ν
Π. Γιατράκος	Ν	Ι. Φωτάκης	Ν
Αθ. Γρηγοριάδης	Ν	Ι. Χ. Πέτρου	Ο
Ἀναγ. Δελιγιάννης	Ν	Ἀθ. Ἀιδωρίκης	Ν
Σ. Θεοχαρόπουλος	Ν	Γ. Δαρειώτης	Ν
Γ. Κουντουριώτης		Γ. Παππαπολιόπουλος	Ν
Ι. Θ. Κολοκοτρώνης		Δ. Γ. Βούλγαρις	
Σ. Καλογερόπουλος		Γκ. Καρακατζάνης	Ν
Ἀναγ. Λόντος	Ν	Ν. Ι. Μέξης	Ν
Τ. Μαγγίνας	Ν	Ἀδάμ Δούκας	Ν
Κων. Μπότζαρης		Δ. Κανελλόπουλος	Ν
Α. Μοναρχίδης	Ν	Κ. Κανάρης	
Δ. Νάκος	Ν	Τσαν. Γρηγοράκης	Ν
Δ. Ν. Ὀλύμπιος	Ν	Μ. Δ. Καίρης	Ν
Χ. Παππαπολίτης	Ν	Ἀντ. Γ. Κριεζῆς	Ν
Ἰάκ. Παξιμάδης	Ν	Ἀντ. Μαυρομιχάλης	
Ν. Πονηρόπουλος	Ν	Γεώρ. Νοτοράς	Ν
Σ. Παπαλεξόπουλος		Δημ. Πλαπούτας	
Ν. Πρασσακάκης	Ν	Ἰω. Σταΐκος	Ν
Ρικάρδος Τζιώρτζ		Ἀναγ. Μαυρομιχάλης	
Β. Χρηστακόπουλος	Ν	Κίτσος Τσαβίλλας	Ν
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Γαρδ. Γρίβας	Ν
Ν. Χρυσόγελος	Ν	Ἀλ. Βλαχόπουλος	
Γεώργ. Ψύλλας	Ν	Δημ. Χατζίσκος	

Ἀναγνωσθὲν ὕστερον τὸ μοναδικὸν ἄρθρον ἐγένετο ἐπίσης παραδεκτὸν διὰ χειροτονίας.

Ψηφοφορηθὲν ἐπὶ τέλους καὶ τὸ σύνολον τοῦ Νομοσχεδίου, δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν αὐτῶν ὡς ἀνωτέρω ψηφολεκτῶν, ἐγένετο παραδεκτὸν παμψηφεί, κατὰ τὸ

ὧδε προσαρτώμενον πρωτόκολλον τῆς ψηφοφορίας· ἔχει δὲ τὸ Νομοσχέδιον ὡς ὑπεβλήθη εἰς τὴν συνεδρίασιν τῆς 22 λήγοντος μηνός.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας

Ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ Νομοσχεδίου περὶ προθεσμιῶν τοῦ περὶ φορολογίας τῶν προϊόντων τῆς γῆς νόμου τοῦ 1848, διὰ τὸ ἔτος 1851.

Γ. Μ. Ἀντωνόπουλος	N	Ἰωάν. Θεοτόκης	N
Παναγ. Γιατράκος	N	Ἰωάν. Χ. Πέτρου	N
Ἀθανάσ. Γρηγοριάδης	N	Ἀθαν. Λιδωρίκης	N
Ἀναγ. Δελιγιάννης	N	Γεώργ. Δαρειώτης	N
Σωτ. Θεοχαρόπουλος	N	Γεώρ. Παππαηλιόπουλος	N
Γεώρ. Κουντουριώτης		Γ. Γλαράκης	
Ἰωάν. Θ. Κολοκοτρώνης		Δημ. Γ. Βούλγαρης	
Σπ. Καλογερόπουλος		Γκίκας Καρακατζάνης	N
Ἀναστ. Λόντος	N	Νικ. Ἰω. Μέξης	N
Τάτζης Μαγγίνας	N	Ἀδάμ Δούκας	N
Κωνστ. Μπότζαρης		Δῆμος Κανελλόπουλος	N
Ἀναγ. Μοναρχιδάς	N	Κωνστ. Κανάρης	
Ἀμπρος Νάκος	N	Τσανετάκης Γρηγοράκης	N
Δημ. Ν. Ὀλύμπιος	N	Μ. Α. Καΐρης	N
Χαράλ. Παππαπολίτης	N	Ἀντών. Γ. Κριεζής	N
Ἰάκωβος Παξιμάδης	N	Ἀντών. Μαυρομιχάλης	
Νικόλ. Πονηρόπουλος	N	Γεώρ. Νοταρᾶς	N
Σ. Παππαλεξόπουλος		Δημήτρ. Πλαπούτας	
Νικόλ. Πρασσακάκης	N	Ἰωάν. Σταῖκος	N
Ρικάρδος Τζιώρτζ		Ἀναστάσ. Μαυρομιχάλης	
Βασ. Χρηστακόπουλος	N	Κίτσος Τζαβέλλας	N
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Γαρδικιώτης Γρίβας	N
Νικόλ. Χρυσόγελος	N	Ἀλέξ. Βλαχόπουλος	
Γεώρ. Ψύλλας		Δημήτρ. Χατσῖσκος	
Δρ. Μανσόλας			

Ἑπομένως ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν, ἀπαγγείλας ὡς ἀντικείμενον τῆς ἑπομένης τὴν ἀνάγνωσιν τῶν πρακτικῶν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΔΕΛΙΓΙΑΝΝΗΣ.

Οἱ Ἀντιπρόεδροι
Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ.
Τ. ΜΑΓΓΙΝΑΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Αθ. Γρηγοριάδης.
Ι. Παξιμάδης

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 27 Μαρτίου 1851, ἡμέρα Τρίτη.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν Κ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 30 μελῶν, ὁ Κ. Πρόεδρος κηρύττει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα ἐπικυροῦνται, μηδεμιᾶς ἐνστάσεως γενομένης.

Μετὰ ταῦτα λαβὼν τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας ἔλεξε τάδε.

Κρίνω περιττὸν, Κύριοι, νὰ ἐπαναλάβω ἐνταῦθα ὅλα ὅσα ἐρρέθησαν εἰς τὴν προτελευταίαν συνεδρίασιν κατὰ τῶν μελῶν τῆς πλειονοψηφίας τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ φορείων, νὰ ὑπενθυμίσω τὸν θορυβώδη τρόπον καθ' ὃν ἔλυθη ἡ τελευταία συνεδρίασις, καὶ νὰ ἐκθέσω ἐπακριβῶς ὅσα κατὰ τὴν αὐτὴν προτελευταίαν συνεδρίασιν εἶπον, περὶ τοῦ ὅτι ἡ πλειονοψηφία τῆς ἐπιτροπῆς ἐτελείωσε τὴν ἔκθεσίν της ἀπὸ τῆς 6 τοῦ ἤδη λήγοντος μηνός, διότι φρονῶ ὅτι ἔχετε ἀναμφιβόλως εἰς τὴν μνήμην σας ὅλα ταῦτα, ὡς λαβόντα χώραν κατὰ τὰς δύο αὐτὰς τελευταίας συνεδριάσεις. Ἤδη δὲ σᾶς κάμνω γνωστὸν διὰ τῶν ἐγγράφων ὅλον τὸ ἱστορικὸν τῶν πράξεων τῆς ῥηθείσης ἐπιτροπῆς, διὰ νὰ γνωρίσητε τὴν ἀλήθειαν καὶ κρίνητε ποῖοι ἀδίκως κατέκριναν, καὶ ποῖοι ἀδίκως κατεκρίθησαν.

Καθὰ εἶχον τὴν τιμὴν εἰς τὴν συνεδρίασιν ἐκείνην νὰ εἴπω, ἐπαναλαμβάνω καὶ ἤδη ν' ἀναφέρω, ὅτι ἡ πρακειμένη ἐπιτροπή σας, συνεδριάσασα τετράκις καὶ διεγνωμηάσασα, ἀπεράσισεν ὁμοφώνως, κατὰ τὴν τελευταίαν συνεδρίασίν της, νὰ συνταχθῶσιν αἱ γνωμοδοτήσεις ἑκατέρων τῶν μερῶν, καὶ οἱ ὑποστηρίζοντες αὐτὰς λόγοι, εἰς ἰδιαιτέρας ἐκθέσεις, καὶ μετὰ τὸ πέρας τῆς ἐργασίας αὐτῆς, ν' ἀντιγραφῶσιν ἀμφότεραι εἰς μίαν γενικὴν ἔκθεσιν, ὑπογραφησομένην παρ' ὅλων τῶν μελῶν, τὴν ὁποίαν θέλει παρουσιάσει ἡ ἐπιτροπὴ εἰς τὸ Σῶμα, ὡς καὶ ἐγένετο.

Ἡ πλειοψηφία, κατὰ συνέπειαν τῆς ἀποφάσεως ταύτης, ἐπελάβετο εὐθὺς τῆς συντάξεως τῆς ἐκθέσεώς της, καὶ ἀπὸ τῆς ἕκτης τοῦ ἤδη λήγοντος μηνὸς ἔφθασεν εἰς τὴν ἀποπεράτωσίν της. Ἡ δὲ μειονοψηφία ὑποδιαιρεθεῖσα εἰς δύο γνώμας ἐβράδυνε τὴν σύνταξιν τῶν ἐκθέσεών της, καὶ τοῦτο ἴσως ἔφερε τὴν τοσαύτην ἀναβολήν· διότι τὸ μὲν ἓν μέλος, ὁ Κ. Πονηρόπουλος συντάξας ἰδιαιτέραν γνωμοδότησιν παρέδοσεν αὐτὴν χθὲς ἵνα

ἀντιγραφὴ εἰς τὴν γενικὴν ἔκθεσιν, καὶ τὴν ὑπέγραψε σήμερον. Τὸ δὲ ἕτερον μέλος, ὁ Κ. Καρακατζάνης συντάξας ἐπίσης χωριστὴν ἔκθεσιν παρέδοσε πρὸς ἀντιγραφὴν καὶ ὑπέγραψεν αὐτὴν χθὲς, ἐνῷ κατὰ τὴν προτελευταίαν συνεδρίασιν, διὰ νὰ ὑποδείξῃ ὡς παραίτιον τῆς βραδύτητος τὴν πλειονοψηφίαν, ἀνέφερεν ὅτι δὲν προέβετο νὰ κάμῃ τοιαύτην.

Ὅλη λοιπὸν ἡ μέχρι τοῦδε ἀναβολὴ τῆς ἐκθέσεως προῆλθεν, ὡς παρατηρεῖτε ἐκ τοῦ ἀνωτέρω ἱστορικοῦ, παρὰ τῶν μελῶν τῆς μειονοψηφίας, διότι ἡμεῖς οἵτινες παριστάνομεν τὴν πλειονοψηφίαν, γινώσκοντες τὰ δικαιώματα τῆς θέσεώς μας, καὶ σεβόμενοι ἐκεῖνα τῶν μελῶν τῆς μειονοψηφίας, ὑφ' ἑνὸς μὲν δὲν ἠθελήσαμεν ποτὲ νὰ ἐπιβάλωμεν εἰς αὐτὰ θέλησιν, περὶ τοῦ πότε καὶ πῶς θέλουσι νὰ γράψωσι τὴν ἔκθεσίν των, ἀλλ' ἀνεμείναμεν νὰ ἴδωμεν τὰς πράξεις των ἐξ οἰκείας θελήσεως αὐτῶν γενομένας ἄχρι σήμερον· ἀφ' ἑτέρου δὲ δὲν ἐκρίναμεν δίκαιον ν' ἀρνηθῶμεν εἰς τὰ μέλη ταῦτα τῆς μειονοψηφίας τὴν σύνταξιν τῆς γνωμοδοτήσεώς των, τὴν ὁποίαν ἐξ ὑπαρχῆς ἐζήτησεν ὁ Κ. Πουτρόπουλος ἐπτῶς καὶ μὲ ὅλην τὴν ἁπλότητα. Ταῦτα δὲ ἐπράξαμεν τοσούτῳ μᾶλλον, καθόσον εἶναι ἀναντίρρητον, ὅτι ὁ θέλων νὰ γράψῃ γνωμοδότησιν καὶ ἔκθεσιν, ἔχει τὸ δικαίωμα καὶ τὸ καθῆκον νὰ σκεφθῇ καὶ μελετήσῃ καλῶς, διὰ νὰ ἦναι εἰς κατάστασιν καὶ νὰ ὑποστηρίξῃ αὐτὴν κατὰ τὴν συζήτησιν, καὶ δὲν πρέπει νὰ παραβιάζηται ἀπό τινα ἄλλον. Ἐκ τῆς καθαρᾶς ταύτης διηγήσεως, στηριζομένης εἰς τὰ ἔγγραφα, ἐξάγεται, ὅτι ἡ πλειονοψηφία τῆς ἐπιτροπῆς σας ἔπραξεν εἰλικρινῶς καὶ ταχέως ὅ,τι ἐκ τῶν καθηκόντων της, οἱ δὲ κατὰ τῶν μελῶν αὐτῆς λόγοι ἦσαν ἐσφαλμένοι καὶ ἄδικοι· ἐννοῶ ὅθεν ὅτι εἶναι δίκαιον οἱ ὁμιλήσαντες τοὺς ἐξ ἀπάτης προσεγγομένους ἐκείνους λόγους νὰ θελήσωσι ν' ἀνακαλέσωσιν αὐτοὺς, καὶ νὰ ζητήσωσι συγγνώμην, ἐὰν θέλωσιν.

Οἱ λόγοι οὗτοι, καθ' ἣν ἔλαβον πληροφορίαν, δὲν ἐρρέθησαν ἐντὸς τοῦ κύκλου τοῦ περιβόλου τούτου, ἀλλὰ διεβιβάσθησαν περαιτέρω καὶ πολὺ ὑψηλότερα. Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἔπραξαν τὸ τοιοῦτον, ἂν ἀληθῶς τὸ ἔκαμαν, δὲν εἶναι εἰμὴ ψεῦται καὶ σκανδαλοποιοί, καὶ ἔχουσι βεβαίως τροφὴν τὴν διαφθορὰν, τὴν διαίρεσιν, καὶ τὴν ὑπόθαλψιν τῶν παθῶν. Πρὸς δὲ ταῦτα οὔτε ὀρθὸν, οὔτε δίκαιον εἶναι νὰ παραβιάζωνται αἱ ἐπιτροπαὶ εἰς τὰ ἔργα των, ἅτινα, ὅσον μικρὰ καὶ ἂν ὦσιν, ἀπαιτοῦν πολλὴν καὶ βαθεῖαν σκέψιν· τοῦτο δὲ γίνεται πρώτην ἤδη φορὰν, καὶ ἰδίως εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου ἐπιτροπὴν, διότι εἰς τὴν ὑπάρχουσαν συγχρόνως ἑτέραν τοιαύτην ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου τῶν στρατιωτικῶν προβιβασμῶν τοιοῦτόν τι δὲν ἐγένετο. Κατὰ τὴν ἐπιτροπὴν ταύτην οὐδεμία παραβίασις, καὶ οὐδεμία κατάκρισις ἔλαβε χώραν πρὸς τί λοιπὸν ἡ ἐξαίρεσις καὶ τὸ μοναδικὸν παράδειγμα τῆς παραβιάσεως τῆς παρούσης ἐπιτροπῆς, συνοδευομένης μὲ θορυβώδη τρόπον, ἐπιμονὴν ἀπαραδείγματίστον, καὶ διακαῆ ζῆλον ἐκ μέρους τινῶν, διὰ τὴν ἐπιτάχυνσιν τῆς ἐκθέσεως καὶ συζητήσεως τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἐφορειῶν; ἢ ἐφαρμόζεται εἰς τοῦτο τὸ ἐκκλησιαστικὸν ῥητὸν « ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου κατέφαγέ με »;

Ἐκ τῆς περιστάσεως ταύτης ἐξάγω μετὰ μεγίστης πεποιθήσεως, ὅτι ἰδία κυκλοφορεῖ ἐνταῦθα προλέγουσα τὸ ἑξῆς « τάχιον ν' ἀναγνωσθῇ ἡ ἔκθεσις μόνον καὶ μόνον διὰ τὸν τύπον, διότι καὶ ἂν αὕτη ἤθελε φέρῃ ἀγγελικὰς γνώμας ἢ οὐρανίας ἰδέας, δὲν ἔχομεν σκοπὸν νὰ δώσωμεν εἰς αὐτὰς καμμίαν ἀκρόασιν ἢ προσοχήν. »

Τὰ μέλη τῆς μειονοψηφίας, ἀντέλεξεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Καρακατζάνης, τίποτε ἄλλο δὲν εἶπον εἰς τὴν προτελευταίαν συνεδρίασιν εἰμὴ ὅτι ἡ πλειονοψηφία τῆς ἐπιτροπῆς δύναται καὶ πρέπει νὰ προχωρήσῃ εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐκθέσεώς της.

Ὁ Κανονισμὸς τῆς Γερουσίας ἀπαιτεῖ, Κύριοι, ἑπτὰ τὸ ἕτερον μέλος τῆς ἐπιτροπῆς ὁ Κ. Χρυσόγελος, νὰ διορίζωνται, μετὰ προηγουμένην ἐξέτασιν τῶν Νομοσχεδίων καὶ προβουλευμάτων, ἐπιτροπαὶ πρὸς σύνταξιν καὶ ὑποβολὴν τῶν ἀπαιτουμένων ἐκθέσεων, ἐκλεγόμεναι παρὰ τῶν τμημάτων· ἡ διάταξις αὕτη ἐτέθη διὰ τὸν διπλοῦν λόγον τῆς συγκεντρώσεως ὅλων τῶν διαφόρων γνωμῶν, καὶ τῆς εὐκολίας τῶν συζητήσεων, αἵτινες, ἐμβριθῶς καὶ ἀκριβῶς διεξαγόμεναι ἐφ' ὅλων τῶν παρουσιαζομένων γνωμοδοτήσεων, φέρουσι τοὺς ἀληθῶς ἐπωφελεῖς καὶ καλοὺς Νόμους. Ἐὰν λοιπὸν παρὰ τὴν διάταξιν ταύτην φερθῇ ἐνώπιον τῆς Γερουσίας οἱαδήποτε ἔκθεσις, φέρουσα τὴν γνώμην μελῶν τινων ὡς ἔθεν πλειονοψηφούντων, ἄνευ ἐκείνης τῶν ἐπιλοίπων, τότε οὐ μόνον παραβίασις τοῦ δικαιώματος τῆς μειονοψηφίας γίνεται, ἀλλὰ καὶ ὁ σκοπὸς τῆς διατάξεως ταύτης τοῦ Κανονισμοῦ δὲν ἐπιτυγχάνεται. Τούτου ἕνεκα καὶ ὁ προλαλήσας, φρονῶν ὅτι ἡ πλειοψηφία τῆς παρούσης ἐπιτροπῆς εἶχε τὸ δικαίωμα καὶ ἠδύνατο νὰ προχωρήσῃ εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐκθέσεώς της ἄνευ τῆς γνώμης τῶν μειονοψηφούντων μελῶν, δὲν ἔχει δίκαιον, διότι ἡ Γερουσία, ὑποστηρίζουσα τὴν ἀνωτέρω

ἀρχὴν τοῦ Κανονισμοῦ, ἀπεφήνατο εἰς προγενεστέραν τινὰ συζήτησιν ῥητῶς, νὰ ὑπάρχωσιν εἰς πᾶσαν ἔκθεσιν ὅλαι αἱ γνῶμαι καὶ ὅλαι αἱ ὑπογραφαὶ τῶν μελῶν.

Φέρων ἔθεν εἰς γνῶσιν τοῦ Σώματος ὅτι διὰ τοὺς λόγους τούτους ἐβραδύναμεν τὴν ὑποβολὴν τῆς προκειμένης ἐκθέσεως, ἄχρι τῆς συντάξεως ἐκείνης τῶν μειονοψηφούντων μελῶν, παρατηρῶ ὡς μέλος τῆς πλειονοψηφίας, ὅτι δὲν παραδέχομαι νὰ μὲ ἀποδοθοῦν πλάγιοι σκοποί, διότι πάντοτε καὶ τώρα καὶ ὕστερον ἔχω τὸ θάρρος νὰ φέρω καὶ ν' ἀναπτύζω τοὺς λόγους τῆς γνωμοδοτήσεώς μου παρρησίᾳ.

Ἑπομένως μηδενὸς ἄλλου λαβόντος τὸν λόγον, ὁ Κ. Μαγγίνας, ὡς εἰσηγητὴς τῆς προκειμένης ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἑρορειῶν, ἀνέγνω τὴν ἐπ' αὐτοῦ συνταχθεῖσαν ἔκθεσιν, ἔχουσαν ὡς ἕπεται.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Ἡ Ἐπιτροπή σας διεξελθοῦσα τὸ παρὰ τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν παρουσιασθὲν Νομοσχέδιον περὶ μεταβολῆς τοῦ Ὀργανικοῦ Νόμου τῶν κατ' Ἐπαρχίας Οἰκονομικῶν Ἑρορειῶν, καὶ μελετήσασα τὰ καθέκαστα αὐτοῦ μετ' ἐπιτάσεως, ἔχουσα ὑπ' ὄψιν καὶ τὴν ἐπ' αὐτοῦ ἔκθεσιν τοῦ Κυρίου Ὑπουργοῦ, καθυποβάλλει κατὰ πλειονοψηφίαν εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ Σώματος τὰς σκέψεις της καὶ τὴν γνωμοδότησίν της.

Τὰ ἐτήσια ἔξοδα τῶν Οἰκονομικῶν ἑρορειῶν ἐν γένει, κατὰ μὲν τὸν ὑπάρχοντα Νόμον συμποσοῦνται εἰς δραχ. 111,440 κατὰ δὲ τὸ Νομοσχέδιον ἀναβαίνουν εἰς δραχ. 224,860· ὥστε προκύπτει αὔξησις ἐξόδων ἐκ δραχ. 113,420, συμπεριλαμβανομένων τῶν ὁδοιπορικῶν ἐξόδων τῶν Ἑρόρων, τὴν ὁποίαν αὔξησιν μήτε ἡ ὑπηρεσία ἀπαιτεῖ, μήτε ἡ οἰκονομικὴ κατάστασις τοῦ Δημοσίου Ταμείου ἐπιτρέπει.

Ἐὰν πράκτηται νὰ αὐξηθῇ ἡ μισθοδοσία τῶν Ἑρόρων διὰ τὸν λόγον τοῦ νὰ ἐκτελῶσι τὰ καθήκοντά των μὲ δραστηριότητα καὶ τιμιότητα, κατὰ τὴν ἔκθεσιν τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ, ἕπεται διὰ τὸν αὐτὸν λόγον, νὰ ἐφαρμοσθῇ τὸ μέτρον τοῦτο καὶ εἰς ὅλην ἐν γένει τὴν ὑπαλληλίαν τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας, μάλιστα δὲ εἰς τὸν κλάδον τῆς Δικαιοσύνης, τῶν Ἐφοριακῶν, τῶν τελωνιακῶν, τῶν Ταμιακῶν κτλ. Ἄλλως θέλουν ἐγερθῇ παράπονα καὶ δυσαρέσκειαι, καὶ οἱ Ὑπουργοὶ θέλουν εὑρεθῇ εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ζητήσωσι τὴν ἐπέκτασιν τοῦ μέτρου τούτου εἰς ὅλους τοὺς ὑπαλ-

λήλους τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας· τὰ δὲ Βουλευτικὰ σώματα δὲν θέλουν δυνηθῇ νὰ ἀρνηθῶσιν, ἀφοῦ ἅπαξ παραδεχθοῦν μίαν τοιαύτην ἀρχήν.

Ἐὰν λάβῃ τις ὑπ' ὄψιν τὴν μισθοδοσίαν τῶν λοιπῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, δὲν θέλει εὕρει βεβαίως μικρὰν τὴν τῶν Οἰκονομικῶν Ἑρόρων Α. καὶ Β'. τάξεως, καθ' ὅσον ἡ τῆς πρώτης ἐξισοῦται μὲ τὴν τῶν Ἐπάρχων.

Ἐνῷ τὸ Νομοσχέδιον προβιβάζει ἀφ' ἑνὸς τοὺς ἑρόρους Α'. τάξεως εἰς βαθμὸν Τμηματάρχου Β'. τάξεως, μὲ μισθὸν δραχ. 250 κατὰ μῆνα, ὁρίζει ἀφ' ἑτέρου νὰ ἕπωνται τοῖς ἐπάρχοις, οἱ ὁποῖοι ἔχουν βαθμὸν κατώτερον, ἤτοι Ὑπουργικοῦ Γραμματέως Α'. τάξεως, καὶ μηνιαῖον μισθὸν δραχ. 200· ὥστε δὲν διατηρεῖται ἡ ἀπαιτουμένη ἱεραρχικὴ τάξις τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας.

Τὸ Νομοσχέδιον διαιρεῖ τὰς ἑρορείας εἰς τέσσαρας τάξεις, χωρὶς νὰ φυλαχθῇ καμμία ἀναλογία οὔτε ὡς πρὸς τὸν πληθυσμὸν τῶν κατοίκων, οὔτε ὡς πρὸς τὸ πολυάσχολον τῆς ἐργασίας ἕνεκα τῶν διαφόρων προϊόντων· ἐνῷ ἀπ' ἐναντίας ἤθελεν εἶσθαι ὀρθότερον νὰ περιορισθῶσιν εἰς δύω μόνον τάξεις, καθότι τὰ αὐτὰ σχεδὸν καθήκοντα ἔχουσιν οἱ ὑπαγόμενοι εἰς τὴν Β'. καὶ Γ'. τάξιν κατὰ τὸν ὑπάρχοντα Νόμον.

Τὸ Νομοσχέδιον διορίζει εἰς τὰς Ἑρορείας Α'. τάξεως Γραφεῖς 8 ἢ 16, καὶ μηνιαῖον μισθὸν εἰς ἕκαστον δραχ. 60, ἢ 70. Ἐπίσης εἰς τὰς Ἑρορείας Β. τάξεως Γραφεῖς 5 ἢ 10, καὶ μηνιαῖον μισθὸν δραχ. 50, ἢ 60. Ἰσαύτως εἰς τοὺς Πρωτοκολλιστὰς τῶν Ἑρορειῶν Α'. τάξεως μηνιαῖον μισθὸν δραχ. 80, ἢ 100, καὶ εἰς τοὺς τῆς Β'. τάξεως δραχ. 70 ἢ 80. Σὺν τούτοις δὲ ὁρίζει, ὅτι ὁ διορισμὸς τούτων καὶ ἐκείνων νὰ γίνηται παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ, καὶ οὐχὶ παρὰ τοῦ Βασιλέως, ὥστε τὸ ὅλον τῆς αὐξήσεως τοῦ προσωπικοῦ ἀρίεται ἀποκλειστικῶς εἰς τὸν Ὑπουργόν, καθὼς ἐπίσης καὶ ἡ αὐξομείωσις τοῦ μισθοῦ αὐτῶν εἰς τὴν θέλησιν τοῦ ἰδίου καὶ οὐχὶ εἰς τὸν ὁρισμὸν τοῦ Νόμου.

Τὸ Νομοσχέδιον διορίζει μηνιαίαν μισθοδοσίαν εἰς μὲν τοὺς Πρωτοκολλιστὰς δραχ. 100, εἰς δὲ τοὺς Γραφεῖς δρ. 70 ἐνῷ οἱ Πρωτοκολλισταὶ τῶν Νομαρχιῶν λαμβάνουσι κατὰ μῆνα ἕκαστος δραχ. 60, καὶ οἱ Γραφεῖς 50. Τοιαύτη πολυτέλεια εἶναι ἀσυγχώρητος, οὔτε ἔχει ἀνάγκην ἡ ὑπηρεσία τόσον πολυαρίθμου προσωπικοῦ, καὶ τοῦτο ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ ἰδίου Νομοσχεδίου, ἐπειδὴ, ἀφοῦ κατὰ τὸ Νομοσχέδιον δὲν ἀναγκαιοῦσι Γραφεῖς εἰς τὰς ἑρορείας τῶν Ἐπαρχιῶν, Καλαβρύτων, Γόρτυνος, Ἀκαρνανίας, Κυνουρίας, Καρυστίας, Παρνασσίδος, Τριφυλίας, Ὀλυμπίας καὶ

Χαλκίδος, κατὰ μείζονα, λόγον δὲν ἀπαιτοῦνται τοιοῦτοι εἰς τὰς Ἐφορείας τῶν Ἐπαρχειῶν Θηβῶν, Λεβαδείας, Λοκρίδος καὶ Σύρου, εἰς τὰς ὁποίας διορίζει Γραφεῖς. Ἐπίσης καὶ εἰς τὴν Ἀττικὴν, τὴν ὁποίαν θέτει εἰς τὴν Α'. τάξιν μὲ ἔτι ἀνώτερον προσωπικὸν, μολονότι ἔχει ἕνα περιπλέον ὑπάλληλον, ὅστις συντάττει τοὺς καταλόγους τῶν Ἐπιτηδευμάτων καὶ Οἰκοδομῶν.

Τὸ σύστημα τῶν ἐφορειῶν ἤρξατο κατὰ πρῶτον τὸ ἔτος **1833**, συμφώνως μὲ τὸ δεκαδικὸν σύστημα τῶν Νομαρχιῶν, καὶ ἔλαβε κατὰ καιροὺς διαφόρους μεταβολὰς, πάντοτε ὅμως μὲ ῥιζὼ καὶ ἐπὶ τὸ οἰκονομικώτερον, καθὼς κάμνουσι παντοῦ καὶ πάντοτε οἱ διοικοῦντες τὰ δημόσια πράγματα. Μολονότι ἐπελέτησαν ἐσκεμμένως τὴν οἰκονομικὴν ὑπηρεσίαν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον, οἱ κατὰ καιροὺς προτείναντες τὰς μεταβολὰς, μολαταῦτα οὐδεὶς ἐθάῤῥησε νὰ προτείνῃ ὡς λίαν ὠφέλιμον τοιαύτην ὑπέρογκον αὔξησιν ἐξόδων, ὁποίαν ἀπαιτεῖ τὸ προκείμενον Νομοσχέδιον, καὶ εἰς τὴν παροῦσαν χρηματικὴν ἔνδειαν τοῦ δημοσίου Ταμείου· καὶ ταῦτα χωρὶς νὰ παρέχῃ πραγματικὴν βεβαιότητα περὶ τῆς ὠφελείας ταύτης, καὶ νὰ ὑποδείξῃ τὰ μέσα, διὰ τῶν ὁποίων δύναται νὰ φθάσῃ εἰς αὐτὴν, ἀλλὰ μὲ γυμνοὺς μόνον λόγους διατείνεται, ὅτι διὰ τοῦ μέσου τούτου θέλουσιν ἐξαλειφθῆ ἀφ' ἑνὸς αἱ καταχρήσεις, καὶ ἀφ' ἑτέρου, ὅτι θέλει αὐξηθῆ τὰ μέγιστα ὁ δημόσιος πλοῦτος.

Τὸ ἔτος **1833** διωρίσθησαν **40** Βασιλ. Ἔφοροι εἰς ὅλας τὰς Ἐπαρχίας τοῦ Κράτους, καὶ **10** Γενικοὶ Ἔφοροι, ἀνὰ εἷς εἰς ἕκαστον Νομόν· ἀλλ' οἱ τελευταῖοι οὗτοι ἐξεπλήρουν καὶ τὰ καθήκοντα τῶν Ταμιῶν τοῦ Κράτους· καὶ τῶν μὲν Β. Ἐφόρων ἡ μηνιαία μισθοδοσία ἦτο πρὸς δραχ. **280**, εἰς ἕκαστον, ἐν αἷς συμπεριελαμβάνοντο οἱ μισθοὶ τοῦ ἀναγκαίου προσωπικοῦ αὐτῶν, τὰ γραφικὰ καὶ ὁδοιπορικὰ ἔξοδα, καθὼς καὶ τὰ ἐνοίκια, ὥστε τὸ ὁλικὸν ἐτήσιον ποσὸν ἀνέβαινεν εἰς δραχ. **134.400**. Τῶν δὲ Γεν. Ἐφόρων, ἦτον ἀνὰ δραχ. **400** κατὰ μῆνα εἰς ἕκαστον μὲ ὅλα ἐπίσης τὰ ἔξοδα Γραφείου κτλ. καὶ τὸ ἐτήσιον ποσὸν τοῦτο ἀνέβαινεν εἰς δραχ. **48,000** ὅλα δὲ ὁμοῦ συναποσοῦντο εἰς δραχ. **182,400**. Παρατηρητέον, ὅτι μὲ τὸ ποσὸν τοῦτο ἐνηργεῖτο ἡ ὑπηρεσία τῶν Ἐφορειῶν καὶ τῶν Ταμείων τοῦ Κράτους, μ' ὅλον τὸ πολυτελὲς ἐκεῖνο δεκαδικὸν σύστημα.

Τὸ ἔτος **1836** κατηργήθησαν αἱ Γεν. Ἐφορεῖαι, χάριν οἰκονομίας, καὶ διωρίσθησαν Οἰκονομικοὶ Ἐπίτροποι, ὅλοι τὸν ἀριθμὸν **25**. Ἡ δὲ μηνιαία μισθοδοσία ἑκάστου αὐτῶν προσδιωρίσθη ἀνὰ δραχ. **280**, κατὰ μῆνα, εἰς ἃς συμπεριελαμβάνοντο ἡ μισθοδοσία τοῦ ἀναγκαιοῦντος προσωπικοῦ, τὰ γραφικὰ καὶ ὁδοιπορικὰ ἔξοδα, καθὼς καὶ τὰ ἐνοίκια, ὥστε τὸ μὲν ὁλικὸν ἐτήσιον ποσὸν ὅλων τῶν ἐξόδων τῶν Ἐφορειῶν κατὰ τὸν Νόμον τοῦ ἔτους **1836** περιωρίζετο εἰς δραχ. **84.000**, τὸ δὲ τοῦ Νομοσχεδίου ἀνεβαίνει εἰς δραχ. **224,860**.

Κατὰ τὸ τέλος τοῦ ἔτους **1839** περιωρίσθη ὁ ἀριθμὸς τῶν Οἰκονομικῶν Ἐφόρων εἰς εἴκοσι μόνον μὲ μηνιαῖον μισθὸν δραχ. **230**· εἰς ἕκαστον, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν γραφικῶν ἐξόδων, περιοδειῶν καὶ ἐνοικίων. Προσετέθη δὲ ἀνὰ εἷς Γραμματεὺς εἰς ἑκάστην Ἐφορείαν μὲ μηνιαῖον μισθὸν δραχ. **100**· ὥστε ὅλων τὸ ἐτήσιον ἔξοδον τῶν Ἐφορειῶν ἀνέβαινεν εἰς δραχ. **79,200**.

Τὸ ἔτος **1845** ἐπεκτάθη διὰ Νόμου εἰς **39** ὁ ἀριθμὸς τῶν Ἐφορειῶν, ἐξ ὧν **7** Α'. Τάξεως, **13** Β'. καὶ **19** Γ'. μὲ μηνιαίαν μισθοδοσίαν καὶ λοιπὰ ἐν γένει ἔξοδα τῆς μὲν Α' Τάξεως δραχ. **20,160** τῆς δὲ Β'. **28,860** καὶ τῆς Γ'. **29,640** τὸ ὁλικὸν ἐτήσιον ποσὸν εἰς δραχ. **78,660**. Σημειωτέον, ὅτι ἕνεκα τοῦ ἀτελοῦς τούτου μέτρου ἐξωδεύοντο μετὰ ταῦτα ἄνευ Νόμου **12—15,000** δρ. δι' ἑκάστους βοηθοὺς ἐκ τοῦ κεφαλαίου τῶν ἐξόδων τῆς εἰσπράξεως καὶ ἐπιστασίας.

Τὸ ἔτος **1846**, προσετέθη ἀνὰ εἷς βοηθὸς εἰς ἑκάστην Ἐφορείαν μὲ ἐτησίαν μισθοδοσίαν ὅλων ὁμοῦ δραχ. **32,780** ὥστε τὸ ὁλικὸν ἐτήσιον ποσὸν ὅλων τῶν Ἐφορειῶν ἀνέβαινεν εἰς δραχ. **111,440**· καὶ αὐτὸ τὸ σύστημα ἐπικρατεῖ μέχρι τῆς σήμερον.

Καθ' ὃν καιρὸν τὰ ἔξοδα τῶν Ἐφορειῶν περιωρίζοντο εἰς δραχ. **79,200**, τὰ ἐτήσια ἔσοδα τοῦ Κράτους ἀνέβαινον εἰς δραχ. **15** ἑκατομμύρια περίπου, τὰ δὲ ἐτήσια ἔξοδα περιωρίζοντο εἰς δρ. **13** ἑκατομμύρια περίπου. Ἤδη δὲ, ἐν ᾧ τὰ ἔξοδα τῶν Ἐφορειῶν ηὔξησαν εἰς δραχ. **111,440**, τὰ ἐτήσια δημόσια ἔσοδα ἠλαττώθησαν εἰς δραχ. **13** ἑκατομμύρια περίπου, καὶ τὰ ἐτήσια ἔξοδα ηὔξησαν εἰς δραχ. **17** περίπου ἑκατομμύρια· καὶ μ' ὅλα ταῦτα τὸ Νομοσχέδιον ἀπαιτεῖ τριπλασίαν αὔξησιν ἐξόδων τῶν Ἐφορειῶν ἀπὸ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τοῦ **1840**. Παρατηροῦμεν πρὸς τούτοις, ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην εἰσεπράττοντο οἱ Δημητριακοὶ καρποὶ ἐκ μέρους τοῦ δημοσίου, καὶ μολαταῦτα τὸ περιωρισμένον προσωπικὸν τῶν Ἐφόρων ἤρκει. Ἤδη δὲ ὅτε αἱ ἐγκτητικοὶ φόροι ἐνοικιάζονται, καὶ ἕνεκα τούτου ἠλαττώθησαν ἐπὶ πολὺ αἱ ἀσχολίαι τῶν Ἐφόρων, τὸ Νομοσχέδιον ἀπαιτεῖ τριπλάσιον ποσὸν ἐξόδων, ὑποφαίνον ἐλπίδας, αἱ ὁποῖαι δὲν πραγματοποιοῦνται. Ἂν δὲ ἡ ὑπηρεσία τῶν Ἐφόρων χωλαίνῃ,

ἄλλα εἶναι ἴσως τὰ πραγματικὰ αἴτια, καὶ οὐχὶ ἡ ὀλιγότης τοῦ Προσωπικοῦ, καὶ ἡ μικρὰ κατὰ τὸν Ὑπουργὸν μισθοδοσία τῶν Ἐφόρων.

Ἡ μεταῤῥύθμισις λοιπὸν τοῦ Νόμου τῶν Ἐφορειῶν κατὰ τὸ Νομοσχέδιον, δὲν θέλει φέρει κἀμμίαν ὠφέλειαν παρὰ αὔξησιν ἀδικαιολόγητον τῶν ἐτησίων ἐξόδων τοῦ Δημοσίου ἐπέκεινα τῶν ἑκατὸν χιλιάδων δραχμῶν, ἡ ὁποία, ἀφ' οὗ καθιερωθῇ ἅπαξ διὰ Νόμου, δυσκόλως θέλει ἐλαττωθῇ πλέον, ἀλλὰ μάλιστα θέλει συνεπιφέρει σημαντικῆς ποσότητος προσθήκην εἰς τοὺς διαφόρους κλάδους τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας, εἰς τὴν ὁποίαν δὲν θέλει ἐπαρκέσει ἡ κατάστασις τοῦ δημοσίου Ταμείου, καὶ ἡ μεταμέλεια τότε θέλει εἶσθαι ἀνωφελής.

Εἶναι λίαν περίεργον ν' ἀκούῃ τις, ὅτι ἀνεπτύχθη ἡ ὑπηρεσία, καὶ ἕνεκα τούτου ἀπαιτεῖται ν' αὐξηθῶσι τὰ ἔξοδα, ἐκ δὲ τοῦ ἀποτελέσματος νὰ παρατηρῇ, ὅτι, ἐν ᾧ αὐξάνουν τὰ ἔξοδα, ἐλαττοῦνται τὰ ἔσοδα κατ' ἀντίστροφον λόγον. Ἐὰν λοιπὸν ἡ ἀνάπτυξις ἀποβαίνῃ τοιαύτη, ἕκαστος δικαιοῦται νὰ εἴπῃ, ὅτι εἶναι προτιμητέα ἡ ἔλλειψις τοιαύτης ἀναπτύξεως.

Εἶναι ἀληθὲς, ὅτι ὑπάρχει μικρά τις ἀνωμαλία εἰς τὸν κλάδον τοῦτον, ἥτις πρέπει νὰ διορθωθῇ, δηλαδὴ, ἐπειδὴ οἱ Ἔφοροι τῶν Ἐπαρχιῶν Α'. καὶ Β'. τάξεως ἔχουσι κατά τι περισσοτέρας ἀσχολίας, ἕνεκα τοῦ μεγαλητέρου πληθυσμοῦ τῶν κατοίκων, τῶν διαφόρων προϊόντων καὶ τῶν Ἐθνικῶν κτημάτων. Ἐπειδὴ ἡ μηνιαία μισθοδοσία τῶν 19 Ἐφόρων Γ'. τάξεως ἀνὰ δραχ. 100 κατὰ μῆνα, εἶναι τῷ ὄντι μικρά. Ἐπειδὴ τὸ ποσὸν τῶν δραχ. 12,000 περίπου, τὸ ὁποῖον ἐξοδεύεται ἀτόπως εἰς ἐκτάκτους βοηθοὺς ἀπὸ τὸ κεφάλαιον τῆς εἰσπράξεως καὶ ἐπιστασίας, πρέπει νὰ λείψῃ καὶ ἐπειδὴ πρέπει νὰ λείψουν ἐπίσης οἱ εἰδικοὶ Ὑπάλληλοι, οἱ ὁποῖοι διορίζονται εἰς Ἀθήνας, Σύρον, καὶ Πάτρας διὰ τὴν κατάστρωσιν τῶν καταλόγων τοῦ φόρου τῶν ἐπιτηδευμάτων καὶ οἰκοδομῶν καὶ προσέτι διὰ νὰ μὴ μείνῃ ὁ ἐλάχιστος λόγος, ὅτι χωλαίνει ἡ ὑπηρεσία ἐκ τῆς ἐλλείψεως προσωπικοῦ ἢ τῆς σμικρότητος τῆς μισθοδοσίας ἐν μέρει, νομίζομεν καλὸν νὰ προστεθῶσιν 20 Πρωτοκολλισταὶ, ἐκπληροῦντες καὶ ἔργα Γραφέων, εἰς τὰς Ἐφορείας τῶν Ἐπαρχιῶν Α'. καὶ Β'. τάξεως μὲ μισθὸν ἀνὰ 60 δραχ. κατὰ μῆνα εἰς ἕκαστον, τῶν ὁποίων τὸ ἐτήσιον ποσὸν ἀναβαίνει εἰς δραχ. 14,400. νὰ προστεθῶσι δὲ καὶ εἰς τὴν μισθοδοσίαν τῶν 19 Ἐφόρων Γ'. τάξεως δραχ. 20 εἰς ἕκαστον κατὰ μῆνα, τῶν ὁποίων τὸ ποσὸν ἀναβαίνει εἰς δραχ. 4,560 ὥστε τὸ ὅλον

ποσὸν τῆς αὐξήσεως συμποσοῦται εἰς δραχ. 18,960, ἐκ τῶν ὁποίων, ἀφοῦ ἀφαιρεθῶσιν αἱ ὡς ἀνωτέρω δραχ. 14,520, αἱ ὁποῖαι δίδονται εἰς ἐκτάκτους βοηθοὺς, καὶ εἰς τοὺς εἰδικοὺς Ὑπαλλήλους Ἀθηνῶν, Σύρου καὶ Πατρῶν διὰ τοὺς καταλόγους τῶν ἐπιτηδευμάτων καὶ Οἰκοδομῶν, περιορίζεται ἡ αὔξησις τῶν ἐξόδων εἰς δραχ. 4,440 μόνον.

Ἐὰν ἐξετάσῃ τις ἀκριβῶς τὰ κύρια ἔργα τῶν Οἰκονομικῶν Ἐφόρων, θέλει πεισθῇ πληρέστατα, ὅτι τὸ ὡς ἀνωτέρω προσωπικὸν εἰς Ἐφόρους γνωρίζοντας νὰ ἐργασθῶσιν, εἶναι μᾶλλον ὑπερβολικὸν, παρὰ ἐλλειπές.

Διὰ τοὺς ἀνωτέρω ἐκτεθέντας λόγους ἡ πλειονοψηφία τῆς Ἐπιτροπῆς παραδεχομένη τὴν ἀρχὴν τοῦ Νομοσχεδίου, προτείνει τὴν τροποποίησιν αὐτοῦ, ὡς ἑπομένως.

Ἄρθρ. 1.

Εἰς ἑκάστην Ἐφορείαν τῶν Ἐπαρχιῶν Α'. καὶ Β'. τάξεως κατὰ τὸν ἐν ἰσχύϊ Νόμον, διορίζεται εἰς Πρωτοκολλιστὴς, ὅστις ἐκπληροῖ καὶ ἔργα γραφέως μὲ μισθὸν δρ. 60 κατὰ μῆνα.

Ἄρθρ. 2.

Προστίθεται αὔξησις εἰς τὴν μισθοδοσίαν τῶν Οἰκονομικῶν Ἐφόρων Γ'. τάξεως ἀνὰ δραχ. 20 κατὰ μῆνα εἰς ἕκαστον.

Ἄρθρ. 3.

Παύουσι τοῦ λοιποῦ οἱ μέχρι τοῦδε μισθοδοτούμενοι Εἰδικοὶ Ὑπάλληλοι διὰ τὴν κατάστρωσιν τῶν καταλόγων τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐπιτηδευμάτων καὶ Οἰκοδομῶν φόρου Σύρου, Ἀθηνῶν καὶ Πατρῶν.

Ἐπίσης παύει καὶ πᾶν ἔξοδον δι' ἐκτάκτους βοηθοὺς εἰς τὰς ἐφορείας.

Ἓν μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς ὁ Κ. Ν. Πονηρόπουλος ἔχων ἐναντίαν γνώμην, ὑποστηρίζει αὐτὴν διὰ τῆς ἑπομένης Ἐκθέσεως.

Δὲν σᾶς λανθάνει, Κύριοι, ὅτι ἡ εὐδαιμονία καὶ ὁ πλοῦτος τῶν ἐθνῶν ἰσχυροποιοῦν τὰς Κυβερνήσεις, αἵτινες ἐπὶ τῇ βάσει σοφῶν καὶ δικαίων νόμων διαιωνίζονται.

Ἓν ἐκ τῶν σπουδαιοτέρων ἀντικειμένων ἑκάστης Κυβερνήσεως εἶναι πρὸ πάντων ἡ δημόσιος οἰκονομία τοῦ Κράτους· καὶ ἐπειδὴ ὁ ὑποσημειούμενος ἔλαβον τὴν τιμὴν νὰ διορισθῶ παρ' Ὑμῶν, Κύριοι, μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ περὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ἐφορειῶν Νομοσχεδίου παρουσιασθέντος παρὰ τοῦ Κυρίου Ὑπουργοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν, διὰ τοῦτο εὐσεβάστως ἐκθέτω τὰς κατωτέρω σκέψεις μου εἰς τὴν Ὑμετέραν κρίσιν.

Ὅσον τέλειοι καὶ ἂν ὦσιν οἱ Νόμοι, δὲν φέρουν αἴτιον ἀποτέλεσμα, ἂν οἱ διαχειριζόμενοι αὐτοὺς δὲν ἔχουν τὰ προσόντα

τῆς ἱκανότητος τῆς πείρας καὶ τῆς τιμιότητος. Τοιαῦτα δὲ πρόσωπα ἀπαιτοῦν ἀναμφιβόλως ἀνάλογον μισθοδοσίαν, καὶ κυρίως ἐξασφάλισιν τῆς θέσεώς των.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω σκέψεων ὁδηγούμενος, καὶ ἐκ τῆς ἰδιαιτέρας περὶ τὰ Οἰκονομικὰ πολυχρονίου πείρας, παρατηρῶ, ὅτι τὸ πολυάριθμον τῶν Οἰκονομικῶν Ἐφόρων καὶ ἡ καθεστῶσα μικρὰ ἐν μέρει μισθοδοσία των δὲν φέρουν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν εἰμὴ πρόσωπα μικρᾶς πείρας καὶ μηδεμιᾶς ἐγγυήσεως, καὶ τοιαῦτα βεβαίως δὲν ἐξασφαλίζουν τὸν δημόσιον πλοῦτον. Εἶναι δὲ ἀληθές, Κύριοι, ὅτι τὸ Νομοσχέδιον τοῦ Κυρίου Ὑπουργοῦ αὐξάνει τὴν μισθοδοσίαν τῶν Ἐφόρων, ἀλλὰ παραδέχεται πολυάριθμον προσωπικὸν Ἐφόρων, καὶ τοῦτο διῃρημένον εἰς διαφόρους τάξεις καὶ μισθοδοσίας, ὥστε τὸ ἀνεπαρκὲς τοῦ μισθοῦ δὲν θεραπεύει τὴν ὑπάρχουσαν ἔλλειψιν, καθ' ὅσον τὰ καθήκοντα τῶν Ἐφόρων ὅλων εἶναι ἐπίσης σπουδαῖα καὶ σύσκιαδέματα. Ὅθεν τοῦτο δὲν συνᾴδει μὲ τὰς προηγηθείσας σκέψεις μου.

Δι' ὅλα ταῦτα εἶμαι γνώμης νὰ τροποποιηθῇ τὸ Νομοσχέδιον ὡς ἑξῆς.

Τὸ ἄρθρ. 1 ἀντὶ 43 Ἐφόρων, νὰ περιορισθῇ εἰς 25.

Τὸ ἄρθρ. 3 ν' ἀντικατασταθῇ ὡς ἑξῆς,

Αἱ Ἐφορεῖαι εἰσὶ

1) Τῶν Ἐπαρχιῶν Ἀττικῆς, Μεγαρίδος καὶ Αἰγίνης.
2) Θηβῶν.
3) Λεβαδείας.
4) Χαλκίδος, Ξηροχωρίου, Καρυστίας, Σκοπέλου καὶ Σκύρου.
5) Πατρῶν.
6) Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας.
7) Ἠλείας.
8) Σύρου, Κέας, Ἄνδρου καὶ Τήνου.
9) Νάξου, Θήρας καὶ Μήλου.
10) Λακεδαίμονος.
11) Ἐπιδαύρου Λιμηρᾶς.
12) Παρνασσίδος καὶ Δωρίδος.
13) Φθιώτιδος.
14) Λοκρίδος.
15) Μεσολογγίου καὶ Τριχωνίας
16) Βάλτου, Βονίτσης καὶ Ξηρομέρου.
17) Ναυπακτίας καὶ Κύρτανίας.
18) Ναυπλίας, Ἄργους, Ὕδρας, Τροιζηνίας, Σπετσῶν καὶ Ἑρμιονίδος.

19) Κορινθίας.
20) Μαντινείας καὶ Μεγαλοπόλεως.
21) Γόρτυνος.
22) Κυνουρίας.
23) Καλαμῶν καὶ Μεσσηνίας.
24) Ὀλυμπίας καὶ Τριφυλίας.
25) Πυλίας.

Τὸ ἄρθρον 5 νὰ τροποποιηθῇ καὶ νὰ ὁρισθοῦν εἰς ἑκάστην Ἐφορείαν, εἰς Γραμματεὺς καὶ εἰς Γραφεύς.

Τὸ ἄρθρον 6 νὰ σχηματισθῇ οὕτως « οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Γραφεῖς διορίζονται ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ. »

Τὸ ἄρθρον 7 νὰ τροποποιηθῇ οὕτως « Οἱ Ἔφοροι ἔχουσι βαθμὸν Τμηματάρχου Β'. τάξεως, ἔπονται δὲ τοῖς Ἐπάρχοις. »

Τὸ ἄρθρον 8 ὡς ἀκολούθως.

Οἱ Ἔφοροι	λαμβάνουσι	μηνιαῖον	μισθὸν	δραχ.	300
Οἱ Γραμματεῖς	»	»	»	»	120
Οἱ Γραφεῖς	»	»	»	»	60

Τὸ ἄρθρον 9 ὡς ἑξῆς.

Τὰ ἔξοδα Γραφείου, Ἐνοικίων, θερμάνσεως κτλ. εἶναι εἰς βάρος τῶν Ἐφόρων, τὰ δὲ ὁδοιπορικὰ κανονίζονται παρὰ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργείου, καὶ πληρώνονται ἀπὸ τὸ Δημόσιον.

Ἐκ τοῦ 11 ἄρθρου τοῦ Νομοσχεδίου νὰ ἐξαλειφθῶσιν αἱ λέξεις « τοὺς Γραμματεῖς ἀπόντας ἢ κωλυομένους ἀναπληροῦσιν οἱ Πρωτοκολλισταί. »

Ἐκ τῶν τροπολογιῶν αὐτῶν ἐξάγεται, Κύριοι, ἀποτέλεσμα δαπάνης μικροτέρας παρ' ἐκείνην τοῦ Νομοσχεδίου κατὰ δραχ. 66,660, ἐκτὸς τῆς περιστολῆς τῶν καταχρήσεων καὶ τῆς αὐξήσεως τῶν δημοσίων προσόδων, τὴν ὁποίαν ὑπόσχονται ἀναντιῤῥήτως 25 Ἔφοροι διακεκριμένων ἀρετῶν.

Αἱ τροπολογίαι μου αὗται ἐν πεποιθήσει εἶναι αἱ καταλληλότεραι κατ' ἐμὲ διὰ τὴν παροῦσαν οἰκονομικὴν κατάστασιν τοῦ Κράτους, καὶ ἑπομένως συνιστῶ εἰς τὸ Σεβ. Σῶμα τῆς Γερουσίας τὴν παραδοχὴν αὐτῶν.

Τὸ δὲ ἕτερον μέλος ὁ Κ. Καρακατζάνης, παραδεχόμενος τὸ Νομοσχέδιον καθυποβάλλει τὴν ἑπομένην ἔκθεσιν.

Διαφωνῶ καθολοκληρίαν πρὸς τὴν ἐκτεθεῖσαν γνώμην τῆς πλειοψηφίας τῆς Ἐπιτροπῆς, καθὼς καὶ μὲ ἐκείνην τοῦ Κ. Πονηροπούλου, καὶ παρατηρῶ, ὅτι·

Εἶναι ἀληθὲς, ὅτι διάφορα ἐφηρμόσθησαν κατὰ τὸ παρελθὸν συστήματα. ἀλλ' ἡ ἀλληλοδιάδοχος ἀλλαγὴ αὐτῶν, οὐδὲν ἄλλο

εμφαίνει, εἰμὴ ὅτι ὅλα ὑπῆξαν ἀνεπαρκῆ, καὶ πιστεύω, ὅτι κανεὶς δὲν δύναται ν' ἀρνηθῇ, ὅτι ἡ βαθμιαία ἐλάττωσις τῶν δημοσίων πόρων, ὁ ὁμολογούμενος σρετερισμὸς πολλῶν ἐθνικῶν κτημάτων, καὶ ἡ παντελὴς καταστροφὴ ἄλλων, εἶναι δυστυχὲς ἀποτέλεσμα τῶν παρελθόντων ἀτελῶν συστημάτων.

Διὰ τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου πληροῦνται ὁπωσοῦν τὰ κενὰ τοῦ ὑπάρχοντος συστήματος, διότι χορηγοῦνται εἰς μὲν τὴν ὑπηρεσίαν τὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα ὄργανα, εἰς δὲ τὰ ὄργανα τὰ μέσα τῆς ἀπολύτου ὑπάρξεως, καὶ καλοῦνται εἰς τὰ πράγματα πρόσωπα ἀνωτέρας τάξεως, εἰς τὰ ὁποῖα δύναταί τις νὰ ἔχῃ πλειότερα ἐχέγγυα, διότι κανονίζονται βαθμοὶ καὶ μισθοὶ ἀνταποκρινόμενοι εἰς τὴν φιλοτιμίαν καὶ τὰς χρείας τῶν διαχειριστῶν τοῦ δημοσίου πλούτου· φρονῶ δὲ ὅτι καὶ τὰ προτεινόμενα μέσα πάλιν δὲν θέλουν ἐπαρκέσει ὡς πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς ὑπηρεσίας, καὶ ἐὰν προσγίγνηται αὔξησις ἐξόδων. Δὲν διστάζω ὅμως νὰ ὁμολογήσω, ὅτι αὕτη δύναται νὰ ὀνομασθῇ μᾶλλον προκαταβολὴ παραγωγὸς ἀσυγκρίτων ὠφελειῶν, μ' ὅλον ὅτι δὲν ἀμφιβάλλω, ὅτι θέλει προέλθει καὶ ἱκανὴ ἐλάττωσις εἰς τὰ ἔξοδα τῆς ἐπιστασίας καὶ διαχειρίσεως, καὶ ἴσως ἴσως ἡ ἐλάττωσις αὕτη θέλει εἶσθαι καὶ ἀνωτέρα τῆς ἤδη προσγινομένης εἰς τὰς μισθοδοσίας αὐξήσεως.

Ἑπομένως συσταίνω εἰς τὴν Γερουσίαν τὴν παραδοχὴν τῆς ἀρχῆς, καθὼς καὶ τοῦ συνόλου τοῦ Νομοσχεδίου ὡς καταλλήλου πρὸς τὸ παρὸν νὰ θεραπεύσῃ τὰς ἀνάγκας τῆς Οἰκονομικῆς ὑπηρεσίας εἰς αὐτὸν τὸν κλάδον καὶ νὰ φέρῃ μίαν ἀνάλογον βελτίωσιν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 26 Μαρτίου 1851.

Ἡ Ἐπιτροπή

Ν. Χρυσόγελος. Π. Πονηρόπουλος.
Τ. Μαγγίνας. Γ. Καρακατσάνης.
Γ. Ψύλλας.

Μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν ἀποφασισθείσης τῆς ἐκτυπώσεως καὶ διανομῆς τῆς ἐκθέσεως ταύτης εἰς τοὺς ΚΚ. Γερουσιαστάς, ἐγένετο λόγος περὶ τοῦ προσδιορισμοῦ τῆς ἡμέρας τῆς συζητήσεως τοῦ Νομοσχεδίου· ἐπειδὴ ἡ ἔκθεσις αὕτη, εἶπεν εἷς τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, εἶναι λίαν ἐκτεταμένη, τὸ δὲ ἀντικείμενον αὐτῆς ὡς σπουδαῖον, ἀπαιτεῖ πολυήμερον καὶ βαθεῖαν σκέψιν, διὰ τοὺς λόγους τούτους προτείνω ν' ἀρχίσῃ ἡ συζήτησις τὴν ἐλευσομένην δευτέραν.

Τῆς προτάσεως ταύτης παραδεχθείσης ὑπό τινων τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, καὶ ἀντικρουσθείσης ὑπ' ἄλλων διατεινομένων ὅτι ἡ συζήτησις δύναται νὰ ἀρχίσῃ τὴν προσεχῆ πέμπτην, εἰς

τὰ πρακτικὰ τῶν Βουλῶν ἄλλων ἐθνῶν, εἶπεν ἕτερος, ἀνέγνωσε ὅτι ἐν μιᾷ τῶν συνεδριάσεων αὐτῶν ἠγέρθη ἐμβριθὴς καὶ ἐκτεταμένη συζήτησις περὶ τοῦ ζητήματος ποία εἶναι ἡ διαφορὰ τῶν σκέψεων τῶν δύο Νομοθετικῶν Σωμάτων, ἥτις ἐπὶ τέλους ἦλθεν εἰς τὸ ἀποτέλεσμα, καὶ τὴν ἀπόφασιν ὅτι εἰς τὴν Γερουσίαν μᾶλλον ἢ τὴν Βουλὴν ὡς σῶμα διαρκὲς μεταξὺ λαοῦ καὶ Βασιλέως, πρέπει νὰ γίνηται ἐμβριθεστάτη σκέψις καὶ μελέτη περὶ ἑνὸς ἑκάστου ἀντικειμένου. Δυνάμει λοιπὸν τῆς ἀρχῆς ταύτης, καὶ ἐπειδὴ ὅταν ἀναπτύξωμεν τὴν ἔκθεσιν τῆς ἐπιτροπῆς θέλομεν ἐκθέσει μέγαν ἀριθμὸν σκέψεων, αἵτινες, ὡς ἀπασχολήσασαι ἐπὶ πολλὰς κατὰ συνέχειαν συνεδριάσεις τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς, ἀπαιτοῦσι κατὰ μείζονα λόγον πολυήμερον μελέτην ἐκ μέρους τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, διὰ τοὺς λόγους τούτους συμμερίζομαι τὴν πρότασιν τοῦ πρώτου λαλήσαντος Γερουσιαστοῦ, τοῦ νὰ παραταθῇ ἡ ἔναρξις τῆς συζητήσεως τοῦ προκειμένου λίαν σπουδαίου Νομοσχεδίου μέχρι τῆς ἐλευσομένης δευτέρας.

Ὑποστηρίζων τὴν πρότασιν ταύτην καὶ ἕτερος τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, εἰς καμμίαν Σύνοδον, εἶπε, δὲν συνετάχθη τοσοῦτον διεξοδικὴ ἔκθεσις ἐπιτροπῆς περὶ Νομοσχεδίου τινὸς ὡς ἡ προκειμένη· διὰ τὸν λόγον τοῦτον, καὶ ἐπειδὴ πρόκειται περὶ ὀργανικοῦ Νόμου Οἰκονομικοῦ, ἔχοντος πολλὴν ἐπιρροὴν εἰς τὰ συμφέροντα τοῦ Κράτους, δὲν πρέπει νὰ ἐπισπεύσωμεν τὴν συζήτησιν αὐτοῦ, τοσοῦτῳ μᾶλλον καθόσον ἐν τῇ ἐκθέσει ἀναφέρονται τρεῖς ἰδιαίτεραι γνώμαι, καὶ ἕκαστος Γερουσιαστὴς πρέπει νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὴν ὑπόθεσιν καὶ τὰς γνώμας αὐτάς, διὰ νὰ ἐπιφέρῃ τὴν ψῆφόν του ἐν πλήρει πεποιθήσει.

Ἐπὶ τέλους, μὴ ἐπιφερθείσης ἄλλης τινὸς παρατηρήσεως, ἡ Γερουσία, ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει τοῦ Κ. Προέδρου, παρεδέξατο ὁμοφώνως ν' ἀρχίσῃ ἡ συζήτησις τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου τὸ προσεχὲς Σάββατον, τριακοστὴν πρώτην ἡμέραν τοῦ ἤδη λήγοντος μηνός.

Ἑπομένως ὁ Κ. πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν, ἀπαγγείλας ὡς ἀντικείμενον τῆς ἑπομένης τὴν ἀνωτέρω συζήτησιν.

Ὁ Πρόεδρος

Α. ΔΕΛΙΓΙΑΝΝΗΣ.

Οἱ Ἀντιπρόεδροι
Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ.
Τ. ΜΑΓΓΙΝΑΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Αθ. Γρηγοριάδης.
Ι. Παξιμάδης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῇ 2 Ἀπριλίου 1851, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν Κ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 33 μελῶν, ὁ Κ. Πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρξαμένην τὴν Συνεδριάσεως.

Τὰ Πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα ἐπικυρώθησαν, οὐδεμιᾶς ἐνστάσεως γενομένης.

Μετὰ ταῦτα ἀνεγνώσθησαν ὑπὸ τοῦ Κ. Γραμματέως.

1) Ἀναφορὰ τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Ἀθ. Γρηγοριάδου, ἐξαιτουμένου τεσσαρακονθήμερον ἀπουσίας ἄδειαν, ἥτις καὶ ἐγένετο παραδεκτή, ἐγκριθείσης τῆς αἰτήσεώς του.

2) Ἔκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ προβιβασμοῦ εἰς τὸν στρατὸν τῆς ξηρᾶς, ἔχουσα ὡς ἑπεται.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Ἡ Ἐπιτροπή σας ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὸ παρὰ τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν ὑποβληθὲν Νομοσχέδιον περὶ προβιβασμοῦ εἰς τὸν στρατὸν τῆς ξηρᾶς, καὶ ἐξετάσασα τοὺς ὑπαγορεύσαντας τὴν εἰσαγωγὴν αὐτοῦ λόγους, οἵτινες ἐκτίθενται εἰς τὴν πρὸς τὴν Βουλὴν αἰτιολογικὴν ἔκθεσιν τοῦ Κυρίου Ὑπουργοῦ, παρατηρεῖ, ὅτι τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο ἀπαρτίζει μέρος ἀναπόσπαστον τῆς στρατιωτικῆς Νομοθεσίας, καὶ ἑπομένως καθίσταται λίαν ἀναγκαῖον καὶ ὠφέλιμον, διότι καὶ τὰς περὶ τὴν χρῆσιν τῶν προβιβασμῶν γενομένας ἀδικίας προλαμβάνει καὶ καταστέλλει, καὶ τὰ συμφέροντα τοῦ τε δημοσίου καὶ τῶν στρατιωτικῶν ἐξασφαλίζει, ἀνταποκρινόμενον ἄλλως μὲ τὴν πολλάκις ἐντὸς τοῦ περιβόλου τούτου ἐκφρασθεῖσαν εὐχήν: τοῦ νὰ ληφθῇ πρόνοια ἵνα τεθῶσιν ὅρια ἀνυπέρβλητα εἰς τὴν χρῆσιν τῶν προβιβασμῶν, ἀναλόγως τῆς δυνάμεως τοῦ στρατοῦ, καὶ τῆς καταστάσεως τῶν πόρων τοῦ Κράτους.

Διὰ τοὺς λόγους τούτους ἡ Ἐπιτροπή, ἀφ' οὗ παρετήρησε τὸν ἀντιστοιχοῦντα μὲ τὸ προκείμενον Νομοσχέδιον Γαλλικὸν Νόμον, καὶ εὗρεν ἐν αὐτῷ τὰς αὐτὰς σχεδὸν διατάξεις, ἐκτὸς τινῶν ἐξαιρέσεων, τὰς ὁποίας αἱ περιστάσεις τοῦ τόπου ἀπαιτοῦσι, παρεδέχθη ὁμοφώνως τὴν ἀρχὴν καὶ τὰ καθ' ἕκαστα τοῦ Νομο-

σχεδίου, καὶ συνίστησι τὴν παραδοχὴν τούτων καὶ εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ Σώματος.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 30 Μαρτίου 1851.

Ἡ Ἐπιτροπή

Σ. Θεοχαρόπουλος — Κ. Μπότζαρης.
Τσανιτάκης — Ἰωάν. Θεοτόκης.
Α. Μωαρχίδης.

Μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν ἀπεφασίσθη νὰ ἐκτυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ ἡ ἔκθεσις αὕτη πρὸς τοὺς ΚΚ. Γερουσιαστὰς διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἀπαγγείλαντος ἔπειτα τοῦ Κ. Προέδρου, ὅτι ἀντικείμενον τῆς παρούσης συνεδριάσεως εἶναι ἡ συζήτησις τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ἐφορειῶν, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ν. Χρυσόγελος, λαβὼν τὸν λόγον, ὡμίλησε τ' ἀκόλουθα.

Ὡς μέλος τῆς ἐπὶ τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου ἐπιτροπῆς, ἔρχομαι, Κ. Πρόεδρε, ν' ἀναπτύξω τὴν ὑποβληθεῖσαν παρὰ τῆς πλειονοψηφίας ἔκθεσιν, περιοριζόμενος εἰς τὰ κεφάλαια μόνον ἐκεῖνα, τῶν ὁποίων τὴν ἀνάπτυξιν ἔκρινε δέον ν' ἀναβάλῃ εἰς τὴν σημερινὴν συζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου, διὰ νὰ μὴ ὑπερβῇ τὰ συνήθη ὅρια μιᾶς ἐκθέσεως.

Τὰ κεφάλαια δὲ ταῦτα εἶναι

α) Ὅτι ἡ σημερινὴ κατάστασις τῆς ὑπηρεσίας τῶν ἐφορειῶν καὶ ἡ μεγίστη ἀνωμαλία καὶ ἀταξία εἰς ἣν εὑρίσκεται, προέρχεται ἀπὸ ἄλλα αἴτια, καὶ οὐχὶ ἀπὸ τὸ ὀλιγάριθμον τοῦ προσωπικοῦ, καὶ τὸ εὐτελὲς τῆς μισθοδοσίας, ὡς διατείνεται ὁ Κ. Ὑπουργὸς εἰς τὴν πρὸς τὴν Βουλὴν ἔκθεσίν του.

β) Ὅτι ἡ μεταρρύθμισις τοῦ ὑπάρχοντος συστήματος τῶν ἐφορειῶν, διὰ τῆς αὐξήσεως τοῦ προσωπικοῦ καὶ τῆς μισθοδοσίας, δὲν θέλει φέρει τὰς ὠφελείας τὰς ὁποίας ὑπόσχεται ὁ Κ. Ὑπουργός· καὶ

γ) Ὅτι ἡ σημερινὴ οἰκονομική μας κατάστασις δὲν ἐπιτρέπει τὴν προτεινομένην αὔξησιν τῶν ἐξόδων· ταῦτα ἀπεφήνατο ἡ πλειοψηφία τῆς ἐπιτροπῆς, ἀφοῦ ἐσκέφθη ὡρίμως καὶ συνεζήτησεν ἐπανειλημμένως τὸ προκείμενον Νομοσχέδιον· καὶ ταῦτα θέλω ἀναπτύξει ἓν καθ' ἕν, φέρων εἰς ἀπόδειξιν τῶν λεγομένων αὐτὰ τὰ πράγματα, καὶ τὴν ἀλάνθαστον πεῖραν.

Μολονότι ὁ Κ. Ὑπουργὸς εἰς τὴν πρὸς τὴν Βουλὴν ἔκθεσίν του ἀρχόμενος, ἠθέλησε νὰ καλύψῃ μὲ τὴν σιωπὴν τὴν δυσάρεστον κατάστασιν τῆς ὑπηρεσίας τῶν ἐφόρων, ἐξέθηκε μ' ὅλα ταῦτα προχωρῶν τὴν ἐσχάτην ἀνωμαλίαν καὶ ἀταξίαν εἰς τὴν

ὁποίαν πρὸ πολλοῦ κατήντησεν ὁ οἰκονομικὸς οὗτος κλάδος, καὶ τὰς ἐντεῦθεν ζημίας τοῦ Δημοσίου, καὶ τὰ πρὸς τοὺς φορολογουμένους ἀδικήματα· Τοιαύτη κατάστασις τοῦ οὐσιώδους οἰκονομικοῦ κλάδου, γνωστὴ εἰς ὅλους, ἔπρεπε νὰ ἐφελκύσῃ βεβαίως ὅλην τὴν προσοχὴν τοῦ ἀριστοῦ ὑπουργοῦ· καὶ ὁ νῦν διευθύνων τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργεῖον εἶναι ἀξιέπαινος, διότι συνεῖδε τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ τακτοποιήσῃ τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην, καὶ νὰ θεραπεύσῃ τὴν παραλυσίαν αὐτῆς· ἀλλ' ἂς μοὶ ἐπιτραπῇ νὰ τῷ παρατηρήσω, ἐκ μέρους τῆς ἐπιτροπῆς, ὅτι δὲν ἐπέτυχεν ὅσον φρονεῖ, εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν θεραπευτικῶν μέσων, ἀποδίδων τὴν ἀρχὴν τοῦ πάθους εἰς ἄλλο παρὰ τὰ ἀληθῆ αἴτια, καὶ εἰς τοῦτο, ἐλπίζω, θέλει πεισθῇ καὶ ὁ Κ. Ὑπουργὸς καὶ τὸ Σ. Σῶμα, ἐὰν εὐαρεστηθῇ ν' ἀκούσῃ μετὰ προσοχῆς τὰ λεγόμενα. Ὁ Κ. ὑπουργὸς ἀποδίδει τὴν σημερινὴν κατάστασιν τῆς ὑπηρεσίας τῶν ἐφόρων εἰς τὸ ἀνεπαρκὲς τοῦ προσωπικοῦ, καὶ τὸ εὐτελὲς, κατ' αὐτὸν, τῆς μισθοδοσίας· ὡς μέσον δὲ θεραπείας προτείνει τὸν πολλαπλασιασμὸν τοῦ προσωπικοῦ, τὴν προσθήκην πρωτοκολλιστῶν, διπλῶν γραφέων, κλητήρων, καὶ τὴν αὔξησιν τῆς μισθοδοσίας αὐτῶν· καὶ διὰ τοῦ μέτρου τούτου διατείνεται α ὅτι θέλουν παύσει ὅλα τὰ μέσα τῆς διαφθορᾶς, καὶ τῆς καταχρήσεως, ὅτι θέλει ἐμπνεύσει ζῆλον περὶ τὴν ὑπηρεσίαν καὶ πίστιν εἰς τοὺς ὑπαλλήλους αὐτῆς, ἐξ ὧν θέλει προκύψει τὸ εὐχάριστον ἀποτέλεσμα τοῦ νὰ εἰσπράττωνται ἐγκαίρως οἱ νενομισμένοι φόροι καὶ τ' ἄλλα δικαιώματα καὶ τοῦ νὰ καταπαύσωσι τὰ ἀτοπήματα, τὰ ὁποῖα σήμερον λαμβάνουν χώραν β. Τοιαύτην θαυματουργὸν δύναμιν ἀποδίδει ὁ Κ. ὑπουργὸς εἰς τὸ νομοσχέδιόν του.

Ἡ ἔκθεσις τῆς πλειοψηφίας σᾶς πληροφορεῖ, Κύριοι, ὅτι ὀλιγώτερα πρόσωπα, παρὰ τὰ ὁποῖα ἔχει τὸ σημερινὸν σύστημα τῶν ἐφόρων, διεξήγον κατὰ τὸ **1833** μέχρι τῶν **1836** τὴν ὑπηρεσίαν τῶν ἐφόρων καὶ τῶν ταμειῶν συνάμα, μὲ δαπάνην **182,400** δραχ. κατ' ἔτος· κατὰ δὲ τὸ **1836** μέχρι τοῦ **1839**, **25** ἔφοροι ἐνήργουν τὴν ὑπηρεσίαν αὐτῶν· ἀπὸ δὲ τῆς ἐποχῆς ταύτης μέχρι τοῦ **1845** μόνον **20**, διὰ τοὺς ὁποίους ἐξώδευε τὸ δημόσιον **79,000** δραχμὰς, καὶ ἀπὸ τοῦ **1845** μέχρι τῆς σήμερον, καὶ τοι αὐξηθέντος τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐφόρων, καὶ τοι προστεθέντων ἰσαρίθμων βοηθῶν καὶ παραβοηθῶν, τὸ ποσὸν τῶν εἰσοδημάτων ἠλαττώθη, τὸ τῆς εἰσπράξεως ἀπολείπεται πολὺ, καὶ τὰ καθυστεροῦντα, παραβαλλόμενα μὲ τὰ πρὸ τοῦ **1843**, εὑρίσκονται αὐξανόμενα κατ' ἀντίστροφον λόγον τῶν χρονικῶν

διαστημάτων, ὡς ἐξάγεται ἀπὸ τὴν πρὸς τὴν Βουλὴν αἰτιολογικὴν ἔκθεσιν τοῦ Κυρίου Ὑπουργοῦ ἐπὶ τοῦ περὶ Ταμιῶν Νομοσχεδίου· ἡ θεραπεία λοιπὸν δὲν εὑρίσκεται εἰς τὴν αὔξησιν τοῦ προσωπικοῦ.

Ἀλλὰ διὰ νὰ κρίνητε ἐν γνώσει, Κύριοι, ὅτι δὲν εἶναι ἀνάγκη τῆς προσθήκης τοσούτου προσωπικοῦ, ὅταν ἀπαιτῇ ὁ Κύριος Ὑπουργὸς, ἐπιτρέψατέμοι νὰ διέλθω ἐν συντόμῳ τὰ καθήκοντα τῶν Ἐφόρων, τὰ ὁποῖα διαγράφονται εἰς τὸ Β. Διάταγμα, σύγχρονον μὲ τὸν περὶ Ἐφορείων Νόμον τοῦ **1845**. Ἐκ τούτων παρατηρεῖ τὸ Σεβ. Σῶμα, ὅτι τὰ κυριώτερα καὶ τὰ πλεῖστα καταπαίγοντα ἔργα τοῦ Ἐφόρου εἶναι ἡ ἐκτέλεσις τῶν φορολογικῶν νόμων. Ἂς ἴδωμεν τώρα ποίας ἐργασίας ἔχει ὁ Ἔφορος περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν νόμων τούτων, καὶ ἴδιως τοῦ περὶ φορολογίας τῶν δημητριακῶν καρπῶν, ὅστις εἶναι ὁ σημαντικώτερος τῶν ἄλλων.

Κατὰ τὸ ὑπάρχον σύστημα τῆς ἐνοικιάσεως, ὁ Ἔφορος προκηρύττει τὰς δημοπρασίας τῶν δημητριακῶν καρπῶν, κατὰ τὸν Ἀπρίλιον ἢ Μάϊον, καὶ τὰς προκηρύξεις αὐτὰς λαμβάνει ἐντύπους παρὰ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν· ὥστε δὲν ἔχει παρὰ νὰ πληρώσῃ τὰ κενὰ, προσθέτων τὰ ὀνόματα τῶν δήμων καὶ τὴν χρονολογίαν. Ἐνεργεῖ μετὰ τοῦτο τὴν δημοπρασίαν, συμπραττούσης καὶ τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς, καὶ τὰ πρακτικὰ τῆς δημοπρασίας ἔχει ἔντυπα παρὰ τοῦ Ὑπουργείου, τὰ ὁποῖα καθυποβάλλει εἰς τὴν ἔγκρισιν αὐτοῦ, κατὰ συνέπειαν τῆς ὁποίας ἐκδίδει τὰ ἐνοικιαστήρια, λαμβάνων τὰς ἀπαιτουμένας ἐγγυήσεις παρὰ τῶν ἐνοικιαστῶν, διὰ τῆς συνδρομῆς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τῶν Δημάρχων. Ἐποστέλλει μετὰ τοῦτο τὰς καταστάσεις εἰς τοὺς ἀποθηκαρίους, ἀντίγραφον δὲ αὐτῶν εἰς τὸν Ταμίαν· καὶ λαμβάνων παρὰ τούτου τὸ λεγόμενον εἰσπρακτέον, διευθύνει αὐτὸν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον, μὲ ἀντίγραφον τῶν καταστάσεων.

Ὁμοίαν κατάστασιν στέλλει καὶ εἰς τοὺς ἀποθηκαρίους ὁμοῦ μὲ τὰ βιβλία εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς, δηλοῦντα τὴν φορολογίαν ἑνὸς ἑκάστου, καὶ ὅσα ὁ ἐνοικιαστὴς παρέδωκεν ἀπέναντι τῶν ὀφειλομένων εἰς τὸ δημόσιον. Ἡ διὰ τῶν βιβλίων τούτων ἐξακρίβωσις καὶ βεβαίωσις τῶν φόρων, περὶ ἧς γίνεται τοσοῦτος λόγος εἰς τὴν ἔκθεσιν τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ, εἶναι ἔργον, χρῆζον ὀλίγου χρόνου καὶ κόπου, ὅπου ὑπάρχει μάλιστα γραμματεὺς καὶ πρωτοκολλικὴς παρὰ τῷ Ἐφόρῳ.

Ἡ ἐκτέλεσις τῶν ἄλλων φορολογικῶν νόμων, οἷον τοῦ ἐπὶ

τῶν ζώων, τῶν μελισσίων, τῶν χοίρων, τῶν ἐπ' ἐκτιμήσει προϊόντων, τοῦ τῶν ἀμπέλων καὶ τῶν ἐλαιῶν, ἀπαιτεῖ πολὺ ὀλιγωτέραν ἐργασίαν ἐκ μέρους τοῦ Ἐφόρου, καθόσον συμπράττουν κατὰ μέγα μέρος οἱ Δήμαρχοι, συντάττοντες τὰ φορολογικὰ βιβλία τῶν ποιμνιακῶν φόρων, τῶν ζώων κλπ. τὰ ὁποῖα ἀποστέλλουν εἰς τοὺς Ἐφόρους. Οἱ φορολογικοὶ πίνακες τῶν ἐπιτηδευμάτων καὶ οἰκοδομῶν συντάττονται καὶ οὗτοι παρὰ τῶν Δημάρχων, εἰς δὲ τὰς πόλεις Ἀθηνῶν, Σύρου καὶ Πατρῶν ἀπὸ εἰδικοὺς ὑπαλλήλους μισθοδοτουμένους ἐπὶ τούτῳ καὶ μόνῳ. Ἂν δὲ οἱ χρηματικοὶ κατάλογοι πέμπωνται εἰς τὰ ταμεῖα πέντε ἢ ἓξ μῆνας μετὰ τὴν λῆξιν τῆς νομίμου προθεσμίας, ὡς λέγει ὁ Κ. Ὑπουργὸς, ἢ ἂν δὲν καταρτίζωνται ἐγκαίρως τὰ εἰσπρακτέα, τοῦτο πρέπει ν' ἀποδοθῇ εἰς τὴν ἀμέλειαν τῶν συντατεττόντων τοὺς καταλόγους, εἰς τὴν ὀλιγωρίαν τῶν Ἐφόρων, καὶ κατὰ μέγα μέρος εἰς τὴν μὴ ἔγκαιρον ἀποστολὴν τῶν ἐτησίων φορολογικῶν νόμων, καὶ τῶν φορολογικῶν βιβλίων ἐκ μέρους τοῦ Ὑπουργείου· καὶ τοῦτο δύναται νὰ πληροφορηθῇ ὁ Κύριος Ὑπουργὸς, ἐὰν λάβῃ τὸν κόπον νὰ παρατηρήσῃ τὰ ἀρχεῖα τοῦ Ὑπουργείου, καὶ μάλιστα τὰ τοῦ 1845· δὲν θέλω δὲ νὰ ἐξετάσω τὰ αἴτια τῆς τοιαύτης βραδύτητος.

Ἐκ τῶν ἐκτεθέντων δύναται νὰ κρίνῃ ἕκαστος, ὅτι ἡ ὑπηρεσία τῶν Ἐφόρων δὲν χωλαίνει διὰ τὸ ἀνεπαρκὲς τοῦ προσωπικοῦ, καὶ ὅτι δὲν εἶναι ἀνάγκη τῆς τοσαύτης αὐξήσεως, ὅσην ἀπαιτεῖ τὸ Νομοσχέδιον τοῦ Κυρίου Ὑπουργοῦ, καὶ μάλιστα εἰς τὰς ἐπαρχίας, ὅπου δὲν εἶναι ἐθνικὰ κτήματα· διὰ δὲ τὰς ἐπαρχίας, εἰς τὰς ὁποίας εὑρίσκονται τοιαῦτα, ἠμπορεῖ νὰ προστεθῇ κατ' ἐξαίρεσιν εἷς πρωτοκολλιστὴς, διὰ τὴν ἀνάγκην τῆς τακτοποιήσεως τῶν γραφείων, καὶ τὴν σύστασιν ἀρχείου, συμπράττων καὶ εἰς τὴν σύνταξιν βιβλίων ἐλέγχου, καὶ ἀπογραφῆς τῶν ἐθνικῶν κτημάτων καὶ δικαιωμάτων, ὅπερ εἶναι τὸ σπουδαιότερον καθῆκον τῶν Ἐφορείων. Διὰ τῆς προσθήκης τοῦ ὑπαλλήλου τούτου, τὴν ὁποίαν παρεδέχθη καὶ ἡ ἐπιτροπὴ, ὁ Ἔφορος δύναται νὰ ἐπισκέπτηται τὰς ἀποθήκας, ἀναπληρούμενος ἀπὸ τὸν γραμματέα, καὶ πάντοτε, καὶ ἐν καιρῷ τῆς συγκεντρώσεως τῶν καρπῶν, καὶ νὰ ἐνεργῇ τὰ ἄλλα καθήκοντα, τὰ ἀφορῶντα τὴν ἀκεραιότητα, τὴν ἀνακάλυψιν, καὶ τὴν προφύλαξιν ἀπὸ ἐνδεχομένους σφετερισμοὺς τῶν ἐθνικῶν κτημάτων, ἂν τοῦτο δὲν ἦναι κατόπιν ἑορτῆς, κατὰ τὴν παροιμίαν. Εἶναι ἔξω τοῦ προκειμένου, Κύριοι, νὰ παρατηρήσω ἐνταῦθα, ἂν ἡ ἐκτέλεσις τῆς μνησθείσης διατάξεως τοῦ περὶ καθηκόντων τῶν Ἐφόρων

Ὑψηλοῦ Διατάγματος, εἶναι ἔργον μόνον τοῦ Ἐφόρου, ἂν πρέπῃ νὰ ἐμπιστευθῇ ὑπηρεσία τοσοῦτον σπουδαία εἰς ἓν μόνον πρόσωπον, ὕστερον ἀπὸ τόσους σφετερισμοὺς ἐθνικῶν γαιῶν γιγνομένων τῇ συνεργείᾳ αὐτῶν τούτων τῶν Ἐφόρων.

Ἡ αὔξησις τῆς μισθοδοσίας τῶν Ἐφόρων, τὴν ὁποίαν προβάλλει ὁ Κύριος Ὑπουργὸς, δὲν εἶναι μέσον θεραπείας ἐπιτυχές· ἡ προσθήκη πεντήκοντα ἢ τριάκοντα δραχμῶν εἰς τὴν μηνιαίαν μισθοδοσίαν δὲν εἶναι ἀντάξιος ἀμοιβὴ διὰ τὸν ἱκανὸν καὶ τίμιον ὑπάλληλον, οὐδὲ ἔχει τὴν δύναμιν νὰ κάμῃ τὸν ἀνίκανον ἱκανὸν, καὶ τὸν καταχραστὴν τίμιον, εὑρίσκοντα μεγαλείτερα κέρδη εἰς τὴν καταχρησιν. Ἐλπὶς τιμῆς καὶ φόβος τιμωρίας εἶναι, Κύριε Ὑπουργὲ, τὰ πάντων κυριώτερα ἐν ἀνθρωπίνῃ φύσει, ὡς εἶπεν ὁ Χαιρωνεὺς φιλόσοφος· ταῦτα εἶναι τὰ δύω μέσα, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ μεταχειρίζηται ἠθικὴ κυβέρνησις, διὰ νὰ μορφώσῃ καλοὺς πολίτας, τιμίους καὶ ἱκανοὺς ὑπαλλήλους· ὅπου ἡ κακία δὲν τιμωρεῖται, ἐκεῖ φλοτιμία καὶ ζῆλος πρὸς τὸ καλὸν δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ· ἡ ἀπόλαυσις ὀλιγοῦ μικροῦ κέρδους δὲν εἶναι ἰσχυρὸν ἐλατήριον πρὸς τὰ καλά· μόνη ἡ ἐλπὶς τῆς τιμῆς ἀναδεικνύει τοὺς ἀγαθοὺς καὶ τιμίους ἄνδρας, μόνος ὁ φόβος τῆς τιμωρίας ἰσχύει ν' ἀποτρέψῃ τὸ κακόν· ἀλλὰ παρ' ἡμῖν (τὸ λέγω μὲ θλίψιν τῆς καρδίας μου) γίνεται τοὐναντίον· βραβεύεται ἡ κακία, καὶ καταδιώκεται ἡ ἀρετὴ, προάγεται ἡ ἀνικανότης, καὶ παραγκωνίζεται ἡ ἱκανότης. Ἕνεκα ὅθεν τούτων ἐπῆλθεν ἡ παραλυσία καὶ εἰς ὅλους ἐν γένει τοὺς κλάδους τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας καὶ εἰς τὸν τῶν Ἐφορείων, καὶ ὄχι διὰ τὸ ἀνεπαρκὲς τοῦ προσωπικοῦ ἢ τὸ ὀλιγόμισθον.

Ποῖος τῶν καταχρασθέντων τὴν ἐμπιστοσύνην τῆς Κυβερνήσεως Ἐφόρων κατεδιώχθη, Κύριε Ὑπουργὲ; ποῖος τῶν πιστῶν καὶ τιμίων ὑπαλλήλων προήχθη, ἢ κἂν διετηρήθη εἰς τὴν θέσιν του; Γνωρίζω Ἐφόρους παυθέντας, διότι ἐνήργησαν μὲ ζῆλον καὶ τιμιότητα τὰ χρέη των· καὶ ἄλλους διατηρηθέντας ἢ προαχθέντας, καὶ τοι φέροντας τὰ στίγματα καταδικαστικῶν ἀποφάσεων, καὶ τοι συλληφθέντας μυριάκις ἐπ' αὐτοφώρῳ ἐπὶ καταχρήσεσι, διότι προστατεύονται ἀπὸ ἰσχυρούς.

Ταῦτα, Κύριε Ὑπουργὲ, εἶναι τὰ ἀληθῆ αἴτια τῆς ὁριστῆς παραλυσίας τοῦ οἰκονομικοῦ τούτου κλάδου, τὴν ὁποίαν ἐλεεινολογεῖς εἰς τὴν ἔκθεσίν σου· ταῦτα, καὶ ἡ ἐκλογὴ ἀκαταλλήλων προσώπων, αἱ καθημεριναὶ παύσεις καὶ μεταθέσεις, καὶ τὸ ἄδικον τῆς τύχης τῶν ἱκανῶν καὶ τιμίων μεταξὺ αὐτῶν, ἕνεκα τῶν ὁποίων μήτε καιρὸν λαμβάνουν, μήτε ψυχὴν ἔχουν νὰ ἐνασχο-

λνθῶσι μὲ ζῆλον εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, ταῦτα ἔφερεν τὴν οἰκονομικὴν ταύτην ὑπηρεσίαν εἰς τοιαύτην κατάστασιν· ταῦτα ἐγέννησαν τὴν ἀνωμαλίαν καὶ τὴν ἀταξίαν εἰς τὸν κλάδον τοῦτον, καὶ ἔχει τὸ ὀλιγοπρόσωπον καὶ τὸ ὀλιγόμισθον· ἂν θέλῃς λοιπὸν νὰ βελτιώσῃς τὴν ὑπηρεσίαν, τὰ αἴτια ταῦτα τῆς οἰκονομικῆς καχεξίας ἀφείλεις νὰ σὐδετερώσῃς, κατὰ τούτων πρέπει νὰ ἐπιφέρῃς τὴν τομὴν ὡς σοφὸς ἰατρός· ἀλλαγαὶ συστημάτων τῶν Ἐφορειῶν, μεταρρυθμίσεις νόμων εἶναι ἄπρακτα καὶ μάταια μέσα, εἶναι τῷ ὄντι ἐπῳδαί, τὰς ὁποίας ὑπαφιθορίζουν ἀνεπιστήμονες ἰατροὶ πρὸς τομῶντι πήματι, διὰ νὰ μεταχειρισθῶ τὴν φράσιν τοῦ Ἀθηναίου Σοφοκλέους «Οὐ πρὸς ἰατροῦ σοφοῦ θρεῖν ἐπῳδὰς πρὸς τομῶντι πήματι.»

Ἀλλὰ μ' ὅλην τὴν ὁποίαν ἔχω ὑπόληψιν καὶ εἰς τὴν ἐμπειρίαν σου καὶ εἰς τὸν περὶ τὴν ὑπηρεσίαν ζῆλόν σου, ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σᾶς εἴπω ὅ,τι φρονῶ, ὅτι τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ χεὶρ ἀσθενής, διότι κρατεῖται ἢ διευθύνεται ἀπὸ ἄλλους, ἀπὸ τοὺς πολιορκοῦντας καὶ συμπνίγοντάς σε ἐν παντὶ καιρῷ καὶ τόπῳ, κατὰ πᾶσαν ἡμέραν, κατὰ πᾶσαν ὥραν, κατὰ πᾶσαν στιγμὴν, ἐν τῷ Ὑπουργείῳ, ἐν τῇ οἰκίᾳ, εἰς τοὺς προδόμους τῶν Βουλῶν, καθ' ὁδὸν, τοσούτους τὸν ἀριθμὸν, ὅσα τε φύλλα καὶ ἄνθεα γίνεται ἦρι, πωλοῦντας δούλευσιν, κατὰ τὸ λεγόμενον, καὶ ἀπαιτοῦντας ὡς ἀμοιβὴν θέσεις καὶ διορισμοὺς καὶ ἂν ἦναι ἀληθῆ τὰ λεγόμενα, πολλοὶ τούτων κατεγγυῶνται ἀπὸ τοῦδε τὰς θέσεις, τὰς ὁποίας ἀνοίγει τὸ νομοσχέδιόν σου τοῦτο. Διατί δὲν ἐπάγεις τὴν τομὴν κατὰ τοσούτων ἀνικάνων ὑπαλλήλων, καταχραστῶν, τοὺς ὁποίους ἢ κατέδειξαν ἄλλοι, ἢ κατεφώρασας σὺ αὐτὸς, διευθύνων τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν ἑκτὸς μῆνας σήμερον; ἢ περιμένεις νὰ πράξῃς τὸ καλὸν μετὰ τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ Νομοσχεδίου σου; Ἐπιτρέψατέ μοι καὶ πάλιν νὰ σᾶς εἴπω τὸ ἀπόφθεγμα ἑνὸς Πλατωνικοῦ φιλοσόφου, ὅτι ἡ πρὸς τὸ καλὸν ὁρμὴ πρέπει νὰ ἦναι ἀμέλλητος, καὶ οὐδὲ πρέπει νὰ ἀναβάλλῃ τις τὴν πρᾶξιν τοῦ καλοῦ ὁριζόμενος προθεσμίας, ἀφ' ὧν μέλλει ν' ἀρχίσῃ τοῦ νὰ μὴ ψεύδηται καὶ τοῦ νὰ πράττῃ τὰ δέοντα· «Προθεσμίας ὁριζομένους, ὡς ἀπὸ τούτων ἀρξομένους τοῦ μὴ ψεύδεσθαι, καὶ τοῦ τὰ δέοντα πράττειν.» Τῆς πρὸς τὰ καλὰ προκοπῆς ἴδιον εἶναι, τὸ νὰ μὴν ἀφίνῃ μήτε στιγμὴν εἰς τὴν πρᾶξιν τοῦ καλοῦ, μήτε νὰ ἀνέχηται τὴν παραμικρὰν στάσιν τῆς ἐπὶ τὰ πρόσω πορείας. Ἐντεῦθεν δίδεται ἀφορμὴ, Κύριε Ὑπουργὲ, ὑπονοιῶν, καὶ ὑποπτεύουν τῷ ὄντι πολλοὶ καὶ δικαίως, ὅτι ἄλλον παρὰ τὸν σκοπὸν τῆς βελτιώ-

σεως τῆς ὑπηρεσίας ἔχει τὸ προκείμενον Νομοσχέδιόν σου.

Δὲν θέλω ἐνδιατρίψει εἰς τὸ β'. κεφάλαιον αὐτὸ· ἡ μεταρρύθμισις τοῦ ὑπάρχοντος Νόμου δὲν θέλει φέρει κάμμίαν ὠφέλειαν, διότι τοῦτο ἐξάγεται ὡς συμπέρασμα ἀπὸ τὰ ἐκτεθέντα ἀνωτέρω· ἡ προσγινομένη αὔξησις τῶν ἐξόδων, μακρὰν τοῦ νὰ θεωρηθῇ ὡς προκαταβολὴ ὑποσχομένη τὰ πλέον ἐπικερδῆ ἀποτελέσματα, κατὰ τὸν Κύριον Ὑπουργὸν, μακρὰν τοῦ νὰ ἐπιφέρῃ ἐλάττωσιν τῶν ἐξόδων τῆς διαχειρίσεως καὶ ἐπιστασίας, ὡς διϊσχυρίζεται ἓν μέλος τῆς μειοψηφίας τῆς ἐπιτροπῆς, θέλει ἀνοίξει θύραν παραπόνων καὶ ἀπαιτήσεων ἐκ μέρους τῆς ὑπαλληλίας τῶν ἄλλων Ὑπουργείων, ὡς παρατηρεῖ ἡ πλειοψηφία τῆς ἐπιτροπῆς εἰς τὴν ἔκθεσίν της, ἀπαιτήσεων τὰς ὁποίας δὲν θέλουν δυνηθῆ τὰ Βουλευτικὰ Σώματα ν' ἀπορρίψωσιν. Ἐνθυμήθητε τί συνέβη εἰς τὴν Β'. Σύνοδον τῆς παρελθούσης περιόδου, καθ' ἣν ἐψηφίσθη ἀπὸ τὰ Νομοθετικὰ Σώματα ν' ἀποδοθῶσιν εἰς τοὺς στρατιωτικοὺς τὰ κρατηθέντα ποσοστὰ ἐκ τῆς μισθοδοσίας των, κατὰ συνέπειαν τῶν ληφθέντων οἰκονομικῶν μέτρων πρὸ τῆς 3 Σεπτεμβρίου· ἐπῆλθον μετὰ τοῦτο οἱ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης, τῶν Ναυτικῶν, καὶ τῶν Οἰκονομικῶν, Ὑπουργοὶ, ἀπαιτοῦντες τὰ αὐτὰ καὶ διὰ τοὺς ἰδίους ὑπαλλήλους ἕκαστος, καὶ αἱ Βουλαὶ δὲν ἠδυνήθησαν ν' ἀρνηθῶσιν ὅ,τι εἰς τοὺς πρώτους παρεχώρησαν.

Μεταβαίνω ἤδη εἰς τὸ γ'. καὶ τελευταῖον καὶ ἔρχομαι νὰ ἐξετάσω ἂν ἡ σημερινὴ κατάστασις τῶν πόρων μας ἐπιτρέπῃ τὴν προσγινομένην ἐκ τοῦ Νομοσχεδίου δαπάνην, δαπάνην ἀναβαίνουσαν εἰς δραχ. **113,420**, ὡς παρατηρεῖτε εἰς τὴν ἔκθεσιν τῆς ἐπιτροπῆς, καὶ οὐχὶ εἰς δραχμὰς **76,700**, ἢ **69,020** κατὰ τὸν ἐλάχιστον ὅρον, τὸν ὁποῖον φέρει ἡ ἔκθεσις τοῦ Κυρίου Ὑπουργοῦ.

Ὁ Κύριος Ὑπουργὸς, πρὶν ἢ εἰσαγάγῃ εἰς τὰς Βουλὰς τοιαῦτα Νομοσχέδια, φέροντα τοιαύτην αὔξησιν ἐξόδων, ὤφειλε, συμμορφούμενος μὲ τὸ ἄρθρον **8** τοῦ περὶ κυρώσεως τῶν ἐξόδων Νόμου τοῦ **1850**, νὰ ὑποβάλλῃ εἰς τὰς Βουλὰς, χάριν πληροφορίας, τὴν προσωρινὴν κατάστασιν τῆς χρήσεως τοῦ **1850** μετὰ μετὰ τῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ **7** τοῦ αὐτοῦ Νόμου προσωρινῶν καταστάσεων ὅλων τῶν Ὑπουργείων, τὰς ὁποίας ὑποχρεοῦνται παρὰ τοῦ αὐτοῦ Νόμου νὰ συντάττωσιν ἐντὸς τῶν πρώτων **15** ἡμερῶν τοῦ μηνὸς Μαρτίου, καὶ νὰ κοινοποιῶσιν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν· τότε ἠθέλαμεν γνωρίσει ὁποία εἶναι ἡ παροῦσα οἰκονομικὴ κατάστασίς μας, καὶ ἂν αὐτὴ ἐπι-

τρέπη τῷ ὄντι τὴν ζητουμένην αὔξησιν τῶν ἐξόδων· ὤφειλε νὰ εἰσαγάγῃ μετὰ τοῦτο τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ ἐπομένου ἔτους, διὰ νὰ γνωρίσωμεν τὸ ποσὸν τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων, καὶ ἂν τὰ πρῶτα ἰσολογίζωνται μὲ τὰ δεύτερα· ἀλλὰ παρ' ἡμῖν τὰ πάντα γίνονται ἀντίστροφα· οὐδέποτε ἀπολογισμός, οὐδέποτε προσωρινὴ κατάστασις τῆς χρήσεως ἑκάστου ἔτους, οὐδέποτε ἀκριβὴς καὶ πραγματικὸς ἰσολογισμὸς τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων εἰς τοὺς προϋπολογισμούς· διὰ τοῦτο ἐπέρχονται πιστώσεις ἐπὶ πιστώσεων ἐπιβαρύνουσαι τὸν προϋπολογισμὸν τῶν ἐξόδων, διὰ τοῦτο χρεούμεθα κατ' ἔτος ἑκατοντάδας χιλιάδων δραχμῶν δι' ἐπιστροφὰς χρημάτων, ἢ ἀποζημιώσεις πρὸς ἰδιώτας, ὑπαλλήλους κτλ.

Ἡ οἰκονομική μας κατάστασις, ἔντιμοι συναδελφοί, ὅσον καὶ ἂν καλύπτηται ἀπὸ τὸν Κύριον Ὑπουργὸν, διὰ νὰ μὴ φανῇ τὸ δύσμορφον αὐτῆς, εἶναι ἐλεεινὴ, εἶναι ἀθλιεστέρα παρὰ ποτε· καὶ τὸ δύσμορφον αὐτῆς ζητεῖ νὰ ἀποκρύψῃ πρὸς τοὺς ἔξω, ἐπιλέγων τὸ τῆς Ἠλέκτρας τοῦ Εὐριπίδου, «δύσμορφα τἄνδον εἰσιδεῖν ξένε.» Ὁ προϋπολογισμὸς τῶν ἐσόδων τοῦ 1850, ἐφ' ὅσον ἠδυνήθη ἡ ἐπιτροπὴ νὰ ἐξιχνιάσῃ, ἐλαττοῦται τῶν ἐξόδων ὑπὲρ τὸ ἓν ἑκατομμύριον, καὶ ἤδη ἤρχισαν νὰ παρουσιάζωνται πιστώσεις ἐπὶ πιστώσεων εἰς τὴν Βουλὴν τῶν ἀντιπροσώπων· ὁ δὲ τοῦ 1851 θέλει ἐλαττωθῇ πολὺ περισσότερον, διὰ τὴν παντελῆ νέκρωσιν τοῦ ἐμπορίου, διὰ τὴν παντελῆ στάσιν τῆς ναυτιλίας μας, τῶν δύο σημαντικωτέρων πηγῶν τοῦ δημοσίου πλούτου, ἐνῷ ὁ προϋπολογισμὸς τῶν ἐξόδων, διὰ τὰς ἐκτάκτους δαπάνας, διὰ τὰ ἔξοδα τῶν πρεσβειῶν, διὰ τοὺς εἰσαχθέντας ἤδη, καὶ εἰσαχθησομένους γενικοὺς Νόμους περὶ συντάξεων, ἐπιβαρύνεται ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε θέλει παρουσιασθῇ ἔλλειμμα πολλῶν ἑκατομμυρίων· καὶ εἰς τοιαύτην οἰκονομικὴν κατάστασιν εὑρισκόμενοι, σπεύδομεν νὰ ψηφίσωμεν καὶ ἄλλα Νομοσχέδια, χρυσοφόρα κατὰ τὸν Κύριον Ὑπουργὸν, φέροντα αὔξησιν ἐξόδων 400 ὡς ἔγγιστα χιλιάδων δραχμῶν, ὡς ἐκ τῶν πρὸς τὴν Βουλὴν ἐκθέσεων τοῦ Κυρίου Ὑπουργοῦ ἐξάγεται.

Ἀπὸ ποίων μέσων, Κύριε Ὑπουργὲ, θέλομεν ἐπαρκέσει εἰς τοσαύτας ἀνάγκας; ἢ θέλομεν νὰ ἐξαπατῶμεν ἑαυτοὺς καὶ νὰ γινώμεθα καταγέλαστοι, πλουτοῦντες μὲ τὸν νοῦν, κατὰ τὸ λεγόμενον, καὶ ποτὲ μὲν ὀνειροπολοῦντες, ὅτι ὁ τυφλὸς τοῦ Ἀριστοφάνους πλοῦτος ἔξωθεν ἐρχόμενος κρούει τὰς θύρας τῆς Ἑλλάδος; ποτὲ δὲ ἐπινοοῦντες ἐκτάκτους πόρους καθαρῶς φανταστικούς; ποτὲ δὲ εὑρίσκοντες τὸν φιλοσοφικὸν λίθον εἰς τὴν

πολυθρύλητον σμυρίδα τῆς Νάξου; καὶ ποτὲ αὐξάνοντες τὰ εἰσοδήματά μας διὰ τῆς ὑπερτιμήσεως τῶν γεννημάτων, διὰ νὰ καλύψωμεν τὸ παρουσιαζόμενον κατ' ἔτος ἔλλειμμα εἰς τοὺς προϋπολογισμούς; ἀναγνωρίζοντες ἐπὶ τέλους καὶ μὲ μεγάλην αἰσχύνην ὅτι, «ἄνθρακες ἡμῶν ὁ θησαυρὸς ἦσαν.»

Πῶς θέλομεν διατηρήσει, Κύριε Ὑπουργὲ, τὴν ἐθνικὴν πίστιν, περὶ ἧς κάμνετε λόγον εἰς τὴν ἔκθεσίν σας, ἐκπληροῦντες ἐν μέρει, ἢ τοὐλάχιστον δεικνύοντες, ὅτι προσπαθοῦμεν νὰ ἐκπληρώσωμεν τὰς ὁποίας τὸ Ἔθνος καὶ ἡ Κυβέρνησίς του ἀνέλαβεν ὑποχρεώσεις, ἀπέναντι τῶν εὐεργετίδων Δυνάμεων, ὑπὸ τὴν ἐγγύησιν τῶν ὁποίων ἐδόθη τὸ ἐθνικὸν δάνειον, καὶ αἱ ὁποῖαι κατ' ἔτος προκαταβάλλουν δι' ἡμᾶς τὰ χρεωλύσια καὶ τοὺ τόκους; ἢ δὲν ἀνεγνώσατε εἰς τὰς Γαλλικὰς ἐφημερίδας, ὅτι διὰ τελευταίαν φορὰν ἀπεφασίσθη νὰ πληρώσῃ ἡ Κυβέρνησις τῆς Γαλλίας τὴν ἀνάλογον προκαταβολὴν τοῦ δανείου μας διὰ τὰ χρεωλύσια καὶ τοὺς τόκους;

Ἂς ἐνθυμηθῶμεν ὅτι ἡ Β. Κυβέρνησις πρὸ τῆς 3 Σεπτεμβρίου ἔλαβεν ἐπανειλημμένως αὐστηρὰ οἰκονομικὰ μέτρα, κατὰ συνέπειαν τῶν ἀπαιτήσεων τῶν ἐγγυητριῶν Δυνάμεων, ὅτι ἠλάττωσεν ὄχι μόνον τὸ προσωπικὸν τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας, ἀλλὰ καὶ τὴν μισθοδοσίαν αὐτῶν, καὶ ταῦτα ἐν ᾧ τὰ εἰσοδήματά μας ἦσαν πολὺ περισσότερα τῶν σημερινῶν· σήμερον δὲ, ὅτε κυβερνώμεθα συνταγματικῶς οἱ Κύριοι Ὑπουργοὶ, ἐνθαρρυνόμενοι, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὴν μακροθυμίαν τῶν μεγαλοψύχων εὐεργετῶν μας, πράττοντες τὰ ἐναντία, φιλοτιμοῦνται πρὸς ἀλλήλους πῶς νὰ πολλαπλασιάσωσι τὸ προσωπικὸν τῶν ὑπαλλήλων, πῶς νὰ ἐπαυξήσωσι τὰ ἔξοδα διὰ τῆς εἰσαγωγῆς νέων νόμων, ἀρκούμενοι μόνον, κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν σύστημα, νὰ καταχωρίζωσι κατὰ προτίμησιν εἰς τὴν πρώτην σελίδα τοῦ ἐτησίου προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τὸ χρεωλύσιον καὶ τοὺς τόκους τοῦ ἐξωτερικοῦ δανείου.

Ἂν παρατηρήσῃ τις τῷ ὄντι τὰς ἐκθέσεις τῶν κατὰ καιροὺς Ὑπουργῶν τῆς Οἰκονομίας, εἰς ὅλους εὑρίσκει πανομοιοτύπους τὰς φράσεις ταύτας· «Πρὸ πάντων αἱ ἐξωτερικαὶ ὑποχρεώσεις πρέπει νὰ ἐκπληρωθῶσιν· καὶ προσπάθεια τῆς Κυβερνήσεως τείνουν ὅλας εἰς τὸ φανῇ αὐστηρὰ καὶ ἀκριβῶς εἰς τὰς ὑποχρεώσεις της.» Ἀλλὰ ποία ποτὲ ἐλήφθη ἢ λαμβάνεται φροντὶς πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν ὑποσχέσεων καὶ ὑποχρεώσεων τούτων; «ἡ γλῶττα ὀμώμοκεν, ἡ δὲ φρὴν ἀνώμοτος.»

Ἔχομεν ἀνάγκην, ἔντιμοι συναδελφοί, Κύριοι Ὑπουργοὶ, ἔχομεν

ἀνάγκην αὐστηρᾶς αὐστηροτάτης οἰκονομίας· ταύτην ἀπαιτεῖ ἡ σημερινὴ οἰκονομική μας κατάστασις· ταύτης τὸ παράδειγμα μᾶς δίδουν σήμερον ὅλαι αἱ Κυβερνήσεις τῶν ἰσχυρῶν καὶ πλουσίων ἐθνῶν τῆς Εὐρώπης· ἡ αὐστηρὰ οἰκονομία συντηρεῖ καὶ οἴκους καὶ ἔθνη· διὰ ταύτης καὶ μόνης δυνάμεθα καὶ τὴν ἐθνικὴν τιμὴν νὰ διασώσωμεν, καὶ τὰς ἀνάγκας τῆς Κυβερνήσεως νὰ θεραπεύσωμεν, καὶ τὰς ἐσωτερικὰς ὑποχρεώσεις πρὸς τοὺς προσενεγκόντας τὰς περιουσίας των ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῆς πατρίδος πρὸς τοὺς ἐνδόξους ἀγωνιστὰς, καὶ τὰς χήρας καὶ τὰ ὀρφανὰ αὐτῶν νὰ ἐκπληρώσωμεν.

Ψηφίζοντες τοιούτους Νόμους εἰς τοιαύτην κατάστασιν, συλλογισθῆτε ἔντιμοι συναδελφοὶ ὅτι ἀντὶ ν' ἀνακουφίσητε τοὺς δυστυχεῖς συμπολίτας μας, ἐπιτίθετε εἰς τοὺς ὤμους αὐτῶν φορτία βαρέα καὶ δυσβάστακτα, κατὰ τοὺς Φαρισαίους τοῦ Εὐαγγελίου, τὸ ὁποῖον θέλετε ἀκούσει τὴν ἑσπέραν ταύτην εἰς τοὺς νυμφίους.

Κύριοι Ὑπουργοί! συλλογίσθητε ὅτι Νομοσχέδια ἀπαιτοῦντα ὑπέρογκον αὔξησιν ἐξόδων, εἰς τὰ ὁποῖα δὲν δυνάμεθα νὰ ἐπαρκέσωμεν, δὲν φέρουν μεταρρυθμίσεις ἐπὶ τὸ κρεῖττον καὶ βελτιώσεις, ἀλλὰ διαστροφὴν τῶν ὑπαρχόντων Νόμων, φέρουσαν τὴν κατάλυσιν τῆς πολιτείας, ὅπερ εἶναι τὸ μέγιστον τῶν ἐγκλημάτων, ὡς λέγει ὁ θεῖος Πλάτων· καὶ μὴ θαυμάσητε πρὸς ταῦτα· διότι, ὅταν λείψωσι τὰ χρήματα, τὰ νεῦρα τῶν πραγμάτων, τί ἄλλο θέλει ἀκολουθήσει ἢ παραλυσία τῆς Κυβερνήσεως καὶ κατάλυσις τῆς πολιτείας;

Τὴν αὐστηρὰν οἰκονομίαν ἔχουσα πρὸ ὀφθαλμῶν ἡ πλειοψηφία τῆς ἐπιτροπῆς σας, Κύριοι, ἐπέφερε τὴν ὁποίαν ἔχετε ἀνὰ χεῖρας τροποποιήσιν τοῦ Νομοσχεδίου τοῦ Κυρίου Ὑπουργοῦ· διὰ τῆς τροποποιήσεως ταύτης καὶ αἱ ἀνάγκαι τῆς οἰκονομικῆς ὑπηρεσίας τῶν Ἐφόρων θεραπεύονται, καὶ τὰ ἐπωφελῆ ἀποτελέσματα, τὰ ὁποῖα προτίθεται τὸ Νομοσχέδιον τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ γεννῶνται, μὲ μόνην τὴν μικρὰν αὔξησιν τῶν ἐξόδων κατὰ δρ. **4,400**· ἀρκεῖ ὁ Κ. Ὑπουργὸς νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχήν του εἰς τὴν ἐκλογὴν ὀξίων καὶ τιμίων ὑπαλλήλων, τῶν ὁποίων δὲν εἶναι τόση σπάνις εἰς τὸν τόπον, ὅσην ὁ Κύριος Ὑπουργὸς Νομίζει.

Ἡ πλειοψηφία τῆς ἐπιτροπῆς ἐξεπλήρωσε τὸ χρέος της· πέποιθα δὲ ὅτι τὸ Σ. Σῶμα ἐμπνεόμενον ἀπὸ τὰ αὐτὰ αἰσθήματα θέλει παραδεχθῆ τὴν γνώμην της, γνώμην ὑπαγορευθεῖσαν ἀπὸ μόνην τὴν συναίσθησιν τοῦ καθήκοντος καὶ τοῦ ἐθνικοῦ συμφέ-

ροντος, καὶ ὁ Κύριος Ὑπουργὸς ὑπὸ τῶν αὐτῶν ἀρχῶν ὁρμώμενος δὲν θέλει διστάσει νὰ συγκατατεθῇ.

Ἀντιφρουῶν τὸν προλαλήσαντα ἕτερος τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν, συμφωνῶ, εἶπεν, ὅτι ἔχομεν ἀνάγκην οἰκονομίας, ἀλλ' οἰκονομίας καλῶς ἐννοουμένης. Σήμερον δὲν πρόκειται νὰ ἐξετάσωμεν, εἰμὴ ἐὰν πραγματικῶς ἡ ὑπηρεσία τῶν οἰκονομικῶν ἐφορειῶν ἀπαιτεῖ αὔξησιν τοῦ προσωπικοῦ καὶ τῆς μισθοδοσίας αὐτοῦ, κατὰ τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον· ἂν ἀποδειχθῇ ὅτι αὕτη ἀπαιτεῖ τοιαύτην αὔξησιν, τότε πρέπει νὰ ἐπιψηφίσωμεν αὐτήν. Ὁ προλαλήσας ἔλαβε καὶ ἔχει ἐσφαλμένας πληροφορίας περὶ τῶν καθηκόντων τῶν Ἐφόρων, διότι ταῦτα, ἃ τινα σᾶς ἀναγινώσκω, εἶναι τοσαῦτα καὶ τοσοῦτον ποικίλα, ὥστε διὰ τὴν ἐνέργειαν ὅλων αὐτῶν ἀπαιτεῖται ἀναγκαίως ἡ αὔξησις τοῦ προσωπικοῦ τῶν Ἐφορειῶν καὶ τῆς μισθοδοσίας αὐτοῦ· ἡ αὐστηρότης τῆς οἰκονομίας πρέπει νὰ ἐπεκτείνηται μέχρις ἐκείνου τοῦ βαθμοῦ, καθ' ὃν δὲν συνεπάγεται ἕνεκα ταύτης ἡ ἀτέλεια εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, διότι ἄλλως, ἀντὶ νὰ ὠφελήσῃ, βλάπτει οὐσιωδῶς τὰ δημόσια συμφέροντα.

Ἀντιλέγων πρὸς ταῦτα ἕτερος Γερουσιαστὴς, ἀνέγνωσα, εἶπε, τὰς ἐκθέσεις τοῦ τε Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν καὶ τῆς ἐπιτροπῆς, ἀλλὰ δὲν εὗρον ἱκανοὺς τοὺς λόγους διὰ νὰ πεισθῶ εἰς τὴν παραδοχὴν τῆς ἀρχῆς τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου· τούτου ἕνεκα φρονῶ, ὅτι δὲν πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν αὐτήν, πρὶν ἢ θέσωμεν σταθερὰν τὴν βάσιν καὶ σκεφθῶμεν λίαν ὡρίμως. Ἕκαστος οἰκογενειάρχης, πρὶν ἢ θεωρήσῃ τὴν ἐνεργητικήν του κατάστασιν, δὲν ἀποφασίζει νὰ ἐπιχειρισθῇ μεταρρύθμισίν τινα ἐπὶ τῶν κτημάτων του, ἢ νὰ κάμῃ χρῆσιν οἱουδήποτε ἄλλου ἐξόδου· ἐξ ἀναλογίας λοιπὸν τοῦ παραδείγματος τούτου, καὶ οἱ Κύριοι Ὑπουργοὶ ὤφειλον πρὸ τῆς συζητήσεως τοῦ προκειμένου λίαν δαπανηροῦ Νομοσχεδίου, νὰ μᾶς φέρωσι τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ ἐπιόντος ἔτους **1852**, ἢ κατὰ τὰ ἄρθρα **7** καὶ **8** τοῦ περὶ κυρώσεως τῶν ἐξόδων τοῦ Κράτους Νόμου, τὸν προσωρινὸν ἀπολογισμὸν τῆς χρήσεως τοῦ **1850**, διὰ νὰ σταθμίσωμεν τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν τοῦ Κράτους καὶ ψηφίσωμεν ἐν πλήρει γνώσει καὶ πεποιθήσει τὸ παρὸν Νομοσχέδιον· διὰ τὸν λόγον τοῦτον δὲν ἐμβαίνω εἰς τὴν συζήτησιν αὐτε τῆς ἀρχῆς, οὔτε τῶν καθέκαστα, μεχρισοῦ ἴδω παρουσιασθησόμενον ἐκ μέρους τῶν Κυρίων Ὑπουργῶν τὸν εἰρημένον ἀπολογισμόν.

Ἐσφαλμένως εἶπεν ὁ ἤδη λαλήσας ὅτι δὲν πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν τὴν ἀρχὴν τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου, ἀντέταξεν

ἕτερος, διότι αὐτὴν παρεδέχθη καὶ ἡ ἐπιτροπὴ τροπολογήσασα τὸ Νομοσχέδιον· ἡ αἰτία τῆς ἐλλείψεως τοῦ προσωρινοῦ ἀπολογισμοῦ, δὲν εἶναι ἱκανὴ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ψῆφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου, διότι ἕνεκα τῆς ἀνεπαρκείας τοῦ προσωπικοῦ τῶν ἐφορειῶν, δὲν ὑπάρχουν ἐντελῶς καταρτισμένα γραφεῖα διὰ νὰ σχηματισθοῦν τοιοῦτοι πρὸ δύω καὶ τριῶν ἐτῶν καθυστερούμενοι προσωρινοὶ ἀπολογισμοί· ἐὰν δὲ περιμείνωμεν τὸν τοιοῦτον ἀπολογισμόν, θὰ χάσωμεν πολύ, καὶ πρέπει νὰ ἐπισπεύσωμεν ὅ,τι τάχιον τὴν διόρθωσιν τῆς ὑπαρχούσης ἀτελείας εἰς τὸν οἰκονομικὸν κλάδον τῶν ἐφορειῶν, ἐπιψηφίζοντες τὸ προκείμενον Νομοσχέδιον.

Ἡ ὁμιλία τοῦ ἤδη ἀγορεύσαντος Γερουσιαστοῦ, εἶπεν ἄλλος, δὲν ἀνταποκρίνεται εἰς ἐκείνην τοῦ πρὸ αὐτοῦ λαλήσαντος, διότι ὁ προλαλήσας οὗτος εἶπεν ὅτι δὲν ἐμβαίνει οὔτε εἰς τὴν ἀρχὴν οὔτε εἰς τὰ καθέκαστα τοῦ Νομοσχεδίου, πρὶν ἢ οἱ Ὑπουργοὶ ὑποβάλωσι τὸν προσωρινὸν ἀπολογισμόν.

Ἡ ζητουμένη ἀναβολὴ, ἀντέλεξεν ὁ δεύτερον ἀγορεύσας, θεωρεῖται ἄσκοπος καὶ ἄσχετος μὲ τὸ παρὸν Νομοσχέδιον, διότι δι' αὐτοῦ δὲν πρόκειται σήμερον εἰμὴ περὶ τῆς διοργανίσεως τῶν ἐφορειῶν, εἰς τὴν ὁποίαν οὐδεμίαν ἐπιρροὴν δύνανται νὰ ἔχωσιν οἱ περὶ ὧν πρόκειται προσωρινοὶ ἀπολογισμοί.

Εἶναι ἄξιον ἀπορίας ἐπανέλαβεν ὁ προαγορεύσας, τοῦ νὰ πορουσιάζηται Γερουσιαστής τις καὶ νὰ λέγῃ ὅτι εἶναι ἄσχετος καὶ ἄσκοπος ἤδη ἡ ζητηθεῖσα ἐκτέλεσις τοῦ περὶ κυρώσεως τῶν ἐξόδων τοῦ Κράτους Νόμου ἐπὶ οἰκονομικῶν μάλιστα ἀντικειμένων ἐπικαλουμένη, ἐν ᾧ τοιοῦτόν τι δὲν πρέπει νὰ λέγηται εἰς δημοσίαν συνεδρίασιν.

Ὁ Κύριος Ὑπουργὸς δύναται ν' ἀναφέρῃ τοὺς λόγους, δι' οὓς δὲν ἐξετελέσθη ὁ Νόμος αὐτός, διὰ νὰ κρίνῃ καὶ ἀποφασίσῃ περὶ αὐτοῦ ἡ Γερουσία· ἑπομένως πᾶν ὅ,τι δὲν ἐγένετο πρότερον, δὲν πρέπει νὰ γενῇ σήμερον; ἢ ἁρμόζει νὰ μὴ γενῇ παντάπασι; Νόμος ῥητὸς ἐπιτάττει τὸ τοιοῦτον, ἤτοι τὴν σύνταξιν τοῦ προσωρινοῦ ἀπολογισμοῦ, καὶ πρέπει οὗτος νὰ ὑποβληθῇ εἰς τὸ σῶμα, τὸ ὁποῖον ἂν ἴδῃ ὅτι ἐξ αὐτοῦ προέρχεται αὔξησις προσόδων, τότε δύναται νὰ προχωρήσῃ εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου, ἂν δ' ἀπ' ἐναντίας παρατηρήσῃ ὅτι προέρχεται ἔλλειμμα, τότε ὀφείλει νὰ ὀπισθοδρομήσῃ· ἡ πρότασις ὅθεν τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Λόντου, περὶ τῆς παρουσιάσεως τοῦ προσωρινοῦ ἀπολογισμοῦ πρὸ τῆς συζητήσεως εἶναι δικαία καὶ εὐλογοφανής.

Ἐὰν παρατηρήσωμεν μετὰ προσοχῆς τὸν περὶ οὗ πρόκειται περὶ κυρώσεως τῶν ἐξόδων Νόμον, ἐπέφερεν ὁ πρῶτος πάντων λαλήσας, θέλομεν εὕρει εἰς τὸν ἴδιον τὸν ἀληθῆ σκοπὸν αὐτοῦ· ὁ Νόμος οὗτος, κανονίζων τὴν ὑποβολὴν τῆς τοιαύτης προσωρινῆς καταστάσεως τοῦ ἀπολογισμοῦ κατὰ τὸν μῆνα Ἀπρίλιον, ἔχει τὸν ἐπωφελῆ σκοπὸν τοῦ νὰ χορηγῇ δι' αὐτῆς εἰς τὰ Σώματα τὴν ἀληθῆ βάσιν τῆς ἐπεξεργασίας τῶν προϋπολογισμῶν, καὶ παντὸς ἄλλου Νομοσχεδίου ἀφορῶντος διαχείρησιν ἢ αὔξησιν ἐξόδων· ἡ ὑποβολὴ λοιπὸν τοῦ προσωρινοῦ ἀπολογισμοῦ ὄχι μόνον εἶναι σχετικοτάτη μὲ τὸ παρὸν Νομοσχέδιον, ἀλλὰ καὶ πρωτίστη πάντων τῶν ἔργων. Εἶναι δὲ ἀντισυνταγματικὸν τὸ νὰ διϊσχυρίζωνταί τινες, ὅτι ἡ τοιαύτη ἐκτέλεσις τοῦ Νόμου εἶναι ἄσκοπος καὶ ἄσχετος μὲ τὸ παρὸν Νομοσχέδιον, μὲ τὸ ὁποῖον, ὡς ἀφορῶν αὔξησιν ἐξόδων, εἶναι σχετικοτάτη.

Ἀντικρούων ὅλους τοὺς προλαλήσαντας ὁ Κύριος Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, δὲν ἤλπιζον, εἶπε, νὰ γενῇ τοιοῦτος λόγος διὰ τὸ παρεμπίπτον τοῦτο ζήτημα τῆς ὑποβολῆς τοῦ προσωρινοῦ ἀπολογισμοῦ, τὸ ὁποῖον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Λόντος ἐπαρουσίασε. Τοῦτο βεβαίως εἶναι ἓν καθῆκον τῶν Ὑπουργῶν, καὶ εἶναι ἄπορον πῶς δὲν ἐφηρμόσθη ἀπὸ τὸ ἔτος **1844**, ἀλλὰ παρεμβάλλεται ἤδη εἰς τὴν παροῦσαν συζήτησιν ἀπὸ αὐτοὺς ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ὤφειλον νὰ τὸ ἐκτελέσουν. Τὸ καθῆκον τοῦτο εἶναι ἄσχετον μὲ τὸ παρὸν Νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον εἶναι κυριώτερον πάντων, διότι δι' αὐτοῦ θέλουσιν ἀναπληρωθῆ ὅλαι αἱ ἀτέλειαι, αἱ ὁποῖαι ὀπισθοδρομοῦν τὴν σύνταξιν αὐτοῦ τοῦ προσωρινοῦ ἀπολογισμοῦ. Ὑπάρχει ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ ἔτους **1851** καὶ δύναται ἡ Γερουσία ν' ἀντιτάξῃ αὐτὸν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον, ὅταν παρουσιασθῇ νὰ τῇ ζητήσῃ νεωτέρας τῶν εὑρισμένων πιστώσεις. Ἐπαναλαμβάνω λοιπὸν νὰ εἴπω ὅτι τὸ ζήτημα τοῦτο εἶναι ἄσχετον μὲ τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον.

Ἴσως δὲν γνωρίζει ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, ἀντελέξεν εἷς τῶν προαγορευσάντων, ἢ νὰ μὴ ἀνέγνωσε τὰ πρακτικὰ τῆς Γερουσίας, εἰπὼν ὅτι τοιοῦτον ζήτημα δὲν ἐτέθη πώποτε εἰς τὰς συνεδριάσεις τῆς Γερουσίας· πληροφορῶν αὐτὸν ὅτι πολὺς περὶ αὐτοῦ ἐγένετο λόγος, ὡς ἐμφαίνεται εἰς τὰ πρακτικὰ, τὸν παρατηρῶ ὅτι ἡ ὁμιλία του εἶναι ἐσφαλμένη κατὰ τὸ μέρος τοῦτο.

Ὀνομάσας ταὐτοχρόνως ἄσχετον τὸ ζήτημα αὐτὸ μὲ τὸ προκείμενον Νομοσχέδιον, ὑπέπεσεν εἰς τὸ ἴδιον λάθος εἰς ὃ ὑπέπεσεν εἷς τῶν προαγορευσάντων· ὁ λόγος ὅτι εἶναι ὑπ' ὄψιν ὁ

προϋπολογισμὸς τῶν ἐσόδων τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους **1851**, κατὰ τὸν ὁποῖον πράκειται νὰ ψηφισθῇ τὸ παρὸν Νομοσχέδιον, δὲν εἶναι ἰσχυρὸς· διότι συγχρόνως ἐψηφίσθη καὶ ὁ προϋπολογισμὸς τῶν ἐξόδων, καὶ ἡ Γερουσία θέλει πρῶτον νὰ ἴδῃ εἰς ποίαν κατάστασιν εἶναι ὁ Νόμος οὗτος τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων, διὰ νὰ βαδίσῃ ἐν πλήρει πεποιθήσει εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου, τὸ ὁποῖον, ὡς ρέρον αὔξησιν ἐξόδων, εἶναι φυσικῶς σχετικώτατον μὲ τὸν ῥηθέντα Νόμον· δὲν ἁρμόζει δὲ Ὑπουργὸς νὰ λέγῃ τοιαύτας ἀντισυνταγματικὰς ἰδέας, ἐγκωμιάζων συνάμα καὶ ἐκ προοιμίων τὰ ἀποτελέσματα τοῦ ὑπὸ συζήτησιν εἰσέτι Νομοσχεδίου. Ἂν οἱ ΚΚ. Ὑπουργοὶ δυσκολεύονται σήμερον νὰ εἰποῦν, δύνανται αὔριον ἢ μεθαύριον νὰ ἐκθέσουν τοὺς λόγους τῆς μὴ ἐκτελέσεως τοῦ περὶ οὗ πράκειται Νόμου.

Ἀντικρούων τὰ λεχθέντα ταῦτα ὁ Κύριος Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, ἐπαναλαμβάνω καὶ ὑποστηρίζω, εἶπεν, ὅτι πώποτε δὲν ἐτέθη τὸ ζήτημα τοῦτο, τῆς ὑποβολῆς τοῦ προσωρινοῦ ἀπολογισμοῦ, ὅπως σήμερον· ἐγένετο λόγος ἴσως περὶ τοιούτου ἀντικειμένου εἰς ἄλλην συνεδρίασιν, ὄχι ὅμως ὡς γίνεται σήμερον τοῦ νὰ ὑποβληθῇ δηλονότι πρῶτον ὁ ἀπολογισμὸς, καὶ ὕστερον νὰ συζητηθῇ τὸ Νομοσχέδιον.

Ὁ ἀπολογισμὸς οὗτος, κατὰ τὰ ἄρθρα **7** καὶ **8** τοῦ περὶ κυρώσεως τῶν ἐξόδων Νόμου, δὲν ἐγένετο πώποτε, καὶ ἀπαιτεῖται κόπος πολὺς διὰ νὰ συνταχθῇ ἀπὸ τὸ ἔτος **1844** μέχρι σήμερον· τὸ λογιστήριον ἕνεκα τῆς ἀτελοῦς καταστάσεως εἰς ἣν εὑρίσκεται δὲν δύναται νὰ ἐπιχειρισθῇ τὴν σύνταξιν αὐτοῦ, διότι πράκειται νὰ γείνῃ πρῶτον εἰς αὐτὸ προσθήκη τις ὑπαλλήλων ἀναγκαίων, περὶ ἧς θέλω παρουσιάσει τὸ ἀνῆκον Νομοσχέδιον.

Ἡ σχέσις τοῦ ζητήματος τούτου μὲ τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον εἶναι λίαν μακράν· διότι ἡ πίστωσις, ἡ ὁποία θέλει ζητηθῇ διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ Νομοσχεδίου τούτου, θέλει εἶσθαι ἀπὸ τὸ αὐτὸ κεφάλαιον τὸ ὁποῖον ἐψήφισαν τὰ Σώματα, χωρὶς νὰ γενῇ ὑπέρβασις ἐξόδων πέραν τῶν ἐψηφισμένων· ὥστε τὸ ζήτημα δὲν ἔχει πρὸς τὸ Νομοσχέδιον τὴν στενὴν ἐκείνην σχέσιν ἣν τῷ ἀπέδωκεν ὁ προλαλήσας. Ἐνταῦθα εἶπεν εἰς τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν ὅτι ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἐκθέσας εἰς τὴν ἀγόρευσιν του ὅτι ἄλλοτε δὲν ἐτέθη εἰς τὴν Γερουσίαν τὸ προκείμενον ζήτημα, ὅπως σήμερον τίθεται, ἔχει δίκαιον· τῷ γίνεται δὲ ἡ παρατήρησις ὅτι καὶ οὐδέποτε ἄλλοτε τοσαύτη σωρεία πολυεξόδων Νομοσχεδίων παρουσιάσθη εἰς τὰ Νομοθετικὰ Σώματα.

Ἀπαντῶ εἰς τὴν πρώτην ἀγόρευσιν τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ τῶν

Οἰκονομικῶν, ἐπέρρεον ἄλλος, διϊσχυρισθέντος ὅτι οἱ προκάτοχοι αὐτοῦ ὑπουργοὶ δὲν ἔκαμον τοιούτους προσωρινοὺς ἀπολογισμούς, καὶ πληροφορῶ τὴν Γερουσίαν ὅτι ἐγὼ, ὡς Ὑπουργὸς ἄλλοτε τῶν Οἰκονομικῶν, συνέταξα καὶ ὑπέβαλον εἰς τὴν Βουλὴν τοιούτους ἀπολογισμοὺς τῶν **2** ἐτῶν **1845** καὶ **1846**, οἵτινες εὑρίσκονται εἰς τὸ ἀρχεῖόν της.

Εἰπόντος ἔπειτα ἑτέρου ὅτι κατὰ μὲν τὸν ὑπάρχοντα εἰς ἐνέργειαν Νόμον τῶν ἐξόδων ἡ διὰ τῆς ἐφορείας δαπάνη ἀναβαίνει εἰς δραχ. **111,440** κατὰ δὲ τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον εἰς δραχ. **224,860**, ὥστε ζητεῖται αὔξησις ἐξόδων πέραν τῶν ἐψηφισμένων κατὰ δραχ. **113,000**.

Τὸ ζήτημα, ἐπέρρεον ἄλλος, εἶναι ἤδη περὶ τῆς ἀναβλητικῆς ἐνστάσεως, τὴν ὁποίαν εἰσήγαγεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Λόντος, καὶ τὴν ὁποίαν ἕτεροι καὶ ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἀπεκάλεσεν ἄσκοπον καὶ ἄσχετον μὲ τὴν συζήτησιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου περὶ Ἐφορειῶν· ὁ προλαλήσας Γερουσιαστὴς Λόντος ὑπεστήριξε τὸ ζήτημα τοῦτο πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ δι' ἑνὸς παραδείγματος οἰκιακῆς οἰκονομίας· καὶ βεβαίως εἰς οἰκογενειάρχης ὅταν θεωρήσῃ ἑαυτὸν ἔχοντα πιθανότητάς τινας ὅτι ἡ μεταρρύθμισις τῶν κτημάτων του, ἣν θέλει ἐπιχειρήσει, θέλει φέρει ὠφέλειάν τινα εἰς τὴν οἰκίαν του, τότε ἐπιλαμβάνεται αὐτῆς· πρὶν δὲ τούτου ἐξετάζει καὶ τὴν ἐνεργητικὴν κατάστασιν τοῦ ταμείου του, διὰ νὰ ἴδῃ ἂν δύναται νὰ ἐπιχειρισθῇ αὐτὴν τὴν μεταρρύθμισιν καὶ αὐτὸ τὸ ἔξοδον· καὶ ἂν δὲν δύναται ἐπιφυλάττεται νὰ πράξῃ ταύτην εἰς καιρὸν ἄλλον κατάλληλον, διότι ἄλλος δανειζόμενος καταντᾷ νὰ πάθῃ τὸ παροιμιῶδες ἐκεῖνο λόγιον τῶν Χίων τὸ λέγον· « ὅτι τὸ διὰ δανείου μικρότατον κρόταλον τῆς θύρας δύναται νὰ καταστρέψῃ ὁλόκληρον τὴν οἰκοδομήν·» ἡ τοιαύτη οἰκιακὴ οἰκονομία εἶναι ὁμοία μὲ τὴν ἀπαιτουμένην οἰκονομίαν τοῦ Κράτους. Καὶ ἐὰν δὲν ὑπῆρχεν ὁ περὶ κυρώσεως τῶν ἐξόδων τοῦ Κράτους Νόμος, φρονῶ, ὅτι τὸ μὲν Σῶμα τῆς Γερουσίας ἠδύνατο νὰ ζητήσῃ οἰκοθεν αὐτὸν τὸν προσωρινὸν ἀπολογισμὸν, ὁ δὲ Κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἔπρεπε νὰ συγκατατεθῇ προθύμως εἰς τὴν ὑποβολήν του· ἀλλὰ κατ' εὐχὴν ὁ Νόμος οὗτος ὑπάρχει καὶ ὁρίζει τὴν ἐντὸς τοῦ Ἀπριλίου παράδοσιν τοῦ τοιούτου ἀπολογισμοῦ, ὅτε συμπίπτοντος ὑπὸ συζήτησιν ἑνὸς Νομοσχεδίου φέροντος αὔξησιν εἰς τὰ ἔξοδα τοῦ προϋπολογισμοῦ, κατ' ἀγαθὴν τύχην τίθεται τὸ παρεμπίπτον ζήτημα τῆς ὑποβολῆς τοῦ ἀπολογισμοῦ, τὸν ὁποῖον καὶ τὸ ἕτερον Σῶμα ἤθελε ζητήσει, ἐὰν τῷ ὑπεβάλλετο τὸ παρὸν Νομοσχέδιον ἤδη·

ὥστε τὸ ζήτημα τοῦτο οὐ μόνον εἶναι ἀδιαίρετον μὲ τὴν συζήτησιν τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου, ἀλλὰ καὶ συμφυὲς μάλιστα, καὶ κατὰ συνέπειαν σκοπιμώτατον.

Κατὰ τὸν Κ. Ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν τὸ παρὸν Νομοσχέδιον θέλει φέρει εὐτυχίαν εἰς τὸ Κράτος· καθ' ἡμᾶς ὄχι μόνον δὲν θέλει φέρει ὠφελειάν τινα, ἀλλὰ θέλει προξενήσει καὶ δυστυχίαν, παρεκτὸς τῆς αὐξήσεως τῶν δαπανῶν, καὶ διὰ τοῦτο ζητοῦμεν νὰ μᾶς ὑποδειχθῇ ὁ ἀπολογισμὸς διὰ νὰ ἴδωμεν τὴν κατάστασίν μας.

Εἰς τὰς πολιτείας δὲν πρέπει οἱ ἄνθρωποι νὰ πιστεύουν τοὺς λόγους τῶν Ὑπουργῶν, διότι τὰ δημόσια πράγματα δὲν τρέφονται παρὰ διὰ τῶν δυσπιστιῶν, κατὰ τοὺς Γάλλους. Ἂν ἡ πρότασις τῆς ὑποβολῆς τοῦ ἀπολογισμοῦ ἐγίνετο τὸν Αὔγουστον, τότε ἠδύνατό τις νὰ ἀποκαλέσῃ ταύτην ἄσχετον· ἢ ἂν προέκειτο νὰ συζητηθῇ Νόμος τις περὶ μαχαιροφορίας ἢ ἄλλος παρόμοιος, τότε ἐδικαιοῦτο ὡσαύτως ἕκαστος νὰ ὀνομάσῃ αὐτὴν τὴν πρότασιν ἄσκοπον καὶ ἄσχετον· ἀλλ' ἤδη τὸ προκείμενον Νομοσχέδιον, ὡς φέρον αὔξησιν ἐξόδων, ἀπαιτεῖ ὡς φυσικὴν συνέπειαν τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἐπικαλουμένου Νόμου, ἤτοι τὴν ὑποβολὴν τοῦ ἀπολογισμοῦ.

Κατὰ τὸν Κύριον Ὑπουργὸν αἱ Ἐφορεῖαι εὑρίσκονται εἰς παραλυσίαν· τούτου οὕτως ἔχοντος ἀρά γε διὰ τῆς ἀναβολῆς τῆς συζητήσεως τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου ἐπὶ εἴκοσι τὸ πολὺ ἡμέρας, θέλουν κατοστραφῆ; βεβαίως ὄχι, διότι οἱ ἐχθροὶ δὲν εὑρίσκονται πρὸ τῶν πυλῶν, καὶ διότι κατ' αὐτὰς τὰς ἁγίας ἡμέρας, δὲν ἔπρεπε νὰ καθήμεθα ἐνταῦθα καὶ νὰ κάμνωμεν τοιαύτας σοβαρὰς συζητήσεις.

Ἐπειδὴ ὁ Κύριος Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, ἐπήνεγκεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Λόντος, ὑπόρησε πῶς ἡ πρότασις αὕτη τῆς ὑποβολῆς τοῦ ἀπολογισμοῦ προέρχεται ἀπὸ ἕνα προκάτοχον Ὑπουργὸν μὴ ἐκπληρώσαντα τὸ καθῆκον τοῦτο, ἔρχομαι νὰ κάμω τὴν παρατήρησιν ὅτι ἡ πρότασις αὕτη ἔρχεται ἤδη ἀπὸ ἕνα Γερουσιαστὴν ὄντα ἄλλοτε Ὑπουργόν, ὁ ὁποῖος μετὰ τῶν λοιπῶν συναδελφῶν του παρουσιάσθη ἐν δέοντι καιρῷ ἐνώπιον τοῦ Σώματος τούτου τῆς Γερουσίας, καὶ ὑπέβαλε τὰς δυσκολίας, αἵτινες, ὡς ἐκ τῶν τότε περιστάσεων, ἐμπόδιζον τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐγκαίρου παρουσιάσεως τοῦ τε προϋπολογισμοῦ καὶ τοῦ ἀπολογισμοῦ. Ἂν δὲ ὁ Κ. Ὑπουργὸς παρατηρήσῃ, θέλει εὕρει ὅτι κατὰ τὸν Δεκέμβρ. τοῦ **1849**, διευθύνων δύω Ὑπουργεῖα τὸ τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ τὸ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως, ἀπέστειλα τοὺς ἀπολογισμοὺς καὶ τὸν προϋπολογισμὸν ἀμφοτέρων τῶν Ὑπουργείων· ὁρείλει ὅθεν καὶ οὗτος νὰ μᾶς ὑποβάλῃ τοὺς λόγους δι' οὓς δὲν δύναται νὰ φέρῃ ἐνώπιον τῆς Γερουσίας τὸν προϋπολογισμὸν καὶ τὸν ἀπολογισμὸν κατὰ τὰ νενομοθετημένα, ἐνῷ ἠμπορεῖ νὰ μᾶς παρουσιάσῃ ἐπὶ τέλους καὶ ἕνα ἀτελῆ τοιοῦτον διὰ νὰ ἴδωμεν πόθεν πηγάζει τὸ σφάλμα καὶ ἡ ἔλλειψις, καθ' ὅσον ἡ μὴ ἐπιτύρησις τῶν ὑπαλλήλων καὶ ἡ μὴ καταδίωξις τῶν καταχραστῶν παραλύει τὴν ὑπηρεσίαν. Ἐρωτήσασα Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν καὶ γινώσκω καλλιστα πόσον θέλει εἶσθαι τὸ ἔλλειμμα τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐτῶν **1850** καὶ **1851**· ἀπορῶ δὲ πῶς θέλομεν καλύψει τὸ ἔλλειμμα τοῦτο καὶ τὴν αὔξησιν τῶν ἐξόδων ἣν φέρουσι τὰ παρὰ τῶν Ὑπουργῶν παρουσιαζόμενα Νομοσχέδια· εἶναι εὔκολον νὰ λέγῃ τις, ὅτι τὸ ταμεῖόν μας εὐπορεῖ, ἐνῷ δὲν εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ πληρώσῃ τοὺς μισθοὺς τῶν ὑπαλλήλων καὶ τὰ λοιπὰ ἔξοδα τοῦ Κράτους.

Οὐδεὶς δύναται ν' ἀμφιβάλλῃ, εἶπεν ἕτερος, ὅτι γενομένης ἅπαξ ἀναβλητικῆς τινος ἐνστάσεως, πᾶσα ἄλλη συζήτησις ἐπὶ τοῦ κυρίου θέματος κατὰ τὸν Κανονισμὸν πρέπει νὰ παύῃ. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου φρονῶ, ὅτι ἡ οὐσία τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος ἐνστάσεως εἶναι ἀποχρώντως δικαιολογημένη, διότι νομίζω ὅτι ἡ αὔξησις τῶν μισθῶν τῶν οἰκονομικῶν ὑπαλλήλων θέλει ἐπιφέρει τὴν αὔξησιν τῆς μισθοδοσίας καὶ τῶν ἄλλων τοιούτων, ὅπερ εὐκταῖον καὶ σωτήριον ἤθελεν εἶσθαι, καθόσον ἐν γένει οἱ μισθοὶ αὐτῶν εἰσὶ δυσανάλογοι μὲ τὰς ἀπολύτους ἀνάγκας των. Εἰς τὴν εὐτυχῆ ὅμως καὶ εὐάρεστον ταύτην θέσιν ἂν εὑρισκώμεθα, ἀπὸ τῶν πρώτων ν' ἀρχίσωμεν ἐρρεωστοῦμεν, ἀπὸ τῆς αὐξήσεως δηλονότι τῆς μισθοδοσίας τῶν λειτουργῶν τῆς δικαιοσύνης, διότι εἶναι ὁμολογούμενον ὅτι πᾶσα πολιτεία, εἰ καὶ ὡς πρὸς τὴν ἄλλην ὑπηρεσίαν χωλαίνῃ, νὰ διατηρηθῇ δύναται τῶν δικαστηρίων εὐθυπορούντων, νὰ καταστραφῇ δὲ τ' ἀνάπαλιν ἐπισυμβαίνει, λόγῳ ὅτι ἔμφυτον ἔνεστι εἰς τὸν ἄνθρωπον νὰ ἐξανίσταται, καὶ ν' ἀπελπίζηται ὅταν ἑαυτὸν θεωρῇ ἀδικούμενον.

Μολονότι λοιπὸν παραδέχομαι τὴν ἰδέαν τοῦ Κυρίου Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ὅτι ἡ αὔξησις τῆς μισθοδοσίας τῶν ὑπαλλήλων ἀποβαίνει λυσιτελής, ὡς ἐξάγουσα αὐτοὺς ἀπὸ τοὺς δεινοὺς πειρασμοὺς, εἰς οὓς ὁσημέραι ἕνεκα τοῦ ἀνεπαρκοῦς τῆς μισθοδοσίας των περιπίπτουσι, μ' ὅλα ταῦτα, ἐπειδὴ οἱ προλαλήσαντες δεινὴν παρέστησαν τὴν τῶν οἰκονομικῶν μας κατάστασιν, χρήσιμοι νομίζω εἶναι, καὶ ἀναγκαῖαι καθίστανται αἱ περὶ τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων ἡμῶν ζητηθεῖσαι πληροφορίαι, ἵνα

ἐν γνώσει καὶ ἐν πλήρει πεποιθήσει ἐπιψηφίσωμεν τὸ προκείμενον Νομοσχέδιον.

Σᾶς ὑπέδειξα, ἐπρόσθεσεν εἷς τῶν προαγορευσάντων, τὸ ἐψηφισμένον ἐν τῷ προϋπολογισμῷ ποσὸν τοῦ κονδυλίου τούτου τῶν ἐφορειῶν, καὶ τὴν αὔξησιν αὐτοῦ, ἥτις ζητεῖται διὰ τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου· ἤδη δὲ σᾶς ἀναγινώσκω τὰ πρακτικὰ τῆς Γερουσίας, διὰ τῶν ὁποίων ἀποδεικνύεται ὄχι μόνον ὅτι λόγος πολὺς ἐγένετο περὶ τῶν ἄρθρων 7 καὶ 8 τοῦ περὶ κυρώσεως τῶν ἐξόδων Νόμου, ἀλλ' ὅτι καὶ οἱ Ὑπουργοὶ ὑπεσχέθησαν τὴν ἐπὶ τὸ μέλλον ἐκτέλεσιν αὐτοῦ.

Ἀντικρούων ὅλα ταῦτα ὁ Κύριος Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, ἐπαναλαμβάνω καὶ ἐκ τρίτου, εἶπεν, ὅτι τὸ ζήτημα τοῦτο δὲν ἐτέθη ποτὲ ὅπως σήμερον τίθεται, τουτέστιν ὅτι δὲν δύναται νὰ προχωρήσῃ ἡ συζήτησις τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου, πρὶν ἢ παρουσιασθῶσιν οἱ ἀπολογισμοί, ἐνῷ οἱ τοιοῦτοι δὲν ἔχουσι καμμίαν σχέσιν μὲ αὐτό, ὡς εἰς τὰς πρώτας ἀγορεύσεις μου ἀπέδειξα.

Ὁ ζητούμενος ἀπολογισμός, ἀντέταξεν ἕτερος Γερουσιαστής, ἔχει μεγάλην ἐπιρροὴν εἰς τὸ προκείμενον Νομοσχέδιον, διότι πρόκειται νὰ ψηφισθῇ δι' αὐτοῦ αὔξησις δαπάνης προσαυξηθησομένης δι' ἑτέρου ὁμοίου κατ' αὐτὰς παρουσιασθησομένου περὶ ταμιῶν Νομοσχεδίου, καὶ δι' ἄλλων, τὰ ὁποῖα οἱ λοιποὶ Ὑπουργοὶ δικαιολογημένως δύνανται νὰ ὑποβάλωσιν, ἕνεκα τοῦ ὁμοιομόρφου τῆς μισθοδοσίας τῶν ὑπαλλήλων. Προκειμένου λοιπὸν νὰ ψηφισθῶσι τοιοῦτοι Νόμοι, δὲν εἶναι ἄσκοπος ἡ ζήτησις αὐτοῦ τοῦ ἀπολογισμοῦ· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ σύνταξις αὐτοῦ ἀκριβῶς δὲν δύναται νὰ ἦναι ὀλιγοήμερος, ἡ δὲ διεξαγωγὴ τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου ἐπισπεύδεται ἀπὸ τὸν Κύριον Ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν, δύνανται νὰ μᾶς ὑποβληθῶσι σημειώσεις τινὲς, χορηγοῦσαι ὡς ἔγγιστα τὴν πληροφορίαν τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεώς μας, διότι ἄλλως ἡ ἐπιψήφισις τῶν τοιούτων Νομοσχεδίων ἔχει συνέπειας βαρείας, ἐπιβαρυνούσας ἡμᾶς, τοὺς συμπολίτας μας, τὸν λαὸν καὶ τὴν περιουσίαν του, οὐχὶ δὲ καὶ τὸν προτείνοντα τὸ Νομοσχέδιον Κύριον Ὑπουργόν.

Ὀφείλομεν ἐξωτερικῶς καὶ ἐσωτερικῶς, καὶ ἔχομεν πολλὰς ἀνάγκας· διότι, ἐνῷ ἡ Κυβέρνησις ἔχει συμφέρον νὰ συντελῇ παντὶ σθένει τοῦ νὰ κατασταίνωνται οἱ πολῖται εὔποροι, δὲν ἠδυνήθη μέχρι τοῦδε οὔτε τοὺς δαπανήσαντας εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς πατρίδος τὴν περιουσίαν των νὰ ἀποζημιώσῃ· δυνάμεθα λοιπὸν νὰ αὐξάνωμεν τὰς δαπάνας τοῦ Κράτους ἀντὶ νὰ φρον-

τίζωμεν νὰ τὰς περιορίζωμεν διὰ νὰ εὐμεθῶμεν εἰς θέσιν νὰ ἐκπληρώσωμεν βαθμηδὸν τὰς εἰρημένας ὑποχρεώσεις μας; ὄχι βέβαια. Δὲν πρέπει ὅθεν νὰ ἐπιβαρύνωμεν τὸ Κράτος διὰ τῆς προσθήκης τοιούτων δαπανῶν, αἱ ὁποῖαι θέλουν φέρει αὐτὸ εἰς δυσχερεστάτην θέσιν. Ὁ Κύριος Ὑπουργὸς ζητῶν αὔξησιν δαπάνης δὲν ἔχει εὐθύνην, διότι αὕτη ἐπίκειται εἰς ἡμᾶς τῶν ὁποίων ἡ ὑγρὸς πραγματοποιεῖ τὴν αἴτησιν του, ὅταν αὕτη παρουσιάζηται ἐπιβλαβής· καὶ διὰ ταῦτα πρέπει νὰ μᾶς δώσῃ τὰς ζητουμένας πληροφορίας τῆς οἰκονομικῆς μας καταστάσεως διὰ περιληπτικοῦ πίνακος δυναμένου νὰ γίνῃ ἐντὸς δύο ἢ τριῶν ἡμερῶν, διὰ νὰ ἰδῶμεν ἂν ἔχωμεν περισσεύματα ἱκανὰ ν' ἀναπληρώσωσιν τὴν ζητουμένην προσθήκην τῶν ἐξόδων. Τοῦτο προτείνων πιστεύω, ὅτι καὶ ὁ Κύριος Ὑπουργὸς θέλει θεωρήσει ὡς συμφέρον του νὰ μὴν ἀποποιηθῇ τὴν προσαγωγὴν τοῦ πίνακος τούτου, καθόσον δὲν ὑπάρχει ἡ δυσκολία τὴν ὁποίαν συνεπιφέρει ἡ σύνταξις τοῦ προσωρινοῦ λεπτομεροῦς ἀπολογισμοῦ, τὸν ὁποῖον κατὰ τὰ ἄρθρα 7 καὶ 8 τοῦ Νόμου περὶ κυρώσεως τῶν ἐξόδων ἐζήτησαν οἱ προαγορεύσαντες, καὶ καθόσον ἡ ἄρνησίς του αὕτη δύναται νὰ φέρῃ ὑπονοίας ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς καταστάσεώς μας δὲν ὑποστηρίζει τὴν πρότασίν του.

Ἐνταῦθα ἐρωτήσαντος τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Θεοχαροπούλου, διὰ ποῖον λόγον οἱ προκάτοχοι Ὑπουργοὶ δὲν ὑπέβαλον ἐπὶ τῆς ὑπουργείας των τὸν μετὰ τοσοῦτον ζῆλον ζητούμενον ἤδη προσωρινὸν ἀπολογισμόν, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Λόντος ἀπαντῶν εἶπε· πληροφορῶ τὸν Γερουσιαστὴν Κύριον Θεοχαρόπουλον ὅτι ἐπὶ τῆς ὑπουργείας μου ὡς Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν παρουσιασθεὶς ἐγκαίρως, ὡς προείρηται, ἐνώπιον τοῦ Σώματος τούτου, ἐξέθεσα τοὺς λόγους τοὺς ἐμποδίζοντας τὴν σύνταξιν καὶ ὑποβολὴν τοῦ ἤδη ζητουμένου ἀπολογισμοῦ, καὶ ὅτι μετὰ τῶν λοιπῶν μελῶν τῆς Γερουσίας καὶ ὁ Κ. Θεοχαρόπουλος εἶπε τὸ ναί, παραδεχθεὶς ὡς δικαιολογημένους καὶ ἀπορρίπτοντας τοὺς λόγους οὓς τότε ἀνέφερον, ἐνῷ ἤδη αὐθις συνηγορεῖ ὑπὲρ τοῦ Ὑπουργείου ἀρνουμένου νὰ ὑποβάλῃ τὸν ζητούμενον ἀπολογισμόν, ἢ ν' ἀναφέρῃ τοὺς λόγους τῆς μὴ ἐποβολῆς αὐτοῦ.

Νομίζω, Κύριοι, ἐπέφερεν ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης, ὅτι ὅλη αὕτη ἡ συζήτησις περιστρέφεται εἰς μίαν παρενόησιν, διότι αὐτὴ ἡ ἀνάγνωσις τοῦ περὶ κυρώσεως τῶν ἐξόδων Νόμου δίδει τὴν ἀληθῆ ἐξήγησιν, ἥτις διὰ τῆς πολλῆς συζητήσεως κατήντησεν αἴνιγμα.

Ὁ Νόμος αὐτὸς ὁρίστ προθεσμίας διὰ τὴν χορήγησιν τοῦ

προσωρινοῦ ἀπολογισμοῦ, ὥριστο τὸν μῆνα Ἀπρίλιον, εἰς ὃν μόλις ἐμβήκαμεν· κατὰ νομικὸν λοιπὸν λόγον ὁ μὴν θεωρεῖται αὐτούσιος, καὶ διὰ τοῦτο δὲν δύναται νὰ ἀποδοθῇ ἔλλειψίς τις εἰς τὸ Ὑπουργεῖον, τὸ ὁποῖον ὄχι μόνον δὲν ἀργεῖται, ἀλλ' εἶναι ἕτοιμον νὰ ὑποβάλῃ τὸν ζητούμενον ἀπολογισμὸν βραδύτερον· διότι δὲν εἶναι ἤδη εἰς κατάστασιν νὰ πράξῃ τοῦτο. Παρατηρῶ εἰς τὸν προαγορεύσαντα Γερουσιαστὴν τὸν θελήσαντα νὰ φέρῃ εὐκολίας εἰς τὸ Ὑπουργεῖον, ὅτι αὐτὸ δὲν θέλει νὰ ὑποβάλῃ τοιοῦτον μὴ χρήσιμον ἀπολογισμὸν δι' ἁπλῶν σημειώσεων, τὰς ὁποίας καὶ δὲν δύναται ἤδη νὰ ἐξάξῃ ἀπὸ τὰ κατάστιχα.

Εἶναι ἄσκοπος ἡ αἴτησις αὕτη διότι δύναται νὰ ἐπιψηφισθῇ τὸ προκείμενον Νομοσχέδιον, χωρὶς νὰ ἦναι ὑπ' ὄψιν οἱ ζητούμενοι ἀπολογισμοί. Ἕκαστος Νόμος δὲν δύναται νὰ ἐνεργηθῇ, εἰμὴ ὅταν ὑπάρχῃ περὶ αὐτοῦ εἰς τὸν ἐψηφισμένον προϋπολογισμόν. Τί θέλομεν ἐξάξει ἤδη ἐὰν ἐξετάσωμεν τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ **1850** ἢ τοῦ **1851**; βεβαίως μηδέν. Τώρα πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν ἂν τὸ προκείμενον Νομοσχέδιον φέρῃ ὅλα τὰ ἐγκλήματα, ἃ τινα ἐπεσώρευσεν εἰς τὴν ῥάχιν του ὁ πρῶτος πάντων λαλήσας, καὶ ἂν εὐτυχήσωμεν νὰ σᾶς πείσωμεν νὰ ψηφίσητε αὐτὸ τὸ Νομοσχέδιον, τότε ἔχομεν νὰ σᾶς ὑποβάλωμεν ἄλλο καθῆκον, τὸ ὁποῖον ὀφείλετε νὰ ἐκπληρώσητε. Εἰς τὴν περίστασιν ταύτην δύνασθε νὰ μᾶς εἴπητε ὅτι ἂν καὶ ἡ διὰ τὴν ἐκτέλεσιν δαπάνη εἶναι παραγωγὸς ὅλων τῶν ὠφελειῶν ὅσαι ὑπόσχεται τὸ ἐπιψηφισθὲν Νομοσχέδιον, καὶ ὅμως ἐπειδὴ δὲν ἔχομεν περίσσευμα ἐσόδων, πρέπει νὰ μᾶς φανερώσητε καὶ τὸν πόρον ἐξ οὗ θέλομεν πορισθῇ τὰ μέσα τῆς ἐκτελέσεώς του· ὥστε τὸ προκείμενον Νομοσχέδιον θέλει εἰσθαι χωρὶς ψυχὴν ἄνευ τῆς ἀνικούσης πιστώσεως.

Ἀντιλέγων εἰς ταῦτα εἰς τῶν προαγορευσάντων, ἔχει ἐσφαλμένην ἰδέαν, εἶπεν, ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης· φρονῶ ὅτι διὰ τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου δὲν ζητεῖ τὸ Ὑπουργεῖον πίστωσίν τινα ἢ δαπάνην, διότι τὸ Νομοσχέδιον αὐτὸ ἐπιβαρύνει τὸν ἐψηφισθέντα προϋπολογισμὸν μὲ δραχμὰς **123,000** περίπου, τὰς ὁποίας βεβαίως θέλει ζητήσωμεν νὰ χορηγήσωμεν διὰ πιστώσεων, καὶ ἡμεῖς δὲν δυνάμεθα νὰ ἀρνηθῶμεν.

Εἰς ταῦτα προσέθεσεν ἕτερος τὴν ἀκόλουθον ἐρώτησιν, ἐπειδὴ ὁ Κύριος Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης μᾶς εἶπεν ὅτι κατὰ νομικὸν λόγον θεωρεῖται αὐτούσιος ὁ μὴν, ἐρωτῶ αὐτὸν νὰ μᾶς εἴπῃ, ἐὰν ὡς Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ἔδωσε πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν ἐντὸς τῆς δεκαπενθημέρου τοῦ παρελθόντος μηνὸς μαρτίου τοὺς ἰδιαιτέρους αὐτοῦ ἀπολογισμούς· ἐὰν δὲ δὲν τοὺς ἔδοσε, τὸν παρατηρῶ ὅτι ἡ Γερουσία δὲν σφάλλει ζητοῦσα αὐτοὺς ἤδη.

Ἐξηγῶν τὴν λέξιν ἐντός ὁ πρῶτος πάντων λαλήσας, ἡ ἔννοια τῶν Νόμων, εἶπεν, ἀκολουθεῖ τὴν ἔννοιαν τῶν λέξεων, καὶ ἡ λέξις, ἐντός, ἐννοεῖ κυριολεκτικῶς καὶ τὴν πρώτην καὶ τὴν δευτέραν καὶ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ μηνὸς καὶ οὐχὶ αὐτὴν καὶ μόνην. Ὁ Κύριος Ὑπουργὸς ἔκαμεν εἰς τὴν ἀγόρευσίν του καὶ ἕτερον ἀντισυνταγματικὸν λάθος, εἰπὼν ὅτι δόσατέ μας τὸ προκείμενον Νομοσχέδιον καὶ ὅταν σᾶς ζητήσωμεν τὴν πίστωσιν, τότε δύνασθε νὰ μᾶς ζητήσητε τὸν προκείμενον ἀπολογισμόν, ἐνῷ καλῶς γνωρίζει ὅτι, ὅταν ψηφισθῇ ἓν Νομοσχέδιον, δὲν δύνανται τὰ Σώματα ν' ἀρνηθοῦν τὴν ἀνήκουσαν δαπάνην διὰ τὴν ἐκτέλεσίν του.

Περαιωμένης κηρυχθείσης ἐνταῦθα τῆς συζητήσεως, προετάθη νὰ τεθῇ εἰς ψηφοφορίαν τὸ ζήτημα ἐὰν πρέπῃ νὰ ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου, μέχρι τῆς ὑποβολῆς τοῦ ζητουμένου ἀπολογισμοῦ.

Ἀντικρούσαντός τινος τὴν πρότασιν ταύτην τοῦ νὰ τεθῇ τὸ ζήτημα ὡς ἀνωτέρω, εἰπόντος ἄλλου ὅτι τὸ ἐξαγόμενον τῆς συζητήσεως εἶναι ἂν θεωρῶνται ἀναγκαῖαι νὰ προηγηθοῦν αἱ ζητούμεναι πληροφορίαι περὶ τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ Κράτους τοῦ ἔτους **1850** διὰ νὰ προβῇ ἡ Γερουσία ἐν γνώσει εἰς τὴν διεξαγωγὴν τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου· καὶ φιλονεικίας πολλῆς γενομένης περὶ τῆς θέσεως τοῦ ζητήματος, διϊσχυριζομένων τῶν μὲν νὰ ψηφοφορηθῇ τὸ πρῶτον, τῶν δὲ τὸ δεύτερον, ὁ Κ. Πρόεδρος, ὡς παρελθούσης τῆς ὥρας, ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν, ἀπαγγείλας ὡς ἀντικείμενον τῆς ἑπομένης τὴν ἐξακολούθησιν τῆς συζητήσεως τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου.

Ὁ Πρόεδρος

Α. ΔΕΛΙΓΙΑΝΝΗΣ

Οἱ Ἀντιπρόεδροι

Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ

Γ. ΜΑΙΤΙΝΑΣ.

Οἱ Γραμματεῖς

Ι. Παξιμάδης.

Ἀθ. Γρηγοριάδης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 20 Ἀπριλίου 1851, ἡμέρα Παρασκευῆ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, καὶ εὑρεθέντων παρόντων 33, ὁ Κ. Πρόεδρος προσλαβὼν ὡς προσωρινὸν γραμματέα τὸν Γερουσιαστὴν Κ. Χατζῆσκον, ἀντὶ τοῦ Κυρίου Ἀθ. Γρηγοριάδου ἀπόντος, ἐκήρυξε τὴν ἔναρξιν τῆς Συνεδριάσεως.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα ἐπεκυρώθησαν, μηδεμιᾶς ἐνστάσεως γενομένης.

Ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ Κυρίου γραμματέως ἀναφορὰ τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Δ. Ὀλυμπίου ἐξαιτουμένου τεσσαρακονθήμερον ἀπουσίας ἄδειαν ἕνεκα ἀσθενείας, καὶ ἐγένετο παραδεκτὴ ἐγκριθείσης τῆς αἰτήσεώς του.

Μετὰ ταῦτα ἀπαγγείλαντος τοῦ Κ. Προέδρου ὅτι ἀντικείμενον τῆς συνεδριάσεως εἶναι ἡ ἐξακολούθησις τῆς συζητήσεως τοῦ περὶ Ἐπαρχιακῶν Ἐφορειῶν Νομοσχεδίου, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Τ. Μαγγίνας λαβὼν τὸν λόγον ἔλεξε τάδε.

Ἡ ἔνθερμος προσπάθεια ἑνὸς Γερουσιαστοῦ καὶ Ὑπουργῶν τινων τοῦ νὰ χαρακτηρίσωσι τὴν προκειμένην παρεμπίπτουσαν πρότασιν τοῦ ἀπολογισμοῦ, καὶ τοι μετριασθεῖσαν ὡς ἄλλως ἄσκοπον καὶ ἄστοχον μὲ τὸ παρὸν Νομοσχέδιον τῶν οἰκονομικῶν Ἐφορειῶν, μὲ ἔθεσεν εἰς τὴν θέσιν ἀφ' ἑνὸς μὲν λάβω ὑπὸ ὀξυτέραν μελέτην τὸν διϊσχυρισμὸν τοῦτον, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ σκεφθῶ ἐπισταμένως περὶ τοῦ μετριοτέρου τρόπου καθ' ὃν ἡ παρεμπίπτουσα αὕτη πρότασις δύναται νὰ λυθῇ εὐκολώτερον καὶ ταχύτερον. Ἀφοῦ λοιπὸν θέσω ὑπ' ὄψιν σας παρατηρήσεις τινὰς περὶ τοῦ ἐπιβαλλομένου τοῦ ῥηθέντος διϊσχυρισμοῦ, θέλω ἔλθει ἀκολούθως εἰς τὸ συμπέρασμα τῆς εὐκολίας καὶ ταχύτητος, δι' ὧν δύναται νὰ λυθῇ τὸ παρεμφαίνον τοῦτο ζήτημα, ὅπερ ἀπασχόλησε, καθ' ὅλην τὴν παρελθοῦσαν συνεδρίασιν, τὴν προσοχὴν τῆς Γερουσίας.

Ἐξετάσας μετὰ πολλῆς προσοχῆς τὴν πρότασιν ταύτην, εὗρον ὅτι αὕτη εἶναι συγγενεστάτη μὲ τὸ παρὸν Νομοσχέδιον, καὶ πολλὰ σκόπιμος, ὡς φαίνεται ἐκ τῶν ἀκολούθων παρατηρήσεων.

Ἡ παρατήρησις τοῦ Κυρίου Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, ἀπόντος εἰς τὴν προλαβοῦσαν συνεδρίασιν ὅτι δὲν πρόκειται διὰ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίου περὶ αὐξήσεως ἐξόδων

πέραν τοῦ ἐπιψηφισθέντος ποσοῦ, καὶ ὅτι ἡ Γερουσία δὲν ἐδικαιοῦτο νὰ ζητήσῃ διὰ νὰ ἴδῃ τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν τοῦ Κράτους, εἶναι ἀνυπόστατος, καὶ καθίσταται λίαν περίεργον τὸ νὰ λέγῃ ὁ Κύριος Ὑπουργὸς ὅτι δὲν πρόκειται περὶ αὐξήσεως ἐξόδων, ἐνῷ αὐτὸ τοῦτο εἶναι τὸ κύριον ζήτημα, καὶ περὶ τούτου καὶ μόνου πρόκειται.

Τὰ ἔξοδα τοῦ Κράτους τοῦ ἔτους 1851 καὶ οἱ φορολογικοὶ Νόμοι τῶν ἐσόδων τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐπεψηφίσθησαν περὶ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος Ἰουλίου, ἐπεκυρώθησαν καὶ ἐδημοσιεύθησαν τὴν πρώτην Αὐγούστου 1850. Εἰς ταῦτα ἐνυπάρχουσι καὶ τὰ ἐτήσια ἔξοδα τῶν οἰκονομικῶν Ἐφορειῶν, τῶν ὁποίων τὸ ποσὸν τύγκειται ἐκ δραγμῶν 118,060 συμπεριλαμβανομένων τῶν ἐξόδων τῶν δύω ἐφορειῶν ἐπὶ τῶν λακωνικῶν προϊόντων, τῶν ἐκτάκτων δαπανῶν, τῶν ἐξόδων μεταθέσεων τῶν ὑπαλλήλων καὶ τῆς προμηθείας τῶν ἐπίπλων, ἐνῷ ἡ κατὰ τὸ Νομοσχέδιον ἀπαιτουμένη ποσότης ἀναβαίνει εἰς δρ. 224,860, ὥστε ἀφαιρουμένων τῶν πρώτων ἐκ τῶν δευτέρων προκύπτει ὑπέρβασις πέραν τῶν ἐψηφισμένων κατὰ δραχ. 106,800, ἄνευ τῶν ἀνωτέρω ἀναφερθέντων ἐπιλοίπων ἐξόδων. Ἐπειδὴ ὅθεν τὸ ποσὸν, ὅπερ ἀπαιτεῖ τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον, εἶναι ὡς ἔγγιστα διπλάσιον τοῦ ἐν τῷ προϋπολογισμῷ ἐψηφισθέντος, διὰ τοῦτο δικαιοῦται ἡ Γερουσία καὶ ὀφείλει μάλιστα, συμφώνως μὲ τὸν ὑπάρχοντα Νόμον καὶ μὲ αὐτὴν τὴν ἀγόρευσιν τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ, νὰ ζητήσῃ τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν τοῦ Κράτους, διὰ νὰ πληροφορηθῇ καὶ σταθμίσῃ δύω οὐσιωδεστάτας περιστάσεις α') ἐὰν ἡ οἰκονομικὴ κατάστασις τοῦ Κράτους ἐπιτρέπῃ τοιαύτην αὔξησιν ἐξόδων, καὶ β') ἐὰν ἡ ὑπηρεσία τῶν ἐφόρων ἔχει ἀνάγκην τοιαύτης αὐξήσεως προσώπων καὶ ἐξόδων.

Δὲν εἶναι ποσῶς παράδοξον νὰ ἀντικρούσῃ καὶ σήμερον ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν τὸ ἐπιχείρημα ὅτι δὲν πρόκειται ἤδη περὶ αὐξήσεως ἐξόδων, καθόσον δὲν ἀπαιτεῖται πίστωσις, ἀλλὰ περὶ μεταβάθμισεως τοῦ Νόμου τῶν οἰκονομικῶν ἐφορειῶν πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ σαθροῦ καὶ ἀσθενοῦς τούτου ἐπιχειρήματος προλαμβάνω νὰ εἴπω ὅτι ἀφοῦ γενῇ παραδεκτὸν καὶ ἐπιψηφισθῇ τὸ παρὸν Νομοσχέδιον ὡς ἔχει, ἕπεται ἀναντιῤῥήτως καὶ ἡ παραδοχὴ τῆς πιστώσεως, διότι δὲν δύνανται τὰ Βουλευτικὰ Σώματα ν' ἀποφύγουν τὴν παραδοχὴν αὐτῆς, ἣν αἰτεῖ ὁ Νόμος τὸν ὁποῖον ἐπεψήφισαν· ἐὰν δὲν ἦναι σκοπὸς νὰ ἐφαρμοσθῇ ὁ νόμος αὐτός, ποῖος εἶναι ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον ὁ Κύριος ὑπουργὸς ζητεῖ τὴν ἐπιψήφισίν του μὲ τόσην μάλιστα

προσπάθειαν, ἐπιμονὴν καὶ ταχύτητα; ἐὰν δὲ πρόκηται νὰ ἐφαρμοσθῇ, τότε εἶναι ἄφευκτος καὶ ἡ διὰ τὴν ἐκτέλεσιν παραδοχὴ τῆς πιστώσεως.

Ἐνῷ κατὰ τὴν προλαβοῦσαν συνεδρίασιν ἀνεγίνωσκον τὰ πρακτικὰ τῆς Γερουσίας τοῦ ἔτους **1819**, καθόσον ἀφορᾷ τὴν ὑπόσχεσιν, ἣν ἔδωσαν οἱ ΚΚ. ὑπουργοὶ τοῦ νὰ συμμορφωθῶσιν ἐπὶ τὸ μέλλον μὲ τὰ ἄρθρα **7** καὶ **8** τοῦ περὶ κυρώσεως τῶν ἐξόδων νόμου, ἤκουσα τὸν Κύριον ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν εἰπόντα ὅτι ἄλλοι ἦταν οἱ τότε ὑπουργοὶ οἵτινες ἔδοσαν τὴν τοιαύτην ὑπόσχεσιν, τοῦτέστιν ὅτι δὲν εἶναι ὑπόχρεοι οἱ νῦν ὑπουργοὶ νὰ συμμορφωθῶσι μὲ τοὺς νόμους. Ὅταν ὁ ὑπουργὸς ἀποφαίνηται δημοσίως ὅτι δὲν δύναται νὰ συμμορφωθῇ μὲ τοὺς νόμους, πρὸς τί ἡ ἐπιψήφησις καὶ ἡ ὕπαρξις τῶν νόμων αὐτῶν; ἐὰν ὁ Κ. Ὑπουργὸς ἀρνηθῇ τὴν φράσιν ταύτην, δύναμαι ν' ἀποδείξω ὅτι εἶπεν αὐτὴν εἰς τὴν στιγμὴν, ἐνῷ ἄλλως δύναται νὰ ἐνθυμηθῇ ὅτι ἅμα ἐξέφρασεν αὐτὴν ἤκουσα παρὰ πολλῶν Γερουσιαστῶν συνάμα ὅτι δὲν πρόκειται εἰμὴ περὶ ὑποχρεώσεως ὑπουργοῦ, ἀνεξαρτήτως τοῦ προσώπου, ὅπερ ἔφερε τότε ἢ φέρει ἤδη τὸ ἀξίωμα τοῦτο. Ἐν τούτοις πρὸς ἀποφυγὴν πάσης περαιτέρω παρατηρήσεως, παρατηρῶ ὅτι δὲν πρέπει νὰ θεωρήσωμεν τὴν φράσιν ταύτην ὡς ἁμάρτημα, ἀλλ' ὡς λάθος προελθὸν ἐκ παραδρομῆς.

Ἀνακαλῶ ἑπομένως εἰς τὴν μνήμην σας, Κύριοι, τὴν πρότασιν ἣν ἔκαμον εἰς μίαν τῶν προλαβουσῶν συνεδριάτεων κατὰ τὸν παρελθόντα Νοέμβριον, ὅτι δηλ. ἐθεώρησα συμφέρον νὰ τροποποιηθῇ εἴς τινα μέρη ὁ φορολογικὸς νόμος τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους **1851**, τοῦτέστι νὰ μεταβληθῇ ὁ τρόπος τῆς φορολογίας τῆς μετάξης καὶ τῆς ῥητινοκατράμης, νὰ ἀφεθῇ ἀφορολόγητος ἡ Λακωνία, καὶ νὰ ἐνοικιασθῶσι πολυετῶς τὰ ἐθνικὰ φθαρτὰ κτήματα, καὶ ταῦτα πάντα πρὸς αὔξησιν τῶν δημοσίων εἰσοδημάτων κατὰ ἓν ἑκατομμύριον δραχμῶν, ἄνευ τινὸς ἀδικίας ἢ προσθήκης εἰς τὴν φορολογίαν τῶν πολιτῶν. Ἐπὶ τῆς προτάσεώς μου ταύτης ἤκουσα τότε τὸν νῦν ὑπουργὸν τῶν οἰκονομικῶν ἀπαντήσαντα καὶ εἰπόντα ὅτι δὲν δέχεται συμβουλὰς, ἤτοι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον οὐδεὶς ἄλλος ἠδύνατο νὰ εἴπῃ, ἂν καὶ ἤθελεν εἶσθαι ὁ εὐφυέστερος πάντων ἀνθρώπινος νοῦς· ἀλλ' ὡς πρὸς τοῦτο ἀφίνω τὸν κύριον ὑπουργὸν νὰ ἔχῃ διὰ τὸν ἑαυτόν του ὁποίαν οἴησιν ἢ ἰδέαν θέλει, καὶ ἔρχομαι εἰς τὴν προσθήκην ἣν ἀκολούθως ἔκαμεν ὅτι δηλ. οἱ φορολογικοὶ Νόμοι τοῦ **1851** ἐψηφίσθησαν, καὶ δὲν δύναταί τις νὰ προτείνῃ τροποποιήσεις

ἐπ' αὐτῶν, ἀλλ' ἂν θέλῃ νὰ φέρῃ τοιαύτας ἃς ἐπιφυλαχθῇ νὰ προτείνῃ αὐτὰς ὅταν παρουσιάσῃ τὸ φορολογικὸν νομοσχέδιον τοῦ ἔτους **1852**. Ἐρωτῶ ἤδη ποία εἶναι ἡ διαφορὰ μεταξὺ τῆς τότε προτάσεώς μου καὶ τῆς σημερινῆς τοῦ κυρίου ὑπουργοῦ; οὐδεμία, διότι ἐγὼ μὲν ἐπρότεινα τροποποιήσεις τοῦ ἐψηφισμένου νόμου τῶν ἐσόδων τοῦ **1851**, ὁ δὲ κύριος ὑπουργὸς προτείνει ἤδη ὁμοίαν τοιαύτην τοῦ νόμου τῶν ἐξόδων τοῦ αὐτοῦ ἔτους· διαφέρομεν ὅμως κατὰ τὰ ἀποτελέσματα τῶν τροποποιήσεων, ἐπειδὴ ἐγὼ μὲν ἐπρότεινα τροποποιήσεις παράγουσαν σημαντικὴν ὠφέλειαν τοῦ Δημοσίου, ὁ δὲ Κ. ὑπουργὸς παρουσιάζει ἤδη ὁμοίαν τοιαύτην φέρουσαν σημαντικὴν ζημίαν. Λέγων ταῦτα, δὲν ἐννοῶ νὰ διαφιλονεικήσω τὸ δικαίωμα, ὅπερ ἔχει τοῦ νὰ προτείνῃ πᾶσαν τροποποίησιν ἣν θεωρεῖ ἀναγκαίαν καὶ συμφέρουσαν, ἀλλὰ θέλω νὰ ἀποδείξω τὴν ἀντίφασιν εἰς ἣν εὑρίσκεται πράττων σήμερον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον πρὸ μικροῦ ἔλεγεν ἀπηγορευμένον.

Ἂς μὴ νομίσῃ ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ὅτι προθέμεθα νὰ ζητήσωμεν ὅ,τι δὲν ἔκαμον οἱ προκάτοχοί του, καὶ ὅ,τι ἴσως δὲν θὰ δυνηθοῦν νὰ κάμουν οἱ διάδοχοι, ἀλλ' ἂς γνωρίσῃ ὅτι τοῦτο γίνεται ἐξ ἰδίας αὐτοῦ προσκλήσεως, διότι ἀφοῦ δὲν δύναται νὰ πράξῃ τὸ καλὸν, πρέπει νὰ ἀπέχῃ τοῦ νὰ πράττῃ τὸ κακὸν μὲ ζημίαν τοῦ Δημοσίου. Ἐξ ὅλων ὅθεν τῶν λεχθέντων ἀποδεικνύεται ἐναργέστατα, ὅτι ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος πρότασις εἶναι σχετικὴ σχετικοτάτη μὲ τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον, καθόσον μάλιστα πρόκειται περὶ αὐξήσεως ἐψηφισμένων ἐξόδων οὐ μικρᾶς ποσότητος.

Ἀφοῦ ἀπέδειξα τὸ σχετικὸν τῆς παρεμπιπτούσης ταύτης προτάσεως μὲ τὸ νομοσχέδιον, μεταβαίνω ἤδη εἰς τὸ ἀντικείμενον τῆς εὐκολίας καὶ ταχύτητος, δι' ὧν δύναται νὰ λυθῇ τὸ ζήτημα τοῦτο, σκοπὸν προθέμενος νὰ ἀποδείξω ταυτοχρόνως καὶ τὸ πολλὰ σκόπιμον αὐτοῦ.

Φρονῶ ὅτι δυνάμεθα νὰ ἀφήσωμεν ἐπὶ τοῦ παρόντος τὴν αἴτησιν τοῦ γενικοῦ λογαριασμοῦ, καὶ τῶν προσωρινῶν καταστάσεων τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους **1850**, κατὰ τὰ ἄρθρα **7** καὶ **8** τοῦ περὶ κυρώσεως τῶν ἐξόδων νόμου, καὶ νὰ περιορισθῶμεν χάριν ταχύτητος εἰς μίαν σύντομον σημείωσιν, τῆς ὁποίας ἔκαμον ὁ ἴδιος ἀρκετὸν μέρος καὶ ὑπολείπεται ἡ συμπλήρωσις χρήζουσα ἐργασίας μιᾶς μόνης ἡμέρας, τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ ἐνεργήσῃ ὁ Κ. ὑπουργὸς, βοηθούμενος ἀπὸ τὰ δημόσια βιβλία τὰ ὁποῖα ἔχει εἰς τὸ ὑπουργεῖον· κατέστρωσα δύω πίνακας

ἕνα τῶν ἐσόδων καὶ ἕνα τῶν ἐξόδων· καὶ εἰς μὲν τὸν τῶν ἐσόδων ἔθεσα τὸ προϋπολογισθὲν ποσὸν ὅπως εἶναι εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ ἔτους **1850**, ἰσχύοντα καὶ διὰ τὸ ἔτος **1851**, ἀφήσας τρεῖς στήλας κενάς, ἐπὶ τῶν ὁποίων θέλει ἐγγράψει ὁ Κ. ὑπουργὸς ἀριθμητικῶς τὸ βεβαιωθὲν, τὸ εἰσπραχθὲν, καὶ τὸ ὑπόλοιπον ποσὸν, κατ' εἶδος ὡς πρὸς τοὺς δημητριακοὺς καρπούς· εἰς δὲ τὸν τῶν ἐξόδων ἔθεσα ἐπίσης τὸ προϋπολογισθὲν ποσὸν τοῦ αὐτοῦ ἔτους, καὶ ἄφησα δύω στήλας κενάς, ἐπὶ τῶν ὁποίων θέλει ἐγγράψει ὁ Κ. ὑπουργὸς ἀριθμητικῶς ἐπίσης τὸ πραγματοποιηθὲν καὶ τὸ χρεωστούμενον ποσόν. Οὕτω συνταχθησομένων τῶν πινάκων τούτων θέλει εὑρεθῇ εἰς κατάστασιν ἡ Γερουσία δι' αὐτῆς τῆς συντόμου σημειώσεως νὰ γνωρίσῃ τὸ πραγματικὸν ἐτήσιον ποσὸν τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ Κράτους, ἀποτέλεσμα ἐξ οὗ θέλει ἀποδειχθῇ καὶ τὸ πολλὰ σκόπιμον τοῦ πράγματος, καὶ ὁ καιρὸς τῆς προτάσεως, τῶν ὁποίων θέλω προαναφέρει τινὰ ἐν περιλήψει.

Ἀπὸ τὸν πίνακα τῶν ἐσόδων θέλει ἀποδειχθῇ ὅτι, ἐνῷ εἰς τὸν προϋπολογισμὸν σημειοῦται ποσὸν ἐτησίων δημοσίων εἰσοδημάτων δραχ. **16,834,811**, ἄνευ τοῦ ἐτησίου χρεωλύτρου καὶ τοῦ τόκου τοῦ ἐξωτερικοῦ δανείου, τὸ πραγματικὸν εἶναι ὀλιγώτερον τῶν **14** ἑκατομμυρίων, ὥστε σημειοῦται περισσότερον ποσὸν τριῶν ἑκατομμυρίων περίπου. Τὸ ποσὸν τοῦτο τίθεται ἐν γνώσει διὰ νὰ καλυφθῇ κατ' ἐπιφάνειαν ἐκεῖνο τῶν ἐτησίων ἐξόδων, τὸ ὁποῖον ἀναβαίνει εἰς δραχ. **16,386,390**, ἄνευ τοῦ ἐτησίου χρεωλύτρου καὶ τόκου τοῦ ἐξωτερικοῦ δανείου· ὥστε τὸ ποσὸν τῶν ἐξόδων νὰ φαίνηται ἴσον μὲ ἐκεῖνο τῶν ἐσόδων, ἂν καὶ πραγματικῶς ᾖναι πολὺ ἔλασσον τούτου τῶν ἐξόδων.

Πρὸς ἀπόδειξιν ὅτι τὸ ποσὸν τῶν ἐτησίων ἐσόδων εἶναι ἔλασσον κατὰ τρία ἑκατομμύρια περίπου τοῦ προϋπολογιζομένου, σᾶς ἀναφέρω συνοπτικῶς δύω ἢ τρία κονδύλια, τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ πλησιάσουν εἰς τὸ ποσὸν τοῦτο.

Ἐκ δημητριακῶν καρπῶν σημειοῦται ποσὸν δρ. **4,443,000**, ἀλλὰ τὸ ποσὸν τοῦτο δὲν εἶναι πραγματικὸν, διότι δὲν λαμβάνεται κατὰ μέσον ὅρον ἡ τιμὴ τῆς πωλήσεως τῶν καρπῶν τῶν π. ε. ἀλλὰ τίθεται στερεοτύπως ἀνὰ δραχ. **5** ἕκαστον κοιλὸν ὁ σῖτος καὶ οὕτω καθεξῆς, ὡς καὶ ὁ ἐκ τῶν ποιμένων φόρος τοῦ ὁποίου τὸ ποσὸν εἶναι πραγματικῶς ὀλιγώτερον ἓν ἑκατομμύριον δραχ. περίπου· ὑπάρχει ἕτερον κονδύλι σημαντικώτερον τὸ ἀκόλουθον· σημειοῦται εἰς τὸν προϋπολογισμὸν εἰς τὴν μερίδα

τῶν ἐσόδων ποσὸν ἐκ δραχμῶν **1,515,000** προερχόμενον ἀπὸ ἔξοδα κλεισμένων χρήσεων. Τὸ ποσὸν τοῦτο δὲν προέρχεται ἐκ προϊόντων τοῦ **1850**, διότι συνίσταται ἀπὸ καθυστερήματα τῶν π. ε. καὶ πρέπει νὰ τίθηται εἰς τὸν προϋπολογισμὸν ὡς ἐνδεχόμενον νὰ εἰσπραχθῇ οὐχὶ δι' ἄλλο τι εἰμὴ διὰ τὴν διαχείρισιν μόνην. Ὁ προϋπολογισμὸς καὶ ἡ ἐτησία τοῦ Κράτους κατάστασις θεωρεῖται κατὰ χρῆσιν, διὰ νὰ φαίνηται ἂν τὰ ἔσοδα ἐκ τῶν εἰσοδημάτων τοῦ **1850** εἶναι ἴσης ποσότητος μὲ τὰ ἔξοδα τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ἅτινα εἶναι ὡρισμένα καὶ οὐχὶ ὑποθετικά· ἄρα τὸ κονδύλι τοῦτο τῶν ἐξόδων κλεισμένων χρήσεων δὲν ἀνήκει εἰς τὴν ἐτησίαν χρῆσιν τῆς ὁποίας θεωρεῖται τὸ ἐτήσιον ἔξοδον καὶ ἔσοδον κατ' ἐξομοίωσιν ἑνὸς καλοῦ οἰκοδεσπότου, ὅστις διευθύνων καλῶς τὰ οἰκιακά του πράγματα, θεωρεῖ καὶ φροντίζει νὰ φέρῃ τὰ ἐτήσιά του ἔξοδα εἰς ἴσην ποσότητα μὲ ἐκείνην τῶν ἐτησίων εἰσοδημάτων τοῦ ἰδίου ἔτους, διότι ἄλλως πίπτει βαθμηδὸν εἰς χρεωκοπίαν.

Ἀπὸ τὸν πίνακα τῶν ἐξόδων θέλει ἀποδειχθῇ ὅτι ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα λέγονται περισσεύματα, καὶ ἐπὶ τῶν ὁποίων οἱ Κύριοι ὑπουργοὶ προτίθενται νὰ ζητήσουν πιστώσεις ἀπὸ τὰ βουλευτικὰ Σώματα, συνιποσούμενα μέχρι ἑνὸς καὶ ἡμίσεως ἑκατομμυρίου δραχμῶν, δὲν εἶναι ἀληθῆ, ἐπειδὴ ἂν εἰς τὰ κατάστιχα φαίνηται ποσὸν μὴ ἐξοδευθὲν, πραγματικὸν ὅμως δὲν ὑπάρχει· καὶ ἰδοὺ οἱ λόγοι ἐν περιλήψει. Εἰς τὸν προϋπολογισμὸν σημειοῦται εἰς τὴν κεφαλίδα ποσὸν **3,835,473** πληρωτέον διὰ χρεωλύτρου καὶ τόκου τοῦ ἐξωτερικοῦ δανείου τῶν **60** ἑκατομμυρίων φράγκων· τὸ ποσὸν τοῦτο δὲν πληρώνεται, διότι τὸ πληρώνουσιν αἱ τρεῖς ἐγγυήτριαι Δυνάμεις ἐτησίως, τὸ ὁποῖον πληρονόμενον ἐπὶ πολλὰ ἔτη μὲ τοὺς τόκους θέλει καταντήσει εἰς ποσὸν ἀνοικονόμητον. Τοῦτο ἀναφέρω ὡς ἐν παρόδῳ οὐχὶ ὁμῶς ὡς ἐπουσιῶδες, διότι εἶναι οὐσιωδέστατον καὶ διὰ νὰ ἀποδείξω ὅτι δὲν εἶναι φρονήσεως ἔργον, ἐνῷ δὲν πληρόνομεν τὰ δημόσια χρέη καὶ τὸ ἔθνος χρεοῦται κατ' ἔτος μὲ σημαντικὰς ποσότητας, νὰ ζητῶμεν αὔξησιν ἐξόδων σημαντικῶν ἄνευ ἀνάγκης. Εἰς τὸ ποσὸν τῶν ἐξόδων σημειοῦται κονδύλι ἐκ δραχ. **1,278,491** πληρωτέον ἀπέναντι τοῦ ἐτησίου χρεωλύτρου καὶ τόκων κατὰ τὸ 1|3 πρὸς ἀνακούφισιν τοῦ μεγάλου τούτου δανείου· τὸ ποσὸν τοῦτο δὲν πληρώνεται· ἐπειδὴ δὲ δὲν περισσεύουν χρήματα νὰ πληρωθῇ ἓν μέρος τοῦ δανείου καὶ φαίνεται εἰς τὰ βιβλία ἀπραγματοποίητον τοῦτο, πρέπει διὰ τοῦτο νὰ ὀνομασθῇ περίσσευμα ἀπὸ οἰκονομίαν ἐξόδων; τοῦτο δὲν δύναται

κανείς νὰ τὸ ἀρνηθῇ πολλῷ δὲ μᾶλλον νὰ τὸ ἐκφράσῃ.

Ἐπίσης σημειοῦται ἕτερον κονδύλι πληρωτέον εἰς ὑπόλοιπον χρέους ἀποζημιώσεως εἰς τὴν Ὀθωμανικὴν Πόρταν ἐκ δραχμῶν **104,000**, τὸ ὁποῖον μὴ πληρωνόμενον δύναται νὰ ὀνομασθῇ περίσσευμα;

Ὁμοίως σημειοῦται ἄλλο κονδύλι διὰ ὁδοποιΐαν καὶ δημοσίας οἰκοδομάς, καὶ ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχουν χρήματα διὰ νὰ γίνωσιν αὗται αἱ ἀναγκαῖαι ἐργασίαι εἶναι διὰ τοῦτο περίσσευμα ἀπὸ οἰκονομίαν ἐξόδων;

Ὡσαύτως πολλοὶ πολῖται ἔχουν νὰ λαμβάνωσι χρήματα ἀπὸ τὸ Δημόσιον δι' ἐνοικιάσεις ἀποθηκῶν, δι' ἀποζημιώσεις, καὶ διὰ δικαστικὰς τελεσιδίκους ἀποφάσεις, καθὼς καὶ δημόσιοι ὑπάλληλοι, οἵτινες δὲν λαμβάνουν τοὺς μισθούς των ὅτε κλείει ἡ προθεσμία τῆς χρήσεως, ἅτινα θέλουν λάβει καὶ οἱ μὲν καὶ οἱ δὲ μετὰ ταῦτα· δύνανται νὰ θεωρῶνται αὐτὰ περισσεύματα ἐξόδων; τὰ τοιαῦτα οὔτε λέγονται οὔτε εἶναι περισσεύματα.

Δὲν ἐννοῶ νὰ κατακρίνω ποσῶς ὅπου δὲν ὑπάρχει ἐπιλήψιμόν τι καὶ κατάκρισις, οὔτε νὰ ἐγκωμιάσω ὅπου δὲν ἀνήκει ἔπαινος, ἀλλ' ἐκεῖ ὅπου δικαίως ἀνήκει ἢ τὸ ἓν ἢ τὸ ἄλλο. Ἐὰν ὁ δημόσιος σῖτος τεθῇ κατὰ μέσον ὅρον πρὸς δραχμὰς **4** τὸ κοιλόν, καὶ συμπέσῃ πλῆθος γεννημάτων, ὥστε νὰ προκύψῃ ἐλάττωσις τῆς τιμῆς περὶ τούτου, δὲν δύναται νὰ κατηγορηθῇ ὁ κύριος ὑπουργός, καθὼς ἐπίσης ἐὰν συμβῇ σιτοδεία καὶ προκύψῃ αὔξησις τιμῆς εἰς δραχ. **5** ἢ **6** ἕκαστον κοιλόν, τὸ τοιοῦτον δὲν εἶναι ἔπαινος διὰ τὸν κύριον ὑπουργόν. Ὡσαύτως καὶ εἰς τὰ τελωνεῖα ἐὰν συμβῇ κίνησις τοῦ ἐμπορίου καὶ αὐξήσῃ τὸ τελωνιακὸν δικαίωμα, ἢ συμβῇ στάσις καὶ προκύψῃ ἐλάττωσις, δὲν ἁρμόζει οὔτε ἔπαινος οὔτε κατηγορία εἰς τὸν ὑπουργόν, ἀποδιδομένου τοῦ πράγματος εἰς τὰς περιστάσεις. Ἐπαινῶ δὲ ἢ κατακρίνω ἐκείνας τῶν πράξεων, τῶν ὁποίων τὸ ἀποτέλεσμα προκύπτει ἀπὸ τὴν καλὴν ἢ κακὴν μέθοδον τοῦ Κ. ὑπουργοῦ. Ὡς ἐν παραδείγματι μαθὼν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, ὅτι ὁ σῖτος ἐπωλεῖτο εἰς Πάτρας εἰς ἀνωτέραν τιμὴν ἀπ' ἐκείνην τῆς Κορίνθου, ἔστειλε τὸν σῖτον τῆς Ζακύνθου καὶ Σικυᾶς εἰς Πάτρας χωρὶς νὰ προϋπολογήσῃ τὰ ἔξοδα τῆς μετακομίσεως ναύλου, ἐνοίκια ἀποθηκῶν κλπ. Ἐκ τῆς ἀπερισκεψίας ταύτης, πωληθέντος τοῦ σίτου πρὸς δραχ. **3 1|2** τὸ κοιλόν καὶ ἐκπεσθέντων τῶν ἐξόδων ἀνὰ **1 1|2** δραχ. κατὰ κοιλόν ἐξεκαθαρίσθη ἡ τιμὴ τοῦ δημοσίου σίτου πρὸς δραχ. **2** τὸ κοιλόν. Εἰς Τρίπολιν ὅπου **1300** κοιλὰ ἀραβόσιτος ὑπῆρχεν, ὁ ὑπουργὸς ἐνοικίασεν ἀποθήκας χωρητικότητος μεγάλης μίαν διὰ δρ. **370** κατὰ μῆνα, ἑτέραν διὰ δραχ. **100**, καὶ τρεῖς μικρὰς ἀνὰ δραχ. **30**, τὸ ὅλον **560** κατὰ μῆνα· ὥστε μετὰ τὴν πώλησιν τοῦ μνησθέντος ἀραβοσίτου δὲν θέλει φθάσει ἡ ὁλικὴ τιμὴ αὐτοῦ ἴσως εἰς πληρωμὴν τοῦ ἐνοικίου. Περὶ τούτου ἐγένετο μεγίστη καταχραυγὴ καὶ διετάχθη ἡ ἐλάττωσις τῶν ἐνοικίων· ἀλλὰ μολονότι εἰς Τρίπολιν εὑρίσκονται ἀποθῆκαι χωρητικότητος **15—20** χιλιάδων κοιλῶν μὲ μηνιαῖον ἐνοίκιον δρ. **80**, μ' ὅλα ταῦτα δὲν ἐπροτιμήθη τὸ τοιοῦτον· ἀλλὰ πρὸς διατήρησιν τῆς φιλοτιμίας τῆς διοικητικῆς Ἀρχῆς, ἥτις ἔκαμε τὴν πρώτην συμφωνίαν, ἐσυμφωνήθη νὰ πληρώνεται ἡ πρώτη οἰκία τῶν δραχ. **370** ἀνὰ δρ. **180** κατὰ μῆνα.

Ὁ σῖτος τῶν Ἀθηνῶν τεθεὶς εἰς δημοπρασίαν, ἔφθασε τὴν τιμὴν τῶν δραχμῶν **4** καὶ **60/00**, καὶ γνωμοδοτήσαντος τοῦ οἰκονομικοῦ Ἐφόρου νὰ παραδεχθῇ ἡ τιμὴ αὕτη, διότι τὸ πρᾶγμα ὑπόκειται εἰς φθοράν, δὲν ἐνεκρίθη ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ, καὶ οὕτω γενομένης νέας δημοπρασίας, ἠλαττώθη ἡ προσφορὰ εἰς δραχ. **4** τὸ κοιλόν· μὴ ἐγκριθείσης δὲ καὶ ταύτης, ἤρχισεν ὁ σῖτος νὰ φθείρεται καὶ νὰ πωλῆται ὀλιγώτερον τῶν δραχ. **2** τὸ κοιλόν.

Δι' ὅλα ταῦτα νομίζω δίκαιον καὶ συμφέρον συμφώνως μὲ τὴν πρότασιν νὰ ἀποπεραιώσῃ ὁ Κ. ὑπουργὸς τοὺς ἐκθέντας πίνακας, καὶ μετὰ τὴν παρουσίασίν των εἰς τὴν Γερουσίαν ὑπογεγραμμένων παρ' αὐτοῦ τε καὶ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου χάριν ἀκριβείας, τότε νὰ προχωρήσωμεν εἰς τὴν συζήτησιν τῆς οὐσίας. Ἀλλ' ἴσως ὁ Κ. ὑπουργὸς καὶ τινες ἄλλοι εἰποῦν νὰ προτιμηθῇ ἡ παραδοχὴ τοῦ νομοσχεδίου, διότι εἶναι παραγωγὴ ὠφελειῶν, καὶ θέλει παρέξει εἰς τὸ Δημόσιον ἀρκετὸν πλοῦτον. Ὡς πρὸς τοῦτο δύναμαι νὰ διαβεβαιώσω τὴν Γερουσίαν καὶ θέλω ἀποδείξει εἰς τὴν συζήτησιν ὅτι τὸ νομοσχέδιον τοῦτο δὲν θέλει παρέξει ποσῶς ὠφέλειαν εἰμὴ προφανῆ ζημίαν, καὶ τότε δικαίως θέλομεν τὸ ὀνομάσῃ νομοσχέδιον νέας καλλιφορνίας. Προτείνω λοιπὸν νὰ προηγηθοῦν αἱ πληροφορίαι τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τοῦ Κράτους, συμφώνως μὲ τὸν ὑπάρχοντα νόμον, τὸν ὁποῖον δὲν πιστεύω νὰ ἀρνηθῇ κανεὶς ἐκ τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, διότι φέρει τόσην καλὴν σύστασιν εἰς τὴν Γερουσίαν, ὅταν ἀποφανθῇ ὅτι θέλει νὰ χορηγήσῃ σημαντικὴν προσθήκην ἐπιψηφισθέντων ἐξόδων, χωρὶς νὰ γνωρίσῃ τὴν ὑπάρχουσαν οἰκονομικὴν κατάστασιν τοῦ Κράτους.

Ἀντικρούων τὸν προλαλήσαντα ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν οἰκονο-

μικῶν, νομίζω, εἶπεν, ὅτι ἡ συζήτησις σήμερον περιστρέφη εἰς ζήτημα, τοῦ ὁποίου ἡ συζήτησις ἔκλεισε κατὰ τὴν προλαβοῦσαν συνεδρίασιν, καὶ ἀτόπως ἤδη ἐγένετο νέα συζήτησις· ἐὰν ὅθεν ἡ Γερουσία ἀποφασίσῃ νὰ ἐξακολουθήσῃ αὐτήν, εἶμαι ἕτοιμος νὰ ἀπαντήσω.

Ἀντιλέγων εἰς ταῦτα ἕτερος τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, ἡ συζήτησις, εἶπεν, ἔμεινε κατὰ τὴν προλαβοῦσαν συνεδρίασιν ἐπὶ τοῦ θέματος, τὸ ὁποῖον καταρτίζεται ὅταν ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν ὅλαι αἱ γνωμοδοτήσεις. Ἐγὼ πρῶτος ἐπρότεινα καὶ εἶπον ὅτι πρέπει νὰ λάβωμεν πρῶτον ὑπ' ὄψιν τὸν ἀπολογισμὸν διὰ νὰ ἴδωμεν τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν τοῦ Κράτους. Ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Βούλγαρις ἐμετρίασε τὴν πρότασίν μου ταύτην τοῦ ἀπολογισμοῦ περιορίσας αὐτὴν εἰς περιληπτικόν τινα πίνακα, τὸν ὁποῖον ἐπραγματοποίησεν ὁ πρῶτος λαλήσας Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας, ὅπερ εἶναι τὸ κύριον θέμα. Ἐὰν λοιπὸν οἱ κύριοι ὑπουργοὶ δύνανται νὰ συμπληρώσουν τὰς κενὰς στήλας τῶν συνταχθέντων πινάκων, ὀφείλουν νὰ ἐκφράσουν τοῦτο εἰς τὴν Γερουσίαν, ἢ ν' ἀναφέρουν ἄλλως τοὺς λόγους.

Δὲν ἤμην παρὼν εἰς τὴν προλαβοῦσαν συνεδρίασιν, ἑπέρερεν ἕτερος, διὰ νὰ γνωρίσω τὰ κατ' αὐτὴν διατρέξαντα. Ἐκ τῶν πρακτικῶν δὲ, ἃ τινα ἀνεγνώσθησαν, θεωρῶ ὅτι ἡ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος συζήτησις ἐκηρύχθη περαιωμένη, καὶ ἐνόμιζα ὅτι ὁ πρῶτος λαλήσας Κ. Μαγγίνας ἤθελεν ὁμιλήσει ἐπὶ τοῦ θέματος, ἀλλὰ παρ' ἐλπίδα παρεξέτεινε τὸν λόγον του ἀναπτύσσας τὴν συζήτησιν. Τὸ ζήτημα περιστρέφεται πάντοτε εἰς τὴν παρουσίασιν ἀπολογισμοῦ τινος τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ Κράτους, διὰ νὰ ἴδῃ ἡ Γερουσία τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν αὐτοῦ· δὲν εἶμαι ἐναντίος εἰς τοῦτο, ἀλλὰ δὲν γνωρίζω ἂν ἐνεργῶμεν τὴν ἀπαίτησιν ταύτην ἐντὸς τοῦ νόμου, κατὰ τὸν ὁποῖον ὁ Κ. ὑπουργὸς εἶναι ὑπόχρεως νὰ πράξῃ τοῦτο. Ὁ πρῶτος λαλήσας, ἐνῷ διὰ τῆς ὁμιλίας του ἐζήτησε τὴν παρουσίασιν τῶν τοιούτων πληροφοριῶν, προχωρῶν ἐμβῆκεν εἰς τὴν οὐσίαν καὶ μᾶς εἶπεν ὅτι ἔχομεν ἔλλειμμα τριῶν ἑκατομμυρίων δραχ. ὅπερ δὲν ἀρνεῖται ἴσως καὶ ὁ κύριος ὑπουργός.

Εἶναι ὅλως περιττὸν τοῦ νὰ παρουσιάζῃ ὁ προλαλήσας σχέδια πινάκων, καὶ νὰ ζητῇ νὰ τὰ συμπληρώσῃ ὁ Κ. ὑπουργός, ἐνῷ πρέπει νὰ εἴπωμεν μόνον εἰς αὐτὸν τὴν ὑποχρέωσιν ἣν ἔχει ὑπὸ τοῦ νόμου νὰ ὑποβάλῃ τὸν ἀπολογισμὸν ἐντὸς τοῦ Ἀπριλίου.

Τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον ἄσχετον μὲ τὸν ῥηθέντα ἀπολογισμὸν μᾶς ζητεῖ νὰ προσθέσωμεν ὑπαλλήλους εἰς τὸν οἰκονο-

μικὸν κλάδον τῶν ἐφορειῶν, διότι οἱ ὑπάρχοντες δὲν ἐπαρκοῦν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν. Ὅτι δὲν ἐπαρκοῦν τὸ γνωρίζομεν καὶ ἡμεῖς, διότι πάντοτε λαμβάνουν ἐκτάκτους βοηθοὺς, οἵτινες μὴ διδόντες ὅρκον, μὴ ἔχοντες εὐθύνας καὶ τὰ παρόμοια, δὲν ὑπηρετοῦν μὲ τὸν προσήκοντα ζῆλον, καὶ πρέπει ν' ἀντικατασταθοῦν μὲ τὸν προσήκοντα ζῆλον, καὶ πρέπει ν' ἀντικατασταθοῦν μὲ τοὺς ὑπαλλήλους· γνωρίζομεν ἐπίσης ὅτι ὁ μισθὸς τῶν ἐφόρων δὲν εἶναι ἀνάλογος μὲ ἐκεῖνον τοῦ νομάρχου καὶ ἐπάρχου· τὰς ἐλλείψεις ταύτας γνωρίζοντες πρέπει νὰ τὰς ἀναπληρώσωμεν διὰ τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου. Ἐὰν δὲ ἑπομένως δὲν ἔχωμεν ἀρκοῦντα τὰ ἔσοδα, τότε διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ δυνάμεθα νὰ μὴ δώσωμεν τὰ ζητούμενα ἔξοδα, διότι δὲν εἴμεθα ὑποχρεωμένοι. Ἐπειδὴ ὁ νόμος τοῦ προϋπολογισμοῦ εἶναι νόμος τῶν νόμων, σήμερον δὲ περὶ τούτου ποσῶς δὲν πρόκειται, ἀλλὰ μόνον ἂν πρέπῃ νὰ δώσωμεν ὑπαλλήλους εἰς τοὺς οἰκονομικοὺς ἐφόρους καὶ ἢ ὄχι: νὰ αὐξήσωμεν τὴν μισθοδοσίαν αὐτῶν καὶ ἢ ὄχι· ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ νόμος τοῦ προϋπολογισμοῦ, τότε ὁδηγούμενοι ἐκ τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τοῦ Κράτους, δυνάμεθα νὰ ἔλθωμεν νὰ κάμωμεν γενικῶς οἰκονομίαν εἰς ὅλην τὴν ὑπαλληλίαν· σήμερον δὲ πρέπει νὰ περιορισθῶμεν εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ παρόντος νομοσχεδίου, καὶ ὅταν ἔλθῃ, ὡς εἶπον, ὁ προϋπολογισμὸς, τότε ἐρχόμεθα εἰς τὴν οἰκονομίαν τῆς ἐλαττώσεως τῶν μισθῶν τῶν ὑπαλλήλων.

Ἐνταῦθα ἐρωτησάντων τινῶν τοὺς ΚΚ. ὑπουργοὺς ἂν παραδέχωνται τὴν ἐν τῇ συζητήσει τοῦ προϋπολογισμοῦ προτεινομένην ἐλάττωσιν τῶν μισθῶν, τοῦ δὲ προλαλήσαντος ἐξακολουθοῦντος τὴν ὁμιλίαν του πρὸς τοὺς ἐρωτῶντας, θαυμάζω καὶ ἀπορῶ, εἶπεν, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας μὲ τὸν προλαλήσαντα Κ. Χατζίσκον, ὁ ὁποῖος ἐξ ἤδη ἔτη ἀκολουθῶν τὸ βουλευτικὸν στάδιον δὲν ἠδυνήθη νὰ γνωρίσῃ τὴν ἰσχὺν τοῦ νόμου, καὶ ἦλθε μὲ πολὺν στόμφον νὰ διδάξῃ ἡμᾶς τὴν ἰσχὺν τοῦ προϋπολογισμοῦ. Ἀπαντῶν εἰς τὴν ὁμιλίαν του, λέγω ὅτι ἐκεῖνα μόνον τὰ ἔξοδα τοῦ προϋπολογισμοῦ δυνάμεθα νὰ ἐλαττώσωμεν ὅσα εἶναι ἐπιδεκτικὰ ἐλαττώσεως, καὶ εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα ὅπου εἶναι ἐλαστικά, ὅτε δυνάμεθα νὰ ἐλαττώσωμεν καὶ πρόσωπα ἐὰν ἦναι κανονισμένα τόσα ἕως τόσα διὰ τινα ὑπηρεσίαν, διότι δὲν πρέπει νὰ ἐλαττωθῶν οἱ μισθοὶ τῶν ὑπαλλήλων, οἵτινες ἀφήσαντες πᾶσαν ἄλλην ἐργασίαν καὶ διανύσαντες ὅλον τὸν καλλίτερον χρόνον εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, προσοικειώθησαν μὲ αὐτὴν χωρὶς νὰ ἔχουν κανένα ἄλλον πόρον ἢ μέσον τῆς ζωῆς των.

Διὰ τῆς ἀγορεύσεώς του ὁ προλαλήσας Γερουσιαστὴς Κ.

Ψύλλας, ἀντέλεξεν ὁ προαγορεύσας Γερουσιαστὴς Κ. Χατζίσκος, μὲ ἐπέπληξε, καὶ δὲν γνωρίζω ἂν κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην εἶχε τὴν θέσιν τοῦ Γερουσιαστοῦ, ἢ ἄλλην, καθὼς καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ ἐπιπλήττειν ἕνα τῶν συναδελφῶν του. Δὲν ἦλθον, ὡς ἐξέθεσα, νὰ διδάξω κανένα, ἀλλ' ἐξέφρασα τὴν ἰδέαν μου· προχωρῶν εἰς τὴν ὁμιλίαν του, εἶπεν ὅτι διὰ τὴν οἰκονομίαν δυνάμεθα νὰ ἐλαττώσωμεν διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ πρόσωπα, ἐνῷ καὶ ἐγὼ τοῦτ' αὐτὸ εἶπον ὅτι πρέπει νὰ ἔλθωμεν εἰς ἐλαττώσεις προσώπων καὶ ἐξόδων.

Ἀποτείνας πρὸς τοὺς ΚΚ. ὑπουργοὺς τὴν ἐρώτησιν ἂν δέχωνται τὴν πρότασιν τοῦ προλαλήσαντος Γερουσιαστοῦ Κυρίου Χατζίσκου, ἐπήνεγκεν ὁ προαγορεύσας Γερουσιαστὴς Ψύλλας, προσελήθην ῥητῶς καὶ κατ' ὄνομα παρ' αὐτοῦ, ἐναντίον τοῦ Κανονισμοῦ, καὶ διὰ τοῦτο εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ εἴπω ὅτι ἦλθε νὰ μᾶς διδάξῃ τὸν προϋπολογισμόν, ἐνῷ κατὰ τὸν Κανονισμὸν ἠδύνατο νὰ μὴν ὀνομάσῃ τινά, ἀλλὰ νὰ ἀναφέρῃ Γερουσιασταί τινες, ἢ ἂν ἄλλως ἤθελεν, οἱ ἀντιπολιτευόμενοι Γερουσιασταί. Ἐρχόμενος δὲ εἰς τὸ ζήτημα, λέγω ὅτι εἰς τὸν προϋπολογισμὸν δὲν δυνάμεθα νὰ ἀρνηθῶμεν καὶ νὰ μὴ δώσωμεν τὴν μισθοδοσίαν τῶν ὑπαλλήλων κατὰ τοὺς κειμένους νόμους, ἀλλὰ δυνάμεθα νὰ ἐλαττώσωμεν μόνον τὸν ἐπιδεκτικὸν ἐλαττώσεως ἀριθμὸν τῶν ὑπαλλήλων, διότι ἄλλως καταντῶμεν νὰ ψηφίζωμεν θεωρητικῶς τοὺς νόμους διὰ νὰ τοὺς θέτωμεν καὶ τοὺς ἔχωμεν ἁπλῶς εἰς τὰς βιβλιοθήκας.

Ἐνταῦθα ἐρωτήσαντός τινος ἂν θεωρῆται περαιωμένη ἡ συζήτησις εἰς τὴν προλαβοῦσαν συνεδρίασιν, καὶ ἂν ἤδη μένῃ ἡ ψηφοφορία τοῦ θέματος, δὲν ἀπαντῶ εἰς τοῦτο, εἶπεν ἕτερος, ἀλλ' ἔρχομαι νὰ ἐξετάσω κατὰ πόσον ὁ προϋπολογισμὸς ἐπεμβαίνει εἰς τοὺς νόμους· λέγω λοιπὸν ὅτι ὁ προϋπολογισμὸς ἕπεται καὶ ἀκολουθεῖ τοὺς νόμους, καὶ οὐδέποτε οἱ νόμοι τὸν προϋπολογισμόν, ὁ ὁποῖος συντάττεται ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῶν τῶν νόμων, τοὺς ὁποίους δὲν δύναταί τις νὰ ἀκυρώσῃ.

Ἀφοῦ κατὰ τὸν προλαλήσαντα Γερουσιαστὴν Κ. Χατζίσκον δὲν ἔχομεν περίσσευμα ἐσόδων, λέγω ὅτι δὲν πρέπει καὶ νὰ χορηγήσωμεν προσθήκην ἐξόδων. Εἶπόν τινες ὅτι τοῦ ζητήματος ἡ συζήτησις ἐτελείωσε καὶ πρόκειται ἡ ψηφοφορία τοῦ θέματος· καὶ ἡμεῖς λέγομεν ὅτι δὲν ἐξερχόμεθα πανταπασι τούτου ἐξαιτούμενοι νὰ ψηφοφορηθῇ ἂν πρέπῃ νὰ μᾶς δοθοῦν αἱ ζητούμεναι διὰ τῶν πινάκων πληροφορίαι τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τοῦ Κράτους.

Ἡ συζήτησις τοῦ ζητήματος ἐπεραιώθη κατὰ τὴν προλαβοῦσαν συνεδρίασιν, ἀντέλεξεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν, καὶ σήμερον δὲν προέκειτο εἰμὴ ἡ ψηφοφορία τοῦ θέματος. Ἐντούτοις ἐπειδὴ ἐρρέθησαν καὶ σήμερον λόγοι τινές, ἀναγκάζομαι καὶ ἐγὼ νὰ εἴπω μερικὰς παρατηρήσεις, διότι δὲν εἴμεθα ὡς πρὸς τὰ λεχθέντα σύμφωνοι. Ἐζητήθησαν αἱ προσωρινοὶ καταστάσεις κατὰ τὰ ἄρθρα 7 καὶ 8 τοῦ περὶ κυρώσεως τῶν ἐξόδων νόμου, ἀλλ' ἡμεῖς δὲν ἠρνήθημεν τὸ καθῆκόν μας τοῦτο καὶ καὶ εἴμεθα ἕτοιμοι νὰ τὸ ἐκπληρώσωμεν ἐν δέοντι. Εἶπον εἰς τὴν προλαβοῦσαν συνεδρίασιν ὅτι δὲν ἐτέθη τὸ ζήτημα ἄλλοτε ὅπως σήμερον, καὶ τοῦτο ἀπεδείχθη ἀπὸ τὰ πρακτικὰ τὰ ὁποῖα ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας ἀνέγνωσε· καὶ μάλιστα ἐπρόσθεσα ὅτι εἶναι ἄπορον πῶς γίνεται ἡ τοιαύτη αἴτησις ἐκ μέρους προκατόχων ὑπουργῶν, οἵτινες ὤφειλον νὰ ἐκπληρώσουν αὐτὸ τὸ καθῆκον· ἔρχομαι ἤδη εἰς τὴν οὐσίαν. Ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐτελείωσεν ἡ προλαβοῦσα συνεδρίασις, ἐρρόντισα νὰ ἐξετάσω καὶ νὰ ἴδω ἂν ἦναι δυνατὸν νὰ συνταχθῇ ἡ ζητουμένη κατάστασις τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων, τὴν ὁποίαν ἐχαρακτήρισάν τινες ὡς λίαν ἐπικίνδυνον· ἀπετάθην πρὸς τοὺς τμηματάρχας τοῦ ὑπουργείου τοὺς ἐζήτησα ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ πατριωτισμοῦ καὶ τοῦ ζήλου των τὴν σύνταξιν τῆς καταστάσεως αὐτῆς, καὶ ἤκουσα παρ' αὐτῶν ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γενῇ αὕτε δι' ἁπλῶν σημειώσεων, διότι, ἐπρόσθετεν ὁ προϊστάμενος τοῦ λογιστηρίου, ἐσφαλμένα πράγματα δὲν δύναται νὰ ἐξάξῃ ἀπὸ τὰ βιβλία καὶ νὰ δώσῃ· ἀφ' ἑτέρου τὰ ταμεῖα δὲν ἔχουν τὸ ἀναγκαῖον προσωπικὸν ὥστε νὰ ἐπαρκοῦν εἰς τὰς καθημερινὰς ἐργασίας, πολὺ δὲ περισσότερον νὰ συντάξουν τακτικὰ τὰ τοιαῦτα βιβλία, καὶ μόλις μετὰ ἕνα μῆνα καὶ περισσότερον τῆς προθεσμίας στέλλουν τοὺς λογαριασμούς, οἵτινες ἐπιστρέφονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὡς ἀτελεῖς καὶ λανθασμένοι πρὸς διόρθωσιν, ἢ ἄλλως ζητοῦνται περὶ αὐτῶν διασαφήσεις. Τὸ λογιστήριον εἶναι ἐλλιπὲς ἀπὸ τὸ ἀναγκαῖον προσωπικόν, καὶ διὰ τοῦτο δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γενῇ ἡ ζητουμένη κατάστασις· δὲν ὑπάρχει εἰσέτι κλεισμένος ὁ λογαριασμὸς τοῦ 1849, δὲν ὑπάρχει οὔτε καθολικὸν οὔτε καθημερινὸν τοῦ 1850· ἀλλὰ μία πρωτότυφος σημείωσις, ὥστε ἀδύνατος ἐπὶ τοῦ παρόντος ἡ σύνταξις τῆς τοιαύτης καταστάσεως, τὴν ὁποίαν καὶ μόνην αὐτὴν μὲ τὰς δυνατὰς προσπαθείας δύναμαι νὰ παρουσιάσω τὸ ὀλιγώτερον μετὰ 15 ἡμέρας, τὸν δὲ ἀπολογισμὸν τῆς χρήσεως τοῦ 1850 μετὰ δύο μῆνας, διότι ἡ παρουσίασις αὐτοῦ πρότερον εἶναι ἀδύνατος.

Πρὸς πληροφορίαν τοῦ σώματος δίδω αὐτὴν τὴν σημειωσιν κατὰ συνέπειαν μιᾶς ἰδέας ἣν ἐξέφρασεν ὁ Γερουσιαστὴς Κύριος Λόντος εἰς τὴν προλαβοῦσαν συνεδρίασιν, εἰπὼν ὅτι χρεωστοῦνται 800,000 δραχμαί·

1) Τῇ 4 Αὐγούστου π. ε. ἀνέλαβον τὸ ὑπουργεῖον τῶν οἰκονομικῶν, εἶχον πραγματικὸν ὑπόλοιπον . . . 86,824
Παρακαταθῆκαι 59,694
Τὸ ὅλον 146,518

ὅτι ὠφείλοντο δι' ἔξοδα ἀπαιτητὰ ἐντὸς τῶν Ἀθηνῶν μέχρι 31 Ἰουλίου 1850 δραχ. 816,706, αἵτινες ἐπληρώθησαν μετὰ ταῦτα παρὰ τοῦ κεντρ. ταμείου·

2) Μέχρι 31 Ἰουλίου 1850 εἶχον πληρωθῆ ἔξοδα εἰς χρέος 1850 . . . . . δρ. 6,082,370
Ἐκ τῶν δραχμῶν τούτων ἀφαιρουμένων τῶν πληρωθεισῶν ἐκ τοῦ δανείου τῆς Τραπέζης . . 330,000
5,752,370

Τὸ ποσὸν τοῦτο ἐπληρώθη εἰς διάστημα ἑπτὰ μηνῶν, ἐνῷ εἰς τὸ μετὰ ταῦτα πεντάμηνον διάστημα ἐπληρώθησαν 6,106,298

3) Τὴν 31 Δεκεμ. 1850 ὑπόλοιπον ταμείου τοῦ κεντρικοῦ ἦτο 38,729:18
Παρακαταθῆκαι 59,694:37
98,423:55

4) Τὴν 20 Ἀπριλίου 1850 ὑπάρχουν εἰς τὸ κεντρικὸν ταμεῖον . . . . . δρ. 427,733
Ἤτοι εἰς τὸ ἀποθεματικὸν . 329,994:80
Εἰς τὸ τῆς καθημ. διαχειρίσεως 34,418:14
Εἰς παρακαταθήκας . . . 63,320:67

Εἶναι δὲ πληρωμένα τὰ μέχρι 31 μαρτίου ἀπαιτητὰ ἔξοδα, καὶ ἤρχισαν νὰ πληρώνωνται καὶ τὰ τοῦ τρέχοντος μηνὸς Ἀπριλ.

Ἀνακεφαλαιώνων τὸν λόγον μου, λέγω ὅτι ἡ παρουσίασις τῶν καταστάσεων δὲν εἶναι ἀπαιτητή, διότι δὲν παρῆλθεν ὁ διὰ τοῦ νόμου ὡρισμένος χρόνος τῆς συντάξεως· μ' ὅλας δὲ τὰς προσπαθείας δὲν εἶναι δυνατὸν ἡ μὲν κατάστασις νὰ συνταχθῇ πρὶν τῶν 15 ἡμερῶν, ὁ δὲ ἀπολογισμὸς τῆς διαχειρίσεως πρὸ δύω μηνῶν, διότι εἰς τὴν διαχείρισιν ἐμπεριλαμβάνονται δύω χρήσεις.

Ἔχετε εἰς τὰς ἀκοάς σας τὰς εἰς τὴν προλαβοῦσαν συνεδρίασιν

ὁμιλίας μου. ἀντέλεξεν ὁ Γερουσιαστὴς Λόντος· πάντοτε ὁμιλῶν ἐτήρησα τὸ ὀφειλόμενον σέβας πρὸς τοὺς ὑπουργοὺς τοῦ Βασιλέως· ὧν δὲ εἰς τὴν ἐξουσίαν ποτὲ δὲν κατηγόρησα τὸ παρελθόν· πρώτην ἤδη φορὰν θεωρῶ τὸν νῦν ὑπουργὸν τῶν οἰκονομικῶν νὰ κατηγορῇ τὸ παρελθόν, τοῦ ὁποίου αἱ πράξεις δὲν εἶναι εἰμὴ συνέχεια τοῦ νῦν ὑπουργείου ὑπὸ τὸν αὐτὸν πρωθυπουργόν, τοῦ ὁποίου ἀπετέλουν μέρος, καὶ τὸ τοιοῦτον δὲν εἶναι ἄλλο εἰμὴ μία τόλμη ἀσυγχώρητος. Ὅτε ἄρχεται τὸ ὑπουργεῖον, ἄρτια αὐτὸ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, καθὼς μένουν τὰ ταμεῖα ἄνευ χρημάτων, διότι ἦτον οἱ μῆνες τῆς εἰσπράξεως. Ἔπειτα θέλω ἀναπτύξει ὁποῖα εἶναι τὰ ἐν τῷ ἀποθεματικῷ κεφαλαίῳ σημειούμενα χρήματα, ἅτινα εἶναι ἰδικά. Ἡ παρατήρησις ὅτι εἶναι δύσκολος ἡ σύνταξις καὶ ἡ παρουσίασις τῆς ζητουμένης καταστάσεως ὡς τὴν ἐπιθυμεῖ ὁ Κ. Βούλγαρης καὶ ὡς τὴν ἐπιθυμεῖ ὁ Κ. Μαυρίκος, δὲν δύναται νὰ ἦναι ἀληθής, διότι ὅτε διεύθυνα τὰ ὑπουργεῖα τῶν ἐξωτερικῶν καὶ οἰκονομικῶν, εἰς μικρὸν διάστημα χρόνου συνέταξα μετὰ τοῦ νῦν ὑπουργοῦ τῶν ἐξωτερικῶν (ἂν καὶ προκαλῶ ὡς μάρτυρα τῶν λόγων μου), τὸν τε προϋπολογισμὸν καὶ τὸν ἀπολογισμόν. Ἐπομένως εἶναι ἄπορον πῶς εἶναι ἀδύνατος ἡ σύνταξις τῆς τοιαύτης καταστάσεως, ἐνῷ δὲν δύνανται παρὰ νὰ ἦναι γνωστὰ ἂν ὅσα σημειῶνται ἔσοδα εἰς τὸν προϋπολογισμὸν ἐβεβαιώθησαν καὶ ἐσυνάχθησαν, καὶ ἂν ἐπληρώθησαν ὅσα καταχωροῦνται ἔξοδα δι' ἐντάλματα.

Καθόσον ἐνόκτα, ἐπρόσθεσεν ὁ πρῶτος πάντων λαλήσας, ἡ ὁμιλία τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν οἰκονομικῶν δὲν ἀναφέρεται εἰς τὸ προκείμενον ζήτημα, διότι εἶπεν ὅτι οἱ ταμίαι δὲν ἐπρόκειτο νὰ στείλουν τοὺς λογαριασμούς, ὑπάρχει ὅμως νὰ στείλουν αὐτοὺς τὴν 5 τοῦ μηνός, ἀλλὰ τοὺς στέλλουν μετὰ ἕνα μῆνα· ἂν καὶ δὲν ἔχει σχέσιν τὸ τοιοῦτον μὲ τὸ ζήτημα, καὶ ὅμως παραδεχόμενοι τὰς τοιαύτας δυσκολίας, τὸ ζητοῦμεν νὰ μᾶς παρουσιάσῃ τὰς καταστάσεις ὄχι τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους 1851, ἀλλὰ τοῦ 1850. Ἂν δὲν ἐπαρκῇ τὸ λογιστήριον, ὡς εἶπε, πρέπει νὰ τῷ δοθῇ ἐργασία τόση, ὅση τῷ ἐπαρκεῖ, καὶ νὰ διανεμηθῇ αὕτη πρὸς ὅλα τὰ τμήματα. Πόσα εἰσπράξῃ καὶ πόσα ἐπλήρωσε δὲν ζητεῖ ἡ Γερουσία, ἀλλ' ἀπαιτεῖ νὰ μάθῃ τὰς κύριας ἐξόδα καὶ ἔσοδα ἑνὸς ἔτους, διὰ νὰ ἴδῃ ὁποία ἡ οἰκονομικὴ κατάστασις τοῦ Κράτους, καὶ ἐὰν ἦναι καλὴ νὰ προχωρήσῃ· ἡ ὀνομασία τοῦ ταμείου εἰς ἀποθεματικὰ καὶ γενικὰ δὲν δύναται νὰ ὁρίσῃ καμμίαν μεταβολὴν εἰς τὴν ὑπάρ-

χουσαν χρηματικὴν κατάστασιν αὐτοῦ· δὲν ὑπάρχει τὸ ἀδύνατον ἢ τὸ δύσκολον τῆς παρουσιάσεως τῆς καταστάσεως, ἃ τινα εἶπεν ὁ Κ. ὑπουργός, διότι ὅλοι οἱ φόροι εἶναι βεβαιωμένοι τοῦ ἔτους **1850**, καὶ ἐὰν δὲν ὑπάρχουν σημειωμένοι εἰς τὰ βιβλία, δὲν γνωρίζομεν ποῦ εἶμεθα, καὶ διότι εἶναι εὔκολος ἡ εὕρεσις τῶν ὅσων χρεωστοῦνται, ἐπειδὴ ὑπάρχουν περὶ τούτων βιβλία καθολικὰ καὶ καθημερινά.

Ὁ νόμος ἐπιβάλλει, ἀντέλεξεν ἕτερος γερουσιαστής, τὴν παρουσίασιν τῆς καταστάσεως τῆς διαχειρίσεως, περιλαμβανούσης ὅλας τὰς χρήσεις, ἥτις διὰ νὰ τελειώσῃ πρέπει νὰ ἦναι ἐνήμερα τὰ βιβλία, ἐνῷ δὲν ὑπάρχουν σημειωμέναι αἱ μεταφοραὶ τοῦ ἰσολογισμοῦ τοῦ ἔτους **1849** εἰς τὰ βιβλία τοῦ **1850**, καὶ εἶναι ἀδύνατος ἡ σύνταξις αὐτῶν τῶν καταστάσεων.

Ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν εἶπεν, ἐπέφερεν ἕτερος, ὅτι προχωροῦντες εἰς τὴν οὐσίαν θέλομεν ἰδεῖ ὅτι τὸ ταμεῖον εἶναι εἰς εὐάρεστον κατάστασιν. Εἰς ἀπάντησιν τούτου τὸν παρατηρῶ, ὅτι ἐκ τῶν πηγῶν ἐκείνων, ἐξ ὧν ἔλαβεν αὐτὰς τὰς πληροφορίας, ἐκ τῶν ἰδίων δύναται νὰ λάβῃ καὶ μᾶς δώσῃ τὴν ζητουμένην σημείωσιν τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως, διότι δὲν βλέπω τὸ πρᾶγμα τόσον δύσκολον ἡ ὕπαρξις **400,000** δραχ. δὲν δύναται ν' ἀποδείξῃ ὅτι τὸ ταμεῖον εἶναι εἰς καλὴν κατάστασιν, δυνάμενον νὰ χρεωστῇ διπλάσιον.

Δὲν εἶχον σκοπὸν νὰ ὁμιλήσω, εἶπεν ἄλλος· λαμβάνων δὲ τὸν λόγον περιορίζομαι νὰ εἴπω, ὅτι ἐκ τῆς ὁμιλίας τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν οἰκονομικῶν καὶ τοῦ γερουσιαστοῦ Κ. Καρκατζάνη ἐξάγεται τὸ παροιμιῶδες ἐκεῖνο λόγιον τὸ λέγον οὔτε φέτο λαμπρή, οὔτε τοῦ χρόνου πάσχα, τουτέστιν οὔτε ἐφέτος οὔτε τοῦ χρόνου ἀπολογισμός· ἡ ἄρνησις τοῦ Κ. ὑπουργοῦ εἶναι μία ἰσχυρογνωμία, διότι ἡ Γερουσία δὲν ζητεῖ παρὰ μίαν προσωρινὴν κατάστασιν, ἥτις εὑρίσκεται καὶ παρ' αὐτοῖς ἀκόμη τοῖς μικροῖς ἐμπόροις.

Ἀπὸ τὴν πρώτην καὶ δευτέραν ὁμιλίαν τοῦ γερουσιαστοῦ Κ. Καρκατζάνη ἐξάγεται ὅτι δῆθεν ἡ Γερουσία ἐξαίνει ἀπὸ τὸν νόμον περὶ κυρώσεως τῶν ἐξόδων, διότι ὁ νόμος ζητεῖ κατάστασιν καὶ γενικὸν ἰσολογισμόν, καὶ ἡμεῖς ζητοῦμεν προσωρινὴν σημείωσιν· ἐξ ἀρχῆς τοῦτο ἐζητήσαμεν καὶ πρὸς εὐκολίαν εἴπομεν νὰ μᾶς δοθῇ προσωρινὴ σημείωσις, ὥστε εἴμεθα ἐντὸς τοῦ νόμου. Ἂν ἐγένετο αὐστηρὰ εἰσπραξις ἐσόδων καὶ ἔχῃ χρήματά τινα τὸ ταμεῖον, τὸ τοιοῦτον περιστατικὸν δὲν δύναται ν' ἀποδείξῃ αὐτὸ εἰς καλὴν κατάστασιν, ἀλλὰ νὰ παρουσιασθοῦν τά τε ἔσοδα καὶ ἔξοδα, ἐξ ὧν ἀποδεικνύεται ἡ καλὴ ἢ ἡ κακὴ κατάστασις· ἐπομένως, ἐνῷ δὲν δυνάμεθα νὰ πληρώσωμεν, ζητοῦμεν νὰ κάμωμεν προσθήκην ἐξόδων· πρέπει οὖν ἡ Γερουσία ν' ἀποφασίσῃ ἂν πρέπῃ νὰ προηγηθῇ τῆς συζητήσεως τοῦ νομοσχεδίου ἡ παρουσίασις τῆς καταστάσεως.

Εἰς τοὺς ἰδίους λόγους περιστρεφόμεθα καὶ ἐκτείνομεν τὴν συζήτησιν, ἀντέλεξεν ὁ κύριος ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν, χωρὶς νὰ δώσωμεν τέλος ποτέ. Τὸ ὑπουργεῖον εἶπεν, ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ συνταχθῇ ἡ ζητουμένη κατάστασις, διότι δὲν ἔχει συμφέρον νὰ καλύψῃ τὸ παρελθὸν ἢ νὰ ὑποκρύψῃ τὴν κατάστασιν τοῦ ταμείου, ἐπειδὴ ἐπιθυμεῖ νὰ γίνωνται τὰ πράγματα καταρανῆ, ὡς προεῖπεν ὁ Κ. Μαγγίνας. Ἐπροσπάθησα νὰ φέρω ἐν τῷ μέσῳ τῆς Γερουσίας ὅ,τι ἦτο δυνατόν, ἀλλὰ μικρὰς ἀτελεῖς σημειώσεις ἠδυνήθην νὰ πορισθῶ, διότι ἀπαιτεῖται νὰ γενῇ συγκέντρωσις, ἥτις δὲν δύναται νὰ γενῇ, καθότι εἶναι ἀδύνατον· ἡ παροῦσα κατάστασις τῆς ὑπαρξίας εἶναι μία συνέχεια καχεξίας, τὴν ὁποίαν σκοπὸν προτίθεμαι νὰ βελτιώσω.

Ἡ προσωρινὴ κατάστασις ζητεῖται διὰ νὰ γνωρισθοῦν τά τε ἔσοδα καὶ ἔξοδα τοῦ Κράτους, καὶ διὰ νὰ ἰδῶμεν ἂν πρέπῃ νὰ αὐξήσωμεν τὰ ἔξοδα. Λέγω λοιπόν, ὅτι προχωρῶν εἰς τὴν οὐσίαν, θέλω σᾶς ἀποδείξει μαθηματικῶς, ὅτι δὲν ὑπερβαίνομεν τὰ ἔξοδα πέραν τῶν ἐψηφισμένων.

Λόγος πολὺς ἐγένετο ἐνταῦθα, ἀντέλεξεν ὁ γερουσιαστὴς Κ. Πανκρόπουλος, ἐὰν πρέπῃ νὰ ἐκτελεσθῇ ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου **8** τοῦ περὶ κυρώσεως τῶν ἐξόδων τοῦ Κράτους νόμου τοῦ **1850** ἔτους, τουτέστιν ἐὰν πρέπῃ νὰ παρουσιασθῶσιν εἰς τὴν Γερουσίαν ἡ προσωρινὴ κατάστασις τῆς χρήσεως τοῦ **1850** ἔτους καὶ ὁ λογαριασμὸς τῆς διαχειρίσεως τοῦ αὐτοῦ ἔτους· ὁ δὲ Κ. Χρηστίδης ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν θεωρῶν ὅλως ἄσχετον τὸ ζήτημα τοῦτο μὲ τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον τῶν ἐφορειῶν, διϊσχυρίζεται ὅτι ἡ ἐκτέλεσις τῆς διατάξεως ταύτης καθίσταται ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀδύνατος, διότι τὸ ὀλιγάριθμον τοῦ προσωπικοῦ τοῦ λογιστηρίου δὲν δύναται νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ ἔργου τούτου, καθόσον μάλιστα δὲν ὑπάρχει πρόχειρον εἰς τὸ ὑπουργεῖον τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐσόδων τοῦ **1850** ἔτους.

Ἂς ἐξετάσωμεν ἐὰν οὕτως ἔχῃ τὸ πρᾶγμα.

Δύο κεφάλαια τοῦ προϋπολογισμοῦ ἀποτελοῦσιν, ὡς εἶναι γνωστόν, τὰ πλείστα τῶν εἰσοδημάτων τοῦ Κράτους τὸ τῶν

ἀμέσων καὶ τὸ τῶν ἐμμέσων φόρων· καὶ τοὺς μὲν ἀμέσους φόρους συνεστήσαι κυρίως οἱ δημητριακοὶ καρποὶ ἀποδίδοντες τὸ ἥμισυ σχεδὸν τῶν δημοσίων εἰσοδημάτων, ὅ ἐστιν ἐξ ἡμίσου περίπου ἑκατομμύρια δραχμῶν. Οὗτοι δὲ πρὸ ἑνὸς ἔτους ἐδημοπρατήθησαν καὶ τὰ πρακτικὰ τῆς δημοπρασίας αὐτῶν ὑπεβλήθησαν ἑκάστοτε εἰς τὸ ὑπουργεῖον πρὸς ἐπικύρωσιν· μέχρι τέλους Αὐγούστου ἐδεβαιώθησαν ὡσαύτως καὶ οἱ ἐπὶ τῶν ἀμπέλων, περιβολίων, ἐλαιώνων καὶ ὅλων τῶν δημοσίων κτημάτων φόροι· ὁμοίως δὲ καὶ αἱ δηλώσεις καὶ αἱ καταμετρήσεις τῶν ποιμνίων ἐγένοντο, καὶ μέχρι τέλους τοῦ Ἰουνίου μηνὸς ἐπραγματοποιήθη ἡ πληρωμὴ τῶν ἐκ τούτων προεγγραφέντων φόρων.

Τῶν δὲ ἐμμέσων φόρων ἤτοι τῶν τελωνείων τὰ ἀποτελέσματα εἰσὶ γνωστὰ εἰς τὸ ὑπουργεῖον, διότι κατὰ πᾶν δεκαήμερον ὑποβάλλονται εἰς αὐτὸ καταστάσεις τῶν εἰσπραχθέντων, ὡς καὶ κατὰ τὰ τέλη ἑκάστου μηνός. Αὐτὸ δὲ τοῦτο πρᾶττουσι καὶ ὅλα ἐν γένει τὰ ταμεῖα τοῦ Κράτους.

Τούτων λοιπὸν οὕτως ἐχόντων, δὲν δύναμαι νὰ ἐννοήσω διατί ὁ κύριος ὑπουργὸς, καίτοι ἔχων ὑπ' ὄψιν τὸ ὅλικὸν ποσὸν τῶν εἰσοδημάτων τοῦ Κράτους τοῦ 1850 ἔτους, ἀρνεῖται νὰ προσαγάγῃ εἰς τὴν Γερουσίαν τὸν λογαριασμὸν τὸν ὁποῖον αὐτὴ ἀπαιτεῖ, ἐναντίον ῥητῆς διατάξεως τοῦ νόμου. Δὲν προτίθεμαι ν' ἀποδώσω κακήν τινα προαίρεσιν εἰς τὸν ὑπουργὸν, δὲν δύναμαι ὅμως ν' ἀποσιωπήσω, ὅτι ἐξ ὅσων ὁ κύριος ὑπουργὸς ἐξέθεσεν ἡ οἰκονομικὴ τοῦ Κράτους κατάστασις εἶναι ἀθλία, καὶ ταύτην παρακολουθεῖ καὶ ἡ ὑπηρεσία τοῦ ὑπουργείου, καὶ τούτων ἕνεκεν ὁ κύριος ὑπουργὸς δυσταζει βεβαίως νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὸ σῶμα τὰς ὁποίας ζητεῖ πληροφορίας. Ἡ σημείωσις, τὴν ὁποίαν ἀνέγνωσεν ὁ κύριος ὑπουργὸς δὶς νὰ μᾶς ἀποδείξῃ ὅτι τὴν 19 τοῦ τρέχοντος ἀπριλίου μηνὸς ὑπῆρχον εἰς τὸ ταμεῖον δραχ. 350,000 εἰς μετρητὰ, καὶ 50,000 εἰς παρακαταθήκας, ἀντὶ νὰ βεβαιώσῃ τὴν Γερουσίαν, ὅτι τὰ οἰκονομικά μας πράγματα εἶναι εἰς καλὴν κατάστασιν, ἐπέφερε τὸ ἐναντίον τούτου ἀποτέλεσμα, ὡς εὐστόχως παρετήρησεν ὁ γερουσιαστὴς κύριος Μαγγίνας· διότι κατὰ τὰ τέλη τοῦ μηνὸς τούτου ἀπαιτεῖται νὰ πληρωθῶσιν οἱ μισθοὶ τῶν στρατιωτικῶν καὶ ἄλλα τακτικὰ ἔξοδα, ὑπερβαίνοντα τὸ ἓν ἑκατομμύριον. Ἂν ἀφαιρέσωμεν λοιπὸν τὰς ὑπαρχούσας εἰς τὸ ταμεῖον 350,000 δραχ. κατὰ τὸν κύριον ὑπουργὸν, πόθεν θέλουν ἐξοικονομηθῆ αἱ ἐλλείπουσαι δραχμαὶ 650,000 πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ἀπαιτουμένων ἐξόδων τοῦ Κράτους. Ἀλλὰ καὶ ταῦτα ἂν ἐξοικονομηθῶσι, μετὰ τὴν ὡς

ἀνωτέρω πληρωμὴν των, δὲν θέλει μείνει τὸ ταμεῖόν μας κενόν;

Ὁ Κ. ὑπουργὸς θέλων νὰ δικαιολογήσῃ τὰς ἰδίας ἐλλείψεις, προσέβαλε κατὰ τὴν παρελθοῦσαν συνεδρίασιν τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ κατὰ τὸ 1846 ὑπουργοῦντος, εἰπὼν ὅτι καὶ ἡ τότε οἰκονομικὴ κατάστασις τοῦ Κράτους ἦτο δῆθεν ὡς καὶ ἡ σημερινή, καὶ ὅτι ὁ τότε ὑπουργὸς, ὅστις ἤμην ἐγώ, δὲν ὑπέβαλεν ὡσαύτως εἰς τὰς Βουλὰς τὴν προσωρινὴν κατάστασιν καὶ τὸν γενικὸν λογαριασμὸν τοῦ Κράτους, καθὰ τὰ ἄρθρα 7 καὶ 8 τοῦ περὶ κυρώσεως τῶν ἐξόδων νόμου ὁρίζουσιν. Ἀλλ' ἀναγκάσθη σήμερον νὰ συνομολογήσῃ μετ' ἐμοῦ, ὅτι αἱ διατάξεις τῶν εἰρημένων ἄρθρων ἐξεπληρώθησαν κατὰ τὸ 1846, ὑποβληθείσης ἐγκαίρως εἰς τὰς Βουλὰς τῆς προσωρινῆς καταστάσεως καὶ τοῦ γενικοῦ λογαριασμοῦ τῆς διαχειρίσεως τοῦ ἔτους ἐκείνου, παρέλειψεν ὅμως νὰ προσθέσῃ ὅτι καὶ οἱ τῶν ἐτῶν 1844 καὶ 1845 λογαριασμοὶ ἐπαρουσιάσθησαν ὡσαύτως παρ' ἐμοῦ, ἂν καὶ τοῦτο ὤφειλον νὰ πράξωσιν οἱ πρὸ ἐμοῦ ὑπουργοὶ χρηματίσαντες.

Ἐκτὸς τούτων ὁποίαν σύγκρισιν δύναται νὰ κάμῃ ὁ κύριος ὑπουργὸς τῆς σημερινῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τοῦ Κράτους μὲ ἐκείνην τοῦ 1846, ὅτε ὑπῆρχον κατὰ μῆνα εἰς τὰ ταμεῖα δύω καὶ ἥμισυ σχεδὸν ἑκατομμύρια δραχμῶν; Τότε πραγματικῶς καὶ οὐχὶ μὲ κενὰς λέξεις ὑπῆρχον ἀποθεματικὰ κεφάλαια, διότι ἀφ' οὗ ἐπληρώνοντο ὅλα ἑκάστου μηνὸς τὰ ἔξοδα, ἔμεναν περισσεύοντα κεφάλαια ἑνὸς καὶ ἡμίσεως περίπου ἑκατομμυρίων δραχμῶν, ὡς ταῦτα πάντα βεβαιοῦσιν αἱ εἰς τὸ λογιστήριον εὑρισκόμεναι μηνιαῖαι καταστάσεις, καὶ ὡς ὡμολόγησεν ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς καὶ ὁ ποτὲ ὑπουργὸς Κορρωτάκης, ὅστις ἀναδεχθεὶς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ὑπουργείου εὗρεν εἰς τὸ ταμεῖον δρ. 3,428,000.

Κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο εἰσήχθησαν πρόσθετα εἰς τὰς δημοσίας ἀποθήκας περισσότερα τῶν προϋπολογισθέντων 165 χιλιάδες κοιλὰ δημητριακοὶ καρποὶ, ὡς δύναται νὰ βεβαιωθῇ ὁ κύριος ὑπουργὸς, ἐὰν λάβῃ τὴν καλοσύνην νὰ ἐξετάσῃ εἰς τὰ ἐπὶ τῶν προσόδων τμῆμα τοῦ ὑπουργείου τῶν οἰκονομικῶν· ὥστε τὰ ἔσοδα τοῦ Κράτους κατ' ἐκεῖνο τὸ ἔτος ὑπερέβαινον τὰ προϋπολογισθέντα κατὰ ἓν περίπου ἑκατομμύριον δραχ. μ' ὅλας τας περιστάσεις, τὰς ὁποίας ἀπέντησεν ὁ τότε ὑπουργὸς κατὰ τὴν ὑπηρεσίαν του.

Τελειώνων τὸν λόγον μου, παρατηρῶ, ὅτι ὁ κύριος ὑπουργὸς δὲν δύναται ν' ἀρνηθῇ τὴν παρουσίασιν τῆς προσωρινῆς καταστάσεως τῆς χρήσεως τοῦ 1850, καὶ τοῦ λογαριασμοῦ τῆς

διαχειρίσεως τοῦ αὐτοῦ ἔτους, διότι ῥητὸς νόμος τὸν ὑποχρεοῖ εἰς τοῦτο.

Περατωμένης κηρυχθείσης ἐνταῦθα τῆς συζητήσεως καὶ προκειμένης τῆς θέσεως τοῦ ζητήματος, ἀνεγνώσθη τὸ ἐν τῇ προλαβούσῃ συνεδριάσει μείναν ἐκκρεμὲς θέμα, τὸ ὁποῖον ἀντεκρούσθη ὑπ' ἄλλων διϊσχυριζομένων ὅτι τὸ ζήτημα εἶναι ἂν πρέπῃ ν' ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου.

Κἰπόντος τινὸς ὅτι ἂν χρειάζηται καιρὸς πολὺς διὰ τὴν σύνταξιν τῆς καταστάσεως, πρέπει ν' ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις τοῦ νομοσχεδίου μέχρις ἐκείνης τῆς ἐποχῆς, ὁ κύριος ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν παρετήρησεν ὅτι τὸ ζήτημα εἶναι, ἂν πρέπῃ ν' ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου περὶ ἐφορειῶν μεχρισοῦ ὑποβληθῇ ὁ λογαριασμὸς τῆς διαχειρίσεως τοῦ 1850 καὶ ἡ προσωρινὴ κατάστασις τῆς χρήσεως τοῦ αὐτοῦ ἔτους.

Ἀντεπόντων ἄλλων ὅτι τὸ θέμα εἶναι ἂν ἀναβάλληται ἡ συζήτησις τοῦ νομοσχεδίου μέχρι τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἄρθρου 8 τοῦ νόμου, ἀντικρουσάντων ἑτέρων τὸ θέμα τοῦτο, καὶ πολλῆς συζητήσεως γενομένης, συνετάχθη ἐπὶ τέλους ὁμοφώνως τὸ ἀκόλουθον θέμα·

« Ἂν πρέπῃ νὰ προηγηθῇ τῆς συζητήσεως τοῦ περὶ ἐφορειῶν νομοσχεδίου ἡ παρὰ τοῦ ἄρθρου 8 τοῦ περὶ κυρώσεως τῶν ἐξόδων τοῦ κράτους νόμου παρουσίασις τοῦ γενικοῦ λογαριασμοῦ τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τοῦ ἔτους 1850, καὶ τῆς προσωρινῆς καταστάσεως τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ναὶ ἢ ὄχι. »

Ψηφοφορίας γενομένης ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Ἀθ. Λουδορίκη καὶ Ι. Θεοτόκη δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως, ἐξήχθη ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέξατο τὸ ἀνωτέρω θέμα ὅπως ἔχει διὰ ψήφων 19 πρὸς 16, τουτέστι νὰ προηγηθῇ τῆς τοῦ νομοσχεδίου συζητήσεως ὁ ἀπολογισμὸς κλπ. κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον πρωτόκολλον τῆς ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Περὶ τοῦ ἂν πρέπῃ νὰ προηγηθῇ τῆς συζητήσεως τοῦ περὶ ἐφορειῶν νομοσχεδίου ἡ παρὰ τοῦ ἄρθρου 8 τοῦ περὶ κυρώσεως τῶν ἐξόδων τοῦ Κράτους νόμου, παρουσίασις τοῦ γενικοῦ λογαριασμοῦ τῆς οἰκονομικ. διαχειρίσεως τοῦ ἔτους 1850 καὶ τῆς προσωρινῆς καταστάσεως τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ναὶ, ἢ ὄχι;

Γ. Ἀντωνόπουλος	ἀπών	Ἀναγν. Δελιγιάννης	Ν
Παν. Γιατράκος	Ν	Σωτ. Θεοχαρόπουλος	Ο
Ἀθ. Γρηγοριάδης	ἀπών	Γεώρ. Κουντουριώτης	Ν

Ἰω. Θ. Κολοκοτρώνης	ἀπών	Ἀθανάσ. Λεβωρίκης	Ο
Σπ. Καλογερόπουλος	Ο	Γεώρ. Δαρειώτης	Ο
Ἀναστ. Λόντος	Ν	Γεώρ. Παπαηλιόπουλος	ἀπών
Τάτζης Μαγγίνας	Ν	Γεώρ. Γλαράκης	Ο
Κωνστ. Μπότζαρης	Ν	Δημ. Γ. Βούλγαρης	Ν
Ἀναγ. Μοναρχίδης	Ν	Γκίκας Καρακατζάνης	Ο
Λάμπρος Νάκος	Ο	Νικόλ. Ἰω. Μέξης	Ο
Διαμ. Ν. Ὀλύμπιος	ἀπών	Ἀδάμ. Δούκας	ἀπών
Χαρ. Παππαπολίτης	Ν	Δῆμος Κανελλόπουλος	Ο
Ἰακ. Παξιμάδης	Ν	Κωνστ. Κανάρης	ἀπών
Νικ. Πονηρόπουλος	Ν	Τσανετ. Γρηγοράκης	Ο
Σπ. Παππαλεξόπουλος	Ν	Μ. Α. Καΐρης	Ο
Νικ. Πρασσακάκης	Ν	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	Ο
Σπ. Τρικούπης	ἀπών	Ἀντών. Μαυρομιχάλης	ἀπών
Ρικάρδος Τζιώρτζ	Ν	Γεώρ. Νοταρᾶς	Ο
Βασ. Χρηστακόπουλος	Ν	Δημήτ. Πλαπούτας	ἀπών
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου	ἀπών	Ἰωάν. Σταΐκος	Ο
Ν. Χρυσόγελος	Ν	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	ἀπών
Γεώρ. Ψύλλας	Ν	Κίτζος Τζαβέλλας	Ν
Δρόσος Μανσόλας	ἀπών	Γαρδικιώτης Γρίβας	Ο
Ἰωάν. Θεοτόκης	Ν	Ἀλέξ. Βλαχόπουλος	ἀπών
Ἰωάν. Χ. Πέτρου	ἀπών	Δημ. Χατσίσκος	Ο

Μετὰ ταῦτα παρελθούσης τῆς ὥρας ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν Συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΔΕΛΙΓΙΑΝΝΗΣ.

Οἱ Ἀντιπρόεδροι
Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ.
Τ. ΜΑΓΓΙΝΑΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Ι. Παξιμάδης.
Ἀθ. Γρηγοριάδης

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 24 Ἀπριλίου 1851, ἡμέρᾳ Τρίτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν, καὶ εὑρεθέντων παρόντων 28, ὁ Κ. Πρόεδρος προσλαβὼν εἰς τὴν κενὴν θέσιν τοῦ ἀπόντος γραμματέως Κ. Ἀθανασίου Γρηγοριάδου τὸν Γερουσιαστὴν Κ. Β. Χρηστακόπουλον, ἐκήρυξεν ἀρξαμένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα ἐπεκυρώθησαν, μηδεμιᾶς ἐνστάσεως γενομένης.

Μετὰ ταῦτα λαβὼν τὸν λόγον ὁ γερουσιαστὴς Κ. Α. Λόντος ἔλεξε τάδε.

Δὲν σᾶς λανθάνει, Κύριοι, ὅτι πρὸ ὀλίγου διωρίσθη τμηματάρχης ὁ κύριος Καλαμίδας ἐπὶ τοῦ δ'. τμήματος τῶν ἀμέσων φόρων τοῦ ὑπουργείου τῶν οἰκονομικῶν, εἰς ὃ εἶναι ἀνατεθειμένη ἡ εἴσπραξις τῶν δημοσίων προσόδων, ἡ ἐνέργεια τῶν δημοπρασιῶν, ὅλων ἐν γένει τῶν ἐνοικιάσεων τῶν προσόδων καὶ τῶν ἐθνικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν κτημάτων, καὶ ἐξέλεγξις τῶν εἰσπρακτέων ὅλων τῶν ταμιῶν τοῦ κράτους· εἰς τοῦτο ὑπάγεται καὶ τὸ προσωπικὸν τῶν ἐφορειῶν.

Ὁ Καλαμίδας οὗτος ἔπαρχος ὢν εἰς Καλάβρυτα, ἐξώκειλεν εἰς τοσαύτας καταχρήσεις περὶ τὴν ὑπηρεσίαν, ὥστε ἐδέησε νὰ μεταβῇ ἐκεῖ ὁ νομάρχης Ἀχαΐας καὶ νὰ ἐνεργήσῃ ἀνακρίσεις, κατὰ συνέπειαν τῶν ὁποίων ἀπεβλήθη τῆς ὑπηρεσίας.

Κατὰ τὸ παρελθὸν δὲ ἔτος ὁ ἴδιος Καλαμίδας, γραμματεὺς ὢν τῆς νομαρχίας Εὐβοίας, κατεμηνύθη ὡς ἐμπορευόμενος τοῦ ἄρτου τῶν ἐν ταῖς φυλακαῖς τῆς Εὐβοίας καταδίκων καὶ ὑποδίκων· καὶ γενομένων ἀνακρίσεων, καθ' ἣν ἐποχὴν εἶχον τὴν τιμὴν νὰ συνυπουργῶ μὲ τὸν κύριον πρόεδρον τοῦ παρόντος ὑπουργείου, ἐπαύθη τῆς ὑπηρεσίας, καὶ ἔμεινε νὰ παραπεμφθῇ εἰς δίκην.

Αἱ ἀνακρίσεις αὗται εὑρίσκονται εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐσωτερικῶν.

Εἰς τοιοῦτον ἐνεπιστεύθη ἤδη ὁ κύριος ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν τὸν σημαντικώτατον κλάδον τῆς οἰκονομικῆς ὑπηρεσίας. Ἐκ τῆς πράξεως ταύτης πρόδηλον γίνεται, κύριοι, ὁποίας βελτιώσεις προτίθεται νὰ ἐπιφέρῃ ὁ κύριος ὑπουργὸς, διορίζων ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ἐφόρων τὸν Καλαμίδαν, καὶ κατὰ πόσον εἶναι ἀληθεῖς αἱ παρ' αὐτοῦ δοθεῖσαι περὶ βελτιώσεως τοῦ προσωπικοῦ τῶν οἰκονομικῶν ὑπαλλήλων τελευταῖαι πρὸς τὴν Γερουσίαν ὑποσχέσεις καὶ διαβεβαιώσεις.

Ἐπιφυλαττόμενος νὰ κάμω περὶ τούτου ἐκτεταμένον λόγον ἐν δέοντι, ζητῶ νὰ παρακατατεθῶσιν εἰς τὸ γραφεῖον τῆς Γερουσίας παρὰ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν ἐσωτερικῶν ὅλα τὰ ἔγγραφα τῶν ἀνωτέρω ἀνακρίσεων.

Ἐνταῦθα προσθέσαντος ἄλλου ὅτι πρέπει κατὰ τὴν συζήτησιν νὰ παρευρεθῇ καὶ ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν διὰ νὰ δώσῃ λόγον τῆς τοιαύτης πράξεως, ἡ Γερουσία παρεδέχθη ὁμοφώνως

ἀμφοτέρας τὰς προτάσεις, καὶ ἀπεφάνθη ὅτι ἐπικυροῖ τὰ παρόντα πρακτικὰ, τῶν ὁποίων ἀντίγραφα θέλουν ἀποσταλῆ πρὸς ἀμφοτέρους τοὺς κυρίους ὑπουργοὺς διὰ τὰ παραιτέρω.

Παρελθὼν ἑπομένως ὁ κύριος ἐπὶ τῶν ναυτικῶν ὑπουργὸς καὶ πρόεδρος τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου, ἀνέγνω Β. Διάταγμα, δι' οὗ διακόπτεται ἡ ἐξακολούθησις τῆς ἐνεστώσης Βουλευτικῆς Συνόδου ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας.

Τὸ Διάταγμα τοῦτο, διατάξαντος τοῦ κυρίου προέδρου, κατεχωρήσθη εἰς τὰ σημερινὰ πρακτικὰ, ἔχον ὡς ἕπεται.

Ο Θ Ω Ν κτλ.

«Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἄρθρ. 31 τοῦ Συντάγματος διακόπτομεν τὴν ἐξακολούθησιν τῆς α. Βουλευτικῆς Συνόδου τῆς γ'. Περιόδου ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας.

Ὁ ἡμέτερος πρόεδρος τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου, καὶ ἐπὶ τῶν ναυτικῶν ὑπουργὸς, θέλει παρουσιάσει τὸ παρὸν Διάταγμα εἰς τὴν Γερουσίαν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 24 Ἀπριλίου 1851.

Ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως

Ἡ Βασίλισσα

ΑΜΑΛΙΑ

Α. Γ. Κριεζῆς.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν ἔλυθε ἡ συνεδρίασις.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΔΕΛΙΓΙΑΝΝΗΣ.

Οἱ Ἀντιπρόεδροι
Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ.
Τ. ΜΑΥΤΙΝΑΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Ι. Παξιμάδης.
Α. Γρηγοριάδης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 4 Ἰουνίου 1851, ἡμέρα Δευτέρα.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν κυρίων Γερουσιαστῶν, καὶ εὑρεθέντων παρόντων 35 μελῶν, ὁ Κ. πρόεδρος, προσλαβὼν ὡς προσωρινὸν γραμματέα τὸν γερουσιαστὴν Κ. Α. Δούκαν ἀντὶ τοῦ Κ. Α. Γρηγοριάδου ἀπόντος, ἐκήρυξε τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως.

Ἀνεγνώσθη μετὰ ταῦτα τὸ ὑπ' ἀριθ. **111** ἔγγραφον τοῦ Κ. προέδρου τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου, δι' οὗ γνωστοποιεῖται εἰς τὴν Γερουσίαν ὅτι ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς ἀποδεχθεὶς τὴν παραίτησιν τοῦ πρώην ὑπουργοῦ τῶν ἐσωτερικῶν Κ. Γ. Νοταρᾶ ἠδόκησε νὰ διορίσῃ ὡς ὑπουργοὺς τοὺς κυρίους Ἰωάννην Δαμιανὸν βουλευτὴν εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς δικαιοσύνης, τὸν κύριον Π. Βάρβογλην εἰς τὸ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίου ἐκπαιδεύσεως, καὶ τὸν Κ. Δ. Μελετόπουλον ὑποστράτηγον εἰς ἐκεῖνο τῶν ἐσωτερικῶν.

Λόγου γενομένου ὕστερον περὶ τῆς ἀσυγχωρήτου μέχρι τοῦδε καθυστερήσεως τῶν ἀπολογισμῶν τῶν ἐξόδων τῆς Γερουσίας τῶν δύω τελευταίων συνόδων τῆς παρελθούσης περιόδου, ἡ Γερουσία ἀπερήνατο ἵνα προσκληθῶσιν ὑπὸ τοῦ προεδρείου οἱ ἀριμόδιοι ταμίαι νὰ ὑποβάλωσιν ἐντὸς ὀκτὼ ἡμερῶν εἰς τὰς ἀνακούσας λογιστικὰς ἐπιτροπὰς τοὺς ῥηθέντας ἀπολογισμοὺς διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἑπομένως ὁ κύριος πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν, ἀπαγγείλας ὡς ἀντικείμενον τῆς ἑπούσης τὴν συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου περὶ στρατιωτικῶν προβιβασμῶν, γενησομένην κατ' ἀπόφασιν τῆς Γερουσίας, τὴν ἐλευσομένην Παρασκευὴν ὀγδόην ἡμέραν τρέχοντος μηνός.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗΣ.

Οἱ Ἀντιπρόεδροι
Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ.
Τ. ΜΑΓΓΙΝΑΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Α. Γ ρ η γ ο ρ ι ά δ η ς.
Ι. Π α ξ ι μ ά δ η ς.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 8 Ἰουνίου 1851 Ἡμέρᾳ Παρασκευῇ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν κυρίων γερουσιαστῶν, καὶ εὑρεθέντων παρόντων **36** μελῶν, ὁ κύριος πρόεδρος, προσλαβὼν ὡς προσωρινὸν γραμματέα τὸν γερουσιαστὴν Κ. Χ. Παππαπολίτην, ἀντὶ τοῦ Κ. Ἀθ. Γρηγοριάδου ἀπόντος, ἐκήρυξε τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα ἐνεκρίθησαν, μηδεμιᾶς ἐνστάσεως γενομένης.

Ἀνεγνώσθη μετὰ ταῦτα ἀναφορὰ τοῦ γερουσιαστοῦ Κ. Α. Χ. Ἀναργύρου ἐξαιτουμένου τεσσαρακονθήμερον παράτασιν ἀδείας ἀπουσίας, ἕνεκα ἀναῤῥώσεως, καὶ ἀπεφασίσθη νὰ τῷ χορηγηθῇ ἡ ζητουμένη ἄδεια.

Ἀπαγγείλαντος ὕστερον τοῦ κυρίου προέδρου ὅτι ἀντικείμενον τῆς συνεδριάσεως εἶναι ἡ συζήτησις τοῦ νομοσχεδίου περὶ προβιβασμῶν εἰς τὸν στρατὸν τῆς ξηρᾶς, καὶ ἀναγνωσθέντος αὐτοῦ μετὰ τῶν ἐκθέσεων τοῦ τε ὑπουργοῦ καὶ τῆς ἐπιτροπῆς, ἐπειδὴ, εἶπέ τις τῶν κυρίων γερουσιαστῶν, προτίθεται νὰ κάμῃ ἐρωτήσεις τινὰς εἰς τὸν κύριον ὑπουργὸν τῶν στρατιωτικῶν, πρὶν ἢ προβῇ ἡ Γερουσία εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου, καὶ κατὰ συνέπειαν καθίσταται ἀναγκαία ἡ παρουσία τοῦ ῥηθέντος κυρίου ὑπουργοῦ ἀπόντος, διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἐζήτησε τὴν ἀναβολὴν τῆς συζητήσεως ἐπὶ τὴν αὔριον.

Ἐπὶ τῆς προτάσεως ταύτης μηδενὸς ἀντειπόντος, ἡ Γερουσία, ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει τοῦ κυρίου προέδρου, παρεδέξατο τὴν προταθεῖσαν ἀναβολὴν, ὁ δὲ κύριος πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΔΕΛΙΓΙΑΝΝΗΣ

Οἱ Ἀντιπρόεδροι
Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ.
Τ. ΜΑΓΓΙΝΑΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Α. Γ ρ η γ ο ρ ι ά δ η ς.
Ι. Π α ξ ι μ ά δ η ς.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 9 Ἰουνίου 1851, Ἡμέρᾳ Σαββάτῳ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν κυρίων γερουσιαστῶν, καὶ εὑρεθέντων παρόντων **38** μελῶν, ὁ κύριος πρόεδρος, προσλαβὼν ὡς προσωρινὸν γραμματέα τὸν γερουσιαστὴν Κ. Χ. Παπαπολίτην, ἀντὶ τοῦ Κ. Ἀθ. Γρηγοριάδου κωλυομένου, ἐκήρυξε τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα ἐνεκρίθησαν, μηδεμιᾶς ἐνστάσεως γενομένης.

Ἀναγγειλαντος μετὰ ταῦτα τοῦ κυρίου προέδρου, ὅτι ἀντικείμενον τῆς συνεδριάσεως εἶναι ἡ συζήτησις τοῦ νομοσχεδίου περὶ προϋδασμοῦ εἰς τὸν στρατὸν τῆς ξηρᾶς, ὁ γερουσιαστὴς κύριος Ψύλλας, λαβὼν τὸν λόγον ἐπὶ ἄλλου τινὸς ἀντικειμένου ἀσχέτου μὲ τὸ παρὸν νομοσχέδιον, ἔλεξε τάδε.

Ὅταν ὁ Ἕλλην κεκμηκώς, ὅταν ὁ λαὸς τῆς Ἑλλάδος ἀπηυδηκὼς μετὰ πολυετῆ ἀγῶνα, ἔμεινεν ἐξηντλημένας ἔχων τὰς δυνάμεις του, παλαίων μὲ τριπέφαλον θηρίον, τὸ ὁποῖον ἤθελε νὰ καταφάγῃ τὸν εὐγενῆ τόπον του, ἐνθυμεῖσθε ὁποία μεγάλη ἀπελπισία εἶχε κατασκεπάσει τὰ πρόσωπα ὅλων τῶν ἀνθρώπων· ὁμιλῶ πρὸς ἄνδρας γινώσκοντας ὅλας τὰς περιστάσεις καὶ περιπετείας τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, καὶ διὰ τοῦτο κρίνω περιττὸν νὰ μακρολογήσω. Τότε πρὸς τὰ ἄλλα καὶ συμβουλαὶ ἐδόθησαν ἐκ μέρους ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι προσποιοῦνται ἤδη τὸν φίλον, διὰ νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν πρώτην κατάστασίν μας· ἀλλ' ἡ θεία πρόνοια, ἥτις δὲν ἔπαυσε νὰ βοηθῇ τὸν λαὸν τῆς Ἑλλάδος, ἔδοσε καὶ εἰς τὴν περίστασιν ἐκείνην ἀρωγὸν χεῖρα· ὅταν αὕτη ἐπεμβαίνῃ εἰς τὰ ἀνθρώπινα, μεταχειρίζεται πρὸς τὸν ἐπωφελῆ σκοπόν της τὰ ἁρμόδια ὄργανα· κατὰ δὲ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐξελέξατο ὡς τοιαῦτα τὰς τρεῖς εὐεργέτιδας Δυνάμεις, καὶ παρ' αὐτῶν ἀφῄρεσε πᾶσαν διαίρεσιν, δυναμένην νὰ ματαιώσῃ τὸν σκοπόν.

Αἱ δυνάμεις, ἐμπνεόμεναι πάντοτε ἀπὸ τὴν θείαν πρόνοιαν, ἐξελέξαντο καὶ ἀπέστειλον εἰς τὴν Ἑλλάδα τοὺς ἁρμοδίους ἐξόχους ἄνδρας των, καὶ μεταξὺ τούτων ἡ θαλασσοκράτωρ Ἀγγλία ἐξαπέστειλε τὸν ἀοίδιμον αὐτῆς ναύαρχον Κοδριγκτῶνα. Ὁ ἀνὴρ οὗτος, τὸ ὄργανον τῆς θείας βουλῆς, ὁπλωσε τὴν δεξιάν του, καὶ ἐσκέπασε τὸν ταλαιπωρημένον λαὸν τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἐπεσφράγισε τὴν ἀνεξαρτησίαν του διὰ τῆς εὐκλεοῦς ναυμαχίας τοῦ Νεοκάστρου. Ἔπραξε δὲ τοῦτο οὐχὶ ἁπλῶς ἐκ τοῦ καθήκοντος τῆς θέσεώς του, ἀλλ' ἐκ τοῦ αἰσθήματος τῆς φιλανθρωπίας καὶ τοῦ φιλελληνισμοῦ, διότι καὶ δεινὴν δίκην ὑπέστη διὰ τὴν πρᾶξιν, καὶ κίνδυνον μέγαν διῆλθεν, οὐχὶ εἰς τὴν ζωήν του, τὴν ὁποίαν ἀφῆρισε πάντοτε εἰς τὸν ἀγῶνα, ἀλλ' εἰς ἄλλο τι ὑψηλότερον, τὴν στρατιωτικὴν τιμὴν καὶ τὴν ἐλευθερίαν.

Διὰ τὴν στέρησιν τοῦ τοιούτου ἀνδρὸς πρέπει νὰ λυπηθῶσιν ὅλοι οἱ λαοί, οἱ φίλοι τῆς ἐλευθερίας, καὶ πολὺ μᾶλλον πρέπει νὰ πενθήσῃ ὁ λαὸς τῆς Ἑλλάδος, ὁ ὁποῖος ἀπέλαυσεν εἰδικῶς δι' αὐτοῦ τὴν ἀνεξαρτησίαν του, καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι ἤδη ἔπραξε τοῦτο, ὅπερ ἐπιμαρτυρεῖ ἡ προχθεσινὴ ἀπόφασις τῆς

Βουλῆς τῶν ἀντιπροσώπων. Προτείνω λοιπὸν καὶ εἰς τὸ σεβαστὸν τοῦτο σῶμα νὰ ἐκφράσῃ ἐνταῦθα πανδήμως τὰ αἰσθήματα τῆς θλίψεώς του διὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρὸς τούτου, καὶ νὰ ἐκφράσῃ ταὐτοχρόνως τὰ βαθέα του πρὸς αὐτὸν εὐγνωμοσύνης αἰσθήματα, ἀποφασίζον ν' ἀναγράψῃ ἐν καιρῷ εὐθέτῳ τὸ λαμπρὸν αὐτοῦ ὄνομα εἰς τὰς στήλας τῶν εὐεργετῶν τῆς πατρίδος, πρὸς αἰωνίαν μνήμην αὐτοῦ.

Ἐνταῦθα παρατηρησάντων ἄλλων ἐκ τῶν κυρίων γερουσιαστῶν, ὅτι τῆς Ἑλλάδος εὐγνωμονούσης πρὸς ἅπαντας τοὺς ναυάρχους τῶν τριῶν μεγάλων Δυνάμεων, ἡ Γερουσία πρέπει νὰ ἐκφράσῃ τὰ αὐτὰ αἰσθήματα καὶ διὰ τοὺς λοιποὺς δύο ναυάρχους, τοὺς συντελέσαντας εἰς τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ ἔθνους, ὁ προλαλήσας γερουσιαστὴς, λαβὼν τὸν λόγον, εἶπεν, ὅτι ὅλοι συνετέλεσαν εἰς τὸ μέγα κατόρθωμα τῆς ἐλευθερίας· ἀλλ' ἐπειδὴ ἔκαμε τὴν πρότασιν ὑπὲρ μόνου τοῦ ναυάρχου Κοδριγκτῶνος, ἡ Γερουσία πρέπει ν' ἀποφανθῇ σήμερον ὑπὲρ μόνου αὐτοῦ τοῦ εὐεργέτου τῆς Ἑλλάδος, διότι πολλὰ προσφάτως ἠκούσθη ὁ θάνατος τούτου, μόνος αὐτὸς ὑπέστη κίνδυνον ποινῆς, καὶ μόνος ὑπῆρξεν ὁ ἐξοχώτερος· ἕτεροι δὲ γερουσιασταὶ δύνανται νὰ κάμωσι πρότασιν καὶ ὑπὲρ τῶν ἄλλων δύω, παραδεχθησομένην ἀκολούθως.

Ἀπὸ τὴν ἀγόρευσιν τοῦ προλαλήσαντος, εἶπεν ἕτερος, ἐξάγεται, ὅτι ἡ θεία πρόνοια ἐνέπνευσεν εἰς τὰς κυβερνήσεις τῶν τριῶν μεγάλων δυνάμεων νὰ ἀποστείλωσιν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος τοὺς τρεῖς ἐκείνους ἥρωας, καὶ διὰ τοῦτο ἡ Γερουσία, ἐνῷ ἀπαιτεῖται νὰ ἐκφρασθῇ συνάμα καὶ διὰ τοὺς τρεῖς τούτους ἀπεσταλμένους, οὐχ ἧττον πρέπει νὰ ἐκφράσῃ τὴν εὐγνωμοσύνην της καὶ πρὸς τὸν ἀρχηγὸν τῶν στρατευμάτων τῆς ξηρᾶς Μαιζόνα, ὡς συντελέσαντα καὶ τοῦτον ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἐὰν παραδεχθῶμεν τὴν πρότασιν ταύτην, ἀπήντησεν ὁ πρῶτος λαλήσας γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας, τότε ἐκφράζομεν εὐγνωμοσύνην σχεδὸν ὑπὲρ ὅλων τῶν κεκοιμημένων, ἀλλ' ἡ πρότασις μου περιστρέφεται ὑπὲρ μόνου τοῦ ναυάρχου Κοδριγκτῶνος, ὁ ὁποῖος καὶ ἀνώτερος τῶν ἄλλων ἦτον καὶ πολλὰ πλεονεκτήματα εἶχε· καὶ ὡς τοιαύτη πρέπει νὰ παραδεχθῇ μόνη ὑπὲρ αὐτοῦ, ἀπέναντι τῶν ἄλλων δύω, ὑπὲρ ὧν ἡ δευτέρα πρότασις· ἄλλως ἀνακαλῶ τὴν πρότασίν μου ταύτην.

Οὐδεὶς ἀρνεῖται, εἶπεν ἄλλος, τὴν εὐγνωμοσύνην του πρὸς τὸν ναύαρχον Κοδριγκτῶνα, καὶ κατὰ συνέπειαν ἡ ὑπὲρ τοῦ ἀνδρὸς τούτου πρότασις τοῦ κυρίου Ψύλλα εἶναι παραδεκτή.

ἑπομένως δὲ ἐπειδὴ δύω ἄλλοι τῶν κυρίων γερουσιαστῶν ἔκαμαν τὴν πρότασιν νὰ ἐκφρασθῇ ἡ εὐγνωμοσύνη τῆς Γερουσίας καὶ πρὸς τοὺς λοιποὺς δύω ναυάρχους τῶν ἄλλων δυνάμεων, ἡ τοιαύτη πρότασις εἶναι ἐπίσης παραδεκτή.

Ἡ παραδοχὴ τῆς προτάσεως τοῦ κυρίου Ψύλλα, ἐπέφερεν ὁ δεύτερον λαλήσας, ὑπὲρ μόνου τοῦ ναυάρχου Κοδριγκτῶνος ἐλαττόνει τὴν ὀφειλομένην εὐγνωμοσύνην μας ὑπὲρ τῶν λοιπῶν ναυάρχων τῶν δύω ἄλλων δυνάμεων· ἡ δὲ ἔκφρασις εὐγνωμοσύνης ἐν μέρει πρὸς μόνους τοὺς ἀνωτέρω τρεῖς ἐξόχους ἄνδρας ἐλαττόνει ἐπίσης τὴν εὐγνωμοσύνην μας ἣν ὀφείλομεν πρὸς ὅλους τοὺς εὐεργέτας τῆς Ἑλλάδος· καὶ τούτου ἕνεκα προτείνω νὰ ἐπεκταθῇ ἡ ἔκφρασις τῆς εὐγνωμοσύνης ἐκ μέρους τῆς Γερουσίας καὶ πρὸς τὸν στρατηγὸν Μεξῶνα, περὶ τοῦ ὁποίου θέλω κάμει λόγον εἰς ἄλλην συνεδρίασιν.

Ἐπειδὴ αἱ μέχρι τοῦδε γενόμεναι προτάσεις, εἶπεν εἷς τῶν προαγορευσάντων, ἀφορῶσι τοὺς ὁμοιοβάθμους τρεῖς ναυάρχους τῶν τριῶν μεγάλων Δυνάμεων, διὰ τοῦτο νομίζω ὀρθὸν νὰ περιορισθῶμεν εἰς τὸ νὰ ἐκφράσωμεν τὴν εὐγνωμοσύνην μας πρὸς αὐτοὺς μόνον, χωρὶς νὰ παρενείρωμεν ἄλλα πρόσωπα, τὰ ὁποῖα κατὰ μικρότερον βαθμὸν συνετέλεσαν εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἑλλάδος.

Ὅταν γίνηται πρότασις ἐκφράσεως εὐγνωμοσύνης ὑπὲρ ἑνὸς προσώπου, εἶπεν ὁ πρῶτος λαλήσας, δὲν εἶναι ἐπιτετραμμένον νὰ προστίθενται εἰς αὐτὴν καὶ ἄλλα πρόσωπα, καὶ οὕτω νὰ γίνηται παραδεκτὴ ὑπὲρ πολλῶν ἀντὶ ὑπὲρ ἑνός, ὑπὲρ οὗ καὶ ἐγένετο. Ἐὰν, ὅθεν ἡ πρότασίς μου δὲν ἦναι παραδεκτέα ὑπὲρ μόνου τοῦ ναυάρχου Κοδριγκτῶνος, ὑπὲρ οὗ καὶ ἔκαμα αὐτὴν, εἶμαι ἕτοιμος νὰ τὴν ἀνακαλέσω.

Ἐνταῦθα πολλῶν ἄλλων παρατηρήσεων γενομένων, καὶ τινῶν ἐκ τῶν κυρίων γερουσιαστῶν ἀναλαβόντων εἰς ἑαυτοὺς τὴν ὑπεράσπισιν τῆς προτάσεως τοῦ κυρίου Ψύλλα ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν ἤθελεν ἀνακαλέσει αὐτὴν, ἡ Γερουσία, ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει τοῦ Κ. προέδρου, παρεδέξατο ἐπὶ τέλους ἀμφοτέρας τὰς προτάσεις καὶ ἐψήφισε τὰ ἀκόλουθα·

«Ἡ Γερουσία ἐκφράζει τὰ αἰσθήματα τῆς θλίψεώς της διὰ τὸν πρόσφατον θάνατον τοῦ ἀοιδίμου ναυάρχου Κοδριγκτῶνος, καὶ συνάμα τὴν βαθεῖαν εὐγνωμοσύνην πρὸς αὐτόν τε καὶ τοὺς ναυάρχους τῶν δύω ἄλλων Δυνάμεων Δε Ρεγνὶ καὶ Ἀϊδὴν, τοὺς συντελέσαντας εἰς τὸ μέγα κατόρθωμα τῆς ἐλευθερίας τῆς πατρίδος κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ Ναυαρίνου, ἐπιφυλαττομένη νὰ

ἀναγράψῃ ἐν καιρῷ εὐθέτῳ τὰ λαμπρὰ αὐτῶν ὀνόματα εἰς τὰς στήλας τῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν καὶ τῶν εὐεργετῶν τῆς Ἑλλάδος, πρὸς αἰωνίαν μνήμην αὐτῶν.»

Προβάσης ἑπομένως τῆς Γερουσίας εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου περὶ προβιβασμοῦ εἰς τὸν στρατὸν τῆς ξηρᾶς, ὁ γερουσιαστὴς Κ. Λόντος, λαβὼν τὸν λόγον, ἐξέθηκε τ' ἀκόλουθα.

Χθὲς ἐζήτησα τὴν ἀναβολὴν τῆς συζητήσεως τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου διὰ νὰ παρευρεθῇ κατὰ τὴν συζήτησιν αὐτοῦ καὶ ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν, ὡς ἁρμόδιος νὰ μᾶς δίδῃ τὰς ἀναγκαίας διασαφήσεις. Πρὶν δὲ πρὶν ἢ ἔμβω εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ νομοσχεδίου τούτου, λαμβάνω τὴν τιμὴν ν' ἀποτείνω πρὸς τὸν κύριον ὑπουργὸν προηγουμένως τὰς ἀκολούθους ἐρωτήσεις·

α) Ἐὰν, ὡς εἰς τὰς ἐφημερίδας γίνεται λόγος καὶ ὡς ἐκ ψηφισμάτων ἀκούεται, ἐξεδόθη διαταγή τις τοῦ ὑπουργείου, τὸ ὁποῖον εἰσέτι δὲν πιστεύω, πρὸς τὸν φρούραρχον Ρίου, διατάττουσα αὐτὸν νὰ παραχωρήσῃ ἐθνικὰς γαίας, ἀνηκούσας εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ φρουρίου τούτου, πρός τινας ἀξιωματικοὺς, ἄνευ τῆς συναινέσεως καὶ τῆς γνώσεως τοῦ ὑπουργοῦ τῶν οἰκονομικῶν· καὶ

β') Πόσον ἠγοράσθη ἡ κριθὴ διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἱππικοῦ καὶ τῆς λοιπῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας, καὶ πόσον ἐπωλήθη ἡ ἐθνική;

Ἀπαντῶν εἰς ταῦτα ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν καθόσον ἀφορᾷ τὴν πρώτην ἐρώτησιν, εἶπεν, εἶμαι ἕτοιμος νὰ ἀπαντήσω· καθόσον ἀφορᾷ τὴν δευτέραν παρατηρῶ ὅτι μόνη ἡ ἀγορὰ τῆς κριθῆς διὰ τὸ ἱππικὸν καὶ τὴν λοιπὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν ὑπάγεται εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν στρατιωτικῶν, περὶ ἧς θέλω φέρει τὰς δεούσας πληροφορίας εἰς τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν, ἀφοῦ λάβω ὑπ' ὄψιν τὰ πρακτικὰ τῶν δημοπρασιῶν καὶ τὰ κατὰ συνέπειαν δημόσια συμβόλαια. ἡ δὲ πώλησις τῆς ἐθνικῆς κριθῆς ἐνεργεῖται ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν οἰκονομικῶν, ἁρμοδίου ὄντος νὰ δώσῃ τὰς δεούσας πληροφορίας.

Προχωρῶν δὲ εἰς τὴν ἐπὶ τῆς πρώτης ἐρωτήσεως ἀπάντησίν μου, ἐκθέτω ὅτι περὶ ἑκάστου φρουρίου ὑπάρχει κανονισμένη περιφέρειά τις, ἥτις ὀνομαζομένη ἀκτὶς τοῦ φρουρίου, ὑπόκειται εἰς δουλείαν στρατιωτικὴν, καὶ σύγκειται ἐξ ἑπτακοσίων γαλλικῶν μέτρων· Τοιαύτη περιφέρεια εἶναι κανονισμένη καὶ περὶ τοῦ φρουρίου Ρίου, εἰς τὴν ὁποίαν δὲν εἶναι ἐπιτετραμμένον νὰ

πλησιάσῃ τις πρὸς καλλιέργειαν ἄνευ ἀδείας. Τοιαύτη ἦτον ἡ ἀκτὶς τοῦ ῥηθέντος φρουρίου Ῥίου μέχρι τοῦ **1842**, ὅτε τὸ ὑπουργεῖον τῶν οἰκονομικῶν παρεχώρησεν ἓν μέρος ἐκ τῶν ὑπαγομένων εἰς αὐτὴν γαιῶν, πρὸς τινα κάτοικον Πατρῶν Μπράτζικα καλούμενον, χωρὶς νὰ συνεννοηθῇ ποσῶς μὲ τὸ ὑπουργεῖον τῶν στρατιωτικῶν, τὸ ὁποῖον ἐπανειλημμένως διαμαρτυρηθὲν οὐδεμίαν ὀπισθοδρόμησιν ἔφερε, διότι αἱ γαῖαι αὗται, κείμεναι ἐπὶ τῆς ἀκτῖνος πρὸς τὴν Ἰόνιον θάλασσαν, παρεχωρήθησαν πρὸς τὸν ῥηθέντα Μπράτζικα, καὶ κατὰ συνέπειαν ἡ ἀκτὶς τοῦ φρουρίου περιωρίσθη σχεδὸν εἰς **500** μέτρα.

Κατὰ τὸ ἔτος **1849** ἐπὶ τῆς ὑπουργίας τοῦ ὑποστρατήγου Κ. Ἀναστασίου Μαυρομιχάλη, αἰτήσεως γενομένης ἐδόθη παρὰ τοῦ ὑπουργείου ἡ ἄδεια πρὸς τοὺς κυρίους Γεώργιον καὶ Βασ. Πετμεζαίους νὰ ἐμφυτεύσωσι σταφιδῶνας ἐπὶ γαιῶν **75** στρεμμάτων τῆς ῥηθείσης ἀκτῖνος πρὸς τὴν ἀνατολικὴν πλευράν, ὑποκειμένης πάντοτε εἰς τὴν στρατιωτικὴν δουλείαν, ἤτοι τῆς ἐκριζώσεως εἰς πᾶσαν περίπτωσιν καὶ ἀπαίτησιν τοῦ δημοσίου, χωρὶς νὰ ἔχωσιν ἀπαιτήσεις οὗτοι κατ' αὐτοῦ. Ἡ τοιαύτη ἄδεια δὲν δύναται νὰ ὀνομασθῇ παραχώρησις, ἀλλ' ἁπλῆ ἄδεια ἐμφυτεύσεως· ταύτης δὲ πραγματοποιηθείσης περιωρίσθη ἡ ἀκτὶς τοῦ φρουρίου, κατὰ τὸ ἀνατολικὸν αὐτῆς μέρος ἐπίσης εἰς **500** γαλλικὰ μέτρα.

Τὸν ὀκτώβριον τοῦ παρελθόντος ἔτους **1850** ἐγένετο αἴτησις τοιαύτης ἀδείας ἐμφυτεύσεως ἐπὶ **200** στρεμμάτων καὶ ἐκ μέρους τῶν ἀξιωματικῶν κυρίων Σκαρβέλη καὶ Σπηλιωτοπούλου, καὶ τὸ ὑπουργεῖον ἔδοσεν αὐτὴν ὑπὸ τὸν ὅρον πάντοτε τοῦ νὰ ὑπόκηνται αἱ φυτευθησόμεναι γαῖαι εἰς τὴν δουλείαν τὴν στρατιωτικήν, καθ' ἣν χρεωστοῦσι νὰ κατεδαφίσωσι πᾶν τὸ ἀνεγερθέν, ἢ νὰ ἐκριζώσωσι πᾶν τὸ φυτευθὲν ἅμα ἡ ἀνάγκη τοῦ φρουρίου τὸ ἀπαιτήσει· ἡ δὲ τοιαύτη ἄδεια δὲν μετέβαλε διόλου τὴν μείνασαν τελευταῖον ἀκτῖνα τῶν **500** γαλλικῶν μέτρων.

Μετ' οὐ πολὺ τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν μᾶς ἐζήτησε περὶ τῶν γαιῶν τούτων πληροφορίας. Λαβὼν δὲ ἑπομένως ταύτας μᾶς ἀπήντησε ὅτι αὐτὸ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ διαθέτῃ κατὰ τοὺς κειμένους νόμους τὴν ἐθνικὴν περιουσίαν, καὶ δικαιοῦται νὰ δίδῃ τοιαύτας ἀδείας ἐμφυτεύσεως ὑπὸ τοὺς ὅρους τῆς στρατιωτικῆς δουλείας, ἐὰν δὲν προσβάλληται ἡ στρατιωτικὴ ἀσφάλεια τοῦ φρουρίου. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡμεῖς μὲν ἐκοινοποιήσαμεν τὸ ἔγγραφον τοῦτο εἰς τοὺς ῥηθέντας ἀξιωματικοὺς καὶ παρεπέμψαμεν τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ ῥηθὲν ὑπουργεῖον, οὗτοι δὲ ἄρησαν τὴν ἄδειαν ἀνεκτέλεστον, μὴ τυχόντες ἐκείνης τοῦ ὑπουργείου τῶν οἰκονομικῶν. Ἐκ τῆς ἀκριβοῦς ταύτης ἐκθέσεως παρατηρεῖτε, ὅτι οὐδεμία παραχώρησις ἐθνικῆς γῆς ἐγένετο ἐκ μέρους ἐμοῦ, ἀλλ' ἐκ μέρους τοῦ ὑπουργοῦ Α. Μαυρομιχάλη, διότι ἡ διάθεσις τῶν ἐθνικῶν γαιῶν, εἶναι τῆς ἁρμοδιότητος τοῦ ὑπουργείου τῶν οἰκονομικῶν, ἐνῷ τὸ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ἔχει μόνον δικαιοδοσίαν ἐπὶ τῆς ἀκτῖνος τῶν γαιῶν τοῦ ῥηθέντος φρουρίου.

Ἀντιλέγων εἰς ταῦτα εἰς τῶν κυρίων γερουσιαστῶν, τὸ παραχωρεῖν, εἶπε, τὰς γαίας ταύτας εἰς πολίτας πρὸς καλλιέργειαν εἶναι καλόν, ἀλλὰ τὸ παραχωρεῖν αὐτὰς εἰς ἀνωτέρους ἀξιωματικοὺς τοῦ στρατοῦ δὲν εἶναι καλόν, διότι δύνανται ὡς ἐκ τῆς θέσεώς των νὰ ἐνεργήσουν, ἐν τυχούσῃ περιπτώσει, ὥστε ἢ νὰ καταργηθῇ ὁ παρὰ τοῦ ὑπουργοῦ ὀνομασθεὶς κανονισμὸς ἢ νὰ μεταβληθῇ, εὐμετάβλητος ὤν, πρὸς τὸ συμφέρον αὐτῶν.

Λαμβάνω τὸν λόγον, ἐπήνεγκεν ἕτερος, διὰ νὰ φέρω τὸ ζήτημα εἰς τὴν οὐσίαν. Διὰ τὴν παραχώρησιν ἐθνικῶν γαιῶν ὑπάρχουν νόμοι, καὶ πᾶσα παραχώρησις γενομένη ἐκτὸς αὐτῶν εἶναι παράνομος. Ἐὰν πολίτης τις ἐπιθυμῇ τὴν ἀπόκτησιν γαιῶν, ἀποτείνει τὴν αἴτησίν του πρὸς τὸ ἀρμόδιον ὑπουργεῖον, καὶ ἐνεργοῦνται ἐπ' αὐτῆς τὰ πάντα συμφώνως μὲ τὸν περὶ προικοδοτήσεως νόμον.

Ἐὰν φαλαγγίτης τις ἢ ἄλλος ἔχων φαλαγγιτικὰ γράμματα δι' ἀγορὰν γαιῶν, ἐπιθυμῇ ὁμοίως τὴν ἀπόκτησιν γαιῶν, κάμνει ὡσαύτως τὴν αἴτησίν του καὶ ἐνεργοῦνται ἐπ' αὐτῆς ἐπίσης τὰ πάντα συμφώνως μὲ τοὺς περὶ τοιούτων παραχωρήσεων νόμους. Ἡ παραχώρησις ὅθεν τῶν ἐθνικῶν γαιῶν τῶν κειμένων ἐντὸς τῆς ἀκτῖνος τοῦ φρουρίου Ῥίου, ἥτις ἐγένετο κατὰ τὸ **1842** πρὸς τὸν κάτοικον Πατρῶν Πράτζικα, καὶ ἐκείνη ἥτις ἐγένετο κατὰ τὸ **1849** πρὸς τοὺς Πετμεζαίους εἶναι παράνομος, καθόσον μάλιστα ἡ στρατιωτικὴ δουλεία δὲν ἐκτείνεται εἰς τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ χορηγῇ ὁ στρατιωτικὸς τὴν ὑποκειμένην εἰς τοιαύτην δουλείαν γῆν πρὸς ἐμφύτευσιν.

Αἱ τοιαῦται γαῖαι, ἐπέφερεν ἄλλος, αἱ ὑπαγόμεναι εἰς δουλείαν στρατιωτικήν, δὲν δύνανται νὰ παραχωρηθῶν χάριν ἐμφυτεύσεων, ἀλλὰ χρησιμεύουν εἰς ἁπλῆν χρῆσιν τῶν φρουρούντων στρατιωτῶν εἰς τὸ φρούριον, καὶ δὲν δύνανται νὰ παραχωρηθῶν παρ' οὐδενὸς ὑπουργοῦ, οὔτε τοῦ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν, οὔτε τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν.

Ἡ περιφέρεια ἑκάστου φρουρίου, ἀπήντησεν ὁ ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν, συνίσταται ἐκ τινων γαιῶν, ἐφ' ὧν δὲν δύνανται νὰ γίνωσιν οἰκοδομαί, ἢ νὰ φυτευθοῦν δένδρα, τὰ ὁποῖα ἀπαγορεύει ἡ ἀσφάλεια τοῦ φρουρίου. Τὸ ὑπουργεῖον τῶν στρατιωτικῶν ἐξασφαλίζον τὴν στρατιωτικὴν δουλείαν ἐπ' αὐτῶν τῶν γαιῶν, δύναται νὰ δώσῃ ἄδειαν ἐμφυτεύσεως εἰς τοὺς ἀναφερθέντας πολίτας, ἡ δὲ παραχώρησις μένει εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν οἰκονομικῶν.

Κατὰ τὴν ὁμιλίαν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ, ἀντέλεξεν εἷς τῶν προαγορευσάντων, δύναται ἐξασφαλιζομένης τῆς τοιαύτης δουλείας, τουτέστι τῆς κατεδαφίσεως, νὰ δοθῶσι καὶ ἄδειαι ἀνεγέρσεως οἰκοδομῶν, τὰς ὁποίας εἰς πᾶσαν περίστασιν ἐξωτερικῆς προσβολῆς τοῦ φρουρίου δύναται ὁ ἐχθρὸς νὰ καταλάβῃ, καὶ νὰ κινδυνεύσῃ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ φρουρίου, ὡς δύναται νὰ τὴν κινδυνεύσῃ ὑπαρχουσῶν ἐμφυτεύσεων, καὶ τῶν παρομοίων μὴ προσκαίρων φυτειῶν.

Σύμφωνος μὲ τοὺς προλαλήσαντας, εἶπεν ἕτερος, ὅτι πᾶν παρὰ τοὺς κειμένους νόμους ἐνεργούμενον εἶναι ἄκυρον, ἔρχομαι νὰ εἴπω ὅτι ἡ διαταγή, περὶ ἧς ἔκαμον τὴν ἐρώτησιν, κατὰ τὴν ὁμιλίαν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ δυστυχῶς ὑπάρχει, καὶ τούτου οὕτως ἔχοντος παρατηρῶ ὅτι αἱ περιφέρειαι τῶν φρουρίων, αἱ ὁποῖαι προφυλάττουν αὐτά, διὰ ὃν σκοπὸν καὶ ἐκανονίσθησαν, δὲν δύνανται νὰ παραχωρηθῶσι παρ' οὐδενὸς ὑπουργοῦ πρὸς ἐμφύτευσιν, διότι καὶ τότε δυσκολεύεται ἐν παντὶ περιπτώσει ἐχθρικῇ ἡ ἄμυνα τοῦ φρουρίου.

Ἓν μέρος Κύριοι, ἐπέφερεν ἄλλος, ἐκ τῶν γαιῶν τῶν προσκειμένων εἰς τὰ φρούρια, θεωρούμενον ὡς παράρτημα αὐτῶν, εἶναι ἀναπαλλοτρίωτον. Ἐκεῖναι δὲ τῆς ἀκτίνος ἐπὶ τῶν ὁποίων διατελεῖ δουλεία δὲν δύνανται νὰ παραχωρηθῶσιν ἂν ἦναι ἐθνικαί, εἰμὴ κατὰ τοὺς κειμένους νόμους, καὶ παρὰ τοῦ ἁρμοδίου ὑπουργείου, ἐπιφυλαττομένου ἀκεραίου τοῦ δικαιώματος τῆς δουλείας.

Ἐπειδὴ ἀρκετὰ ἀνεπτύχθη τὸ παράνομον τῆς παραχωρήσεως τῶν περὶ ὧν πρόκειται γαιῶν, ἐπήνεγκεν ἕτερος τῶν προαγορευσάντων, προτείνω ν' ἀποφανθῇ ἡ Γερουσία ὅτι ὅλαι αἱ παραχωρήσεις ὅσαι ἐγένοντο τοιούτων γαιῶν εἰσὶ παράνομοι καὶ ἄκυροι.

Ἐνταῦθα πολλῆς συζητήσεως γενομένης περὶ τοῦ καταλληλοτέρου τρόπου τοῦ θέματος, καὶ πολλῶν διαφόρων παρατηρήσεων γενομένων, ἡ Γερουσία προῆλθεν ἐπὶ τέλους εἰς τὴν ἀκολουθον ἀπόφασιν, παραδεξαμένη ὁμοψήφως, « ὅτι ὅλαι αἱ πράξεις, αἵτινες ἐγένοντο ἐξ ὑπαρχῆς, εἴτε παρὰ τοῦ ὑπουργείου τῶν

οἰκονομικῶν, εἴτε παρὰ τοῦ ὑπουργείου τῶν στρατιωτικῶν, περὶ παραχωρήσεως γαιῶν ἐκ τῶν ὑπαγομένων εἰς τὴν περιφέρειαν, ἢ ἀκτῖνα τοῦ φρουρίου Ρίου, καὶ παντὸς ἄλλου τοιούτου, εἰσὶ καὶ θεωροῦνται ὡς παράνομοι, αἱ δὲ παραχωρήσεις ἄκυροι· ἡ ἀπόφασις αὕτη ἐκτείνεται καὶ εἰς ὅλας τὰς λοιπὰς παραχωρήσεις, ὅσαι ἐγένοντο ἐναντίον τῶν κειμένων νόμων· ἀντίγραφα δὲ τῶν παρόντων πρακτικῶν ν' ἀποσταλῶσιν εἰς τὰ ὑπουργεῖα τῶν Οἰκονομικῶν καὶ Στρατιωτικῶν, ὡς καὶ εἰς τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον, διὰ νὰ λάβωσι γνῶσιν τῆς ἀποφάσεως τῆς Γερουσίας διὰ τὰ περαιτέρω. »

Προβάσης μετὰ ταῦτα τῆς Γερουσίας εἰς τὴν συζήτησιν τῆς ἀρχῆς τοῦ περὶ οὗ πρόκειται νομοσχεδίου, ὁ γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας, λαβὼν τὸν λόγον, ἔλεξε τὰ ἀκόλουθα.

Ἂς μὴ διαπορήσῃ τις διότι ἐζήτησα τὸν λόγον νὰ εἴπω τι ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ προκειμένου εἰς συζήτησιν νομοσχεδίου, ὡς δῆθεν πασιφανοῦς οὔσης τῆς χρησιμότητος καὶ τῆς ἀνάγκης αὐτοῦ, διότι πολλάκις συμβαίνει ὥστε καὶ ἂν αἱ ἀρχαὶ τῶν νομοσχεδίων δὲν εἶναι κατ' εὐθεῖαν ἀποδεκτέαι, νὰ ἦναι ὅμως ποτὲ μὲν ἀναβλητέαι δι' ὡρισμένον καὶ δι' ἀόριστον χρόνον, καὶ ἄλλοτε τροποποιητέαι, ἢ καὶ προκαλοῦσαι σκέψεις ἄλλας, καὶ παρατηρήσεις χρησίμους, καὶ εἰς τὰς καθ' ἑκάστην διατάξεις, καὶ εἰς τὴν πατρίδα.

Τοιαῦται σκέψεις ἀνέδυσαν καὶ εἰς τὴν ἰδικήν μου κεφαλὴν, ὅτε ἐπέστρεψα τὴν προσοχήν μου ἐπὶ τοῦ ὑπ' ὄψιν νομοσχεδίου.

Ὁ ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν εἶπον ὀνομάζεται παρὰ διαφόροις ἄλλοις ἔθνεσιν *ὑπουργὸς τοῦ πολέμου*, καὶ νομίζω ὅτι καὶ ὁ ἡμέτερος ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν μεταφράζων γαλλιστὶ τὸν τίτλον του ὀνομάζεται οὕτω· εἶμαι δὲ βέβαιος σχεδὸν ὅτι εἰς τὰ προσρητήρια γραμματία του γράφεται (ministre de la guerre), ὑπουργὸς τοῦ πολέμου· ἀλλὰ τί ἐστὶ τοῦτο; τοῦτο θέλει νὰ εἴπῃ ὅτι ὁ σκοπὸς τῆς συστάσεως τοῦ ὑπουργείου τούτου, τὸ ὁποῖον καὶ παρ' ἡμῖν συχνότατα καλεῖται ὑπουργεῖον τῶν πολεμικῶν, εἶναι ἡ ἐξεύρεσις καὶ κατάλληλος διάταξις τῶν πολεμικῶν μέσων, καὶ δυνάμεων τοῦ κράτους, ἀναπτυσσομένων ἀναλόγως τῶν περιστάσεων αὐτοῦ εἴτε πρὸς ἄμυναν, ἢ πρὸς ἐπίθεσιν.

Ἀλλ' αἱ πολεμικαὶ αὗται δυνάμεις εἶναι διάφοροι παρὰ τοῖς διαφόροις τόποις καὶ ἔθνεσι καὶ κυρίως διαιροῦνται εἰς δυνάμεις κατὰ ξηράν, καὶ εἰς δυνάμεις θαλασσίους, ἢ ναυτικάς, καὶ παρὰ τισι μάλιστα ἐπικρατέστεραι καὶ σημαντικώτεραι εἶναι καὶ

πρέπει νὰ ἦναι αἱ κατὰ θαλασσαν, ἂν πρόκηται νὰ ἐκληρωθῇ εἰλικρινῶς καὶ φρονίμως ὁ σκοπὸς τῆς ὑπάρξεως καὶ διατηρήσεως αὐτῶν τῶν πολλὰ δαπανηρῶν πολεμικῶν συστημάτων.

Ἐκ τῶν ὀλίγων τούτων σκέψεων καταφαίνεται ἤδη ἀρκούντως εἰς ποίαν τῶν δύο τούτων μεγάλων διαιρέσεων τῆς πολεμικῆς δυνάμεως προώρισται νὰ ἀποκλίνῃ μᾶλλον ἡ ἡμετέρα πατρίς, ὡς ἐκ τῆς γεωγραφικῆς αὐτῆς θέσεως, καὶ τῶν κατὰ συνέπειαν φυσικῶν ἕξεων τῶν κατοίκων αὐτοῦ, καὶ ἡ ἱστορία αὐτή, ὁ ἀλάνθαστος μάρτυς τῶν ἀνθρωπίνων πράξεων, καὶ ὁ ἄγρυπνος ὁδηγὸς διὰ τὰ παρόντα καὶ μέλλοντα ἐπιχειρήματα τοῦ ἀνθρώπου, καταδεικνύει μὲ τὸν δάκτυλον ποῦ ἔπρεπε νὰ δοθῇ ἡ προσοχή, ἡ μεγαλειτέρα, καὶ ἐκτενεστέρα τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος διὰ νὰ ἔχῃ ἑτοίμους τὰς πολεμικὰς αὐτῆς δυνάμεις, εἰς πᾶν ἐπιχείρημα, εἰς τὸ ὁποῖον αἱ περιστάσεις ἤθελον καλέσει αὐτὴν νὰ λάβῃ ἐνεργητικὸν μέρος μετὰ χρηστῆς ἐλπίδος ἐπιτυχίας· ἡ ἀρχαία ἱστορία εἶναι πασίγνωστος καὶ διδάσκεται σχεδὸν παγκοσμίως ὁμοῦ μὲ τὸ πρῶτον γάλα, τὸ ὁποῖον θηλάζει ὁ πεπολισμένος κόσμος, καὶ μᾶς διδάσκει ὅτι ἡ Ἑλλὰς ἔφθασε, Κύριοι, εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς δόξης καὶ τῆς εὐδαιμονίας, διὰ τῆς ἀναπτύξεως τῆς θαλασσίου αὐτῆς δυνάμεως· ἔπειτα οἱ ἐπιζῶντες ἄνδρες τοῦ ἐθνικοῦ ἡμῶν ἀγῶνος, ἐνθυμοῦνται ὅτι καὶ κατ' αὐτὸν ἡ ἐπιτυχία τοῦ ἔθνους χρεωστεῖται ὡς πρὸς τὸ μέγιστον αὐτοῦ μέρος, εἰς τὴν ἀνάπτυξιν αὐτῆς ταύτης τῆς ναυτικῆς δυνάμεως, καὶ εἶναι πρᾶγμα περιττὸν νὰ μακρυγορῇ τις ἐπὶ πραγμάτων πασιγνώστων.

Ἀλλὰ μετὰ τὴν κατάπαυσιν τοῦ μεγάλου ἐκείνου ἀγῶνος, τί συμβαίνει; κάμμία προσοχὴ δὲν ἐδόθη εἰς τὴν ἐπίκαιρον ταύτην τῆς πατρίδος ἐθνικὴν δύναμιν, ἐξ ἐναντίας δὲ φαίνεται, ὅτι ἀφέθη ἐπίτηδες νὰ σβυσθῇ καὶ ὁ παραμικρότερος σπινθὴρ τοῦ ἐθνικοῦ ἐκείνου πυρός, καὶ ὡς λέγεται περὶ τῶν 30 τυράννων ὅτι μετέθεσαν τὸ βῆμα τῶν Ἀθηναίων, ἀπὸ τὴν ὑψηλὴν αὐτοῦ περιωπὴν, ὅθεν πρότερον ἠδύνατο ὁ λαὸς νὰ περιβλέπῃ τὴν θάλασσαν, τὸ μετέθεσαν εἰς τὸ ταπεινότερον μέρος διὰ νὰ μὴ φτίνηται ἡ θάλασσα, καὶ ὁ λαὸς νὰ μὴ δύνηται νὰ πνέῃ τὸν θαλάσσιον ἀέρα, τὸν ἀέρα τῆς ἐλευθερίας, οὕτω φαίνεται ὅτι ἔπραξαν ἐξ ἀρχῆς καὶ οἱ ὑπουργοὶ τῆς Ἑλλάδος, ἀποσύροντες τὴν προσοχὴν τοῦ λαοῦ ἀπὸ τὸ ἀληθὲς, τὸ κύριον στοιχεῖον τῆς δυνάμεώς του, καὶ ἐξέθεσαν οὕτω τὸν ἀρχηγὸν τοῦ κράτους, νομισθέντα αὐτὸν παραίτιον τοῦ μαρασμοῦ τῆς δυνάμεως ταύτης, διότι δῆθεν ὡς μεσόγειος δὲν ἐπέστησε τὴν προσοχήν του εἰς τὸ στοιχεῖον

τοῦτο. Ὅλη δὲ ἡ προσοχὴ τῆς Κυβερνήσεως ἐδόθη ἐξ ἀρχῆς καὶ ἀκολουθεῖ νὰ δίδηται εἰς τὴν δύναμιν τῆς ξηρᾶς, νὰ ἐξογκοῦται ἑκάστοτε ὁ προϋπολογισμὸς χάριν αὐτῆς, νὰ δαπανῶνται πλέον τοῦ 1/10 τῶν δημοσίων πόρων εἰς αὐτὴν, καὶ νὰ πάσχῃ πολλὰ ὁ λαὸς ἕνεκα τῆς στρατολογίας· καὶ ποῦ (εἰς τύπον ὅστις περιφρουρεῖται μὲν πρῶτον ἀπὸ τὴν κραταιὰν προστασίαν τῶν τριῶν μεγάλων τοῦ κόσμου δυνάμεων, περιβρέχεται δὲ πάντοτε ἀπὸ θάλασσαν, διακόπτεται πυκνότατα ἀπὸ ὄρη καὶ στενὰ, κατοικεῖται ἀπὸ λαὸν ἐμπειροπόλεμον καὶ καρτερικὸν κτλ. ἀλλ' ἕως πότε θέλει τρέχομεν μὲ τὸ μέτρον τῶν Γερμανικῶν ἕξεων καὶ θεωρειῶν, ὡς πρὸς τὴν κατάστασιν τῶν ἐθνικῶν δυνάμεων, ἕως πότε θέλει λαμβάνομεν ὡς βάσιν τὰς ἀναλογίας τοῦ στρατοῦ μας, τὸν ἕνα εἰς τοὺς ἑκατὸν τῶν κατοίκων τοιούτου τόπου, ὁποῖος ὁ ἡμέτερος; πότε θέλει δώσωμεν τὴν προσοχήν μας εἰς τὴν κυριωτέραν τῆς πατρίδος δύναμιν, τὴν ναυτικὴν, καὶ ν' ἀντιστρέψωμεν οὕτως εἰπεῖν τοὺς ὅρους τοῦ προϋπολογισμοῦ μας ὡς πρὸς τὰς δυνάμεις ταύτας, διὰ νὰ πράξωμεν οὕτω σκοπίμως καὶ ἐμβριθῶς. καὶ ν' ἀνακουφίσωμεν συγχρόνως καὶ τὸν λαὸν τὸν ὄντως, πρόμαχον τῆς πατρίδος; ἐν ὅσῳ ἄρα δὲν πράξωμεν οὕτω, ἐν ὅσῳ δὲν ἀκολουθήσωμεν τὸν ἀληθινὸν δρόμον, ὅστις μᾶς φέρει εἰς τὴν βεβαίαν ὑπεράσπισιν τῆς πατρίδος, ἔχομεν δίκαιον μοὶ φαίνεται νὰ διστάζωμεν, καθὼς καὶ διστάζομεν νὰ παραδεχώμεθα νομοσχέδια φέροντα μακρὰν αὐτοῦ τοῦ σκοποῦ, καὶ τοι δυνάμενα ἄλλως νὰ ἦναι ὀρθὰ καὶ εἰς τὰς βάσεις καὶ εἰς τὰ καθέκαστα αὐτῶν, διὰ ν' ἀναγκάσωμεν οὕτω τὴν Κυβέρνησιν νὰ βαδίσῃ τὴν ἀληθινὴν ὁδὸν τῶν συμφερόντων καὶ τῆς ἀσφαλείας τῆς πατρίδος.

Παραδεχόμενος ὅσα εἶπεν ὁ προλαλήσας ἐπέφερεν ἕτερος περὶ τῆς θαλασσίου δυνάμεως, δὲν δύναμαι νὰ μὴ παραδεχθῶ τὴν ἀρχὴν τοῦ νομοσχεδίου· ἀλλ' ἔρχομαι νὰ κάμω παρατηρήσεις τινὰς πρὸς τὸν Κ. ὑπουργὸν κατὰ συνέπειαν τῆς ἐκθέσεώς του. Ὅλοι οἱ λόγοι οἱ ἐν αὐτῇ ἀναφερόμενοι διὰ τοῦ νομοσχεδίου προβλέπονται; ὄχι· θέλω λοιπὸν κάμει τὰς ἀνακούσας παρατηρήσεις ἐν δέοντι καιρῷ, διότι τοῦτο ὡς ἀντιγεγραμμένον ἐκ τοῦ γαλλικοῦ περιέχει κεφάλαια, τὰ ὁποῖα μηδενίζουσι ὅλον τὸ καλόν. — Ἀλλ' ἐνῷ τὸ νομοσχέδιον συνετάχθη πρὸ καιροῦ ἐν τῷ ὑπουργείῳ, ἐπεψηφίσθη ὑπὸ τῆς βουλῆς, καὶ πρόκειται νὰ συζητηθῇ ὑπὸ τῆς Γερουσίας, καὶ ὅμως πολλοὶ προβιβασμοὶ ἐγένοντο ἐκτὸς τοῦ νομοσχεδίου τούτου, καὶ εἶναι παράλογον νὰ παραβαίνηται εἰς τὰ σπάργανά του.

Ἀπαντῶν εἰς τοὺς προλαλήσαντας ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν, ἂν ἡ πολιτικὴ τῆς Ἑλλάδος, εἶπεν, εἶναι, νὰ ἔχῃ περισσοτέραν τὴν θαλάσσιον δύναμιν παρὰ τὴν τῆς ξηρᾶς, ἔχει τὶς νὰ εἴπῃ πολλὰ θεωρητικῶς, ἀλλ' ὅλα ταῦτα δὲν συντελοῦν παντάπασιν εἰς τὴν συζήτησιν τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου. Ἡριζεται δύναμις 8,000 ἀνδρῶν, ἀλλ ὁ πραγματικὸς ἀριθμὸς δὲν εἶναι τοσοῦτος.

Ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν λαλήσαντα Γερουσιαστὴν Κ. Λόντον λέγω ὅτι τὸ παρὸν νομοσχέδιον εἶναι μεταφρασμένον ἀπὸ τὸ Γαλλικόν· ὁμολογῶ τοῦτο διότι ἡ Ἑλλὰς, κράτος ἀρτισύστατον, πρέπει νὰ ἐρανίζηται τοιούτους νόμους ἀπὸ ἔθνη παλαιωμένα, τῶν ὁποίων ἡ μάχιμος δύναμις εἶναι σύμφωνος μὲ τὴν φύσιν ἡμῶν.

Ἂν ἔκαμον προβιβασμοὺς, τοὺς ἔκαμον χωρὶς νὰ παρανομήσω ἐντὸς τῶν κειμένων νόμων, διότι δὲν ἠδυνάμην νὰ θεωρήσω τὸ παρὸν νομοσχέδιον ὡς νόμον πρὶν ἢ κυρωθῇ καὶ καταργήσει τοὺς προγενεστέρους.

Δὲν εἶχον σκοπὸν νὰ κατακρίνω τὸν Κ. ὑπουργὸν, ἀντέλεξεν ὁ πρὸ αὐτοῦ λαλήσας, εἰπὼν ὅτι τὸ νομοσχέδιον εἶναι ἀντιγεγραμμένον ἐκ τοῦ γαλλικοῦ. Εἶπον ὅτι αἱ βαθμολογίαι καὶ οἱ προβιβασμοὶ οἵτινες ἐγένοντο ἐκινδένευζον τὸν σκοπὸν τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου, καὶ καταστρέφουν τὰς ἀληθείας τὰς ὁποίας ὁ Κ. ὑπουργὸς εἰς τὴν ἔκθεσίν του λέγει, τὸ προλεχθῆναι τὰς καταχρήσεις.

Λαμβάνω τὸν λόγον, ἐπέφερεν ἄλλος, χωρὶς νὰ εἶμαι κατὰ τῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ νομοσχεδίου τοῦ ὁρίζοντος μίαν τάξιν. Ὁ λόγος πρόκειται περὶ ἀξιωματικῶν καὶ κάμνω τὰς ἀκολούθους παρατηρήσεις.

Ὅλα τὰ σφάλματα τῆς ὑπηρεσίας δύνανται νὰ διορθωθοῦν καὶ διὰ νόμου καὶ ἄνευ νόμου, ὡς φερ' εἰπεῖν ἡ ἐλάττωσις τῶν ἐπάρχων τόσων ἀντὶ τόπων καὶ τῶν παρομοίων, ἀλλ' εἰς τὰ στρατιωτικὰ δὲν δύναται νὰ γενῇ οὕτω, διότι ὅταν τις γίνῃ ἀξιωματικὸς, δὲν δύναται ποτὲ νὰ στερηθῇ τοῦ βαθμοῦ ὃν ἔλαβεν ἂν παρατηρήσωμεν τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀξιωματικῶν, θέλομεν εὕρει τὸ κακὸν ἀνίατον, ἂν ὑπολογίσωμεν τοὺς ἀξιωματικοὺς τῆς φάλαγγος, θέλομεν εὕρει τὸ κακὸν πλέον ἀνίατον, καὶ δὲν γνωρίζω κατὰ πόσον δύναται νὰ ἦναι ἀνώτερος ὁ ἀριθμὸς τῶν στρατιωτῶν. Ὁ ἀρχικὸς σκοπὸς τῆς φάλαγγος ἦτο νὰ ὑπάρξῃ σῶμα στρατιωτικὸν περιέχον ἐκείνους ὅσοι εἶχον βαθὺν εἰς τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα, καὶ δὲν δύνανται ἤδη νὰ ὑπηρετήσουν διὰ προβε-

θυκυΐαν ἡλικίαν καὶ τὰ παρόμοια. Τοῦτο κατέστη ἤδη ὥστε νὰ περιλαμβάνῃ καὶ στρατιώτας τοῦ ἀγῶνος ἀγεννήτους καὶ γεννησομένους, καὶ ἅμα λάβουν οἱ τοιοῦτοι τὸν βαθμὸν ἀμέσως προχωροῦν εἰς προβιβασμόν· ἂν δὲ λάβουν γραμματεῖα, μετά τινα καιρὸν τὰ ἐπιστρέφουν ὄπιθεν καὶ κατατάττονται εἰς ἐνέργειαν· καὶ ἂν τυχὸν συμβῇ ὥστε νὰ ἔχουν αὐτὰ πωλημένα ἢ πραγματοποιημένα εἰς ἀγορὰν γαιῶν, τότε μεταβαίνουν εἰς ἐνέργειαν ἐπὶ τῇ κρατήσει ὄπιθεν ποσοῦ τινος ἐκ τοῦ μισθοῦ των, καὶ τὰ παρόμοια. Δὲν λαμβάνω τοὺς ἀξιωματικοὺς τοῦ σώματος τούτου ὑπ' ὄψιν, οὐδὲ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀπομάχων· παραλείπω τοὺς ἀξιωματικοὺς τοῦ λεγομένου σώματος Θηβῶν καὶ Μεγαρίδος, καὶ ἐκείνους τοῦ διαλυθέντος σώματος τοῦ μηχανικοῦ, καὶ ἔρχομαι νὰ παρατηρήσω ὅτι εἰς τὰ λοιπὰ σώματα τὰ ἔχοντα ὀργανισμὸν, εἶναι ὡρισμένος ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀξιωματικῶν καὶ στρατιωτῶν, καὶ εἰς αὐτὰ τὸ ποσὸν τῶν δευτέρων ἀναβαίνει εἰς 8560.

Κατὰ τὸν ὀργανισμὸν αὐτῶν πρέπει νὰ ὑπάρχουν ταγματάρχαι 16 καὶ εἶναι 22, ἰατροὶ 20 καὶ εἶναι 30, λοχαγοὶ 36 καὶ εἶναι 139, ὑπολοχ. 37 καὶ εἶναι 144, ὕπαρχοι καὶ ὑπίλαρχοι 9 καὶ εἶναι 14, καταλυματίαι 9 καὶ εἶναι 14, ἀνθυπασπισταὶ 84 καὶ εἶναι 120, λογισταὶ 22 καὶ εἶναι 33, ἐπιλοχίαι 72 καὶ εἶναι 81, λοχίαι 101 καὶ εἶναι 110, δεκανεῖς 364 καὶ εἶναι 368, ὁλικὸν ποσὸν 1069 καὶ εἶναι 1361, ὅ ἐστι τεσσαράκοντα τοῖς ἑκατὸν περισσότερον.

Παραδέχομαι τὸν νόμον διότι προσδιορίζει μίαν τάξιν, ἀλλὰ τὰ ὑπάρχοντα δὲν εἶναι ὀρθά.

Ἐπειδὴ διὰ τῆς ὁμιλίας του μὲ προσκάλεσεν ὁ Κ. ὑπουργὸς, ἐπέφερεν ὁ δεύτερον λαλήσας, ἔρχομαι νὰ προσθέσω ὅτι ἐνῷ δὲν ὑπῆρχε θέσις κενὴ μοιράρχου προεβιβάσθη εἰς θέσιν τοιαύτην ὁ Πλέσιος. Ἐνῷ δὲν ὑπῆρχε θέσις κενὴ λοχαγοῦ εἰς τὸ μηχανικὸν ἐγένετο λοχαγὸς ὁ Νικολαΐδης, καὶ ἄλλοι τοσοῦτοι προβιβασμοὶ ἀνθυπασπιστῶν ἐγένοντο μὴ ὑπαρχουσῶν κενῶν θέσεων. Ὑπῆρχεν ἡ τάξις τοῦ νὰ προσκαλῶνται τὰ διάφορα σώματα, νὰ προτείνωσι τοὺς ἀποκτήσαντας δικαιώματα εἰς προβιβασμὸν ἀνθυπασπιστοῦ, οἵτινες ἀφοῦ ἔδιδον τὰς ἀναγκαίας ἐξετάσεις προεβιβάζοντο κατὰ τὴν ἀξίαν του ἕκαστος εἰς τὰς κενὰς θέσεις. Ἤδη δὲ νομίζω ὅτι νεωτέρα ἐγκύκλιος τῆς 25 Ἀπριλίου ε. ε. κατέστρεψε τὴν τάξιν ταύτην, καὶ προσδιωρίσθησαν ἀνὰ δύω εἰς κάθε σῶμα οἱ προβιβασθησόμενοι κατὰ συμπάθειαν.

Ἀπαντῶν εἰς τὸν προλαλήσαντα ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν στρα-

τιωτικῶν ὁ προβιβασθεὶς Πλέσιος, εἶπεν, ἐπροβιβάσθη, μοίραρχος ἐπιθεωρητὴς διότι ἡ θέσις ἦτο κενή, καθὼς καὶ ὁ Νικολαΐδης ὡς λοχαγός. Οἱ προβιβασμοὶ τῶν ἀνθυπασπιστῶν ἐγένοντο κατὰ τὴν τάξιν καὶ τοὺς κειμένους ὀργανισμοὺς καὶ μόνος εἷς ἐγένετο τοιοῦτος ἀπὸ πολίτην ὑπάρχοντα πρὶν ὑπαξιωματικόν.

Περαιωμένης ἐνταῦθα κηρυχθείσης ὑπὸ τοῦ Κ. προέδρου τῆς περαιτέρω συζητήσεως ἐτέθη εἰς ψηφοφορίαν ἡ ἀρχὴ τοῦ νομοσχεδίου, καὶ γενομένης τοιαύτης δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Ἀθ. Λοιδορίκη καὶ Ἰωάν. Κολοκοτρώνου, ἐξήχθη ὅτι ἐγένετο παραδεκτὴ παμψηφεὶ κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον πρωτόκολλον τῆς ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ περὶ προβιβασμοῦ εἰς τὸν στρατὸν τῆς ξηρᾶς Νομοσχεδίου

Γ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Ι. Θεοτόκης	Ν
Π. Γιατράκος	Ν	Ι. Χ. Πέτρου	Ν
Ἀθ. Γρηγοριάδης	Ν	Ἀθ. Λιδωρίκης	Ν
Ἀναγ. Δελιγιάννης	Ν	Γ. Δαρειώτης	Ν
Σ. Θεοχαρόπουλος	Ν	Γ. Παππαηλιόπουλος	
Γ. Κουντουριώτης	Ν	Γεώργ. Γλαράκης	
Ι. Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Δ. Γ. Βούλγαρης	Ν
Σ. Καλογερόπουλος		Γκ. Καρακατζάνης	Ν
Ἀναστ. Λόντος	Ν	Ν. Ι. Μέξης	Ν
Τ. Μαγγίνας	Ν	Ἀδὰμ Δούκας	Ν
Κωνστ. Μπότζαρης		Δ. Κανελλόπουλος	Ν
Α. Μοναρχίδης	Ν	Κ. Κανάρης	Ν
Λ. Νάκος	Ν	Τσαν. Γρηγοράκης	Ν
Δ. Ν. Ὀλύμπιος		Μ. Α. Καΐρης	Ν
Χ. Παππαπολίτης	Ν	Ἀντ. Γ. Κριεζῆς	
Ἰάκ. Παξιμάδης	Ν	Ἀντ. Μαυρομιχάλης	Ν
Ν. Πονηρόπουλος	Ν	Γεώρ. Νοταρᾶς	Ν
Σ. Παππαλεξόπουλος		Δημ. Πλαπούτας	Ν
Ν. Πρασσακάκης	Ν	Ἰω. Στάϊκος	Ν
Ρικάρδος Τζιώρτζ		Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	
Β. Χρηστακόπουλος	Ν	Κίτσος Τσαβέλλας	Ν
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Γαρδ. Γρίβας	
Ν. Χρυσόγελος	Ν	Ἀλ. Βλαχόπουλος	Ν
Γεώργ. Ψύλλας		Δημ. Χατζίσκος	Ν
Δρ. Μανσόλας	Ν		

Ἑπομένως ὁ Κ. πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν ἀπαγγείλας ὡς ἀντικείμενον τῆς ἐπιούσης τὴν ἐξακολούθησιν τῆς συζητήσεως τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου.

Ὁ Πρόεδρος

Α. ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗΣ

Οἱ Ἀντιπρόεδροι

Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ.
Τ. ΜΑΓΓΙΝΑΣ.

Οἱ Γραμματεῖς

Ι. Παξιμάδης.
Ἀθ. Γρηγοριάδης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 11 Ἰουνίου 1851, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, καὶ εὑρεθέντων παρόντων 36 μελῶν, ὁ Κ. Πρόεδρος ἐκήρυξε τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα, ἐπεκυρώθησαν οὐδεμιᾶς τροποποιήσεως ἐπενεχθείσης εἰς αὐτὰ κατά τινα γενομένην ἔνστασιν.

Μετὰ ταῦτα ὁ γερουσιαστὴς Κ. Ν. Πονηρόπουλος λαβὼν τὸν λόγον, ἐξέθηκε τ' ἀκόλουθα.

Ἀναφερόμενος, Κύριοι, εἰς τὴν χθεσινὴν ἀγόρευσίν μου ἐπαναλαμβάνω νὰ προτείνω καὶ σήμερον εἰς τὸ Σ. τοῦτο σῶμα νὰ ἐκφράσῃ τὰ αἰσθήματα τῆς εὐγνωμοσύνης του καὶ πρὸς τὸν στρατηγὸν Μεζῶνα τὸν συντελέσαντα οὐκ ὀλίγον εἰς τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς πατρίδος διὰ τῶν κατὰ ξηρὰν ἀγώνων του.

Ἐπιλαμβανόμενος δὲ νὰ ἐκθέσω τὰς πράξεις τοῦ ἀειμνήστου τούτου στρατηγοῦ, δὲν προτίθεμαι νὰ ἐλαττώσω τὴν ἀξίαν τῶν πράξεων ὅλων τῶν λοιπῶν ὀργάνων ἐκείνων, ὅσα, θεία βουλήσει, ἔλαβον ἐνεργητικὸν μέρος εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἑλλάδος.

Ὅταν ὁ στρατηγὸς Μεζῶν διὰ τοῦ ὑπὸ τὴν διεύθυνσίν του γαλλικοῦ στρατηγοῦ καὶ τοῦ κανονίου κατέλαβε τὰ τρία Μεσσηνιακὰ φρούρια καὶ ἐκεῖνα τῶν Πατρῶν, δὲν εἶχεν εἰσέτι ὑπογραφθῆ ἡ ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας μας συνθήκη τῶν τριῶν μεγάλων Δυνάμεων, καὶ κατὰ συνέπειαν, ἡ παραλαβὴ τῶν φρουρίων τούτων ἐγένετο δυνάμει τοῦ ἐθνικοῦ δικαίου καὶ τοῦ δικαιώματος τοῦ πολέμου.

Κἀν ὁ Ἰμβραήμης εἶχε κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην εἰς τὴν κατοχήν του τὰ εἰρημένα φρούρια, ἴσως δὲν ἤθελεν λάβει χώραν ἡ ἐνεργητικὴ αὕτη συνθήκη, ἢ ἐὰν ἐπραγματοποιεῖτο, δὲν ἤθελεν ἀναμφιβόλως ἔχει τοσαῦτα λαμπρὰ ἀποτελέσματα.

Ὁ ῥηθεὶς στρατηγὸς Μεζὼν ἐκτὸς τῶν πολεμικῶν ἀγώνων του ὠφέλησε καὶ ἄλλως πως τοὺς λαοὺς τῆς Μεσσηνίας μέχρι Πατρῶν, ὄντας τότε εἰς τὸν ἔσχατον βαθμὸν τῆς δυστυχίας ἕνεκα τῶν περιπατειῶν τοῦ πολέμου, διότι ὁ ὑπὸ τὴν διεύθυνσίν του γαλλικὸς στρατὸς ἔχων τὰς φιλανθρώπους ὁδηγίας του, παρεχώρει πλουσιοπαρόχως τὰ χρήματά του εἰς τοὺς ῥηθέντας κατοίκους τῶν μερῶν ἐκείνων ἐπὶ τῇ ἀγορᾷ δθὲν ποταπῶν τινων τροφίμων.

Διὰ τοὺς λόγους τούτους, ἐξ ὧν ἀποδεικνύεται ὅτι ὁ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει στρατηγὸς Μεζὼν συνετέλεσε σημαντικῶς εἰς τὴν ἀνεξαρτησίαν ἡμῶν, προτείνω νὰ ἐκφράσῃ ἡ Γερουσία τὰ αἰσθήματα τῆς εὐγνωμοσύνης της καὶ πρὸς αὐτόν, ὡς συντελέσαντα μεγάλως εἰς τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Ἑλλάδος.

Ἐνταῦθα λόγου πολλοῦ γενομένου περὶ ἀναβολῆς τῆς προτάσεως ταύτης εἰς ἄλλην συνεδρίασιν, διὰ τὴν τάξιν τοῦ κανονισμοῦ, καὶ διότι ὑπάρχει ἐκκρεμὴς ἡ συζήτησις τοῦ νομοσχεδίου περὶ στρατιωτικοῦ προβιβασμοῦ, ἡ Γερουσία ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει τοῦ Κ. προέδρου παρεδέξατο αὐτὴν προβάσα εἰς τὴν συζήτησιν τῶν καθέκαστα τοῦ ῥηθέντος νομοσχεδίου, τοῦ ὁποίου ἀναγνωσθέντα τὰ ἄρθρα **1** καὶ **2** ἐγένοντο παραδεκτὰ ἄνευ τινὸς ἀντιῤῥήσεως.

Ἀναγνωσθέντος ἔπειτα τοῦ ἄρθρ. 3 παραβαλὼν, εἶπέ τις τῶν ΚΚ. γερουσιαστῶν, τὸ προκείμενον νομοσχέδιον μὲ τὸν γαλλικὸν νόμον εὗρον διαφοράς τινας εἰς τὸ ἤδη συζητούμενον ἄρθρον. Εὗρον ὅτι ὁ γαλλικὸς νόμος ὁρίζει ἡλικίαν **18** ἐτῶν διὰ τὸν προβιβαζόμενον εἰς τὴν θέσιν τοῦ ἀνθυπασπιστοῦ, καὶ διάρκειαν δύω ἐτῶν ἐν τῇ σχολῇ δ' ἀ τὸν μαθητὴν ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος εὐδοκιμήσας εἰς τὰς ἀπολυτηρίους ἐξετάσεις του, πρόκειται νὰ προβιβασθῇ εἰς τὸν αὐτὸν βαθμόν, ἐνῷ τὸ ὑπὸ συζήτησιν ἄρθρον τοῦ παρόντος νομοσχεδίου δὲν προβλέπει κανένα ἐκ τῶν δύω τούτων ὅρων, καὶ τότε δύναται νὰ προβιβασθῇ τις ἔχων κατωτέραν ἡλικίαν τῶν **18** ἐτῶν; ἢ νὰ προαχθῇ μαθητὴς καὶ νὰ δώσῃ τὰς ἐξετάσεις του μετὰ ἓξ μῆνας, καταπατῶν οὕτω τὴν ἀρχαιότητα ἄλλου.

Εἰς τὰς παρατηρήσεις ταύτας ἁπάντων ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν, καθόσον ἀφορᾷ, εἶπε, τὸν προσδιορισμὸν τῆς

ἡλικίας, ὁ τοιοῦτος προβλέπεται ἀπὸ τὸν περὶ στρατολογίας νόμον, καθ' ὃν δὲν δύναται νὰ καταταχθῇ τις στρατιώτης ἔχων κατωτέραν ἡλικίαν τῶν **18** ἐτῶν, πολὺ δὲ περισσότερον νὰ προβιβασθῇ ἀνθυπασπιστής.

Καθόσον δ' ἀφορᾷ τὸν προσδιορισμὸν τῆς διαρκείας τῆς σπουδῆς καὶ τῶν ἀπολυτηρίων ἐξετάσεων τῶν μαθητῶν, οἵτινες δύνανται νὰ προβιβασθῶσι, εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ ἀνθυπασπιστοῦ, παρατηρῶ ὅτι, ἐὰν εἰς τὴν Γαλλίαν ἀπαιτοῦνται δύω, εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπαιτοῦνται ἓξ ἔτη. διότι εἰς τὸ στρατιωτικὸν σχολεῖον μας ὑπάρχουν ἓξ τάξεις μαθημάτων, εἰς τὰς ὁποίας πρέπει ὁ μαθητὴς νὰ σπουδάσῃ ὑποχρεωτικῶς ἓξ ἔτη, ἀνὰ ἓν εἰς ἑκάστην, διὰ νὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα ἑπομένως νὰ δώσῃ τὰς ἀπολυτηρίους ἐξετάσεις του.

Μετὰ τὴν ἐξήγησιν ταύτην τοῦ Κ. ὑπουργοῦ, ἡ Γερουσία ἐρωτηθεῖσα, παρεδέχθη καὶ τὸ ἄρθρον τοῦτο μὲ τὴν ἀντικατάστασιν τῆς φράσεως « ἢ ἐὰν δὲν ἦτο μαθητὴς τῆς στρατιωτικῆς σχολῆς καὶ εὐδοκιμήσῃ εἰς τὰς ἀπολυτηρίους ἐξετάσεις » διὰ τῆς « ἢ μαθητὴς χρηματίσας τῆς στρατιωτικῆς σχολῆς δὲν εὐδοκιμήσῃ εἰς τὰς ἀπολυτηρίους ἐξετάσεις ».

Ἀναγνωσθέντος ἔπειτα τοῦ ἄρθρου **4** προετάθη παρά τινος νὰ προδιορισθῇ ἐνταῦθα καὶ νὰ προστεθῇ ὁ ὅρος τῆς ἡλικίας τοῦ προβιβασθησομένου εἰς τὴν θέσιν τοῦ ἀνθυπολοχαγοῦ καθόσον ἡ ταυτολογία, ἂν ὑποτεθῇ τοιαύτη, δὲν βλάπτει τὸν νόμον ἀφίνοντα ἄλλως διεσταγμοὺς καὶ ὑπονοίας καταχρήσεων.

Παραδεχθέντος τοῦ κυρίου ὑπουργοῦ τὴν προσθήκην ταύτην, ἐγένοντο ἐπὶ τοῦ ἄρθρου τούτου αἱ ἑφεξῆς τροποποιήσεις, προσετέθη ὡς ἐδάφιον ἀ ἡ φράσις « ἐὰν δὲν συμπληρώσῃ τὸ **18** ἔτος τῆς ἡλικίας του, » καὶ μετεβλήθησαν τὸ μὲν ὑπάρχον ἐδάφιον ἀ εἰς β' καὶ τὸ β' εἰς γ· οὕτω δὲ τροποποιηθὲν τὸ ἄρθρον τοῦτο, ἀναγνωσθὲν καὶ ψηφοφορηθὲν ἐγένετο παραδεκτόν.

Ἀναγνωσθέντα ὕστερον τὰ ἄρθρα **5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13** καὶ **14** ἐγένοντο παραδεκτὰ ἄνευ ἀντιῤῥήσεως.

Ἀναγνωσθέντος μετὰ ταῦτα τοῦ ἄρθρου **15**, παρατηρήσας, εἶπέ τις τῶν κυρίων γερουσιαστῶν, τὸν γαλλικὸν νόμον εὗρον ὅτι δὲν ὑπάρχει εἰς αὐτὸν τὸ ἤδη ἀναγνωσθὲν ἄρθρον, καὶ παρακαλῶ τὸν κύριον ὑπουργὸν νὰ μᾶς εἴπῃ τοὺς λόγους, δι' οὓς ἔθεσαν αὐτὸ εἰς τὸ προκείμενον νομοσχέδιον, ἀφοῦ δὲ ἀκούσω τοὺς λόγους θέλω κάμει τὰς ἀνηκούσας παρατηρήσεις.

Εἰς ὅλα τὰ σώματα, ἀπήντησεν ὁ κύριος ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης, ὑπάρχουν δύω βάσεις προβιβασμοῦ ἡ ἀρχαιότης καὶ ἡ

ἱκανότης· ἀμφότερα πρέπει νὰ παραδεχθῇ ὁ νόμος, διότι ἐὰν παραδεχθῇ τὸ πρῶτον, τότε καταστρέφει τὴν προαγωγὴν τῆς ἱκανότητος καὶ τῶν ἐξόχων γνώσεων, ἐὰν παραδεχθῇ τὸ δεύτερον καταπατεῖ τοὺς ἀγῶνας.

Εἰς τὰ τεχνικὰ ὅπλα ἔλαβε περισσοτέραν προσοχὴν ὁ νομοθέτης· δὲν ἄρκεσε τὸν προβιβασμὸν εἰς τὴν ἀρχαιότητα, ἀλλ' ὥρισε καὶ συναγωνισμόν.

Ὁ γάλλος νομοθέτης ἔθεσε τοὺς κατ' ἀρχαιότητα προβιβαζομένους ἐν τοῖς τεχνικοῖς ὅπλοις εἰς συναγωνισμὸν μόνον· ἀλλὰ τὸ προκείμενον νομοσχέδιον διὰ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν ἄρθρου ὁρίζει, ὥστε ὁ κατ' ἀρχαιότητα προβιβαζόμενος εἰς τοιαῦτα ὅπλα νὰ ἔχῃ καὶ ἄλλα προσόντα, ἤτοι νὰ ὑποβάλλεται εἰς συναγωνισμὸν, νὰ ἔχῃ ἄλλας γνώσεις καὶ τὰ παρόμοια, τὰ ὁποῖα θέλει κανονίσει εἰς κανονισμὸς, ὁ ἐν αὐτῷ ἀναφερόμενος.

Εἶναι κακῶς ἐκπεφρασμένον τὸ ἄρθρον τοῦτο, εἶπεν εἷς τῶν κυρίων γερουσιαστῶν, διότι αὐτὸ δὲν ἀπαιτεῖ προσόντα ἀρχαιότητος, ἥτις προσδιορίζεται ῥητῶς εἰς ἑπόμενον ἄρθρον τοῦ νομοσχεδίου, ἀλλὰ θέλει ἐκτὸς τῆς ἀρχαιότητος καὶ ἄλλα προσόντα εἰς τὸν προβιβαζόμενον ἐν τοῖς τεχνικοῖς ὅπλοις, ὥστε πρέπει νὰ τροποποιηθῇ καταλλήλως.

Εἰς τὰ τεχνικὰ ὅπλα, ἀντέλεξεν ὁ κύριος ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης, ἐκτὸς τῆς ἀρχαιότητος, ἀπαιτοῦνται καὶ ἄλλα προσόντα συναγωνισμοῦ καὶ ἄλλης ἱκανότητος, τὰ ὁποῖα θέλουν κανονισθῆ διὰ διοικητικοῦ κανονισμοῦ· δὲν δύναται δὲ νὰ γενῇ κατάχρησίς τις, διότι μὲ τὴν δημοσίευσιν τοῦ προκειμένου νόμου θέλει συνταχθῆ καὶ δημοσιευθῆ ἅπαξ καὶ διὰ παντὸς καὶ ὁ κανονισμός. Τὸ συμφέρον τῆς κυβερνήσεως εἶναι νὰ μορφώσῃ καλοὺς ἀξιωματικοὺς εἰς ὅλα τὰ ὅπλα, καὶ δὲν δύναται ποτε νὰ καταχρασθῇ τῆς ἐξουσίας της.

Τὸ αὐτὸ συμφέρον, ἀντέλεξεν ἕτερος τῶν κυρίων γερουσιαστῶν, ἔχει καὶ ἡ Γερουσία προσπαθοῦσα τὴν σύνταξιν τῶν καταλλήλων νόμων, ὅπως μορφωθῶσιν ἀξιωματικοὶ τοῦ στρατοῦ· ἀλλ' ἐπειδὴ τὰ συμφέροντα κατὰ δυστυχίαν φέρουσι τὰς καταχρήσεις, διὰ τοῦτο πρέπει νὰ περιορίσωμεν εἰς τοὺς νόμους πᾶν μέσον δυνάμενον νὰ φέρῃ τοιαύτας. Πᾶν ὅτι δὲν ὑπάρχει εἰς τὸν γαλλικὸν νόμον δὲν πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν, ἐκτὸς τοῦ συναγωνισμοῦ, εὑρισκομένου καὶ εἰς αὐτὸν τὸν γαλλικὸν νόμον.

Ἀκολουθῶν τὴν ἀγόρευσιν τοῦ προλαλήσαντος Κ. ὑπουργοῦ τῆς δικαιοσύνης, εἶπεν ὁ Κύριος ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν, παρατηρῶ ὅτι τεχνικὰ ὅπλα ἐν Ἑλλάδι δὲν ἔχομεν, εἰμὴ ἓν μικρὸν

σῶμα πυροβολικοῦ καὶ ἕτερον ὅμοιον μηχανικοῦ, εἰς τὰ ὁποῖα ἀπαιτεῖται διὰ τὴν μισκρότητά των, νὰ ἔχωμεν ἀξιωματικοὺς ἐξόχων νόων. Προσθέτω δὲ ἔτι περισσότερον ὅτι, ἐπειδὴ αἱ δυνάμεις ὅλων τῶν σωμάτων μας εἶναι μικραί, πρέπει νὰ ἔχωμεν προσόντα συναγωνισμοῦ δι' ὅλα τὰ ὅπλα.

Ἐνταῦθα παρατηρήσεως γενομένης ὑπὸ πολλῶν ἐκ τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν ὅτι πρέπει νὰ ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις τοῦ ἄρθρου τούτου ἐπὶ τὴν αὔριον, διὰ νὰ γίνῃ ἐπ' αὐτοῦ ἐν τάξει ἡ ἀνήκουσα μελέτη, διόρθωσις ἢ τροποποίησις, ὁ Κ. πρόεδρος, κατ' ἀπόφασιν τῆς Γερουσίας, ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν, ἀπαγγείλας ὡς ἀντικείμενον τῆς ἐπιούσης τὴν ἐξακολούθησιν τῆς συζητήσεως τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΔΕΛΙΓΙΑΝΝΗΣ.

Οἱ Ἀντιπρόεδροι
Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ.
Τ. ΜΑΓΓΙΝΑΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Αθ. Γρηγοριάδης.
Ι. Πιξιμάδης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 12 Ἰουνίου 1851, ἡμέρᾳ Τρίτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. γερουσιαστῶν, καὶ εὑρεθέντων παρόντων 33 μελῶν, ὁ Κ. πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα ἐπεκυρώθησαν, μηδεμιᾶς ἐνστάσεως γενομένης.

Ἑπομένως ἕνεκα τῆς ἀπουσίας τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν στρατιωτικῶν κωλυομένου νὰ παρευρεθῇ, ὁ κύριος πρόεδρος συναινέσει τῆς Γερουσίας ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν, ἀπαγγείλας ὡς ἀντικείμενον τῆς ἐπιούσης τὴν ἐξακολούθησιν τῆς ἐκκρεμοῦς συζητήσεως τοῦ νομοσχεδίου περὶ προβιβασμῶν εἰς τὸν στρατὸν τῆς ξηρᾶς.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΔΕΛΙΓΙΑΝΝΗΣ.

Οἱ Ἀντιπρόεδροι
Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ.
Τ. ΜΑΓΓΙΝΑΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Αθ. Γρηγοριάδης.
Ι. Πιξιμάδης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 18 Ἰουνίου 1851, Ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. γερουσιαστῶν, καὶ εὑρεθέντων παρόντων 34 μελῶν, ὁ κύριος πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα ἐνεκρίθησαν.

Ἀνεγνώσθησαν ἑπομένως τὰ ἀπὸ 16 ἱσταμένου μηνὸς δύω ἔγγραφα τοῦ Κ. προέδρου τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου, δι' ὧν κοινοποιεῖται εἰς τὴν Γερουσίαν, ὅτι ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς δι' Ὑψηλῶν Βασ. Διαταγμάτων ηὐδόκησε νὰ διορίσῃ γερουσιαστὰς τοὺς ΚΚ. Δημήτριον Χρηστίδην, Χατζῆ Χρῆστον ὑποστράτηγον, Μ. Μαρκοπολίτην, Γεώργιον Διοβουνιώτην ὑποστράτηγον, Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπου, Κωνσταντῖνον Προβελέγγιον, Παναγιώτην Λοιδωρίκην, Νικόλαον Μαυρομμάτην, Ἰωάννην Οἰκονόμου, καὶ Σπῦρον Μήλιον συνταγματάρχην.

Μετὰ δὲ τοῦτο ἀπεφασίσθη, κατὰ τὸν κανονισμὸν καὶ τὴν καθιερωθεῖσαν τάξιν νὰ παραπεμφθῶσι τὰ περὶ διορισμοῦ τῶν γερουσιαστῶν τούτων Β. Διατάγματα εἰς τὸ γραφεῖον τῆς Γερουσίας διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἀνεγνώσθησαν ὡσαύτως ὕστερον δύω ἀναφοραὶ τῶν γερουσιαστῶν κυρίων Σ. Καλογεροπούλου καὶ Δ. Ὀλυμπίου, ἐξαιτουμένων τεσσαρακονθήμερον ἀπουσίας ἄδειαν ἑκάστου, καὶ παρεδέχθησαν ἐγκριθείσης τῆς αἰτήσεώς των.

Ἐρωτήσαντος μετὰ ταῦτα τοῦ γερουσιαστοῦ Κ. Λόντου ἂν παρακατατεθῇ εἰς τὸ γραφεῖον ὁ ζητηθεὶς φάκελλος τῶν ἀνακριτικῶν ἐγγράφων τῶν ἀφορώντων τὴν κατὰ τοῦ Καλαμίδα κατηγορίαν, καὶ ἑτέρου εἰπόντος ὅτι, ἐπειδὴ εἶναι ἐνδεχόμενον τὰ ἔγγραφα ταῦτα νὰ εὑρίσκωνται εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς δικαιοσύνης, διὰ τοῦτο προτείνει νὰ σταλῇ ἀντίγραφον τῶν πρακτικῶν τῆς 24 ἀπριλίου καὶ εἰς αὐτό, ἡ Γερουσία παραδεξαμένη τὴν πρότασιν ταύτην, ἀπεφήνατο συνάμα, κατ' αἴτησιν τοῦ πρώτου λαλήσαντος, νὰ γενῇ ἐπαναληπτικὴ αἴτησις πρὸς τὰ ὑπουργεῖα τῶν οἰκονομικῶν καὶ ἐσωτερικῶν διὰ τὴν ταχεῖαν παρακατάθεσιν τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος ἐγγράφων.

Ἀπαγγείλαντος ἔπειτα τοῦ κυρίου προέδρου ὅτι ἄλλο ἀντικείμενον δὲν ὑπολείπεται εἰμὴ ἡ ἐξακολούθησις τῆς συζητήσεως τοῦ νομοσχεδίου περὶ στρατιωτικῶν προϋδασμῶν, περὶ ἧς εἰδοποιήθη καὶ σήμερον ὁ Κ. ὑπουργός, καὶ ὅτι εἰς τὴν Γερουσίαν ἐνεπόκειται ν' ἀποφασίσῃ περὶ αὐτῆς τὰ δέοντα, εἷς τῶν κυρίων γερουσιαστῶν παρετήρησεν ὅτι ἡ συζήτησις τοῦ εἰρημένου νομοσχεδίου πρέπει ν' ἀναβληθῇ, διὰ νὰ παρευρεθῇ κατ' αὐτὴν καὶ ὁ κύριος ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν, πρὸς ὃν ἔχει νὰ κάμῃ διαφόρους ἐρωτήσεις· ἡ Γερουσία παρεδέξατο τὴν πρότασιν ταύτην, ὑποστηριχθεῖσαν καὶ παρὰ πολλῶν ἄλλων γερουσιαστῶν.

Κατόπιν ὁ γερουσιαστὴς Κ. Πονηρόπουλος λαβὼν τὸν λόγον ἐπανέλαβε τὴν ἐν ἄλλῃ συνεδριάσει ἐπιφυλαχθεῖσαν πρότασίν του περὶ ἐκφράσεως τῆς ἀνηκούσης εὐγνωμοσύνης ἐκ μέρους τῆς Γερουσίας καὶ πρὸς τὸν ἀρχηγὸν τῶν γαλλικῶν στρατευμάτων στρατηγὸν Μεζῶνα, ὡς συντελέσαντα καὶ τούτου εἰς τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Ἑλλάδος, ὁποίαν ἐξέφρασε καὶ πρὸς τοὺς τρεῖς ναυάρχους· ἡ Γερουσία ὁμοφώνως παρεδέξατο καὶ τὴν πρότασιν ταύτην.

Εἷς τῶν κυρίων γραμματέων ἐκοινοποίησεν ὕστερον εἰς τὴν Γερουσίαν ὅτι ὁ βουλευτὴς Κ. Κωνσταντῖνος Ἀξελὸς προσέφερεν εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ σώματος ἓν ἀντίτυπον τοῦ ὑπ' αὐτοῦ ἐκδοθέντος πονήματος, ἐπιγραφομένου Εὑρετήριον τῶν εἰς τὴν Νομικὴν καταχωρηθεισῶν ἀποφάσεων τῶν πρωτοδικείων, ἐφετείων καὶ Ἀρείου Πάγου. Ἡ Γερουσία, πληροφορηθεῖσα τοῦτο, ἐπέτρεψεν εἰς τὸ προεδρεῖον νὰ πράξῃ καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου πρὸς τὸν δωρητὴν πᾶν ὅ,τι ἐγένετο καὶ εἰς ἄλλους προσενεγκόντας τοιαῦτα συγγράμματα.

Ἑπομένως ὁ κύριος πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΑΕΛΙΓΙΑΝΝΗΣ.

Οἱ Ἀντιπρόεδροι
Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ.
Τ. ΜΑΙΤΙΝΑΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀθ. Γρηγοριάδης
Ἰ. Παξιμάδης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 23 Ἰουνίου 1851.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 39 μελῶν, ὁ Κ. πρόεδρος κηρύττει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα, ἐγκρίνονται, μηδεμιᾶς γενομένης ἐνστάσεως.

Εἷς τῶν ΚΚ. γραμματέων ἀνέγνω τὴν παρὰ τοῦ γραφείου συνταχθεῖσαν ἔκθεσιν ἐπὶ τῶν ἐκδοθέντων Ὑψ. Β. Διαταγμάτων περὶ διορισμοῦ τῶν Κυρίων Δημητρίου Χρηστίδου, Νικολάου Μαυρομμάτη, Ἀναστασίου Σ. Χαραλάμπους, Παναγιώτου Αἰδωρίκη, Χατζῆ Χρήστου, Γεωργίου Δυωδουνιώτου, Κωνσταντίνου Προβιλεγγίου, Ἰωάννου Οἰκονόμου καὶ Σπύρου Μήλιου, ὡς Γερουσιαστῶν, ἔχουσαν οὕτως.

ΕΚΘΕΣΙΣ.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν!

Τὸ γραφεῖον τῆς Γερουσίας, συνεπείᾳ τῆς ἀποράσεως τοῦ σώματος ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 18 τοῦ ἐνεστῶτος μηνὸς, λαβὸν ὑπ' ὄψιν τὰ ὑπ' ἀριθ. 16280, 16281, 16282, 16283, 16284, 16285, 16287, 16288, καὶ 16291 ὑπὸ ἡμερομηνίαν 15 τοῦ τρέχοντος μηνὸς Βασιλικὰ Διατάγματα δι' ὧν διορίζονται γερουσιασταὶ οἱ Κύριοι Δημήτριος Χρηστίδης, Νικόλαος Μαυρομμάτης, Ἀναστάσιος Σ. Χαραλάμπους, Παναγιώτης Αἰδωρίκης, Χατζῆ Χρῆστος, Γεώργιος Δυωδωνιώτης, Κωνσταντῖνος Προβιλέγγιος, Ἰωάννης Οἰκονόμου καὶ Σπύρος Μήλιος, καὶ παρατηρῆσαν αὐτὰ μετ' ἐπιστασίας, εὗρεν, ὅτι ταῦτα φέρουσι τὰς ἀνηκούσας διατυπώσεις, καὶ ὅτι οἱ διοριζόμενοι ἔχουσι τὰ ἀπαιτούμενα προσόντα κατὰ τὸ ἄρθρον 72 τοῦ Συντάγματος. Ὅθεν ἀναγγέλλει τοῦτο εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ σώματος, ὅπως διορισθῇ ἡ ἡμέρα τῆς ἐμφανίσεως καὶ ὁρκωδοσίας αὐτῶν κατὰ τὸ 57 ἄρθρ. τοῦ Συντάγματος.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 22 Ἰουνίου 1851.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΔΕΛΙΓΙΑΝΝΗΣ.

Οἱ Ἀντιπρόεδροι
Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ.
Τ. ΜΑΙΓΙΝΑΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Αθ. Γρηγοριάδης.
Ι. Παξιμάδης.

Μετὰ ταῦτα ὁ γερουσιαστὴς Κ. Λόντος λαβὼν τὸν λόγον ἐπὶ τῆς ἀναγνωσθείσης ἐκθέσεως εἶπε. « Μόλον ὅτι θεωρῶ εἰς τὰς σκέψεις τοῦ γραφείου προηγουμένην τὴν φρόνησιν μετὰ τὰ γεγονότα, χρεωστῶ ὅμως εἰς ἑαυτὸν, νὰ ἐκφράσω τὴν γνώμην μου

οὐχὶ διὰ νὰ προκαλέσω παρακαίρους συζητήσεις, διότι ἤδη πλέον εἰς τὸ βάθος τῆς καρδίας του ἔχει ἕκαστος πεποίθησιν, μετὰ πολυήμερον σκέψιν καὶ μελέτην, αἱ δὲ ἐφημερίδες πολλὰ εἶπον, ἀλλὰ διὰ νὰ ἐπαναπαύσω τὴν συνείδησίν μου, ὅπου οἱ νόμοι μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαβείας δὲν διατηροῦνται, ἀδύνατος εἶναι ἡ εὐδαιμονία τοῦ κράτους ἐκείνου. Ἐκφράζω ἁπλῶς τὴν γνώμην μου, εὔχομαι δὲ καὶ ἡ ἰδέα μου νὰ ψευσθῇ καὶ τὸ κράτος νὰ εὐδαιμονήσῃ. Μ' ὅλην τὴν ὑπόληψιν ἣν ἔχω εἰς τὰ τοῦ γραφείου πρόσωπα κατ' ἐμὲ πεποίθησιν οἱ τρεῖς τῶν νεοδιορισθέντων Γερουσιαστῶν οἱ ΚΚ. Δ. Χρηστίδης, Σπύρος Μήλιος καὶ Κ. Προβιλέγγιος, δὲν ἔχουσι τὰ προσόντα, καθὸ μὴ συμπληρωθείσης τῆς Β. αὐτῶν βουλευτικῆς περιόδου.

Τούτων διεδέχθη ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας, εἰπὼν, ὅτι θεωρεῖ περιττὴν πᾶσαν συζήτησιν διὰ πολλοὺς καὶ ἰσχυροὺς λόγους. Τὸ γραφεῖον δὲν παρέλειψε οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην ἐπὶ τῶν προσόντων ἔρευναν, ἐξετάσαν αὐτὰ καθ' ὅλας τὰς ἐπόψεις· διὸ προτείνει ν' ἀποφασίσῃ ἡ Γερουσία τὴν ἡμέραν τῆς ἐμφανίσεως τῶν Κ. Γερουσιαστῶν κατὰ τὰ νενομισμένα. Ἡ δὲ Γερουσία ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει τοῦ Κ. προέδρου ὥρισεν ὡς τοιαύτην τὴν προσεχῆ Δευτέραν τοῦ τρέχοντος μηνός.

Ἀναγινώσκεται ἑπομένως ἀναφορὰ τοῦ γερουσιαστοῦ Κυρίου Τζανετάκη Γρηγοράκη αἰτουμένου τεσσαρακονθήμερον ἀπουσίας ἄδειαν, ἥτις καὶ ἐγκρίνεται.

Παρελθὼν ἔπειτα ὁ Κ. ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργὸς ἀνέγνω τὸ ὑψισθὲν παρὰ τῆς Βουλῆς νομοσχέδιον τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Σαρδηνίας συνθήκης περὶ ἐμπορίας καὶ ναυτιλίας καὶ τὴν περὶ τούτου ἔκθεσιν ἔχοντα ὡς ἕπεται.

ΕΚΘΕΣΙΣ

Συνοδεύουσα τὸ εἰς τὴν Γερουσίαν ὑποβαλλόμενον σχέδιον Συνθήκης ἐμπορίας τε καὶ ναυτιλίας μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Σαρδηνίας.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν!

Κατὰ διαταγὴν τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως ἔχω τὴν τιμὴν νὰ σᾶς ὑποβάλω σχέδιον Συνθήκης ἐμπορίας τε καὶ ναυτιλίας μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Σαρδηνίας, εἰς ὃ ἡ Βουλὴ ἔδωκεν ἤδη τὴν συγκατάθεσίν της, κατὰ τὸ 25 ἄρθρον τοῦ Συντάγματος, καὶ νὰ ζητήσω ὡσαύτως τὴν εἰς τοῦτο συγκατάθεσιν τῆς Γερουσίας.

Συνοδεύων αὐτὸ μὲ τὴν ἔκθεσιν δι' ἧς ὑπεβλήθη εἰς τὴν Βουλὴν, παρακαλῶ τὸ Σεβαστὸν τοῦτο Σῶμα νὰ ἐκφράσῃ τὴν

συγκατάθεσίν του ὅσον τὸ δυνατὸν ταχύτερον, ἵνα δοθῇ πλέον πέρας εἰς τὴν ὁριστικὴν τῆς Συνθήκης σύμβασιν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν Ἰουνίου 1851.

Ὁ ἐπὶ τοῦ Βασ. Οἴκου κ. τ. λ. ὑπουργὸς
Α. ΠΑΪΚΟΣ.

ΟΘΩΝ
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὴν κατωτέρω Συνθήκην ἐμπορίας τε καὶ ναυτιλίας μεταξὺ Ἡμῶν καὶ τοῦ Μεγαλειοτάτου Βασιλέως τῆς Σαρδηνίας, ψηφισθεῖσαν ἤδη ὑπὸ τῆς Βουλῆς, θέλει ὑποβάλει ὁ Ἡμέτερος ἐπὶ τοῦ Βασ. Οἴκου καὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑπουργὸς εἰς τὴν Γερουσίαν, καὶ ζητήσει τὴν κατὰ τὸ ἄρθρον 25 τοῦ Συντάγματος συγκατάθεσίν της ἐπ' αὐτῆς.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 19 Ἰουνίου 1851.

ΟΘΩΝ

Α. ΠΑΪΚΟΣ

Ἄρθρ. 1. Θέλει ὑπάρχει ἀμοιβαία ἐλευθερία ἐμπορίας καὶ ναυτιλίας μεταξὺ τῶν ὑπηκόων τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν τοῦ Βασιλείου τῆς Σαρδηνίας.

Ἄρθρ. 2. Ἑπομένως οἱ ὑπήκοοι τῶν ὑψηλῶν συνομολογούντων μερῶν θέλουσιν ἀπολαμβάνει, εἰς τοὺς λιμένας, μυχοὺς, ὅρμους, πόλεις καὶ ἄλλα μέρη τῶν δύω ἐπικρατειῶν ἴσην ἐλευθερίαν ἐμπορίας, εἰς τρόπον ὥστε θέλουσι τοῖς χορηγεῖσθαι, εἰς τὰ εἰρημένα μέρη, παρ' ἑκατέρων τῶν Κυβερνήσεων, ἐντελῶς ἴσα καὶ ἀμοιβαῖα ἐμπορικὰ δικαιώματα καὶ πλεονεκτήματα, καὶ, καθ' ὅσον τὰ δικαιώματα καὶ τὰ πλεονεκτήματα ταῦτα ὑπόκεινται ἐκεῖ εἰς ὑποχρεώσεις (redevances) τινὰς, αἱ κατὰ τόπον ἀρχαὶ θέλουσι προσφέρεσθαι πρὸς αὐτοὺς ἀπαραλλάκτως ὡς καὶ πρὸς τοὺς ἰθαγενεῖς, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ βάρη οἱουδήποτε εἴδους.

Δύνανται ὡσαύτως νὰ διαμένωσι καὶ κατέχωσιν εἰς οἱονδήποτε ἀρέσκονται τόπον, εἴτε δι' ἐνοικίου, εἴτε ὡς ἰδιοκτησίαν, κατοικίας, ἀποθήκας καὶ ἄλλα ἀκίνητα κτήματα ἀναγκαῖα εἰς τὸ ἐμπόριόν των. Ὅλοι δ' ἐν γένει οἱ ἔμποροι ἑκατέρων τῶν ἐθνῶν θέλουσιν ἀπολαμβάνει ἀμοιβαίως, δι' ἑαυτούς τε καὶ διὰ τὰς ἰδιοκτησίας των πληρεστάτην ἀσφάλειαν, καὶ θέλει τοῖς χορηγεῖσθαι διὰ τὰς ὑποθέσεις τοῦ ἐμπορίου των ἡ αὐτὴ προστασία, ἧς ἀπολαύουσιν οἱ ἰθαγενεῖς, ἐπὶ τῷ ὅρῳ τοῦ νὰ ὑπόκηνται εἰς τοὺς νόμους καὶ τὰ διατάγματα τῶν ἀμοιβαίων τόπων.

Ἄρθρ. 3. Φθάνοντα τὰ Ἑλληνικὰ πλοῖα εἰς τοὺς λιμένας τῆς Σαρδηνίας κενὰ ἢ καὶ φέροντα φορτίον, καὶ ἀμοιβαίως τὰ Σαρδικὰ πλοῖα, φθάνοντα εἰς τοὺς λιμένας τῆς Ἑλλάδος κενὰ ἢ μὲ φορτίον, θέλουσι θεωρεῖσθαι, κατά τε τὴν ἄφιξιν, διαμονὴν καὶ ἀπέλευσίν των, ἀπαραλλάκτως ὡς καὶ τὰ ἐγχώρια πλοῖα, τὰ προερχόμενα ἐκ τῶν αὐτῶν μερῶν, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐπιβολὴν τῶν δικαιωμάτων χωρητικότητος, φάρων, ναυηγεσίας, διαπορίου (phare) ὅρμου, καθάρσεων, καθὼς καὶ ὡς πρὸς τὰς εἴς τινας δημοσίους ὑπηρέτας χορηγουμένας ἀντιμισθίας, καὶ ὡς πρὸς πᾶν ἄλλο τέλος ἢ βάρος οἱονδήποτε, ἐπιβαλλόμενον ἐν ὀνόματι ἢ πρὸς ὄφελος τῆς Κυβερνήσεως, τῶν ἐπιτοπίων ἀρχῶν ἢ εἰδικῶν καταστημάτων οἱωνδήποτε.

Ἄρθρ. 4. Πᾶν εἶδος ἐμπορεύματος, δυνάμενον ἐννόμως νὰ εἰσαχθῇ εἰς τοὺς λιμένας τῆς Ἑλλάδος δι' Ἑλληνικῶν πλοίων, δύναται ἐπίσης νὰ εἰσαχθῇ καὶ διὰ Σαρδικῶν, χωρὶς νὰ ὑποβάλληται εἰς ἄλλα ἢ ἀνώτερα δικαιώματα ἢ βάρη οἱουδήποτε εἴδους ἢ ὀνομασίας, ἐπιβαλλόμενα ἐν ὀνόματι ἢ πρὸς ὄφελος τῆς Κυβερνήσεως, τῶν ἐπιτοπίων ἀρχῶν ἢ εἰδικῶν καταστημάτων οἱωνδήποτε, εἰμὴ ὡς ἂν ἡ εἰσαγωγὴ ἤθελε γίνει δι' Ἑλληνικῶν πλοίων. Καὶ ἀμοιβαίως, πᾶν εἶδος ἐμπορεύματος, δυνάμενον ἐννόμως νὰ εἰσαχθῇ εἰς τοὺς λιμένας τῆς Σαρδηνίας διὰ Σαρδικῶν πλοίων, δύναται ἐπίσης νὰ εἰσαχθῇ καὶ δι' Ἑλληνικῶν, χωρὶς νὰ ὑποβάλληται εἰς ἄλλα ἢ ἀνώτερα δικαιώματα ἢ βάρη οἱουδήποτε εἴδους ἢ ὀνομασίας, ἐπιβαλλόμενα ἐν ὀνόματι ἢ πρὸς ὄφελος τῆς Κυβερνήσεως, τῶν ἐπιτοπίων ἀρχῶν ἢ εἰδικῶν καταστημάτων οἱωνδήποτε, εἰμὴ ὡς ἂν ἡ εἰσαγωγὴ ἤθελε γενῇ διὰ Σαρδικῶν πλοίων.

Ἄρθρ. 5. Εἶναι ἐννοούμενον, ὅτι οἱ ἐν τοῖς ἀνωτέρω δύω ἄρθροις περιεχόμενοι ὅροι ἐφαρμόζονται ὁλοσχερῶς ἐπὶ τῶν Ἑλληνικῶν πλοίων καὶ τῶν φορτίων αὐτῶν, ἅτινα φθάνουσιν εἰς τοὺς λιμένας τῆς Σαρδηνίας, καὶ ἀμοιβαίως, ἐπὶ τῶν Σαρδικῶν πλοίων καὶ τῶν φορτίων αὐτῶν, ἅ τινα φθάνουσιν εἰς τοὺς λιμένας τῆς Ἑλλάδος, προερχόμενα εἴτε ἐκ τῶν λιμένων τοῦ τόπου, εἰς ὃν ἀνήκουσιν, εἴτε ἐκ τῶν λιμένων οἱουδήποτε ἄλλου ξένου Κράτους.

Ἄρθρ. 6. Ἡ διὰ τοῦ ἄρθρου 5 καθιερουμένη ἀφομοίωσις τῆς σημαίας ἰσχύει καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐξαγωγὴν παντὸς ἐμπορεύματος εἴτε ἐκ τῶν ἐγχωρίων, εἴτε ἐκ τῶν ξένων προϊόντων, ὧν ἡ

εξαγωγή εἶναι νομίμως επιτετραμμένη εἰς τοὺς δύω τόπους.

Ἄρθρ. 7. Δὲν θέλουσιν επιβάλλεσθαι ἄλλα ἢ ἀνώτερα δικαιώματα επὶ τῶν εἰδῶν, ἅτινα εἰσάγονται εἰς τὴν Ἑλλάδα, προερχόμενα ἐκ τῆς γῆς ἢ τῆς βιομηχανίας τῆς Σαρδηνίας, ὡς οὐδ' επὶ τῶν εἰδῶν, ἅτινα εἰσάγονται εἰς Σαρδηνίαν, προερχόμενα ἐκ τῆς γῆς ἢ τῆς βιομηχανίας τῆς Ἑλλάδος, εἰμὴ ὅσα επιβάλλονται ἢ θέλουσιν επιβληθῆ επὶ τῶν αὐτῶν εἰδῶν, προερχομένων ἐκ τῆς γῆς ἢ τῆς βιομηχανίας οἱουδήποτε ἄλλου ξένου Κράτους. ἐπαύτως δὲν δύναται νὰ επιβληθῆ επὶ τῆς εἰσαγωγῆς ἢ ἐξαγωγῆς τῶν εἰδῶν, τῶν προερχομένων ἐκ τῆς γῆς ἢ τῆς βιομηχανίας τῆς Ἑλλάδος ἢ τῆς Σαρδηνίας, κατά τε τὴν εἴσοδον ἢ ἔξοδον αὐτῶν ἐκ τῶν λιμένων τῆς Ἑλλάδος ἢ τῆς Σαρδηνίας, οἱαδήποτε ἀπαγόρευσις μὴ εφαρμοζομένη ἐπίσης ὡς πρὸς οἱονδήποτε ἄλλο ἔθνος.

Ἄρθρ. 8. Πᾶσα εἰκολία παρακαταθήκης, ὡς καὶ πᾶσα ἀμοιβὴ ἢ ἐπιστροφὴ δικαιωμάτων, παραχωρουμένη εἰς τὴν Ἐπικράτειαν ἑκατέρων τῶν ὑψηλῶν συνομολογούντων μερῶν ὡς πρὸς τὴν εἰσαγωγὴν ἢ ἐξαγωγὴν οἱουδήποτε εἴδους, θέλουσιν ἐπίσης παραχωρεῖσθαι καὶ εἰς τὰ εἴδη τῆς αὐτῆς φύσεως, προϊόντα τῆς γῆς ἢ τῆς βιομηχανίας τοῦ ἑτέρου, ὡς καὶ εἰς τὴν διὰ τῶν πλοίων τούτου γινομένην εἰσαγωγήν τε καὶ ἐξαγωγήν.

Ἄρθρ. 9. Πᾶν ἐμπόρευμα εἰσαγόμενον, παρακατατιθέμενον ἢ αποθηκευόμενον εἰς τοὺς λιμένας τῶν δύω Ἐπικρατειῶν καὶ τῶν ὑπὸ τούτων κατεχομένων μερῶν θέλει ὑποβάλλεσθαι, διαρκούσης τῆς αποθηκεύσεώς του, εἰς τὰς αὐτὰς διατάξεις, ὅρους καὶ δικαιώματα, εἴτε δι' Ἑλληνικῶν εἴτε διὰ Σαρδικῶν πλοίων ἤθελε γίνῃ ἡ εἰσαγωγὴ αὐτοῦ. Κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον ἡ ἐκ νέου ἐξαγωγὴ τῶν τοιούτων ἐμπορευμάτων, εἴτε δι' Ἑλληνικῶν εἴτε διὰ Σαρδικῶν πλοίων γινομένη, θέλει ἀπολαμβάνει τὰς αὐτὰς εὐκολίας καὶ ὑποβάλλεσθαι εἰς τὰ αὐτὰ δικαιώματα.

Ἄρθρ. 10. Ἡ ἀκτεμπορία διαφυλάττεται αποκλειστικῶς εἰς μόνην τὴν ἐγχώριον σημαίαν. Ἐν τούτοις οἱ πολῖται τῶν δύω ἐθνῶν θέλουσιν εἶσθαι ἐλεύθεροι νὰ μετέρχωνται τὸ ἐμπόριον, τὸ καλούμενον di scalo, ἤτοι νὰ ἐνεργῶσιν εἰς ἕνα τινὰ λιμένα τὴν επιβίβασιν ἢ αποβίβασιν μέρους τοῦ φορτίου των, καὶ μεταβαίνοντες εἰς ἕτερον λιμένα νὰ επιβιβάζωσιν ἢ αποβιβάζωσιν τὸ ὑπόλοιπον, χωρὶς νὰ ὑπόκηνται εἰς ἀνώτερα δικαιώματα, εἰμὴ εἰς ὅσα ἤθελον ὑπόκεισθαι, ἂν αἱ ἐργασίαι αὗται ἐγίνοντο ὑπὸ τὴν ἐγχώριον σημαίαν, επὶ τῷ ὅρῳ μόνον τοῦ ν' ἀπέχωσι νὰ φορτώνωσιν οἱαδήποτε εἴδη εἰς τινα λιμένα, ἵνα τὰ ἐκφορτώνωσιν εἰς ἕτερον τῆς αὐτῆς Ἐπικρατείας.

Ἄρθρ. 11. Θέλουσι θεωρεῖσθαι ὡς πλοῖα Ἑλληνικὰ, ἢ Σαρδικὰ, ὅσα πλέουσι καὶ διακατέχονται κατὰ τὰς ἰσχυούσας διατάξεις καὶ εἰσὶν ἐφωδιασμένα μὲ τὰ συνήθη εἰς τοὺς δύω τόπους ἔγγραφα.

Ἄρθρ. 12. Εἰς πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν κατὰ τοὺς λιμένας αστυνομικὴν εὐταξίαν, τὴν φόρτωσιν καὶ αποφόρτωσιν τῶν πλοίων, τὴν ασφάλειαν τῶν εμπορευμάτων, τῶν ἀντικειμένων τῆς εμπορίας καὶ οἱωνδήποτε πραγμάτων, οἱ ὑπήκοοι τῶν ὑψηλῶν συνομολογούντων μερῶν θέλουσιν ὑπόκεισθαι, ἀμοιβαίως, εἰς τὰ παρὰ τῶν ἐγχωρίων νόμων καὶ αστυνομικῶν διατάξεων ὡρισμένα. Ἀρ' ἑτέρου δὲ οἱ ὑπήκοοι ἑκατέρων τῶν ὑψηλῶν συνομολογουσῶν Δυνάμεων ἔχουσιν εἰς τὴν Ἐπικράτειαν τῆς ἄλλης τὸ δικαίωμα τοῦ διαθέτειν τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν καὶ πρὸς ὄφελος ἀκόμη τῶν ὑπηκόων ἑκατέρων τῶν Ἐπικρατειῶν, διά τε διαθήκης, δωρεᾶς ἢ ἄλλως οπωσδήποτε· οἱ δὲ κληρονόμοι αὐτῶν, ὑπήκοοι τῆς ἑτέρας τῶν συνομολογουσῶν Δυνάμεων, θέλουσι κληρονομεῖ τὰ ὑπάρχοντά των εἴτε δυνάμει διαθήκης εἴτε καὶ ἀδιαθέτως, καὶ δύνανται νὰ λάβωσι κατοχὴν τούτων εἴτε προσωπικῶς, εἴτε δι' ἄλλων ἐπιτρόπων, ἐνεργούντων ἐπ' ὀνόματί των, χωρὶς νὰ ὑπόκηνται εἰς ἄλλα ἢ ἀνώτερα δικαιώματα, εἰμὴ εἰς ὅσα ὑπάγονται, εἰς παρομοίας περιστάσεις, καὶ οἱ ὑπήκοοι τοῦ τόπου, ἔνθα τὰ ρηθέντα ὑπάρχοντα εὑρίσκονται.

Οἱ ὑπήκοοι ἑκατέρων τῶν Βασιλείων δύνανται νὰ μεταβιβάσωσι, κατὰ τὸ δοκοῦν καὶ ἐν πληρεστάτῃ ἐλευθερίᾳ, τὴν περιουσίαν αὐτῶν ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἑτέραν τῶν δύω Ἐπικρατειῶν, χωρὶς νὰ ὑπόκηνται διὰ τὴν μεταφορὰν ταύτην, εἰς ἔκτακτον τέλος ἢ δασμὸν οἱονδήποτε.

Ἄρθρ. 13. Τὸ τῆς ἐξαγωγῆς τῶν ὑπαρχόντων δικαίωμα (droitde detraction) τὸ εἰσπραττόμενον πρὸς ὄφελος τοῦ Ἑλληνικοῦ ταμείου επὶ τῆς ἐξαγωγῆς ἢ τῆς ἐκτὸς τοῦ Βασιλείου μετακομίσεως κληρονομιῶν ἢ ἄλλων πραγμάτων διελθόντων ἢ ἀνηκόντων εἰς ἀλλοδαποὺς, δὲν θέλει εἰσπράττεσθαι ἐν Ἑλλάδι επὶ τῶν κληρονομιῶν καὶ ἄλλων ὑπαρχόντων, διελθόντων εἰς ὑπηκόους Σάρδους. Ἀμοιβαίως δὲ τὸ επὶ τῆς ἐξαγωγῆς τῶν ὑπαρχόντων δικαίωμα, ὡς ὁρίζεται ἀνωτέρω, δὲν θέλει εἰσπράττεσθαι ἐν τῷ Βασιλείῳ τῆς Σαρδηνίας, επὶ τῶν κληρονομιῶν καὶ ἄλλων ὑπαρχόντων διελθόντων ἢ ἀνηκόντων εἰς ὑπηκόους Ἕλληνας.

Ἄρθρ. 14. Τὰ ὑψηλὰ συνομολογοῦντα μέρη συμφωνοῦσι νὰ μὴ δέχωνται πειρατὰς εἰς κανένα λιμένα, μυχὸν ἢ ὅρμον τῶν Ἑπικρατειῶν των καὶ νὰ ὑποβάλλωσιν εἰς τὰς τῶν νόμων αὐστηρὰς ποινὰς πάντας τοὺς ἐπὶ πειρατείᾳ ἐγνωσμένους, καὶ πάντας ὅσοι ἐξελεγχθῶσι συναίτιοι τῶν τοιούτων ἢ συνεννοούμενοι μετ' αὐτῶν. Ὅσα πλοῖα καὶ φορτία ἀνήκοντα εἰς ὑπηκόους ἑκατέρων τῶν συνομολογουσῶν Δυνάμεων συλλάβωσιν οἱ πειραταὶ καὶ φέρωσιν εἰς τοὺς λιμένας μιᾶς τῶν δύο Ἑπικρατειῶν, θέλουσιν ἀποδίδεσθαι εἰς τοὺς ἰδιοκτήτας, τοὺς κληρονόμους τούτων ἢ εἰς τοὺς προσηκόντως διωρισμένους πληρεξουσίους των, ἐὰν ἀποδείξωσι τὴν ταυτότητα τῆς ἰδιοκτησίας. Ἡ ἀπόδοσις αὕτη θέλει γίνεσθαι καὶ ἂν τὸ ζητούμενον πρᾶγμα εὑρίσκηται εἰς τρίτου χεῖρας, ἀπαιτεῖται δὲ μόνον ν' ἀποδειχθῇ ὅτι, ὁ ἀποκτήσας αὐτὸ ἐγίνωσκεν ἢ ἠδύνατο νὰ γινώσκῃ, ὅτι τό, περὶ οὗ ὁ λόγος, πρᾶγμα προήρχετο ἐκ πειρατείας.

Ἄρθρ. 15. Ἐὰν τὸ ἓν Κράτος ἤθελεν ἔχει πόλεμον καθ' οἱασδήποτε Δυνάμεως, καθ' οἱουδήποτε ἔθνους ἢ Κράτους, οἱ ὑπήκοοι τοῦ ἄλλου δύνανται νὰ ἐξακολουθήσωσι τὴν ἐμπορίαν καὶ τὴν ναυτιλίαν των μὲ τὰς Ἑπικρατείας ταύτας, ἐκτὸς τῶν κατὰ γῆν ἢ θάλασσαν ἀποκεκλεισμένων ἢ πολιορκουμένων πόλεων ἢ λιμένων, ἀλλὰ κατ' οὐδένα λόγον δὲν θέλει συγχωρεῖσθαι εἰς τοὺς ὑπηκόους ἑκατέρων νὰ ἐμπορεύωνται πράγματα καθυπαγόμενα εἰς τὴν περὶ τὰ πολεμοφόδια λαθρεμπορίαν.

Ἄρθρ. 16. Ἐν περιπτώσει, ὃ μὴ γένοιτο, πολέμου μεταξὺ τῶν δύο ὑψηλῶν συνομολογούντων μερῶν, οἱ πολῖται ἑκατέρων τῶν ἐθνῶν θέλουσιν ἔχει προθεσμίαν ἓξ μηνῶν πρὸς πώλησιν, ἐξαγωγὴν καὶ τακτοποίησιν τῶν περιουσιῶν καὶ τῶν συμφερόντων των.

Ἄρθρ. 17. Ἐὰν πολεμικὸν ἢ ἐμπορικὸν πλοῖον τῆς Ἑλλάδος ἢ τῆς Σαρδηνίας ναυαγήσῃ εἰς τοὺς λιμένας ἢ εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς ἑτέρας τῶν Ἑπικρατειῶν, θέλει τῷ δοθῇ ἡ κατὰ τὸ δυνατὸν μεγίστη ἀντίληψις πρός τε τὴν συντήρησιν τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν πραγμάτων, τὴν περὶ τῶν διασωθέντων ἀντιτεμένων φροντίδα καὶ τὴν ἐξασφάλισιν καὶ ἀπόδοσιν αὐτῶν. Τὰ πράγματα ταῦτα δὲν θέλουσι καθυποβάλλεσθαι εἰς πληρωμὴν δικαιωμάτων, εἰμὴ μόνον ὡς πρὸς τὸ μέρος, ὅπερ ἤθελεν εἰσαχθῇ μετὰ ταῦτα πρὸς ἐσωτερικὴν κατανάλωσιν.

Αἱ ἐπιτόπιοι Ἀρχαὶ θέλουσι συνδράμει, ὅλαις δυνάμεσι, τοὺς προξένους ὅπως ἐκπληρώσι τὰ τοιαῦτα συντηρήσεως καὶ διοικήσεως καθήκοντα, ἐπιβαλλόμενα αὐτοῖς εἰς τοιαύτας περιστάσεις ἀπό τε τὸ μεταξὺ ἐθνῶν δίκαιον καὶ τὰς καθιερωμένας συνηθείας.

Ἄρθρ. 18. Ἑκάστη τῶν ὑψηλῶν συνομολογουσῶν Δυνάμεων δύναται νὰ διατηρῇ εἰς τοὺς λιμένας καὶ τὰς ἐμπορικὰς πόλεις τῆς ἑτέρας, προξένους, ὑποπροξένους ἢ προξενικοὺς πράκτορας, οἵτινες θέλουσιν ἀπολαμβάνει πᾶσαν προστασίαν καὶ ἀναγκαίαν συνδρομὴν πρὸς τὴν ἀνήκουσαν τῶν χρεῶν των ἐκπλήρωσιν.

Οἱ πρόξενοι οὗτοι, οἱασδήποτε ἂν ὦσι τάξεως, τακτικῶς διωρισμένοι ὑπὸ τῶν ἀμοιβαίων Κυβερνήσεών των, καὶ ἀφοῦ λάβωσι τὸ ἐκτελεστήριον παρ' ἐκείνης, εἰς τὴν ἐπικράτειαν τῆς ὁποίας πρόκειται νὰ διαμείνωσι, θέλουσιν ἀπολαύει, διά τε ἑαυτοὺς καὶ κατὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων των, προνόμια ἴσα μὲ τοὺς τοῦ ἔθνους τοῦ μάλλον εὐνουμένου· ἐννοεῖται ὅμως, ὅτι ἂν τὰ προνόμια ταῦτα δὲν παρεχωρήθησαν εἰς τ' ἄλλα ἔθνη, εἰμὴ ὑπὸ εἰδικοὺς ὅρους, ἡ ἑτέρα τῶν συνομολογουσῶν Κυβερνήσεων δὲν δύναται νὰ ἀπαιτῇ τὰ αὐτὰ εἰμὴ ἐκπληροῦσα τοὺς ἰδίους ὅρους. Ἐν τούτοις ῥητῶς διακηρύττεται, ὅτι, ἐν περιπτώσει παρανόμου ἢ ἀνοικείου ἐκ μέρους αὐτῶν διαγωγῆς ὡς πρὸς τοὺς νόμους ἢ τὴν Κυβέρνησιν τῆς Ἑπικρατείας, εἰς ἣν οἱ ῥηθέντες πρόξενοι, ὑποπρόξενοι ἢ ἐμπορικοὶ πράκτορες ἤθελον διαμένει, δύνανται νὰ καταδιωχθῶσι καὶ τιμωρηθῶσι κατὰ τοὺς νόμους, καὶ νὰ στερηθῶσι τοῦ δικαιώματος τοῦ ἐκτελεῖν τὰ χρέη των κατὰ διαταγὴν τῆς προσβληθείσης Κυβερνήσεως, ἥτις θέλει γνωστοποιήσει εἰς τὴν ἑτέραν τοὺς ὑπαγορεύσαντας τὴν τοιαύτην ἀπόφασιν της λόγους· ἐννοεῖται δὲ ὅτι τ' ἀρχεῖα καὶ λοιπὰ σχέσιν ἔχοντα μὲ τὰς ὑποθέσεις τοῦ προξενείου ἔγγραφα δὲν θέλουσι παντελῶς ἐξερευνᾶσθαι, ἀλλὰ θέλουσι διατηρεῖσθαι ἐπιμελῶς ὑπὸ τὴν σφραγῖδα τῶν προξένων, ὑποπροξένων ἢ ἐμπορικῶν πρακτόρων καὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ μέρους τῆς διαμονῆς αὐτῶν.

Ἄρθρ. 19. Οἱ πρόξενοι, ὑποπρόξενοι καὶ ἐμπορικοὶ πράκτορες ἢ οἱ ἀνήκοντες ἐπιτετραμμένοι νὰ τοὺς ἀναπληρώσωσι, θέλουσιν ἔχει τὸ δικαίωμα, ὡς τοιοῦτοι, νὰ ὦσι δικασταὶ ἢ διαιτηταὶ εἰς τὰς μεταξὺ τῶν πλοιάρχων καὶ τῶν πληρωμάτων τῶν πλοίων τοῦ ἔθνους, τοῦ ὁποίου ἐπιβλέπουσι τὰ συμφέροντα, ἀναφυομένας τυχὸν διενέξεις, χωρὶς νὰ δύνανται αἱ ἐγχώριοι ἀρχαὶ νὰ μεσολαβῶσιν, εἰμὴ μόνον ἐὰν ἡ διαγωγὴ τῶν πληρωμάτων ἢ τοῦ πλοιάρχου ἤθελε διαταράξει τὴν τάξιν καὶ τὴν ἡσυχίαν τοῦ τόπου, ἢ ἂν οἱ εἰρημένοι πρόξενοι, ὑποπρόξενοι καὶ ἐμπορικοὶ πράκτορες ἤθελον ἐπικαλεσθῇ τὴν μεσολάβησιν των πρὸς ἐκτέλεσιν ἢ διατήρησιν τῶν ἀποφάσεών των· ἐννοεῖται

ὅτι τὸ εἶδος τοῦτο τῶν δικαστικῶν ἢ διαιτητικῶν ἀποφάσεων δὲν θέλει ἀποστερεῖ τὰ διαφερόμενα μέρη τοῦ δικαιώματος, τὸ ὁποῖον ἔχουσι τοῦ νὰ καταφύγωσι, μετὰ τὴν ἐπιστροφήν των, εἰς τὰ μέσα, τὰ ὁποῖα τοῖς παρέχουσιν οἱ νόμοι τῆς πατρίδος των.

Ἄρθρ. 20. Ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς ῥηθέντας προξένους, ὑποπροξένους καὶ ἐμπορικοὺς πράκτορας νὰ ἐξαιτῶνται τὴν συνδρομὴν τῶν ἐγχωρίων ἀρχῶν διὰ τὴν σύλληψιν, κράτησιν καὶ φυλάκισιν τῶν δραπετῶν πολεμικῶν ἢ ἐμπορικῶν πλοίων τῆς Ἐπικρατείας των. Θέλουσι δὲ ἀπευθύνεσθαι, ἐπὶ τούτῳ, εἰς τὰ δικαστήρια, τοὺς δικαστὰς ἢ ἄλλους ἁρμοδίους ὑπαλλήλους, καὶ θέλουσι ζητεῖ ἐγγράφως τοὺς εἰρημένους δραπέτας, ἀποδεικνύοντες διὰ τῆς κοινοποιήσεως τῶν βίβλων τῶν πλοίων ἢ τῶν ναυτολογίων (rôles d'équipage) ἢ δι' ἰδιαιτέρων ἐπισήμων ἐγγράφων, ὅτι τὰ δεῖνα ἄτομα ἀπεστέλεσαν μέρος τῶν δεῖνα πληρωμάτων. Τῆς δὲ αἰτήσεως οὕτως αἰτιολογουμένης, δὲν θέλει ἀρνεῖσθαι ἡ ἀπόδοσις, παρεκτὸς ἂν οἱ δραπέται τυγχάνωσιν ὄντες ὑπήκοοι τοῦ τόπου ἔνθα ἐδραπέτευσαν. Συλλαμβανόμενοι οἱ τοιοῦτοι δραπέται θέλουσι τίθεσθαι εἰς τὴν διάθεσιν τῶν, περὶ ὧν ὁ λόγος, προξένων, ὑποπροξένων ἢ πρακτόρων. Δύνανται δὲ καὶ νὰ κλεισθῶσιν εἰς τὰς δημοσίους φυλακάς, ἐπὶ τῇ αἰτήσει καὶ δαπάναις τῶν αἰτούντων αὐτούς, ἵνα περιορθῶσιν εἰς τὰ πλοῖα, εἰς ἃ ἀνήκουσιν ἢ εἰς ἄλλα τοῦ αὐτοῦ ἔθνους. Ἀλλ' ἂν δὲν ἀπεπεμφθῶσιν ἐν διαστήματι τριῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς κρατήσεώς των, θέλουσιν ἀπολύεσθαι καὶ δὲν θέλουσι συλλαμβάνεσθαι πλέον ἐπὶ τῇ αὐτῇ αἰτίᾳ· ἐννοεῖται ἐν τούτοις ὅτι, ἂν ὁ δραπέτης τυγχάνῃ πράξας ἤδη κακούργημα ἢ πλημμέλημα μετὰ τὴν ἀποβίβασίν του, ἠμπορεῖ νὰ ἀναβληθῇ ἡ ἀπόδοσις αὐτοῦ μεχρισοῦ τὸ ἐπιληφθὲν τῆς ὑποθέσεως ταύτης δικαστήριον ἤθελεν ἐκδώσει τὴν ἀπόφασίν του καὶ ἤθελεν αὕτη ἐκτελεσθῇ.

Ἄρθρ. 21. Ἂν ἑκάτερον τῶν εἰρημένων συνομολογούντων μερῶν χορηγήσῃ ἑπομένως εἰς ἄλλα ἔθνη εἰδικάς τινας χάριτας ὡς πρὸς τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν ναυτιλίαν, αἱ χάριτες αὗται θέλουσιν εἶσθαι ἀμέσως κοιναὶ καὶ πρὸς τὸ ἕτερον, ὅπερ θέλει ἀπολαύει τούτων ἄνευ οὐδενὸς βάρους, ἂν ἡ ὑπὲρ τοῦ ἄλλου ἔθνους παραχώρησις δωρεὰν ἐγένετο ἢ ἐπὶ τῇ αὐτῇ ἢ ἴσης ἀξίας ἀντισηκώσει, ἂν ἡ παραχώρησις ἐγένετο ὑπὸ ὅρους.

Ἄρθρ. 22. Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις συναινεῖ, κατὰ τὴν ὑπὸ τῆς Σαρδηνίας ἐκφρασθεῖσαν ἐπιθυμίαν, εἰς τὸ νὰ ἰσχύωσιν ὅλοι οἱ ὅροι τῆς παρούσης συνθήκης καὶ ὡς πρὸς τὴν κυρίαρχον

Ἡγεμονίαν τοῦ Μονάκου (di Monaco), ἥτις διατελεῖ ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Μεγαλειοτάτου Βασιλέως τῆς Σαρδηνίας, ἐπὶ τῷ ὅρῳ τῆς ἀμοιβαιότητος ἐκ μέρους τῆς εἰρημένης Ἡγεμονίας.

Ἄρθρ. 23. Ἡ παροῦσα συνθήκη θέλει ἰσχύει δεκαπέντε ἔτη κατὰ συνέχειαν, ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀνταλλαγῆς τῶν ἐπικυρώσεων, καὶ μετὰ τὴν προθεσμίαν ταύτην, μέχρι τῆς παρελεύσεως δώδεκα εἰσέτι μηνῶν, ἀφ' οὗ ἡ μία τῶν ὑψηλῶν Δυνάμεων φανερώσῃ εἰς τὴν ἑτέραν τὴν περὶ παύσεως τῆς συνθήκης ταύτης πρόθεσίν της.

Ἡ Γερουσία ἀπεράσισε τυπωθέντα ἀμφότερα νὰ διανεμηθῶσιν εἰς τὰ μέλη τοῦ σώματος, καὶ συνελθόντα τὰ σώματα εἰς προεξέτασιν νὰ διορίσωσιν ἐπιτροπὴν πρὸς σύνταξιν τῆς ἀπαιτουμένης ἐκθέσεως.

Ἑπομένως ὁ Κύριος ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργὸς ἀνέγνω τὴν αἰτιολογικὴν ἔκθεσιν καὶ τὸ περὶ προσθήκης δύω ὑπαλλήλων εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς δικαιοσύνης ψηφισθὲν παρὰ τῆς Βουλῆς νομοσχέδιον, ἔχοντα οὕτως.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν!

Ὑποβάλλω εἰς τὴν Γερουσίαν τὸ περὶ προσθήκης δύω γραφέων εἰς τὸ ὑπὸ τὴν διεύθυνσίν μου ὑπουργεῖον νομοσχέδιον, ὅπως ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἐπεψηφίσθη. Ἡ ἀνάγκη ἥτις ἐπροκάλεσε τὸ νομοσχέδιον τοῦτο ἀναφέρεται ἐν ἐκτάσει εἰς τὴν πρὸς τὴν Βουλὴν αἰτιολογικὴν ἔκθεσίν μου, τὴν ὁποίαν ἐπισυνάπτω ἐνταῦθα.

Πεπεισμένος δὲ ὅτι τὸ σῶμα τοῦτο θέλει ἐπιψηφίσει τὸ νομοσχέδιον τὸ ὁποῖον ἡ ἀνάγκη τῆς ὑπηρεσίας ὑπηγόρευσε

Ὑποσημειοῦμαι

Ὁ Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης Ι. Κ. ΔΑΜΙΑΝΟΣ.

ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΝ

Περὶ προσθήκης δύω ὑπαλλήλων εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης.

ΟΘΩΝ

ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἑπόμενον νομοσχέδιον παραγγέλλομεν τὸν Ἡμέτερον ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὴν Βουλήν, ἐνώπιον τῆς ὁποίας συζητούμενον θέλει τὸ ὑποστηρίζει.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 1 Ἰουνίου 1851.

ΟΘΩΝ

Ὁ Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης
Ι. Κ. ΔΑΜΙΑΝΟΣ.

«Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας διατάττομεν τὰ ἀκόλουθα.

Ἄρθρ. 1. Τὸ προσωπικὸν τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης αὐξάνει κατὰ δύο γραφεῖς ἀ. β'. ἢ γ'. τάξεως.

Ὁ παρὼν νόμος συζητηθεὶς καὶ ἐπιψηφισθεὶς παρά τε τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, καὶ κυρωθεὶς παρ' Ἡμῶν θέλει ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.»

Ἡ Γερουσία ἀπεφάσισε νὰ γίνωσι πέντε ἀντίγραφα καὶ νὰ διανεμηθῶσιν εἰς τὰ τμήματα, ἅτινα συνελθόντα εἰς προεξέτασιν νὰ διορίσωσιν ἐπιτροπὴν διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐπὶ τέλους τινὲς τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν προτείναντες νὰ παρουσιάσωσιν οἱ Κύριοι ὑπουργοὶ ὀνομαστικὸν κατάλογον παρ' ἑνὸς ἑκάστου διὰ τὴν ἀκρίβειαν, ὑπογεγραμμένων τῶν μισθοδοτουμένων ὑπαλλήλων, οἵτινες ἐκ προκαταβολῶν ἀπέναντι τῆς μισθοδοσίας των χρεωστοῦσιν εἰς τὸ Δημόσιον, ἡ Γερουσία παραδέχεται τὴν πρότασιν ταύτην.

Μετὰ ταῦτα ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν, ὁρίσας ὡς ἡμέραν συνεδριάσεως τὴν προσεχῆ Δευτέραν.

Ὁ πρόεδρος

Α. ΔΕΛΙΓΙΑΝΝΗΣ.

Οἱ Ἀντιπρόεδροι

Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ.

Τ. ΜΑΓΓΙΝΑΣ.

Οἱ Γραμματεῖς

Ἀθ. Γρηγοριάδης.

Ι. Παξιμάδης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 25 Ἰουνίου 1851, ἡμέρᾳ

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. γερουσιαστῶν, καὶ εὑρεθέντων παρόντων 32 μελῶν, ὁ κύριος πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα ἐνεκρίθησαν, οὐδεμιᾶς ἐνστάσεως γενομένης.

Ἀπαγγείλαντος ἔπειτα τοῦ προέδρου τὴν ἐμφάνισιν τῶν νεωστὶ διορισθέντων ἑννέα γερουσιαστῶν, δύω μέλη τῆς Γερουσίας οἱ ΚΚ. Λάμπρος Νάκος καὶ Μ. Κατρὴς εἰσήγαγον αὐτοὺς εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν συνεδριάσεων, προπορευομένων δύω κλητήρων.

Τούτων δὲ ἱσταμένων ὀρθίων, ἀνεγνώσθησαν ὑπὸ τοῦ κυρίου γραμματέως τὰ περὶ διορισμοῦ αὐτῶν Ὑψ. Β. Διατάγματα, ἔχοντα ὡς ἕπεται.

ΟΘΩΝ κτλ.

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὰ ἄρθρα 70, 72 καὶ 74 τοῦ Συντάγματος εὐαρεστούμεθα νὰ διορίσωμεν καὶ διορίζομεν γερουσιαστὴν τὸν ἡμέτερον ὑπουργὸν Κ. Δημήτριον Χριστίδην ἀναδειχθέντα δὶς βουλευτὴν εἰς τὴν δευτέραν καὶ τρίτην βουλευτικὴν περίοδον.

Ὁ ἡμέτερος πρόεδρος τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου, καὶ ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν ναυτικῶν θέλει προσυπογράψει καὶ ἐκτελέσει τὸ παρὸν Διάταγμα.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 15 Ἰουνίου 1851.

ΟΘΩΝ.

(Τ. Σ.) Α. Γ. Κριεζῆς.

16,280 ΟΘΩΝ κτλ.

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὰ ἄρθρα 70, 72 καὶ 74 τοῦ Συντάγματος εὐαρεστούμεθα νὰ διορίσωμεν καὶ διορίζομεν γερουσιαστὴν τὸν τὸν Κ. Νικόλαον Μαυρομμάτην, ἀναδειχθέντα πληρεξούσιον εἰς τὴν τῆς 3 σεπτεμβρίου Ἐθνικὴν τῶν Ἑλλήνων Συνέλευσιν, καὶ βουλευτὴν εἰς τὴν πρώτην βουλευτικὴν περίοδον.

Ὁ ἡμέτερος πρόεδρος τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου καὶ ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν ναυτικῶν θέλει προσυπογράψει καὶ ἐκτελέσει τὸ παρὸν Διάταγμα.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 15 Ἰουνίου 1851.

ΟΘΩΝ.

(Τ. Σ.) Α. Γ. Κριεζῆς.

16281 ΟΘΩΝ κτλ.

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὰ ἄρθρα 70, 72 καὶ 74 τοῦ Συντάγματος εὐαρεστούμεθα νὰ διορίσωμεν καὶ διορίζομεν γερουσιαστὴν τὸν Κ. Ἀναστάσιον Σωτηρίου Χαραλάμπους, ἀναδειχθέντα πληρεξούσιον εἰς τὴν ἐν Ἑρμιόνῃ καὶ ἀκολούθως εἰς τὴν τῆς 3 σεπτεμβρίου ἐν Ἀθήναις ἐθνικὰς τῶν Ἑλλήνων συνελεύσεις.

Ὁ ἡμέτερος πρόεδρος τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου καὶ ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν ναυτικῶν θέλει προσυπογράψει καὶ ἐκτελέσει τὸ παρὸν Διάταγμα.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 15 Ἰουνίου 1851.

ΟΘΩΝ.

(Τ. Σ.) Α. Γ. Κριεζῆς

16282 ΟΘΩΝ κτλ.

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὰ ἄρθρα 70, 72 καὶ 74 τοῦ Συντάγματος εὐαρεστούμεθα νὰ διορίσωμεν καὶ διορίζομεν γερουσιαστὴν τὸν Κ. Παναγιώτην Λουδωρίκην, ἀναδειχθέντα ὑπουργὸν κατὰ τὸ χιλιοστὸν ὀκτακοσιοστὸν εἰκοστὸν ἕβδομον ἔτος.

Ὁ ἡμέτερος πρόεδρος τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου καὶ ὑπουργὸς τῶν ναυτικῶν θέλει προσυπογράψει καὶ ἐκτελέσει τὸ παρὸν Διάταγμα.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 15 ἰουνίου 1851.

ΟΘΩΝ. (Τ.Σ.)

Α. Γ. Κριεζῆς.

16283 ΟΘΩΝ κτλ.

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὰ ἄρθρα 70, 72 καὶ 74 τοῦ Συντάγματος εὐαρεστούμεθα νὰ διορίσωμεν καὶ διορίζομεν γερουσιαστὴν τὸν ἡμέτερον ὑπασπιστὴν Κ. Χατζῆ Χρῆστον, ἀναδειχθέντα ὑποστράτηγον ἀπὸ τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ τετάρτου ἔτους.

Ὁ ἡμέτερος πρόεδρος τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου καὶ ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν ναυτικῶν θέλει προσυπογράψει καὶ ἐκτελέσει τὸ παρὸν Διάταγμα.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 15 ἰουνίου 1851.

ΟΘΩΝ.

(Τ. Σ.) Α. Γ. Κριεζῆς.

16284 ΟΘΩΝ κτλ.

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὰ ἄρθρα 70, 72 καὶ 74 τοῦ Συντάγματος εὐαρεστούμεθα νὰ διορίσωμεν καὶ διορίζομεν γερουσιαστὴν τὸν Κ. Γ. Διοβουνιώτην, ἀναδειχθέντα ὑποστράτηγον ἀπὸ τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ τετάρτου ἔτους.

Ὁ ἡμέτερος πρόεδρος τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου καὶ ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν ναυτικῶν θέλει προσυπογράψει καὶ ἐκτελέσει τὸ παρὸν Διάταγμα.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 15 ἰουνίου 1851.

ΟΘΩΝ.

(Τ. Σ.) Α. Γ. Κριεζῆς

16285 ΟΘΩΝ κτλ.

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὰ ἄρθρα 70, 72 καὶ 74 τοῦ Συντάγματος εὐαρεστούμεθα νὰ διορίσωμεν καὶ διορίζομεν γερουσιαστὴν τὸν Κ. Προβελέγιον, ἀναδειχθέντα βουλευτὴν εἰς τὴν πρώτην καὶ τρίτην βουλευτικὴν περίοδον.

Ὁ ἡμέτερος πρόεδρος τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου καὶ ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν ναυτικῶν θέλει προσυπογράψει καὶ ἐκτελέσει τὸ παρὸν Διάταγμα.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 15 ἰουνίου 1851.

ΟΘΩΝ.

(Τ. Σ.) Α. Γ. Κριεζῆς

16287 ΟΘΩΝ.

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὰ ἄρθρα 70, 72 καὶ 74 τοῦ Συντάγματος εὐαρεστούμεθα νὰ διορίσωμεν καὶ διορίζομεν γερουσιαστὴν τὸν Κ. Ἰωάννου Οἰκονόμου, ἀναδειχθέντα πληρεξούσιον εἰς τὴν τῆς 3 σεπτεμβρίου ἐν Ἀθήναις ἐθνικὴν τῶν Ἑλλήνων συνέλευσιν, καὶ βουλευτὴν εἰς τὴν πρώτην καὶ δευτέραν βουλευτικὴν περίοδον.

Ὁ ἡμέτερος πρόεδρος τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου καὶ ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν ναυτικῶν θέλει προσυπογράψει καὶ ἐκτελέσει τὸ παρὸν διάταγμα.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 15 ἰουνίου 1851.

ΟΘΩΝ.

(Τ. Σ.) Α. Γ. Κριεζῆς

16288 ΟΘΩΝ κτλ.

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὰ ἄρθρα 70, 72 καὶ 74 τοῦ Συντάγματος εὐαρεστούμεθα νὰ διορίσωμεν καὶ διορίζομεν γερουσιαστὴν τὸν ἡμέτερον ὑπουργὸν Κ. Σπῦρον Μηλιον συνταγματάρχην, ἀναδειχθέντα πληρεξούσιον εἰς τὴν τῆς 3 σεπτεμβρίου ἐν Ἀθήναις ἐθνικὴν τῶν Ἑλλήνων συνέλευσιν καὶ βουλευτὴν εἰς τὴν τρίτην βουλευτικὴν περίοδον.

Ὁ ἡμέτερος πρόεδρος τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου καὶ ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν ναυτικῶν θέλει προσυπογράψει καὶ ἐκτελέσει τὸ παρὸν διάταγμα.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 15 ἰουνίου 1851.

ΟΘΩΝ.

(Τ. Σ.) Α. Γ. Κριεζῆς.

Μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν οἱ παρουσιασθέντες οὗτοι γερουσιασταὶ δόσαντες ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου τὸν ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 57 τοῦ Συντάγματος ὁριζόμενον ὅρκον, κατὰ τὸ ἐπὶ τούτῳ συνταχθὲν πρωτόκολλον, ἔλαβον κατὰ τὴν τάξιν τὰς ἕδρας των.

Ἑπομένως ὁ κύριος πρόεδρος συναινέσει τῆς Γερουσίας ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν, ἀπαγγείλας ὡς ἀντικείμενον τῆς ἑπομένης,

γενησομένης κύριον τὴν ἐξακολούθησιν τῆς συζητήσεως τοῦ νομοσχεδίου περὶ στρατιωτικῶν προβιβασμῶν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΔΕΛΙΓΙΑΝΝΗΣ.

Οἱ Ἀντιπρόεδροι
Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ
Γ. ΜΑΓΓΙΝΑΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Α. Γρηγοριάδης.
Ι. Παξιμάδης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῇ 30 Ἰουνίου 1851· ἡμέρᾳ Σαββάτῳ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 35 μελῶν, ὁ Κ. Πρόεδρος κηρύττει τὴν ἔναρξιν τῆς Συνεδριάσεως.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης συνεδριάσεως ἀναγνωσθέντα ἐγκρίνονται, μηδεμιᾶς γενομένης ἐνστάσεως.

Ἀνεγνώσθη κατόπιν τὸ περὶ διορισμοῦ τοῦ γερουσιαστοῦ Κ. Μ. Μαρκοπολίτου Γ. Β. Διάταγμα ἔχον οὕτως.

ΟΘΩΝ κτλ.

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὰ ἄρθρα 70, 72 καὶ 74 τοῦ Συντάγματος εὐαρεστούμεθα νὰ διορίσωμεν καὶ διορίζομεν γερουσιαστὴν τὸν Κ. Μ. Μαρκοπολίτην, ἀναδειχθέντα πληρεξούσιον εἰς τὴν ἐν Ἑρμιόνῃ καὶ ἀκολούθως εἰς τὴν τῆς τρίτης σεπτεμβρίου ἐν Ἀθήναις ἐθνικὰς τῶν Ἑλλήνων συνελεύσεις.

Ὁ ἡμέτερος πρόεδρος τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου καὶ ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν ναυτικῶν θέλει προσυπογράφει καὶ ἐκτελέσει τὸ παρὸν Διάταγμα.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 15 ἰουνίου 1851.

ΟΘΩΝ.

(Τ. Σ.) Α. Γ. Κριεζῆς.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τούτου ἡ Γερουσία ἀπεφήνατο τὴν παραπομπὴν αὐτοῦ εἰς τὸ γραφεῖον διὰ τὰ περαιτέρω.

Μετὰ ταῦτα ἀναγινώσκεται ἡ ἔκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς τῆς Γερουσίας ἐπὶ τοῦ περὶ συνθήκης ἐμπορίας τε καὶ ναυτιλίας μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Σαρδηνίας σχεδίου, ἔχουσα ὡς ἑρεῖς.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι !

Ἡ ἐπιτροπή σας ἐπεξεργασθεῖσα μετ' ἐπιστασίας τὸ παρὰ τοῦ κυρίου ὑπουργοῦ τῶν ἐξωτερικῶν ὑποβληθὲν εἰς τὴν Γερουσίαν σχέδιον συνθήκης ἐμπορίας τε καὶ ναυτιλίας μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Σαρδηνίας, καὶ θεωρήσασα ὅτι ἡ προκειμένη συνθήκη στηρίζεται ἐπὶ τῶν ἀρχῶν τῆς ἀμοιβαιότητος, συνᾴδουσα ἐντελῶς μὲ τὸ σύστημα ὅπερ ἡ κυβέρνησις ἠκολούθησεν εἰς τὰς μετὰ τῶν ἄλλων ἐθνῶν πρὸς σύμβασιν συνθηκῶν διαπραγματεύσεις της, καὶ ὅτι δὲν προσβάλλει κατ' οὐδὲν τὰ συμφέροντα τοῦ κράτους, γνωμοδοτεῖ ὅπως τὸ σεβαστὸν σῶμα τῆς Γερουσίας ἐκφράσῃ τὴν περὶ ταύτης συγκατάθεσίν του, συμφώνως μὲ τας διατάξεις τοῦ ἄρθρου 25 τοῦ Συντάγματος.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 30 ἰουνίου 1851.

Ἡ Ἐπιτροπή

Δρ. Μανσόλας, Ἀναστάσιος Λόντος, Α. Μονορχίδης.

Ἀποφασίζεται δὲ νὰ συζητηθῇ τὸ προκείμενον σχέδιον τὴν μεθαύριον, δηλαδὴ τὴν προσεχῆ δευτέραν.

Ἀνεγνώσθη ὕστερον ἀναφορὰ τοῦ γερουσιαστοῦ Κ. Γ. Ἀντωνοπούλου ἐξαιτουμένου τριακονθήμερον ἀπουσίας ἄδειαν, ἡ δὲ Γερουσία ἐνέκρινε ταύτην.

Παρελθὼν ἔπειτα ὁ Κ. ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργὸς ἀνέγνω νομοσχέδιον περὶ δικαστικῶν διακοπῶν καὶ τὴν αἰτιολογικὴν ἔκθεσιν αὐτοῦ, ἔχοντα ὡς ἕπεται.

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ

Ἐπὶ τοῦ περὶ δικαστικῶν διακοπῶν νομοσχεδίου.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι !

Κατὰ τὴν παροῦσαν ὥραν τοῦ ἔτους αἱ ἀσχολίαι τοῦ πλείστου μέρους τῶν κατοίκων εἰς τὴν συλλογὴν τῶν καρπῶν δυσκολεύουν αὐτοὺς νὰ μεταβαίνωσιν εἰς τὰ δικαστήρια πρὸς διεξαγωγὴν τῶν ἐνώπιον αὐτῶν πολιτικῶν διαφορῶν των. Πρὸς δὲ, ὡς ἐκ τοῦ καύσωνος κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν τοῦ ἔτους, οἱ δικασταὶ καὶ οἱ δικηγόροι ἀδυνατοῦν νὰ ἐκπληρώσωσι τὸ καθῆκόν των μὲ τὴν ἀπαιτουμένην δραστηριότητα, ἐμβρίθειαν καὶ σκέψιν. Αἱ περιστάσεις αὗται μ' ἔκαμον νὰ σκεφθῶ ἵνα ληφθῇ κατάλ-

λελον τι μέτρον, ὅπως κατὰ τὸ διάστημα τούτου τοῦ ἔτους ἀπαλλαγῶσι μὲν ἀφ' ἑνὸς οἱ γεωργοί, καὶ λοιποὶ ἐργάται τῆς ὑποχρεώσεως τοῦ νὰ προσέρχωνται ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων, δοθῇ δ' ἀφ' ἑτέρου καὶ εἰς τοὺς δικαστικοὺς ὑπαλλήλους ἀναψυχή τις ἀπέναντι τῶν κατὰ τὸ λοιπὸν διάστημα τοῦ ἔτους καταβαλλομένων κόπων των. Ὡς καταλληλότερον δὲ μέτρον ἐθεώρησα τοῦ νὰ συντάξω νομοσχέδιον περὶ δικαστικῶν διακοπῶν, δι' οὗ διακόπτονται αἱ δικαστικαὶ ἐργασίαι ἐπὶ δύο μῆνας, μὴ ἐπεκτεινομένης ὅμως τῆς διακοπῆς καὶ ὡς πρὸς τὰς ποινικὰς, ἐμπορικὰς καὶ κατεπειγούσας ὑποθέσεις. Τὸ νομοσχέδιον δὲ τοῦτο ὑπέβαλον εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τῆς Βουλῆς, παρ' ἧς ἐγένετο παραδεκτὸν μέ τινας τροποποιήσεις, περὶ ὧν ὑπῆρχε καὶ ἡ συγκατάθεσίς μου.

Ὑποβάλλων ἤδη ἤδη αὐτὸ καὶ εἰς τὸ σῶμα τοῦτο, ὅπως ἐπιψηφισθῇ ὑπὸ τῆς Βουλῆς, συνοδευόμενον μὲ τὴν ἀνήκουσαν πρὸς αὐτὴν τὴν Βουλὴν αἰτιολογικὴν ἔκθεσίν μου, εἰς ἣν ἐν περισσοτέρᾳ ἐκτάσει, ἐκτίθενται οἱ λόγοι, οἱ προκαλέσαντες τὴν ἀνάγκην τοῦ νομοσχεδίου τούτου, δὲν ἀμφιβάλλω, ὅτι ἀναγνωρισθησομένης καὶ παρὰ τῆς Γερουσίας τῆς ἀνάγκης ταύτης, θέλει τύχει καὶ τῆς παρ' αὐτῆς ἐπιψηφίσεώς του.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 17 Ἰουνίου 1851.

Ὁ ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης Ι. ΔΑΜΙΑΝΟΣ.

ΟΘΩΝ κτλ.

Τὸ ἐπόμενον νομοσχέδιον παραγγέλλομεν τὸν Ἡμέτερον ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὴν Γερουσίαν καὶ τὸ ὑποστηρίξῃ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 27 Ἰουνίου 1851.

Ο Θ Ω Ν.

Ι. Κ. ΔΑΜΙΑΝΟΣ

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν τάδε

Ἄρθρον 1. Τὰ Πρωτοδικεῖα, τὰ Ἐφετεῖα καὶ ὁ Ἄρειος Πάγος διακόπτουν τὰς ἐργασίας των καθ' ἕκαστον ἔτος ἀπὸ τῆς πρώτης Ἰουλίου μέχρι τῆς πρώτης Σεπτεμβρίου. Αἱ ἐμπορικαὶ ὅμως, αἱ κατεπείγουσαι καὶ αἱ ποινικαὶ ὑποθέσεις ἐξακολουθοῦν νὰ δικάζωνται καὶ κατὰ τὸ διάστημα τῶν διακοπῶν.

Ἄρθρ. 2. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον θέλουν διαμένει εἰς τὴν καθέδραν τοῦ δικαστηρίου, κατὰ τὸ διάστημα τῶν διακοπῶν εἰς ἕκαστον τῶν Πρωτοδικείων, τῶν εἰς ὀλιγώτερα τῶν τριῶν

τμημάτων διῃρημένων, καὶ τῶν μὴ διῃρημένων ποσῶς εἰς τμήματα τοὐλάχιστον τρεῖς, εἰς δὲ τὰ λοιπὰ τοὐλάχιστον τέσσαρες δικασταί, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ἀνακριτῶν, εἰς ἕκαστον δὲ τῶν Ἐφετείων τοὐλάχιστον τρεῖς, καὶ εἰς τὸν Ἄρειον Πάγον τοὐλάχιστον τέσσαρες δικασταί. Οἱ δικασταὶ οὗτοι θέλουν συγκροτεῖ ἰδιαίτερον τῶν διακοπῶν τμῆμα, συμπληρούμενον πρὸς κατάρτισιν τοῦ παρὰ τοῦ νόμου ἀπαιτουμένου ἀριθμοῦ ἀπὸ τοὺς νομίμους ἀναπληρωτάς.

Ἄρθρ. 3. Τὰ περὶ συγκρατισμοῦ καὶ ὀργανισμοῦ καὶ τῆς ὑπηρεσίας τῶν τμημάτων θέλουν κανονίζεσθαι ἑκάστοτε διὰ Β. Διατάγματος.

Οἱ συνεπείᾳ τῶν διακοπῶν ἀπομακρυνόμενοι τῆς ἕδρας των δικασταὶ ὀφείλουσι νὰ γνωστοποιήσωσιν εἰς τὸν πρόεδρον ἢ τὸν ἀναπληρωτήν του τὸν τόπον τῆς διαμονῆς των.

Ἄρθρ. 4. Ἐὰν ἕνεκα κωλύματος, ἢ ἐξαιρέσεώς τινος τῶν μελῶν τοῦ τμήματος τῶν διακοπῶν δὲν ὑπάρχῃ ὁ κατὰ νόμον ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς τῶν τακτικῶν δικαστῶν, προσκαλοῦνται παρὰ τοῦ προέδρου ἢ τοῦ ἀναπληροῦντος αὐτὸν, ἀδιακρίτως τὰ λοιπὰ μέλη τοῦ δικαστηρίου.

Ἄρθρ. 5. Ἐξαιροῦνται τῶν διακοπῶν τὰ εἰδικὰ ἐμπορικὰ τμήματα, οἱ ἀνακριταὶ, οἱ εἰσαγγελεῖς καὶ οἱ ἀντεισαγγελεῖς.

Ἄρθρ. 6. Ὡς κατεπείγουσαι ὑποθέσεις δικαστέαι κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν διακοπῶν θεωροῦνται ὅσαι δὲν δύνανται νὰ ἀναβληθῶσιν ἄνευ πιθανῆς βλάβης τῶν συμφερόντων τῶν διαδίκων, κηρυχθῶσι δὲ ὡς τοιαῦται δι' ἀποφάσεως τοῦ τμήματος τῶν διακοπῶν ἐν συμβουλίῳ. Εἰς πρὸς δὲ τὴν διεξαγωγὴν τῶν τοιούτων αἰτήσεων ἐφαρμόζονται αἱ περὶ τῆς ἐνώπιον τοῦ προέδρου διαδικασίας διατάξεις τῆς πολιτικῆς δικονομίας.

Κατὰ τῶν ἀποφάσεων τούτων δὲν συγχωρεῖται τὰ ἔνδικα μέτα τῆς ἀνακοπῆς τῆς ἐφέσεως καὶ τῆς ἀναιρέσεως. Τὸ δικαστήριον ὅμως δύναται ἀντιρήσεως γενομένης νὰ τὴν ἀνακαλέσῃ ἂν κατὰ τὴν συζήτησιν τῆς οὐσίας ἴδῃ φανῇ, ὅτι κακῶς ὑπὸ τοῦ συμβουλίου ἐχαρακτηρίσθη ὡς κατεπείγουσα.

Κατὰ τῶν ἀποφάσεων τούτων ἐν περιπτώσει παραβάσεως τῆς ἐνστάσεως τοῦ ἐναγομένου, δὲν συγχωρεῖται τὸ ἔνδικον μέσον τῆς ἐφέσεως, ἢ ἀναιρέσεως.

Ἄρθρ. 7. Κατὰ τὸ διάστημα τῶν διακοπῶν ἀναστέλλονται αἱ πρὸς διεξαγωγὴν ἀποδείξεων προθεσμίαι ὡς πρὸς τὰς μὴ ὑπαγομένας εἰς τὸ τμῆμα τῶν διακοπῶν ὑποθέσεις· ἐξακολουθεῖ ὅμως ἡ ἤδη κατὰ τὴν ἔναρξιν τῶν διακοπῶν ἀρξαμένη ἐνώπιον

τῶν δικαστηρίων, ἢ τῶν εἰσηγητῶν διεξαγωγὴ ἀποδείξεων. Μόνον ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν ἀπόδειξίς τις κινδυνεύει νὰ ματαιωθῇ ἐκ τῆς ἀναβολῆς, δύναται νὰ διεξαχθῇ, ἀλλὰ πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται ἀπόφασις τοῦ τμήματος τῶν διακοπῶν, διατάττουσα τὴν διεξαγωγὴν τῆς ἀποδείξεως ὡς κατεπείγουσαν.

Ἄρθρ. 8. Ἡ ἐν τοῖς γραφείοις ὑπηρεσία κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν διακοπῶν θέλει κανονισθῇ παρὰ τοῦ δικαστηρίου ἐν συμβουλίῳ.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπό τε τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, καὶ παρ' ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῇ διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῇ ὡς νόμος τοῦ κράτους.

Ἀπερασίσθη δὲ νὰ γίνωσι πέντε ἀντίγραφα καὶ νὰ διανεμηθῶσιν εἰς τὰ τμήματα, ἅτινα συνελθόντα εἰς προεξέτασιν νὰ διορίσωσιν ἐπιτροπὴν πρὸς σύνταξιν τῆς ἀπαιτουμένης ἐκθέσεως καὶ ἀνάγνωσιν αὐτῆς κατὰ τὴν προσεχῆ δευτέραν.

Ἐπὶ τέλους ὁ Κ. πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν, ἀπαγγείλας τῇ συγκαταθέσει τῆς Γερουσίας, ὅτι ἀντικείμενον τῆς προσεχοῦς συνεδριάσεως κατὰ τὴν 2 ἰουλίου θέλει εἶσθαι ἡ συζήτησις τοῦ σχεδίου τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Σαρδηνίας συνθήκης περὶ ἐμπορίας καὶ ναυτιλίας.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΔΕΛΙΓΙΑΝΝΗΣ.

Οἱ Ἀντιπρόεδροι
Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ.
Τ. ΜΑΓΓΙΝΑΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Αθ. Γρηγοριάδης.
Ι. Παξιμάδης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 2 Ἰουλίου 1851. Ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν παρόντων 40 μελῶν, ὁ προεδρεύων ἀντιπρόεδρος Κ. Γ. Καρακατζάνης, ἀσθενοῦντος τοῦ προέδρου Κ. Α. Δελιγιάννη, ἐκήρυξε τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα ἐνεκρίθησαν, μηδεμιᾶς γενομένης ἐνστάσεως.

Ἀπαγγείλαντος ἑπομένως τοῦ Κ. προέδρου, ὅτι πρὶν ἢ προβῇ ἡ Γερουσία ἐπὶ τῆς συζητήσεως τῆς ἡγερησίας διατάξεως, θέλει ἀναγνωσθῇ προηγουμένως ἡ παρὰ τοῦ γραφείου συνταχθεῖσα ἔκθεσις ἐπὶ τοῦ ἐκδοθέντος Υ. Β. Διατάγματος περὶ διορισμοῦ τοῦ Κυρίου Μιχαὴλ Μαρκοπολίτου, ὡς Γερουσιαστοῦ, εἰς τῶν ΚΚ. γραμματέων ἀνέγνω τὴν εἰρημένην ἔκθεσιν, ἔχουσαν οὕτως.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Τὸ γραφεῖον τῆς Γερουσίας, συνεπείᾳ τῆς ἀποφάσεως τοῦ σώματος ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 30 τοῦ λήξαντος μηνὸς Ἰουνίου, λαβὸν ὑπ' ὄψιν τὸ ὑπ' ἀριθ. 16283 ὑπὸ ἡμερομηνίαν 15 Ἰουνίου ε. ε. Υ. Β Διάταγμα, δι' οὗ διορίζεται γερουσιαστὴς ὁ Κ. Μιχαὴλ Μαρκοπολίτης, καὶ εὑρὸν ὅτι ἔχει τὰς ἀπαιτουμένας διατυπώσεις συμφώνως μὲ τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρ. 70, 72 καὶ 74 τοῦ συντάγματος, ἀναγγέλλει τοῦτο εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ σώματος, ἵνα διορισθῇ ἡ ἡμέρα τῆς ἐμφανίσεως καὶ ὁρκοδοσίας αὐτοῦ κατὰ τὸ 57 ἄρθρον τοῦ συντάγματος.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 1 Ἰουλίου 1851.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΔΕΛΙΓΙΑΝΝΗΣ.

Οἱ Ἀντιπρόεδροι
Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ
Τ. ΜΑΓΓΙΝΑΣ

Οἱ γραμματεῖς
Ἀθ. Γρηγοριάδης
Ι. Παξιμάδης.

Μηδεμιᾶς ἑπομένως γενομένης παρατηρήσεως ἐπὶ τῆς ἀναγνωσθείσης ἐκθέσεως, ὁ Κ. πρόεδρος ἀνήγγειλε τὴν ἐμφάνισιν τοῦ γερουσιαστοῦ Κ. Μιχαὴλ Μαρκοπολίτου, τὸν ὁποῖον εἰσήγαγον εἰς τὸ συνέδριον τῆς Γερουσίας οἱ ὀνομασθέντες γερουσιασταὶ Ι. Θεοτόκης καὶ Ἀθ. Λιδωρίκης, προπορευομένων δύω κλητήρων Ἀναγνωσθέντος ἔπειτα τοῦ περὶ τοῦ διορισμοῦ του ὡς γερουσιαστοῦ Β. Διατάγματος, ἔδωκεν οὗτος ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, τὸν παρὰ τοῦ ἄρθρ. 57 τοῦ συντάγματος ὁριζόμενον ὅρκον, περὶ οὗ συνετάχθη τὸ ἀριθμοῦν πρωτόκολλον ὁρκοδοσίας, ὑπογραφὲν παρά τε τοῦ προέδρου, τῶν γραμματέων, τοῦ ὁρκισθέντος καὶ τοῦ ἱερέως, καὶ ἔλαβε τὴν ἕδραν του.

Μετὰ ταῦτα ἀναγνώσθη ἡ ἔκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ περὶ δικαστικῶν διακοπῶν νομοσχεδίου ἔχουσα ὡς ἑπεται.

ΕΚΘΕΣΙΣ

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Ἡ ἐπιτροπή σας λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸ ὑπὸ τοῦ Κυρίου ὑπουργοῦ τῆς δικαιοσύνης ὑποβληθὲν νομοσχέδιον περὶ δικαστικῶν

διακοπῶν, τὰς δικαιολογητικὰς ἐκθέσεις αὐτοῦ πρός τε τὴν Βουλὴν καὶ τὴν Γερουσίαν, καὶ τὰ ἐπὶ τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου πρακτικὰ τῆς Βουλῆς, δὲν ἐδίσταστε διὰ τοὺς ἐν αὐταῖς ἀναφερομένους λόγους νὰ παραδεχθῆ τὴν ἀρχὴν καὶ τὰ καθέκαστα αὐτοῦ, καὶ σπεύδει νὰ συστήσῃ τὴν παραδοχὴν τούτων καὶ εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ σώματος.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 2 Ἰουλίου 1851.

Ἡ ἐπιτροπή

Ἀναστάσιος Λόντος	Ἰ. Πεζιμάδης
Γ. Νοταρᾶς	Δ. Χατζῆκος
Χ. Παπαπολίτης	

Ἀπεφασίσθη δὲ νὰ συζητηθῆ εὐθύς.

Ἀπαγγείλαντος ἔπειτα τοῦ Κ. προέδρου τὸ ἀντικείμενον τῆς ἡμερησίας διατάξεως προτίθεται εἰς συζήτησιν τὸ σχέδιον συνθήκης ἐμπορίας τε καὶ ναυτιλίας μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Σαρδηνίας, καὶ ἀναγνωσθείσης τῆς ἐπ' αὐτοῦ ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς τῆς Γερουσίας ὁ πρόεδρος ἠρώτησε τὴν Γερουσίαν περὶ τῆς παραδοχῆς τῆς ἀρχῆς τοῦ σχεδίου τῆς συνθήκης, ὅτε λαβὼν τὸν λόγον ὁ Κ. ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργὸς εἶπεν ὅτι ἡ Γερουσία δὲν πρέπει νὰ ἐρωτηθῇ περὶ τῆς παραδοχῆς τῆς ἀρχῆς, διότι ἡ ἐρώτησις αὕτη θέλει φέρει ὡς συνέπειαν τὴν συζήτησιν τῶν καθ' ἕκαστα, ἐνῷ εἰς τὰς συνθήκας ζητεῖται μόνον ἡ συγκατάθεσις τῶν νομοθετικῶν σωμάτων, οὐδεμία δὲ συζήτησις καὶ τροποποίησις ἐπὶ τῶν καθέκαστα γίνεται, ἀλλ' ἢ δίδεται ὁλοσχερῶς ἡ συγκατάθεσις τῶν νομοθετικῶν σωμάτων, ἢ δὲν δίδεται, καὶ τότε ἀποβάλλεται.

Πρός τινα δὲ τῶν Κ. γερουσιαστῶν εἰπόντα, τί ἐμποδίζει ἂν ἐρωτηθῇ ἡ Γερουσία περὶ τῆς παραδοχῆς τῆς ἀρχῆς τῆς συνθήκης, ἀντέταξεν ἕτερος, ὅτι τὸ 25 ἄρθ. τοῦ συντάγματος ἠπτῶς κελεύει τὴν συγκατάθεσιν τῶν νομοθετικῶν σωμάτων, προτείνας νὰ ζητηθῇ ἡ συγκατάθεσις τῆς Γερουσίας ἐπὶ τοῦ ὅλου τῆς συνθήκης, τοσοῦτον μᾶλλον καθόσον ἡ ἐπιτροπὴ οὐδεμίαν κατὰ τῆς συνθήκης φέρει παρατήρησιν, οὐχὶ δὲ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς, καθόσον ἡ ἐρώτησις αὕτη θέλει συνεπιφέρει τὴν συζήτησιν ἐπὶ τῶν καθέκαστα ἄρθρων, ἐφ' ὧν εἶναι πολὺ πιθανόν, ὅτι οὕτω θέλουσιν ἐπενεχθῆ τροποποιήσεις.

Σύμφωνοι, εἶπεν ἕτερος ἀντιπρόσωπος τῶν προηγορεύσαντα, ὅτι τὰ νομοθετικὰ σώματα ἢ παραδέχονται καθ' ὁλοκληρίαν τὰς συνθήκας, ἢ ἀπορρίπτουσι ταύτας, ἀλλ' οὐδεμίαν ὑπουργεῖσιν

ἔχει ἡ Γερουσία νὰ παραδέχηται τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς, εἶναι δὲ ἐλευθέρα νὰ παραδέχηται ἢ μὴ τὴν γνωμοδότησιν της. Ἐγνωμάτευσε δὲ ἕνα, κατὰ τὴν μέχρι τοῦδε ἐπικρατοῦσαν συνήθειαν, ἐρωτηθῇ ἡ Γερουσία, ἂν παραδέχηται τὴν ἀρχὴν τοῦ σχεδίου τῆς συνθήκης.

Ἡ συνθήκη, ἐπίνεγκεν, ὁ Κ. ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργὸς, φέρεται, ὡς ἔργον τέλειον μεταξὺ τῶν συνομολογουσῶν δυνάμεων, εἰς τὰ νομοθετικὰ σώματα, ἀπαιτεῖται δὲ ἡ ἔγκρισις αὐτῆς παρὰ τούτων, ἅτινα δύνανται ν' ἀκυροποιήσωσι τὸ κύρος ταύτης, οὐχὶ δὲ καὶ νὰ ἐπέμβωσιν εἰς τὰ καθέκαστα ἑκάστης διατάξεως. Δὲν εἶναι δὲ ἀδιάφορον, ὡς εἶπέ τις τῶν προαγορευσάντων, ἂν συζητηθῇ ἡ ἀρχὴ τῆς συνθήκης, διότι συζητουμένης τῆς ἀρχῆς, ἕπεται ὅτι πρέπει νὰ συζητηθῶσι καὶ τὰ καθέκαστα, τὰ δὲ νομοθετικὰ σώματα δὲν δύνανται νὰ συζητῶσι κεχωρισμένα τὰ ἄρθρα τῆς συνθήκης, ἀλλὰ τὸ σύνολον, διὰ νὰ ψωτισθῶσι καὶ ἐπιψήφωσι τὴν συγκατάθεσίν των.

Ἀμφότεροι οἱ προλαλήσαντες, ὅ τε Κ. ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργὸς, καὶ ὁ πρὸ τούτου λαλήσας ἔφασι δίκαιον. ἐπίνεγκεν ἕτερος τῶν Κ. γερουσιαστῶν· κατ' ἐμὲ ὅμως δὲν πρέπει νὰ γίνῃ ψηφοφορία ἐπὶ τοῦ συνόλου, ἂν καὶ βλέπω ἐλλείψεις εἰς τὴν εἰσαγωγὴν τῆς συνθήκης. Εἰς ἅπαντα τὰ συνταγματικὰ κράτη αἱ συνθῆκαι εἰσάγονται ὡς προσάρτημα, ἀλλ' ἔχουσιν ἐπὶ κεφαλῆς νομοσχέδιον, δι' οὗ ζητεῖται ἡ συγκατάθεσις τῆς Γερουσίας, ἀλλ' ἐπὶ τῆς προκειμένης δὲν φαίνεται τοιοῦτό τι· ἑπομένως ἕνεκα τῆς ἐλλείψεως τοῦ τοιούτου συνταγματικοῦ τύπου, ἕκαστος τῶν γερουσιαστῶν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ εἴπῃ, ἀφοῦ μὲ τὸ φέρουσιν ὡς οὐσιῶδες καὶ οὐχὶ ὡς παρεπόμενον, διατί νὰ μὴ ζητήσω αὐτό· καθόσον ἀφορᾷ τὴν ὁποίαν συμφωνῶ μετὰ τοῦ Κ. ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργοῦ, ἀλλὰ τὸ ὑπουργεῖον ὀφείλει νὰ συμμορφωθῇ τοῦ λοιποῦ, ὥστε αἱ συνθῆκαι νὰ φέρωσι τὸν συνήθη εἰς τὰ συνταγματικὰ κράτη τύπον τῶν ἑξῆς.

« Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὸν § δ'. τοῦ ἄρθρου 25 τοῦ συντάγματος, ἔχοντα οὕτως ».

« Αἱ περὶ ἐμπορίας ὅμως συνθῆκαι καὶ ὅσαι ἄλλαι περιέχουσι παραχωρήσεις, περὶ τῶν ὁποίων κατ' ἄλλας διατάξεις τοῦ παρόντος συντάγματος δὲν δύνανται νὰ ὁρισθῇ τι ἄνευ νόμου, ἢ ἐπιβαρύνωσιν ἀτομικῶς τοὺς Ἕλληνας, δὲν ἔχουσιν ἰσχὺν ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ». Τῇ συγκαταθέσει τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀποφασίζομεν καὶ διατάττομεν.

Ἡ μεταξὺ τοῦ δεῖνα καὶ τοῦ ἡμετέρου Βασιλείου συναφθεῖσα συνθήκη συνισταμένη ἐκ τόσων ἄρθρων ἐπισυνημμένων ἐνταῦθα, θέλει ἔχει πλήρη ἰσχὺν καὶ ἐκτελεῖσθαι ὡς νόμος τοῦ Κράτους κτλ.

Τοῦτον διεδέξατο ὁ πρὸ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῆς δικαιοσύνης ἀγορεύσας, εἰπών, ὅτι ἀφοῦ μέχρι τοῦδε παρεδέχθη ὁ τύπος οὗτος, πρέπει νὰ ἀκολουθήσωμεν καὶ τὴν μέχρι τοῦδε παραδεδειγμένην συνήθειαν. Ὅταν δὲ οἱ ΚΚ. ὑπουργοὶ ἀλλάξωσι τὸν τύπον, τότε ἡ Γερουσία θεωρεῖ καὶ ἀποφασίζει.

Προελθὼν ἔπειτα ὁ Κ. ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργὸς, εἶπεν. Οὐδεὶς ἀμφιβάλλει ὅτι ὑπάρχει χάσμα καὶ χάσμα μέγα μεταξὺ νομοσχεδίου καὶ συνθήκης. Περὶ τούτου καὶ ὁ ἔντιμος συναδελφός μου ὁ Κ. ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργὸς ἀρκούντως ἀνεπτύχθη· ἀλλὰ καὶ ἁπλῆ ἀνάγνωσις τοῦ ἄρθ. 25 τοῦ συντάγματος ἀρκεῖ νὰ μᾶς πείσῃ. Ὁ γενικὸς κανὼν διὰ τὰ νομοσχέδια εἶναι ψηφοφορία ἐπὶ τῆς ἀρχῆς, τῶν καθέκαστα καὶ τοῦ συνόλου· διὰ τὰς συνθήκας ὅμως τὸ σύνταγμα ὥρισεν ἄλλως πως· δὲν ἀπῄτησεν εἰμὴ τὴν συγκατάθεσιν τῶν Βουλῶν, καὶ ταύτην διὰ τὰς περὶ ἐμπορίας συνθήκας, καὶ τὰς περιεχούσας παραχωρήσεις ἐπιβαρυντικάς· ταύτας δὲ προλαμβάνουσι τὰ νομοθετικὰ σώματα διὰ τῆς ψηφοφορίας. Τὸ δικαίωμα τῶν διαπραγματεύσεων παραχωρεῖται εἰς τὴν νομοτελεστικὴν ἐξουσίαν, δικαίωμα δὲ τοιοῦτον δὲν ἔχουσι τὰ νομοθετικὰ σώματα, ὑποτιθεμένου πάντοτε, ὅτι ἡ νομοτελεστικὴ ἐξουσία ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὰ συμφέροντα τοῦ κράτους, προσπαθοῦσα νὰ περιποιήσῃ εἰς τοὺς ὑπηκόους ὅσα πλειότερα δικαιώματα καὶ ὠφελείας δύναται ἀπὸ τὴν συναλλαττομένην κυβέρνησιν, φροντίζει δὲ νὰ μὴ ἐπενεχθῇ οὐδεμία προσβολὴ, νὰ μὴ βλαφθῶσι τὰ συμφέροντα τῆς γεωργίας, βιομηχανίας, ἐμπορίου καὶ ναυτιλίας, ὑπ' αὐτὴν τὴν ἔποψιν ἐξετάζει ἡ Γερουσία τὸ σύνολον, οὐχὶ δὲ καὶ τὴν κατ' ἄρθρον συζήτησιν· διότι τότε τὸ ἐπιφυλαχθὲν τοῦτο δικαίωμα τῆς νομοτελεστικῆς ἐξουσίας ἀφαιρεῖται ἀπ' αὐτῆς μεταβαίνον εἰς τὰ νομοθετικὰ σώματα. Πρὸ ὀλίγων μηνῶν προκειμένου περὶ συνθήκης μεταξὺ Γαλλίας καὶ Σαρδηνίας, τοῦ αὐτοῦ τούτου ἔθνους πρὸς ὃ ἤδη συναλλαττόμεθα, ἡ μόνη καὶ κυρίαρχος νομοθετικὴ συνέλευσις τῆς Γαλλίας ἠθέλησε νὰ ἐπιληφθῇ τῶν καθ' ἕκαστα τῆς συνθήκης· ἐκεῖ δὲ ἰσχυρῶν ἐπιχειρημάτων, ἅτινα βεβαίως ἀνεγνώσατε εἰς τὰς ἐφημερίδας, ἀνεπτύχθη ὅτι τὸ δικαίωμα τοῦτο ἀνήκει εἰς τὴν νομοτελεστικὴν ἐξουσίαν. Ὅταν ὅμως πρό-

κηται περὶ συνθήκης προσβαλλούσης τὰ συμφέροντα τοῦ ἔθνους, ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία δὲν δίδει τὴν συγκατάθεσίν της.

Ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἔπρεπεν ἡ Γερουσία νὰ δεχθῇ εὐμενῶς τὴν συνθήκην καὶ νὰ ἐπιστεύσῃ τὴν παραδοχήν της καθόσον ἡ ἡμετέρα κυβέρνησις ἐνδιαφέρεται περισσότερον ἐκείνης τῆς Σαρδηνίας. Τελευτῶν δὲ τὸν λόγον, εἶπεν, ὅτι τὴν ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ψηφοφορίαν, πρέπει νὰ θεωρήσωσιν ὡς συγκατάθεσιν τῆς Γερουσίας.

Ὁ Κύριος ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργὸς, παρετήρησεν ἕτερος τῶν Κ. Γερουσιαστῶν, εἶπεν, ὅτι τὸ δικαίωμα τῶν συμβάσεων ἀνήκει εἰς τὸν βασιλέα καὶ οὐχὶ εἰς τὰ νομοθετικὰ σώματα· ἀλλὰ τίς ποτε ἐζήτησε νὰ ἀφαιρέσῃ ἀπὸ τὸν βασιλέα τὸ δικαίωμα τοῦτο, ὅπερ ὁ νόμος τῷ χορηγεῖ; Οἱ κύριοι ὑπουργοὶ συγχέουσι τὸ 25 ἄρθρον τοῦ Συντάγματος, ὅπερ διαιρεῖται εἰς δύο §, ὁ μὲν α. § λέγει: « ὁ Βασιλεὺς εἶναι ὁ ἀνώτατος ἄρχων τοῦ κράτους, ἄρχει τῶν κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν δυνάμεων, κηρύττει πόλεμον, συνομολογεῖ συνθήκας εἰρήνης συμμαχίας καὶ ἐμπορίας, ἀνακοινώνει δὲ αὐτὰς εἰς τὴν Βουλὴν καὶ τὴν Γερουσίαν μετὰ τῶν ἀναγκαίων διασαφήσεων, ἅμα τὸ συμφέρον καὶ ἡ ἀσφάλεια τοῦ κράτους τὸ ἐπιτρέψωσι· » τοῦτο δὲν διαφείλονεικεῖ οὐδείς· ἀλλ' ὁ § β'. « αἱ περὶ ἐμπορίας ὅμως συνθῆκαι καὶ ὅσαι ἄλλαι περιέχουσι παραχωρήσεις, περὶ τῶν ὁποίων κατ' ἄλλας διατάξεις τοῦ παρόντος Συντάγματος δὲν δύναται νὰ ὁρισθῇ τι ἄνευ νόμου, ἢ ἐπιβαρύνουσιν ἀτομικῶς τοὺς Ἕλληνας, δὲν ἔχουσιν ἰσχὺν ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας· » ἀπαιτεῖ τὴν συγκατάθεσιν τῶν νομοθετικῶν σωμάτων. ἔχουσαν ἰσχὺν νόμου . . . Κατὰ μὲν τὸν Κ. ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργὸν ἡ Γερουσία παραδεχομένη τὴν ἀρχὴν τῆς συμβάσεως, δίδει τὴν συγκατάθεσίν της, κατὰ δὲ τὸν τῆς δικαιοσύνης, ἡ Γερουσία δὲν δύναται νὰ συζητήσῃ τὴν ἀρχὴν, ὡς συνεπαγούσης τῆς συζητήσεως τῆς ἀρχῆς ἐκείνην τῶν καθέκαστα, δικαίωμα, τὸ ὁποῖον δὲν θέλουσι νὰ παραχωρήσωσιν οἱ κύριοι ὑπουργοὶ, ἀλλ' ἐκ τίνος ἄλλου, ἐὰν ὄχι ἐκ τῆς συζητήσεως αὐτῆς, θέλει ρωτισθῇ ἕκαστος διὰ νὰ συγκατατεθῇ ἢ μή; ὡς ἐὰν ἐπὶ τῇ ὑποθέσει, ὑπῆρχεν ἄρθρον, δι' οὗ ἐπιτρέπετο ἡ ἀκτοπλοία, δὲν ὠφείλε νὰ μὴ συγκατατεθῇ ἐπὶ τοῦ ἄρθρου τούτου; Ἡ Γερουσία ἔπρεπε, λέγει ὁ Κ. ἐπὶ τῶν ἐξωτερικ. ὑπουργὸς, νὰ δεχθῇ εὐμενῶς τὴν συνθήκην, ἀλλὰ μήπως ἐδέχθη ταύτην δυσμενῶς; Ἂς ἔχῃ μικρὸν ὑπομονὴν καὶ θέλει κρίνει ἐκ τοῦ ἀποτελέσματος· αἱ παρατηρήσεις μου αὗται, τὸ ἐπ' ἐμοὶ, δὲν προέρ-

χονται ἀπὸ δυσμένειαν, ἀλλ' ἀφοῦ ζητεῖται ἡ συγκατάθεσίς μου, κατ' ἐμὲ κριτὴν, ἔχω τὸ δικαίωμα νὰ συζητήσω. Διὰ τοὺς ἐκτεθέντας λόγους προτείνω νὰ ἐξακολουθήσωμεν τὸν παραδεδειγμένον τύπον, δηλ. τὴν παραδοχὴν τῆς ἀρχῆς, τῶν καθέκαστα, καὶ τελευταῖον τοῦ συνόλου. Ὅταν δὲ ἀλλαγῇ ὁ συνήθης τῆς εἰσαγωγῆς τύπος, τότε ἀλλάζομεν καὶ τὴν μέχρι τοῦδε παραδεδεγμένην συνήθειαν.

Ἀντιπαρούων τὸν προαγορεύσαντα, εἷς τῶν πρότερον ἀγορευσάντων Κ. Γερουσιαστῶν, εἶπεν, ὅτι ὡς ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ τῶν περὶ φορολογίας νομοσχεδίων ἀρχὴ δὲν συζητεῖται, διότι προϋπολογισμὸς καὶ φορολογικὰ νομοσχέδια πρέπει νὰ ὑπάρξωσιν, οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ἀρχὴ δὲν πρέπει νὰ ψηφοφορηθῇ, διότι συνθήκη πρέπει νὰ ὑπάρξῃ· ἄλλως τε μὴ παραδεχομένης τῆς ἀρχῆς, ἀπορρίπτεται ἡ συνθήκη, ἀλλὰ πῶς θέλετε νὰ ἀπορριφθῇ ἡ συνθήκη, πρὶν ἀναγνωσθῇ· προτείνω διὰ ταῦτα τὴν ἀνάγνωσιν τῆς συνθήκης καὶ τὴν ψηφοφορίαν ἐπὶ τοῦ συνόλου αὐτῆς.

Ἐμμένων εἰς τὰ πρότερον λεχθέντα, εἶπεν εἰς τῶν προαγορευσάντων, φρονῶ, ὅτι δυνάμεθα οὐ μόνον νὰ ἐπιχειρισθῶμεν τὴν κατ' ἄρθρον συζήτησιν ἀλλὰ καὶ τὴν κατὰ λέξιν καὶ στίγμα, καὶ τοῦτο διὰ τὸν τρόπον τῆς εἰσαγωγῆς.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ἡ Γερουσία ἀπεφήνατο, κατὰ τὴν ἐπὶ τοιούτων ἀντικειμένων παραδεδεγμένην συνήθειαν, νὰ ψηφοφορηθῇ ἡ ἀρχὴ τοῦ σχεδίου πρῶτον, εἶτα τὰ καθ' ἕκαστα, καὶ τελευταῖον τὸ σύνολον. Γενομένης ὅθεν ψηφοφορίας ἐπὶ τῆς παραδοχῆς τῆς ἀρχῆς τοῦ προκειμένου σχεδίου, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Ι. Θ. Κολοκοτρώνη καὶ Ι. Θεοτόκη, ἡ Γερουσία παρεδέξατο τὴν ἀρχὴν τῆς προκειμένης συνθήκης ἐμπορίας καὶ ναυτιλίας μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Σαρδηνίας. διὰ ψήφων 40 κατὰ 1, κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον πρωτόκολλον.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ σχεδίου συνθήκης ἐμπορίας καὶ ναυτιλίας μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Σαρδηνίας.

Γεώρ. Μ. Ἀντωνόπουλος	ἀπών	Γ. Παππαηλιόπουλος	
Παναγιώτης Γιατράκος	Ν.	Γεώργιος Γλαράκης	Ν.
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν.	Δημήτρ. Γ. Βούλγαρης	
Ἀναγν. Δελιγιάννης	ἀπών	Γκίκας Καρακατζάνος	Ν.
Σωτήρ. Θεοχαρόπουλος	Ν.	Νικόλ. Ἰω. Μέζης	
Γεώρ. Κουντουριώτης	ἀπών	Ἀδάμ. Δούκας	

Ἰωάν. Θ. Κολοκοτρώνης	Ν.	Δήμος Κανελλόπουλος	Ν.
Σπυρ. Καλογερόπουλος	ἀπών	Κωνστ. Κανάρης	Ν.
Ἀναστάσιος Λόντος	Ν.	Τσανετάκης Γρηγοράκης	
Τάτζης Μαγγίνας	Ν.	Μ. Α. Καΐρης	Ν.
Κωνσταν. Μπότζαρης	Ο.	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	Ν.
Ἀναγνώστης Μοναχίδης	Ν.	Ἀντών. Μαυρομιχάλης	Ν.
Δάμπρος Νάκος	Ν.	Γεώργ. Νοταρᾶς	Ν.
Διαμαντ. Ν. Ὀλύμπιος		Δημήτρ. Πλαπούτας	Ν.
Χαράλ. Παππαπολίτης	Ν.	Ἰωάννης Στάϊκος	Ν.
Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν.	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	Ν.
Νικόλ. Πανηρόπουλος	Ν.	Κίττος Τζαβέλλας	Ν.
Σπυρ. Παππαλεξόπουλος		Γαρδικιώτης Γρίβας	
Νικόλ. Πρασσακάκης		Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν.
Σπυρ. Τρικούπης		Δημήτριος Χαντεῖκος	
Ρικάρδος Τζιώρτζ		Δημήτριος Χρηστίδης	Ν
Βασίλ. Χρηστακόπουλος	Ν.	Νικόλ. Μαυρομμάτης	Ν
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Ἀναστ. Σ. Καραλάμπης	Ν
Νικόλ. Χρυσόγελος	Ν.	Παναγ. Ἀιδωρίκας	Ν
Γεώργιος Ψύλλας		Χατζῆ Χρῆστος	Ν
Δρόσος Μαντόλας	Ν.	Γεώργ. Δυβοουνιώτης	Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης	Ν.	Κωνσ. Προβιλέγγιος	Ν
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν.	Ἰωάν. Οἰκονόμου	Ν
Ἀθανάσιος Ἀιδωρίκας	Ν.	Πέτρος Μήλιος	Ν
Γεώργιος Ἀκρειώτης		Μιχ. Μαρκοπολίτης	Ν

Ἀναγνωσθέντα ἔπειτα τὰ ἄρθρ. 1—19 ἐγένοντο δεκτὰ ὡς ἔχουσιν.

Ἀναγνωσθέντος ἔπειτα τοῦ ἄρθρου 20, καὶ τινος τῶν Γερουσιαστῶν εἰπόντος, ὅτι καλὸν ἦτο νὰ διορθωθῇ τὸ ἀόριστον ἀπαστέλεσαν ἢ περιστελλόμενον καὶ ὁριζόμενον διὰ χρονικοῦ τινος διαστήματος. Ὁ Κ. ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργὸς παρετήρησεν ὅτι τὸ ἀόριστον τοῦτο συμφέρει εἰς ἀμφοτέρας τὰς συναλλαγούσας δυνάμεις· διότι οἱ δραπέται, ὡς μὴ μένοντες ἐν τῷ λιμένι ἀφοῦ ἐδραπέτευσαν, ὑπεκφεύγουσι τὰς ἐρεύνας τῶν ἀρχῶν ἐπὶ πολὺν χρόνον, συμφέρει λοιπὸν νὰ παραδίδωνται καὶ μετὰ 1 ἢ 2 ἔτη ἐὰν ἀνακαλυφθῶσιν καὶ συλληφθῶσιν, ἵνα οὕτως ὑποχρεοῦται ὁ δραπέτης εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ὑποχρεώσεων του.

Μετὰ ταῦτα ἐγένετο δεκτὸν καὶ τὸ ἄρθρον τοῦτο ὡς ἔχει.

Ἀναγνωσθέντα ἀκολούθως καὶ τὰ ἄρθρα 21, 22 καὶ 23 ἐγένοντο δεκτὰ ὡς ἔχουσιν.

Ψηφοφορηθὲν ἐπὶ τέλους τὸ σύνολον ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Ι. Θ. Κολοκοτρώνη καὶ Ι. Σταΐκου, ἐγένετο δεκτὸν ὡς ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 23 Ἰουνίου παμψηφεὶ διὰ ψήφων 39 κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον πρωτόκολλον.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας

Ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ σχεδίου συνθήκης ἐμπορίας καὶ ναυτιλίας μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Σαρδηνίας.

Γ. Μ. Ἀντωνόπουλος		Ἰωάν. Θ. Κολοκοτρώνης	N
Παναγ. Γιατράκος	N	Σπ. Καλογερόπουλος	
Ἀθανάσ. Γρηγοριάδης	N	Ἀναστ. Λόντος	N
Ἀναγ. Δελιγιάννης		Τάτζης Μαγγίνας	N
Σωτ. Θεοχαρόπουλος	N	Κωνστ. Μπότζαρης	
Γεώρ. Κουντουριώτης		Ἀναγ. Μοναρχίδης	N
Ἀάμπρος Νάκος	N	Κωνστ. Κανάρης	N
Διαμ. Ν. Ὀλύμπιος		Τσανετάκης Γρηγοράκης	
Χαράλ. Παππαπολίτης	N	Μ. Α. Καΐρης	N
Ἰάκωβος Παξιμάδης	N	Ἀντών. Γ. Κριεζής	N
Νικόλ. Πονηρόπουλος	N	Ἀντών. Μαυρομιχάλης	N
Σ. Παππαλεξόπουλος		Γεώρ. Νοταρᾶς	N
Νικόλ. Πρασσακάκης		Δημήτρ. Πλαπούτας	N
Ῥιχάρδος Τζιώρτζ		Ἰωάν. Σταΐκος	N
Βασ. Χρηστακόπουλος	N	Ἀναστάσ. Μαυρομιχάλης	N
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Κίτσος Τζαβέλλας	
Νικόλ. Χρυσόγελος	N	Γαρδικιώτης Γρίβας	
Γεώρ. Ψύλλας		Ἀλέξ. Βλαχόπουλος	N
Δρ. Μανσόλας		Δημήτρ. Χατσῖσκος	N
Ἰωάν. Θεοτόκης	N	Δημήτρ. Χρηστίδης	N
Ἰωάν. Χ. Πέτρου	N	Νικόλ. Μαυρομμάτης	N
Ἀθαν. Διδωρίκης	N	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπους	N
Γεώργ. Δαρειώτης		Παναγ. Διδωρίκης	N
Γεώρ. Παππαηλιόπουλος		Χατζῆ Χρῆστος	N
Γ. Γλαράκης	N	Γεώργ. Δυοβουνιώτης	N
Δημ. Γ. Βούλγαρης		Κωνστ. Προβιλέγγιος	N
Γκίκας Καρακατζάνης	N	Ἰωάν. Οἰκονόμου	N
Νικ. Ἰω. Μέξης		Σπῦρος Μήλιος	N
Ἀδάμ Δούκας		Μιχ. Μαρκοπολίτης	N
Δῆμος Κανελλόπουλος	N		

Ἑπομένως ὁ Κ. πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν ἀπαγγείλας ὡς ἀντικείμενον τῆς ἑπομένης, γενησομένης τὴν αὔριον, τὴν συζήτησιν τοῦ περὶ δικαστικῶν διακοπῶν νομοσχεδίου.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΔΕΛΙΓΙΑΝΝΗΣ.

Οἱ Ἀντιπρόεδροι
Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ.
Τ. ΜΑΓΓΙΝΑΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀθ. Γρηγοριάδης.
Ι. Παξιμάδης

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 3 Ἰουλίου 1851, ἡμέρα τρίτη.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. γερουσιαστῶν, καὶ εὑρεθέντων παρόντων 32 μελῶν, ὁ προεδρεύων ἀντιπρόεδρος Κ. Γ. Καρακατζάνης, ἀντὶ τοῦ κυρίου προέδρου ἀσθενοῦντος, ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα ἐνεκρίθησαν.

Ἀνεγνώσθη ἑπομένως ἔκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ προσθήκης δύω γραφέων εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς δικαιοσύνης, ἔχουσα ὡς ἕπεται·

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Ἡ ἐπιτροπὴ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸ παρὰ τοῦ κυρίου ὑπουργοῦ τῆς δικαιοσύνης ὑποβληθὲν νομοσχέδιον περὶ αὐξήσεως τοῦ προσωπικοῦ τοῦ ὑπουργείου τούτου, παρετήρησεν ὅτι διὰ τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου ζητεῖται ἡ αὔξησις δύω γραφέων α, β' ἢ γ' τάξεως, ὡς μὴ ἐπαρκούντων τῶν ὑπαρχόντων εἰς τὴν τακτικὴν τοῦ ὑπουργείου ὑπηρεσίαν· θεωρήσασα δὲ ἀναγκαίαν τὴν προθήκην τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος γραφέων διὰ τοὺς ἐν τῇ αἰτιολογικῇ ἐκθέσει τοῦ κυρίου ὑπουργοῦ πρὸς τὴν Βουλὴν ἀναφερομένους λόγους, παραδέχθη τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ σύνολον τοῦ εἰρημένου νομοσχεδίου, καὶ συνίστησι τὴν παραδοχὴν αὐτῶν καὶ εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ σώματος.

Ἀθῆναι, τὴν 3 ἰουλίου 1851.

Ἡ ἐπιτροπὴ

Δρ. Μανσόλας, Ἀδὰμ Δούκας, Μ. Μαρκοπολίτης.

Μετὰ δὲ τοῦτο ἀπαρασίαθη νὰ γενῇ ἡ συζήτησις τοῦ εἰρημένου νομοσχεδίου ἐπὶ τὴν αὔριον, μετὰ 24 δηλονότι ὥρας κατὰ τὸν κανονισμόν·

Ἀνεγνώσθη ἀκολούθως ἀναφορὰ τοῦ γερουσιαστοῦ Κ. Τάτζη Μαγγίνα, ἐξαιτουμένου ἐξ ἑβδομάδων ἀπουσίας ἄδειαν, καὶ παρεδέχθη ἐγκριθείσης τῆς αἰτήσεώς του.

Εἷς τῶν κυρίων γερουσιαστῶν λαβὼν ἑπομένως τὸν λόγον προέτεινε τὰ ἑξῆς.

Αἱ μηνιαῖαι καταστάσεις τῆς ἀποζημιώσεως τῶν γερουσιαστῶν καὶ τῶν ὑπαλλήλων δὲν πρέπει νὰ ὑπόκενται ὁμοιομόρφως εἰς τὸν ἔλεγχον ἐκεῖνον, εἰς τὸν ὁποῖον ὑπάγονται αἱ τῶν διαφόρων ὑπαλλήλων τῶν ὑπουργείων, ἀλλ' ὑπογραφόμεναι θέλουν μένει εἰς τὸν κύριον ταμίαν τῆς Γερουσίας διὰ νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς τὴν ἐξέλεγξιν τοῦ ἀπολογισμοῦ ἐν δέοντι· νὰ τεθῇ δὲ εἰς ἐνέργειαν καὶ ἐν τῇ Γερουσίᾳ ἡ μέχρι τοῦδε ὑπὸ τοῦ ἑτέρου νομοθετικοῦ σώματος τῆς Βουλῆς ἐνεργουμένη λογιστικὴ τάξις, τοῦ νὰ λαμβάνῃ ἑκάστοτε ὁ κύριος ταμίας παρὰ τοῦ κεντρικοῦ ταμείου δι' ἐγγράφου τοῦ κυρίου προέδρου τὰς ἀνηκούσας χρηματικὰς προκαταβολὰς ἀπέναντι τοῦ ἐτησίου προϋπολογισμοῦ τῆς Γερουσίας, καὶ νὰ πληρώνῃ μηνιαίως τοὺς κυρίους γερουσιαστὰς καὶ τοὺς ὑπαλλήλους, συμφώνως μὲ τὰ ἄρθρα 100, 101 καὶ 102 τοῦ κανονισμοῦ.

Ἐνταῦθα εἰπόντος τινὸς ὅτι ἡ ἀλλαγὴ τῆς μέχρι τοῦδε παραδεδεγμένης τάξεως τῆς πληρωμῆς ὡς συνεπιφέρουσα καὶ τὴν τροποποίησιν τοῦ κανονισμοῦ, πρέπει νὰ γενῇ διὰ τακτικῆς προτάσεως, παλλῶν δὲ ἄλλων ἀποδειξάντων ὅτι ὁ κανονισμὸς οὔτε διὰ τοῦ πρώτου οὔτε διὰ τοῦ δευτέρου προτεινομένου ἤδη τρόπου τῶν πληρωμῶν παραβιάζεται, ἡ Γερουσία, ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει τοῦ Κ. προέδρου, παρεδέχετο τὴν ἀνωτέρω πρότασιν τοῦ πρώτου λαλήσαντος γερουσιαστοῦ, ἀποφασίσασα παραυτὰ νὰ γίνωνται αἱ πληρωμαὶ ὅπως ἐν αὐτῇ ἐξετέθη, καὶ ὅπως εἰς τὸ ἕτερον νομοθετικὸν σῶμα τὴν βουλὴν γίνονται.

Λαβὼν ἔπειτα καὶ ἐκ δευτέρου τὸν λόγον ὁ πρῶτος λαλήσας γερουσιαστὴς ἐπρότεινεν, ὅτι μετὰ τὴν συζήτησιν τῶν ὑπαρχόντων ἀνὰ χεῖρας δύο νομοσχεδίων δὲν εἶναι δίκαιον ἡ Γερουσία νὰ προχωρήσῃ εἰς ἄλλην συζήτησιν ἄλλου νομοσχεδίου, πρὶν ἢ τῇ ὑποβληθῶσι παρὰ τοῦ ὑπουργείου ὅλαι αἱ ζητηθεῖσαι παρ' αὐτῆς ἀλληλοδιαδόχως πληροφορίαι, καὶ ἐζητήσατο ν' ἀποφανθῇ τὸ σῶμα περὶ τούτου.

Ἀντικρούσαντος τὴν πρότασιν ταύτην τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῆς δικαιοσύνης, καὶ εἰπόντος ὅτι τὸ ζήτημα τοῦτο πρέπει ν' ἀρεθῇ ἐκκρεμὲς μεχρισοῦ παρουσιασθῶσι καὶ οἱ λοιποὶ ὑπουργοὶ διὰ νὰ λάβωσι γνῶσιν αὐτοῦ καὶ κάμωσι τὰς ἀνηκούσας παρατηρήσεις των, καθ' ἣν ἡμέραν ἐγένοντο αἱ διακοπαὶ τῶν συνεδριάσεων τῶν βουλευτικῶν σωμάτων, ἐπήνεγκεν ἕτερος τῶν κυρίων γερουσιαστῶν, ἡ Γερουσία ἐπὶ τῇ προτάσει ἐμοῦ ἀπεφήνατο νὰ σταλῶσιν εἰς τὸ γραφεῖον αὐτῆς παρὰ τοῦ ὑπουργείου ἔγγραφά τινα ἀναφορίσεως, ἐνεργηθείσης κατὰ τοῦ ἤδη τμηματάρχου τοῦ ὑπουργείου τῶν οἰκονομικῶν Καλαμίδα· τὰ ἔγγραφα ταῦτα δὲν παρακατατέθησαν μέχρι σήμερον ἂν καὶ παρῆλθον τοσαῦται ἡμέραι, ἂν καὶ ἐγένετο ἐπαναληπτικὴ αἴτησις πρὸς τὰ ἀρμόδια ὑπουργεῖα διὰ δευτέρας ἀποφάσεως τοῦ σώματος. Ἡ τοιαύτη ὅθεν ἐλλειψις τοῦ ὑπουργείου δὲν εἶναι τακτική, καὶ ἐπειδὴ δὲν ἀκολούθησε εἰς καμμίαν ἄλλην περίστασιν εἶναι ἄτοπος, καὶ στοχάζομαι ὅτι κανεὶς ἐξ ὑμῶν δὲν θέλει εὑρεθῇ νὰ φρονῇ τὸ ἐναντίον.

Ἀπαντῶν εἰς τοὺς προαγορεύσαντας ὁ Κ. ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης, νομίζω, εἶπεν, ὅτι δὲν εἶναι καιρὸς ἤδη ν' ἀπαντήσω εἰς τὰ λεχθέντα λεπτομερῶς, καὶ διὰ τοῦτο παρατήρησα καὶ παρατηρῶ μόνον, ὅτι ἡ πρότασις τοῦ γερουσιαστοῦ κυρίου Μαγγίνα πρέπει νὰ μείνῃ ἐκκρεμὴς μεχρισοῦ παρουσιασθῶσι καὶ οἱ λοιποὶ συναδελφοί μου ὑπουργοὶ καὶ λάβωσι γνῶσιν αὐτῆς. εἰς ἐν παρόδῳ δὲ παρατηρῶ ὅτι πᾶσα ἀπόφασις τῆς Γερουσίας σύμφωνος μὲ τὴν πρότασιν τοῦ προλαλήσαντος, εἶναι ἄρνησις αὐτῆς τείνουσα εἰς τὸ νὰ ὀπισθοδρομήσῃ τὴν πορείαν τῆς κυβερνήσεως πρὸς τὴν διευθέτησιν τῶν πραγμάτων τοῦ κράτους.

Ἡ αἴτησις τοῦ δεύτερον λαλήσαντος γερουσιαστοῦ πιθανὸν νὰ ἦναι δικαία· ἀλλὰ δὲν ἀγνοεῖ καὶ ὁ ἴδιος χρηματίας ὡς ὑπουργός, ὅτι οἱ ὑπουργοὶ ἔχουσι πολλὰς ἀσχολίας, καὶ ἕνεκα τοῦ λόγου τούτου ἴσως τὸ ἀρμόδιον ὑπουργεῖον δὲν ἠδυνήθη νὰ ὑποβάλῃ τὰ ζητηθέντα παρ' αὐτοῦ ἔγγραφα, τὰ ὁποῖα ὡς ἔργα ἀλλότρια, πρέπει νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν διὰ νὰ λάβῃ γνῶσιν προηγουμένως αὐτῶν.

Ἡ δευτέρα ὁμιλία τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῆς δικαιοσύνης, ἐπήνεγκεν ὁ πρῶτον λαλήσας γερουσιαστής, ἤτον περιττή, διότι ἡ Γερουσία πώποτε δὲν ἔφερε προσκόμματα εἰς τὴν πορείαν τῆς κυβερνήσεως, καὶ τοιαῦτα παραδείγματα εἶναι πολλά. Χορηγοῦσα δὲ πάντοτε τὴν σύμπραξίν της πρὸς τὸ ὑπουργεῖον, καὶ μὴ λαμβάνουσα ἀπάντησίν τινα εἰς τὰς ἐρωτήσεις καὶ ἀποφά-

σεις της, θεωρεῖ ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀμοιβαιότης μεταξὺ ταύτης καὶ τοῦ ὑπουργείου, καὶ διὰ τοῦτο χρεωστεῖ ν' ἀποκρούσῃ τὴν τοιαύτην ἀδιαφορίαν. Σιωπῶ ἄλλα τὰ ὁποῖα γνωρίζω, ἀλλὰ καὶ οἱ κύριοι ὑπουργοὶ δὲν πρέπει νὰ καταχρῶνται τῆς ὑπομονῆς μου.

Ἐὰν λάβῃ τὴν καλοσύνην ὁ Κ. ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης, προσέθηκεν ὁ δεύτερον ἀγορεύσας, νὰ πληροφορηθῇ τὴν ἀπαίτησιν τῆς Γερουσίας, ἥτις ἐγένετο κατ' αἴτησίν μου, θέλει μάθει ὅτι ἐζητήθησαν νὰ τῇ ὑποβληθῶσιν ἀγνὰ τὰ ἔγγραφα τῆς κατὰ τοῦ Καλαμίδα ἀνακρίσεως, καὶ οἱ κύριοι ὑπουργοὶ δὲν ὤφειλον νὰ πράξουν ἄλλο τι, εἰμὴ ἁπλῆν διαταγὴν νὰ δώσωσι διὰ νὰ ληφθῶσιν ἀπὸ τὸ ἀρχεῖον τοῦ ὑπουργείου καὶ παραδοθῶσιν εἰς τὸ γραφεῖον τῆς Γερουσίας διὰ τὰ περαιτέρω. Τὴν ἔλλειψιν ταύτην θεωρῶ ἄτοπον καὶ ἐν καιρῷ τῆς συζητήσεως θέλω κάμει τὸν ἀνήκοντα λόγον.

Ἑπομένως μηδεμιᾶς ἄλλης παρατηρήσεως ἢ ἀντιρρήσεως γενομένης, ἡ Γερουσία ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει τοῦ Κ. προέδρου, παρεδέξατο νὰ γενῇ καὶ διὰ τελευταίαν φορὰν ἐπαναληπτικὴ ὑπενθύμισις πρὸς τὰ ἁρμόδια ὑπουργεῖα περὶ τῆς ὑποβολῆς ὅλων τῶν μέχρι τοῦδε ζητηθεισῶν πληροφοριῶν ἐκ μέρους τῆς Γερουσίας.

Προταθείσης ὕστερον τῆς συζητήσεως τοῦ νομοσχεδίου περὶ δικαστικῶν διακοπῶν, καὶ ἀναγνωσθέντος τούτου ἐγένετο κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν καὶ ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν κυρίων Δ. Κανελλοπούλου καὶ Α. Αἰδωρίκη ψηφοφορία ἐπὶ τῆς ἀρχῆς, ἐκ τῆς ὁποίας ἐξήχθη ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέξατο αὐτὴν παιψηφεῖ κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον πρωτόκολλον.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ δικαστικῶν διακοπῶν.

Γεώργιος Μ. Ἀντωνόπουλος	Ἀναγνώστης Μοναρχίδης . N.
Παναγιώτης Γιατράκος . . N.	Ἀμπρος Νάκος . . . . N.
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης . . N.	Διαμαντὴς Ν. Ὀλύμπιος
Ἀναγνώστης Δελιγιάννης .	Χαράλαμπος Παππαπολίτης N,
Σωτήριος Θεοχαρόπουλος . N.	Ἰάκωβος Παξιμάδης . . . N.
Γεώργιος Κουντουριώτης .	Ν. Πονηρόπουλος . . . N.
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης . N.	Σπ. Παππαλεξόπουλος .
Σπυρίδων Καλογερόπουλος	Ν. Πρασακάκης . . . .
Ἀναστάσιος Λόντος . . . N.	Σπ. Τρικούπης . . . .
Τάτζης Μαγγίνας . . . . N.	Ρικάρδος Τζιώρτζ . . .
Κωνσταντῖνος Μπότζαρης . N.	Βασίλειος Χρηστακόπουλος

Ἀνδρέας Χ. Ἀναργύρου . .	Ἀντ. Μαυρομιχάλης . . . N.
Ν. Χρυσόγελος . . . . N.	Γ. Νοταρᾶς . . . . . N.
Γ. Ψύλλας	Δ. Πλαπούτας . . . . . N.
Δρόσος Μανσόλας . . . . N.	Ἰω. Σταῖκος . . . . . N.
Ἰω. Θεοτόκης . . . . . N.	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης . . N.
Ἰω. Χ. Πέτρου	Κίτσος Τζαβέλλας . . . N.
Ἀθ. Αἰδωρίκης . . . . . N.	Γαρδικιώτης Γρίβας . . .
Γ. Δαρειώτης . . . . . N.	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος . . N.
Γ. Παππαηλιόπουλος . . N.	Δ. Χατζίσκος . . . . . N.
Γ. Γλαράκης . . . . . N.	Δ. Χρηστίδης . . . . .
Δ. Γ. Βούλγαρης	Ν. Μαυρομμάτης . . . . N.
Γκίκας Κορακατζάννης . . N.	Ἀναγ. Σ. Χαραλάμπης . . N.
Ν. Ι. Μέξης	Παναγιώτης Αἰδωρίκης . . N.
Ἀδὰμ Δοῦκας . . . . N.	Χατζῆ Χρῆστος . . . .
Δῆμος Κανελλόπουλος . . N.	Γ. Διοβουνιώτης . . . . N.
Κ. Κανάρης	Κ. Προβελέγιος . . . . N.
Τσανετάκης Γρηγοράκης .	Ἰω. Οἰκονόμου . . . . . N.
Μ. Α. Καΐρης . . . . . N.	Σπ. Μελιός . . . . .
Ἀντ. Γ. Κριεζῆς	Μιχαὴλ Μαρκοπολίτης . . N.

Ἀναγνωσθέντα ἑπτὰ κατὰ σειρὰν τὰ εἰδικὰ ἄρθρα αὐτοῦ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 καὶ 8 ἐγένοντο παραδεκτά.

Ψηφοφορηθὲν ἐπὶ τέλους καὶ τὸ σύνολον αὐτοῦ δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν αὐτῶν, ὡς ἀνωτέρω, ψηφολεκτῶν, ἐγένετο παραδεκτὸν διὰ ψήφων 37, ἥτοι παιψηφεῖ, κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον πρωτόκολλον· ἔχει δὲ τὸ νομοσχέδιον ὅπως ὑποβληθῇ ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 30 ἰουνίου.

Πρωτόκολλον Ψηφοφορίας

Ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου περὶ δικαστικῶν διακοπῶν.

Γεώργιος Μ. Ἀντωνόπουλος.	Ἀναγνώστης Μοναρχίδης . N.
Παναγιώτης Γιατράκος . . N.	Ἀμπρος Νάκος . . . . . N.
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης . . N.	Διαμαντὴς Ν. Ὀλύμπιος .
Ἀναγνώστης Δελιγιάννης .	Χαράλαμπος Παππαπολίτης N.
Σωτήριος Θεοχαρόπουλος . N.	Ἰάκωβος Παξιμάδης . . . N.
Γεώργιος Κουντουριώτης .	Νικόλαος Πονηρόπουλος . . N.
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης . N.	Σπυρίδων Παππαλεξόπουλος
Σπυρίδων Καλογερόπουλος .	Νικόλαος Πρασακάκης . .
Ἀναστάσιος Λόντος . . . N.	Σπυρίδων Τρικούπης . . .
Τάτζης Μαγγίνας . . . . N.	Ρικάρδος Τζιώρτζ . . . .
Κωνσταντῖνος Μπότζαρης . N.	Βασίλειος Χρηστακόπουλος .

Ἀνδρέας Χ. Ἀναργύρου . .	Ἀντώνιος Μαυρομιχάλης . N.
Νικόλαος Χρυσόγελος . . . N.	Γεώργιος Νοταρᾶς . . . . N.
Γεώργιος Ψύλλας	Δημήτριος Πλαπούτας . . N.
Δρόσος Μανσόλας . . . . N.	Ἰωάννης Σταῖκος . . . . N.
Ἰωάννης Θεοτόκης . . . . N.	Ἀναστάσιος Μαυρομιχάλης . N.
Ἰωάννης Χ. Πέτρου . . .	Κίτσος Τζαβέλλας . . . N.
Ἀθανάσιος Διδωρίκης . . . N.	Γαρδικιώτης Γρίβας . . .
Γεώργιος Δαρειώτης . . . N.	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος . . N.
Γεώργιος Παππαηλιόπουλος	Δημήτριος Χατσίσκος . . N.
Γεώργιος Γλαράκης . . . N.	Δημήτριος Χρηστίδης . .
Δημήτριος Γ. Βούλγαρης	Νικόλαος Μαυρομμάτης . . N.
Γκίκας Καρακατζάνης . . N.	Ἀναστάσιος Σ. Χαραλάμπης N.
Νικόλαος Ἰω. Μέξης . . .	Παναγιώτης Διδωρίκης . . N.
Ἀδὰμ Δούκας . . . . . N.	Χατσῆ Χρῆστος . . . .
Δήμος Κανελλόπουλος . . N.	Γεώργιος Δυοβουνιώτης . . N.
Κωνσταντῖνος Κανάρης . .	Κωνσταντῖνος Προβιλέγγιος N.
Τσανετάκης Γρηγοράκης . .	Ἰωάννης Οἰκονόμου . . . N.
Μ. Α. Καίρης . . . . . N.	Σπῦρος Μῆλιος . . . .
Ἀντώνιος Γ. Κριεζῆς . . .	Μιχαὴλ Μαρκοπολίτης . . N.

Ἑπομένως ὁ Κ. πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν, ἀπαγγείλας ὡς ἀντικείμενον τῆς ἑπομένης, γενησομένης αὔριον, τὴν συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου περὶ προσθήκης δύω γραφέων εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς δικαιοσύνης.

Ὁ πρόεδρος
Α. ΔΕΛΙΓΙΑΝΝΗΣ.

Οἱ ἀντιπρόεδροι
Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ.
Τ. ΜΑΓΓΙΝΑΣ.

Οἱ γραμματεῖς
Ἀθ. Γρηγοριάδης
Ἰω. Παξιμάδης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 4 Ἰουλίου 1851, ἡμέρᾳ τετάρτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. γερουσιαστῶν, ὁ προεδρεύων ἀντιπρόεδρος Κ. Γ. Καρακατζάνης, ἀσθενοῦντος τοῦ προέδρου Κ. Α. Δελιγιάννη, παρόντων 33 μελῶν κηρύττει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης, ἀναγνωσθέντα, ἐγκρίνονται.

Ἀναγινώσκεται ἀναφορὰ τοῦ γερουσιαστοῦ Κ. Γεωργαντᾶ Νοταρᾶ, αἰτουμένου 40 ἡμερῶν ἀπουσίας ἄδειαν, ἥτις καὶ τοῦ χορηγεῖται.

Μετὰ ταῦτα ἀναγνωσθέντος ἐγγράφου τινὸς τοῦ ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργοῦ πρὸς τὸν πρόεδρον τῆς Γερουσίας, δι' οὗ διευθύνεται ἡ πρὸς τὴν Γερουσίαν ἀναφορὰ τοῦ Κ. παρ' ἑρέταις εἰσαγγελέως, αἰτουμένου, συμφώνως μὲ τὸ ἄρθρον 56 τοῦ Συντάγματος, τὴν ἄδειαν τῆς Γερουσίας διὰ ν' ἀπαρανθῇ τὸ δικαστήριον ἐπὶ τῆς κατὰ τῶν γερουσιαστῶν ΚΚ. Ἀντωνίου καὶ Ἀναστασίου Μαυρομιχάλων περὶ τῆς δολοφονίας τοῦ ὑπουργοῦ Ν. Κορριωτάκη ὑπαρχούσης κατηγορίας, ὁ γερουσιαστὴς Κ. Μαυρομιχάλης λαβὼν τὸν λόγον, παρεκάλεσε τὴν Γερουσίαν, ὅπως, ἐνδίδουσα εἰς τὴν αἴτησιν τοῦ Κ. εἰσαγγελέως, γενομένην συνεπείᾳ ἀναφορᾶς αὐτοῦ τε καὶ τοῦ Κ. Ἀντωνίου Μαυρομιχάλη, γερουσιαστοῦ, ἀμφοτέρων κατηγορουμένων ὡς συναιτίων δόλου τῆς κατὰ τοῦ μακαρίτου Κορριωτάκη ὑπουργοῦ πραχθείσης στυγερᾶς δολοφονίας, παραχωρήσῃ τὴν ζητουμένην ἄδειαν, καθὼ μὴ ἀνεχομένων τὴν διὰ τὸ ἐκφραμὲς τῆς ὑποθέσεως προστριβομένην αὐτοῖς κηλίδα διὰ πράξιν, τὴν ὁποίαν πρῶτοι αὐτοὶ ἀπεκάλεσαν στυγερὰν, ἀποτρόπαιον, βάρβαρον, ἀπάνθρωπον καὶ ἀντικοινωνικὴν, ἀλλὰ φευδομένων καὶ περὶ πολλοῦ ποιουμένων τῆς ἑαυτῶν ὑπολήψεως, ἣν ἕκαστος μὲν φείδεται καὶ περὶ πολλοῦ ποιεῖται, κατὰ μείζονα δὲ λόγον οὗτοι διὰ τὴν κοινωνικὴν των θέσιν καὶ περιωπὴν αὐτῶν, ἂν καὶ εἶναι βέβαιοι ὅτι ἡ κοινὴ γνώμη εἶναι ἤδη πλέον ἐσχηματισμένη.

Δὲν πρόκειται περὶ τοῦ γερουσιαστοῦ Κ. Ἀναστασίου Μαυρομιχάλη, εἶπεν ἕτερος τῶν γερουσιαστῶν, πρόκειται περὶ τῆς ἀνεξαρτησίας ὁλοκλήρου τοῦ σώματος, διὸ ἐπιθυμεῖ νὰ πληροφορήσωσι, ἐὰν ἐνθυμῶνται, οἱ κύριοι Μαυρομιχάλαι τὸ σῶμα, τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν ἀνεκρίθησαν.

Ἀπαντήσαντος δὲ τοῦ μὲν Κ. Ἀναστασίου Μαυρομιχάλη ὅτι ἐξετάσθη ὑπὸ τοῦ ἀνακριτοῦ κατὰ τὴν 28 ὀκτωβρίου π. ἔ. 1850, διότι τότε τῷ ἀπηγγέλθη ἡ κατηγορία, τοῦ δὲ Ἀντωνίου Μαυρομιχάλη, ὅτι δὲν ἐνθυμεῖται τὴν ἐποχήν. Λαβὼν τὸν λόγον ὁ Κύριος ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργὸς, νομίζω, εἶπεν, ὅτι πᾶσα τοιαύτη αἴτησις παραπέμπεται εἰς ἐπιτροπὴν, ἥτις προεξετάζουσα τὰ ἔγγραφα, καὶ συντάττουσα ἔκθεσιν ὑποβάλλει αὐτὴν εἰς τὸ σῶμα, καὶ οὕτω γεννᾶται ἡ συζήτησις. Ἂν καὶ ὁ κανονισμὸς τῆς Γερουσίας ῥητὸν ἄρθρον

περὶ τῶν τοιούτης φύσεως ἀντικειμένων δὲν ἔχει, πρέπει ὅμως νὰ ὑπαχθῇ εἰς τὸ περὶ ἀναφορῶν.

Ἤκουσα τοὺς λόγους τοῦ Κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργοῦ, εἶπεν ὁ δεύτερον ἀγορεύσας γερουσιαστής, ἀλλ' ἄς μὲ συγχωρήσῃ, διότι ἤδη πρόκειται περὶ παραβιάσεως τοῦ 56 ἄρθρου τοῦ Συντάγματος, λέγοντος· « Βουλευτὴς ἢ γερουσιαστής, διαρκούσης τῆς βουλευτικῆς συνόδου, δὲν καταδιώκεται, συλλαμβάνεται, ἢ φυλακίζεται, ἄνευ ἀδείας τοῦ σώματος, εἰς ὃ ἀνήκει· τοιαύτη ἄδεια δὲν ἀπαιτεῖται εἰς τὰ ἐπ' αὐτοφόρῳ κακουργήματα. » Ἐνῷ δὲ μᾶς ζητεῖται ἤδη ἡ ἄδεια νὰ εἰσαχθῶσιν εἰς δίκην καὶ ἀνακριθῶσι γερουσιασταί, ἀνακρίθησαν ἤδη πρὸ πολλοῦ καὶ κατεδιώχθησαν.

Τούτῳ δὲ ἀντέταξεν ὁ Κ. ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργός, ὅτι τὸ σῶμα δὲν γνωρίζει ἂν ἀνεκρίθησαν, ἀλλ' ὅτι πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται ἔκθεσις ἐπιτροπῆς ἐξ ἧς θέλει ἐξαχθῆ ἂν ἀνεκρίθησαν ἢ ὄχι, ἐν τῇ συζητήσει δὲ ἐκείνῃ θέλομεν ἐξηγήσει τὸ ἄρθρον 56 τοῦ Συντάγματος.

Παρατηρήσαντος δὲ τοῦ τελευταίου ἀγορεύσαντος γερουσιαστοῦ, ὅτι τὸ πρὸ μικροῦ ἀναγνωσθὲν ἔγγραφον τοῦ εἰσαγγελέως κάμνει νὰ γνωρίσῃ ὅτι ἐνηργήθησαν ἀνακρίσεις, τοῦ δὲ Κ. ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργοῦ ἀντιπαρατηρήσαντος ὅτι θετικῶς δὲν γνωρίζει τίποτε τὸ σῶμα, πρώτην ἤδη φορὰν, εἶπεν ἕτερος τῶν κυρίων γερουσιαστῶν, παρουσιάζεται τοιαύτης φύσεως ἀντικείμενον, ὅτε ὅμως παρουσιάσθη τοιοῦτόν τι εἰς τὴν βουλὴν, ἧς ἀποτελεῖ μέρος, ἐξελέχθη παρὰ τῶν τμημάτων ἐπιτροπὴ, ἥτις συνέταξεν ἔκθεσιν καὶ καθυπέβαλεν αὐτὴν εἰς τὸ σῶμα διὰ τὰ περαιτέρω. Τοιαύτην λοιπὸν ἀρχὴν παρεδέχθη ἡ Βουλὴ, καὶ τοιαύτην δύναται νὰ παραδεχθῇ καὶ ἡ Γερουσία.

Ἡ προκειμένη ὑπόθεσις, ἐπήνεγκεν ἕτερος τῶν κυρίων γερουσιαστῶν, διαφέρει ἐκείνης, περὶ ἧς ἀνέφερεν ὁ προλαλήσας. Ἡ ἐπιτροπὴ συγκατατίθεμαι νὰ συσταθῇ, ἀντικείμενον δὲ τῆς ἐπιτροπῆς θέλει εἶσθαι ἡ αἴτησις τοῦ εἰσαγγελέως, καὶ τῷ ὄντι οὗτος εἶναι ὁ σκοπὸς τῆς συστάσεως τῆς ἐπιτροπῆς· ἀλλ' ἤδη πρόκειται ἂν εἶχε δικαίωμα ἡ δικαστικὴ ἀρχὴ ν' ἀνακρίνῃ γερουσιαστήν. Προτείνει λοιπὸν τὴν σύστασιν μὲν ἐπιτροπῆς εἰς προεξέτασιν τῶν ἐγγράφων καὶ γνωμάτευσιν αὐτῶν ἐπὶ τῆς τοῦ Κ. εἰσαγγελέως αἰτήσεως, τὴν ἀναβολὴν δὲ δι' ἄλλην συνεδρίασιν τῆς συζητήσεως περὶ παραβιάσεως τοῦ ἄρθρου 56 τοῦ συντάγματος, καθόσον σήμερον δὲν εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ ἐπιφέρῃ γνώμην τινὰ ἐπὶ τοῦ τοιούτου.

Παρελθὼν ὁ Κ. ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργὸς, εἶμαι, εἶπεν, εἰς κατάστασιν ν' ἀπαντήσω εἰς τὴν πρότασιν τοῦ προλαλήσαντος γερουσιαστοῦ ἐὰν θεωρηθῇ ὡς ἐπερώτησις. Πόθεν ὅμως ἄλλοθεν θέλει λάβει ἀφορμὴν τὸ σῶμα νὰ ἐρωτήσῃ ἂν ἀνακρίθησαν, ἂν ὄχι ἐκ τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς τῆς Γερουσίας; Ἐπειδὴ τὰ δύω ταῦτα ζητήματα, ἡ ἐπερώτησις πρὸς τὸν ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργὸν, καὶ ἡ γνωμοδότησις τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ εἰσαγγελέως, εἶναι συγγενῆ, ἀνάγκη νὰ ἔλθωσι καὶ συνδεδεμένα.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ἡ Γερουσία ἀπεφήνατο νὰ συνέλθωσι τὰ τμήματα καὶ ἐκλέξωσιν ἐπιτροπὴν εἰς προεξέτασιν τῆς ὑποθέσεως, καὶ γνωμοδότησιν περὶ τῆς εἰς δίκην εἰσαγωγῆς ἐπὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ εἰσαγγελέως.

Ἀπαγγειλάντος μετὰ ταῦτα τοῦ Κ. προέδρου τὸ ἀντικείμενον τῆς ἡμερησίας διατάξεως, προτίθεται εἰς συζήτησιν τὸ περὶ προσθήκης δύω γραφείων εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς δικαιοσύνης νομοσχέδιον, οὗ ἀναγνωσθέντος ἐγένετο ψηφοφορία ἐπὶ τῆς παραδοχῆς τῆς ἀρχῆς ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Ι. Σταΐκου καὶ Ι. Θεοτόκη, ὅθεν ἐξήχθη, κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον πρωτόκολλον, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέξατο τὴν ἀρχὴν τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου παμψηφεί.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ προσθήκης δύω γραφείων εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς δικαιοσύνης.

Γ. Ἀντωνόπουλος		Χαρ. Παππαπολίτης	
Παν. Γιατράκος	Ν	Ἰακ. Παξιμάδης	Ν
Ἀθ. Γρηγοριάδης	Ν	Νικ. Πανηρόπουλος	
Ἀναγν. Δελιγιάννης		Σπ. Παππαλεξόπουλος	
Σωτ. Θεοχαρόπουλος	Ν	Νικ. Πρασσακάκης	
Γεώρ. Κουντουριώτης		Σπ. Τρικούπης	
Ἰω. Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Ἰκαρδος Τζιώρτζ	
Σπ. Καλογερόπουλος		Βασ. Χρηστακόπουλος	Ν
Ἀναστ. Λόντος	Ν	Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου	
Τάτζης Μαγγίνας	Ν	Ν. Χρυσόγελος	Ν
Κωνστ. Μπότζαρις		Γεώρ. Ψύλλας	
Ἀναγ. Μοναρχίδης	Ν	Δρόσος Μανσόλας	Ν
Λάμπρος Νάκος		Ἰωάν. Θεοτόκης	Ν
Ἀναγ. Ν. Ὀλύμπιος		Ἰωάν. Χ. Πέτρου	Ν

Δημ. Γ. Βούλγαρης		Ἀλέξ. Βλαχόπουλος	N
Γκίκας Καρακατζάνης	N	Δημ. Χατσίσκος	N
Νικολ. Ἰω. Μέξης		Δημ. Χρηστίδης	
Ἀδάμ Δούκας	N	Νικολ. Μαυρομμάτης	N
Δήμος Κανελλόπουλος	N	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	N
Κωνστ. Κανάρης		Παναγ. Αἰδωρίκης	
Τσανστ. Γρηγοράκης		Χατζὴ Χρῆστος	
Μ. Α. Καίρης	N	Γεώρ. Δυοβουνιώτης	N
Ἀντών. Γ. Κριεζῆς		Κωνστ. Προβελέγγιος	N
Ἀντών. Μαυρομιχάλης		Ἰωάν. Οἰκονόμου	N
Γεώρ. Νοταρᾶς		Σπύρος Μήλιος	
Δημήτ. Πλαπούτας		Μιχαὴλ Μαρκοπολίτης	N
Ἰωάν. Σταῖκος	N	Ἀθανάσ. Αἰδωρίκης	N
Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	N	Γεώρ. Δαρειώτης	N
Κίτζος Τζαβέλλας		Γεώρ. Παπαηλιόπουλος	N
Γαρδικιώτης Γρίβας		Γεώρ. Γλαράκης	N

Ἀναγνώσθη ἔπειτα τὸ 1 καὶ μοναδικὸν αὐτοῦ ἄρθρον, καὶ παρατηρήσεως γενομένης, ἂν ἡ δαπάνη αὕτη ὑπάρχῃ καὶ ἤδη, παρελθὼν ὁ Κ. ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργὸς εἶπεν, ὅτι, ὡς καὶ ἐν τῇ πρὸς τὴν Βουλὴν ἐκθέσει του ἀναφέρει, ἡ δαπάνη αὕτη ἐγένετο ἀπὸ τὰ δι'ὑλικὸν ἔξοδα· ἀλλ'ἡ παρελθοῦσα Βουλὴ ἐθεώρησε κανονικὸν νὰ κανονισθῇ διὰ νόμου ἡ θέσις τῶν βοηθῶν, καὶ ἀπέρριψε τὸ πρὸς μισθοδοσίαν των ποσόν· ὁ προκάτοχός μου ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργὸς Κ. Χρυσόγελος, ὑπέβαλε μὲν τὸ περὶ αὐξήσεως τοῦ προσωπικοῦ τοῦ ὑπουργείου νομοσχέδιον, ἀλλ' ἔμεινεν ἀσυζήτητον ἐπελθούσης τῆς λήξεως τῆς περιόδου· ὥστε, ὡς βλέπετε, δὲν εἶναι προσθήκη ἐξόδων, ἀλλὰ νομιμοποίησις γενομένων καὶ ὑπαρχόντων· τὸ ποσὸν τοῦτο ὅμως ἐξαντλεῖται κατὰ τὰ τέλη τοῦ ἰουνίου, ἂν τὰ νομοθετικὰ σώματα δὲν νομιμοποιήσωσι τὰς θέσεις ταύτας.

Ἡ Γερουσία ὅθεν διὰ χειροτονίας παρεδέξατο τὸ ἄρθρον τοῦτο, ἔχον οὕτως·

«Ἄρθρον 1. Τὸ προσωπικὸν τοῦ ὑπουργείου τῆς δικαιοσύνης αὐξάνει κατὰ δύω γραφεῖς α', β', ἢ γ' τάξεως.»

Ἐγκριθέντος δὲ καὶ τοῦ τύπου τῆς ἐκτελέσεως, ἐγένετο ψηφοφορία ἐπὶ τοῦ συνόλου, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν αὐτῶν ψηφολεκτῶν, καὶ τούτου παραδεχθέντος παμψηφεὶ κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον πρωτόκολλον.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας

Ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου περὶ προσθήκης δύω γραφέων εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς δικαιοσύνης.

Γεώργιος Μ. Ἀντωνόπουλος		Γ. Παππαηλιόπουλος	N.
Παναγιώτης Γιατράκος	N.	Γ. Γλαράκης	N.
Ἀθ. Γρηγοριάδης	N.	Δ. Γ. Βούλγαρης	
Ἀναγνώστης Δελιγιάννης		Γκίκας Καρακατζάνης	N.
Σ. Θεοχαρόπουλος		Ν. Ι. Μέξης	
Γ. Κοντουριώτης		Ἀδάμ Δούκας	N.
Ἰω. Θ. Κολοκοτρώνης	N.	Δήμος Κανελλόπουλος	N.
Σπ. Καλογερόπουλος		Κ. Κανάρης	
Α. Λόντος	N.	Τσανετάκης Γρηγοράκης	
Τ. Μαγγίνας	N.	Μ. Α. Καίρης	N.
Κ. Μπότζαρης		Ἀντ. Γ. Κριεζῆς	
Ἀναγν. Μοναρχίδης	N.	Ἀντ. Μαυρομιχάλης	N.
Ἀάμπρος Νάκος		Γ. Νοταρᾶς	N.
Διαμαντὴς Ν. Ὀλύμπιος		Δ. Πλαπούτας	
Χ. Παππαπολίτης		Ἰω. Σταῖκος	N.
Ἰάκωβος Παξιμάδης	N.	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	N.
Ν. Πονηρόπουλος		Κίτσος Τζαβέλλας	
Σπ. Παππαλεξόπουλος		Γαρδικιώτης Γρίβας	
Ν. Πρασακάκης		Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	N.
Σπ. Τρικούπης		Δ. Χατζίσκος	N.
Ρικάρδος Τζιώρτζ		Δ. Χρηστίδης	
Β. Χρηστακόπουλος	N.	Ν. Μαυρομμάτης	N.
Ἀνδρέας Χ. Ἀναργύρου		Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	N.
Ν. Χρυσόγελος	N.	Παναγιώτης Αἰδωρίκης	
Γ. Ψύλλας		Χατζὴ Χρῆστος	
Δρόσος Μανσόλας	N.	Γ. Δυοβουνιώτης	N.
Ι. Θεοτόκης	N.	Κ. Προβελέγγιος	N.
Ι. Χ. Πέτρου	N.	Ἰω. Οἰκονόμου	N.
Ἀθ. Αἰδωρίκης	N.	Σπ. Μήλιος	
Γ. Δαρειώτης	N.	Μιχαὴλ Μαρκοπολίτης	N.

Ἀπαγγείλαντος δὲ μετὰ ταῦτα τοῦ κυρίου προέδρου, ὅτι παρεδόθη εἰς τὸ γραφεῖον ἀναφορά τις ἐκ μέρους τῶν Σουλιωτῶν, ἡ Γερουσία ἀπεφάνατο νὰ παραπεμφθῇ αὕτη εἰς τὴν ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπήν, νὰ συστηθῇ δὲ ἡ ἐπίσπευσις τῆς γνωμοδοτήσεως τῆς ἐπιτροπῆς.

Επί τέλους λαβών τὸν λόγον ὁ γερουσιαστὴς Κ. Κανελλόπουλος, παρετήρησεν ὅτι εἰσέτι τὸ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργεῖον δὲν παρεκατέθεσεν εἰς τὴν Γερουσίαν τὰ πρὸ μηνῶν παρ' αὐτοῦ ζητηθέντα ἔγγραφα· ὅτι πλαστογραφία νέα ἐπὶ πλαστογραφίας παρουσιάζεται, ἀφοῦ ἀπήντησεν ἀπὸ τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐσωτερικῶν νὰ διαταχθῇ ὁ νομάρχης ἵνα ἐπιληρθῇ τῶν ἀναφορῶν, ἀπήντησεν οὗτος, ὅτι τὸ παρελθὸν ὑπουργεῖον ἀθώωσε τοὺς κατηγορουμένους, χωρὶς νὰ προηγηθῇ οὐδεμία διοικητικὴ ἢ δικαστικὴ ἀνάκρισις· ἐζήτησε δὲ νὰ σταλῇ ἀπόσπασμα τῶν πρακτικῶν πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργεῖον, προσκαλούμενον νὰ παρακαταθέσῃ εἰς τὴν Γερουσίαν ἅπαντα τὰ ζητηθέντα ἔγγραφα, τὴν ἀθωωτικὴν ἀπόφασιν τοῦ ὑπουργοῦ καὶ τὴν ἔκθεσιν τοῦ νομάρχου. Συγκατατεθείσης δὲ πρὸς τοῦτο τῆς Γερουσίας, ὁ Κ. πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ πρόεδρος
Α. ΔΕΛΙΓΙΑΝΝΗΣ.

Οἱ Ἀντιπρόεδροι
Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ.
Τ. ΜΑΓΓΙΝΑΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀθ. Γρηγοριάδης.
Ι. Παξιμάδης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 5 Ἰουλίου 1851, ἡμέρᾳ Πέμπτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. γερουσιαστῶν, παρόντων 36 μελῶν, ὁ προεδρεύων ἀντιπρόεδρος Κ. Γ. Καρακατζάνης, ἀντὶ τοῦ Κ. προέδρου ἀσθενοῦντος, ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα ἐπεκυρώθησαν, οὐδεμιᾶς ἐνστάσεως γενομένης.

Ἀνεγνώσθη ἔπειτα ὑφ' ἑνὸς τῶν μελῶν τῆς συστηθείσης ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς ἡ παρ' αὐτῆς συνταχθεῖσα ἔκθεσις ἐπὶ τῶν ὑπ' ἀριθ. **6533** καὶ **23081** ἐγγράφων τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῆς δικαιοσύνης καὶ τοῦ Κ. εἰσαγγελέως τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν, περὶ χορηγήσεως τῆς ἀναγκαίας ἀδείας ἐκ μέρους τοῦ σώματος, κατὰ τὸ ἄρθρ. **56** τοῦ συντάγματος, ὅπως ἀποφανθῇ τὸ συμβούλιον τῶν ἐν Ἀθήναις Πλημμελειοδικῶν καὶ ὡς πρὸς τοὺς Γερουσιαστὰς ΚΚ. Ἀναστάσιον καὶ Ἀντώνιον Μαυρομιχάλας κατηγορουμένους ὡς συναιτίους εἰς τὸν φόνον τοῦ Ν. Κορφιωτάκη, ἔχουσα ὡς ἕπεται.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν

Κύριοι!

Ἡ ἐπιτροπή Σας, συνεπείᾳ τῆς χθεσινῆς ἀποράσεως τοῦ σώματος, λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸ ἀπὸ **3** τοῦ ἱσταμένου ὑπ' ἀριθ. **6533** ἔγγραφον τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῆς δικαιοσύνης, τὸ ὑπ' ἀριθ. **23081** ἀπὸ **2** τοῦ αὐτοῦ μηνὸς τοῦ παρὰ τοῖς ἐν Ἀθήναις ἐφέταις εἰσαγγελέως πρὸς τὸν Κύριον πρόεδρον τῆς Γερουσίας, τὰ ὑπ' ἀριθ. **236** καὶ **2416** ἀπὸ **8** Μαΐου καὶ **16** Ἰουνίου ε. ε. βουλεύματα τῶν συμβουλίων τῶν τε ἐν Ἀθήναις πημμελειοδικῶν καὶ ἐφετῶν, καὶ τὰς ἀπὸ **4** καὶ **24** τοῦ λήξαντος μηνὸς Ἰουνίου ἀναφορὰς τῶν γερουσιαστῶν Κυρίων Ἀντωνίου Μαυρομιχάλη, καὶ Ἀναστ. Π. Μαυρομιχάλη, ἐκ τῶν ὁποίων ἐξάγεται, ὅτι ζητεῖται κατὰ τὸ ἄρθρ. **56** τοῦ Συντάγματος ἡ ἄδεια τῆς Γερουσίας, ὅπως ἀποφανθῇ τὸ συμβούλιον τῶν ἐνταῦθα πλημμελειοδικῶν, καὶ ὡς πρὸς τοὺς εἰρημένους γερουσιαστὰς Κυρίους Ἀντώνιον Μαυρομιχάλην καὶ Ἀναστάσιον Π. Μαυρομιχάλην, καὶ

Θεωρήσασα ἀφ' ἑνὸς μὲν, ὅτι ἡ ἀνάκρισις τούτων ἐγένετο κατὰ τὰς παραμονὰς τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐνεστώσης βουλευτικῆς συνόδου, καὶ δὲν λείπεται εἰμὴ τοῦ ἁρμοδίου δικαστικοῦ συμβουλίου ἡ ἀπόφασις, ἀφ' ἑτέρου δὲ, ὅτι οἱ μνησθέντες Κύριοι γερουσιασταὶ ἐζήτησαν ἐπιμόνως τὴν περὶ αὐτῶν ἀπόφασιν τῆς δικαιοσύνης, ὡς καὶ ἐν τῇ χθεσινῇ συνεδριάσει αὐτὸ τοῦτο προφορικῶς ἐζητήσαντο, γνωμοδοτεῖ ὅπως δοθῇ ὑπὸ τῆς Γερουσίας ἡ ζητουμένη ἄδεια διὰ τὰ περαιτέρω.

Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν ἄνευ ἀδείας τῆς Γερουσίας γενομένην εἰς τοὺς εἰρημένους γερουσιαστὰς ἀνάκρισιν, ἡ ἐπιτροπὴ θεωρήσασα τοῦτο ὡς χωριστὸν ζήτημα, τοῦ ὁποίου δύναται νὰ ἐπιληρθῇ καὶ μετὰ ταῦτα τὸ σῶμα, περιωρίσθη χάριν συντομίας εἰς μόνον τὸ ἀντικείμενον τῆς ζητηθείσης ἀδείας.

Ἐν Ἀθήναις τὴν **5** Ἰουλίου **1851**.

Ἡ ἐπιτροπή

Α. Μοναρχίδης, Τ. Μαγγίνας, Α. Δόντος, Α. Γρηγοριάδης.

Ἐπομένως μηδεμιᾶς παρατηρήσεως ἢ ἀντιρρήσεως γενομένης ἐπὶ τῆς ἐκθέσεως ταύτης, ἡ Γερουσία, ἐρωτηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Κ. προέδρου, παρεδέξατο τὰ ἐν αὐτῇ προτεινόμενα παμψηφεί.

Μετὰ δὲ τὴν ἐκφώνησιν τῆς ἀποφάσεως ταύτης τῆς Γερουσίας ὑπὸ τοῦ Κ. προέδρου, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας παρετήρησε τὰ ἀκόλουθα.

Ἡ Γερουσία λίαν κατεσπευσμένως προεχώρησε εἰς τὴν ἀπόφασίν της ἐπὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος, τὸ ὁποῖον ὡς λίαν σπουδαῖον καὶ σοβαρὸν ἔπρεπε ν' ἀποφασισθῇ μετὰ προηγουμένην σύντονον σκέψιν καὶ ἐντὸς τῆς ὑπὸ τοῦ κανονισμοῦ ὁριζομένης προθεσμίας καὶ νὰ ψηφοφορηθῇ ὡς ζήτημα προσωπικὸν μυστικῶς, ὅταν τοιαύτη ἄδεια μὴ προερχομένη ἀπὸ κανὲν κομματικὸν σχίσμα, καὶ ζητουμένη μάλιστα ἐπιμόνως παρ' αὐτῶν τούτων τῶν κατηγορουμένων γερουσιαστῶν δίδεται ἄνευ τῆς προηγουμένης σκέψεως, καὶ πρὶν τῆς παρελεύσεως τῆς ὑπὸ τοῦ κανονισμοῦ ὁριζομένης προθεσμίας, τότε οὐδεμία πλέον μένει ἔνστασις ἢ ἀντίρρησις ἐκ μέρους τῆς Γερουσίας, εἰς περίστασιν καθ' ἣν τῷ ζητηθῇ στιγμιαίως μία ἄλλη τοιαύτη ἄδεια κατ' ἄλλων ἐνισταμένων μάλιστα γερουσιαστῶν, προερχομένη ἀπὸ φατριαστικὸν σχίσμα καὶ πρὸς ἐλάττωσιν τῆς πλειοψηφίας τοῦ σώματος. Ἐπειδὴ δὲ εἰς τὴν προκειμένην ὑπόθεσιν ἡ Γερουσία σπεύσασα ἐχορήγησε τὴν ἀπόφασίν της, ἥτις εἶναι ἱερά, κάμνω διὰ τὸ μέλλον τὴν πρότασιν νὰ συζητῶνται καὶ ἀποφασίζωνται διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας ὅλαι αἱ τοιαῦται περὶ εἰσαγωγῆς εἰς δίκην γερουσιαστῶν ἄδειαι μετὰ προηγουμένην σύντονον σκέψιν, καὶ μετὰ παρέλευσιν τοῦ ἀνήκοντος χρονικοῦ διαστήματος, ἀναγκαίου διὰ τὴν κατ' ἰδίαν ἐξέτασιν καὶ μελέτην ὅλων τῶν περιστατικῶν παρ' ἑνὸς ἑκάστου γερουσιαστοῦ· ἡ δὲ σημερινὴ ἀπόφασις νὰ μὴ θεωρηθῇ ὡς προηγούμενον δυναμένη νὰ χορηγήσῃ δικαίωμα εἰς ὁμοίας φύσεως ζήτημα ὡς τὸ σημερινὸν εἰς ὁποιανδήποτε μέλλουσαν περίστασιν.

Πολλῶν δὲ ἄλλων ἐκ τῶν κυρίων γερουσιαστῶν συμμερισθέντων τὰς παρατηρήσεις ταύτας τοῦ προλαλήσαντος, καὶ οὐδενὸς ἀντειπόντος, ἡ γερουσία ἐρωτηθεῖσα παρεδέξατο αὐτάς, ὡς στηριζομένας εἰς τὸν κανονισμόν, καὶ ἐφαρμοστέας κατὰ τὴν ἐπὶ τὸ μέλλον συζήτησιν καὶ ἀπόφασιν τοιούτων σοβαρῶν καὶ ἐνδιαφερόντων τὸ σῶμα ζητημάτων.

Ἀνεγνώσθη μετὰ ταῦτα ἔκθεσις τῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. **126** ἀναφορᾶς τῶν Σουλιωτῶν, ἐξαιτουμένων τὴν ἐκτέλεσιν ὅλων τῶν ὑπὲρ αὐτῶν προαποφασισθέντων ὑπό τε τῆς Βουλῆς τῶν **1823**, καὶ τῆς ἐν Τροιζῆνι ἐθνοσυνελεύσεως, καὶ συνάμα τὴν χορήγησιν ἀναλόγου χρηματικῆς συνδρομῆς, ἀναγκαίας εἰς τὴν πρώτην ἀποκατάστασίν των.

Ἔχει δὲ ἡ ἔκθεσις αὕτη ὡς ἕπεται·

Πρὸς τὴν Γερουσίαν!

Ἡ ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπὴ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὴν εἰς τὸ γραφεῖον τῆς Γερουσίας παρουσιασθεῖσαν ἀναφορὰν τῶν Σουλιωτῶν, διὰ τῆς ὁποίας ἐξαιτοῦνται τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὑπὲρ αὐτῶν προαποφασισθέντων ὑπό τε τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Ε'. περιόδου τῶν **1823** καὶ τῆς ἐν Τροιζῆνι ἐθνικῆς συνελεύσεως, καὶ τὴν χορήγησιν ἀναλόγου χρηματικῆς συνδρομῆς ἀναγκαίας εἰς τὴν πρώτην ἀποκατάστασίν των, καὶ ἀναγνωρίζουσα τὰς μεγάλας πρὸς τὴν πατρίδα ἐκδουλεύσεις τῶν ἀνδρῶν τούτων, γνωμοδοτεῖ νὰ συστηθῇ ἡ ἀναφορὰ των ἐνθέρμως εἰς τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον, διὰ τὴν ταχεῖαν ἐνέργειαν τῆς αἰτήσεώς των.

Ἐν Ἀθήναις τὴν **5** Ἰουλίου **1851**.

Ἡ Ἐπιτροπή

Ἰω. Θεοτόκης	Α. Μακρυγίδης
Δρ. Μαντόλας	Ἀνδρ. Λόντος
Χ. Παπαπολίτης	

Ἀναγνωσθείσης κατόπιν καὶ τῆς ἀναφορᾶς ταύτης τῶν Σουλιωτῶν, εἰς τῶν κυρίων γερουσιαστῶν παρετήρησεν ὅτι οὐδεμίαν ἀφορμὴν ἢ τάσιν ἔχων νὰ εἴπῃ τι κατὰ τῶν ἱερῶν δικαιωμάτων τῶν Σουλιωτῶν, προτείνει νὰ ἐξαλειφθῇ ἐκ τῆς γνωμοδοτήσεως τῆς ἐπιτροπῆς ἡ λέξις « ἐνθέρμως » ὡς ἀπάδουσα εἰς τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ σώματος.

Εἰπόντος ἄλλου ὅτι δὲν πρόκειται ἤδη περὶ ἁπλῆς διευθύνσεως, ἀλλὰ περὶ ἀναφορᾶς λαοῦ λαμπροῦ καὶ ἔχοντος ἀναντίρρητα δικαιώματα εἰς τὸ ἔθνος, καὶ ὅτι ἡ λέξις ἐνθέρμως ἔχει καλῶς ὑποδεικνύουσα ὅτι ἡ Γερουσία αἰσθάνεται τὰ δικαιώματα ταῦτα τῶν Σουλιωτῶν· καὶ ἐπενεγκόντος τοῦ πρώτου λαλήσαντος ὅτι ἡ λέξις ἐνθέρμως, ἐλαττώνει τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ σώματος, ἐνῷ ἐξ ἐναντίας ἐκείνη μόνη τοῦ συστάσεως, ἰσοδυναμοῦσα μὲ τὴν ἔννοιαν τοῦ θέλειν ἢ ἀπαιτεῖν ὑποδεικνύει σεβαστὰ τὰ δικαιώματα τῶν Σουλιωτῶν, καὶ ὅτι ἂν οἱ Κ. γερουσιαστὰ παραδέχωνται τὴν ἐγγραφὴν τῆς λέξεως ἐνθέρμως, δὲν ἐπιμένει εἰς τὴν πρότασίν του, ἡ Γερουσία ἐρωτηθεῖσα παρεδέξατο τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς, ὅπως ἔχει.

Ἀναγνωσθείσης ἐπὶ τέλους ἀναφορᾶς τοῦ γερουσιαστοῦ Κ. Ψύλλα, ἐξαιτουμένου τεσσαρακονθήμερον ἀπουσίας ἄδειαν διὰ λόγους ὑγείας, ἡ Γερουσία ἐνέκρινε τὴν αἴτησίν του.

Ἑπομένως ὁ Κ. πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν, ἀπαγγείλας ὡς ἀντικείμενον τῆς ἑπομένης τὴν ἀνάγνωσιν τῶν πρακτικῶν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΔΕΛΙΓΙΑΝΝΗΣ.

Οἱ Ἀντιπρόεδροι
Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ.
Τ. ΜΑΙΤΙΝΑΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Α. Γρηγοριάδης.
Ι. Παξιμάδης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 7 ἰουλίου 1851, ἡμέρᾳ Σαββάτῳ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. γερουσιαστῶν, παρόντων 32 μελῶν, ὁ προεδρεύων ἀντιπρόεδρος Κ. Γ. Καρατζάνης, ἀσθενοῦντος τοῦ προέδρου Κ. Α. Δελιγιάννη, ἐκήρυξε τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα ἐνεκρίθησαν.

Παρελθὼν ἔπειτα ὁ Κ. ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς ἀνέγνω πρὸς τὴν Γερουσίαν ἔκθεσιν, συνοδεύουσαν τὸν λογαριασμὸν τῆς διαχειρίσεως τοῦ κράτους διὰ τὸ ἔτος 1850, καὶ τὴν προσωρινὴν κατάστασιν τῆς ὁμωνύμου χρήσεως. Τὴν ἔκθεσιν ταύτην μετὰ τοῦ ἀναφερομένου λογαριασμοῦ καὶ τινος πίνακος παρεκατέθηκεν ὑπ' ὄψιν τῆς Γερουσίας, κατὰ τὴν ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 20 ἀπριλίου ἀπόφασιν αὐτῆς.

Προτεινάντων δέ τινων τὴν ἐκτύπωσιν καὶ διανομὴν αὐτῶν εἰς τὰ τμήματα, ἅτινα συνελθόντα νὰ διορίσωσιν ἐπιτροπὴν, καὶ τοῦ Κ. ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ παρατηρήσαντος ὅτι τούτων μὴ συζητουμένων, ἀλλὰ χρησιμευόντων μόνον πρὸς φωτισμὸν τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως, καθίσταται περιττὴ ἡ σύστασις ἐπιτροπῆς, οὐχ ἧττον, ἀντεπαρετήρησεν ἕτερος, θεωρεῖ ἀναγκαίαν τὴν σύστασιν ἐπιτροπῆς, διὰ νὰ φέρῃ ἀποτέλεσμα καὶ χρησιμεύσῃ εἰς τὸν σκοπὸν δι' ὃν ἐζητήθη ὁ λογαριασμὸς οὗτος.

Ἀντιτάττων τούτῳ ἕτερος, ἐπειδὴ, εἶπεν, ἡ Γερουσία πληροφορίας μόνον ζητεῖ, καὶ δὲν πρόκειται ἐπ' αὐτῶν νὰ συζητήσῃ, προτείνει νὰ τυπωθῶσι καὶ νὰ διανεμηθῶσιν ἁπλῶς εἰς τὸ σῶμα, διὰ νὰ λάβῃ τοῦτο γνῶσιν τῆς καταστάσεως τοῦ ταμείου καὶ νὰ προχωρήσῃ μετὰ τοῦτο εἰς τὰς ἐργασίας του.

Τούτων ἀντικρούων ἕτερος τῶν κυρίων γερουσιαστῶν, διὰ ποῖον λόγον, εἶπεν, ἐζήτησεν ἡ Γερουσία τὴν κατάστασιν τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ 1850; διὰ νὰ ἴδῃ βέβαια ἂν τὰ ἔσοδα ἦναι περισσότερα τῶν ἐξόδων, καὶ ἑπομένως προχωρήσῃ εἰς τὸ περὶ ἐφορειῶν νομοσχέδιον. Τὸ δὲ ὑπουργεῖον παρουσίασε ταύτην οὐχὶ διὰ νὰ φυλαχθῇ ὡς κειμήλιον, ἀλλὰ διὰ νὰ τυπωθῇ καὶ θεωρηθῇ ὑπὸ ἐπιτροπῆς, ἥτις θέλει ἐκθέσει τὴν πραγματικὴν κατάστασιν. Ἄρα πρέπει νὰ διορισθῇ ἐπιτροπὴ διὰ νὰ φέρῃ τὸ ποθούμενον ἀποτέλεσμα. Ἂν ἄλλα ἀντικείμενα, οὐχὶ τόσον λόγου ἄξια, ὑποβληθήσαν εἰς ἐπιτροπὴν, κατὰ μείζονα λόγον τοῦτο, καθόσον μάλιστα ἐνδέχεται ἡ Γερουσία νὰ μὴ ἐννοήσῃ κονδύλιά τινα, καὶ τότε θέλει εὑρεθῇ εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ζητῇ εἰς ἕκαστος πληροφορίας, διὰ τὴν λύσιν τῶν ὁποίων καὶ χρόνος περισσότερος θέλει δαπανᾶσθαι, καὶ δυσκολίαι πλείονες θέλουσιν ἀναφύεσθαι, ἐνῷ τόν τε χρόνον συντομεύει καὶ τὰς δυσκολίας θέλει ἐξομαλύνει ὁ διορισμὸς ἐπιτροπῆς πρὸς προεξέργασιν.

Ἀντιτάττων εἰς τοὺς προαγορεύσαντας, ὁ Κ. ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς, περιττὴν, εἶπε, νομίζει πᾶσαν περὶ τούτου συζήτησιν, καθόσον τὸ ἄρθρον 8 τοῦ περὶ κυρώσεως τῶν ἐξόδων νόμου ὁρίζει, ὅτι ὁ ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν ὀφείλει νὰ συντάξῃ ἐντὸς τοῦ μηνὸς ἀπριλίου τοῦ ἔτους 1851 τὸν γενικὸν λογαριασμὸν τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως διὰ τὸ ἔτος 1850, καὶ χάριν πληροφορίας νὰ ὑποβάλῃ αὐτοὺς εἰς τὰς Βουλὰς μετὰ τῶν προσωρινῶν καταστάσεων τῶν ὑπουργείων. Τὰ ἔγγραφα δὲ ταῦτα χρησιμεύουσι πρὸς φωτισμὸν τῶν νομοθετικῶν σωμάτων, διὰ τοῦτο ὁ διορισμὸς ἐπιτροπῆς καθίσταται περιττὸς, διότι δὲν ἔχει τι ἐπὶ τοῦ παρόντος ν' ἀποφασίσῃ ἡ Γερουσία, ἀλλ' ἀφοῦ καθυποβληθῇ ὅσον οὔπω ὁ ἀπολογισμὸς τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τότε διορίζεται ἐπιτροπή.

Ποσῶς δὲν βλέπει, ἀντέταξεν ὁ πρὸ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ λαλήσας, ἐφαρμοζομένην τὴν ὁμιλίαν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ, εἰς ὃ ἐζητήθη ἀντικείμενον. Λέγει ὅτι τὸ καθυποβαλλόμενον δὲν εἶναι ἀπολογισμὸς, ἀλλὰ πῶς τὸ θεωρεῖ; ὡς οὐδέν· τότε πρέπει νὰ μένῃ ἕως οὗ εἰσαγάγῃ τὸν ἀπολογισμόν· ἄλλως τε ἂν τὸ θεωρῇ ὡς κάτι τι, τότε ἀνάγκη νὰ ἐνεργηθῇ ἐπ' αὐτοῦ πρᾶξίς τις. Ἂν καὶ δὲν ἀνέγνωσε τὰ παρουσιαζόμενα, ἓν ἐκ τῶν δύω πρέπει νὰ ἦναι· ἢ ὁ καθυποβαλλόμενος λογαριασμὸς εἶναι ἐντελὴς καὶ ἀληθὴς, ἢ ἀτελὴς καὶ οὐχὶ ἀληθής· ἀλλ' εἰ μὲν τὸ πρῶτον, διὰ τί νὰ μὴ διορισθῇ ἐπιτροπὴ πρὸς ἐπιθεώρησιν αὐτοῦ· εἰ δὲ τὸ δεύτερον, πρὸς τί νὰ παρουσιασθῇ; Ἐκ τοῦ σκοτεινοῦ καὶ συγ-

κεχυμένου τῆς ὁμιλίας τοῦ κυρίου ὑπουργοῦ, καὶ ἐκ τῆς ἐπιμονῆς του εἰς νὰ μὴ διορισθῇ ἐπιτροπή, συνάγει ὅτι εἶναι ἀτελής· ἡ ἀπόφασις ὅμως τῆς Γερουσίας εἶναι σαφὴς καὶ ρητή· ζητεῖ νὰ μάθῃ τὰ κύρια ἔσοδα καὶ ἔξοδα· ἄλλως φρονεῖ ὅτι ἡ Γερουσία δὲν δύναται νὰ προχωρήσῃ, συνεπῶς εἰς τὴν ἀπόφασίν της. Τελευτῶν δὲ τὸν λόγον προσέθηκεν, ὅτι τοσοῦτο μᾶλλον πρέπει νὰ διορισθῇ ἐπιτροπή, καθόσον ὁ Κ. ὑπουργὸς λέγει ὅτι Γερουσία δὲν θέλει καταλάβει ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ τούτου τίποτε.

Μετὰ ταῦτα λαβὼν τὸν λόγον ὁ Κ. ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργός, εἶπεν ὅτι τῷ φαίνεται παράδοξος ἡ ἀνάπτυξις τοῦ προαγορεύσαντος εἰπόντος ὅτι, εἰ μὲν ὁ παρουσιαζόμενος λογαριασμὸς εἶναι ἐντελής, καλῶς, ἄλλως εἰς τί θὰ χρησιμεύσῃ; Ὅταν ἡ Γερουσία ἐσυζήτησε τὰ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, ἐζήτησε νὰ τῇ παρουσιάσωμεν τὸν κατὰ τὸ ἄρθρον **8** τοῦ περὶ κυρώσεως τῶν ἐξόδων νόμου λογαριασμὸν τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως καὶ τὴν προσωρινὴν κατάστασιν τῆς ὁμωνύμου χρήσεως· ἀλλ' ἂν ταῦτα συντρέχωσιν εἰς τὸν σκοπὸν ἢ οὔ, ἂν τὰ ζητηθέντα ἦναι ἀτελῆ, αὐτὰ καθ' ἑαυτά, ἢ οὔ, τὸ ὑπουργεῖον δὲν πταίει, διότι τοιοῦτόν τι ἡ Γερουσία ἐζήτησεν. Ἔκτοτε τὸ ὑπουργεῖον ἐκήρυττεν, ὅτι ταῦτα εἶναι λεπτομέρειαι, αἵτινες δὲν θέλουσι χρησιμεύσει εἰς τίποτε. Τὸ ὑπουργεῖον ὅμως ἔπραξε πλέον ἢ ὅ,τι ἐζητήθη, κατέβαλε κόπους πολλοὺς ἐν διαστήματι δύο μηνῶν, καὶ μὲ βλάβην ἴσως τῆς ὑπηρεσίας, ἔκαμε πίνακα, ἐξ οὗ ἕκαστος θέλει πληροφορηθῇ περὶ τῆς διαχειρίσεως καὶ χρήσεως τοῦ ἔτους **1850**. Τὸν πίνακα τοῦτον διήρεσεν εἰς **3** στήλας· α εἰς στήλην προϋπολογισθέντων· β εἰς στήλην βεβαιωθέντων, καὶ γ' εἰς στήλην εἰσπραχθέντων. Ἡ προσωρινὴ κατάστασις περιέχει ποσὰ βέβαια καὶ ποσὰ ἀβέβαια. Εἰς τὴν σύνταξιν τῆς προσωρινῆς καταστάσεως τῆς προκειμένης χρήσεως ἐπροσπάθησε νὰ προσεγγίσῃ ὅσον τὸ δυνατὸν τὰ πραγματικὰ ἀποτελέσματα, καὶ ὡς ἐκ τούτου θέλει παρατηρήσει ὅτι ὡς πρὸς τὰ βέβαια δὲν περιωρίσθη εἰς τὸ πρῶτον δωδεκάμηνον διάστημα, ἀλλ' εἰς ἰδιαιτέρας στήλας κατέταξε καὶ τὰ κατὰ τὴν **1** τριμηνίαν τοῦ ἔτους **1851** πραγματικὰ ἔσοδα καὶ ἔξοδα, περιορίσας τοιουτοτρόπως τὰ καθ' ὑπόθεσιν ὑπολογιζόμενα εἰς ἑπτάμηνον μόνον διάστημα χρόνου, ἂν καὶ ἓν μέρος εἶναι βεβαιωθέντα, ἄλλο δὲ μέρος βεβαιωθησόμενα, ὡς οἱ φόροι τῶν οἰκοδομῶν Σύρου, καὶ τὰ προξενικὰ δικαιώματα, ἔχει τὴν βεβαιότητα ὅτι τὰ καθ' ὑπολογισμὸν βεβαιωθησόμενα μέχρι τῆς κλείσεως τῆς χρήσεως, καθὸ στηριζόμενα εἰς βάσεις ἀλανθάστους, θέλουσιν εἶσθαι πλείονα τῶν προϋπολογισθέντων.

Διὰ ταῦτα φρονεῖ ὅτι, ὅταν ἕκαστος τῶν κυρίων γερουσιαστῶν λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὸν πίνακα τοῦτον, διὰ τὴν γνησιότητα τοῦ ὁποίου ἐγγυᾶται, διότι ἔχει τὴν ὑπογραφήν του, θέλει σχηματίσει τὴν πεποίθησίν του ὡς πρὸς τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ ἐπιφέρῃ γνώμην ἐπὶ τοῦ περὶ ἐφορειῶν νομοσχεδίου· θεωρεῖ δὲ τὸν διορισμὸν ἐπιτροπῆς ἄσκοπον, καθόσον αὕτη δὲν ἔχει τί νὰ πράξῃ διοριζομένη. Θέλετε νὰ κάμῃ συμπεράσματα; ἀλλὰ πρὸς τί ταῦτα· θέλετε νὰ δώσῃ πληροφορίας; ἀλλὰ τὰ καθυποβαλλόμενα ταῦτα δὲν εἶναι, εἰμὴ πληροφορίαι, εἰμὴ λύχνος πρὸς φωτισμὸν ἑκάστου.

Εἰς ταῦτα, ἀντέταξεν εἷς τῶν προαγορευσάντων κυρίων Γερουσιαστῶν, λέγων, ὅτι ἤκουσε μετὰ προσοχῆς τοὺς τὴν ἀκρίβειαν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ ἀποβλέποντας λόγους· δὲν θέλει νὰ προδικάσῃ, ἀλλὰ δὲν παραδέχεται καὶ ὅτι πρέπει νὰ λάβῃ ἡ Γερουσία ὡς ἀληθῆ τὰ ἔργα τοῦ κυρίου ὑπουργοῦ. Τὰ ἀνθρώπινα ἔργα ὑπόκεινται εἰς σφάλματα καὶ ἀτελείας· διὸ πρὸς τὸ συμφέρον μάλιστα τῆς ἐξουσίας εἶναι ἀναγκαία ἡ σύστασις ἐπιτροπῆς, διότι ἂν ἀναφυῶσι δυσκολίαι καὶ χρειασθῶσι πληροφορίαι δὲν διακόπτεται ἡ συζήτησις· προέτεινε δὲ νὰ διορισθῇ ἐπιτροπή, διὰ νὰ ἀρθῶσιν δι' αὐτῶν αἱ ἀμφιβολίαι, ἃς ἕκαστος νὰ ἔχῃ δύναται.

Ματαίαν θεωρεῖ, ἀντείπεν ἕτερος, τὴν σύστασιν ἐπιτροπῆς. Ἡ ἐπιτροπὴ διορίζεται εἰς τὰ νομοσχέδια ὅπου ἀπαιτεῖται ἐπιψήφισις καὶ φέρεται ἀποτέλεσμα. Ἀλλ' ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ἂν ἡ ἐπιτροπὴ εὕρῃ ἀμφιβολίας, θὰ ζητήσῃ πληροφορίας καὶ δικαιολογητικὰ ἔγγραφα, πρᾶγμα ἄτοπον, διότι τὸ καθυποβαλλόμενον δὲν εἶναι ἀπολογισμός.

Κατὰ συνταγματικὴν ἔποψιν, εἶπεν ἕτερος, θεωρῶν τὸ πρᾶγμα, νομίζει, ὅτι ὁ Κ. ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς καθυποβάλλει μὲν τὸν ζητηθέντα λογαριασμόν, δὲν δύναται ὅμως νὰ κανονίσῃ καὶ τὸν δρόμον, τὸν ὁποῖον ὀφείλει νὰ βαδίσῃ ἡ Γερουσία· ὅτι ἡ ἔκθεσις μετὰ τῶν πινάκων κτλ. πρέπει νὰ τυπωθῇ καὶ νὰ διορισθῇ ἐπιτροπή, ἄλλως δὲν ἐννοεῖ τὸν σκοπὸν πρὸς ὃν ἐζητήθη ἡ προσωρινὴ κατάστασις τῆς χρήσεως τοῦ **1850**. Ἐνθυμοῦνται ἅπαντες τὸν σκοπόν, δι' ὃν ἐζητήθη, διὰ νὰ ἴδῃ βέβαια ἡ Γερουσία τὴν παροῦσαν οἰκονομικὴν κατάστασιν. Τούτων οὕτως ἐχόντων, ἂν παρουσιάζωνται ἀμφιβολίαι, δὲν πρέπει νὰ ζητήσῃ ἡ Γερουσία ἔγγραφα; Ἂν ἡ Γερουσία ἀνέθηκεν εἰς ἐπεξεργασίαν ἐπιτροπῆς τὰ παρουσιασθέντα ἀντικείμενα, μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐλαχίστου, κατὰ μείζονα λόγον πρέπει ν' ἀναθέσῃ τὸ προκεί-

μενον. Ἐκτὸς δὲ τούτου ἀφ' οὗ ὁ Κ. ὑπουργὸς ἐκοπίασε τόσον διὰ τὴν σύνταξιν τῶν πινάκων τούτων, διὰ τί νὰ μὴ ἴδῃ καὶ ἐκτιμήσῃ τοὺς κόπους καὶ μόχθους τῶν ἐργασιῶν του καὶ ἡ Γερουσία; ὁ τεχνίτης ἐπιδεικνύει τὰ ἔργα του, διὰ νὰ ἐκτιμήσωσι τοὺς πόνους καὶ μόχθους τῶν ἐργασιῶν του. Ἐπὶ τέλους προέτεινε καὶ οὗτος τὴν σύστασιν ἐπιτροπῆς πρὸς σύνταξιν ἐκθέσεως περὶ τοῦ ἂν εὑρίσκῃ τὸ ἀποτέλεσμα σύμφωνον μὲ τοὺς πίνακας τοῦ κυρίου ὑπουργοῦ, ἥτις δὲν θέλει χρησιμεύσει ὡς ἀντικείμενον συζητήσεως, ἀλλ' ὡς μέσον πρὸς τὸν κύριον σκοπὸν, τὴν προσωρινὴν κατάστασιν τοῦ ταμείου.

Συμφωνῶ μὲν μετὰ τοῦ προλαλήσαντος, εἰπέ τις τῶν προαγορευσάντων, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ πρῶτον μέρος τῆς ὁμιλίας του, ὅτι δηλαδὴ ὁ Κ. ὑπουργὸς ὤφειλε νὰ παρουσιάσῃ τοὺς πίνακας, νὰ μένῃ δὲ πλέον ἀδιάφορος καὶ ξένος ὡς πρὸς τὴν προκειμένην συζήτησιν, μεταξὺ ἡμῶν περιστρεφομένην. Δὲν συμφωνῶ δὲ ὡς πρὸς τὸ δεύτερον μέρος, τὴν σύστασιν δηλ. ἐπιτροπῆς. Τὸ 8 ἄρθρον τοῦ περὶ κυρώσεως τῶν ἐξόδων νόμου, ὅπερ, ἂς μὲ συγχωρηθῇ ν' ἀναγνώσω, ἔχει οὕτως· «Ὁ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς ὀφείλει νὰ συντάξῃ ἐντὸς τοῦ μηνὸς ἀπριλίου τοῦ ἔτους 1851 τὸν γενικὸν λογαριασμὸν τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως διὰ τὸ ἔτος 1850 καὶ τὴν προσωρινὴν κατάστασιν τῆς χρήσεως 1850, καὶ χάριν πληροφορίας νὰ ὑποβάλῃ αὐτοὺς εἰς τὰς Βουλὰς μετὰ τῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ 7 ἐνδιαλαμβανομένων προσωρινῶν καταστάσεων τῶν ὑπουργείων, ἐντὸς δὲ τοῦ μηνὸς ἀπριλίου 1852 ὀφείλει νὰ ἔχῃ συντεταγμένον καὶ τὸν ὁριστικὸν ἀπολογισμὸν τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τῆς χρήσεως τοῦ 1850, ὅστις πάλιν μετὰ τῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ 7 ἐνδιαλαμβανομένων ὁριστικῶν ἀπολογισμῶν τῶν διαφόρων ὑπουργείων θέλει ὑποβληθῇ, ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ μηνὸς εἰς τὰς Βουλὰς, διὰ νὰ ἐκδοθῇ ὁ κυρίων τῶν ἀπολογισμῶν τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τῆς χρήσεως 1850 νόμος.» Ἀφοῦ λοιπὸν χάριν πληροφορίας ὑποβάλλεται, καὶ ἡ Γερουσία δὲν δύναται νὰ ἐπιφέρῃ ἀπόφασιν ἐπὶ τοῦ, ἂν καλῶς ἢ κακῶς ἔχει ὁ καθυποβαλλόμενος λογαριασμὸς, ποῖος θέλει εἶναι ὁ σκοπὸς τῆς συστάσεως ἐπιτροπῆς;

Περαίνων δὲ καὶ οὗτος ἐσύστησε τὴν τύπωσιν καὶ διανομὴν τῶν πινάκων εἰς τὰ μέλη τοῦ σώματος, διὰ νὰ σχηματίσῃ ἕκαστον πεποίθησιν ἐπὶ τοῦ κυρίου σκοποῦ, δι' ὃν οὗτοι ἐζητήθησαν.

Ἀντικρούων εἷς τῶν προαγορευσάντων κυρίων γερουσιαστῶν, τὸν Κ. ὑπουργὸν εἰπόντα ὅτι τὰ ζητηθέντα εἶναι λεπτομέρειαι,

εἶπεν ὅτι εἶναι τὸ ἐναντίον δηλαδὴ συντομώτατα· διότι ἡ Γερουσία ἐζήτησε γενικὸν λογαριασμὸν τῆς διαχειρίσεως καὶ προσωρινὴν κατάστασιν τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους 1850, διὰ νὰ ὁδηγηθῇ καὶ προχωρήσῃ· ἀλλὰ τὸ παρουσιαζόμενον, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς ὁμιλίας τοῦ κυρίου ὑπουργοῦ, δὲν εἶναι τὸ ζητηθέν, διὸ δὲν πρέπει ἡ Γερουσία νὰ προχωρήσῃ· ἀλλὰ συγκαταβατικώτερος ὢν συγκατατίθεται νὰ προχωρήσῃ τὸ σῶμα. Τῷ φαίνεται ὅμως ἀσυμβίβαστος πρὸς τὸν ὀρθὸν λόγον ἡ ἐπιμονὴ τοῦ κυρίου ὑπουργοῦ εἰς τὸ νὰ μὴ διορισθῇ ἐπιτροπὴ, ἀφ' οὗ, κατὰ τὸν Κ. ὑπουργὸν, ἡ βεβαιωθεῖσα κατάστασις εἶναι κυλλιτέρα τῆς προϋπολογισθείσης. Ὁ Κ. ὑπουργὸς λέγει βεβαιωθέντα καὶ βεβαιωθησόμενα ποτέ, ἐνῷ ἤδη εἴμεθα εἰς τὸν ἰούλιον τοῦ 1851· ἂν τὰ ἔσοδα τοῦ 1850 ἀκόμη δὲν ἐβεβαιώθησαν, ἂς ὁμολογήσωμεν ὅτι ὁ οἰκονομικὸς κλάδος παρέλυσε. Κατά τινα τῶν προαγορευσάντων κυρίων γερουσιαστῶν, ἐπιτροπαὶ, εἶπε, διορίζονται ἐπὶ νομοσχεδίων, διότι πρόκειται ἐπ' αὐτῶν νὰ φέρωσιν ἀποτέλεσμά τι καὶ γνωμοδότησιν, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ προκειμένου δὲν βλέπει τί ἀποτέλεσμα ἤθελε φέρει ἡ ἐπιτροπὴ· ἐν ἄλλαις λέξεσι, κατὰ τὸν ἔντιμον Κ. γερουσιαστὴν, δὲν ἐζήτησε τίποτε, ἐματαιοπόνησε. Κατ' ἄλλον δὲ, ἡ Γερουσία ἐπὶ τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς της, ἂν ἔχῃ καλῶς ἢ κακῶς ὁ καθυποβαλλόμενος πίναξ, δὲν δύναται νὰ ἐπιφέρῃ οὐδεμίαν γνώμην, ἄρα ἡ Γερουσία ἐζήτησεν ἄσκοπα. Ἀλλ' ἂς τὸν συγχωρήσωσιν ἀμφότεροι νὰ τοῖς παρατηρήσῃ ὅτι ἡ Γερουσία ἐζήτησε πράγματα καὶ οὐχὶ ματαιοπονίαν· διὰ τοὺς λόγους τούτους ἐμμένει εἰς τὴν ἐκφρασθεῖσαν ἰδέαν του περὶ συστάσεως ἐπιτροπῆς.

Ἂν καὶ δὲν παρευρέθην ἀπ' ἀρχῆς τῆς συνεδριάσεως, εἶπεν ἕτερος τῶν κυρίων γερουσιαστῶν, καθόσον ὅμως ἐνόησα πρόκειται ἂν πρέπῃ νὰ διορισθῇ ἐπιτροπὴ ἐπὶ τῆς προσωρινῆς καταστάσεως ἣν καθυπέβαλεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν. Κατὰ τὸ Σύνταγμα, τὰ νομοθετικὰ σώματα ψηφίζουσι τὰ ἔσοδα καὶ ἔξοδα τοῦ κράτους· ἀφοῦ δὲ τὰ νομοθετικὰ ταῦτα σώματα δώσωσιν ἅπαξ πίστωσιν, ὀφείλει νὰ φέρῃ ὁ ὑπουργὸς ἀποδείξεις τοῦ ἐξωδεύθησαν· τὸ πρῶτον λέγεται προϋπολογισμὸς, τὸ δὲ δεύτερον ἀπολογισμός. Εἰς τὸν περὶ κυρώσεως τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων νόμον ὑπάρχει διάταξις, ὁρίζουσα ὅτι ὁ ὑπουργὸς κατὰ τὸν Ἀπρίλιον θέλει ὑποβάλλει εἰς τὰ σώματα χάριν πληροφορίας προσωρινὴν κατάστασιν τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως καὶ χρήσεως τοῦ ἔτους. Ἂς ἴδωμεν ἤδη ἂν ἦναι ἀναγκαία ἡ σύστασις ἐπιτροπῆς. Ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη δὲν ἔχει οὐδὲν δικαίωμα ἐξελέγ-

ξεως, ἡ ἔκθεσις της θέλει μᾶς εἰπεῖ πληροφορίας, καὶ οὐδὲν περιπλέον, διότι οἱ καθυποβληθέντες δὲν εἶναι ἀπολογισμοὶ κύρωσιν ἀπαιτοῦντες, ἐφ' ὧν θεωρεῖται ἀναγκαία ἡ σύστασις ἐπιτροπῆς. Ἀφ' οὗ ὅμως ὑπάρχῃ ἤδη ἔκθεσις τοῦ ὑπουργοῦ πρὸς πληροφορίαν μας, πρὸς τί ἡ τῆς ἐπιτροπῆς; διὰ νὰ δώσῃ βέβαια πληροφορίας ἐπὶ πληροφοριῶν καὶ τίποτε ἄλλο, ἀφοῦ, ὡς εἴρηται, ἡ ἐπιτροπὴ δὲν ἔχει δικαίωμα ἐξελέγξεως. Προέτεινε δὲ καὶ αὐτὸς τὴν ἐκτύπωσιν μὲν καὶ διανομὴν αὐτῶν εἰς τὴν Γερουσίαν πρὸς πληροφορίαν ἑνὸς ἑκάστου, δυναμένου νὰ κάμνῃ ἐπερωτήσεις πρὸς τὸν Κ. ὑπουργόν, περιττὴν δὲ τὴν σύστασιν ἐπιτροπῆς.

Πρὶν ἢ ἀπαντήσω κατὰ σειρὰν εἰς τὴν ἀγόρευσιν τοῦ κυρίου ὑπουργοῦ τῶν οἰκονομικῶν, καὶ εἰς ἐκείνας τῶν ὑποστηριξάντων αὐτὴν γερουσιαστῶν, ἐπέφερεν ἕτερος, ἂς μὲ συγχωρηθῇ νὰ φέρω προηγουμένως τὸν λόγον ἐπὶ τῆς ὁμιλίας τοῦ τελευταῖον λαλήσαντος γερουσιαστοῦ κυρίου Προβιλεγγίου.

Παραδεχόμενος ὡς λίαν ὀρθοὺς τοὺς λόγους, οὓς ἀνέφερεν εἰς τὴν σύντομον ἀνάπτυξίν του περὶ τοῦ ὁρισμοῦ τοῦ προϋπολογισμοῦ, ἀπολογισμοῦ, λογαριασμοῦ, καὶ καταστάσεως, παρατηρῶ ὅτι ἐνταῦθα δὲν πρόκειται ποσῶς περὶ τῶν δύω πρώτων, ἀλλὰ περὶ τῶν δύω δευτέρων καὶ τούτων σχετικῶς μὲ τὴν ἀπόφασιν ἣν ἡ Γερουσία ἔκαμε καὶ ἀναφορικῶς εἰς τὸ νομοσχέδιον, ἐξ οὗ ὡρμήθη νὰ κάμῃ τὴν τοιαύτην ἀπόφασιν· ἐπρόκειτο, ὡς ὅλοι ἐνθυμεῖσθε, ἡ συζήτησις νομοσχεδίου τινὸς, φέροντος αὔξησιν ἐξόδων πολλῶν ἑκατοντάδων χιλιάδων δραχμῶν, καὶ ἡ Γερουσία πρὶν ἢ ἔμβῃ εἰς τὴν συζήτησιν αὐτοῦ, ἀπεφήνατο ὅτι πρέπει νὰ τῇ ὑποβληθῇ προηγουμένως ὁ λογαριασμὸς τῆς διαχειρίσεως τοῦ παρελθόντος ἔτους **1850** καὶ ἡ προσωρινὴ κατάστασις αὐτοῦ, διὰ νὰ ἴδῃ ἂν ὑπάρχῃ περίσσευμα πρὸς πληρωμὴν τῶν ζητηθέντων νέων ἐξόδων. Τὸν λογαριασμὸν αὐτὸν, συνωδευμένον μὲ ἐκτεταμένην ἔκθεσιν μᾶς ἔφερεν σήμερον ὁ κύριος ὑπουργὸς, ὁ ὁποῖος ἐπιχειρήσας ν' ἀγνώσῃ ἀμφότερα δὲν ἠδυνήθη νὰ πράξῃ τοῦτο, ἕνεκα τῆς μεγάλης ἐκτάσεως αὐτῶν, συνισταμένων ἐκ δώδεκα περίπου φύλλων. Ἐὰν ὅθεν ὁ Κ. ὑπουργὸς δὲν ἠδυνήθη ν' ἀναγνώσῃ τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος ἔγγραφα, πῶς θέλομεν δυνηθῇ ἡμεῖς νὰ γνωρίσωμεν ὅλας τὰς πολυπλοκεῖς λεπτομερείας αὐτῶν, καθὰ διϊσχυρίσθησάν τινες, καὶ νὰ προχωρήσωμεν εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ πολυδαπάνου ἐκείνου νομοσχεδίου περὶ ἐφορειῶν; Ἀπαιτῶ ν' ἀναγνωσθῶσιν ὁλόκληρα τὰ ἔγγραφα ταῦτα τοῦ κυρίου ὑπουργοῦ, διότι ἐκ τῆς ἀναγνώσεως

θέλομεν πεισθῆν ἅπαντες, καὶ οἱ μὲν καὶ οἱ δὲ, ὅτι δὲν δυνάμεθα ποσῶς νὰ ἐννοήσωμεν ἄνευ διασαφήσεων ὅλα τὰ ἐν αὐτοῖς περιεχόμενα κονδύλια καὶ ποσά, ἢ νὰ συμπεριλάβωμεν ταῦτα πάντα εἰς τὴν μνήμην μας, καὶ ὅτι εἶναι ἀναγκαία ἡ σύστασις τῆς ἐπιτροπῆς, ἐχούσης τὸ καθῆκον νὰ ἐξετάσῃ ἀκριβῶς ὅλα τὰ περιεχόμενα, νὰ συνεννοηθῇ διὰ πᾶσαν ἀμφιβολίαν μὲ τὸ ὑπουργεῖον, καὶ νὰ φέρῃ ἐνώπιον τῆς Γερουσίας τὴν δέουσαν ἔκθεσιν τῶν παρατηρήσεών της. Πρὶν ὅθεν προχωρήσω εἰς τὴν περαιτέρω ὁμιλίαν μου, ἐπιμένω ἀπαιτῶν ν' ἀναγνωσθῶσι τὰ ῥηθέντα ἔγγραφα τοῦ κυρίου ὑπουργοῦ, ἕτοιμος ὢν νὰ ἐπαναλάβω ἀκολούθως τὸν λόγον μου.

Ἐνταῦθα παρατηρήσαντός τινος, ὅτι ἡ μὴ ἀνάγνωσις ὁλοκλήρων τῶν ἐγγράφων ἐκ μέρους τοῦ κυρίου ὑπουργοῦ προδικασθεῖσα ἀπεφασίσθη παρὰ τοῦ σώματος, πᾶσα δὲ αἴτησις περὶ ἐπαναληπτικῆς ἀναγνώσεως αὐτῶν προσβάλλει τὸ δεδικασμένον· καὶ ὅτι ἐκ τῆς ἁπλῆς ἀναγνώσεως οὐδεὶς βεβαίως δύναται νὰ ἐννοήσῃ τὸ περιεχόμενον, ἐνῷ ἐκ τῆς ἰδιαιτέρας μελέτης πᾶς τις δύναται νὰ καταλάβῃ ὅλας τὰς ἐν αὐτοῖς λεπτομερείας· καὶ ἑτέρου ἐπενεγκόντος ὅτι ἐὰν ἐκ τῆς ἁπλῆς ἀναγνώσεως δύναται νὰ ἐννοήσῃ τις ὁπωσοῦν καὶ νὰ φέρῃ τὸν λόγον, ὡς ἐζήτησεν ὁ προλαλήσας, πολὺ περισσότερον ἐκ τῆς ἰδίας μελέτης καὶ σκέψεως δύναται νὰ λάβῃ ἀκριβῆ γνῶσιν τῶν ἐκθετομένων καὶ νὰ φέρῃ τὰς παρατηρήσεις του ἐπὶ τῆς συζητήσεως τοῦ νομοσχεδίου, ὁ προλαλήσας, ἐπαναλαβὼν τὴν ὁμιλίαν του, διαβεβαιῶ, εἶπε, τοὺς προαγορεύσαντας ὅτι ἐκ τῆς ἀναγνώσεως θέλουν ἐννοήσει καὶ πεισθεῖ ὅτι τὸ ἔργον εἶναι δύσκολον, καὶ διὰ τοῦτο πρέπει νὰ σχηματισθῇ ἡ ἐπιτροπὴ πρὸς ἐξομάλυνσιν ὅλων τῶν δυσκολιῶν· ἐὰν δὲ ἤδη ἀπορασίσωμεν ὡς περιττὴν τὴν ἐπιτροπὴν, τότε πᾶσα μετὰ τὴν ἰδιαιτέραν μελέτην σκέψις περὶ συστάσεως τοιαύτης, ὡς εἶπον οἱ προαγορεύσαντες, ἀποβαίνει ἄσκοπος, τοῦ ἔργου ὄντος τελειωμένου ἀπὸ σήμερον.

Ἐξ ὅσων ὁ γερουσιαστὴς Κ. Προβιλέγγιος ἐλάλησεν ἐπὶ τῆς ὁμιλίας τοῦ κυρίου Πονηροπούλου, ἐπρόσθεσεν ἕτερος, συνάγεται ὅτι ἐξέλαβεν ἀντιστρόφως τὴν ἔννοιαν τοῦ λόγου του. Ὁ κύριος Πονηρόπουλος εἶπε καθαρῶς ὅτι ἐκ τῆς ἀναγνώσεως θέλει ἐξαχθῇ ὅτι τὸ ἔργον εἶναι πολύπλοκον, καὶ ὅτι ἀπαιτεῖται πρὸς ἐξομάλυνσιν αὐτοῦ ἡ σύστασις τῆς ἐπιτροπῆς.

Ἀν πρόκειται σήμερον περὶ προϋπολογισμοῦ ἢ ἀπολογισμοῦ, καὶ διὰ τοῦτο ἅπασα ἡ περὶ σχηματισμοῦ τῶν πρὸς ἐξέλεγξιν

αὐτῶν ἐπιτροπῶν προηγουμένη ὁμιλία τοῦ κυρίου Προβελεγγίου ἦτον ἐκτὸς τοῦ προκειμένου.

Ἡ ὑπόθεσις ἔχει οὕτως· ἐζητήθη διὰ νομοσχεδίου αὔξησις ἐξόδων πολλῶν ἑκατοντάδων χιλιάδων δραχμῶν, καὶ ἐπειδὴ ἐπεψηφίσθησαν τά τε ἔσοδα καὶ ἔξοδα, ἡ Γερουσία εἶπε πρὸς τὸ ὑπουργεῖον δὲν δύναμαι νὰ χορηγήσω ταῦτα πρὶν ἢ ἴδω ἐκ τῆς παρουσιάσεως τοῦ λογαριασμοῦ ἂν ἡ κατάστασις τοῦ κράτους ἐπιτρέπῃ τὴν χορήγησιν ταύτην. Τὸ ὑπουργεῖον ἤδη ἐνεργήσαν τὸ μέρος του, ἐπαρουσίασε σήμερον τὸν λογαριασμὸν διαβεβαιοῦν, ὅτι ἡ οἰκονομικὴ κατάστασις τοῦ κράτους εἶναι λαμπρά· ἡ δὲ Γερουσία ἐνεργοῦσα τὸ καθ' ἑαυτὴν, λέγει πρὸς τὸ ὑπουργεῖον ὅτι συσταίνει μίαν ἐπιτροπὴν διὰ νὰ ἐπεξεργασθῇ τὸν παρουσιασθέντα λογαριασμὸν καὶ παρουσιάσῃ μίαν συνεπτυγμένην ἔκθεσιν τῶν περιεχομένων διὰ νὰ ἴδῃ ἂν ἡ κατάστασις τοῦ κράτους ἶναι ἀληθῶς τοιαύτη οἵα τῇ παρουσιάζεται· ἡ σύστασις τῆς ἐπιτροπῆς, διαταττομένη ἀπὸ τὸν κανονισμὸν, δὲν εἶναι πρωτοφανὴς, λαβοῦσα χώραν καὶ εἰς ἄλλας μικροῦ λόγου ἀξίας ὑποθέσεις, ὡς καὶ εἰς ἐκείνην τῶν Μαυρομιχάλων, οὖσαν πολὺ ἁπλουστέραν καὶ μικροτέραν τῆς προκειμένης· τοσοῦτῳ δὲ μᾶλλον πρέπει νὰ λάβῃ χώραν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἡ σύστασις τῆς ἐπιτροπῆς, καθόσον ὁ ὑπουργὸς παρουσιάζων μίαν οἰκονομικὴν κατάστασιν λαμπρὰν, καὶ μὴ ἐνδίδων νὰ τὴν θεωρήσῃ καὶ ἡ Γερουσία, ἀρνεῖ μεγάλας ὑπονοίας ὅτι αὐτὴ δὲν εἶναι τοιαύτη ὁποία παρ' αὐτοῦ παρουσιάζεται.

Διὰ νὰ ἔλθωμεν εἰς ἓν ἀποτέλεσμα σύμφωνον, ἐπέφερεν ἄλλος, φρονῶ ὅτι, κατὰ τὴν ὁμιλίαν τοῦ κυρίου Πονηροπούλου, πρέπει ν' ἀναγνωσθῇ ἡ ἔκθεσις τοῦ κυρίου ὑπουργοῦ, καὶ συνάμα προτείνω ὡς κατελληλότερον τὸ μέτρον τοῦ νὰ τυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ προηγουμένως ἡ ἔκθεσις αὕτη, καὶ μετὰ τοῦτο εἰς πρώτην συνεδρίασιν νὰ ἔλθῃ ἡ Γερουσία εἰς τὸ ζήτημα ἂν πρέπῃ ἢ μὴ νὰ συσταθῇ ἡ περὶ ἧς πρόκειται ἐπιτροπὴ διὰ τὴν ἐπεξεργασίαν τῆς ἐκθέσεως αὐτῆς.

Δὲν ἦτον ἁπλουστάτη ἡ ὑπόθεσις τῶν κυρίων Μαυρομιχάλων, ἐπήνεγκεν ἕτερος, ὡς εἶπεν ὁ προαγορεύσας γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας, ἀλλ' ἦτον ἀρκετὰ σπουδαία καὶ μεγάλη, διότι αὕτη ἀπέβλεπε τὴν ἀξιοπρέπειαν καὶ ἰσχὺν τοῦ νομοθετικοῦ τούτου σώματος, καὶ καταλλήλως ἐξελέχθη ἐπιτροπὴ διὰ τὴν ἐξέλεγξιν τῶν δι' αὐτὴν παρουσιασθέντων ἐγγράφων· ἐξ ἐναντίας δὲ ἡ προκειμένη ὑπόθεσις εἶναι μηδαμινὴ· εἰς δὲ τὴν ἔκθεσίν του ἀνέφερε ὁ Κ. ὑπουργὸς περισσότερα ἀφ' ὅσα ἐζήτησεν ἡ Γερουσία, καὶ ἰδίως ὁ Κ. Μαγγίνας εἰς τὴν προγενεστέραν περὶ τούτου συνεδρίασιν.

Ὅλοι οἱ λόγοι οἱ περιστρεφόμενοι εἰς τὸ παρεμπίπτον ζήτημα τῆς ἀναγνώσεως τῆς ἐκθέσεως τοῦ κυρίου ὑπουργοῦ θεωροῦνται ἤδη, καθὰ φρονῶ, περιττοὶ, ἐπέφερεν ἄλλος, διότι ἐν τῷ μεταξὺ ἐπῆλθεν μία ἄλλη πρότασις ἐκ μέρους ἑνὸς τῶν προαγορευσάντων κυρίων γερουσιαστῶν, καὶ ἐπὶ ταύτης πρέπει νὰ ἐπιφέρωμεν τὴν ἀπόφασίν μας τοῦ νὰ τυπωθῇ δηλονότι καὶ διανεμηθῇ ἡ ἔκθεσις τοῦ κυρίου ὑπουργοῦ, καὶ ἐν ἄλλῃ συνεδριάσει ν' ἀποφασισθῇ ἂν πρέπῃ ἢ μὴ νὰ ἐκλεχθῇ ἐπιτροπὴ πρὸς ἐπεξεργασίαν αὐτῆς.

Μηδεμιᾶς ἄλλης παρατηρήσεως γενομένης, ἡ Γερουσία ἐρωτηθεῖσα παρεδέξατο τὴν πρότασιν ταύτην, μετὰ δὲ τοῦτο ὁ Κ. πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΔΕΛΙΓΙΑΝΝΗΣ.

Οἱ Ἀντιπρόεδροι
Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ.
Τ. ΜΑΓΓΙΝΑΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀθ. Γρηγοριάδης
Ι. Παξιμάδης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 13 Ἰουλίου 1851, ἡμέρᾳ Παρασκευῇ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν Κ.Κ. γερουσιαστῶν, παρόντων 33 μελῶν, ὁ προεδρεύων ἀντιπρόεδρος Κ. Γ. Καρακατζάνης, ἀντὶ τοῦ Κ. προέδρου ἀσθενοῦντος, ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης, ἀναγνωσθέντα ἐνεκρίθησαν, μηδεμιᾶς ἐνστάσεως γενομένης.

Ἀναγνώσθησαν μετὰ ταῦτα.

1). Τὸ ὑπ' ἀριθ. 758 ἔγγραφον τοῦ Κ. διευθυντοῦ τῆς Ἐθ. Ἑλλ. Τραπέζης συνοδεῦον τὸν μεριστικὸν πίνακα τῆς ἀ. ἑξαμηνίας τοῦ τρ. ἔτους.

2). Τὸ ὑπ' ἀριθ. 12910 ἔγγραφον τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν ἐκκλησιαστικῶν, κοινοποιοῦντος εἰς τὴν Γερουσίαν ὅτι δὲν ὑπάρ-

χει ὑπάλληλος τῆς ἁρμοδιότητός του ὀφειλέτης πρὸς τὸ δημόσιον ἐκ προκαταβολῆς, καὶ

3). Ἀναφορὰ τοῦ γερουσιαστοῦ Κ. Σ. Θεοχαροπούλου ἐξαιτουμένου τεσσαρακονθήμερον ἀπουσίας ἄδειαν, ἐγκριθεῖσαν ὑπὸ τῆς Γερουσίας.

Ἀπαγγείλαντος ἔπειτα τοῦ Κ. προέδρου ὅτι ἀντικείμενον τῆς συνεδριάσεως εἶναι ἡ ἐξακολούθησις τῆς συζητήσεως τοῦ νομοσχεδίου περὶ στρατιωτικῶν προβιβασμῶν, καὶ ἀναγνωσθέντος τοῦ ἄρθρου 15 μέχρι τοῦ ὁποίου ἔμεινεν ἡ συζήτησις, ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν ἐπρότεινε εἰς ἀντικατάστασιν αὐτοῦ τροπολογίαν τινὰ ἔχουσαν ὡς ἕπεται.

Ἄρθρ. 15. Αἱ πρὸς προβιβασμὸν κατ' ἀρχαιότητα καὶ κατ' ἐκλογὴν ἐν ἑκάστῳ ὅπλῳ καὶ κλάδῳ τοῦ στρατοῦ ἀπαιτούμεναι εἰς ἕκαστον βαθμὸν γνώσεις καὶ ἰδιότητες, θέλουν προσδιορισθῆ διὰ διοικητικοῦ κανονισμοῦ.

Ἐπὶ τῆς τροπολογίας ταύτης λαβὼν τὸν λόγον εἷς τῶν ΚΚ. γερουσιαστῶν εἶπε τὰ ἀκόλουθα·

Καὶ αὖθις εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν εὑρισκόμεθα εἰς ἣν εὑρέθημεν κατὰ τὴν προγενεστέραν ἐκείνην συνεδρίασιν, εἰς ἣν ἐμείναμεν σύμφωνοι διὰ τῆς ἀναβολῆς νὰ συνεννοηθῶμεν μετὰ τοῦ ὑπουργείου περὶ συντάξεως μιᾶς καταλλήλου μὲ τὰ λεχθέντα τροπολογίας εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ προκειμένου εἰς συζήτησιν ἄρθρου κανονισθείσης ἅπαξ τῆς ἀρχαιότητος καὶ τῆς ἐκλογῆς, αἱ διὰ τῆς τροπολογίας ἀπαιτούμεναι ἤδη γνώσεις καταστρέφουσι τὴν ἀρχαιότητα.

Ἀναμένω δὲ νὰ ἀκούσω τοὺς πρὸς ὑποστήριξιν τῆς τροπολογίας ταύτης λόγους τοῦ Κ. ὑπουργοῦ διὰ νὰ ἐπιφέρω ἀκολούθως τὰς παρατηρήσεις μου.

Ἀναπτύσσων τὴν τροπολογίαν του ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν, εἶπεν ὅτι ἔχει ὁ προλαλήσας ὑπ' ὄψιν του τὸν νόμον ἐξ οὗ ἐρανίσθησαν αἱ διατάξεις τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου. Ἂς εὐαρεστηθῇ νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν του συνάμα καὶ τὸ παρὰ πόδας αὐτοῦ ὑπάρχον Β. Διάταγμα δι' οὗ καθιεροῦνται αἱ γνώσεις καὶ ἰδιότητες διὰ τὸν προβιβασμόν· ὅταν θέλωμεν ν' ἀνοίξωμεν τὸ στάδιον εἰς τοὺς προβιβασμούς, τότε πρέπει νὰ ὁρίσωμεν τὴν ἐκλογὴν ὡς βάσιν αὐτῶν ὑπὸ ὅρους τινὰς τῶν ἐξόχων γνώσεων καὶ ἰδιοτήτων, διὰ νὰ βάλωμεν οὕτω τὴν Κυβέρνησιν εἰς τὴν θέσιν νὰ προβιβάζῃ τὸν ἱκανώτερον μεταξὺ τῶν ἀξιωματικῶν, καὶ τὸν θέτῃ δικαίως καὶ ἐπαξίως εἰς τὴν διοίκησιν ἑνὸς σώματος ἐκ τῶν τεσσάρων ἅτινα ἔχομεν· διὰ τῆς ἀρχαιότητος

πρέπει νὰ ἐννοῶμεν τὸν ἱκανόν, καὶ διὰ τῆς ἐκλογῆς τὸν ἱκανώτερον, παραλείποντες τὴν διὰ τῆς ἀρχαιότητος ἐλευσομένην τυχὸν ἀνικανότητα.

Οἱουσδήποτε δὲ φραγμοὺς θέλετε νὰ θέσητε, ὡς εἶπόν τινες, πρὸν τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ ἀπονέμηται ὁ προβιβασμὸς κατ' ἀρχαιότητα καὶ οὐχὶ κατὰ χάριτα, δὲν δύνασθε νὰ περιορίσητε τὸ ὑπουργεῖον νὰ μὴ ζητήσῃ ἀπὸ τὸν προβιβασθησόμενον νὰ γνωρίζῃ τὰς ἀπαιτουμένας γνώσεις τοῦ βαθμοῦ του καὶ ἐκείνης τῆς θέσεως εἰς ἣν θέλει προβιβασθῆ. Ἐνθυμηθεῖτε ἐπὶ τέλους ὅτι ἀνωτέρω ἐπεψηφίσατε τὸν προβιβασμὸν τῶν ὑπαξιωματικῶν ἐπὶ τῇ βάσει ἐξετάσεων καὶ γνώσεων, ἀρχὴν τὴν ὁποίαν δὲν πρέπει νὰ νὰ παραλείψητε εἰς τοὺς προβιβασμοὺς ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν.

Ἤκουσα μετὰ προσοχῆς τὸν Κ. ὑπουργὸν τῶν στρατιωτικῶν, ἀπήντησεν ὁ προλαλήσας, καὶ ἐκ τῆς ὁμιλίας του ἐξήγαγον αὖθις τὸ ἀποτέλεσμα ὅτι ἡ ἀρχαιότης πρέπει νὰ ὁρισθῇ διὰ προσόντων· ἡ ἀρχαιότης δὲν συνεπάγει ποτέ, ὡς εἶπεν ὁ Κ. ὑπουργός, τὴν ἀνικανότητα, καθόσον διὰ νὰ προβιβασθῇ τις εἰς τὴν θέσιν ἀνωτέρου ἀξιωματικοῦ πρέπει νὰ διέλθῃ πολλὰς βαθμίδας, καὶ νὰ ἦναι κάτοχος ὅλων τῶν γνώσεων ἐκείνων τὰς ὁποίας πρέπει νὰ ἔχῃ ὁ διερχόμενος αὐτάς. Ἐὰν λοιπὸν θελήσωμεν νὰ διαφιλονεικήσωμεν τὴν ἀρχαιότητα διὰ τῶν γνώσεων, ὡς ὁ Κ. ὑπουργὸς προτείνει εἰς τοὺς ἀνωτέρους προβιβασμούς, καὶ ἀφήσωμεν τὸ παν εἰς τὴν καταμέτρησιν τοῦ νοὸς ἢ εὑρύας ἐκ μέρους τοῦ ὑπουργοῦ, τότε καταστρέφομεν τὴν ἀρχαιότητα, εἰς τὴν ὁποίαν δυνάμεθα νὰ κανονίσωμεν τὸν συναγωνισμὸν διὰ τοὺς ἀξιωματικοὺς ἐκείνους, οἵτινες τυγχάνουν ἔχοντες μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἀρχαιότητα. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον συνέταξα μίαν τροπολογίαν, τὴν ὁποίαν παρακαταθέτω εἰς τὸ γραφεῖον. Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς τροπολογίας ταύτης ἐχούσης οὕτω.

«Ἐν τοῖς τεχνικοῖς ὅπλοις τοῦ στρατοῦ, ὁ προβιβασμὸς τῶν κατ' ἀρχαιότητα προβιβαστέων γίνεται διὰ συναγωνισμοῦ μεταξὺ τῶν ἐχόντων τὴν αὐτὴν ἀρχαιότητα ἀξιωματικῶν· ὁ τρόπος καὶ τὰ ἀντικείμενα τοῦ συναγωνισμοῦ θέλουν ὁρίζεσθαι διὰ διοικητικοῦ προγράμματος, ὁ δὲ κατ' ἐκλογὴν καὶ δι' ἐξετάσεων διὰ τρόπου ὁριζομένου διὰ διοικητικοῦ κανονισμοῦ.»

Ἀπαντῶν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν παραδέχομαι, εἶπε, τὴν λέξιν πρόγραμμα ἀντὶ τοῦ κανονισμοῦ διὰ τοῦ ὁποίου θέλουν ὁρισθῇ τὰ ζητήματα ἐφ' ὧν θέλουν ἐξετάζεσθαι ἅπαντες διὰ νὰ προβιβάζηται ὁ ἱκανώτερος.

Ἐπαναλαμβάνων δὲ τὴν ἀρχὴν ὅτι ἡ λέξις ἀρχαιότης ἐννοεῖ τὸν ἱκανὸν, καὶ ἡ ἐκλογὴ τὸν ἱκανώτερον, προσθέτω ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἔχει τὸ χρέος νὰ ἐκκαθαρίζῃ καὶ ἐξελέγχῃ τὴν ἱκανότητα τῶν ἀξιωματικῶν ἀπὸ τὸν βαθμὸν τοῦ ὑπολοχαγοῦ μέχρι τοῦ ταγματάρχου, διότι εἰς τοὺς ἀνωτέρους τούτους ἀξιωματικοὺς ἀπαιτοῦνται γνώσεις ὑψηλαὶ, καὶ ἰδιότητες περισσότεραι. δὲν προσβάλλεται δὲ παντάπασιν ἡ ἀρχαιότης διὰ τῆς ἐξακριβώσεως τοῦ ἱκανοῦ ἢ τοῦ ἱκανωτέρου.

Εἰπόντος ἔπειτα τοῦ πρώτου λαλήσαντος ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἔχει τὰ μέσα νὰ τιμωρήσῃ τὸν ἀξιωματικὸν, οὐχὶ δὲ καὶ νὰ τὸν ἀποκλείσῃ τῆς ἀρχαιότητος, ὁ Κ. ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης λαβὼν τὸν λόγον ἐξέθηκε τὰ ἀκόλουθα.

Ὁ ὑπὸ συζήτησιν νόμος περιέχει δύω ἀρχὰς προβιβασμῶν ἀρχαιότητος καὶ ἐκλογῆς, ἐξ ὧν δύναται νὰ μορφωθῇ στρατὸς, ἡ πρώτη ἀνταμείβει τοὺς μόχθους τῶν ἀξιωματικῶν, ἡ δευτέρα εἶναι τὸ μέσον δι' οὗ βραβεύεται ἡ ἱκανότης· ἀμφότερα δὲ ταῦτα ἐνεργούμενα καλῶς, σχηματίζουν καλὸν στρατὸν καὶ τἀνάπαλιν.

Εἰς τὴν Γαλλίαν συζητουμένου τοῦ τοιούτου νόμου ἠθέλησαν Βουλευταί τινες νὰ θέσουν περιορισμοὺς, ἀλλὰ τὸ ὑπουργεῖον ἀπέκρουσεν αὐτοὺς· ὁ συναδελφός μου ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν, ὡς στρατιωτικὸς καὶ καλὸς πολίτης καὶ οὐχὶ ὡς ὑπουργὸς, ἦλθε νὰ θέσῃ ἕνα φραγμόν. Εἶπε δὲν καταργῶ τὴν ἀρχὴν τῆς ἀρχαιότητος, ἀλλὰ θέλω νὰ διακρίνω διὰ τῆς ἱκανότητος τὴν ἀρχὴν ταύτην. Τὸ συμφέρον τῆς κοινωνίας εἶναι νὰ θέτῃ εἰς τὴν θέσιν ὅπου ἀπαιτοῦνται γνώσεις ὑψηλαὶ καὶ πολλαὶ τὸν κατάλληλον. Ἐὰν ἀφήσωμεν τὴν προαγωγὴν εἰς μόνην τὴν παρέλευσιν τοῦ χρόνου τότε θέλομεν φθάσει εἰς τὸν ἐπωφελῆ σκοπὸν τῆς μορφώσεως τοῦ στρατοῦ; ὄχι. Ὁ νόμος ἀπαιτεῖ νὰ δοθῶσιν αἱ ἀνήκουσαι θέσεις εἰς τὴν ἀρχαιότητα, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐξετάζωνται προαγουμένως αἱ ἀνήκουσαι γνώσεις αὐτῶν πρὸς τὸ συμφέρον τῆς κοινωνίας, διότι τὸ μέσον τοῦτο θέλει κολάσει τὸ ἰδιωτικὸν συμφέρον πρὸς τὸ συμφέρον αὐτῆς. Ἡ ἐξουσία δὲν θέτει κανένα περιορισμὸν, ἔχει τὸ συμφέρον νὰ φέρῃ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοὺς καλητέρους. Ἐὰν ἐν κακὸν ὑπουργεῖον φέρῃ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τὸν ἀνίκανον, ἡ τοιαύτη πρᾶξις δεικνύει τὴν κακὴν πρόθεσιν αὐτοῦ· ἡ κακὴ ἐξουσία ἔχει ὅλα τὰ μέσα ν' ἀπομακρύνῃ τοὺς καλοὺς καὶ νὰ φέρῃ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοὺς κακούς. Ἐν καλὸν ὑπουργεῖον ὅταν εἶναι περιωρισμένον νὰ φέρῃ εἰς τὴν πρώτην βαθμίδα τὸν ἀρχαιότερον, καὶ τοι ἀνίκανον, καὶ νὰ ἀπομακρύνῃ τὸν ἱκανὸν, καὶ τοι ὑψηλὰς γνώσεις ἔχοντα, δύναται

νὰ μορφώσῃ στρατὸν πρὸς τὸ συμφέρον τῆς κοινωνίας; ὄχι· πρέπει λοιπὸν νὰ νομοθετῶμεν εἰς τρόπον ὥστε νὰ προάγωνται αἱ γνώσεις καὶ αἱ ἱκανότητες, διότι ὅταν ὁ ἀξιωματικὸς γνωρίζει ὅτι τοιοῦτόν τι δὲν γίνεται, δὲν θέλει ἐνασχολεῖσθαι εἰς τίποτε, ἀλλὰ θέλει περιμένει μόνον τὴν ἡμέραν τοῦ προβιβασμοῦ του.

Δύω θέσεις ταγματαρχῶν ἔχομεν εἰς τὸ πυροβολικὸν, τὴν τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς μοίρας καὶ τὴν τοῦ ὁπλοστασίου. Ἐὰν ἐνταῦθα ὑποθέσωμεν ὅτι δεκανεύς τις τοῦ πυροβολικοῦ ἕνεκα ἀνδραγαθημάτων ἔφθασεν εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ λοχαγοῦ, ἢ ὅτι εἷς ἕτερος ἐξελθὼν τοῦ στρατιωτικοῦ σχολείου ἔφθασε εἰς τὸν αὐτὸν βαθμὸν, καὶ ὅμως, οὐδεμίαν μελέτην καταβαλὼν ἐν τῷ μεταξὺ, ἀπώλεσε τὰς γνώσεις ἃς εἶχε, εἰς τὴν περίστασιν ταύτην θέλετε νὰ θέσητε αὐτὸν εἰς τὴν θέσιν τῆς διοικήσεως τῆς μοίρας, κατ' ἀπόλυτον ἀρχαιότητα; ὄχι.

Τὰ ὅπλα δὲν κινοῦνται ἐν καιρῷ πολέμου ὡς ἐν εἰρήνῃ· καὶ τὸ συμφέρον τῆς κοινωνίας εἶναι νὰ προάγωνται αἱ ἱκανότητες καὶ οἱ ἔξοχοι νόες εἰς τὰς ὑψηλὰς ταύτας θέσεις.

Τὸ σύστημα τοῦ Κ. ὑπουργοῦ, ἐπέφερεν ἄλλος, καὶ ἐκεῖνο τοῦ προλαλήσαντος Κ. γερουσιαστοῦ ἀπέχουν πολὺ μεταξὺ των ὥστε δὲν δύνανται νὰ συμβιβασθῶσι.

Κατὰ τὸν Κ. ὑπουργὸν κανονίζεται καὶ νομοθετεῖται ἡ ἀρχαιότης, ἀλλ' ἀπαιτεῖται καὶ αὐτοὶ οἱ κατ' ἀρχαιότητα προβιβασθησόμενοι νὰ ἔχουν γνώσεις, νὰ ἐξετάζωνται εἷς ἕκαστος, καὶ νὰ λαμβάνωσι τὰς ἀποδείξεις τῆς ἱκανότητός των, ὥστε ἐὰν φερ' εἰπεῖν ἐξετάσθησαν διακόσιοι, ὁ δὲ τελευταῖον ἐξεταθεὶς εἶναι ὁ ἱκανώτερος, τότε κατὰ τὸ σύστημα τοῦ Κ. ὑπουργοῦ θέλει ἔλθει εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ὁ ἀπολαμβάνων τὴν ἀρχαιότητα, καὶ τοι ὀλιγωτέρας γνώσεις ἔχων.

Κατὰ τὸν Κ. γερουσιαστὴν τὸν προτείναντα τὸν συναγωνισμὸν ἡ ἀρχαιότης καταστρέφεται, διότι εὑρεθησομένου τοῦ νεωτέρου ἀξιωματικοῦ ἱκανωτέρου, ὁ ἀρχαιότερος παραλείπεται εἰς τὸν προβιβασμόν.

Πρέπει ὅθεν νὰ δεχθῶμεν τὸ σύστημα ὅπερ μᾶς προτείνει ὁ Κ. ὑπουργὸς, διότι κατ' αὐτὸ ἡ ἀπόλυτος ἀρχαιότης τῆς ἀνικανότητος μόνον καταστρέφεται, ἡ δὲ σχετικὴ προάγει βεβαίως τὸν ἀρχαιότερον διὰ τῆς ἐξετάσεως καὶ τῆς ἀποδείξεως· ἀρχαιότης τὴν ὁποίαν παρεδείχθητε διὰ τῆς ἐπιψηφίσεως τῶν προγενεστέρων ἄρθρ. 3 καὶ 4 ὡς πρὸς τοὺς προβιβασθησομένους ἀνθυπασπιστὰς ἢ ἀνθυπολοχαγούς.

Εἰπόντος ὕστερον ἄλλου ὅτι ἡ τροπολογία τοῦ προαγορεύσαντος γερουσιαστοῦ ἡ προτείνουσα τὸν συναγωνισμὸν, ἀφορᾷ τοὺς ἔχοντας τὴν αὐτὴν ἀρχαιότητα, ὁ προλαλήσας ἐπέφερεν ὅτι τὸ ἑπόμενον ἄρθρον 16 προνοεῖ περὶ τούτου, ὥστε δὲν δύνανται νὰ ὑπάρξωσιν ἀξιωματικοὶ ἔχοντες τὴν αὐτὴν ἀρχαιότητα.

Ἑπομένως, τῇ συνεννοήσει τῶν διαφερομένων μερῶν, συνετάχθη νέα τροπολογία, συγχωνεύουσα εἰς ἓν τὰς δύω ἀνωτέρω ἀναφερομένας· ἀναγνωσθεῖσα δὲ καὶ ψηφοφορηθεῖσα ἐγένετο παραδεκτὴ διὰ χειροτονίας, πρὸς ἀντικατάστασιν τοῦ ἄρθρου 15 τοῦ νομοσχεδίου, ἔχουσα οὕτως.

Ἄρθρ. 15. « Αἱ πρὸς προβιβασμὸν κατ' ἀρχαιότητα καὶ κατ' ἐκλογὴν ἐν ἑκάστῳ ὅπλῳ καὶ κλάδῳ τοῦ στρατοῦ ἀπαιτούμεναι εἰς ἕκαστον βαθμὸν γνώσεις καὶ ἰδιότητες, αἵτινες θέλουν προσδιορισθῆ προηγουμένως διὰ διοικητικοῦ κανονισμοῦ, θέλουν ἐκτιμᾶσθαι δι' ἐξετάσεων. »

Ἀναγνωσθέντος ἔπειτα τοῦ ἄρθρ. 16, θεωρῶ, εἶπε τις ἀναγκαίαν μίαν προσθήκην εἰς τὸ παρὸν ἄρθρον τὴν ἀκόλουθον· « ἡ διάταξις αὕτη δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ὀπισθενεργὸν δύναμιν εἰς ἣν ἀπήλαυσαν ἤδη ἀρχαιότητα στρατιωτικὴν κατὰ τὰ μέχρι τοῦδε ἐν χρήσει. »

Εἰπόντος δ' ἄλλου ὅτι θεωρεῖται περιττὴ ἡ προσθήκη αὕτη, ἥτις τότε ἦτον ἀναγκαία ὅταν ὑπῆρχεν ἄρθρον καταστρέφον τὰ κεκτημένα δικαιώματα. Οἱ νόμοι ἐπίνεγκεν ἕτερος εἶναι δύσκολοι εἰς τὴν ἐφαρμογήν των καὶ περὶ τούτου ἐγράφησαν πολλὰ συγγράμματα· διὰ τῆς προκειμένης τροπολογίας ἣν ἔκαμεν ὁ Κ. γερουσιαστὴς προλαμβάνονται ὅλα τὰ τυχὸν ἀτοπήματα, καὶ προστίθεται περισσοτέρα διασάφησις ἥτις δὲν βλάπτει εἰς τοὺς νόμους. Τὸ ἄρθρον ὅπως ἔχει, νομικῶς ἐφαρμοζόμενον, καταστρέφει κεκτημένα δικαιώματα, ἐνῷ ἡ προσθήκη προφυλάττει τὰ μέχρι τοῦδε ἀποκτηθέντα ἢ ἐπιφυλαχθέντα τοιαῦτα εἰς ἀρχαιοτέρους ἀξιωματικούς.

Διὰ τοῦ ἄρθρου τούτου οὐδεμία ἐξαίρεσις γίνεται εἶπεν ἄλλος, εἰς τοὺς πρώτους ἀξιωματικούς, ἀλλὰ δι' αὐτοῦ συμπεριλαμβάνονται ἀνεξαιρέτως ὅλοι καὶ οἱ προγενέστεροι καὶ οἱ μέλλοντες.

Ἐπειδὴ ἐν τοῖς στρατιωτικοῖς, ἀπήντησεν ὁ προλαλήλας, ὑπάρχουσιν ἐκδεδομένα διατάγματα προβιβασμῶν, κατὰ παράβασιν ἀρχαιότητος, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ ἀρχαιότερον κατὰ τὴν ἡμερομηνίαν καί τοι τοιοῦτον, χορηγεῖ ἢ ἐπιφυλάττει τὴν ἀρχαιότητα εἰς τὸν ἔχοντα τὸ νεώτερον διάταγμα ἐμοιόβαθμον καὶ ἀδικηθέντα ἀξιωματικόν, διὰ τὸν λόγον τοῦτον καὶ διὰ νὰ προφυλαχθῶσιν οἱ τοιουτοτρόπως ἀδικηθέντες εἶναι ἀναγκαία, καὶ πρέπει νὰ γενῇ παραδεκτὴ ἡ προταθεῖσα προσθήκη.

Τὸ προκείμενον νομοσχέδιον, ἀντέλεξεν ὁ πρὸ τούτου ἀγορεύσας, ἀφορᾷ τὸν στρατὸν τῆς γραμμῆς· ἡ δὲ προσθήκη ἥτις προτείνεται δὲν φέρει καμμίαν ἔννοιαν ὡς πρὸς τὸ ἀποτέλεσμα δι' ὃ προτείνεται. Ἂν ἡ ἰδέα τῶν προαγορευσάντων εἶναι νὰ ἐπιφυλαχθῇ ἡ ἀρχαιότης εἰς ἀδικηθέντας τυχὸν ἀξιωματικοὺς κατὰ τοὺς παλαιοὺς νόμους, πρέπει νὰ διευκρινισθῇ ἡ προτεινομένη προσθήκη.

Ἐπειδὴ ἀρ' ὅσα εἶπον οἱ προαγορεύσαντες, ἐπίνεγκεν ἕτερος, γίνεται δῆλον ὅτι πρόκειται νὰ προφυλαχθῶν οἱ ἀδικηθέντες καὶ ἔχοντες τὴν ἀρχαιότητα διὰ τῶν γενομένων εὐνοϊκῶν προβιβασμῶν ἀξιωματικοί, διὰ τοῦτο προτείνω νὰ τροποποιηθῇ ἡ προσθήκη αὕτη οὕτω « ἡ διάταξις αὕτη δὲν παραβλάπτει τὴν ἀρχαιότητα, ἣν ἐπεφυλάξαντο ῥητῶς Β. διατάγματα στρατιωτικῶν προβιβασμῶν διὰ τοὺς ἀξιωματικούς. »

Καθόσον ἀφορᾷ τὴν προφύλαξιν τῶν κεκτημένων δικαιωμάτων, εἶπέ τις τῶν προαγορευσάντων, εἴμεθα ὅλοι σύμφωνοι· ἀλλ' ἐπειδὴ ὑπάρχουσι κεκτημένα δικαιώματα καὶ ἄλλα παρὰ τὰ ἀναφερθέντα, τὰ ὁποῖα ἴσως δὲν γνωρίζομεν, διὰ τοῦτο φρονῶ ὅτι ἡ προσθήκη πρέπει νὰ ἦναι γενικὴ καὶ νὰ περιλαμβάνῃ ὅλα τὰ τυχὸν ἀδικήματα.

Οὐδεὶς φρονεῖ, ἐπέφερεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν, ὅτι ὁ παρὼν νόμος καταστρέφει τὰ παρελθόντα, ἀλλ' ὅτι κανονίζει τὰ μέλλοντα· ἐπειδὴ δὲ δὲν εἶναι μόνον τὸ ἀναφερθὲν παράδειγμα ἐπιφυλάξεως ἀρχαιότητος ἀλλ' εἶναι καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα, διὰ τοῦτο ἡ προσθήκη πρέπει νὰ ἦναι γενική.

Συγχωνευθεισῶν ἑπομένως ὅλων τῶν διαφόρων τροπολογιῶν εἰς μίαν νεωτέραν, συναινέσει τῶν προτεινάντων αὐτάς, ἐτέθη αὕτη εἰς ψηφοφορίαν καὶ ἐγένετο παραδεκτὴ διὰ χειροτονίας ἔχουσα ὡς ἕπεται.

« Ἡ διάταξις αὕτη δὲν δύναται νὰ παραβλάψῃ τὴν ἀρχαιότητα ἣν ἀπήλαυσαν ἤδη οἱ στρατιωτικοὶ κατὰ τὰ μέχρι τοῦδε ἐν χρήσει. »

Ἀναγνωσθὲν τὸ ἄρθρον 17 ἐγένετο παραδεκτὸν ὡς μετεβλήθη κατὰ τὸ λεκτικὸν ὑπὸ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ, ἔχον οὕτως.

« Ὅταν ἀξιωματικός τις παύσῃ ν' ἀνήκῃ εἴς τινα τῶν θέσεων τῶν στρατιωτικῶν σωμάτων, ὁ χρόνος καθ' ὃν μένει ἄνευ θέσεως

δὲν λογίζεται ὑπὲρ τῆς ἀρχαιότητός του ἐξαιρουμένων τῶν περιπτώσεων εἰδικῆς ὑπηρεσίας ἢ ἀποστολῆς, διαλύσεως σώματος, καταργήσεως θέσεως, ναυτικῆς ὑπηρεσίας, τεχνικῆς ἐνασχολήσεως εἰ καὶ ξένης τοῦ ὑπουργείου τῶν στρατιωτικῶν. »

Ἀναγνωσθὲν ὡσαύτως τὸ ἄρθρον 18 ἐγένετο παραδεκτὸν μὲ τὴν προσθήκην ἣν προέτεινεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῆς φράσεως « ἐὰν ἀποδεδειγμένως ἐξεπλήρωσαν τὰ καθήκοντά των. »

Ἔχει δὲ τὸ ἄρθρον μὲ τὴν προσθήκην ταύτην ὡς ἕπεται.

« Οἱ αἰχμάλωτοι ἀξιωματικοὶ διατηροῦσι τὰ πρὸς προβιβασμὸν κατ' ἀρχαιότητα δικαιώματά των διὰ μόνον τὸν περὶ τῆς αἰχμαλωσίας των ἀμέσως ἀνώτερον βαθμὸν, ἐὰν ἀποδεδειγμένως ἐξεπλήρωσαν τὰ καθήκοντά των. »

Ἀναγνωσθέντα ἔπειτα τὰ ἄρθρα 19 καὶ 20 ἐγένοντο παραδεκτὰ ἄνευ τινὸς ἀντιρρήσεως, ὡς ἔχουσιν ἐν τῷ νομοσχεδίῳ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ἄρθρου 21, παραβαλὼν, εἰπέ τις, τὸ ἄρθ. τοῦτο μὲ τὸ ἀντιστοιχοῦν εἰς τὸν πρωτότυπον Γαλλικὸν νόμον, εὗρον διαφοράν τινα, καὶ ἐρωτῶ τὸν Κ. ὑπουργὸν νὰ μᾶς πληροφορήσῃ τοὺς λόγους δι' οὓς παρελείφθησαν εἰς τὸ προκείμενον ἄρθρον ἱκανὰ ἐκ τῶν ἐμπεριεχομένων εἰς τὸν γαλλικὸν νόμον.

Ἀπαντῶν εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν, ὁ Γαλλικὸς νόμος περὶ προβιβασμοῦ, εἶπε, συνετάχθη τὸ ἔτος 1832, καὶ μετὰ ταῦτα ἐγένετο ἐκεῖνος περὶ καταστάσεως τῶν ἀξιωματικῶν συνταχθεὶς τὸ 1834, διὰ τὸν λόγον τοῦτον ὁ πρῶτος προέβλεψε τότε ἐν παρόδῳ ὅ,τι ἔπειτα ὁριστικῶς ἐνομοθετήθη διὰ τοῦ 3 ἄρθρου, τὸ ὁποῖον ἐπεψήφισε καὶ ἡ Γερουσία, λέγοντος ὅτι οὐδεὶς λαμβάνει βαθμὸν παρὰ εἰς νενομοθετημένην θέσιν. Ἀφοῦ λοιπὸν ἡ τοιαύτη ἀρχὴ ἐνομοθετήθη εἰς τὸν νόμον τῆς καταστάσεως, ἐκρίθη περιττὸν νὰ προστεθῇ καὶ εἰς τὸν παρόντα.

Ὁ προκείμενος νόμος τὸν ὁποῖον συζητοῦμεν εἶναι νόμος περὶ προβιβασμοῦ τῶν ἐν ἐνεργείᾳ ὑπηρετούντων, καὶ οὐχὶ περὶ τῶν βαθμῶν τῆς τιμῆς, καὶ διὰ τοῦτο ἐλάβομεν μόνον ἐκ τοῦ γαλλικοῦ νόμου τὰ ἀφορῶντα τοὺς ἄνδρας τῆς ὑπηρεσίας, διότι περὶ αὐτῶν πρόκειται, περιττοῦ ὄντος τοῦ λόγου περὶ τῶν βαθμῶν τῆς τιμῆς.

Οἱ λόγοι τοῦ Κ. ὑπουργοῦ ἀπήντησεν ὁ προλαλήσας, μὲ ἔπεισαν ἀπροφρόντως ὡς πρὸς τὴν ἔλλειψιν τοῦ πρώτου μέρους, οὐχὶ δὲ καὶ ὡς πρὸς τὴν παράλειψιν τοῦ δευτέρου. Ὁ στρατὸς δὲν περιορίζεται εἰς μόνην τὴν ἀπόλαυσιν τῆς μισθοδοσίας ἀλλὰ καὶ εἰς ἐκείνην τῆς τιμῆς διότι ἄλλως ἐλαττοῦται ὁ ζῆλος καὶ ἡ

φιλοτιμία του· διὰ τὸν λόγον τοῦτον πρέπει νὰ ἐκλείψωσιν, εἰς τὸν στρατὸν αἱ διακρίσεις, καὶ αἱ τιμητικαὶ θέσεις, ἐπειδὴ δὲν εἶναι δίκαιον, ἀλλὰ σκανδαλῶδες μάλιστα, νὰ λαμβάνηται ἀπὸ τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου πολίτης ἀμέτοχος τοῦ ἀγῶνος καὶ νὰ προάγηται ἕνεκα συμπαθειῶν εἰς τὴν θέσιν ἐκείνην τὴν ὁποίαν μακρὰ ὑπηρεσία χορηγεῖ. Ὅταν τοῦτο γίνηται, ὁ ζῆλος τοῦ ἐπὶ πολλὰ μοχθοῦντος στρατιωτικοῦ ἐκλείπει βαθμηδὸν καὶ ἡ εὐγενὴς φιλοτιμία του μεταβάλλεται εἰς πλήρη ἀπελπισίαν.

Εἶπον καὶ ἐπαναλαμβάνω νὰ εἴπω ὅτι, διὰ τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου νομοθετοῦμεν περὶ ἐνεργητικοῦ στρατοῦ, ἐπρόσθεσεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν, καὶ ὅτι διὰ τῆς διατάξεως τοῦ ὑπὸ συζήτησιν ἄρθρου ἀπηγορεύθη ὁ βαθμὸς τῆς τιμῆς εἰς τοὺς ἐν ἐνεργείᾳ στρατιωτικούς.

Οἱ Γάλλοι ἐνομοθέτησαν κατὰ τὸ ἔτος 1832, ὅταν εἶχον ἐκλείψει οἱ ἄνδρες τοῦ ἀγῶνος των, καὶ ἴσως εἶχον δίκαιον νὰ νομοθετήσωσι ὅπως ἐνομοθέτησαν. Ἐν τούτοις ἐπειδὴ εἰς τὸν ἡμέτερον καὶ ὑπὸ συζήτησιν νόμον δὲν πρόκειται εἰμὴ περὶ τῆς ἐνεργητικῆς ὑπηρεσίας τοῦ στρατοῦ, διὰ τοῦτο ἐθεώρησα περιττὸν νὰ κάμω λόγον περὶ τιμητικῶν βαθμῶν.

Νομοθετοῦντες λοιπὸν ἤδη περὶ τῆς ἐνεργητικῆς ὑπηρεσίας δὲν δικαιούμεθα νὰ κάμωμεν ἐνταῦθα λόγον περὶ τῶν βαθμῶν τῆς τιμῆς, ὡς ξένον τοῦ προκειμένου· τὴν δὲ πρότασίν του ταύτην δύναται ὁ προλαλήσας γερουσιαστὴς ὡς χαίρων τὸ δικαίωμα τῆς προτάσεως, νὰ κάμῃ ἰδιαιτέρως καὶ νὰ εἰσαγάγῃ αὐτὴν ὡς πρότασιν νόμου.

Ἐπειδὴ οἱ λόγοι τοῦ κυρίου ὑπουργοῦ δὲν ὑπῆρξαν τοσοῦτον ἰσχυροὶ ὥστε νὰ μὲ πείσουν περὶ τῆς παραλείψεως τῆς λίαν σπουδαίας ταύτης ἀρχῆς τῆς ἀπαγορεύσεως τῶν βαθμῶν τῆς τιμῆς, διὰ τοῦτο κάμνω ἐπὶ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν ἄρθρου τὴν ἑξῆς προσθήκην.

« Οἱ δὲ βαθμοὶ τῆς τιμῆς ἀπαγορεύονται » ἐπὶ τῆς τροπολογίας ἢ προσθήκης ταύτης λαβὼν ἀμέσως τὸν λόγον ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν εἶπε τὰ ἀκόλουθα.

Τὸ περὶ βαθμῶν τιμῆς ἀντικείμενον, ἀρύεται ὁ προλαλήσας ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ νόμου.

Τὸ 27 ἄρθρ. τοῦ συντάγματος λέγον « ὁ Βασιλεὺς ἀπονέμει τοὺς στρατιωτικοὺς καὶ ναυτικοὺς βαθμοὺς, διορίζει καὶ παύειτοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους, ἐκτὸς τῶν παρὰ τοῦ νόμου ὡρισμένων ἐξαιρέσεων, ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ διορίσῃ ὑπάλληλον εἰς μὴ νενομοθετημένην θέσιν· » δύναται νὰ ἑρμηνευθῇ ὑπὸ τοῦ προλαλήσαν-

τος ὅπως ἡρμηνεύθη. Ἐγὼ ὅμως ἐνόμιζον ὅτι, προκειμένου περὶ προβιβασμοῦ εἰς τὸν στρατὸν τῆς ξηρᾶς, δὲν ἠθέλαμεν ῥθάσει εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ ἄρθρου τούτου τοῦ Συντάγματος, οὐδὲ εἰς ἐκείνην τῶν τῆς τιμῆς βαθμῶν, διότι οὐδεὶς ἐν Ἑλλάδι, μόνον διὰ τὴν ἰδέαν νὰ φέρωσιν εἰς αὐτὸν τὸ σχῆμα, καὶ νὰ τῷ ἀποδίδωσι τιμάς, ζητεῖ τὸν βαθμὸν τῆς τιμῆς, οἱ δὲ ζητοῦντες αὐτὸν ἐλπίζουσι νὰ μεταβῶσιν εἰς ἐνέργειαν καὶ μισθοδοτηθῶσιν. Ἀλλ' ἡ ἐλπὶς αὕτη ἀποκλείεται διὰ τοῦ νομοσχεδίου· τούτου ἕνεκα δὲν δύναμαι νὰ λύσω τὸ ἄρθρον 27 τοῦ Συντάγματος σήμερον, ὅπως ὁ Κ. γερουσιαστὴς τὸ θέλει, καὶ φρονῶ ὅτι ἡ προσθήκη αὕτη ἣν προτείνει ὁ Κ. γερουσιαστὴς εἶναι περιττὴ εἰς τὸ παρὸν νομοσχέδιον.

Ἀνοποῦμαι, ἐπίνεγκεν ὁ τὴν προσθήκην προτείνων Κ. γερουσιαστής, διότι ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν ἠθέλησε νὰ μοὶ ἀποδώσῃ παρεξήγησίν τινα, ἣν ἔφερεν ὡς δικαίαν· θέλω δείξει καὶ ἐγὼ ὅτι, κατὰ τὸ ἀνωτέρω 27 ἄρθρον τοῦ Συντάγματος, δὲν ἠθέλησέ ποτέ τις νὰ προσβάλῃ βασιλικὰ δικαιώματα. Τὸ ἄρθρον τοῦτο λέγει· « Ὁ Βασιλεὺς ἀπονέμει τοὺς στρατιωτικοὺς καὶ ναυτικοὺς βαθμοὺς κτλ., ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ διορίσῃ ὑπάλληλον εἰς νενομοθετημένην θέσιν.» Οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ἠθέλησε νὰ διαβιβλονεικήσῃ, ὅτι ὁ Βασιλεὺς δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ διορίσῃ εἰς μὴ νενομοθετημένας θέσεις ἀξιωματικούς· οὐδ' εἰς τὸ Σύνταγμα αὐτὸ προτιθέμεθα νὰ δώσωμεν ἐξήγησιν ἢ ἑρμηνείαν. Τὰ βασιλικὰ δικαιώματα στηρίζονται ἐπὶ τοῦ Συντάγματος, ὡς καὶ ἐκεῖνα τῆς Γερουσίας, προσβαλλομένων δὲ τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν, προσβάλλεται ἡ ὑπαρξίς των ὡς ἐπὶ τῆς ἀμοιβαιότητος στηριζομένη.

Ἀντιτάττων ὁ κύριος ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργὸς, πρόκειται, εἶπε, περὶ νόμου ἐνεργητικοῦ, καὶ εἰς τοῦτον ἐμποδίζεται ἡ ἀπονομὴ τῶν τῆς τιμῆς βαθμῶν· ἀλλ' εἰς τὸ ἐν γένει, ὅπου ἔφερε τὸ ζήτημα ὁ προλαλήσας, ἡ ἀπονομὴ αὕτη δὲν ἀπαγορεύεται. Τὸ ῥηθὲν 27 ἄρθρον τοῦ Συντάγματος λέγει ὅτι ὁ Βασιλεὺς ἀπονέμει τοὺς στρατιωτικοὺς καὶ ναυτικοὺς βαθμοὺς» ἄνευ τῆς διαστολῆς « νενομισμένους, » καὶ ἐντεῦθεν γεννᾶται ἤδη τὸ ζήτημα· ἐὰν πρόκειται περὶ τῶν ἐν ἐνεργείᾳ βαθμῶν, ἢ περὶ τῶν ἐκτὸς ἐνεργείας, δηλ. τῶν τῆς τιμῆς.»

Οἱ Γάλλοι εἰς τὸ σύνταγμα τοῦ 1832 ἔχουσι τὴν διάταξιν ταύτην, δι' ἧς ἐμποδίζεται ἡ ἀπονομὴ τῶν βαθμῶν τῆς τιμῆς· εἰς τὸ Σύνταγμα ὅμως τοῦ 1789 ἡ διάταξις αὕτη δὲν ὑπάρχει· ὁ δὲ λόγος εἶναι προφανής, διότι κατὰ τὸ 1832, ἐποχὴν καθ' ἣν

προσετέθη ἡ ἀπαγορευτικὴ αὕτη διάταξις, οὐδ' οἱ ἔγγυοι τῶν ἀγωνιστῶν ὑπῆρχον, ἐνῷ εἰς ἡμᾶς ζῶσιν ἅπαντες οἱ ἀγωνισταί.

Μετὰ ταῦτα, ἐρωτήσαντος τοῦ κυρίου προέδρου τὴν Γερουσίαν, ἂν παραδέχηται τὴν παρὰ τοῦ γερουσιαστοῦ κυρίου Λόντου προταθεῖσαν προσθήκην ἐπὶ τοῦ τέλους τοῦ ὑπὸ συζήτησιν 21 ἄρθρου, ἔχουσαν οὕτως· αἱ δὲ βαθμοὶ τῆς τιμῆς ἀπαγορεύονται,» καὶ τινος παρατηρήσαντος ὅτι ψηφοφορουμένης τῆς προτάσεως ταύτης, προσβάλλεται τὸ 37 ἄρθρον τοῦ Συντάγματος, ἡ Γερουσία ἀπεφήνατο, ὅτι δὲν παραδέχεται τὴν εἰρημένην προσθήκην, καὶ οὕτως ἐγένετο παραδεκτὸν τὸ ἄρθρον 21 ὡς ἔχει ἐν τῷ νομοσχεδίῳ.

Ἀναγνωσθέντα ἑπομένως τὰ ἄρθρα 22 καὶ 23 ἐγένοντο παραδεκτὰ ὡς ἔχουσιν.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ἄρθρου 24, λαβὼν τὸν λόγον εἰς τῶν ΚΚ. γερουσιαστῶν, παρετήρησεν ὅτι διὰ τοῦ ἄρθρου τούτου γίνεται προσβολὴ εἰς κεκτημένα δικαιώματα τῆς χωροφυλακῆς· νομίζει δὲ ἀναγκαίαν ἐξαίρεσίν τινα, διότι ἄλλως ἀθετοῦνται αἱ πρὸς τὴν χωροφυλακὴν προφυλάξεις καὶ ὑποχρεώσεις.

Ὁ κανονισμὸς τῆς χωροφυλακῆς, εἶπεν ὁ Κ. ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργὸς, διὰ τῶν διατάξεων τοῦ νόμου τούτου δὲν προσβάλλεται, διότι ὁ ἀξιωματικὸς τῆς χωροφυλακῆς μετατιθέμενος εἰς ἄλλον κλάδον διαφυλάττει ἕνα βαθμὸν ἀνώτερον.

Ἀρκεσθέντος δὲ τοῦ προλαλήσαντος εἰς τὴν ἐξήγησιν ταύτην τοῦ κυρίου ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργοῦ, λαβὼν τὸν λόγον ὁ Κ. ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργὸς, εἶπεν· ἐνταῦθα δὲν νομοθετεῖται ὁ τρόπος, καθ' ὃν μεταβαίνει ἀπὸ ὅπλου εἰς ὅπλον ὁ ἀξιωματικὸς, ἀλλ' ὁ τρόπος, καθ' ὃν προβιβάζονται οὗτοι, πᾶσα δὲ ἄλλη διάταξις, μὴ κανονίζουσα τὴν πορείαν ταύτην, δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ἰσχύν. Ὁ προαγορεύσας Κ. γερουσιαστὴς διὰ τῆς προτάσεώς του ταύτης πρόκειται νὰ ἐγγίξῃ τὸ ζήτημα τῆς συγκρίσεως τῶν βαθμῶν, ζήτημα ὅπερ γεννᾶται εἰς ἄλλας περιστάσεις, καὶ διὰ τοῦ ὁποίου ὁ μὲν ὑπομοίραρχος εἶναι ἀνώτερος τοῦ λοχαγοῦ, ὁ δὲ μοίραρχος τοῦ λοχαγοῦ. Ὁ νόμος λοιπὸν οὗτος ἀφορᾷ τὸν προβιβασμόν, διότι ἤδη περὶ προβιβασμοῦ νομοθετοῦμεν, ἂν δὲ ἦναι διατάξεις ἀντιρατικαὶ πρὸς πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ τὸν προβιβασμόν, εἶναι ξένον ἐπὶ τοῦ παρόντος νόμου.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ἡ Γερουσία ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει τοῦ κυρίου προέδρου, παρεδέξατο καὶ τὸ ἄρθρον τοῦτο, δηλ. τὸ 24 ὡς ἔχει ἐν τῷ νομοσχεδίῳ.

Αναγνωσθέντος τοῦ ἄρθρου 25 καὶ τινος τῶν κυρίων γερουσιαστῶν παρατηρήσαντος ὅτι πρέπει τὸ ἄρθρον τοῦτο νὰ ἐκλείψῃ ἐντελῶς, ὡς καὶ εἰς τὸν γαλλικὸν νόμον δὲν ὑπάρχει τοιοῦτον, καθόσον ἐνῷ γίνεται λόγος περὶ στρατιωτικῶν προδιαγραμμῶν, πρὸς τί ἀναφέρεται μιγνυομένη ἡ στρατιωτικὴ ἱεραρχία καὶ ὁ ὀργανισμὸς τοῦ στρατοῦ, ὁ Κ. ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργὸς λαβὼν τὸν λόγον, εἶπεν· εὐχαριστεῖται διότι ὁ Κ. Δόντος ἔχει ἀνὰ χεῖρας τὸν γαλλικὸν νόμον καὶ συζητεῖ· ἀλλὰ χωρὶς ν' ἀνατρέξῃ ὑψηλὰ παρατηρεῖ, ὅτι ἐντὸς τοῦ γαλλικοῦ νόμου, ὃν ἔχει ἀνὰ χεῖρας ὁ Κ. γερουσιαστής, ὀλίγον τι παρακατιών, ὑπάρχει διάταγμα τῆς ἐκτελέσεως τοῦ νόμου, λέγον ὅ,τι ἡμεῖς νομοθετοῦμεν ἤδη διὰ τοῦ προκειμένου ἄρθρου. Ὁ λόγος τῆς διατάξεως ἐκείνης τῆς Γαλλίας προὐκάλεσε τὴν προσθήκην τοῦ ἄρθρου τούτου εἰς ἡμᾶς. Δὲν καταφεύγω εἰς ἀντικείμενα ἀλλοτρίων συζητήσεων. Εἰς τὸ ἡμέτερον Σύνταγμα ἔχομεν δύω εἰδικὰς διατάξεις, προβλεπομένας ἀπὸ τὰ ἄρθρα 16 καὶ 27, πραγματευόμενα περὶ ἐτησίου προσδιορισμοῦ τῆς στρατιωτικῆς καὶ ναυτικῆς δυνάμεως καὶ περὶ τῶν θέσεων. Αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων τούτων δὲν εἶναι εἰς τὸ γαλλικὸν Σύνταγμα, ἀλλ' εἰς τὸ Βελγικόν, ἐξ οὗ καὶ τὸ ἡμέτερον Σύνταγμα ἤρυσατο ταύτας. Τοῦτο λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν εὑρίσκομεν λελυμένα τὰ ζητήματα. Οἱ Βέλγαι ἐνομοθέτησαν τὰς θέσεις, ἀφοῦ δὲ τὰς ἐνομοθέτησαν, ὁ Βασιλεὺς τὰς ὠργάνισεν. Εἰς τὴν Γαλλίαν ὅμως ἔκαμε τὸ διάταγμα τὸν διοργανισμόν, διότι τὸ Σύνταγμα δὲν ἐμπόδιζε νὰ προσδιορίσῃ τὸν διοργανισμόν.

Ἀντικρούων τὸν Κ. ὑπουργὸν ὁ τὴν ἐξάλειψιν τοῦ ἄρθρου προτείνων Κ. γερουσιαστής, προσέθηκεν, ὅτι ἀληθῶς μὲν οἱ Βέλγαι ἐνομοθέτησαν τὰς θέσεις, καὶ ὁ Βασιλεὺς τὰς ὠργάνισεν, ἀλλὰ μεταξὺ ὀργανισμοῦ καὶ κανονισμοῦ ὑπάρχει διαφορά· ὁ δὲ Κ. ὑπουργὸς θέλει καθιερώσει ὅ,τι τὸ Σύνταγμα δὲν τῷ ἐπιτρέπει· διὰ τοῦ νομοσχεδίου περὶ προσδιορισμοῦ τῆς δυνάμεως τοῦ στρατοῦ ἀναφέρεται μόνον ὁ ἀριθμὸς τῆς δυνάμεως, χωρὶς νὰ ὁρίζητε τὸ ποσὸν τῶν ἀξιωματικῶν καὶ στρατιωτῶν, καὶ διὰ ταῦτα λέγω ὅτι τὸ ἄρθρον τοῦτο εἶναι ξένον τοῦ προκειμένου, ἀνάγκη δὲ νὰ ὁρίζωνται διὰ νόμου οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ λόχου, τοῦ τάγματος, τοῦ συντάγματος κτλ., διὰ ν' ἀποφύγωμεν οὕτω τὴν ὑπὸ τὸ πρόσχημα ἐκτάκτων περιστάσεων, ὡς καὶ ἄλλοτε ἐγένετο, ὑπαρξιν διπλασίου ἀριθμοῦ ἀξιωματικῶν. Προτείνω ἔθεν καὶ πάλιν τὴν ὁλοσχερῆ ἐξάλειψιν τοῦ ἄρθρου τούτου.

Ἀπαντῶν ὁ Κ. ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργὸς, εἶπε· κατὰ μίμησιν τῶν Βέλγων ὀφείλομεν νὰ νομοθετήσωμεν τὰς στρατιωτικὰς θέσεις, καὶ νὰ μὴ θέλωμεν ἀπὸ τὰ νομοθετικὰ σώματα τὸ ὀργανίζειν αὐτάς, ἀλλὰ μόνον τὸ νομοθετεῖν τὸν ἀριθμὸν τῆς δυνάμεως τοῦ στρατοῦ καὶ τὴν δαπάνην αὐτοῦ. Ὁ νόμος κανονίζει τὰς θέσεις, τόσας ἐπὶ παραδείγματι θέσεις λοχαγῶν, τόσας ταγματαρχῶν κτλ., ἀλλὰ τὸ ὀργανίζειν δὲν εἶναι ἔργον νομοθετικόν, διότι ἔχει ἀνάγκην ἡ κυβέρνησις νὰ ὀργανίσῃ ποῦ μὲν τάγματα μὲ 4 λόχους, ποῦ δὲ ἄλλα μὲ 8, κατὰ τὰς ἀνάγκας τῆς ὑπηρεσίας. Τοῦτο δὲ εἶναι τὸ ἀντικείμενον τοῦ ἄρθρου τούτου, δηλ. τὸ ὀργανίζειν νενομοθετημένας θέσεις, ὅπερ εἶναι ὅλως νομοεκτελεστικόν, καὶ οὐχὶ τὸ πλάττειν θέσεις.

Παρατηρήσαντος δέ τινος ὅτι ἀνάγκη ἢ νὰ ἐξαλειφθῇ τὸ ἄρθρον τοῦτο ἢ νὰ γίνῃ προσθήκη τις, ὥστε νὰ μὴ προσβάλληται τὸ 27 ἄρθρον τοῦ Συντάγματος, μὴ περιοριζομένων τῶν θέσεων, ἀλλ' ἀριθμένων εἰς κανονισμὸν διοικητικόν. Ἀντεπαρετήρησεν ἕτερος τῶν κυρίων γερουσιαστῶν, ὅτι ἂν καὶ οὐδόλως προσβάλλεται τὸ 27 ἄρθρον τοῦ Συντάγματος, ἂν καὶ τὸ Σύνταγμα περιορίζῃ τὰς θέσεις, διὰ νὰ συμβιβάσῃ ὅμως τὴν γνώμην τινὸς τῶν προαγορευσάντων, εἰπόντος, ὅτι τὰ περιττὰ δὲν βλάπτουσι, προτείνει τὴν ἑξῆς προσθήκην εἰς τὸ τέλος τοῦ 25 ἄρθρου· «Αἱ δὲ θέσεις τῶν ἀξιωματικῶν θέλουν ὁρίζεσθαι διὰ νόμου.»

Ἐπὶ τῆς προσθήκης ταύτης, ὁ κύριος ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργὸς λαβὼν τὸν λόγον, εἶπεν ὅτι διὰ προσθηκῶν περιττῶν πρὸς ἐξήγησιν ῥητῶν διατάξεων τοῦ Συντάγματος, δὲν βλέπει εἰμὴ ἔκφρασιν φόβου καὶ δυσπιστίας πρὸς τὴν κυβέρνησιν. Τὸ Σύνταγμα περιώρισε τὰς θέσεις· ὅταν δὲ ἡμεῖς θέσωμεν ἀπαγορευτικὴν διάταξιν, δεχόμεθα ὅτι δὲν ὑπάρχει ἄλλη τοιαύτη, ἐνῷ εἰς τὸ 27 ἄρθρον τοῦ Συντάγματος ὑπάρχει ῥητὴ ἡ τοιαύτη διάταξις καὶ ἀπαγόρευσις, λέγουσα· «εἰς μὴ νενομοθετημένην θέσιν δὲν δύναται ὁ Βασιλεὺς νὰ διορίσῃ ὑπάλληλον.» διὰ ταῦτα θεωρεῖ περιττὴν πᾶσαν προσθήκην καὶ τροπολογίαν.

Μὴ συγκατατιθεμένου τοῦ κυρίου ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργοῦ εἰς τὴν τροπολογίαν ταύτην, ὁ προτείνας αὐτὴν Κ. γερουσιαστὴς προσέθηκεν ὅτι, ὅταν τὸ Σύνταγμα μοὶ παραχωρῇ ἓν δικαίωμα, τὸ δικαίωμα τοῦτο μένει μὲν εἰς ἐμέ, ἀλλὰ καὶ δὲν μοὶ ἀπαγορεύεται νὰ τὸ παραχωρήσω εἰς ἕνα ἄλλον· διότι τὸ δικαίωμα μένει πάντοτε εἰς ἐμέ, ἀλλ' ἡ ἐνέργεια τούτου μεταβιβαζομένου εἰς ἄλλον ἐπιτρέπεται καὶ εἰς

αὐτόν. Κατὰ τὴν ὀρθὴν καὶ αὐστηρὰν τῶν νόμων ἑρμηνείαν, ἐξαρκεῖ ὅπως ἔχει τὸ νομοσχέδιον· διότι τὰ νομοθετικὰ σώματα δύνανται νὰ μεταβιβάζωσι τὰ δικαιώματά των, ὅταν δὲν ἦναι οὐσιώδη καὶ εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν, ἥτις ἐν ὀνόματι αὐτῶν δύναται νὰ τὰ ἐνεργῇ· διὰ τοῦτο δὲ θεωρῶ περιττὴν πᾶσαν τροπολογίαν, ἀποσύρων τὴν ὁποίαν ἐγὼ αὐτὸς εἶχον προτείνει, μόνον πρὸς συμβιβασμὸν, ἀναγνωρίζων οὐχ ἧττον διὰ τοῦτο τὸ περιττὸν αὐτῆς, καθόσον τὸ Σύνταγμα ἠτοῦς ἔχει τὸ νομοθετημένον τῶν θέσεων.

Οἰκειοποιθέντων ἄλλων τὴν τροπολογίαν ταύτην, ἐρωτᾶται ἡ Γερουσία ἂν θεωρῆται ἀναγκαία νὰ τεθῇ ἐπὶ τοῦ τέλους τοῦ 25 ἄρθρου ἡ προσθήκη· « Αἱ δὲ θέσεις τῶν ἀξιωματικῶν θέλουσιν ὁρίζεσθαι διὰ νόμου· » μὴ διακριθέντος δὲ τοῦ ἀποτελέσματος διὰ χειροτονίας, κατ' αἴτησιν ἑπτὰ μελῶν ἐγένετο ψηφοφορία κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν κυρίων Δ. Χατζίσκου καὶ Ἀντωνίου Μαυρομιχάλη, καθ' ἣν ἡ Γερουσία ἀπεφήνατο διὰ ψήφων 19 κατὰ 13 ὅτι δὲν παρεδέχθη τὴν προσθήκην ταύτην, κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας

Τῆς προσθήκης: « Αἱ δὲ θέσεις τῶν ἀξιωματικῶν θέλουν ὁρισθῆ διὰ νόμου.

Γ. Μ. Ἀντωνόπουλος		Σ. Παππαλεξόπουλος	
Π. Γιατράκος	Ν	Ν. Πρασσακάκης	
Αθ. Γρηγοριάδης	Ν	Σπ. Τρικούπης	
Ἀναγ. Δελιγιάννης		Ρικάρδος Τζιώρτζ	
Σ. Θεοχαρόπουλος		Β. Χρηστακόπουλος	
Γ. Κουντουριώτης		Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου	
Ι. Θ. Κολοκοτρώνης	Ο	Ν. Χρυσόγελος	Ν
Σ. Καλογερόπουλος		Γεώργ. Ψύλλας	
Ἀναγ. Λόντος	Ν	Δρ. Μανσόλας	
Τ. Μαγγίνας		Ι. Θεοτόκης	Ν
Κωνς. Μπότζαρης	Ν	Ι. Χ. Πέτρου	Ο
Α. Μοναρχίδης	Ν	Ἀθ. Αἰδωρίκης	
Δ. Νάκος		Γ. Δαρειώτης	
Δ. Ν. Ὀλύμπιος		Γ. Παππαηλιόπουλος	
Χ. Παππαπολίτης		Γεώργ. Γλαράκης	Ο
Ἰάκ. Παξιμάδης	Ν	Δ. Γ. Βούλγαρης	Ν
Ν. Πονηρόπουλος	Ν	Γκ. Καρακατζάνης	Ν

Ν. Ι. Μέξης		Γαρδ. Γρίβας	Ο
Ἀδάμ. Δούκας	Ο	Ἀλ. Βλαχόπουλος	
Δ. Κανελλόπουλος	Ο	Δημ. Χατζίσκος	Ο
Κ. Κανάρης		Δημήτριος Χρηστίδης	
Τσαν. Γρηγοράκης		Νικόλ. Μαυρομμάτης	Ο
Μ. Α. Καίρης	Ο	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	Ο
Ἀντ. Γ. Κριεζῆς	Ο	Παναγιώτης Αἰδωρίκης	Ο
Ἀντ. Μαυρομιχάλης	Ν	Χατζῆ Χρῆστος	Ο
Γεώρ. Νοτᾶρᾶς		Γεώργιος Δυοβουνιώτης	Ο
Δημ. Πλαπούτας		Κωνσταν. Προβιλέγγιος	Ο
Ιω. Στάϊκος	Ο	Ἰωάννης Οἰκονόμου	Ο
Ἀναγ. Μαυρομιχάλης		Σπῦρος Μήλιος	Ο
Κίτσος Τσαβέλλας	Ν	Μιχαὴλ Μαρκοπολίτης	Ο

Οὕτως ἐγένετο δεκτὸν καὶ τὸ 25 ἄρθρον ὡς ἔχει ἐν τῷ νομοσχεδίῳ.

Ἀναγνωσθέντα μετὰ ταῦτα καὶ τὰ λοιπὰ δύω καὶ τελευταῖα ἄρθρα 26 καὶ 27 ἐγένοντο παραδεκτὰ ὡς ἔχουσιν ἐν τῷ νομοσχεδίῳ.

Ψηφορηθὲν ἐπὶ τέλους καὶ τὸ σύνολον παρεδέχθη διὰ ψήφων 30 κατὰ μιᾶς, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ἀνωτέρω ψηφολεκτῶν, κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας

Ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου περὶ στρατιωτικῶν προβιβασμῶν.

Γ. Μ. Ἀντωνόπουλος . . .		Χαράλ. Παππαπολίτης . .	
Παναγ. Γιατράκος	Ν	Ἰάκωβος Παξιμάδης . . .	Ν
Ἀθανάσ. Γρηγοριάδης . . .	Ν	Νικόλ. Πονηρόπουλος . . .	Ν
Ἀναγ. Δελιγιάννης		Σ. Παππαλεξόπουλος . . .	
Σωτ. Θεοχαρόπουλος . . .		Νικόλ. Πρασσακάκης . . .	
Γεώρ. Κουντουριώτης . . .		Σπ. Τρικούπης	
Ἰωάν. Θ. Κολοκοτρώνης . .	Ν	Ρικάρδος Τζιώρτζ	
Σπ. Καλογερόπουλος . . .		Βασ. Χρηστακόπουλος . .	
Ἀναστ. Λόντος	Ν	Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου . . .	
Τάτζης Μαγγίνας		Νικόλ. Χρυσόγελος . . .	Ν
Κωνστ. Μπότζαρης . . .	Ο	Γεώρ. Ψύλλας	
Ἀναγ. Μοναρχίδης	Ν	Δρ. Μανσόλας	
Ἀάμπρος Νάκος		Ἰωάν. Θεοτόκης	Ν
Διαμ. Ν. Ὀλύμπιος . . .		Ἰωάν. Χ. Πέτρου	Ν

Ἀθαν. Λιδωρίκης		Ἰωάν. Σταῖκος	N
Γεώργ. Δαρειώτης		Ἀναστάσ. Μαυρομιχάλης	
Γεώρ. Παπαπαηλιόπουλος		Κίτσος Τζαβέλλας	
Γ. Γλαράκης	N	Γαρδικιώτης Γρίβας	N
Δημ. Γ. Βούλγαρης	N	Ἀλέξ. Βλαχόπουλος	
Γκίκας Καρακατζάνης	N	Δημήτρ. Χατσῖσκος	N
Νικ. Ἰω. Μέξης		Δημήτρ. Χρηστίδης	
Ἀδάμ Δούκας	N	Νικόλ. Μαυρομμάτης	N
Δῆμος Κανελλόπουλος	N	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπους	N
Κωνστ. Κανάρης		Παναγ. Λιδωρίκης	N
Τσανετάκης Γρηγοράκης		Χατζῆ Χρῆστος	N
Μ. Α. Καΐρης	N	Γεώργ. Δυοβουνιώτης	N
Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	N	Κωνστ. Προβιλέγγιος	N
Ἀντών. Μαυρομιχάλης	N	Ἰωάν. Οἰκονόμου	N
Γεώρ. Νοταρᾶς		Σπῦρος Μήλιος	N
Δημήτρ. Πλαπούτας		Μιχ. Μαρκοπολίτης	N

Ἔχει δὲ τὸ ψηφισθὲν νομοσχέδιον κατὰ τὰς γενομένας ἐπ' αὐτοῦ τροπολογίας ὡς ἑρεῖς·

«Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρ. 1. Οὐδεὶς προβιβάζεται δεκανεύς, ἐὰν δὲν ὑπηρετήσῃ ἐν ἐνεργείᾳ τοὐλάχιστον ἓξ μῆνας στρατιώτης εἴς τι τῶν σωμάτων τοῦ Στρατοῦ.

Ἄρθρ. 2. Οὐδεὶς προβιβάζεται λοχίας ἢ σιτιστής, ἐὰν δὲν ὑπηρετήσῃ ἐν ἐνεργείᾳ τοὐλάχιστον ἓξ μῆνας δεκανεὺς εἴς τι τῶν σωμάτων τοῦ Στρατοῦ· οὐδὲ ἐπιλοχίας, ἐὰν δὲν ὑπηρετήσῃ ὡσαύτως τοὐλάχιστον ἓξ μῆνας λοχίας ἢ σιτιστής.

Ἄρθρ. 3. Οὐδεὶς προβιβάζεται ἀνθυπασπιστής, ἐὰν δὲν ὑπηρετήσῃ ἐν ἐνεργείᾳ τοὐλάχιστον ἓν ἔτος ἐπιλοχίας ἢ δύο ἔτη λοχίας εἴς τι τῶν σωμάτων τοῦ Στρατοῦ, καὶ εὐδοκιμήσῃ εἰς τὰς περὶ τούτου ἀπαιτουμένας ἐξετάσεις, ἢ χρηματήσας μαθητὴς τῆς στρατιωτικῆς Σχολῆς, δὲν εὐδοκιμήσῃ εἰς τὰς ἀπολυτηρίους ἐξετάσεις.

Ἄρθρ. 4. Οὐδεὶς προβιβάζεται ἀνθυπολοχαγός.

α. Ἐὰν δὲν συμπληρώσῃ τὸ 18 ἔτος τῆς ἡλικίας του·

β. Ἐὰν δὲν ὑπηρετήσῃ τοὐλάχιστον ἓν ἔτος ἀνθυπασπιστής·

γ. Ἐὰν δὲν εὐδοκιμήσῃ εἰς τὰς περὶ τούτου ἀπαιτουμένας ἐξετάσεις.

Οἱ διὰ τῶν ἀπολυτηρίων ἐξετάσεων ἐξερχόμενοι τῆς στρατιωτικῆς Σχολῆς ἀνθυπασπισταὶ δὲν ὑποβάλλονται εἰς νέας ἐξετάσεις πρὸς προβιβασμὸν ἀνθυπολοχαγοῦ.

Ἐν ἐλλείψει ἀνθυπασπιστῶν πρὸς συμπλήρωσιν τῶν χηρευουσῶν θέσεων ἀνθυπολοχαγοῦ, οἱ ἐπιλοχίαι οἱ ἐκπληρώσαντες ἐπὶ δύο ἔτη τὰ καθήκοντα τοῦ βαθμοῦ των, καὶ οἱ λοχίαι οἱ ἐκπληρώσαντες ἐπὶ τρία ἔτη αὐτὰ εἴς τι τῶν σωμάτων τοῦ Στρατοῦ ἔχουν δικαίωμα πρὸς προβιβασμὸν εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ ἀνθυπολοχαγοῦ, ὑποβαλλόμενοι εἰς τὰς περὶ τούτου ἀπαιτουμένας ἐξετάσεις.

Ἄρθρ. 5. Οὐδεὶς προβιβάζεται ὑπολοχαγός, ἐὰν δὲν ὑπηρετήσῃ τοὐλάχιστον δύο ἔτη εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ ἀνθυπολοχαγοῦ.

Ἄρθρ. 6. Οὐδεὶς προβιβάζεται λοχαγός, ἐὰν δὲν ὑπηρετήσῃ τοὐλάχιστον τρία ἔτη εἰς τὸν τοῦ ὑπολοχαγοῦ.

Ἄρθρ. 7. Οὐδεὶς προβιβάζεται ταγματάρχης, ἐὰν δὲν ὑπηρετήσῃ τοὐλάχιστον τέσσαρα ἔτη εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ λοχαγοῦ.

Ἄρθρ. 8. Οὐδεὶς προβιβάζεται ἀντισυνταγματάρχης, ἐὰν δὲν ὑπηρετήσῃ τοὐλάχιστον τρία ἔτη εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ ταγματάρχου.

Ἄρθρ. 9. Οὐδεὶς προβιβάζεται συνταγματάρχης, ἐὰν δὲν ὑπηρετήσῃ τοὐλάχιστον δύο ἔτη εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ ἀντισυνταγματάρχου.

Ἄρθρ. 10. Οὐδεὶς προβιβάζεται εἰς βαθμὸν ἀνώτερον τοῦ συνταγματάρχου, ἐὰν δὲν ὑπηρετήσῃ τοὐλάχιστον τρία ἔτη εἰς τὸν ἀμέσως ὑποδεέστερον βαθμόν.

Ἄρθρ. 11. Αἱ χηρεύουσαι θέσεις ἀνθυπολοχαγῶν ἀπονέμονται ἐν ἑκάστῳ ὅπλῳ καὶ κλάδῳ, τὰ μὲν δύο τρίτα αὐτῶν κατ' ἀρχαιότητα, τὸ δ' ἕτερον τρίτον, κατ' ἐκλογήν, εἰς τοὺς ἀνθυπασπιστὰς ἢ ὑπαξιωματικοὺς αὐτοῦ.

Ἄρθρον 12. Αἱ χηρεύουσαι θέσεις ὑπολοχαγῶν καὶ λοχαγῶν ἀπονέμονται ἐν ἑκάστῳ ὅπλῳ καὶ κλάδῳ, τὰ μὲν δύο τρίτα αὐτῶν κατ' ἀρχαιότητα, τὸ δ' ἕτερον τρίτον, κατ' ἐκλογήν, εἰς τοὺς ἀνθυπολοχαγοὺς καὶ ὑπολοχαγοὺς αὐτοῦ.

Ἄρθρον 13. Αἱ χηρεύουσαι θέσεις ταγματαρχῶν ἀπονέμονται ἐν ἑκάστῳ ὅπλῳ καὶ κλάδῳ, ἐξ ἡμισείας μὲν κατ' ἀρχαιότητα, ἐξ ἡμισείας, δὲ κατ' ἐκλογήν εἰς τοὺς λοχαγοὺς αὐτοῦ.

Ἄρθρον 14. Πάντες οἱ βαθμοὶ οἱ ἀνώτεροι τοῦ ταγματάρχου, ἀπονέμονται κατ' ἐκλογὴν τοῦ Βασιλέως.

Ἄρθρ. 15. Αἱ πρὸς προβιβασμὸν κατ' ἀρχαιότητα καὶ κατ' ἐκλογὴν ἐν ἑκάστῳ ὅπλῳ καὶ κλάδῳ τοῦ στρατοῦ ἀπαιτούμεναι εἰς ἕκαστον βαθμὸν γνώσεις καὶ ἰδιότητες, αἵτινες θέλουν

προσδιορισθῆ προκηγουμένως διὰ διοικητικοῦ κανονισμοῦ, θέλουν ἐκτιμᾶσθαι δι' ἐξετάσεων.

Ἄρθρον 16. Ἡ ἀρχαιότης τοῦ βαθμοῦ προσδιορίζεται ἐκ τῆς ἡμερομηνίας τοῦ διατάγματος, ἐν περιπτώσει δὲ τῆς αὐτῆς ἡμερομηνίας, ἐκ τῆς τοῦ ὑποδιεστέρου βαθμοῦ. Ἡ διάταξις αὕτη δὲν δύναται νὰ παραβλάψῃ τὴν ἀρχαιότητα ἣν ἀπῆλαυσαν ἤδη οἱ στρατιωτικοὶ κατὰ τὰ μέχρι τοῦδε ἐν χρήσει.

Ἄρθρον 17. Ὅταν ἀξιωματικός τις παύσῃ νὰ ἀνήκῃ εἴς τινα τῶν θέσεων τῶν Στρατιωτικῶν σωμάτων, ὁ χρόνος καθ' ὃν μένει ἄνευ θέσεως δὲν λογίζεται ὑπὲρ τῆς ἀρχαιότητός του, ἐξαιρουμένων τῶν περιπτώσεων εἰδικῆς ὑπηρεσίας ἢ ἀποστολῆς, διαλύσεως σώματος, καταργήσεως θέσεως, ναυτικῆς ὑπηρεσίας, τεχνικῆς ἐνασχολήσεως, εἰ καὶ ξένης τοῦ ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν.

Ἄρθρον 18. Οἱ αἰχμάλωτοι ἀξιωματικοὶ διατηροῦσι τὰ πρὸς προβιβασμὸν κατ' ἀρχαιότητα δικαιώματά των διὰ μόνον τὸν πρὸ τῆς αἰχμαλωσίας των ἀμέσως ἀνώτερον βαθμόν, ἐὰν ἀποδεδειγμένως ἐξεπλήρωσαν τὰ καθήκοντά των.

Ἄρθρον 19. Ὁ πρὸς προβιβασμὸν ἀπὸ βαθμοῦ εἰς βαθμὸν ἀπαιτούμενος χρόνος ὑπηρεσίας ἐλαττοῦται κατὰ τὸ ἥμισυ ἐν πολέμῳ.

Ἄρθρον 20. Ὁ ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ ὁρισθεὶς πρὸς προβιβασμὸν χρόνος ὑπάγεται εἰς τὰς ἑπομένας ἐξαιρέσεις.

α. Δι' ἀνδραγάθημα πανφανῶς ἀποδεδειγμένον καὶ δημοσιευμένον δι' ἡμερησίου διαταγῆς τοῦ Στρατοῦ.

β'. Ἂν ἄλλως πως δὲν ἦναι δυνατὸν νὰ πληρωθῶσιν αἱ χρειούσαι θέσεις ἐν τοῖς ἀπέναντι τοῦ ἐχθροῦ σώμασιν.

Ἄρθρον 21. Ἐπ' οὐδεμιᾷ περιπτώσει ἀπονέμεται βαθμὸς ἀνώτερος τοῦ προσδιωρισμένου εἰς τὴν θέσιν.

Ἄρθρον 22. Ἅπαντες οἱ προβιβασμοὶ ἀξιωματικῶν δημοσιεύονται ἀμέσως διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, καταδεικνυομένου τοῦ τρόπου καὶ τῶν περιστάσεων τοῦ προβιβασμοῦ.

Ἄρθρον 23 Οὐδεὶς ἀξιωματικὸς τεθεὶς ἐν ἀποστρατείᾳ ἢ μετατεθεὶς εἰς ἀπόταξιν προβιβάζεται ἢ ἀνακαλεῖται εἰς τὸν Στρατόν.

Ἄρθρον 24. Ὁ παρὼν νόμος ἐφαρμόζεται εἰς ἅπαντα τὰ ὅπλα καὶ τοὺς κλάδους τοῦ Στρατοῦ τῆς ξηρᾶς, ὡς πρὸς τοὺς ἐν ἑκάστῳ αὐτῶν ἀντιστοιχοῦντας βαθμούς.

Ἄρθρον 25. Ἡ στρατιωτικὴ ἱεραρχία καὶ ὁ ὀργανισμὸς τοῦ Στρατοῦ ὁρίζονται διὰ διοικητικοῦ κανονισμοῦ.

Ἄρθρον 26. Ἰδιαίτερος νόμος θέλει κανονίσει τὰ τῆς Φαλαγγος.

Ἄρθρον 27. Ἅπαντα τὰ εἰς τὸν παρόντα νόμον ἀντιβαίνοντα Βασιλ. διατάγματα καταργοῦνται, ἐξαιρέσει τῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ 12 ὅρων τοῦ περὶ σχηματισμοῦ τῆς Χωροφυλακῆς νόμου ἀπὸ 1. Ἰουνίου 1833.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς θέλει δημοσιευθῆ καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.»

Μετὰ ταῦτα ὁ Κ. πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν, ἀπαγγείλας ὡς ἀντικείμενον τῆς ἑπομένης τὴν συζήτησιν ἂν ἐπὶ τῶν καθυποβληθέντων παρὰ τοῦ κυρίου ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ λογαριασμῶν θεωρῆται ἀναγκαία ἢ μὴ σύστασις ἐπιτροπῆς πρὸς προεξεργασίαν αὐτῶν.

Ὁ Προεδρεύων Ἀντιπρόεδρος
Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ.

Ὁ Ἀντιπρόεδρος
Τ. ΜΑΥΓΙΝΑΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Αθ. Γρηγοριάδης.
Ι. Παξιμάδης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 14 Ἰουλίου 1851, Ἡμέρα Σαββάτου.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. γερουσιαστῶν, παρόντων 42 μελῶν, ὁ προεδρεύων ἀντιπρόεδρος Κ. Γ. Καρακατζάνης, ἀσθενοῦντος τοῦ προέδρου Κ. Αναγ. Δελιγιάννη κηρύττει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα, ἐγκρίνονται.

Ἀπαγγείλαντος μετὰ ταῦτα τοῦ Κ. προέδρου, ὅτι ἀντικείμενον τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι ἡ συζήτησις τοῦ, ἂν θεωρῆται ἀναγκαία ἡ σύστασις ἐπιτροπῆς πρὸς προεξέργασιν τοῦ παρὰ τοῦ Κ. ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ καθυποβληθέντος λογαριασμοῦ τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τοῦ κράτους διὰ τὸ ἔτος 1850, καὶ τῆς προσωρινῆς καταστάσεως τῆς ὁμωνύμου χρήσεως, κατὰ τὴν ἐν τῇ προλαβούσῃ συνεδριάσει ἀπόφασιν τῆς Γερουσίας, λαβὼν τὸν λόγον τὶς τῶν Κ. γερουσιαστῶν, φρονῶ, εἶπεν, ὅτι καὶ ἡ μία ἰδέα καὶ ἡ ἑτέρα, δηλ. καὶ ἡ περὶ τοῦ διορισμοῦ ἢ

μὴ διορισμοῦ ἐπιτροπῆς εἰς τὴν προτεραίαν συνεδρίασιν ἐσυζητήθησαν, ἱκανῶν ῥηθέντων καὶ ἀναπτυχθέντων οὐκ ὀλίγων, τὸ δὲ ἀποτέλεσμα ἦτο, νὰ τυπωθῇ καὶ νὰ διανεμηθῇ εἰς τὰ μέλη, νὰ ἀποφασισθῇ δὲ ἐν ἄλλῃ συνεδριάσει, ἂν πρέπῃ νὰ διορισθῇ ἐπιτροπή. Κατ' ἐμὲ πᾶσα συζήτησις εἶναι περιττή, διότι ἀρκετὰ ἀνεπτύχθη ἐν τῇ προλαβούσῃ συνεδριάσει, ἕκαστος δὲ γερουσιαστὴς δύναται ἤδη νὰ δώσῃ τὴν ψῆφόν του ἐν πεποιθήσει.

Τοῦτον διεδέχθη ἕτερος εἰπών, ὅτι ἡ Γερουσία ἀποφηναμένη κατὰ τὴν παρελθοῦσαν συνεδρίασιν τὴν τύπωσιν καὶ διανομὴν τῶν εἰρημένων ἐγγράφων σκοπὸν προεθέτο νὰ λάβῃ καὶ θεωρήσῃ ταῦτα ἕκαστος τῶν Κ. γερουσιαστῶν καὶ οὕτω πεισθῇ περὶ τῆς ἀνάγκης ἢ μὴ πρὸς σύστασιν ἐπιτροπῆς. Ἀνάγκη λοιπὸν σήμερον ν' ἀναπτυχθῶσιν οἱ λόγοι δι' οὓς ὁ μὲν θεωρεῖ ἀναγκαίαν τὴν σύστασιν αὐτῆς, ὁ δὲ περιττήν. Ἐγὼ καὶ τοι εἶμαι ὑπὲρ τῆς συστάσεως ἐπιτροπῆς, ἀναλαμβάνω τὸν λόγον καὶ χωρῶ εἰς ἀνάλυσιν, φρονῶ δὲ ὅτι μεταξὺ τῶν ὑποστηριζόντων τὴν ἰδέαν τῆς συστάσεως ἐπιτροπῆς καὶ τῶν τοὐναντίον φρονούντων ὑπάρχει κακὴ συνεννόησις· τινὲς μὲν τῶν δευτέρων ἴσως δὲν ἦσαν παρόντες, ὅτε ἔλαβε τὴν ἀπόφασιν ἡ Γερουσία νὰ καθυποβληθῶσι τὰ ἔγγραφα ταῦτα παρὰ τοῦ Κ. ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ, καὶ ἀγνοοῦσι βεβαίως τὸν σκοπὸν, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ὁρμηθεῖσα ἡ Γερουσία ἐζήτησε ταῦτα· τινὲς δὲ ἴσως δὲν ἐνθυμοῦνται τοῦτον. Νομίζω ὅτι πρέπει νὰ ἀρθῇ ἡ κακὴ συνεννόησις, διὰ νὰ λείψῃ κατὰ συνέπειαν καὶ ἡ ἀμφιβολία· διὰ ταῦτα, καὶ διότι ἔτι μᾶλλον δὲν θέλω νὰ εὑρεθῶ εἰς διαφωνίαν μετὰ τοῦ Κ. Προβιλεγγίου, ὅστις θέλει πεισθῆν νομίζω, ὅτι τὸ ἀντικείμενον δὲν εἶναι τόσον νομικὸν διὰ νὰ τὸ οἰκειοποιηθῇ, θέλω ἀναφέρει τοὺς λόγους τοὺς ὑπαγορεύσαντας τὴν Γερουσίαν νὰ ζητήσῃ τοὺς λογαριασμούς. Τὸ ἀντικείμενον ἐξ οὗ ὡρισθῇ ἡ Γερουσία εἰς τὴν ζήτησιν τῶν εἰρημένων λογαριασμῶν εἶναι αὐτὸς ὁ νόμος περὶ κυρώσεως τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ 1851, ψηφισθεὶς τὸν Ἰούλιον τοῦ 1850. Τὸν Ἀπρίλιον ε. ε. ὁ Κ. ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς παρουσίασεν ἐν τῇ Γερουσίᾳ τροπολογίαν ζητῶν ποσότητα πολὺ ἀνωτέραν τῆς ψηφισθείσης, ἐπαρουσίασε δηλ. νόμον περὶ μεταρρυθμίσεως ἐφορειῶν μὲ αὔξησιν ἐξόδων 120 περίπου χιλιάδων δραχμῶν, ἔτι δὲ νόμον ἐν τῇ Βουλῇ περὶ Ταμιῶν ἔχοντα καὶ τοῦτον αὔξησιν 220 χιλιάδων δραχμῶν, ἀκολούθως δὲ ἐν τῇ Βουλῇ αὔξησιν διὰ τὸ λογιστήριον τοῦ ὑπουργείου· ἡ Γερουσία ἐσκέφθη ὅτι ἂν αὐξηθῇ ἡ μισθοδοσία αὐτῶν τῶν ὑπαλλήλων, ἀνάγκη τότε ν' αὐξηθῇ καὶ ἄλλων ὑπαλλήλων

καὶ μάλιστα τῶν δικαστικῶν. Διὰ νὰ δώσῃ δὲ πρὸς τοῦτο τὴν συγκατάθεσίν της ἡ Γερουσία ἐσκέφθη νὰ ζητήσῃ· α) τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν τοῦ κράτους, διὰ νὰ ἴδῃ ἂν αὕτη ἐπιτρέπῃ αὔξησιν ἐξόδων, καὶ β') ἂν ἡ ὑπηρεσία τῶν οἰκονομικῶν ἐφόρων ἔχῃ ἀνάγκην αὐξήσεως μισθοῦ καὶ προσωπικοῦ· ἂν δὲ ἡ οἰκονομικὴ κατάστασις δὲν ἐπέτρεπεν αὔξησιν ἐξόδων, τότε ἦτο περιττὸν νὰ προχωρήσῃ εἰς τὸ δεύτερον, καθότι ἀφοῦ δὲν ἔχομεν, πόθεν θὰ ἀρυσθῶμεν νὰ δώσωμεν. Εἰπόντος δὲ τότε τινὸς τῶν Κ. γερουσιαστῶν ὅτι διὰ νὰ ἴδωμεν πόσα εἶναι τὰ ἔσοδα καὶ ἔξοδα ἀνάγκη νὰ ζητήσωμεν ἀπὸ τοὺς ΚΚ. ὑπουργοὺς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ἄρθρων 7 καὶ 8 περὶ κυρώσεως τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ 1850 νόμου, καὶ τοῦ Κ. ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ παρατηρήσαντος ὅτι πρὸς τοῦτο δεῖται χρόνου πολλοῦ. Ὁ ἔντιμος συναδελφός μας Κ. Βούλγαρης τότε προέτεινεν νὰ καθυποβάλῃ ὁ Κ. ὑπουργὸς σύντομον σημείωσιν τῶν βεβαιωθέντων ἐσόδων τοῦ κράτους. Ἡ Γερουσία κατὰ συνέπειαν ἐζήτησε νὰ ἴδῃ τὰ κύρια ἔσοδα τοῦ κράτους πρὸς τὰ ἔξοδα.

Ἐρωτῶ ἤδη ἡμᾶς, Κύριοι!, ἄσκοπον εἶναι μετὰ τὰ λεχθέντα τὸ ζητούμενον; ὄχι, δὲν εἶναι μηδ' ἄσκοπον μηδ' ἀπερίσκεπτον, ἀλλὰ σκόπιμον καὶ περιεσκεμμένον. Οἱ ἐναντίοι λέγουσιν, τί ἐστὶ ἐπιτροπὴ χωρὶς ἀποτέλεσμα; εἰς τούτους ἀπαντῶ, ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ ἐκφραζομένη ὅτι τὰ ἔσοδα δὲν περισσεύουν δὲν εἶναι χωρὶς ἀποτέλεσμα. Ἀλλὰ καὶ ἂν ὑποθέσωμεν πρὸς στιγμὴν ὅτι τὸ ἄρθρον 8 τοῦ περὶ κυρώσεως ἐσόδων καὶ ἐξόδων νόμου δὲν ἔχει τὸν σκοπὸν τοῦτον, ἡ Βουλὴ καὶ ἡ Γερουσία δὲν ἔχουσι τάχα τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσωσι τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν τοῦ κράτους; τὸ κατ' ἐμὲ καὶ εἰς βουλευτὴς μόνος, καὶ εἰς γερουσιαστὴς δύναται νὰ κάμῃ τὴν αἴτησιν ταύτην. Ἡ ἀπόφασις ὅθεν τῆς Γερουσίας εἶναι ἀποτελεσματική. Τὴν ὑπάρχουσαν ὅθεν διαφωνίαν ὡς ἐκ τοῦ ὅτι κατά τινας ἡ ἐπιτροπὴ δὲν θέλει φέρει ἀποτέλεσμα, καὶ διὰ τοῦτο εἶναι περιττὴ, νομίζω ἤδη αἰρομένην, διότι ἡ γνώμη τῆς ἐπιτροπῆς εἶναι ἀποτελεσματική.

Αὐθέντος οὕτω τοῦ πρώτου, ὅτι δηλ. ἡ ἐπιτροπὴ δὲν εἶναι ἄσκοπος, ἔρχομαι ἤδη εἰς τὴν ἔκθεσιν καὶ τὸν πίνακα τοῦ Κ. ὑπουργοῦ . . . . . ὁ Κ. ὑπουργὸς λέγει, ὅτι μᾶς παρουσιάζει τὸν λογαριασμὸν τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως διὰ τὸ ἔτος 1850 καὶ τὴν προσωρινὴν κατάστασιν τῆς ὁμωνύμου χρήσεως· ἀλλ' εἶναι ἐντελής; ὄχι· ἀλλ' ὑπάρχουσιν ἐντὸς αὐτοῦ αἱ προσωρινὰι καταστάσεις τῶν ὑπουργείων τῶν λοιπῶν; οὐδεμία·

μόλα ταῦτα εἶμαι συγκαταβατικώτερος, καὶ συγκατατίθεμαι νὰ προχωρήσωμεν.

Οἱ ἐμμένοντες εἰς τὴν ἰδέαν τοῦ νὰ μὴ διορισθῇ ἐπιτροπή, ἔλαβον βεβαίως ὑπ' ὄψιν τοὺς πίνακας τοῦ ὑπουργοῦ, καὶ ἐπείσθησαν ἐξ αὐτῶν ὅτι δὲν ἔχομεν ἀνάγκην συστάσεως ἐπιτροπῆς διὰ νὰ μάθωμεν τὴν κατάστασίν μας. Ὁ πεισθεὶς ἂς μὲ πληροφορήσῃ πόσα εἶναι τὰ ἔσοδα τοῦ 1850 ἐκ τῶν προϊόντων τοῦ αὐτοῦ ἔτους; νομίζω ὅμως ὅτι οὐδεὶς ἐξήγαγε τοῦτο ἐκ τῶν πινάκων τοῦ Κ. ὑπουργοῦ.

Τινὲς εἶπον, ὅτι ὁρμώμεθα ἀπὸ πνεῦμα καὶ σκοπὸν ἀντιπολιτεύσεως, ἀλλὰ πόθεν ἐξάγουσι τοῦτο; ἐὰν, κύριοι, δὲν εἴχαμεν πεποίθησιν εἰς τοὺς κυρίους ὑπουργοὺς, ἠθέλαμεν τοὶς ἀρνεῖσθαι ὅλα· ἀλλ' ὅταν ἐκ δέκα παρουσιαζομένων, τοῖς παραδέχομαι τὰ ἐννέα, τοῖς ζητοῦμεν δι' ἓν κατὰ πεποίθησιν, τοῦτο εἶναι πνεῦμα ἀντιπολιτεύσεως; Ἄπαγε.

Ἴσως μᾶς εἴπωσιν ὅτι εἶδον τοὺς πίνακας, καὶ ἐξ αὐτῶν πείθονται· ἀλλ' ὁ πίναξ λέγει ὅτι τὰ ἔσοδα τοῦ ἔτους 1850 εἶναι ἴσα μὲ τὰ ἔξοδα τοῦ αὐτοῦ ἔτους; καὶ ὅμως πείθονται εἰς ὅ,τι λέγει ὁ πίναξ· τὸ τοιοῦτον ὁμοιάζει μὲ ἀνέκδοτόν τι, ὅπερ ἂς μὲ συγχωρηθῇ νὰ σᾶς ἀναφέρω. « Ἔχοντες χωρικοί τινες ἀπαιτήσεις ἀπὸ τὸν διοικητὴν τοῦ τόπου των, ἠθέλησαν νὰ ἀναφερθῶσι πρὸς αὐτόν· ἀλλ' ὁ ἀναφορογράφος, θέλων νὰ ὠφεληθῇ ἐκ τῆς περιστάσεως ταύτης ἐδράξατο τῆς εὐκαιρίας καὶ ἀντὶ νὰ ἐνδιαλαμβάνῃ ἡ ἀναφορὰ αὕτη τὰς ἀπαιτήσεις των, ἐμπεριεῖχε συστάσεις δι' ἀπαιτήσεις τοῦ ἀναφορογράφου, καὶ τὴν ἀναφορὰν ταύτην ὑπέγραψαν οἱ εὔπιστοι χωρικοί, ὑπαγορευθέντες νὰ φωνάζωσι ἐγχειρίζοντες πρὸς τὸν διοικητὴν τὴν ἀναφοράν των, μόνον τὰς λέξεις, « ὅ,τι λέγει ἡ ἀναφορά μας. » Ὁ φρόνιμος καὶ συνετὸς διοικητὴς ὑποπτευθεὶς εἰσχωρήσασάν τινα ἀπάτην πρὸς τοὺς ὑπογράψαντας ἠρώτησε κατὰ μέρος δύο τῶν προκρίτων ἀναφερομένων « τί λέγει ἡ ἀναφορά των » καὶ ἀνεκάλυψεν οὕτω τὴν ἀπάτην. Ἂς ἴδωμεν ἤδη ἐὰν καὶ κατὰ τὸν πίνακα τοῦτον τὰ ἔσοδα ὑπερβαίνωσι τὰ ἔξοδα. Μὴ λάβητε ὑπ' ὄψιν τὸ μέρος τῆς διαχειρίσεως, λάβετε μόνον ἐκεῖνο τῆς χρήσεως, ἀναφέρει βεβαιωθέντα καὶ βεβαιωθησόμενα ποσά· ἡ βεβαίωσις, κύριοι, γίνεται ἐντὸς τοῦ ἔτους· ἅμα ἐνοικιασθῶσιν αἱ πρόσοδοι, τοῦτο εἶναι ἡ βεβαίωσις αὐτῶν· ἅμα καταμετρηθῶσι τὰ ζῶα, τὸν Μάϊον τελειώνει ἡ βεβαίωσις αὐτῶν· οἱ ἐκ τελωνείων φόροι κατὰ τὴν 10 Ἰανουαρίου εἶναι βεβαιωμένοι· ἀλλ' ἐγὼ δέχομαι ὅτι δυνατὸν νὰ ἦναι βεβαιωθησόμενα, ἕνεκα ἐλλείψεώς τινων· τὴν ἔλλειψιν

ταύτην ἀποδίδει ὁ Κ. ὑπουργὸς εἰς τὸ ὅτι δὲν ἔχει ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ χεῖρας ἱκανάς· ἀλλ' ἂν ἡ ἔλειψις αὕτη προέρχηται ἀπὸ μὴ ἐπαρκεῖς χεῖρας, πῶς τινες δὲν καθυστέρησαν; ἕκαστος συνάγει ἐκ τούτου ὅτι οἱ καθυστερήσαντες τούτους ἐβράδυναν διότι δὲν εἶναι αὕτη ἡ ὑπηρεσία τους.

Ὁ Κ. ὑπουργὸς μᾶς λέγει, ὅτι τὸ οἰκονομικόν μας εἶναι εἰς πολλὰ καλὴν κατάστασιν, ὥστε εἶναι περίσσευμα δύω ἑκατομμυρίων· λάβετε εἰς χεῖρας τοὺς πίνακας τῶν ἐσόδων, αὐτοὺς τοὺς ὁποίους ὁ Κ. ὑπουργὸς παρουσιάζει, καὶ θέλετε εὕρει ἔλλειμα 3 ἑκατομμυρίων.

Τὰ ἔσοδα προϋπολογισθέντα κατὰ τὸν νόμον τῆς 31 Ἰουλίου 1850 ἀναβαίνουσιν εἰς	δρ.	20,670,285
Ἀφαιροῦντες τὰ χρεωλύτρα καὶ τόκους προκαταβαλλόμενα ἀπὸ τὰς τρεῖς Δυνάμεις . . .	»	3,835,473
Μένουσιν ἔσοδα .	δρ.	16,834,812
Προστίθενται αἱ βεβαιωθεῖσαι αὐξήσεις κατὰ τοὺς πίνακας τοῦ Κ. ὑπουργοῦ ἐκ	»	710,494
προερχόμεναι ἀπὸ κεφάλαια, ἅ τινα κατὰ μέρος φαίνονται εἰς τὸν ὧδε ἐπισυναπτόμενον πίνακα, ὃν κατέθεσεν ὁ Κ. Μαγγίνας εἰς τὸ γραφεῖον.		
Ἔτι δὲ ὅσα ἐσφαλμένως προστίθενται, καθότι δὲν εἰσπράττονται πώποτε, ἂν καὶ ἦναι δικαιώματα τοῦ Δημοσίου, διὸ καὶ δὲν σημειοῦνται ποτὲ εἰς τοὺς προϋπολογισμοὺς τῶν ἐτησίων ἐσόδων, ἀπό τινα κεφάλαια ἐν τῇ αὐτῇ σημειώσει τοῦ Κ. Μαγγίνα φαινόμενα . . .	δρ.	967,038
		18,512,344
Ἀφαιρεῖται ἡ προκύπτουσα ἐλάττωσις κατὰ τὸν πίνακα τοῦ Κ. ὑπουργοῦ ἐκ . . . . . δρ. 1,428,792		
Ἔτι ἀπὸ ἔγγειον φόρον, ἅτινα δὲν εἰσπράττονται, ἤτοι 3 τοῖς 0/0 δρ. 89,256		
Ἀπὸ ἐκκλησ. εἰσοδήματα . δρ. 62,557		
Ἀπὸ εἰσπράξεις κλεισμένων χρήσεων, μὴ οὔσας ἐκ τῶν ἐσόδων τοῦ 1850 . . . . . δρ. 1,515,000		4,062,643
Τὰ ὡς ἀνωτέρω ἐσφαλμένως προστεθέντα . . . . . δρ. 967,038		
Μένει ἐτήσιον ἔσοδον κατὰ τοὺς πίνακας τοῦ κυρίου ὑπουργοῦ	δρ.	14,449,701

Ἐκ μεταφορᾶς . . . δρ. 14,449,701
Προκύπτει ἐτήσιον ἔλλειμμα διὰ νὰ καλύψῃ τὰ ἐτήσια ἔξοδα . . . . . » 2,940,527

17,390,228

Διότι ἂν καὶ ὁ πίναξ τοῦ Κυρίου ὑπουργοῦ φέρῃ ἐτήσια ἔξοδα . . . . . δρ. 20,321,863
ἡμεῖς σημειοῦμεν τὸ ὀλιγώτερον ποσόν, ὅπερ ὑπάρχει εἰς τὸν τετυπωμένον ἐτήσιον προϋπολογισμόν . . . . . δρ. 20,304,016
Ἀφαιροῦνται τὰ χρεώλυτρα καὶ τόκοι τὰ ὁποῖα πληρόνονται ἀπὸ τὰς τρεῖς Δυνάμεις . » 3,835,473

Μένουν . . . . δρ. 16,468,543

Προστίθενται αἱ ἀκόλουθοι πιστώσεις:

Ἡ διὰ νόμου πίστωσις τῆς 15 ἀπριλίου . . . . . δρ.	500,000	921,685
Διὰ Βασ. Διαταγμάτων δι' ὧν ἔπρεπε νὰ ζητηθῇ ἡ ἔγκρισις τῶν Βουλῶν . . . . . δρ.	93,965	
Αἱ ζητηθεῖσαι πιστώσεις εἰς τὴν Βουλὴν . . . . . δρ.	327,720	

δρ. 17,390,228

Ὁ παρὰ τοῦ κυρίου Μαγγίνα παρακατατεθεὶς ἐν τῷ γραφείῳ τῆς Γερουσίας πίναξ.

Ἐτήσια ἔξοδα

Μολονότι ὁ πίναξ τοῦ κυρίου ὑπουργοῦ φέρει ποσὸν ἐκ δρ. 20,321,863, ἡμεῖς σημειοῦμεν τὸ ὀλιγώτερον ποσόν, ὅπερ ὑπάρχει εἰς τὸν τυπωμένον ἐτήσιον προϋπολογισμόν, δρ. 20,304,016
Ἀφαιροῦνται τὰ χρεώλυτρα καὶ τόκοι, τὰ ὁποῖα πληρόνονται ἀπὸ τὰς τρεῖς Δυνάμεις . δρ. 3,835,473

16,468,543

Προστίθενται αἱ ἀκόλουθοι πιστώσεις:

Ἡ διὰ νόμου πίστωσις τὴν 15 ἀπριλ. δρ.	500,000	921,685
Διὰ Β. Διαταγμάτων δι' ὧν ἔπρεπε νὰ ζητηθῇ ἡ ἔγκρισις τῶν Βουλῶν . »	93,965	
Αἱ ζητηθεῖσαι πιστώσεις εἰς τὴν Βουλὴν . . . . . »	327,720	

Ὁλικὸν ποσὸν τῶν ἐτησίων ἐξόδων . . . . δρ. 17,390,228

Ἔσοδα

Κατὰ τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ ἔτους 1850 δρ. 20,670,285
Ἀφαιροῦνται τὰ χρεώλυτρα καὶ τόκοι προκαταβαλλόμενα ἀπὸ τὰς τρεῖς Δυνάμεις . . » 3,835,473

16,834,812

Προστίθενται αἱ βεβαιωθεῖσαι αὐξήσεις κατὰ τοὺς πίνακας τοῦ Κ. ὑπουργοῦ ἀπὸ εἰσπράξεις

τελωνιακῶν δικαιωμάτων . . . δρ.	463,727	530,334
Ἀπὸ φόρον μελισσίων . . . . . »	5,557	
» » ἐγγείων 3 τοῖς 100 . . »	2,244	
» » ἐπιτηδευμάτων . . . »	23,138	
Τυπογραφεῖον . . . . . »	2,609	
Φόρος οἰκοδομῶν . . . . . »	9,386	
Χαρτόσημον . . . . . »	23,273	

Μεταλλεῖα καὶ ὀρυκτὰ . . . . δρ.	133,601	180,160
Ὕδατα θερμὰ . . . . . »	858	
Ἁλυκαὶ . . . . . »	39,899	
Ἰχθυοτροφεῖα . . . . . »	3,169	
Δάση . . . . . »	2,633	

Ὅσα προσίθενται ἐσφαλμένως, καθότι δὲν εἰσπράττονται πώποτε, ἂν καὶ εἶναι δικαιώματα τοῦ δημοσίου, διὸ καὶ δὲν σημειοῦνται εἰς τοὺς προϋπολογισμοὺς τῶν ἐτησίων ἐσόδων ἀπὸ ἐλαιῶνας ἐθνικοὺς . . . . . δρ.	318.452	967,038
Ἀπὸ ταριχῶνας καὶ ἀμπελῶνας ὁμ. »	34.952	
» περιβόλια καὶ ἄλλα κτήματα »	13,727	
» χρεωλύσια καὶ τόκους προικοκτησιῶν . . . . . »	340,376	
» δεκαετεῖς πιστώσεις . . . »	149,524	
» » φθαρτ. κτημάτων »	59,042	
Εἰσπράξεις ὁλικῆς τιμῆς τῶν προικοκτησιῶν . . . . . »	965	
Ἀπολήψις ποινικῶν τελῶν . . . »	50,000	

Ἀφαιρεῖται ἡ προκύπτουσα ἐλάττωσις κατὰ τὸν πίνακα τοῦ Κ. ὑπουργοῦ ἀπὸ ἐγκτητικοὺς	18,512,344

Ἐκ μεταφορᾶς . . .		18,512,344
φόρους . . . . . δρ.	930,594	
Ἀπὸ τὸν ἐπὶ τῶν ζιῶν φόρον »	396,363	
» διάφορα δικαιώματα . . »	15,727	
» τὸ νομισματοκοπεῖον . . »	21,000	
» τὸ ταχυδρομεῖον . . . »	2,856	
» κτήματα διοικούμενα δι' ἐπιτροπείας . . . . . δρ.	39,636	
» δημόσια κτήματα καὶ ἐργοστάσια . . . . . »	20,668	4,0 62,643
» εἰσπράξεις φθαρτ. κτημάτων »	1,948	
» ἔγγειον φόρον 3 τοῖς 0|0 μὴ εἰσπραττόμενον . . . . »	89,256	
» ἐκκλησιαστικὰ εἰσοδήματα »	62,557	
» εἰσπράξεις κλεισμένων χρήσεων μὴ οὖσαι ἐκ τῶν ἐσόδων τοῦ 1850 . . . . δρ.	1,515,000	
» τὰ ὡς ἀνωτέρω ἐσφαλμένως προστεθέντα . . . δρ.	967,038	
Μένει ἐτήσιον ἔσοδον κατὰ τοὺς πίνακας τοῦ Κ. ὑπουργοῦ . . . . . δρ.		14,449,701
Προκύπτει ἐτήσιον ἔλλειμμα διὰ νὰ καλύψῃ τὰ ἐτήσια ἔξοδα . . . . . δρ.		2,940,527
Τὰ ἐσφαλμένως προσθεμένα ὡς ἀνωτέρω.		17,390,228

	Ὁλικὸν ποσὸν ἐτησίου χρέους	Προϋπολογισθὲν ποσὸν ἐτήσιον τοῦ ὁλικοῦ χρέους	Κατὰ τὸν ὑπουργικὸν πίνακα βεβαιωθὲν καὶ βεβαιωθησόμενον ποσόν
Ἀπὸ ἐθν. ἐλαιῶνας	362,299	72,445	490,897
» ἀμπελῶνας καὶ ἀμπελῶνας . .	404,401	90,000	424,952
» περιβόλια καὶ ἄλλα κτήματα.	188,400	178,000	494,726
» χρεωλύσια καὶ τόκοι προικοκτησιῶν	373,965	40,000	380,376
» δεκατεῖς πιεώσεις.	496,744	45,000	464,524
» » φθαρτ. κτημάτ.	076,591	45,000	74,042
» εἰσπράξεις ὁλικῆς τιμῆς προικοκτησιῶν	2,000	2,000	2,965
» ἀπόληψις ποιν. τελῶν . . .	60,000	40,000	60,000
	1,334,400	422,445	1,489,482

Εἰς τοιαύτην κατάστασιν δὲν θέλετε, Κύριοι, ἐπιτροπὴν, διὰ νὰ ἰδῆτε τὴν ἀληθῆ καὶ πραγματικὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν τοῦ τόπου; Διὰ νὰ μὴ ψηφίσητε ἐν ἀγνοίᾳ, ἀνάγκη νὰ συστήσετε ἐπιτροπὴν εἴτε δίδεται πίστιν εἰς τοὺς λόγους μου, εἴτε δὲν παραδέχεσθε αὐτούς.

Μετὰ τοῦτον λαβὼν τὸν λόγον ὁ Κ. Προβιλέγγιος, εἶπεν. Ἡ Γερουσία ἀπεράσισε νὰ ζητήσῃ εἰς ἰδιαιτέραν συνεδρίασιν, ἂν πρέπῃ νὰ διορίσῃ ἐπὶ τῆς προσωρινῆς καταστάσεως τῆς χρήσεως τοῦ 1850, καὶ τῆς διαχειρίσεως ἐπιτροπὴν· πιστεύω δὲ ὅτι ἡ Γερουσία ἀποφασίσασα ἰδίαν συνεδρίασιν διὰ τὸ ἀντικείμενον τοῦτο, σκοπὸν προέθετο νὰ ἴδῃ ποῖον εἶναι τὸ δίκαιον καὶ νόμιμον, καὶ οὕτω δώσῃ ἕκαστος τὴν ψῆφόν του κατὰ τὴν ἐσωτερικὴν πεποίθησιν ἣν ἤθελε σχηματίσει ἐκ τῶν ἀναπτυχθησομένων ἐν τῇ συνεδριάσει λόγων. Ἔρχομαι διὰ τοῦτο νὰ καθυποβάλω τοὺς λόγους τῆς πεποιθήσεώς μου, βεβαιῶν ὑμᾶς, κύριοι, ὅτι δὲν θέλω ἀπομακρυνθῆν τοῦ ὃν ἔθετο σκοποῦ ἡ Γερουσία· εἰ μὲν εὑρεθῶσιν οἱ λόγοι μου ὀρθοὶ, θὰ εὐχαριστηθῶ, διότι θέλουσι παραδεχθῆ ὑπὸ τῆς Γερουσίας· εἰ δὲ δὲν εὑρεθῶσιν ὀρθοὶ, θὰ εὐχαριστηθῶ καὶ πάλιν, διότι ὠφελῶ οὕτω τὴν Γερουσίαν, ἥτις θέλει παραδεχθῆ τοὺς λόγους τῶν ἐναντία φρονούντων· διὸ ἐπικαλοῦμαι πρὸς μικρὸν τὴν προσοχήν σας. Ἂν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὴν φύσιν καὶ τὴν οὐσίαν τοῦ ἀντικειμένου, τί ἐστὶ προσωρινὴ κατάστασις τῆς χρήσεως ἑνὸς τινος ἔτους, καὶ τὸν χρόνον καθὸν ὑποβάλλεται ἡ προσωρινὴ κατάστασις θέλομεν πεισθῆν περὶ δύω τινῶν· α') ὅτι δὲν δύναται ἡ Γερουσία νὰ ἐξελίγξῃ τοὺς τοιούτους λογαριασμοὺς τῆς διαχειρίσεως καὶ χρήσεως, καὶ β') ὅτι δὲν δύναται νὰ ἐπιφέρῃ ἀπόφασιν ἐπ' αὐτῶν.

Ἂς ἴδωμεν ἤδη τί ἐστὶ προσωρινὴ κατάστασις τῆς χρήσεως· ἐνδιαλαμβάνει αὕτη τὰ ἔσοδα καὶ ἐξοδα, βεβαιώνει εἰς τὸ τέλος τοῦ Δεκεμβρίου 1850 πόσα εἰσοδήματα ἐβεβαιώθησαν, καὶ πόσα θὰ βεβαιωθῶσιν, πόσα εἰσεπράχθησαν, καὶ πόσα θέλουσιν εἰσπραχθῆν· καθόσον δ' ἀφορᾷ τὰ ἔξοδα ἡ προσωρινὴ κατάσασις βεβαιοῖ πόσα πραγματικῶς ἐξωδεύθησαν καὶ πόσα θὰ ἐξοδευθῶσιν εἰς τὸ μέλλον. Δυνάμεθα ἤδη νὰ θεωρήσωμεν πόσα θὰ βεβαιωθῶσιν εἰς τὸ μέλλον; ὄχι· διότι τοῦτο τὸ προϋπεθέσαμεν εἰς τὸν προϋπολογισμὸν, θὰ τὸ ἴδωμεν δὲ ἐν τῷ ἀπολογισμῷ, μᾶς μένουσι δὲ ἀκόμη 12 μῆνες· ὁ ὑπουργὸς μᾶς λέγει ὅτι αὕτη ἡ κατάστασις ὑπάρχει, ἀδύνατον δὲ εἶναι νὰ βεβαιώνωνται ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους, διότι τὰ πηγάζοντα εἰς τὸ τέλος τοῦ Δεκεμβρίου, θὰ βεβαιωθῶσι τὸν Ἰανουάριον· ἀλλ' ἂν εἰς τὸν λογαρια-

σμὸν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τὸν ὑπ' ὄψιν μας ἤδη κείμενον φαίνεται ὄχι μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ ἡ πρώτη τριμηνία, τοῦτο προέρχεται, διότι ὁ Κ. ὑπουργὸς ἐβράδυνε διὰ πολλοὺς μῆνας νὰ παρουσιάσῃ τὸν λογαριασμόν, καὶ ὡς ἐκ τῆς βραδύτητος ταύτης ὠφελήθη.

Ἔρχομαι εἰς τὰ βεβαιωμένα. Δυνάμεθα κἂν ταῦτα νὰ τὰ ἐξελέγξωμεν; δυνάμεθα, ἀλλ' ὁ νόμος δὲν τὸ θέλει, διότι τὰ βιβλία δὲν εἶναι κλεισμένα, ἀλλ' εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, ἤθελε δὲ πηγάσει βλάβη μεγίστη εἰς αὐτὴν, ἂν πρόωρα ἐκείαμεν ταῦτα. Ἐντεῦθεν ὁρμώμενος ὁ νομοθέτης ἐνομοθέτησε νὰ στέλλωνται τὸν Μάρτιον εἰν τὴν Βουλὴν μόνον πρὸς πληροφορίαν καὶ οὐχὶ ἐξέλεγξιν. Τὸ αὐτὸ θὰ εἴπω καὶ διὰ τὰς εἰσπράξεις. Ὑπάρχουσιν εἰσπρακτέα καὶ μετὰ τὸ τέλος τοῦ ἔτους θὰ πραγματοποιηθῶσι ταῦτα; ἄδηλον· θέλομεν ὅμως τὸ ἰδεῖν μετὰ τὸ τέλος τοῦ ἔτους. Διὰ τὰ εἰσπρακτέα ἠδύνατο νὰ γίνῃ ἐξέλεγξις, ἀλλὰ δὲν ἦτο συμφέρουσα, ἐπειδὴ καὶ τὰ βιβλία ταῦτα εἰσὶν ἐν χρήσει. Ὡς πρὸς τὰ ἔξοδα ὑπάρχει ὁ αὐτὸς λόγος τῆς μὴ ἐξελέγξεως· διότι τὰ βιβλία ταῦτα ὑπάρχουσιν ὑπ' ὄψιν τῶν κυρίων ὑπουργῶν, εἰς τὸ τέλος ὅμως, ὅτε κλείονται ταῦτα, τότε τὰ λαμβάνομεν καὶ δυνάμεθα νὰ κάμωμεν ἐξέλεγξιν. Βλέπετε λοιπὸν, ὅτι τὸ συμφέρον αὐτὸ μᾶς ὑπαγορεύει νὰ μὴ κάμνωμεν ἐξέλεγξιν· ἀλλ' ἂν καὶ τοῦτο δὲν ὑπῆρχεν, εἰς ἐξέλεγξιν δὲν δυνάμεθα νὰ προβῶμεν, διότι τὸ 16 ἄρθρον τοῦ Συντάγματος ἀπαγορεύει τοῦτο· ὁ προϋπολογισμὸς καὶ ἀπολογισμὸς καὶ πάντα τὰ ἀφορῶντα δημόσια ἔσοδα ἢ ἔξοδα κτλ. εἰσάγονται πρῶτον εἰς τὴν Βουλὴν καὶ ψηφίζονται παρ' αὐτῆς πρῶτον. Ἐπασχολεῖται δὲ ἐπ' αὐτῶν πρῶτον ἡ Βουλὴ, διότι οἱ βουλευταὶ θεωροῦνται, καθὸ ἀντιπρόσωποι τοῦ ἔθνους, ὡς τὸ μεγαλείτερον συμφέρον ἔχοντες· μετὰ δὲ ταῦτα ἔρχεται εἰς τὴν Γερουσίαν. Ἀφοῦ λοιπὸν δὲν δυνάμεθα νὰ ἐξελέγξωμεν, δὲν δυνάμεθα οὐδὲ ν' ἀποφασίσωμεν. Ἀλλὰ διὰ τί στέλλεται εἰς τὴν Γερουσίαν πρὸς πληροφορίαν; διὰ νὰ λαμβάνῃ ἕκαστος γνῶσιν καὶ νὰ ρωτίζηται εἰς ὅσα νομοσχέδια ἀπαιτεῖται νὰ γνωρίζῃ, ἂν τὸ ἔθνος ἦναι εἰς κατάστασιν νὰ ψηφίζῃ αὔξησιν δαπανῶν. Τοῦτο ἴσως ἤθελε φανῇ ὡς ἀντίφασίς τις· ἀλλ' ὄχι δὲν εἶναι οὕτως· ὑπάρχει διαφορὰ, καὶ διαφορὰ μεγίστη. Ἐμποδίζει τις τὸν Κ. γερουσιαστὴν τοῦ νὰ τὸ ἀναγνώσῃ, τοῦ νὰ τὸ μελετήσῃ; ὄχι· ἐτυπώθη καὶ διενεμήθη, ἕκαστος δὲ δύναται νὰ λάβῃ γνῶσιν διὰ νὰ ψηφοφορήσῃ ἐν πεποιθήσει καὶ συνειδήσει. Δύναται μὲν ἕκαστος νὰ λάβῃ γνῶσιν πληρεστάτην, δὲν

δύναται ὅμως νὰ τὸ καταστήσῃ κύριον ἀντικείμενον τῆς συζητήσεως καὶ ἀποφάσεώς του, ἀλλὰ παρεμπιπτόντως δυνάμεθα νὰ φωτισθῶμεν διὰ τὰ λοιπὰ νομοσχέδια τὰ προκείμενα νὰ εἰσαχθῶσιν· ὅστις δὲ ἐξ αὐτοῦ πεισθῇ ὅτι ἡ κατάστασις μας δὲν ἐπιτρέπει αὔξησιν ἐξόδων, ἂς καταψηφορῇ ἐν πεποιθήσει ἐπὶ τῶν αὐξήσεων δαπανῶν περιεχόντων νομοσχεδίων. Ὁ κύριος Μαγγίνας μᾶς λέγει ν' ἀναγνώσωμεν τὴν κατάστασιν, καὶ θέλομεν ἰδεῖ πόσον ἔλλειμμα ἔχομεν. Ἀφοῦ δὲ πρῶτον ὁ κύριος Μαγγίνας μᾶς παρέστησεν ὡς ἀκατάληπτα τὰ παρὰ τοῦ κυρίου ὑπουργοῦ παρουσιασθέντα, πῶς ἔπειτα ἤρχισε κάλλιστα ἀναλύων καὶ ἀναπτύσσων ταῦτα, συνιστᾷ δὲ καὶ εἰς ἡμᾶς ἁπλῆν ἀνάγνωσιν τοῦ πίνακος διὰ νὰ ἴδωμεν τὸ ἔλλειμμα· τοῦτο μοὶ φαίνεται ἀντίφασις τοῦ κυρίου Μαγγίνα, ὅτις, ὅπως καὶ ἂν ἔχῃ, ἀναιρεῖ τοὺς λόγους τοῦ ἰδίου, καὶ τὸ ἀκατάλληλον τοῦ ἀνεκδότου του ἀποδεικνύει, διότι καὶ τὸ ἔγγραφον ἀνέγνωσε, καὶ σᾶς ἀπέδειξεν ὁποία τις καὶ πόση εἶναι ἡ προσωρινὴ κατάστασις μας. Ὁ Κ. ὑπουργὸς ἐφάνη εἰλικρινὴς, ἀναφέρων ἐν τῇ ἐκθέσει του, ὅτι διὰ ν' ἀποφύγῃ πᾶσαν τυχὸν ἐνδεχομένην παρεξήγησιν, τὰ καθ' ὑπολογισμὸν βεβαιωθησόμενα ἔσοδα μέχρι τῆς κλείσεως τῆς χρήσεως στηριζόμενα κατὰ πλεῖστον μέρος εἰς βάσεις ἀλανθάστους καὶ ἀναπτυσσόμενα κατὰ κεφάλαιον καὶ ἄρθρον εἰς τὸν ἀναλυτικὸν πίνακα τῶν ἐσόδων εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ ὑπερβῶσι τὴν ποσότητα τῶν δραχ. 1,540,209 : 62· μήπως ταῦτα πάντα δὲν ἀναφέρει ὁ Κ. ὑπουργός;

Εἶπον καὶ πάλιν ἐπαναλαμβάνω. ὅτι ὁ καθυποβαλλόμενος λογαριασμὸς εἶναι τὶ παρεμπίπτον, εἶναι μέσον πρὸς φωτισμὸν τοῦ οὐσιώδους νομοσχεδίου. Διὰ νὰ γίνω καταληπτὸς, συγχωρήσατέ με ν' ἀναφέρω ἓν παράδειγμα· καθὼς οἱ δικασταὶ ἅμα ἐκδοθῇ νόμος τις δὲς δύνανται νὰ ἑρμηνεύσωσι τοῦτον, διότι τοῦτο εἶναι ἔργον νομοθετικόν· εἰς τὴν περίστασιν ὅμως καθ' ἣν ἐφαρμόζουσι τὸν νόμον ἐπὶ δύω δικαζομένων δύνανται τότε νὰ ἑρμηνεύσωσι τὸν νόμον, πλὴν οὐχὶ ὡς κύριον καὶ οὐσιῶδες ἀντικείμενον τῆς ἀποφάσεώς των, ἀλλὰ παρεμπιπτόντως, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐπὶ τῶν ἀπολογισμῶν ἔχομεν τὸ κύριον καὶ οὐσιῶδες· ἤδη δὲ ἔχομεν νὰ ἐξετάσωμεν παρεμπιπτόντως τὸν καθυποβαλλόμενον λογαριασμόν· διότι, ἂν εἰς μὲν γερουσιαστὴς λέγῃ ὅτι δὲν ἔχομεν πόρους, ὁ δὲ ὑπουργὸς ὅτι ἔχομεν, τότε ἀντικείμενον τῆς συζητήσεώς μας θέλει εἶναι ν' ἀποφασίσωμεν ἐπ' αὐτοῦ; ὄχι βέβαια. Τὰ μὲν 7 καὶ 8 ἄρθ. τοῦ περὶ κυρώσεως ἐσόδων καὶ ἐξόδων νόμου μόνον πρὸς πληροφορίαν ὁρίζουσιν ὅτι μᾶς καθυπο-

βάλλονται, τὸ δὲ 16 ἄρθρον τοῦ Συντάγματος μᾶς ἀποκλείει τοῦ νὰ ἐπιληρθῶμεν αὐτοῦ πρῶτοι ἡμεῖς.

Ἀλλὰ δὲν εἶναι ἀντίρασις, ἴσως τις μοὶ εἰπεῖ, πρὸς ὅσα ἀπεφάσισεν ἡ Γερουσία; ὄχι· διότι ἡ Γερουσία ἐζήτει τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἄρθρων 7 καὶ 8 τοῦ περὶ κυρώσεως τῶν ἐσόδων νόμου· αὕτη δ' ἐξεπληρώθη· διότι ἡ παρουσιαζομένη προσωρινὴ κατάστασις εἶναι αὐτὴ ἐκείνη, τὴν ὁποίαν ἐζήτησεν· ἄλλως τε ἡ προσωρινὴ κατάστασις δὲν καταδεικνύει τὰ ἔσοδα καὶ ἔξοδα, καταδεικνυόμενα ἐκ τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ ἀπολογισμοῦ, ἐνῷ ἡ προσωρινὴ κατάστασις εἶναι ἥμισυς ἀπολογισμός. Ἴσως εἰπεῖ ὁ προλαλήσας, ὅτι ποτὲ δὲν μᾶς ἔφεραν ἀπολογισμοὺς πρὸς ἐξέλεγξιν. Τῷ ὄντι· διὰ τοῦτο ἔχομεν ἔτι περισσότερον δίκαιον νὰ ζητήσωμεν ἀπολογισμόν, κατακρίνοντες τοὺς ὑπουργοὺς διὰ τὴν ὀλιγωρίαν των ταύτην. Ἀλλὰ διότι δὲν μᾶς φέρουσιν ἀπολογισμὸν καὶ διὰ τοῦτο εἶναι κατακριτέοι, ἐπιμένετε νὰ ἐπεξεργασθῶμεν καὶ προεξεργασθῶμεν πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον μᾶς ἀπαγορεύεται; Οὗτοι, κύριοι, εἶναι οἱ λόγοι ἀπόρροια τῆς πεποιθήσεώς μου· ἂν μὲν εἰσὶν ὀρθοί, δεχθῆτε αὐτούς· ἂν δὲ τοὺς εὕρητε ἀνεπαρκεῖς, ἐκθέσατε τὰς ἀντιρρήσεις σας, διὰ νὰ πείσητε καὶ ἐμὲ αὐτὸν περὶ τῆς ἀνεπαρκείας των, καὶ ἀπορρίψατε αὐτούς· ἄλλως, ἂν ἀπορριφθῇ ἡ γνώμη οὐχὶ δι' ἀνεπαρκείαν, οὐχὶ διότι δὲν εἶναι ὀρθή, ἀλλὰ διὰ τὸ telle est ma volonté, δὲν θέλω παύσει φρονῶν ὅ,τι μέχρι τοῦδε ἐν πεποιθήσει φρονῶ.

Μετὰ τοῦτον λαβὼν τὸν λόγον ὁ Κ. Λόντος, ἐνθυμεῖσθε, εἶπε, παρουσιασθέντος τοῦ περὶ ἐφορειῶν Νομοσχεδίου τὰ ἀναφυέντα παρεμπίπτοντα, ὅτι τὸ ὑπουργεῖον, λαβούσης τῆς Γερουσίας ἀφορμὴν ἀπὸ τὸ νομοσχέδιον ἐκεῖνο, προσεκλήθη νὰ παρουσιάσῃ ἀπολογισμόν, διὰ νὰ ἐκπληρωθῶσι πρῶτον τὰ ἄρθρα 7 καὶ 8 τοῦ περὶ κυρώσεως ἐξόδων νόμου, καὶ δεύτερον διὰ νὰ δυνηθῇ διὰ τούτου ἡ Γερουσία νὰ γνωρίσῃ τὰ ἀληθῆ ἔσοδα καὶ ἔξοδα, καὶ ἂν τὰ ἔσοδα ὑπερβαίνωσι τὰ ἔξοδα νὰ τὸ δεχθῇ, ἄλλως νὰ μὴ τὸ δεχθῇ, σκεπτομένη καθ' ὃν τρόπον σκέπτεται ἰδιώτης οἰκοκύριος, καὶ καθὼς ἔπρεπε κατὰ μείζονα λόγον νὰ σκέπτηται σῶμα κυρίαρχον. Ὁ μὲν Κ. ὑπουργὸς παρουσίασε λογαριασμὸν τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως 1850, καὶ προσωρινὴν κατάστασιν τῆς ὁμωνύμου χρήσεως, καὶ διεβεβαίωσε τὸ τέλειον αὐτῶν, ἐγὼ δὲ ἀπίστων νὰ μὴ προκαταλαμβανώμεθα, ἀλλὰ νὰ ἐπιφυλαχθῶμεν διὰ νὰ κρίνωμεν ἐν καιρῷ περὶ τῶν ἀνθρωπίνων ἔργων καὶ τῆς τελειότητος αὐτῶν.

Ζητεῖται νὰ γνωρίσωμεν τὴν κατάστασιν τοῦ ταμείου μας, ἐξ οὗ

προῆλθε τὸ ζήτημα, ἂν πρέπῃ νὰ διορίσωμεν ἐπιτροπὴν, πληροφορήσουσαν ἡμᾶς ἂν ἐξάγηται ποσὸν ὑπερβαῖνον τὰ ἔξοδα, καὶ νὰ προχωρήσωμεν. Ὁ ἔντιμος συνάδελφός μου κύριος Μαγγίνας ἀνέπτυξε τοὺς λόγους, δι' οὓς πρέπει νὰ διορισθῇ ἐπιτροπὴ, καθ' ὅσον εἷς ἕκαστος κατὰ μόνας δὲν δύναται νὰ φέρῃ τὸ ἀποτέλεσμα, εἰς τὸ ὁποῖον ἔφθασεν ὁ Κ. Μαγγίνας διὰ τὴν ἐπὶ τῶν λογιστικῶν πεῖράν του μετὰ 4 ἢ 5 ὡρῶν μελέτην· ἀλλ' ἐγὼ ὁμολογῶ τὴν ἀδυναμίαν μου, καὶ ἔχω ἀνάγκην χρόνου περισσοτέρου ἀσυγκρίτως διὰ νὰ φθάσω εἰς ἀποτέλεσμα.

Ἡ Γερουσία εἶναι ἀνεξάρτητος ν' ἀποφασίσῃ τὸν τρόπον τῆς διεξαγωγῆς τῶν ἐργασιῶν της· διορίζει λοιπὸν ἐπιτροπὴν (permanente) ἔμμονον, διαρκῆ, ἥτις, καὶ ὅταν ὁ Κ. ὑπουργὸς παρουσιάσῃ τὸν ἀπολογισμόν, θέλει εἰσθαι εἰς κατάστασιν νὰ εἴπῃ ὅτι ὁ ἀπολογισμὸς ἔχει ἐλλείψεις· τοιαύτην ἰδέαν προτείνω. Ἂν μοῦ ἀναιρέσῃ ὁ Κ. ὑπουργὸς τὴν σύστασιν ἐπιτροπῆς θέλω ἔχει δίκαιον νὰ κηρύττω «τὴν δᾶδα μή μοι πρόβαλε.»

Ὁ προλαλήσας Κ. γερουσιαστὴς μετεχειρίσθη ὑποθέσεις καὶ ἐπιχειρήματα, χωρὶς νὰ προσψαύσῃ τὴν οὐσίαν καὶ τὰ μεγάλα ἐπιχειρήματα, ἃ ἀνέφερεν ὁ Κ. Μαγγίνας· οὐδ' ἐγὼ οὐδ' ὁ προλαλήσας προτείναμεν ν' ἀποφασίσῃ ἡ Γερουσία, οὐδὲ νὰ ἐξελέγξῃ τοὺς καθυποβληθέντας λογαριασμούς· ἀλλὰ ζητεῖ τὴν σύστασιν ἐπιτροπῆς διὰ νὰ ἐπεξεργασθῇ τούτους καὶ πληροφορήσῃ τὸ σῶμα, διότι, κατὰ τὸν προλαλήσαντα, ἀντὶ αὐξήσεως ὑπάρχει ἐλάττωσις τριῶν ἑκατομμυρίων. Τὸ κατ' ἐμὲ διστάζω νὰ ἐπιφέρω γνώμην, χωρὶς ἀρκετὸν καιρὸν νὰ μελετήσω τοὺς πίνακας· ἐκτὸς δὲ τούτου ἡ ἐπιτροπὴ θεωρεῖται συμφέρουσα καὶ εἰς τὸ ὑπουργεῖον· θέλει φέρει ἀποτέλεσμα ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν, θέλει εἰπεῖ, ἐὰν εἴμεθα, ἢ ἐὰν δὲν εἴμεθα εἰς κατάστασιν ν' αὐξήσωμεν ἔξοδα, ἄλλως, ἐὰν χωρὶς νὰ γνωρίζωμεν τὴν κατάστασίν μας ψηφίζωμεν αὔξησιν δαπανῶν, θέλομεν χρεωκοπήσει. Ὁ κύριος Μαγγίνας διεπραγματεύθη τὴν οὐσίαν. Τὸ κατ' ἐμὲ σέβομαι μὲν τὰς πεποιθήσεις τῶν ἄλλων, ἀλλὰ διὰ νὰ δώσωμεν ἐν πεποιθήσει τὴν ψῆφόν μας, ἀνάγκη νὰ σχηματίσωμεν ἐπιτροπὴν, ἥτις ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ θέλει μᾶς φέρει ἔργον τελειώτερον καὶ ἀκριβέστερον.

Ἀπαντῶν εἰς τοὺς προαγορεύσαντας ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν, ἐξέθηκε τ' ἀκόλουθα. Ἡ λεπτομερὴς ἀνάπτυξις, τὴν ὁποίαν ὁ γερουσιαστὴς Κ. Προβιλέγγιος ἔκαμεν, ἀπαλλάττει καὶ ἐμὲ καὶ πάντα ἄλλον ἀπὸ πάσης μακρηγορίας. Διὰ τοὺς λόγους ἐκείνους καὶ διὰ τὴν φύσιν τοῦ πράγματος, ἡ συζήτησις

ἔπρεπε νὰ περιορισθῇ, ἐνῷ ἀπ' ἐναντίας παρετάθη. Τούτου ἕνεκα ἂς συγχωρηθῇ καὶ εἰς ἐμὲ ν' ἀναπτύξω παρατηρήσεις τινὰς ἐπὶ τῆς ὁμιλίας τοῦ γερουσιαστοῦ Κυρίου Μαγγίνα. Ἔρχομαι κατὰ πρῶτον νὰ ἐξετάσω, ἂν οἱ πίνακες τοῦ γενικοῦ λογαριασμοῦ τῆς διαχειρίσεως ἔπρεπε νὰ γίνουν ἀντικείμενον συζητήσεως, ἢ ἔπρεπε νὰ μένουν πρὸς πληροφορίαν τῶν κυρίων γερουσιαστῶν, καὶ παρατηρῶ ὅτι ὁ Κ. γερουσιαστὴς Μαγγίνας εἰσδύσας εἰς τὴν ἀνάλυσιν ὅλων τῶν κεφαλαίων τῶν καταστάσεων αὐτῶν, προέβη εἰς συζήτησιν, ἥτις ἐξέρχεται τοῦ κύκλου τῶν νομοθετικῶν καθηκόντων τοῦ σεβαστοῦ τούτου σώματος, διότι ἂν θέλωμεν νὰ χαρακτηρίσωμεν αὐτάς, δὲν θέλομεν τὰς εὕρει οὔτε εἰς τὸ Σύνταγμα, οὔτε εἰς τὸν κανονισμὸν μεταξὺ τῶν ἀντικειμένων ἐκείνων, ἅτινα ὑπάγονται εἰς ἐξέτασιν, ἥτις ἀπαιτεῖ μίαν ἀπόφασιν ἢ μίαν ψηφοφορίαν. Τὰ εἰς τοιαύτην ἐξέτασιν ὑπαγόμενα ἀντικείμενα περιέχονται ῥητῶς εἰς τὸ Σύνταγμα καὶ εἰς τὸν κανονισμὸν τοῦ σώματος. Ὁ ἀπολογισμὸς εἶναι ἓν ἐκ τῶν ἀντικειμένων αὐτῶν, ἀλλ' αἱ προκείμεναι καταστάσεις, ὡς μὴ ἀπαρτίζουσαι προϋπολογισμόν, δὲν ὑπάγονται εἰς τὰ ἀντικείμενα τῶν συζητήσεων τοῦ σώματος· κατὰ τὸν κανονισμόν του σχηματίζονται ἐπιτροπαὶ μόνον ἐπὶ τῶν νομοσχεδίων, ἐφ' ὧν γίνεται μία συζήτησις καὶ μία ἀπόφασις· ὅτι δὲ δὲν ἠμπορεῖ νὰ γίνῃ τοιαύτη ἐπὶ τοῦ προκειμένου, τοῦτο ἔρχομαι ἐν ὀλίγοις ν' ἀναπτύξω.

Ὁ προλαλήσας Κ. Μαγγίνας προβαίνων εἰς τὸν λόγον του, ἀνέφερεν ὅτι ἐν ἄλλῃ συνεδριάσει προετάθη παρὰ τοῦ Κ. Βούλγαρη ὅτι τὸ σῶμα εὐχαριστεῖτο εἰς μίαν προσωρινὴν σημείωσιν τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων, δυναμένην νὰ γείνῃ ἐντὸς τριῶν τὸ πολὺ ὡρῶν· διὰ τῆς προτάσεώς του ταύτης ὁ Κ. Βούλγαρης ἐξέφρασε τὴν γνώμην ὅτι οἱ γερουσιασταὶ οἱ ζητήσαντες τὴν προσωρινὴν ταύτην σημείωσιν, ἐξαγομένην καὶ ἤδη ἐκ τῶν ἀνωτέρω καταστάσεων, δὲν εἶχον ἄλλην ἰδέαν παρ' ἐκείνην τοῦ νὰ παρισθῶσι τὴν πληροφορίαν περὶ τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων, διὰ νὰ ἔχωσι τὸ μέσον νὰ ψηφοφορῶσιν ἐν γνώσει εἰς τὴν συζήτησιν τῶν νομοσχεδίων· ἐνῷ ἀπ' ἐναντίας προτείνεται σήμερον παρ' ἑνὸς τούτων τοῦ Κ. Λόντου ὅτι δὲν εἴμεθα ἐντελῶς πεπεισμένοι, ἂν ἦναι σημειωμένα εἰς τὰς καταστάσεις τὰ πραγματικὰ ποσά, διὰ νὰ προβῶμεν ἐν γνώσει εἰς τὴν ἐξέτασιν αὐτῶν.

Ἐὰν εἶχον τὴν τιμὴν νὰ ἦμαι ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν, ἤθελον εἰπεῖν εἰς τὸν πρῶτον ἀγορεύσαντα Κ. Μαγγίναν, ἀγνοῶν

ὁποίαν ἰδέαν ἔχει ἤδη ὁ συνάδελφός μου ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν, ὅτι συνομολογῶ τὴν ὕπαρξιν τοῦ ἐλλείμματος, προβαίνων ὅμως εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου, ἤθελον τῷ προσθέσει ὅτι διὰ τὴν ὕπαρξιν τοῦ ἐλλείμματος τούτου πρέπει ν' ἀλλαχθῇ τὸ σύστημα ὡς ἐλαττωματικόν. Αἱ εἰσαγόμεναι μεταῤῥυθμίσεις εἰς μίαν οἰκονομικὴν ὑπηρεσίαν, εἰς ἕνα οἰκονομικὸν κλάδον, ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ἀποτελοῦσι πάντοτε τὸν ἀλάνθαστον σκοπὸν τῆς βελτιώσεως, καὶ τὸν σκοπὸν αὐτόν, καθὰ φρονῶ, πρέπει νὰ λαμβάνῃ μία κυβέρνησις καὶ ἐν καιρῷ, καθ' ὃν ὑπάρχει ἔλλειμμα, καὶ ἐν καιρῷ καθ' ὃν προκύπτει περίσσευμα· εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν διὰ ν' αὐξήσῃ ἔτι πλέον τὰ ἔσοδα, εἰς δὲ τὴν δευτέραν διὰ νὰ ἐλαττώσῃ τὸ ὑπάρχον ἔλλειμμα καὶ καλύψῃ αὐτὸ βαθμηδόν.

Ἤκουσα ἑπομένως τὴν κατάκρισιν, ἣν οἱ προαγορεύσαντες ἔκαμον περὶ τῆς μέχρι τοῦδε ὑπάρξεως ἐκτὸς τοῦ νόμου ἐσόδων βεβαιωθησομένων, καὶ ὁμολογῶ ὅτι εἰς τοῦτο ἔχουσι δίκαιον· ἐὰν ὅμως ἤθελον ἔλθει εἰς συζήτησιν μετὰ τοῦ ἁρμοδίου ὑπουργοῦ, ἤθελον μάθει καὶ αὐτοὶ καὶ τὸ σῶμα ὅτι ἡ ἐλαττωματικὴ κατάστασις τοῦ κλάδου τούτου εἶναι ἐκείνη, ἡ ὁποία ἀρίνει αὐτὴν τὴν κατακρινομένην παραλυσίαν.

Ὁ προλαλήσας Κ. Προβιλέγγιος σᾶς παρέστησεν ὅτι ὁ νόμος ὑποχρεώσας τὸ ὑπουργεῖον νὰ παρουσιάζῃ ἐντὸς τοῦ Ἀπριλίου μηνὸς ἑκάστου ἔτους τὴν προσωρινὴν κατάστασιν, κύριον σκοπὸν ἔχει νὰ δίδῃ τὰ μέσα εἰς τὰς Βουλὰς διὰ νὰ πληροφορῶνται τὴν κατάστασιν τοῦ ταμείου καὶ ὁδηγῶνται εἰς τὴν συζήτησιν καὶ ἐπιψήφισιν τῶν νομοσχεδίων· ἀλλ' ἐγὼ εὑρίσκω εἰς τὸν νοῦν τοῦ νομοθέτου καὶ ἕνα ἄλλον σκοπὸν, τείνοντα εἰς τὸ νὰ δώσῃ ἓν μέσον εἰς τὰ νομοθετικὰ σώματα νὰ κάμνουν τὸν παραλληλισμὸν τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ κράτους ἑνὸς ἑπομένου ἔτους ἐν καιρῷ καθ' ὃν πρόκειται ἡ συζήτησις προγενεστέρας χρήσεως.

Ὅταν φέρωμεν ὡς ἀντικείμενον συζητήσεως καὶ τὰ παρόντα ἔγγραφα, τότε διὰ τοῦ τρόπου τούτου θέλομεν προσθέσει ἓν ἄλλο ἄρθρον εἰς τὸ Σύνταγμα ἢ τὸν κανονισμόν. Ἐὰν δὲ διορισθῇ ἐπιτροπὴ καὶ φέρῃ μίαν ἀπόφασιν, τότε εἰς οὐδεμίαν κατηγορίαν δυνάμεθα νὰ ὑπάξωμεν τὴν ἀπόφασιν αὐτήν, καθόσον τὸ ὑπουργεῖον δὲν ὑπέβαλεν, οὔτε νομοσχέδιον οὔτε προβούλευμα, ἅτινα δύνανται νὰ γενῶσιν ἀντικείμενον συζητήσεως.

Προλαμβάνων ἀπαντῶ εἰς τὸν δυνάμενον νὰ μὲ εἴπῃ, ὅτι δὲν δύναμαι νὰ ἐννοήσω τὸ περιεχόμενον τῶν καταστάσεων

τούτων, κατηγορίαν, εἰς ἣν ὑπάγονται πολλοί, μὴ γνωρίζοντες τὸ λογιστικὸν σύστημα, ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ δὲν εἶναι τὸ μέσον, δι' οὗ δύνανται νὰ πληροφορηθῶν τὰς λεπτομερείας αὐτῶν. Ἕκαστος τῶν μὴ ἐννοούντων δύναται νὰ καλέσῃ ἕνα κατάλληλον λογιστὴν, ἢ καὶ νὰ ἐρωτήσῃ τὸν ἁρμόδιον ὑπουργὸν, ἵνα λύσῃ τὰς ἀμφιβολίας του, εἴτε παρὰ τοῦ πρώτου εἴτε παρὰ τοῦ δευτέρου.

Δίδων τέλος τῆς ὁμιλίας μου, ἔρχομαι εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι τὸ σῶμα δύναται νὰ προχωρήσῃ εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐφορειῶν, ἀφοῦ οἱ ἀνωτέρω ἐκτεθέντες λόγοι συνηγοροῦσι κατὰ τῆς συστάσεως τῆς ἐπιτροπῆς.

Συμφωνῶ μὲ τὸν προλαλήσαντα Κ. ὑπουργὸν τῶν ἐξωτερικῶν, ἐπέρερεν ὁ κατὰ πρῶτον ἀγορεύσας γερουσιαστὴς, ὅτι τὸ παρὸν ζήτημα εἶναι παράδοξον, ἀλλὰ τὸ παράδοξον τοῦτο ὑπάρχει ἀντίστροφον μόνον εἰς τοὺς κυρίους ὑπουργοὺς, προσποιουμένους ὅτι δὲν ἤκουσαν ὅσα ἐλέχθησαν. Οὐδέποτε ἐζήτησα ἢ ἀνέφερον ἐξέλεγξιν ἐπὶ τῶν περὶ ὧν πρόκειται λογαριασμῶν, ἀλλ' εἶπον ὅτι ἀνεξαρτήτως καὶ ἀσχέτως τῶν ἄρθρων 7 καὶ 8 τοῦ περὶ κυρώσεως τῶν ἐξόδων νόμου, αἱ Βουλαὶ δύνανται ἐν παντὶ καιρῷ νὰ ζητήσωσι διὰ νὰ μάθωσι ποῖα εἶναι τὰ ἔσοδα καὶ ἔξοδα τοῦ κράτους.

Μεταβαίνων δὲ εἰς τὴν ὁμιλίαν τοῦ κυρίου Προβιλεγγίου, ἀπαντῶ καὶ εἰς αὐτὸν, διϊσχυρισθέντα συνεχῶς τὸ ἴδιον ὅτι ἐγὼ ἐζήτησα ἁπλῶς, ἵν ἀποτέλεσμα τῶν ἐμπεριεχομένων εἰς τοὺς πίνακας, διὰ νὰ πληροφορηθῇ τὸ σῶμα ποῖα εἶναι τὰ καθαρὰ ἔσοδα καὶ ἔξοδα ἑνὸς ἔτους κατὰ τὴν ἀρχικὴν αἴτησιν τῆς Γερουσίας, καὶ εἰς τοῦτο περιεστράφη ὅλη ἡ ὁμιλία μου. Ἑπομένως ἐκθέτω ὅτι ἡ παρατήρησίς μου περὶ τοῦ ὅτι πίπτομεν εἰς ἔλλειμμα, δὲν ἔπρεπε νὰ θεωρηθῇ ὡς ἁμάρτημα· ἢ εἰς τὴν ἔκθεσιν ἐγγραφὴ τῶν ἀρχικῶν κεφαλαίων, συνισταμένων εἰς δρ. 1,362,301 καὶ 42|100, δὲν ἦτο δίκαιον νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀρετὴ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ, καθὸ μὴ δυναμένου νὰ παρουσιάσῃ ταῦτα, ἀναφερόμενα εἰς πίνακας τοῦ προϋπολογισμοῦ. Ἡ κατάκρισίς του, ὅτι ἐγὼ ἐμόχθησα εἰς ἐξέλεγξιν, ἀντανακλᾷ εἰς τὸν ἴδιον, ὑποπέσαντα μᾶλλον ἐμοῦ εἰς αὐτήν. Ἡ μὴ ὑποβολὴ προηγουμένως τῶν περὶ ὧν πρόκειται καταστάσεων εἰς τὴν Βουλὴν, ἀποδεικνύει ἀσυγχώρητον ἔλλειψιν ἐκ μέρους τοῦ κυρίου ὑπουργοῦ καὶ οὐδέποτε ὑπέρβασιν νομοθετικῶν καθηκόντων ἐκ μέρους τῆς Γερουσίας· καὶ τελευταῖον ἡ ἰδέα τοῦ ἔτζι θέλω, θεωρουμένη ἀληθῶς εἰς τὴν σημασίαν της, ἀνήκει ἀντιστρόφως εἰς τοὺς

κυρίους ὑπουργοὺς, ἢ εἰς τοὺς πρεσβεύοντας τὴν ἐναντίαν γνώμην γερουσιαστάς.

Τὰ παρουσιασθέντα δὲν ἐθεωρήσαμεν πώποτε ὡς ἀπολογισμὸν, κατὰ τὴν ἀξίωσιν τοῦ κυρίου ὑπουργοῦ τῶν ἐξωτερικῶν, ἀλλὰ τὰ ἐχαρακτηρίσαμεν ὡς ἁπλοῦν λογαριασμὸν, δι' οὗ θέλομεν νὰ μάθωμεν τὰ ἐτήσια ἔσοδα καὶ ἔξοδα τοῦ κράτους. Τὰ βουλευτικὰ σώματα ἔχουν, ἐναντίον τῆς ἰδέας τοῦ ὑπουργοῦ, τὸ δικαίωμα νὰ σχηματίζουν ἐπιτροπὰς διὰ πᾶσαν ὑπόθεσιν, καὶ οὐδέποτε διὰ μόνα τὰ νομοσχέδια καὶ προβουλεύματα. Ἡ ὑπηρεσία δὲν χωλαίνει ἀπὸ τὸ δεικνυόμενον ἔλλειμμα, κατὰ τὸν Κ. ὑπουργὸν, ἀλλ' ἀπ' ἄλλο τι, τὸ ἐμπόριον αὐτῆς· καὶ τελευταῖον ἡ Γερουσία δὲν ζητεῖ ἤδη ἐξέλεγξιν ἀπολογισμοῦ, ἀλλ' ἐπιμένει νὰ μάθῃ τὰ ἐτήσια ἔσοδα καὶ ἔξοδα, διότι τοιαύτη ἦτον καὶ ἡ ἰδέα τοῦ Κ. Βούλγαρη ζητήσαντος τὴν προσωρινὴν ἐκείνην σημείωσιν.

Παρελθὼν ἔπειτά τις τῶν Κ. γερουσιαστῶν εἶπεν, ἡ μακρὰ αὕτη συζήτησις προῆλθε, διότι, ὅτε ἐτέθη τὸ ζήτημα τινὲς τῶν ΚΚ. γερουσιαστῶν καὶ ὑπουργῶν ἦσαν ἀπόντες, καὶ σήμερον παρουσιαζόμενοι διϊσχυρίζονται ὅτι οἱ προτείναντες τὸν διορισμὸν ἐπιτροπῆς, ζητοῦν νὰ ἐξελέγξωσι τοὺς καθυποβληθέντας λογαριασμούς. Ἀλλ' ἐκ τῶν πρακτικῶν αὐτῶν καταφαίνεται ὅτι οὐδεὶς προέτεινε τοιοῦτόν τι, ἀλλ' ἐζητήθη ἡ σύστασις ἐπιτροπῆς πρὸς πληροφορίαν ἁπλῆν, διὰ τὸν λόγον ὅτι μόνοι οἱ εἰδικοὶ περὶ τὸ λογιστικὸν δύνανται νὰ δώσωσι τοιαύτας πληροφορίας τὰς ὁποίας, διὰ νὰ λάβῃ ἕκαστος ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀπαιτεῖται καιρὸς πολύς, ἐὰν μέλλῃ νὰ φέρῃ τὴν ψῆφόν του ἐν πεποιθήσει ἐπὶ τοῦ περὶ ἐφορειῶν νομοσχεδίου, τὸ ὁποῖον προὐκάλεσε τὴν εἰσαγωγὴν τῶν προκειμένων λογαριασμῶν.

Διὰ νὰ ἀποφύγωμεν τὴν περαιτέρω συζήτησιν γνωμοδοτῶ νὰ παραπεμφθῶσιν οἱ πίνακες εἰς τὴν ὑπάρχουσαν ἤδη ἐπιτροπὴν τοῦ περὶ ἐφορειῶν νομοσχεδίου, ἥτις θέλει δώσει τὰς ἀναγκαίας πληροφορίας κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχεδίου, χωρὶς νὰ κάμῃ κάμμίαν ἔκθεσιν, χωρὶς νὰ γίνῃ ἀντικείμενον συζητήσεως καὶ νὰ προκαλεσθῇ ψηφοφορία· ἡ γνώμη αὕτη συμβιβάζεται μὲ τὴν τοῦ ἐντίμου γερουσιαστοῦ κυρίου Προβιλεγγίου, τὴν ὁποίαν καὶ ὁ κύριος ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργὸς παρεδέχθη.

Ἀντικρούων εἰς ταῦτα ὁ Κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργὸς, εἶπεν. Ἡ ἐντύπωσις ἣν αἰσθάνεσθε ἀποδεικνύει, ὅτι τὸ δίκαιον διὰ τῶν συζητήσεων εὑρίσκει τὴν θέσιν του.

Εἰς τὴν προλαβοῦσαν συνεδρίασιν ἐπέμεναν τινες τῶν κυρίων γερουσιαστῶν νὰ συστήσωσιν ἐπιτροπὴν πρὸς ἐξέλεγξιν τῶν λογαριασμῶν· ἀφοῦ προέβη ἡ συζήτησις οἱ αὐτοὶ ἐκεῖνοι γερουσιασταὶ εἶπον ὅτι τὴν ἐπιτροπὴν τὴν θέλουσιν οὐχὶ πρὸς ἐξέλεγξιν ἀλλὰ πρὸς πληροφορίαν, καὶ οἱ αὐτοὶ ἐκεῖνοι γερουσιασταὶ ἤδη ἔρχονται παρακαλοῦντες τὴν παραπομπὴν τοῦ λογαριασμοῦ οὐχὶ εἰς ἰδίαν ἐπιτροπὴν, ἀλλ' εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ περὶ ἐφορειῶν νομοσχεδίου ἐπιτροπὴν. Αἱ ὑποχρεώσεις ἐξουσίας, γνωριζούσης τὰ καθήκοντά της, εἶναι νὰ φέρῃ ἔργον τέλειον· ἀλλὰ διότι ἐφέραμεν ἔργον τέλειον καὶ δύσκολον, καὶ ἴσως διὰ πρώτην φορὰν εἰς τὰ νομοθετικὰ σώματα παρουσιαζόμενον, διὰ τοῦτο κατηγορούμεθα· ναὶ, Κύριοι, τοιοῦτον εἶναι τὸ καθῆκόν μας, καὶ διὰ τοῦτο δὲν περιωρίσθημεν εἰς συντόμους σημειώσεις. Αἱ ὑποχρεώσεις μας εἶναι νὰ φέρωμεν τὸν ἀπολογισμὸν, ὅτε θὰ γεννηθῇ συζήτησις ἐξελέγξεως μέχρι λεπτοῦ· ἡ ὑποχρέωσις γεννᾶται καὶ σήμερον· εἶναι ὅμως πρόωροι ὅλαι αἱ συζητήσεις· ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ κατάλληλος καιρὸς θέλομεν δώσει λόγον, διότι ἤδη ὁ νόμος μόνον πρὸς πληροφορίαν ἀπαιτεῖ τὴν προσωρινὴν κατάστασιν· οὕτως οὔτε ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ ὑποβάλῃ ἔργον τελειότερον, οὔτε τὸ νομοθετικὸν σῶμα ἔχει δικαίωμα ἐξελέγξεως· ἐὰν ὑπῆρχεν ἀπολογισμὸς ὁ παρουσιασθεὶς, δὲν ἤθελον γεννᾶσθαι συζητήσεις πρόωροι.

Φρονῶ ὅτι ἡ νομοτελεστικὴ ἐξουσία ἐξεπλήρωσε τὸ ἔργον της, μ' ὅλας τὰς ἐλλείψεις τῆς ὑπηρεσίας, διὰ τὴν διόρθωσιν τῶν ὁποίων προεκλήθησαν τὰ παρουσιασθέντα νομοσχέδια περὶ αὐξήσεως δαπανῶν.

Ἡ πρότασις τοῦ τελευταίου λαλήσαντος γερουσιαστοῦ εἶναι ἀνυποστήρικτος. Εἰς τὰ νομοθετικὰ σώματα ὑπάρχει χρόνος ζωῆς προσδιωρισμένος διὰ κάθε μέλος αὐτῶν, πέραν τοῦ χρόνου τούτου ζωὴ διὰ τοῦτο δὲν ὑπάρχει· δηλ. ἡ ἐπιτροπὴ ἐπιφορτισθεῖσα τὴν ἐπεξεργασίαν τοῦ περὶ ἐφορειῶν νομοσχεδίου ἔπαυσεν ὑπάρχουσα καθόσον καθυπέβαλε τὴν ἐπὶ τούτου ἔκθεσίν της· ὁ σκοπὸς τῆς ἀποστολῆς εἰς ἐκείνην τὴν ἐπὶ τοῦ περὶ ἐφορειῶν νομοσχεδίου ἐπιτροπὴν ποῖος εἶναι; μήπως μόνον τὸ νομοσχέδιον ἐκεῖνο ἔχει αὔξησιν ἐξόδων; Λέγουσιν ὅτι τὴν ἐπιτροπὴν θέλουσιν διὰ νὰ λάβῃ πληροφορίας, πλὴν δὲν πρόκειται ἡ ἐπιτροπὴ νὰ λάβῃ πληροφορίας, ἀλλ' ἡ Γερουσία, καὶ διὰ τοῦτο ἐτυπώθη ἡ ἔκθεσις καὶ διενεμήθη εἰς τὴν Γερουσίαν.

Ἂν ὑπάρχῃ ἔλλειμμα ἢ ὄχι δὲν εἶναι γνωστὸν, διότι ἡμεῖς μὲν λέγομεν ὅτι ὑπάρχει πλεόνασμα, τινὲς δὲ τῶν ἀγορευσάν-

των ὅτι ὑπάρχει ἔλλειμμα· ἐντεῦθεν θέλει γεννηθῆν συζήτησις πρόωρος· ἡ Γερουσία ὀφείλει νὰ ἐξετάζῃ καὶ τὴν τελευταίαν πρᾶξιν τοῦ ὑπουργοῦ· τὸ κατ' ἐμὲ δύναται νὰ εἰσχωρήσῃ καὶ εἰς αὐτὸν τὸν ἰδιωτικὸν τοῦ ὑπουργοῦ βίον καὶ νὰ ἐξετάσῃ αὐτὸν, διότι ὀφείλει, ὁ βίος ἐκείνου πρὸς ὃν ἀνετέθη ἡ διοίκησις τοῦ ἔθνους, νὰ ἦναι ἀμόλυντος· ἐπὶ τοῦ προκειμένου δὲν δύναται, τῇ ἀπαγορεύεται τοῦτο.

Συμφώνως λοιπὸν μὲ τὸν νόμον καὶ τὴν ἀπόφασιν τῆς Γερουσίας ὑπεβάλαμεν τὸ ἔργον μας, τὸ ὁποῖον ἕκαστος τῶν κυρίων γερουσιαστῶν φρονοῦμεν ὅτι δύναται νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν πρὸς πληροφορίαν του, οὐχὶ δὲ νὰ συστηθῇ ἐπιτροπὴ ἡ παραπεμφθῇ εἰς ἤδη ὑπάρχουσαν.

Μετὰ τοῦτον ὁ γερουσιαστὴς Κ. Δόντος ἐζήτησε νὰ σημειωθῇ διὰ νὰ κάμῃ λόγον ὡς πρὸς τὴν τόνον μὲ τὸν ὁποῖον ὡμίλησεν ὁ Κ. ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργὸς, καὶ ἐπιφέρῃ ὡς πρὸς τοῦτο παρατήρησίν τινα.

Ἀντικρούων τὸν Κ. ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργὸν ὁ πρὸ αὐτοῦ λαλήσας Κ. Γερουσιαστὴς, ἢ ἐπὶ τοῦ περὶ ἐφορειῶν νομοσχεδίου ἐπιτροπὴ, εἶπε, κατὰ τὸν Κ. ὑπουργὸν δὲν ἔχει ζωὴν, δὲν ἔχει ὑπαρξιν πλέον, ἀφοῦ ἅπαξ παρουσιάσει εἰς τὴν Γερουσίαν τὴν ἐπὶ τούτου ἔκθεσίν της· τοιοῦτος συνταγματικὸν σολοικισμὸν ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ ὑπουργοῦ τῆς δικαιοσύνης δὲν ἐπερίμενον νὰ ἀκούσω· καὶ ὁ κανονισμὸς τῆς Γερουσίας καὶ ὁ κανονισμὸς τῆς Βουλῆς, τῆς ὁποίας ὑπάρχει μέλος ὁ ἔντιμος ὑπουργὸς, δύνανται νὰ πείσωσιν αὐτὸν, ὅτι, αἱ ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου ἐπιτροπαὶ διαρκοῦν μέχρις οὗ ἀποπερατωθῇ ἡ συζήτησις τῶν νομοσχεδίων, καὶ τότε μόνον παύουν, ὅταν ταῦτα ψηφισθῶσιν, ἢ ὅταν ἐπέλθῃ διάλυσις ἢ λῆξις τῶν Βουλῶν, ἢ ἀνακληθῶσι τὰ νομοσχέδια ἀπὸ τοὺς παρουσιάσαντας αὐτὰ ὑπουργούς.

Δὲν ἐσπουδάσαμεν τὸ συνταγματικὸν δίκαιον, ὡς ὁ Κ. ὑπουργὸς· ἀλλ' εἰς διάστημα ἑπτὰ ἐτῶν, καὶ συγγραφεῖς τοῦ συνταγματικοῦ δικαίου ἀνέγνωμεν, καὶ τοὺς δεινοὺς περὶ ταῦτα νομομαθεῖς συνεβουλεύθημεν, πάντοτε φροντίζοντες νὰ μένωμεν ἐντὸς τοῦ κύκλου τῶν καθηκόντων μας, ἀπὸ τὸν ὁποῖον δὲν ἐξερχόμεθα, ὡς διϊσχυρίζεται ὁ Κύριος ὑπουργός.

Ἀπαντῶν ἐπὶ τῆς τελευταίας παρατηρήσεως τοῦ τελευταίου ἀγορεύσαντος ὁ Κ. ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργὸς, ἐπειδὴ, εἶπεν, ἔδοσαν βαρύτητα ὡς πρὸς τὴν φράσιν « ἐξέρχεται τοῦ κύκλου, φράσιν ἣν πρῶτος ἐξέφρασα, ἔρχομαι νὰ ἐξηγήσω· ἀφαρατήρησε ὁ ἔντιμος Κ. γερουσιαστὴς Μαγγίνας τὰς σημειώσεις του, διὰ νὰ

ἴδῃ ποῦ καὶ πότε ἀνέφερα τὴν φράσιν ταύτην. Ἀφοῦ ἐξήτασα τὰ ἐν τῷ συντάγματι καὶ κανονισμῷ ἐμπεριλαμβανόμενα ἀντικείμενα, τὸν προϋπολογισμόν, τὸν ἀπολογισμόν, τὰ νομοσχέδια καὶ προβουλεύματα, εἶπον, ὅτι τὸ περὶ οὗ γίνεται ἡ συζήτησις ἀντικείμενον ἐξέρχεται τοῦ κύκλου, ὃν διαγράφει τὸ σύνταγμα καὶ ὁ κανονισμὸς ἐννοῶν βέβαια· ἐξεύρων νὰ ἐκτιμῶ καὶ σέβωμαι ἕνα ἕκαστον, κατὰ μείζονα λόγον ἐκτιμῶ ὁλόκληρον ἓν νομοθετικὸν σῶμα.

Σκοπὸν εἶχον, εἶπεν ἕτερος τῶν Κ. γερουσιαστῶν, νὰ ἀπαντήσω εἰς τε τὸν Κ. Προβιλέγγιον καὶ τοὺς Κ. ὑπουργούς· ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ προλαλήσαντες εὐστόχως ἀνέλυσαν τὰ λεγόμενα τῶν κυρίων τούτων, περιορίζομαι ἐν ὀλίγοις ν' ἀπαντήσω εἰς τὸν Κ. ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργόν. Τὰ πράγματα ἀποδεικνύουσιν ὅτι ὄχι ἡ Γερουσία ἀλλ' οἱ Κ. ὑπουργοὶ ἐξέρχονται τοῦ κύκλου των· διότι ἂν ἐλάμβανον ὑπ' ὄψιν οἱ Κ. ὑπουργοὶ τὸν σκοπὸν τὸν προκαλέσαντα τὴν Γερουσίαν εἰς τὴν ζήτησιν τῶν λογαριασμῶν, καὶ τὰ ἐν τῇ προλαβούσῃ συνεδριάσει ἀναπτυχθέντα, δὲν ἤθελον ἐμμένει εἰς τὸ νὰ μὴ διορισθῇ ἐπιτροπή· ὁ ἔντιμος Κ. Μαγγίνας ἀπέδειξεν, ἀντὶ τοῦ παρουσιαζομένου παρὰ τῶν Κ. ὑπουργῶν πλεονάσματος δύο ἑκατομμυρίων, ἔλλειμμα μέγα τριῶν περίπου ἑκατομμυρίων· τοῦτο ἔρχομαι νὰ ἀποδείξω καὶ ὑποστηρίξω καὶ ἐγώ· ὁ Κ. ὑπουργὸς μᾶς ἀναφέρει ἐν τῇ ἐκθέσει του ὅτι κατὰ τὸν Μάρτιον **1851** ἔχομεν ἔλλειμμα **1,761,000**, μᾶς παρηγορεῖ δὲ λέγων, ὅτι βαθμηδὸν θέλει ἐλαττωθῇ τὸ ἔλλειμμα τοῦτο· ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος ἀμφιβάλλει καὶ μετ' ἀμφιβολίας λέγει, ὅτι θὰ ἐλαττωθῇ. Μετὰ τὸ ἀνὰ χεῖράς μας τοῦτο μαρτύριον, τίς ἡ χρεία ἄλλων μαρτύρων;

Οἱ μὴ θέλοντες τὴν σύστασιν ἐπιτροπῆς λέγουσιν ὅτι ὁ λογαριασμὸς εἶναι εὔκολος, καὶ ἕκαστος δύναται νὰ τὸν ἐννοήσῃ· ἀλλὰ τίς ἐπιχείρησε τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ κατ' αὐτοὺς εὐκόλου λογαριασμοῦ; διὰ τί ὁ Κ. ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς, ὅστις δύο μῆνας ἐκοπίασε διὰ τὴν σύνταξιν αὐτῶν, δὲν ἀναδέχεται καὶ τὴν ἀνάπτυξιν πρὸς πληροφορίαν μας, ἀφοῦ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἀρνοῦνται τὴν σύστασιν ἐπιτροπῆς;

Οἱ κύριοι ὑπουργοὶ καυχῶνται ὅτι πρῶτοι οὗτοι καθυπέβαλον τοιοῦτον λογαριασμὸν εἰς τὰ νομοθετικὰ σώματα, τοῖς παρατηρῶ δὲ ὅτι κατὰ τοῦτο λανθάνονται, διότι τῷ **1846**, ὅτε εἶχον τὴν τιμὴν νὰ ἦμαι ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ἔφερα τὸν λογαριασμὸν τοῦ **1846** καὶ τοὺς τῶν προκατόχων μου **1844** καὶ **1845**.

Εἰς τὴν ὀρθὴν δὲ καὶ νόμιμον γνώμην μας περὶ συστάσεως

ἐπιτροπῆς, τί ἀντιτάττουσιν οἱ Κ. ὑπουργοί; ὅτι δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς ἐξελέγξεως ἡ Γερουσία ἐπὶ τοῦ λογαριασμοῦ. Ναί, Κύριοι, γνωρίζομεν ὅτι ὁ παρουσιασθεὶς δὲν εἶναι ἀπολογισμὸς, καὶ δὲν θέλομεν οὔτε νὰ τὸν ἐξελέγξωμεν, οὔτε νὰ τὸν δικάσωμεν, καθόσον μάλιστα μ' ἕνα ἁπλοῦν χάρτην ἀνὰ χεῖρας, ὡς εἶναι ἡ ἔκθεσις τοῦ Κ. ὑπουργοῦ, δὲν δυνάμεθα νὰ ἐξελέγξωμεν, ἀλλ' ἔχομεν ἀνάγκην προϋπολογισμοῦ, κεφαλαίων, ἐγγράφων καὶ νόμων διὰ νὰ ἐξελέγξωμεν.

Λάβετε ὑπ' ὄψιν τὸν πίνακα τοῦ Κ. ὑπουργοῦ κατὰ τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ ἔτους **1850**, ἀφαιρουμένων τοῦ χρεωλυσίου καὶ τόκου προκαταβαλλομένων ὑπὸ τῶν τριῶν Δυνάμεων τὰ κύρια ἔσοδα ἀναβαίνουν εἰς δραχ. **16,834,812**

Τὰ βεβαιωθέντα κατὰ τὸν λ|σμὸν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ δρ. **17,216,098:23**		
Ἀφαιρουμένων ἐξ αὐτῶν ὅσα ἐπρόσθεσεν ἐσφαλμένως καὶ ἅτινα εἶναι . . . . δρ. **3,372,738:39**		**13,843,359:84**
Τὰ **3,372,738:39** προέρχονται ὡς ἑξῆς·		**02,991,452:16**
Ἀπὸ βεβαιωθησόμενα εἰς τὴν στήλην τοῦ ἐγγείου φόρου τοῦ ἔτους **1850**, ἐνῷ εἰσοδήματα τοιαῦτα δὲν δύνανται νὰ ὑπάρχωσιν ἐκκρεμῆ μέχρι τοῦδε . . . δρ.	**890,700:39**	
Ἀπὸ δικαιώματα τοῦ δημοσίου, ἅτινα ὡς μὴ εἰσπραττόμενα πώποτε, δὲν σημειοῦνται καὶ εἰς τοὺς προϋπολογισμοὺς τῶν δημοσίων ἐσόδων . δρ.	**967,038**	
Ἀπὸ εἰσπράξεις κλεισμένων χρήσεων μὴ ἀνηκουσῶν εἰς ἔτος **1850** . . . . δρ.	**1,515,000**	
	δρ. **3,372,738:39**	

Προκύπτει λοιπὸν ἔλλειμμα διὰ νὰ καλύψῃ τὰ ἐτήσια ἔξοδα . . . . . δρ. **2,991,452:16**

Εἰς τὸ ἔλλειμμα τοῦτο προστιθεμένων καὶ τῶν διὰ πιστώσεων ζητηθέντων . . . » **921,685**

Συνάγεται ἔλλειμμα . . . δρ. **3,913,137:16**

Εἴτε τὸ ἔλλειμμα τοῦτο παραδεχόμενοι, εἴτε τὸ παρὰ τοῦ κυρίου Μαγγίνα παρουσιαζόμενον, πρέπει νὰ συστήσητε ἐπιτροπὴν διὰ νὰ πληροφορήσῃ ὑμᾶς, κύριοι, περὶ τῆς καταστά-

σεως τοῦ ταμείου μας, ἥτις ἀντὶ τοῦ περισσεύματος δύω ἑκατομμυρίων, παρουσιάζει ἔλλειμμα τριῶν, καὶ διὰ νὰ φωτισθῇ ἡ Γερουσία ἂν δύναται νὰ ψηφίσῃ δαπάνας.

Λαβὼν τότε τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ τόπου, μὲ τὸν ὁποῖον ὁ Κ. ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργὸς ὡμίλησεν, ὁ γερουσιαστὴς κύριος Λόντος, ἔρχομαι, εἶπε, μὲ χαμηλὴν, χαμηλοτάτην φωνὴν, καὶ οὐχὶ μὲ ὁποίαν ὁ Κ. ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργὸς ἀνέβη τὸ βῆμα, καὶ εἶπε λόγους, τοὺς ὁποίους δὲν νομίζω τόσον καλοὺς, ν' ἀντικρούσω αὐτόν. Ἡ συζήτησις, εἶπε, ἀποδεικνύει τὸ δίκαιον, καὶ οἱ ἀκούσαντες ἂς κρίνωσιν.

Ἤδη ἔρχεται παρακαλοῦσα ἡ Γερουσία, εἶπεν ὁ Κ. ὑπουργός· ὄχι, κύριε ὑπουργέ, μὲ τὸ ὕφος ἐκεῖνο, μὲ τὸ ὁποῖον ἡ Γερουσία ἐζήτησε νὰ γνωρίσῃ τὴν κατάστασιν τοῦ ἔθνους, μὲ τὸ αὐτὸ ἔρχεται νὰ ζητήσῃ καὶ ἤδη δικαίωμα τὸ ὁποῖον δὲν δύνασθε ν' ἀρνηθῆτε, ὁποῖα δήποτε πλάγια μέσα καὶ ἂν μεταχειρισθῆτε. Παρατηρῶ δὲ, ὅτι εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Γερουσίας δὲν δύνανται νὰ ἐπεμβῶσιν ὑπουργοὶ, μὴ ἀποτελοῦντες μέρος τῆς Γερουσίας. Ἔρχονται μὲ ἀβάσιμα ἐπιχειρήματα καὶ ἐκ πλαγίου ἐπεμβαίνουσι λέγοντες, ὅτι παραβαίνομεν τὸ Σύνταγμα διὰ τοῦ προϋπόρου τῶν συζητήσεων. Ὄχι· δὲν εἶναι παράβασις τῶν καθηκόντων μας τὸ νὰ θέλωμεν νὰ γνωρίσωμεν τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν τοῦ τόπου, νομοθέται τοῦ ὁποίου εἴμεθα.

Δὲν ἐρχόμεθα, κύριοι ὑπουργοί! ἡμεῖς οἱ γερουσιασταὶ νὰ ζητήσωμεν ἔλεος, ὄχι δὲν ἔχομεν τὴν ἀνάγκην ὑμῶν, δὲν ἔχομεν νὰ δώσωμεν λόγον εἰμὴ εἰς τὸν θεὸν καὶ τὴν συνείδησίν μας, ἐνῷ ὑμεῖς ἀπ' ἐναντίας ἔχετε εὐθύνην ἐνώπιόν μας· ἀλλὰ, ὅταν διὰ διαστροφῶν καὶ πλαγίων μέσων μᾶς λέγετε ὅτι σᾶς παρεκαλέσαμεν, δὲν τὸ ἀνεχόμεθα, οὐδὲ θέλομεν ποτὲ ἀνεχθῆ τοιαύτην προσβολὴν, τοιαύτην ὕβριν.

Ἐπὶ τέλους παρελθὼν ὁ γερουσιαστὴς Κ. Ἀθ. Γρηγοριάδης, ἔλεξε τ' ἀκόλουθα.

Ἑπτὰ ἤδη ἔτη τρέχομεν τὴν συνταγματικὴν πορείαν, καὶ δὲν ἀπήντησα εἰσέτι τοιαύτην ἐπίμονον συζήτησιν, ὥστε τὸ ζήτημα τοῦτο κατήντησεν, ἂς μὲ συγχωρηθῇ ἡ ἔκφρασις, ἀνώτερον καὶ αὐτοῦ τοῦ ἀνατολικοῦ ζητήματος. Παρατρέχω τὰ γεγονότα καὶ ἔρχομαι εἰς τὴν συνεδρίασιν· πρὶν ἢ ἔλθῃ εἰς συζήτησιν τὸ περὶ οὗ πρόκειται ἀντικείμενον, ἤκουν ἄλλης ἰδέας· ἀλλ' ἀπὸ τὴν τρίωρον συζήτησιν φωτισθεὶς, ἐννόησα καὶ ἔρχομαι καὶ ἐγὼ νὰ κάμω, ἂς μὲ συγχωρηθῇ, παρατηρήσεις τινάς. Ἡ Γερουσία ἐζήτησε νὰ παρουσιάσῃ ὁ ὑπουργὸς τὸν

λογαριασμὸν τῆς διαχειρίσεως καὶ τὴν προσωρινὴν κατάστασιν τῆς χρήσεως, διὰ νὰ ἴδῃ ἂν μὲν ὑπάρχῃ πλεόνασμα, νὰ παραδεχθῇ τὸ περὶ ἐφορειῶν νομοσχέδιον, ἄλλως ὄχι. Ἂν τὸ ὑπουργεῖον ἔλεγεν ὅτι δὲν θέλει τὴν τύπωσιν τῆς ἐκθέσεως καὶ τῶν λογαριασμῶν του, ἤθελον εἶσθαι ἐναντίας ἰδέας ὡς πρὸς τοῦτο· ἀλλ' ἤδη ταῦτα ἐτυπώθησαν καὶ διανεμηθέντα εὑρίσκονται ὑπ' ὄψιν ἑνὸς ἑκάστου γερουσιαστοῦ, πρὸς μελέτην καὶ πληροφορίαν του, καὶ κατὰ συνέπειαν πρὸς σχηματισμὸν τῆς πεποιθήσεώς μας διὰ τὴν ὁποίαν μέλλομεν νὰ ἐπιφέρωμεν ψῆφον ἐπὶ τοῦ περὶ ἐφορειῶν νομοσχεδίου. Εἶδον τὰς σημειώσεις τοῦ κυρίου Μαγγίνα, παριστανούσας ἔλλειμμα μέγα, τριῶν περίπου ἑκατομμυρίων δραχ., καὶ διὰ τοῦτο ἐσχηματίσθη πεποίθησιν ὡς πρὸς τὴν ψῆφόν μου· ἔχει ἕκαστος ὑπ' ὄψιν του τὰ τυπωθέντα ἔγγραφα, ὕστερον ἀπὸ τὰ λεχθέντα κατὰ δύω συνεδριάσεις, καὶ τὴν τοῦ Κ. Μαγγίνα σημείωσιν δύναται ἕκαστος νὰ σχηματίσῃ πεποίθησιν, περὶ τῆς ὁποίας μέλλει νὰ ἐπιφέρῃ ψῆφον ἐπὶ τοῦ περὶ ἐφορειῶν νομοσχεδίου. Διὰ ταῦτα προτείνω ν' ἀρκεσθῇ ἡ Γερουσία εἰς τὰ γενόμενα, καὶ νὰ μὴ ἐπιμείνῃ εἰς τὴν σύστασιν ἐπιτροπῆς ὡς εἰς τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα φερούσης.

Τοῦτον διεδέχθη ὁ Κ. Λόντος εἰπὼν· διὰ ν' ἀποφύγωμεν παρεξηγήσεις, δὲν ἐπιμένω τόσον εἰς τὴν σύστασιν ἐπιτροπῆς· ἀλλὰ πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ νόμου, διότι οἱ κύριοι ὑπουργοὶ λέγουσιν, ὅτι δὲν ἔχομεν δικαίωμα νὰ διορίσωμεν ἐπιτροπὴν, παραδέχομαι μὲν νὰ μὴ διορισθῇ ἐπιτροπὴ, οὐχὶ διότι δὲν ἔχομεν, κατὰ τοὺς κυρίους ὑπουργοὺς, δικαίωμα, ἀλλὰ διότι θέλομεν φθάσει εἰς τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα, εἰς ὃ καὶ ἂν διωρίζετο ἐπιτροπή. Ἂν δὲ οἱ κύριοι ὑπουργοὶ ἀρνοῦνται τοῦτο προκαλῶ ψηφοφορίαν.

Συγκατατεθέντων δὲ τῶν ΚΚ. ὑπουργῶν ἐπὶ τῆς προτάσεως ταύτης τοῦ Κ. Λόντου, καὶ μηδενὸς ἀντειπόντος, γερουσιασταί τινες ἔρχισαν ἀναχωροῦντες· ὁ δὲ Κ. πρόεδρος ἐπανειλημμένως ἀνακαλέσας αὐτοὺς εἰς τὰς ἕδρας των, ἵνα ἀποφασίσωσι συμφώνως μὲ τὸν κανονισμὸν, καὶ μὴ εἰσακουσθεὶς, ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΔΕΛΙΓΙΑΝΝΗΣ.

Οἱ Ἀντιπρόεδροι
Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ
Τ. ΜΑΓΓΙΝΑΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Α. Γρηγοριάδης.
Ι. Παξιμάδης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 18 Ἰουλίου 1851, Ἡμέρᾳ Τετάρτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. γερουσιαστῶν, παρόντων 43 μελῶν, ὁ προεδρεύων ἀντιπρόεδρος Κ. Γ. Καρακατζάνης, ἀντὶ τοῦ Κ. προέδρου ἀσθενοῦντος, ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα ἐνεκρίθησαν.

Μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν, παρατηρήσαντος τοῦ Κ. προέδρου ὅτι ἡ Γερουσία πρέπει νὰ ἔλθῃ εἰς μίαν τυπικὴν ἀπόφασιν ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς ἀναφερομένης εἰς τὰ ἀναγνωσθέντα πρακτικὰ ἐπιτροπῆς· καὶ τινος ἐκ τῶν Κ. γερουσιαστῶν ἀντιτάξαντος ὅτι ἡ Γερουσία ἐν τῇ προγενεστέρᾳ συνεδριάσει παρεδέξατο ὁμοφώνως τὸ ἄσκοπον τῆς συστάσεως αὐτῆς, τῆς δὲ ἐναντίας προτάσεως ἀποσυρθείσης ὑπὸ τοῦ γερουσιαστοῦ Κ. Λόντου, δὲν μένει πλέον ζήτημα πρὸς ψηφοφορίαν καὶ ἀπόφασιν. Ἐπέφερεν ἕτερος ὅτι ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος πρότασις ἀποσυρθεῖσα ὑπὸ τοῦ γερουσιαστοῦ Κ. Λόντου δὲν ἀπεσύρθη καὶ παρὰ τῶν ἄλλων γερουσιαστῶν τῶν ὑποστηριζάντων αὐτήν, καὶ ὅτι ἡ ἀπόφασις τῆς Γερουσίας, ἂν καὶ ἐγνωσμένη, πρέπει νὰ ἀποδειχθῇ δι' ἑνὸς τῶν ὑπὸ τοῦ κανονισμοῦ προβλεπομένων τύπων.

Ἑπομένως ἡ Γερουσία ἐρωτηθεῖσα ἀπεφήνατο ὅτι δὲν παρεδέχθη τὴν σύστασιν τῆς ἀνωτέρω ἐπιτροπῆς.

Γνωστοποιήσαντος ἔπειτα τοῦ Κ. προέδρου συμφώνως μὲ τὸν κανονισμὸν, ὅτι, ἕνεκα κατεπειγούσης ἀνάγκης ἐχορηγήθη ὑπὸ τοῦ προεδρείου πρὸς τὸν γερουσιαστὴν Κ. Γ. Κουντουριώτην τεσσαρακονθήμερος ἀπουσίας ἄδεια, ἡ Γερουσία ἐνέκρινεν αὐτήν. Ἀκολούθως δὲ ἀναγνωσθεισῶν δύο ἀναφορῶν τῶν γερουσιαστῶν ΚΚ. Β. Χριστακοπούλου καὶ Δ. Ὀλυμπίου ἐξαιτουμένων τοῦ μὲν τεσσαρακονθήμερον τοιαύτην ἄδειαν, τοῦ δὲ ἰσόχρονον παράτασιν τῆς χορηγηθείσας αὐτῷ ἀδείας, ἡ Γερουσία ἐνέκρινεν ὡσαύτως τὰς αἰτήσεις ἀμφοτέρων.

Μετὰ ταῦτα παρελθὼν ὁ γερουσιαστὴς Κ. Λόντος ἔλεξε τάδε.

Ἔχω ἀναχεῖρας δύο φύλλα τῆς ἐνταῦθα ἐκδιδομένης ἐφημερίδος ὁ Παρατηρητὴς τῶν Ἀθηνῶν, ἥτις γραφομένη ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ ὑπουργείου εἶναι καθαρῶς ὑπουργική· δὲν διαφιλονεικῶ τὸ δικαίωμα ὅπερ ἔχουσιν οἱ ὑπουργοὶ τῆς διατηρήσεως μιᾶς τοιαύτης ἐφημερίδος πρὸς ὑποστήριξιν τῶν πράξεών των,

ἀλλ' ἔρχομαι νὰ ἐπιστήσω τὴν προσοχὴν τῆς Γερουσίας εἰς δύο μεγάλα ψεύδη ἅτινα ἐν αὐτῇ ἀναφέρονται. Ἂν καὶ δὲν ἐπαρουσιάσθη ἐνώπιόν σας, Κύριοι, νομοσχέδιον περὶ ὁδοποιίας, καὶ ὅμως ἡ ἐφημερὶς αὕτη διὰ τοῦ πρώτου φύλλου διασαλπίζει πρὸς γνῶσιν τῶν ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ κράτους λαῶν, ὡς γραφομένη Γαλλιστί, ὅτι τοιοῦτον νομοσχέδιον παρουσιασθὲν σήπεται εἰς τὸ ἀρχεῖον τῆς Γερουσίας ἕνεκα τῆς ὀλιγωρίας τὴν ὁποίαν μεταχειρίζεται εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων της· διὰ τοῦ ἑτέρου φύλλου ἀναφέρει ἐπίσης ὅτι ἐγὼ αὐτὸς ἐν τῇ προλαβούσῃ συνεδριάσει ἀποσύρας τὴν πρότασίν μου περὶ συστάσεως ἐπιτροπῆς, ἀνεγνώρισα ὡς ἀληθεῖς καὶ ἀλανθάστους τοὺς ὑπὸ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν οἰκονομικῶν παρουσιασθέντας λογαριασμοὺς τῆς διαχειρίσεως τοῦ ἔτους 1850, ἐνῷ ἀπὸ τὰ ἀναγνωσθέντα πρακτικὰ τοιοῦτόν τι δὲν ἐξάγεται, καὶ εἰς τὰς ἀκοάς σας ἔναυλοι εἰσὶν οἱ λόγοι τοὺς ὁποίους ἀποσύρων τὴν πρότασίν μου ἀνέφερον.

Αἱ πράξεις αὗται, ὡς περιεχόμεναι εἰς ἐφημερίδα ἐκδιδομένην ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τοῦ ὑπουργείου, σκοπὸν βεβαίως ἄλλον δὲν ἔχουσιν εἰμὴ τὴν κατάκρισιν τῆς Γερουσίας ἐκ μέρους αὐτοῦ, καὶ φρονῶ ὅτι ἡ Γερουσία ὀφείλει νὰ ἀποκρούσῃ καὶ ἀναιρέσῃ αὐτὴν δημοσίως καὶ μετ' ἀγανακτήσεως.

Ἀπαντῶν εἰς τὰ λεχθέντα ὁ Κ. ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης, καθόσον μὲν ἀφορᾷ τὸ πρῶτον, εἶπεν, ἐπειδὴ τοιοῦτον νομοσχέδιον περὶ ὁδοποιίας δὲν ὑπεβλήθη εἰσέτι εἰς τὴν Γερουσίαν, ἡ παρὰ τῆς ῥηθείσης ἐφημερίδος κοινοποίησις ὅτι δῆθεν τὸ νομοσχέδιον τοῦτο ὑπεβλήθη, δὲν δύναται νὰ λογισθῇ ὡς εὐθύνη τοῦ ὑπουργείου, ἀλλ' ὡς ἁπλῆ ἀπάτη τοῦ συντάττοντος αὐτὴν ἐφημεριδογράφου. Ἡ Κυβέρνησις βεβαίως ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἔχῃ τοιαῦτα ὄργανα πρὸς ὑποστήριξιν τῶν πράξεών της, καὶ ἂν ἤθελε νὰ κατακρίνῃ τὴν Γερουσίαν ὡς ἀργοῦσαν, εἶχεν ἄλλα μέσα, ἀπ' ἐναντίας ὅμως αὕτη θεωροῦσα ἑαυτὴν ἀναπόσπαστον καὶ συνδεδεμένην συνταγματικῶς μὲ τὰ νομοθετικὰ σώματα ὡς πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὁποίων ἀντιπροσωπεύει ἡγεμονικῶν δικαιωμάτων, ἔχει τὴν ἀξίωσιν νὰ διατηρῇ μετ' αὐτῶν πλήρη τὴν δίουσαν ἁρμονίαν.

Ἐνταῦθα παρατηρήσαντός τινος ὅτι ἡ τοιαύτη κοινοποίησις ὑπουργικῆς ἐφημερίδος ἔχει τὸν κύριον σκοπὸν νὰ παραστήσῃ τὴν Γερουσίαν κακόβουλον, ἐθελόκακον καὶ ὀλίγωρον εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων της, ὁ ἀγορεύων ὑπουργὸς ἐπαναλαβὼν τὸν λόγον του εἶπε· καθόσον ἀφορᾷ τὸ δεύτερον τῆς δῆθεν

παραμορφώσεως τῶν λόγων τοῦ Κ. Λόντου, παρατηρῶ ὅτι ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν σκεπτόμενος κατὰ τρόπον ἴδιον λέγει διὰ τῆς ἐφημερίδος ταύτης ὅτι ὁ ἐπὶ τῶν παρουσιασθέντων λογαριασμῶν ἀντίπαλός μου ἀναγνωρίσας τὰ ἔγγραφά μου ταῦτα ὡς ἀληθῆ, ἀπέσυρε τὴν ἐναντίαν πρότασίν του, τὸ αὐτὸ δύναται νὰ σκεφθῇ ἢ νὰ εἴπῃ καὶ ὁ προτείνας τὴν πρότασιν Γερουσιαστὴς καὶ πᾶς ἄλλος ὡς πρὸς τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ παρουσιασθέντα ἔγγραφα· αἱ τοιαῦται σκέψεις δὲν εἶναι παρὰ εἷς ἰδιαίτερος τρόπος τοῦ συλλογίζεσθαι, τὸν ὁποῖον δὲν δύναται νὰ κανονίσῃ ἕτερος.

Δὲν ἠμπορῶ ν' ἀρνηθῶ ἐπέφερεν ὁ προλαλήσας Γερουσιαστὴς ὅτι μὲ πολλὴν εὐφυΐαν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης ἐλάλησε καὶ ἠθέλησε νὰ ὑπεκφύγῃ τὸ κύριον ζήτημα, μεταξὺ ἐφημερίδος καὶ ἐφημερίδος ὑπάρχει μεγίστη διαφορά. Πᾶν ὅ,τι λέγει ἐφημερὶς ἐκδιδομένη ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τῆς Κυβερνήσεως τὸ ἐκθέτει βεβαίως διὰ τῆς συγκαταθέσεώς της, καὶ πᾶν τὸ ἐν αὐτῇ γραφόμενον ἐννοεῖται ὡς ἐκφραζόμενον παρ' αὐτῆς τῆς Κυβερνήσεως, καὶ ταῦτα ὡς πρὸς τὸ πρῶτον μέρος τῆς ἀπαιτήσεως· καθόσον δὲ ἀφορᾷ τὸ δεύτερον παρατηρῶ ἐν ὀλίγοις ὅτι ἕκαστος εἴτε ὑπουργὸς εἴτε ἄλλος τις δύναται νὰ ἀναφέρῃ εἰς τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἐκδιδομένην ἐφημερίδα τὰς σκέψεις καὶ τὴν πεποίθησίν του, οὐχὶ δὲ καὶ νὰ ἐκφράζῃ ἢ παραμορφώνῃ τὴν γνώμην τῶν ἄλλων ὡς ἐγένετο ἐπὶ τοῦ προκειμένου.

Ἐκ τοῦ δευτέρου μέρους τῆς ὁμιλίας τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῆς δικαιοσύνης λαμβάνων ἀφορμὴν, ἐπήνεγκεν ἕτερος, ἐρωτῶ αὐτὸν τὸν ἴδιον νὰ μᾶς εἴπῃ ὁποῖα εἶναι τὰ μέσα ἅτινα ἔχει τὸ ὑπουργεῖον νὰ κατακρίνῃ τὸ σῶμα τῆς Γερουσίας, ἐὰν δηλαδὴ ἦναι τὸ σύνταγμα ἢ ἄλλο τι.

Ἀπαντήσας εἰς τὸν πρῶτον ἀγορεύσαντα ἀντέλεξεν ὁ κύριος ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης, καὶ εἰπὼν ὅτι ἂν εἶχε προθεσιν ἡ Κυβέρνησις νὰ προσβάλῃ τὴν Γερουσίαν ἠδύνατο νὰ εὕρῃ μέσα, καὶ οὐχὶ ὅτι ἔχει τοιαῦτα, πρὸς τοῦτο.

Εἶχον τὸν σκοπὸν νὰ ἐκφράσω τὴν ἰδέαν ὅτι μία κακὴ Κυβέρνησις δύναται νὰ φέρῃ μομφὴν τινὰ εἰς τὴν Γερουσίαν λέγουσα ὅτι αὕτη ὀλιγωρεῖ ἢ δὲν ἀναβάλλει τὴν συζήτησιν τῶν νομοσχεδίων της. Ἐν τῇ τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ Γερουσία θέλει σπεύσει νὰ δικαιολογηθῇ βεβαίως, ἀλλὰ μέχρις ὅτου ἠθέλων πράξει τοῦτο, ἡ μομφὴ θέλει μένει ἀνεξάλειπτος.

Ὁ προλαλήσας ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης εἰπὼν ὅτι μία κακὴ Κυβέρνησις δύναται νὰ ἀναγκάσῃ τὴν Γερουσίαν ν' ἀπολογηθῇ,

ὑπέπεσεν εἰς ἀντίφασιν· ἐπέφερεν ὁ πρὸ αὐτοῦ ἀγορεύσας γερουσιαστὴς, διότι μία καλὴ κυβέρνησις πρέπει ν' ἀναγκάζῃ τὴν Γερουσίαν νὰ ἀπολογῆται, καὶ οὐδέποτε μία κακὴ, ἥτις μὴ δυναμένη νὰ πράξῃ τὸ τοιοῦτον θέλει ἔχει ἐν περιπτώσει ἐναντία τὴν δέουσαν περιφρόνησιν· ἀλλ' ἡ καλὴ Κυβέρνησις πρέπει πρὸς τοῖς ἄλλοις νὰ ἔχῃ καὶ ἓν ἄλλο εἰς τὰς πράξεις της τὴν περίνοιαν καὶ τὴν βαθεῖαν σκέψιν. Ἐὰν ὅθεν ἡ προκειμένη ἐφημερὶς μισθοδοτῆται παρὰ τῆς κυβερνήσεως, ὑπάρχει ἀναντιρρήτως γραφομένη ὑπὸ τὸν ἔλεγχον αὐτῆς, καὶ ἐξ ἀπερισκεψίας ἄφησεν αὕτη νὰ καταχωρισθῶσιν τὰ γραφέντα διότι ἐν ἑαυτῇ ἔχει κάτι τι ἐναντίον τῆς Γερουσίας, ὡς λαβοῦσα τὸ θάρρος ν' ἀντιταθῇ εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τῶν πολυδαπάνων νομοσχεδίων της, καὶ νὰ ζητήσῃ προηγουμένως νὰ ἴδῃ τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν τοῦ ταμείου.

Ἂν καλῶς ἐννόησα τὸν συνάδελφόν μου ὑπουργὸν τῆς δικαιοσύνης, ἐπέφερεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν, εἰπόντα ὅτι ἡ κυβέρνησις ἠδύνατο νὰ εὕρῃ ἄλλα μέσα διὰ νὰ κατηγορήσῃ τὴν Γερουσίαν, φρονῶ καὶ λέγω ὅτι ἡ ὁμιλία του αὕτη εἶναι μία εἰλικρινὴς ἐξήγησις· εἶπε καὶ συμφωνῶ μετ' αὐτοῦ ὅτι ἡ περὶ ὑποβολῆς τοῦ νομοσχεδίου τῆς ὁδοποιΐας ἔκθεσις ἦτο μία ἀπάτη τοῦ ἐφημεριδογράφου, καὶ δὲν πρέπει νὰ ἐκληφθῇ ὡς προσβολὴ κατὰ τῆς Γερουσίας, διότι ἂν ὑπῆρχε τοιοῦτος σκοπὸς προσβολῆς δὲν ἦτο κατάλληλον τὸ μέσον αὐτό. Ἡ κυβέρνησις δὲν εἶναι τοσοῦτον ἠλίθιος ὥστε νὰ θελήσῃ νὰ προσβάλῃ τὴν Γερουσίαν διὰ τοῦ μέσου τῆς κυβερνητικῆς ταύτης ἐφημερίδος, καθόσον ἠδύνατο νὰ πράξῃ τοῦτο δι' ἄλλων μέσων καὶ ἐφημερίδων· ἔρχομαι μετὰ ταῦτα νὰ ἐξετάσω καὶ ὑπὸ πολιτικὴν ἐποψιν τὰ περὶ τῆς ἐφημερίδος αὐτῆς, τὴν ὁποίαν ἡ κυβέρνησις δὲν ἀποκρούει ὡς ἁπλῶς κυβερνητικὴν, ἐνῷ ὁ γερουσιαστὴς Κ. Λόντος ἔδοσεν εἰς αὐτὴν τοιοῦτον χαρακτῆρα ὥστε τὴν κατέστησεν ὡς πρᾶξιν ὅλως ὑπουργικήν.

Εἰς ὅλα τὰ συνταγματικὰ κράτη ὑπάρχει τὸ ἔθιμον νὰ ἔχωσιν ἐφημερίδας τινὰς ὑπὸ τὴν ἔμπνευσιν αὐτῶν γραφομένας, καὶ νὰ καταχωρίζωσιν ἐν αὐταῖς ὅλα τὰ σημαντικώτερα ζητήματα καὶ θέματα σύμφωνα μὲ τὸ πνεῦμα αὐτῶν, διὰ νὰ ὁδηγῶνται οἱ ὄχλοι τῆς πολιτικῆς τούτων εἰς τὴν πορείαν των. Ὅλα ταῦτα τὰ λεγόμενα γενικὰ καὶ κύρια ἄρθρα τῶν ἐφημερίδων αὐτῶν δύνανται νὰ ἀποδοθῶσιν εἰς τὴν κυβέρνησιν ὡς γραφόμενα ὑπὸ τὸν ἔλεγχον αὐτῆς, ἀλλὰ τὰ σημειούμενα ὑπὸ τῶν ἰδίων ἐφημεριδογράφων εἰς τὸ κεφάλαιον τῶν εἰδήσεων, ὡς ἀνήκοντα εἰς

αὐτοὺς καὶ μόνους, ἐρανιζομένους τὰ τοιαῦτα ἐξ ἰδιαιτέρων πληροφοριῶν δὲν δύνανται νὰ ἐνοχοποιήσουν τὴν κυβέρνησιν, καὶ νὰ δώσουν χώραν ὥστε νὰ ζητηθῇ λόγος παρ' αὐτῆς, ὡς συμβαίνει ἐπὶ τοῦ προκειμένου.

Ἐνταῦθα εὐχαριστήσαντός τινος ἐκ τῶν προαγορευσάντων τὸν ἀγορεύσαντα ὑπουργὸν διὰ τὴν παρ' αὐτοῦ ἀποδοθεῖσαν βλακίαν εἰς τὸν συντάκτην τῆς εἰρημένης ἐφημερίδος, ὁ προλαλήσας γερουσιαστὴς ἀντέλεξεν ὅτι δὲν πρέπει νὰ παραμορφώνωνται τὰ πράγματα καὶ τὰ γεγονότα ὑπὸ μιᾶς ἐφημερίδος κυβερνητικῆς, ἥτις εἶναι τῶν ἄλλων περισσότερον πιστευτή· ἄλλως δὲ ἡ τοιαύτη ἐφημερὶς πρέπει νὰ ἐποσκοπακίζηται ἀπὸ τὴν προστάτιδα αὐτῆς κυβέρνησιν. Τὸ προσβάλλειν ἡμᾶς ὑπὸ ἄλλων προσωπικὸν χαρακτῆρα δὲν μᾶς κάμνει τὴν κακὴν ἐκείνην ἐντύπωσιν ἣν μᾶς κάμνει ἡ παραμόρφωσις τῶν πραγμάτων· διότι καὶ ἄλλοτε προσεβλήθημεν ὡς κρονόληροι καὶ ὡς ὑπαγόμενοι εἰς τὸ ἄρθρον ἐκεῖνο τοῦ συντάγματος τῆς ἀποχωρήσεως τῶν γερουσιαστῶν, ἀλλὰ δὲν ἐταράχθημεν τοσοῦτον, καθόσον ἐγνωρίζαμεν ὅτι τὰ τοιαῦτα προέρχονται ἀπὸ κακὴν πρόθεσιν καὶ κακοβούλους εἰσηγήσεις.

Περαιωθείσης ἐνταῦθα τῆς περαιτέρω ἐπὶ τοῦ προκειμένου συζητήσεως, καὶ ἐπαναλαβόντος κατόπιν τοῦ γερουσιαστοῦ Κ. Λόντου τὴν αἴτησιν περὶ παρακαταθέσεως ἐν τῷ γραφείῳ τῆς γερουσίας τῶν πρὸ μηνῶν κατὰ τοῦ ὑπαλλήλου Καλαμίδα ζητηθέντων ἀνακριτικῶν ἐγγράφων ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν παρετήρησεν ὅτι πρέπει νὰ προτιμηθῇ ἡ προτεραιότης, καὶ νὰ προηγηθῇ πάσης ἐπερωτήσεως ἡ συζήτησις τοῦ ἐν τῇ Γερουσίᾳ μένοντος πρὸ πολλῶν μηνῶν νομοσχεδίου περὶ ἐφορειῶν.

Ἀντειπόντος δὲ τοῦ γερουσιαστοῦ Κ. Ψύλλα ὅτι αἱ ἐπερωτήσεις προηγοῦνται παντὸς ἄλλου ἀντικειμένου, διότι αὗται ἀναχαιτίζουν τὴν κυβέρνησιν ἀπὸ πράξεις ἐπιζημίους, ἕτερος τῶν ΚΚ. γερουσιαστῶν λαβὼν τὸν λόγον εἶπε τὰ ἀκόλουθα.

Ὅτε ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν μᾶς παρουσίασε τὸ προκείμενον νομοσχέδιον περὶ ἐφορειῶν, δύω ἀνεφύησαν ζητήματα ἐπὶ τῆς συζητήσεως τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ· 1) ἐὰν ἡ οἰκονομική μας κατάστασις ἐπιτρέπῃ τὴν αἰτουμένην αὔξησιν τῶν ἐξόδων, καὶ 2) ἐὰν ὁ ἀληθὴς σκοπὸς τοῦ Κ. ὑπουργοῦ εἶναι ἡ βελτίωσις τῆς ὑπηρεσίας, διὰ τῆς ἐκλογῆς τιμίων καὶ ἱκανῶν ὑπαλλήλων εἰς τὸν κλάδον τοῦτον. Τὸ πρῶτον ἐλύθη ἤδη εὐτυχῶς, καὶ ἡ οἰκονομική μας κατάστασις ἐγένετο καταφανὴς ἀπὸ τοὺς πίνακας τοῦ Κ. ὑπουργοῦ, καὶ τὴν ἔκθεσιν τὴν συνοδεύουσαν τὴν

κατάστασιν τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους 1850. Τὸ δεύτερον ἔσπευσεν αὐτὸς ὁ Κ. ὑπουργὸς νὰ λύσῃ καὶ πρὸ τῆς ἐπιψηφίσεως καὶ ἐφαρμογῆς τοῦ νομοσχεδίου, διορίσας ἐν τῇ κεντρικῇ ὑπηρεσίᾳ ὡς διευθυντὴν τοῦ κλάδου τῶν ἐφορειῶν ἄνθρωπον παυθέντα τῆς ὑπηρεσίας καὶ προτοῦ καὶ κατὰ τὸν παρελθόντα Ἰούνιον τοῦ 1850 ἕνεκα καταχρήσεων, κατὰ συνέπειαν ἐπανειλημμένων διοικητικῶν ἀνακρίσεων. Τὸ κοινὸν εἶδε μετ' ἐκπλήξεως τὸν διορισμὸν τοῦτον καὶ ἡ Γερουσία ἀπῄτησε παρὰ τοῦ ἀρμοδίου ὑπουργοῦ ἀπὸ τῆς 14 τοῦ παρελθόντος Ἀπριλίου νὰ παρακαταθέσῃ εἰς τὸ γραφεῖον τῆς Γερουσίας τὰ ἔγγραφα τῶν ἀνακρίσεων τὰ ἀφορῶντα τὸν ὑπάλληλον τοῦτον, πρὸς ἐξέλεγξιν ἁπλῆν τῆς ὑπουργικῆς πράξεως, καὶ διὰ νὰ πληροφορηθῇ κατὰ πόσον εἶναι ἀληθῆ τὰ λεγόμενα. Τρὶς ἐπανέλαβεν ἡ Γερουσία ζητοῦσα τὴν παρακατάθεσιν τῶν ἐγγράφων τούτων, ἀλλὰ μέχρι τῆς σήμερον μήτε ἀπάντησις ἐδόθη. Ἡ διαγωγὴ αὕτη ἐκ μέρους τοῦ ὑπουργείου δὲν δύναται νὰ ἑρμηνευθῇ ἄλλως ἢ ὡς περιφρόνησις ἑνὸς κυριαρχικοῦ σώματος, ἢ ὡς ἄρνησις τοῦ ὁποίου ἔχει δικαιώματος, νὰ ἐξελέγχῃ πᾶσαν ὑπουργικὴν πρᾶξιν· καὶ ἐνταῦθα πρέπει νὰ ἐξηγηθῶσιν οἱ Κ. ὑπουργοί, διότι ἡ Γερουσία ἐπιμένει ἀπαιτοῦσα τὴν παρακατάθεσιν τῶν ἐγγράφων τούτων, πρὶν προχωρήσῃ εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου, ὡς ἐχόντων ἄμεσον μετ' αὐτοῦ σχέσιν· διότι ἐκ τούτων θέλει συμπεράνει ἐὰν ὁ σκοπὸς τοῦ νομοσχεδίου τούτου εἶναι ἡ κατάπαυσις τῶν καταχρήσεων, καὶ ἡ βελτίωσις τῆς ὑπηρεσίας, ὡς διατείνεται ὁ Κ. ὑπουργὸς εἰς τὴν ἔκθεσίν του.

Ἀπαντῶν εἰς τὰ ἀνωτέρω ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν, καμμίαν σχέσιν δὲν ἔχει, εἶπε, τὸ ζήτημα ὅπερ ἀνέφερεν ὁ προλαλήσας γερουσιαστὴς μὲ τὸ προκείμενον νομοσχέδιον περὶ ἐφορειῶν, καθόσον ἐκεῖνο μὲν ἀφορᾷ τὴν ἐξέτασιν προγενεστέρας ὑπηρεσίας ὑπαλλήλου τινός, τοῦτο δὲ ἀφορᾷ τὴν διοργάνωσιν μέρους τῆς οἰκονομικῆς ὑπηρεσίας.

Πρὸ πολλοῦ ἔμαθον ὅτι ἐγένετο λόγος εἰς τὸ σεβαστὸν τοῦτο σῶμα περὶ τοῦ ὑπαλλήλου τούτου τὸν ὁποῖον ἔχω εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ὑπουργείου, ἤτοι περὶ προγενεστέρας ὑπηρεσίας αὐτοῦ ὑπηρετήσαντος πρὸ τῆς εἰσαγωγῆς του εἰς τὸν οἰκονομικὸν κλάδον ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν ἑνὸς ἄλλου ὑπουργείου.

Τὸν ὑπάλληλον τοῦτον παρέλαβον μὲ τὸν βαθμὸν τοῦ ὑπουργικοῦ γραμματέως ἀπὸ τὸν παρελθόντα Αὔγουστον. Εὗρον αὐτὸν ἐν τῷ μέσῳ τῆς κοινωνίας ἱκανὸν ἱκανώτατον τίμιον καὶ ἀμίαντον πάσης κατηγορίας, καὶ ὡς τοιοῦτον ἠναγκάσθην νὰ τὸν

προσλάβω εἰς τὸ ὑπουργεῖον, διαβεβαιῶν τὸ σῶμα ὅτι διεξήγαγε καὶ διεξάγει τὴν ὑπηρεσίαν μὲ πολλὴν ἐπιδεξιότητα καὶ τιμιότητα, καὶ ὅτι οὐδὲν ἐγένετο παράπονον περὶ αὐτῆς. Ἀποθανόντος τοῦ μακαρίτου Βαλέτα δὲν ἠδυνάμην παρὰ ἐνδίδων εἰς τὴν σωτήριον καὶ ἐπωφελῆ ἀρχὴν τῆς προαγωγῆς τῆς ἱκανότητος καὶ τιμιότητος νὰ προβιβάσω αὐτὸν εἰς τὴν κενωθεῖσαν θέσιν τοῦ τμηματάρχου τοῦ ἰδίου τμήματος, ὡς καὶ τὸν ἐπροβίβασα εἰς αὐτὴν μὲ μισθὸν περισσότερον πεντήκοντα δραχμῶν.

Τότε δὲ πρώτην φορὰν ἤκουσα ὅτι ὁ ὑπάλληλος οὗτος ἦτο δῆθεν κατηγορημένος διὰ τὴν προτέραν του διοικητικὴν ὑπηρεσίαν, καὶ ἠρώτησα περὶ τούτου τὸν πρώην ὑπουργὸν τῶν ἐσωτερικῶν παρ' οὗ ἔμαθον ὅτι ὑπῆρξε μία μικρὰ κατηγορία κατ' αὐτοῦ. Εἰς τοιαύτην περίστασιν παρεκάλεσα τοὺς συναδελφούς μου ὑπουργοὺς νὰ δώσωσιν ἓν πέρας εἰς τὴν ὑπόθεσιν αὐτὴν διὰ νὰ ἐνεργήσω καὶ ἐγὼ ἐν γνώσει ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, καθόσον δὲν ἀνέχομαί ποτε νὰ ἔχω ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ ἀνθρώπους προσβεβλημένους· ἀλλὰ δὲν ἠδυνάμην ἀφ' ἑτέρου ἀπὸ μόνην μίαν ἰδέαν, ἀπὸ μόνον ἕνα ἁπλοῦν λόγον κινούμενος, νὰ ἀπομακρύνω τῆς ὑπηρεσίας τὸν νέον τοῦτον τίμιον καὶ πένητα καὶ νὰ τὸν φέρω εἰς τοὺς δρόμους περιεστοιχισμένον ἀπὸ πολυπρόσωπον οἰκογένειαν, νέον τοῦ ὁποίου ὁ πατὴρ ἀντιστράτηγος ὢν ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως, ἔπεσε θῦμα εἰς τὴν μάχην τῆς Ἀταλάντης κατὰ τὸ ἔτος 1826, καὶ τοῦ ὁποίου ἡ οἰκογένεια ἔχει ἀναντίῤῥητα καὶ μεγάλα δικαιώματα εἰς τὸ ἔθνος, φέρουσα ἀνὰ χεῖρας τοιαύτην ἐπίσημον ἀπόδειξιν, ὁποίαν ἄλλαι οἰκογένειαι δὲν φέρουσι. Κατ' αἴτησίν μου ὅθεν δύω ἐκ τῶν συναδελφῶν μου ὑπουργῶν ἐπεφορτίσθησαν ν' ἀποπερατώσωσιν αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν. Ἀλλ' ὁ προλαλήσας γερουσιαστὴς Κύριος Χρυσόγελος δὲν ἔπρεπε νὰ καταφερθῇ ἀδίκως καὶ τοσοῦτον καθ' ἑνὸς τοιούτου ὑπαλλήλου, γόνου περικλεοῦς πατρός, καὶ νέου πολλῆς ἱκανότητος καὶ τιμιότητος.

Ἀρχόμενος τοῦ λόγου, ἀντέλεξεν ὁ προλαλήσας, εἶπον ὅτι δὲν κάμνω λόγον περὶ τοῦ προσώπου, ὁποῖός τις εἶναι ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος ὑπάλληλος, ἀλλὰ περὶ τοῦ πράγματος, τουτέστι περὶ τῆς ἐντυπώσεως ἣν ἔκαμεν ὁ διορισμός του ὡς τμηματάρχου· περιωρίσθην δὲ εἰς τὴν ὑπεράσπισιν τοῦ δικαιώματος, τὸ ὁποῖον ἔχει ἡ Γερουσία τοῦ ἐξελέγχειν τὰς ὑπουργικὰς πράξεις.

Ἐρωτῶ τὸν κύριον ὑπουργόν, ἀφοῦ τρὶς καὶ τετράκις ἐζητήθησαν τὰ ἀφορῶντα τὸν ὑπάλληλον τοῦτον ἔγγραφα, ὤφειλεν ὁ

ἁρμόδιος ὑπουργὸς νὰ παρακαταθέσῃ αὐτὰ εἰς τὸ γραφεῖον τῆς Γερουσίας; Τίς ἡ χρεία νὰ διορισθῶσι δύω ὑπουργοὶ διὰ νὰ ἐξετάσωσι καὶ γνωμοδοτήσωσι περὶ τῆς ἐνοχῆς ἢ μὴ τοῦ ὑπαλλήλου τούτου; μήπως ἡ Γερουσία ἐζήτησε νὰ παραπεμφθῇ ἢ μὴ εἰς δίκην; ὄχι! Ἀγνόει, λέγει, ὁ κύριος ὑπουργός, ὅτι ὁ ὑπάλληλος οὗτος ἐπαύθη κατὰ συνέπειαν τῶν ἀνακρίσεων, καὶ μετὰ παρέλευσιν 8 μηνῶν ἀπὸ τῆς παύσεώς του ἔμαθε τοῦτο, ἐνῷ καθεκάστην προσέρχετο εἰς τὴν οἰκίαν του ἐξαιτούμενος τὴν συνδρομήν του. Πῶς λοιπὸν ὁ κύριος ὑπουργὸς ὁ συνδιαιτώμενος καθεκάστην μετ' αὐτοῦ δὲν ἠδυνήθη νὰ μάθῃ τί περὶ τούτου ἔτρεχε καὶ διὰ ποίαν αἰτίαν ἐπαύθη; ὅλα ὅσα μᾶς εἶπεν εἰσὶν ὅλα ἀπίθανα, ὡς εἶναι ἀπίστευτος καὶ ἡ προσθήκη ὅτι τὰ ἔγγραφα ταῦτα μόλις εὑρέθησαν καὶ ἐκκαθαρίσθησαν ἐκ τοῦ κονιορτοῦ ἀπὸ τοῦ 1847, ἐνῷ αἱ ἀνακρίσεις αὗται ἐγένοντο τὸν Ἰούλιον τοῦ παρελθόντος ἔτους 1850.

Ἀλλ' ὁ λόγος δὲν εἶναι περὶ τοῦ προσώπου, τὸ ἐπαναλέγω, εἶναι περὶ τοῦ δικαιώματος τῆς Γερουσίας, τὸ ὁποῖον φαίνεται ὀλιγωρῶν ὁ Κ. ὑπουργός· εἶναι περὶ τῆς ἐντυπώσεως ἣν κάμνει εἰς τὸ κοινὸν ὁ διορισμὸς εἰς τὴν οἰκονομικὴν ὑπηρεσίαν προσώπων, κατὰ τῶν ὁποίων ὑπάρχει κοινὴ πρόληψις, περὶ τῆς ἐπιῤῥοῆς ἣν ἔχει εἰς τὰ κοινὰ ἤθη, ὅταν ἡ κυβέρνησις φαίνεται τιμῶσα καὶ προάγουσα ἀνθρώπους θεωρουμένους ὡς ὑπαιτίους εἰς ἐγκλήματα πρὶν κηρυχθῶσιν ἀθῶοι.

Εἰπόντος ἔπειτα τοῦ γερουσιαστοῦ κυρίου Λόντου ὅτι παρ' αὐτοῦ ἐζητήθησαν ῥητῶς νὰ παρακατατεθῶσι τὰ ἀνωτέρω ἔγγραφα καὶ οὐδὲν ἄλλο, καὶ ὅτι τὴν ὑπεράσπισιν τὴν ὁποίαν σήμερον ἐκάμεν ὁ Κύριος ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν, ἠδύνατο νὰ τὴν κάμῃ τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ἤθελεν ἔλθει ἡ συζήτησις, ὁ κύριος ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης λαβὼν τὸν λόγον, εἶπεν· Ὁ κύριος ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν σᾶς ἔξεθεσε τὸ ἱστορικὸν καὶ διὰ τοῦτο κρίνω περιττὸν νὰ ἐπαναλάβω αὐτό. Τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος ἔγγραφα ἐδόθησαν εἰς ἐμὲ καὶ εἰς τὸν ὑπουργὸν Κ. Πάϊκον διὰ νὰ τὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν, καθόσον τούτων παρακατατεθησομένων, τὸ ὑπουργεῖον ἔχει τὴν ἀνάγκην νὰ γνωρίζῃ τὸ περιεχόμενον διὰ νὰ φέρῃ τὸν λόγον ἐπὶ τῆς συζητήσεως, ἥτις ἤθελε γενῇ ἐπ' αὐτῶν· ἀλλ' ἡ ἀσθένεια τοῦ κυρίου ὑπουργοῦ τῶν ἐσωτερικῶν, εἰς τὸν ὁποῖον ὑπάρχουσι τὰ ἔγγραφα ταῦτα, ἐμπόδισε πᾶσαν ἐνέργειαν. Ἤκουσα μὲ κατάνυξιν τὴν ἀγόρευσιν τοῦ Κ. Χρυσογέλου, καὶ πιστεύω ὅτι ὅλαι αἱ σκέψεις του προέρχονται ἀπὸ πεποίθησιν ἁγνὴν, καὶ οὐχὶ ἀπὸ ἄλλο πνεῦμα.

Περαιωθείσης ἐνταῦθα καὶ τῆς περαιτέρω ταύτης συζητήσεως, ὁ Κ. πρόεδρος ἐκοινοποίησεν εἰς τὸ σῶμα ὅτι, προκειμένου περὶ τοῦ νομοσχεδίου τῶν ἐφορειῶν, κατὰ τὸν κανονισμὸν ὡς λαβὼν προηγουμένως μέρος εἰς τὴν συζήτησιν αὐτοῦ, δὲν δύναται νὰ προεδρεύσῃ τὸ σῶμα, καὶ ὅτι κωλυομένου τοῦ κυρίου προέδρου καὶ ἀπόντος τοῦ ἑτέρου ἀντιπροέδρου, ἡ συζήτησις πρέπει νὰ ἀναβληθῇ.

Ἐπὶ τῇ ὁμιλίᾳ ταύτῃ τοῦ κυρίου προέδρου, λαβὼν τὸν λόγον τις, ἔχω εὐχαριστήσιν, εἶπεν, ὅτι ὁ προεδρεύων ἤδη τὸ σῶμα κύριος ἀντιπρόεδρος μελετήσας τὸν κανονισμὸν ὀρθῶς, ἐπρότεινεν ὅτι ὡς λαβὼν μέρος εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ περὶ οὗ πρόκειται νομοσχεδίου, δὲν δύναται νὰ προεδρεύσῃ ἐνόσῳ δὲν τελειώσῃ τὸ ὑπὸ συζήτησιν τοῦτο νομοσχέδιον· καὶ ἐπειδὴ τὴν πρότασίν του ταύτην τὴν θεωρῶ δικαίαν καὶ νόμιμον, νομίζω ὅτι πρέπει ν' ἀποσυρθῇ τῆς θέσεώς του, κηρύττων τὴν λῆξιν τῆς συνεδριάσεως.

Ἡ πρότασις, τὴν ὁποίαν ἔκαμεν ὁ προλαλήσας, ἀντέλεξεν ἕτερος, ἀφορᾷ τὴν περίστασιν καθ' ἣν ὁ κύριος πρόεδρος κωλύεται, καθὼς καὶ ὁ ἕτερος τῶν κυρίων ἀντιπροέδρων, περὶ ἧς σιωπᾷ ὁ κανονισμός.

Ἐὰν τοιοῦτον ζήτημα ἐπρόκειτο πρώτην ἤδη φορὰν, τότε αὐτὸ ἠξίζεν πολλῆς καὶ μεγάλης σκέψεως· ἀλλ' ὅταν ἡ Γερουσία δὶς καὶ τρὶς ἔλυσε τοῦτο, τότε τὸ ζήτημα εἶναι λελυμένον· λέγω δὲ ὅτι τοῦτο ἐλύθη ἀπὸ τὴν Γερουσίαν, ὅταν ἀπεφασίσθη ὁ διορισμὸς ἐπιτροπῆς πρὸς ἐξέτασιν τῶν ἀφορώντων τοὺς ΚΚ. Μαυρομιχάλας ἐγγράφων περὶ τοῦ ὁποίου σιωπᾷ ὁλοτελῶς ὁ κανονισμὸς, ἐνῷ περὶ τοῦ προκειμένου κάτι τι ἀναφέρει.

Τὸ ἄρθρον 97 τοῦ κανονισμοῦ λέγει, ὅτι εἰς τὴν ἀρχὴν ἑκάστης συνόδου ἐκλέγεται πενταμελὴς ἐπιτροπὴ τοῦ λογιστικοῦ, ἥτις ἐνεργεῖ τὰ χρέη της καθ' ὅλην τὴν σύνοδον· σιωπῶντος δὲ τούτου ὡς πρὸς τὸν τρόπον τῆς ἀναπληρώσεως τῶν μελῶν αὐτῆς κωλυομένων, προσφάτως ὁ μὲν γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας ἐπρότεινεν ὅτι τὰ τοιαῦτα μέλη κωλυόμενα δύνανται ν' ἀντικατασταθῶσι παρ' ἄλλων, ἡ δὲ Γερουσία ὅλη παρεδέχατο τὴν πρότασιν ταύτην.

Ἄλλο ἄρθρον τοῦ ἰδίου κανονισμοῦ τὸ ἄρθρον 12 λέγει· «ὁ πρόεδρος ἀπαγγέλλει τὴν ἔναρξιν καὶ τὴν λύσιν τῶν συνεδριάσεων, πρὸ ταύτης δὲ προσδιορίζει τὴν ἡμέραν καὶ ὥραν τῆς ἑπομένης, ἀφοῦ λάβει τὴν γνώμην τῆς Γερουσίας,» ὅ ἐστι δὲν θέλει ὁ πρόεδρος ν' ἀπαγγέλῃ ἀπολύτως τὴν λῆξιν, ὡς καὶ τὴν

ἡμέραν καὶ ὥραν τῶν συνεδριάσεων, ἀλλὰ μὲ τὴν συναίνεσιν τῆς Γερουσίας· καὶ ὅμως ὁ κύριος πρόεδρος ἑκατοντάκις ἔλυσε καὶ προεκάλεσε συνεδριάσεις οἴκοθεν. Ἐξ ὅλων λοιπὸν τούτων ἐξάγεται ὅτι ὁ κανονισμὸς πολλὰ ὑποσιωπᾷ, ἀλλ' ἡ γερουσία στιγμιαίως ἀνεπλήρωσεν αὐτὰ ἀποφασίσασα τὰ δέοντα. Ἔρχομαι ἤδη νὰ ἐξετάσω ἂν ὅλα ταῦτα ἦσαν νόμιμα, καὶ ἂν δυνάμεθα νὰ εὕρωμεν καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου μίαν διέξοδον.

Ἡ Γερουσία ὡς καὶ πᾶν ἄλλο σῶμα πρέπει κατὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἔργων του νὰ προσφεύγῃ εἰς τὸν κανονισμόν του, καὶ νὰ ἐρευνᾷ τὸ πνεῦμα τοῦ νομοθέτου, ἐν περιπτώσει καθ' ἣν οὗτος σιωπᾷ· καὶ ὅταν μὲν εὕρῃ ὅτι αὐτὸς ῥητῶς σιωπᾷ, τότε πρέπει νὰ περιορισθῇ ἐντὸς αὐτοῦ· ὅταν δὲ ἴδῃ ὅτι τὸ πνεῦμα τούτου ἐξηγεῖται ἐν τῇ σιωπῇ ἀπὸ ἄλλας διατάξεις, πρέπει νὰ προσφεύγῃ εἰς τὴν ἐξήγησιν αὐτῶν, διὰ νὰ διεξέλθῃ οὕτω τὰ καθήκοντά του. Τὸ νὰ ὑποθέτῃ τις ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ λύσωμεν τὸ προκείμενον ζήτημα διὰ τοῦ μέσου τούτου, εἶναι τὸ αὐτὸ τὸ νὰ θέλῃ νὰ ὑποθέτῃ τὸν νομοθέτην ὅτι ὑποθάλπει τὴν ἀργίαν, διότι ἐξ ἄλλων διατάξεων ὁ νομοθέτης φαίνεται ὅτι εἶναι ἐχθρὸς τῆς ἀργίας. Εἶναι ἀξίωμα ὅτι ἐκ τῶν ὁμοίων πρέπει νὰ λύωνται τὰ ὅμοια καὶ δυνάμει τῆς βάσεως ταύτης πρέπει νὰ λυθῇ καὶ τὸ παρὸν ζήτημα· ὁ κανονισμὸς λέγει ὅτι κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς συνόδου ἐν περιπτώσει κωλύματος τοῦ προέδρου, ἔρχεται εἰς τὴν προεδρείαν ὁ πρεσβύτερος· τὸ αὐτὸ προνοεῖ καὶ ὁ κανονισμὸς τῆς Βουλῆς, καὶ ἄλλων συνταγματικῶν ἐθνῶν· καὶ φρονῶ ὅτι οὕτω πράττοντες καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου δὲν παρανομοῦμεν, τοσούτῳ μᾶλλον καθόσον ταιαύτας ἑρμηνείας καὶ ἀποφάσεις ἐπράξαμεν καὶ ὡς πρὸς ἄλλα ἀντικείμενα, ἅτινα ἀνέφερον, καὶ περὶ ὧν σιωπᾷ ὁ κανονισμός.

Ἀντιλέγων εἰς τὸν προλαλήσαντα ὁ προαγορεύσας γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας, εἶπε τὰ ἑξῆς·

Περὶ τὰ τέλη τῆς ἀγορεύσεώς του ὁ Κ. Προβιλέγγιος ἀνέφερεν ἔνναιάν τινα, ἀφορῶσαν τὸν κανονισμὸν ἢ τὴν ἕξιν τῆς Βουλῆς τῶν ἀντιπροσώπων εἰς περιστάσεις ὁμοίας τῇ προκειμένῃ, καὶ ἐντεῦθεν ἐπιλαμβάνομαι τοῦ λόγου του, λέγων ὅτι τὸ περὶ προεδρείας τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσθη ἀπὸ τὸ Σύνταγμα, ἀνατεθέντος τοῦ προνομίου τούτου εἰς τὸν ἡγεμόνα διὰ τοῦ 78 ἄρθρου τοῦ Συντάγματος· «Ὁ Βασιλεὺς διορίζει ἐκ τῶν γερουσιαστῶν τὸν πρόεδρον τῆς Γερουσίας κατὰ τριετίαν.» Ἐπειδὴ δὲ ὁ πρόεδρος τῆς Γερουσίας δυνατὸν νὰ κωλύηται, τὸ Σύνταγμα διὰ τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου 78 προέβλεψε νὰ διορίζωντας

ἀντιπρόεδροι, τὸ δικαίωμα τῆς ἐκλογῆς τῶν ὁποίων ἐχορήγησε μὲν εἰς τὴν Γερουσίαν, περιώρισε δὲ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν εἰς δύω. Ὁ νομοθέτης, ἐνῷ εἰς τὴν Βουλὴν ἀρῆκεν ἀόριστον τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀντιπροέδρων, εἰς τὴν Γερουσίαν ἀπ' ἐναντίας ὥρισε τὸν ἀριθμόν, ἔδοσε δηλαδὴ ὁ νομοθέτης περισσοτέραν προσοχὴν εἰς σῶμα τοῦτο, θεωρήσας αὐτὸ ὡς συντηρητικὸν σῶμα, κλίνον μᾶλλον πρὸς τὴν ἐξουσίαν, ἐνῷ εἰς τὴν Βουλὴν, ὡς εἴρηται, ἔδοσε πλήρη ἀνεξαρτησίαν ὡς πρὸς τοὺς ἀντιπροέδρους καὶ γραμματεῖς. Ὅταν ἡ Γερουσία κατὰ πρῶτον συνεστάθη, καὶ ὅταν συνίστατο ἀπὸ τὴν κακόβουλον ἐκείνην πλειονοψηφίαν, ὡς τινες τὴν ὠνόμαζον, κατὰ τὴν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν της ἐντῇ συντάξει τοῦ κανονισμοῦ της, παρατηρήσατε ὁποῖα κίνδυνα ἔτρεφε διὰ τὰ ἡγεμονικὰ δικαιώματα. Ἡ τὸν κανονισμὸν συντάξασα ἐπιτροπὴ ἔφερε τότε καὶ ὡμίλει περὶ ἐκλογῆς ἀντιπροέδρων· εἶπε δὲ, ὅτι πρώτη πρᾶξις τῆς Γερουσίας κατὰ τὴν ἔναρξιν ἑκάστης συνόδου εἶναι ἡ ἐκλογὴ τῶν ἀντιπροέδρων καὶ καὶ γραμματέων αὐτῆς. Ἡ Βουλὴ πρὸ ἑνὸς περίπου μηνὸς ἠργάζετο, ὁ δὲ τότε πρόεδρος τῆς Γερουσίας Κουντουριώτης ἦτον ἀπὼν, καὶ ἡ Γερουσία ἐσχόλαζε, τότε ἐγὼ λαβὼν ἀφορμὴν παρετήρησα καὶ προέτεινα, εἰ μὲν τὸ κώλυμα τοῦ προέδρου εἶναι ὀλιγοχρόνιον καλῶς, εἰδὲ ἐπὶ πολὺ, νὰ προβαίνῃ ἡ Γερουσία εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν ἀντιπροέδρων καὶ γραμματέων ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ πρεσβυτέρου τῶν κυρίων γερουσιαστῶν. Ἀλλ' ἅπαντες ἠγανάκτησαν, εἰπόντες ὅτι τοῦτο εἶναι δικαίωμα ἡγεμονικὸν, καὶ ἀνέβαλον τοῦτο δι' ἄλλην συζήτησιν. Μετὰ δὲ ταῦτα, εὑρισκόμενος εἰς κύκλον τινὰ διπλωματικὸν ἤκουσα λεγόμενον, ὅτι τινὲς γερουσιασταὶ ἠθέλησαν ν' ἀρπάζωσι δικαιώματα βασιλικὰ, καὶ ἠγνόουν μὲν μὲ τοῦτο τὴν ἐμὴν πρότασιν, ἠγνόουν δὲ ὅτι ἐγὼ ἤμουν ὁ προτείνας ταύτην. Καὶ ἄλλοτε ἐσκέφθημεν περὶ τῆς προτάσεως ταύτης, ἀλλ' ἀπὸ σέβας πρὸς τὰ ἡγεμονικὰ δικαιώματα, καὶ διπλωματικὰς παρατηρήσεις ἐπεφυλάχθημεν, ὥστε δύω μόλις ἔτη μετὰ ταῦτα εἰσήχθη εἰς τὸν κανονισμὸν ἡ διάταξις αὕτη, νὰ προεδρεύῃ δηλ. κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς συνόδου, κωλυομένου τοῦ προέδρου, ὁ πρεσβύτερος τῶν γερουσιαστῶν καὶ μόνον δι' ἐκείνην τὴν περίπτωσιν· εἰσήχθη δὲ καὶ τοῦτο, διότι οἱ ἀντιπροσωπεύοντες τότε τὰ ἡγεμονικὰ ταῦτα δικαιώματα ὑπουργοὶ δὲν ἀντέστησαν.

Ὁ προλαλήσας Κ. γερουσιαστὴς λέγει, ὅτι τὸ ζήτημα τοῦτο ἐλύθη ἀπειράκις· ναὶ ἐλύθη, ἀλλ' ἐλύθη πρὸς τὸ ἐναντίον. Κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ αὐτοῦ περὶ ἐφορειῶν νομοσχεδίου εἰς ἀντι-

πρόεδρος, κωλυομένου καὶ τότε τοῦ προέδρου, κατέλαβε τότε τὴν ἕδραν τοῦ προέδρου, ἀλλ' ἡ Γερουσία τὸν παρετήρησεν, ὅτι δὲν πρέπει νὰ προεδρεύσῃ ὡς λαβὼν μέρος εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ νομοσχεδίου ἐπιτροπὴν. Καὶ ἐν ἄλλῃ τινὶ συζητήσει ἐλλειπόντων ἀμφοτέρων τῶν ἀντιπροέδρων, ὁ πρόεδρος ἐπειγόμενος ἀπὸ φυσικὴν ἀνάγκην, ἵνα ἐγκαταλείψῃ τὴν ἕδραν του πρὸς στιγμὴν, προσεκάλεσε τὸν πρεσβύτερον τῶν γερουσιαστῶν νὰ τὸν ἀντικαταστήσῃ. Ἀλλ' ἡ Γερουσία ἀντέστη, εἰποῦσα, ὅτι δὲν δέχεται εἰμὴ τοὺς νομίμους προεδρεύοντας, ὥστε ἐπῆλθεν ἀνάγκη νὰ διακοπῇ ἡ συνεδρίασις, παρὰ νὰ παραβιασθῇ ὁ κανονισμός. Ἡ παραβίασις τοῦ κανονισμοῦ σώματός τινος, διότι τοῦτο θεωρῶ ἀπ' ἀρχῆς παραβίασιν καὶ οὐχὶ ἔλλειψιν, εἶναι χειροτέρα τῆς παραβιάσεως νόμου· διότι ὁ μὲν νόμος ἀπαρτίζεται ἀναγκαίως ἀπὸ τρία νομοθετικὰ σώματα, ἔστι δ' ὅτε τὸ ἓν σῶμα ἐνδίδει, ἂν καὶ δὲν ἔχῃ πεποίθησιν εἰς τὴν ἀναγκαιότητα τοῦ νόμου· εἰς λοιπὸν νόμος πολλάκις εἶναι ξένη πρότασις, ἀλλ' ὁ κανονισμὸς εἶναι συμφυής, ἴδιος νόμος τοῦ σώματος· παραβαίνοντες τὸν κανονισμόν μας, ἀντιφάσκομεν πρὸς αὐτούς. Περιπλέον δὲ νομίζω, ὅτι ἡ Γερουσία εἶναι σῶμα, τὸ ὁποῖον δὲν ἀντιπροσωπεύει τόσον τὸν λαὸν, ἀλλ' ἀποβλέπει εἰς τὴν συντήρησιν τῶν δικαιωμάτων καὶ προνομίων μᾶλλον τοῦ στέμματος.

Ὁ προλαλήσας λέγει, ὅτι ἐκάμαμεν πολλὰ ἄλλα, περὶ τῶν ὁποίων ἀποσιωπᾷ ὁ κανονισμός, καὶ διὰ τοῦτο πρέπει νὰ κάμωμεν καὶ τοῦτο. Εἰς ταῦτα ἀπαντῶ, ὅτι οὔτε ταῦτα δὲν ἔπρεπε νὰ κάμωμεν· ἀλλὰ δύναταί τις λέγων, ἐπειδὴ χθὲς ἔκλεψα, σήμερον θὰ φονεύσω, νὰ δικαιολογηθῇ; θὰ παραβῶ δηλ. σήμερον ἄλλην καὶ ἄλλην διάταξιν τοῦ κανονισμοῦ οὐσιωδεστέραν, ἀφ' οὗ χθὲς παρέβην μίαν ἧττον οὐσιώδη;

Μᾶς ἀνέφερεν ὅτι ἐπὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ εἰσαγγελέως περὶ τῆς εἰς δίκην εἰσαγωγῆς τῶν Μαυρομιχαλέων, ἂν καὶ ὁ κανονισμὸς δὲν προέβλεπε τὴν περίπτωσιν ταύτην, ἡμεῖς ὅμως παρεπέμψαμεν εἰς ἐπιτροπὴν τὴν αἴτησιν τοῦ εἰσαγγελέως. Ἀπαντῶ ὅτι ἐγὼ, ἂν ἤμην τότε παρὼν ἐν τῇ συνεδριάσει ἐκείνῃ, ἤθελον προτείνει τὴν παραπομπήν της εἰς τὴν ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπὴν, καθόσον ἡ τοῦ εἰσαγγελέως αἴτησις τί ἄλλο δύναται νὰ θεωρηθῇ, εἰμὴ ἀναφορὰ, παραπεμπτέα εἰς τὴν ἐπὶ τούτῳ ἐπιτροπὴν; Ἐκτὸς δὲ τούτου πολλάκις συμβαίνει νὰ πράξωμεν ὅ,τι κατὰ τὸν κανονισμὸν δὲν ἔπρεπε νὰ πράξωμεν, ὡς ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου ἀφορῶντος τὴν εἰς δίκην εἰσαγωγὴν τῶν Μαυρομιχαλέων, ἡ ἀπόφασις τῆς εἰς δίκην εἰσαγωγῆς των ἐξε-

τελέσθη διὰ φανερᾶς ψηφοφορίας πρὶν ἢ ἐγὼ προφθάσω νὰ κάμω τὴν ἔνστασιν κατὰ τῆς παραβάσεως τοῦ κανονισμοῦ μας, καὶ τὴν ὁποίαν παρεδέχθη μὲν ἡ Γερουσία ὡς ὀρθὴν, ἀλλὰ δυστυχῶς ἡ ἀπόφασις ἦτο τετελεσμένη.

Καὶ ἄλλοτε τὰ ζητήματα λύονται χωρὶς νὰ καθυποβληθῶσιν εἰς τὰ τρία ἢ τέσσαρα προβλεπόμενα εἴδη τῶν λύσεων, δηλ. εἰς τὴν διὰ χειροτονίας λύσιν, εἰς τὴν δι' ἀναστάσεως ἢ εἰς ἐκείνην τῆς ὀνομαστικῆς κλήσεως. Ἀλλὰ τοῦτο γίνεται, διότι δὲν ἐγείρεται καμμία ἔνστασις· ἀλλ' ἂν μία μόνη φωνὴ ἐγερθῇ, αὕτη ἂν καὶ μόνη, πρέπει νὰ κατισχύσῃ τῶν ἄλλων, ὡς ὑπ' αὐτοῦ τοῦ κανονισμοῦ ὑποστηριζομένη. Ἐνταῦθα εἶναι ζήτημα, κατὰ τοῦ ὁποίου ἐνιγάμεθα πολλοὶ, καὶ πρῶτος αὐτὸς ὁ προεδρεύων ἀντιπρόεδρος. Ζητεῖται πῶς θὰ διορθώσωμεν τὴν ἔλλειψιν ταύτην τοῦ κανονισμοῦ· ὁ προλαλήσας θέλει νὰ νομοθετήσωμεν σήμερον. Ἀλλὰ πῶς, κύριε, ὕστερον ἀπὸ τόσα γεγονότα, θέλετε νὰ ἐνεργήσωμεν διὰ μιᾶς καὶ ἀπερισκέπτως, ὡς ἐὰν νὰ πρόκηται περὶ τοῦ ἀνατολικοῦ ζητήματος. Ἡ νομοθετικὴ τῶν Γάλλων συνέλευσις εἶπέ ποτε· « Ἂς χαθῶσι καλλίτερον αἱ ἀποικίαι παρὰ νὰ καταστρέψωμεν μίαν ἀρχήν. » Ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἡμεῖς ἔχομεν περισσότερον δίκαιον· « Ἂς χαθῇ καλλίτερον τὸ νομοσχέδιον, παρὰ νὰ παραβῶμεν τὸν κανονισμόν μας· » ἢ μήπως τάχα, ἀναβαλλόμενον διά τινας ἡμέρας, θ' ἀποθάνῃ τὸ νομοσχέδιον· φόβος μᾶλλον εἶναι μήπως ἀποθάνουσιν οἱ νόμιμοι προεδρεύοντες, ἐνῷ τὸ γλυσχρόζωον τοῦτο νομοσχέδιον ζῇ καὶ ἐπιζῇ, ὕστερον ἀπὸ τόσα γεγονότα, ἅ τινα εἴδαμεν· δὲν πρέπει δὲ νὰ τὸ ἐπισπεύσωμεν ἤδη μὲ τὴν παράβασιν τοῦ κανονισμοῦ μας, διότι τί παράδοξον κατὰ τὴν ἔρεσίν τινων θελόντων ν' ἀποθανατήσωσι τὰ ὀνόματά των διὰ τῶν νομοσχεδίων των, νὰ καταστραφῇ οὕτως ὁ κανονισμός μας ὁλόκληρος ὀλίγον κατ' ὀλίγον. Προτείνω ὅθεν νὰ περιμείνωμεν ὡς πρὸς τὸ νομοσχέδιον τοῦτο, μέχρι τῆς ἀναῤῥώσεως τοῦ κυρίου προέδρου ἐλπιζομένης ταχέως, νὰ μᾶς καθυποβάλωσι δὲ οἱ κύριοι ὑπουργοὶ ἄλλα νομοσχέδια.

Ἀντικρούων ὁ Κ. Προβιλέγγιος, ἐπήνεγκεν ὅτι δὲν θέλω εἴπεῖ εἰμὴ ὀλίγα τινὰ πρὸς ὑποστήριξιν τῆς γνώμης μου. Κατὰ τὸν προαγορεύσαντα εἶναι παράβασις τοῦ κανονισμοῦ τὸ νὰ προεδρεύσῃ ὁ πρεσβύτερος, διότι ὁ κανονισμὸς δὲν ἀναφέρει τοιαύτην περίπτωσιν. Σᾶς εἶπον ὅτι τοιαῦται ἀποσιωπήσεις καὶ ἄλλοτε συνηντήθησαν, ἡ δὲ Γερουσία ἔλυσε ταύτας, διὰ νὰ μὴ μένῃ ἀργοῦσα, καὶ ταύτας κατεπολέμησεν ὁ προλαλήσας διὰ τοῦ ἐπιχειρήματος· « ἂν παρέβημεν ἅπαξ τὸν κανονισμὸν, δὲν πρέπει νὰ κάμωμεν ἄλλην παράβασιν. » Ἐγὼ σᾶς ἀνέφερα τοὺς λόγους τῆς ἑρμηνευτικῆς τέχνης « τὰ ὅμοια λύονται διὰ τῶν ὁμοίων· » ὁ δὲ δικαστὴς ὄχι μόνον δύναται ν' ἀπορασίσῃ ἐπὶ περιπτώσεων μὴ προβλεπομένων ῥητῶς ἐξ ἀναλογίας τῶν ὁμοίων περιπτώσεων, ἀλλὰ τιμωρεῖται μὴ ἀπορασίζων. Ἔτι σᾶς ἀνέφερα, ὅτι εἶναι σύμφωνον καὶ μὲ τὴν θέλησιν τοῦ συνταξαντος τὸν νόμον, ὅστις οὐδὲ τὴν ἀργίαν θέλει, οὐδὲ τὴν ἐξάρτησιν τῆς συζητήσεως ἀπὸ τὴν θέλησιν ἑνὸς καὶ μόνου, τοῦ προέδρου, συγνότατα τῶν ἀντιπροέδρων λαμβανόντων τὸν λόγον ἐν τῇ συζητήσει εἰ καὶ κωλυομένων. Ὁ προλαλήσας εἶπεν, ὅτι, ἂν καὶ ὁ κανονισμὸς δὲν προέβλεπε τὴν περίπτωσιν τῶν Μαυρομιχαλῶν, ἐπειδὴ εἰς τὴν φύσιν τοῦ πράγματος ἐναπόκειται νὰ διορισθῇ ἐπιτροπὴ, διὰ τοῦτο καὶ διωρίσθη· ἀλλὰ καὶ ἐδῶ ἐπίσης, διότι ἐναπόκειται εἰς αὐτὴν τὴν φύσιν τοῦ πράγματος, ἀνάγκη νὰ λυθῇ ἡ περίπτωσις αὕτη ὑπὸ τῆς Γερουσίας.

Ἕνα λόγον μόνον ὀφείλω νὰ σεβασθῶ ἐκ τῶν παρὰ τοῦ προαγορεύσαντος ἀναφερθέντων, διότι μοὶ ἀνέφερε τὸ Σύνταγμα· ἀλλ' ὁ ἴδιος μᾶς εἶπεν, ὅτι ὅταν συνῆλθε τὸ πρῶτον ἡ Γερουσία, προέτεινεν αὐτὸς, ἐπειδὴ ἦτον ἀπὼν ὁ πρόεδρος, νὰ προεδρεύσῃ ὁ πρεσβύτερος, καὶ ἐνῷ κατ' ἀρχὰς ὅλοι ἐξανέστησαν κατὰ τῆς προτάσεως ταύτης, μετὰ ταῦτα παρεδέχθησαν καὶ ἐν τῷ κανονισμῷ τὴν πρότασιν ταύτην, ὡς μὴ προκειμένου περὶ ἐκλογῆς προέδρου δι' ὅλην τὴν σύνοδον, ἀλλὰ δι' εἰδικήν τινα περίπτωσιν, κωλυομένου τοῦ προέδρου τοῦ νομίμου. Τὸ σῶμα ὀρθῶς σκεφθὲν, ἐπείσθη καὶ ἐδέχθη τὸ ἄῤῥον ἐκεῖνο, θεωρηθὲν κατ' ἀρχὰς ὡς ἀφαιρούν δικαιώματα βασιλικά· ὁ αὐτὸς λόγος ἐφαρμόζεται καὶ ἐνταῦθα, διὰ νὰ δυνηθῶμεν νὰ προβῶμεν, διότι ἄλλως συγνότατα θέλομεν ἐξαρτᾶσθαι ἀπὸ τὴν θέλησιν τοῦ προέδρου, ὁσάκις οἱ ἀντιπρόεδροι, πρᾶγμα σύνηθες, λάβωσι τὸν λόγον. Πιστεύω ὅτι τὰ παραδείγματα, ὅσα ἀνέφερα εἶναι ὀρθὰ, καὶ ἐξ ἀναλογίας ἐνταῦθα δύναται νὰ προεδρεύσῃ ὁ πρεσβύτερος, χωρὶς τὴν ἐλαχίστην παράβασιν τοῦ Συντάγματος καὶ τοῦ κανονισμοῦ μας.

Λαβὼν ἑπομένως τὸν λόγον ὁ Κ. Λόντος εἶπε τὰ ἀκόλουθα. Ὁ Κ. Προβιλέγγιος μετὰ τὴν ἀνάλυσιν τοῦ Κ. Ψύλλα πολεμᾷ ἀρχὴν ἀκαταμάχητον. Δι' ἓν δὲ καὶ μόνον ἐπαινῶ τὸν κύριον Προβιλέγγιον τὸ ἑξῆς· ὅτι δηλαδὴ ἐνώπιον τοῦ λόγου τοῦ Συντάγματος κλίνει γόνυ· δὲν δύναμαι ὅμως νὰ μὴ ὁμολογήσω ὅτι τὰ ἐπιχειρήματά του περὶ τῆς μὴ παραβάσεως τοῦ Συντάγματος εἶναι σαθρὰ καὶ οὐχὶ βάσιμα. Τὸ Σύνταγμα ὁρίζει ὅτι

ὁ Βασιλεὺς διορίζει τὸν πρόεδρον τῆς Γερουσίας, ἡ δὲ Γερουσία ἐκλέγει δύω ἀντιπροέδρους· διοριζομένου δὲ παρ' ἡμῶν προέδρου τοῦ πρεσβυτέρου, προσβάλλονται τὰ ἡγεμονικὰ δικαιώματα· τοιαύτην παποίθησιν ἔχω, καὶ οὐδέποτε θέλω παραδεχθῆ νὰ λάβω μέρος εἰς τοῦτο· ἂν εἰς εἰδικὴν περίπτωσιν προεδρεύῃ ὁ πρεσβύτερος, τοῦτο γίνεται διότι δὲν ἔχομεν ἀντιπρέδρους· ἤδη ὅμως ἀναδεχόμεθα τὸ ἡγεμονικὸν δικαίωμα. Ἐμμένω δὲ εἰς ταῦτα εἰς τὸ ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ προχωρήσωμεν εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου τούτου ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ πρεσβυτέρου, ὡς ἀντικειμένης καὶ προσβαλλούσης τῆς περιπτώσεως ταύτης τὰ βασιλικὰ δικαιώματα. Δὲν εἴπομεν ὅτι θέλομεν ἀργίαν, διότι ἀργοῦντες δυσκολεύομεν τὴν κυβέρνησιν. Ἐπὶ τέλους ἀναμένων ν' ἀκούσω τοὺς ἐντολοδόχους τοῦ Βασιλέως, ἐὰν ὑποστηρίζωσι τοιαύτην ἰδέαν, ὁποίαν ἐξέφρασεν ὁ κύριος Προβιλέγγιος, ἐπιφυλάττομαι καὶ τότε νὰ ὁμιλήσω ἐντὸς τοῦ δικαιώματος τοῦ συντηρητικοῦ τῆς Γερουσίας.

Παρελθὼν τότε ὁ Κ. ἐπὶ τῆς παιδείας ὑπουργὸς, ἐπειδὴ προσκαλούμεθα, εἶπε, νὰ ἐκφρασθῶμεν, ἂν συγκατατιθέμεθα νὰ προεδρεύσῃ ὁ πρεσβύτερος, ἔρχομαι νὰ ἐκφρασθῶ προκαλούμενος, ἄλλως δὲν ἠδυνάμην νὰ ὁμιλήσω προκειμένου περὶ κανονισμοῦ τοῦ σώματος. Δὲν πρόκειται περὶ ἐκλογῆς προέδρου, ἀλλὰ περὶ στιγμιαίας διευθύνσεως τῆς προεδρείας ὑπὸ τοῦ πρεσβυτέρου· δὲν βλέπω διὰ τοῦτο εἰς τί προσβαλλόμενον τὸ βασιλικὸν δικαίωμα. Κωλυομένων τῶν ἀντιπροέδρων, καὶ τοῦ προέδρου νοσοῦντος, κατ' ἐμὴν γνώμην δὲν εἶναι διορισμὸς προέδρου τὸ νὰ προεδρεύσῃ ὁ πρεσβύτερος, ἀλλ' ὑπεισαγωγὴ προσώπου διὰ νὰ προεδρεύσῃ. ἡ δὲ ὑπεισαγωγὴ αὕτη δὲν παραβιάζει οὔτε τὸν κανονισμὸν, οὔτε τὸ βασιλικὸν δικαίωμα, ὡς προκειμένου περὶ τακτικῆς συμπληρώσεως, ἧς τὴν ἀρχὴν εἴδατε ὑμεῖς ἐν τῷ κανονισμῷ σας, οὐδόλως δὲ περὶ προσβολῆς βασιλ. δικαιωμάτων.

Τοῦτον διεδέχθη ὁ Κ. Ψύλλας, εἰπών· φαίνεται, κύριοι, οἱ ἐναντίοι ὅτι μᾶς κατέλαβαν ἐπ' αὐτοφώρῳ. Ἐπειδὴ κατέδειξα ὅλην τὴν πορείαν τῆς Γερουσίας, μᾶς λέγουσιν ὅτι ἡμεῖς παρέβημεν τὸ Σύνταγμα καὶ τὸν κανονισμόν· ἀλλὰ θέλετε διὰ τοῦτο, κύριοι νὰ τὸν παραβαίνωμεν ὅλον ἐν. Σας εἶπον, ὅτι δύω ἔτη ἡ πρότασίς μου περὶ διορθώσεως τῆς μὴ προβλεπομένης ἐκείνης περιπτώσεως παρὰ τοῦ κανονισμοῦ ἔμεινεν ἀδιόρθωτος, εἰσαχθεῖσα μετὰ ταῦτα ἐν τῷ κανονισμῷ, καὶ διὰ τῆς εἰσαγωγῆς τούτου τοῦ ἄρθρου ἐν τῷ κανονισμῷ παρέβημεν τὸ Σύνταγμα, διότι ἂν δὲν τὸ παρεβαίναμεν, δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ Σύν-

ταγμα· οὐκ ἦν ἄλλως γενέσθαι. Ἀλλ' ἐπὶ τοῦ προκειμένου χάριν πραγμάτων τρεχόντων καὶ κοινῶν θέλετε καὶ τὰ βασιλικὰ προνόμια νὰ προσβάλωμεν, καὶ τὸν κανονισμόν μας νὰ παραβῶμεν;

Ἀντικρούων τὸν προαγορεύσαντα ἕτερος τῶν κυρίων γερουσιαστῶν ὁ Κύριος Μαυρομμάτης, εἶπεν· Ἂν ἡ Γερουσία πειθομένη εἰς τοὺς λόγους τοῦ προαγορεύσαντος ἤθελεν ὑποχωρήσει, ὡς καὶ ὁ Κ. ὑπουργὸς, ἡ ὑποχώρησις αὕτη ἤθελε φέρει τὴν ἀργίαν τοῦ σώματος. Διότι καὶ ἂν ἄλλος ὑπουργὸς ἢ καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος ἔφερεν ἄλλο νομοσχέδιον εἰς συζήτησιν, μέχρις οὗ ἀναλάβῃ ὁ πρόεδρος, ἐνῷ ὁ ἕτερος μὲν τῶν ἀντιπροέδρων εἶναι ἐν ἀδείᾳ ἀπῶν, ὁ δὲ ὑπάρχων ἀντιπρόεδρος ἀπὸ παποίθησιν τοῦ ὅτι θέλει συντελέσει εἰς ῥωτισμὸν τοῦ νομοσχεδίου διὰ τῆς ἀγορεύσεώς του ἤθελε νὰ λάβῃ τὸν λόγον, τότε ἠθέλαμεν πέσει εἰς τὸ αὐτό. τί δὲ ἤθελε πράξει τὸ ὑπουργεῖον ἀφοῦ ἡ Γερουσία δι' αὐτὴν τὴν ἔλλειψιν τοῦ κανονισμοῦ δὲν δύναται νὰ ἐργασθῇ καὶ συντρέξῃ τὴν κυβέρνησιν;

Τοῦτον διεδέχθη ἕτερος τῶν κυρίων γερουσιαστῶν, εἰπών. Παράξενος τὸν φαίνεται ἡ συζήτησις αὕτη, καὶ τὸ νὰ θέλωσί τινες νὰ παραβιάσωσι τὸ Σύνταγμα καὶ τὸν κανονισμὸν διὰ τὴν ταχεῖαν ἐπιψήφισιν νομοσχεδίου, ὡς ἐὰν ἡ ἀναβολή του νὰ διεκινδύνευε τὰ συμφέροντα τοῦ κράτους. Ποσάκις ἡ Γερουσία προσεκάλεσεν ὑπουργὸν διὰ νὰ συζητήσῃ τὰ καθυποβεβλημένα νομοσχέδιά του, οὗτος δὲ προσποιούμενος ὅτι νοσεῖ, ἀνέβαλλεν ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας τὴν συζήτησιν, καὶ ἤδη νοσοῦντος τοῦ προέδρου, κωλυομένων δὲ τῶν ἀντιπροέδρων ἐὰν μείνῃ τὸ νομοσχέδιον ἐπὶ 3 ἢ 4 ἡμέρας ἀκόμη ἀσυζήτητον, γίνεται τὸ κράτος; Προτείνω ὅθεν τὴν ἀναβολὴν τοῦ νομοσχεδίου ἐπί τινας ἡμέρας, μέχρις οὗ ἀναλάβῃ ἐντελῶς ὁ πρόεδρος, εὑρισκόμενος ἤδη εἰς ἀνάρρωσιν.

Προτείναντος δέ τινος ὅτι πρέπει ἤδη νὰ τεθῇ εἰς ψηφοφορίαν τὸ ζήτημα, ἂν δύναται νὰ προεδρεύσῃ τῆς Γερουσίας ὁ πρεσβύτερος τῶν κυρίων γερουσιαστῶν, κωλυομένου τοῦ προέδρου καὶ τῶν ἀντιπροέδρων αὐτῆς, καὶ τινων τῶν κυρίων γερουσιαστῶν παρατηρησάντων, ὅτι τὸ τοιοῦτον εἶναι πρότασις τὸν κανονισμὸν ἀφορῶσα, καὶ διὰ τοῦτο πρέπει νὰ σταλῇ εἰς τὰ τμήματα, ἀντεπαρετήρησεν ἕτερος ὅτι τοῦτο ἀφορᾷ τὴν περίπτωσιν ταύτην, καθότι εἶναι διὰ μίαν φορὰν καὶ μόνην.

Εἰς τοῦτον δὲ ἀντέταξεν ἕτερος, ὅτι ἡ Γερουσία ἔχει νόμον καὶ κατὰ τὸν νόμον ὀφείλει νὰ ἐνεργήσῃ· ἄλλως τοῦτο εἶναι βία.

Δὲν πρόκειται, εἶπε τότε ὁ Κ. ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργός,

νὰ κανονισθῇ διὰ προτάσεως ἀντικείμενον παντοτεινὸν, ἀλλὰ πρόκειται ν' ἀποφανθῇ τὸ σῶμα ἐπὶ τῆς εἰδικῆς ταύτης περιπτώσεως. Παρατηρεῖ δὲ ὅτι οὐδεμία βία γίνεται, ἀφοῦ πρόκειται ν' ἀποφασίσῃ τὸ σῶμα.

Ἀντικρούων τὸν Κ. ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸν τὶς τῶν κυρίων γερουσιαστῶν, εἶπεν ὅτι ὁ Κ. ὑπουργὸς. ἂν καὶ τὸν εἴπαμεν ὅτι παραβαίνομεν καὶ τὸν κανονισμὸν καὶ τὸ Σύνταγμα ἀποφασίζοντες νὰ προεδρευθῇ τὸ σῶμα ὑπὸ τοῦ πρεσβυτέρου, ἀδιαφορεῖ. Ὁ Κ. ὑπουργὸς φαίνεται, ὅτι ὀλίγον προσεῖχεν εἰς τὰς ἐξηγήσεις, τὰς ὁποίας ἔδοσαν οἱ προλαλήσαντες, καθόσον ἀφορᾷ τὴν μεγάλην σπουδαιότητα τοῦ ἀντικειμένου τούτου, προσβάλλοντος καὶ Σύνταγμα καὶ βασιλικὰ δικαιώματα. Τὸ θεωρεῖ δὲ ὡς ἁπλῆν πρότασιν, ἐφ' ἧς δύναται νὰ ἀποφασίσῃ στιγμιαίως ἡ Γερουσία. Ὄχι, κύριε ὑπουργέ! δὲν ἀποφασίζει ἡ Γερουσία χωρὶς νὰ συλλογισθῇ, χωρὶς νὰ παραπεμφθῇ εἰς τμήματα ἡ πρότασις αὕτη· ἤθελε δὲ εἶσθαι ἀπερισκεψία, καὶ μάλιστα ἐκ τῶν μεγαλειτέρων, τὸ νὰ λέγωμεν «ἂς ἀποφασίσῃ ἡ πλειονοψηφία· » ὄχι! δὲν πρόκειται περὶ παρωνυχίδος. Ἂν ἐπὶ εἰδικῆς τινος περιπτώσεως ἀπεφασίσαμεν τὴν προεδρείαν τοῦ σώματος ὑπὸ τοῦ πρεσβυτέρου, τοῦτο ἐγένετο, διότι ἀντιπρόεδροι δὲν εἶναι ἐκλελεγμένοι, ὁ δὲ πρόεδρος δύναται νὰ κωλύηται.

Διὰ τοὺς λόγους τούτους προτείνει καὶ οὗτος τὴν ἀναβολὴν τῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου τῶν ἐφορειῶν συζητήσεως διά τινας ἡμέρας, ἕως οὗ ἔλθῃ ὁ πρόεδρος, ἄλλως ἂς τὸ κάμωσι πρότασιν καὶ ἂς τὸ παραπέμψωσιν εἰς τὰ τμήματα.

Μετὰ τὰ λεχθέντα τινῶν μὲν τῶν κυρίων γερουσιαστῶν ἐμμενόντων νὰ τεθῇ τὸ ζήτημα οὕτω· «Παραδέχεται ἡ Γερουσία τὴν ἀναπλήρωσιν ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ τῆς προεδρείας ὑπὸ τοῦ πρεσβυτέρου τῶν κυρίων γερουσιαστῶν· » ἑτέρων δὲ παρατηρούντων ὅτι, προκειμένου περὶ ἐλλείψεων τοῦ κανονισμοῦ, ἀνάγκη νὰ γίνῃ πρότασις περὶ τροποποιήσεως αὐτοῦ, καὶ νὰ παραπεμφθῇ εἰς τὰ τμήματα συμφώνως μὲ τὰς διατάξεις τούτου, ἄλλως θέλουσιν ἀρνηθῇ τὴν ψῆφόν των, ὁ πρόεδρος ἀπήγγειλεν ὅτι ἐκ τῆς συζητήσεως ἐξάγεται τὸ ἀκόλουθον· «Ἐὰν ἡ Γερουσία παραδέχηται νὰ προεδρευθῇ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ὑπὸ τοῦ πρεσβυτέρου, ἐναντίον τοῦ κανονισμοῦ. » Ἐνταῦθα τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ παρατηρήσαντος ὅτι τὸ ζήτημα πρέπει νὰ τεθῇ ὡς ἑξῆς· «Ἐὰν ἡ Γερουσία παραδέχηται νὰ προεδρευθῇ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ὑπὸ τοῦ πρεσβυτέρου, συμ-

πληροῦσα οὕτω τὸν κανονισμόν, » καὶ τοῦ Κ. προέδρου ἀντιπαρατηρήσαντος ὅτι δὲν δύναται νὰ τεθῇ ἄλλως τὸ ζήτημα, εἰμὴ ὅπως τὸ ἀπήγγειλεν, ἐὰν δὲν γίνῃ πρότασις τακτικὴ πρὸς τροποποίησιν τοῦ κανονισμοῦ, ἤρχισάν τινες τῶν κυρίων γερουσιαστῶν ἀποσυρόμενοι τοῦ συνεδρίου, ὅτι ὁ Κ. πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν ὡς μὴ ἀπαρτιζόντων τῶν ὑπολειπομένων ΚΚ. γερουσιαστῶν πλῆρες τὸ σῶμα, ὡς τοῦτο ἐξήχθη ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου, καθ' ἣν εὑρέθησαν παρόντες 30 μόνον τῶν κυρίων γερουσιαστῶν, εἰς δηλ. ὀλιγώτερον τοῦ ἀπαιτουμένου πρὸς καταρτισμὸν πλήρους συνεδριάσεως.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΔΕΛΙΓΙΑΝΝΗΣ.

Οἱ Ἀντιπρόεδροι
Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ.
Τ. ΜΑΓΓΙΝΑΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Αθ. Γρηγοριάδης.
Ι. Παξιμάδης

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 24 Ἰουλίου 1851. Ἡμέρᾳ Τρίτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν παρόντων 43 μελῶν ὁ προεδρεύων ἀντιπρόεδρος Κ. Γ. Καρακατζάνης, κωλυομένου τοῦ προέδρου Κυρίου Ἀν. Δελιγιάννη κηρύττει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα ἐπικυροῦνται.

Ἀναγνωσθείσης μετὰ ταῦτα ἀναφορᾶς τοῦ γερουσιαστοῦ Κυρίου Δρόσου Μανσόλα, ἐξαιτουμένου εἰκοσαήμερον ἀπουσίας ἄδειαν, ἡ Γερουσία παρεδέξατο τὴν αἴτησιν τοῦ ἀναφερομένου χορηγήσασα τὴν ζητουμένην εἰκοσαήμερον ἄδειαν.

Ἀνεγνώσθη ἔπειτα ἔγγραφον τοῦ Κυρίου Σπ. Ν. Βαλέτα δι' οὗ προσφέρει διὰ τὴν βιβλιοθήκην τῆς Γερουσίας τρία ἀντίτυπα τῆς ὑπ' αὐτοῦ καὶ τρίτον ἤδη ἐκδοθείσης γεωγραφίας τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἀπεφασίσθη νὰ ἐνεργηθῇ παρὰ τοῦ γραφείου τῆς Γερουσίας, ὅ,τι καὶ ἐπὶ ἄλλων ὁμοίας φύσεως προσφορῶν ἐνηργήθη.

Ἀνεγνώσθησαν προσέτι α') ἔγγραφον τοῦ Κυρίου ἐπὶ Ἐξωτερικῶν Ὑπουργοῦ πρὸς τὸν πρόεδρον τῆς Γερουσίας δι' οὗ πληροφορεῖ ὅτι κατὰ τὸ ἔτος 1850 δύω μόνον προκαταβολαὶ ἀπέναντι μισθοδοσιῶν ἐδόθησαν παρὰ τοῦ ὑπὸ τὴν διεύθυνσίν του

ὑπουργείου, ἡ μὲν ἐξ 800 δραχμῶν, ἡ δὲ ἐκ 1000, ἀμφότεραι ἀπολήπτέαι παρὰ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐμπορικοῦ γραφείου ἐκ τοῦ μισθοῦ τῶν ὀφειλετῶν, καὶ ἴσως μέχρι τοῦδε ἐξωρλημέναι κατὰ τὰς διαταγὰς τοῦ ὑπουργείου· δ') ἔγγραφον τοῦ Κυρίου ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργοῦ, δι' οὗ συμφώνως μὲ τὴν ἀπόφασιν τῆς Γερουσίας καὶ τὴν τοῦ προεδρείου ὑπενθύμησιν ὑποβάλλει πρὸς τὴν Γερουσίαν ἔκθεσιν περὶ τῆς τιμῆς εἰς ἣν ἠγοράσθη ἡ διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἱππικοῦ καὶ τῆς λοιπῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας κριθή, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργείου ἀπὸ τῆς 5 δηλαδὴ Αὐγούστου 1850.

Ἀναγγείλας ἑπομένως ὁ πρόεδρος ὡς ἀντικείμενον τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως τὴν ἐξακολούθησιν τῆς κατὰ τὴν παρελθοῦσαν συνεδρίασιν διακοπείσης συζητήσεως εἰδοποιεῖ ὅτι ὁ γερουσιαστὴς Κύριος Δ. Χαντζίσκος καθυπέβαλε πρότασιν περὶ τροποποιήσεως τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Γερουσίας, ἥτις ἀναγνωσθεῖσα ἔχει οὕτως.

Πρότασις τοῦ γερουσιαστοῦ Δ. Χαντζίσκου

Περὶ τροποποιήσεως τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Γερουσίας.

Κύριε πρόεδρε!

Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ καθυποβάλω πρότασιν περὶ τροποποιήσεως τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ κανονισμοῦ τὸ ὁποῖον ἐξαιτοῦμαι νὰ μεταρρυθμισθῇ ὡς ἀκολούθως.

Ἄρθρ. 5. Κωλυομένου τοῦ προέδρου ἀναπληροῖ αὐτὸν ὁ λαβὼν τὰς πλειοτέρας ψήφους ἀντιπρόεδρος· κωλυομένου δὲ καὶ τούτου ἀναπληροῖ τὰ καθήκοντα αὐτῶν ὁ ἕτερος τῶν ἀντιπροέδρων.

Ἀπάντων δὲ τούτων κωλυομένων ἀναπληροῖ τὴν ἕδραν τοῦ προέδρου ὁ τῶν γερουσιαστῶν πρεσβύτερος.

Τὴν πρότασιν ταύτην θέλω ἀναπτύξει καὶ ὑποστηρίξει ἐν δέοντι.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 25 Ἰουλίου 1851.

Ὁ γερουσιαστὴς Δ. Χαντζίσκος.

Ἐρωτήσαντος δὲ τοῦ προέδρου, ἐὰν ἡ πρότασις αὕτη ὑποστηρίζηται καὶ παρ' ἄλλου τινὸς τῶν Κυρίων γερουσιαστῶν, λαβὼν τὸν λόγον ὁ Κ. Λόντος εἶπεν, ὅτι ἡ πρότασις αὕτη δὲν χρήζει ὑποστηρίξεως, διότι τὸ μὲν 55 ἄρθρον τοῦ κανονισμοῦ λέγει « ὁ θέλων νὰ κάμῃ πρότασιν γερουσιαστὴς παραδίδει ταύτην εἰς τὸν πρόεδρον κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως· ἔγγραφον καὶ ἰδιοχείρως ὑπογεγραμμένην, » τὸ δὲ 56 ἄρθρον

τοῦ αὐτοῦ κανονισμοῦ ὁρίζει, νὰ εἰδοποιῇ ὁ πρόεδρος τὰ τμήματα διὰ νὰ συνέλθωσι καὶ ἐξετάσωσι τὴν εἰσαχθεῖσαν πρότασιν, καθ' ἣν ἡμέραν ἤθελον ὁρίσει ἡ Γερουσία.

Τούτου διεδέξατο ἕτερος γερουσιαστὴς εἰπών, ὅτι κατὰ τὴν προηγουμένην συνεδρίασιν ἔκαμε πρότασιν περὶ τῆς κατ' ἀναλογίαν ἐφαρμογῆς καὶ ἐπὶ τῆς προκειμένης περιπτώσεως τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ κανονισμοῦ τῆς Γερουσίας· τὴν πρότασίν του ταύτην « νὰ ἐφαρμοσθῇ δηλαδὴ καὶ εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν ἐξ ἀναλογίας τὸ ἄρθρον 3 τοῦ κανονισμοῦ » ὡς καὶ τοὺς πρὸς ὑποστήριξιν ταύτης κατὰ τὴν παρελθοῦσαν συνεδρίασιν ἐπενεχθέντας λόγους, τὰ πρὸ μικροῦ ἀναγνωσθέντα πρακτικὰ τῆς προτεραίας ἀναφέρουσι, καὶ ὤφειλεν ἡ Γερουσία ν' ἀποφανθῇ ἐπ' αὐτῆς.

Ἀντικρούων ὁ πρῶτος ἀγορεύσας γερουσιαστὴς εἶπεν, ὅτι ἤκουσα τοῦ προλαλήσαντος καὶ τὰ ἐπιχειρήματα δι' ὧν ὑποστηρίζει τὴν πρότασίν του περὶ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ κανονισμοῦ ἐξ ἀναλογίας καὶ ἐν τῇ παρούσῃ περιπτώσει, ἀλλ' ἂς μὲ συγχωρήσῃ νὰ τὸν παρατηρήσω ὅτι ἡ πρότασίς του δὲν ἔχει βάσιν, ὑπαρχούσης ἐν τῷ κανονισμῷ ἐλλείψεως, ὡς καὶ ὁ ἴδιος ἀνέφερε θεωρήσας τὴν πρότασίν του ὡς συμπλήρωσιν τοῦ κανονισμοῦ· διὰ τοῦτο ἀνάγκη νὰ ἐνεργηθῇ ἐπ' αὐτῆς ὅ,τι ὁ κανονισμὸς ὁρίζει. Ἐπὶ δὲ τῆς παρουσιασθείσης προτάσεως τοῦ Κ. Χαντζίσκου, γνωμοδοτῶ τὴν παραπομπὴν αὐτῆς εἰς τὰ τμήματα κατὰ τὸν κανονισμόν, χωρὶς νὰ ἐπίμβω παντάπασιν ἐπὶ τῆς οὐσίας ταύτης, ἐπιφυλαττόμενος ἐν καιρῷ τῷ δέοντι· παρατηρῶ ὅτι καὶ ἡ πλειονοψηφία καὶ ἡ μειονοψηφία πρέπει νὰ ἔχῃ βάσιν τὸν κανονισμὸν εἰς τὰς ἀποφάσεις καὶ ἐνεργείας της· ἀρχὴ τὴν ὁποίαν καὶ αὐτὸς ὁ προαγορεύσας θεωρεῖ ἱερὰν καὶ ἀπαραβίαστον, καὶ τὴν ὁποίαν καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος ὑποστήριξε· ὅταν ὅμως ἐξέλθωμεν τοῦ κανονισμοῦ τότε λύεται τὸ συμβόλαιον· διαλυομένου δὲ τοῦ συμβολαίου τούτου, ἕκαστος τότε δύναται νὰ πράξῃ ὅτι τὸ συμφέρον τῆς ἀρχῆς του καὶ τῆς πεποιθήσεως τὸν ὑπαγορεύσει πρὸς ὑποστήριξιν.

Ἀντιτάττων εἰς τὸν προλαλήσαντα ὁ πρὸ αὐτοῦ ἀγορεύσας γερουσιαστὴς εἶπεν· ὀφείλω σεβόμενος ἑαυτὸν καὶ τὸ κοινὸν νὰ εἴπω τοὺς λόγους τῆς προτάσεώς μου· ὁ προλαλήσας εἶπεν, ὅτι ἐκ τῆς προτάσεως ἣν ἄλλος ἔκαμε, γίνεται πρόδηλον ὅτι ὑπάρχει ἔλλειψις ἐν τῷ κανονισμῷ, ἀνάγκη δὲ ἡ ἔλλειψις αὕτη ν' ἀναπληρωθῇ διὰ νέας ἐν τῷ κανονισμῷ διατάξεως· ἀλλ' ἡ ἐμὴ πρότασις δὲν ἀπέβλεπε νὰ κάμωμεν νέαν διάταξιν, ἀλλ' ἐξ ἀνα-

λογίας τῶν ὑπαρχουσῶν διατάξεων νὰ ἐφαρμόσωμεν ταύτας καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου· ἡ δὲ διαφορὰ ὑπάρχει μεγίστη, καθόσον ἡ μὲν ἐξ ἀναλογίας ἐφαρμογὴ εἶναι ὅλως δικαστική, ἡ δ' ἀναπλήρωσις διὰ νέας διατάξεως ὅλως Νομοθετικόν· τὸ μὲν ἀφορᾷ μίαν μόνην ἐξαιρετικὴν περίπτωσιν, τὸ δὲ ὅλας τὰς περιπτώσεις τὰς δυνατὸν ἐπελευσομένας· τὸ δεύτερον δὲν δύνανται τὰ δικαστήρια, ἐπὶ ποινῇ, νὰ πράξωσι, καθὸ Νομοθετικόν, ὀφείλουσιν ὅμως ἐξ ἐναντίας καὶ ἐπὶ ποινῇ, νὰ ἐφαρμόσωσι τὸ πρῶτον, νὰ διαλύσωσι δηλ. πᾶσαν παρουσιαζομένην διαφορὰν ἐξ ἀναλογίας τῶν ὑπαρχουσῶν διατάξεων. Ἐν τῇ παρελθούσῃ Συνεδριάσει ἔκαμα πρότασιν περὶ ἐφαρμογῆς διατάξεων ἐξ ἀναλόγου διὰ τὴν προκειμένην περίπτωσιν, διὰ τοῦτο δὲν ἀπαιτεῖται νὰ διέλθῃ ἡ πρότασίς μου αὕτη τὰ Τμήματα καὶ τοὺς τύπους, ὡς μὴ προκειμένου νὰ νομοθετήσωμεν νέαν διάταξιν· σᾶς ἀνέφερα τὰ δικαστήρια ἐπὶ παραδείγματι, ἵνα κάμω καταληπτὴν τὴν πρότασίν μου, διότι τὰ δικαστήρια, μὴ ἔχοντα τὸ δικαίωμα τοῦ Νομοθετεῖν, δὲν δύναται νὰ ἀκολουθῶσι καὶ τύπους ὡς τὰ Νομοθετικὰ Σώματα. Ἡ πρότασις τοῦ Κ. Χατζίσκου ἐμφαίνει διαφορὰν, καὶ τὴν μεγαλητέραν ἐξουσίαν, ἣν ἔχουσι τὰ νομοθετικὰ σώματα, καθόσον τὰ δικαστήρια δὲν ἔχουσι τὸ δικαίωμα τοῦ Νομοθετεῖν. Ἀλλ' ἂς μᾶς εἴπῃ ὁ προλαλήσας τὴν σχέσιν τοῦ δικαιώματος τοῦ Νομοθετεῖν, μὲ τὴν σχέσιν ἐκείνου τὸ ὁποῖον ἔχουσι τὰ δικαστήρια, διότι ἄλλως θέλομεν ὑποπέσει εἰς ὁποίαν ἀνακολουθίαν ὑπέπεσε Βόρειόν τι ἔθνος, ὑπολαβὼν ὅτι ἡ ἀνακάλυψις τῆς Δαμαλίτιδος φέρει τὴν φθορὰν καὶ ἔλλειψιν τῶν ἰχθύων, ἐπειδὴ συνέβη, κατ' ἐκεῖνο τὸ ἔτος καθ' ὃ ἐγένετο ἡ ἀνακάλυψις τῆς Δαμαλίτιδος νὰ μὴ ὑπάρχῃ ἀφθονία ἰχθύων.

Ἡ ἐξ ἀναλογίας ἐφαρμογὴ εἶναι συμφωνὴς μὲ τὰ ἔργα τὰ ὁποῖα ἔχει ὁ ἐκτελῶν πάντα Νόμον· οὕτω καὶ ἡ γερουσία ἔχει κατ' ἀνάγκην τὴν κατ' ἀναλογίαν ἐφαρμογήν· διὰ τοῦτο ἔχουσι τὸ δικαίωμα τῆς ἐφαρμογῆς καὶ τῆς Νομοθετήσεως· οἱ αὐτοὶ οὗτοι Γερουσιασταί, οἱ κατὰ τῆς προτάσεώς μου ταύτης ἤδη λαλοῦντες, ὑποπίπτουσιν εἰς ἀντιφάσεις, ὡς ἐφαρμόσαντες ἄλλοτε κατ' ἀναλογίαν ἄρθρα διαλαμβάνοντα περὶ ἐπιτροπῆς Νομοσχεδίων εἰς ἄλλα ἀντικείμενα, ὡς ἐπὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ εἰσαγγελέως περὶ τῆς εἰς δίκην εἰσαγωγῆς τῶν Μαυρομιχαλῶν, καὶ καθ' ἑκάστην ἡ γερουσία κάμνει ἐφαρμογὴν τῆς ἀρχῆς τοῦ ἀναλόγου· ὄχι μόνον τὰ ἡμέτερα Νομοθετικὰ σώματα, ἀλλ' ὅλων τῶν Συνταγματικῶν ἐθνῶν τοιαύτην ἐφαρμογὴν ἐξ ἀναλόγου καθ' ἑκάστην ἀναγνωρίζουν καὶ ἐνεργοῦν· ἀναφέρω δὲ πρὸς τοῦτο

ἓν παράδειγμα, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου ἂν δὲν πεισθῆτε, τοὐλάχιστον θέλετε ἐπηρεασθῆν· διότι ἡ μήτηρ τῶν Συνταγματικῶν πολιτευμάτων καὶ ἐλευθεριῶν, αὐτὴ ἡ Ἀγγλία ἐξ ἀναλογίας ἐφαρμόζει, ἡ δ' ἐφαρμογὴ αὕτη λέγεται precédents (προηγούμενα) ἐνεργουμένη διὰ μιᾶς, χωρὶς νὰ παρεμβάλῃ ἀναβολὰς καὶ βραδύτητας· λέγω λοιπὸν ὅτι ἡ γερουσία ἔχουσα τὸ δικαίωμα τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ Κανονισμοῦ της, ἔχει καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἐξ ἀναλογίας ἐφαρμογῆς αὐτοῦ, δικαίωμα μικρὸν, σχετικῶς πρὸς ἕτερον μέγιστον δικαίωμα, τὸ ὁποῖον κέκτηται, τὸ δικαίωμα λέγω τοῦ Νομοθετεῖν. Ὅταν κάμῃ Γερουσιαστὴς πρότασίν τινα, τότε πρέπει νὰ τεθῇ εἰς ἐνέργειαν τὸ δικαίωμα τοῦ Νομοθετεῖν ἐκ μέρους τῆς γερουσίας· ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὅμως τὸ τακτικὸν εἶναι, ἡ ἐξ ἀναλογίας τῶν ὑπαρχουσῶν διατάξεων ἐφαρμογή· ἄλλως παραβιάζομεν τὸ δικαίωμα, διότι ὁ Νόμος τότε ἔχει ὀπισθενεργὸν δύναμιν. Ἄλλως τε τὸ Νομοθετικὸν σῶμα, χωρὶς νὰ λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν τὸ πνεῦμα τῶν ὑπαρχουσῶν διατάξεων, καὶ τὴν ἐξ ἀναλογίας ἐφαρμογὴν, δεικνύει μὲ τοῦτο ὅτι ὅπως θέλει νομοθετεῖ.

Ὅλοι θέλομεν ὁμολογήσει ὅτι ἡ ἀναλογία τοῦ Κανονισμοῦ εἶναι νὰ προεδρεύῃ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ πρεσβύτερος τῶν γερουσιαστῶν· ἤδη παρανομοῦμεν ὡς πρὸς τὸ πνεῦμα αὐτὸ τοῦ Νόμου, διότι ἀντὶ τῆς παρουσιαζομένης τροπολογίας τί μὲ ἐμποδίζει νὰ εἴπω, « ἀπάντων δὲ τούτων κωλυομένων ἀναπληροῖ τὸν Πρόεδρον ὁ ἐπιλαχὼν ἀντιπρόεδρος, ἢ ὁ ἀρχαιότερον διορισθεὶς Γερουσιαστής. »

Βλέπετε, Κύριοι, τὴν καίουσαν πεποιθησίν μου, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ὁρμηθεὶς προεκάλεσα ψηφοφορίαν, τὴν ὁποίαν πολλοὶ θεωροῦσι καταδυνάστευσιν τῆς συνειδήσεώς των· ἀλλ' ὄχι, δὲν ἔχει οὕτως. Ἡ ἐλευθερία τῆς γνώμης καὶ ἡ ἐλευθερία τῆς συζητήσεως εἶναι ἡ κρηπὶς ἐφ' ἧς στηρίζεται τὸ συνταγματικὸν οἰκοδόμημα, πῶς δὲ θὰ συμβιβασθῇ ἡ γνώμη μας, πῶς δὲν θέλει γίνει σύγκρουσις καὶ ῥῆξις μεταξύ μας, ἐὰν ὄχι διὰ τῆς πλειονοψηφίας; Τὸ 55 ἄρθρον τοῦ Συντάγματος λέγει, ἕκαστος ψηφοφορεῖ κατὰ τὴν συνείδησίν του, χωρὶς νὰ δύναται ἄλλος νὰ καταδυναστεύῃ ταύτην· ἀλλ' ὁ προλαλήσας ἔντιμος Γερουσιαστὴς λέγει, πῶς θὰ πείσω τὴν συνείδησίν μου, δύναται μία πλειονοψηφία νὰ προσθάλῃ τὸ Σύνταγμα. Συνέβη ἐν τῇ Βουλῇ ἄλλοτε, ὅτε καὶ μέλος ταύτης ἀπετέλουν, νὰ προσθάλῃ ἡ ἀπόφασις τῆς πλειονοψηφίας τὸ 64 ἄρθρον τοῦ Συντάγματος, ἂν

καὶ ἡμῶν ἐναντίος τῆς ἀποφάσεως ταύτης, ἡ ἀπόφασις ὅμως τῆς πλειονοψηφίας μοὶ ἔγεινε Σεβαστή. Δύνασθε νὰ μοὶ εἴπητε ὅτι φεύγουσα καὶ λειποτακτοῦσα ἡ μειονοψηφία, σώζει τὴν πεποίθησίν της, σώζει τὸ Σύνταγμα· ὄχι· μεταθέτει μόνον τὸ κακὸν, τὸν σπυνθῆρα μεταβάλλει εἰς φλόγα, καταστρέφει δὲ ἀρχὴν, τὴν ὁποίαν αὐτὸ τὸ σύνταγμα πρεσβεύει, τὸ νὰ σέβηται τὴν πλειονοψηφίαν· τὰ παθη, Κύριοι, εὑρίσκουσιν ὅρια ἐντὸς τοῦ νόμου, διὰ δὲ τῆς εἰσαγωγῆς Συνταγματικῶν ἠθῶν, ὁποῖα ὑπάρχουσιν ἐν Ἀγγλίᾳ, ὅσον καὶ ἂν ὦσιν ταῦτα σφοδρὰ, καταστρέφονται ἀπέναντι τοῦ Νόμου. Ἡ ἀντιπολίτευσις, ὀφείλω νὰ τὸ ὁμολογήσω ὅτι α') καταδεικνύει τὰς παρανομίας τῆς Κυβερνήσεως καὶ β') περιστέλλουσα τὰς παρανομίας δεικνύει τὸ ὁποῖον εἰς τοὺς νόμους ὀφείλει σέβας. Ὅταν ὅμως φεύγῃ, καταστρέφει ὅ,τι πρόκειται νὰ θεμελιώσωμεν. Ἰδοὺ, Κύριοι, ἡ γνώμη μου, καὶ οἱ λόγοι οἱ πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἐξ ἀναλογίας τῶν ὑπαρχουσῶν διατάξεων τοῦ κανονισμοῦ ἐφαρμογῆς, ἀπόρροια τῆς πεποιθήσεώς μου· θέλω μόλα ταῦτα σεβασθῆν τὴν πλειονοψηφίαν.

Παρελθὼν ἔπειτα ὁ πρὸ τούτου λαλήσας, εἶπε· ἀγνοῶ πόθεν ἄρξομαι, ποίαν βάσιν νὰ λάβω, ποῖον μέρος τῶν λόγων τοῦ προαγορεύσαντος νὰ πολεμήσω· ἐπειδὴ, κατ' ἄλλο μὲν μέρος θέτει ἀρχὴν, καὶ κατ' ἄλλο τὴν πολεμᾷ· μᾶς εἶπε νὰ θέσωμεν τὴν ἐξ ἀναλογίας πρότασιν, ἀλλὰ πρὶν ἢ τὸν ἀπαντήσω, ὀφείλω ν' ἀντικρούσω τὴν ἰδέαν του, ὅτι δῆθεν ἡ μειονοψηφία ἠθέλησε νὰ φέρῃ βίαν κατὰ τῆς πλειονοψηφίας· ὄχι, Κύριε, ἠθελήσαμεν νὰ κάμωμεν ὥστε νὰ γίνῃ σεβαστὸς ὁ κανονισμός. Τὴν δὲ πεποίθησίν μου, ὅτι ἡ πρότασις τοῦ προαγορεύσαντος προσβάλλει τὸν κανονισμὸν, οὐδεὶς θέλει μοὶ ἀφαιρέσει, καὶ ὁ καιρὸς θέλει τὸ δείξει· ἡμεῖς ἠθελήσαμεν νὰ ἐπιτάξωμεν θέλησιν, ἢ οἱ προτείναντες εἰς τὴν στιγμὴν, ἐν ἀκαρεῖ, καὶ ἐναντίον τοῦ κανονισμοῦ τὴν παραδοχὴν ἐκ μέρους τῆς πλειονοψηφίας προτάσεως τροποποιούσης κανονισμὸν, καὶ εἰς αὐτὸ τὸ Σύνταγμα ἀντιβαινούσης; Σεβόμεθα τὴν πλειονοψηφίαν, ἀλλὰ καὶ ἡ πλειονοψηφία ὀφείλει νὰ ἐκφράσῃ τὴν γνώμην της διὰ τῆς νομίμου ὁδοῦ. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰ διάφορα παρὰ τοῦ προαγορεύσαντος μεταχειρισθέντα ἐπιχειρήματα, ἐπειδὴ ὁ καιρὸς τῆς λύσεως καὶ ἀναιρέσεως αὐτῶν δὲν εἶναι ὁ προκείμενος, ἐπιφυλάττομαι παρατρέχων ταῦτα. Προτείνω δὲ τὴν παραπομπὴν τῆς καθυποβληθείσης τροπολογίας εἰς τὰ τμήματα κατὰ τὸν κανονισμόν.

Παρελθὼν ἐπὶ τέλους ὁ Κ. ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς, οἱ

λόγοι τοῦ πρὸ τοῦ τελευταίου ἀγορεύσαντος, εἶναι, εἶπεν, ἰσχυρότατοι καὶ σύμφωνοι πρὸς τὸν ὀρθὸν λόγον καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ δικαίου, πρεσβευομένου ὑφ' ὅλης τῆς ὑφηλίου· ἡ πεποίθησίς μου ἦτο καὶ εἶναι ὑπὲρ τῆς προτάσεώς του, ἀλλὰ, διότι διεγείρονται εἰς τινας ἀμφιβολίαι, δὲν δυσκολεύομαι νὰ παραδεχθῶ τὴν πρότασιν τοῦ Κ. Χαντζίσκου, συνιστῶν τὴν ταχεῖαν ἐπ' αὐτῆς ἀπόφασιν τῆς Γερουσίας κατὰ τὰ νενομισμένα.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ὁ πρόεδρος τῇ συγκαταθέσει τῆς Γερουσίας ἀπαγγείλας τὴν ἐντὸς τῆς ἡμέρας παραπομπὴν πέντε ἀντιγράφων τῆς παρὰ τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Χαντζίσκου καθυποβληθείσης τροπολογίας ἐπὶ τοῦ 5 ἄρθρου τοῦ κανονισμοῦ εἰς τὰ τμήματα ἅτινα συνελθόντα νὰ ἐκλέξωσιν ἐπιτροπὴν πρὸς σύνταξιν τῆς ἀπτιτουμένης ἐκθέσεως ἀναγνωσθησομένης τὴν αὔριον, ἥτις καὶ ὡρίσθη ὡς ἡμέρα συνεδριάσεως ἐπὶ τούτῳ, ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ προεδρεύων ἀντιπρόεδρος

Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΖΑΝΗΣ.

Οἱ ἀντιπρόεδροι

Τ. ΜΑΓΓΙΝΑΣ·

οἱ γραμματεῖς

Ἀθ. Γρηγοριάδης

Ἰω. Παξιμάδης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῇς 25 Ἰουλίου 1851, ἡμέρα τετάρτη.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν Κ. Γερουσιαστῶν, παρόντων τεσσαράκοντα μελῶν, ὁ προεδρεύων ἀντιπρόεδρος Κ. Γ. Καρακατζάνης, ἀντὶ τοῦ Κ. προέδρου ἀσθενοῦντος, ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίαν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα ἐνεκρίθησαν.

Ἀνεγνώσθη ἑπομένως ἔκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς παρουσιασθείσης ὑπὸ τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Δ. Χατζίσκου προτάσεως περὶ τροποποιήσεως τοῦ ἄρθρ. 5 τοῦ Κανονισμοῦ, ἔχουσα ὡς ἕπεται.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν!

Κύριε!

Ἡ Ἐπιτροπή σας λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὴν ὑπὸ τοῦ Γερουσιαστοῦ Κυρίου Δ. Χατζίσκου ὑποβληθεῖσαν εἰς τὴν Γερουσίαν τροπολογίαν τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ Κανονισμοῦ, παραδέχεται αὐτὴν καθ' ὁλοκληρίαν μὲ μόνην τὴν μετατροπὴν τῆς φράσεως « ἀναπληροῖ τὴν ἕδραν τοῦ προέδρου ὁ τῶν Γερουσιαστῶν πρεσβύτατος » εἰς τὴν φράσιν « καλεῖται εἰς τὴν ἕδραν τοῦ προέδρου ὁ τῶν Γερουσιαστῶν πρεσβύτερος ».

Ἐννοεῖται δὲ, ὅτι ἡ διάταξις αὕτη θέλει ἐφαρμόζεσθαι ἐν τῇ περιπτώσει καθ' ἣν ὅ,τε πρόεδρος καὶ οἱ ἀντιπρόεδροι κωλύονται νομίμως, καὶ ἀπαιτεῖται ὅ,τε πρόεδρος καὶ οἱ ἀντιπρόεδροι νὰ εἰδοποιῶσιν ἐγγράφως τὸ σῶμα περὶ τοῦ Κωλύματός των.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 25 Ἰουλίου 1851.

Ἡ ἐπιτροπή

Δ. Μανσόλας Γ. Γλαράκης
Τ. Δερμιώτης Ν. Μαυρομμάτης.

Ἐν δὲ μέσῳ τῆς ἐπιτροπῆς ὁ Κύριος Ν. Πανεράπουλος μὴ συμφωνῶν μὲ τὴν πλειονοψηφίαν ἐκθέτει τὰ ἀκόλουθα.

«Προτείνω τὸ ἀπαράδεκτον τῆς προτάσεως τοῦ Γερουσιαστοῦ Κυρίου Δ. Χατζίσκου διὰ τὸν λόγον, ὅτι αὕτη ἀντιβαίνει εἰς τὰ Πηγεμονικὰ δικαιώματα, καὶ παραβιάζεται δι' αὐτῆς τὸ ἄρθρον 78 τοῦ Συντάγματος. Διὰ τοῦτο γνωμοδοτῶ τὴν ἀναβολὴν τῆς συζητήσεως τοῦ περὶ ἑορτῶν Νομοσχεδίου, μεχρὶ οὗ ὁ πρόεδρος ἀναλάβῃ τὴν ὑγείαν του.

Ν. Πανεράπουλος.

Μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν παρατηρήσαντος τοῦ Κ. προέδρου ὅτι, συμφώνως μὲ τὸ ἄρθρον 22 τοῦ Κανονισμοῦ, ἡ συζήτησις τῆς προκειμένης προτάσεως πρέπει νὰ λάβῃ χώραν εἰς ἄλλην ἡμέραν, προσδιορισθησομένην σήμερον, ἢ τοὐλάχιστον μετὰ παρέλευσιν 24 ὡρῶν, ὁ πρωτείνας τὴν πρότασιν Γερουσιαστὴς ἀντιλέγων ἐπέφερεν· ἐπειδὴ ἡ τροπολογία αὕτη τοῦ Κανονισμοῦ ἐσυζητήθη ἤδη κατ' οὐσίαν ἐπὶ τρεῖς ὁλοκλήρους ἡμέρας νομίζω ἄσκοπον νὰ προσδιορισθῇ, ἐναντίον τῆς χθεσινῆς ἀποράσεως τῆς Γερουσίας, ἡμέρα πρὸς συζήτησιν ἄλλη τῆς σημερινῆς, καθόσον τὸ τοιοῦτον γίνεται εἰς τὴν περίστασιν ἐκείνην καθ' ἣν πρώτην φορὰν εἰσάγεται ἡ πρότασις, ὅτε εἶναι ἀναγκαία μικρὰ ἀναβολὴ

τῆς συζητήσεως, διὰ νὰ δυνηθῶσι νὰ λάβωσιν γνῶσιν αὐτῆς οἱ Κ. Γερουσιασταὶ καὶ συγκροτήσωσιν ἰδέαν ἢ πεποίθησιν.

Μὴ συμμερίζομενος ποσῶς οὔτε τὴν παρουσιασθεῖσαν πρότασιν οὔτε τὴν ἀναγνωσθεῖσαν ἔκθεσιν τῆς ἐπιτροπῆς, περὶ τροποποιήσεως τοῦ ἄρθ. 5 τοῦ Κανονισμοῦ, ἀπαντῶ εἰς τὸν προλαλήσαντα ὅτι μέχρι τοῦδε δὲν ἐσυζητήθη ἄλλο τι εἰμὴ ἐν πρέπῃ νὰ γίνῃ τοιαύτη πρότασις, ἤτοι ἂν πρέπῃ νὰ καλεσθῇ εἰς τὴν προεδρίαν ὁ πρεσβύτερος· ἐπὶ τέλους ἡ πλειοψηφία τῆς Γερουσίας παρεδέξατο νὰ γίνῃ ἡ πρότασις αὕτη, καὶ σήμερον ἐπαρουσιάσθη καὶ ἀναγνώσθη ἡ ἐπ' αὐτῆς ἔκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁποία παρίσταται ἀνάγκη τῆς ἀμέσου συζητήσεως; οὐδεμία· δὲν δύναται ἄρά γε ἡ πρότασις αὕτη νὰ ἀποστῇ τῆς ἀναγκαίας τροπολογίας καὶ νὰ γενῇ εὐγενεστέρα; μάλιστα· διότι ἐν αὐτῇ ἀναφέρονται ὑπὸ γενικὸν τύπον οἱ λόγοι τοῦ κωλύματος χωρὶς νὰ διακρίνωνται τὰ εἴδη αὐτῶν· διὰ νὰ μὴ παραδεχθῶμεν λοιπὸν ἐξ ἀνοχῆς κωλύματα ὑποθετικὰ πρέπει νὰ σκεφθῶμεν ὡρίμως, πρὶν ἢ ἔλθωμεν εἰς τὴν συζήτησιν καὶ ἐπιψήφισιν τῆς προτάσεως αὐτῆς· ἑπομένως τὸ ἄρθρον 22 τοῦ Κανονισμοῦ ὑποστηρίζει ῥητῶς τὴν ἰδέαν μου ταύτην, ἄρθρον ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐσκέφθημεν παραπολὺ, ὡς πρέπει νὰ σκεφθῶμεν καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου.

Εἰπόντος ἔπειτά τινος ὅτι δι' ἀποράσεων τῆς Γερουσίας ἐσυζητήσαμεν καὶ ἐπεψηφίσαμεν πολλὰ νομοσχέδια χωρὶς τῆς παρελεύσεως τῶν 24 ὡρῶν, καὶ ὅτι τοιουτοτρόπως δυνάμεθα νὰ συμμορφωθῶμεν καὶ σήμερον, ὁ πρωτείνας τὴν πρότασιν Γερουσιαστὴς ἀντιλέγων εἰς τὸν προαγορεύσαντα, ἀπὸ σέβας, εἶπε, πρὸς τὸν Κανονισμὸν ἔλαβον τὴν τόλμην νὰ παρουσιάσω τροπολογίαν ἐπ' αὐτοῦ· τῆς τροπολογίας μου ταύτης ἀναγνωσθείσης καὶ ἐγκριθείσης ὑπὸ τῶν τμημάτων ὡς συζητητέας, ἀπαρασίθη ὑπὸ τῆς Γερουσίας νὰ συζητηθῇ αὕτη σήμερον, ὥστε ἡ προκειμένη τροπολογία εἶναι ἤδη συζητημένη καὶ δὲν εἶναι πρωτοπαρουσιαστος ἢ τοιαύτη ὥστε πρέπει νὰ ἔλθῃ εἰς συζήτησιν μετὰ παρέλευσιν 24 ὡρῶν. Δὲν προσβάλλεται ἄρα ὁ Κανονισμὸς, γενομένης σήμερον τῆς συζητήσεως, διότι ἀπόφασις χθεσινὴ τῆς γερουσίας παρεμπεσὼν αὐτὴν εἰς τὴν σημερινὴν συνεδρίασιν καὶ συζήτησιν.

Ἐνταῦθα ὁ Κ. Πρόεδρος ἐξηγήσας τὸ 22 ἄρθ. τοῦ Κανονισμοῦ ἠρώτησε τὴν Γερουσίαν ἂν νομίζῃ μὴ παραβιαζόμενον τὸ ἄρθρον τοῦτο, συζητουμένης σήμερον τῆς προτάσεως· τότε δὲ λαβὼν τὸν λόγον ὁ δεύτερος λαλήσας Γερουσιαστὴς δὲν δύναται, εἶπε, νὰ παραδῇ ἡ πλειοψηφία τὸν Κανονισμὸν· ἂν ἄλλοτε ἡ Γερουσία ἀπεφάσισε στιγμιαίως δι' ἐπικειμένην ἀνάγκην, ἀπορήματο-

οὕτως διότι δὲν ἦτον ἄλλως δυνατὸν νὰ γενῇ. Εἰς τὴν προκειμένην ὅμως πρότασιν οὐδεμία ἀνάγκη παρουσιάζεται, καὶ ἑπομένως πᾶσα παραβίασις τοῦ Κανονισμοῦ εἶναι ἀσυγχώρητος. Λαμβάνων τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος, προσέθηκεν ἕτερος, προτίθεμαι νὰ λαλήσω μόνον περὶ διατηρήσεως τοῦ Κανονισμοῦ· ἐκ τῆς συζητήσεως ἐξήγαγον ὅτι οἱ μὲν λέγουσι συζητητέαν σήμερον τὴν προκειμένην πρότασιν, οἱ δὲ ὄχι· καὶ φρονῶ ὅτι οἱ λόγοι τοῦ δευτέρων εἰσὶν ἀλάνθαστοι· ἐπιβεβαιούμενοι ἀπὸ αὐτὰ τὰ ἀναγνωσθέντα πρακτικά.

Τὸ ἄρθρον 22 τοῦ Κανονισμοῦ ἀναφέρει ῥητῶς ὅτι ἡ συζήτησις δὲν ἄρχεται πρὶν τῆς παρελεύσεως 24 ὡρῶν, καὶ διὰ τοῦτο ὁ προλαλήσας Κ. Ψύλλας, ὀρθῶς ὡμίλησεν ὑπὲρ τῆς τάξεως καὶ ὑπὲρ τοῦ Κανονισμοῦ, καθόσον ἐπ' οὐδεμιᾷ περιπτώσει δυνάμεθα νὰ παραβῶμεν τὸν Κανονισμόν, ὁποῖος εἶναι συμφυὴς μὲ ἡμᾶς, οἵτινες τὸν ὑπογράψαμεν.

Δὲν ἔχω σκοπὸν νὰ ἐπιβάλω τὴν ἰδέαν μου ἐπὶ τῆς ἰδέας τῶν ἄλλων· τὰ πρακτικὰ περιέχουσιν ὅτι χθὲς ἀπεφασίσθη, διότι ἄλλως ἔπρεπε νὰ γενῇ ἡ ἀνήκουσα ἔνστασις κατ' αὐτῶν, ἐν καιρῷ τῆς ἀναγνώσεώς των.

Ἀπαντῶν εἰς ἀμφοτέρους τοὺς προαγορεύσαντας ὁ εἰσαγαγὼν τὴν πρότασιν Γερουσιαστής, ὑποθέσατε, εἶπεν, ὅτι ἡ ὁ γραμματεὺς ἢ ὁ συντάκτης τῆς Γερουσίας δὲν ἤκουσε μίαν λέξιν ἀφορῶσαν τὸ ὅλον· ὑποθέσατε ἀφ' ἑτέρου ὅτι οἱ Γερουσιασταί, ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ ὅτι ἐμπεριέχεται εἰς τὰ πρακτικὰ ὅ,τι χθὲς ἀπεφασίσθη, δὲν δίδουσι τὴν δέουσαν προσοχὴν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν αὐτῶν, καὶ ὅμως τὰ πρακτικὰ ἀναγνωσθέντα ἐπικυροῦνται· ἐν τῇ τοιαύτῃ περιπτώσει τί ποιητέον ὅταν οἱ Γερουσιασταὶ ἐξανίστανται καὶ λέγουν ἤδη ὅτι χθὲς ἀπεφασίσθη νὰ γίνῃ ἡ συζήτησις τῆς προτάσεως σήμερον, καὶ ὅτι πρέπει νὰ δώσητε μίαν διεύθυνσιν μίαν ὥθησιν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου; κατ' ἐμὴν ἰδέαν πρέπει ὁ Κ. πρόεδρος νὰ ἐρωτήσῃ τὴν Γερουσίαν διὰ νὰ ἀποφανθῇ καὶ σήμερον περὶ τῆς συζητήσεως τῆς προτάσεως, ἄλλως φρονῶ ὅτι πᾶσα ἀναβολὴ ἰσοδυναμεῖ μὲ μίαν ἄρνησιν.

Ἡ Τελευταία φράσις τοῦ προλαλήσαντος, ἀντέλεξεν εἷς τῶν προαγορευσάντων, προσβάλλει καὶ τὸ γραφεῖον καὶ ἡμᾶς τοὺς Γερουσιαστὰς οἵτινες ἐπικαλούμενοι τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ Κανονισμοῦ ἀντικρούομεν τὴν στιγμιαίαν συζήτησιν, καὶ ἀπαντῶ ὅτι ἡμεῖς δὲν εἴμεθα ὑπάλληλοι διὰ νὰ ὑπαχθῶμεν εἰς τὴν κατηγορίαν τῆς ἐν ὑπηρεσίᾳ ἀρνήσεως, ἀλλὰ τυγχάνομεν ἔχοντες τὴν ἐντολὴν τοῦ λαοῦ καὶ δίδομεν γνώμην ἐπὶ τῶν συζητητέων ὑποθέσεων.

Ἐὰν οἱ προαγορεύσαντες, ἀντέλεξεν ὁ προλαλήσας, ἔχωσι τὴν ῥηθεῖσαν ἐντολὴν τῆς γνωμοδοτήσεως ἐπὶ τῶν συζητητέων ὑποθέσεων, κατὰ πολὺ περισσότερον λόγον ἔχομεν καὶ ἡμεῖς τὴν ἐντολὴν νὰ ἐπιφορτίζωμεν ὅσας ἐκ τῶν ὑποθέσεων τούτων κρίνωμεν καλάς.

Ὑπάρχει εἷς τρόπος, ἐπέρανεν ἄλλος, δι' οὗ δυνάμεθα νὰ φθάσωμεν εἰς ἓν ἀποτέλεσμα, ἄνευ τῆς παραμικρᾶς προσβολῆς· ἂν ὑποθέσωμεν τὴν πρότασιν τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Χατζίσκου ὡς τροπολογίαν, καὶ τροπολογίαν τοῦ Κανονισμοῦ, τότε ἐφαρμόζοντες τὸ ἄρθρον 32 τοῦ αὐτοῦ, δυνάμεθα νὰ προχωρήσωμεν εἰς τὴν συζήτησιν χωρὶς νὰ παραβιάσωμεν οὔτε τὴν ἀπόφασιν τῆς Γερουσίας οὔτε τὰ πρακτικά· ἀντικρούων τὴν ἰδέαν ταύτην ἄλλος, δὲν παραδέχομαι, εἶπε, τὴν ὁμιλίαν τοῦ προλαλήσαντος ὡς ἐπισφαλῆ. Τροπολογία λέγεται ἐκείνη ἥτις ἔρχεται ἐπὶ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου τὸ ὁποῖον εἰσέτι δὲν ἐπεκυρώθη· μία δὲ τοιαύτη τροπολογία ὅταν ἔρχηται οὐχὶ ἐπὶ νομοσχεδίου ἀλλ' ἁπλῶς καὶ χωριστὰ τότε ἡ τροπολογία αὕτη λέγεται πρότασις ὡς ὀνομάζεται καὶ ἡ προκειμένη εἰσαχθεῖσα παρὰ τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Χατζίσκου· ἐπ' αὐτῆς ὡς τοιαύτης δὲν δυνάμεθα νὰ προχωρήσωμεν κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ προλαλήσαντος διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἄρθρου 32 τοῦ Κανονισμοῦ.

Τινὲς τῶν προαγορευσάντων εἶπον ὅτι τὸ ἄρθρον 22 τοῦ ἰδίου Κανονισμοῦ προβλέπει ῥητῶς τὰς συζητήσεις καὶ τὴν τάξιν αὐτοῦ· ἄλλοι εἶπαν ὅτι χθὲς ἀπεφασίσθη νὰ γίνῃ ἡ συζήτησις τῆς προτάσεως σήμερον· ὁ ἐστὶ οἱ τελευταῖοι ἐξέφρασαν ὅτι παρακαίρως γίνεται σήμερον ἡ ἔνστασις περὶ ἐφαρμογῆς τοῦ Κανονισμοῦ, ὡς παρελθούσης τῆς ἁρμοδίας ὥρας, καὶ ὅτι πρέπει νὰ σεβασθῶμεν τὴν χθεσινὴν ἀπόφασίν μας.

Ἕτεροι προσέθηκαν τὴν ἔνστασιν ὅτι κατὰ τὸν Κανονισμὸν αἱ ἐπὶ τῶν πρακτικῶν ἐνστάσεις λαμβάνουσι χώραν καθ' ὃν καιρὸν ταῦτα ἀναγινώσκονται· ὅταν δὲ τοιαῦται δὲν γίνωσι τότε τὰ ἀναγνωσθέντα πρακτικὰ λαμβάνουσι κῦρος καὶ ὑπογράφονται προσηκόντως, ὡς ἐγένετο καὶ ἐπὶ τῶν πρὸ ὀλίγου ἀναγνωσθέντων· ὁ ἐστὶ λέγουσιν ὅτι εἰς τὰ πρακτικὰ ἅτινα ἀνεγνώσθησαν σήμερον, ὅπως ἔχουσι, δὲν ἐμπεριλαμβάνονται ὅσα χθὲς ἀπεφασίσαμεν. Ἐνταῦθα οἱ Κ. Γερουσιασταὶ ἅπαντες δυνάμεθα νὰ ἀντιτάξωμεν ὅτι δὲν ἀντέστημεν κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν πρακτικῶν, διότι ἐξελάβαμεν ὅτι εἰς τὴν φράσιν « νὰ ἐκλέξωσι τὰ τμήματα ἐπιτροπὴν πρὸς σύνταξιν τῆς ἀπαιτουμένης ἐκθέσεως ἀναγνωσθησομένης τὴν αὔριον, ἥτις καὶ ὡρίσθη ὡς ἡμέρα συνεδρι-

ἀσεως ἐπὶ τούτῳ, ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν ἡ ἐμπεριέχεται ἡ ἀπόφασις καὶ ἡ ἔννοια τῆς Γερουσίας ὅτι σήμερον πρόκειται ἡ συζήτησις, καὶ πρέπει ἤδη νὰ ἐρωτηθῇ περὶ τούτου ἡ Γερουσία.

Μηδεμιᾶς ἄλλης παρατηρήσεως γενομένης, ἡ Γερουσία ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει τοῦ Κ. προέδρου, ἀπεφήνατο ὅτι διὰ τῆς χθεσινῆς ἀποφάσεώς της ἐννόησεν ὡς γενησομένην σήμερον καὶ τὴν συζήτησιν ἐπὶ τῆς προκειμένης προτάσεως τοῦ γερουσιαστοῦ Κ. Χατζίσκου.

Ἀναγνωσθείσης ἑπομένως τῆς τε προτάσεως καὶ τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς, τὸ μειονοψηφοῦν μέλος ὁ Κ. Πονηρόπουλος λαβὼν τὸν λόγον ἐξέθεσε τὰ ἀκόλουθα·

Ὀλίγα τινὰ θέλω ὁμιλήσει πρὸς ὑποστήριξιν τῆς προτάσεώς μου, διότι εἰς τὰς προλαβούσας συνεδριάσεις πολλοὶ τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν πολλοὺς καὶ ἰσχυροὺς λόγους ἐπέφερον, δι' οὗς ἡ ἀναπλήρωσις τῆς θέσεως τοῦ προέδρου διὰ τοῦ πρεσβυτέρου προσβάλλει τὰ ἡγεμονικὰ δικαιώματα, καὶ τὸ ἄρθρον 78 τοῦ Συντάγματος· ὅταν δὲ εἷς κρίκος αὐτοῦ λύηται, τότε τὸ πᾶν καταστρέφεται. Ἀπὸ τὸ ἄρθρον αὐτὸ λέγει· «Ὁ Βασιλεὺς διορίζει ἐκ τῶν Γερουσιαστῶν τὸν πρόεδρον τῆς Γερουσίας κατὰ τριετίαν κτλ.,» ἐξάγεται ῥητὴ ἡ θέλησις τοῦ νομοθέτου, κατὰ τὴν ὁποίαν δὲν δυνάμεθα νὰ φέρωμεν εἰς τὴν ἕδραν τοῦ προέδρου τὸν πρεσβύτερον, ἐναντίον τῆς διατάξεως αὐτῆς. Ἂν προέκειτο δεινή τις περίστασις πολιορκίας τινὸς ἢ ἁρπαγῆς μέρους τινὸς τῆς ἰδίας ἡμῶν χώρας, τότε ἠδύνατο νὰ ἔχωσιν βάσιν οἱ λόγοι τῶν γερουσιαστῶν ἐκείνων, οἵτινες προσβάλουσι τὴν ἐναντίαν γνώμην. Ἐνταῦθα τοιοῦτόν τι δὲν πρόκειται· συμβαίνει ἁπλῶς ὁ Κ. πρόεδρος νὰ ὑπάρχῃ ἀσθενῶν, ὁ εἷς τῶν ΚΚ. ἀντιπροέδρων νὰ ἦναι ἀπών, καὶ ὁ δεύτερος νὰ κωλύηται τῆς προεδρίας τοῦ Σώματος. Ἐὰν φέρωμεν εἰς αὐτὴν τὸν πρεσβύτερον, τότε ἢ ἀναπληροῦντες δι' ἀντικαταστάσεως τὸν πρόεδρον, ἀναλαμβάνομεν τὰ ἡγεμονικὰ δικαιώματα, ἢ συμπληροῦντες διὰ αὐτοῦ ἓν τρίτον μέλος ἀντιπροεδρίας, αὐξάνομεν τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀντιπροέδρων.

Ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ Κανονισμοῦ ἥτις, ἐφαρμόζεται ἢ ἐφηρμόσθη ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς Συνόδου, ἐτέθη διὰ τὴν ἐξαιρετικὴν ἐκείνην περίπτωσιν τῆς ἀπουσίας ἢ τῆς ἀσθενείας τοῦ προέδρου, καὶ δὲν δύναται νὰ ἦναι ἐφαρμοστέα καὶ ἤδη, διότι τότε δὲν ὑπῆρχον ἀντιπρόεδροι, ἐνῷ ἤδη ὑπάρχει ὁλόκληρον τὸ γραφεῖον, καὶ διότι τότε δὲν ἐπρόκειτο συζήτησις νομοσχεδίων ἀλλ' ἁπλῆ διεύθυνσις μιᾶς ψηφοφορίας καὶ

ἐκλογῆς, ἐνῷ ἤδη πρόκειται περὶ νομοσχεδίων σπουδαίων· διὰ τοὺς λόγους τούτους φρονῶ ὅτι πρέπει νὰ μὴ παραδεχθῇ ἡ προκειμένη πρότασις, καὶ ν' ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις τοῦ νομοσχεδίου μέχρι τῆς ἀναρρώσεως τοῦ Κ. Προέδρου.

Ἀντιλέγων εἰς τὰ λεχθέντα ἕτερος, δὲν πρόκειται ἐνταῦθα, εἶπε, περὶ νομοσχεδίου ἀλλὰ περὶ περιστάσεως εἰδικῆς συμβάσης μετὰ ὀκτὼ ἔτη ἀπὸ τοῦ συνταγματικοῦ βίου μας, πρόκειται περὶ τροποποιήσεως τοῦ κανονισμοῦ, καὶ πᾶσα ἀπόφασις ἡμῶν ἐνυπάρχει εἰς τὸ ἄρθρον 58 τοῦ Συντάγματος.

Δὲν ἐπεμβαίνω εἰς τὴν οὐσίαν τῆς ἰδέας τοῦ Κ. Πονηροπούλου, ἐπέφερεν ἄλλος, διότι οἱ Κ. ὑπουργοὶ οἵτινες ἀντιπροσωπεύουν τὰ Βασιλικὰ δικαιώματα εἰσὶν οἱ ἁρμόδιοι νὰ ὑπερασπίσωσιν αὐτά· οὗτοι εἰς ἄλλην συνεδρίασιν ὄχι μόνον δὲν ἀντέστησαν, ἀλλ' εἶπον μάλιστα ὅτι ταῦτα δὲν παραβιάζονται· ἄλλως δὲ ἂν ὑποτεθῇ τοιοῦτόν τι, ἡ παραδοχὴ δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ εἰμὴ ὡς παραίτησις.

Ἕκαστος γερουσιαστὴς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ὑπερασπισθῇ τὰ δικαιώματα τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ Βασιλέως, ἀντέταξεν ὁ προλαλήσας Κ. Πονηρόπουλος, ἅτινα εἶναι συνδεδεμένα, καὶ δὲν δύναμαι νὰ ἐννοήσω τὴν φράσιν ὅτι ὁ Βασιλεὺς παραιτεῖται τῶν δικαιωμάτων του· ὅταν οἱ Κ. ὑπουργοὶ ἐξέφρασαν τὴν γνώμην ὅτι ταῦτα δὲν προσβάλλονται, τότε ὁ γερουσιαστὴς Κ. Δόντος πολὺ εὐστόχως ἀπήντησεν εἰς αὐτούς, καὶ διὰ τοῦτο κρίνω περιττὸν νὰ εἴπω τι ἤδη.

Προκειμένου λόγου περὶ τοῦ κανονισμοῦ τῆς Γερουσίας, ἐπέφερεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης, οἱ Κ. ὑπουργοὶ καὶ μάλιστα οἱ μὴ ὄντες γερουσιασταὶ ἀπέφυγον νὰ λάβωσι τὸν λόγον, ἐπὶ ἀντικειμένου ἀφορῶντος τὸν τρόπον τῆς ἐνεργείας τῶν καθηκόντων της· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐρρίφθησαν ἤδη ἐν τῷ μέσῳ λόγοι περὶ ἡγεμονικῶν δικαιωμάτων, ἃς μὲ συγχωρηθῇ νὰ φέρω τὸν λόγον.

Εἶναι ἀξιέπαινος ὁ ζῆλος καὶ ἡ διαγωγὴ τῆς Γερουσίας τεινούσης εἰς τὴν διατήρησιν τῆς τάξεως· εἶναι ἀξιέπαινοι οἱ γερουσιασταὶ ἐκεῖνοι οἵτινες ὕψωσαν φωνὴν ὑπὲρ τῶν δικαιωμάτων τοῦ Βασιλέως ἀπέναντι τῆς κακοβουλίας ἢ ἂν θέλητε τῆς ἐνδεχομένης προδοσίας τῶν ἀντιπροσώπων αὐτοῦ· τὸ καθῆκον καὶ ὁ προορισμὸς τῆς Γερουσίας εἶναι νὰ σταματᾷ τὰς παρεκτροπὰς τῆς ἐξουσίας ἀπέναντι τοῦ λαοῦ καὶ τἀνάπαλιν. Ἔχοντες λοιπὸν τὴν εὐθύνην, λέγομεν ἐν πλήρει πεποιθήσει, ὅτι βασιλικὰ δικαιώματα δὲν προσβάλλονται. Ἕκαστον σῶμα ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλέγῃ τοὺς ἄρχοντάς του· ἀρχὴ σωτήριος· τοῦ γενικοῦ τούτου

κανόνος ὑπάρχει μία ἐξαίρεσις διὰ τὰ σώματα τὰ πηγάζοντα ἀπὸ τὴν Βασιλείαν, καὶ αὕτη εἶναι ἡ τῆς Γερουσίας. Εἰς τὴν Γαλλίαν ἄλλοτε ἦτο πρόεδρος εἷς ὑπουργός. Εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀνετέθη τὸ τοιοῦτον δικαίωμα εἰς τὸν Βασιλέα, καὶ ἡ συνέλευσις συνεμορφώθη ὡς πρὸς τοῦτο μὲ τὰ λοιπὰ συνταγματικὰ ἔθνη. Διορισθέντος τοῦ προέδρου τούτου τὸ βασιλικὸν δικαίωμα ἐξηντλήθη· ἐγένετο εἰς τὴν συνέλευσιν λόγος ἂν πρέπῃ νὰ ἦναι ἰσόβιος ὁ πρόεδρος τῆς Γερουσίας ὡς καὶ τὰ μέλη αὐτῆς· ἡμὴν μέλος τῆς ἐπὶ τῆς συντάξεως τοῦ Συντάγματος ἐπιτροπῆς, καὶ ἐπρέσβευον αὐτὴν τὴν γνώμην, ἀλλ' ἡ πλειοψηφία παρεδέχθη τὴν τριετίαν, καὶ διὰ τοῦτο ἔρχεται ὁ γενικὸς κανὼν εἰς τὰ ἐπίλοιπα, ἤτοι εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν ἀντιπροέδρων καὶ γραμματέων. Ἔρχεται ἤδη τὸ ζήτημα, κωλυομένου τοῦ προέδρου καὶ τῶν ἀντιπροέδρων τίς θέλει προεδρεύσει· ἐνταῦθα ἡ Γερουσία πράττουσα ἐντὸς τοῦ γενικοῦ κανόνος, δὲν προσβάλλει τὰ ἡγεμονικὰ δικαιώματα, καθόσον καὶ διὰ τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ κανονισμοῦ της ὁρίσασα ὅτι δύναται ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς συνόδου, νὰ προεδρεύσῃ ὁ πρεσβύτερος, ἐπεκύρωσε τὴν ἰδέαν μας ταύτην.

Ὅτε κατὰ τὴν πρώτην συνεδρίασιν ὁ ἤδη ἀντιπροεδρεύων τὸ σῶμα Κ. ἀντιπρόεδρος ἔδοσε τὸν λόγον τοῦ κωλύματός του, τότε εἶπόν τινες ὅτι πρέπει νὰ θέσωμεν τὸν πρεσβύτερον καὶ ἐγὼ ἀντέστην· τότε καὶ ἐγὼ καὶ οἱ Κ. γερουσιασταὶ εἴπομεν πολλά· ἀλλ' ἐπειδὴ ἤδη τὸ κοινὸν συνελθὸν ἐνταῦθα μᾶς διορᾷ, πρέπει νὰ ἔλθω αὖθις εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο, τὸ ὁποῖον εἶναι καὶ πρωτοφανές, διότι πρέπει νὰ λαμβάνῃ τις τὸν λόγον πρὸς ῥωτισμὸν τοῦ κοινοῦ, καὶ πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ποιοθήσεώς του, καὶ ὅταν δὲν πιστεύῃ ὅτι ἔχει ὑπὲρ αὐτοῦ τὴν πλειοψηφίαν.

Ὁ Κ. ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης ἔθεσε μίαν ἀρχήν, εἰπὼν ὅτι τὰ σώματα ἐκλέγουν τοὺς διευθυντάς των ἐκτὸς ἐκείνου τῆς Γερουσίας, ἥτις ὑπάρχει καὶ εἰς ἡμᾶς καὶ εἰς τὰ ἄλλα ἔθνη· παρετήρησεν ὅτι ὢν μέλος τῆς ἐπὶ τῆς συντάξεως τοῦ συντάγματος διορισθείσης ἐπιτροπῆς, εἶχε τὴν ἰδέαν ὅτι ὁ πρόεδρος τῆς Γερουσίας ἔπρεπε νὰ ἦναι ἰσόβιος, διότι ἡ μονιμότης εἶναι τὸ στοιχεῖον τῆς συμπήξεως ὄντος τινὸς, εἰς τὸ ὁποῖον πρέπει ν' ἀτενίζῃ καὶ ὁ Βασιλεὺς καὶ τὸ ἔθνος. Προσθέτω εἰς ταῦτα ἀκόμη τὴν ἰδέαν ὅτι, ἂν ἡ θέσις τῆς βασιλείας ἦτο τότε ἄλλη, ἔπρεπε ν' ἀπορασισθῇ ὥστε καὶ αὐτοὶ οἱ ἀντιπρόεδροι νὰ ἐκλέγωνται παρὰ τοῦ Βασιλέως, διὰ τὴν μονιμότητα. Ἀλλ' ἡ περίστασις ἐκείνη εἰς ἣν εὑρέθη τότε ἡ Βασιλεία, ἐπέφερε τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ νὰ διορίζηται ὁ πρόεδρος κατὰ τριετίαν, καὶ νὰ

ἐκλέγωνται οἱ ἀντιπρόεδροι κατὰ συνόδον. Τὸ σύνταγμα λοιπὸν ὥρισεν ἕνα πρόεδρον διοριζόμενον ἀπὸ τὸν Βασιλέα, καὶ δύω ἀντιπροέδρους ἐκλεγομένους ἀπὸ τὸ σῶμα, ἐνῷ εἰς τὴν Βουλὴν ἄφηκε καὶ τὸν πρόεδρον καὶ τοὺς ἀντιπροέδρους εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ σώματος, διότι εἰς τὴν Γερουσίαν ὡς σῶμα μεταξὺ λαοῦ καὶ ἐξουσίας, καὶ μᾶλλον ἐπιρρέπον πρὸς ταύτην πρέπει νὰ ἐπιβλέπῃ περισσότερον τὸ στέμμα. Ὅταν λοιπὸν τὸ πρᾶγμα ἔχῃ οὕτω, δὲν πρέπει νὰ σᾶς φανῇ παράδοξον ὅτι πάντες οἱ γερουσιασταὶ ἀντέστησαν ἐκτὸς ἐμοῦ, κατὰ τῆς ἰδέας τῆς προεδρίας τοῦ πρεσβυτέρου, ὅταν ἐν τῇ πρώτῃ συνόδῳ καὶ περιόδῳ ὑπῆρξεν ἀπὼν ὁ τότε διορισθεὶς πρόεδρος Κ. Γ. Κουντουριώτης· τότε ἡ μὲν Βουλὴ εἰργάζετο, ἡ δὲ Γερουσία ἐσχόλαζεν· ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ ζήτημα ἦτον ζωτικὸν, δὲν ἠδύνατο νὰ μὴ γίνῃ παραδεκτὸν ἂν καὶ ἀργότερον, διότι δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ γίνῃ ἄλλως. Μετὰ δύω λοιπὸν ἔτη ἡ κακόβουλος ἐκείνη Γερουσία, ὡς ὠνομάζετο, ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὴν πρότασίν μου καὶ ἀπερρίνατο τὴν παραδοχὴν τοῦ πρεσβυτέρου εἰς τὴν προσωρινὴν προεδρίαν διὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν ἀντιπροέδρων καὶ γραμματέων. Ἤδη δὲ πρόκειται νὰ προσδιορίσωμεν καὶ ἄλλους ἀντιπροέδρους, τοὺς ὁποίους δὲν ὀνομάζομεν τοιούτους ἀλλὰ προεδρεύοντας ἢ προκαθημένους τοῦ σώματος ἐὰν οἱ Κ. ὑπουργοὶ μᾶς ἐπαρουσίαζον τὴν ἀνάγκην ἥτις ἐπίκειται, τότε καὶ ἡμεῖς ἠδυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν τὴν αὔξησιν ταύτην τῶν ἀντιπροέδρων καὶ τὴν τροποποίησιν τοῦ κανονισμοῦ, ἀλλὰ τοιαύτην ἀνάγκην δὲν μᾶς παρουσιάζουσι, καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦτον, δὲν πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν τὴν τοιαύτην πρότασιν· δυνάμεθα μάλιστα νὰ εἴπωμεν εἰς τοὺς ὑπουργοὺς αὐτοὺς φέρατέ μας ἄλλην ἐργασίαν νὰ ἐργασθῶμεν μέχρι τῆς ἀναῤῥώσεως τοῦ προέδρου, καὶ ἔπειτα ἐρχόμεθα εἰς τὸ πολυθρύλλητον ἐκεῖνο νομοσχέδιον τῶν ἐφορειῶν. Παρῆλθον ἑπτὰ ἔτη καὶ μάλιστα ὅτε εἴχομεν ἀντιπροέδρους γέροντας, καὶ συζητήσεις ἐκτενεῖς καὶ φροδρὰς, καὶ ὅμως οὐδεμίαν τοιαύτην προσθήκην ἐκάμαμεν· ἂς μὲ συγχωρήσουν δὲ νὰ τοὺς εἴπω ὅτι διεξήγαγον μὲ ὀλίγην προσοχὴν τὰς σχέσεις, ἂς θεωροῦν ὅτι πρέπει νὰ ἔχωσι μετὰ τῆς Γερουσίας, καὶ ἡ παρουσιαζομένη ἔλλειψις δὲν ἀνήκει εἰμὴ εἰς αὐτοὺς, οἵτινες ἠδύναντο νὰ εἴπωσιν εἰς τοὺς ἀντιπροέδρους, μὴ λαμβάνετε μέρος εἰς τὴν ἐπιτροπὴν διὰ νὰ προεδρεύσητε τυχὸν τοῦ σώματος εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου.

Τούτων οὕτως ἐχόντων δὲν βλέπω τὴν ἀνάγκην νὰ ἐπισπεύσωμεν, παραβαίνοντες τὸν κανονισμὸν, τὴν συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου τούτου, διότι κατ' αὐτὸ οἱ ἔφοροι ἔπρεπε νὰ ἦναι διω-

ρισμένοι, ἀφοῦ δὲ συνεκομίσθησαν οἱ καρποὶ, θεωροῦνται ἤδη περιττοὶ, καθόσον μάλιστα ἡ ὑπάρχουσα ὑπηρεσία ὄχι μόνον προσδεύει, ἀλλὰ καὶ περίσσευμα δύω ἑκατομμυρίων ἔφερε κατὰ τὸν Κ. ὑπουργόν.

Ἡ συναίνεσις κύριοι τοῦ Βασιλέως δὲν δύναται νὰ ἰσχυροποιήσῃ τοὺς ὑπουργοὺς, νὰ παραβλέψουν τὴν προσβολὴν τῶν ἡγεμονικῶν δικαιωμάτων καὶ σᾶς φέρω πρὸς ἀπόδειξιν τούτου ἓν παράδειγμα.

Ἐπὶ τῆς ὑπουργίας τοῦ Φὼξ τῆς Ἀγγλίας, εἰσήχθη εἰς τὰς Βουλὰς νομοσχέδιον ἐκ μέρους τοῦ ὑπουργείου, τὸ ὁποῖον ὁ τότε ἐπιτέλων πολιτικὸς ἀστὴρ τῆς οἰκουμένης Πίττ κατεπολέμησε μὲ τὸν μεγαλήτερον ζῆλον καὶ τὴν μεγαλητέραν δραστηριότητα ὡς δεσμεῦον τὸν Βασιλέα χεροῖτε καὶ ποσὶ, καὶ οἱ ὑπουργοὶ διετείνοντο τότε ὅτι τὸ νομοσχέδιον τοῦτο εἰσήχθη τῇ συγκαταθέσει τοῦ Βασιλέως· ἀλλ' ὁ Βασιλεὺς εἶναι ἄνθρωπος καὶ δύναται ἡμαρτημένως νὰ συναινέσῃ, τὰ δὲ δικαιώματα τὰ Βασιλικὰ ἀνήκουν εἰς τὴν ὑπεράσπισιν τῆς Γερουσίας τῆς Βουλῆς καὶ ἑκάστου πολίτου, διότι ταῦτα εἶναι συνδεδεμένα μὲ τὴν ἀσφάλειαν καὶ εὐδαιμονίαν τοῦ λαοῦ, καὶ ἕκαστος δύναται νὰ τὰ ὑπερασπίζηται ἀπέναντι τῆς κακῆς χρήσεως τὴν ὁποίαν δύνανται νὰ κάμουν οἱ ἀντιπροσωπεύοντες αὐτά. Λέγω λοιπὸν ὅτι οὔτε κατ' ἐπίνοιαν δὲν ἔπρεπε ν' ἀφήσωσιν οἱ ὑπουργοὶ νὰ διαπράξωμεν τὸν δρόμον ὃν διατρέχομεν διὰ μόνον τὸ ἀμφίβολον ὅπερ παρουσιάζεται, καὶ οὕτω νὰ παραβλέψωσι, ὥστε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν Γερουσίαν ἡ πολυαρχία.

Ἐπανελαμβάνω ὅθεν νὰ εἴπω ὅτι ψηλαφητῶς βασιλικὰ δικαιώματα καὶ σύνταγμα δὲν προσβάλλονται, κατ' ἐπίνοιαν ὅμως καὶ τὰ δικαιώματα μενοῦνται καὶ τὸ σύνταγμα προσβάλλεται, διότι ἄλλως δὲν ἠδύναντο νὰ μᾶς εἴπωσι ὅ,τι μᾶς εἶπον.

Ἀπὸ τὴν πρώτην ἀγόρευσίν μου εἴδατε, κύριοι, ἀντέταξεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης, ὅτι ποσῶς δὲν ἀναγνωρίζω ὅτι ὁ Βασιλεὺς δύναται νὰ παραιτηθῇ τῶν ἡγεμονικῶν δικαιωμάτων του, διότι ταῦτα δὲν εἶναι προσωπικὰ ἀλλ' εἶναι ἐγγυήσεις σχέσεων μετοξὺ τούτου καὶ τοῦ λαοῦ φέρουσαι τὴν ἁρμονίαν. Ἐὰν ἠθανόμην ὅτι κατά τι προσεβάλλοντο τὰ ἡγεμονικὰ δικαιώματα, τότε ἤθελον ὑψώσει μεγάλην φωνὴν ὑπὲρ αὐτῶν. Αἱ θεωρίαι ἃς εἶπεν ὁ προλαλήσας εἰσὶν ὀρθαὶ, ἀλλὰ σήμερον εἶναι περιττοὶ διότι δὲν πρόκειται περὶ καταρτίσεως τοῦ ἄρθρου 58 τοῦ Συντάγματος, ἀλλὰ περὶ τῆς ἐφαρμογῆς αὐτοῦ. Ὁ προλαλήσας εἶναι ὁ γερουσιαστὴς ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος προέτεινε τὴν κατάρτισιν τοῦ ἄρθρ.

3 τοῦ κανονισμοῦ, καὶ πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ἰδέας του ἐκείνης ἐπαρουσίασε μίαν ἀνάγκην, τὴν ὁποίαν ἔπρεπε τὸ σῶμα νὰ θεραπεύσῃ· ὥστε ἐὰν ἦτον ἓν ἡγεμονικὸν δικαίωμα προσβεβλημένον κατ' ἀνάγκην τὴν παραδέχεται, ἀλλὰ δὲν συγκατατίθεται ἤδη νὰ τεθῇ ὡς χωριστὸν ἄρθρον ἐν τῷ κανονισμῷ· καὶ διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὸν σκοπόν του ἔρχεται εἰς τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἡμέρας· ὁ συλλογισμός του οὗτος εἶναι ἐπισφαλὴς· ὑπάρχει ἡ ἔλλειψις εἰς τὸν κανονισμὸν ἢ ὄχι. Ἂν ὑπάρχῃ, πρέπει νὰ τὴν θεραπεύσωμεν. Ἐὰν ἐπαρουσιάσθη ἡ ἔλλειψις αὕτη εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς συνόδου, πολὺ περισσότερον δύναται νὰ παρουσιασθῇ ἄλλοτε.

Ὅταν εἷς πρόεδρος, συνεννοημένος ὢν μὲ τὸ ὑπουργεῖον, ἀναβάλλῃ τὴν ἔλευσίν του ἢ προσποιῆται τὸν ἀσθενῆ καὶ φέρῃ ἐμπόδια εἰς τὴν συγκρότησιν τῆς Γερουσίας, πρέπει νὰ σχολάζῃ τὸ σῶμα τοῦτο; ὁ νομοθέτης πρέπει νὰ προλαμβάνῃ τὰς τοιαύτας ἀνάγκας. Ἠδύνατο, εἶπεν ὁ προλαλήσας, τὸ ὑπουργεῖον νὰ εἴπῃ εἰς τοὺς ἀγαπητούς του ἀντιπροέδρους νὰ μὴ λάβουν μέρος εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου διὰ νὰ δυνηθοῦν ἐν περιπτώσει νὰ προεδρεύσουν τὸ σῶμα· τὴν ἰδέαν ταύτην ἀποκρούω καθ' ὁλοκληρίαν καὶ δὲν δύναμαι νὰ τὴν συμμερισθῶ. Ἐὰν λοιπὸν πρόκηται περὶ βασιλικῶν προνομίων, τότε λέγω ὅτι τοιαῦτα ἤδη δὲν προσβάλλονται· ἐὰν πρόκηται περὶ ἀνάγκης, λέγω ὅτι δὲν πρέπει νὰ θεωρήσητε τὸ παρόν, ἀλλὰ πρέπει νὰ προβλέψητε τὸ μέλλον.

Ἐρωτῶ τὸν προαγορεύσαντα συναδελφόν μου γερουσιαστὴν, ἐπέρερεν εἰς τῶν προλαλησάντων, ἐὰν ἡ πλειοψηφία τῆς Γερουσίας ἀποφασίσῃ ὅτι προσβάλλονται ἡγεμονικὰ δικαιώματα, ὁ δὲ Βασιλεὺς δὲν παραδέχεται τὸ τοιοῦτον, τότε τίς θέλει εἶσθαι ὁ ὑποχωρῶν, καὶ εἰς ποῖον μέρος μένει ἡ προσβολή;

Ἀπαντῶν εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην ὁ ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης εἶπεν· ὅταν ἡ Γερουσία ἐπιχειρῇ νὰ κανονίσῃ ἢ νὰ τροποποιήσῃ τὸν κανονισμόν της, τότε ἡ ἀπόφασις τῆς Γερουσίας εἶναι ἡ ἰσχύουσα· ἐὰν δὲ ἀφ' ἑτέρου δὲν χορηγῇ τὴν συνδρομήν της εἰς τὴν ἐπιψήφισιν νομοσχεδίου τινὸς τότε ὁ νόμος αὐτὸς μένει ἐκκρεμὴς, καθὼς θέλει μένει ἐκκρεμὴς, καὶ ὅταν ὁ Βασιλεὺς δὲν κυρώσει αὐτὸν, ὥστε τὰ δικαιώματα τοῦ ἑνὸς μέρους, εἶναι συνδεδεμένα μὲ ἐκεῖνα τοῦ ἄλλου, καὶ ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ ἑτέρου δὲν δύναται νὰ ἰσχύσῃ ἡ ἀπόφασις τοῦ ἄλλου.

Ἀπαντῶν δὲ εἰς τὴν ἀνωτέρω ἐρώτησιν ὁ προαγορεύσας γερουσιαστὴς, δὲν ἤλθομεν, εἶπεν, ἀκόμη εἰς τοιαύτην θέσιν, διότι περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου δὲν ἦλθε κανὲν διάγγελμα διὰ

νὰ ἴδωμεν τὸ φρόνημα τοῦ Βασιλέως. Δὲν δυνάμεθα νὰ ψηφίσωμεν περὶ δικαιωμάτων ἀνηκόντων εἰς τρίτους, καὶ τοιουτοτρόπως δὲν δυνάμεθα ν' ἀντικαταστήσωμεν τὸν πρόεδρον, ἢ νὰ αὐξήσωμεν τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀντιπροέδρων, διότι δὲν μᾶς τὸ ἐπιτρέπει τὸ Σύνταγμα· κατὰ τὰς διατάξεις αὐτοῦ οὖσας ῥητὰς καὶ ἀδιαφιλονεικήτους δὲν πρέπει νὰ αὐξήσωμεν, λέγω, τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀντιπροέδρων διὰ τοῦ πρεσβυτέρου, διότι ἄλλως καταστρέφομεν αὐτὸ τὸ Σύνταγμα.

Μηδεμιᾶς ἄλλης παρατηρήσεως γενομένης, ἡ Γερουσία ἐρωτηθεῖσα ἂν παραδέχηται τὴν γνώμην τοῦ Κ. Πονηροπούλου ὡς ἀνωτέρω, ἀπεφήνατο διὰ χειροτονίας ὅτι δὲν παραδέχθη αὐτήν.

Μετὰ ταῦτα ἀναγνωσθείσης τῆς ἐκθέσεως τῆς πλειονοψηφίας τῆς ἐπιτροπῆς, ὁ μὲν τὴν πρότασιν περὶ τροπολογίας τοῦ 5 ἄρθρου τοῦ κανονισμοῦ καθυποβαλὼν γερουσιαστὴς Κύριος Δ. Χαντζίσκος συγκατένευσε νὰ μεταβληθῇ ἡ φράσις τῆς τροπολογίας του, « ἀναπληροῖ τὴν ἕδραν τοῦ προέδρου ὁ τῶν γερουσιαστῶν πρεσβύτατος, » εἰς τὴν φράσιν « καλεῖται εἰς τὴν ἕδραν τοῦ προέδρου ὁ τῶν γερουσιαστῶν πρεσβύτερος » συμφώνως μὲ τὴν γνωμοδότησιν τῆς ἐπιτροπῆς. Ἀλλ' ἕτερος τῶν Κ. γερουσιαστῶν παρετήρησεν ὅτι ἡ τροπολογία αὕτη, τὴν ὁποίαν θέλουσι νὰ συνδέσωσι πρὸς τὸ 5 ἄρθρ. τοῦ κανονισμοῦ, ἁρμόζει καλλίτερον νὰ συνδεθῇ πρὸς τὸ ἄρθρον **14** ὡς ἑρεξῆς.

Ἄρθρ. **14.** Ὅταν ὁ πρόεδρος καὶ οἱ ἀντιπρόεδροι κωλύωνται νὰ διευθύνωσι τὰς συνεδριάσεις ἐπί τινος ἀντικειμένου, ὀφείλουσι νὰ ὑποβάλωσιν ἐγγράφως πρὸς τὴν Γερουσίαν τοὺς λόγους τοῦ κωλύματος, αὕτη δὲ ἀποφασίζει περὶ τούτου καὶ καλεῖ εἰς τὴν ἕδραν τοῦ προέδρου τὸν κατ' ἀρχαιότητα πρεσβύτερον τῶν γερουσιαστῶν, ὅστις διευθύνει τὰς συζητήσεις ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, ἐφ' ὅσον διαρκεῖ τὸ κώλυμα.

Συνεφώνησεν ὅμως καὶ οὗτος μετά τινας παρατηρήσεις γενομένας παρ' ἄλλων, ὅτι ὁ οἰκεῖος τόπος εἶναι τὸ 5 καὶ οὐχὶ τὸ **14** ἄρθρον τοῦ κανονισμοῦ, ἀφοῦ σαφηνισθῇ καλλίτερον ἡ τροπολογία αὕτη, νὰ συνδεθῇ μετὰ τοῦ 5 ἄρθρου τοῦ κανονισμοῦ. Ἡς καλλιτέραν δὲ σαφήνειαν θεωρεῖ τὴν προσθήκην ἐν τῷ ἄρθρῳ 5 τῆς περικοπῆς τὴν ὁποίαν καὶ αὐτὴ ἡ ἐπιτροπὴ εἰς τὰς παρατηρήσεις της καίνει « ὅτι δηλ. ὁ πρόεδρος καὶ οἱ ἀντιπρόεδροι ἀπαιτεῖται νὰ εἰδοποιῶσι τὸ σῶμα ἐγγράφως περὶ τοῦ κωλύματός των. »

Τὴν γνώμην τοῦ προαγορεύσαντος ὑπεστήριξεν ἄλλος εἰπών· τὸ **14** ἄρθρον τοῦ κανονισμοῦ ὑποχρεόνει ἕκαστον γερουσιαστὴν

νὰ εἰδοποιῇ ἐγγράφως πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς συνεδριάσεως τὸν πρόεδρον ὅτι κωλύεται, γνωστοποιῶν καὶ τὸν λόγον τοῦ κωλύματος, κατὰ μείζονα λόγον πρέπει νὰ φανερώσωσιν ἐγγράφως τὸ κώλυμα ὁ πρόεδρος καὶ οἱ ἀντιπρόεδροι.

Βέβαιον εἶναι, εἶπεν ἕτερος, ὅτι ὁ πρόεδρος ὀφείλει νὰ πράξῃ τοῦτο ἐγγράφως, ὡς καὶ οἱ ἀντιπρόεδροι· ἀλλ' ἐὰν δὲν τὸ πράξῃ, τότε πρέπει νὰ ἀργῇ τὸ σῶμα; καὶ εἰς περίστασιν καθ' ἣν δὲν ἀναφέρει ἐγγράφως τὸ κώλυμά του ὁ πρόεδρος, ἀνάγκη νὰ μὴ ἀργῇ τὸ σῶμα· διότι ἄλλως πταίοντος τοῦ προέδρου, ὅστις δὲν ἀνέφερεν ὅτι κωλύεται, τιμωρεῖται ὁλόκληρον τὸ σῶμα τῆς Γερουσίας, ὁλόκληρον τὸ ἔθνος, ὑποχρεωμένης οὔσης τῆς Γερουσίας, διὰ τοῦ προσδιορισμοῦ τούτου, νὰ ἀργῇ. Ὁ πρόεδρος κωλυόμενος, ὡς Γερουσιαστὴς ὀφείλει νὰ εἰδοποιήσῃ τὸ σῶμα, διότι ὑπάγεται καὶ οὗτος καθὸ Γερουσιαστὴς εἰς τὴν διάκρισιν τοῦ 14 ἄρθρου τοῦ κανονισμοῦ· καθόσον ὅμως κωλύεται ὡς πρόεδρος, ἡ Γερουσία δὲν πρέπει νὰ ἀργῇ, διότι οὗτος πταίσας δὲν εἰδοποίησεν ἐγγράφως τὸ κώλυμά του. Ὑπ' αὐτοῦ τοῦ πνεύματος ὁρμώμενον τὸ ἄρθρον 5 τοῦ κανονισμοῦ, συνταχθὲν καθ' ἣν ἐποχὴν ἡ Γερουσία ἦτο ἀνεξάρτητος παθῶν, λέγει μόνον « κωλυομένου τοῦ προέδρου ὁ λαβὼν τὰς πλειοτέρας ψήφους ἀντιπρόεδρος, ἐκπληροῖ τὰ καθήκοντα αὐτοῦ. »

Παρελθὼν ἔπειτα ὁ Κ. ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς εἶπεν, ὅτι οὐδ' αὐτὸ τὸ παρά τινων ἐπικαλεσθὲν 14 ἄρθρον ἐνοεῖ ἐγγραφον εἰδοποίησιν καὶ γνωστοποίησιν τοῦ λόγου τοῦ κωλύματος· ἀλλ' ἁπλῶς λέγει, νὰ εἰδοποιῇ τὸν πρόεδρον, ἀδιάφορον εἴτε προφορικῶς εἴτε ἐγγράφως· διὰ ταῦτα θεωρεῖ περιττὴν πᾶσαν προσθήκην ἐπὶ τῆς τροπολογίας τοῦ 5 ἄρθρου.

Ἡ παρατήρησις τοῦ Κ. Προβιλεγγίου, εἰπόντος τῶν προαγορευσάντων, εἶναι ὀρθή, ὀρθοτάτη· διότι ὡς ἐκ τῆς μὴ ἐγγράφου εἰδοποιήσεως τοῦ κωλύματος τοῦ προέδρου δυνατὸν ν' ἀργῇ ὁλόκληρον τὸ σῶμα· ἀλλ' ἐὰν ὑποθέσωμεν ὑπουργεῖον κακόν, θέλον ν' ἀραρπάσῃ πράξίν τινα ἀπὸ τὴν Γερουσίαν, τότε προσκαλεῖ τοῦτο τοὺς φίλους του γερουσιαστὰς πλειονοψηφοῦντας, θέτει εἰς τὴν ἕδραν τὸν πρεσβύτερον, καὶ ἁρπάζει οὕτω τὴν πρᾶξιν, χωρὶς νὰ κωλύηται οὔτε ὁ πρόεδρος, οὔτε οἱ ἀντιπρόεδροι, τοὺς ὁποίους, διότι θεωρεῖ ἀντιπολιτευομένους δὲν ἀρέσκεται νὰ προεξάγωσι τῆς συνεδριάσεως. Συνήθεια μέχρι τοῦδε ἐπικράτησε νὰ συγκαλῆται ἀρ' ἑσπέρας τὸ σῶμα διὰ τὴν ἑπομένην συνεδρίασιν· ὁποία δυσκολία εἶναι νὰ εἰδοποιῇ ὁ πρόεδρος τοὺς ἀντιπροέδρους περὶ τοῦ κωλύματος, ἢ καὶ οὗτοι κωλυόμενοι νὰ

εἰδοποιῶσιν ἀφ' ἑσπέρας τὰ μέλη, ἅτινα συνερχόμενα, προχωροῦσι τότε εἰς συνεδρίασιν ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ πρεσβυτέρου;

Ἀντικρούων τὸν προαγορεύσαντα ὁ πρὸ τοῦ Κ. ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ ἀγορεύσας, εἶπεν· ὁ προλαλήσας λέγει, ὅτι δύνατον νὰ ὑπάρξῃ ὑπουργεῖον κακόν, καὶ τοῦτο ἀποδέχομαι, διότι ὑπουργεῖα κακὰ ὑπῆρξαν καὶ θὰ ὑπάρξωσι· ἀλλὰ δὲν ἀποδέχομαι ὅτι θέλει μᾶς ἁρπάξει πρᾶξιν· ὅταν ἔχῃ τὴν πλειονοψηφίαν, μάλιστα τὴν ἁρπάζει καὶ πρέπει νὰ τὴν ἁρπάξῃ· ἀλλ' ὅταν ἡ πλειονοψηφία τῆς Γερουσίας εἶναι ὑπὲρ πράξεώς τινος, ὁ πρόεδρος δὲ καὶ οἱ ἀντιπρόεδροι εἶναι κακοὶ καὶ ἐναντίοι τῆς πλειονοψηφίας μὴ θέλοντες νὰ εἰδοποιήσωσιν ὅτι κωλύονται, εἶναι δίκαιον τότε νὰ ἀργῇ τὸ σῶμα; ἐπὶ παραδείγματι ὅταν εἶναι ἀντιπολιτευόμενοι γερουσιασταὶ 31, ὁ πρόεδρος οὕτως δύναται νὰ ἐμποδίσῃ τὴν συνεδρίασιν μὴ εἰδοποιῶν ἐγγράφως τὸ κώλυμά του. Διὰ ταῦτα θεωρῶ περιττόν, τὸ νὰ εἰδοποιῇ ἐγγράφως τὸ κώλυμα ὁ πρόεδρος.

Εἰς ταῦτα ἀντέλεξεν ἕτερος, δὲν δύναμαι νὰ ἦμαι εἰς πλήρη συμφωνίαν μετὰ τοῦ προαγορεύσαντος. Μάταιοι εἶναι οἱ φόβοι τοὺς ὁποίους ἔχομεν, ὅτι τάχα τὸ ὑπουργεῖον δύναται νὰ ἐμποδίσῃ ὥστε νὰ προεξάρχῃ τῆς συζητήσεως ὁ πρόεδρος, ὅταν οὗτος εἶναι ἀντιπολιτευόμενος· διότι ἔρχεται ὁ πρόεδρος καὶ καταλαμβάνει τὴν ἕδραν του. Συνιστῶ δὲ τὴν προσοχήν σας ἐπὶ τοῦ « ποῖος ὁ συγκαλέσων ἐν περιπτώσει κωλύματος τοῦ τε προέδρου καὶ τῶν ἀντιπροέδρων, τὴν Γερουσίαν εἰς συνεδρίασιν· » διὰ νὰ ἀποφύγωμεν πολλά τινα ἐκ μέρους τοῦ ὑπουργείου ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει γινόμενα, ἀνάγκη ν' ἀσφαλίσωμεν τὴν ἐξουσίαν, καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς διά τινος διατάξεως. Προτείνει ὅθεν ὡς θεραπευτικὸν μέσον τὸ νὰ συγκαλέσῃ τὴν Γερουσίαν εἰς συνεδρίασιν, οἱ γραμματεῖς τῆς Γερουσίας, ἐν τῇ ὁποίᾳ νὰ προεδρεύῃ ὁ πρεσβύτερος τῶν γερουσιαστῶν. Προτείνει δὲ τὴν ἑξῆς προσθήκην ἐπὶ τῆς τροπολογίας τοῦ Κ. Χαντζίσκου. « Κωλυομένων τοῦ προέδρου καὶ τῶν ἀντιπροέδρων πρὸς συγκάλεσιν τῆς Γερουσίας, οἱ γραμματεῖς τῆς Γερουσίας συντάττουσι περὶ τούτου πρωτόκολλον καὶ προσκαλοῦσιν εἰς συνεδρίασιν τὴν Γερουσίαν· » διότι κωλυομένων τοῦ τε προέδρου καὶ τῶν ἀντιπροέδρων, κανονίζομεν μὲν τὶς θέλει προεδρεύσει τῆς συνεδριάσεως, ἀποσιωπῶμεν δὲ ἐντελῶς τὸν τρόπον τῆς συγκαλέσεως τοῦ σώματος εἰς συνεδρίασιν.

Τὸ σῶμα, ἀντέταξεν ὁ Κ. ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργός, συγκαλεῖται εἰς συνεδρίασιν ὑπὸ τῶν ἀρχῶν· ἀλλ' ἀρχὴν δὲν δυ-

νάμεθα νὰ θεωρήσωμεν τοὺς γραμματεῖς, ἑπομένως οὗτοι δὲν δύνανται νὰ συγκαλέσωσι τὸ σῶμα, ἄλλως τε, εἶμαι βέβαιος ὅτι ποτὲ δὲν θέλει εὑρεθῇ εἰς τὴν ἀνάγκην ταύτην ἡ Γερουσία, ὅπως μέχρι τοῦδε δὲν εὑρέθη, καθὼς δὲν εὑρέθη εἰς τὴν αὐτὴν ἀνάγκην οὔτε ἡ Βουλή, οὔτε ἄλλων συνταγματικῶν ἐθνῶν σώματα. Προτείνω δὲ νὰ εἰδοποιῇ τὸ σῶμα ὁ κωλυόμενος, τοῦτο δὲ συνερχόμενον νὰ θέτῃ εἰς τὴν προεδρίαν τὸν πρεσβύτερον.

Ὁ Κ. ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργός, εἶπεν εἰς τῶν προαγορευσάντων, λέγει ὅτι ἡ Γερουσία δὲν θέλει φθάσει εἰς τοιαύτην ἔλλειψιν, ὥστε νὰ κωλύωνται οἵ τε πρόεδροι καὶ οἱ ἀντιπρόεδροι, νὰ καταφύγωμεν δὲ εἰς τὴν συγκάλεσιν τοῦ σώματος ὑπὸ τῶν γραμματέων· καὶ ὅμως τῷ παρατηρῶ ὅτι εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν, ἐπειδὴ νοσεῖ μὲν ὁ πρόεδρος, ὁ εἷς τῶν ἀντιπροέδρων εἶναι ἀπών, ὁ δὲ δεύτερος κωλύεται, εἴμεθα ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ἀνάγκης ταύτης, δὲν δυσκολεύομαι ὅμως ν' ἀποσύρω τὴν τροπολογίαν μου ταύτην.

Μετὰ τὴν ἄρσιν τῆς παρὰ τοῦ Κ. Λόντου προταθείσης προσθήκης ἐπὶ τῆς τροπολογίας τοῦ κυρίου Χατζίσκου εἰς τῶν προαγορευσάντων παρετήρησεν ὅτι διὰ νὰ λείψῃ πᾶσα προσθήκη προτείνει τὴν ἀντικατάστασιν τῶν λέξεων «καλεῖται εἰς τὴν ἕδραν τοῦ προέδρου ὁ των γερουσιαστῶν πρεσβύτερος» διὰ τῶν λέξεων « λαμβάνει τὴν ἕδραν τοῦ προέδρου ὁ τῶν γερουσιαστῶν πρεσβύτερος.»

Παραδεχθείσης δὲ καὶ τῆς ἀντικαταστάσεως ταύτης, καὶ προκειμένου ν' ἀποφανθῇ ἡ Γερουσία ἐπὶ τῆς παραδοχῆς ἢ μὴ τῆς τροπολογίας τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ κανονισμοῦ, τινὲς τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν παρετήρησαν ὅτι, πρὸς ἀποφυγὴν πάσης τυχὸν γεννησομένης ἐνστάσεως, καλὸν εἶναι νὰ προστεθῇ ἡ λέξις « τῶν παρόντων, » ὥστε ἡ φράσις «λαμβάνει τὴν ἕδραν τοῦ προέδρου ὁ τῶν γερουσιαστῶν πρεσβύτερος, » μετεβλήθη εἰς τὴν φράσιν «λαμβάνει τὴν ἕδραν τοῦ προέδρου ἐκ τῶν παρόντων γερουσιαστῶν ὁ πρεσβύτερος.» Οὕτως ἡ περὶ τροπολογίας τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ κανονισμοῦ πρότασις τοῦ Κυρίου Χατζίσκου, συμβιβασθεῖσα μὲ τὰς εἰρημένας τροποποιήσεις, ἀπηγγέλθη ὑπὸ τοῦ προέδρου, διορθωθείσης καὶ τῆς λέξεως, « ὁ ἕτερος τῶν ἀντιπροέδρων, » εἰς τὴν λέξιν «ὁ δεύτερος τῶν ἀντιπροέδρων, » ἐπὶ τὸ γραμματικώτερον, ὡς ἑφεξῆς·

« Κωλυομένου τοῦ προέδρου ἀναπληροῖ αὐτὸν ὁ λαβὼν τὰς πλειοτέρας ψήφους ἀντιπρόεδρος, κωλυομένου δὲ καὶ τούτου ἀναπληροῖ τὰ καθήκοντα αὐτοῦ ὁ δεύτερος τῶν ἀντιπροέδρων.

« Ἀπάντων δὲ τούτων κωλυομένων, λαμβάνει τὴν ἕδραν τοῦ προέδρου ἐκ τῶν παρόντων γερουσιαστῶν ὁ πρεσβύτερος. »

Γενομένης δὲ ἐπ' αὐτῆς ψηφοφορίας κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Κυρίων Ι. Θεοτόκη καὶ Ι. Οἰκονόμου, ἡ Γερουσία παρεδέξατο ταύτην διὰ ψήφων 38 κατὰ μιᾶς, κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον πρωτόκολλον ψηφοφορίας, μεταῤῥυθμισθέντος τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ κανονισμοῦ ὡς ἀνωτέρω.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας

Ἐπὶ τῆς προτάσεως τοῦ γερουσιαστοῦ Κ. Δ. Χατζίσκου περὶ τροποποιήσεως τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ κανονισμοῦ.

Γεώρ. Μ. Ἀντωνόπουλος		Γεώργιος Γλαράκης	Ν.
Παναγιώτης Γιατράκος		Δημήτρ. Γ. Βούλγαρης	Ν.
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν.	Γκίκας Καρακατζάνης	Ο.
Ἀναγν. Δελιγιάννης		Νικόλ. Ἰω. Μέξης	Ν.
Σωτήρ. Θεοχαρόπουλος	Ν.	Ἀδὰμ Δούκας	Ν.
Γεώρ. Κουντουριώτης		Δῆμος Κανελλόπουλος	Ν.
Ἰωάν. Θ. Κολοκοτρώνης	Ν.	Κωνστ. Κανάρης	Ν.
Σπυρ. Καλογερόπουλος		Τσανετάκης Γρηγοράκης	
Ἀναστάσιος Λόντος		Μ. Α. Καΐρης	Ν.
Τάτζης Μαγγίνας		Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	Ν.
Κωνσταν. Μπότζαρης		Ἀντών. Μαυρομιχάλης	Ν.
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν.	Γεώργ. Νοταρᾶς	
Λάμπρος Νάκος	Ν.	Δημήτρ. Πλαπούτας	Ν.
Διαμαντ. Ν. Ὀλύμπιος		Ἰωάννης Στάϊκος	Ν.
Χαράλ. Παππαπολίτης	Ν.	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	
Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ν.	Κίτσος Τζαβέλλας	Ν.
Νικόλ. Πονηρόπουλος		Γαρδικιώτης Γρίβας	
Νικόλ. Πρασσακάκης		Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ν.
Σπυρ. Τρικούπης		Δημήτριος Χαντσίσκος	Ν.
Ῥικάρδος Τζιώρτζ		Δημήτριος Χρηστίδης	Ν
Βασίλ. Χρηστακόπουλος		Νικόλ. Μαυρομμάτης	Ν
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	Ν
Νικόλ. Χρυσύγελος	Ν.	Παναγ. Ἀιδωρίκης	Ν
Γεώργιος Ψύλλας		Χατζῆ Χρῆστος	Ν
Δρόσος Μανσόλας		Γεώργ. Δυοβουνιώτης	Ν
Ἰωάννης Θεοτάκης	Ν.	Κωνς. Προβιλέγγιος	Ν
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ν.	Ἰωάν. Οἰκονόμου	Ν
Ἀθανάσιος Ἀιδωρίκης	Ν.	Σπῦρος Μήλιος	Ν
Γεώργιος Δαρειώτης	Ν.	Μιχ. Μαρκοπολίτης	Ν
Γ. Παππαηλιόπουλος	Ν.		

Μετὰ ταῦτα ὁ Κ. πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν, ὁρίσας ὡς ἀντικείμενον τῆς ἑπομένης συνεδριάσεως, γενησομένης τὴν αὔριον, τὴν συζήτησιν ἐπὶ τοῦ περὶ ἐφορειῶν νομοσχεδίου.

Ὁ Προεδρεύων ἀντιπρόεδρος
Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΖΑΝΗΣ.

Ὁ ἀντιπρόεδρος
Τ. ΜΑΓΤΙΝΑΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀθ. Γρηγοριάδης.
Ι. Παξιμάδης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 26 Ἰουλίου 1851, ἡμέρᾳ Πέμπτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν παρόντων 41 μελῶν, ὁ προεδρεύων ἀντιπρόεδρος Κ. Γκίκας Καρακατζάνης, ἀσθενοῦντος τοῦ προέδρου, κηρύττει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως, προσλαβὼν ὡς γραμματέα τὸν νεώτερον τῶν παρόντων γερουσιαστῶν Κ. Ἀδὰμ Δούκαν, κωλυομένου θατέρου τῶν γραμματέων τοῦ Κ. Παξιμάδη.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα ἐγκρίνονται.

Ἀνεγνώσθη ἑπομένως ἀναφορὰ τοῦ γερουσιαστοῦ κυρίου Ἀδὰμ Δούκα, ἐξαιτουμένου τεσσαρακονθήμερον ἀπουσίας ἄδειαν, ἥτις ἐγένετο δεκτὴ ἐγκριθείσης τῆς αἰτήσεως.

Ἀνεγνώσθη μετὰ ταῦτα ἔγγραφον τοῦ κυρίου ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργοῦ, δι' οὗ διευθύνεται κατάλογος τῶν ἐκ προκαταβολῆς ὀφειλετῶν πρὸς τὸ δημόσιον ὑπαλλήλων τῆς δικαιοδοσίας του.

Ἀπαγγείλαντος ἔπειτα τοῦ προεδρεύοντος ἀντιπροέδρου ὅτι ἐπὶ τῆς συζητήσεως τοῦ προκειμένου περὶ ἐφορειῶν νομοσχεδίου κωλύεται νὰ προεδρεύσῃ, ὁ διὰ χειροτονίας τῆς Γερουσίας ἀναγνωρισθεὶς πρεσβύτερος τῶν παρόντων γερουσιαστῶν Κύριος Λάμπρος Νάκος ἔλαβε τὴν ἕδραν τοῦ προέδρου καὶ ἀπήγγειλεν ὅτι ἀντικείμενον τῆς συνεδριάσεως εἶναι ἡ συζήτησις τοῦ περὶ ἐφορειῶν νομοσχεδίου.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ νομοσχεδίου τούτου λαβὼν τὸν λόγον ὁ Κ. ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς ἔλεξε τάδε·

Κύριοι!

Ὕστερον ἀφ' ὅσα ἐῤῥέθησαν καὶ ἐγράφησαν κατὰ τοῦ νομοσχεδίου, περὶ οὗ πρόκειται, νομίζω ὅτι ἔπρεπε πρῶτος νὰ

λάβω τὸν λόγον διὰ νὰ ἀπομακρύνω τὰς παρεξηγήσεις, αἵτινες ἐδόθησαν περὶ αὐτοῦ καὶ ἐντὸς τοῦ περιβόλου τούτου καὶ διὰ τοῦ τύπου.

Εὐχαριστῶ ἐν πρώτοις τὴν πλειονοψηφίαν τῆς ἐπιτροπῆς, διότι ἔφερεν εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου ὅλην τὴν σπουδαιότητα, μὲ τὴν ὁποίαν εἶναι δίκαιον, εἶναι συμφέρον, εἶναι ἀπαραίτητον νὰ συζητῶνται ὅλοι οἱ οἰκονομικοὶ νόμοι καὶ πρὸ πάντων οἱ ὀργανικοί. Εἶναι ἀδιαφιλονείκητον, ὅτι καὶ ὁ πλέον ἄδικος καὶ ὡς πρὸς τὴν ἀρχὴν καὶ ὡς πρὸς τὰς βάσεις φόρος, καθίσταται ἀνεκτὸς, καὶ δὲν συνεπάγει ὅλας τὰς καταστρεπτικὰς συνεπείας του, ὁπόταν εἰς τὴν ἐφαρμογὴν αὐτοῦ τηρῶνται αἱ νενομισμέναι διατυπώσεις, ἐξασκῆται διηνεκὴς καὶ αὐστηρὸς ἔλεγχος, καὶ ἀπομακρύνεται ἡ καταπίεσις· καὶ μάλιστα ὅταν αὕτη ἐξασκῆται ἐκ μέρους τῶν ὀργάνων τῆς ἐξουσίας, εἴτε ἐκ μέρους ἄλλων, δι' ἔλλειψιν ἢ κακὴν μόρφωσιν τοιούτων ὀργάνων.

Εὐχαριστῶ, λέγω, τὴν πλειοψηφίαν τῆς ἐπιτροπῆς, διότι μοὶ ἔδωκεν ἀφορμὴν νὰ κάμω λεπτομερῆ ἀνάπτυξιν ἐπὶ τοῦ πρώτου παρουσιαζομένου νομοσχεδίου ἐκ μέρους τοῦ παρόντος ὑπουργείου. Τὸ νομοσχέδιον τοῦτο, μολονότι ἁπλούστατον καὶ ὡς πρὸς τὸν σκοπὸν καὶ τὰ μέτα, συνδέεται ὅμως ὡς μέρος μὲ τὸ σύνολον τῶν οἰκονομικῶν μέτρων, τὰ ὁποῖα ἀλληλοδιαδόχως θέλω ὑποβάλει εἰς τὴν ἐπιψήφισίν σας· ἦτον δίκαιον, ὤφειλον πρὸς τιμὴν τοῦ ὑπουργείου, τοῦ ὁποίου ἀποτελῶ μέρος, πρὸς φωτισμὸν τοῦ νομοθετικοῦ τούτου σώματος, τὸ ὁποῖον πρόκειται νὰ ἐπιφέρῃ ψῆφον, καὶ πρὸς καταρτισμὸν αὐτῆς τῆς κοινῆς γνώμης, ἥτις προΐσταται πάντων, νὰ κάμω καταφανεῖς τοὺς ἰσχυροὺς λόγους, ἐκ τῶν ὁποίων ὡρμήθην διὰ νὰ φέρω τὴν προκειμένην ὀργανικὴν μεταρρύθμισιν, καὶ νὰ προκαλέσω τὴν νομιζομένην αὔξησιν ἐξόδων. Ἔπρεπε νὰ βεβαιώσωμεν τοὺς πάντας, ὅτι δὲν ἤλθομεν νὰ ὑποβάλωμεν ὁρμαθὸν νομοσχεδίων, κατὰ τὴν ἔκφρασιν ἑνὸς ἐντίμου Γερουσιαστοῦ, ὁρμώμενοι ἀπὸ πνεῦμα καινοτομίας, ἢ ὠθούμενοι ἀπὸ τὸ πάθος τῆς κενοδοξίας, ἀλλὰ διὰ νὰ ἐξασφαλίσωμεν τὰ δημόσια συμφέροντα, καὶ διὰ νὰ ἀπομακρύνωμεν τὴν διαφθορὰν καὶ τὰ ἐπιβαρύνοντα τὸν λαὸν ἀδικήματα Τὴν ἐξήγησιν ταύτην ἔρχομαι σήμερον νὰ δώσω μ' ὅλην τὴν παρρησίαν, μὲ ὅλην τὴν εἰλικρίνειαν, καὶ σᾶς παρακαλῶ νὰ μὲ ἀκούσητε μὲ ἐκείνην τὴν ἀνοχὴν, μὲ ἐκείνην τὴν εὐμένειαν, ἂν θέλετε, μὲ τὴν ὁποίαν δύνανται μόνον νὰ ἦναι ἀποτελεσματικαὶ

αἱ περὶ δημοσίων συμφερόντων δημόσιαι συζητήσεις. Θέλω προσπαθήσει νὰ ἦμαι ὅσον ἔνεστι σύντομος καὶ σαφής.

Δὲν ἠξεύρω, οὔτε θέλω νὰ ἐξετάσω αὐτὴν τὴν τιγμὴν, εἰς ποίαν κατάστασιν εὗρον τὰ οἰκονομικά μας πράγματα, καὶ ὁποίαν πεποίθησιν ἐσχημάτισαν περὶ αὐτῶν ὅσοι πρὸ ἐμοῦ ἐκλήθησαν ὑπὸ τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ Βασιλέως εἰς τὴν διεύθυνσίν των. Τὸ κατ' ἐμὲ ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω, ὅτι ἐκ πρώτης ὄψεως, ἐξ ἀπειρίας μου ἴσως, μοὶ ἔκαμον τὴν κακίστην ἐντύπωσιν. Εὗρον τὰς σχέσεις τοῦ ὑπουργείου μὲ τὰς ὑπαλλήλους ἀρχὰς χαλαρωμένας· τὸ ἐπιπόλαιον καὶ τὸ ἀναβλητικὸν ἦσαν τὸ κύριον χαρακτηριστικὸν τῆς ἀλληλογραφίας τῶν οἰκονομικῶν Ἀρχῶν· ἠθέλησα καὶ ἐχρεώστουν νὰ δώσω δραστηρίαν ὤθησιν εἰς τὰ ἐλατήρια τῆς μηχανῆς· ἠθέλησα νὰ ἀναγκάσω τοὺς ὑπαλλήλους νὰ δίδωσιν ἐγκαίρως λόγον καὶ νὰ ἐκτελῶσι τὸν νόμον κατὰ τὰς νενομισμένας διατυπώσεις· ἠθέλησα νὰ πληροφορηθῶ τὴν ἀληθῆ κατάστασιν τῆς ὑπηρεσίας, καὶ ἐβεβαιώθην, καὶ καθ' ἡμέραν βεβαιοῦμαι, Κύριοι, ὅτι σπουδαῖαι ἐργασίαι καθυστέρησαν, καὶ τὸ χείριστον ὅτι πολλὰ στοιχεῖα φορολογίας ἀπωλέσθησαν. Ἐζήτησα τὸν ἔλεγχον καὶ δὲν εὗρον, εἰμὴ στοιχεῖά τινα ἐλέγχου, καὶ αὐτὰ ἀκανόνιστα καὶ ἀνεπαρκῆ. Παρετήρησα ὅτι ὁ δημόσιος πλοῦτος ἦτο καὶ εἶναι ἄγνωστος σχεδὸν εἰς τὴν κεντρικὴν ἐξουσίαν, καὶ αἱ κατ' ἐπαρχίας Ἀρχαὶ ἐξασκοῦν ἐπ' αὐτοῦ μεγίστην ἐξουσίαν χωρὶς ἔλεγχον.

Ὅταν ἔπειτα ἔστρεψα τοὺς ὀφθαλμούς μου εἰς τὸν πίνακα τῶν εἰσπράξεων, καὶ ἀπήντησα τὰ μεγάλα καθυστερήματα, τὰ ὁποῖα τὸ ἓν ἔτος μεταδίδει εἰς τὸ ἄλλο διπλασιαζόμενα· ὅταν ἔμαθον ὅτι κανεὶς ἔλεγχος δὲν δύναται νὰ γένῃ ἐπὶ τῆς βεβαιώσεως καὶ τῆς εἰσπράξεως τῶν φόρων, ἠπόρησα, σᾶς τὸ ὁμολογῶ, Κύριοι, ἠπόρησα διατὶ ἡ διαφθορὰ, διατὶ τὰ ἀδικήματα δὲν προέβησαν εἰς μεγαλητέρας ἀναλογίας.

Εἰς τοιαύτην κατάστασιν πραγμάτων ἐνόμισα καθῆκόν μου νὰ στρέψω πρὸ πάντων τὴν προσοχήν μου εἰς τὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα ἠδύναντο νὰ ἐξασφαλίσωσι τὴν νόμιμον καὶ ἔγκαιρον βεβαίωσιν τῶν φόρων, τὴν νόμιμον καὶ ἔγκαιρον εἰσπραξιν αὐτῶν καὶ τὴν εἰσαγωγὴν αὐστηροῦ καὶ διαρκοῦς ἐλέγχου. Ὁποιονδήποτε καὶ ἂν ἦναι τὸ φορολογικὸν σύστημα ἑνὸς κράτους, εἶπον εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ λόγου μου, ἐπαναλαμβάνω καὶ τώρα, ὁποιονδήποτε καὶ ἂν ἦναι τὸ φορολογικὸν σύστημα, οἱ φόροι καθίστανται ἀνεπαχθεῖς, ὅταν τὸ σύστημα τῆς βεβαιώσεως καὶ τῆς εἰσπρά-

ξεως αὐτῶν περιβάλλεται μὲ ἀξιοχρέους ἐγγυήσεις, στηριζομένας εἰς τὴν νομιμότητα, τὴν ταχύτητα καὶ τὸν ἔλεγχον.

Ἔπρεπεν ἐξ ἄλλου μέρους νὰ ἐνασχοληθῶ καὶ εἰς τὰ ἀφορῶντα τὸν δημόσιον πλοῦτον. Γνωρίζετε, Κύριοι, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἔχει εἰς τὴν διαχείρισίν της μίαν μεγάλην ἐθνικὴν περιουσίαν, καὶ ὅτι ταύτης καλῶς διατιθεμένης, καὶ τοὺς Ἕλληνας θέλει δυνηθῆ ν' ἀποκαταστήσῃ μίαν ἡμέραν εὐτυχεῖς, καὶ τὰς ἀνάγκας της νὰ θεραπεύσῃ ἐν ἀνέσει· καὶ ὅμως γνωρίζετε, ὅτι ἡ κατάστασις αὐτῆς τῆς περιουσίας δὲν εἶναι τόσον εὐάρεστος, καὶ ὅτι ἐὰν αὕτη παραταθῇ ἐπὶ πολύ, ὄχι μόνον τὸ δημόσιον θέλει στερηθῆ τοὺς σημαντικωτέρους πόρους του, ἀλλὰ δὲν θέλει δυνηθῆ νὰ πραγματοποιήσῃ καὶ τοὺς ὁποίους ἔχει καὶ πρέπει νὰ ἔχῃ εὐεργετικοὺς σκοποὺς διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ἑλληνικῶν οἰκογενειῶν.

Αὐτὰ τὰ δύο ἀποτελέσματα, ἤγουν τὴν βεβαίωσιν καὶ εἴσπραξιν τῶν φόρων ἀφ' ἑνὸς καὶ τὴν διευθέτησιν τῆς ἐθνικῆς περιουσίας ἀφ' ἑτέρου ἔχων πρὸ ὀφθαλμῶν, ἐθεώρησα καθῆκόν μου νὰ μεταβιβάσω ἐπὶ τὸ τελειότερον εἰς μὲν τὰς ἐπαρχίας, τὰς ἐφορείας καὶ τὰ ταμεῖα, εἰς δὲ τὴν Καθέδραν τὸ λογιστήριον καὶ τὸ συνέδριον, καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις νὰ εἰσαγάγω τὴν τελειοποίησιν τοῦ δημοσίου λογιστικοῦ.

Ὅλα ταῦτα τὰ νομοσχέδια ἀλληλοδιαδόχως θέλουν ὑποβληθῆ εἰς τὴν ἐπιψήφισίν σας, καὶ εἰς ὑμᾶς ἀπόκειται νὰ κρίνητε περὶ τῆς ἀξίας ὅλων ὑμῶν καὶ ἰδίᾳ ἑνὸς ἑκάστου, ὅταν προσεχῶς ἀναλάβητε τὴν συζήτησιν.

Ἐν ἐκ τῶν προμνημονευθέντων οἰκονομικῶν μέτρων εἶναι καὶ τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον. Κατ' αὐτοῦ ἐρρέθησαν καὶ ἐγράφησαν πολλά. Ἐπιτρέψατέ μοι ἤδη νὰ προχωρήσω εἰς ἀντίκρουσιν ὅλων αὐτῶν, ἀρχόμενος ἀπὸ τὴν ἁπλῆν ἔκθεσιν τῶν λόγων, οἵτινες ὑπηγόρευσαν τὴν σύνταξιν αὐτοῦ. Ἡ ἐφορεία, Κύριοι, κατὰ τὴν σημερινὴν σημασίαν τῆς λέξεως, ἡ ἐφορεία εἶνε ἡ οἰκονομικὴ ἀρχή, ἥτις ἔχει δύω σποδαῖα καὶ ἀπ' ἀλλήλων διακεκριμένα καθήκοντα. Τὸ πρῶτον εἶναι ἡ βεβαίωσις τῶν φόρων, καὶ τὸ δεύτερον ἡ διεύθυνσις τῆς ἐθνικῆς περιουσίας. Διὰ νὰ λάβητε γνῶσιν τῶν καθηκόντων τῆς ἀρχῆς ταύτης, λάβετε τὸν κόπον ν' ἀναγνώσητε τὸ Β. Διάταγμα τοῦ 1845, εἰς τὸ ὁποῖον ἐν περιλείψει διαγράφονται τὰ καθήκοντα ταῦτα. Ἀλλ' ἐὰν τις θέλῃ νὰ λάβῃ ἀκριβῆ γνῶσιν αὐτῶν, ἀνάγκη νὰ παρακολουθήσῃ τὸν ἔφορον εἰς τὴν ἐπαρχίαν, νὰ συνοδεύσῃ αὐτὸν εἰς ὅλας του τὰς πράξεις, εἰς ὅλας του τὰς σχέσεις, νὰ μελετήσῃ τὴν ἀλληλογραφίαν αὐτοῦ μὲ τὰς ἄλλας κατὰ τόπον ἀρχάς, νὰ διέλθῃ τὰς διαφόρους ἐγκυκλίους τοῦ ὑπουργείου τὰς ἀφορώσας τὴν διεύθυνσιν διαφόρων ἐργασιῶν τῶν ἐφόρων, διὰ νὰ πεισθῇ ὅτι δὲν εἶναι ἄλλη ὑπηρεσία οὔτε πλέον ἐπίπονος, οὔτε πλέον ἀκροσφαλής καὶ δι' αὐτοὺς καὶ διὰ τοὺς διοικουμένους καὶ διὰ τὸ δημόσιον, ὁποία εἶναι ἡ ὑπηρεσία τῶν ἐφόρων· καὶ τῷ ὄντι, δὲν εἶναι ἄλλη ἀρχὴ περιβεβλημένη μὲ τόσην ἐξουσίαν καὶ μὲ τόσην ἐμπιστοσύνην. Ὁ ἔφορος ἔχει τὴν βεβαίωσιν τῶν φόρων, τουτέστιν ὁ ἔφορος ἔχει εἰς τὴν ἐξουσίαν του τὴν τύχην τῶν φορολογουμένων καὶ τοὺς μεγαλητέρους πόρους τοῦ δημοσίου. Ὁ ἱκανὸς καὶ τίμιος ἔφορος ἀπαλλάττει τοὺς διοικουμένους ἀπὸ πολλὰ ἀδικήματα· ἐξασφαλίζει τὰ συμφέροντα τοῦ δημοσίου, καὶ ἀπομακρύνει τὰς περιπλοκὰς καὶ τὰς δίκας, ὅσαι ἀναφύονται μεταξὺ τῶν φορολογουμένων καὶ τῶν ἐνοικιαστῶν, μεταξὺ ἐνοικιαστῶν καὶ δημοσίου, μεταξὺ ἐνοικιαστῶν, φορολογουμένων καὶ δημοσίου· ἀπ' ἐναντίας ὁ ἀνίκανος ἔφορος ζημιόνει τοὺς φορολογουμένους, ζημιόνει τὸ δημόσιον, ζημιόνει καὶ αὐτοὺς τοὺς ἐνοικιαστάς· ἀνοίγει πληγάς, αἱ ὁποῖαι καὶ ἀφοῦ μετὰ καιρὸν ἰαθῶσιν, ἀφίνουν οὐχ ἧττον ἀφορμὰς δυσμενείας, ἀφίνουν ἀνικανότητας καὶ εἰς τὰ παραγωγικὰ στοιχεῖα τῆς κοινωνίας καὶ εἰς τὰ παράγοντα πρόσωπα. Ἂς ἐξετάσωμεν ἤδη καὶ τὸ δεύτερον καθῆκον τοῦ ἐφόρου, καθῆκον ἐπίσης σποδαῖον, ἐπίσης ἀκροσφαλές· ὁ ἔφορος ἔχει τὴν διεύθυνσιν τῶν δημοσίων πόρων, ὁ ἔφορος τουτέστιν ἔχει τὴν διάθεσιν, κάρπωσιν καὶ συντήρησιν τῆς ἐθνικῆς περιουσίας.

Ὁ ἱκανὸς ἔφορος ἐκπληροῖ καὶ αὐτὸ τὸ καθῆκον μὲ ἐκείνην τὴν ἐπιτυχίαν, ἡ ὁποία καὶ τὸ ἐνεστὼς προάγει καὶ τὸ μέλλον ἀσφαλίζει· ἀπ' ἐναντίας ὁ ἀνίκανος ἔφορος ὁ μὴ καλῆς πίστεως εἶναι ὄργανον καταστροφῆς, εἶναι μάστιξ· ἀνυπολόγιστοι εἶναι αἱ ζημίαι ὅσαι προῆλθον, ὅσαι καθ' ἡμέραν προέρχονται ὑπὸ τοιούτων ὀργάνων· ἤθελον καταχρασθῆ τῆς ὑπομονῆς σας, ἐὰν ἔφερον εἰς τὴν συζήτησιν ταύτην ὅλας τὰς ἐργασίας τῶν ἐφόρων, ἐκ τῶν ὁποίων προῆλθον, καὶ δύνανται νὰ προέλθωσιν ἀδικήματα, ἀτοπήματα καὶ παντοδαπαὶ ζημίαι. Ἐὰν μόνον τὴν ἀνικανότητα τοῦ ἐφόρου ἐξελέγξωμεν καθ' ὅσον ἀφορᾷ τοὺς δημητριακοὺς καρπούς, θέλομεν μάθει ὅτι ἕνεκα ἀφροντισίας ἢ ἄλλης ἀνικανότητος αὐτοῦ τὸ δημόσιον ἔπαθε μεγίστας ζημίας, εἴτε διότι δὲν ἐξεποιήθησαν ἐγκαίρως αἱ αὐτούσιοι πρόσοδοί του, εἴτε διότι δὲν ἐλήφθησαν αἱ ἀναγκαῖαι ἐγγυήσεις ἀπὸ τοὺς ἐνοικιαστάς, εἴτε διότι δὲν ἐγένετο κατάλληλος ἐκλογὴ τῶν

ἀποθηκῶν, εἴτε διότι δὲν κατεβλήθη ἡ δέουσα προσοχὴ εἰς τὴν διαγωγὴν τῶν ἀποθηκαρίων καὶ εἰς τὴν κατάστασιν τῶν εἰσκομιζομένων καρπῶν, εἴτε διότι δὲν κατεβλήθη ἡ δέουσα προσπάθεια εἰς τὴν ἔγκαιρον συγκέντρωσιν αὐτῶν, καὶ ἐκ τούτου ἐπήγασαν μεγάλα ἐλλείμματα καὶ ἐκ μέρους τῶν ἐνοικιαστῶν καὶ ἐκ μέρους τῶν φορολογουμένων, εἴτε διότι δὲν ἐξηλέγχθησαν ἐν καιρῷ καὶ ἐνοικιασταὶ καὶ ἀποθηκάριοι, εἴτε διότι δὲν ἐγένετο ἐγκαίρως ὁ καταλογισμὸς τῶν ἐλλειμματιῶν, εἴτε διότι δὲν ἐνηργήθησαν ἐγκαίρως αἱ ἐκτιμήσεις τῶν δι' ἐκτιμήσεως φορολογουμένων προϊόντων, εἴτε διότι τὰ πρωτόκολλα τῶν ἐκτιμήσεων καὶ τὰ διπλότυπα τῶν ἐνοικιαστῶν δὲν συνετάχθησαν κατὰ τοὺς νομίμους τύπους, εἴτε διότι δὲν συνετάχθησαν ἐν καιρῷ καὶ δὲν διεβιβάσθησαν εἰς τὸ ταμεῖον οἱ χρηματικοὶ πίνακες τῶν διαφόρων τούτων φόρων. Ἐὰν ἔπειτα στρέψωμεν τὴν προσοχήν μας καὶ ἐξετάσωμεν τὸν τρόπον καθ' ὃν διατίθεται ἡ δημόσιος περιουσία, θέλομεν μάθει ὅτι ἕνεκα τῆς ἀνικανότητος ὑπέστη καὶ κατὰ τοῦτο τὸ δημόσιον ἀνυπολογίστους ζημίας. Στρέψατε Κύριοι τοὺς ὀφθαλμούς σας εἰς ὅλην τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ τόπου μας, καὶ πρὸ πάντων ὅπου κεῖται δημόσιος περιουσία διὰ νὰ πληροφορηθῆτε τὴν πικρὰν ταύτην ἀλήθειαν. Διὰ τὴν ἔλειψιν τῆς προνοίας ἐκείνης, ἥτις εἶναι τὸ κόσμημα, ἡ ψυχὴ μιᾶς καλῆς διοικήσεως, τὸ δημόσιον μὲ τὸ ἰδιωτικὸν συμφέρον εὑρίσκεται εἰς διηνεκῆ καὶ καθημερινὴν πάλην, καὶ σύρει καὶ σύρεται ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων. Δὲν θέλω, δὲν βλέπω τὸ συμφέρον ν' ἀποκαλύψω ἐνταῦθα ὅλα τὰ ἀτοπήματα τοῦ θέματος, περιορίζομαι μόνον εἰς τὸ νὰ παρατηρήσω, ὅτι ἂν ἡ ἀνικανότης μόνη σχηματίζῃ ὁλόκληρον πραγματείαν καταστροφῶν, εἶναι ἀρά γε ἀνάγκη ν' ἀνοίξωμεν τὴν βίβλον ἢ μᾶλλον τὰς βίβλους τῆς κακῆς πίστεως; Ἀλλὰ νομίζετε, Κύριοι, ὅτι ἡ ἀνικανότης, ἡ κακὴ πίστις εἶναι προϊὸν τοῦ τόπου μας, εἶναι ἀχώριστον ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν φύσιν; νομίζεται ὅτι ἡ ἀνικανότης, ἡ κακὴ πίστις εἶναι στοιχεῖον ἀπαραίτητον εἰς τὴν διοίκησιν ἑνὸς τόπου; νομίζετε ὅτι τὰ ἀδικήματα τὰ ὁποῖα βαρύνουν τὸν λαόν, αἱ ζημίαι αἱ ὁποῖαι ἐλαττώνουν τὸν δημόσιον πλοῦτον δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐκλείψωσι; τὸ κατ' ἐμὲ δὲν τὸ νομίζω, οὔτε ὑμεῖς τὸ νομίζετε· καὶ μολοντοῦτο πρὸ πολλοῦ περιστρεφόμενοι εἰς τὸν πλημμελῆ τοῦτον κύκλον, δὲν ἠξεύρομεν, δὲν θέλομεν νὰ ἐξέλθωμεν, διότι δὲν ἠξεύρομεν, δὲν θέλομεν, φοβούμεθα νὰ παρεκκλίνωμεν μιᾶς ὁδοῦ, εἰς τὴν ὁποίαν ἐξ ἀγνοίας ἐξ ἀπειρίας ἡμῶν, ἢ ἄλλων πρὸ πολλοῦ ὁδεύομεν· διότι ἐγίναμεν δοῦλοι

ἀρχῶν, τὰς ὁποίας ὁ ἐμπειρισμὸς καὶ τὸ κοινῇ νομιζόμενον συμφέρον καθιέρωσαν.

Ἠξεύρετε διὰ τί ἡ ἀνικανότης, διὰ τί ἡ κακὴ πίστις δὲν ἐξωστρακίσθη μέχρι τοῦδε ἀπὸ τὴν δημόσιον ὑπηρεσίαν ἐν γένει καὶ ἰδίως ἀπὸ τὴν οἰκονομικήν; ἠξεύρετε διὰ τί εἰς ἀνικάνους, εἰς ἀπίστους χεῖρας περιεστράφησαν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὰ οἰκονομικά μας πράγματα; διότι ὁ ὀργανισμὸς αὐτοῦ τοῦ κλάδου στηρίζεται εἰς βάσεις σαθρὰς, εἰς βάσεις ἐσφαλμένας· διότι οἱ νόμοι οἱ ὀργανίζοντες τὴν οἰκονομικὴν ὑπαλληλίαν εἶνε πλημμελεῖς. Ναί, Κύριοι, οἱ θετικοὶ νόμοι, αὐτοὶ οἱ γνώμονες, οἱ κανόνες τοῦ κοινωνικοῦ βίου, οἱ φέροντες εἰς ἁρμονίαν τὰς σχέσεις τοῦ ἀνθρώπου, τὰς σχέσεις τῆς οἰκογενείας, τὰς σχέσεις ὁλοκλήρου τῆς κοινωνίας ἐξασκοῦσι μεγίστην ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς τύχης τῶν ἐθνῶν. Οἱ κατάλληλοι δι' ἕν ἔθνος νόμοι, οἱ προνοοῦντες οὐχὶ μόνον ὑπὲρ τοῦ εἶναι ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τοῦ εὖ εἶναι, οὐ μόνον μορφόνουν τὰ ἤθη, ἀλλὰ καὶ τὴν κοινωνίαν ἀπαλλάττουσιν ἀπὸ πολλὰ δυστυχήματα· οἱ καλοὶ νόμοι καλοῦν εἰς τὰ πράγματα τοὺς ἱκανοὺς, τοὺς τιμίους, καὶ ἔχουν σχεδὸν πάντοτε τὴν δύναμιν νὰ μεταβάλλουν εἰς ἀγαθὸν καὶ ἐνάρετον πολίτην καὶ αὐτὸν τὸν ἐξ ἀνατροφῆς ἢ ἐκ φύσεως κακὸν καὶ ἐπιζήμιον. Ποῖος ἀγνοεῖ ὅτι οἱ ἀκατάλληλοι καὶ ἀτελεῖς νόμοι δὲν φέρουσι τὰ ἐναντία ἀποτελέσματα εἰς τὴν κοινωνίαν; Ποῖος ἀγνοεῖ ὅτι τὰ πλημμελῆ μέρη τοῦ νόμου, τὰς ἀτελείας του, συμπληροῦσι συνήθως, καὶ μάλιστα εἰς ἔθνος ἀρτιπαγές, εἰς ἔθνος περικυκλούμενον ἀπὸ μεγάλας ἀνάγκας τὰ πάθη καὶ ἡ ἰδιοτέλεια; καὶ ἐὰν τοῦτο εἶναι κοινὸν δι' ὅλους τοὺς νόμους, καθίσταται ἀπαραίτητον διὰ τοὺς οἰκονομικοὺς καὶ μάλιστα διὰ τοὺς ὀργανικούς. Ἐπιτρέψατέ μοι, Κύριοι, νὰ ἐξαγάγω ἐνταῦθα τὸ ἀφιλονείκητον συμπέρασμα, ὅτι ἐὰν ἡ ἀνικανότης, ἐὰν ἡ κακὴ πίστις μαστίζῃ τὸν τόπον μας καὶ ἔφερεν τὰ οἰκονομικά μας εἰς ἣν εὑρίσκονται κατάστασιν, τὸ κακὸν προέρχεται πρὸ πάντων, κατὰ τὴν κρίσιν μου, κατὰ τὴν πεποίθησίν μου, πεποίθησιν τὴν ὁποίαν καὶ ἐγὼ καὶ τινες τῶν προκατόχων μου ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων ἐσχηματίσαμεν, τὸ κακὸν λέγω, προέρχεται πρὸ πάντων ἀπὸ τὸ πλημμελὲς αὐτῶν τούτων τῶν νόμων. Ἀρίνω κατὰ μέρος τοὺς ἄλλους νόμους, διότι δὲν πρόκειται ἤδη περὶ αὐτῶν, καὶ ἔρχομαι νὰ ἐξετάσω κατὰ πόσον ὁ νόμος τὸν ὁποῖον πρόκειται οὐχὶ νὰ μεταρρυθμίσητε ἀλλὰ νὰ συμπληρώσητε εἶναι πλημμελής, κατὰ πόσον ὁ νόμος οὗτος συντρέχει εἰς τὴν κατάχρησιν καὶ εἰς τὴν καταπίεσιν· θέλω φανῇ ἴσως εἰς τινας

παράδοξος, πρεσβεύων τὴν ἀρχὴν τοῦ ὅτι οἱ νόμοι συντρέχουσιν εἰς τὴν κατάχρησιν καὶ τὴν καταπίεσιν, καὶ οὐχὶ τὰ πρόσωσα, οὐχὶ οἱ ὑπουργοὶ οἱ κάμνοντες κακοὺς διορισμοὺς προσώπων· καὶ ὅμως ὁ ὀρθὸς λόγος, ἡ πεῖρα, ἤ γουν αὐτὰ τὰ πράγματα καθιέρωσαν πρὸ αἰώνων αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν. Ἀναμφιβόλως ἡ κακὴ ἐκλογὴ προσώπων εἶναι μία ἀπὸ τὰς μάστιγας τῆς κοινωνίας, ἀλλ' εἶναι μάστιξ ἡ ὁποία παρέρχεται ὁμοῦ μὲ τοὺς ἀνικάνους Ὑπουργοὺς, μὲ τοὺς κακῆς πίστεως Ὑπουργοὺς· εἶναι κακὸν προσωρινόν, ἀλλ' οἱ πλημμελεῖς νόμοι εἶναι κακὸν διαρκές· οἱ νόμοι βεβαίως ἀνοίγουν τὴν εἴσοδον εἰς τὴν διαρκῆ καταπίεσιν, εἰς τὴν διαρκῆ κατάχρησιν, ὅταν προσδιορίζουν εὐτελεῖς μισθοὺς καὶ ὅταν δὲν εἰσάγουν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τὸν ἔλεγχον. Οἱ εὐτελεῖς μισθοὶ καλοῦν εἰς τὰ πράγματα τοὺς ἀνικάνους καὶ τοὺς ἀνθρώπους τῆς κακῆς πίστεως, καὶ ἀπομακρύνουν τοὺς τιμίους καὶ ἱκανούς· διότι ὁ τίμιος καὶ ἱκανὸς ἐὰν δὲν εὕρῃ τὰ μέσα τοῦ νὰ ζῇ ἐντίμως καὶ ἐν ἀνέσει εἰς τὴν δημόσιον ὑπηρεσίαν καταφεύγει εἰς τὸ ἐμπόριον, εἰς τὴν γεωργίαν, καταφεύγει εἰς ἐκεῖνον τὸν κλάδον τῆς βιομηχανίας, ὅστις τῷ προσφέρει τὰ μέσα τῆς ἐντίμου καὶ ἀνέτου ζωῆς· διότι ὁ ἱκανὸς καὶ τίμιος δὲν γνωρίζει, διότι δὲν ἔμαθε, τὰ πλάγια μέσα, μὲ τὰ ὁποῖα ὁ εὐτελὴς μισθὸς διπλασιάζεται καὶ πολλαπλασιάζεται πολλάκις. Ἐκτὸς τοῦ μισθοῦ ὑπάρχει καὶ ἕτερον ἐλατήριον, τὸ ἐλατήριον τῆς τιμῆς. Ὁ ἱκανὸς καὶ τίμιος ἀφοῦ ἀποκτήσῃ τὰ μέσα τοῦ ζῆν, ἀρέσκεται εἰς τὴν ὑπόληψιν, ἐπιθυμεῖ νὰ τὸν τιμῶσιν οἱ φίλοι του, οἱ συγγενεῖς του, τὸ κοινὸν αὐτὸ, καὶ αὐτὴ ἡ ἐπιθυμία δὲν εἶναι Κύριοι προϊὸν τῆς ματαιότητος, δὲν εἶναι ἡ λεγομένη κενοδοξία. Ἐρευνήσατε καὶ θέλετε ἰδεῖ ὅτι ἡ ὑπόληψις εἶναι ἓν κεφάλαιον πραγματικὸν, ὅμοιον καὶ βεβαιότερον πολλάκις καὶ ἀπὸ αὐτὰ τὰ χρηματικὰ κεφάλαια. Οἱ βαθμοὶ τῆς Κυβερνήσεως ἀπονεμόμενοι εἰς τοὺς τιμίους καὶ ἱκανοὺς, ἀναπαύουσι τὰς εὐγενεῖς καὶδικαίας φιλοτιμίας, προπηλώνουν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοὺς ἱκανοὺς καὶ τιμίους ὑπαλλήλους καὶ γεννῶσι τὴν ἅμιλλαν πρὸς τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν ἱκανότητα μεταξὺ τῆς νεολαίας, ἥτις ἐπιδιώκει στάδιον ζωῆς, στάδιον δόξης. Ἐξετάσατε, Κύριοι, καὶ θέλετε βεβαιωθῆ ὅτι διὰ τὸ εὐτελὲς τῆς μισθοδοσίας καὶ τῆς βαθμολογίας εἰς τὸν οἰκονομικὸν κλάδον, ὁ κλάδος οὗτος ἐγυμνώθη ἀπὸ τὴν ἱκανότητα· εἴδομεν ἀρίστους οἰκονομικοὺς ὑπαλλήλους νὰ ἐγκαταλείψωσι τὴν δημόσιον ὑπηρεσίαν καὶ νὰ ἐπιδοθῶσιν εἰς τὸ ἐμπόριον, διότι τὸ ἐμπόριον προσέφερεν εἰς αὐτοὺς ἀνάλογα μέσα προσπορισμοῦ. Ὅτι ἡ ἀρχὴ αὕτη εἶναι

κοινὴ δι' ὅλους τοὺς κλάδους, στρέψατε τοὺς ὀφθαλμούς σας εἰς ἕνα ἄλλον κλάδον, τὸν δικαστικὸν, καὶ θέλετε βεβαιωθῆ ὅτι οἱ ἀξιολογώτεροι τῶν νομομαθῶν μας ἠρνήθησαν σχεδὸν πάντοτε νὰ δεχθῶσι θέσεις δικαστικὰς, καὶ δι' ἄλλους ἴσως λόγους, πρὸ πάντων ὅμως διότι αἱ θέσεις αὗται δὲν ἀμείβονται ἀρκούντως.

Ἐπιτρέψατέ μοι, Κύριοι, νὰ πρεσβεύσω καὶ ὅτι οἱ νόμοι συντρέχουσιν εἰς τὴν ἀταξίαν καὶ τὰς ἐντεῦθεν προερχομένας καταχρήσεις καὶ ζημίας, ὁπόταν δὲν προσδιορίζωσι πρόσωπα ἀνάλογα μὲ τὰς ἐργασίας, ὁπόταν ἀπὸ δύω χεῖρας ἀπαιτοῦν ἔργα πλειοτέρων. Ἂς ἔλθωμεν ἤδη εἰς τὴν ἐφαρμογήν. Ὁ περὶ ἐφορειῶν νόμος χορηγεῖ εἰς τὸν ἔφορον ἀ. τάξεως δραχ. 200, τὸν τῆς β'. 150 καὶ τὸν τῆς γ'. 100· εἰς τὸν βοηθὸν ἀ. τάξεως 100, τὸν τῆς β'. 75 καὶ τὸν τῆς γ'. 60. Εἶναι δυνατὸν μὲ τοιοῦτον μισθὸν νὰ ἔχωμεν ἐφόρους ἐκ τῶν τῆς πρώτης τάξεως ἀνδρῶν τῆς κοινωνίας μας; Εὑρίσκει ἡ τιμιότης, εὑρίσκει ἡ ἱκανότης εἰς τοιαύτας μισθοδοσίας ἱκανὰ μέσα τοῦ ζῆν; δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν μὲ τοιοῦτονμισθὸν γραμματεῖς ἱκανοὺς καὶ τιμίους, ὁποίους ἀπαιτεῖ ἡ ἐπίπονος καὶ ἀκροσφαλὴς αὕτη ὑπηρεσία; Ἐγὼ σᾶς λέγω διὰ τῶν πραγμάτων ὄχι· στρέψατε τὰ ὄμματά σας εἰς τὸ προσωπικὸν καὶ θέλετε βεβαιωθῆ τὴν πικρὰν ταύτην ἀλήθειαν. Ἡ ἐλπὶς τοῦ ὅτι ἤρχισεν νὰ σκέπτηται σπουδαίως ἡ Κυβέρνησις περὶ τῆς τύχης τῶν προσκολλημένων εἰς τὸν οἰκονομικὸν κλάδον ὑπαλλήλων, κρατεῖ εἴσετι τινὰς ἐντίμους καὶ ἱκανοὺς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν· ἀλλ' ἐὰν ἀποβάλωσι καὶ τὴν ἐλπίδα ταύτην, σᾶς ἐγγυῶμαι ὅτι γρήγορα ὁ κλάδος οὗτος θέλει γενῆ ἔρμαιον τῆς ἀνικανότητος καὶ τῆς κακῆς πίστεως. Ἄλλο· ὁ νόμος δίδει ἕνα βοηθὸν εἰς τὸν ἔφορον καὶ αὐτὸν λαμβανόμενον μεταξὺ τῶν μετριωτέρων κατὰ τὴν μάθησιν ὡς ἐκ τοῦ εὐτελοῦς τῆς μισθοδοσίας του.

Εἶναι δυνατὸν μὲ τοιοῦτον προσωπικὸν νὰ ἐνεργῆται ἡ ὑπηρεσία κανονικῶς καὶ ἐγκαίρως, ὥστε νὰ μὴ λαμβάνωσι χώραν βραδύτητες καὶ ἀταξίαι καὶ αἱ ἐντεῦθεν προερχόμεναι ζημίαι καὶ καταχρήσεις; τὰ πράγματα καὶ ἐνταῦθα ἂς ἀπαντήσωσιν. Ἀλλ' αἱ βελτιώσεις αἵτινες εἰσάγονται διὰ νομοσχεδίου εἶναι ἱκαναὶ, θέλουσιν ἀντιτάξει ἴσως τινὲς, νὰ συμπληρώσωσι τὸ κενὸν τὸ ὁποῖον παρουσιάζει ὁ ἐν ἰσχύει περὶ ἐφορειῶν νόμος; Συνομολογῶ ὅτι δὲν γίνεται ὅλη ἡ ἀπαιτουμένη συμπλήρωσις, ἀλλ' αἱ ὀλίγαι βελτιώσεις αἵτινες εἰσάγονται διὰ τοῦ νομοσχεδίου, αἱ συζητήσεις αἵτινες γίνονται εἰς αὐτὸν τὸν περίβολον,

αἵτινες ἔγιναν πρὸ ὀλίγου εἰς ἕνα ἄλλον, εἶναι ἄλλα τόσα ἐχέγγυα τοῦ ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἐκτιμᾷ δεόντως τὰς ἐκδουλεύσεις τῶν ὑπαλλήλων τούτων· τοῦτο ἀρκεῖ διὰ νὰ ἐλκύσῃ τοὺς ἱκανοὺς καὶ τιμίους, τοῦτο ἀρκεῖ διὰ νὰ ἀναζωπυρήσῃ τὸν ζῆλον καὶ τὴν προσπάθειαν τῶν ἐνασχολουμένων εἰς τὸν κλάδον τοῦτον ὑπαλλήλων.

Μένει ἤδη νὰ λύσωμεν τὸ μέγα ζήτημα, τὸ ὁποῖον βασανίζει πολλὰς μεταξὺ ἡμῶν συνειδήσεις, τὸ ζήτημα τῆς οἰκονομίας. Τὸ κατ' ἐμέ, τὸ ζήτημα τοῦτο δὲν εἶναι οὔτε μέγα, οὔτε δυσδιάλυτον, ἀρκεῖ νὰ τὸ ἐξετάσωμεν ὑπὸ τὴν ἀληθῆ αὐτοῦ ἔποψιν. Ἀναμφιβόλως, ἐὰν ζητήσωμεν τὸν ὁρισμὸν τῆς οἰκονομίας εἰς τὸ πολὺ καὶ ὀλίγον, πᾶσα αὔξησις δαπάνης εἶναι καταστροφή, εἶναι σπατάλη, καὶ ἀπ' ἐναντίας πᾶσα ἐλάττωσις δαπάνης εἶναι πρόοδος, εἶναι οἰκονομία· ἀλλ' ἐὰν ἀναζητήσωμεν τὸν ἀληθῆ ὁρισμὸν τῆς οἰκονομίας, θέλομεν εὕρει ὅτι οἰκονομία εἶναι ἡ δαπάνη ἡ εἰς πράγματα ἀναγκαῖα καὶ ἀπαραίτητα, εἰς πράγματα τὰ ὁποῖα προξενοῦν ὄφελος, καὶ ἀπ' ἐναντίας σπατάλη εἶναι ἡ δαπάνη ἡ γιγνομένη εἰς ἀντικείμενα τὰ ὁποῖαδὲν εἶναι ἀναγκαῖα, ἀπαραίτητα καὶ ὠφέλιμα, ἀδιαφόρως καὶ εἰς τὴν μίαν καὶ εἰς τὴν ἄλλην περίπτωσιν, ἐὰν τὸ δαπανώμενον ποσὸν εἶναι μικρὸν ἢ μέγα Εὐφυῶς σᾶς εἶπεν ἀπὸ τοῦ ἤματος τούτου ἐπὶ τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου ὁ ἔντιμος Γερουσιαστὴς Κύριος Καρακατζάνης, ὅτι καὶ δέκα μόνον λεπτὰ ἂν διασκορπίσῃ τις εἰς τὰς ὁδοὺς, ἄνευ λόγου, εἶναι σπατάλη· ἀλλὰ συγχωρήσατέ μοι νὰ σᾶς προσθέσω καὶ ἐγὼ ὅτι καὶ χιλίας δραχμὰς ἂν ἐξοδεύσῃ τις ἐν ὥρᾳ χειμῶνος διὰ νὰ ἐνδύσῃ τὰ τέκνα του τὴν οἰκογένειάν του, καὶ νὰ προφυλάξῃ αὐτὴν ἀπὸ τὰς συνεπείας τῆς δυσχειμέρου ὥρας εἶναι οἰκονομία, ἡ καλῶς ἐννοουμένη. Αὐτὴν τὴν οἰκονομίαν προσδοκῶν, Κύριοι, δὲν ἐδίστασα νὰ προτείνω τὴ αὔξησιν τοῦ προσωπικοῦ καὶ τῆς μισθοδοσίας, διότι εἶμαι πεπεισμένος ὅτι ἡ δαπάνη αὕτη εἶναι ἀναγκαία, ἀπαραίτητος, εἶναι προκαταβολὴ παραγωγὸς μεγάλων ὠφελειῶν διά τε τὸ δημόσιον καὶ τοὺς διοικουμένους. Μολαταῦτα θέλω σᾶς ἀποδείξει μετ' ὀλίγον, Κύριοι, ὅτι τὸ νομοσχέδιον πληροῖ τὰς ἐπιθυμίας καὶ ἐκείνων, οἵτινες, ἔχοντες ἐσφαλμένας ἰδέας περὶ τοῦ ὁρισμοῦ τῆς ἀληθοῦς οἰκονομίας, ἀναζητοῦσιν αὐτὴν εἰς τὸ πολὺ καὶ ὀλίγον καὶ οὐχὶ εἰς τὸ ἀναγκαῖον καὶ ἀπαραίτητον. Θέλω σᾶς ἀποδείξει, ὅτι ἐκ τῆς παραδοχῆς τοῦ προτεινομένου νομοσχεδίου ὄχι μόνον προσγίνεται τακτοποίησις τῆς ὑπηρεσίας, αὐξάνουσιν αἱ δημόσιαι πρόσοδοι, ἐξασφαλίζεται ὁ ἐθνικὸς πλοῦτος, καὶ ἀπομακρύνονται τὰ ἀδικήματα καὶ αἱ καταχρήσεις, ἀλλ' ἐπέρχεται καὶ ἐλάττωσις πραγματικὴ εἰς τὰς γενομένας μέχρι τοῦδε δαπάνας εἰς τὸν οἰκονομικὸν κλάδον καὶ ἰδίως τὸν τῶν ἐφορειῶν. Ἐπιτρέψατέ μοι, Κύριοι, ἐνταῦθα νὰ ἀκολουθήσω κατὰ βῆμα τὰς οὐσιωδεστέρας σκέψεις τῆς πλειονοψηφίας τῆς ἐπιτροπῆς, διὰ νὰ πεισθῆτε ἐκ τῆς ἀντιπαραθέσεως τῶν λόγων αὐτῆς καὶ τῶν ἰδικῶν μου κατὰ πόσον οἱ λόγοι αὐτῆς εἶναι ἢ ἐσφαλμένοι ἢ ἀνίσχυροι. Ἡ ἀντιπαράθεσις αὕτη κατὰ τοσοῦτον εἶναι ἀναγκαία, καθ' ὅσον πρόκειται περὶ τῶν λόγων μιᾶς ἐκθέσεως, ἡ ὁποία συνετάχθη μὲ πολλὴν σκέψιν, ἐπὶ πολὺν καιρόν, καὶ συνέτρεξαν εἰς τὴν σύνταξιν αὐτῆς τρία ἔντιμα μέλη διαπρέψαντα εἰς ὑψηλὰς θέσεις, εἰς ὑπουργικὰς μάλιστα, καὶ ἔχουσι σχεδὸν πάντοτε τὸν λόγον ἐντὸς τοῦ περιβόλου τούτου. Θέλω διαιρέσει τὰς σκέψεις τῆς ἐπιτροπῆς εἰς δύω μέρη. Εἰς τὸ πρῶτον θέλω ἐξετάσει τοὺς διοικητικοὺς λόγους, καὶ εἰς τὸ δεύτερον τοὺς λογιστικοὺς ἢ ἀριθμητικούς.

Α. Ἐὰν αὐξηνθῶσιν οἱ μισθοὶ τῶν ἐφόρων, λέγει ἡ ἐπιτροπὴ, θέλουσι γεννηθῆ παράπονα καὶ εἰς τοὺς ἄλλους κλάδους, καὶ τὰ νομοθετικὰ σώματα θέλουσιν ἀναγκασθῆ νὰ παραδεχθῶσιν αὔξησιν ἐξόδων καὶ δι' ἐκείνους. Ὁ λόγος οὗτος ἤθελεν εἶσθαι ἰσχυρὸς, ἐὰν ὅλαι αἱ θέσεις ἀπῄτουν τὴν αὐτὴν ἱκανότητα, ἢ τοὐλάχιστον ἐὰν ἡ ἀρχὴ αὕτη ἐφηρμόζετο, δικαίως ἢ ἀδίκως ἐν Ἑλλάδι ἢ ἀλλαχοῦ· ἀλλὰ καὶ κατὰ θεωρίαν καὶ κατὰ πρᾶξιν ὁ διϊσχυρισμὸς οὗτος δὲν ὑποστηρίζεται. Εἶναι βέβαιον ὅτι ὅλοι οἱ κλάδοι τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας δὲν ἀπαιτοῦσι τὴν αὐτὴν ἱκανότητα, διότι οὔτε ὅλαι αἱ ἀνάγκαι τῆς κοινωνίας εἶναι τοῦ αὐτοῦ βαθμοῦ· ἐντεῦθεν ὁ νομάρχης λαμβάνει δραχ. 400, ὁ ἔπαρχος 200, ὁ ὑγειονόμος 120, ὁ ἀποθηκάριος 60, ὁ φύλαξ 30 κ. τ. λ. Ὅ,τι συμβαίνει εἰς τοὺς διαφόρους κλάδους, τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ ἐντὸς τοῦ ἰδίου κλάδου. Ἕκαστος ὑπάλληλος τοποθετεῖται ἀναλόγως τῆς ἱκανότητός του, καὶ μισθοδοτεῖται ἀναλόγως τῆς θέσεώς του, διὰ τοῦτο καὶ εἰς τὰ ἔθνη ὅπου ἡ ἐπιστήμη τοῦ διοικεῖν εἶναι πλέον τελειοποιημένη, ὄχι μόνον οἱ ὑπάλληλοι τῶν διαφόρων κλάδων ὡς καὶ οἱ ἐντὸς ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ κλάδου μισθοδοτοῦνται ἐπὶ τῇ ῥηθείσῃ βάσει, ἀλλὰ καὶ ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ βαθμοῦ ἀπαντᾷ τις διαφορὰς μεγίστας. Π. Χ. Εἰς τὴν Γαλλίαν ὁ νομάρχης τῆς καθέδρας λαμβάνει μισθὸν ἀπὸ 80,000 ἕως 100,000 φρ. ἄλλων νομῶν νομάρχαι λαμβάνουν 60,000, 40,000, 30,000, 18,000·

12,000 καὶ ἴσως ὀλιγώτερον. Βλέπετε κύριοι ὅτι καὶ κατὰ θεωρίαν καὶ κατὰ πρᾶξιν ἡ μισθοδοσία κανονίζεται καὶ πρέπει νὰ κανονίζηται κατὰ τὰς ἀνάγκας τῆς θέσεως, τὴν ἔκτασιν καὶ τὸ ἀκροσφαλὲς τῆς ὑπηρεσίας. Οἱ φόβοι ἔθεν τοὺς ὁποίους ἐκφράζει ἡ πλειονοψηφία τῆς ἐπιτροπῆς δὲν ὑφίστανται.

Β'. Ἡ ἐπιτροπὴ εὑρίσκει μεγάλους τοὺς ἀπονεμομένους βαθμοὺς εἰς τοὺς ἐφόρους, καὶ τὴν ἱεραρχίαν καταστρεφομένην ὡς ἐκ μιᾶς διατάξεως τοῦ νομοσχεδίου, καθ' ἣν οἱ ἔφοροι ἕπονται τοῖς ἐπάρχοις. Οἱ ἔφοροι ἔπρεπε νὰ ἔχωσι βαθμὸν ἀνάλογον μὲ τὴν θέσιν των καὶ μὲ τὰς ἐργασίας των, ἀνάλογον μὲ τὴν ἐμπιστοσύνην, μὲ τὴν ὁποίαν περιβάλλονται. Τὸ νομοσχέδιον ἀπονέμει εἰς τοὺς ἐφόρους Α τάξεως τὸν βαθμὸν τοῦ τμηματάρχου Β' τάξεως, ἴσον ὡς ἔγγιστα μὲ τὸν τοῦ παρέδρου, τὸν ὁποῖον ἀπέδιδεν εἰς ὅλους ἐν γένει τοὺς ἐφόρους ὁ Νόμος τοῦ 1839, καὶ ἐὰν τότε ἦσαν ἄξιοι τοιούτου βαθμοῦ οἱ οἰκονομικοὶ οὗτοι ὑπάλληλοι, ὁπόταν αἱ ἐργασίαι των ἦσαν εὐτελεῖς, παραβαλλόμεναι μὲ τὰς σημερινάς, πολὺ πλέον δικαιότερον εἶναι νὰ λάβωσι αὐτὸν μόνοι οἱ ἔφοροι τῆς Α'. τάξεως. Ἄλλως τε διὰ νὰ καλέσωμεν ἄνδρας ἀνωτέρας τάξεως εἰς τὴν ὑπηρεσίαν πρέπει νὰ θεραπεύσωμεν καὶ τὴν φιλοτιμίαν των. Καθόσον δὲ ἀφορᾷ τὴν ἱεραρχίαν δὲν εἶναι τοῦ παρόντος καιροῦ νὰ πραγματευθῶμεν ἰδίως περὶ τούτου· λέγω μόνον ὅτι εἰς τὸ νομοσχέδιον ἐτέθη ὅ,τι πραγματικῶς ὑπάρχει, καὶ τοῦτο διὰ νὰ ἀπομακρυνθῶσιν αἱ συγκρούσεις αἵτινες λαμβάνουν χώραν ἐνίοτε εἰς τὰς ἐπαρχίας μεταξὺ τῶν ὑπαλλήλων χάριν μικροφιλοτιμίας. Ὁ ἔπαρχος ἐκπληρῶν τὸ καθῆκόν του εἰς τὴν ἐπαρχίαν καὶ ἰδίως ὅταν πρόκηται περί τινος τελετῆς, ὡς τὸ πρῶτον ὄργανον τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, ἔχει αὐτοδικαίως τὸ βῆμα πρὸ παντὸς ἄλλου δημοσίου ὑπαλλήλου, ὁποιουδήποτε καὶ ἂν ἦνε βαθμοῦ.

Γ'. Ἡ ἐπιτροπὴ εὑρίσκει πλημμελῆ τὴν διαίρεσιν τῶν ἐφορειῶν εἰς 4 τάξεις, καὶ γνωμοδοτεῖ μάλιστα τὴν διαίρεσιν εἰς δύο μόνον τάξεις· ἀλλ' ἐὰν ἀναγνωρίσωμεν καὶ ἐνταῦθα τὴν ἀρχὴν τὴν ὁποίαν ὅλη ἡ νομοθεσία μας καθιέρωσεν ὡς καὶ αὐτὴ ἡ νομοθεσία τῶν ἄλλων ἐθνῶν, ὅτι πᾶσα ὑπηρεσία πρέπει νὰ κατατάττηται ἀναλόγως τῆς χρησιμότητός της· ἐὰν πεισθῶμεθα ὅτι ἡ διαίρεσις ἑνὸς κλάδου εἰς πλειοτέρας τάξεις, ἐκτὸς τῆς ἀληθοῦς οἰκονομίας, ἔχει καὶ τὸ πλεονέκτημα τοῦ νὰ προσελκύωνῃ τοὺς ὑπαλλήλους εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, τοὺς μὲν ἀνωτέρους, διότι διακρίθησαν μεταξὺ τῶν ἄλλων, τοὺς δὲ κατωτέρους διότι ἔχουν ἐλπίδας προόδου ὅταν διακριθῶσι, θέλομεν

πεισθῆ ὅτι ἡ καθιερουμένη διὰ τοῦ νομοσχεδίου διαίρεσις εἶναι ἡ καταλληλοτέρα καὶ φυσικωτέρα, καὶ διότι συνᾴδει μὲ τὴν οἰκονομίαν, καὶ διότι γεννᾷ τὴν ἀμιλλαν μεταξὺ τῶν οἰκονομικῶν ὑπαλλήλων. Ἐὰν δὲ νομίζῃ τις ὅτι ἡ διαίρεσις ἑνὸς κλάδου εἰς πλειοτέρας τάξεις εἶναι πρωτοπαρουσίαστος, ἂς στρέψῃ τοὺς ὀφθαλμούς του εἰς ἕνα ἄλλον κλάδον, τὸν τελωνιακόν, καὶ θέλει μάθει ὅτι ἀντὶ τεσσάρων ἔχομεν 7 τάξεις.

Δ'. Ἡ πλειοψηφία τῆς ἐπιτροπῆς εὑρίσκει πλημμελῆ καὶ τὴν κατάταξιν τῶν ἐπαρχιῶν εἰς τὰς διαφόρους τάξεις. Δὲν ἀμφιβάλλω, Κύριοι, ὅτι ἔθελον ἐγερθῆ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν περίβολον οἱ δισταγμοὶ οἵτινες εἰς ἕνα ἄλλον ὡς πρὸς τὴν κατάταξιν ἠγέρθησαν· καὶ τωόντι ἐκτὸς τῆς ὑπηρεσίας διαμένων τις δυσκόλως δύναται νὰ πεισθῆ περὶ τῆς καταλληλότητος τῆς κατατάξεως· ἀκούων τις ὅτι τὰ Καλάβρυτα, ἡ Καρύταινα, ἡ Τριφυλλία καὶ ἡ Ἀκαρνανία κατετάχθησαν εἰς τὴν III. τάξιν, ἐνῷ αἱ Θῆβαι, ἡ Λεβάδεια, ἡ Λοκρίς, καὶ ἡ Σύρος κατετάχθησαν εἰς τὴν II. εὑρίσκεται εἰς δισταγμοὺς· ἀλλ' ὅταν ἀκούσῃ τοὺς λόγους τῆς κατατάξεως, αἱ ἀμφιβολίαι παύουν. Ὁ χαρακτὴρ καὶ ὁ βίος τῶν κατοίκων, ἡ ἀπαιτουμένη διὰ τὸν βίον καθημερινὴ δαπάνη, τὸ ποσόν, τὸ εἶδος καὶ ἡ κατάστασις τῆς ἐθνικῆς περιουσίας, τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον τῆς ἀτραλείας, τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον καὶ τὸ ποιὸν τῆς ἐργασίας, ἰδοὺ ἐν ὀλίγοις οἱ λόγοι τῆς κατατάξεως. Πιστεύσατε, ὅτι ἡ ἐκτίμησις ὅλων αὐτῶν τῶν περιστάσεων ἐγένετο μὲ τὴν μεγαλητέραν προσοχὴν καὶ ἀκρίβειαν· τοὐλάχιστον αἱ καθημεριναὶ σχέσεις τοῦ Ὑπουργείου μὲ τὰς ἐπαρχίας, αὐτὸ τὸ ἀποτέλεσμα μᾶς ἔδωκαν. Πᾶσα ἄλλη ἐκτίμησις εἶναι αὐθαίρετος, καὶ ὅταν ἅπαξ ἐξέλθωμεν ἀπὸ τοὺς λόγους τῆς ὑπηρεσίας, δὲν ἠξεύρω διατί πρέπει νὰ προτιμηθῆ ἡ γνώμη τοῦ ἑνὸς διὰ τὴν μίαν ἐπαρχίαν καὶ ὄχι τοῦ ἄλλου διὰ τὴν ἄλλην· καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει σκεφθῆτε, ἐὰν εἰς τοιαύτας ἐκτιμήσεις πρέπει νὰ στηρίζωνται οἱ ὀργανικοὶ νόμοι.

Ε'. Ἡ πλειοψηφία τῆς ἐπιτροπῆς ἐπικρίνει τὸ ἐλαττικὸν ὡς πρὸς τὴν αὔξησιν τοῦ προσωπικοῦ τῶν γραφείων καὶ τῆς μισθοδοσίας αὐτοῦ. Κύριοι, οἱ νόμοι, ὡς ἄλλα μέσα δι' ὧν ἐπιδιώκεται ἕνας σκοπὸς τῆς κοινωνίας, πρέπει νὰ ἦναι εἰς ἁρμονίαν μὲ τὴν φύσιν τῶν ἀντικειμένων τὰ ὁποῖα πρόκειται νὰ ῥυθμίσωσιν. Εἴπομεν ὅτι τὰ καθήκοντα τῶν ἐφόρων εἶναι ἡ βεβαίωσις τῶν φόρων ἀφ' ἑνὸς καὶ ἡ διάθεσις τῆς ἐθνικῆς περιουσίας ἀφ' ἑτέρου· εἴδομεν πόσον σπουδαῖα καὶ ἀκροσφαλὴ εἶναι αὐτὰ τὰ καθήκοντα· δύναταί τις νὰ προσίπῃ ὁποῖαι ἐργασίαι, ὁποῖαι περιπλοκαὶ

θέλουν παρουσιασθῆ εἰς τὸν ἔφορον εἰς τὴν ἐξάσκησιν τῶν καθηκόντων του; δύναταί τις νὰ προΐδῃ ὁποίας ἐργασίας θέλει παρέξει τὸ δεῖνα εἶδος τῶν προϊόντων, ὁποῖα πράγματα θέλουν προξενήσει οἱ δεῖνα ἐνοικιασταί, οἱ δεῖνα φορολογούμενοι; ὁποίας περιπλοκὰς θέλουν παρέξει οἱ δεῖνα ἐκτιμηταὶ καὶ ἀπαριθμηταί; ἠμπορεῖ τις νὰ πρόϊδῃ ὁπόσον καὶ ὁποῖον εἶδος ἐργασίας θέλει προξενήσει ἀπὸ τὴν διάθεσιν, κάρπωσιν, καὶ διατήρησιν τῆς ἐθνικῆς περιουσίας; καὶ ὁπόταν αἱ ἐργασίαι, ὁπόταν αἱ ἀναφυόμεναι περιπλοκαὶ δὲν ἠμποροῦν νὰ ὑποχθῶσιν εἰς ἀκριβῆ ὑπολογισμόν, δύναταί τις νὰ ὁρίσῃ ἀκριβῶς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀπαιτουμένων διὰ τὴν γραφικὴν μεγάλην ὑπαλλήλων; Τὸ νομοσχέδιον ὅπως ἐκφράζεται ὁρίζει κυρίως ἕνα γραφεῖα, τὸν δεύτερον ἀρνεῖ εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ὑπουργοῦ, διὰ νὰ τὸν μεταχειρισθῇ κατὰ τὰς ἀνάγκας τῆς ὑπηρεσίας· δὲν εἶναι λογικώτερον, δὲν εἶναι οἰκονομικώτερον νὰ ὁρίσωμεν τὸν ἕνα, καὶ ν' ἀφήσωμεν τὸν ἄλλον εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ὑπουργοῦ, καὶ τοιουτοτρόπως οὔτε τὴν ὑπηρεσίαν νὰ στερήσωμεν τοῦ ἀπαραιτήτως ἀναγκαιοῦντος προσωπικοῦ καὶ τὰ δημόσια συμφέροντα νὰ περιβαλλώμεν μὲ ὅσον ἐνεστὶ ἀζιοχρέους ἐγγυήσεις; Ὅ,τι εἴπομεν περὶ τοῦ προσωπικοῦ, τὸ αὐτὸ ἀπαραλλάκτως ἐφαρμόζεται καὶ ὡς πρὸς τὴν μισθοδοσίαν. Ἀναλόγως τῆς σπουδαιότητος τῆς ἐργασίας εἶναι δίκαιον νὰ παρακολουθῇ καὶ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον τῆς μισθοδοσίας, εἰς τὰς θέσεις μάλιστα ἐκείνας εἰς τὰς ὁποίας δὲν ὑπάρχει ἄλλο τι εὐάρεστον πορὰ τὸν μισθόν. Εἰς μάλιστα περίφημος οἰκονομολόγος, ὁ πατὴρ ἴσως τῆς ἐπιστήμης ταύτης, ὁ Σμίθ, προσθέτει τὴν ἀρχὴν ὅτι ἡ μισθοδοσία δὲν πρέπει νὰ ἦναι ὡρισμένη, ἀλλὰ νὰ χορηγῆται ἑκάστοτε ἀναλόγως μὲ τὸν τρόπον καθ' ὃν ἐκτελεῖται ἡ ὑπηρεσία διὰ νὰ ἦναι ἡ ἀμοιβή, μία συνέπεια τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἔργου· ἄλλως τε Κύριοι, ἡ ἀρχὴ αὕτη δὲν εἶναι πρωτοπαρουσιαστος. Τὸ ἐλαστικὸν ὡς πρὸς τὴν αὐξομείωσιν τοῦ προσωπικοῦ τῶν γραφείων καθιερώθη εἰς τὸν περὶ ἐπάρχων νόμον, καὶ εἰς τὸν περὶ ὑγειονομείων, εἰς μεγαλητέραν μάλιστα ἀναλογίαν, ἐπετράπη ἡ αὐξομείωσις τῆς ἀντιμισθίας· ἀλλὰ μήπως καὶ ὁ περὶ ὑπουργείων Νόμος δὲν περιέβαλε τοὺς ὑπουργοὺς μὲ τὴν ἐξουσίαν τοῦ νὰ διορίζουν τοὺς γραφεῖς α, β' καὶ γ' τάξεως; τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον τῆς μισθοδοσίας τοῦ νομοσχεδίου δὲν ἀντιστοιχεῖ μὲ τὴν μισθοδοσίαν τῶν ὑπουργικῶν γραφείων; α, β' καὶ γ'. τάξεως; καὶ ὁπόταν ἡ ἀρχὴ αὕτη ἐγένετο δεκτὴ διὰ τὸν διοικητικὸν κλάδον ὅπου ἡ ὑπηρεσία εἶναι κανονική, πόσον εἶναι πολὺ δικαιότερον νὰ γένῃ δεκτὴ εἰς τὸν οἰκο-

νομικὸν κλάδον, ὅπου κανμία ἐργασία δὲν ἠμπορεῖ νὰ ὑπαχθῇ εἰς ἀκριβῆ ὑπολογισμόν, καὶ ὅπου ὅλαι σχεδὸν αἱ ἐργασίαι εἶναι ἀναβολῆς ἀνεπίδεκτοι; Ἡ ἀλήθεια αὕτη ἐστάθη τοσοῦτον κατεφανής, ὥστε καὶ αὐτὰ τὰ νομοθετικὰ σώματα, ἅτινα ἠθέλησαν νὰ ὁρίσουν τὸ προσωπικὸν ἐπὶ τῆς εἰσηγήσεως, ἠναγκάσθησαν μετ' ὀλίγον ν' ἀναθέσουν τὰ πάντα εἰς τὴν εὐθύνην τοῦ ὑπουργοῦ· καὶ ὁπόταν μεγάλαι ποσότητες ἀνετέθησαν εἰς τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ ὑπουργοῦ, δὲν εἶναι παράδοξον νὰ βλέπῃ τις κατεξανιστάμενον τὴν πλειοψηφίαν τῆς ἐπιτροπῆς, διότι ἓν μέρος ποσὸν ἀνατίθεται ἐξ ἀνάγκης καὶ διὰ τὸ ἀληθὲς συμφέρον τῆς ὑπηρεσίας εἰς τὸν ὑπουργόν, καὶ τοῦτο ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς ὑπουργικῆς εὐθύνης;

Γ. Ἡ πλειοψηφία τῆς ἐπιτροπῆς ἠθέλησε νὰ προΐδῃ εἰς συγκρίσεις διὰ νὰ ἐξιλεύξῃ τὸ ἀνώμαλον καὶ δυσαναλόγον τὸ ὁποῖον ὑφίσταται μεταξὺ τῆς μισθοδοσίας τοῦ πρωτοκολλίστου τοῦ νομάρχου καὶ τοῦ πρωτοκολλίστου τοῦ ἐφόρου· ἀλλὰ διατί δὲν ξενίζεται καὶ διότι ὁ πρωτοκολλιστὴς τοῦ ἐπάρχου λαμβάνει τὸν αὐτὸν μισθὸν μὲ τὸν πρωτοκολλιστὴν τοῦ νομάρχου; διατί δὲν θαυμάζει καὶ διότι ὁ γραφεὺς τοῦ ὑγειονομείου λαμβάνει δραχμὰς 80; διατὶ δὲν ἐπικρίνει καὶ τὸ ὅτι οἱ γραμματεῖς τῶν ἐπάρχων καὶ τῶν ὑγειονομείων λαμβάνουσι μισθὸν δραχ. 120, ἐνῷ ὁ βοηθὸς τοῦ ἐφόρου 1 τάξεως λαμβάνει μόνον 100;

Κύριοι, δὲν εἶναι ἔργον μου νὰ ἐξετάσω ἐνταῦθα τί συμβαίνει εἰς τοὺς ἄλλους κλάδους, λέγω μόνον ἐν παρόδῳ, ὅτι, ὅπου ὑπάρχει ἀνωμαλία, ὅπου ὑφίσταται δυσαναλογία μεταξὺ τῆς θέσεως καὶ τῆς μισθοδοσίας, πρέπει νὰ διορθωθῇ, διότι συμφέρει νὰ διορθωθῇ· περιορίζομαι δὲ ἐνταῦθα νὰ εἴπω ὅτι τὰ ἔργα τοῦ πρωτοκολλίστου τοῦ ἐφόρου εἶναι ἐπίπονα, καὶ πολὺ πλέον ἐπίπονα καὶ δυσχερῆ ἀπὸ τὰ ἔργα τοῦ πρωτοκολλίστου τοῦ Νομάρχου, καὶ ὅτι ἡ χορηγουμένη εἰς αὐτὸν μισθοδοσία μόλις εἶναι αὐτάρκης. Σημειώσατε Κύριοι, ὅτι ὁ γράφων εἰς τὸν Οἰκονομικὸν κλάδον πρέπει νὰ γνωρίζῃ καλῶς τὸ λογιστικόν, καὶ τοιούτους πολλὰ ὀλίγους ἔχομεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, διότι ὁ κλάδος οὗτος δὲν ἀντιμετρεῖται δεόντως· διὰ νὰ ἐφελκύσωμεν ὅθεν νέους εἰς τὴν ἐκμάθησιν τοῦ κλάδου τούτου, ἀνάγκη νὰ χορηγήσωμεν καὶ ἀνάλογον μισθοδοσίαν· μὴ λησμονήσατε ὅτι ὁ κλάδος οὗτος διὰ τὸ μονότονον καὶ τὸ ἐπίπονον ὀλίγους ἔχει καὶ θὰ ἔχῃ τοὺς θαυμαστάς του· ὁ ἑλληνικὸς φύσει ζωηρὸς χαρακτὴρ ἀρέσκεται εἰς τὴν ποικιλίαν.

Ἔρχεται ἡ τελευταία παρατήρησις τῆς ἐπιτροπῆς ὡς πρὸς τὸ ὑπὲρ τὸ δέον πολυάριθμον τοῦ προσωπικοῦ, καθόσον φρονεῖ ὅτι

ἡ ὑπηρεσία δὲν ἔχει χρείαν τοιούτων ὀργάνων. Ὕστερον ἀφ' ὅσα σᾶς εἶπον, Κύριοι, περὶ τοῦ ἀκροσφαλοῦς καὶ περὶ τοῦ πολυασχόλου τῆς σπουδαιοτάτης ταύτης ὑπηρεσίας, πιστεύω ὅτι κανεὶς πλέον δὲν ἀμφιβάλλει ὅτι τὸ προσωπικὸν τὸ ὁποῖον προτείνεται διὰ τοῦ Νομοσχεδίου ὄχι μόνον δὲν εἶναι ὑπέρμετρον, ἀλλὰ καὶ μόλις θὰ ἐπαρκέσει διὰ τὰ πρῶτα μάλιστα ἔτη· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ ἔντιμος γερουσιαστὴς Κύριος Χρυσόγελος θελήσας νὰ περιγράψῃ τὰ καθήκοντα τῶν ἐφόρων περιώρισε τὴν ἐργασίαν αὐτῶν εἰς ἁπλῆν σχεδὸν συμπλήρωσιν ἐντύπων πρωτοκόλλων, καὶ παρέστησε τὴν ἐκτεταμένην ταύτην ὑπηρεσίαν κατωτέραν καὶ αὐτῆς τῆς δημαρχικῆς, θὰ σᾶς παρακαλέσω, Κύριοι, νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ διέλθω τὴν πρόχειρον σημείωσιν τὴν ὁποίαν ἐσχημάτισα περὶ τῶν διαφόρων ἔργων τοῦ ἐφόρου κατὰ τὰς διαφόρους ὥρας τοῦ ἔτους. (ἐνταῦθα ἀνεγνώσθη σημείωσις ὑπὸ στοιχ. Α. καὶ παρακατατέθη εἰς τὸ γραφεῖον).

Ἀκούσατε, κύριοι, ἐν περιλήψει ὁποῖα τὰ ἔργα τῶν ἐφόρων, καὶ μόλον τοῦτο πιστεύσατε ὅτι ἀκριβῆ ἰδέαν τῆς σπουδαιότητος καὶ τοῦ μεγέθους καὶ πλήθους αὐτῶν, ὡς καὶ τῶν δυσκολιῶν αἵτινες συνοδεύουν πᾶν βῆμα τοῦ ἐφόρου, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ λάβητε ἐπὶ τοῦ χάρτου καὶ κατὰ θεωρίαν. καὶ ὡς τόσον καὶ ὁ τῆς τελευταίας ἐπαρχίας ἔπαρχος ἔχει τέσσαρα πρόσωπα εἰς τὸ γραφεῖόν του, ἡ δὲ πλειονοψηφία τῆς ἐπιτροπῆς ἀρνεῖται ἰσάριθμον προσωπικὸν εἰς τὸν ἔφορον α' τάξεως, ἤγουν ἀναγνωρίζει τὴν ἀνάγκην τεσσάρων γραφέων εἰς τὸν ἔπαρχον Ξηροχωρίου, Ἄνδρου, Σκοπέλου καὶ Βονίτζης, καὶ ἀρνεῖται τούτους εἰς τὸν ἔφορον Κορινθίας, Ἠλείας, Ἀργολίδος, Πατρῶν κ. λ. π. Ὑπάρχει, κύριοι, καμμία σύγκρισις μεταξὺ τῶν ἐργασιῶν τοῦ ἑνὸς καὶ τοῦ ἄλλου; καὶ ὁ τελευταῖος ἄνθρωπος, ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σᾶς εἴπω, τῆς ὑπηρεσίας δὲν θέλει διστάσει ν' ἀπαντήσῃ ἀποφατικῶς.

Τὸ περίεργον δὲ εἶναι ὅτι ἐνῷ ἡ ἐπιτροπή σας διϊσχυρίζεται ὅτι αἱ ἐργασίαι τῶν ἐφόρων ἠλαττώθησαν διὰ τὸν λόγον τοῦ ὅτι αἱ πρόσοδοι ἐνοικιάζονται, τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι ἀκριβές, ἀναγνωρίζει ἐξ ἄλλου μέρους ὅτι ὑπάρχει ἀνωμαλία τις, διότι, ὡς λέγει, οἱ ἔφοροι α. καὶ β'. τάξεως ἔχουσι κατά τι πλειοτέρας ἐργασίας, καὶ διότι οἱ ἔφοροι γ'. τάξεως λαμβάνουσι τριόντι μικρὸν μισθόν, καὶ κατὰ συνέπειαν γνωμοδοτεῖ νὰ προστεθῇ εἰς πρωτοκολλιστὴς εἰς τοὺς ἐφόρους α καὶ β' τάξεως, νὰ αὐξήσῃ δὲ καὶ ἡ μισθοδοσία τῶν ἐφόρων γ' τάξεως κατὰ δραχμὰς 20.

Παρατρέχω τὴν ἀντίφασιν ταύτην, καὶ ἔρχομαι νὰ σᾶς κάμω μίαν σπουδαίαν παρατήρησιν. Ἀναπτύσσων τὸ φρόνημα τῆς

ἐπιτροπῆς, τὸ ἔντιμον μέλος αὐτῆς, ὁ Κ. Χρυσόγελος, σᾶς εἶπε ποῖα νομίζει ὅτι εἶναι τὰ καθήκοντα τῶν ἐφόρων, καὶ εἶναι, ἂν ὄχι βέβαιον, τοὐλάχιστον πιθανὸν ὅτι τοιαῦτα ἔργα ἔχουσα ὑπ' ὄψιν ἡ ἐπιτροπή, εγνωμοδότησε νὰ προστεθῇ εἰς πρωτοκολλιστὴς εἰς τὰ ἐφορεῖα α καὶ β' Τάξεως, καὶ 20 δραχμαὶ κατὰ μῆνα εἰς τὸν μισθὸν τῶν ἐφόρων γ'. Τάξεως· ἀλλ' ἀφοῦ ἠκούσατε, Κύριοι, τὴν σημείωσιν τὴν ὁποίαν σᾶς ἀνέγνωσα πρὸ ὀλίγου, εἴδετε πόσον πολυάριθμα καὶ ἀκροσφαλῆ εἶναι τὰ καθήκοντα τῶν ἐφόρων, καὶ ἐπείσθητε ἀναμφιβόλως, ὅτι ἐὰν ὑπάρχουν εἰς καμμίαν ὑπηρεσίαν, ἂν θέλητε καὶ εἰς κανὲν Κράτος, τὰ καθήκοντα τῶν ὁποίων τὴν ἀνάπτυξιν μᾶς ἔκαμεν ὁ ἔντιμος Γερουσιαστὴς Κύριος Χρυσόγελος, δὲν εἶναι πλέον ἐκεῖνα τὰ καθήκοντα, περὶ τῶν ὁποίων πρόκειται, καὶ περὶ τῶν ὁποίων σᾶς ὁμιλῶ, καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ γνώμη τῆς πλειονοψηφίας τῆς ἐπιτροπῆς, ἐπειδὴ στηρίζεται εἰς ἐσφαλμένας βάσεις, δὲν εἶναι δίκαιον νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν. Λυποῦμαι διότι τὴν στιγμὴν ταύτην δὲν εὑρίσκεται ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν τὸ ἔντιμον μέλος τῆς ἐπιτροπῆς, ὁ Κύριος Μαγγίνας· ἐὰν ἦτον, ἤθελον ἀπευθύνει πρὸς αὐτὸν μίαν ἐρώτησιν· ἤθελον τὸν παρακαλέσει νὰ εἴπῃ, διατί ὡς Γερουσιαστὴς ἀρνεῖται τὰς ἀνάγκας τὰς ὁποίας ὡς Ὑπουργὸς ἀνεγνώριζεν. Ὡς Γερουσιαστὴς γνωμοδοτεῖ νὰ προστεθῇ εἰς πρωτοκολλιστὴς εἰς τοὺς ἐφόρους α καὶ β' Τάξεως, καὶ ἐντοσούτῳ ὡς ὑπουργὸς ἀνεγνώρισε τὴν ἀνάγκην β'. βοηθοῦ καὶ εἰς τὸν ἔφορον γ' Τάξεως, διώρισε τοιούτους, καὶ τοὺς διώρισε χωρὶς μάλιστα νὰ ἐπιτρέπηται ῥητῶς ἀπὸ τὸν Νόμον.

Τὴν ἀνάγκην ταύτην ἀνεγνώρισαν καὶ ἠναγκάσθησαν νὰ θεραπεύσωσι καὶ ἄλλοι προκάτοχοι καὶ μετέπειτα ἐλθόντες Ὑπουργοί, διότι ἦτον ἀνάγκη ἀπαραίτητος. Ἀκούσατε σᾶς παρακαλῶ, Κύριοι, ἀκούσατέ τινας σημειώσεις τὰς ὁποίας ἐκ τοῦ προχείρου συλλέξας ἐνόμισα ἀναγκαῖον νὰ φέρω εἰς γνῶσίν σας διὰ νὰ πεισθῆτε ὅτι δὲν ἔφερον ἐν τῷ μέσῳ ὑμῶν ἔργα ἀτελῆ· δὲν ζητῶ νὰ θεραπεύσητε ἀνάγκας μὴ ὑπαρχούσας.

(Ἐνταῦθα ἀνέγνωσε καὶ παρακατέθηκε εἰς τὸ γραφεῖον σημείωσιν προσηρτημένην ὑπὸ στοιχ. Β'.)

Ἠξεύρετε, Κύριοι, διὰ ποίαν ἀνάγκην ἐπεκαλέσθησαν ὅλοι σχεδὸν οἱ Ὑπουργοὶ τῶν Οἰκονομικῶν ἀλληλοδιαδόχως τὴν συνδρομὴν τῶν ἐκτάκτων βοηθῶν; διὰ μόνην τὴν τρέχουσαν ὑπηρεσίαν, καὶ αὐτὴ εἶναι βεβαίωσις τῶν φόρων. Θέλετε ἤδη νὰ μάθητε ποία εἶναι ἡ κατάστασις αὐτῆς τῆς τρεχούσης ὑπηρεσίας καὶ ὕστερον ἀπὸ τὴν συνδρομὴν τῶν ἐκτάκτων βοηθῶν;

λάβετε τὴν καλοσύνην ν' ἀκούσητε μίαν ἄλλην σημείωσιν τὴν ὁποίαν ἔπεσε ἐκ τοῦ προχείρου συνεταξα περὶ τῆς καταστάσεως αὐτῆς τῆς τρεχούσης ὑπηρεσίας.

(Ἐν ταῦθα ἀνέγνωσε καὶ παρακατέθηκεν εἰς τὸ γραφεῖον τὴν σημείωσιν ταύτην προστρεμμένην ὑπὸ στοιχ. Γ'.)

Ἡ σημείωσις αὕτη συνετάχθη, Κύριοι, πρὸ τεσσάρων μηνῶν· πιστεύσατε ὅτι δὲν εἶναι ἀκριβής· βεβαιωθῆτε ὅτι αὐτὴ ἡ τρέχουσα ὑπηρεσία εἶναι πολὺ περισσότερον περιπεπλεγμένη καὶ καθυστερουσα, ἐφ' ὅσον σᾶς λέγει ἡ σημείωσις, καὶ ὅτι πρεσβύντος τοῦ χρόνου ἡ μία καθυστέρησις διαδέχεται τὴν ἄλλην, ἡ μία ζημία ἐπισωρεύεται ἐπὶ τῆς ἄλλης, καὶ τὸ κακὸν προβαίνει ἐπὶ τὸ χεῖρον.

Δὲν εἶναι ὅλα ταῦτα ἀπόδειξις τρανοτάτη τοῦ ὅτι ἡ ὑπηρεσία ἀνεπτύχθη τρόντι, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ὅτι ἐπὶ τοσοῦτον περιπλέχθη ὥστε χρειαζόνται χεῖρες, καὶ χεῖρες καλῶς ἀμειβόμεναι διὰ νὰ παύσῃ ἡ ἀληθὴς σπατάλη, ἡ ὁποία ἐλαττόνει τοὺς πόρους τοῦ δημοσίου, καὶ διὰ νὰ ἐξοστρακισθοῦν ὡς ἐκ τῆς τακτοποιήσεως τῆς ὑπηρεσίας τὰ ἀδικήματα τὰ ὁποῖα βαρύνουσι τὸν λαόν; Κρίνατε ἡμεῖς ἤδη, Κύριοι.

Ἐνῷ δὲ ἔμελλε νὰ μεταβῇ εἰς τὸ δεύτερον μέρος τῆς σκέψεως τῆς ἐπιτροπῆς εἰς τὸ λογιστικὸν ἢ ἀριθμητικόν, ὁ Κ. Πρόεδρος, τῇ συγκαταθέσει τῆς Γερουσίας, ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν, ἀπαγγείλας ὡς ἀντικείμενον τῆς ἐπιούσης τὴν ἐξακολούθησιν τῆς αὐτῆς συζητήσεως ἐπὶ τὴν αὔριον.

Στοιχ. Α. Συνοπτικὴ περιγραφὴ τῶν ἐργασιῶν τῶν οἰκονομικῶν ἐφόρων.

Α'. ΤΡΙΜΗΝΙΑ.

1. Ἐξακολουθοῦν νὰ ἐκποιῶσι πρωΐμους καὶ ὀψίμους καρποὺς καὶ περιοδεύουν διὰ τὴν συγκέντρωσιν τῶν καρπῶν.

2. Παραχωροῦσι καρποὺς εἰς τοὺς φορολογουμένους, καὶ συντάττουσι χρηματικοὺς πίνακας.

3. Ἐξελέγχουσι βαθμηδὸν τὰς διαχειρίσεις τῶν ἀποθηκαρίων.

4. Ἐξελέγχουσι τὴν διαχείρισιν τῶν ἐνοικιαστῶν, καὶ καταλογίζουσιν εἰς χρήματα τὰ ἐλλείμματα.

5. Ὑποβάλλουν κατὰ δεκαπενθήμερον καταστάσεις τῆς κινήσεως τῶν ἀποθηκῶν, καὶ ἀπόγραφα ἐκ τοῦ βιβλίου τῆς διαθέσεως τῶν καρπῶν.

6. Δέχονται τὰς δηλώσεις τῶν ζώων, καὶ ὑποβάλλουσι χρηματικοὺς πίνακας εἰς τοὺς ταμίας.

7. Ἐξακολουθοῦν συντάττοντες καταλόγους ἐπιτηδευμάτων καὶ οἰκοδομῶν εἰς τριπλοῦν.

8. Φροντίζουσι περὶ τῆς ἐκτιμήσεως τῶν γραικιδίων καὶ συντάττουν χρηματικοὺς πίνακας.

9. Ἐνοικιάζουσι μονοετῶς ἢ καὶ πολυετῶς τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς μωραιῶνας κτλ.

Β'. ΤΡΙΜΗΝΙΑ.

10. Προπαρασκευάζονται διὰ τὰς δημοπρασίας τῶν προσόδων.

11. Συγκεντροῦσιν εἰς τὰ γραφεῖά των τὰς δηλώσεις τῶν ἀμπέλων, καὶ διατάττουν τὴν ἀναθεώρησιν.

12. Ἐξακολουθοῦν πολλαχοῦ τὰς δημοπρασίας τῆς ἐκποιήσεως τῶν ὀψίμων καρπῶν, τὴν βαθμιαίαν διάλυσιν τῶν ἀποθηκῶν, καὶ τὴν ἐξέλεγξιν τῆς διαχειρίσεως τῶν ἀποθηκαρίων.

13. Φροντίζουσι περὶ τῆς εἰς τὰς θερινὰς νομὰς τοποθετήσεως τῶν ποιμνίων, καὶ ἐνοικιάζουσι τὰς ἐκκλησιαστικάς.

14. Διατάττουσιν ἀπαρίθμησιν τῶν ζώων, καὶ ὑποβάλλουσι χρηματικοὺς πίνακας εἰς τοὺς ταμίας.

15. Ἀρχίζουσι καὶ περαιοῦσι τὰς δημοπρασίας τῶν προσόδων.

16. Παραπέμπουσι τὰ πρωτόκολλα τῆς ἀπαριθμήσεως τῶν ζώων εἰς τοὺς εἰσαγγελεῖς.

Γ'. ΤΡΙΜΗΝΙΑ.

17. Ἀρχίζουν καὶ ἐξακολουθοῦν τὴν εἰς τὰς ἀποθήκας συγκέντρωσιν τῶν πρωΐμων καρπῶν.

18. Φροντίζουν περὶ τοῦ προσδιορισμοῦ τῆς ποιότητος τῶν ἀμπέλων, καὶ ὑποβάλλουσιν ἀντίγραφα τῶν πινάκων εἰς τοὺς ταμίας.

19. Φροντίζουσι περὶ τῆς ἐκτιμήσεως ὅλων τῶν εἰς ἐκτίμησιν ὑπαγομένων προϊόντων, καὶ συντάττουσι χρηματικοὺς πίνακας.

20. Φροντίζουσι περὶ τῆς δηλώσεως τῶν μελισσίων καὶ ὑποβάλλουσιν εἰς τοὺς ταμίας πίνακας. Ἐνεργοῦσι κατόπιν τὴν ἀπαρίθμησιν καὶ ὑποβάλλουν εἰς τοὺς ταμίας ἄλλους καταλόγους.

21. Παραπέμπουσιν εἰς τοὺς εἰσαγγελεῖς τὰ πρωτόκολλα τῆς ἀπαριθμήσεως τῶν μελισσίων.

22. Φροντίζουσι περὶ τῆς εἰς τὰς χειμερινὰς νομὰς τοποθετήσεως τῶν ποιμνίων, καὶ ἐκδίδουσι τοποθετήρια.

23. Ἐξακολουθοῦν ἀδιαλείπτως τὰς παραχωρήσεις καὶ ἐκποιήσεις τῶν προϊόντων καὶ ἐξέρχονται εἰς περιοδίαν.

24. Ἐνοικιάζουσι τὴν ἐπικαρπίαν τῶν ἐθνικοϊδιοκτήτων σταφιδαμπέλων καὶ συκῶν, καὶ συντάττουσιν ἐνοικιαστήρια καὶ ὁμολογίας.

25. Ἐνοικιάζουν τὰς ἐλαιοπροσόδους καὶ συνάμα τὴν ἐπικαρπίαν τῶν ἐθνικοϊδιοκτήτων ἐλαιοδένδρων.

26. Διορίζουν τὸ ἀναγκαῖον πρὸς βεβαίωσιν τοῦ φόρου τῆς ῥητινοκατράμης προσωπικόν.

27. Ἐξακολουθοῦν τὴν ἐκποίησιν τῶν προϊόντων, καὶ καταλογίζουσιν εἰς χρήματα ἐλλείμματα ἐνοικιαστῶν.

Δ'. ΤΡΙΜΗΝΙΑ.

28. Ἐξακολουθοῦν τὰς δημοπρασίας τῶν καρπῶν, ἐξελέγχουσι τὰς διαχειρίσεις τῶν ἀποθηκαρίων, καὶ καταλογίζουν ἐλλείμματα.

29. Ἄρχονται τῆς συγκεντρώσεως τῶν ὑφίμων.

30. Φροντίζουν περὶ τῆς δηλώσεως τῶν χοίρων, καὶ κατόπιν περὶ τῆς ἀπαριθμήσεως αὐτῶν, καὶ ὑποβάλλουν χρηματικοὺς πίνακας εἰς τοὺς ταμίας, παραπέμποντες εἰς τοὺς εἰσαγγελεῖς τὰ πρωτόκολλα.

31. Ἀρχίζουν τὴν σύνταξιν τῶν καταλόγων τῶν οἰκοδομῶν καὶ ἐπιτηδευμάτων, καὶ ἀπασχολοῦνται οὐκ ὀλίγον κατὰ τὴν ἐκδίκασιν αὐτῶν.

Γενικαὶ καθ'ὅλον τὸ ἔτος ἐργασίαι τῶν ἐφόρων.

1. Ἡ ἀδιάκοπος πρὸς τὸ ὑπουργεῖον καὶ διαφόρους ἄλλας ἀρχὰς ἀλληλογραφία.

2. Αἱ πολιτικαὶ, φαλαγγιτικαὶ καὶ ναυτικαὶ προικοδοτήσεις καὶ ἐκποιήσεις ῥηπτῶν κτημάτων κλπ.

3. Ἡ ἀνακάλυψις τῶν καταπατουμένων ἐθνικῶν κτημάτων.

4. Αἱ ἀνακρίσεις κατὰ ἀποθηκαρίων κτλ.

5. Ἡ εὕρεσις μαρτύρων ἀποδείξεως, καὶ ἀντιποδείξεως εἰς τὰς δίκας τοῦ δημοσίου.

6. Ἡ ἐκκαθάρισις πολλῶν φορολογικῶν κλεισμένων χρέσεων· καὶ

7. Ἡ κράτησις τριῶν βιβλίων, διηρημένων εἰς 28 σπουδαίας μερίδας.

Στοιχ. **Β.** *Ἔκτακτοι βοηθοὶ εἰς ἐφορείας γ'. τάξεως.*

Ἐπὶ ὑπουργοῦ Τ. Μαγγίνα.

22829, 31329, 35345 — Ἐντάλματα διὰ δρ. 180 τὸ ὅλον, πληρωθείσας εἰς ἔκτακτον βοηθὸν τῆς ἐφορείας Καρυτίας, ἐργασθέντα ἐντὸς τοῦ 1848 δι' ἀντικείμενον τῆς φορολογίας τοῦ 1847.

33084. Διὰ δραχ. 40 πληρωθείσας εἰς ἔκτακτον βοηθὸν τοῦ ἐφόρου Τριχωνίας, ἐργασθέντα ἐπίσης ὡς ἀνωτέρω.

Ἐπὶ ὑπουργοῦ Δ. Βούλγαρη.

9881, 41748, 46888, 5822, 31875 — Διὰ δραχ. 410, πληρωθείσας εἰς ἔκτακτον βοηθὸν τῆς ἐφορείας Μεσολογγίου, ἐργασθέντα τὸ 1848 καὶ 1849, δι' ἀντικείμενον προγενεστέρων ἐτῶν.

49564 (1848). Ἐπὶ ἀναφορᾶς τοῦ ἐφόρου Ὀλυμπίας, δι' ἧς ἐζήτει ἔκτακτον βοηθὸν, διότι οἱ χρηματικοὶ πίνακες τῶν ἐπ' ἐκτιμήσει φόρων, τῶν ἐλαιοδένδρων, καπνῶν, βαμβακίων καὶ ἄλλων τοιούτων δὲν συνετάχθησαν ποσῶς, οὔτε εἰ τῶν μελισσίων, οὔτε καταλογισμοὶ τῶν ἐλλειμμάτων ἔγιναν, οὔτε πρόνοια ἐλήφθη περὶ τῆς διαχειρίσεως τῶν ἀποθηκαρίων καὶ ἐνοικιαστῶν κλπ., ἐνέκρινε νὰ τὸν προσλάβῃ.

6649, 8330 (1849). Ἐντάλματα διὰ δραχ. 83 : 70, πληρωθείσας εἰς ἔκτακτον βοηθὸν τῆς ἐφορείας Ὀλυμπίας.

Ἐπὶ ὑπουργοῦ Β. Χρηστακοπούλου.

24420 (1848). Ἐγκρίνει τὸν διορισμὸν ἐκτάκτου βοηθοῦ τῆς ἐφορείας Τριχωνίας, ἀπαιτούσης αὐτὸν, διότι α) δὲν εἶχον συνταχθῆ οἱ πίνακες τῶν ἀμπέλων τοῦ 1846—47. β) δὲν εἶχον συνταχθῆ οἱ φορολογικοὶ πίνακες τῶν ζώων τοῦ 1848· γ) δὲν ἐξεκαθαρίσθησαν οὐδ' ἐτακτοποιήθη ἡ ἔγγειος φορολογία τοῦ 1847· καὶ δ) δὲν ἐπραγματοποιήθησαν τοσαῦται διατεταγμέναι δημοπρασίαι ἐθνικῶν γαιῶν κλπ.

17652 (1848). Διὰ δραχ. 84, πληρωθείσας εἰς ἔκτακτον βοηθὸν τῆς ἐφορείας Καρυστίας.

Ἐπὶ ὑπουργοῦ Α. Λόντου.

46293, 12678 (1849). Ἐνέκρινεν ἔκτακτον βοηθὸν διὰ τὴν ἐφορείαν Ναυπακτίας ζητήσασαν τοιοῦτον, διότι ὁλόκληροι αἱ φορολογίαι τῶν ἐτῶν 1845, 1846, 1847 καὶ 1848 ἦσαν ἀνεξέλεγκτοι.

14075 (1850). Ἔνταλμα ἐκ δρ. 50, δι' ἔκτακτον βοηθὸν τῆς ἐφορείας Μεσολογγίου, ἐργασθέντα διὰ τὸ 1849.

14041 (1850). Ἔνταλμα ἐκ δρ. 43 : 35, δι' ἔκτακτον βοηθὸν τῆς ἐφορείας Ναυπακτίας, ἐργασθέντα διὰ τὸ 1849.

Ἐπὶ ὑπουργοῦ Α. Κρεστενίτου.

27702 (1849). Ἐνταλμα ἐκ δραχ. 120, διὰ μισθὸν ἐκτάκτου βοηθοῦ τῆς ἐφορείας Μεσολογγίου.

Ἐπὶ ὑπουργοῦ Ζ. Βάλβη.

40231 (1849). Ἐντάλματα ἐκ δρ. 196, δι' ἐκτάκτους βοηθοὺς
43744 τῶν ἐφορειῶν Πυλίας καὶ Ἄνδρου, ἐργασθέντας δι' ἐκκρεμῆ ἀντικείμενα τοῦ **1848.**

Στοιχ. **Γ.** *Ἐκκρεμεῖς ἐργασίαι διαφόρων ἐφόρων μὴ ἐκπεραιωθεῖσαι ἕνεκεν τοῦ ἀνεπαρκοῦς τοῦ προσωπικοῦ.*

Α'. Καλαμῶν καὶ Μεσσήνης.

1. Ὁ Γεν. ἰσολογισμὸς τῆς φορολογίας τοῦ **1848.**
2. Ἡ ἐξέλεγξις τῶν ἀποθηκαρίων καὶ ἡ σύνταξις τοῦ Γεν. ἰσολογισμοῦ τοῦ **1849.**

Β. Μαντινείας.

Ἡ ἐξέλεγξις τῆς φορολογίας τοῦ **1848** ἐν μέρει, καὶ τοῦ **1849** ἐν γένει.

Γ'. Εὐρυτανίας.

Πολλαὶ καὶ σπουδαῖαι, ἀλλὰ δὲν τὰς ὀνομάζει ὁ ἔφορος.

Δ'. Χαλκίδος.

Οἱ ἰσολογισμοὶ τῆς διαχειρίσεως τοῦ **1848** καὶ **1849.**

Ε'. Τριφυλίας.

Ἡ ἐξέλεγξις τῶν φορολογικῶν τοῦ **1844** ἕως **1848.**

Ϛ'. Μονεμβασίας.

Ὄχι μόνον ἄπειροι ἐργασίαι εἶναι ἐκκρεμεῖς, ἀλλὰ καὶ τὸ γραφεῖον εἶναι εἰς τὴν ἀθλιωτέραν κατάστασιν.

Ζ'. Αἰγιαλείας.

Οἱ κατάλογοι τῆς φορολογίας τῶν ἐτῶν **1848** καὶ **1849** καὶ οἱ ἰσολογισμοὶ διαφόρων χρήσεων.

Η'. Ἠλείας.

Ἡ ἐξακρίβωσις τῶν προικοδοτηθέντων, ἡ ἀναθεώρησις τῶν ἰσολογισμῶν τοῦ **1847** καὶ **1848**· ὁ ἰσολογισμὸς τοῦ **1849**, καὶ ἡ ἐξέλεγξις τῶν ἀποθηκαρίων τῆς αὐτῆς χρήσεως, καὶ τέλος ἡ ἐξακρίβωσις ὅλων τῶν ἐθνικῶν σταριδαμπέλων καὶ λοιπῶν.

Θ'. Τριφυλίας.

Πολλαὶ καὶ σπουδαῖαι, ἀλλὰ δὲν σημειοῦνται ῥητῶς.

Ι. Μεγαλοπόλεως.

Ὁ καταλογισμὸς τῶν ἐλλειμμάτων τῶν ἐνοικιαστῶν τοῦ **1849**, οἱ χρηματικοὶ πίνακες τῶν κρατηθέντων ὑπὸ τῶν φορο-

λογουμένων καρπῶν. Ἡ ἐξέλεγξις τῆς διαχειρίσεως τῶν ἀποθηκαρίων· ὁ ἰσολογισμὸς τῶν δημοσιακῶν καρπῶν, καὶ ὁ γενικὸς ἰσολογισμὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους· οἱ χρηματικοὶ πίνακες τῶν κρατηθέντων ἐντὸς τοῦ **1850** φόρων· ὁ καταλογισμὸς τῶν ἐλλειμμάτων κλπ.

ΙΑ'. Φθιώτιδος.

Ἡ ἐκκαθάρισις τῆς φορολογίας τοῦ **1847** καὶ **1848.**

ΙΒ'. Ναυπλίας.

Πολλαὶ καὶ διάφοροι, ἀλλὰ δὲν ἀπαριθμοῦνται ῥητῶς.

ΙΓ'. Καλαβρύτων.

Ἡ ἐξέλεγξις τῆς διαχειρίσεως τῶν ἀποθηκαρίων τῶν ἐτῶν **1844** ἕως **1847**· ὅλως ἀπεραίωτος ἡ φορολογία τῶν ἐγκτητικῶν φόρων τοῦ **1846**, καὶ ἐν μέρει τῶν ἐτῶν **1844 — 45** καὶ **47.**

ΙΔ'. Κορινθίας.

Οἱ ἰσολογισμοὶ τῶν ἐτῶν **1847** καὶ **1848.**

ΙΕ'. Πατρῶν.

Οἱ ἰσολογισμοὶ τῶν ἐτῶν **1847, 48** καὶ **49**, καὶ τινες δικαστικαὶ ὑποθέσεις.

ΙϚ'. Βονίτσης κλπ.

Ἡ ἐκκαθάρισις τῆς φορολογίας τοῦ **1847** καὶ **1849**, καὶ ἡ σύνταξις τῶν πινάκων τῶν ἀμπέλων καὶ τῶν ἐπ' ἐκτιμήσει φόρων κλπ.

ΙΖ'. Ἐρμιονίδος.

Διάφορα μὴ σημειούμενα ῥητῶς.

ΙΗ'. Μήλου.

Ἡ κατάστασις τοῦ γραφείου ἀθλιεστάτη.

ΙΘ'. Γόρτυνος.

Ἡ ἐξέλεγξις τῶν φορολογιῶν τῶν ἐτῶν **1845, 1846, 1847, 1848** καὶ **1849**. Ἡ ἐκκαθάρισις τῆς φορολογίας τῶν τεσσάρων πρώτων ἐτῶν ἀποβαίνει δύσκολος, διότι πολλὰ στοιχεῖα ἀπωλέσθησαν. (Ἡ κατάστασις τοῦ γραφείου ἀθλιεστάτη.)

Κ'. Λεβαδείας.

Ὁ ἰσολογισμὸς τῆς φορολογίας τοῦ **1847**, καὶ ἡ καταγραφὴ τῶν ἀμπέλων εἰς πίνακα. (Ἡ κατάστασις τοῦ γραφείου ἀθλιεστάτη.)

ΚΑ. Ὀλυμπίας.

Αἱ παρελθοῦσαι φορολογίαι ἀτάκτως ἐνεργηθεῖσαι, χρήζουσιν ἐπιξεργασίας μεγάλης. (Τὸ γραφεῖον εἰς ἀθλίαν κατάστασιν). Πολλὰ στοιχεῖα φορολογίας ἀπωλέσθησαν.

ΚΒ. Δωρίδος.

Ὁ γενικὸς ἰσολογισμὸς τῆς διαχειρίσεως τοῦ **1847**.

ΚΓ'. Λοκρίδος.

Ὁ ἰσολογισμὸς τῆς διαχειρίσεως τοῦ **1847**, τὸν ὁποῖον δὲν δύναται νὰ συντάξῃ δι' ἔλλειψιν τῶν ἀναγκαίων βιβλίων.

ΚΔ'. Καρυστίας.

Αἱ φορολογίαι τῶν ἐτῶν **1845**, **1846**, **1847** καὶ **1848**, τὰς ὁποίας δὲν δύναται νὰ ἐξελέγξῃ ἕνεκεν τῆς ἀπωλείας διαφόρων στοιχείων τῆς φορολογίας, καὶ τῆς ἀθλίας καταστάσεως τοῦ γραφείου του.

ΚΕ. Μεσολογγίου.

Οἱ ἰσολογισμοὶ τῆς φορολογίας τοῦ **1847** καὶ **1848**, τοὺς ὁποίους δὲν δύναται νὰ συντάξῃ, ἕνεκεν τῆς ἀπωλείας διαφόρων σχετικῶν ἐγγράφων, καὶ διάφορα ἄλλα ἀντικείμενα.

Ὁ Πρόεδρ. προσδ. Γερουσιαστὴς
ΑΔΑΜΠΡΟΣ ΝΑΚΟΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Α. Θ. Γρηγοριάδης.
Ι. Παξιμάδης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ
Τῆς 28 Ἰουλίου 1851, Ἡμέρᾳ Σαββάτῳ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, καὶ εὑρεθέντων παρόντων **36** μελῶν, ὁ πρεσβεύων πρεσβύτερος γερουσιαστὴς Κ. Ἀδαμπρος Νάκος, ἀντὶ τοῦ Κ. προέδρου ἀσθενοῦντος, καὶ τῶν κυρίων ἀντιπροέδρων κωλυομένων, προσλαβὼν ὡς προσωρινὸν γραμματέα τὸν γερουσιαστὴν Κ. Α. Δούκαν, ἀντὶ τοῦ Κ. Ἰακ. Παξιμάδη ἀπόντος, ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης, ἀναγνωσθέντα, ἐνεκρίθησαν καὶ ὑπεγράφησαν, μηδεμιᾶς ἐνστάσεως γενομένης.

Ἀπαγγείλαντος μετὰ ταῦτα τοῦ προεδρεύοντος, ὅτι ἀντικείμενον τῆς συνεδριάσεως εἶναι ἡ ἐξακολούθησις τῆς συζητήσεως τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐφορειῶν, ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν λαβὼν τὸν λόγον ἐξέθηκε τὰ ἀκόλουθα.

Πρὶν ἀναλάβω, Κύριοι, τὴν συνέχειαν τοῦ λόγου μου, θὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ μοὶ ἐπιτρέψητε νὰ κάμω μίαν παρέκβασιν, ἥτις δὲν ἀφορᾷ κανένα, μήτε παρόντα, μήτε ἀπόντα, ἀφορᾷ μόνην τὴν ἀλήθειαν, μόνην τὴν δημοσιότητα, τῆς ὁποίας τὸ πρῶτον ζωτικὸν στοιχεῖον, ἡ πρώτη καὶ οὐσιωδεστέρα τροφὴ, ἐναπετέθη εἰς τὰς βαθμίδας αὐτοῦ τοῦ βήματος. Ἤκουσα ὅτι παρεξηγήθη ἡ προχθεσινὴ ἀγόρευσίς μου ἐν μέρει· ρήμη τις ὑπόκωφος, ὄχι δολία, ἀλλὰ μᾶλλον ἀνεπιτήδειος, διεδόθη ὅτι δὲν ὡμίλησα μ'

ὅλον τὸ σέβας διὰ τὸ παρελθόν. Κύριοι! ὅλος ὁ βίος τῶν δημοσίων ἀνθρώπων εἶναι καὶ πρέπει νὰ ἦναι τὸ ἀδιάλειπτον, τὸ καθημερινὸν ἀντικείμενον τοῦ ἐλέγχου, τῆς ἐπικρίσεως τοῦ κοινοῦ. εἶναι ἑπομένως δικαίωμα ἀναφαίρετον αὐτῶν τῶν δημοσίων ἀνθρώπων τὸ νὰ ἐξηγῶνται πάντοτε μὲ ὅλην τὴν ἐλευθερίαν, μὲ ὅλην τὴν λεπτομέρειαν. Παντοῦ ὅπου καὶ ἂν εὑρίσκωνται, δικαιοῦνται νὰ ἔχουν τὸν λόγον, διὰ νὰ ρωτίζωσι τὴν κοινὴν συνείδησιν ὡς πρὸς τὰς πράξεις των, ὡς πρὸς τὰ φρονήματά των· αὐτοῦ τοῦ δικαιώματος θέλω νὰ κάμω χρῆσιν σήμερον, καὶ σᾶς παρακαλῶ νὰ μὲ ἀκούσητε μὲ προσοχήν.

Ἠκούσατε πρὸ ὀλίγου, Κύριοι, ὅλον τὸ πρῶτον μέρος τοῦ λόγου μου, καὶ ἐπικαλοῦμαι τὴν μαρτυρίαν σας· μετ' ὀλίγον θέλει ἀκούσει καὶ τὸ κοινὸν ὅσα εἶπον εἰς τὴν ἀγόρευσίν μου, καὶ κανεὶς δὲν θέλει, πιστεύω, μὲ κάμει τὸ ἄδικον νὰ ὑποπτευθῇ, ὅτι προσέβαλον κατά τι τὸ παρελθόν, ἢ ὅτι ἔκαμα κἂν λόγον περὶ αὐτοῦ. — Τὸ παρελθόν, Κύριοι, εἶναι ἓν ἀπὸ τὰ ἀξιοσέβαστα καὶ ἀείδια ἐκεῖνα μνημεῖα, ἐπὶ τῶν ὁποίων μὲ θαυμασμὸν, μὲ ἰδιαίτερον σέβας, περιίπταται ὁ ἀνθρώπινος νοῦς, αὐτὴ ἡ εἰκὼν τῆς αἰωνιότητος. Τὸ παρελθὸν ἔπειτα, κατὰ τὴν σημασίαν τὴν ὁποίαν σήμερον δίδομεν, εἶναι ἡ πολιτικὴ ζωὴ τοῦ ἔθνους μας· καὶ περὶ τοιούτου παρελθόντος οὔτε ἔκαμον, οὔτε πρόκειται ποσῶς νὰ κάμω λόγον. Τὸ κατ' ἐμὲ μάλιστα ἐπρέσβευσα πάντοτε, ὅτι πᾶσα ἐποχὴ παρελθοῦσα εἶναι μία προσωπικότης, ἔχουσα ἀναγκαίως τὰ πάθη της, τὰς ἀνάγκας της, καὶ ὅτι περὶ τῶν ἁμαρτημάτων αὐτῆς δὲν ὑπάρχει κανὲν ἀρμόδιον δικαστήριον. Ἐὰν κατὰ τὴν πεποίθησιν τοῦ Βενιαμὴν Κωνστὰν, τοῦ περιφήμου ἐκείνου δημοσιογράφου, εἶναι ἔργον ἀπὸ τὰ δυσκολώτερα νὰ συντάξῃ μία κοινωνία νόμον περὶ τῆς εὐθύνης τῶν ὑπουργῶν, διότι εἶναι ἀνάγκη, διὰ νὰ στηρίζηται αὐτὸς ὁ νόμος εἰς βάσεις δικαίας, νὰ περιλάβῃ εἰς ἓν καὶ νὰ ἐκτιμήσῃ ὅλας τὰς περιστάσεις, εἰς τὰς ὁποίας εὑρέθη ὁ ὑπουργὸς παρεκτρεπόμενος, εἶναι ἀρά γε δυνατὸν νὰ ἐκτιμήσῃ τις ἀκριβῶς ὅλας τὰς περιστάσεις τοῦ παρελθόντος, καὶ νὰ δικάσῃ αὐτὸ μὲ δικαιοσύνην;

Περὶ τοιούτου παρελθόντος δὲν ἔκαμα, Κύριοι, οὔτε προτίθεμαι νὰ κάμω λόγον· ἐπικαλοῦμαι τὴν μαρτυρίαν σας, καὶ αὐτὸν τὸν λόγον μου· ὅλη ἡ ὁμιλία μου ἦτο καὶ εἶναι καθαρῶς οἰκονομική. Δὲν ἔκαμον, δὲν κάμνω, εἰμὴ νὰ καταδείξω τὰς ἐλλείψεις τῆς οἰκονομικῆς ὑπηρεσίας, ἐλλείψεις, τὰς ὁποίας ἀπέδοσα, ἂν καλῶς ἐννοήθην, πρὸ πάντων εἰς τὸ πλημμελὲς τῶν ὀργανικῶν νόμων, καὶ διὰ τοῦτο τὴν μεταρρύθμισιν ἢ συμπλήρωσιν αὐτῶν·

καὶ μόνων τῶν νόμων πρὸς θεραπείαν τοῦ κακοῦ ἐπρότεινα· πᾶσα ἄλλη ἰδέα εἶναι ὅλως ἀλλοτρία τῆς προθέσεώς μου, τῶν ἐπιφράσεών μου. Τὴν ἐξήγησιν ταύτην ἐνόμισα καθήκόν μου νὰ δώσω πανδήμως πρὸς ἀποκάρυνσιν πάσης παρεξηγήσεως.

Ἔρχομαι ἤδη, Κύριοι, εἰς τὸ δεύτερον μέρος τοῦ λόγου μου, τὸ ὁποῖον ὠνόμασα λογιστικόν ἢ ἀριθμητικόν. Εἰς τὸ μέρος τοῦτο δὲν εἶχον τὴν ἀπαίτησιν νὰ εὑρεθῇ ἡ πλειονοψηφία τῆς ἐπιτροπῆς εἰς κατάστασιν νὰ ἀκμὴ ἀκριβεῖς, ἀλανθάστους, ἰσολογισμούς, διότι δὲν ἠδύνατο νὰ ἔχῃ τὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα ὡς ἐκ τῆς θέσεώς του ἔχει εἰς ὑπουργός. Ἐπειδὴ δὲ διὰ τῆς ἐκθέσεως, διὰ τῶν ἐπιφράσεών του, ἓν ἐντιμον μέλος τῆς ἐπιτροπῆς ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς τοὺς ἀριθμοὺς ὅλην τὴν ἐπιστημότητα, ἀναγκάζομαι νὰ καταδείξω τὰ λάθη, τὰ σφάλματα, εἰς τὰ ὁποῖα εὑρέθη καθ' ὅλους τοὺς ὑπολογισμούς της ἡ ἐπιτροπή. Ἡ ἐπιτροπὴ ἐμβάθυνεν εἰς τὸ ἱστορικὸν τῆς οἰκονομικῆς ὑπηρεσίας τῶν ἐφόρων, καὶ ἐκ παντὸς τρόπου ἠθέλησε νὰ καταδείξῃ τὴν μεγάλην διαφορὰν, ἥτις ὑφίσταται ἀπ' ἀρχῆς μέχρι σήμερον, καὶ ἥτις ὑπάρχει μεταξὺ τῆς δαπάνης ἐκείνης τῆς ἐποχῆς καὶ τῆς τρεχούσης.

Κατὰ τὸν πρῶτον διορισμὸν τῶν γενικῶν καὶ Β. ἐφόρων, λέγει ἡ ἐπιτροπὴ, ἐξωδεύοντο διὰ τὸν κλάδον τοῦτον δραχμαὶ **182,400**· ἀλλ' ὁ ὑπολογισμὸς οὗτος δὲν εἶναι ἀκριβής. Ἰδοὺ ἐν συνόψει ὁποῖα καὶ ὁπόσα ἐξωδεύθησαν κατὰ τὸ δεκαδικὸν ἐκεῖνο σύστημα καὶ τὰ ἑπόμενα ἔτη.

1) Κατὰ τὸ ἔτος **1833**·

Εἰς μισθοδοσίαν τῶν γεν. καὶ Β. ἐφόρων	δρ.	221,000
Εἰς ὁμοίαν τοῦ γενικοῦ ταμείου . .	»	26,000
Τὸ ὅλον	δρ.	247,000

Σημειωτέον δὲ, ὅτι αἱ γενικαὶ ἐφορεῖαι ἐστοιχήθησαν κατὰ τὸν μῆνα Μάϊον τοῦ ἀνωτέρω ἔτους **1833**, ὥστε ἡ δαπάνη ἤθελεν εἶσθαι πολὺ μεγαλητέρα, ἐὰν ἡ ὑπηρεσία τῶν ἐφόρων ἤθελεν εἶσθαι ἐνιαύσιος.

2) Κατὰ τὸ ἔτος **1834** ἐξωδεύθησαν·

Εἰς μισθοδοσίαν τῶν γεν. καὶ Β. ἐφόρων	δρ.	277,000
Εἰς ὁμοίαν τοῦ γενικοῦ ταμείου	»	26,000
Τὸ ὅλον . .	δρ.	303,000

Ἐκτὸς τούτου ἐλάμβανον οἱ ἔφοροι καὶ ἓν ἐπιμίσθιον ὡς ἐκτελοῦντες καὶ τὰ χρέη τοῦ ταμίου· τὸ ποσὸν τοῦ ἐπιμισθίου τούτου ἀγνοεῖται, καὶ κατάλληλος νὰ βεβαιώσῃ τοῦτο εἶναι

ὁ ἔντιμος γερουσιαστὴς Κ. Παπᾶ Πολίτης, ὁ ὁποῖος ἔλαβεν εἰς χεῖράς του καὶ δικαστικὴν ἀπόφασιν, δι' ἧς ἐδικαιώθη νὰ λάβῃ διὰ παροχοίαν ἀπαιτησιν δραχ. **3,000** καὶ ἐπέκεινα.

Ἐκτὸς δὲ τοῦ ἐπιμισθίου τούτου, οἱ γενικοὶ καὶ Β. ἔφοροι ἐλάμβανον προσέτι καὶ 10 τοῖς 0/0 ἐπὶ τοῦ πλεονάσματος, ὅταν τὰ ἀποτελέσματα τῶν δημοσιεύσεων ὑπερέβαινον τοὺς ἐλαχίστους ὅρους. Σημειώσατε ὅτι εἰς τὸ ποσὸν, τὸ ὁποῖον σημειοῦται ὅτι ἐδαπανήθη κατὰ τὸ **1834**, δὲν συμπεριλαμβάνονται καὶ δραχμαὶ **53,000**, ἐξοδευθεῖσαι εἰς τὴν ταμιακὴν ὑπηρεσίαν κατὰ τοὺς τρεῖς τελευταίους μῆνας τοῦ αὐτοῦ ἔτους.

3) Κατὰ τὸ ἔτος **1835** ἐξωδεύθησαν

Εἰς μισθοδοσίαν ἐφόρων	δρ.	277,000
Εἰς ὁμοίαν ταμιῶν	»	100,000
Τὸ ὅλον . .	δρ.	377,000

4) Κατὰ τὸ ἔτος **1836** λέγει ἡ ἐπιτροπὴ, ὅτι περιωρίζοντο, τὰ ἐτήσια ἔξοδα τῶν ἐφορειῶν κατὰ τὸν νόμον τοῦ αὐτοῦ ἔτους, εἰς μόνον δραχ. **84,000**, ἐνῷ ἐξωδεύθησαν περισσότερα ἤτοι δρ. **106,500**.

5) Κατὰ τὸ ἔτος **1839** ἐξωδεύθησαν διὰ μισθοδοσίαν οἰκονομικῶν ἐπιτρόπων δρ. **88,400**.

Διὰ νὰ καταδείξῃ δὲ ἡ πλειονοψηφία τῆς ἐπιτροπῆς τὴν μεγίστην διαφορὰν καὶ τὴν οἰκονομίαν, ἥτις ὑπῆρχεν εἰς ἄλλην ἐποχὴν ἢ τὴν παροῦσαν, εἶπεν ὅτι, καθ' ὃν καιρὸν ἐξωδεύοντο εἰς τὸν κλάδον τῶν οἰκονομικῶν ἐφορειῶν δραχ. **79,000**, αἱ ἐτήσιαι πρόσοδοι τοῦ Κράτους ἀνέβαινον εἰς δραχ. δεκαπέντε ἑκατομμύρια, τὰ δὲ ἐτήσια ἔξοδα εἰς δρ. δεκατρία ἑκατομμύρια μόνον.

Διὰ νὰ μὴν ἀφήσω εἰς ἀμφιβολίαν τὴν Γερουσίαν ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου παρατηρῶ, ὅτι πραγματικῶς ἐλαττώθησαν τὰ ἔξοδα ἀναλόγως τῆς πραγματικῆς ἐλαττώσεως ἣν ἔλαβον καὶ τὰ ἔσοδα·

α.) Διότι σημαντικῶς ἐλαττώθη ὁ φόρος ἐπὶ τῶν ζώων, ὁ ὁποῖος κατ' ἐκείνην μὲν τὴν ἐποχὴν ἀνέβαινεν εἰς δύο ἑκατομμύρια περίπου, καὶ ἤδη μόλις φθάνει εἰς **1,000,000**·

β) Διότι οἱ καρποὶ διατίθενται ἤδη ὑπὸ τοῦ δημοσίου, καὶ εἶναι βέβαιον ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιτύχωσι τὰς τιμὰς ἐκείνας τὰς ὁποίας ἠδύναντο νὰ ἐπιτύχωσι πωλούμενοι παρὰ τῶν ἐνοικιαστῶν.

γ) Διότι πολλαὶ γαῖαι καὶ ἐθνικὰ κτήματα ἐξεποιήθησαν,

καὶ κατὰ συνέπειαν ὄχι μόνον ἡ ἐπικαρπία δὲν εἰσέρχεται, εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον, ἀλλὰ καὶ ἐν μέρει ὁ ἔγγειος φόρος, καὶ ἰδίως ὁ φόρος τῶν 3 τοῖς ο/ο ὅστις πληρώνεται ὁμοῦ μὲ τὸ χρεόλυτρον· καὶ ἐπειδὴ ὅλοι σχεδὸν ἀπερεύγουν νὰ πληρώνουν τὸ χρεόλυτρον, ἀπορεύγουν ταυτοχρόνως νὰ πληρώνουν καὶ τὸν ἔγγειον φόρον.

δ') Διότι κατὰ τὸ ἔτος 1839 συνήχθησαν ἀπὸ ἐνοικιάσεις ἐλαιώνων δραχ. 314,000
Ἀπὸ προικοκτησίας » 378,000
Τὸ ὅλον . . . 692,000

Ἐνῷ ἤδη τὸ Δημόσιον εἰσπράττει, ἀπὸ μὲν τοὺς ἐλαιώνας μικρὰν ποσότητα, ἀπὸ δὲ τὰς προικοκτησίας ἓν εὐτελὲς μέρος, διὰ νὰ μὴ εἴπωμεν παντάπασι. Ἐὰν προστεθῶσι καὶ αἱ δαπάναι τῶν Βουλευτικῶν Σωμάτων θέλει ἔλθει τὸ ἀποτέλεσμα, κατὰ τὸ ὁποῖον τὰ μὲν ἔξοδα θέλουν εἶσθαι περισσότερα καὶ τὰ ἔσοδα ὀλιγώτερα, συγκριτικῶς πρὸς τὰ τῆς παρελθούσης ἐποχῆς.

Ἡ ἐπιτροπή σας εἰς τὴν ἔκθεσίν της ἀνεβίβασεν ἐπίσης, κύριοι, τὰ ἐξοδά μας εἰς 17 ἑκατομμύρια, καὶ περιώρισε τὰ ἔσοδά μας εἰς 13 μόνον ἑκατομμύρια. Ὁ ὑπολογισμὸς οὗτος πολὺ ἀπέχει τῆς ἀληθείας διὰ τὸν ἀκόλουθον λόγον. Τὰ πραγματικὰ ἔξοδα, ἅτινα ἐδαπανήθησαν ἐτησίως κατὰ τὰ παρελθόντα ἔτη, εἶναι ὡς ἔγγιστα κατὰ τὰς ἀκολούθους ἀναλογίας·

Τὸ ἔτος	1845	ἐδαπανήθησαν	δρ.	11,887,605:91
Τὸ »	1846	ὁμοίως	»	12,273,382:25
Τὸ »	1847	»	»	12,217,490:34
Τὸ »	1848	»	»	13,756,723:95
Τὸ »	1849	»	»	13,677,462:06

ὥστε πώποτε τὰ πραγματικὰ ἔξοδα τοῦ Κράτους δὲν ἀνέβησαν εἰς τὰ 17 ἑκατομμύρια.

Τὰ δὲ ἐτήσια ἔσοδα ἀναβαίνουν..

Τὸ ἔτος	1845	εἰς δραχμὰς	10,896,696:53
»	1846	»	12,512,305:84
»	1847	»	11,146,645:38
»	1848 . . .	»	12,886,666:59
»	1849	»	14,324,954:87

Βλέπετε Κύριοι ὅτι μεταξὺ τῶν ἐτησίων ἐξόδων καὶ ἐσόδων ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ μία ἀκριβὴς ἰσορροπία, ὑπάρχει ὅμως ὡς ἔγγιστα τοιαύτη, καὶ ἡ κατάστασις τὴν ὁποίαν παρουσιάζει ἡ ἐπιτροπὴ εἶναι ὅλως μακρὰν τῆς ἀληθείας καὶ αὐθαίρετος, ἂν θέλητε δὲ

καὶ ἄδικος, καθόσον ἐνῷ ἀρ' ἑνὸς ὡμίλει περὶ τῶν πραγματικῶν εἰσπράξεων, ἐξ ἄλλου μέρους ἠθέλησε νὰ βεβαιώσῃ ὡς δαπανόμενα τὰ προϋπολογισθέντα.

Ἡ ἐπιτροπὴ εἰς τὴν ἔκθεσίν της ἀναφέρει ὡσαύτως, ὅτι κατὰ τὸν ἐν ἰσχύϊ περὶ ἐφεδρειῶν νόμον, τὰ ἐτήσια ἔξοδα συμποσοῦνται εἰς δραχ. 111 440, καὶ κατὰ τὸ νομοσχέδιον ἀναβαίνουν εἰς 224,860 ὥστε προκύπτει αὔξησις ἐξόδων ἐκ δραχ. 113,420, οὔτε αὐτὸς ὁ ὑπολογισμὸς τῆς ἐπιτροπῆς εἶναι ἀκριβής. Κατὰ τὸν ἐν ἐνεργείᾳ νόμον δαπανῶνται εἰς μισθοὺς ἐφόρων ἐκτάκτων βοηθῶν κλπ. δραχ. 126,840
προστιθεμένης καὶ τῆς μισθοδοσίας τῶν εἰδικῶν ὑπαλλήλων ἐπὶ τῆς συνταξεως τῶν καταλόγων ἐπιτηδευμάτων καὶ οἰκοδομῶν ἐκ δραχμῶν 3 480
Τὸ ὁλικὸν ποσὸν ἀναβαίνει . . . εἰς δραχ. 130,320

Κατὰ τὸ νομοσχέδιον

Οἱ μισθοὶ καὶ αἱ ἐπιχορηγήσεις ἀναβαίνουν κατὰ μέγιστον μὲν ὅρον εἰς δρ. . . . 217,860
καὶ κατ' ἐλάχιστον 202 020
Ὥστε ἀφαιρουμένων τῶν πρώτων ἐκ τῶν δευτέρων ἔχομεν διαφορὰν ἐπὶ πλέον κατὰ μέγιστον μὲν ὅρον δραχ. 87,620
κατ' ἐλάχιστον δραχ. δὲ 71,720

ὥστε ὁ ὑπολογισμὸς τῆς πλειοψηφίας τῆς ἐπιτροπῆς ἀναβιβαζούσης τὴν αὔξησιν εἰς δραχμὰς 113,420 εἶναι λανθασμένος.

Ἐνταῦθα ἐπιτρέψατέ μοι νὰ κάμω τὴν ἑρεξῆς παρατήρησιν· ὁ ὑπολογισμὸς τῆς δαπάνης ταύτης δὲν πρέπει νὰ γίνηται μεμονωμένος. Αἱ ἐφορεῖαι ἔχουσι, Κύριοι ἔργον τὴν βεβαίωσιν τῶν φόρων καὶ τὴν συγκέντρωσιν, καὶ ἐκποίησιν τῶν καρπῶν· ἡ ἐργασία αὕτη γίνεται διὰ δαπάνης, ἥτις κατὰ τὸν προϋπολογισμὸν ὁμιλεῖται ἔξοδον ἐπιστασίας καὶ εἰσπράξεως· ἡ μισθοδοσία ὅθεν τῶν ἐφόρων καὶ τὰ ἔξοδα τῆς ἐπιστασίας συνάμα ἀποτελοῦν ἓν ποσὸν δαπάνης τὸ ὁποῖον δὲν πρέπει νὰ χωρίζηται διότι ὡς ἐκ τῆς φύσεως τῆς ὑπηρεσίας εἶναι ἀχώριστον· ἐνοῦντες λοιπὸν τὰς δύω ταύτας δαπάνας αἵτινες κατὰ τὸν προϋπολογισμὸν φέρονται ὑπὸ τὰ κεφ. 9 καὶ 11 καὶ αἱ ὁποῖαι συντρέχουν εἰς ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν σκοπὸν, ἔχομεν τὸ ἀκόλουθον ἀποτέλεσμα· ἀλλὰ πρὶν τοῦτο, ἐπιτρέψατε νὰ σᾶς κάμω μίαν παρατήρησιν, ἥτις ἀπορῶ πῶς διέφυγε τὴν ὀξυδέρκειαν τινων. Εἷς ἓν μέρος τῆς ἐκθέσεώς της, εἶπεν ἡ ἐπι-

τροπή, ὅτι ἠλαττώθησαν τὰ ἔξοδα διότι ἔχομεν τὸ σύστημα τῆς ἐνοικιάσεως· ἡ ἰδέα αὕτη δὲν εἶναι ὀρθή. — Μέχρι τοῦ ἔτους **1844** εἴχομεν τὸ σύστημα τῆς ἐνοικιάσεως. Τότε ὁ ἔφορος ἐνήργει τρόπον τὴν ὑπηρεσίαν καθ' ὃν τρόπον ἐξέφρασεν ὁ ἐντιμος Γερουσιαστὴς Κ. Χρυσόγελος εἰς τὴν ἀγόρευσίν του. Ἐπῆλθε μετὰ ταῦτα ἡ ἐποχὴ τοῦ **1845** καὶ ἡ κυβέρνησις, καὶ τὰ νομοθετικὰ σώματα ἐθεώρησαν καλὸν νὰ ἐλθωσιν εἰς ἓν ἄλλο σύστημα τὸ τῆς ἀμέσου εἰσπράξεως· τότε ὁ ἔφορος εἶχεν ἐπιπόνους καὶ δυσχερεῖς ἐργασίας, διαφερούσας πολὺ τῶν ἐπὶ τοῦ προηγουμένου συστήματος· ἀλλὰ κατὰ τὸ **1848** εἰσήχθη ἓν ἄλλο σύστημα τὸ τῆς εἰς εἴδη ἐνοικιάσεως, τὸ ὁποῖον δύναταί τις νὰ ὀνομάσῃ μικτόν· κατὰ τὸ σύστημα τοῦτο ἔχομεν ἐνοικίασιν συνάμα καὶ εἴσπραξιν. Ὁ ἔφορος ἐνοικιάζει τοὺς καρπούς, ἀλλ' ὁ ἐνοικιαστὴς ἐνταῦθα ἄλλο ἔργον δὲν ἔχει εἰμὴ νὰ ἔλθῃ νὰ βεβαιώσῃ τοὺς φόρους, καὶ ἑπομένως μένει ξένος τῆς εἰσπράξεως καὶ διαθέσεως. Ὁ δὲ ἔφορος φροντίζει νὰ συγκεντρώνῃ καὶ νὰ διαθέτῃ τοὺς καρπούς μέχρι τέλους, καὶ ἐνῷ κατὰ τὸ σύστημα τῆς ἀμέσου εἰσπράξεως αἱ δυσχέρειαι τοῦ ἐφόρου περιωρίζοντο εἰς μόνας τὰς σχέσεις του μὲ τοὺς φορολογουμένους, κατὰ τὸ ἐν ἐνεργείᾳ σύστημα, αἱ ἐργασίαι καὶ αἱ δυσχέρειαι τοῦ ἐφόρου ἐδιπλασιάσθησαν, καθόσον αἱ σχέσεις του ἐξηπλώθησαν εἰς μεγαλήτερον κύκλον. Ὑπὸ τὴν ἐπαγρύπνησίν του εἶναι ἠναγκασμένος νὰ ἔχῃ ὄχι μόνον τοὺς φορολογουμένους ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐνοικιαστάς. Τὴν ἀνάπτυξιν ταύτην ἔκρινα δέον νὰ προτάξω, καὶ ἤδη ἔρχομαι νὰ κάμω μίαν ἀντιπαράθεσιν τῶν ἐξόδων τὰ ὁποῖα ἐγένοντο κατὰ τὸ σύστημα τῆς ἀμέσου εἰσπράξεως μέχρι τέλους τοῦ ἔτους **1847**, ὡς καὶ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἐγένοντο κατὰ τὸ ἐν ἐνεργείᾳ σύστημα ἀπὸ τὸ **1848** καὶ ἐντεῦθεν, μὲ τὰς δαπάνας αἵτινες θέλουν γίνει ὡς ἐκ τῆς παραδοχῆς τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίου.

Ἀκούσατε ἤδη, Κύριοι, ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ ἑπομένου πίνακος ποῖον ἀποτέλεσμα μᾶς δίδει ἡ ἕνωσις τῶν Κεφαλαίων 9 καὶ 11 τοῦ προϋπολογισμοῦ.

Χρήσεις	Ἔξοδα δεκάτων	Μισθοὶ οἰκονομικῶν ἐφόρων	Μισθοὶ καὶ ἔξοδα οἰκονομικῶν ἐφόρων	Ἔξοδα δεκάτων μισθοὶ καὶ ἔξοδα οἰκονομ. ἐφόρων	Ἑνωμένων τῶν κεφαλαίων δέκατα καὶ μισθοὶ ἐφόρων προκύπτει ὅτι κατὰ τὸ 1851 ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ νέου νομοσχεδίου ἠλαττώθη κατὰ μέγιστον					
									κατὰ μέγιστον	
1845	57652 42	68011 3	86612 88	662263	939905 77		93015 77			
1846	565975 77	101100	116760	682735 77	930675 27		95515 27			
1847	401333 27	101100	110760	518003 27	75033 57		90863 57			
1848	333971 57	101100	130210	464211 57	21151		36991			
1851	225200	200460	217860	443060						
1851	225200	181620	202020	427200						

Βλέπετε λοιπὸν ὅτι ἡ δαπάνη κατὰ τὸ σύστημα τῆς ἀμέσου εἰσπράξεως ἀνεβιβάζετο κατὰ μέγιστον ὅρον εἰς δραχμὰς 682 735
καὶ κατ' ἐλάχιστον 518,093

Ἐνῷ κατὰ τὸ τὸ ἐν ἐνεργείᾳ σύστημα τῆς ἐνοικιάσεως τὸ αὐτὸ ἔξοδον κατὰ τὸ **1848** ἀνεβιβάσθη εἰς δραχ. **464,211**·

Κατὰ δὲ τὸ νομοσχέδιον θέλει ἀναβιβασθῆ εἰς δραχ. κατὰ μέγιστον ὅρον 443,060
Καὶ κατ' ἐλάχιστον 427,220

Τοῦτέστιν ἐπὶ ἔλαττον συγκριτικῶς μὲ τὴν δαπάνην τοῦ **1848**· εἰς δραχ. **21151** κατὰ μέγιστον ὅρον, καὶ κατ' ἐλάχιστον εἰς δραχ. **36,991**.

Ἀλλὰ τί πρὸς τοῦτο θὰ μὲ ἀντιτάξετε ἴσως· ἐνδέχεται νὰ ἦναι κατά τι μικροτέρα ἡ δαπάνη τὴν ὁποίαν θὰ προκαλέσῃ τὸ νομοσχέδιον ἀπέναντι τῆς πρότερο· γενομένης, ἡμεῖς ὅμως εἴπομεν, καὶ ἐπαναλαμβάνομεν νὰ εἴπωμεν ὅτι ζητεῖς αὔξησιν ἐξόδων, καὶ τοῦτο δὲν δυνάμεθα νὰ τὸ ἐπιτρέψωμεν πρὶν γνωρίσωμεν τὴν κατάστασιν τοῦ ταμείου· ἔχετε δίκαιον καὶ ἔρχομαι νὰ ἐξετάσω τὸ ζήτημα καὶ ὑπὸ ταύτην τὴν ἔποψιν.

Παρατηρέχω τὸ δικαίωμα τὸ ὁποῖον ἔχει ὁ ὑπουργὸς νὰ ζητήσῃ αὔξησιν ἐξόδων ὁποιαδήποτε καὶ ἂν ἦναι ἡ κατάστασις τοῦ ταμείου, ὅταν αὕτη καθίσταται ἀναγκαία καὶ ἀπαραίτητος πρὸς τακτοποίησιν τῆς ὑπηρεσίας καὶ ἐξασφάλισιν τοῦ δημοσίου πλούτου, καὶ ἔρχομαι ν' ἀποδείξω ὅτι δὲν πρόκειται ποσῶς περὶ χορηγήσεως νέας δαπάνης, ἤτοι περὶ αὐξήσεως· δὲν ζητῶ τίποτε περισσότερον ἀφ' ὅτι ἐχορηγήσατε διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ, ζητῶ μάλιστα νὰ δαπανηθῶσιν ὀλιγώτερα καὶ ἀπὸ τὰ ἐψηφισμένα καὶ λάβετε τὴν καλοσύνην νὰ μὲ ἀκούσητε.

Κατὰ τὸν προϋπολογισμὸν εἶναι κανονισμένον νὰ δαπανηθῶσι διὰ μισθοὺς ἐφόρων καὶ ἔξοδα αὐτῶν δραχμὰς **118,060**.

Διὰ τοὺς ἐπὶ τῆς βεβαιώσεως τοῦ φόρου τῶν ἐπιτηδευμάτων καὶ οἰκοδομῶν ὑπαλλήλων δρ. **3,480**
Δι' ἔξοδα δεκάτων . . . . . » **354,200**
Τὸ ὅλον δραχ. . . . » **475,740**

Κατὰ τὸ νομοσχέδιον ἀπαιτοῦνται κατὰ μείζονα μὲν ὅρον διὰ μισθοὺς καὶ λοιπὰ **217,860**
Τὰ δὲ ἔξοδα δεκάτων **225,200**
Τὸ ὅλον δραχ. . . **443,060**

Κατ' ἐλάχιστον δὲ
Διὰ μισθοὺς καὶ λοιπὰ . . . . . δραχ. **202,020**
Δι' ἔξοδα δεκάτων . . . . . » **225,200**
Τὸ ὅλον . . . » **427,220**

Προκύπτει ἑπομένως ὅτι ἐὰν τὸ νομοσχέδιον ἐπραγματοποιεῖτο ἀπὸ τῆς α' Ἰανουαρίου, τὰ ἔξοδα ἤθελον εἶναι κατώτερα τῶν προϋπολογισθέντων κατὰ μείζονα μὲν ὅρον εἰς δραχμὰς **32,688**.
καὶ κατ' ἐλάχιστον **48:520**.

Ἐὰν ὅμως λάβωμεν ὡς βάσιν ὅτι τὸ νομοσχέδιον θέλει ἐμβῆ εἰς ἐνέργειαν τὴν πρώτην Ὀκτωβρίου τὸ ταχύτερον, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἐπειδὴ τὰ ἔξοδα θέλουν πληρωθῆ διὰ τοὺς ἐννέα μῆνας ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἰσχύοντος νόμου, ἡ διαφορὰ ἐπὶ ἔλαττον τῆς γενησομένης δαπάνης ὡς πρὸς τὸν προϋπολογισμὸν θέλει εἶσθαι.

Κατὰ μέγιστον μὲν ὅρον ἐφαρμοζομένου τοῦ νομοσχεδίου ἐκ δραχ. **98,395**
Καὶ κατ' ἐλάχιστον **102,355**

Ἑπομένως κατὰ τὸ **1851** θέλουν δαπανηθῆ ὀλιγώτερα τῶν προϋπολογισθέντων ἢ κατὰ δραχ. **98,395** ἢ κατὰ δραχ. **102335**.

Ἐρωτῶ ἤδη ποῦ εἶναι αὐτὴ ἡ τοσοῦτον διακωδωνισθεῖσα σπατάλη ἢ μεγάλη αὔξησις τὴν ὁποίαν θέλει φέρει τὸ γλυκυρόζων τοῦτο νομοσχέδιον, κατὰ τὴν ἔκφρασιν ἑνὸς ἐντίμου γερουσιαστοῦ; Ἀντὶ σπατάλης βλέπετε ὅτι ὑπάρχει οἰκονομία ἢ ἀληθὴς οἰκονομία, καὶ ἀντὶ αὐξήσεως ἐλάττωσις· ἀλλὰ δὲν εὐχαριστοῦμαι οὔτε πρέπει νὰ εὐχαριστηθῆτε, Κύριοι, εἰς αὐτὸ καὶ μόνον τὸ ἀποτέλεσμα τῆς εὐτελοῦς οἰκονομίας. Σημειώσατε ὅτι ὅλον τὸ προμνησθὲν ἔξοδον κατὰ τὰ παρελθόντα ἔτη ἐγίνετο διὰ μόνον τὸν σκοπὸν τῆς εἰσπράξεως τῶν ἐγγείων φόρων, ἐνῷ διὰ τῆς μεταβυθμίσεως τὴν ὁποίαν εἰσάγει τὸ νομοσχέδιον θέλομεν ἔχει ἐκτὸς τούτου καὶ ἄρωματον ἀποτέλεσμα τὴν τακτοποίησιν τῆς ἐθνικῆς περιουσίας, αὐτοῦ τοῦ μεγάλου θησαυροῦ, ὁ ὁποῖος καταστρέφεται ἢ φρουρεῖζεται πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῆς τῆς Κυβερνήσεως, χωρὶς νὰ δύναται αὕτη νὰ ἐπιφέρῃ ὅλην τὴν θεραπείαν τὴν ὁποίαν καὶ ἐπιθυμεῖ καὶ ὀρείλει, διότι δὲν ἔχει τ' ἀναγκαῖα ὄργανα. Γνωρίζετε, Κύριοι, τίνι τρόπῳ πολλάκις ἐνεργεῖ ὁ Ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν κτημάτων τούτων; ἀκούσατε. Παρουσιάζονται πρακτικὰ δημοπρασίας τῶν μύλων π. χ. τῆς Κυνουρίας· χωρὶς νὰ γνωρίζῃ καὶ νὰ δύναται νὰ μάθῃ ποία εἶναι ἡ κατάστασις αὐτῶν τῶν μύλων, ποία ἡ πραγματικὴ πρόσοδός των, ἦναι ἀναγκασ-

μένος νὰ ἐγκρίνῃ διὰ νὰ μὴ χαθῇ καὶ ἡ μικρὰ προσφερομένη ἐκ τῆς ἐνοικιάσεως πρόσοδος. Ἄλλοι μύλοι ἔδιδον πόρ τινος καιροῦ σημαντικὰ ἐνοίκια, ὡς ἐπὶ παραδείγματι οἱ μύλοι τοῦ Γράδου, ἐνοικιαζόμενοι διὰ τρεῖς καὶ ἐπέκεινα χιλιάδας δραχμὰς κατ' ἔτος, ἐφέτος δὲν ἐνοικιάσθησαν εἰμὴ διὰ δραχμὰς ἑξακοσίας. Δὲν ἠδυνήθην νὰ ἐγκρίνω μίαν τοιαύτην ἐλάττωσιν καὶ ἔλαβον ἐν ἄλλο μέτρον, τὸ ὁποῖον ἴσως ἐστάθη ἀποτελεσματικώτερον. Ἡ κατάστασις λοιπὸν τῶν ἐθνικῶν κτημάτων δὲν εἶναι ποσῶς εὐάρεστος, καθημέραν χειροτερεύει, καὶ εἶναι ἀνάγκη νὰ σπεύσωμεν νὰ φέρωμεν τὴν δέουσαν διόρθωσιν. Σήμερον ὅπως εἶναι διωργανισμένοι αἱ ἐφορεῖαι εἶναι ἀδύνατον νὰ συντρέξωσι πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον τὴν Κυβέρνησιν. Εἷς ἔφορος ὅσον καὶ ἂν διατρίψῃ εἰς μίαν ἐπαρχίαν χωρὶς νὰ ἔχῃ προηγούμενα, χωρὶς νὰ βοηθῆται ἀπὸ τὸ ἀνάλογον προσωπικόν, εἶναι ἀδύνατον καὶ αὐτὸς νὰ μάθῃ καὶ τὴν Κυβέρνησιν νὰ φωτίσῃ δεόντως. Κατὰ τὸ νομοσχέδιον σχηματίζονται εἰς πᾶσαν ἐπαρχίαν ἀρχεῖα καὶ γραφεῖα, ἐναποτίθενται εἰς αὐτὰ τὰ ἔργα καὶ οἱ κόποι ἑκάστου ὑπαλλήλου, καὶ τοιουτοτρόπως ὁδηγουμένη ἡ Κυβέρνησις ἀπὸ τὰ ἐπαρχιακὰ ὄργανα, φθάνει εἰς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο ὅπου θέλει γνωρίσει ἀκριβῶς ποία εἶναι ἡ ἐθνικὴ περιουσία, καὶ ἀρυομένη πιστὰς πληροφορίας ἀπὸ τὰ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ὄργανά της, θέλει ῥυθμίσει τὸν οἰκονομικὸν κλάδον, εἰς τρόπον ὥστε νὰ κατασταθῇ αὐτὴ ἡ μεγάλη ἐθνικὴ περιουσία ὠφέλιμος καὶ εἰς τοὺς πολίτας καὶ εἰς τὴν Κυβέρνησιν.

Ἀλλὰ θέλετε μὲ εἴπει, ἡμεῖς ἀναγνωρίζομεν τὸ δίκαιον τὸ ὁποῖον ἔχει ὁ ὑπουργὸς νὰ πραγματοποιήσῃ ὅλα τὰ ποσὰ ὅσα ἐψηφίσθησαν εἰς τὸν προϋπολογισμόν, ἐντούτοις ὅμως δὲν μᾶς λέγετε καὶ ποία εἶναι ἡ οἰκονομικὴ μας κατάστασις, τῆς ὁποίας τὸ πλημμελὲς κατέδειξεν εἰς συναδελφός μας πρώην ὑπουργός, φανερώσας ἓν μέγα ἔλλειμα; καὶ βεβαίως ἐδῶ μὲ περιμένετε διότι εἶναι ζήτημα σπουδαῖον. Ἐνταῦθα λοιπὸν ἐπικαλοῦμαι καὶ ἐγὼ τὴν προσοχήν σας, διότι κατέβαλα πολλοὺς κόπους, καὶ κατέπαυσα μάλιστα ὅλας τὰς ἄλλας ἐργασίας τοῦ λογιστηρίου διὰ ν' ἀναπαύσω τὴν συνείδησίν σας. ἔρθασα ὅθεν εἰς ἓν ἀποτέλεσμα, τὸ ὁποῖον θέλει εὐχαριστήσει, ἐλπίζω, τὸ σῶμα, καθόσον ὅλα τὰ δημόσια ἔγγραφα εἶναι ἄξια πίστεως, καὶ δὲν ἀρνοῦσιν, οὔτε πρέπει ν' ἀρνήσωσιν εἰς τινα κανένα δισταγμόν.

Εἰς μίαν παρελθοῦσαν συνεδρίασιν, ὁ ἔντιμος γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας, παρεκατέθεσεν εἰς τὸ γραφεῖον τῆς Γερουσίας πίνακα τοῦ κατὰ τὴν κρίσιν του ἀπολογισμοῦ τῆς χρήσεως

τοῦ 1850, ὅλως ἀκατάληπτον, εἰς ἡμᾶς τοὐλάχιστον, καθ' ὅσον θέσας ἐπ' αὐτοῦ ἰδιορρύθμως ἀραβικοὺς χαρακτῆρας, ἄλλοῦ μὲν ἀφαιρῶν, ἄλλοῦ δὲ προσθέτων, ἦλθεν εἰς ἓν ἀποτέλεσμα, τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι ἀκριβὲς ὑπὸ καμμίαν ἔποψιν, καὶ τοιουτοτρόπως ἀπέδειξεν, ὅτι ὁ ἀπολογισμὸς τῆς χρήσεως τοῦ 1850 φέρει ὡς ὁριστικὸν ἀποτέλεσμα ἔλλειμμα ἐκ δραχμῶν 2,940,527. Διὰ τῆς προσωρινῆς καταστάσεως τῆς χρήσεως 1850 καὶ τῆς συνοδευούσης αὐτὴν ἐκθέσεως, τὴν ὁποίαν ὑπέβαλον εἰς τὸ σῶμα, σᾶς ἀπέδειξα, Κύριοι, εὐκρινέστατα τὴν πραγματοποίησιν τοῦ ψηφισθέντος ἀπὸ τὰ βουλευτικὰ σώματα προϋπολογισμοῦ, καὶ κατέδειξα· ὡς πρὸς μὲν τὰ ἔσοδα, ὅτι τὰ βεβαιωθέντα στηριζόμενα εἰς παραστατικὰ ἔγγραφα, παραδοθέντα εἰς τὰ ταμεῖα τοῦ Κράτους πρὸς εἴσπραξιν ἀναγνωρισμένων δικαιωμάτων, ἐκτὸς τῶν προκαταβολῶν τῶν τριῶν δυνάμεων εἶναι μέχρι 31 Μαρτίου ε. ε. δρ. 15,673,888:41
βεβαιωθησόμενα δὲ μέχρι 31 Ὀκτωβρ. . . 1,540,209:62

Τὸ ὅλον δραχ. . 17,214,098:03

ὅτι τὰ ταμεῖα τοῦ Κράτους εἰσέπραξαν ἐξ αὐτῶν μέχρι 31 Μαρτίου ε. ε. . . . 12,108,557:28

καὶ ὅτι μένουν πρὸς εἴσπραξιν . . . 5,105,540:75

Ὡς πρὸς τὰ ἔξοδα.

Ὅτι αἱ πιστώσεις μετὰ τῶν ζητηθεισῶν συμπληρωτικῶν, ἀφαιρέσει τοῦ διὰ τῶν προκαταβολῶν τῶν τριῶν δυνάμεων πληρωνομένου ἐξωτερικοῦ χρέους συμποσοῦνται εἰς 17,394,674:67
ὅτι μέχρι 31 Μαρτίου ε. ε. ἐγένετο χρῆσις τῶν πιστώσεων τούτων πρὸς πληρωμὴν ἐξόδων τοῦ Κράτους . . δραχ. 13,870,165.50

καὶ ὅτι μένουν πιστώσεις διαθέσιμοι . . 3,524,509:17

Ὅτι ἑπομένως παραβαλλομένων τῶν μέχρι 31 Μαρτίου πληρωμῶν πρὸς τὰς μέχρι τῆς ἴδιας ἐποχῆς εἰσπράξεις παρουσιάζεται ἔλλειμμα ἐκ δρ. 1,761,603: 22, τὸ ὁποῖον βαθμηδὸν θέλει ἐλαττοῦσθαι μέχρι τῆς κλείσεως τῆς χρήσεως, διότι καθ' ὅλους τοὺς ἑπομένους μῆνας αἱ εἰσπράξεις τῆς χρήσεως 1850 θέλουν εἶσθαι πολὺ ἀνώτεραι τῶν διὰ τὴν αὐτὴν χρῆσιν ἐξόδων. —Παρατηρεῖτε, Κύριοι, ἐκ τῶν προεκτεθέντων ὅτι ποσότητες ἀβέβαιοι εἶναι αἱ ἑξῆς·

1) Τὰ καθ' ὁ ἀπολογισμὸν βεβαιωθησόμενα μέχρι τῆς κλείσεως τῆς χρήσεως ἐκ δραχ. 1,540,209:62

2) Τὰ πρὸς εἰσπραξιν ὑπόλοιπα ἐκ δρ. 5,105,540:75
3) Αἱ διαθέσιμοι πιστώσεις ἐκ δρ. 3,524,509:17

Σᾶς ὑποβάλλω ἤδη πρὸς βεβαίωσιν τοῦ ὅτι ὁ ὑπολογισμὸς τοῦ ὑπουργείου δὲν εἶναι οὔτε αὐθαίρετος οὔτε ἐσφαλμένος:

Ὡς πρὸς τὰ καθ' ὑπολογισμὸν βεβαιωθησόμενα ἀπὸ τῆς 31 Μαρτίου ἐκ . . . . . δρ. 1,540,209:63
πίνακα ὑπὸ στοιχ. Α) ἐξ οὗ θέλετε παρατηρήσει, ὅτι κατὰ τοὺς μῆνας Ἀπρίλιον καὶ Μάϊον, καὶ ἐν μέρει κατὰ τὸν Ἰούνιον (μὴ περιελθόντων εἰσέτι εἰς τὸ Γεν. Λογιστήριον τῶν λογαριασμῶν ὅλων τῶν τομιῶν διὰ τὸν μῆνα Ἰούνιον) ἐβεβαιώθησαν
ἔσοδα 1,149,901:38
καὶ μένουν πρὸς βεβαίωσιν ἔτι . . δρ. 427,064:20
ἢ πρὸς τὰ εἰσπραχθησόμενα ἐκ . . δρ. 5,105546,75
πίνακα ὑπὸ στοιχ. Β) ἐξ οὗ θέλετε βεβαιωθῆ
ὅτι συνήχθαν κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν δρ. 1,404,214:69
καὶ μένουν πρὸς εἰσπραξιν . . . . δρ. 3,709,068:81

Ὡς πρὸς τὰς διαθεσίμους πιστώσεις. Πίνακα ὑπὸ στοιχ. Γ. ἐξ οὗ θέλετε παρατηρήσει, ὅτι ἔγινε χρῆσις αὐτῶν διὰ μόνον δραχ. 217,325:58
καὶ μένουν πιστώσεις
διαθέσιμοι . . . » 3,307,183:59
Ἑπομένως εἰς τὰ μέχρι 31 Μαρτίου εἰσπραχθέντα
ἐκ . . . . . δρ. 12,108,557:28
προστιθεμένων τῶν ἀπὸ τῆς 1ης Ἀπριλίου εἰσπραχθέντων ἐκ . . . . . » 1,404,214:69

Ἔχομεν ἔσοδα . . . . . » 13,512,771:97

Καὶ εἰς τὰ μέχρι 31 Μαρτίου πληρωθέντα ἔξοδα ἐκ δραχμῶν 13,870,165:50
Προστιθεμένων τῶν ἀπὸ τῆς 1 Ἀπριλίου
πληρωθέντων 217,325:58

Ἔχομεν ἔξοδα 14,087.491:08

Καὶ ἀφαιρουμένων ἀπὸ τὰ ἔξοδα ἐκ δρ. . . 14,087,491:08
τῶν ἐσόδων ἐκ δραχμῶν 13,512,771:97

Ἔχομεν ἔλλειμμα προσωρινὸν δρ. 574,719:11

ὥστε τὸ κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1850 προσωρινὸν ἔλλειμμα ἐκ δρ. 2,955,041:17 περιορισθὲν κατὰ τὴν 31 Μαρτίου τοῦ 1850 εἰς δραχμὰς 1,761, 608:22, περιωρίσθη κατὰ τὸν παρελθόντα Ἰούνιον εἰς δραχμὰς 574,719:11. Τὸ ἔλλειμμα

τοῦτο, ἐπαναλαμβάνω καὶ ἤδη, θέλει ἐλαττωθῆ μέχρι τῆς κλείσεως τῆς χρήσεως κατὰ λόγον τῶν ἐνεργηθησομένων εἰσπράξεων ἀπέναντι τοῦ ἐκ δραχ. 3,709,068:81 ὑπολοίπου πρὸς εἰσπραξιν καὶ τῶν ἐκκαθαρισθησομένων καὶ πληρωθησομένων ἐξόδων μέχρι τῆς κλείσεως τῆς χρήσεως.

Καὶ ταῦτα μὲν, Κύριοι, ἐξάγομεν παραθέτοντες τὰς πραγματικὰς εἰσπράξεις πρὸς τὰ πληρωθέντα ἔξοδα· ἂν ὅμως παραθέσωμεν τὰ βεβαιωθέντα ἔσοδα ἐκ δρ. 17,214,098:03
πρὸς τὰς προϋπολογισθείσας πιστώσεις
ἐκ δρ. 17,394,764:67
ἀφαιρέσει τοῦ 1|3 τῶν
προκαταβολῶν τῶν 3
δυνάμεων 1,278,491:20

16,116,183:47

Ἔχομεν περίσσευμα δρ. 1,097,914:56

μολονότι ὑπολογίζομεν ὅτι θέλει γίνει χρῆσις ὁλοκλήρου τῆς ποσότητος τῶν προϋπολογισθησῶν πιστώσεων, ἐνῷ εἶναι βέβαιον, ὅτι πολλαὶ ἐξ αὐτῶν θέλουν μείνει ἄχρηστοι καθόσον συνήθως τὰ ἔξοδα ἀποδεικνύονται ἐπὶ τέλους κατώτερα τῶν πιστώσεων.

Μετὰ τὰς διασαφήσεις ταύτας, ἤθελεν εἶσθαι περιττὴ Κύριοι, πᾶσα ἀνασκευὴ τοῦ ἀκαταλήπτου ἔργου τοῦ ἐντίμου γερουσιαστοῦ Κ. Μαγγίνα. Συγχωρήσατέ μοι ὅμως ὀλίγα τινὰ νὰ ἐκθέσω διὰ νὰ ἐξαγάγω τῆς ἀπάτης ὅσους τυχὸν ἐπηρέασεν ἡ ἰδέα τοῦ κατὰ τὸν Κ. Γερουσιαστὴν ἐλλείμματος ἐκ δραχμῶν 2,940,527.

Ὁμολογῶ ὅτι κατὰ πρῶτον τὸν λογαριασμὸν τοῦ Κ. Μαγγίνα εἶναι δύσκολον νὰ ἐννοήσῃ τις, καὶ δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι εἰς τὴν αὐτὴν μὲ ἐμὲ εὐρέθησαν θέσιν ὅσοι ἔλαβον τὴν περιέργειαν νὰ ἐξετάσωσι τὰ καθ' ἕκαστα αὐτοῦ· διὰ νὰ δυνηθῶ ἑπομένως νὰ κατανοήσω ποῖα ποσὰ κατελόγησεν ἀπέναντι ἑκάστου ἄρθρου τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐσόδων, καὶ τίνι τρόπῳ ἐσχημάτισε τὸ ποσὸν τῶν ἐσόδων ἐκ δραχμῶν 14.449.701 ἀναγκάσθην νὰ σχηματίσω, κατὰ τὸν παραδεδεγμένον τύπον τῶν προϋπολογισμῶν, τὸν ἐπισυναπτόμενον πίνακα ὑπὸ στοιχ. Δ., εἰς τὸν ὁποῖον ἐσημείωσα ἀπέναντι ἑκάστου ἄρθρου τὴν πηγὴν ἀφ' ἧς ἐπορίσθη τὰ ποσὰ αὐτῶν ὁ Κ. Γερουσιαστὴς, καὶ τοὺς λόγους τοῦ ἐσφαλμένου λογαριασμοῦ του.

Κρίνω περιττὸν, Κύριοι, νὰ σᾶς ἐπασχολήσω ἐκθέτων ἐνταῦθα

ὅλας τὰς ἐν τῷ πίνακι παρατηρήσεις. Διὰ τοῦτο περιορίζομαι εἰς ὀλίγας. Καὶ κατὰ πρῶτον παρατηρῶ ὅτι ἀντὶ νὰ θέσῃ ὡς βάσιν τὰ κατὰ τὸ ὑπουργεῖον βεβαιωθέντα ἐκ δρ. **17,214,098** καὶ ἐπ' αὐτῶν νὰ φέρῃ τὰς παρατηρήσεις του, ἐὰν εἶχεν, ἔλαβεν ὡς βάσιν τὸ ποσὸν τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐκ δρ. **20,670,285** καὶ ἐπὶ ταύτης τῆς βάσεως ἀλλοῦ ἀφῄρεσεν ἀπὸ τὰ προϋπολογισθέντα, ἀλλοῦ ἀπὸ τὰ βεβαιωθέντα, ἀλλοῦ ἀπὸ τὰ μείναντα πρὸς εἰσπραξιν κατὰ τὴν **31** Μαρτ., καὶ ἐσχημάτισεν οὕτως ἓν σύνολον ἀριθμῶν, τὸ ὁποῖον δὲν ὑπάγεται εἰς καμμίαν ἀπὸ τὰς ἀναγνωρισμένας μεθόδους τῆς λογιστικῆς τάξεως· ὡς ἐπὶ παραδείγματι, ἐνῷ παραδέχεται τὴν αὔξησιν τοῦ ὑπουργείου ὡς πρὸς τὰ βεβαιωθέντα εἰς τὸ ἄρ. **3** κεφ. α. ἀφαιρῶν ἔπειτα τὰ κατὰ τὸν πίνακα τοῦ ὑπουργείου ὑπόλοιπα τῆς **31** Μαρτίου, περιορίζει τὸ ποσὸν τοῦ ἄρθρου εἰς δραχμὰς **18,703**, ὅσαι εἶναι αἱ πραγματικαὶ εἰσπράξεις μέχρι **31** Μαρτίου· καὶ ἐνῷ παραδέχεται τὰς αὐξήσεις τοῦ ὑπουργείου εἰς τὰ ἄρθρα **5** καὶ **6** τοῦ ἰδίου κεφαλαίου, παραλείπει ἄλλας αὐξήσεις ἐπίσης σημειωμένας εἰς τὸν λογαριασμὸν τοῦ ὑπουργείου, ὡς π. χ. εἰς τὸ κεφ. ζ'. παραλείπει τὰς αὐξήσεις τῶν ἄρθρων **1** τόκος ἐκ δραχ. **81,709**, ἄρθρ. **5** ἀπολήψιμα ποινικὰ δραχμὰς **99,000**, ἄρθρ. **7**, ἀπολήψιμα ἔξοδα ἀπαριθμ. ζώων κτλ. δραχμὰς **33,439**, ἄρθρ. **8** μερίσματα μετοχῶν εἰς τὴν τράπεζαν δραχμὰς **5,000**, ἄρθρον **9** τυχηρὰ εἰσοδήματα δραχμὰς **38,000**, ἄρθρον **10** ἐπιστροφαὶ χρημάτων δραχμὰς **157,453**, καὶ ἄλλα διάφορα· τὸ περίεργον δὲ εἶναι ὅτι μεταξὺ τούτων ὑπάρχει καὶ τὸ ποσὸν τῶν τόκων ἐκ δραχ. **81,709**, τὸ ὁποῖον καθὼς καὶ ἐκεῖνο τῶν μερισμάτων ὄχι μόνον ἐβεβαιώθη, ἀλλὰ καὶ εἰσεπράχθη. Ἄλλο ἄτοπον. Ἀφαιρεῖ **62,557** ἐκ τῶν πέντε ἄρθρ. τῶν συνιστώντων τὸ κεφάλαιον Ζ'. φέρον κατὰ τὸν προϋπολογισμὸν δρ. **154,248**· ἀλλ' ἐκ τοῦ κεφ. τούτου προϋπολογισθέντος ὡς εἴρηται εἰς δρα. **154,248**, ἐβεβαιώθησαν δραχ. **146,634·87** εἰσεπράχθησαν δὲ δραχ. **84,059:22** μέχρι **31** Μαρτίου, καὶ δραχμαὶ **11,858:98** μέχρι τοῦ Ἰουνίου, τὸ ὅλον δρ. **95,918:20** ὥστε ἀφαιρουμένου τοῦ ὑπολοίπου ἐκ τῶν προϋπολογισθέντων ἔρχεται εἰς τὸ ἄτοπον τοῦ ν' ἀφήσῃ ὡς βεβαιωθέντα δραχ. **91,691**, ἐνῷ αἱ εἰσπράξεις εἶναι ἀνώτεραι ἤτοι δραχ. **95,918:20**. Τὸ παραδοξότερον δὲ τὸ ὁποῖον παρουσιάζεται εἰς τὴν λογιστικὴν τοῦ Κεφ. τούτου ἐργασίαν εἶναι ὅτι κάμνει μίαν πρᾶξιν ἀφαιρέσεως ποσοῦ ἐκ δραχ. **245:70** τὸ ὁποῖον ἐβεβαιώθη, ἀπὸ ποσὸν τὸ ὁποῖον εἰς τὸν προϋπολογισμὸν δὲν ὑπάρχει. (ἴδε κεφ. Ζ. ἄρθρ. 5) διὰ ταῦτα

καὶ ὡς πρωτοπαρουσίαστον ἀριθμητικὴν πρᾶξιν δὲν δυνάμεθα παρὰ νὰ δώσωμεν εἰς αὐτὴν, τὸ ὄνομα ἀρνητικὴ ἀφαίρεσις. Ἄλλο ἄτοπον· ἐνῷ παραδέχεται τὰ κατὰ τὸν ὑπουργικὸν λογαριασμὸν βεβαιωθέντα, παραδέχεται συγχρόνως ὡς πραγματικὰ ἔσοδα μόνον τὰ προϋπολογισθέντα εἰς τὴν τιμὴν τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ ἀπορρίπτει τὰ ὑπόλοιπα, ἐνῷ μόνον εἰς τὸν ὑριστικὸν ἀπολογισμὸν τῆς χρήσεως ἐμπορεῖ τις νὰ μάθῃ ὁποῖον ποσὸν εἰσεπράχθη πραγματικῶς, καὶ ὁποῖον μεταβιβάζεται εἰς τὰ καθυστερήματα.

Ἰδὲ πρὸς τὰ ἔξοδα δὲν ἐστάθη περισσότερον εὐτυχὴς ὁ Κ. Μαγγίνας· ἐλησμόνησε μόνον ν' ἀφαιρέσῃ τὸ 1/3 τῶν προκαταβολῶν τῶν δυνάμεων ἐκ δραχ. **1,278,491:20** παρεδέχθη ὡς ἔξοδα πραγματικὰ τὰς διὰ τὰ ἔξοδα χορηγηθείσας πιστώσεις, χωρὶς νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν του, ὅτι αἱ πιστώσεις εἶναι πάντοτε ἀνώτεραι τῶν πραγματικῶν ἐξόδων, καὶ ἐπὶ τέλους διὰ νὰ φανῇ ὅθεν συγκαταβατικὸς πρὸς τὸ ὑπουργεῖον, δὲν ἐσημείωσε, λέγει, τὰ προϋπολογισθέντα ἔξοδα κατὰ τὸν ἐσφαλμένον πίνακα τοῦ ὑπουργείου εἰς δρ. **20,304,016**. Δὲν θέλω νὰ μιμηθῶ τὸν ἔντιμον γερουσιαστὴν εἰς τοὺς σαρκασμούς του, καὶ περιορίζομαι εἰς τὸ νὰ παρατηρήσω, ὅτι τὸ ποσὸν τὸ ὁποῖον ἐσημείωσε τὸ ὑπουργεῖον ἤτοι αἱ δραχμαὶ **20,321,843,041** εἶναι ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐψηφίσθη ἀπὸ τὰς Βουλὰς, εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἀναφέρει τὸ κείμενον τοῦ νόμου, εἶναι ἐπὶ τέλους ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον περιέχει ὁ πίναξ τοῦ ψηφισθέντος προϋπολογισμοῦ. Ἀγνοῶ δὲ εἰς ποῖον τυπωμένον προϋπολογισμὸν εὗρεν ὁ Κ. Γερουσιαστὴς τὴν ποσότητα τῶν δραχμῶν **20,304,016**. Ὅ,τι δὲν δύναμαι ἐνταῦθα ν' ἀποσιωπήσω εἶναι ἡ παρὰ τοῦ Κ. γερουσιαστοῦ ἀφαίρεσις τῶν ἐσόδων τῶν κλεισμένων χρήσεων ἀπὸ τὴν προσωρινὴν κατάστασιν τῆς χρήσεως **1850**.

Ἡ προσωρινὴ κατάστασις τῆς χρήσεως τοῦ **1850** ἐμπορεῖ νὰ θεωρηθῇ ὑπὸ δύο ἐπόψεις. **1**) ὑπὸ τὴν ἔποψιν κυρίως τοῦ ἀπολογισμοῦ τῆς χρήσεως **1850**, καὶ **2**) ὑπὸ τὴν ἔποψιν καταστάσεως δυναμένης νὰ χρησιμεύσῃ ὡς κανὼν, ἐπὶ τοῦ ὁποίου πρέπει νὰ ῥυθμίσωμεν εἰς τὸ μέλλον τὰς δαπάνας τοῦ κράτους ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐσόδων μας. Ὑπὸ τὴν πρώτην ἔποψιν θεωρουμένης τῆς προσωρινῆς καταστάσεως, λέγω ὅτι εἶναι ἐσφαλμένη ἡ ἰδέα τῆς ἀφαιρέσεως τῶν ἐσόδων τῶν κλεισμένων χρήσεων διότι ἡ προσωρινὴ κατάστασις ὡς προσωρινὸς ἀπολογισμὸς, εἶναι καθαρὰ εἰκὼν τῆς πραγματοποιήσεως τοῦ διὰ νόμου ψηφισθέντος προϋπολογισμοῦ ἀπὸ τὰ νομοθετικὰ σώματα, μὲ

ἄλλους λόγους ὁ ἀπολογισμὸς εἶναι λογοδοσία τοῦ ὑπουργείου, ὡς πρὸς τὴν πραγματοποίησιν τοῦ προϋπολογισμοῦ.

Ἀφοῦ λοιπὸν εἰς τὸν ψηφισθέντα προϋπολογισμὸν κατετάχθησαν ὡς ἔσοδα τῆς χρήσεως 1850, τὰ κατὰ τὸ ἔτος 1850 εἰσπραχθησόμενα ἔσοδα τῶν κλεισμένων χρήσεων, πῶς ἀπαιτεῖ ὁ Κ. Γερουσιαστὴς νὰ ἐξοβελισθῶσι ταῦτα ἀπὸ τὸν ἀπολογισμὸν τῆς χρήσεως ταύτης. Ὑπὸ τὴν δευτέραν ἔποψιν θεωρουμένης τῆς προσωρινῆς καταστάσεως τῆς χρήσεως 1850 δηλ. ὑπὸ τὴν ἔποψιν τοῦ νὰ ῥυθμίσωμεν διὰ τὸ μέλλον ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῆς τὰ ἔξοδα τοῦ Κράτους, ἠδυνάμην νὰ συμφωνήσω διὰ μίαν στιγμὴν, ὅτι πρέπει νὰ ἀφαιρεθῶσι τὰ ἔσοδα τῶν κλεισμένων χρήσεων, ὅσα ἐμφαίνονται εἰς τὸν προϋπολογισμὸν ἤτοι δραχ. 1,304,299: 38, ἐὰν ὑποθέσωμεν, ὅτι θέλομεν φθάσει εἰς κατάστασιν νὰ εἰσπράττωμεν διαρκούσης τῆς χρήσεως τὰ βεβαιούμενα αὐτῆς ἔσοδα, καθότι τότε φυσικῷ τῷ λόγῳ αἱ μελλουσαι χρήσεις δὲν θέλουν ἀφήσει καθυστερήσεις διὰ τὰ ἑπόμενα ἔτη, καὶ τὸ ἤδη ὑπάρχον κεφάλαιον τῶν καθυστερήσεων τῶν προγενεστέρων χρήσεων θέλει ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐκλείψει· ἀλλ' εἰς τοιαύτην περίστασιν, Κύριοι, τὸ ἤδη σημειούμενον εἰς τοὺς προϋπολογισμοὺς ποσὸν τῶν ἐσόδων ἀπὸ κλεισμένας χρήσεις θέλει ἀνα πληρωθῆ ἀπὸ τὰ ἤδη μένοντα σημαντικὰ καθυστερήματα τῶν πολυετῶν ἐνοικιάσεων τῶν ἐλαιώνων, ἀμπελώνων, σταφιδώνων καὶ περιβολίων τῶν ἀπὸ χρεολύσια καὶ δεκαετεῖς τιττώσεις προικοκτησιῶν, καὶ φθαρτῶν κτημάτων, καθόσον δὲν βλέπω τὸν λόγον, διὰ τὸν ὁποῖον εἰς μίαν κανονικὴν κατάστασιν πραγμάτων, μία τάξις ἀνθρώπων θέλει ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ νέμηται δωρεὰν σημαντικὸν μέρος τῶν ἰδιοκτησιῶν τοῦ Κράτους. Ἀναμφιβόλως ἡ Κυβέρνησις ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θέλει λάβει ὅλα ἐκεῖνα τὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα θέλουν ἐξασφαλίσει μίαν σημαντικὴν πρόσοδον εἰς τὸ δημόσιον ἐκ τῆς ῥηθείσης περιουσίας, καὶ κατὰ συνέπειαν ἐν ποσὸν ἀνάλογον θέλει ἀντικαταστήσει τὸ ποσὸν τῶν εἰσπράξεων ἀπὸ κλεισμένας χρήσεις.

Ὑπὸ τὴν δευτέραν ἐπίσης ἔποψιν θεωρουμένης τῆς προσωρινῆς καταστάσεως τῆς χρήσεως 1850 πρέπει ν' ἀφαιρέσωμεν, Κύριοι, καὶ ἀπὸ τὰ ἔξοδα ἐκτὸς τοῦ ἑνὸς τρίτου τῶν προκαταβολῶν τῶν τριῶν δυνάμεων, τὰς 500.000 τῶν ἐκτάκτων ἐξόδων, τὰς 104.000 τῆς ἀποζημιώσεως τῆς Ὀθωμανικῆς Πύλης, καὶ τὰς 191,272 τῆς τελευταίας δόσεως τοῦ πρὸς τὸν ἱππότην Ἐδ. νάρδον χρέους, διότι τὰ ἔξοδα ταῦτα δὲν θέλουν ἐπιβαρύνει τὸ Κράτος διὰ τὸ μέλλον. Παρατηρεῖτε, Κύριοι, ἐκ τῶν προκειμένων, ὅτι ῥυθμιζομένης τῆς οἰκονομικῆς ὑπηρεσίας, λαμβανομένων τῶν ἀναγκαίων μέτρων ὡς πρὸς τὰς πολυετεῖς ἐνοικιάσεις καὶ ἐκποιήσεις τῶν ἐθνικῶν κτημάτων, οἱ πόροι τοῦ Κράτους εἰσπραττόμενοι ἐγκαίρως ὄχι μόνον θέλουν ἐπαρκεῖ εἰς τὰ τακτικὰ τοῦ Κράτους ἔξοδα, ἀλλὰ καὶ περισσεύματα θέλουν ἀρήσει, διὰ νὰ ἐμψυχωθῇ ἡ γεωργία, ἡ βιομηχανία καὶ τὸ ἐμπόριον, καὶ ἀναπτυσσομένων τῶν κλάδων τούτων ν' αὐξηθῶσιν συνέμα τὰ εἰσοδήματα τοῦ Κράτους, καὶ νὰ εὑρεθῇ τὸ ἔθνος εἰς κατάστασιν νὰ πληρώσῃ βαθμηδὸν τὰς ἐξωτερικὰς αὐτοῦ ὑποχρεώσεις.

Ἓν ἄλλο ἔντυπον περιῆλθεν εἰς χεῖράς μου τοῦ ὁποίου δὲν θέλω κάμει χρῆσιν, ἂν εἰς τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν δὲν ἀναγνωρίσῃ αὐτὸ ὡς ἰδικόν του, διότι δὲν εἶναι δίκαιον νὰ φέρῃ τις τὸν λόγον ἐντὸς τοῦ περιβόλου τούτου ἐπὶ ἐγγράφων ἀνυπογράφων, (ἐνταῦθα τοῦ Κυρίου Πονηροπούλου εἰπόντος, ὅτι τὸ ἔντυπον τοῦτο εἶναι σημειωμένον ἐν τοῖς πρακτικοῖς προγενεστέρας συνεδριάσεως, καὶ ὅτι ἐπ' αὐτοῦ προσκαλέσθη ὁ Κ. Ὑπουργὸς ν' ἀπαντήσῃ ἐνῷ ἤδη προσποιεῖται ἄγνοιαν), ὁ Κ. Ὑπουργὸς ἐπαναλαβὼν εἶπεν· ἀφοῦ ὁ ἔντιμος Γερουσιαστὴς Κ. Πονηροπουλοῦλος ὑιοθετεῖ τὸ ἔντυπον αὐτό, ἔρχομαι ν' ἀπαντήσω. Ἐκεκύφα καὶ εἰς τὴν πραγματείαν ταύτην καὶ κατὰ τὰς παρατηρήσεις ἑνὸς εἰδήμονος περὶ τὰ λογιστικά, ἡ σύνταξις αὐτοῦ τοῦ πίνακος εἶναι λογικωτέρα ἀπὸ τὴν τοῦ πρώτου πίνακος, τοῦ ὁποίου ἔκαμον τὴν ἐξήγησιν. Ἄρχομαι ἀπὸ τὸ δεύτερον μέρος, διότι εἰς τὸ πρῶτον ὑπάρχουσιν ὅλα τὰ κεφάλαια τοῦ προϋπολογισμοῦ. Καὶ κατὰ πρῶτον ἀφαιρεῖ ἓν λάθος τὸ ὁποῖον ἂν ἠλέγχευεν, δὲν ἔτρεπε νὰ εὑρίσκωμαι αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἐνώπιόν σας. Ἐπίπτει ἀπὸ τὴν ποσότητα τῶν βεβαιωθησομένων τὸ ἐξ ἑκατακοσίων ἐνενήκοντα χιλ. ἑπτακοσίων δρ. καὶ 39 λεπτ. ποσὸν τοῦ κεφαλαίου πρώτου καὶ δὲν τὸ ἀφαιρεῖ ὡς ἓν ἁπλοῦν λάθος, ἀλλὰ δίδει καὶ τὸν λόγον, καὶ οὗτος εἶναι, ὅτι δὲν ὑπάρχουν ἔσοδα ἐκκρεμῆ τοῦ 1850, ἀλλ' εὐτυχῶς τὸ λάθος, τὸ ὁποῖον ἀπέδοσεν εἰς ἡμᾶς, εἶναι ἀπάτη τοῦ ἰδίου εἰς ἣν ὑπέπεσαν καὶ ἄλλοι. Ἰδοὺ κύριοι πόθεν προέρχεται ἡ ἀπάτη. Εἰς τὸ κεφάλαιον τῶν ἀμέσων φόρων τὸ ὑπουργεῖον ἐσημείωσεν εἰς τὴν προσωρινὴν κατάστασιν ὡς βεβαιωθησόμενα μέχρι τῆς κλείσεως τῆς χρήσεως τοῦ 1850 ποσὸν ἐκ δραχ. 890,709 : 39, μεταξὺ τούτων συγκαταλέγεται καὶ τὸ πρῶτον ἄρθρον τῶν ἐγκτητικῶν φόρων ἡ δημητριακῶν καρπῶν. Οἱ δημητριακοὶ καρποὶ βεβαιοῦνται δίς. Ἡ πρώτη βεβαίωσις γίνεται κατ' εἶδος,

ἡ δευτέρα εἰς χρήματα. Ἡ πρώτη ἑπομένως βεβαίωσις εἰς εἶδος ἐγένετο τὸν Ἰούνιον ἢ Ἰούλιον τοῦ π. ε., ἀλλ' ἡ εἰς χρήματα βεβαίωσις τῶν καρπῶν γίνεται βαθμηδόν. Τοῦτο συνέβη καὶ εἰς τὴν περίστασιν ταύτην· ἤγουν συνέβη ὥστε κατὰ τὴν 31 Μαρτίου τ. ε. νὰ μένωσιν ἀνεκποίητοι καρποὶ εἰς τὰς ἀποθήκας, οἵτινες ἐξεποιήθησαν κατὰ τοὺς ἀκολούθους μῆνας τὸν Ἀπρίλιον καὶ Μαΐον ἐνεστῶτος ἔτους. καὶ ἔδοσαν τὰ ἀκόλουθα εἰσπραχθέντα ποσά, ἐκ δραχ. 831,403 : 56. Ἐκτὸς τούτων ὑπάρχουν καὶ ἄλλα ἄρθρα εἰς τὸ αὐτὸ κεφάλαιον, τὰ ὁποῖα ἐπίσης ἔδωκαν ἕτερα ποσά, ὥστε ἐνῷ κατὰ τὴν προσωρινὴν κατάστασιν τοῦ ὑπουργείου, τὸ ὅλον τῶν βεβαιωθησομένων εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο ἀναβαίνει εἰς δραχ. 890,709 : 39· εὐτυχῶς ἐβεβαιώθησαν μέχρι τοῦ Ἰουνίου πλειότερα ἀπὸ τὰ προϋπολογισθέντα ἤτοι δραχ. 896 734 : 98. Ἀπορούμεν μὲ τὸν Κ. γερουσιαστὴν, διατὶ ἀφοῦ δὲν ὑπάρχουν βεβαιωθησόμενα τοῦ 1850· κατὰ τὴν ἰδέαν του, δὲν ἀφήσασε τὸ ὅλον ποσὸν τῶν βεβαιωθησομένων, ἤτοι δρ. 1,540,209:62 ἀλλὰ μόνον δραχμὰς 890,709, διότι τοιουτοτρόπως ἤθελε σχηματίσει ἓν ἔλλειμμα πολὺ μεγαλήτερον.

Καθόσον δ' ἀφορᾷ τὰς προσθέσεις καὶ ἀφαιρέσεις ἐν γένει, τὰς ὁποίας κάμνει διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὸ μέγα ἔλλειμμα τῶν ἐσόδων, δὲν ἔχομεν νὰ εἴπωμεν τίποτε περισσότερον, ἀφ' ὅσα εἴπομεν ἐπὶ τοῦ πίνακος τοῦ γερουσιαστοῦ Κ. Μαγγίνα. Παρατηροῦμεν μόνον, ὅτι ἐὰν ἤθελεν ὁ ἔντιμος γερουσιαστὴς Κ. Πονηρόπουλος νὰ εἶναι συνεπὴς εἰς τὰς βάσεις, τὰς ὁποίας ἔθεσεν εἰς τοὺς ὑπολογισμούς του, ἔπρεπεν, ὅταν ἐνόμισεν ὀρθὸν, νὰ προσθέσῃ εἰς τὸ κατ' αὐτὸν ἔλλειμμα τῶν ἐσόδων, καὶ τὸ ποσὸν τῶν συμπληρωτικῶν πιστώσεων, νὰ κάμῃ τουλάχιστον τὴν ἀκόλουθον λογιστικὴν ἁπλουστάτην πρᾶξιν ἤτοι ἔπρεπε πρῶτον ν' ἀφαιρέσῃ ἀπὸ τὰ προϋπολογισθέντα ἔσοδα δρ. 20,670,285

τὰ προϋπολογισθέντα ἔξοδα ἐκ . .	δρ.	20,321,863
καὶ τὸ περίσσευμα τῶν ἐσόδων ἐκ	δρ.	348,422
ν' ἀφαιρέσῃ ἀπὸ τὰς συμπληρωτικὰς πιστώσεις ἐκ	δραχ.	921,686
διὰ νὰ εὕρῃ τὸ πρόσθετον ἔλλειμμα ἐκ δρ. . . .		573,264
καὶ ὄχι ὡς κακῶς ἀναβιβάζει αὐτὸ εἰς δρ. .		921,680.

Ἀλλὰ διὰ ποῖον λόγον θεωροῦνται ὡς ἔξοδα πραγματικὰ ὅλαι αἱ ζητηθεῖσαι πιστώσεις, ἐνῷ πώποτε δὲν πραγματοποιοῦνται; ἰδοὺ ἓν ἁπλούστατον παράδειγμα Διὰ τὰς ἀποζημιώσεις τῶν

νομοθετικῶν σωμάτων ὑπῆρχε πίστωσις δραχμῶν .	495,000
ἐπληρώθησαν μολαταῦτα	472,201
ὥστε μένει ὑπόλοιπον περισσεύματος δραχ. . .	22,798

Ἐρωτῶ τοὺς κυρίους γερουσιαστάς, καθυστερεῖται εἰς κανένα τούτων ἡ τοῦ παρελθόντος ἔτους γερουσιαστικὴ ἀποζημίωσίς του; ὄχι! ἠμπορεῖ λοιπὸν αὐτὸ τὸ ποσὸν νὰ θεωρηθῇ ὡς ἔξοδον, διότι ἦτον εἰς τὸν προϋπολογισμόν; ὄχι· ἄλλο. Διὰ τὰς ἀποζημιώσεις τῶν Ἄγγλων ἐζητήθη πίστωσις ἐκ δρ. 350,000, καὶ ἔγινε χρῆσις μόνον 330,000 τὸ ὑπόλοιπον ἐκ δραχ. 20,000 ἠμπορεῖ νὰ θεωρηθῇ ὡς ἔξοδον; ὄχι· ἄλως τε ἐρωτῶμεν τὸν ἔντιμον γερουσιαστὴν Κ. Πονηρόπουλον, ἀφοῦ ἤδη ὅλαι αἱ ζητούμεναι πιστώσεις θεωροῦνται κατ' αὐτὸν ὡς ἔξοδα, διατὶ εἰς τὴν προσωρινὴν κατάστασιν τοῦ 1845, ἣν ὑπέβαλεν ὡς ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν κατὰ τὸν ὀκτώβριον τοῦ 1846, δὲν ἐθεώρησεν ὅλας τὰς πιστώσεις ὡς ἔξοδα, ἀλλ' ἐνῷ αἱ πιστώσεις ἦταν ἐκ δραχ. 17,423,000

τὰ ἔξοδα τὰ κατέδειξε πραγματοποιηθέντα καὶ πραγματοποιηθησόμενα μέχρι τῆς κλείσεως τῆς χρήσεως εἰς δραχμὰς . . . 16,450,000

Ἐν ὀλίγοις, ἐπείσθητε, κύριοι, κατὰ πόσον ὀλίγον εἶναι ἀκριβῶς συντεταγμένος καὶ ὁ παρὼν πίναξ, καὶ νομίζω, ὅτι εἶναι περιττὸν νὰ προχωρήσω περισσότερον, ἐπιφυλαττόμενος νὰ προσθέσω εἰς ταῦτα, ἐὰν ἤθελε παρουσιασθῇ ἐκ νέου ἡ συζήτησις. Κύριοι! ὕστερον ἀπὸ ὅλας ταύτας τὰς διασαφήσεις, τὰς ὁποίας σᾶς ἔδοσα ἐπὶ τῆς προσωρινῆς καταστάσεως τοῦ 1850, νομίζω ὅτι ἀρκετὰ ἐπείσθητε, ὅτι αἱ ἐκθέσεις τοῦ ὑπουργείου ἐγένοντο μὲ ὅλην τὴν ἀκρίβειαν, καὶ ὅτι ὅλαι αἱ ἄλλαι ἐκθέσεις δὲν εἶναι ἀκριβεῖς, ὡς δὲν πρέπει νὰ ἦναι, διότι δὲν στηρίζονται εἰς ἀκριβῆ στοιχεῖα, καὶ προσθέτω, ὅτι ἂν ἡ κατάστασις τοῦ ταμείου δὲν εἶναι εὐάρεστος τοσοῦτον, ὅσον ἔδει, νομίζω ὅμως, ὅτι ὅταν καταβληθῇ ἡ δέουσα ἐπιμέλεια, ὅταν δοθοῦν τὰ μέσα, ἡ οἰκονομικὴ κατάστασις δὲν θέλει εἶσθαι τοιαύτη, ὁποία διεκωδωνίσθη. Μοὶ ἔμεινεν ἓν μικρὸν χρέος τὸ ὁποῖον ἔρχομαι νὰ ἐκπληρώσω, καὶ ὁ Κ. γερουσιαστὴς, ἂν ἀφορᾷ, ἂς μοὶ ἐπιτρέψῃ νὰ μεταχειρισθῶ ὀλιγώτερα μέσα ἀφ' ὅσα μετεχειρίσθη κατὰ τοῦ νομοσχεδίου· ἄλλως ἤθελον κάμει μίαν παράβασιν τῶν κοινοβουλευτικῶν καθηκόντων μου, ἂν δὲν ἤθελον ἀπαντήσει εἰς ἕνα λόγον ὁ ὁποῖος ἀντήχησεν εἰς τὸν περίβολον τοῦτον. Ἐμελέτησα πολὺ τὸν λόγον τοῦ Κ. Χρυσογέλου, καὶ θέλω παρατη-

ρήσει τινά, ἐξ ὧν θέλει ὁμολογήσει ὁ Κ. γερουσιαστής, ὅτι ἠπατήθη εἰς τὰς σκέψεις του· ὀλίγα θέλω εἰπεῖ διότι κατεχράσθην τῆς ὑπομονῆς σας.

«Ὁ ὑπουργός, λέγει ὁ Κ. γερουσιαστής, εἰς τὴν πρὸς τὴν βουλὴν ἔκθεσίν του ἀρχόμενος ἠθέλησε νὰ καλύψῃ μὲ τὴν σιωπὴν τὴν δυσάρεστον κατάστασιν τῆς ὑπηρεσίας κ.λ.π.» ἐξ ὅσων σᾶς εἶπον δύω ἤδη ἡμέρας, θέλει ὁμολογήσει ὁ Κ. γερουσιαστής, ὅτι δὲν ἐκάλυψα ἀλλ' ἀπεναντίας παρέστησα μετὰ παῤῥησίας ἀπὸ αὐτὸ τὸ βῆμα τὴν κατάστασιν τῆς ὑπηρεσίας καὶ τοῦ ταμείου. Ἡ λέξις λοιπὸν *ἐκάλυψε* δὲν ἐτέθη ὀρθῶς εἰς τὸν λόγον τοῦ Κ. Χρυσογέλου.

Ὁ ἔντιμος γερουσιαστὴς ἀπαριθμῶν τ' ἀφορῶντα τὴν μισθοδοσίαν τῆς ἐποχῆς τοῦ 1833 καὶ ἑξῆς, εὑρίσκει ὅτι τότε ἐδαπανῶντο εἰς τὸν κλάδον τῶν ἐφορειῶν πολὺ ὀλιγώτερα, ἀλλ' ἀφοῦ σᾶς ἀπέδειξα πόσα πραγματικῶς ἐδαπανῶντο τότε, σᾶς προσθέτω, ὅτι ἀφ' ὅτου ἤρχισεν ἡ πραγματικὴ ἐλάττωσις τῆς μισθοδοσίας τῶν οἰκονομικῶν αὐτῶν ὑπαλλήλων, ἐκτοτε ἤρχισε νὰ χειροτερεύῃ ἡ κατάστασις αὐτοῦ τοῦ κλάδου τῆς οἰκονομίας. Περὶ τῶν καθηκόντων τῶν ἐφόρων δὲν λέγω τίποτε, διότι ἀρκετὰ ἐξήγησα εἰς τὴν προλαβοῦσαν ἀγόρευσίν μου, πόσον ἐστραλμένως παρέστησεν αὐτὰ τὰ καθήκοντα ὁ ἔντιμος Γερουσιαστὴς ἀφ' ὅτι πραγματικῶς εἶναι.

Εἰς παράγραφος τῆς ἀγορεύσεως τοῦ ἐντίμου Γερουσιαστοῦ ἐπέσυρε προπάντων τὴν προσοχήν μου. Λέγει «ἐλπὶς τιμῆς καὶ φόβος τιμωρίας, εἶναι, Κύριε ὑπουργέ, τὰ πάντων κυριώτερα ἐν ἀνθρωπίνῃ φύσει». Κανεὶς δὲν ἀρνεῖται τὴν ἐπῤῥοὴν αὐτῆς τῆς θεωρίας· ὅταν τιμᾶται ὁ καλὸς, καὶ τιμωρῆται ὁ μὴ τοιοῦτος, ἀναμφιβόλως τὸ κακὸν ἐλαττοῦται, ἡ ἀρετὴ πολλαπλασιάζεται· ἀλλὰ δὲν ἀρκεῖ ἡ τιμὴ καὶ ἡ τιμωρία. Πρὸ τούτων διὰ τὴν διοίκησιν ἑνὸς ἔθνους ἀπαιτεῖται νὰ ὑπάρχωσι καὶ τ' ἀνάλογα μέσα τῆς ζωῆς ἑνὸς ὑπαλλήλου. Ἀκούσατε τι λέγει εἷς τῶν οἰκονομολόγων ὁ Lagrange «ὅπου ὁ ἄνθρωπος δὲν ἔχει τὰς 657 ἢ 663 λίτρας κατ' ἔτος εἰς ἄρτον καὶ εἰς κρέας, ἐκεῖ δὲν ἠμπορεῖ νὰ ὑπάρχῃ ἡσυχία καὶ ἀσφάλεια, ἐκεῖ δὲν ἐξασκοῦν καμμίαν ἰσχὺν οἱ νόμοι καὶ τῷ ὄντι ὅταν ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ θεραπεύσῃ τὰς ἀπαραιτήτους φυσικὰς ἀνάγκας του, δὲν δύναται νὰ ἀκούσῃ καμμίαν ὀρθὴν συμβουλὴν, καὶ αἱ κακαὶ εἰσηγήσεις εὐκόλως τὸν παρασύρουν.

Ἐὰν θέλωμεν νὰ ἔχωμεν ἱκανοὺς καὶ τιμίους ὑπαλλήλους πρέπει προπάντων νὰ χορηγήσωμεν εἰς αὐτοὺς τὰ μέσα τῆς ἀνέτου ὑπάρ-

ξεως· ἡ ἐλπὶς τῆς τιμῆς καὶ ὁ φόβος τῆς τιμωρίας χρησιμεύουν τότε τωόντι ὡς δύω ἰσχυρὰ ἐλατήρια πρὸς κατάρτισιν τῆς ἠθικῆς τῶν ὑπαλλήλων.

Ἔπειτα ἔρχεται ἡ φράσις «τὶς τῶν τιμίων ὑπηρετῶν ἀντεμείφθη Κύριε ὑπουργὲ κλπ.» αὐτὴν τὴν ἀποστροφὴν τὴν ἀποκρούω. Ὅταν τοιαύτας κάμνωμεν εἰς ἕνα ὑπουργὸν, πρέπει νὰ ἔχωμεν πράγματα. Ἐνταῦθα ὅμως ἂς μοὶ ἐπιτραπῇ νὰ κάμω μίαν μικρὰν διατάρισιν. Τὸ ὑπεύθυνον τῶν ὑπουργῶν εἰς τοὺς διορισμοὺς τῶν προσώπων δὲν εἶναι ἀπόλυτον. Ὁ ὑπουργὸς εἶναι ὑπεύθυνος ὁσάκις διορίζει πρόσωπα ἐπὶ τῶν ὁποίων βαρύνει δικαστικὴ ἀπόφασις, ἢ ἐξερράσθη ἡ κοινὴ γνώμη. Ἐὰν ὅμως εἷς ὑπάλληλος ἁμαρτήσῃ, ὁ ὑπουργὸς δὲν εἶναι ὑπεύθυνος, εἰμὴ ὁπόταν ἀναλάβῃ αὐτὸς ὑπ' εὐθύνην του τὴν πρᾶξιν τοῦ ὑπαλλήλου τὴν ὁποίαν ἐνήργησεν ἐκεῖνος ἐντὸς τοῦ κύκλου τῆς ἐλευθέρας ἐνεργείας του, καθὼς καὶ ὅταν λαβὼν γνῶσιν τοῦ κακοῦ δὲν φέρῃ τὴν διόρθωσιν. Πρέπει λοιπὸν ὁ Κ. Γερουσιαστὴς ἢ νὰ ὑποστηρίξῃ εἰς πράγματα τὰ ὁποῖα εἶναι ἐν γνώσει τοῦ ὑπουργοῦ, ἢ νὰ ἀνακαλέσῃ τὴν φράσιν του.

«Ἐντεῦθεν Κ. ὑπουργὲ δίδεται ἀφορμὴ, λέγει ὁ Γερουσιαστὴς, ὑπονοιῶν, καὶ ὑποπτεύουν τωόντι πολλοὶ καὶ δικαίως, ὅτι ἄλλον παρὰ τὸν σκοπὸν τῆς βελτιώσεως τῆς ὑπηρεσίας κλπ.» ἂς ὁμολογήσωμεν, ὅτι ὅλο τὸ περιεχόμενον τοῦ χωρίου τούτου εἶναι καθαρὰ βλασφημία καὶ εἶναι ἄπορον πῶς τὰ χείλη τοῦ Κ. Γερουσιαστοῦ τὴν ἐπρόφερον. Εἶναι περιττὸν ν' ἀπαντήσω ὡς πρὸς τὰς περιόδους τοῦ λόγου, διὰ τῶν ὁποίων διϊσχυρίζεται, ὅτι ἕνεκα τῆς αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας τῶν οἰκονομικῶν ὑπαλλήλων, θέλει γενῇ αὔξησις καὶ τῆς μισθοδοσίας τῶν λοιπῶν, καὶ φέρει εἰς παράδειγμα τὴν δοθεῖσαν κράτησιν εἰς τοὺς ἀξιωματικοὺς, ἐν ᾧ τοῦτο δὲν ἔχει καμμίαν σχέσιν, καθόσον ἐκεῖνο ἦτον ὀφειλόμενον, καὶ τοῦτο εἶναι θεραπεία τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας.

Εἶναι νόμιμον καὶ δίκαιον ὁ Κ. Γερουσιαστὴς νὰ ζητῇ ἀπὸ τὸν ὑπουργὸν τὴν προσωρινὴν κατάστασιν τοῦ ἔτους 1850, ἀλλ' ὅσον δίκαιον ἔχει οὗτος, ἄλλο τόσον δίκαιον ἔχει καὶ ὁ ὑπουργὸς νὰ ἐρωτήσῃ τὸν Κ. Γερουσιαστὴν, ἂν ὡς ὑπουργὸς τῆς ἐκπαιδεύσεως ὑπέβαλε τὴν προσωρινὴν κατάστασιν τῆς ἀνηκούσης χρήσεως, συμφώνως μὲ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθ. 7 τοῦ περὶ κυρώσεως τῶν ἐξόδων νόμου.

Λέγων παρακατιὼν ὁ Κ. Γερουσιαστὴς, ὅτι εἰς τὰς Γαλλικὰς ἐφημερίδας ἀνεγνώσθη, ὅτι ἡ Γαλλία διὰ τελευταίαν φορὰν

συγκατετέθη νὰ πληρώσῃ τὴν πίστωσιν τοῦ δανείου, ἀπατᾶται. Τοῦτο δὲν εἶναι ἀληθές, κατὰ τὴν παρουσιαζομένην ἔκθεσιν αὐτῆς τῆς ἐπιτροπῆς τῆς Γαλλικῆς συνελεύσεως (τὴν ὁποίαν καὶ ἀνέγνωσε). Ἐὰν τοῦτο ἀλήθευεν, ἔπρεπε, Κύριοι, αὐτὴν τὴν στιγμὴν νὰ ἐνασχολώμεθα εἰς πᾶν ἄλλο παρὰ τὴν προκειμένην συζήτησιν.

Προχωρῶν παρακατιὼν ὁ Κ. Γερουσιαστὴς λέγει, ὅτι ὁ ὑπουργὸς ἀναγνωρίζει, ὅτι εἶναι σπάνις τιμίων ὑπαλλήλων· ποτέ, Κύριοι, δὲν διϊσχυρίσθην τοῦτο· δὲν εἶπον ὅτι εἶναι σπάνις τιμίων ὑπαλλήλων, εἶπον καὶ λέγω, ὅτι διὰ νὰ καλέσωμεν ἄνδρας τιμιότητος καὶ ἱκανότητος, ἀνάγκη νὰ χορηγήσωμεν εἰς αὐτοὺς ἀνάλογον μισθοδοσίαν Ἡ φράσις ἔθεν αὕτη μοὶ εἶναι ὅλως ἀλλοτρία.

Ἔρχομαι ἤδη νὰ προσθέσω καὶ τινας παρατηρήσεις ἀφορώσας τὸν προκάτοχόν μου ὑπουργὸν Κ. Λόντον, καὶ τοῦτο διότι καταπολεμεῖ τὸ συζητουμενον νομοσχέδιον. Τῳόντι ἡ δημοσιότης εἶναι ἓν ἀπὸ τὰ ἀριστουργήματα τὰ ὁποῖα ἐφεῦρεν ὁ ἐξευγενισμός. Τὰ πάντα δι' αὐτῆς βασανίζονται, τὰ πάντα δι' αὐτῆς ἀποδεικνύονται: οἱ χαρακτῆρες καὶ τὰ πρόσωπα, καὶ ἀπορῶ πῶς ὁ Κ. γερουσιαστὴς ἀρνεῖται ἤδη, ὅ,τι ὡς ὑπουργὸς παρεδέχθη. Χαίρω διότι ἔχω ἐπίσημα ἔγγραφα, διὰ τῶν ὁποίων ὁ γερουσιαστὴς Κ. Λόντος καταδεικνύων τὴν ἀθλίαν κατάστασιν τοῦ οἰκονομικοῦ κλάδου, ἀναγνωρίζει τὴν ἀνάγκην τῆς μεταρρυθμίσεως διὰ νέων ὀργανικῶν νόμων, καὶ ὡς πρὸς τὴν μισθοδοσίαν καὶ ὡς πρὸς τὴν βαθμολογίαν ὅλων τῶν οἰκονομικῶν ὑπαλλήλων μέχρι καὶ αὐτῶν τῶν φυλάκων· (ἐνταῦθα ἀνέγνωσε τὰ ὑπ' ἀριθ. 3603 καὶ 3604 τῶν 29 καὶ 30 Μαΐου π. ε. ἔγγραφα τοῦ Κ. Λόντου ὡς ὑπουργοῦ τῶν οἰκονομικῶν, προσαρτώμενα κατωτέρω).

Κύριε Πρόεδρε καὶ Κύριοι Γερουσιασταί!

Σᾶς ἀνέπτυξα ἐν ἐκτάσει τὴν κατάστασιν εἰς ἣν εὗρον τὴν ὑπηρεσίαν, σᾶς εἶπον τοὺς λόγους δι' οὓς συνετάχθη καὶ ὑπεβλήθη εἰς τὰς βουλὰς τὸ νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον συζητεῖται ἤδη. Ἠκούσατε πόσον ἀνίσχυροι, πόσον ἐσφαλμέναι εἶναι αἱ σκέψεις καὶ οἱ ὑπολογισμοὶ τῆς πλειονοψηφίας τῆς ἐπιτροπῆς, καὶ πόσον ἀπ' ἐναντίας προάγεται ἡ ὑπηρεσία, ἐξασφαλίζεται ὁ δημόσιος πλοῦτος, αὐξάνει ἡ δημόσιος πρόσοδος, καὶ καταπαύουσι τ' ἀδικήματα τὰ βαρύνοντα τὸν λαὸν διὰ τοῦ νέου νομοσχεδίου. Εἰς ὑμᾶς ἀνήκει νὰ κρίνητε. Μάθετε δὲ, ὅτι σήμερον

πρόκειται ν' ἀποφασίσητε πρὸ πάντων περὶ ζητήματος, τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ σπουδαιότερον. Πρόκειται ν' ἀποφασίσητε μεταξὺ ἑνὸς συστήματος οἰκονομίας, τὸ ὁποῖον σᾶς προτείνουν οἱ πολεμοῦντες τὸ νομοσχέδιον, καὶ τὸ ὁποῖον ἐστάθη ἡ μάστιξ τοῦ οἰκονομικοῦ μας κλάδου, καὶ μεταξὺ ἑνὸς ἄλλου συστήματος, τὸ ὁποῖον καθιεροῖ τὸ νομοσχέδιον, καὶ διὰ τοῦ ὁποίου εἰσάγεται εἰς τὴν νομοθεσίαν μας ἡ ἀληθὴς οἰκονομία, ἡ προάγουσα τὰ ἔθνη, ἡ ἐμψυχοῦσα τὴν ἱκανότητα καὶ τὴν τιμιότητα, καὶ ἡ καταστρέφουσα τὴν ἀνικανότητα καὶ τὴν κακὴν πίστιν.

Μετὰ ταῦτα παρελθούσης τῆς ὥρας, ὁ πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν, ἀπαγγείλας ὡς ἀντικείμενον τῆς προσεχοῦς συνεδριάσεως τὴν ἐξακολούθησιν τῆς συζητήσεως ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ νομοσχεδίου.

—

Αριθ. 3604.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργεῖον

Πρὸς τοὺς ΚΚ. Ν. Σιλιβέργον, πρόεδρον τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, Δ. Δρόσον ἐλεγκτὴν, Δ. Ν. Λεβίδην Διευθυντὴν τοῦ Γεν. Λογιστηρίου, Κ. Χρυσούλην, καὶ Ε. Ἀγγελάτον, ὑπουργικοὺς Γραμματεῖς.

Συνεπείᾳ τῆς ὑπὸ χθεσινὴν ἡμερομηνίαν διαταγῆς μας, προσκαλεῖσθε, Κύριοι, νὰ ἐνασχοληθῆτε εἰς τὴν ἀκριβῆ ἔρευναν τοῦ περὶ ἀκαταλλήλου ἢ μὴ τῆς μισθοδοσίας καὶ βαθμολογίας θέματος ὅλων τῶν οἰκονομικῶν ὑπαλλήλων ἐν γένει, μέχρις αὐτῶν τῶν τελωνιακῶν φυλάκων, ἐπιφέροντες τὰς ἀνηκούσας τροποποιήσεις ἰδίως ἐπὶ τῶν θέσεων τῶν ὑπαλλήλων ἐκείνων, ὡς ἐκ τῆς φύσεως τῆς ὑπηρεσίας τῶν ὁποίων μᾶλλον δυσχεροῦς οὔσης τῆς ἀνακαλύψεως τῶν καταχρήσεων, μία ἀνάλογος μισθοδοσία δύναται νὰ ἀνασταλῇ τὰς καταχρηστικὰς μέχρι τοῦδε ἕξεις, καὶ συντάξαντες ὑποβάλητε ὅσον ἔνεστι ταχύτερον ἰδιαίτερον ἐπὶ τούτῳ νομοσχέδιον.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 30 Μαΐου 1850.

Ὁ ὑπουργὸς Α. ΛΟΝΤΟΣ.

Αριθ. 3603.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν

Πρὸς τοὺς ΚΚ. Ν. Σιλήβεργον πρόεδρον τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, Δ. Δρόσον ἐλεγκτὴν, Δ. Ν. Λεβίδην διευθυντὴν τοῦ Γεν. Λογιστηρίου, Κ. Χρυσούλην καὶ Ε. Ἀγγελάτον ὑπουργικοὺς Γραμματεῖς.

Ἡ πολυετὴς ἤδη πεῖρα ἀπέδειξεν, ὅτι μία τῶν πρωτίστων πρὸς κατάχρησιν ἀφορμῶν ὡς πρὸς τὴν ταμιακὴν ἰδίως ὑπηρεσίαν ὑπάρχει τὸ κατά τινα μὲν οὐσιώδη μέρη ἐλλειπὲς, κατά τινα δὲ καὶ ἀκατάλληλον τοῦ ἐν ἐνεργείᾳ ὀργανισμοῦ τῶν δημοσίων τοῦ Κράτους ταμείων.

Τὸ Ὑπουργεῖον ἐπιθυμοῦν νὰ δοθῇ πέρας εἰς μίαν τοιαύτην λυπηρὰν διὰ τὸ ἔθνος κατάστασιν, ἠθικὰς καὶ ὑλικὰς συνεπείας φέρουσαν εἴς τε τὸ δημόσιον καὶ τοὺς καταχρωμένους τῆς ἐμπιστοσύνης του ὑπαλλήλους, ἐθεώρησεν ἀναγκαίαν τὴν μεταρρύθμισιν τοῦ διαληφθέντος ὀργανισμοῦ διὰ νομοσχεδίου ὑποβληθησομένου ὅσον οὔπω εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τῶν νομοθετικῶν σωμάτων.

Διὰ τὴν σύνταξιν τούτου ἐκλέξαντες ὑμᾶς, σᾶς προσκαλοῦμεν, Κύριοι, ὅπως συνερχόμενοι εἰς ἐπιτροπὴν ἐντὸς ὡρισμένου μέρους καὶ εἰς τεταγμένας ὥρας ἐνασχοληθῆτε ἄνευ ἀναβολῆς· λαμβάνοντες δὲ ὑπ' ὄψιν τόσον τὸ ἀπὸ 2/13 Φεβρουαρίου **1843** περὶ ὀργανισμοῦ τῶν ταμείων Βασ. Διάταγμα καθὼς καὶ τὸν ἀπὸ **9** Αὐγούστου **1835** νόμον, καὶ διεξερχόμενοι μεθ' ὅσης πλείστης ἀκριβείας αὐτὰ ἐπιφέρητε εἰς τὸ συνταχθησόμενον παρ' ὑμῶν νομοσχέδιον ὅσας δήποτε νομίζετε ἀλλοιώσεις ἱκανὰς τό,τε ἀπρόσβλητον τῆς δημοσίου περιουσίας νὰ ἐξασφαλίσωσι, καὶ τοῦ διοριζομένου προσωπικοῦ τὴν ἔντιμον διεξαγωγὴν τῆς ὑπηρεσίας καὶ τὸν ζῆλον νὰ ἐμψυχώσωσι.

Τὸ Ὑπουργεῖον ἐπαναλαμβάνον, Κύριοι, εἰς τὰς ἐξιδιασμένας γνώσεις καὶ τὸν ὑπὲρ τοῦ δημοσίου ἐγνωσμένον ζῆλόν σας, πεποιθεν ὅτι θέλετε καταβάλει πᾶσαν προσπάθειαν νὰ περαιώσητε κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν του ἐντὸς βραχέως διαστήματος τὸ προκείμενον νομοσχέδιον.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν **29** Μαΐου **1850**.

Ὁ ὑπουργὸς Δ. ΔΟΝΤΟΣ.

Α. Κατάστασις τῶν βεβαιωθέντων τόκων τῆς χρήσεως 1850 κατὰ τὸν μῆνας Ἀπρίλιον, Μάϊον καὶ Ἰούνιον τοῦ ἔτους 1851.

Κεφάλαιον	Ἄρθρον		Ἔσοδα βεβαιωθέντα: Μέχρι τῆς 31 Δεκεμβρίου τοῦ 1850	Ἐπὶ τῶν Ἀπριλίου τοῦ 1851	Κατὰ τὸν Μάϊον τοῦ 1851	Κατὰ τὸν Ἰούνιον τοῦ 1851	Τὸ ὅλον	Ὑπόλοιπα βεβαιωθησόμενα	Βεβαιωθέντα κατὰ τὸν ἰσοδύναμον λογαριασμὸν
		Ἄμεσοι φόροι							
Α.	1	Ἔγγειος φόρος καὶ δικαιώμ. ἐπικαρ.	823901 20	32301 20	251130 18	247702 77	825534 34	. . .	1633 25
	2	Φόρος ἐπὶ τῶν μελισσῶν . . .	3 60	3 60	517 12	120 15	524 17	. . .	527 57
	3	Ἔγγειος φόρος 3 τοῖς 0/0 . . .		541 75	666 96	185 91	1690 62	. . .	1448 87
	4	Φόρος ἐπὶ τῶν ζώων . . .	541 75	31962 75	10683 91	21721 90	63968 65	2594 10	
	5	Φόρος ἐπὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων . .	66262 75						
	6	Φόρος ἐπὶ τῶν οἰκοδομῶν . . .		25022 02	172 88	15360 20	10855 10	. . .	5833
		Ἔμμεσοι φόροι							
Β.	1	Τελωνεῖα	35022 02		187 80	20 .	2805 62	139792 20	
	2	Χαρτόσημον	142597 82	2597 82					
	3	Διάφορα εἰσπράγματα							
		Δημόσια Κτήματα.							
Γ.	1	Νομισματοκοπεῖον	4811 11	2811 11	7214 23	4186 72	14209 06	. . .	9397 93
	2	Ταχυδρομεῖον	. . .	. . .	144 .	9 60	153 60	. . .	153 60
	3	Ἱπποστάσιον	. . .						
Δ.		Δημόσια νομίσματα καὶ κτήματα							
	1	Μεταλλεῖα καὶ ὀρυκτὰ							
	2	Ἅλατα θερμὰ	37 40	37 40	. . .	144 .	181 40	. . .	144
	3	Ἅλοκοι							

	4	Ἰχθυοτροφεῖα.	6957	50	. . .	.	. . .	.	5920	.	5920	.	1037	50			
	5	Δάση	96	25	96	25	15	.	. . .	.	111	25	. . .	.			
	6	Ἐλαιῶνες	36000	.	. . .	.	. . .	.	467	76	467	76	35532	24			
	7	Σταφιδῶνες καὶ ἀμπελῶνες . . .															
	8	Περιβόλια κτλ.															
	9	Κτήματα διοικούμενα δι' ἐπιτροπείας.															
	10	Δημόσια κτήρια															
Ε.		Ἐκποιήσεις ἐθνικῶν κτημάτων.															
	1	Χρεωλύσια καὶ τόκοι προικοκτησιῶν	130228	19	228	19	21373	07	1178	76	22780	02	97448	17			
	2	Δεκαετεῖς πιεώσεις προικοκτησιῶν	130165	.	165	.	2208	13	. . .	.	2368	13	127796	87			
	3	Δεκαετεῖς πιεώσεις φθαρτ. κτημάτ.	25000	.	. . .	.	2136	88	. . .	.	2136	88	22863	12			
	4	Εἰσπράξεις τοῦ ὁλικοῦ τιμήματος τῶν προικοκτησιῶν															
	5	Εἰσπράξεις τοῦ ὁλικοῦ τιμήματος τῶν φθαρτῶν κτημάτων . . .															
Γ.		Διάφορα εἰσοδήματα															
	1	Τόκοι ὑπερημερίας															
	2	Πρόσοδοι κτημάτων κατακυρωθέντων εἰς τὸ δημόσιον	1147	.	1147	.	355	.	84	.	1586	.	. . .	.	439		
	3	Δεκαετεῖς δόσεις τῶν μέχρι τοῦ 1837 καθυστερούντων															
	4	Ποινικὰ ἐργοστάσια															
	5	Ἀπόληψις ποινικῶν ἐξόδων . . .	28	.	28	.	628	68	313	20	969	88	. . .	.	941	88	
	6	Ἀπόληψις ἐξόδων προκαταβληθέντ. εἰς πολιτικὰς δίκας	108	50	108	50	58	.	61	.	227	50	. . .	.	119		
	7	Ἀπόληψ. ἐξόδ. ἀπαριθμήσ. ζώων κλ.	. . .	.	. . .	.	142	26	569	.	711	26	. . .	.	711	26	
	8	Μερίσματα μετοχῶν εἰς τὴν Τράπεζαν															

	9	Τοχυρὰ εἰσοδήματα	. . .	.	. . .	.	8869	22	. . .	.	8869	22	. . .	.	8869	22	
Ζ.	10	Ἐπιστροφαὶ χρημάτων	146508	64	726	64	405	58	145998	.	147130	58	. . .	.	621	58	
		Ἐκκλησιαστικὰ εἰσοδήματα															
		Ἐκποιήσεις ἀκινήτ. μονας. κτημάτ.															
		Πολιτικαὶ ἐνοικιάσεις » »															
		Μονοστεῖς ἐνοικιάσεις » »	792	80	792	80	254	46	1236	24	2283	50	. . .	.	1490	70	
		Τόκοι ὑπερημερίας															
		Διάφορα ἐκκλησιαστικὰ ἔσοδα . .															
			1,540,209	62	389470	12	315051	96	1445379	30	1,149,901	38	427064	20	36755	96	

ΣΗΜ. α') Κατὰ τὴν προσωρινὴν κατάστασιν τῆς χρήσεως 1850 τὰ βεβαιωθησόμενα μέχρι τῆς κλείσεως τῆς χρήσεως ἔσοδα ἀπὸ 1 Ἀπριλίου 1851 μέχρι 31 Ὀκτωβρίου ὑπελογίσθησαν διὰ . . . . . δρ. 1,540,209:62

Προστίθενται ὅσα εἰς διάφορα ἄρθρα ἐβεβαιώθησαν ἤδη πλέον τῶν ὑπολογισθέντων, ὡς ἡ ἀνωτέρω τελευταία στήλη. . . . . » 36,755:96

δρ. 1,576,965:58

Ἀφαιροῦνται τὰ βεβαιωθέντα ὡς ἡ πέμπτη στήλη. . . . . » 1,149,901:38

Μένουν τὰ ἔτι βεβαιωθησόμενα . . . . . » 427,064:20

ΣΗΜ. β') Καὶ πάλιν τὰ βεβαιωθησόμενα θέλουν εἶσθαι ἀνώτερα τῶν ὑπολογισθέντων

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 18 Ἰουλίου 1851.

Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Γενικοῦ λογιστηρίου

Δ. ΛΕΒΙΔΗΣ.

Β. Κατάστασις τῶν εἰσπραχθέντων ἐσόδων τῆς χρήσεως 1850 κατὰ τοὺς μῆνας Ἀπρίλιον, Μάϊον καὶ ἐν μέρει Ἰούνιον τοῦ 1851.

Κεφάλ.	Ἀριθμ.		Ὑπόλοιπον πρὸς εἰσπράξιν κατὰ τὴν 31 Μαρτίου 1851.		Εἰσπραχθέντα Κατὰ τὸν Ἀπρίλ. 1851		Κατὰ τὸν Μάϊον 1851		Κατὰ τὸν Ἰούν. 1851		Τὸ ὅλον		Ὑπόλοιπον πρὸς εἰσπράξιν		
Α.		Ἄμεσοι φόροι.													
	1	Ἔγγειος φόρος καὶ δικαιώμ. ἐπικαρ.	3,279,680	77	254976	83	422908	60	153518	11	831403	56	1,448,277	21	
	2	Φόρος ἐπὶ τῶν μελισσίων. . . .	27,587	34	1611	75	7329		777	82	4718	57	22868	77	
	3	Ἔγγειος φόρος 3 τοῖς ο/ο. . . .	89,255	64	545	33	470	11	590	18	1605	62	87649	99	
	4	Φόρος ἐπὶ τῶν ζώων	335,767	27	23419	82	22750	49	10692	10	56871	41	278895	86	
	5	» ἐπιτηδευμάτων	139,987	43	3438	63	5313	50	2607	50	11359	63	128627	80	
	6	» οἰκοδομῶν	127,893	04	9516	40	8902	84	3379	80	21799	04	116094		
Β.		Ἔμμεσοι φόροι													
	1	Τελώνια	343,000	72	160270	24	83799	28	9490	05	208559	57	134441	15	
	2	Χαρτόσημον	»		»		»		»		»		»		
	3	Διάφορα δικαιώματα	160,694	20	2801	82	202	80	50		3054	62	157639	58	
Γ.		Δημόσια καταστήματα.													
	1	Νομισματοκοπεῖον	»		»		»		»		»		»		
	2	Τυχοβρομεῖον	5,822	61	2308	71	7215	37	4041	28	13565	36	»		(α)
	3	Τυπογραφεῖον	4,557	31	219	40	192	43	55	90	467	73	4089	58	
Δ.		Δημόσια νομίσματα καὶ κτήματα.													
	1	Μεταλλεῖα καὶ ὀρυκτὰ	722	64	205	67	»		»		205	67	516	97	
	2	Ὕδατα θερμὰ	»		»		»		»		»		»		
	3	Ἁλυκαί	10,364	58	284	40	306	70	4083	20	4671	30	8693	28	
	4	Ἰχθυοτροφεῖα	69,650	10	12040	42	5435	03	7075	81	24551	26	45098	84	
	5	Δάφνη	28,636	96	4594	15	4124	88	75	56	5694	59	22942	37	
	6	Ἐλαιῶνες	321,053	54	6190	34	8898	52	1444	45	16533	78	304519	76	
	7	Σταφιδῶνες καὶ ἀμπελῶνες . . .	66,564	79	12109	03	10798	52	74	50	22982	05	43582	74	
	8	Περιβόλια καὶ ἄλλα κτήματα . .	63,077	31	7709	86	2798	71	419	84	10928	41	52148	90	
	9	Κτήματα διοικούμενα δι' ἐπιτροπείας.	10,900	58	432	76	52	65	»		485	41	10414	17	
	10	Δημόσια κτίρια καὶ ἐργοστάσια. .	7,182	53	448	75	601	12	95	50	1145	37	6037	16	

(α) Ἐπανέχθησαν πλέον δρ. 7,742.75

Ε.		Ἐκποιήσεις ἐθν. κτημάτων	353519	62	526	23	343	24	558	57	1928	4	353591	58	
	1	Χρεολύσια καὶ τόκοι πρωτοκτησιῶν.	163564	21	»		»		»		»		163564	21	
	2	Δικαστικὰ πιστώσεις	60639	91	446	34	750	58	473	52	1372	44	59267	47	
	3	» » ἀθαρτῶν κτημάτ.	209		»		36		»		36		173		
	4	Ἐπιστρέψεις τῆς ἕξωθεν τοῦ πρωτοκτησίου	»		»		»		»		»		»		
	5	» » ἀθαρτῶν κτημάτων.	»		»		»		»		»		»		
Ζ.		Διάφορα εἰσοδήματα.													
	1	Τόκοι ὑπερημερίας	»		»		»		»		»		»		
	2	Πρόσοδοι κτημάτων κατακυρωθέντων εἰς τὸ δημόσιον	5273	10	610	50	47	15	50		707	65	4565	45	
			6326	13	»		»		»		»		6326	13	
	3	Δικαστικὰ δίκαια τοῦ μέρους τοῦ 1837 καθυστερούντ.	»		»		»		»		»		»		
	4	Ποινικὰ ἐργοστάσια	98203	79	391	78	586		487	35	1465	13	76738	66	
	5	Ἀπόληψις ποινικῶν ἐξόδων. . .	3788	21	»		28		71	50	99	50	3688	71	
	6	» προκαταβλ. ἐξόδ. εἰς πολ. δίκας	29110	17	632	41	1485	83	501	54	2369	78	26770	39	
	7	» ἐξόδων καταμετρήσεως ἰδιωτικῶν ἀμπέλων, ζώων, κλπ.	»		»		»		»		»		»		
	8	Μερίσματα μετοχῶν εἰς τὴν Τράπ.	64070	17	60		4	65	153	50	218	15	63862	02	
	9	Τυχηρὰ εἰσοδήματα	153321	46	422	64	135	32	145998		146555	96	6965	50	
	10	Ἐπιστροφαὶ χρημάτων													
Η.		Ἐκκλησιαστικὰ εἰσοδήματα													
	1	Ἐκποιήσ. ἀκινήτ. Μονασ. κτημάτων	278	32	278	32	»		»		278	32	»		
	2	Πολυετεῖς ἐνοικιάσεις	35317	44	923	03	285	61	125		1335	66	33981	48	
	3	Μονυετεῖς »	26734	49	6144	82	2984	22	816	07	10245	11	16489	38	
	4	Τόκοι ὑπερημερίας	»		»		»		»		»		»		
	5	Διάφορα ἔσοδα	245	70	»		»		»		»		245	70	
Θ.		Ἔσοδα κλεισμένων χρήσεων.													
	1	Ἔσοδα κλεισμένων χρήσεων . .	»		»		»		»		»		»		
	2	Ὅμοια ἐκκλησιαστικὰ	»		»		»		»		»		»		
			5105540	75	510509	89	548996	45	344708	65	1,404,214	69	3,709,068	81	
		Προστεθεῖσι τῶν τριῶν ἐνοικίων διὰ τὴν ἐπιτροπείαν τοῦ ἀκινήτου Ἀστρίδ.													

Ἐν Ἀθήναις τὴν 18 Ἰουλίου 1851

Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Γενικ. Λογιστηρίου Δ. Λεβίδης.

Γ. Κατάστασις τῶν πληρωθέντων ἐξόδων τῆς χρήσεως 1850 κατὰ τοὺς μῆνας Απρίλιον, Μάϊον καὶ Ἰούνιον ἐν μέρει τοῦ ἔτους 1851.

	Ὑπόλοιπον πιστώσεων κατὰ τὴν 31 1851		Ἔξοδα πληρωθέντα								Ὑπόλοιπον πιστώσεων	
			Κατὰ τὸν Απρίλιον 1851		Κατὰ τὸν Μάϊον 1851		Κατὰ τὸν Ἰούνιον 1851		Τὸ ὅλον			
Χρέος ἐξωτερικὸν	1,340,483	53	»		»		»		»		1,340,483	53
Χρέος ἐσωτερικὸν	10,280		»		»		»		»		10,280	
Συντάξεις	75,943	35	1,718		11,326		352		13,396		62,547	35
Βασιλικὴ χορήγησις	»		»		»		»		»		»	
Αποζημιώσεις τῶν Βουλῶν . .	22,798	42	»		»		»		»		22,798	42
Υπουργείων τῶν ἐξωτερικῶν . . .	494,415	76	2,508	30	»		»		2,508	30	491,907	46
» τῆς Δικαιοσύνης . .	119,167	52	1,899	58	1,833	70	1,717	94	5,451	22	113,716	30
» τῶν Εσωτερικῶν . .	217,930	70	6,237	75	5,116	53	890	15	12,244	43	205,686	27
» τῶν Εκκλησιαστικῶν .	152,498	46	4,130		1,763	86	320	76	6,214	62	146,283	84
» τῶν Στρατιωτικῶν . .	89,847	87	»		»		»		»		89,847	87
» τῶν Ναυτικῶν. . . .	291,724	70	21,890	57	11,683	67	18,909	60	52,483	84	239,240	86
» τῶν Οἰκονομικῶν . .	97,194	87	2,628	24	8,535	67	6,942	71	18,106	62	79,088	25
Ἔξοδα διοικ. ἐσωτερ. καὶ ἐπιστρ. τῶν χρημ.	715,550	69	17,552	4	58,322	27	27,637	31	103,511	62	612,039	7
Ἐπιστροφαὶ χρημάτων	9,677	99	»		1,224	15	128		1,352	15	8,325	84
Αποζημιώσεις	45,517	42	50	25	601	53	»		651	78	44,865	64
Αποζημιώσεις εἰς τὴν Ὀθ. Πόρταν	103,245	49	»		»		»		»		103,245	49
Εκτακτα ἔξοδα	38,232	40	1,405		»		»		1,405		36,827	40
	3,524,509	17	60,019	73	100,407	38	56,898	47	217,325	58	3,307,183	59

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 18 Ἰουλίου 1851.

Ὁ Διαθυντὴς τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου Δ. Λ ε β (δ η ς

Κεφάλαιον	Ἄρθρον		Εσοδα προϋπολογισθέντα		Προσθαφαιρέσεις κατὰ τὸν Κ. Γερουσιαστὴν: Προσθῆκαι		Αφαιρέσεις	
		Ἐκ μεταφορᾶς . . .						
	8	Μερίσματα Τραπέζης	80000		»		»	
	9	Τυχηρὰ εἰσοδήματα	54000		»		»	
	10	Επιστροφαὶ χρημάτων	505		»		»	
Ζ.	1	Εκποιήσ. ἀκινήτ. μοναχηρ. κτημάτ.	278	32	»		278	32
	2	Πολυετεῖς ἐνοικιάσεις	46970	49	»		35317	14
	3	Μονοετεῖς ἐνοικιάσεις	97000		»		26734	49
	4	Τόκοι ὑπερημερίας	10000		»		»	
	5	Διάφορα ἔσοδα	»		»		245	70
Η.	1	Εσοδα κλεισμένων χρήσεων . . .	1500000		»		1500000	
	2	Εσοδα ἐκκλησ. κλεισμέν. χρήσεων	15000		»		15000	
			16,834,811	83	710497	94	3095628	36

Τὰ κατὰ τὸν κύριον γερουσιαστὴν βεβαιωθέντα ἔσοδα . . 14,449,927:11
Τὰ παρ'αὐτοῦ κατ'ἔλαττον σημειούμενα ὡς ἀνωτέρω . . 2,764,170:92

Εξάγεται τὸ ποσὸν τῶν βεβαιωθέντων ἐσόδων σύμφωνα μὲ τοὺς πίνακας τοῦ ὑπουργείου 17,214,098:03

Αποτέλεσμα κατὰ τὸν Κ. Γερουσιαστὴν			Παράθεσις πρὸς τὰ βεβαιωθέντα εἰς τὸ ὑπουργεῖον: Επὶ πλέον		Ἐπὶ ἔλαττον	
80000		Σημειοῖ ὡς βεβαιωθέντ. τὰ προϋπολογισθέντ. ἐνῷ τὰ βεβαιωθέντ. εἶναι ἀνώτερα κατὰ τὸν πίνακ. τοῦ ὑπουργ.			5000	
54000					38806	82
500					457483	11
11653	05	Ὁ Κ. γερουσιαστὴς διὰ τὰ σχηματισθέντα βεβαιωθέντα			278	32
70265	51				35605	75
40000					22364	30
		Αρνητικὴ ἀφαίρεσις! ἐνῷ ἐβεβαιώθησαν, ἐξ ὧν καὶ εἰσεπράχθησαν	3792	65	263	62
		Ὁ Κ. γερουσιαστὴς ἀφαιρεῖ ὁλοσχερῶς τὰ ἔσοδα τῶν κλεισμέν. χρήσ.			1283148	40
					24150	98
14449927 (α)	11		29036	93	2793207	85
			2,764,170:92			

(α) Παρατηρητέον ὅτι ὁ Κύριος Γερουσιαστὴς ἔχει 14,449,701 α) διότι σημειοῖ τὰ κατ' αὐτὸν ἀφαιρετέα ἐκκλησιαστικὰ ἔσοδα διὰ δρ. 62,557, ἐνῷ τὸ ποσὸν ἐκ τοῦ ὁποίου θεωρεῖ ἀφαιρετέον εἶναι κατὰ τὸν πίνακα τοῦ ὑπουργείου 62,575· β') διότι παραλείπει τὰ κλάσματα· καὶ γ') διότι ἀπὸ τὸ κεφάλαιον Ε'.—Τ', τὸ ὁποῖον κατὰ τὸν προϋπολογισμὸν δὲν ἔχει ποσόν τι, ὁ κύριος Γερουσιαστὴς ἀφαιρεῖ δρ. 245:70.

Ὁ προεδρεύων πρεσβύτερος τῶν Γερουσιαστῶν

ΛΑΜΠΡΟΣ ΝΑΚΟΣ

Οἱ Γραμματεῖς

Ι. Παξιμάδης.

Ἀθ. Γρηγοριάδης

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 30 Ἰουλίου 1851, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν κυρίων γερουσιαστῶν, παρόντων 37 μελῶν, ὁ προεδρεύων πρεσβύτερος τῶν παρόντων γερουσιαστῶν κύριος Λάμπρος Λάκος, κωλυομένων τοῦ τε προέδρου καὶ τῶν ἀντιπροέδρων, ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν καὶ ἐπικύρωσιν τῶν πρακτικῶν τῆς προλαβούσης συνεδριάσεως ὁ Κ. πρόεδρος ἀνήγγειλεν ὅτι ἀντικείμενον τῆς σημερινῆς εἶναι ἡ ἐξακολούθησις τῆς συζητήσεως ἐπὶ τοῦ περὶ ἐφορειῶν νομοσχεδίου.

Ἑπομένως λαβὼν τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρυσόγελος, ἔλεξε ταδε.

Κύριε Πρόεδρε καὶ Κύριοι Γερουσιασταί!

Τὸ πολύκροτον νομοσχέδιον, τὸ νομοσχέδιον τὸ περὶ ἐφορειῶν, τὸ τοσαῦτα τερατουργήσαν ἐκ τῶν σπαργάνων αὐτῶν, ὡς ἄλλος τριέσπερος Ἡρακλῆς, μετὰ τρίμηνον χρόνου διάστημα ἀναφαίνεται ἐκ νέου σήμερον εἰς τὸν περίβολον τοῦτον, φέρον ὡς τρόπαιον τοὺς ἀπολογιστικοὺς πίνακας τῆς χρήσεως τοῦ 1850, ἐξ ὧν καταφαίνεται ἡ εὐάρεστος οἰκονομική μας κατάστασις, προαιμιαζομένη τὴν μέλλουσαν εὐπορίαν ἣν ὑπόσχεται ἡ παραδοχή του. Ὁ πατὴρ τοῦ νομοσχεδίου τούτου, ὁ Κ. ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργός, καταλαβὼν τὸ βῆμα τῆς Γερουσίας, δύω κατὰ συνέχειαν ὅλας ἡμέρας ἐνησχόλησε πολλὰς ὥρας τὴν προσοχήν σας, μακρούς ἀποτείνας λόγους, πρὸς ὑποστήριξιν αὐτοῦ καὶ ἀντίκρουσιν τῶν ἐπὶ τούτου ἐκθέσεων τῆς ἐπιτροπῆς σας· ἐνδεδυμένος ὅλην τὴν πανοπλίαν τὴν ὁποίαν ἠρμόσθειος τέχνη, καὶ χεῖρες πολλαί, καὶ χρόνος πολὺς ἐδίδησε νὰ χαλκεύσωσιν, ἐστιλβωμένην μὲ τὸ γάνος τῶν οἰκονομολογικῶν θεωριῶν, ἐπροκάλεσε τὴν ἐπιτροπήν σας εἰς τὸν ἀγῶνα.

Τὸν ἀγῶνα τοῦτον ἀναδεχόμενος ὡς μέλος τῆς ἐπιτροπῆς, ἀπαρασκεύαστος πρὸς παρεσκευασμένον, ψιλὸς πρὸς ὁπλίτην, πεζὸς παρὰ λύδιον ἅρμα ἔρχομαι ν' ἀπαντήσω πρὸς τὸν κύριον ὑπουργόν, ἀντιτάττων αὐτοὺς ἐκείνους τοὺς λόγους, διὰ τῶν ὁποίων ἡ ἐπιτροπὴ ὑπεστήριξε τὴν γνώμην της εἰς τὰς δύω ἐκθέσεις της, καὶ αὐτὰ τὰ ἐπιχειρήματα τὰ ὁποῖα ὁ ἴδιος μοὶ ἐχορήγησεν εἰς τὰς δύω του ἀγορεύσεις, καὶ διὰ τοῦτο ὡς ἐκ προσώπου τῆς ἐπιτροπῆς ὀφείλω νὰ τῷ ἀποδώσω τὴν χάριν ἣν ὡμολόγησεν εἰς αὐτὴν ἀρχόμενος τοῦ λόγου, διότι τὸν ἔδωκεν

ἀφορμὴν, λέγει, νὰ ἐμβῇ εἰς λεπτομερῆ ἀνάπτυξιν ἑνὸς τόσον σπουδαίου ἀντικειμένου.

Μὴ περιμείνητε δὲ παρ' ἐμοῦ, Κύριοι, μήτε τὴν δεινότητα τοῦ λόγου, μήτε τὴν λεπτομέρειαν, τὰ ὁποῖα ὁ Κ. ὑπουργὸς ἐπεδείξατο εἰς τὰς δύω του ἀγορεύσεις· διότι μήτε ἦτο δυνατὸν νὰ τὸν ἀκολουθήσω κατὰ βῆμα εἰς τὰς ἀγορεύσεις του ἐπὶ τοσοῦτον παραταθείσας, καὶ πολλὰς ἐχούσας περιαγωγὰς δυναμένας καὶ τὸν νοῦν καὶ τὴν χεῖρα γέροντος νὰ καταπονέσωσι· θέλω ἀπαντήσει διὰ ταῦτα εἰς ἐκείνα μόνον, τὰ ὁποῖα ἠδυνήθην νὰ σημειώσω ἢ ν' ἀπομνημονεύσω, ἀρίνων εἰς ἄλλους συναδελφούς μου ν' ἀναπληρώσωσιν ὅσα ἐγὼ ἤθελα παραλείψει· δὲν θέλω λοιπὸν μακρηγορήσει, οὔτε θέλω ἀπασχολήσει τὴν προσοχήν σας ἐπὶ πολλὴν ὥραν.

Ὁ κύριος ὑπουργὸς διήρεσε τὸν λόγον του εἰς δύω κεφάλαια, ἐξ ὧν τὸ μὲν ὠνόμασε διοικητικὸν, πραγματευόμενον περὶ τοῦ νομοσχεδίου, τὸ δὲ λογιστικὸν ἢ ἀριθμητικὸν, περιστρεφόμενον εἰς τοὺς ὑπολογισμοὺς τῆς ἐπιτροπῆς, καὶ τοὺς ὁποίους ἐπαρουσίασεν ἀπολογιστικοὺς πίνακας, καὶ ταύτην θέλω ἀκολουθήσει καὶ ἐγὼ τὴν τάξιν, ἀρχόμενος ἀπὸ τὸ διοικητικὸν μέρος.

Πρῶτον καὶ σπουδαιότατον τῆς ὁμιλίας τοῦ κυρίου ὑπουργοῦ ἐθεώρησα, Κύριοι, καὶ ὑμεῖς νομίζω, τὴν λεπτομερῆ ἔκθεσιν τῆς οἰκονομικῆς μας καταστάσεως, μὲ τὴν ὁποίαν ἐπροαιμίασε τὸν λόγον του· καὶ διὰ τοῦτο ὀφείλεται χάρις εἰς τὸν Κ. ὑπουργόν, ὡς ἔλεγον ἀνωτέρω, διότι ἀπέδειξε τέλειον τὸ ἔργον, τὸ ὁποῖον εἰς τῶν προκατόχων του μόλις ἔβαλεν ἀγορεύων ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς, καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος ὑπενίξατο μόνον εἰς τὴν πρὸς τὴν Βουλὴν ἔκθεσίν του ἐπὶ τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου, ὀνομάσας τὴν οἰκονομικήν μας κατάστασιν δυσάρεστον.

Ἠκούσατε, Κύριοι, ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Κ. ὑπουργοῦ, ὅτι ἡ ἐθνικὴ περιουσία κατεσπατεύθη, ὅτι τὰ ἐθνικὰ εἰσοδήματα πολλῶν ἐπαρχιῶν καὶ πολλῶν κατὰ συνέχειαν ἐτῶν ἀπὸ τοῦ 1844, μήτε ἐβεβαιώθησαν, μήτε εἰσεπράχθησαν, μήτε εἶναι ἐλπὶς νὰ βεβαιωθῶσι καὶ νὰ εἰσπραχθῶσιν ἀπολεσθέντων ὅλων τῶν στοιχείων τῆς βεβαιώσεως τῶν φόρων καὶ τοῦ ἐλέγχου, καὶ πρὸς ἀπόδειξιν τούτου σᾶς παρουσίασε κατάλογον τῶν περισσοτέρων καὶ σημαντικωτέρων ἐφορειῶν τοῦ κράτους, ὃν καὶ κατέθεσεν εἰς τὸ γραφεῖον τῆς Γερουσίας· ἡ ζημία, ἐπρόσθεσεν ἐπὶ τέλους εἶναι ἀκαταλόγιστος, εἶναι πολὺ μεγαλητέρα παρ' ὅσον σᾶς τὴν παρέστησε. Τοιαύτη κατάστασις, ἥτις ἔκαμε κακίστην ἐντύπωσιν ἐκ πρώτης ὄψεως εἰς τὸν Κ. ὑπουργόν, ὡς ὡμολόγησεν

ὁ ἴδιος, ἔπρεπε νὰ προξενήσῃ, ὡς ἐπροξένησε, φρίκην τῷ ὄντι καὶ ἀπελπισίαν καὶ εἰς ἡμᾶς καὶ εἰς τὸ κοινόν, διότι ἂν καὶ δὲν ἐλάνθανε κανένα ἡ κατάστασις τῶν οἰκονομικῶν μας, ἀλλ' οὐδεὶς ἐφαντάζετο αὐτὴν τοιαύτην, ὁποίαν τὴν ἤκουσεν ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Κ. ὑπουργοῦ.

Εἰς τοιαύτην κατάστασιν εὑρὼν ὁ Κ. ὑπουργὸς τὴν ὑπηρεσίαν τὴν οἰκονομικὴν, ὅτε ἦλθεν εἰς τὸ ὑπουργεῖον, χρήζουσαν Ἡρακλείων χειρῶν, κατὰ τὴν φράσιν τοῦ ἰδίου, ἐπεχείρησε νὰ καθαρίσῃ αὐτὴν, ὡς ἐκεῖνος τὴν κόπρον τοῦ Αὐγείου· οὕτως ὁ Θεὸς ὅταν θέλῃ νὰ σώσῃ ἓν ἔθνος, ἐμπνέει ἐξόχους ἄνδρας, ὡς εἶπεν ὁ Σωκρατικὸς Αἰσχίνης· μᾶς ἐξέθεσε δὲ, ὅτι τὰ αἴτια τῆς ὑπαρχούσης καταστάσεως εἶναι ἡ ἔλλειψις τῶν ὀργάνων μιᾶς καταλλήλου διευθύνσεως, ἡ διαφθορὰ, ἡ ἀνικανότης καὶ ἡ κακὴ πίστις τῶν ὑπαλλήλων, τὰ ὁποῖα δὲν ἐξωστρακίσθησαν ἀπὸ τὴν ὑπηρεσίαν, τὸ σαθρὸν τῶν βάσεων τῶν ὑπαρχόντων ὀργανικῶν νόμων καὶ τὸ πλημμελὲς, τὰ ὁποῖα προέθετο νὰ θεραπεύσῃ διὰ τοῦ νομοσχεδίου τούτου, ἀπομακρύνων, ὡς λέγει, τὴν διαφθορὰν, ἐξοστρακίζων τὴν ἀνικανότητα καὶ τὴν κακὴν πίστιν, καλῶν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοὺς ἱκανοὺς, καὶ τιμίους, καταργῶν τοὺς ὑπάρχοντας πλημμελεῖς νόμους, καὶ εἰσάγων ἄλλους τελειοτέρους. Τοὺς λόγους τούτους τοῦ Κυρίου ὑπουργοῦ ἐσημείωσα. Κύριοι, αὐτολεξεὶ, θεωρήσας αὐτοὺς μεγάλης σπουδαιότητος, καὶ τούτους ἔρχομαι νὰ ἐξετάσω ἕνα πρὸς ἕνα, παρακαλῶν ὑμᾶς καὶ τὸν Κ. ὑπουργὸν νὰ ἐπιστήσητε τὴν προσοχήν σας.

Ἀπὸ τὸν κατάλογον, τὸν ὁποῖον ὁ Κ. ὑπουργὸς σᾶς παρουσίασε, παρετηρήσατε, Κύριοι, ὅτι ὅλαι αἱ ἐλλείψεις, ὅλαι αἱ ἀνωμαλίαι καὶ ἀταξίαι, ὅλαι αἱ καταχρήσεις περὶ τὴν ὑπηρεσίαν τῶν ἐφόρων ἔλαβον χώραν ἀπὸ τοῦ **1844**· οὐδὲν δὲ τοιοῦτον ἀνέφερε περὶ τῶν ἐφορειῶν τῶν ὑπὸ διάφορα συστήματα τοῦ **1833, 36** καὶ **39**. Τὸ κακὸν λοιπὸν χρονολογεῖται, κατὰ τὸν Κ. ὑπουργὸν, ἀπὸ τοῦ **1844**, καὶ ὅλαι αἱ ἐλλείψεις, ἀνωμαλίαι καὶ ἀταξίαι, ὅλαι αἱ καταχρήσεις συνέβησαν ὑπὸ τὸ ἐπικρατοῦν ἔκτοτε μέχρι τῆς σήμερον σύστημα, οὗ ὑμεῖς, κύριε ὑπουργὲ, εἴσθε μέλος ἀπ' ἀρχῆς καὶ τὸ πρῶτον ἐλατήριον. Ἔλαθες λοιπὸν κατακρίνων τὸ σύστημα τοῦτο καταδικάζον σεαυτὸν καὶ προστρίβον μέμψιν εἰς τοὺς συναδελφούς καὶ ὁπαδούς σου. Εἰς τοιαῦτα σφάλματα περιπίπτει πολλάκις ὅστις νομίζει, ὅτι κερδίζει ὅλην τὴν δόξαν καταφρονῶν τοὺς ἄλλους· ὅμοια πράττων μὲ τοὺς κόλακας τοῦ τυράννου τῶν Συρακουσίων Διονυσίου, οἵτινες ἀπέπτυον εἰς τὰ παρατιθέμενα εἰς τὴν τράπεζαν, διὰ

νὰ χάψωσιν αὐτοὶ μόνοι τὰ ἀρέσκοντα εἰς αὐτοὺς ἐδέσματα.

Εἰπέ μοι τώρα, κύριε ὑπουργέ! σὺ ὁ καταδικάζων τὸ παρελθὸν, ὁ ὑπουργῶν ἓν ἔτος σήμερον, ὁ συνιδὼν ἐκ πρώτης ὄψεως τὴν κατάστασιν τῆς οἰκονομικῆς ὑπηρεσίας, ὁ ἔχων ὑπ' ὄψιν πρὸ ἐξ ἤδη μηνῶν, ὡς ὁ ἴδιος ὡμολόγησας, τὸν ὁποῖον ἐπαρουσίασες κατάλογον, εἰπέ μοι, πρὸς τῆς ἀληθείας αὐτῆς, ἐνώπιον τῆς ὁποίας σὲ ἐγκαλῶ σήμερον, ἀπεμάκρυνες τὴν διαφθορὰν, ἐξωστράκισες τὴν ἀνικανότητα καὶ τὴν κακὴν πίστιν, καὶ ἐκάλεσας ἀντ' αὐτῶν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοὺς καλοὺς καὶ τιμίους; Ὁ κατάλογος τῶν ἐφόρων, τὸν ὁποῖον ἐζητήθης νὰ παρουσιάσῃς καὶ ἀκόμη δὲν ἐπαρουσίασες, οἱ διορισμοὶ τοὺς ὁποίους ἔκαμες ὑπ' ὄψιν μας, μαρτυροῦσιν, ὅτι ἐνηγκαλίσθης τὴν διαφθορὰν, ὅτι μακρὰν τοῦ νὰ ἐξοστρακίσῃς τὴν ἀνικανότητα καὶ τὴν κακὴν πίστιν, καὶ νὰ καλέσῃς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τὴν ἱκανότητα καὶ τιμιότητα, τὴν μὲν ἀνεκάλεσας ἐξοστρακισθεῖσαν παρὰ τῶν προκατόχων σου, τὴν δὲ ἐξώρισας ἀπηνῶς ὅπου εὗρες αὐτὴν· καὶ ταῦτα πράττων ἔρχεσαι νὰ μᾶς ὑποσχεθῇς ἐναντία τῶν ὧν ἔπραξας καὶ πράττεις, μήτε τὴν ἀλήθειαν σεβόμενος, μήτε τὸ αἰδέσιμον τοῦτο σῶμα αἰδούμενος· εἶτα φαίνεσαι δυσανασχετῶν κατ' ἐμοῦ, διότι εἶπον εἰς τὴν ἔκθεσίν μου, ὅτι ἡ διαγωγή σου αὕτη δίδει ὑπονοίας, ὅτι ἄλλον παρὰ τὸν σκοπὸν τῆς βελτιώσεως τῆς ὑπηρεσίας ἔχει τὸ νομοσχέδιόν σου, καὶ τοὺς λόγους τούτους ἀπῄτησες νὰ ἀνακαλέσω.

Ἂς ἴδωμεν τώρα τὸ σαθρὸν τῶν βάσεων τῶν ὑπαρχόντων περὶ ἐφορειῶν νόμων, καὶ τὸ πλημμελὲς τῶν ὀργανικῶν, τὰ ὁποῖα ὑμεῖς ἐκ πρώτης ὄψεως πρωτοπειρος εἰς τὴν οἰκονομικὴν ὑπηρεσίαν ἀνεκαλύψατε, οὐδεὶς δὲ τῶν προκατόχων σας, εἰς πολλοὺς τῶν ὁποίων δὲν ἠμπορεῖτε νὰ κάμνετε τὸ ἄδικον νὰ μὴ ἀποδώσωμεν καὶ περισσοτέραν θεωρίαν καὶ πεῖραν καὶ τριβὴν περὶ τὰ οἰκονομικὰ, δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐννοήσῃ.

Ἡ μεγαλητέρα ἔλλειψις, τὴν ὁποίαν ὁ Κ. ὑπουργὸς εὑρίσκει εἰς τὸν ὑπάρχοντα νόμον, εἶναι ἡ ἔλλειψις, λέγει, τῆς διαβεβαιώσεως τῶν φόρων, καὶ ἡ ἔλλειψις παντὸς ἐλέγχου, ἐν ᾧ ὑπάρχει κανονισμὸς, ὁρίζων πῶς βεβαιοῦνται καὶ ἐξελέγχονται ὅλοι οἱ φόροι, τίνι τρόπῳ οἱ ἀποθηκάριοι ἀποδίδουν τοὺς λογαριασμοὺς εἰς τοὺς οἰκονομικοὺς ἐφόρους, καὶ πῶς οὗτοι ὑποχρεοῦνται νὰ ὑποβάλλωσιν εἰς τὸ ὑπουργεῖον τὰς μηνιαίας καὶ ἐτησίας καταστάσεις τῆς εἰσπράξεως καὶ διαθέσεως τῶν δημητριακῶν καρπῶν κτλ· ὁ ἴδιος κανονισμὸς διαγράφει τὰς σχέσεις τῶν ἐπιστατῶν καὶ ἐκτιμητῶν ἐπὶ τῆς βεβαιώσεως τῶν δια-

φόρων προϊόντων μετὰ τῶν οἰκονομικῶν ἐφόρων, καὶ τούτων μετὰ τοῦ ὑπουργείου, εἰς τὸ ὁποῖον συγκεντροῦνται οἱ λογαριασμοὶ ὅλων τῶν ὑπολόγων τούτων ὑπαλλήλων.

Ἐὰν τοιαύτη ἔλλειψις ὑπῆρχεν εἰς τὸν νόμον, ὁποίαν ὁ κύριος ὑπουργὸς διατείνεται, ἡ κατάστασις τῶν ἐφορειῶν ἤθελεν εἶσθαι παντοῦ ἡ αὐτή. Ἀπαριθμῶν μ' ὅλα ταῦτα τὰς ἀνωμαλίας καὶ ἀταξίας, αἱ ὁποῖαι ἔλαβον χώραν εἰς διαφόρους ἐφορείας, δὲν ἀνέφερέ τι τοιοῦτον περὶ 18 ἄλλων ἐφορειῶν, ἐπίσης σημαντικῶν.

Ὁ κύριος ὑπουργὸς κακίζων τοὺς πρὸ τοῦ 1843 περὶ ἐφορειῶν νόμους, ἀπέδωκεν εἰς αὐτοὺς χθὲς ἀγορεύων, τὴν ἀθλιότητα τῆς σημερινῆς οἰκονομικῆς μας καταστάσεως, λησμονήσας ὅσα ὁ ἴδιος ἀνέφερεν εἰς τὴν πρὸς τὴν Βουλὴν ἔκθεσίν του ἐπὶ τοῦ περὶ ταμιῶν νομοσχεδίου, ὅτι οἱ νόμοι ἐκεῖνοι εἰς διάστημα δέκα ἐτῶν. ἔφησαν καθυστερήματα πολὺ ὀλιγώτερα παρ' ὅσα ἔχομεν ἀπὸ τοῦ 1843 μέχρι τοῦ 1849, κατ' ἀντίστροφον λόγον τῶν χρονικῶν διαστημάτων, ὡς ἔλεγεν ἡ ἐπιτροπὴ εἰς τὴν ἔκθεσίν της. Οἱ νόμοι ἐκεῖνοι μ' ὅλα ταῦτα ἔφερον εἰς τὸ ταμεῖον 17 ἑκατομμύρια, καὶ ἐν ᾧ σήμερον ἔπρεπε ν' αὐξηθῶσιν εἰς 20 τοὐλάχιστον ἑκατομμύρια διὰ τὴν πρόοδον τῆς γεωργίας, ἐξ ἐναντίας ἐλαττοῦνται εἰς 13 ἢ 14, ὄχι διὰ τοὺς λόγους τοὺς ὁποίους χθὲς ἀνέφερεν ὁ κύριος ὑπουργός, ἀλλὰ διὰ τὴν εἰσρύσασαν κατάχρησιν ἀπὸ τοῦ 1843, ἕνεκα τῆς κακῆς ἐκλογῆς τῶν προσώπων.

Οἱ νόμοι τότε πρέπει νὰ κρίνωνται πληημελεῖς ἢ ἀτελεῖς, ὅταν ἐφαρμοζόμενοι πιστῶς, ἐνεργούμενοι ἀκριβῶς διὰ τῶν ὀργάνων τῆς νομοτελεστικῆς ἐξουσίας δὲν φθάνουν εἰς τὸν σκοπὸν, τὸν ὁποῖον ὁ νομοθέτης προέθετο· ἀλλ' ὅταν γίνηται τὸ ἐναντίον, ὅταν τὰ ὄργανα ταῦτα διαστρέφωσι τοὺς νόμους, τότε δὲν πρέπει ν' ἀποδίδωμεν αὐτοῖς τὰς ἐλλείψεις τῶν ἐνεργούντων αὐτοὺς, καὶ νὰ καταφεύγωμεν καθ' ἡμέραν εἰς τροποποιήσεις τῶν νόμων ἢ καινοτομίας, αἱ ὁποῖαι εἶναι τόσον ὀλέθριαι εἰς τὰς πολιτείας, καὶ μάλιστα τὰς ἀρτιπαγεῖς.

Ἄλλην ἔλλειψιν εὑρίσκει ὁ Κ. ὑπουργὸς εἰς τοὺς ὑπάρχοντας νόμους, τὴν ὀλιγότητα τοῦ προσωπικοῦ, καὶ τὴν σμικρότητα τοῦ μισθοῦ, καὶ ταύτην προέθετο ν' ἀναπληρώσῃ διὰ τοῦ νομοσχεδίου τούτου. Ἡ ἐπιτροπή σας ἀνεγνώρισεν ἐν μέρει τὴν ἀνάγκην ταύτην καὶ δὲν ἠδυνήθη νὰ μὴ παραδεχθῇ τὴν προσθήκην προσωπικοῦ, ὅπου ἐθεώρησεν ἀναγκαῖον, καὶ μικρὰν αὔξησιν τῆς μισθοδοσίας τῶν ἐφόρων γ'. τάξεως, ἀνάλογον μὲ τὰ οἰκονομικά μας μέσα, ἀλλὰ δὲν ἐθεώρησεν, οὐδὲ θεωρεῖ αὐτὰ ὡς τὰ μόνα

καταλληλα μέσα νὰ ἐμποδίσωσι τὴν κατάχρησιν, νὰ φέρωσιν εἰς τὰ πράγματα πιστοὺς καὶ τιμίους· διότι τούτων ἡ ἐκλογὴ εἶναι εἰς τὴν θέλησιν τοῦ ὑπουργοῦ, ὅστις ἂς μοὶ συγχωρήσῃ νὰ τὸ εἴπω, μᾶς ἔδειξεν ἐκ πρώτης ἀρχῆς πόσον προσεκτικὸς εἶναι εἰς τοῦτο. Οἱ καλοὶ νόμοι, εἶπε, καλοῦν εἰς ὑπηρεσίαν τοὺς καλοὺς καὶ τιμίους, καὶ καλοὶ νόμοι εἶναι οἱ ὁρίζοντες ἀδροὺς μισθούς. Ἐγὼ δὲ λέγω, ὅτι οἱ καλοὶ ὑπουργοὶ καλοῦσιν εἰς ὑπηρεσίαν τοὺς καλοὺς καὶ τιμίους, καὶ ὅτι τοὺς μὴ φύσει τοιούτους δὲν δύνανται οἱ καλοὶ νὰ μεταβάλωσιν, οὐδὲ τοὺς ἱκανοὺς καὶ τιμίους ν' ἀμείψωσιν ἐπαξίως διὰ τῆς προσθήκης 50 ἢ 10 δραχμῶν εἰς τὴν μηνιαίαν μισθοδοσίαν.

Οὐδεὶς ἀρνεῖται, Κύριοι, ὅτι τὸ εὐτελὲς τοῦ μισθοῦ μὴ ἐπαρκοῦν εἰς τὰς ἀπολύτους ἀνάγκας, συντρέχει εἰς τὴν κατάχρησιν, ἥτις εἶναι ἐπιζήμιος ὄχι μόνον εἰς τὰ ὑλικὰ συμφέροντα τῆς κυβερνήσεως κατὰ τοῦ ἔθνους, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ ἠθικά, διότι ἐνεργουμένη ὑπὸ τὰ ὄμματα τοῦ λαοῦ ἐκ μέρους μιᾶς ἀρχῆς, ἐκ μέρους ἑνὸς ὑπαλλήλου, γίνεται παράδειγμα τῆς γενικῆς διαφθορᾶς καὶ κακοηθείας, ἥτις εἶναι ἡ ἐσχάτη ζημία.

Ὅλοι συναισθανόμεθα τὴν ἀλήθειαν ταύτην, καὶ εἴθε νὰ εἴμεθα εἰς κατάστασιν ν' αὐξήσωμεν τὴν μισθοδοσίαν ὅλων τῶν ὑπαλλήλων. Ἀλλ' εἰς τὴν σημερινὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν καὶ τοῦ δημοσίου καὶ τῶν ἰδιωτῶν, εἶναι ὁ μισθὸς τῶν ἐφόρων τόσον εὐτελὲς, ὥστε νὰ μὴ ἐπαρκῇ εἰς τὰς ἀπολύτους ἀνάγκας αὐτῶν; εἶναι ὀλιγώτερος τοῦ μισθοῦ τῶν ἐπάρχων, τῶν δικαστῶν καὶ ἄλλων, τῶν ὁποίων τὰ καθήκοντα κατ' ἐμὲ εἶναι ὑψηλότερα καὶ σπουδαιότερα, καὶ μάλιστα τῶν δικαστῶν, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἐξήρτηται αὐτὴ ἡ ζωὴ, ἡ ἰδιοκτησία καὶ ἡ τιμὴ τοῦ πολίτου. Τὰ καλὰ δικαστήρια, εἰπέτις τῶν νεωτέρων ἐπισήμων πολιτικῶν, εἶναι ἡ ἱερὰ ἄγκυρα ἐπὶ τῆς ὁποίας ἀσφαλίζεται τὸ σκάφος τῆς πολιτείας, καὶ δὲν εἶναι κίνδυνος νὰ ναυαγήσῃ, ἐν ὅσῳ ἔχει δικαστήρια συγκροτημένα ἀπὸ νομομαθεῖς καὶ ἀκεραίους ἄνδρας. Ἀλλ' ὁ κύριος ὑπουργὸς δίδει ὅλην τὴν προτίμησιν εἰς τοὺς ἐφόρους του, ἀποδίδει εἰς αὐτοὺς περισσοτέραν ἀξίαν, περισσοτέραν ἱκανότητα καὶ παρὰ τοὺς δικαστὰς αὐτούς. Ἐν ᾧ ἐκεῖνοι μὲν δύνανται νὰ μορφωθῶσι καὶ εἰς ὀλίγον καιρὸν εἰς τὰ γραφεῖα τῆς κυβερνήσεως, εἰς καταστήματα ἐμπορικά, οἱ δὲ κατατρίβουν τὸ ἄνθος τῆς ἡλικίας των εἰς τὰ σχολεῖα καὶ εἰς τὰς ἀκαδημίας τῆς Εὐρώπης, καὶ δαπανῶσι περιουσίας ὁλοκλήρους διὰ νὰ διδαχθῶσι τὴν ἀνωτέραν πασῶν τῶν ἐπιστημῶν, τὴν ἐπιστήμην τῶν νόμων. Καὶ διατείνεται μ' ὅλα ταῦτα ὁ

Κ. ὑπουργὸς ὅτι δὲν θέλουν ἐγερθῆν ἀπαιτήσεις καὶ παράπονα ἐκ μέρους τῶν δικαστικῶν καὶ τῶν ἄλλων ὑπαλλήλων διὰ τὴν ἐξαίρεσιν ταύτην, ἐν ᾧ προλαβόντως ὡμολόγησε τὰ ἐναντία, ὅτι οἱ διακρινόμενοι μεταξὺ τῶν νομομαθῶν μας ἀρνοῦνται νὰ λάβωσι δικαστικὴν θέσιν, διὰ τὴν ὀλιγότητα τῆς μισθοδοσίας, καὶ πολλοὶ παρητήθησαν ἕνεκα τούτου, ἐκλέξαντες ἄλλο ἐπάγγελμα ζωῆς ἐπικερδέστερον.

Ἄλλας ὡς φαίνεται ἐπρέσβευεν ἀρχὰς ὁ Κ. ὑπουργὸς τὴν παραμονὴν τῆς 3 Σεπτεμβρίου ὅτε ἐπέφερε μετὰ τῶν συναδελφῶν του τὴν ἐλάττωσιν τοῦ προσωπικοῦ τῆς ὑπηρεσίας ὅλης καὶ τῆς μισθοδοσίας διὰ τὰς ἐπικειμένας τότε ἀνάγκας, διὰ τὰς ἐπιμόνους ἀπαιτήσεις ἐκ μέρους τῶν ἐγγυητριῶν Δυνάμεων διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν χρεωλυσίων τοῦ ἐξωτερικοῦ δανείου, τότε δὲν ὡδηγήθη ἀπὸ τὰς νομικὰς καὶ οἰκονομολογικὰς ταύτας θεωρίας, τὰς ὁποίας προβάλλει σήμερον, ὅτε καὶ εἰσοδήματα ὀλιγώτερα ἔχομεν, καὶ τὸ ἐξωτερικὸν χρέος ἐπιβαρύνει μᾶλλον τὸν τράχηλόν μας, καὶ ἀπαιτήσεις ἐπέρχονται ἴσως ἐντονώτεραι. Βλέπετε λοιπόν, κύριοι, εἰς πόσα ἄτοπα φέρει ἡ αὔξησις τοῦ προσωπικοῦ καὶ τῆς μισθοδοσίας ἑνὸς μόνου κλάδου τῆς ὑπηρεσίας, καὶ πόσον ἀσυμβίβαστος εἶναι μὲ τὴν παροῦσαν οἰκονομικήν μας κατάστασιν, καὶ κρίνατε ἂν ἡ γνώμη τῆς ἐπιτροπῆς εἶναι ἐσφαλμένη, ὡς διατείνεται ὁ κύριος ὑπουργός.

Ἀνασκευάζων μετὰ ταῦτα ὁ κύριος ὑπουργὸς τὴν ἔκθεσιν τῆς ἐπιτροπῆς, μᾶς ἐδίδαξεν ὡς ἀπὸ διδασκαλικῆς ἕδρας τί ἐστὶν οἰκονομία θεωρουμένη ὑπὸ τὴν ἀληθῆ ἔποψιν· μᾶς εἶπεν, ὅτι τὴν οἰκονομίαν προσβεύων προέτεινε τὴν προσθήκην τοῦ προσωπικοῦ καὶ τὴν αὔξησιν τῆς μισθοδοσίας, δι' ὧν καὶ ὁ δημόσιος πλοῦτος θέλει αὐξήσει, καὶ ἐλάττωσις τῶν ἐξόδων θέλει γίνει· ὅτι καὶ τὸ ἓν καὶ τὸ ἄλλο πρέπει νὰ ἔχωσιν ἐλαστικότητα, ὅπερ ἐστὶ πρέπει νὰ ἦναι εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ ὑπουργοῦ ν' αὐξάνῃ ἢ νὰ ἐλαττώνῃ τὸ προσωπικὸν καὶ τὴν μισθοδοσίαν αὐτοῦ· διότι αἱ ἐργασίαι τῶν ἐφόρων δὲν ἐμποροῦσι νὰ ὁρισθῶσιν, οὔτε ἡ ἱκανότης καὶ τὸ ποσὸν τῆς ἐργασίας νὰ ἐκτιμηθῇ ἀπὸ τοῦδε. Ἡ μισθοδοσία τῶν ὑπαλλήλων, εἶπε, δὲν πρέπει νὰ ἦναι ὡρισμένη, καὶ τὴν γνώμην ταύτην ὑπεστήριζεν ἀναφέρων τὴν μαρτυρίαν τοῦ περιφήμου οἰκονομολόγου Ἄγγλου τοῦ Κ. Σμίθ, ὅστις πραγματευόμενος περὶ πολιτικῆς οἰκονομίας, γνωμοδοτεῖ ὅτι εἰς τὰ βιομηχανικὰ ἔργα εἶναι συμφερώτερον νὰ κανονίζηται ἡ ἀντιμισθία κατ' ἀναλογίαν τῆς ἐργασίας, ἤτοι κατ' ἀποκοπήν, ἀλλὰ δὲν ἐννόησε βέβαια οὔτε αὐτός, οὔτε κανεὶς ἄλλος οἰκονομολόγος νὰ ἐφαρμόσῃ τὴν ἀρχὴν ταύτην καὶ εἰς τὴν δημόσιον ὑπηρεσίαν, τοῦ νὰ δίδηται δηλονότι ὁ μισθὸς τῶν ὑπαλλήλων ἀναλόγως τῆς ἐργασίας. Ὁ κύριος ὑπουργὸς ἐφαρμόζων οὕτω τὴν ἀρχὴν ταύτην τοῦ Κ. Σμίθ ἔκαμε τὸ λάθος τοῦ παπᾶ, ὅστις εἰς τὴν ἱεροτελεστείαν γάμου ἀνεγίνωσκε τὴν ἀκολουθίαν τῆς βαπτίσεως, ἀντὶ τῆς στεφανώσεως, καὶ παρ' ὀλίγον ἦλθε νὰ πτύσῃ εἰς τὸ πρόσωπον τὸν γαμβρὸν καὶ τὴν νύμφην.

Διὰ νὰ δικαιολογήσῃ τὸ ἀπροσδιόριστον τῶν γραφέων «εἰς ἢ δύω γραφεῖς» εἶπεν ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὁρισθῶσιν αἱ ἐργασίαι τῶν ἐφόρων, διότι δὲν ἠμπορεῖ νὰ προίδῃ τις τὰς ἀνάγκας τῆς ὑπηρεσίας, διὰ τοῦτο ἀπαιτεῖται, εἶπε, νὰ ὑπάρχῃ προσωπικὸν περιττὸν, τὸ ὁποῖον θέλει χρησιμεύσει ἐν ἀνάγκῃ· καὶ τοῦτο, εἶπεν εἰς τὴν πρὸς τὴν Βουλὴν ἔκθεσίν του, μόλις θέλει ἀρκέσει, καὶ μάλιστα κατὰ τὰ δύο πρῶτα ἔτη· δὲν ἐνέκρινε δὲ νὰ προσλαμβάνωνται βοηθοὶ ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρόν, ὅταν παρουσιάζηται ἀνάγκη, ὡς ἐγίνετο μέχρι τοῦδε· ὁμολογεῖ λοιπὸν ὁ Κ. ὑπουργὸς ὅτι ὅλον τὸ προσωπικὸν τὸ ὁποῖον εἰσάγει διὰ τοῦ Νομοσχεδίου του δὲν εἶναι ἀπολύτως ἀναγκαῖον· ἀλλὰ πῶς συμβιβάζεται τοῦτο μὲ τὴν αὐστηρὰν οἰκονομίαν, τὴν ὁποίαν, ὡς λέγει πρεσβεύει.

Ὅσα περὶ τῆς βαθμολογίας τῶν ἐφόρων εἶπε, τῆς διαιρέσεως αὐτῶν εἰς 4 τάξεις, τῆς κατατάξεως τῶν διαφόρων ἐπαρχιῶν κτλ. ἀντικρούων τὴν γνώμην τῆς ἐπιτροπῆς οὔτε λόγου ἄξια νομίζω, καὶ δύναται νὰ ἐκτιμήσῃ ἕκαστος, ὅστις γνωρίζει ἐκ τοῦ πλησίον τὴν ὑπηρεσίαν, καὶ ὅστις ἐνθυμεῖται, ὅσα ὁ Κ. ὑπουργὸς εἶπεν εἰς τὴν τελευταίαν ἀγόρευσίν του· ὅτι ἡ τιμὴ δὲν εἶναι ἰσχυρὸν ἐλατήριον πρὸς τὸ καλόν. Τοῦτο μόνον θέλω παρατηρήσει πρὸς τὸν Κ. ὑπουργόν, ὅτι ἡ διαίρεσις τῶν ἐφόρων εἰς τέσσαρας τάξεις πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ σχηματίσῃ περισσοτέρους βαθμοὺς, μακρὰν τοῦ νὰ ἐγείρῃ τὴν ἁμίλλαν τῶν ὑπαλλήλων τούτων, θέλει δώσει ἀφορμὴν εἰς τὴν κατάχρησιν πρὸς τοὺς ὑποδεεστέρους, οἱ ὁποῖοι ἔχοντες πολλάκις τὰς αὐτὰς καὶ περισσοτέρας ἴσως ἐργασίας παρὰ πολλοὺς ἀνωτέρους, λαμβάνουν μισθὸν ὀλιγώτερον.

Ὁ Κ. Ὑπουργὸς προχωρῶν εἶπεν ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ ἐθεώρησε τὴν ἐφορείαν ὡς μικρὰν δημαρχίαν, καὶ μᾶς ἀνέγνωσε τὰ καθήκοντα τῶν ἐφόρων ὅσα διαγράφονται εἰς τὸ διάταγμα τοῦ 1845 καὶ τὰς ὁποίας ἔχουν ἐργασίας καθ' ἑκάστην τριμηνίαν τοῦ ἔτους, διατεινόμενος ὅτι αἱ ἐργασίαι αὗται, ἀντὶ νὰ ἐλαττωθῶσιν κύξήθησαν ἀπὸ τοῦ 1848 ἀφ' ὅτου εἰσήχθη τὸ σύστημα τῆς

ἐνοικιάσεως. Ἔχετε ὑπ' ὄψιν σας Κύριοι! τὰς ἐκθέσεις τῆς ἐπιτροπῆς, καὶ ὅσα ἀνέφερα ἐγὼ περὶ τῶν καθηκόντων τῶν ἐφόρων, ἔχων ἀνὰ χεῖρας τὸ μνησθὲν διάταγμα, ἀπαριθμήσας αὐτά, καὶ προσθέσας ὅτι ὁ ἔφορος ἔχει συμπράκτορας καὶ τοὺς ἐπάρχους, καὶ τοὺς ἀποθηκαρίους καὶ τοὺς Δημάρχους, καὶ ὅτι οἱ τελευταῖοι οὗτοι συντάττουσι τοὺς φορολογικοὺς καταλόγους τῶν οἰκοδομῶν, τῶν ἐπιτηδευμάτων, τῶν ζώων, τῶν ἀμπελώνων, τῶν ὁποίων ἡ ἐξέλεγξις ἐκ μέρους τοῦ ἐφόρου δὲν εἶναι ἔργον χρῆζον πολλοῦ κόπου καὶ χρόνου, ὅλα ταῦτα παρεσιώπησεν ὁ Κ. Ὑπουργός, εἰπὼν ὅτι εἶναι ἀνατεθειμένα εἰς τὸν ἔφορον, διὰ νὰ διὰ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ἀνάγκην τῆς αὐξήσεως τοῦ προσωπικοῦ.

Περὶ δὲ τῆς διαθέσεως τῆς ἐθνικῆς περιουσίας καὶ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς σφετερισθείσης ἔκαμε πολὺν λόγον· γνωρίζετε Κύριοι, ἐκ τῶν ἐθνικῶν κτημάτων τὰ μὲν εἶναι ἐνοικιασμένα πολυετῶς, ὀλίγα δὲ ἐνοικιάζονται κατ' ἔτος· ἡς πρὸς τὴν ἀνακάλυψιν δὲ τῶν σφετερισθέντων, εἶπον καὶ τότε καὶ τώρα λέγω, ὅτι δὲν εἶναι ἔργον μόνου τοῦ ἐφόρου, ὅτι ἀπαιτεῖ τὴν συνδρομὴν ἄλλων προσώπων καὶ ἄλλων γνώσεων, τὰ ὁποῖα οἱ ἔφοροι δὲν ἔχουν.

Ἐὰν ἀπαιτήσωμεν τὴν ἐκπλήρωσιν ὅλων τῶν καθηκόντων, ὅσα ἐπιβάλλουν τὰ περὶ τούτου διατάγματα εἰς τὰς διαφόρους ὑπαλλήλους ἀρχὰς καὶ εἰς αὐτὴν τὴν κεντρικὴν ἐξουσίαν, θέλομεν εὕρει παντοῦ τὰς αὐτὰς ἐλλείψεις, διότι καὶ τὰ καταλληλα πρόσωπα καὶ τὰ ἀναγκαῖα μέσα ἐλλείπουν πρὸς ἐκπλήρωσιν αὐτῶν.

Ὁ Κ. Ὑπουργὸς μεταβαίνων ἔπειτα εἰς τὸ λογιστικὸν μέρος τῶν ἐκθέσεων τῆς ἐπιτροπῆς ἐπιχειρεῖ νὰ καταδείξῃ τὰ λάθη εἰς τὰ ὁποῖα περιέπεσεν, ὡς λέγει, ἡ ἐπιτροπή, διότι δὲν εἶχε τὰ ἀναγκαῖα στοιχεῖα· οὕτως εὑρίσκει ἐσφαλμένα τὰ σημειούμενα ποσὰ διὰ τὰ ἔξοδα τῶν ἐφορειῶν τοῦ 1833, 36 καὶ 39. Ἡ ἐπιτροπή σας δὲν ἦτον δυνατὸν νὰ περιπέσῃ εἰς τόσον ψηλαφητὰ λάθη, διότι εἶχεν ὑπ' ὄψιν τοὺς περὶ ἐφορειῶν τούτους νόμους, ἔνθα προσδιορίζεται καὶ τὸ προσωπικὸν καὶ ἡ μισθοδοσία τῶν ἐφόρων· ἀλλ' ὁ Κ. Ὑπουργὸς συμπεριλαμβάνων τὰ ἔξοδα τῆς εἰσπράξεως τῶν φόρων, καὶ τὰ τῶν ταμείων τὰ ὁποῖα ἦσαν τότε ἀνατεθειμένα εἰς τοὺς ἐφόρους, καὶ συγκρίνων αὐτὰ μὲ τὰ ἀπὸ τοῦ 1843, εὑρίσκει ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ ἔκαμε λάθη λογιστικά.

Τὰ αὐτὰ λάθη εὑρίσκει καὶ εἰς τὸν ὑπολογισμὸν τῆς αὐξήσεως των ἐξόδων, τὰ ὁποῖα φέρει περιπλέον τὸ προκείμενον νομοσχέδιον, καὶ διατείνεται, ὡς καὶ εἰς τὴν πρὸς τὴν Βουλὴν ἔκθεσίν του λέγει, ὅτι ἡ περιπλέον δαπάνη εἶναι 76,700 κατ' ἀνώτατον ὅρον, ἢ 69,020 κατ' ἐλάχιστον. Εἰς τὸν ὑπολογισμὸν τούτον ἔλαβεν ἀνώτατον καὶ ἐλάχιστον ὅρον, ἐνῷ εἰς τὴν αὐτὴν ἔκθεσίν του εἶπε ῥητῶς, ὅτι δὲν θέλει δυνηθῆ νὰ ἀρνηθῆ τὸν διορισμὸν καὶ τοῦ δευτέρου γραφέως κατὰ τὰ πρῶτα δύο ἔτη τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νέου νόμου καὶ ἐπειδὴ εἰς τὸ διάστημα τοῦτο θέλει εἶσθαι περισσοτέρα ἐργασία διὰ τὴν τακτοποίησιν τῶν ἀρχείων κτλ. δὲν θέλει ἐπίσης ἀρνηθῆ εἰς αὐτοὺς καὶ τὸν ἀνώτατον ὅρον τῆς μισθοδοσίας, συνεπῶς μὲ τὴν ὁποίαν ἔθεσεν ἀρχήν, ὅτι ἡ ἀντιμισθία πρέπει νὰ ἦναι ἀνάλογος μὲ τὴν ἐργασίαν.

Εὐτυχῶς ἐνταῦθα Κύριοι δυνάμεθα νὰ ἀποδείξωμεν ὅσα εἴπομεν, διὰ μαθηματικῆς ἀποδείξεως, ἥτις ὅπου ἐφαρμόζεται δὲν ἀφίνει καμμίαν ἀμφιβολίαν· λάβετε ὑπ' ὄψιν τὸν λογαριασμόν, τὸν ὁποῖον καὶ παρακαταθέτω εἰς τὸ γραφεῖον, τῶν ἀπαιτουμένων ἐξόδων κατὰ τὸ Νομοσχέδιον, καὶ παραβάλλετε αὐτὸ μὲ τὰ ὁποῖα φέρει ὁ ὑπάρχων νόμος, καὶ θέλετε εὕρει, ὅτι ἡ διαφορὰ εἶναι δραχ. 106,420· καὶ ὄχι 76,700 ἢ 69,020, ὡς διϊσχυρίζεται ὁ Κ. Ὑπουργός.

Ἐρχόμεθα ἤδη εἰς τὸ Γ'. καὶ τελευταῖον μέρος τοῦ λόγου τοῦ Κυρίου Ὑπουργοῦ τὸ ἀφορῶν τοὺς ἀπολογιστικοὺς πίνακας, τῆς χρήσεως τοῦ 1850, τοὺς ὁποίους ὁ ἴδιος καθυπέβαλεν.

Ἐφορεῖαι		Κατὰ μῆνα	Κατ' ἔτος
Α. τάξ. 8	ἀνὰ 250	2,000	24,000
Β'. » 5	» 200	1,000	12,000
Γ'. » 20	» 150	3,000	36,000
Δ'. » 10	» 120	1,200	14,400
43			86,400

Γραμματεῖς ἐφορειῶν

Α'. τάξ. 8	» 140	1,120	13,440
Β'. » 5	» 120	600	7,200
Γ'. » 20	» 100	100	24,000
Δ'. » 10	» 90	900	10,800
43			55,440

Πρωτοκολλισταὶ

Α'. τάξ.	8	» 100	800	9,600
Β'. »	5	» 80	400	4,800
Γ'. »	20	» 60	1,200	14,400
	33			84,240

Γραφεῖς

Α'. τάξ.	16	» 70	1,120	13,440
Β'. »	10	» 60	600	7,200
	26			104,880

Κλητῆρες

Α'. τάξ.	8	» 30	240	2,880
Β'. »	5	» 25	125	1,500
Γ'. »	20	» 20	400	4,800
				114,060
Τῶν ἐφόρων ὁ μισθὸς				86,400
				200,460

Α'. τάξ.	8	400	4,800
Β'. »	5	200	2,400
Γ'. »	20	600	7,200
Δ'. »	10	250	3,000
			217,860

Ἐτησία δαπάνη κατὰ τὸ νομοσχέδιον . . δρ. 217,860

Κατὰ τὸ ἐν ἐνεργείᾳ σύστημα δρ. 111,440
Δι'ἐκτάκτους βοηθοὺς . . . . » 12,000 } 123,440

94,420

Προστίθενται δι'ὁδοιπορικὰ ἔξοδα τῶν ἐφόρων 12,000

Διαφορὰ ἐπὶ πλέον εἰς τὸν ἐν ἐνεργείᾳ νόμον δρ. 106,420

Ν. ΧΡΥΣΟΓΕΛΟΣ.

	Ἀρχικὰ ποσὰ	Ὑπολογισθέντα ἐπίσης τούτων	Βεβαιωθέντα κατὰ τὴν πλειοψηφίαν καὶ τοῦ ὑπουργείου	Ὅσα εἰσέπραξεν ἐπίσης μέχρι τέλους μαΐου 1891	Γελοῖα εἰσπραχθέντα κατὰ τὸν αὐτὸν τοῦ ὑπουργείου
Ἐλαιῶνες	362,299 10	72,115		69,833 67	321,063 56
Σταφιδῶνες καὶ ἀμπελῶνες . . .	104,101	90,000	194,952	58,387 71	66,561 79
Πρόβεια καὶ ἄλλα κτήματα . .	188,100 88	78,000	191,726 82	128,649 51	63,077 31
Χαμηλὰ καὶ τόποι πρόκοκτοι .	373,965	40,000	380,366 56	24,836 92	355,519 62
Δάσκαλοι πετρώδεις	196,764	15,000	104,524 07	959 80	103,564 27
» φθορᾶς λογιστῶν	76,591	15,000	74,912 69	13,402 78	60,639 91
Δημόσιος πουνάν τεῦλα . . .	60,000	10,000	109,109 98	10,906 19	98,203 79
	1,362,400 98	420,115	1,133,629 31	306,956 64	1,128,633 17
Ἐγγειος φόρος 3,00 μὴ εἰσπρακτέος	. . . . .	105,711 84	407,959 10	18,703 79	89,255 61
Ὁλικὸν ποσὸν . .	. . . . .	526,159 81	1,533,588 71	325,660 43	1,217,888 76

Τοὺς πίνακας τούτους Κύριοι! συνωδευομένους μὲ τὴν ἔκθεσιν τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ, ἔχετε ἤδη πρὸ ὀφθαλμῶν καὶ πρόκειται νὰ φέρηται τὴν ψῆφόν σας ἐν γνώσει ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου τούτου, σύμφωνα μὲ τὴν ποιοίθησιν ὑμῶν ἕκαστος· ἀλλὰ πρὸ τούτου τὸ Σ. Σῶμα, συμφώνως μὲ τὰς ἀποφάσεις του, θέλει μοὶ ἐπιτρέψει νὰ καθυποβάλω εὐσεβάστως τὰς παρατηρήσεις μου, καὶ τὴν ὁποίαν ἐκ τούτων ἐσχημάτισα γνώμην, μελετήσας μετ' ἐπιστασίας τοὺς πίνακας τούτους καὶ τὴν ἔκθεσιν, καὶ ὁ Κ. Ὑπουργὸς ὅστις ἀνεδέχθη νὰ διαλύσῃ κατὰ τὴν συζήτησιν πᾶσαν περὶ τούτων ἀμφιβολίαν, θέλει εὐαρεστηθῆ νὰ μᾶς ἀκούσῃ μὲ ὑπομονὴν, καὶ νὰ μὲ πείσῃ διὰ τῆς ἰσχύος τοῦ λόγου, ἐὰν δὲν εὑρεθῶ κατὰ πάντα σύμφωνος μὲ τὴν γνώμην του.

Σεβόμενος τὴν ἀπόφασιν τοῦ Σ. τούτου Σώματος δὲν θέλω ἐμβῆ εἰς καμμίαν ἐξέλεγξιν, οὐδὲ θέλω λάβει ὑπ' ὄψιν τὸν πίνακα, τὸν ὁποῖον εἰς τῶν ἐντίμων συναδελφῶν μας καθυπέβαλεν εἰς τὴν συνεδρίασιν τῆς 18 τοῦ παρόντος, καὶ περὶ τοῦ ὁποίου ἔκαμε λόγον πολὺν ὁ Κ. Ὑπουργός· ἐξ ἐναντίας θέλω ἀκολουθήσει ἀπαρεγκλίτως τὴν ἔκθεσιν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ, ἐκ τῆς ὁποίας καὶ μόνης ἐξάγεται ποία εἶναι ἡ οἰκονομικὴ μας κατάστασις, καὶ ἐὰν ἔχωμεν ἀληθῶς ἔλλειμμα ἢ περίσσευμα· ἐπιστήσατέ μοι μόνον τὴν προσοχὴν σας δι' ὀλίγας στιγμὰς, τοῦτο παρακαλῶ καὶ τὸν Κ. Ὑπουργόν.

Λάβετε εἰς χεῖρας Κύριοι τὴν ἔκθεσιν τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ· ἐκ ταύτης παρατηρεῖτε ὅτι τὰ μὲν προϋπολογισθέντα ἔσοδα τῆς χρήσεως τοῦ 1850 εἶναι δραχ. 21,062,972 συμπεριλαμβανομένων καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ δανείου τῶν 3,835,473:58 διὰ τόκους ἐτησίους καὶ χρεωλύσιον. Τὰ δὲ ἔξοδα δρ. 21,243,524 ἐκ τῶν ἐσόδων τούτων εἰσεπράχθησαν κατὰ τὴν ἔκθεσιν τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ μέχρι τῆς 31 Μαρτίου τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους δραχμαὶ 15,957,432 ὑπολείπονται δὲ ὡς εἰσπραχθησόμενα δραχμαὶ 5,105,540. Ἀπέναντι δὲ τῶν ἐξόδων ἐπληρώθησαν δραχμαὶ 17,709,040, ὀφείλονται δὲ 3,524,509, ὥστε προκύπτει περίσσευμα τῶν ἐσόδων δραχ. 1,581,031, καὶ τοῦτο εἶναι τὸ συμπέρασμα τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ τὸ ὁποῖον καὶ διαβεβαίωσε καὶ ἐκήρυξεν ὡς μαθηματικὴν ἀλήθειαν· καὶ τοῦτο πιστεύουν ὅσοι δὲν ἔλαβον τὸν κόπον νὰ ἐξετάσωσιν οἱ ἴδιοι ποῖα καὶ πόσα εἶναι τὰ καθαρὰ εἰσοδήματα τῆς χρήσεως τοῦ 1850, ποῖα ἐκ τούτων εἶναι πραγματικὰ, ἢ δύναται νὰ πραγματοποιηθῶσι διὰ τῆς εἰσπράξεως.

Ῥίψατε ἓν βλέμμα Κύριοι! εἰς τὸν ὁποῖον ἐψηφίσατε προϋπολογισμὸν τοῦ 1850 καὶ θέλετε ἰδεῖν ὅτι ὁ Κ. Ὑπουργὸς συμπεριέλαβεν εἰς τοὺς ἀπολογιστικοὺς πίνακάς του ὡς πραγματικὰ εἰσοδήματα τὰ σημειούμενα ποσὰ εἰς τὴν ἀρχικὴν τοῦ προϋπολογισμοῦ στήλην δραχ. 1,362,400 αὐξήσας ἀκόμη αὐτὰς καὶ κατὰ δραχ. 73,229, ὡς παρατηρεῖτε εἰς τὸν ἐνταῦθα ἐπισυνημμένον πίνακα ὑπὸ στοιχ. Β'. Εἰς τὸν πίνακα τοῦτον παρατηρεῖτε πόθεν προέρχεται τὸ ποσὸν τοῦτο, καὶ πόσα ἐκ τούτων σημειοῦνται εἰς τὴν κυρίαν τοῦ προϋπολογισμοῦ στήλην, ὡς εἰσπρακτέα. Γνωρίζετε Κύριοι ὅτι τὰ τῶν ἐθνικῶν ἐλαιώνων, καὶ σταριδαμπελώνων καὶ λοιπῶν, ὅσα σημειοῦνται εἰς τὸν πίνακα τοῦτον, εἰσοδήματα, καὶ τοι βεβαιωμένα δὲν εἰσεπράχθησαν πρὸ τοσούτων ἐτῶν, ἀπέναντι δὲ τούτων εἰσέρχεται εἰς τὸ ταμεῖον τὸ σημειούμενον ὡς ἔγγιστα ποσὸν εἰς τὴν κυρίαν τοῦ προϋπολογισμοῦ στήλην ἐκ τῶν κατ' ἔτος καὶ κατ' ἐκτίμησιν ἐνοικιάσεως τῶν κτημάτων τούτων, καὶ ὄχι τὸ ὁποῖον φέρει τὸ μετὰ τῆς Κυβερνήσεως συμβόλαιον, καὶ ἀπόδειξις τούτου εἶναι, ὅτι μ' ὅλα τὰ καταδικαστικὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα ὁ Κ. ὑπουργὸς ἔβαλεν εἰς ἐνέργειαν, δὲν εἰσέπραξεν ἐν διαστήματι δεκαπέντε μηνῶν παρὰ μόνον δραχ. 306,966 ὡς φαίνεται εἰς τὸν πίνακα τοῦ ἰδίου, ἤτον ὀλιγώτερον τῶν ὑπολογισθέντων κατὰ δραχμὰς 113,479, ἐνῷ αἱ προθεσμίαι τῶν πληρωμῶν εἶναι κατὰ τὸν Μάρτιον καὶ Σεπτέμβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους 1850. Ὁ Κ. Ὑπουργὸς μόλα ταῦτα σημειοῖ ὡς εἰσπρακτέον ἐπὶ τῶν Κεφαλαίων τούτων δραχ. 1,128,633. Ἐὰν δὲ προστεθῶσι καὶ τὰ ἐκ τοῦ ἐγγείου φόρου 3 0/0 τὰ ὁποῖα δὲν εἰσπράττονται ὁλικῶς, ὡς ὡμολόγησεν ὁ ἴδιος ζητῶν νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ἐλάττωσιν τῶν ἐσόδων δραχ. 89,225, ὡς σημειοῦται εἰς τὸν πίνακα, τότε τὸ ποσὸν τῶν μὴ πραγματοποιουμένων ἐσόδων ἀναβαίνει εἰς δραχ. 1,217,888, ὡς ἐξάγεται ἐκ τοῦ αὐτοῦ πίνακος.

Ἐρωτῶ ἤδη τὸν Κ. ὑπουργὸν, εἶναι πραγματικὸν εἰσόδημα τὸ ποσὸν τοῦτο, ἢ δύναται νὰ εἰσπραχθῇ ὡς ἔσοδον βεβαιωθὲν τοῦ 1850, ἐντὸς τῆς χρήσεως αὐτοῦ; πῶς ὑπελόγισε λοιπὸν αὐτὸ ὡς εἰσόδημα τοῦ ἔτους τούτου, τὸ ὁποῖον καὶ ἂν εἰσπραχθῇ καθ' ὑπόθεσιν, ἀνήκει εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ 1850. Ἰς ἔσοδον τοῦ αὐτοῦ ἔτους σημειοῖ ὁ Κ. ὑπουργὸς καὶ τὸ εἰσπραχθὲν ποσὸν ἐκ τῶν κλεισμένων χρήσεων δραχ. 1,304,955. Γρωρίζετε, Κύριοι! ὅτι τὸ ποσὸν τῶν κλεισμένων χρήσεων, τὸ ὁποῖον σημειοῦται εἰς τοὺς ἐτησίους προϋπολογισμοὺς δὲν ἠμπορεῖ νὰ λογισθῇ μήτε λογίζεται ὡς ἔσοδον κύριον τοῦ ἔτους, εἶναι ὡς δάνειον τὸ ὁποῖον διαχειρίζεται ὁ ὑπουργὸς καὶ τὸ ὁποῖον λαμβάνεται ἀπὸ τὰς

κλεισμένας χρήσεις, ὀφείλει δὲ νὰ ἀποδώσῃ εἰς τὸ ἑπόμενον ἔτος, ὅπως ἔλαβεν αὐτὸ παρὰ τῶν κλεισμένων χρήσεων, ἄλλως δὲν δύναται νὰ ἰσολογισθῶσι τὰ ἔσοδα τοῦ ἑπομένου ἔτους μὲ τὰ ἔξοδα τοῦ ἰδίου. Τὰ δύο λοιπὸν ταῦτα κεφάλαια τοῦ προϋπολογισμοῦ ἤτοι τὰ τῶν κλεισμένων χρήσεων καὶ τὸ ἐκ τῶν ἐλαιώνων κτλ. προκύπτον, συμποσούμενα εἰς δραχμὰς **2,522,843**, πρέπει νὰ ἐκπεσθῶσιν ἀπὸ τὰ εἰσοδήματα τοῦ ἔτους, τὰ ὁποῖα μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν ταύτην μένουν δραχμαὶ **18,540,129** αἱ ὁποῖαι ἀφαιρούμεναι ἀπὸ τὰ ἔξοδα ἀφήνουν ἔλλειμμα, ἢ πλεόνασμα τῶν ἐξόδων δραχ. **2,703,420**· καὶ ταῦτα ἐὰν ὑποτεθῶσιν ὡς πραγματικὰ ὡς εἰσπραχθησόμενα τὰ σημειούμενα ποσὰ εἰς τὴν στήλην τῶν εἰσπρακτέων, οἷον τὰ ἐκ τῶν ἐγγείων φόρων καὶ δικαιωμάτων ἐπικαρπίας δραχμαὶ **2,279,680**, τὰ ἐκ τοῦ φόρου τῶν ζώων τοῦ **1850** εἰς δραχ. **335,767**· τὰ ἐκ τῶν διαφόρων δικαιωμάτων, ἤτοι τὰ προξενικὰ δραχ. **160,694**· τὰ ἐκ τῶν τυχηρῶν εἰσοδημάτων, τῶν ἐκλησιαστικῶν εἰσοδημάτων δραχ. **62,573**, τὰ ὁποῖα εἶναι τῆς αὐτῆς φύσεως μὲ τὰ ἐκ τῶν ἐλαιώνων κτλ. Ἀλλὰ τίς δὲν γνωρίζει ὅτι ἀπὸ τῶν διαληφθέντων κεφαλαίων θέλει εἰσπραχθῇ μικρὸν μέρος; τὸ ἔλλειμμα λοιπὸν εἶναι πολὺ περισσότερον παρὰ τὸ διαληφθέν.

Ἀλλ' ὁ Κ. ὑπουργὸς διατείνεται ὅτι τὸ ὑπόλοιπον τῶν πιστώσεων δραχ. **3,524,509** δὲν θέλει ἐξοδευθῇ· διότι δὲν θέλομεν πληρώσει τὸ τέταρτον τοῦ δανείου τῶν τριῶν δυνάμεων δραχ. **1,340,483**. Οὐδὲ θέλουν ἐξαντλεθῇ αἱ λοιπαὶ πιστώσεις, αἱ σημειούμεναι εἰς τὴν αὐτὴν στήλην δι' ἔξοδα τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας.

Ἰδοὺ Κύριοι! εὔκολος τρόπος τοῦ πλουτεῖν, τὸν ὁποῖον ὁ Κ. ὑπουργὸς εὗρε, τὸ νὰ μὴ πληρώνῃ τις ὅσα χρεωστεῖ· δὲν ἤλπιζον νὰ ἀκούσω λόγον τοιοῦτον ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ ὑπουργοῦ τῆς οἰκονομίας, ὅτι ποσὸν τὸ ὁποῖον αἱ Βουλαὶ προσδιώρισαν διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν τόκων καὶ τῶν χρεωλυσίων τοῦ πρὸς τὰς Εὐεργέτιδας δυνάμεις χρέους, χρέους ἀναγνωρισμένου, δὲν ἔχει σκοπὸν ὁ Κ. ὑπουργὸς νὰ πληρώσῃ ἢ δύναται νὰ διαθέσῃ ἄλλως· ἀλλὰ πῶς συμβιβάζεται τοῦτο μὲ ὅσα προχθὲς μᾶς εἴπατε, φέροντες εἰς βεβαίωσιν τῶν λόγων σας τὴν ἔκθεσιν αὐτὴν τῆς ἐπιτροπῆς τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως τῶν Γάλλων, ἀποφανθείσης ὅτι παραδέχεται νὰ πληρωθῇ τὸ ἀνάλογον ποσὸν τοῦ Ἑλληνικοῦ δανείου, διότι λέγει, ἐπαναπαύεται εἰς τὰς προσπαθείας τῆς Ἑλλάδος ὑπὲρ τῆς ἀποτίσεως τοῦ δανείου, καὶ εἰς τὴν

ὁποίαν εὗρε προθυμίαν εἰς τοὺς ὑπουργούς της πρὸς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ὑποχρεώσεων τούτων· τοὺς λόγους τούτου ἐσημείωσα μετὰ προσοχῆς. Τὸ ποσὸν τοῦτο Κ. ὑπουργέ! καὶ ἐὰν δὲν ἀπαιτηθῇ πρέπει νὰ ἀποταμιεύηται ἄθικτον, διὰ τὴν ὑπόληψιν τῆς Κυβερνήσεως, διὰ τὴν ἐθνικὴν πίστιν, τὴν ὁποίαν ὁ ἴδιος ὡμολόγησας ὅτι εἰς τὴν πρὸς τὴν Βουλὴν ἔκθεσίν σου ὅτι φροντίζεις νὰ διατηρήσῃς, διὰ τὸ μέγιστον αὐτὸ συμφέρον τῆς ἀνεξαρτησίας καὶ ἡσυχίας τοῦ Ἔθνους. Ὁ μέγας πολίτης τῆς Ἀμερικῆς Βασιγκτὼν, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα ἀνέφερα καὶ ἄλλοτε εἰς τὸν περίβολον τοῦτον, ἀπευθυνόμενος πρὸς τοὺς συμπολίτας του, ἀφοῦ διήνυσε λαμπρῶς τὸ στρατιωτικὸν καὶ πολιτικόν του στάδιον παρήγγειλε πρὸ πάντων νὰ φροντίζωσι πῶς νὰ διατηρῆται ἡ ἐθνικὴ πίστις ὡς μέσον τοῦ νὰ ἀποκτήσωσι δύναμιν, καὶ νὰ ἀσφαλίσωσι τὴν ἡσυχίαν καὶ τὴν ἀνεξαρτησίαν των. Ὁ Κ. ὑπουργὸς πρεσβεύων τὴν ἀρχὴν ταύτην, ἔπρεπε νὰ βουλεύηται καὶ νὰ πράττῃ συμφώνως μὲ αὐτήν.

Ὁ Κύριος ὑπουργὸς διὰ νὰ φέρῃ περίσσευμα εἰς τοὺς ἀπολογισμούς του εἶπεν, ὅτι δὲν θέλουν πραγματοποιηθῆν ὅλα τὰ σημειούμενα ἔξοδα, καὶ ἀνέφερέ τινα ποσὰ **20** καὶ **32** χιλιάδας δραχ. δὲν ἐθυμοῦμαι ποῖα. ἀλλὰ τὸν ἐρωτῶ, θέλουν εἰσπραχθῆ ὅλα τὰ σημειούμενα εἰς τὴν στήλην τῶν εἰσπρακτέων; τὸ παράλειμμα τούτων εἴθε νὰ ἐξισωθῇ μὲ τὸ περίσσευμα, τὸ ὁποῖον θέλει μείνει μετὰ τὴν πληρωμὴν τῶν ἐξόδων.

Τελευτῶν εἶπεν ὁ Κ. ὑπουργὸς ὅτι αἱ ἐκθέσεις του ἔγιναν μ' ὅλην τὴν ἀκρίβειαν, αἱ δὲ τῶν ἄλλων εἶναι ἐσφαλμέναι, ἀπέφυγε μ' ὅλα ταῦτα νὰ μᾶς εἴπῃ ὡς ἔγγιστα ποῖον εἶναι τὸ περίσσευμα τῶν ἐσόδων. Ἡ οἰκονομική μας κατάστασις, εἶπε, μόνον, ἐὰν δὲν εἶναι εὐάρεστος, δὲν εἶναι ὁποία τὴν παρέστησαν ἄλλοι.

Εἴσθε εἰς θέσιν ἤδη, Κύριοι, νὰ κρίνητε ἀφ' ἑαυτῶν ὁποία εἶναι ἡ κατάστασίς μας, ἐὰν ἐπιτρέπῃ τὴν παραμικρὰν αὔξησιν δαπανῶν, ἐὰν ἡ ἐπιτροπή σας εὑρεθῇ εἰποῦσα εἰς τὰς ἐκθέσεις της, ὅτι τὸ ἔλλειμμα θέλει εἶσθαι πλέον τοῦ ἑνὸς ἑκατομμυρίου· ἐὰν εἰς τὰς σκέψεις της παρεξετράπη ἀπὸ πνεῦμα ἀντιπολιτεύσεως, ἢ ὡδηγήθη ἀπὸ τὸ συμφέρον καὶ μόνον τοῦ δημοσίου.

Ἀπόκειται ἤδη εἰς ἡμᾶς Κύριοι! νὰ φέρητε τὴν ψῆφόν σας ἕκαστος κατὰ τὴν ἰδίαν πεποίθησιν, πρὸς δὲ τὸν Κ. ὑπουργὸν καὶ τοὺς συμμεριζομένους τὴν γνώμην αὐτοῦ, ἐὰν ἐπιμένοντες δὲν θέλωσι νὰ πεισθῶσι, κἂν πεισθῶσιν, ἔχω τὴν τιμὴν νὰ εἴπω,

ὅτι οἱ λόγοι τῆς ἀληθείας δὲν διασκεδάζονται εἰς τὸν ἀέρα, ἔρχεται καιρὸς καθ' ὃν βεβαιούμενοι ἐκ τῶν πραγμάτων γίνονται καταληπτοὶ εἰς τοὺς δύσαντας τὰ ὦτα, ἵνα ἀκούοντες μὴ ἀκούωσι κατὰ τὸν εἰπόντα.

Περαίνων τὸν λόγον του, ἐπιφυλάττομαι, εἶπε νὰ ἀπαντήσω πρὸς τὸν Κ. ὑπουργὸν, καθόσον ἀφορᾷ τὸ προσωπικόν.

Τοῦτον διεδέξατο ὁ Γερουσιαστὴς Κύριος Χαντζίσκος. Βεβαίως εἶναι πολὺ δι' ἐμὲ, εἶπε, νὰ λάβω τὸν λόγον, ἀφ' οὗ ὁ ἄοπλος Κ. Χρυσόγελος, ὡπλισμένος μὲ ἐκτεταμένην ἔκθεσιν, ἀφ' οὗ λέγω ὁ ἔντιμος προλαλήσας, τοῦ ὁποίου τὰ ρῶτα καὶ τὴν παιδείαν σέβομαι καὶ ἐκτιμῶ, ἦλθε μὲ ἔκθεσιν ἀνὰ χεῖρας, εἶναι δι' ἐμὲ μεγάλη τόλμη ν' ἀπαντήσω οὕτως ἀπροπαράσκευος, ἐνθαρρύνομαι ὅμως ἀπὸ λόγους τινὰς τοῦ προλαλήσαντος καὶ μάλιστα ἀπὸ τὸ γεγονὸς περὶ ὀξείας καὶ βαρείας τοῦ μαθητοῦ του. Ἐπειδὴ ὁ προλαλήσας ἐθεώρησε τὰ καθήκοντα τῶν ἐφόρων ὡς μίαν ὀξεῖαν καὶ βαρεῖαν, δὲν εἶναι δύσκολον νὰ θεωρήσω καὶ ἐγὼ ἐμαυτὸν ἀρμόδιον ν' ἀπαντήσω.

Τὸ κατὰ τὸν προαγορεύσαντα πολύκροτον, πολυθρύλλητον καὶ πολυώδυνον νομοσχέδιον, ἀφ' ἧς στιγμῆς ἐφάνη ἐνώπιόν μας καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν πρώτων αὐτοῦ ῥημάτων, κατ' ἐμὲ, ἐσταθη καὶ θέλει εἶσθαι ὠφέλιμον· διότι ὡς ἐκ τοῦ νομοσχεδίου τούτου ἡ Γερουσία λαμβάνει ἀφορμὴν καὶ ὑποχρεώνει τὸν Κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸν νὰ καθυποβάλῃ ἐνώπιόν μας τὸν λογαριασμὸν τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τοῦ κράτους διὰ τὸ ἔτος **1850**, καὶ τὴν προσωρινὴν κατάστασιν τῆς ὁμωνύμου χρήσεως· ἐν ᾧ ἄλλως, ὁ ὑπουργὸς δὲν ἤθελε τὸν παρουσιάσειν ὡς ἐγίνετο διὰ πολλὰ ἔτη· μᾶς ἔφερε δὲ καὶ **10** συναδελφοὺς ἐν τῇ Γερουσίᾳ, ἐκ τῶν ρώτων καὶ τῶν γνώσεων τῶν ὁποίων θέλει ὠφεληθῆν ἡ Γερουσία, καθόσον ἐνθυμούμενος τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου Μεταξᾶ ἄλλοτε ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς ἀπαγγελθέντας, ὅτι ὅλ. τὸ συνταγματικὸν πολίτευμα εἶναι μὲν πολυδάπανον, πλὴν ἡ δαπάνη αὕτη σχετικῶς πρὸς τὰ ἐξ αὐτοῦ ἀπορρέοντα καλὰ εἶναι μικρὰ, πρεσβεύω, οὐχὶ ὡς εἶπε πρό τινων ἡμερῶν τὶς τῶν συναδελφῶν μας «μᾶς ἦλθε μὲ τὸ Νομοσχέδιον σωρεία Γερουσιαστῶν,» ἀλλ' ὅτι ὅσον περισσότεροι συσκεπτόμεθα καὶ ἀποφασίζομεν περὶ τῶν κοινῶν τοῦ ἔθνους συμφερόντων, τοσοῦτον τὰ συμφέροντα τοῦ ἔθνους ἀναπτύσσονται καὶ ἐξετάζονται καλλίτερα.

Εἴδαμεν κατὰ συνέπειαν τὸν Κύριον ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸν ἐκθέτοντα τὴν οἰκονομικὴν τοῦ κράτους μας κατάστασιν διὰ πρώτην ἴσως φορὰν ἐν ἐκτάσει καὶ ἀκριβείᾳ ἐπὶ δύω

ὅλας ἡμέρας. Ὡς ἐκ τῆς τοιαύτης συζητήσεως ἐπασχολούμενοι κάμνομεν μὲν ὀγκώδη τὰ πρακτικά μας, ἀλλ' ἐμάθαμεν καὶ ἠκούσαμεν πολλὰ καὶ οὐσιώδη· ἐμάθαμεν καὶ ἠκούσαμεν ἐν τῇ συζητήσει ταύτῃ ὅτι ὁ δεῖνα ἔφορος ἔλλειψε τοῦ καθήκοντός του, προδίδει τὴν ὑπηρεσίαν του, καταχρᾶται τῆς θέσεως καὶ ἐμπιστοσύνης. Ἐντεῦθεν δὲ τοσαῦται προσγίνονται ὠφέλειαι· διότι ὁ μὲν τὸ καθῆκόν του προδόσας καὶ καθυστερήσας ἔφορος τύπτεται ὑπὸ τοῦ συνειδότος, ὁ ἄλλος παραδειγματίζεται, διότι καὶ τούτου αἱ πράξεις θέλουσι γίνει γνωσταὶ ἔν τε τῷ περιβόλῳ τούτῳ καὶ εἰς τὸ Πανελλήνιον, οἱ δὲ ὑπουργοὶ θέλουσι προσέχει εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ προσωπικοῦ, καὶ οἱ ἀνίκανοι δὲν θέλουν γίνεσθαι φορτικοὶ διὰ τῶν ἀπαιτήσεών των. Ἰδοὺ τὰ ὅσα καλὰ ἔφερε τὸ λεγόμενον πολύκροτον καὶ πολυθρύλλητον Νομοσχέδιον, διὰ τῶν πρώτων αὐτοῦ ῥημάτων, πρὶν ἢ ἔλθῃ εἰς τὴν ἐπιψήφισίν μας.

Ἔρχομαι ἤδη ν' ἀπαντήσω εἰς τὸν προλαλήσαντα· ἐξεύρετε τὰς ὁποίας ὑπόσχεται ὠφελείας τὸ νομοσχέδιον. Ἐὰν τὰ καθήκοντα τῶν ἐφόρων ἦσαν ὀξεῖα καὶ βαρεῖα, καὶ οἱ ὑπάρχοντες ἢ οἱ προκάτοχοί των ἠδύνατο νὰ ἐνεργήσωσι ταῦτα, βεβαίως δὲν ἠθέλαμεν ῥθάσει εἰς τὴν σημερινὴν κατάστασιν, τὴν ὁποίαν ὅλοι λέγομεν ὅτι δὲν εἶναι καλὴ· ἀνάγκη διὰ τοῦτο νὰ λάβωμεν μέτρα ὁριστικὰ πρὸς διόρθωσιν καὶ βελτίωσιν αὐτῶν, ἐπιβλέποντες ὅπου ὑπάρχει ἀνάγκη. Τὸ ὑπουργεῖον φέρει νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι ἔργον ἰδικόν του, ἀλλ' εἶναι ἔργον σειρᾶς περιστάσεων, ἔργον τὸ ὁποῖον καὶ ὁ φίλος μου Κ. Πονηρόπουλος εἶχε λάβει ὑπ' ὄψιν του προκαταρκτικῶς, καθόσον ἀφορᾷ τὸ λογιστήριον, τὸ ὁποῖον ἔχει πολὺν σχέσιν μετ' αὐτοῦ, τὸ λέγω δὲ πρὸς τιμήν του τοῦτο διότι ὁ μόνος ὑπουργὸς, ὅστις εἰσήγαγε τακτικὸν ἀπολογισμὸν τοῦ **1844** ἦτο αὐτὸς ὁ Κ. Πονηρόπουλος, ναί Κύριοι! σᾶς ὁμιλῶ ἐν γνώσει, διότι ἠργάσθην ὡς πρόεδρος καὶ μέλος τοῦ ἀπολογισμοῦ ἐν τῇ Βουλῇ· ἔργον ζητηθὲν καὶ προκαλεσθὲν ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων, ὡς ἐξάγεται ἀπὸ ἄλλο ἔργον ὅμοιον τοῦ συναδελφοῦ μας Κ. Μαγγίνα, ὑπουργοῦντος ἄλλοτε· ὁ Κ. Μαγγίνας μᾶς ἔφερε τὸ νομοσχέδιον περὶ συμπληρώσεως τοῦ ἐλεγκτικοῦ συνεδρίου· ἐκεῖνο τὸ Νομοσχέδιον, τοῦτο καὶ ὅσα ἄλλα εἰσήγαγεν εἰς τὴν Βουλὴν ὁ νῦν ὑπουργὸς, προεκλήθησαν ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἀνάγκης, εἶναι ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ εἴδους· ἢ μήπως τάχα τότε ἦτο διαφορετικὴ ἡ οἰκονομική μας κατάστασις καὶ ἐπεψηφίσαμεν ἐκεῖνο; διὰ τί εἰσήχθη τότε ἐκεῖνο; διότι καὶ τὸ ὑπουργεῖον ἐγνώρισε καὶ ἡμεῖς συνωμολο-

γήσαμεν ὅτι διὰ νὰ ἔχωμεν ἀπολογισμοὺς ἐξ ὧν νὰ ὁδηγηθῶμεν καὶ διὰ τὸ μέλλον περὶ τῆς ἀληθοῦς καταστάσεώς μας, περὶ τῆς ἀνάγκης τῶν ἐξόδων μας, ἀνάγκη νὰ διορθωθῇ τὸ ἐλεγκτικὸν συνέδριον. Ἀλλ' εἶναι δυνατὸν τὸ ἐλεγκτικὸν συνέδριον συμπληρούμενον νὰ προβῇ εἰς τὸ ἔργον του ἂν δὲν ἔχῃ καὶ τὰ λοιπὰ ὄργανά του ἱκανὰ διὰ νὰ τὸ συντρέξωσιν; εἶναι οὐδέν· ἐχρειάσθη διὰ τοῦτο νὰ ἔλθῃ Νομοσχέδιον καὶ διὰ τὸ λογιστήριον· ἐχρειάσθη νὰ παρακολουθήσῃ τοῦτο καὶ ἕτερον περὶ δημοσίου λογιστικοῦ συστήματος, ἀλλὰ μὴ μορφουμένων τῶν ἐφορειῶν, οὔτε τὸ ἐλεγκτικὸν συνέδριον, οὔτε τὸ λογιστήριον δύνανται νὰ προβῶσιν εἰς τὸ ἔργον των· ἰδοὺ λοιπὸν τὸ σπουδαῖον καὶ σοβαρὸν τῆς ἐργασίας ταύτης. Δυσκολεύοντες τὸ Νομοσχέδιον τοῦτο, ὑπὸ τὸ πρόσχημα ὅτι δὲν ἔχομεν χρήματα, δυσκολεύομεν τὴν σύνταξιν καὶ ὑπ' ὄψιν μας καθυποβολὴν τῶν ἀπολογισμῶν· χωρὶς νὰ αἰτιώμεθα τοῦ παρελθόντος, πρέπει νὰ ἀποδώσωμεν τὴν ἔλλειψιν ταύτην εἰς τὴν ἀτέλειαν τῶν νόμων, καὶ οὐχὶ εἰς τὰ πρόσωπα· πῶς θέλετε τὸ παρελθὸν, Κύριοι! εἰς τὰ πρόσωπα; ἀλλὰ τότε ἐὰν ἀναλογίσωμεν τὰς ἐποχὰς περισσότερα πρόσωπα ὑπῆρξαν εἰς αὐτὸ, ἐξ ἐκείνων πρὸς ἃς ἔχετε τὰς συμπαθείας σας. Διὰ νὰ εἴπωμεν λοιπὸν εἰς τοὺς ὑπουργοὺς, φέρετέμας τοὺς ἀπολογισμοὺς, ἀνάγκη νὰ παραδεχθῶμεν τὸ νομοσχέδιον τοῦτο, ἀνάγκη νὰ δώσωμεν ὅλα τὰ μέσα εἰς τὸ ὑπουργεῖον, διὰ νὰ κατορθώσῃ τοῦτο οὕτως νὰ μᾶς φέρῃ μίαν ἡμέραν ἀπολογισμόν.

Ὁ προλαλήσας εἶπεν, « ὅτι ὁ θεὸς ἐξαπέστειλε τὸν ὑπουργὸν τῶν οἰκονομικῶν νὰ μᾶς σώσῃ » οὐδ' ἐγὼ ἔχω τὴν ἰδέαν ταύτην· ὁ ὑπουργὸς εἶχε καθῆκον, ἤτο ὑποχρεωμένος, ἂν θέλητε, νὰ παραστήσῃ τὴν οἰκονομικήν μας κατάστασιν ἐν εἰλικρινείᾳ καὶ ἀκριβείᾳ, διότι δὲ ἔκαμε τοῦτο, δυσπιστοῦμεν περὶ αὐτοῦ, τὸν λέγομεν ὅτι ὁ θεὸς τὸν ἐξαπέστειλε νὰ μᾶς σώσῃ.

Ὡς πρὸς τοὺς λογαριασμοὺς καὶ πίνακας, μὴ ἔχων λογιστικὰς γνώσεις δὲν θέλω ἐπιληφθῆν τούτων· λέγετε ὅτι οἱ παρουσιασθέντες παρὰ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ λογαριασμοὶ ὡς καὶ ἡ ἔκθεσις αὐτοῦ δὲν εἶναι καλοὶ, εἶναι πλαστοὶ, εἶναι ψευδεῖς· ἀλλ' ἐγὼ, συγχωρήσατέμε νὰ εἴπω, δὲν καταλαμβάνω τὸ συμφέρον τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ, διὰ νὰ θελήσῃ ν' ἀπατήσῃ καὶ τὴν Γερουσίαν καὶ τὸ κοινὸν ἅπαν, οὐδὲ τὸ τί κερδίζει ὑπουργὸς, ὅς τις φέρει ἔκθεσιν τοῦ λογαριασμοῦ καὶ παρακαταθέτει ταῦτα ὑπ' ὄψιν μας, ἐνῷ ὁ λογαριασμὸς οὗτος γνωρίζει ὅτι θέλει ληφθῆ ὑπ' ὄψιν μας κατὰ τοὺς ἀπολογισμοὺς, θέλει ἐξελεχθῆ ὑπὸ ἐπιτροπῆς

καὶ θέλει ἀποδειχθῆ ἡ ἀλήθεια. Καὶ εἰς τὴν πρώτην μου ἀγόρευσιν εἶπον, ὅτι πρὸς στιγμὴν παραδέχομαι ἔλλειμα, καὶ ἀνάγκη νὰ λάβωμεν πρόνοιαν· ἀλλὰ τότε θὰ λάβωμεν πρόνοιαν ὅταν ἴδωμεν ἀπολογισμὸν, διότι ἐξ αὐτοῦ θέλομεν μάθει πόσα ἐξοδεύομεν, διὰ νὰ διαθέσωμεν τὰ ἄλλα· ἀλλὰ τὸ κατ' ἐμὲ ἀπολογισμὸν δὲν θέλομεν ἰδεῖν, ἂν δὲν μορφώσωμεν τὰς ἐφορείας. Ἂν ἤμουν εἰς τὴν θέσιν τοῦ Κ. ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ, τὴν ὁποίαν δὲν ζηλεύω, ἤθελον μεταχειρισθῆ ὡς ἰσχυρὸν λόγον τὴν ἔλλειψιν, καὶ ἐπ' αὐτῆς στηριζόμενος ἤθελον συστήσει τὴν ἀνάγκην τῆς παραδοχῆς τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου.

Ἐπῆλθεν ἔπειτα ὁ Κ. Ψύλλας εἰπών· Κύριε Πρόεδρε! ἀρχόμενος τοῦ λόγου του ὁ Κύριος ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸς κατὰ πρῶτον εὐχαρίστησε τὴν ἐπιτροπὴν εἴτε εἰλικρινῶς εἴτε μὴ διότι τῷ ἔδωκε διὰ τῆς ἐκθέσεώς της ἀφορμὴν εἰς τοιαύτην ἀπωφελῆ συζήτησιν, ὅ ἐστι διότι ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὸν σοφὸν ὑπουργὸν νὰ γίνῃ σοφώτερος· ὁμολογοῦμεν καὶ ἡμεῖς εἰλικρινῶς ὅτι ὡς δυσμαθεῖς, καὶ ἰδίως ἐγὼ περὶ τοὺς λογαριθμοὺς μάλιστα, ἠναγκάσθημεν νὰ διαπορήσωμεν καὶ διαποροῦντες νὰ καταντήσωμεν εἰς τὴν ὁποίαν καθυπεβάλαμεν ἔκθεσιν. Ναὶ καὶ διηπόρησα, καὶ κατὰ τῆς παραδοχῆς τῆς ἀρχῆς αὐτῆς τοῦ νομοσχεδίου ἀντέστην, μ' ὅλον ὅτι ἐπιμελῶς ἐνέκυψα εἰς τὴν πρὸς τὴν Βουλὴν ἔκθεσιν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ, ὡς οὔσης τῆς πρὸς τὴν Γερουσίαν λεγομένης ἐκθέσεώς του ἁπλῆς παραπομπῆς, ἐμφαινούσης τὴν ἀδιαφορίαν τοῦ ἀνωτέρου πρὸς τὸν κατώτερον, καὶ περὶ τῆς εἰς τὸ ἑξῆς διορθώσεως τοῦ τρόπου τούτου προκαλῶ σήμερον ἐν παρόδῳ τὴν προσοχὴν ἁπάντων τῶν Κυρ. ὑπουργῶν, ἄλλως τε εἶναι σπανιώτατον πρᾶγμα, νὰ μὴ δύναται νὰ εἴπῃ τις κρείττονα καὶ πλειότερα πρὸς πληροφορίαν, ἀφ' οὗ πρότασίς τις συζητηθῆ ἐνώπιον θατέρου τῶν σωμάτων. Πρὸς δὲ τούτοις, ἂν ἐκθέσεις λεπτομερεῖς εἶναι πάντοτε ἀναγκαῖαι ἐπὶ πάσης νομοθετικῆς προτάσεως, πολλῷ δὴ μᾶλλον εἶναι ἀναπόφευκτοι ἐπὶ ὑποκειμένου, ὡς τὸ ἀπασχολοῦν ἤδη τὴν Γερουσίαν, καὶ περιστρεφόμενον εἰς ἁπλοῦς ἀριθμοὺς, μὴ φέρον δὲ, ὡς συνήθως, ὅλοι οἱ ἄλλοι νόμοι τοὺς λόγους τῆς καταρτίσεώς των ἐν αὐτῷ τῷ κειμένῳ. Ἐνέκυψα καὶ εἰς τὴν πρὸς τὴν Βουλὴν ἔκθεσιν τοῦ ὑπουργοῦ, ἀλλὰ τί εὗρον; περιγραφὴν τῆς ἀθλιωτάτης καταστάσεως τῆς οἰκονομικῆς ὑπηρεσίας, περιγραφὴν ὑπερβαίνουσαν καὶ αὐτὰς τὰς κατὰ διαφόρους χρόνους ἐκφρασθείσας πικρὰς παρατηρήσεις τῆς λεγομένης κακοβούλου ἀντιπολιτεύσεως. Ἀλλὰ δὲν εὗρον τοὺς λόγους, διὰ τοὺς ὁποίους τὰ πράγματα περιῆλθον

εἰς τοιαύτην ἀκμὴν παραλυσίας· ὁ σκοπὸς μόνος τοῦ νομοσχεδίου ἐμφαίνει τοὺς λόγους, ἢ τὰς αἰτίας ταύτας. Τὸ ἀνεπαρκὲς δηλ. τοῦ προσωπικοῦ, καὶ ἡ σμικρότης τῆς μισθοδοσίας· καὶ ἐδῶ εὑρέθην εἰς ἐντελῆ ἀντίθεσιν μὲ τὸν τρόπον τοῦ σκέπτεσθαι τοῦ Κ. ὑπουργοῦ, οὐδ' ἴσχυσαν αἱ διήμεροι καὶ πολύωροι αὐτοῦ ἀγορεύσεις, ἐκθέσεις πινάκων κτλ. νὰ μᾶς ἐξαγάγωσιν ἀπὸ τὴν ἀντίθεσιν ταύτην. Ἐπικαλεῖται ἐν τῇ ἐκθέσει του τὴν πεῖραν ὁ Κ. ὑπουργὸς, ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ νομοσχέδιον τοῦτο εἰσήχθη περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς τρεχούσης συνόδου ἡ προσωπικὴ πεῖρα τοῦ Κ. ὑπουργοῦ δὲν ἦτον εἰ μὴ πολλὰ ὀλιγοχρόνιος, καὶ πεῖρα ὀλιγοχρόνιος καταχρηστικῶς ὀνομάζεται πεῖρα, ὅταν μάλιστα ἀντιλέγωσιν κατ' αὐτῆς καὶ ἄλλοι πρὸ αὐτοῦ καὶ διαρκέστεροι χρηματίσαντες ὑπουργοὶ τῆς οἰκονομίας· καὶ ἔπειτα ὅταν αὐτὴ ἡ πεῖρα ἀντιράσκῃ μὲ ἄλλα τινὰ στοιχεῖα τῆς ἀνθρωπίνης σκέψεως ὀνομαζόμενα *ἀρχαί*, ἐπὶ τῶν ὁποίων ὄχι ὀλιγώτερον ἐνδιέτριψεν ὁ Κ. ὑπουργὸς κατὰ τὰς ἐνώπιον ἡμῶν ἀγορεύσεις του, ἐπιτρέψατέ μοι νὰ ἐμμένω ἀκόμη εἰς τὰς ἀρχικὰς περὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος ἀμφιβολίας μου, καὶ χαρίσατέ μοι τὴν προσοχὴν εἰς τὰς παρ' ἐμοῦ ἐκτεθησομένας ἄλλας ἀρχὰς ὁμοίως γενικὰς μὲ τὰς τοῦ ὑπουργοῦ καὶ ἀρμοζούσας περισσότερον εἰς τὰς περιστάσεις, ὑπὸ τὰς ὁποίας σήμερον εὑρίσκεται ἡ πατρίς μας, λέγω τὰς δυσχερεῖς, οἰκονομικὰς περιστάσεις περὶ ὧν πληροφορούμαι ὅτι καὶ αὕτη ἡ τριπλῆ συμμαχία ἡ προστάτρια τοῦ ἔθνους μας, ἤρχισε νὰ σκέπτηται ἐμβριθέστερον περιστάσεις καθ' ἃς ὄχι μόνον δὲν ἔπρεπε νὰ σκεπτώμεθα περὶ αὐξήσεως ἐξόδων καὶ μισθῶν, ἀλλ' ἐχρεωστούσαμεν πατριωτικῶς φερόμενοι νὰ ἐλλατώσωμεν αὐθορμήτως καὶ τὰ ἔξοδα καὶ τοὺς μισθούς μας περιοριζόμενοι εἰς τὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα.

Ἀλλὰ μήπως ὁ Κ. ὑπουργὸς ἐπροσπάθησε κἂν εἴτε διὰ τῆς γραπτῆς, εἴτε διὰ τῆς προφορικῆς του ἐκθέσεως νὰ κάμῃ καὶ ἡμᾶς μετόχους τῆς πείρας, τὴν ὁποίαν ἐπικαλεῖται, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰς αἰτίας τῆς ἀθλίας καταστάσεως, εἰς ἣν περιῆλθον τὰ οἰκονομικὰ πράγματα τοῦ τόπου μας; κατ' οὐδένα τρόπον· ἡ ἁπλῆ ἀπαρίθμησις τῶν ἐργασιῶν, αἵτινες ἐπιβάλλονται εἰς τοὺς ὑπαλλήλους του δὲν ἀρκεῖ νὰ μᾶς ἐμπνεύσῃ τὴν πεποίθησιν τούτου, καὶ ὁμοιάζει τὸν πίνακα συγγραφέως τινὸς ἱστορικοῦ, ὅστις διὰ δεῖγμα τοῦ συγγράμματός του προσέφερέ ποτε εἰς βιβλιοπώλην τοιοῦτον, προκειμένου λόγου νὰ πωλήσῃ εἰς αὐτὸν τὸ σύγγραμμά του, ὁμοιάζει μὲ ἄνθρωπον θέλοντα νὰ καταπλήξῃ τὸν ἀκροατὴν καὶ διαμερίζοντα τὰ διαστήματα μιᾶς ὁδοῦ, ἢ τὰ νομίσματα ἐπὶ τὸ ἄπειρον. Ἡ ἐπίδειξις τῶν ἡμερο-

λογίων τριῶν ἢ τεσσάρων οἰκονομικῶν ἐφόρων ἦτο τὸ μόνον μέσον διὰ νὰ μᾶς βάλῃ εἰς θέσιν νὰ ἐκτιμήσωμεν τὸ βάρος τῶν ἐργασιῶν τῶν ὑπαλλήλων τούτων, καὶ τοῦτο δὲν ἔγεινε· ἡμεῖς γνωρίζομεν καὶ πρεσβεύομεν ἀρχὴν, ἥτις λέγει οὐκ ἐν τῷ πολλῷ τὸ εὖ, ἀλλ' ἐν τῷ εὖ τὸ πολὺ, καὶ ἐκ τοῦ καθημερινοῦ ἰδιωτικοῦ βίου μανθάνομεν ὅτι ἡ πλημμύρα καὶ ὁ θόρυβος τῶν οἰκετῶν εἶναι μᾶλλον βλαπτικὴ εἰς τὴν οἰκιακὴν οἰκονομίαν, παρὰ ὠφέλιμος· τὴν δὲ εὐθύνην μεταξὺ τῶν πολλῶν ἀδυνατοῦμεν νὰ εὕρωμεν. Γνωρίζω ἐξ ἰδίας πείρας ἄνθρωπον ὑπηρετήσαντα ὑπὸ τρεῖς κυρίους ἄριστα, καὶ χορηγήσαντα πολλάκις τὸ ἀναγκαῖον ὕδωρ εἰς ἄλλους ὑπηρετουμένους ἀπὸ τρεῖς θεράποντας.

Περὶ δὲ τῆς μισθοδοσίας ποίαν ἀνάπτυξιν μᾶς ἔκαμεν ὁ Κ. ὑπουργὸς; οὐδεμίαν· ἡμεῖς γνωρίζομεν ὅτι τὸ πολὺ καὶ τὸ ὀλίγον εἰς τὰς δαπάνας καὶ μισθοὺς εἶναι πρᾶγμα σχετικὸν, καὶ ὡς πρὸς τοὺς διαφόρους τόπους, καὶ ὡς πρὸς τὰς διαφόρους τάξεις τῶν κατοίκων ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ τόπου, γνωρίζομεν ὅτι εἰς τὴν Ἑλλάδα αἱ 200 δραχμαὶ εἶναι ἀρκεταὶ εἰς ἕνα ὑπάλληλον, ὁποῖος ὁ οἰκονομικὸς ἔφορος διότι εἶναι εἰσόδημα ὄχι ἐκ τῶν εὐκαταφρονήτων τοῦ τόπου. Βλέπομεν τὰ καταστήματα καὶ τὰς οἰκίας τῶν ὑπουργῶν πολιορκουμένας οὕτως εἰπεῖν ἀπὸ τοὺς ζητοῦντας νὰ κατάσχωσι τοιαύτας θέσεις, καὶ πρεσβεύομεν ἐν αὐτῷ ἄλλην ἀρχὴν, ὅτι ὅσον αὐξάνονται οἱ μισθοὶ, τοσοῦτον αὐξάνουσι καὶ αἱ περὶ τῶν θέσεων ἀπαιτήσεις, καὶ αἱ δυσχέρειαι τῆς Κυβερνήσεως πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν ζητούντων αὐτάς, τοσοῦτον ἐγκαταλιμπάνονται αἱ γεωργικαὶ καὶ βιομηχανικαὶ ἄλλαι ἐνασχολήσεις τῶν πολιτῶν, καὶ ἐπέρχεται ἑπομένως ὁ μαρασμὸς τῆς ἐπικρατείας, καὶ ἡ διαφθορὰ πολλαπλασιάζεται.

Αὐτὸς ὁ ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν ὅστις σήμερον πρεσβεύει ὅτι χωρὶς τὰς 600 λίτρας ἄρτου καὶ κρέατος δὲν δύναταί τις νὰ περιμένῃ τίποτε ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον, αὐτὸς ὁ ἴδιος ὑπουργὸς ὢν πρό τινος χρόνου τῶν ἐσωτερικῶν, καὶ συνήργησε καὶ ἐδέχθη ἐλάττωσιν ἐξόδων, ἕνεκα τῶν δυσχερῶν τῆς πατρίδος περιστάσεων.

Εἶπον ὅτι δὲν συνεπάγει ἡ αὔξησις τοῦ μισθοῦ τῶν οἰκονομικῶν ὑπαλλήλων καὶ τὴν τῶν λοιπῶν δημοσίων ὑπηρετῶν, καὶ τοῦτο, διότι ἂν δὲν ἀρκοῦνται οἱ λοιποὶ εἰς τὸν ἐν ἐνεργείᾳ μισθὸν αὐτῶν, δὲν δύναται ὡς ἐκ τῶν θέσεών των νὰ βλάψωσι τὰ δημόσια συμφέροντα, ὡς τοῦτο γίνεται εἰς τὸ ἀκροσφαλὲς τῆς οἰκονομικῆς ὑπηρεσίας· ἀλλὰ ποῦ θέτετε Κύριοι! τὰ ἰδιωτικὰ συμφέροντα, τὰ ὁποῖα παραμελούμενα, ἢ ἐκ προθέσεως προδιδόμενα ἀπὸ τοὺς λοιποὺς δημοσίους ὑπηρέτας, εἶναι καὶ

ἀδικώτερα καὶ καταστρεπτικώτερα, ὡς προσβάλλοντα αὐτὴν τὴν τιμὴν καὶ προσωπικὴν ἀσφάλειαν τῶν πολιτῶν; Εἰς τὸν ἐξωτερικὸν βίον ὁ δικαστὴς καὶ ὁ ἔπαρχος καὶ οἱ λοιποὶ ἔχουσιν ἀνάγκην περισσοτέρας δαπάνης, παρὰ τὸν ἰδιωτικῶς διάγοντα καὶ ἐνεργοῦντα οἰκονομικὸν ὑπάλληλοι, τὸν τιθέμενον ὑπὸ τοῦ νόμου ὑπὸ τὴν ἐπαγρύπνησιν τοῦ μόνου κατὰ τὰς ἐπαρχίας ἀντιπροσώπου τῆς Κυβερνήσεως. Ποῦ δὲ θέτετε τὴν εὐθύνην, ἥτις εἶναι πολὺ βαρυτέρα πάσης μηχανικῆς ἢ γραφικῆς ἐργασίας, περὶ ἣν ἐνασχολοῦνται μόνον οἱ οἰκονομικοὶ ὑπάλληλοι; Ποῦ θέτετε τὴν παιδείαν καὶ λοιπὴν μόρφωσιν, τὴν ὁποίαν ἀπαιτεῖται νὰ ἔχωσιν οἱ κατέχοντες διοικητικὰς καὶ δικαστικὰς ἕδρας μᾶλλον παρὰ τοὺς οἰκονομικοὺς ὑπαλλήλους;

Μᾶς εἶπεν ὁ Κ. ὑπουργὸς, ὅτι γνωρίζει πολλοὺς καὶ ἱκανοὺς καὶ τιμίους ἄνδρας ἀποσυρθέντας τῆς οἰκονομ. ὑπηρεσίας διὰ τὸ ἀνεπαρκὲς τοῦ μισθοῦ, ἀλλὰ δὲν μᾶς κατωνόμασε κανένα· ἡμεῖς ὅμως γνωρίζομεν, ὡς ἀνωτέρω ἐρρέθη, ὅτι ὁ συναγωνισμὸς περὶ τὰς οἰκονομ. θέσεις εἰς τὴν Ἑλλάδα εἶναι ὑπέρμετρος. Μᾶς εἶπε συγχρόνως ὅτι ἀπεσύρθησαν ὁμοίως μόνοι καὶ ἀπὸ τὸν δικαστικὸν κλάδον· τοῦτο γνωρίζομεν καὶ ἡμεῖς, ἀλλ' ἔχομεν καὶ τὸν λόγον τούτου· καὶ εἶναι, διότι ἡ Κυβέρνησις μόνον νόμους ἐρρόντισε καὶ φροντίζει νὰ προσθέτῃ εἰς τὰ ἀρχεῖά της, τὴν δὲ ἐκτέλεσιν ἀφήνει νὰ φέρηται εἰκῇ καὶ ὡς ἔτυχε. Δὲν ἐδέχθησαν καὶ πολλοὶ ἀπεσύρθησαν ἀπὸ τὸν δικαστικὸν κλάδον, διότι ὡς δικηγόροι κερδίζουσι δεκαπλάσια τοῦ μισθοῦ των· ἀλλ' ἐλήφθη ποτὲ φροντὶς νὰ ἐφαρμοσθῇ ὁ περὶ διατιμήσεως τῶν δικηγορικῶν ἔργων νόμος ὡς πρὸς τὰς ἀμοιβάς; καὶ διὰ τοῦτο καὶ διὰ τὴν λοιπὴν ἀμέλειαν καὶ ἀδιαφορίαν, ἣν δεικνύουσι περὶ τὴν ἐπανόρθωσιν τῶν πρὸς τοὺς πολίτας ἀδικημάτων τῶν ὑπαλλήλων, τῶν ὁποίων καί τοι λαμβάνοντες γνῶσιν, ἀμελοῦσιν οὐχ ἧττον, καὶ μόνον τὴν πατρικὴν δίδουσι συμβουλὴν εἰς τοὺς ἰδιώτας νὰ διεκδικῶσι τὰ δίκαιά των διὰ τῶν δικαστηρίων. Ταῦτα λέγομεν δὲν ἐνέπνευσαν εἰς τοὺς πλείστους τῶν πολιτῶν ἓν εἶδος ἀποστροφῆς πρὸς τοὺς ναοὺς τῆς Θέμιδος;

Ὄχι Κύριοι! δὲν εἶναι τὸ μέτρον τοῦτο τοῦ ὑπουργοῦ τῆς οἰκονομίας ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον θέλει φέρει ὅλα τὰ καλὰ εἰς τὸν τόπον· δὲν εἶναι μέτρον σπουδαιότατον, ἐμβριθέστατον, σοφὸν ὡς τὸ ὀνομάζουσιν, διότι τοιοῦτον μέτρον δύναται νὰ λαμβάνῃ πᾶς ὁποιοσδήποτε ἄνθρωπος, νὰ καταφεύγῃ δηλαδ. διὰ πᾶσαν του δυσκολίαν εἰς αὔξησιν προσώπων καὶ μισθῶν· ἡ ἀξιότης ἑνὸς κυβερνήτου εἶναι νὰ ὑπερνικᾷ τὰς δυσκολίας διὰ μέτρων

ἄλλων φρονήσεως καὶ φιλοπονίας. Ἔπειτα οἱ νόμοι δὲν πρέπει νὰ τροποποιῶνται καθ' ὁλυμπιάδα, ὡς ὁ παρὼν, διότι μία τῶν κυρίων ἀρετῶν τῶν νόμων εἶναι καὶ ἡ μονιμότης.

Ἀπολογούμενος δὲ προχθὲς ὁ Κ. ὑπουργὸς δι' ὅσα ἐξέθηκεν εἰς τὴν προτέραν του ἀγόρευσιν, καὶ τὰ ὁποῖα κατετάραξαν καὶ αὐτοὺς τοὺς πολιτικούς του φίλους, εἶπε, ὅτι δὲν κατηγόρησε πρόσωπα, οὐδὲ συστήματα, διότι μὲ γενικὰς φράσεις εἶπεν, πᾶσα ἐποχὴ, πᾶν σύστημα ἔχει τὰς φάσεις του, ἔχει τὴν ἰδίαν ζωήν του κτλ. εἶπε καὶ πολλὰ περὶ εὐθύνης ὑπουργῶν, ἀλλὰ περὶ τούτου θέλομεν διαλεχθῆ καὶ ἄλλοτε. Ἀπέδωκε δὲ πᾶσαν τὴν αἰτίαν εἰς τὸ πλημμελὲς τῶν νόμων· ἀλλ' ἡμεῖς τῷ λέγομεν ὅτι καὶ τὸ νομοθετεῖν καὶ ἡ ἐκτέλεσις εἶναι πρὸ πολλῶν ἐτῶν εἰς χεῖρας τῶν φίλων του, καὶ ἐξομοιάζομεν τὴν ἀπὸ τοῦ **1844** Κυβέρνησιν μὲ τὴν Πάραλον τῶν Ἀθηναίων, ἥτις ἐπισκευαζομένη ἐκάστοτε διέμενεν εἰς ἄπειρον χρόνον ἡ αὐτή· ἑπομένως καὶ τῆς νομοθεσίας ἡ ἔλλειψις καὶ τῆς ἐκτελέσεως αἱ καταχρήσεις ἀνήκουσιν εἰς τὸ αὐτὸ τοῦ ὑπουργοῦ σύστημα.

Μᾶς προσκάλεσεν ὁ Κ. ὑπουργὸς κατὰ τὴν προχθεσινήν του ἀγόρευσιν, ἀποτείνας πρὸς ἡμᾶς τὴν φράσιν, ὅτι καὶ ἂν πρὸ πολλοῦ κατεδεικνύαμεν τὴν ἀθλιότητα τοῦ κυβερνητικοῦ συστήματος ἐν γένει καὶ τῆς οἰκονομίας ἰδίως, δὲν ἐκρούσταμεν ἄλλην θεραπείαν, εἰμὴ τὴν διὰ τῶν προσώπων· ἀλλ' ἂς μᾶς συγχωρηθῇ νὰ τῷ ἀντιτάξωμεν ὅτι κατὰ πρῶτον ἀρχὴ συστηματικὴ εἰσέτι δὲν ἐμόρφωσε τὰ πολιτικὰ συστήματα τοῦ τόπου, καὶ δεύτερον ὅπου ἡμεῖς ἐτείναμεν, προλαμβάνοντες ἐκαυχῶντο, ὅτι ἦσαν ἤδη κατηρτισμένοι οἱ συνταγματικοὶ τῶν Μεγάρων· δὲν ἔχομεν ἄρα μέχρι τοῦδε ἄλλας ἀρχὰς νὰ μᾶς διαιρῶσι, καὶ οὕτω ἀποδίδοντες τὴν κακὴν τῶν πραγμάτων διαχείρισιν εἰς τὴν ἀνικανότητα καὶ κακὴν πίστιν τῶν προσώπων, ἐπεδεικνύομεν τὴν θεραπείαν τοῦ κακοῦ διὰ τῆς ἐκλογῆς τῶν τιμιωτέρων καὶ ἱκανοτέρων πολιτῶν· ἀλλ' ὁ καιρὸς πλησιάζει, καθ' ὃν θέλομεν ἀναπετάσει καὶ τὴν σημαίαν τῶν ἀρχῶν, εἰς τὴν ὁποίαν πιστεύομεν ὅτι δὲν θέλετε μᾶς παρακολουθήσει, καὶ τότε θέλομεν εὑρεθῆ πρεσβεύοντες διαφόρους ἀρχὰς, καὶ τότε ὁ λαὸς θέλει ἐκλέξει μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν.

Τὰ κύρια μέτρα τῆς βελτιώσεως τῆς οἰκονομ. καταστάσεως τοῦ τόπου, δὲν εἶναι Κύριοι! ἡ αὔξησις τῶν ὑπαλλήλων καὶ τῶν μισθῶν· τοιαύτη εἶναι καθ' ἡμᾶς ἡ κατάρτισις νόμων φορολογικῶν ἀνεπαχθῶν εἰς τὸν λαὸν καὶ κατ' οὐσίαν καὶ κατὰ τὸν τρόπον τῆς εἰσπράξεως τῶν φόρων. Εἶναι παρ. χάριν ἡ βαθμη-

δὸν εἰσαγωγὴ τῆς διὰ κτηματολογίων φορολογίας, ἡ διανομὴ τῆς ἐθνικῆς περιουσίας, ἡ χρησιμοποίησις τῶν δασῶν καὶ τῶν βοσκημάτων, ἡ αὔξησις τοῦ πληθυσμοῦ διὰ τῆς καλῆς Κυβερνήσεως ἐσωτερικῶς καὶ ἐξωτερικῶς, ἀλλ' ἡμεῖς γνωρίζομεν, ὅτι ὡς πρὸς τὴν ἔξωθεν συρροὴν κατοίκων, οἵτινες ἐπιθυμοῦσι καὶ ἔρχονται μάλιστα εἰς τὰ μεθόρια, διὰ νὰ ἀποκατασταθῶσιν ἐνταῦθα μετὰ γυναικῶν, τέκνων, βοῶν καὶ γεωργικῶν ἐργαλείων, γνωρίζομεν ὅτι καὶ ἐπισήμως καὶ πραγματικῶς ἀποπέμπονται μακρὰν τῶν ὁρίων μας, διότι λέγει δὲν φέρουσι διαβατήρια ἀπὸ τὰς γειτονικὰς ἀρχάς.

Ἀλλὰ τελευταῖον ἀποτείνω πρὸς τὸν Κ. ὑπουργὸν τὸ ἑξῆς δίλημμα, καὶ τῷ λέγω, ἐὰν κατὰ τὸν λογαριασμόν του ἔχωμεν περίσσευμα διὰ τί νὰ μεμφώμεθα τοὺς κειμένους νόμους καὶ τοὺς ὑπαλλήλους τοὺς ἐνεργοῦντας αὐτούς· φερομένου περισσεύματος εἰς τὸ ταμεῖον, οὗτοι φαίνεται ὅτι ἐξεπλήρωσαν ὄχι κακῶς τὴν ἐμπιστευθεῖσαν εἰς αὐτοὺς ὑπηρεσίαν, καὶ δὲν εἶναι ἐπομένως μεμπτὰ οὔτε τὰ πρόσωπα, οὔτε οἱ νόμοι. Ἂν ὅμως καὶ ὑπάρχῃ ἔλειμμα, ὡς πολλοὶ πιστεύουσι, δὲν εἶναι τοῦ παρόντος καιροῦ μάλιστα νὰ ἐπαυξήσωμεν τὰ ἔξοδά μας, καὶ μὴ θέλητε νὰ φέρητε τὸ ἔθνος εἰς τὴν ἰσχάτην οἰκονομικὴν δυσχέρειαν, ἥτις, ὡς εἶπον, λέγεται, ὅτι ἤδη ἐπίκειται ἐφ' ἡμῶν.

Γνωρίζω, ὅτι οἰκονομία κατὰ τὸν Κ. ὑπουργὸν δὲν εἶναι ἡ ἀκριβολόγος ἐλάττωσις τῶν δαπανῶν, ἀλλὰ τὰ μέτρα τὰ οὐσιώδη πρὸς ἀνεύρεσιν μέσων τοῦ πλουτισμοῦ καὶ τῆς λοιπῆς εὐδαιμονίας. Γνωρίζω ὁμοίως καὶ τὸ ἀπόφθεγμα τοῦ περιφήμου Φραγκλίνου, ὅστις ἔλεγεν ὅτι δαπανηρὸν πρᾶγμα εἶναι τὸ περιττὸν, ἂν καὶ μικροτάτης τιμῆς ἄξιον, καὶ ὅτι καὶ τὸ βαρύτιμον πρᾶγμα εἶναι εὔθυνον, ὅταν εἶναι ἀναγκαῖον. Ἀλλὰ πιστεύων ὅτι τὸ παρὸν νομοσχέδιον εἶναι περιττὸν, περιττότατον, διὰ τοῦτο καταψηφίζω αὐτοῦ μὲ ὅλην μου τὴν πεποίθησιν.

Μετὰ ταῦτα ὁ Κ. πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν, ἀπαγγείλας ὡς ἀντικείμενον τῆς προσεχοῦς συνεδριάσεως τὴν ἐξακολούθησιν τῆς συζητήσεως ἐπὶ τοῦ περὶ ἐφορειῶν νομοσχεδίου.

Ὁ προεδρεύων πρεσβύτερος τῶν
παρόντων γερουσιαστῶν
ΛΑΜΠΡΟΣ ΝΑΚΟΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀθ. Γρηγοριάδης.
Ι. Παξιμάδης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῇ 1 Αὐγούστου 1851, ἡμέρᾳ Τετάρτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. γερουσιαστῶν, παρόντων 35 μελῶν, ὁ προεδρεύων πρεσβύτερος γερουσιαστὴς Κ. Λ. Νάκος, ἀντὶ τοῦ Κ. προέδρου ἀσθενοῦντος, καὶ τῶν ΚΚ. ἀντιπροέδρων κωλυομένων, ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα ἐνεκρίθησαν καὶ ὑπεγράφησαν, μηδεμιᾶς ἐνστάσεως γενομένης.

Παρατηρήσαντος ἔπειτα τοῦ Κ. γραμματέως ὅτι ἡ διόρθωσις τῶν μήπω ἀναγνωσθέντων πρακτικῶν δὲν θέλει ἐπιτραπῇ εἰς τὸ μέλλον νὰ γίνηται ἐκτὸς τοῦ γραφείου, εἰς τῶν κυρίων γερουσιαστῶν εἶπεν ὁ κανονισμὸς διαγράφει τὸν τρόπον τῆς διορθώσεως, καὶ κατὰ τὰς διατάξεις αὐτοῦ, ἡ διόρθωσις δὲν δύναται νὰ γενῇ οὔτε ἐκτὸς οὔτε ἐντὸς τοῦ γραφείου, ἀλλ' ἐν τῇ ἀναγνώσει αὐτῶν καὶ δημοσίᾳ. Τὴν πρότασιν ταύτην ὑποστηριχθεῖσαν καὶ παρ' ἄλλου τινὸς ἐκ τῶν ΚΚ. γερουσιαστῶν, παρεδέξατο ἡ Γερουσία παμψηφεί.

Μετὰ δὲ ταῦτα εἰς τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν λαβὼν τὸν λόγον ἐξέθηκε τὰ ἀκόλουθα.

Μέλλων νὰ φέρω, κύριοι, ψῆφον ἐπὶ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐψηφορόρησα ὁμοῦ μὲ τοὺς ψηφοφορήσαντας ὑπὲρ αὐτοῦ βουλευτάς, ἔρχομαι ἤδη εἰς τὸ βῆμα διὰ νὰ ἐκθέσω τοὺς λόγους, ἐφ' ὧν ἐστηρίζετο καὶ στηρίζεται ἡ πεποίθησίς μου αὕτη. Πράττω δὲ τοῦτο, διότι δικάζων τὸ παρὸν νομοσχέδιον, θέλω ὥστε ἡ ψῆφός μου νὰ δικασθῇ ἐξ ὑπαμοιβῆς καὶ κατ' ἔφεσιν ἀπὸ τὴν καλῶς ἐννοουμένην κοινὴν γνώμην, ἥτις μὴ ἔχουσα ὑπ' ὄψιν οὔτε πάθη οὔτε ἄλλο τι, ἀλλὰ μόνην τὴν ἀλήθειαν καὶ τὸ κοινὸν συμφέρον εἶναι ὁ ἀδέκαστος κριτής. Τὸ προκείμενον νομοσχέδιον διαφέρει πολὺ ἀπὸ τὴν ὑπάρχουσαν νομοθεσίαν, κατά τε τὴν μισθοδοσίαν τῶν ἐφόρων, καὶ τὸν ἀριθμὸν τοῦ προσωπικοῦ, ἅτινα ἐπαυξάνει. Διὰ νὰ ἴδωμεν δὲ ἂν αἱ διατάξεις αὐτοῦ εἰσὶν ἄξιαι τῆς ἐπιψηφίσεώς μας, πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν ἂν ἦναι τοιαῦται, καὶ ἂν ἐπιτρέπωσι τὴν καθιέρωσιν αὐτῶν τὰ ἐνόντα μέσα τοῦ ταμείου μας. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἑκάτερον τῶν ἀντικειμένων τούτων στηρίζεται εἰς ἰδιαιτέρους λόγους, θέλω ὁμιλήσει ἰδιαιτέρως περὶ ἑνὸς ἑκάστου αὐτῶν.

Ὁ προσδιορισμὸς τῆς μισθοδοσίας τῶν ὑπαλλήλων εἶναι ἀντικείμενον σπουδαῖον καὶ πολλῆς προσοχῆς ἄξιον· διότι ὅσον ὁ

ἀνάλογος καὶ κατάλληλος μισθὸς εἶναι ἐθνωφελὴς καὶ σωτήριος, τοσοῦτον ὁ μικρὸς καὶ δυσανάλογος καθίσταται ὀλέθριος· ἡ δὲ προερχομένη ζημία προσγίγνεται κατὰ δύω τρόπους, εἴτε διότι δίδεται ἐπὶ πλέον, εἴτε διότι χορηγεῖται ἐπὶ ἔλαττον τοῦ δέοντος· καὶ περὶ μὲν τῶν κακῶν συνεπειῶν καὶ τοῦ ὀλεθρίου συρρήματος τῶν ὑπερόγκων μισθῶν δὲν ἔχω ἀνάγκην νὰ μακρηγορήσω· οἱ μισθοὶ ἂν καὶ πληρόνωνται ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου, λαμβάνονται ὅμως ἐκ τῶν πολιτῶν, οἵτινες πληρόνουσι τοὺς φόρους οἱ μὲν ἐκ τοῦ ὑστερήματος, οἱ δὲ ἐκ τοῦ περισσεύματος τῶν μικρῶν χρηματικῶν μέσων ἅτινα ἔχουσι. Ὅταν τὰ τοιαῦτα εἰσοδήματα ἐξοδεύωνται ὅπου ἀνήκει, ἢ ὅπου ἡ ἀνάγκη ὑπαγορεύει, καὶ οἱ ἐκ τοῦ ὑστερήματος καὶ οἱ ἐκ τοῦ περισσεύματος προσενεγκόντες φόρους δημόται δὲν δύνανται νὰ παραπονεθῶσι, διότι ἀπολαμβάνοντες ἀντ' αὐτῶν ἄλλην ὠφέλειαν ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως, τὴν ὠφέλειαν τῆς τάξεως, τῆς ἡσυχίας, καὶ τῆς ἐλευθέρας ἐξασκήσεως τῶν ἔργων των, κάμνουσι τρόπον τινὰ μίαν ἀνταλλαγήν· ὅταν δὲ γίνηται χρῆσις τῶν εἰσοδημάτων τούτων ὅπου δὲν πρέπει, ἢ ὅπου δὲν εἶναι ἀνάγκη, καὶ ὅταν χορηγῶνται μισθοὶ περισσότεροι τοῦ δέοντος, τότε γίνεται ἓν μέγιστον ἀνοσιούργημα, διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δὲν ἐνεργεῖται ἡ ἀνωτέρω ἀνταλλαγή· διότι κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς πολιτικῆς ἐπιστήμης τὸ χρέος τῆς Κυβερνήσεως εἶναι νὰ ἐλαττώσῃ τὴν πτωχείαν, καὶ οὐχὶ νὰ λαμβάνῃ τὸ ὑστέρημα τοῦ πτωχοῦ καὶ νὰ τὸ δίδῃ εἰς ὃν δὲν ἔχει ἀνάγκην· διότι τὸ καθυστέρημα τοῦτο ὅπερ εἶναι παραγωγικὸν εἰς χεῖρας τοῦ γεωργοῦ ἢ τοῦ τεχνίτου, διδόμενον εἰς τὸν μὴ ἔχοντα ἀνάγκην, καθίσταται καταναλώσιμον, διότι τὸ καθυστέρημα αὐτὸ βάλλει εἰς ἐνέργειαν χεῖρας ἐργατικάς, καὶ ἀπ' ἐναντίας ὅταν δοθῇ εἰς ὃν δὲν ἀνήκει, ἀποκαθιστᾷ τὸ σύστημα τοῦ ὑπαλλήλου πολυέξοδον, ὅπερ δὲν συμφέρει εἰς τὰ κράτη, ἐπειδὴ τὸ ὑπέρμετρον τῆς μισθοδοσίας εἶναι βλαπτικόν. Ὅταν οἱ μισθοὶ δίδωνται κατώτεροι τοῦ ἀναλογοῦντος ὅρου τότε αἱ ὀλέθριοι συνέπειαι δὲν εἶναι κατώτεραι τῶν ἀνωτέρω, καὶ τὰ ἐκ τοιούτου συστήματος πηγάζοντα κακὰ ὑπερτεροῦν τὰ ἐκ τῆς πρώτης περιπτώσεως προερχόμενα.

Ὅταν αἱ θέσεις δίδωνται ὄχι χάριν τιμῆς, ὡς εἰς τὴν ἀριστοκρατίαν, ἀλλὰ χάριν ἀπολαύσεως τῆς μισθοδοσίας ὡς εἰς τὴν συνταγματικὴν πολιτείαν, οἱ δὲ διδόμενοι μισθοὶ εἶναι μικροί, τότε ἡ εὐμάθεια, ἡ εἰλικρίνεια καὶ ὁ ζῆλος πρὸς τὴν ὑπηρεσίαν ἐκλείπουσι, τότε τὸ δημόσιον καὶ οἱ πολῖται βλάπτονται πολυειδῶς, τὸ μὲν δημόσιον διότι ἡ γενομένη ἐργασία δὲν εἶναι εἰλικρινὴς οὔτε ἀκριβής, οἱ δὲ πολῖται διότι ὑπαρχούσης τῆς ἀτιμίας καὶ τῆς δωροδοκίας, ἡ ζημία καθίσταται χιλιάκις περισσοτέρα εἰς αὐτούς. Ταῦτα νομίζω ἀρκοῦν νὰ σᾶς πείσουν ὅτι τὰ ἐντεῦθεν προερχόμενα κακὰ εἶναι ὀλέθρια, πρὸς δὲ τούτοις τὸ χείριστον πάντων εἶναι ἡ ἐπιρροὴ τὴν ὁποίαν ἐξασκεῖ τὸ παράδειγμα τῶν ὑπαλλήλων ἐπὶ τῆς διαμορφώσεως τῶν ἠθῶν τοῦ λαοῦ. Ὁ λαὸς ὅταν βλέπῃ τὸν ὑπάλληλον προσκολλημένον ἀποκλειστικῶς εἰς τὸ ἐγωϊστικὸν αὐτοῦ συμφέρον, τότε καταντᾷ νὰ ἀπολέσῃ πᾶν αἴσθημα ἠθικῆς καὶ τιμιότητος· τὰ τοιαῦτα κακὰ εἶναι καὶ ἐνεργοῦν ὥσπερ ὁ Καρκίνος εἰς τὸ ἀνθρώπινον σῶμα· τούτου ἕνεκα καὶ ὁ Σόλων ἔλεγεν « ὁ ὀλεθριώτερος λοιμὸς εἰς πολιτείαν εἶναι μία κακὴ ὑπαλληλία » · ἄλλοι νεώτεροι συγγραφεῖς ἐθεώρησαν ὅτι τὸ εἶδος τῶν πολιτευμάτων εἶναι ὅλως διόλου ἀδιάφορον, ἀρκεῖ νὰ ὑπάρχουν νόμοι ὑποστηρίζοντες καλοὺς ὑπαλλήλους διότι ἐκ τοῦ πνεύματος αὐτῶν δύναται νὰ ἐννοηθῇ ἂν ἦναι κακὴ ἡ διοίκησις ἢ ὄχι, καὶ ἐκ ταύτης πάλιν τῆς διοικήσεως νὰ κατανοηθῇ ἂν σπρώγνηται εἰς τὸν ὀλεθρόν της.

Ἀλλ' εἰς τῶν προλαλησάντων ἐντίμων γερουσιαστῶν εἶπε, ποία εἶναι ἡ ἀπόδειξις ἣν μᾶς ἐφέρατε ὅτι οἱ μισθοὶ τῶν ἐφόρων εἶναι μικροί; μᾶς ὑπεδείξατε τὸ μικρὸν καὶ τὸ μεγάλον· πλὴν τὸ μικρὸν καὶ τὸ μεγάλον δὲν εἶναι ἀπόλυτον διότι τὰ πάντα εἶναι σχετικά. Ἂν δίδωμεν εἶπε 200 δραχ. εἰς τὸν πρωτοδίκην μὴ θελήσωμεν νὰ δώσωμεν περισσότερον εἰς τὸν ἔφορον. Αἱ σκέψεις αὗται τοῦ Κ. γερουσιαστοῦ εἶναι ἐμβριθεῖς, καὶ ἂν ἐξετασθῶσι καὶ εὑρεθῶσι τοιαῦται, πρέπει τὸ νομοσχέδιον νὰ μὴ παραδεχθῇ.

Ἂς ἐξετάσωμεν λοιπὸν ἕνα ἕκαστον τοὺς λόγους τούτους, διὰ νὰ ἴδωμεν ἂν ἦναι ἀληθεῖς. Εἶπε τὸ μικρὸν καὶ τὸ μεγάλον δὲν εἶναι μία ποσότης ἀπόλυτος ἀλλὰ σχετική. Εἰς τὴν ἰδέαν ταύτην καὶ ἐγὼ δὲν ἔχω νὰ ἀντιτάξω τι· ἀλλὰ τὸ σχετικὸν δὲν εἶναι ἀόριστον ἀλλ' ὡρισμένον, καὶ πρόκειται ὑπὸ αὐτὴν τὴν ἰδιότητα νὰ ἐξετάσω τοῦτο. Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν πρέπει νὰ ἴδωμεν ποῖα εἶναι τὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ ἐκπληρωθῶσι διὰ νὰ ἀποδειχθῇ ὅτι τωόντι ὁ πληρονόμενος μισθὸς εἶναι ἀνάλογος. Ἂν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν ὅλους τοὺς ἀσχοληθέντας εἰς τὸ σύστημα τοῦτο τῆς δημοσίου οἰκονομίας, καὶ ἰδίως ἐκείνους οἵτινες κατέγνων εἰς τὸ περὶ μισθοδοσίας ζήτημα, πρέπει νὰ θέσωμεν τέσσαρα στοιχεῖα.

α) Τὰς διὰ τὴν θέσιν ἀπαιτουμένας γνώσεις, τὴν σπανιότητα αὐτῶν, καὶ τὰ πρὸς ἀπόκτησιν αὐτῶν ἀπαιτούμενα ἔξοδα.

β') Τὴν σπουδαιότητα, τὸ ἐπίμοχθον καὶ τὴν εὐθύνην τῆς θέσεως.

γ') Τὴν βαθμολογίαν· καὶ

δ') Τὸ εὔωνον ἢ τὴν μεγάλην τιμὴν τῶν ὠνίων τῶν θέσεων εἰς τὰς ὁποίας διορίζονται οἱ ὑπάλληλοι. Ἐξετάζοντες τὴν μισθοδοσίαν τῶν ἐφόρων ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῶν τεσσάρων τούτων στοιχείων εὑρίσκομεν ὅτι αὕτη δὲν εἶναι ἀνάλογος.

Τὰ καθήκοντα τοῦ ἐφόρου ἀπαιτοῦν λογιστικὰς καὶ ἄλλας πολλὰς γνώσεις, αἱ ὁποῖαι δὲν εἶναι ἴδιαι τοῦ τυχόντος. Ὁ ἔφορος ἔχει νὰ βεβαιώσῃ μέγιστον ποσὸν φόρων, καὶ εἶναι ὁ φρουρὸς τῆς δημοσίου περιουσίας· φέρει εὐθύνην μεγάλην καὶ κατὰ τὴν βαθμολογίαν του δὲν ἔχει τὸν ἔσχατον βαθμόν, ὥστε ἡ διδομένη εἰς αὐτὸν μισθοδοσία δὲν εἶναι ἀνάλογος· δὲν δύναται δὲ νὰ εἴπῃ τις ὅτι καὶ ἡ προτεινομένη αὔξησις εἶναι μεγάλη· ἀλλὰ πῶς συμβιβάζονται τὰ ὅσα οἱ προλαλήσαντες ἔντιμοι Γερουσιασταὶ εἶπον περὶ τῆς δικαστικῆς ὑπηρεσίας καὶ τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων; ἀρνεῖσαι, δύνανται νὰ μὲ εἴπουν, ὅτι τὰ καθήκοντα τούτων εἶναι ἀνώτερα, ἢ ἄγκυρα τῆς πολιτείας; ἀλλ' ἐγὼ ἐξετάζων ἐνταῦθα τὰ καθήκοντα τῶν πρωτοδικῶν, λέγω ὅταν ὁ πρωτοδίκης σφάλλει, οὐδεμία ζημία γίνεται, διότι ἐπέρχεται ἡ διόρθωσις τοῦ σφάλματος ὑπὸ ἄλλου τινὸς ἀνωτέρου τοῦ ἐφέτου, ἐνῷ ὅταν ὁ ἔφορος σφάλῃ καταστρέφεται ὁλόκληρος ἡ δημόσιος περιουσία· ἂν πραγματικῶς εἶναι ὀρθὰ ὅσα ὁ ἔντιμος Γερουσιαστὴς ὁ τελευταῖος λαλήσας εἶπε, δὲν ἕπεται ὅτι ἡ μισθοδοσία τοῦ ἐφόρου εἶναι ἀνάλογος, ἀλλ' ἐξάγεται ὅτι καθὼς ἡ μισθοδοσία τῶν ἐφόρων εἶναι δυσανάλογος, τοιουτοτρόπως εἶναι καὶ ἡ τῶν δικαστῶν. Πρέπει δὲ νὰ μισθοδοτηθῇ ἐπαρκῶς πρὸ παντὸς ἄλλου ὁ ἔφορος διὰ νὰ ἐνεργήσῃ μὲ ζῆλον καὶ εἰλικρίνειαν τὰ σπουδαῖα καὶ λίαν οὐσιώδη ἔργα του, ὥστε νὰ πληρωθῇ καὶ ὁ δικαστής.

Εἶναι ἄραγε καὶ αὐτὴ ἡ ἀναλογία τοῦ δικαστοῦ πρὸς τὸν ἔφορον ἀκριβής; ὁ δικαστὴς πρὶν διορισθῇ ὡς τοιοῦτος ὀφείλει σπουδάζων νὰ ἀποκτήσῃ τὰς ἀναγκαίας γνώσεις τῆς ἐπιστήμης, καὶ διοριζόμενος εἰς τὸν πρῶτον τοῦτον βαθμὸν λαμβάνει δραχ. 200, διαπρέψας δὲ εἰς τὴν θέσιν του ταύτην προβιβάζεται ἐφέτης καὶ λαμβάνει δραχ. 300 καὶ βαθμηδὸν προβιβαζόμενος μέχρι τοῦ βαθμοῦ τοῦ Ἀρειοπαγίτου λαμβάνει δραχ. 500· ὁ ἔφορος λαμβάνων τὴν πρώτην θέσιν τοῦ κλάδου του λαμβάνει κατὰ τὸ νομοσχέδιον δραχ. 120 καὶ ἐπὶ τέλους προβιβαζόμενος φθάνει λαμβάνων τὸν ἀνώτατον ὅρον τῆς μισθοδοσίας τῶν δραχ.

250, ἐνῷ ὁ δικαστὴς φθάνει λαμβάνων τὸν ἀνώτατον ὅρον τῶν δραχ. 500.

Σᾶς ἀπέδειξα ὅτι τὰ στοιχεῖα δὲν εἶναι τὰ ἴδια, καὶ ὅτι ἡ ἀναλογία δὲν εἶναι ἡ αὐτή, καὶ κατὰ συνέπειαν ἡ αὔξησις τῆς μισθοδοσίας τῶν ἐφόρων εἶναι κατάλληλος.

Ποῖα λοιπὸν εἶναι τἄλλα αἴτια ἅτινα καθιστῶσι μὴ παραδεκτέον τὸ Νομοσχέδιον; Συμφωνῶ ὅτι πρέπει νὰ γίνηται καλὴ ἐκλογὴ τῶν προσώπων καὶ συμφωνῶ καθ' ὁλοκληρίαν· ἀλλὰ παρατηρῶ ὅτι πρέπει νὰ δώσωμεν καὶ τὰ μέσα εἰς τὸν Κ. ὑπουργόν, διότι ὅταν τῷ χορηγῶνται δραχμαὶ ἑκατὸν τότε οὗτος θὰ ἐκλέξῃ αὐτῆς τῆς ἀξίας πρόσωπον. Εἶπεν ὁ τελευταῖον λαλήσας νομίζετε ὅτι αὐξανομένης τῆς μισθοδοσίας τῶν ἐφόρων ἐπὶ πλέον δραχ. 50 δύναται νὰ μεταβληθῇ ὁ ἀνίκανος εἰς ἱκανὸν καὶ ὁ ἄτιμος εἰς τίμιον;

Ἐνταῦθα δὲν πρόκειται περὶ ἀνικάνων ἢ ἀτίμων, ἀλλὰ πρόκειται νὰ εὑρεθῶσιν οἱ ἱκανοὶ καὶ τίμιοι· καὶ νὰ μὴ ἀρεθοῦν νὰ γίνουν ἀνίκανοι καὶ ἄτιμοι· ὅταν κύριοι ὁ ἔφορος βλέπῃ ὅτι τὸ ἐσοδόν του εἶναι ἀνώτερον κατὰ 50 δραχ. ἀπὸ τὴν μισθοδοσίαν του, τότε ὁ μὲν αὐστηρῶς τίμιος μένει τίμιος, ὁ δὲ ἁπλῶς τίμιος γίνεται ἐπὶ μικρὸν ἄτιμος· ὅταν δὲ βλέπῃ ὅτι ἡ μισθοδοσία του εἰς τὴν δευτέραν τριμηνίαν ἐλαττοῦται πολὺ περισσότερον, τότε καὶ ὁ αὐστηρῶς τίμιος γίνεται ἄτιμος, διότι δὲν ἀνέχεται ἔχων εἰς χεῖράς του τὰ μέσα νὰ στερῆται αὐτῶν ἀλλὰ διὰ τῆς αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας καὶ οἱ ἄτιμοι δύνανται νὰ γείνουν τίμιοι· ἡ ἰδιότης τοῦ ἀτίμου εἶναι εἰς ἐγωϊσμὸς πρὸς τὸ ἴδιον αὐτοῦ συμφέρον· ὅταν εἰς αὐτὸν δώσωμεν τὰ μέσα καὶ τὸν διατηρῶμεν, τότε καὶ αὐτὸν ἀποκαθιστῶμεν τίμιον, ὡς φοβούμενον καὶ ἔχοντα τότε τὸν ἐγωϊσμὸν νὰ διατηρήσῃ τὴν θέσιν του καὶ τὴν αὐτάρκη μισθοδοσίαν του· ὁμοίως δὲ δυνάμεθα νὰ κάμωμεν καὶ τὸν ἀνίκανον ἱκανόν. Δὲν δίδομεν εἰς αὐτὸν τόσα πολλὰ ὥστε νὰ κατασταθῇ παχυλὸς καὶ φυλάργυρος ἀλλὰ δίδομεν αὐτῷ τόσα ὥστε νὰ ἔχῃ ἐπαρκῶς τὰ μέσα τοῦ εὖ ζῆν οἱ φυλάργυροι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲν εἶναι ἄτιμοι ἀλλ' ἔχουσιν αἰσθήματα πατριωτικά· καὶ σᾶς φέρω ὡς παράδειγμα τοὺς ἀδελφοὺς Ῥιζάρη.

Ἄλλοι εἶπον ὅτι δὲν εἶναι ἀναγκαῖον τὸ Νομοσχέδιον, διότι βραβεύον τε τοὺς τιμίους καὶ τιμωροῦντες τοὺς κακοὺς θέλετε ἔχει τότε καλοὺς ὑπαλλήλους· μάλιστα ἀποκρίνομαι εἰς αὐτούς, ἀλλ' ἂς ἔλθωμεν εἰς τὴν ἐφαρμογήν· ὁ πρῶτος βαθμὸς τοῦ βραβείου εἶναι ἐκεῖνος καθ' ὃν δίδεται ὁ ἀνάλογος μισθὸς μὲ τὴν

μὲ τὴν ἐργασίαν· ὅταν ὡς ἀπέδειξα ἡ μισθοδοσία δὲν εἶναι ἀνάλογος, καὶ ὅταν ἀρνῆσθε τὴν αὔξησιν τότε εὑρίσκεσθε εἰς ἀντίφασιν· δὲν πρέπει κύριοι νὰ τιμωρῆται ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἐκπληροῖ τὰ καθήκοντά του· ἐὰν ἀφαιρεθῇ παρ' ὑμῶν ἡ τιμωρία τὴν ὁποίαν πάσχει ὁ ἐκ πληρῶν τὴν ὑπηρεσίαν του ἕνεκα τῆς σμικρότητος τῆς μισθοδοσίας του, τότε πρέπει νὰ τιμωρῆται ὁ κακός· ὁ ἱκανὸς ὅταν δὲν λαμβάνῃ τὴν ἀνάλογον μισθοδοσίαν τότε τιμωρεῖται ἐπ' ἄπειρον· καὶ ἐνόσῳ ὑπάρχει αὐτὴ ἡ τιμωρία, τότε δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἰσχύσῃ ἡ ἄλλη τιμωρία τοῦ πραγματικῶς κακοῦ.

Ἀλλ' ἔχομεν καὶ τὰ μέσα; δυνάμεθα νὰ πληρώσωμεν; εἰπέ τις, ὁ δὲ προλαλήσας ἔθεσε τὸ ἀκόλουθον ζήτημα· ἐὰν εἶναι περίσσευμα διατὶ νὰ αὐξήσωμεν τὴν μισθοδοσίαν τῶν ἐφόρων, ἀφοῦ οἱ ὑπάλληλοι οὗτοι μᾶς ἔδωκαν καὶ μᾶς δίδουν τοιοῦτον περίσσευμα; ἢ ἐὰν ὑπάρχῃ ἔλλειμμα διατὶ νὰ ἐπαυξήσωμεν αὐτό; ὁ καλὸς ὑπουργὸς εἶναι ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος μὲ τὰ ἐνόντα μέσα δύναται νὰ διοικήσῃ τὸ κράτος κλπ. οἱ λόγοι οὗτοι εἰσὶν σπουδαῖοι καὶ πρέπει νὰ ἐξετάσω ἕνα ἕκαστον αὐτούς.

Καὶ πρῶτον θεωρῶ ἀκριβεστάτους τοὺς λογαριασμοὺς οὓς ἐπαρουσίασεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν καὶ λέγω ἐν πεποιθήσει ὅτι ὑπάρχει ἔλλειμμα ὡς πρὸς τὸ συμπέρασμα· βλέπω ὅτι κατὰ τοὺς λογαριασμοὺς τούτους τοῦ Κ. ὑπουργοῦ ἔγειναν ἔξοδα δραχμαὶ **17,719,040:31** καὶ ἔμειναν νὰ πληρωθοῦν δραχμαὶ **3,524,509:17** τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ μᾶς δώσουν τὰ ἔσοδα. Ἐπλήρωσαν ἤδη δραχ. **15,957,432:09** καὶ μένει νὰ μᾶς δώσουν δραχ. **1,761,608:22** πρὸς ἀπάντησιν τῶν ἤδη ἐξοδευθέντων τούτων. Ταῦτα δὲ ἐὰν προστεθῶσιν εἰς τὰς δραχ. **3,524509:17** ὀφείλουν νὰ μᾶς δώσουν δραχ. **5,286,117:39.** Τὰ ἔσοδα δὲν ἐκλείσθησαν· ἔχομεν νὰ εἰσπράξωμεν κατὰ τὸν Κ. ὑπουργὸν δρ. **5,105,540:75** καὶ τούτων παραβαλλομένων μὲ τὰ ἔξοδα ὑπάρχει ἔλλειμα· ἀλλ' ὁ Κ. ὑπουργὸς λέγει ὅτι ὅλα τὰ ἔξοδα δὲν θὰ πληρωθοῦν, καὶ πρῶτον οἱ τόκοι καὶ τὸ χρεώλυτρον τῶν τριῶν δυνάμεων· ἀφοῦ λοιπὸν ἀφαιρέσωμεν τὸ περὶ τούτου ποσὸν ἐξ **1,200,000** ἔχομεν νὰ λάβωμεν δραχ. **4,086,117:39.**

Τοιουτοτρόπως πρέπει νὰ ἀφαιρέσωμεν καὶ κάτι τι ἀπὸ τὰ εἰσπρακτέα, διὰ νὰ εὕρωμεν ποῖον τὸ κύριον ἔσοδον τοῦ ἔτους **1850**, καὶ ποῖον τὸ καθαρὸν ἔξοδον αὐτοῦ· ὅταν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν αὐτό, διὰ νὰ ἴδωμεν ποία εἶναι ἡ καταστασίς μας ὡς πρὸς αὐτὸ καὶ μόνον τὸ ἔτος, καὶ ὅταν ἀφαιρέσωμεν τὸ ποσὸν τῶν δραχ. **1,304299:38** τὸ προερχόμενον ἀπὸ ἔσοδα κλεισμένων χρήσεων τότε μένει νὰ εἰσπράξωμεν δραχ. **13,801,241:37**

ἐκτὸς τούτων ὑπάρχουσιν εἰσοδήματά τινα εἰσπρακτέα, ἅτινα ἂν καὶ ἀπὸ τοῦ ἔτους **1841** ὑπάρχωσι, καὶ ὅμως ταῦτα βαθμηδὸν δὲν πραγματοποιοῦνται καὶ καταντοῦν ἐπὶ τέλους ἰδανικά· τὸ ποσὸν τούτων ἀναβαίνει εἰς δραχ. **951,941**, ὅταν ἀφαιρέσωμεν καὶ ταύτας ἐκ τῆς ἀνωτέρω ποσότητος τῶν ἐσόδων μένουσιν διὰ νὰ εἰσπράξωμεν δραχ. **2.859,285**· τούτων δὲ ἀφαιρουμένων ἐκ τῶν ὅσων πρέπει νὰ λάβωμεν διὰ τὰ ἔξοδα, ἤτοι ἐκ τῶν δραχμῶν **4,086,117:39** μένει νὰ λάβωμεν εἰσέτι δρ. **1,226,831**· ἐκούσαμεν προσέτι ἀπὸ τὴν ὁμιλίαν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ, ὅτι ὅλα τὰ ἔξοδα δὲν πραγματοποιοῦνται· ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ ὑποθέσωμεν ἐξ ἄλλου μέρους ὅτι καὶ ὅλα τὰ εἰσπρακτέα θέλουν εἰσπραχθῆ· ἂν δὲ ὁ Κ. ὑπουργὸς λέγῃ ὅτι εἰσεπράχθη ἤδη μέγα μέρος, εἰσεπράχθη ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον προήρχετο ἐκ τῆς ἐκποιήσεως τῶν καρπῶν τῶν εὑρεθέντων ἀπὸ τῆς **31** Μαρτίου καὶ ἐντεῦθεν εἰς τὰς ἀποθήκας, τὰ δὲ λοιπὰ ἔμειναν ἀνείσπρακτα. Μ' ὅλα ταῦτα χαριζόμενος εἰς τὸν Κ. ὑπουργὸν ἐκπίπτω εἰσέτι ἓν ἑκατομμύριον ἀφ' ὅσα μέλλομεν νὰ ἐξοδεύσωμεν χωρὶς νὰ ἀφαιρέσω τι περιπλέον ἀπὸ τὰ εἰσπρακτέα ἀλλὰ καὶ οὕτω ἔχομεν ἔλλειμμα ἐκ δραχ. **226,831:60.**

Νομίζω ὅτι ὁ Κ. ὑπουργὸς δὲν εἶναι ἐναντίος εἰς ὅσα εἶπον, καθόσον δὲν σᾶς εἶπεν ὅτι εἶναι περίσσευμα ἀλλ' ὅτι μὲ τὸν καιρὸν ἀνάλογως τῆς εἰσπράξεως τῶν ἐσόδων καὶ τῆς ἐξετάσεως τῶν ἐξόδων θέλομεν ἔλθει εἰς μίαν ἀναλογίαν τῶν ἐξόδων πρὸς τὰ ἔσοδα.

Ἀφοῦ ὑπάρχει ἔλλειμμα, δύνανται νὰ εἴπωσί τινες, πῶς θέλετε νὰ αὐξήσωμεν αὐτὸ διὰ τῆς ἐπαυξήσεως τοῦ προσωπικοῦ καὶ τῆς μισθοδοσίας τῶν ἐφόρων; ἀποκρίνομαι εἰς αὐτοὺς ὅτι πολὺ μᾶλλον διὰ τὴν ὕπαρξιν τοῦ ἐλλείμματος θέλω νὰ χορηγήσωμεν περισσότερον μισθὸν εἰς τοὺς ἐφόρους διὰ νὰ δυνηθῶμεν ὄχι μόνον νὰ καλύψωμεν αὐτὸ ἀλλὰ νὰ φέρωμεν καὶ κατί τι περίσσευμα.

Εἰς τὰ οἰκονομικά, καθὼς ὅταν ὑπάρχῃ φόρος **2** τοῖς 0/0 καὶ αὐξανόμενος εἰς **4** δὲν δίδει **8** ἀλλὰ **3**, τοιουτοτρόπως καὶ ὅταν θελήσωμεν νὰ κάμωμεν οἰκονομίαν καὶ ἐξοδεύομεν **2** τότε καταντῶμεν νὰ δαπανῶμεν **30** καὶ **40**· τοῦτο μᾶς τὸ ἀπέδειξεν ἡ πεῖρα πολλῶν ἐθνῶν καὶ αὐτὴ ἡ λυπηρὰ κατάστασις μας.

Πρὶν τῆς **3** Σεπτεμβρίου τὰ καθυστερήματα ἦσαν ὀλιγώτερα ὑπάρχοντος μάλιστα εἰς ἐνέργειαν τοῦ συστήματος τῆς ἐνοικιάσεως· μετὰ δὲ τὸ **1844** ὅτε εἰσήχθη τὸ σύστημα τῆς ἀμέσου εἰσπράξεως, ἐνῷ δὲν ἔπρεπε νὰ ὑπάρξουν τοιαῦτα καθυστερήματα

ὑπῆρξαν πολὺ περισσότερα, τεθέντος ἑπομένως εἰς ἐνέργειαν τοῦ ἐν ἰσχύϊ ἤδη μικτοῦ λεγομένου συστήματος τῆς εἰς εἴδη ἐνοικιάσεως, κατὰ τὸ ὁποῖον οἱ μὲν ἐνοικιασταὶ ἔχουσι μόνον τὴν ἀπαρίθμησιν καὶ βεβαίωσιν τῶν φόρων, ἡμεῖς δὲ τὴν κυρίως εἴσπραξιν καὶ συγκέντρωσιν τῶν καρπῶν εἰς τὰς ἀποθήκας, τὰ καθυστερήματα ταῦτα ἀνέβησαν εἰς τὸ μέγιστον ποσὸν τῶν τριάκοντα ἑκατομμυρίων.

Ἐκτὸς τούτου πρὸ τῆς 3 Σεπτεμβρίου τὸ ποσὸν τῶν ἐσόδων μας ἀνέβαινεν εἰς 17 ἑκατομμύρια δραχμῶν· ἤδη δὲ, ὅτε ἡ γεωργία προώδευσε καὶ ἀνεπτύχθη, δὲν φθάνουσιν, εἰμὴ μέχρι τῶν δεκατριῶν ἑκατομμυρίων. Αἱ ἐλαττώσεις, τὰς ὁποίας ἐκάμαμεν ἀπέναντι τῆς σημερινῆς ἀναπτύξεως τῆς γεωργίας εἰσὶ μηδαμιναί· ἡ μεγαλειτέρα ἐλάττωσις, ἣν ἐφέραμεν, εἶναι ἐκείνη τοῦ φόρου ἐπὶ τῶν ζώων, ἐλαττώσαντες αὐτὸν εἰς 25 λεπτὰ ἀντὶ τῶν 35. Τότε εἰσεπράττομεν 2 ἑκατομμύρια δραχμῶν καὶ ἤδη μόλις εἰσπράττομεν ἓν ἑκατομμύριον, κατὰ τὴν διαβεβαίωσιν τοῦ κυρίου ὑπουργοῦ· τουτέστιν ἠλαττώσαμεν τὸν φόρον κατὰ 2/7 καὶ εἰσπράττομεν ἕνεκα τῶν καταχρήσεων τὸ ἥμισυ.

Ὀφείλω δὲ καὶ μίαν ἀκόμη ἀπάντησιν εἰς τὸν κύριον Γερουσιαστὴν τὸν προλαλήσαντα, καὶ λέγω ὅτι, καὶ ἐν τῇ περιπτώσει, καθ' ἣν ὑπάρχει περίσσευμα, ὅταν ὁ μισθὸς τῶν ἐφόρων ἦναι δυσανάλογος, πρέπει νὰ αὐξήσωμεν αὐτὸν διὰ νὰ δυνηθῶμεν νὰ αὐξήσωμεν συγχρόνως καὶ τοὺς δημοσίους πόρους, τοὺς ὁποίους κατὰ τοσοῦτον μᾶλλον πρέπει νὰ αὐξήσωμεν, καθόσον ἔχομεν δάνειον μέγιστον· ἀλλ' ὁ ἔντιμος Γερουσιαστὴς εἶπεν, ὅταν ἔχωμεν ἐν τοιοῦτον δάνειον διατί δὲν κάμνομεν ἐλαττώσεις, οἵας ἐκάμαμεν καὶ ἄλλοτε; Συμφωνῶ καὶ ἐγὼ μὲ τὴν σκέψιν του ταύτην, καὶ ἔχω τὸ θάρρος ν' ἀφήσω πρὸς ὄφελος τοῦ ταμείου ὁλόκληρον τὸν μισθόν μου, ὡς καὶ ἄλλοτε, καθ' ὃν καιρὸν ἐτέθη εἰς ἐνέργειαν τὸ μέτρον τοῦτο τῶν ἐλαττώσεων. Ὅταν ἓν ἔθνος χρεωστῇ πραγματικὰ κεφάλαια εἰς μεγάλας Δυνάμεις, τότε ἡ κυβερνητικὴ ἐξουσία αὐτοῦ ἐπιβραδύνεται καὶ ὀπισθοδρομεῖ. Συμφωνῶ δὲ, ὅταν δώσωμεν τὸν ἀνάλογον μισθὸν καὶ εἰς τοὺς ἐφόρους, τότε δυνάμεθα νὰ ἐλαττώσωμεν γενικῶς τὴν μισθοδοσίαν ὅλων.

Ὕστερον ὅλων αὐτῶν δύναται νὰ μὲ ἐρωτήσῃ τις ὅλα ταῦτα γίνονται ἀπὸ μόνον τὸ πλημμελὲς τῶν νόμων; ὄχι· πταίουν καὶ ἡ νομοθεσία καὶ τὰ πρόσωπα· διότι ὅταν ὑπάρχῃ εἷς νόμος ἄριστος καὶ μία κυβέρνησις κακὴ, τότε ὁ νόμος αὐτὸς δὲν φέρει

ὠφέλειάν τινα· ὅταν δὲ ὁ νόμος ἦναι κακὸς, καὶ ἡ κυβέρνησις καλὴ, τότε ὁ νόμος οὗτος μετριάζεται, καὶ συμφωνῶ μὲ τὸν κύριον ὑπουργὸν τῶν οἰκονομικῶν, εἰπόντα ὅτι νὰ ἐξαλειφθῇ ἐντελῶς δὲν δύναται.

Ἐκτὸς τούτου ἔργον τοῦ ὀρθοῦ νόμου εἶναι νὰ περιστέλλῃ τὴν αὐθαίρετον θέλησιν τοῦ ἀνθρώπου· Ὅταν λοιπὸν βλέπω νὰ γίνωνται καταχρήσεις ἢ ἄλλα κακὰ, τότε λέγω, ὅτι σφάλλουν ἀμφότερα. Εἶναι σύμφωνος μὲ τοὺς ἐντίμους Γερουσιαστὰς, εἰπόντας ὅτι δὲν ἀρκεῖ μόνη ἡ ἐπιψήφισις τοῦ παρόντος νομοσχεδίου, καὶ ὅτι δὲν ἀποτελεῖ τοῦτο τὴν λιθίαν λίθον, καὶ προσθέτω, ὅτι εἰς τοὺς διορισμοὺς νὰ ἐκλέγωνται οἱ ἱκανοὶ καὶ τίμιοι, καὶ ἐνόσῳ δὲν πταίουν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν των νὰ ἦναι μόνιμος ἡ τύχη των· διότι ὅταν τίμιος καὶ ἂν ἦναι ὁ ὑπάλληλος, ὅταν βλέπῃ ὅτι δὲν εἶναι μόνιμος εἰς τὴν θέσιν του, τότε τὰς ἀνάγκας του ἀποβάλλει νὰ τὰς ἀναπληρώσῃ δι' ἄλλου τρόπου. — Εἰς τοὺς προϋπαντήσεις πρέπει νὰ λαμβάνηται ὑπ' ὄψιν ὁ τίμιος, ὁ ἱκανὸς καὶ ὁ ἀφοσιωμένος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν. Ὅταν ἀποπέμπηται παρ' ἑνὸς ὑπουργοῦ ὁ ὑπάλληλος καὶ παραλαμβάνηται ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ παρ' ἄλλου, τότε ἡ κυβέρνησις καταντᾷ εἰς ἀνοιάν τινα. Τὸ δικαίωμα τοῦ διορίζειν τοὺς ὑπαλλήλους τὸ ἔδωκεν ὁ νόμος εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν, διότι αὐτὴ εἶναι ὑπεύθυνος ὅτι τὰ ἐκλεγόμενα πρόσωπα θέλουν μεταχειρισθῆ τὴν ὑπηρεσίαν ἐπωφελῶς· ἔχομεν δὲ τὴν βεβαιότητα, ὅτι θὰ ἐνεργηθῶσιν ὅλα ταῦτα ἐκ μέρους τῶν κυρίων ὑπουργῶν ἂν δὲν ἔχωμεν τὴν τοιαύτην, ἔχομεν ὅμως τὴν συνταγματικὴν ἐγγύησιν, ἥτις εἶναι ἡ ἀκόλουθος.

Τὸ Σύνταγμα διὰ νὰ ὑπάρξῃ ταχύτης καὶ δραστηριότης εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, παρεχώρησε τὴν ἐκτέλεσιν τῶν νόμων εἰς τὴν Κυβέρνησιν· ἀλλὰ τὸ αὐτὸ Σύνταγμα διεσπιστοῦν εἰς τὰ ἑκάστοτε ὑπουργεῖα ἔδωκε μὲν τὸ δικαίωμα τοῦτο εἰς τὴν Κυβέρνησιν, κατέστησε δὲ τοὺς ὑπουργοὺς διὰ πᾶσαν πρᾶξιν ὑπεύθυνους ἐνώπιον τῶν Βουλευτικῶν Σωμάτων. Ὅταν λοιπὸν ἐκπληρῶμεν οὕτω τὰ καθήκοντά μας, τότε ὑπάρχει ἡ τοιαύτη ἐγγύησις ἥτις χορηγεῖται ἀπὸ τὰ ἀνθρώπινα πράγματα.

Ἰδοὺ τί ἐννοοῦμεν εὐθύνην, καὶ κατὰ τοῦτο δὲν συμφωνοῦμεν μὲ τὸν κύριον ὑπουργόν· ἡ εὐθύνη τῶν ὑπουργῶν εἶναι τριπλῆ, ποινικὴ, πολιτικὴ καὶ κοινοβουλευτικὴ.

Ἡ ποινικὴ ἀφορᾷ τὴν καταδίκην τοῦ ὑπουργοῦ ποινικῶς· ἡ πολιτικὴ τὴν καταδίκην αὐτοῦ εἰς τὴν ζημίαν, καὶ ἡ κοινοβουλευτικὴ εἰς τὴν παῦσιν αὐτοῦ ἄνευ ποινικῆς ἢ πολιτικῆς κατα-

διώξεως· κατὰ τὸ εἶδος δὲ τὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα συνιστοῦν τὴν ἐγκληματικότητα εἶναι διάφορα· διὰ νὰ καταδικασθῇ ὁ ὑπουργὸς ποινικῶς, πρέπει νὰ ἔπραξε τὴν κακὴν πρᾶξιν ἐν γνώσει καὶ μὲ τὴν μεγάλην ὀνομαζομένην ἀμέλειαν· ὅταν δὲ πρόκηται περὶ πολιτικῆς εὐθύνης, τότε πᾶσα ἀμέλεια μὴ οὖσα ἀνωτέρα τῶν δυνάμεών του, ἀποκαθιστᾷ τὸν ὑπουργόν, ἀμελοῦντα ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον προσέχων ἠδύνατο νὰ μὴν ἀμελήσῃ, ὑπεύθυνον εἰς ἀποζημίωσιν. Ἡ κοινοβουλευτικὴ εὐθύνη συνίσταται ὄχι πλέον εἰς τὴν ἐπιμέλειαν, τὴν ὁποίαν καταβάλλει, ἀλλ' εἰς τὴν ἐπιμέλειαν τὴν ὑπεράνω, διὰ τὴν ὁποίαν εἶναι ὑπεύθυνος καὶ πρέπει νὰ παύσῃ ὁ ὑπουργός διὰ νὰ ἔλθῃ ὁ ἱκανώτερος· ἀλλ' ὅταν θέλωμεν τοιαύτην εὐθύνην, δυνάμεθα νὰ τὴν πραγματοποιήσωμεν; μάλιστα διὰ τῶν διατάξεων τοῦ συντάγματος· δύναται νὰ ὑπάρξῃ εὐθύνη τοιαύτη; μάλιστα, διότι τὸ μόνον εὐκολώτερον εἶναι νὰ γνωρίζῃ ὁ ὑπουργὸς τὴν ἀμέλειαν, τὴν ἀνικανότητα, ἢ τὴν ἱκανότητα τῶν ὑπαλλήλων ἑαυτοῦ καὶ τῶν ἄλλων ὑπηρεσιῶν. Ὑπάρχει διάταγμα τοῦ ἔτους 1833, κανονίζον τὸν τρόπον τοῦ εὑρίσκειν τὴν ἱκανότητα ἢ τὴν ἀμέλειαν τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων· καὶ ὅταν ἐφαρμόσωμεν ὅλα τὰ ἀνωτέρω ἀπαριθμηθέντα προσόντα, τότε τωόντι θέλομεν εὕρει τὴν λιδίαν λίθον· τὸ διάταγμα τοῦτο εἶναι τὸ περὶ κρατήσεως βιβλίων τῆς ποιότητος τῶν ὑπαλλήλων. Ἐκ τούτων ὅλων ὁδηγούμενος προχωρῶ καὶ παραιτέρω λέγων, ὅταν ὁ ὑπουργὸς ἐξελεγχόμενος μᾶς εἰπῇ, ὅτι δὲν ἐγνώριζεν τὴν ἀνικανότητα κτλ. τοῦ ὑπαλλήλου, τότε δυνάμεθα νὰ τῷ εἴπωμεν, ὅτι εἶναι ὑπεύθυνος, διότι δὲν ἐξεπλήρωσε τὸν νόμον.

Διὰ τοὺς λόγους τούτους παραδέχομαι τὸ προκείμενον νομοσχέδιον, αὐξάνον τὸ προσωπικὸν καὶ τὴν μισθοδοσίαν τῶν ἐφόρων, διὰ νὰ ἔχω τὰ μέσα νὰ ἐξελέγχω τὰς πράξεις τοῦ ὑπουργοῦ. Μοὶ μένει δὲ τὸ δεύτερον μέρος, εἰς τὸ ὁποῖον θέλω ἐνασχοληθῆ περισσότερον· ἀλλὰ τὸ θεωρῶ περιττόν, διότι ἡ ἐπιτροπή, ἡ πολεμοῦσα τὸ νομοσχέδιον, παραδέχεται τὴν αὔξησιν, ἤτοι τὴν ἀρχὴν τοῦ νομοσχεδίου, καὶ δὲν μένει, φρονῶ, καμμία περὶ αὐτῆς φιλονεικία· ὅταν δ' ἔλθωμεν εἰς τὰ κάθεκαστα, τότε θέλω λάβει τὸν λόγον, ἂν παρουσιασθῇ ἀνάγκη.

Πρὶν ὅμως δώσω τέλος τοῦ λόγου μου, προσθέτω ὅτι εἷς τῶν κυρίων Γερουσιαστῶν εἶπεν, ὅτι ἐπειδὴ ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν ἔρριψε πολλὰς ἀρχὰς ἐντὸς τοῦ περιβόλου τούτου, σᾶς λέγω καὶ ἐγὼ μίαν τοιαύτην, ἥτις εἶναι μὴ κινεῖται τοὺς

νόμους, διότι ἡ κίνησις ἔχει πολλὰ κακὰ ἀποτελέσματα. Πρεσβεύω ἀκριβῶς τὴν γνώμην ταύτην τοῦ κυρίου Γερουσιαστοῦ, ἀλλ' εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν εἶμαι ἐναντίος, διότι καὶ οἱ ἔνδοξοι τῆς Ἀγγλίας κυβερνήτορες, οἱ σεβόμενοι καὶ ἀκολουθοῦντες περισσότερον παντὸς ἄλλου τὴν ἀρχὴν ταύτην, τὴν ἐγκατέλιπον ὅταν ἦλθον εἰς παρομοίαν τῆς ἰδικῆς μας περίστασιν· τὰ δικαστήρια τῆς Σκωτίας εἶχον καταντήσει εἰς τοιαύτην κατάστασιν, ὥστε οἱ δικασταὶ νὰ ὑποπτίπτουν εἰς δωροδοκίας καὶ εἰς ἔλλειψιν τῶν καθηκόντων των· ὅταν δὲ ἦλθεν ὁ περίφημος Προυκχὰμ εἰς τὸ ὑπουργεῖον ἔλαβε τὸ μέτρον νὰ προτείνῃ τὴν αὔξησιν τῶν μισθῶν τῶν ἐν τῇ Σκωτίᾳ δικαστικῶν ὑπαλλήλων, καὶ τὸ κοινοβούλιον παρεδέχθη τὴν μεταρρύθμισιν ταύτην τοῦ νόμου, καὶ τοιουτοτρόπως ἐπῆλθε καὶ ἐν τῇ Σκωτίᾳ ἡ τιμιότης καὶ ἡ ἱκανότης εἰς τὰ πρόσωπα τῶν δικαστῶν.

Ταῦτα ἐνόμισα καθῆκον νὰ ἐκθέσω πρὸς δικαιολόγησιν τῆς πεποιθήσεώς μου.

Τοῦτον διαδεχθεὶς ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Λόντος, εἶπε τὰ ἀκόλουθα· Κύριε Πρόεδρε καὶ Κύριοι Γερουσιασταί!

Σᾶς παρακαλῶ νὰ μοὶ χαρίσητε τὴν εὐμένειαν καὶ προσοχὴν, ἣν εἴς τε τὸν Κ. ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸν καὶ ἅπαντας τοὺς μέχρι τοῦδε ὑπὲρ καὶ κατὰ τοῦ Νομοσχεδίου λαλήσαντας ἐχαρίσατε. Ἔρχομαι νὰ δικαιολογήσω ἐνώπιον ὑμῶν, ἐνώπιον τοῦ ἡγεμόνος, ἐν τῇ συνέπει καὶ φρονήσει τοῦ ὁποίου ἐλπίζεται ἡ θεραπεία. Ἔρχομαι λέγω ἐνώπιον τῆς κοινῆς γνώμης, ὡς ὀρθῶς τις τῶν προλαλησάντων εἶπε, οὐχὶ τῆς νόθου, ἀλλὰ τῆς ὀρθῆς καὶ καλῆς, νὰ δικαιολογήσω ἐμαυτὸν καὶ τὴν ψῆφόν μου.

Πρὶν ἢ ἐπιμβῶ εἰς τὴν οὐσίαν τῆς ὑποθέσεως, χρεωστῶ δημοσίως νὰ εὐχαριστήσω τὸν Κ. Προβιλέγγιον, διότι ἔφερε τὸ ζήτημα διὰ τῆς ἀγορεύσεώς του ἐκεῖ ὅπου ἔπρεπε, ἐπειδὴ ἄλλως ἤθελα ἀρχίσει ἀπὸ τὸν πρόλογον τὸν ὁποῖον ἤρξατο εἰς τῶν ἐπιφανῶν προγόνων μας εἰς τὸν αὐτὸν τοῦτον τόπον, τὸν ὁποῖον πατοῦμεν, ἀπὸ τοῦ βήματος ἐκείνου τὸ ὁποῖον καλοῦσι Πνύκα, πλὴν ὄχι μὲ τοὺς ἰδίους λόγους ἐκείνου, ἀλλὰ μὲ τὴν ἔννοιαν ἥτις ἁρμόζει εἰς τὰς περιστάσεις· « ὅσην πίστην καὶ ἀφοσίωσιν ὀφείλω τῷ Βασιλεῖ, τῷ Συντάγματι καὶ τοῖς λοιποῖς νόμοις, τοσαύτην πρὸς τὸ πεῖσαι ὑπάρξαι μοι δύναμιν εἰς τουτονὶ τὸν ἀγῶνα· » ἀνέφερον δὲ τοῦτο διὰ νὰ ἀναπολήσω εἰς ὑμᾶς τὰς περιστάσεις καὶ τὸν τρόπον ἐκείνου τοῦ καιροῦ, καθ' ὃν ὁ προγονός μας ὡμίλει· εὐχαριστῶ λέγω καὶ πάλιν, τὸν ἔντιμον προλαλήσαντα, διότι ἔφερε τὸ ζήτημα ἐκεῖ ὅπου ἔπρεπε,

ἀπαλλάξας με τοῦ κόπου τοῦ νὰ ἀρχίσω μακρόθεν καὶ διὰ μακρῶν λόγων.

Πρὶν ἢ ἐπιφέρω ψῆφον ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου, κατὰ τὴν εἰσαγωγήν του ἐν τῇ Γερουσίᾳ, παρεκάλεσα πρῶτον τὸν Κ. ὑπουργὸν νὰ μᾶς παρουσιάσῃ λογαριασμὸν τῆς καταστάσεως τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ ἔτους 1850, καὶ ἐν ἀρνήσει τούτου, ἐζήτησα νὰ ὑποχρεώσῃ τοῦτον ἡ Γερουσία· διπλοῦν σκοπὸν προθέμενος· α') νὰ ἴδωμεν ἂν ἔχωμεν περίσσευμα, τότε νὰ παραδεχθῶμεν τὴν αὔξησιν τῆς δαπάνης, τὴν ὁποίαν διὰ τοῦ νομοσχεδίου ἐζήτει ὁ Κ. ὑπουργός· καὶ β') διὰ νὰ ἐκπληρωθῇ τὸ 7 καὶ 8 ἄρθρον τοῦ περὶ κυρώσεως τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων νόμου· ἡ δὲ πρότασίς μου ἐκείνη ἔφερε τότε τὴν ἀναβολήν.

Τὴν πρότασίν μου ταύτην ὁ Κ. ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς ἐσχολίασεν, ἐνέδυσε μὲ διάφορα ἐπίθετα καὶ ὑματισμοὺς, τὴν παρέστησεν ὡς ἀντιδυναστικὴν, ἀντιπολιτευτικὴν, ἀντιδραστικὴν. Σέβομαι τὰ γεγονότα καὶ δὲν ἐπιμένω διὰ τοῦτο βαθύτερον εἰς ἐξέτασιν, τὸ λέγω μόνον διὰ νὰ δικαιώσω ἐμαυτὸν καὶ τοὺς μετ' ἐμοῦ ψηφοφορήσαντας ὑπὲρ τῆς προτάσεώς μου ταύτης.

Ἂν καὶ εἶμαι ἐναντίας γνώμης ὡς πρὸς τὴν οὐσίαν μὲ τὸν Κ. Προβιλέγγιον, δὲν δύναμαι ὅμως ν' ἀρνηθῶ ὅτι ἡ ὑπεράσπισις τοῦ Κ. Προβελεγγίου εἶναι τεχνική, διότι διὰ τῆς τέχνης ἔπρεπε νὰ ὑπερασπίσῃ ἔργον τὸ ὁποῖον παρεδέχθη. Ἤδη ἔρχομαι νὰ παρακαλέσω τὸν Κ. ἐπὶ τῆς οἰκονομίας ὑπουργὸν, νὰ μοὶ χαρίσῃ εὐμενῆ ἀκρόασιν καὶ προσοχὴν, καὶ νὰ τῷ εἴπω, ὅτι ἡ ἀλήθεια, ἣν διερίλονικοῦμεν ἀπ' ἀρχῆς, ἀπεδείχθη γεωμετρικώτατα· ἀπεδείχθη Κύριοι! ὅτι ὑπάρχει ἔλλειμμα.

Διατὶ ὁ Κ. ὑπουργὸς νὰ μὴ ἀκολουθήσῃ τὴν τακτικὴν τοῦ Κ. Προβελεγγίου, διὰ τί νὰ μὴ μᾶς εἴπῃ ὅτι εἶναι ἔλλειμμα, ἀλλὰ νὰ εἴπῃ εἰς μὲν τοὺς προκατόχους του ὅτι ὡμολογήσαμεν ἓν ψεῦδος «τὸ θέλω ἐγὼ» εἶπε, καὶ ὅτι δὲν ἐγνωρίζαμεν τίποτε, εἰς ὑμᾶς δὲ τοὺς ἀναγνώσαντας τοὺς πίνακάς του καὶ ἰδόντας τὸ ἔλλειμμα, ὅτι δὲν γνωρίζετε τίποτε; ταῦτα ἀναφέρω ἐν παρόδῳ, ἀλλὰ τὰ καλύπτω, διότι δὲν ἦλθον ἐγὼ νὰ κάμω ἱστορίαν τοῦ παρελθόντος, νὰ κατηγορήσω πρόσωπα καὶ ἐποχάς, ἀλλ' εἶπον ὅτε ἦλθον εἰς τὰ πράγματα καὶ ἐπαναλαμβάνω, «ὁ ἀναμάρτητος πρῶτος βαλέτω λίθον» αἱ κατηγορίαι καὶ αἱ ἀντεγκλίσεις μᾶς φέρουσιν εἰς τὸν βρασμὸν τῶν παθῶν, οὐδεὶς δὲ ἐξ ἡμῶν δύναται τότε νὰ σκεφθῇ ἀπαθῶς καὶ ἀταράχως· ἐνῷ ὁ ὑπουργὸς αὐτὸς ἦλθε νὰ μᾶς κάμῃ κατηγορίαν τοῦ

παρελθόντος καὶ ἱστορίαν ἐποχῶν, καὶ ταῦτα πάντα μὲ ὕφος ὄχι ἁρμόζον εἰς ὑπουργὸν καὶ σύμβουλον Βασιλέως, ἔπειτα ἠθέλησε νὰ εἴπῃ ὅτι δὲν κατηγορεῖ τὸ παρελθόν, οὐδὲ πρόσωπα.

Ἀκολούθως ὁ Κ. ὑπουργὸς εἰς τὴν ἔκθεσίν του μᾶς παρουσιάσθη ὡς ἀναμορφωτὴς τοῦ οἰκονομικοῦ μας συστήματος, ὡς ἄλλος Νέκερ, Κύριοι! Θέλω νομίσει ἐμαυτὸν, εἶπε, καὶ τὴν πατρίδα μου εὐτυχῆ, ὅταν ἴδω τοὺς καλλιτέρους μου εἰς τὴν ἕδραν τοῦ ὑπουργοῦ. Μόλις, εἶπεν, ἦλθεν εἰς τὸ ὑπουργεῖον, ἐνέκυψεν εἰς τὸν οἰκονομικὸν κλάδον καὶ εὗρε τὴν οἰκονομικήν μας κατάστασιν ἀθλίαν· ὄχι Κύριε ὑπουργὲ τῶν οἰκονομικῶν· δὲν εἶσθαι ὁ πρῶτος ὅστις ἀνεκαλύψατε τοῦτο, καὶ ἐκ τῶν προκατόχωνσου πολλοὶ τοιαύτην τὴν ἐγνώρισαν, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι δὲν ἐξέθεσαν τὰ χαρτοφυλάκια τοῦ Βασιλέως ἐνώπιον τοῦ κοινοῦ, ἀλλὰ καὶ διηρεύνασαν καὶ ἐπροσπάθησαν νὰ εὕρωσι τὰ κατάλληλα τῆς θεραπείας μέσα. Τὸ ἐκθέτειν ἀρχὰς καὶ θεωρίας εἶναι εὔκολον, καὶ τοῦτο καὶ ὑμεῖς ἀρτιδῶς ἐπράξατε, ἀλλ' ὁ θέτων ἀρχὰς καὶ θεωρίας πρέπει νὰ φροντίσῃ ὥστε καὶ νὰ τὰς ἐφαρμόσῃ.

Μικρὸν μέρος τῆς ζωῆς μου κατέγινα σπουδάζων τὴν θεωρίαν τῆς ἰατρικῆς· ἀλλ' αὕτη δὲν ἤθελε μὲ χρησιμεύσει εἰς οὐδὲν, ἐὰν δὲν ἐσπούδαζον καὶ τὴν ἐφαρμογὴν ἐπὶ τῆς κλίνης. Τὸ πᾶν συνίσταται εἰς τὴν ἐπὶ τῆς κλίνης τοῦ ἀσθενοῦς διάγνωσιν, καὶ οὐχὶ εἰς τὰς θεωρίας· ὁ δ' ἀκολουθῶν μόνον θεωρίας μὴ βεβαιουμένας ἀπὸ τὴν πεῖραν κατὰ τὴν ἔνδειξιν τῶν φαρμάκων του, ὅσον καλὸς θεωρητικὸς καὶ ἂν λέγηται, ἀποτυγχάνει καὶ δὲν εἶναι καλὸς ἰατρός.

Ὁ Κύριος ὑπουργὸς πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ νομοσχεδίου του καὶ πρὸς παραδοχὴν αὐτοῦ μᾶς εἶπεν ὅτι ὑπάρχει πλημμελὴς ὁ νόμος. Ἀλλὰ μᾶς ἔδειξε καὶ ποῖον τὸ πλημμελὲς τοῦ ὑπάρχοντος νόμου, καὶ ποία ἡ θεραπεία τοῦ κακοῦ τῆς ἀνικανότητος λέγω καὶ κακοηθείας; ὄχι· τὸ κακὸν καὶ πλημμελὲς τοῦ νόμου τούτου ὑπάρχει εἰς τὴν κακὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ, καὶ οὐχὶ εἰς αὐτὸν τὸν νόμον.

Μᾶς εἶπε προσέτι διὰ νὰ μᾶς ἀποδείξῃ τὴν κακὴν τῶν οἰκονομικῶν μας καταστάσιν καὶ τὸ πλημμελὲς τοῦ Νόμου, ὅτι δὲν ὑπάρχει ἔλεγχος· ἀλλὰ πρὸς Θεοῦ οἱ ὑπάρχοντες Νόμοι δὲν καθιεροῦσι τὸν ἔλεγχον;

Μᾶς εἶπεν ὅτι ἀπὸ ταύτην καὶ ἐκείνην τὴν ἐφορείαν ἐλλείπουσιν τὸ δεῖνα καὶ δεῖνα ἔγγραφον, ἀλλὰ καὶ μᾶς ἀπέδειξεν ἂν ἐλλείπωσι ταῦτα διότι ἀπὸ ὀλίγας χεῖρας ἀπαρτίζονται αἱ

εφορεῖαι; διότι εἶναι ὀλίγος ὁ μισθὸς τῶν ἐφόρων; ὄχι· ἐλλείπουσι διότι τὰ ἔκλεψαν αὐτοὶ οἱ ὑπάλληλοι τῆς Κυβερνήσεως. Οἱ κλέψαντες τοιαῦτα ἔγγραφα ὑπάλληλοι ἐφανερώθησαν, ἀλλ' ἀντὶ νὰ παιδευθῶσι καὶ ἀποπεμφθῶσι τῆς ὑπηρεσίας διετηρήθησαν, ἀλλὰ τί λέγω διετηρήθησαν, προεβιβάσθησαν Κύριοι! καὶ εἶναι ἀπόδειξις ἀναντίρρητος ὅτι ἡ κλοπὴ τῶν ἐγγράφων ἐγένετο ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ μὴ ὑπάρξῃ ἔλεγχος. Γνωρίζω ἀπὸ τὴν ἐφορείαν τῆς πατρίδος μου, διότι ἐγὼ συμφέρον νὰ τὸ γνωρίζω τοῦτο, ὅτι ἔλειψαν τὰ φορολογικὰ βιβλία· ἀλλ' ἔλειψαν, διότι οἱ μισθοδοτούμενοι διὰ τὴν διατήρησιν τούτων ὑπάλληλοι τὰ ἔκλεψαν διὰ νὰ περιποιήσωνται συμφέροντα καὶ ὠφελείας, καὶ οὗτοι εὑρίσκονται εἰς ὑπηρεσίαν ἤδη καὶ ὑποστηρίζονται. Εἰς ἄλλας δὲ ἐφορείας ἔλειψαν βιβλία καὶ ἔγγραφα, διότι χάριν τῶν ἐκλογῶν ἔπρεπε νὰ διαρπάζηται ὁ δημόσιος πλοῦτος.

Δι' ὅλα ταῦτα χεῖρες πολλαὶ χρειάζονται καὶ μισθοδοσίας αὔξησις ἢ αὐστηρὰ ἐπιτήρησις καὶ ἐκλογὴ ἱκανοῦ καὶ τιμίου προσωπικοῦ; Τὰ εἰρημένα ἀνέφερα ἐν παρόδῳ, καὶ οὐχὶ διὰ νὰ ἀναξύσω πληγάς, αἵτινες χρήζουσιν ἐπουλώσεως καὶ θεραπείας.

Μᾶς εἶπε προσέτι ὅτι οὐδ' εἰς αὐτὸ τὸ ὑπουργεῖον ὑπάρχει ἔλεγχος. Πρῶτος ἐγὼ ἐγνώρισα τοῦτο, ὅτε διετέλουν ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν, καὶ ἤρχισα βαθμηδὸν τὴν θεραπείαν αὐτοῦ· ὑπάρχει ἔκθεσις, καὶ τὴν ἔκθεσιν ταύτην συνέταξα οὐχὶ ἐγώ, ἀλλὰ τὸ ἁρμόδιον τμῆμα, ὅτι εἰς τῶν ὑπαλλήλων τοῦ ὑπουργείου ὑπεξήρεσε φάκελλον ἐγγράφων. Τὸν ὑπάλληλον ἐκεῖνον ἔπαυσα, ἀλλὰ μόλις ἀρῆκα τὸ χαρτοφυλάκιον καὶ ὁ κλέπτης ἐκεῖνος ὑπάλληλος προσελήφθη εἰς τὴν ὑπηρεσίαν. Ἄλλον ὑπάλληλον τοῦ ὑπουργείου θελήσαντα δι' ἀπιστίας περὶ τὴν ὑπηρεσίαν του νὰ σφετερισθῇ καὶ περιποιήσηται ὠφέλειαν 3 χιλιάδων ταλλήρων, ἀπέπεμψα ἐπίσης τοῦ ὑπουργείου, ἐπιφυλαττόμενος νὰ προχωρήσω εἰς τὰ περαιτέρω τακτοποιῶν τὸ ἀντικείμενον, ἀλλὰ μόλις παρῆτήθην καὶ ὁ ὑπάλληλος ἐπανέρχεται εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, καὶ τὸ μεγαλείτερον ἀπὸ γραφέως α. τάξεως προβιβάζεται εἰς βαθμὸν τμηματάρχου β'. τάξεως.

Ἐνταῦθα ἐπειδή τις τῶν κυρίων Γερουσιαστῶν τὸν προεκάλεσε ν' ἀναφέρῃ καὶ τὰ ὀνόματα τῶν ὑπαλλήλων τούτων, ἐὰν δὲν δυσκολεύηται, ὁ Κ. Λόντος εἶπεν, ὅτι ὁ εἷς τῶν ὑπαλλήλων τούτων εἶναι ὁ Π. Σχίζας, ὅστις ἐπαύθη παρ' αὐτοῦ ὡς ὑπουργοῦ τῶν οἰκονομικῶν, διότι ἐθεώρησεν ὑπάρχουσαν μεταξὺ Σχίζα καὶ ἑνὸς ἐφόρου Κορινθίας ἀθέμιτον ἀλληλογραφίαν πρὸς τὸν σκοπὸν νὰ περιποιήσωσιν εἰς ἑαυτοὺς ὠφελείας καὶ κέρδη,

διὰ τῆς ὑπεξαιρέσεως ἐγγράφων ἐπὶ τῆς δημοπρασίας τῶν σιτηρῶν· ἀλλ' ὅτι ὁ ὑπάλληλος οὗτος ὀλίγον μετὰ τὴν παῦσίν του ἔρχεται εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ὡς ἔφορος Σπάρτης, μιᾶς τῶν μεγαλειτέρων διά τε τὸν πληθυσμὸν καὶ τὰς προσόδους ἐπαρχιῶν. Ὁ ἄλλος εἶναι ὁ Περβαινᾶς, ὅστις σήμερον διατελεῖ ὑπάρχων γραμματεὺς τῆς νομαρχίας Μεσσηνίας ἀπὸ γραφέως α. τάξεως.

Ἄλλος τις ἔφορος Τροιζηνίας, Ὀθωναῖος καλούμενος, κατηγορηθεὶς ἐπὶ καταχρήσει παρεπέμφθη, ἀφοῦ προηγουμένως ἐπαύθη παρ' ἡμῶν ὡς ὑπουργοῦ, εἰς δίκην, βούλευμα κατ' αὐτοῦ ὑπῆρχεν ἐκκρεμές, ἀλλὰ καὶ οὗτος προσελήφθη εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ποτὲ μὲν ὡς ἔπαρχος, ποτὲ δὲ ὡς ταμίας καὶ ἔφορος, καὶ ἤδη ἀκόμη διατελεῖ ἔπαρχος Ἀνδρου. Ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ σᾶς ἀπασχολῶ, παρακατατεθήτω εἰς τὸ γραφεῖον τῆς Γερουσίας κατάλογον λεπτομερῆ καὶ πολλῶν ἄλλων ἀποβληθέντων μὲν τῆς οἰκονομικῆς ὑπηρεσίας ἐπὶ καταχρήσει, ἤδη δὲ διατελούντων ἐν ὑπηρεσίᾳ. Ἐρωτῶ ὑμᾶς, κύριοι, ἤδη ἐπιτρέπει ὁ νόμος, ἢ ἡ κακὴ αὐτοῦ ἐφαρμογή; Ἓν ἔγγραφον θέλει σᾶς πείσει περὶ τῆς ἐκλογῆς τοῦ προσωπικοῦ καὶ τῆς ἐπιτηρήσεως ἐπὶ τῆς διαγωγῆς αὐτοῦ, καὶ θέλετε εἴπει μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τούτου, ἂν τὰ αἴτια τῆς ἀθλιότητος τῶν οἰκονομικῶν μας εἶναι ὁ νόμος ἢ ἄλλα αἴτια. Παρακαλῶ δὲ τὸν Κ. γραμματέα ν' ἀναγνώσῃ τοῦτο πρὸς ὑμᾶς. (Ἐνταῦθα ἀνεγνώσθη ἔγγραφόν τι ὑπὸ ἡμερομηνίαν 9 Μαρτίου 1850, δι' οὗ ὡμολόγουν οἰκονομικοί τινες ὑπάλληλοι καὶ ναυτικοὶ Σπετζῶν, Μπούμπουλης, Ντοβλέτης καὶ Κατζαρός, ὅτι ἔλαβον ἕκαστος τὸ ἐπιβάλλον αὐτῷ ἐκ τοῦ οἰκονομικῶς πως καὶ λαθραίως ἐξαχθέντος σίτου παρὰ τοῦ πλοιάρχου Γκίκα Σωτηρίου, καὶ τὸ ἔγγραφον τοῦτο παρεκατετέθη εἰς τὸ γραφεῖον μονογραφὲν παρὰ τοῦ Κ. Λόντου). Ἠλπίζω δυνατὸν νὰ μᾶς εἴπῃ ὁ Κ. ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς, ὅτι ταῦτα δὲν εἶναι γνωστὰ πρὸς αὐτόν, ἄλλως ἤθελεν ἐπιφέρει ἀμέσως τὴν θεραπείαν, ἀποβάλλων καὶ παραπέμπων εἰς δίκην τοὺς καταχραστὰς τούτους ὑπαλλήλους. Ἀνάγκη διὰ τοῦτο νὰ ἐξαγάγω ὑμᾶς τῆς ἀπάτης ταύτης. Ὅτε ἡμεῖς ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν εἴχομεν λάβει πρόνοιαν ἐπὶ τῶν καταχρήσεων τούτων, εἴχον διατάξει νὰ ἐνεργηθῶσι τὰ πρὸς τοῦτο ἀναγκαῖα, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐγὼ μὲν μετὰ δύο ἡμέρας παρῆτησα τὸ χαρτοφυλάκιον, ὁ διάδοχός μου ἔπεμψεν ἐπιθεωρητὴν, ὅστις ἔφερε δραπετηρίαν ἐξέλεγξιν· ἀλλ' ὁ ἐπιθεωρητὴς οὗτος ὑπεχρεώθη ὕστερον νὰ ἀλλάξῃ τὴν ἔκθεσιν καὶ ἐξέλεγξίν του. Ἐνταῦθα δύναταί τις νὰ μᾶς εἴπῃ ἀπόδειξον

ὅτι ὑπεχρέωσαν τὸν ἐπιθεωρητὴν νὰ μεταβάλῃ τὴν ἐξέλεγξίν του, διότι ἴσως ὁ ἐπιθεωρητὴς ὡμολογεῖ ὅτι ἑκουσίως συνέταξε τὴν ἐξέλεγξιν, καὶ οὐδεμία ὑποχρέωσις ἐγένετο. Πρὸς τοῦτον ὑπενθυμίζομεν ὅ,τι εἶπέ ποτέ τις τῶν σημαντικῶν Ἑλλήνων, ὁ θεῖος τοῦ ἐντίμου Γερουσιαστοῦ Δούκα, πρὸς τὸν Ἀλῆ Πασᾶν, ὅταν ἔλεγεν ὅτι Ἕλλην τις ἐδέχθη τὸν ἰσλαμισμὸν ἑκουσίως καὶ οὐδεμία ὑποχρέωσις ἐγένετο πρὸς τοῦτον, καὶ εἰς βεβαίωσιν τοῦ λόγου του ὁ Ἀλῆ Πασᾶς προέτεινε τὴν ὁμολογίαν τοῦ τὸν ἰσλαμισμὸν δεχθέντος· «ὑποσχέθητι, ὅτι δὲν τὸν κόπτεις τὴν κεφαλήν, ἂν εἴπῃ τὴν ἀλήθειαν, καὶ τότε μανθάνομεν ἂν ἑκὼν ἢ ἄκων ἐδέχθη τὸν ἰσλαμισμόν, ἄλλως δὲν τολμᾷ νὰ εἴπῃ τὴν ἀλήθειαν.»

Μετὰ τὴν ἀλλαγὴν τῆς ἐξελέγξεως ὁ μὲν εἷς τῶν κατηγορουμένων, ὁ πταίων ἴσως καὶ ὀλιγώτερον, ἀπελύθη τῆς ὑπηρεσίας, ὁ δὲ Ντοβλέτης, τὸν ὁποῖον ἐθεώρησα καὶ θεωρῶ ὡς τὸν μᾶλλον ἔνοχον, προεβιβάσθη καὶ ἐστάλη, ποῦ νομίζετε, κύριοι, ἐπιστάτης τῆς σμυρίδος Νάξου. Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἠγνόει τοῦτο ὁ Κ. ὑπουργός, διότι προκειμένου νὰ διορίσῃ ὑπάλληλον, ζητεῖ πληροφορίας ἀπὸ τὸν ἀρμόδιον εἰσηγητὴν καὶ ἐξετάζει τὰ προηγούμενα τοῦ διορισθησομένου. Ἂν δὲ ὁ κύριος ὑπουργὸς ἐλάμβανε τὸν μικρὸν τοῦτον κόπον, ἤθελε μάθει, ὅτι ὁ Ντοβλέτης ἦτο καταχραστής, ἦτο κλέπτης· ἂν ἐφρόντιζε νὰ λάβῃ ὑπ'ὄψιν του τὴν ὑπ'ἀριθ. 10,870 καὶ ἀπὸ 11 Ἀπριλίου 1845 διαταγὴν τοῦ ὑπουργοῦ τῶν οἰκονομικῶν Μεταξᾶ, δι' ἧς διετάχθη ἀνάκρισις πρὸς ἀνακάλυψιν τῶν καταχρήσεων τῆς σμυρίδος, ἤθελεν ἐξαγάγει ἑαυτὸν τῆς ἀγνοίας.

Χαίρω, εἶπεν ὁ Κ. ὑπουργός, διότι ἡ δημοσιότης, ἥτις εἶναι ἡ ψυχὴ τῆς δικαιοσύνης, φέρει ἐνώπιον τοῦ κόσμου καὶ πρόσωπα καὶ χαρακτῆρας, ἀπορεῖ δὲ πῶς τις τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν, ἐν ᾧ ὡς ὑπουργὸς ἐθεώρει ἀναγκαῖον ἓν πρᾶγμα, ἤδη ὡς Γερουσιαστὴς τὸ ἀρνεῖται. Ἐδῶ θεωρῶ ἐμαυτὸν προσβαλλόμενον ὡς πρὸς τὸν δημόσιον βίον μου, μ' ὅλον δὲ τὸ σέβας, τὸ ὁποῖον ὀφείλω ὡς Γερουσιαστὴς νὰ ἔχω ἀπαντῶν πρὸς ὑπουργὸν καὶ σύμβουλον τοῦ Βασιλέως, ἐπὶ τοῦ προκειμένου θέλει μὲ συγχωρήσει ὁ Κ. Χρηστίδης ὡς παρεκτραπεὶς τοῦ καθήκοντος συμβούλου καὶ ὑπουργοῦ τοῦ Βασιλέως, θέλει λέγω μὲ συγχωρήσει νὰ τὸν ἀπαντῶ ὅπου τὸν εὕρω λαλοῦντα ὡς ὑπουργὸν καὶ σύμβουλον τοῦ Βασιλέως μὲ τὸ ἀπαιτούμενον σέβας, ὅπου δὲ τὸν εὕρω λαλοῦντα ὡς Χρηστίδην, νὰ ἀπαντῶ ἄξια τῶν προηγουμένων καὶ τῆς ἀνατροφῆς μου ὡς Λόντος πρὸς τὸν Κ.

Χρηστίδην ἄξια τῶν προηγουμένων καὶ τῆς ἀνατροφῆς του.

Κύριε ὑπουργέ! σᾶς ἐρωτῶ, ἐντὸς τοῦ χαρτοφυλακίου σας ἔχετε βέβαια σχέδια νόμου, ἐμπορεῖν νὰ ὀνομασθῶσι ταῦτα νομοσχέδια, πρὶν ἢ ἔλθωσιν εἰς τὴν δημοσίευσιν; ὄχι βέβαια. Ἐν ᾧ ὡμιλοῦν ποτὲ ὡς ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν μὲ τὸν ἀρχηγὸν τοῦ κράτους, μοὶ ἐνέβαλε τὴν ἰδέαν, τὴν ὁποίαν καὶ ἠσπάσθην ὡς ὀρθήν, νὰ εἰσαγάγω νόμον περὶ αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας τῶν ὑπαλλήλων ἐκείνων ὅσοι δὲν δύνανται νὰ ἔχωσιν ἔλεγχον, καὶ ἔχουσι μισθὸν ἐλάχιστον καὶ εὐτελέστατον, ἰδίως δὲ τῶν φυλάκων τῶν τελωνείων καὶ τῶν δασονομείων· καθόσον καὶ ἐγὼ αὐτὸς ἐβεβαιώθην περὶ τῶν καταχρήσεων τῶν γινομένων παρὰ τῶν ὑπαλλήλων τούτων· ἐβεβαιώθην, διότι τὸ πλῆθος τῶν περιμενόντων με ἀπὸ πρωΐας μέχρις ἑσπέρας διὰ νὰ διορισθῶσιν εἰς τοιαύτας θέσεις, δὲν ἀπέβλεπεν εἰς τὸν εὐτελῆ μισθόν, ὅστις δὲν ἤρκει οὐδὲ δι' ἔξοδα μεταβάσεως των ἀπὸ τὸ ἓν ἄκρον τῆς ἐπικρατείας εἰς τὸ ἄλλο ὅπου πολλάκις διορίζονται, ἀλλ' ἀπέβλεπεν εἰς τὰ ἐκ καταχρήσεως κέρδη, τὰ ὁποῖα ἤθελον περιποιήσει εἰς ἑαυτοὺς διοριζόμενοι.

Ἐσύστησα κατὰ συνέπειαν τούτου ἐπιτροπὴν, ἧς ῥητῶς ἐζήτησα τὴν γνωμοδότησιν ἐπὶ τῶν ὑπαλλήλων μόνων τούτων, καὶ ἥτις, ἐὰν δὲν μὲ ἀπατᾷ ἡ μνήμη, πρὸς τὴν γνωμοδότησίν της ταύτην ἐπέφερεν αὔξησιν μισθοδοσίας καὶ τοῦ ἐφόρου Σύρου, Ἀθηνῶν καὶ Πατρῶν.

Ἂς μὴ ἀποδίδωμεν τὴν ἀθλιότητα τῆς καταστάσεώς μας εἰς τὸν μισθόν· ὅταν λαμβάνωμεν σχολεῖον διαφθορᾶς καὶ κακοηθείας, τότε ἂς μὴ ἀποδίδωμεν εἰς τὴν μισθοδοσίαν καθεὶς τὸ πλημμελὲς τοῦ νόμου. Ἂν ἤμην ἔτι ὑπουργὸς τὸ νομοσχέδιον ἐκεῖνο ἤθελον τὸ παρουσιάσει, ὅταν ἡ πρόσκλησις τιμίων καὶ ἱκανῶν ὑπαλλήλων, ὡς καὶ ἡ ἀπομάκρυνσις καὶ καταδίωξις τῶν καταχραστῶν δὲν ἤθελε βελτιώσει τὴν κατάστασίν μας· ἤθελον τότε τὸ φέρει ὡς ἐπικουρικὸν μετὰ ταῦτα. Ἀλλ' ἄλλως εἰσαγομένου τοῦ νομοσχεδίου τούτου παρ' ὑμῶν, ἔχω τὸ δικαίωμα νὰ ἦμαι ἐναντίος.

Ἤδη θέλω ἀσχοληθῆ περὶ τὴν τεχνικὴν ἀγόρευσιν τοῦ προλαλήσαντος Κ. Προβιλεγγίου ἀνασκευάζων αὐτήν. Εἶπεν, ὅτι καὶ ἐλλείματος ὑπάρχοντος, ὁ αὔξων μισθὸς φέρει αὔξησιν τῶν εἰσοδημάτων. Τὸ κατ' ἐμὲ 200 δραχμαὶ κατὰ μῆνα δι' ἕνα ἔφορον, δὲν εἶναι μικρὰ οὐδ' ἀκατάλληλος. Πόσαι οἰκογένειαι ἐν Ἑλλάδι ἔχουσιν εἰσόδημα 200 δραχμῶν κατὰ μῆνα; πολλὰ ὀλίγαι. Εἶπεν ὅτι τὸ νὰ ἐξοδεύωμεν ὀλίγα δὲν εἶναι οἰκονο-

μία· ἀλλ'ὅταν δὲν ἔχωμεν, ποῦ θέλετε νὰ εὕρωμεν διὰ νὰ ἐξοδεύσωμεν πολλά; Τέλος πάντων ὅλη ἡ βάσις τοῦ Κ. Προβιλεγγίου ἤθελεν ἔχει τὸν τόπον της, ἂν τὰ πράγματά μας ἤθελον εἶσθαι εἰς κατάστασιν ὥστε νὰ μᾶς συγχωρῶσι νὰ κάμωμεν τοὺς ὁποίους ἔκαμεν ὑπολογισμούς· ἄλλως τε μήπως ἔχομεν τὴν πεποίθησιν, ὅτι ἡ αὔξησις τῆς μισθοδοσίας κατὰ 50 ἢ 100 δραχμὰς ἀλλοιοῖ τὸ ποιὸν τοῦ ὑπαλλήλου; Ἐκτὸς δὲ τούτου ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω ὅτι δὲν εἶδον εἰσέτι ἄνθρωπον νὰ εἴπῃ· «δὲν πηγαίνω ἔρορος, διότι εἶναι μικρὰ ἡ μισθοδοσία·» καὶ τοῦτο, κύριοι, δὲν ἀποδεικνύει, ὅτι ἐν Ἑλλάδι ὅλοι εἶναι ἄτιμοι καὶ καταχρασταί. Ὁ Ἕλλην δὲν δυσαρεῖται οὐδὲ δυσανασχετεῖ διὰ τὸ μικρὸν τοῦ μισθοῦ ὅταν βλέπῃ τὸν πλοῦτον τοῦ ἔθνους διαχειριζόμενον καλῶς καὶ δικαίως.

Κατ'ἐμὲ λοιπὸν οὔτε ἡ αὔξησις τῆς μισθοδοσίας θέλει φέρει τὴν θεραπείαν τῆς καταστάσεώς μας, οὐδὲ αἱ ὀλίγαι χεῖρες συνετέλεσαν εἰς τὴν ἀραίρεσιν τῶν ἐγγράφων, ἀλλ' ἡ διαγωγὴ τῶν ὑπαλλήλων αὐτῶν, οἱ κλέπται δηλ. ὑπάλληλοι· ἀλλὰ τί λέγω; δὲν πταίουσιν οἱ ὑπάλληλοι ἐκεῖνοι, τὸ σχολεῖον εἶναι ἐνταῦθα εἰς τὸ κέντρον, ἀπὸ δὲ τοῦ κέντρου ἑτοιμαζόμενοι στέλλονται εἰς τὰς ἐπαρχίας. Πῶς θέλετε, κύριοι, τὸν ὑπάλληλον, ὅταν οὗτος διοριζόμενος λαμβάνῃ ἀναχωρῶν ἐντεῦθεν ὁδηγίας νὰ διεξάγῃ οὕτω τὴν ὑπόθεσιν πρὸς ὄφελος τούτου ἢ πρὸς βλάβην ἐκείνου.

Ἔχω, κύριοι, ἐκθέσεις τῶν καταχρήσεων, καὶ ἐν καιρῷ θέλω κάμει χρῆσιν αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ Βασιλέως. Πῶς ὑπάλληλοι κρύπτουσι τὰ παραχωρητήρια, καὶ ἀποφεύγουσιν οὕτω τὸν ἔλεγχον. Ὅταν λοιπὸν διατηρῶμεν ἐντὸς τοῦ κέντρου ὑπαλλήλους καταχραστάς, μάτην ζητοῦμεν τὴν διόρθωσιν τῶν ἐφορειῶν δι'αὐξήσεως μισθοῦ καὶ προσωπικοῦ.

Ὡς πρὸς δὲ τὰ κατ' ἐμοῦ ὡς ὑπουργοῦ τῶν οἰκονομικῶν λεχθέντα παρὰ τοῦ κυρίου Χρηστίδου ὑπουργοῦ νῦν τῶν οἰκονομικῶν, ἀπαντῶ, ὅ,τι καὶ ἄλλοτε τῷ 1835 ἀπήντησα ὡς δικαστὴς πρὸς τὴν ἐκ μέρους τοῦ κυρίου Χρηστίδου, νομαρχεύοντος τότε, κατηγορίαν κατ'ἐμοῦ· «ἐὰν ἀδικήσω τὸν Λόντον ἂν δικαιολογήσω ἐμαυτὸν περὶ ὅσων κατ' ἐμοῦ εἶπεν ὁ Κ. Χρηστίδης.»

Συγχωρήσατέ με δὲ νὰ σᾶς ἀναφέρω τὸ γεγονὸς ἐκεῖνο. «Καθήμενος ἐν τῷ μέσῳ τῆς οἰκίας μου εἰρήνης, χωρὶς νὰ παρακαλέσω κανένα, προσκαλοῦμαι νὰ γίνω δικαστὴς Μεσσηνίας, καὶ μοὶ ἐπεβλήθη ὅρκος ἵνα ἐρωτῶ εἰς τὰς πράξεις μου τὸν θεὸν, τὴν καρδίαν καὶ τὴν συνείδησίν μου· τοῦτο τὸ ἔπραξα, καὶ

ἤθελεν ἀδικήσω τὸν ἑαυτόν μου καὶ τὸν χαρακτῆρα μου ἂν ἤθελε δώσω λόγον εἰς λόγους προερχθέντας ἀπὸ στόμα ἀνθρώπου, οἷος ὁ κύριος Χρηστίδης. Ὁ κύριος Χρηστίδης, νῦν μὲν ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν, τότε δὲ, ἐμοῦ δικαστοῦ ὄντος, νομαρχεύων, μὲ ἐκατηγόρησεν ὡς ἐνωθέντα μὲ τοὺς νομιζομένους ἀποστάτας, καὶ προδόσαντα τὸν ὅρκον μου, τὴν πίστιν μου· πρὸς τοῦτο δὲ μετεχειρίσθη μέσον ἀθέμιτον, διατάξας τὸν κλητῆρά του νὰ θέσῃ, ὡς καὶ ἔθεσεν ἀπόντος ἐμοῦ καὶ τῶν οἰκείων μου, εἰς τὸ γραφεῖόν μου ἔγγραφον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἔπρεπε νὰ ὑποστηρίξῃ τὴν κατηγορίαν. Τὸ ἔγγραφον τοῦτο τὸ διεβίβασεν εἰς τὴν κυβέρνησιν, καὶ ἡ κυβέρνησις μοὶ ἐζήτησε λόγον, ὅτε ἀπέδειξα τὸ ψευδὲς τοῦ γεγονότος, καὶ εἶπα ὅσα ἀνωτέρω σᾶς ἔξέθεσα.»

Περαίνων τὸν λόγον μου λέγω, ὅτι ἐξ ὅσων ἤκουσα ἀπὸ τοὺς ὑπὲρ καὶ κατὰ λαλήσαντας, ἐκτιμῶ τὴν ὁμιλίαν τοῦ Κ. Προβιλεγγίου ὡς τεχνικὴν, καὶ ἀποδεικνύουσαν γεωμετρικῶς ὅτι ὑπάρχει ἔλλειμμα· ἀλλ' ἂν καὶ ἐκτιμῶ τὴν ὁμιλίαν του, οὐχ ἧττον εἶμαι κατ'οὐσίαν ἐναντίος. Ἐὰν καὶ ὁ Κ. ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς μᾶς ἔλεγεν ἐξ ἀρχῆς, ὅτι ὑπάρχει ἔλλειμμα καὶ περιωρίζετο εἰς τὴν τεχνικὴν ὑπερόχησιν τοῦ κυρίου Προβιλεγγίου, ἠθέλαμεν προχωρήσει εἰς τὴν συζήτησιν, καὶ δὲν ἤθελον λάβει χώραν ὅσα συνέβησαν, καὶ τὰ ὁποῖα παραστιωπῶ. Σεβόμενος τὰ γεγονότα δὲν θέλω νὰ ἔλθω εἰς αἰτιάσεις· ἀναφέρω μόνον ἐν παρόδῳ μίαν ἄλλην πρᾶξιν τοῦ ὑπουργείου, τὸ ὁποῖον ἤθελησε ν'ἀποφύγῃ τὰς κατὰ τῆς Ἐφορείας κατηγορίας μὲ τὸ officielle et non officielle (ἐπίσημον καὶ μὴ ἐπίσημον) μιᾶς ὑπουργικῆς ἐφημερίδος Observateur d'Athènes.

Ὁμίλησα πάντοτε μὲ παρρησίαν καὶ ἐνώπιον ὑμῶν καὶ ἐνώπιον τοῦ ἡγεμόνος, ὁρκούμενος ἀπὸ ἀλήθη ἀφοσίωσιν καὶ σέβας πρὸς αὐτὸν, καὶ ἐνώπιον τῆς κοινῆς γνώμης, καὶ ὄχι ἀπὸ πνεῦμα ἀντιπολιτεύσεως πρὸς τὸν σκοπὸν νὰ κατάσχω τὴν ὑπουργικὴν ἕδραν. Ἀλλ' ἂς μὲ συγχωρήσῃ ὁ κύριος ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς ἂν τὸν εἴπω, ὅτι παρεξέγησε τὴν ἰδέαν μου, τὴν γνώμην μου ταύτην.

Ἀκούοντος ἀνεπτύχθην. Τὸ κατ'ἐμὲ τελευταῖον τὸν λόγον μου, δὲν πιστεύω, ἐπαναλαμβάνω, ὅτι ἡ αὔξησις τῆς μισθοδοσίας ὡς καὶ ἐκείνη τοῦ προσωπικοῦ θέλει φέρει τὴν θεραπείαν. Ἐμμένων εἰς τὴν ὁποίαν καὶ ἄλλοτε ἐξέφρασα ἰδέαν, ὅτι ὁ καλὸς οἰκοδεσπότης πρέπει νὰ ἐξοδεύῃ ἀναλόγως τῶν ὅσα ἔχει, καὶ ὑπενθυμίζων πάλιν πρὸς ὑμᾶς τὴν ἀλήθειαν ταύτην· «ὅτι ψηφοροῦντες, κύριοι, πρέπει νὰ ἔχωμεν πρὸ ὀφθαλμῶν, ὅτι ἡ ἀλήθεια

εἶναι μία, καὶ διὰ λόγων δὲν μεταβάλλεται,» προτείνω τὸ ἀπαράδεκτον τοῦ νομοσχεδίου.

Ἑπομένως λαβὼν τὸν λόγον ὁ Κ. ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης ἔλεξε τάδε.

Μετὰ πολυήμερον καὶ πολύωρον σφοδρὰν συζήτησιν προελθοῦσαν ἀπὸ ἄνδρας ἐνασχοληθέντας εἰς τὰ οἰκονομικὰ ἐπὶ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου, ἂς μὲ συγχωρηθῇ νὰ φέρω καὶ ἐγὼ ὀλίγας τινὰς παρατηρήσεις.

Δὲν εἶμαι ἐγκρατὴς τῶν λογαριθμῶν κατὰ τὴν ὀνομασίαν ἣν ἔδωκεν εἰς τῶν προαγορευσάντων Κ. Γερουσιαστῶν διὰ νὰ ἔλθω εἰς τὴν ἐξέλεγξιν τοῦ λογαριασμοῦ, οὔτε θέλω μεταχειρισθῇ μύθους πρὸς ὑποστήριξιν τῶν λόγων μου.

Τὸ προκείμενον νομοσχέδιον ὡς λίαν σπουδαῖον καὶ σοβαρὸν πρέπει νὰ τὸ ὑψώσωμεν εἰς τὴν ἀληθῆ αὐτοῦ θέσιν διὰ νὰ ἴδωμεν ὁποῖος ἄγγελος ὠφελειῶν εἶναι.

Ὅλοι ἐκήρυξαν καὶ ἡ κοινωνία θεωρεῖ ὡς ἀλήθειαν ὅτι ἡ οἰκονομική μας διαχείρισις δὲν εἶναι ἀκριβής· ὅτι τὰ μέσα μας εἶναι ὀλιγώτερα τῶν ἀναγκαίων· τοῦτο ἐπιμαρτυροῦσιν αὐτὰ τὰ πράγματα· αὐτὴ ἡ ἐπιτροπὴ καὶ ἔπρεπε νὰ ἔλθῃ μία μεταρρύθμισις. Τὴν ἀνάγκην ταύτην ἀνεγνώρισαν πολλοὶ προκάτοχοι καὶ αὐτὸς ὁ προλαλήσας πρώην ὑπουργός, καὶ ὅλοι ἐπὶ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ἐσκέφθησαν πῶς ἠδυνάμεθα νὰ φθάσωμεν εἰς ἓν ἀποτέλεσμα, πῶς ἠδυνάμεθα νὰ θέσωμεν ἕνα ἔλεγχον κτλ. καὶ ἰδοὺ εἰς ὅλα ταῦτα ἐπέτυχεν ὁ νῦν ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν. Πῶς ἐξέρχονται οἱ πόροι ἀπὸ τὴν γῆν, πῶς διαχειρίζονται πῶς ἐξελέγχονται κτλ. αὐτὰ εἶναι τὰ στοιχεῖα ἅτινα τὸν ἀπασχόλησαν.

Ὁ ἔρορος εἶναι ὁ πρῶτος ὁ ὁποῖος ὀφείλει νὰ ἐξεύρῃ ὅλους τοὺς πόρους τοῦ δημοσίου, νὰ δημοπρατήσῃ, νὰ ἐξελέγξῃ, καὶ νὰ εἰσπράξῃ τοὺς καρπούς· ἰδοὺ ὅλη ἡ διαχείρισις τούτων· οἱ πόροι οὗτοι πρέπει ἑπομένως νὰ μεταποιηθοῦν εἰς χρήματα καὶ νὰ ἐμβασθῶσιν εἰς τὸ ταμεῖον τὸ ὁποῖον δίδει κίνησιν εἰς ὅλα τὰ μέλη τοῦ σώματος· μετὰ τοῦτο ἄρχεται ἡ ἐξέλεγξις ἤτοι τὸ ἐλεγκτικὸν συνέδριον. Ὅλα ταῦτα πρέπει νὰ διέλθῃ ἡ παραμικρὰ πρᾶξις τοῦ ἐρόρου.

Ἐὰν ἐγκύψωμεν ὀλίγον εἰς τὸν κλάδον αὐτὸν τῆς οἰκονομίας θέλομεν εὕρει ἔλλειψιν παντελῆ εἰς ὅλα τὰ στοιχεῖα· ἤτο λοιπὸν ἀνάγκη μεταρρυθμίσεως καὶ τοῦτο πρέπει νὰ σκεφθῇ τὸ Σῶμα.

Ἔχομεν καθυστερήσεις αἱ ὁποῖαι καλύπτουν τὰ παθητικὰ κεφάλαια καὶ πρέπει νὰ λάβωμεν πρόνοιαν περὶ αὐτῶν. Τὰ σώματα δὲν ἔχουν μέχρι τοῦδε τὸ οὐσιωδέστερον τοὺς ἀπολογισμούς, καὶ πρέπει νὰ συμπληρωθῇ τὸ λογιστήριον. Τὰ ἔγγραφα ὅλα εὑρίσκονται ἐκκρεμῆ εἰς τὸ ἐλεγκτικὸν συνέδριον καὶ διὰ τὴν ἐπεξεργασίαν ἔπρεπε καὶ πρέπει νὰ διοργανισθῇ καὶ ἀναπληρωθῇ αὐτό.

Διὰ νὰ θεραπεύσωμεν τὰς ἐλλείψεις πρέπει, εἴπε τις, νὰ εὕρωμεν ἓν σύστημα ὁρολογικὸν ἀνάλογον· καὶ ἐγὼ φρονῶ ὅτι διὰ νὰ ἔλθωμεν εἰς ἓν σύστημα τοιοῦτον ἔπρεπε καὶ πρέπει νὰ ἔχωμεν τὰ κατάλληλα ὄργανα, καὶ διὰ τοῦτο πρέπει πρῶτον νὰ ὀργανισθῶσιν αἱ ἀρχαί.

Κατὰ τὴν ἰδέαν του ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν δύο τινὰ εἰσώρησεν ἀναγκαῖα διὰ τὴν κατάργησιν τῶν ἐλλείψεων, τὴν αὔξησιν τοῦ μισθοῦ καὶ τὴν αὔξησιν τοῦ προσωπικοῦ. Εἶναι ἀνάλογος ἡ μισθοδοσία μὲ τὰ χρέη ἑνὸς ἐρόρου, ἑνὸς λογιστοῦ κτλ; ὄχι· καὶ εἶναι δίκαιον ὅτι διὰ τὸ δυσανάλογον δὲν ἐδυνήθημεν νὰ εὕρωμεν τὰ κατάλληλα πρόσωπα εἰς τὰς θέσεις· ὁ ἔρορος πρέπει νὰ ἔχῃ τὴν κατάλληλον μισθοδοσίαν.

Ἀλλὰ διατί, Κύριοι, τοσαύτη συζήτησις, ἐὰν καὶ ἡ ἐπιτροπὴ ἀναγνωρίζῃ αὐτὴν τὴν ἀρχὴν τοῦ νομοσχεδίου εἰς στενότερον κύκλον; Τὰ πράγματα αὐτὰ ἀποδεικνύουσιν ὅτι εἷς οἰκονομικὸς ἔρορος δὲν δύναται νὰ ἔλθῃ εἰς ἓν ἀποτέλεσμα, νὰ προφθάνῃ εἰς τὴν γραφικὴν ἐργασίαν, νὰ ἐπαρκῇ εἰς τὴν δικαστικὴν ἐργασίαν του, εἰς τὴν ἐξέλεγξιν κτλ. ἡ ἀνάγκη αὕτη ἀπεδείχθη ἀπὸ αὐτὰ τὰ πράγματα, ἀπὸ τὸ πολυάριθμον ἔκπαλαι προσωπικὸν τὸ ὁποῖον διωρίσθη ἄνευ νόμου.

Ὁ θάνατος ἑνὸς ταμίου φέρει ὀπισθοδρόμησιν ἐπὶ τρεῖς μῆνας εἰς τοὺς πόρους τοῦ Κράτους. Οὐδεὶς ἀπολογισμὸς ὑποβλήθη ἕνεκα τῆς ἐλλείψεως τῶν μέσων· καὶ οἱ λογαριασμοί, δὲν ἐξελέγχονται διὰ τὸν αὐτὸν λόγον.

Ἐξ ὅλης τῆς συζητήσεως δὲν ἠδυνήθην νὰ πεισθῶ ὅτι ἡ αὔξησις εἶναι περιττή, περιστραφείσης εἰς τὸ ὅτι ἡ οἰκονομικὴ κατάστασις δὲν ἐπιτρέπει τὴν τοιαύτην αὔξησιν· τοῦτο δὲν πιστεύω κοινοβουλευτικῶς· εἶμαι ἄμοιρος τῶν λογαρίθμων· ἀλλὰ φρονῶ ὅτι μετὰ ἐργασίαν προελθοῦσαν ἀπὸ τοὺς εἰδήμονας τοῦ λογιστικοῦ ἤτοι ἀπὸ τὸ λογιστήριον καὶ τὰ δημόσια βιβλία ἀποδεικνύεται λογικῶς ὅτι τὸ ἔλλειμμα δὲν ὑπάρχει ὅσον εἶπεν ὁ Κ. Χρυσόγελος καθὼ ἄπειρος τῶν λογαρίθμων ὡς ἐγώ. Ἐκ τῆς ἐκθέσεως ἐξάγεται περίσσευμα τὸ ὁποῖον θέλει ἀποδειχθῇ ὅταν συστήσωμεν τὰ κατάλληλα πρόσωπα.

Ὑπάρχει ἡ ἀρχὴ ὅτι ὁ καλὸς νόμος δὲν φέρει τὰ κατάλληλα ἀποτέλεσματα ἄνευ τοῦ καταλλήλου προσωπικοῦ, Σᾶς ἀνέφερον

ὀνόματα ὑπαλλήλων ὡς δῆθεν καταχραστῶν· ἂν ὑποθέτουν ὅτι οὗτοι ἐν γνώσει ἡμῶν διατελοῦν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν μᾶς ἀδικεῖτε· ἐπιτρέψατέ μας νὰ ἔχωμεν τὸν εὐγενῆ ἐγωϊσμὸν ὅτι εἴμεθα τίμιοι τιμιότατοι καὶ δὲν εἴμεθα ὑποστηρικταὶ τῶν καταχραστῶν· ἐὰν ἀποδεικνύηται ὅτι εἰς Κατζαρὸς καλούμενος ὑπάλληλος τοῦ ὑπουργείου τῶν Ναυτικῶν εἶναι καταχραστής δὲν δύνασθε ἐν τεύθεν νὰ ὑποθέσητε ἢ νὰ συμπεράνητέ ποτε ὅτι ὁ γέρων οὗτος αὐτὸς ὁ πρόμαχος τῆς ἐπαναστάσεως ὁ πρωθυπουργὸς καὶ ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν Κριεζῆς ἔχει σχέσεις μὲ τοὺς καταχραστάς. Σᾶς παρουσιάζουν, Κύριοι, ἓν ἔγγραφον τὸ ὁποῖον ἔπρεπε νὰ ἔχῃ πρὸ πολλοῦ εἰς χεῖράς της ἡ δικαιοσύνη, δυνάμει ῥητῆς διατάξεως τῆς ποινικῆς δικονομίας μας· καὶ ὡς ὑπουργὸς ἀρμόδιος, ἐπειδὴ ἡ δικαστικὴ ἐξουσία, δὲν δύναται νὰ ἐπέμβῃ καὶ νὰ κατάσχῃ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἔγγραφον, θέλει μοὶ ἐπιτρέψει τὸ σῶμα νὰ κάμω χρῆσιν αὐτοῦ, διὰ νὰ ἀποδειχθῶσι καὶ τιμωρηθῶσιν οἱ κατηγορούμενοι, ἂν ὦσι ἔνοχοι.

Καθὼς ἡμεῖς ἀποδίδομεν πλήρες σέβας εἰς τὰ μέλη τοῦ σώματος, τοιουτοτρόπως πιστεύομεν ὅτι τὸ ἴδιον σέβας τὰ μέλη θέλουν ἔχει καὶ πρὸς ἡμᾶς, πρὸς οὓς δὲν πρέπει νὰ ἀποδώσουν σχέσεις μὲ καταχραστάς.

Ἔρχομαι ἤδη νὰ ἐξετάσω τὸ προκείμενον νομοσχέδιον καὶ ὑπὸ πολιτικὴν ἔποψιν ἂν ὁ νόμος εἶναι καλὸς ἢ κακός· ἐκ τῶν ἀντιπολιτευομένων ἐκεῖνοι ὅσοι ὑπῆρξαν μέλη τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἔχουν τὴν τάσιν νὰ ἀναλάβουν ἐκ νέου αὐτήν, οἱ τοιοῦτοι λέγω ἀντιπολιτευόμενοι ὀφείλουν νὰ ἀντιπολιτεύωνται τὰ πρόσωπα καὶ οὐχὶ χάριν αὐτῶν, νὰ ἀποκρούουν τὰ καλὰ μέτρα τῆς ἐξουσίας· διότι ὑπάρχει ἀξίωμα ὁμολογούμενον παρ' ὅλων τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν ὅτι οἱ ἀντιπολιτευόμενοι δὲν θέλουν νὰ καταστρέψουν τὴν ἐξουσίαν, τὴν ὁποίαν ὡς κληρονόμοι τῶν ἐν τοῖς πράγμασι θέλουν κληρονομήσει· ἡ ἐξέτασις ἂν διωρίσθησαν οἱ δεῖνα ἢ οἱ δεῖνα κακοὶ ὑπάλληλοι δὲν εἶναι ἀντιπολίτευσις ὀρθὴ διότι κυρίως πρέπει νὰ ἐξετασθῇ ἂν ὁ νόμος εἶναι καλὸς ἢ κακός.

Τὸ μέτρον τῶν ἐλαττώσεων ὅπερ ἐγένετο εἰς ἄλλας δεινὰς περιστάσεις ἀπεδείχθη ἀπὸ τὰ πράγματα ὅτι δὲν φέρει οἰκονομίαν· ἀπ' ἐναντίας ἡ πεποίθησις ὑπάρχει ὅτι διὰ τῆς προκειμένης μεταῤῥυθμίσεως θέλομεν εὑρεθῆ εἰς τὴν κατάστασιν ἐκείνην νὰ ἐξαλείψωμεν ὁλοσχερῶς τὰ χρέη μας· οἱ ξένοι ὅταν μᾶς ἴδωσι ὅτι καταβάλλομεν τὰς δεούσας πρὸς τοῦτο προσπαθείας, θέλουσι φανῆ ἡπιώτεροι· ἡ προκειμένη οἰκονομικὴ μεταῤῥύθμισις ἂν δὲν φέρῃ πε-

ρίσσευμα θέλει φέρει ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἐλάττωσιν τῶν καθυστερούντων θέλει φέρει εἰς καλὴν κατάστασιν τοὺς δημοσίους πόρους καὶ τὴν ἐθνικὴν περιουσίαν.

Ἐὰν τυχὸν ἔλθῃ ἡ δεινὴ ἐκείνη περίστασις τότε ἂς ἐπικαλεσθῶμεν ἡμᾶς αὐτοὺς προτάττοντες τὰ στήθη μας, αὐτὸ τὸ ἔθνος· ἀλλὰ ποτὲ δὲν πιστεύω νὰ ἔλθωμεν εἰς τοιαύτην κατάστασιν ἔχοντες εἰς τὴν θείαν πρόνοιαν τὰς ἐλπίδας μας.

Ἐπὶ τέλους φρονῶ ὅτι ὕστερον ἀπὸ τόσας μεγάλας συζητήσεις ἕκαστος ἐμόρφωσε τὴν πεποίθησιν του, καὶ παρακαλῶ ἐκ μέρους ὁλοκλήρου τοῦ ὑπουργείου τοὺς Κ. Γερουσιαστὰς, ἵνα ἐκτιμῶντες οὐχὶ ποῖος φέρει τὸ νομοσχέδιον, ἀλλὰ τὰς μεταῤῥυθμίσεις καὶ ὠφελείας τὰς ὁποίας περιέχει, νὰ δώσωσι τὴν ψῆφόν των.

Διὰ τῶν μεταῤῥυθμίσεων ἃς προτείνομεν, φρονοῦμεν ὅτι θέλουσιν ἀναπληρωθῆ ὅλαι οἱ ἐλλείψεις ἐν γένει· διότι διὰ τῆς σημερινῆς καταστάσεως τῶν πραγμάτων γίνονται δύω κακὰ· τὸ μὲν Κράτος ὑπολογίζει τὸ ποσὸν τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων· τὰ ἔξοδα εἶναι ἀναγκαῖα καὶ ἀναπόφευκτα, τὰ ἔσοδα δὲν εἰσπράττονται ὅλα ἕνεκα καταχρήσεων· ἐντεῦθεν πηγάζει τὸ κακὸν ὥστε τὸ δημόσιον νὰ στερῆται τῶν πόρων του, ἄλλοι νὰ καθυστεροῦν τοὺς φόρους, ἄλλοι νὰ ἀποφεύγωσι τὴν πληρωμὴν τῶν φόρων καὶ ἓν μέρος πολιτῶν διὰ τῆς καθυστερήσεως καὶ καταχρήσεως νὰ αὐξάνῃ τὰ μέσα του, καὶ ἓν ἄλλο μέρος ἀπ' ἐναντίας νὰ λιμώττῃ.

Ἐξ ὅλων ὅθεν τούτων θεωρεῖται ἀναγκαία ἡ ἐπὶ τὸ βέλτιον μεταῤῥύθμισις τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως καὶ ἡ προκειμένη νομίζεται καθ' ἡμᾶς ἡ καταλληλοτέρα, διότι ἄλλο μέτρον τοιαύτης μεταῤῥυθμίσεως οὔτε προτείνεται οὔτε παρουσιάζεται.

Ἑπομένως παρελθούσης τῆς ὥρας ὁ Κ. Πρόεδρος συγκαταθέσει τῆς Γερουσίας, ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν ἀπαγγείλας ὡς ἀντικείμενον τῆς ἑπομένης τὴν ἐξακολούθησιν τῆς αὐτῆς συζητήσεως.

Ὁ προεδρεύων πρεσβύτερος Γερουσιαστὴς

ΔΑΜΙΡΟΣ ΝΑΚΟΣ.

οἱ γραμματεῖς:

Ἀθ. Γρηγοριάδης

Ἰω. Παξιμάδης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 3 Αὐγούστου 1851 Ἡμέρα Παρασκευῆ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, καὶ εὑρεθέντων παρόντων 37 μελῶν, ὁ προεδρεύων πρεσβύτερος γερουσιαστὴς Κ. Α. Νάκος, ἀντὶ τοῦ Κ. Προέδρου ἀσθενοῦντος καὶ τῶν Κυρίων ἀντιπροέδρων κωλυομένων, ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα ἐνεκρίθησαν καὶ ὑπεγράφησαν, μηδεμιᾶς ἐνστάσεως γενομένης.

Μετὰ ταῦτα λαβὼν τὸν λόγον ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν ἐξέθηκε τὰ ἀκόλουθα.

Κύριε !

Ἐπιτρέψατέ μοι νὰ λάβω ἐκ νέου τὸν λόγον δι' ὀλίγας στιγμάς. Ἔχω νὰ εὐχαριστήσω καὶ νὰ ἱκανοποιήσω μίαν ἀπαίτησιν τοῦ νομοθετικοῦ τούτου σώματος καὶ τοῦ κοινοῦ· ἔχω νὰ δώσω, εἰς συμπλήρωσιν τῆς εὐφραδοῦς καὶ ἀξιοπρεποῦς ὁμιλίας, ἣν ἀπεύθυνεν ὁ συνάδελφός μου ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης, ὀλίγας ἐξηγήσεις, ἀφορώσας ἐμὲ αὐτὸν καὶ τὴν ὑπηρεσίαν μου. Πολλοὶ ἴσως εἶναι ἀνυπόμονοι πῶς θέλει ὁμιλήσει ὁ ὑπουργὸς, πῶς θέλει ἀπαντήσει ὁ Χρηστίδης· τῷ ὄντι εἶναι δύσκολος ἡ θέσις τοῦ δημοσίου λειτουργοῦ, τοῦ δημοσίου ἀνθρώπου, διότι ὀφείλει νὰ περιορισθῇ εἰς τὸν στενὸν κύκλον τοῦ πράττοντος· ἡ θέσις αὕτη καθίσταται τοσούτῳ πλέον δυσχερής δι' ἐμὲ, καθόσον εἶμαι μέλος τοῦ συντηρητικοῦ τούτου σώματος. Τὸ καθῆκον τοῦτο ἔρχομαι νὰ ἐκπληρώσω ἐν ὀλίγοις, διὰ νὰ ἀπομακρύνω τὰ λάθη μὲ ἐκείνην τὴν εὔσχημον καὶ ἀξιοπρεπῆ διάλεκτον, ἥτις εἶναι ἀχώριστος ἀπὸ τὸν ὑπουργὸν, τὸν γερουσιαστὴν καὶ τὸν κοινὸν πολίτην.

Ἀρίνω εἰς τὴν κρίσιν τοῦ κοινοῦ νὰ ἐπιφέρῃ ὁποίαν ψῆφον νομίζει δικαίαν ἐρ' ὅσων ἐρρέθησαν ἐκ τοῦ ἑνὸς καὶ τοῦ ἄλλου μέρους, καὶ ἔρχομαι ν' ἀπαντήσω εἰς τὸ δεύτερον μέρος τῆς ὁμιλίας τοῦ γερουσιαστοῦ Κ. Λόντου.

Ἐλπίζω, κύριοι, διὰ τῆς ἀναπτύξεως, τὴν ὁποίαν θέλω κάμει, νὰ ἀποδειχθοῦν ὅλα τὰ ἐπιχειρήματα, ἅ τινα ἔφερεν ἐνώπιόν σας διὰ νὰ προσβάλῃ τὴν διοίκησίν μου, ὅλως ἀνοίκια ἢ ἐσφαλμένα καὶ ἀνήκοντα εἰς ἄλλην ἐποχὴν καὶ ἄλλα πρόσωπα.

Ἐγένετο λόγος περὶ διαφόρων καταχραστῶν, κατεχόντων θέσεις σήμερον εἰς τὴν ὑπηρεσίαν· εἶναι λυπηρὸν τῷ ὄντι νὰ

εὑρίσκωνται καὶ νὰ διατηρῶνται τοιοῦτοι καταχρασταὶ ἀπὸ ὑπουργὸν ἐκεῖ, ὅπου ἔπρεπε νὰ διατηρῶνται οἱ πλέον τίμιοι καὶ οἱ πλέον ἱκανοί. Ἐγένετο πρὸ πάντων μέγας λόγος διά τινα ὑπάλληλον Δοβλέτην, καὶ εἰς τὸ ὄνομα τοῦτου συνεκινήθησαν πολλοὶ καὶ ἀνέφερον τὴν σμυρίδα· ὁ Δοβλέτης εὑρέθη εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ὅταν ἀνέλαβον τὴν διεύθυνσιν τοῦ ὑπουργείου τῶν οἰκονομικῶν, καὶ ἦτον εἰς αὐτὴν πρὸ πολλοῦ, διατηρούμενος ἐπὶ τῆς ὑπουργείας τριῶν ἢ τεσσάρων προκατόχων μου. Ἅμα ἐπληροφορήθην περὶ τῆς κατ' αὐτοῦ κατηγορίας ὡς καταχραστοῦ, ἔσπευσα νὰ πέμψω εἰς Σπέτζας τὸν ἐπιθεωρητὴν Κ. Τρικούπην διὰ νὰ κάμῃ αὐστηρὰς ἐξετάσεις καὶ ἀναφέρῃ· οὗτος ἐξεπλήρωσε τὸ ἔργον του μὲ σπανίαν ἐπιδεξιότητα καὶ ἀκρίβειαν, καὶ ἔφερε τὴν ἔκθεσιν του ὅπως φέρουσιν ὅλας τὰς τοιαύτας ἐκθέσεις διὰ τῆς τακτικῆς ὁδοῦ, ἤτοι διὰ τοῦ ἁρμοδίου τμήματος. Εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς ἐλευσεώς μου ἐν τῷ ὑπουργείῳ, διότι δὲν ἤμην ἐξοικειωμένος μὲ τὴν ὑπηρεσίαν, φυσικῶς ἔδιδον προσοχὴν εἰς τὰς γνωμοδοτήσεις τῶν ὑπαλλήλων, καὶ δὲν εἶμαι μετημελημένος ὡς πρὸς τοῦτο. Δὲν ἐνθυμοῦμαι τὰς λεπτομερείας, ἀποκρούω ὅμως μὲ τὴν μεγαλητέραν ἀγανάκτησιν, τὴν ὁποίαν αἰσθάνεται πᾶς τίμιος ἄνθρωπος, τὸ ὅτι ὑπεχρεώθη ν' ἀλλάξῃ τὴν ἔκθεσιν· εἶναι ὅλως ἀνοίκειον ν' ἀναφέρωνται τοιαῦται λέξεις καὶ φράσεις ἐντὸς τοῦ περιβόλου τούτου. Ὁ Τρικούπης προσκληθεὶς εἰς τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον, διότι διεσπάρη ἡ εἴδησις αὕτη, εἶπεν ὅτι δὲν ἐγένετο ποτὲ τὸ τοιοῦτον, καὶ οὔτε κἂν νὰ ὑποτεθῇ ἦτο δυνατόν. Ἀρίνω λοιπὸν εἰς τὸ κοινὸν νὰ κρίνῃ περὶ τῆς συκοφαντίας ταύτης, ὡς καὶ περὶ πάσης ἄλλης, ἥτις δύναται νὰ προέλθῃ ἀφ' ὁποιουδήποτε.

Ἔρχομαι ἤδη εἰς τὸ ἱστορικόν. Μετὰ τὰ γεγονότα ἐν τῇ Γερουσίᾳ προσεκάλεσα τοὺς ἁρμοδίους εἰσηγητὰς τῶν τμημάτων τοῦ ὑπουργείου νὰ συντάξωσι καὶ παραδώσωσιν εἰς ἐμὲ τὴν ἀνήκουσαν ἔκθεσιν. Ἔχων δὲ ἀνὰ χεῖρας ταύτην προχωρῶ εἰς τὴν ἀνάγνωσιν αὐτῆς, ἥτις εἶναι ἡ πιστὴ ἔκφρασις τοῦ γεγονότος. Σᾶς προσθέτω ἑπομένως, Κύριοι, ὅτι ἡ ἐπὶ τῆς κατηγορίας ταύτης προανάκρισις ἐγένετο τακτικῶς, καὶ κατὰ τὴν γνωμοδότησιν τοῦ δικαστικοῦ τμήματος τοῦ ὑπουργείου, παρεπέμφθη μόνος ὁ Μπούμπουλης ὡς φέρων ὅλα τὰ στοιχεῖα τῆς ἐνοχῆς. Εἰς τὴν δικογραφίαν, οὖσαν ἐνώπιον τοῦ εἰσαγγελέως, ὑπάρχουσιν ὅλα τὰ ἔγγραφα, τὰ ὁποῖα πραγματεύονται περὶ τῶν προσώπων, ἅ τινα εἴτε ἀμέσως, εἴτε ἐμμέσως προσεβάλλοντο. Κατὰ συνέπειαν δὲ τῆς ἀνωτέρω γνωμοδοτήσεως, ἔσπευσα

νὰ παύσω τῆς ὑπηρεσίας τὸν Μπούμπουλην, διότι κατ' αὐτοῦ ἐβάρυνον αἱ ὑποψίαι, τὸν δὲ Δουβλέτην νὰ μεταθέσω εἰς Ναξον. Παρῆλθον δέκα μῆνες ἤδη καὶ οὐδεμία αἴτησις ἐκ μέρους τοῦ Κ. εἰσαγγελέως ἐγένετο περὶ παραπομπῆς εἰς δίκην ἄλλων προσώπων. Δὲν μετεμελήθην διότι ἔστειλα τὸν Δουβλέτην εἰς Νάξον καθόσον οὗτος ἐφέρθη μὲ μεγάλην τιμιότητα εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην. Ἐβεβαιώθην καὶ βεβαιοῦμαι καθεστάτην ἀπὸ τὰ προξενεῖα, εἰς τὰ ὁποῖα μετεβιβάζετο ἡ σμυρίς, ὅτι μέχρι λεπτοῦ δὲν ἐγένετο καταχραστής· λείπεται δὲ μόνον νὰ βεβαιωθῶ περί τινος τελευταίας ἀποστολῆς ἐκ χιλίων τριακοσίων κανταρίων εἰς Τεργέστην, καὶ ἐπ' αὐτῆς τῆς ποσότητος μένει νὰ μάθω ἂν ἐγένετο κατάχρησις, καὶ τοιαύτη δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γενῇ, διότι ὁ ἐπιστάτης εἰς μόνην τὴν ἐξόρυξιν ἐπιστατεῖ, εἰς δὲ τὴν παράδοσιν παρευρίσκεται ὁ ἔπαρχος, ὁ ἔφορος ὁ ταμίας, ὁ τελώνης, ὁ ἐπιστάτης καὶ ὁ ἀνθυπολογαγὸς Μπουγιούκας, εἰς τῶν τιμιωτέρων καὶ ἀξιωτέρων ἀξιωματικῶν. Ὅταν δὲ πρὸ ὀλίγου ἠναγκάσθην νὰ μεταφέρω τὸν Μουγιούκα εἰς τὴν κυρίαν θέσιν του εἰς Μῆλον, ἔπεμψα ἐπὶ τούτῳ ἀντ' αὐτοῦ εἰς Νάξον τὸν ἐπιθεωρητὴν Κριεζῆν, ὅστις καὶ μένει εἰσέτι ἐκεῖ. Λίγνης παρουσιάζεται ἔγγραφον, διὰ τοῦ ὁποίου φαίνεται ὅτι ὁ Δουβλέτης συντροφεύων μὲ ἄλλους τινὰς ὑπαλλήλους τῶν Σπετζῶν, συνεφώνησε καὶ ἐξετέλεσε καταχρήσεις· ἀλλ' ἂν ἐγένετο κολάσιμος πρᾶξις, λέγω ὅτι δὲν ἐγένετο ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μου. Ἡ πρᾶξις αὕτη ὡς ἐκ τοῦ τρόπου, μὲ τὸν ὁποῖον παρουσιάζεται, εἶναι, διὰ νὰ μὴ εἴπω μοναδική, ἴσως δεύτερα, διότι καὶ ἄλλη ὁμοία ἐγένετο κατὰ τὸ ἔτος 1836 εἰς Ἄνδρον καθόσον γνωρίζω ἐπιφορτισθεὶς τότε τὴν ἐξέλεγξιν αὐτῆς· καὶ τούτων οὕτως ἐχόντων εἶναι ἀληθὲς, ὅτι ἔνοχος ὑπάλληλος ἐξακολουθεῖ νὰ μένῃ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν· ἀλλ' ἂν ὁ τότε ὑπουργὸς δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἀνακαλύψῃ τοῦτον, πολὺ περισσότερον δὲν ἦτο δυνατὸν εἰς ἐμὲ, ὕστερον ἀπὸ τοσαύτην πάροδον χρόνου. Δὲν εἶναι τοῦτο μόνον· ὁ γερουσιαστὴς κύριος Λόντος, διὰ νὰ καταστήσῃ καταφανέστερα καὶ σοβαρώτατα τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ Δοβλέτη, μᾶς παρέπεμψεν εἰς ἔγγραφον τοῦ ἔτους 1845· ἀνέτρεξα εἰς τὸ ἀρχεῖον διὰ νὰ εὕρω τὸ ἔγγραφον τοῦτο, τοῦ ὁποίου ὁ ἀριθμὸς διατηρεῖται εὐτυχῶς εἰς τὴν μνήμην τοῦ κυρίου Λόντου, καὶ εὗρον τὸν φάκελλον, ἀλλὰ θέλετε νὰ μάθητε τί διαλαμβάνει τὸ ἔγγραφον αὐτὸ ὑπ' ἀριθ. 10,870 τῆς 11 Ἀπριλίου 1845; ἀκούσατε. (ἀναγινώσκει τὸ ἔγγραφον) Διὰ τοῦ ἐγγράφου τούτου φαίνεται ὅτι μεγάλη ποσότης σμυρίδος ἐξήχθη εἰς Σμύρνην, καὶ

ἐντεῦθεν πολλαὶ διηγέρθησαν ὑπόνοιαι καταχρήσεως. Τὸ ὑπουργεῖον τῶν οἰκονομικῶν, διὰ νὰ πληροφορηθῇ ἂν τῳόντι ἐξήχθη πλέον τῆς συνήθους ποσότητος, παρεκάλεσε τὸ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν νὰ διατάξῃ τὸ προξενεῖον Σμύρνης νὰ ἐξετάσῃ καὶ ἀναφέρῃ πόσα καντάρια Σμυρίδος ὁ ἐργολάβος διεβίβασεν ἐκεῖ, καὶ διὰ τίνος πλοίου. Ἐνταῦθα εὑρίσκεται ὅλος ὁ φάκελλος· διὰ νὰ πληροφορηθῶ δὲ τὸ περιεχόμενον ὅλων τῶν ἐν αὐτῷ εὑρισκομένων σχετικῶν ἐγγράφων, διέταξα τὸν γενικὸν γραμματέα τοῦ ὑπουργείου διὰ νὰ κάμῃ μίαν περίληψιν, τὴν ὁποίαν καὶ σᾶς ἀναγινώσκω (Ἀνέγνωσεν αὐτήν)· ἀλλὰ κατὰ τὸ ἔτος 1845 ὁ Δοβλέτης δὲν ἦτον εἰς τὴν δημόσιον ὑπηρεσίαν ἐπὶ τῆς σμυρίδος, ἀλλ' ἦτον ἁπλοῦς ἐπιστάτης τοῦ τότε ἐργολάβου Ἄγγλου. Ὁμολογῶ ὅτι μ' ὅλην τὴν πεποίθησιν, τὴν ὁποίαν εἶχον ὑπὲρ τοῦ ἀνθρώπου τούτου, ἀφοῦ εἶδον τὸ ἀναγνωσθὲν ἐν τῇ προχθεσινῇ συνεδριάσει ἔγγραφον, ἐκλονίσθην· καὶ τῳόντι ὑπάλληλος δημόσιος συνερχόμενος μετ' ἄλλων καὶ συντάττων ἔγγραφον, διὰ νὰ συστηματοποιήσῃ τὴν λῃστείαν καὶ τὴν κατάχρησίν του, εἶναι ἀνάξιος νὰ κατέχῃ θέσιν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ καὶ πρέπει νὰ καταδικασθῇ· παρακαλῶ δὲ τὴν Γερουσίαν νὰ μοὶ διευθύνῃ τὸ ἔγγραφον τοῦτο διὰ νὰ κάμω τὴν ἀνήκουσαν χρῆσιν.

Μετὰ τὸν Δοβλέτην μᾶς ἀνέφερεν ὁ Γερουσιαστὴς Κύριος Λόντος τὸν Τύμπαν, τὸν νῦν Τελώνην Καλαμῶν, ὡς καταχραστὴν δῆθεν τριῶν χιλιάδων δραχμῶν· ὁ Τύμπας, Κύριοι, εἶναι ὁ τιμιώτερος τῶν ὑπαλλήλων, καὶ ποτὲ δὲν κατεδικάσθη διὰ τοιαύτην ποσότητα. Εἶναι τοὐλάχιστον εἰς ἐμὲ ἄγνωστον ἀπὸ ποῖον δικαστήριον κατεδικάσθη.

Ὁ Τύμπας μέχρι τοῦ ἔτους 1842 ἐχρημάτισε ταμίας Πυλίας, καὶ καθὰ ἐξάγεται ἐκ τῶν δημοσίων βιβλίων τὸ λογιστήριον εὗρε τὴν διαχείρισιν αὐτοῦ ἔλλειπῆ κατὰ δρ. 496 66/100, ἀλλ' οἱ λογαριασμοὶ τοῦ ὑπολόγου τούτου μένουσιν ἀνεξέλεγκτοι παρὰ τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου. Κατὰ τὸ ἔτος 1844 ἐχρημάτισεν ἐλεγκτὴς τοῦ Τελωνείου Σύρου· οἱ λογαριασμοὶ τῆς ὑπηρεσίας του ταύτης ἐθεωρήθησαν ἀπὸ τὸ Συνέδριον, τὸ ὁποῖον κατεδίκασεν αὐτὸν εἰς πληρωμὴν δραχμ. 169, διὰ διοικητικὰ προσκόμματα, εἰς τὰ ὁποῖα ὑποπίπτουσι συνήθως ὅλοι οἱ ὑπόλογοι.

Κατὰ τὸ ἔτος 1843 ἐχρημάτισεν ἐπιστάτης τῆς διαμετακομίσεως Σύρου, καὶ ἐξελεγχθέντων τῶν λογαριασμῶν του κατεδικάσθη ἐπίσης ἀπὸ τὸ Συνέδριον εἰς τὴν πληρωμὴν δρ. 161 διὰ διοικητικὰ ὡσαύτως προσκόμματα.

Αἱ δραχμαὶ αὗται διετάχθη πρὸ πολλοῦ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου νὰ κρατηθῶσιν ἐκ τῆς μισθοδοσίας αὐτοῦ παρὰ τοῦ ταμείου Καλαμῶν καὶ ἴσως μέχρι ταύτης τῆς στιγμῆς εἶναι εἰσπραγμέναι.

Ὁ Τύμπας ἐσχάτως ἦτον ἐλεγκτὴς τοῦ τελωνείου Σύρου καὶ παρητήθη τῆς ὑπηρεσίας διὰ νὰ ἐπιδοθῇ εἰς τὸ ἐμπόριον· ὁ ἔντιμος γερουσιαστὴς Κ. Πρασακάκης δύναται νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι ὁ Τύμπας ὑπῆρξε διευθυντὴς ἀσφαλιστικοῦ καταστήματος εἰς Σύρον· ἀλλὰ καταστραφέντων ὅλων τῶν ἀσφαλιστικῶν καταστημάτων Σύρου, συγκατεστράφη καὶ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον αὐτὸς διεύθυνε. Παρεκλήθη διὰ τοῦτο καὶ ἐδέχθη προσωρινῶς τὸν διορισμόν του ὡς τελώνου Καλαμῶν. Εἴθε δὲ νὰ εἴχομεν καὶ ἄλλους τοιούτους ὑπαλλήλους τιμίους καὶ ἱκανούς.

Μετὰ τὸν Τύμπαν μᾶς ἀνέφερεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Λόντος τὸν Σχίζαν, περὶ τοῦ ὁποίου ἐγένετο λόγος πολὺς καὶ εἰς ἄλλον περίβολον.

Ὅταν ἦλθον εἰς τὴν ὑπηρεσίαν εὗρον τὸν Σχίζαν ἐκτὸς αὐτῆς. Εἷς ἔντιμος στρατηγὸς καὶ εἷς πρώην συναδελφός μου Ὑπουργὸς ἐπανειλημμένως μοὶ ἐσύστησαν αὐτόν· ὁμολογῶ ὅτι ἀφοῦ ἀνέγνων ὅσα περὶ αὐτοῦ ἀνέφερον ἐφημερίδες τινὲς ἤρχισα νὰ ἀμφιβάλλω περὶ τοῦ χαρακτῆρός του· ἀλλ' ἐπειδὴ εἰς τὰ γραφόμενα δὲν ἔβλεπα ὡρισμένην τινὰ πρᾶξιν, καὶ ἐθεώρησα ὅτι τιθέμενος εἰ ἄλλην τινὰ θέσιν, καὶ μάλιστα ὑπὸ αὐστηράν ἐπιτήρησιν, ἠδύνατο νέος ὢν νὰ διορθωθῇ, προσέλαβα αὐτὸν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, διορίσας τοῦτον Ἔφορον Σπάρτης· μένει πρὸ δέκα μηνῶν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν διακρινόμενος μεταξὺ τῶν Ἐφόρων διὰ τὸν ζῆλον καὶ ἱκανότητα, καὶ ἐστάθη ἐπωφελὴς εἰς τὰ συμφέροντα τοῦ δημοσίου.

Συνέβη εἰς τὴν ἀποθήκην Τρινάσσου νόθευσις καρπῶν· ὁ ἀποθηκάριος εἶχε συντάξει ἔκθεσιν ὅτι οἱ καρποὶ ἦσαν ἐφθαρμένοι, καὶ ὁ Ἔφορος διεύθυνεν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τὴν ἔκθεσιν ταύτην· ἀλλὰ μετακομισθέντων τῶν καρπῶν τούτων εἰς Γύθειον αἱ ἐπιτόπιοι ἀρχαὶ παρετήρησαν καὶ ἀνέφερον ὅτι οἱ καρποὶ ἦσαν εἰς καλὴν κατάστασιν, ἐξ οὗ ἐδείχθη, ὅτι ὁ ἀποθηκάριος ἦτο δόλιος· ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἔφορος Σπάρτης εἶχε στείλει τὸν βοηθόν του πρὸς ἐπιθεώρησιν τῶν καρπῶν διηγέρθησαν ὑπόνοιαι κατὰ τοῦ Ἐφόρου. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ ἐκ τῆς καταχρήσεως ὠφέλεια ἦτο μικρά, εἶδον, ὅτι δὲν ἠδύναντο νὰ ἦναι συμμέτοχοι εἰς τὴν κατάχρησιν ἅπαντες ὁ ἀποθηκάριος, ὁ Ἔφορος καὶ ὁ βοηθός του. Ἐν τούτοις διέταξα τὸν Εἰσαγγελέα νὰ ἐπιληφθῇ τῶν ἀνακρίσεων καὶ παρέπεμψα κατὰ συνέπειαν τούτων εἰς δίκην τὸν ἀποθηκάριον διότι

ὅμως, ἀπόντος τοῦ Εἰσαγγελέως, ἐνήργησε τὰς ἀνακρίσεις ταύτας ὁ ἀντεισαγγελεὺς, διέταξα ἐπανειλημμένως νὰ ἐνεργηθῶσιν αἱ ἀνακρίσεις παρ' αὐτοῦ τοῦ Εἰσαγγελέως, τῶν ὁποίων τὸ ἀποτέλεσμα δὲν μοὶ ἐκοινοποιήθη εἰσέτι. Μέχρι τοῦδε τοὐλάχιστον καὶ ὁ ὑπάλληλος οὗτος ἐδείξεν ἱκανότητα, τιμιότητα, δραστηριότητα καὶ ζῆλον μάλιστα ὑπερβολικὸν εἰς τὰ συμφέροντα τοῦ Δημοσίου.

Μετὰ τὸν Σχίζαν μᾶς ἀνέφερε τὸν Κουρκουτᾶ, ὅστις καὶ ἐπὶ τῆς ὑπουργίας αὐτοῦ τοῦ ἰδίου Κ. Γερουσιαστοῦ Λόντου, καὶ πρὶν διετέλει ταμίας. Ὅταν ἦλθον εἰς τὴν ὑπηρεσίαν δὲν ἔλαβα κατ' αὐτοῦ ἀφορμήν τινα περὶ καταχρήσεως· μόνον δὲ διότι ἀνεμίχθη εἰς τὰ πολιτικὰ τῆς ἐπαρχίας πράγματα τὸν ἔπαυσα προσωρινῶς· οὗτος παυθεὶς παρέδωσε τὸν λογαριασμὸν τοῦ ταμείου, καὶ μεταβὰς ὕστερον ἐνταῦθα ἐζήτει νὰ διορισθῇ εἰς οἰκονομικὴν θέσιν, καθόσον μάλιστα ἐπαύθη προσωρινῶς. Μετ' οὐ πολὺ λαβὼν ἀνάγκην νὰ διορίσω Ταμίαν Κυνουρίας, διότι ἀπέλυσα τὸν ἐκεῖ ὑπάρχοντα, ἕνεκα τῆς διαγωγῆς, τὴν ὁποίαν ἔδειξεν, ὡς γνωρίζετε, μὲ πολλοὺς κόπους καὶ προτροπὰς ἔπεισα τὸν Κουρκουτᾶ νὰ δεχθῇ τὴν θέσιν ταύτην· ποῖοι ὅμως λόγοι ὑπηγόρευσαν τὴν ὁμιλίαν ὅτι ὁ Κουρκουτᾶς ἦτο καταχραστὴς ἀγνοῶ.

Μᾶς ἀνέφερε κατόπιν τὸν Περβανᾶ. Τοῦτον εὗρον ἐκτὸς ὑπηρεσίας. Μοὶ ὡμίλησαν ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ τῆς προσλήψεώς του εἰς τὴν ὑπηρεσίαν πολλοί. Ἐγὼ δὲ δὲν εὗρον λόγους νὰ μὴ τὸν παραδεχθῶ, διότι δὲν θεωρῶ ὡς κανόνα ὅτι, ὅστις δήποτε παύεται ἀπὸ Ὑπουργὸν, παύεται διότι εἶναι καταχραστὴς ἀλλὰ θεωρῶ, ὅτι πολλάκις πολιτικοὶ λόγοι ἢ ἄλλα αἴτια προκαλέσαν τὴν ἐκ τῆς ὑπηρεσίας ἀπομάκρυσίν του. Τὸν προσέλαβα διὰ τοῦτο ὡς ἁπλοῦν γραφέα παρὰ τῷ Ὑπουργείῳ τῶν Οἰκονομικῶν. Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ τούτῳ ἠθέλησα νὰ μάθω, ἂν τὸ ἠθικόν του προσφέρῃ τὰς ἀπαιτουμένας ἐγγυήσεις ἐξέτασα καὶ ἔμαθα τοῦτο μόνον, ὅτι ὁ Περβανᾶς εἶχεν ὁμόλογόν τι πατρικὸν ἀπό τινα ἡγούμενον Μονῆς Θεοδώρητον καλούμενον, ἂν δὲν ἀπατῶμαι, καὶ ἐζήτει τὴν ἐξαργύρωσιν τούτου ἀπὸ τὸ Δημόσιον, τὸ ὁποῖον διισχυρίζετο, ὅτι τὸ ὁμόλογον αὐτὸ ἦτο πλαστόν. Ἐνήγαγεν εἰς τὸ δικαστήριον τὸ Δημόσιον, καὶ κατ' ἀρχὰς ἐζήτησε μὲν νὰ ὁρκισθῇ ὁ Ὑπουργὸς, ἀλλὰ μετὰ ταῦτα ἠθέλησε νὰ ἀφήσῃ νὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ δίκη, μὴ θέλων νὰ ἐξαρτήσῃ τὴν δίκην του εἰς τὸν ὅρκον τοῦ Ὑπουργοῦ. Προσεκάλεσα τὸν Περβανᾶ νὰ μοὶ παρουσιάσῃ τὸ ὁμόλογον ἐκεῖνο· τὸ εἶδον καὶ εὗρον, ὅτι δὲν ἔφερεν

ἐξωτερικὰ καλὰ χαρακτηριστικά· τῷ εἶπον νὰ μοὶ τὸ φέρῃ καὶ τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν, ἀλλ' οὗτος δὲν ἠθέλησε νὰ μοὶ τὸ παρουσιάσῃ. Ἤρχισα τότε νὰ ἀμφιβάλλω περισσότερον περὶ τῆς γνησιότητος τοῦ ὁμολόγου του. Καὶ ταῦτα μόνον γνωρίζω. Μετ' ὀλίγον τὸν προσέλαβον εἰς τὸν διοικητικὸν κλάδον, διότι εἶχον ἀνάγκην, διορίσαντες αὐτὸν γραμματέα τῆς Νομαρχίας Μεσσηνίας. Ἀλλ' ἐν τούτοις παρατηρῶ, ὅτι, ἐφ' ὅσον διατέλεσεν εἰς τὸν κλάδον μου ἐδείχθη τίμιος καὶ ἱκανὸς ὑπάλληλος.

Μᾶς ἀνέφερεν ὕστερον τὸν Ὀθωναῖον πρώην ταμίαν Τροιζηνίας ὡς κατηγορηθέντα διὰ πρᾶξιν κολάσιμον περὶ τὴν ὑπηρεσίαν, ἀθωωθέντα διὰ βουλεύματος παρὰ τοῦ πρωτοδικείου. Περὶ τοῦ ὑπαλλήλου τούτου παρατηρῶ τὰ ἀκόλουθα. Εἰσαχθείσης τῆς ὑποθέσεως ταύτης ἐνώπιον τοῦ ἐφετείου, συνεπείᾳ ἀνακοπῆς, γενομένης ἐκ μέρους τοῦ εἰσαγγελέως, τὸ ἐφετεῖον ἀπεφήνατο ὅτι παύει πᾶσα κατ' αὐτοῦ καταδίωξις. Ἐξέτασα ἑπομένως εἰς τὴν ὑπηρεσίαν διὰ νὰ μάθω ἂν ἠθικῶς τοὐλάχιστον βαρύνηται, καὶ πεισθεὶς περὶ τοῦ ἠθικοῦ του, τὸν διώρισα, διότι εἶχον ἀνάγκην διὰ τὴν θέσιν τοῦ Κουρκουτᾶ ὡς ταμίου. Διατελῶν οὗτος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, ἐκατηγορήθη ὅτι ἀντὶ 30 δραχμῶν, εἰσέπραξε 36, καὶ παρεπέμφθη διὰ τοῦτο εἰς τὸ δικαστήριον διὰ ἓξ δραχμάς. Ἀγνοῶ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς παραπομπῆς ταύτης, γνωρίζω μόνον ὅτι ἤδη εἶναι ἔπαρχος, καὶ ὅτι κατὰ τὴν παράδοσιν τοῦ ταμείου οὐδὲν ἔλλειμμα ἀφῆκεν.

Ἀνέφερεν ἑπομένως τὸν Βιτάλην· δὲν ἐνθυμοῦμαι ἂν τὸν ὠνόμασε καὶ τοῦτον καταχρασθήν. Ἐνθυμοῦμαι ὅμως ὅτι ὁ Βιτάλης εἶναι κάτοικος Σύρου, νέος μᾶλλον ἢ προβεβηκὼς τὴν ἡλικίαν, νέος δραστήριος καὶ ἱκανός, καὶ δημοτικὸς σύμβουλος Σύρου. Ὅτε ἦτο γραμματεὺς τοῦ ἐπαρχείου Τήνου, δὲν γνωρίζω λεπτομερῶς τί συνέβη· ἠξεύρω μόνον ὅτι ἔλαβε χώραν, ἐσχάτως πρὸς τὴν ὑπηρεσίαν, σύγκρουσίς τις ὅλως προσωπικὴ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τινος εἰρηνοδίκου Τήνου, καὶ ὅτι ὁ ὑπουργὸς τῶν ἐσωτερικῶν, διὰ νὰ καταπαύσῃ τὴν σύγκρουσιν ταύτην ἀπέλυσε τὸν Βιτάλην τῆς ὑπηρεσίας. Ἐγνώριζον τὸν Βιτάλην, καὶ μὴ πειθόμενος ὅτι ὁ διαπληκτισμὸς εἶναι λόγος νὰ τὸν καταστήσῃ ὑποπτον κακῆς πίστεως πρὸς τὸ Δημόσιον, διώρισα αὐτὸν ταμίαν καὶ τελώνην Νάξου, καὶ ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω ὅτι μέχρι τῆς σήμερον εἶμ' εὐχαριστημένος ἀπὸ αὐτόν.

Ἰδοὺ κύριοι, ποῖοι εἶναι οἱ καταχρασταὶ ὑπάλληλοι, δι' οὓς τοσοῦτος ἐγένετο λόγος εἰς τὸν περίβολον τοῦτον. Ὅταν τὰ πράγματα ἀναπτυχθῶσι, φαίνονται, ὅτι δὲν εἶναι οἷα ἐξ ἀρχῆς

παρίστανται. Πιστεύω, ὅτι καὶ ὁ Κ. Λόντος ἐπὶ καλῇ πίστει ἐκήρυξε τοὺς ὑπαλλήλους τούτους καταχραστάς. Μετὰ τὴν ἐξήγησιν, τὴν ὁποίαν σᾶς ἔκαμα, δὲν δύναμαι νὰ ἀμφιβάλλω πλέον ὅτι ἡ κατάχρησις καὶ ἡ σπατάλη, ἥτις διεκηρύχθη, δὲν ὑπάρχει. Παρατηρῶ δὲ μόνον, ὅτι δίκαιον εἶναι νὰ μὴ διασύρηται ἡ ὑπόληψις τῶν ὑπαλλήλων ἐντὸς ἑνὸς δημοσίου τόπου. Ἕκαστος θέλει ζήσει μὲ τὸ κεφάλαιον μικρὸν ἢ μέγα, τὸ ὁποῖον ἔχει, καὶ αὐτὸ τὸ κεφάλαιον ἔπρεπεν οἱ εὑρισκόμενοι εἰς ὑψηλὴν περιωπὴν, ἀντὶ νὰ τὸ σμικρύνωσι, νὰ τὸ μεγεθύνωσιν. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ τελευταῖον ἔγγραφον, τὸ ὁποῖον ἀνέγνωσεν ὁ Κύριος Λόντος ἐν τῇ προλαβούσῃ συνεδριάσει, παρατηρῶ διὰ τί νὰ γένῃ τόσος κρότος; δὲν ἦτο τάχα ἀρμοδιώτερον νὰ δοθῇ εἰς τὸν ὑπουργὸν, ὅπως ὁδηγούμενος ἀπὸ τοῦτο ἀποβάλῃ τῆς ὑπηρεσίας ὑπάλληλον τοιοῦτον καπηλευόμενον τὴν θέσιν τους Τότε πρέπει νὰ κάμνωμεν χρῆσιν τοιούτων ἐγγράφων ὅταν ἀπελπισθῶμεν νὰ ἐπιφέρωμεν διόρθωσιν, καὶ θέλωμεν νὰ στηλιτεύσωμεν διαγωγὴν ὑπουργοῦ καὶ δημοσίου ἀνδρός, ἢ ὅταν ὁ ὑπουργὸς ἐν γνώσει τούτων εὑρισκόμενος δὲν θέλῃ νὰ ἐπιφέρῃ, χαριζόμενος εἰς φιλίαν ἢ ἄλλο τί, θεραπείαν· ἀλλ' ἐγὼ καὶ αὐτόν μου τὸν πλησιέστερον φίλον ἐλησμόνησα ἐρχόμενος εἰς τὸν δημόσιον βίον.

Καὶ ταῦτα μὲν, διὰ νὰ ἀπομακρύνω τὰ λαβόντα χώραν λάθη, καὶ πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ λόγου μου. Ἤθελον ἤδη μεταβῆ εἰς τὸ κυρίον μέρος τοῦ ζητήματος· ἀλλὰ δὲν βλέπω τὴν ἀνάγκην, διότι οὐδὲν τῶν πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ ζητήματος ῥηθέντων προσεβλήθη οὐσιωδῶς ὑπὸ τῶν κατὰ τοῦ ζητήματος ἀγορευσάντων Κ. Γερουσιαστῶν, ἀλλ' ὅλα κατὰ τὴν ἰδέαν μου ἔμειναν ἀπρόσβλητα καὶ ἐπὶ ποδὸς· διὸ περιορίζομαι μόνον νὰ φέρω παρατηρήσεις τινὰς ὡς πρὸς τὸν φίλον μου Κ. Προβιλέγγιον.

Συνομολογῶ τοιούτῳ ὅτι ὁ λόγος τοῦ Κ. Προβιλεγγίου εἶναι λόγος τῆς ἐπιστήμης, ὅστις θέλει χρησιμεύσει ὡς βάσις εἰς τὸν καταρτισμὸν μιᾶς καλῆς διοικήσεως. Ἀλλὰ καθόσον ἀφορᾷ τὸ λογιστικὸν μέρος, ἂς μοὶ συγχωρήσῃ νὰ τῷ εἴπω ὅτι δὲν ἐστάθη εὐτυχέστερος τῶν ἄλλων Γερουσιαστῶν. Ἤθελεν ἴσως πράξει καλλίτερον τελειώνων τὸν λόγον του, χωρὶς νὰ ἐπέμβῃ ποσῶς εἰς τὸ λογιστικὸν μέρος, καθόσον καὶ ὁ ἴδιος ὡμολόγησεν, ὅτι δὲν γνωρίζει λογαρίθμους· καὶ τοιούτοις μᾶς ἔκαμε λογαριασμὸν, τὸν ὁποῖον ἀποκρούω ὡς πρὸς τὰ ἀποτελέσματα, ἂν καὶ εἰς τὰς βάσεις του ἦναι ὀρθός. Παραδέχεται ὅτι μένουσιν εἰσπρακτέα πέντε ἑκατομμύρια· ὁ Κ. Προβιλέγγιος ἐνώνει τὸ ὑπόλοιπον ἔλλειμμα κατὰ τὴν 31 Μαρτίου μὲ τὸ ὑπόλοιπον

τῶν διαθεσίμων πιστώσεων ἐκ τριῶν περίπου ἑκατομμυρίων καὶ φέρει ὑπόλοιπον πρὸς πληρωμὴν πέντε τόσα ἑκατομμύρια· ἀφαιρεῖ 1,304,000 ἔσοδα κλεισμένων χρήσεων καὶ 941,000, ποσόν, τὸ ὁποῖον εἰς τὴν ἕξω στήλην τοῦ προϋπολογισμοῦ σημειοῦται, διότι τὸ μὲν πρῶτον ποσὸν ἀνήκει εἰς προσόδους παρελθόντων ἐτῶν, τὸ δὲ δεύτερον δὲν εἰσπράττεται, καὶ ἀφοῦ κάμνῃ καὶ ἄλλας προσθαφαιρέσεις φθάνει εἰς ἀποτέλεσμα καὶ σχηματίζει ἔλλειμμα 226,000 δραχμῶν.

Μᾶς λέγει, ὅτι ἀφαιρεῖ τὸ ἔσοδον τῶν κλεισμένων χρήσεων 1,304,000 δραχμὰς, ἀλλὰ διατί τὸ ἀφαιρεῖ; ὁ προϋπολογισμὸς λέγει νὰ εἰσπράξωμεν ἀπὸ καθυστερούμενα 1,515,000· συμφώνως λοιπὸν μὲ τὸν νόμον δὲν δυνάμεθα νὰ τὰ εἰσπράξωμεν; μᾶς ἀφαιρεῖ προσέτι καὶ 900,000, διότι δὲν εἰσπράττονται. Ἀλλὰ τί εἶναι αὐτὰ τὰ καθυστερούμενα 1,304,000; τὸ ποσὸν τοῦτο σχηματίζεται ἀπὸ τὰς 900,000 τὰς ὁποίας μοῦ ἀφήρεσε καὶ ἀπὸ ἄλλων κεφαλαίων τοῦ προϋπολογισμοῦ καθυστερήματα, καὶ τὸ ποσὸν τοῦτο μὴ εἰσπραχθὲν μέχρι τῆς 31 Ὀκτωβρίου μεταβιβάζεται εἰς τὰ καθυστερήματα. Νομίζετε, Κύριοι, ὅτι δὲν εἰσπράττομεν κατ' ἔτος ἀπὸ τὸ ποσὸν τῶν κλεισμένων χρήσεων; Κατ' ἔτος εἰσπράττομεν τὸ 1|4 τῶν σταφίδων καὶ τὰ 2|5 τοῦ ἐλαιώνος, ἀλλὰ τὸ ποσὸν τοῦτο εἰσπραττόμενον καταλογίζεται εἰς τὰ παλαιότερα χρέη, δὲν καταλογίζεται δὲ εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους ἐκείνου, διὰ τοῦτο ἔρχεται τὸ 1,304,000 τὸ ὁποῖον ἀναπληροῖ τὰ καθυστερήματα. Ἂν λοιπὸν ἀπορρίψητε τὸ ποσὸν τῶν 1,304,000 δραχ. πρέπει νὰ μὴ μᾶς ἀφαιρέσητε τὸ ἄλλο τῶν 900,000.

Ἀλλὰ διότι εἰς ὀφειλέτης τοῦ δημοσίου διέφυγε νὰ πληρώσῃ τὸ χρέος του, καὶ ὑπεξέφυγε τὴν καταδίωξιν τοῦ ταμείου μέχρι τῆς 31 Ὀκτωβρίου ἡμέρας τῆς κλείσεως ἑκάστης χρήσεως, ἔπαυσε διὰ τοῦτο τὸ δικαίωμα, τὸ ὁποῖον εἶχε τὸ δημόσιον ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ὀφειλέτου;

Ὁ Κ. Ψύλλας εἶπε, «θέλετε ἐκδιώζοντες τοὺς κατοίκους νὰ εἰσπράξητε περισσότερα» οὐδεμία ἐκδίασις γίνεται, διότι ταῦτα εἶναι δικαιώματα, τὰ ὁποῖα ἐπῆρες σὺ, καὶ πληρόνω ἐγὼ· εἶναι δικαίωμα, τὸ ὁποῖον χρειωστεῖ ἡ Κυβέρνησις νὰ εἰσπράξῃ, ἂν θέλῃ νὰ ἦναι πιστὴ εἰς τὸ Σύνταγμα, τὸ ὁποῖον συνιστᾷ τὴν ἰσότητα· ὅταν σὺ μὲν πληρώνῃς ἐπὶ τῶν προϊόντων 10 τοῖς 0/0 καὶ ἐγὼ τίποτε, τότε ἔρχεται τὸ ἰδικόν σου προϊὸν εἰς τὴν ἀγορὰν βεβαρυμένον κατὰ 10 τοῖς 0|0, καὶ ὁ διαγωνισμὸς δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ μεταξὺ σοῦ καὶ ἐμοῦ· ὁπόταν

τὸ ἰδικόν σου εἶναι βεβαρυμένον μὲ 10 τοῖς 0/0, δὲν εἶναι ἐκδίασις ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως, εἶναι καθῆκον αὐτῆς νὰ φέρῃ τὴν ἰσορροπίαν. Ὁ Κ. Προβιλέγγιος θέλει μοὶ ἐπιτρέψει νὰ τῷ εἴπω ὅτι ὀφείλει νὰ ἀφαιρέσῃ ἢ τὸ ποσὸν τῶν κλεισμένων χρήσεων, ἢ τὸ ποσὸν τῶν εἰς τὴν στήλην τοῦ προϋπολογισμοῦ ἀναφερομένων, διότι ἂν λείψῃ τὸ ἕν, ὁρίσταται τὸ ἄλλο, καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ κατὰ τὸν Κ. Προβελέγγιον ἔλλειμμα δὲν ὁρίσταται. Οὔτε εἰς τὴν μίαν ἔκθεσιν, οὔτε εἰς τὴν ἄλλην εἶπον ὅτι ὑπάρχει ἢ ἔλλειμμα ἢ περίσσευμα· οὐδεὶς δύναται νὰ προϊδῇ ποῖον θέλει εἶσθαι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς χρήσεως μετὰ τὴν κλεῖσιν αὐτῆς. Ἐὰν ὑποθέσωμεν, ὅτι ὅλαι αἱ πιστώσεις δὲν θέλουσι πραγματοποιηθῆ, θέλουσιν ἀφήσει περίσσευμα· ἀλλ' ἂν θὰ πραγματοποιηθῆ τὸ περίσσευμα τοῦτο δὲν δυνάμεθα ἀπὸ τοῦδε νὰ τὸ βεβαιώσωμεν. Ἀναλόγως τῶν πιστώσεων καὶ τῶν εἰσπράξεων θέλει δειχθῆ ἔλλειμμα, ἢ περίσσευμα. Ἂν μὲν ἀφήσωμεν εἰς παραλυσίαν τὴν εἴσπραξιν θὰ ἀναφανῇ ἔλλειμμα μέγα, ἀλλ' ἂν ἡ Κυβέρνησις εὐκολυνθῇ εἰς τὰ μέσα, τὰ ὁποῖα παρὰ τῶν Βουλῶν ζητεῖ, ἀναμφιβόλως οὐχὶ μόνον ἔλλειμμα δὲν ὑπάρχει ἀλλὰ καὶ περίσσευμα βέβαια θέλει ἀναδειχθῆ, περίσσευμα, χρησιμεῦσον διὰ τοὺς παραγωγικοὺς σκοπούς, τοὺς ὁποίους ἔχει ἡ Κυβέρνησις.

Ἤδη θὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ ἐπιταχύνητε τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου, ἤγουν νὰ ἐπιφέρητε τὴν ψῆφόν σας ἐπ' αὐτοῦ. Πιστεύσατέ μοι, ὅτι μοὶ εἶναι ἀδιάφορον εἴτε λευκὴ, εἴτε μέλαινα εἶναι αὕτη. Ἡ ὑπόθεσις ἀφορᾷ οὐχὶ ἐμὲ, ἀλλὰ τὴν πατρίδα. Σπεύσατε νὰ ἐπιφέρητε τὸ ταχύτερον τὴν θεραπείαν, διότι ἄλλως ἡ οἰκονομική μας θέσις δὲν θὰ εἶναι τόσον εὐάρεστος· διὰ νὰ μὴ παρεξηγηθῆ ὅμως ἡ λέξις μου αὕτη, λέγω, ὅτι ἡ θέσις μας χωρὶς νὰ ἐκδιάσωμεν τοὺς κατοίκους, χωρὶς νὰ πωλήσωμεν οὐδὲ οἰκίαν, οὐδὲ δένδρον, οὐδὲ ὄρνιθα κάνενος, ὡς μᾶς κατηγορεῖ τις τῶν προαγορευσάντων, δὲν εἶναι τόσον κακὴ, δὲν εἶναι οἰα ἡ περυσινὴ καὶ ἡ προπερυσινή. Οἱ πόροι τοῦ δημοσίου εἶναι μεγάλοι, δὲν ἀπαιτεῖται εἰμὴ νὰ τοὺς τακτοποιήσωμεν. Δὲν ἔγω δὲ, τὸ ἐπαναλαμβάνω, νὰ δυσαρεστηθῶ ἀπὸ τὴν ψῆφόν σας, οἱαδήποτε καὶ ἂν ἤθελεν εἶσθαι, εἴτε λευκὴ εἴτε μέλαινα.

Τότε δὲ καταλαβὼν τὸ ὄφμα ὁ Κύριος Πανηρόπουλος ἔλεξε τάδε. Μόλον ὅτι Κύριοι ἔλαβον καὶ σήμερον τὴν ἀτυχίαν νὰ ὁμιλήσω καθ' ἣν στιγμὴν εὑρίσκεσθε κεκμηκότες ἀπὸ τὰς ἐκτεταμένας προηγουμένας συνεδριάσεις καὶ ἀπὸ τὴν σημερινὴν ὁμιλίαν τοῦ Κ. ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ, δὲν διστάζω μόλα ταῦτα νὰ ἐπικαλεσθῶ πρὸς μικρὸν τὴν ὑπομονήν σας καὶ

νὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ μοὶ χαρίσητε εὐμενῆ τὴν ἀκρόασιν· ἄρχομαι ἑπομένως τοῦ λόγου μου ἐπὶ τοῦ περὶ ἐφορειῶν νομοσχεδίου, τὸ ὁποῖον ἐγέννησε καὶ προήγαγε πολυημέρους καὶ μακρὰς συζητήσεις, ἐπὶ τοῦ δημιουργικοῦ ἐκείνου Νομοσχεδίου, τὸ ὁποῖον θέλει δημιουργήσει τὴν εὐτυχίαν τοῦ ἔθνους, θέλει μετατρέψει εἰς ὠφελείας ὅλας ὅσας ζημίας ὑπέστη τοῦτο κατὰ τὸ παρελθὸν εἰς τὰ κτήματα καὶ ἰδιοκτησίας του, καὶ τὸ ὁποῖον θέλει μεταβάλλει ὡς διὰ μαγικῆς ῥάβδου τὴν ἐνυπάρχουσαν ἀθλιεστάτην κατάστασιν τῶν οἰκονομικῶν μας εἰς εὐάρεστον, ὡς ὁ Κ. ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς σᾶς ἐβεβαίωσε. Τὸ νομοσχέδιον τοῦτο διὰ τὴν ὑποστήριξιν τοῦ ὁποίου τοσοῦτον ἐμακρηγόρησεν ὁ Κύριος ὑπουργὸς ἀποδεικνύων τὴν διαρπαγὴν τοῦ δημοσίου πλούτου, καὶ τοσαύτας καταχρήσεις τῶν δημοσίων φόρων, ἔδοσεν ἀφορμὴν εἰς ὑμᾶς νὰ ζητήσετε ἀπὸ τὸν Κ. ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸν πρὶν ἢ συζητηθῇ τὸ νομοσχέδιον τὴν ἐνώπιόν σας παρουσίασιν τοῦ λογαριασμοῦ τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων διὰ τὸ ἔτος 1850. Ἐὰν τις κρίνῃ ἀπὸ τὰ κατὰ τὴν συζήτησιν ἐκείνην, συνάγει ὅτι ἡ ἀπόρασις αὕτη τῆς Γερουσίας δὲν ηὐχαρίστησε τὸν Κ. ὑπουργόν. Ἡ ἐπιμονὴ ἀφ' ἑνὸς τοῦ Κ. ὑπουργοῦ μὴ παρουσιάζοντος τὸν ζητηθέντα λογαριασμόν, καὶ ἀφ' ἑτέρου τῆς Γερουσίας εἰς τὴν ἀπόρασίν της ἐπέφερε βραδύτητα τεσσάρων μηνῶν εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου, τοῦ ὁποίου σήμερον ὁ Κ. ὑπουργὸς λέγει, ὅτι ἂν δὲν ἐπισπευθῇ ἡ συζήτησις καὶ ἐπιψήφησις, τὰ συμφέροντα τοῦ ἔθνους καταστρέφονται, λησμονῶν, ὅ,τι αὐτὸς ὁ ἴδιος προχθὲς ἔλεγεν· «χρειάζονται εἰκοσιπέντε ἡμέραι πρὸς συζήτησιν αὐτοῦ.»

Ἡ μεταξὺ τοῦ ὑπουργοῦ καὶ τῆς Γερουσίας θέσις αὕτη ἐπέφερεν ὡς πρόστιμον εἰς τὴν Γερουσίαν τεσσαρακονθήμερον ἀργίαν ἢ διακοπήν, καὶ βάρος ἐπὶ βάρους δηλαδὴ πρὸς τὸ ἴδιον τοῦ νομοσχεδίου μεγαλήτερον βάρος διὰ τὴν ὁποίαν φέρει αὔξησιν τῆς μισθοδοσίας τῶν ἐφόρων καὶ ἐπιβάρυνσιν τοῦ δυστυχοῦς ταμείου μας 60,000 δραχμῶν κατ' ἔτος διὰ τὴν εἰσαγωγὴν δέκα νέων Γερουσιαστῶν· μὴ νομίσητε Κύριοι ὅτι λέγων ταῦτα θέλω νὰ κατηγορήσω τοὺς ἐντίμους νεοδιορισθέντας συναδελφούς μου· γνωρίζων ποῖά τινα εἶναι τὰ εἰσαχθέντα μέλη, ἐξεύρω καὶ νὰ ἐκτιμῶ ταῦτα, καὶ νὰ τὰ σέβωμαι· ὁμιλῶ μόνον διὰ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς εἰσαγωγῆς των, τὸ ὁποῖον ἐπέφερεν ὡς βάρος εἰς τὸ ἔθνος 60,000 δραχμῶν δαπάνην· σᾶς εἶπον ὅτι πρὸς τοῦτο τὸ βάρος θέλει φέρει καὶ ἕτερον, κατ' ἐμὴν πεποίθησιν, μεγαλήτερον, ἐνῷ κατὰ τὸν Κ. ὑπουργὸν θέλει φέρει τὰ πλούτη

τῆς Καλλιφορνίας· ἀλλ' εὐτυχὲς ἤθελεν εἶσθαι τὸ ἔθνος, ἂν ἤθελε καλύψει τὸ νομοσχέδιον μόνον τὰς 60,000 δραχ. μὲ τὰς ὁποίας ἐβαρύνθη τὸ ταμεῖον μὲ τὴν προσθήκην τῶν νέων Γερουσιαστῶν· καὶ μὴ νομίσητε Κύριοι! ὅτι ἠγήθην μικρὸν πρᾶγμα, διότι πρὸς πρόσοδον ἐνιαύσιον 60,000 δραχμῶν ἀπαιτεῖται κεφάλαιον 800,000 τοὐλάχιστον δραχμῶν.

Μετὰ τριῶν ἢ τεσσάρων, δὲν ἐνθυμοῦμαι καλῶς, μηνῶν βραδύτητα ὡς πρὸς τὴν συζήτησιν τοῦ εἰρημένου περὶ ἐφορειῶν εὐτυχοῦς νομοσχεδίου, βραδύτητα προελθοῦσαν ἀπὸ αὐτὸν τὸν Κ. ὑπουργόν, ἠξιώθημεν τέλος πάντων νὰ ἴδωμεν λογαριασμὸν ἀλλὰ λογαριασμὸν 250 ἑκατομμυρίων διαχειρίσεως τοῦ ἔθνους· ἐντὸς τοῦ λογαριασμοῦ τούτου μᾶς εἶπεν ὅτι εὑρίσκεται καὶ ἡ δαχείρησις 18 ἑκατομμυρίων προϋπολογισθέντων διὰ τὸ ἔτος 1850· ὁ Κ. ὑπουργὸς διὰ τοῦ λογαριασμοῦ του μᾶς ἔρριψεν εἰς μέγιστον ὠκεανὸν ἐντὸς τοῦ ὁποίου μᾶς ἔδειξε τὸν χρυσοῦν λίθον, καὶ μόλα ταῦτα καθυποβάλλων τὸν λόγαριασμόν τοῦτον, μᾶς εἶπεν. «Σᾶς φέρω λογαριασμὸν ἁπλοῦν ἁπλούστατον, ἀκριβῆ καὶ πιστὸν λογαρισμὸν φέροντα περίσσευμα δύω ἐπέκεινα ἑκατομμυρίων· μὴ συστήσητε ἐπιτροπὴν πρὸς ἐπεξεργασίαν αὐτοῦ καὶ πληροφορίαν ὑμετέραν, λάβετε αὐτὸν ἀνὰ χεῖρας, διέλθετέ τον καὶ ἀμέσως θέλετε γνωρίσει τὸ περίσσευμα, διότι εἶναι ἁπλούστατος.» Πολλὰ ἐπεμείναμεν ζητοῦντες τὴν σύστασιν ἐπιτροπῆς πρὸς ἐπεξεργασίαν τοῦ εἰρημένου πίνακος, ἀλλ' ὑπεχρεώθημεν διὰ τῆς πλειονοψηφίας νὰ μὴ συστηθῇ ἐπιτροπή, ἀλλ' εἰς ἕκαστος τῶν Κ. Γερουσιαστῶν ἰδίᾳ νὰ ἐξετάσῃ τὸν πίνακα. Πόσοι ὅμως μᾶς ἔφερον τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐξετάσεώς των; Δὲν λέγω τοῦτο διὰ νὰ προσβάλω τινά· γνωρίζω καὶ ὀφείλω νὰ σέβωμαι καὶ ἐκτιμῶ ἕνα ἕκαστον; πολλὰ ὀλίγοι, διότι ὅλοι δὲν ἔχουσι λογιστικὰς γνώσεις, ἂν δὲ καὶ πολλοὶ μεταξὺ ἡμῶν γνωρίζωσιν τὴν διπλογραφίαν τοῦ ἐμπορίου καὶ ἐμπορικὰς γνώσεις ἔχωσιν, δὲν γνωρίζουσιν ὅμως εἰμὴ ὀλίγοι τὴν διπλογραφίαν τοῦ δημοσίου, ὅσοι ἦλθον εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, καὶ κατέγειναν ἐπὶ τῶν λογιστικῶν ὁδηγούμενοι ἀπὸ τὴν πεῖραν περὶ τὴν ὑπηρεσίαν.

Πέντε μέχρι τοῦδε, διότι πειθανῶς κατὰ τὴν ἐξακολούθησιν τῆς συζητήσεως νὰ παρουσιάσωσι καὶ ἄλλοι, καθυπέβαλον ἐξέλεγξιν ἐπὶ τοῦ λογαριασμοῦ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ. Ὁ πρῶτος ὅτις παρουσίασε τοιοῦτον πίνακα ἐξαχθέντα ἐξ αὐτοῦ τοῦ πίνακος τοῦ Κ. ὑπουργοῦ, εἶναι ὁ Κ. Μαγγίνας, τοῦτον δὲ τὸν πίνακα ἕκαστος ἔσχεν ὑπ' ὄψιν, καθ' ὃ τυπωθέντα τῇ ἐγκρίσει τῆς Γερουσίας. Ἠκούσατε τὸν Κύριον Μαγγίναν ἀναπτύσσοντα τὸν πί-

νακά του· ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν, ἂν δὲν ἀπατῶμαι, ἦτο παρὼν ἀλλ' ἐνθυμεῖσθε ἂν ἔκαμε τὴν ἐλαχίστην ἀναίρεσιν τῶν παρὰ τοῦ Κ. Μαγγίνα λεχθέντων. Ἐνθυμεῖσθε, ἂν ἐπρόφερε μίαν κἂν λέξιν πρὸς ἀνασκευὴν τοῦ ἐλλείματος τὸ ὁποῖον κατεδείκνυεν ὁ Κ. Μαγγίνας; ὄχι· μὲ ἄλλας λέξεις ἓν ἐκ τῶν δύω ἑπομένων πρέπει νὰ εἶναι ἢ τὸ ἔλλειμμα εἶναι πραγματικὸν, καὶ ὁ Κ. ὑπουργὸς δὲν εἶχε τι νὰ ἀντιτάξῃ ἀπέναντι πραγμάτων ψηλαφητῶν ἐξαγομένων ἐξ αὐτοῦ τοῦ πίνακός του, ἢ ὁ Κ. ὑπουργὸς δὲν ἐγνώριζε, δὲν ἐμελέτησε τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ πίνακός του· δὲν θέλω νὰ κάμω τὸ ἄδικον εἰς τὸν Κ. ὑπουργὸν ὅτι δὲν ἐγνώριζε τὸν πίνακά του, (τὸ θέτω ὅμως τοῦτο διὰ νὰ ἐξαγάγω τὸ συμπέρασμά μου, συμπέρασμα λογικόν·) ὁ ἴδιος μᾶς εἶπε, παρουσιάζων τὸν λογαριασμὸν ὅτι δύω μῆνας ἠγωνίσθη διὰ τὴν σύνταξίν του. ἂν καὶ γνωρίζω, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ἀμφιβάλλῃ, ὅτι τοιοῦτοι λογαριασμοὶ συντάττονται ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ λογιστηρίου Κ. Λεβίδη, τοῦ ὁποίου ἡ ἐξαιρετικὴ ἱκανότης εἶναι ἴσως μοναδικὴ ὡς πρὸς τὸ εἶδος του εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἂν καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι καὶ τοῦτον συνέταξεν ὁ Κ. Λεβίδης, διότι εἶναι τακτικὸς ὡς πρὸς τὰς διατυπώσεις καὶ ἐγγραφὰς οὗτος δυσκόλως ἐμφαίνει τὸ ἐπιθυμητὸν ἀποτέλεσμα τῆς Γερουσίας, οὐχ' ἧττον ὅμως ὁ Κ. ὑπουργὸς τὸν ἐμελέτησε, καὶ ἐγνώριζε τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ πίνακος· ἢ λοιπὸν δὲν ἐκοπίασεν ὁ Κ. ὑπουργὸς, ὡς ἐκαυχήθη, περὶ τὸν πίνακα τοῦτον, ἢ δὲν εἶχε κανένα λόγον ν' ἀντιτάξῃ εἰς τὸν ἀληθέστατον λογαριασμὸν τοῦ Κ. Μαγγίνα, λογιζομένων τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων κατὰ τοὺς πίνακας τοῦ Κ. ὑπουργοῦ· ἀλλ' ὁ ἴδιος ἠρνήθη τὸ δεύτερον, ἄρα ὑπάρχει τὸ πρῶτον, ὅτι ὁ Κ. ὑπουργὸς δὲν εἶχε τι νὰ ἀντιτάξῃ· καὶ βεβαίως ὁ Κ. ὑπουργὸς ἐκοπίασεν καὶ κατέγεινε διὰ διαγνώσῃ τὸν πίνακα τοῦτον, διότι οὐδ' εὔκολον οὐδὲ τοῦ τυχόντος ἰδίου εἶναι νὰ κατανοήσῃ τοσοῦτον πολυποίκιλον λογαριασμὸν 250περὶ που ἑκατομμυρίων, εἰς τόσους οἰκίσκους διῃρημένον· ἄρα διότι ὁ Κ. ὑπουργὸς δὲν ἀντέταξε τι ἐξάγεται ὅτι δὲν εἶχε λόγους ν' ἀντιτάξῃ ἀπέναντι τοῦ πραγματικοῦ καὶ πασιφανοῦς ἐλλείμματος τὸ ὁποῖον ὁ Κ. Μαγγίνας κατέδειξε. Ἂν δὲ ἐπρόσθετεν εἰς τὸ ἔλλειμμα τοῦτο ὁ Κ. Μαγγίνας, τὰς 890,709 δι' ἃς διεμαρτυρήθη, προερχομένας κατὰ τὸν Κ. ὑπουργὸν ἀπὸ βεβαιωθησόμενα ἀμέσων φόρων μετὰ τὸν Μάρτιον τοῦ 1850 μέχρι τῆς κλείσεως τῆς χρήσεως, τὸ ἔλλειμμα ἤθελεν ὑπερβαίνει τὰ τρία καὶ ἥμισυ ἑκατομμύρια.

Μετὰ τὴν ἀγόρευσιν τοῦ Κ. Μαγγίνα καὶ τὴν παρὰ τοῦ ἰδίου ἐξέλεγξιν τοῦ πίνακος τοῦ Κ. ὑπουργοῦ, ἔλαβον τὸν λόγον ἐγὼ,

ὅστις χωρὶς νὰ ἔχω ἴδιον λογαριασμὸν κατεστρωμένον, ἐκ τῆς ἐκθέσεως καὶ τῶν πινάκων τοῦ Κ. ὑπουργοῦ ἐξήγαγον ἔλλειμμα καὶ τὸ ἔλλειμμα τοῦτο ὡς καὶ ἡ ἐξέλεγξίς μου ἐσημειώθη εἰς τὰ πρακτικά· ἐζήτησα δὲ μόνον ἀπὸ τὸν Κ. ὑπουργὸν τότε νὰ μοὶ διασαφίσῃ ἓν κονδύλιον εἰς τὰ ἔσοδα τοῦ ἐγγείου φόρου ἐπὶ τῆς στήλης τῶν βεβαιωθησομένων· τὸν ἔκαμα ζήτημα ἁπλούστατον, διότι παρὰ πᾶν ἄλλο ζήτημα ἐκεῖνο τὸ περὶ ἐγγείου φόρου εἶναι καθ' ἡμέραν ὑπ' ὄψιν εἰς τὸ ἁπλούστατον τοῦτο ζήτημα οὐδεμίαν ἀπάντησιν τότε ὁ Κ. ὑπουργὸς μοὶ ἔκαμε. Εἰς μάτην δὲ ἐζήτει ἡ Γερουσία νὰ ἀρχήσῃ ἡ συζήτησις τοῦ Νομοσχεδίου, εἴκοσιν ὅλαι ἡμέραι παρῆλθον ἔκτοτε, καὶ ἀφοῦ παρεσκευάσθη ὁ Κ. ὑπουργὸς, καὶ ἀφοῦ ἀνεχώρησεν ὁ Κ. Μαγγένας διὰ λόγους, ὑγείας παρουσιάσθη μὲ νέον λογαριασμὸν, καὶμὲ φυλλάδιόν τι, κατακρίνων τὰς βάσεις καὶ τὰ κονδύλια τοῦ Κ. Μαγγίνα, χωρὶς νὰ μᾶς δώσῃ νὰ ἐννοήσωμεν τίποτε, χωρὶς νὰ ἀναιρέσῃ τίποτε ἀπὸ τὰς βάσεις τοῦ λογαριασμοῦ τοῦ Κ. Μαγγίνα διὰ τῶν ἀναπτύξεων τοῦ ἰδικοῦ του πίνακος· ὕστερον ἀπὸ τὸν ἀγῶνα τοῦτον· πρὸς ὃν εἰσῆλθεν ὁ Κ. ὑπουργὸς, διὰ νὰ ἀποδείξῃ τὸ σφαλερὸν τοῦ πίνακος τοῦ Κ. Μαγγίνα, προέβη εἰς ἐξέτασιν ἑνὸς ἰδικοῦ μου λογαριασμοῦ, ὅστις πρὸ πολλῶν ἡμερῶν, ὡς εἶπεν, περιῆλθεν εἰς χεῖράς του, καὶ τοῦ ὁποίου τὸν αὐτουργὸν ἠγνόει, διότι ἦτο ἀνυπόγραφος, ὡς ἔλεγεν, ἀνεγνώρισε δὲ ὡς ἰδικόν μου μετὰ τὴν ὁποίαν τῷ ἔκαμα ὡς ἐνθυμεῖσθε ἀπάντησιν. Πρὶν ἢ ἔμβῃ εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ ἰδικοῦ μου λογαριασμοῦ ἐνθυμήθη τότε, μετὰ 20 ἡμέρας, νὰ μοὶ κάμῃ τὴν ἀπάντησιν ἐπὶ τῆς στήλης τῶν βεβαιωθησομένων· ἠθέλησε νὰ μὲ διδάξῃ τὰ τοῦ λογιστικοῦ ἀρξάμενος διδάσκειν ὅτι κατὰ δύο τρόπους βεβαιοῦνται οἱ ἔγγειοι φόροι· α) Βεβαιοῦνται εἰς εἴδη καὶ ἔρχονται εἰς τὰς ἀποθήκας καὶ β') ἀφοῦ πωληθῶσιν ἔρχονται τὰ γραμμάτια εἰς τὰ ταμεῖα καὶ τότε λογίζονται εἰς τὰ δημόσια κατάστιχα. Τὸν τύπον τοῦτο ἐγνώριζα, ἄλλως δὲν ἤθελον κάμει τὴν παρατήρησιν ταύτην· ἀφοῦ 20 ἡμέρας μετὰ τὴν παρατήρησιν μᾶς ἀπήντησε, διὰ τι δὲν μᾶς ἔφερε τακτικὴν κατάστασιν τῶν βεβαιωθέντων εἰς εἴδη ὅπως ἐδῶ μᾶς ὡμολόγησεν; δηλ. τὰ εἴδη ταῦτα πόσα εἶναι καὶ πρὸς πόσα ἐπωλήθησαν, καὶ τότε ἤθελε μᾶς βεβαιώσει τὸ ποσὸν τῶν 890,907 δραχμῶν ὡς πραγματικόν· μᾶς εἶπεν ὅτι ταῦτα ὑπῆρχαν εἰς εἴδη ἀπώλητα ἐν ταῖς ἀποθήκαις εὑρισκόμενα, μετάδὲ ταῦτα ὅτι ἐπωλήθησαν καὶ μὲ τὰ γραμμάτια τῶν ταμιῶν εἰσῆλθον καὶ ἐβεβαιώθησαν. Ἂν καὶ ἡ ὁμολογία τοῦ ὑπουργοῦ πρέπῃ νὰ εἶναι δεκτὴ καὶ

πιστευτὴ, ἂς μὲ συγχωρήσῃ, νὰ δυσπιστῶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου· ἔχω ἀνάγκην νὰ μὲ βεβαιώσῃ ὅσα ὁ ἴδιος ὑπουργὸς μ' ἐδίδαξε· ταύτην τὴν ἀπάντησιν ἐπὶ τῆς παρατηρήσεώς μου μὲ ἔκαμεν, ἀντίρρησιν ἀνίσχυρον, ἀβάσιμον· παρακατιὼν ὁ Κ. ὑπουργὸς εἰς τὸ κονδύλιον τὸ τελευταῖον τοῦ λογαριασμοῦ ἐκ δραχμῶν **921,685·80** προερχομένων ἀπὸ πιστώσεις χωρηγηθείσας παρὰ τῶν Βουλῶν εἰς βάρος τοῦ προϋπολισμοῦ τοῦ **1850**, μοὶ ἔκαμε τὴν παρατήρησιν, ὅτι ἐλάβαμεν μὲν πιστώσεις ἐκ δραχ. **921,685** ἀλλ' ὅτι δὲν ἐγένετο χρῆσις αὐτῶν ὅλων· ἀλλὰ καὶ ἀφαιρουμένων **172,000** ἀπὸ τὸ ὅλον τῶν πιστώσεων **921,685:80**· μένει καὶ πάλιν ἔλλειμμα κατὰ τὸν ὁποῖον ἐτύπωσα λογαριασμὸν τριῶν ἑκατομμυρίων.

Ἐκτὸς τῶν δύο τούτων κεφαλαίων τοῦ λογαριασμοῦ μου τοῦ πρώτου δηλ. καὶ τοῦ τελευταίου, οὐδὲν ἄλλο κεφάλαιον προσέβαλεν ὁ Κ. ὑπουργὸς, τὰ ἐνδιάμεσα κεφάλαια διῆλθε χωρὶς νὰ ἐπιφέρῃ ἐπ' αὐτῶν τὴν ἐλαχίστην παρατήρησιν· ἐν ἄλλαις λέξεσι τὰ παρεδέχθη· ἢ τάχα τὰ διῆλθε διότι προέκειτο περὶ μικροῦ ἀντικειμένου ὁλοκλήρων ἑκατομμυρίων.

Βλέπετε λοιπὸν Κύριοι! ὅτι ὁ λογαριασμός μου ἔμεινεν ὅλως ἀπρόσβλητος κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος, ἐκτὸς τοῦ ἀ. καὶ τελευταίου κεφαλαίου προσβληθέντων καὶ τούτων δι' ἀνισχύρων λόγων· εἶναι δὲ ἐντελῶς σύμφωνος μὲ ἐκεῖνον τοῦ Κ. Μαγγίνα, καὶ ἐὰν προστεθῶσιν αἱ **890,000** τὰς ὁποίας ὡς εἴρηται ἀνωτέρω ἀφαιρεῖ ὁ Κ. Μαγγίνας, καταφαίνεται **3** ἑκατομμυρίων περίπου ἔλλειμμα.

Τρίτος ὁ Κ. Χρυσόγελος ἀνεσκεύασε τὰ παρὰ τοῦ ὑπουργοῦ λεχθέντα, ἀπέδειξε δὲ καὶ οὗτος ἐναργέστατα ἔλλειμμα τριῶν ἑκατομμυρίων· καὶ κατὰ τοῦ λογαριασμοῦ τούτου τοῦ Κ. Χρυσογέλου οὐδεμία ἀνασκευὴ ἐγένετο.

Τέταρτος ὁ πολυμαθέστατος Κ. Προβιλέγγιος, ὅστις ἂν καὶ ὑπὲρ τοῦ ὑπουργείου λαλήσας ὅσον ἀφορᾷ τὸ Νομοσχέδιον, ἐξηγήθη ὅμως μὲ πολὺν πατριωτισμὸν ὅσον ἀφορᾷ τοὺς πίνακας τοῦ Κ. ὑπουργοῦ· εὗρε μὲν καὶ οὗτος ἔλλειμμα **2 1/2** ἑκατομμύρια, ἀλλὰ συγκαταβατικώτερος ἀφαιρεῖ ἐκ τοῦ ἐλλείμματος τούτου **1,304,000** δραχ. προερχομένας ἀπὸ εἰσπράξεις κλεισμένων χρήσεων· ἀλλ' ὁ Κ. ὑπουργὸς διὰ νὰ ἐξελέγξῃ καὶ τοῦτον, εἶπεν, ὅτι αἱ εἰσπράξεις τῶν κλεισμένων χρήσεων κατὰ τὸν νόμον μεταβαίνουσιν εἰς τὰ ἔσοδα τοῦ ἐπομένου ἔτους, ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ὅτε κατὰ τὸν νόμον ἔκλεισεν ἡ χρῆσις τοῦ **1849** τὴν **31** Ὀκτωβρίου **1850**, τὸ ὑπόλοιπον τῆς χρήσεως ἐκείνης

μεταβαίνει εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ **1850**, ἀλλὰ δὲν σᾶς εἶπεν ὅτι καὶ τὰ λοιπὰ ἔξοδα τῆς χρήσεως τοῦ **1849** μεταβαίνουσιν εἰς τὸ **1850**· δηλ. ὅτι τὰ ἔσοδα καὶ ἔξοδα τῆς κλεισθείσης χρήσεως διαδέχεται ἡ ἑπομένη. Ἀλλὰ λέγων ταῦτα ἀγνοεῖ ὁ Κ. ὑπουργὸς τάχα ὅτι ὁ τρόπος τῶν διατυπώσεων τούτων δὲν ἀλλοιοῖ τὰ ἔσοδα καὶ ἔξοδα τοῦ ἔτους, τὸ ὁποῖον διαδέχεται; τὰ ἔσοδα ταῦτα εἶναι εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ **1850** ἰδανικὰ καὶ οὐχὶ πραγματικά. Ὁ Κ. Προβιλέγγιος καλῶς ποιῶν ἀφῄρεσεν **921,000** δραχ. προερχομένας ἀπὸ ἔσοδα ὑποθετικὰ βεβαιωμένα μὲν ἀπὸ τοῦ **1835** ὁπόταν ἐγένετο ὁ νόμος τῶν προικοδοτήσεων τῶν χρεωλυσίων, τῶν ἐνοικιάσεων τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων, τῶν ἐλαιώνων, σταριδώνων κτλ. ἅτινα ἂν καὶ εἶναι βεβαιωμένα, οὐδέποτε ἐσημειώθησαν εἰς τὴν στήλην τοῦ προϋπολογισμοῦ· εἶναι βεβαιωθέντα ἀπὸ ἐλαιῶνας **400,000**, ἀλλ' ἐν τούτοις περνῶμεν εἰς τὰ εἰσπραχθέντα **72,000**· ἐνῷ διὰ χρεωλύσια εἶναι **380,000** εἰς τὴν στήλην τοῦ προϋπολογισμοῦ σημειμειοῦνται μόνον **40,000**· ἀπὸ σταριδῶνας, ἀμπελῶνας **124,000** καὶ περνῶμεν εἰς τὴν στήλην τοῦ προϋπολογισμοῦ **90,000**· ἀπὸ δεκαετεῖς πιστώσεις **196,000** καὶ περνῶμεν **15,000** καὶ τοιαῦτα εἶναι πολλὰ ἀλλὰ πόσα, ἅτινα συμποσοῦνται εἰς **1,300,000** καὶ ἐν τούτοις ὁ Κ. ὑπουργὸς σημειοῖ **921,000**. εἶχε λοιπὸν δίκαιον ὁ Κ. Προβιλέγγιος ἀφαιρῶν καὶ τὸ ποσὸν τοῦτο τῶν **921,000**. Ἀλλ' ἂν καὶ ὁ Κ. Προβιλέγγιος συγκαταβατικῶς φερόμενος πρὸς ὄφελος τοῦ ὑπουργείου ἀφῄρεσε ποσὰ μέγιστα, οὐχ' ἧττον ὡμολόγησεν ὅτι ὑπάρχει ἔλλειμμα· καὶ ἔλλειμμα μέγα Κ. ὑπουργέ, καὶ οὐχὶ περίσσευμα

Ἀλλ' ἐγὼ παραιτοῦμαι τῶν τεχνικῶν τούτων λογαριασμῶν καὶ περιορίζομαι εἰς ἁπλούστατον ἄλλον, ὃν ἕκαστος καταλαμβάνει, καὶ διὰ τοῦ λογαριασμοῦ τούτου ἀποδυκνύεται τὸ αὐτὸ ἔλλειμμα.

Εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ ἔτους **1850** δι' ἔγγειον φόρον καὶ δικαίωμα ἐπικαρπίας προϋπελογίσθησαν **1,305,000** κοιλὰ εἰς δημητριακοὺς καρπούς· ἐρωτῶ τὸν Κ. ὑπουργὸν, ἐβεβαιώθησαν οἱ καρποὶ τοῦ **1850**; ἀναμφιβόλως ἐβεβαιώθησαν· διότι οὐδεὶς καρπὸς τοῦ **1850** ὑπάρχει εἰς τὰ ἀλώνια κατὰ τὸ **1851**· ἀλλ' ὅλοι εἶναι βεβαιωμένοι πρὶν τῆς λήξεως τοῦ ἔτους **1850**. Ἀλλ' οἱ βεβαιωθέντες ἔφεραν τὸ προϋπολογισθὲν ποσόν; ὄχι· μέχρι τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ἐγώ τε καὶ ὁ Κ. Καρακατζάνης πρὸς χάριν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ εἰργαζόμεθα ἐπὶ τῆς ἐξελέγξεως τῶν ἐγγείων φόρων ἐν τῷ ὑπουργείῳ, ἐξήχθη ὅτι ἐβεβαιώθησαν **135,000** κοιλὰ ὀλιγώτε-

ρον, ἔλειψαν δηλαδὴ ἀπὸ τὰ προϋπολογισθέντα εἰς τὴν στήλην τοῦ ἐγγείου φόρου 500,000 δραχ. καὶ ἰδοὺ πῶς· ἐβεβαιώθησαν 1,170,000 κοιλὰ διάφοροι καρποί· ὁ σῖτος κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος 1850 ἐπωλήθη κατὰ μέγιστον ὅρον πρὸς 5 δραχ. τὸ κοιλόν, ὁ δὲ ἀραβόσιτος πρὸς 2:70, ἀλλ' ἐπωλήθη καὶ σῖτος πρὸς 3:50—4 δραχμὰς τὸ κοιλόν, κατὰ τὰ παράλια, καὶ μόλις ὁ τῆς Ἀταλάντης σῖτος ἔφθασε 5 δραχ. ἂν καὶ πλησιάζῃ κατὰ τὴν ποιότητα τοῦ σίτου τοῦ Ταϊγανίου καὶ τῆς Ῥωσσίας· τὰ καλαμβόκια καὶ οἱ ἀραβόσιτοι μόλις ἔφθασαν 1:50 τὸ κοιλόν, συνήθως μάλιστα ἐπωλήθησαν 1:20, 90 λεπτὰ καὶ 80, καὶ μάλιστα μέγα μέρος τούτων ἐρρίφθη εἰς τοὺς χοίρους, διότι εὐρωτίασε καὶ ἤρχισε νὰ σήπηται· οὐδὲ τὴν ἔλλειψιν τῶν 135 χιλιάδων κοιλῶν προτίθεμαι ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ ἀποδίδω εἰς τὸν ὑπουργόν, οὐδὲ τὴν ὀλιγωτέραν προσφερθεῖσαν τιμὴν ἀποδίδω εἰς αὐτόν, ἔρχομαι μόνον νὰ ἐξετάσω τὰ πραγματικὰ ἔσοδα τοῦ ἔτους 1850· οὕτως ἀφαιροῦντες τοὐλάχιστον μίαν δραχμὴν τὸ κοιλὸν ἔχομεν ἔλλειμμα 1,175,000 δραχμάς, εἰς ταύτας δὲ προσθέτοντες καὶ τὰς 500,000 δραχμὰς προερχομένας ἀπὸ τὸ ὡς ἀνωτέρω δειχθὲν ἔλλειμμα τῶν 135,000 κοιλῶν, ἔχομεν ἔλλειμμα 1,675,000 δραχμάς· ὅλα ταῦτα ἀνέφερα ὄχι διὰ νὰ κατακρίνω τὸν Κ. ὑπουργόν, ἀλλὰ διὰ νὰ καταστήσω αὐτὸν προσεκτικὸν ὥστε νὰ λάβῃ πρόνοιαν περὶ τῆς ἀθλίας καταστάσεως τοῦ ταμείου μας, καὶ νὰ φροντίσῃ τὴν διόρθωσιν ταύτης.

Ὁ Κ. ὑπουργὸς σᾶς εἶπεν, ὅτι κατεστράφη ὁ δημόσιος πλοῦτος, ἀλλ' ἔλαβε κανὲν μέτρον, ἔφερε κανὲν μέσον πρὸς διόρθωσιν; ἂς ἔλθωμεν ἤδη καὶ εἰς τὴν κατάστασιν τῆς ὑπηρεσίας· μᾶς εἶπεν, ὅτι ὅλοι οἱ ὑπάλληλοι εἶναι ἀνίκανοι, καταχρασταί, κακῆς πίστεως· ἀλλὰ τί μέτρον ἔλαβε ἐν ἤδη ἔτος εὑρισκόμενος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν αὐτήν; Θὰ μᾶς εἴπῃ ἴσως εἰς ἀπάντησιν, « Δὲν βλέπετε τὰ ὁποῖα ἔλαβον μέτρα, ἰδοὺ τὸ νομοσχέδιον τὸ ὁποῖον σᾶς παρουσιάζω ὑπόσχεται τὰ πλούτη τῆς Καλιφορνίας· » ἀλλ' ὅταν ἔλθω εἰς ἐξέτασιν τοῦ νομοσχεδίου τότε θέλω δείξει τὰ πλεονεκτήματα καὶ τὰς ὠφελείας του, ἂν που εὕρω τοιαῦτα, καὶ τὰ ἀποπήματα καὶ ζημίας, ἀπὸ τὰς ὁποίας εἶναι μεστόν. Δὲν ἐφάνην ἐναντίος εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐφορειῶν, ὡς ἐξάγεται καὶ ἀπ' αὐτῆς τῆς ἐκθέσεώς μου (ὡς μέλους τῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου τούτου ἐπιτροπῆς), τὴν ὁποίαν ἀφῆκεν ἀπρόσβλητον ὅλως ὁ Κ. ὑπουργός, καθὸ συμβιβαζομένην πρὸς τὰς ἀρχὰς τοῦ ὑπουργοῦ διότι ἀναδείχθην ὑπουργικώτερος καὶ αὐτοῦ τοῦ ὑπουργοῦ, καὶ μισθὸν καὶ βαθμὸν

μεγαλείτερον εἰς τοὺς ἐφόρους χορηγήσας. Ἀλλ' ἂς ἐπανέλθω εἰς τὸν σκοπὸν τοῦ λογαριασμοῦ, μέχρι τοῦδε κατέδειξα ὑπάρχον ἔλλειμμα 1,675,000 δραχμῶν· εἰς τοῦτο ἐὰν προσθέσωμεν 396,363:75 ἔλλειμμα τοῦ ἐπὶ τῶν ζώων φόρου, ἔλλειμμα τὸ ὁποῖον ἐπίσης δὲν δύναται ν' ἀρνηθῇ ὁ Κ. ὑπουργός, ἔχομεν ἔλλειμμα σχεδὸν δύω ἑκατομμύρια. Προσθέσατε εἰς τοῦτο καὶ 1,304,299:38 δραχμὰς προερχομένας ἀπὸ ἔσοδα τῶν κλεισμένων χρήσεων, ἔσοδον τὸ ὁποῖον δὲν ἀνήκει εἰς τὸ ἔτος 1850, καὶ τότε τὸ ἔλλειμμα τοῦτο ἀναβαίνει εἰς 3,275,663 δραχ. ἔλλειμμα βεβαιωθὲν ἀπὸ λογαριασμοὺς τριῶν Γερουσιαστῶν, διὰ τριῶν διαφορετικῶν τρόπων ἐξαχθέντας, ἐξ αὐτοῦ τοῦ ὠκεανοῦ τῶν λογαριασμῶν τοὺς ὁποίους ὁ Κ. ὑπουργὸς μᾶς καθυπέβαλε, ἀλλ' οὐχ ἧττον εὑρεθέντας συμφώνους, ὡς οἱ τέσσαρες εὐαγγελισταὶ οἵτινες ἂν καὶ ἔγραψαν ἐξ ἀπεράντων ἀποστάσεων τὸ εὐαγγέλιον, εὑρέθησαν ὅμως σύμφωνοι, καὶ τοῦτο διότι ἔγραφον ἀλήθειας.

Δὲν θέλετε λοιπὸν νὰ πιστεύσωμεν τοὺς τρεῖς Γερουσιαστάς, οἵτινες εὑρέθησαν σύμφωνοι εἰς τὴν ἐξέλεγξίν των, ἀλλὰ τότε ποῖον θέλετε νὰ πιστεύσωμεν;

Ἐνθυμοῦμαί τινας πατριωτικοὺς λόγους τοῦ ἐντίμου Γερουσιαστοῦ Προβιλεγγίου· « Τὸ ἔλλειμμα, εἶπεν, ὑπάρχει, ἂς συλλογισθῶμεν ὅτι ἔχομεν χρέος, καὶ ὅτι ἔθνος τὸ ὁποῖον ἔχει χρέος δὲν δύναται νὰ ἔχῃ πολιτικὴν ἀνεξαρτησίαν· » οἱ λόγοι οὗτοι σημαίνουσι πολύ. Σκεφθῆτε καὶ μὴ ἀφήνετε νὰ τρέχωσιν τὰ πράγματα ἁπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε, ἀλλ' ἂς φροντίσωμεν πρὸς ἀπόσβεσιν τοῦ χρέους μας καὶ ἀπόσβεσιν αὐτοῦ βαθμηδόν· ἂς ἀφήσωμεν μέρος καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ μισθοῦ μας, διὰ νὰ δυνηθῶμεν οὕτω νὰ φθάσωμεν εἰς τὸν σκοπὸν τοῦτον. Ἀλλὰ τίς μᾶς βεβαιοῖ ὅτι ἐὰν βαδίζωμεν τὴν ὁποίαν διεγράψαμεν τακτικὴν, δὲν θέλουσι καταχρασθῆ καὶ αἱ ἐλαττώσεις αὗται ὡς καὶ αἱ κατὰ τὸ 1842 γενόμεναι.

Ἐνταῦθα παρελθούσης τῆς ὥρας, διέκοψε ὁ ἀγορεύων τὸν λόγον του, ἐπιφυλαχθεὶς τὴν ἐξακολούθησιν αὐτοῦ διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν, ὁ δὲ πρόεδρος τῇ συγκαταθέσει τῆς Γερουσίας ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν, ὁρίσας ὡς ἡμέραν συνεδριάσεως καὶ ἐξακολουθήσεως τῆς συζητήσεως τὴν αὔριον.

Ὁ προεδρεύων πρεσβύτερος τῶν παρόντων Γερουσιαστῶν
ΛΑΜΠΡΟΣ ΝΑΚΟΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Α. Γρηγοριάδης.
Ι. Παξιμάδης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 4 Αὐγούστου 1851, ἡμέρᾳ Σαββάτῳ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, καὶ εὑρεθέντων παρόντων 32 μελῶν, ὁ προεδρεύων πρεσβύτερος γερουσιαστὴς Κ. Α. Νάκος ἀντὶ τοῦ Κ. προέδρου ἀσθενοῦντος καὶ τῶν ΚΚ. ἀντιπροέδρων κωλυομένων, ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα ἐνεκρίθησαν καὶ ὑπεγράφησαν, μηδεμιᾶς ἐνστάσεως γενομένης.

Ἀνεγνώσθη ὕστερον ἀναφορὰ τοῦ γερουσιαστοῦ Κ. Ν. Χρυσογέλου ἐξαιτουμένου τεσσαρακονθήμερον ἀπουσίας ἄδειαν καὶ παρεδέχθη, ἐγκριθείσης τῆς αἰτήσεώς του.

Ἀναγγείλαντος μετὰ ταῦτα τοῦ προεδρεύοντος ὅτι ἀντικείμενον τῆς συνεδριάσεως εἶναι ἡ ἐξακολούθησις τῆς συζητήσεως τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐφορειῶν, ὁ ἔχων τὸν λόγον γερουσιαστὴς Κ. Πονηρόπουλος εἶπεν· ἐπειδὴ δὲν ἐπίστευον ὅτι σήμερον ἠδύναντο νὰ ἀποπερατωθῶσι καὶ ἀναγνωσθῶσι τὰ πρακτικά, ἢ ὅτι ἠδυνάμεθα νὰ ἐξακολουθήσωμεν τὴν συζήτησιν, διὰ τοῦτο δὲν εἶμαι ἕτοιμος νὰ ἐξακολουθήσω ἤδη ἐν ὥρᾳ 2 μ. μ. τὴν ὁμιλίαν μου, καὶ προτείνω τὴν ἀναβολὴν τῆς συζητήσεως εἰς τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν, κατὰ τοσοῦτον μᾶλλον καθόσον ἀφοῦ ὁ Κ. ὑπουργὸς ἠγόρευσε δύω ὁλοκλήρους ἡμέρας, ἔχω καὶ ἐγὼ δικαίωμα νὰ ἀγορεύσω τουλάχιστον ὥρας τινάς. Μὴ παραδεχθείσης δὲ τῆς προτάσεώς του ταύτης, ἀναλαβὼν αὖθις τὸν λόγον εἶπε τὰ ἀκόλουθα.

Πρὸ παντὸς ἄλλου, Κύριοι, προηγεῖται ἡ συζήτησις τοῦ ἀντικειμένου τῆς ἀποράσεως τῆς Γερουσίας, ὅπερ συνίσταται εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν παρὰ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ ὑποβληθέντων λογαριασμῶν τοῦ ἔτους 1850· μετ' αὐτὴν ἐὰν ἀποδειχθῇ ὅτι ὑπάρχει τῳόντι περίσσευμα κατὰ τὸν Κ. ὑπουργὸν δύναται ἡ Γερουσία νὰ προχωρήσῃ καὶ εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐφορειῶν· λέγων δὲ ἐξέτασιν δὲν ἐννοῶ ἐξέλεγξιν, ἀλλ' ἁπλῆν ἐπιθεώρησιν πρὸς ἐξαγωγὴν τοῦ ὑπάρχοντος τυχὸν περισσεύματος ἢ ἐλλείματος.

Ἐπὶ τῆς βάσεως ταύτης εἶχον τὸν σκοπὸν νὰ λαλήσω· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Κ. ὑπουργὸς ἀνέμιξεν εἰς τὴν ἀγόρευσίν του τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀποφάσεως ἐκείνης καὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ νομοσχεδίου, διὰ τοῦτο δὲν δύναμαι, ἀπαντῶν εἰς τὴν ὁμιλίαν του, νὰ

πράξω ἄλλως εἰμὴ νὰ ἀκολουθήσω τὴν τακτικὴν αὐτοῦ, θεωρῶν πάντοτε προηγουμένην τὴν ἐξέτασιν καὶ ἀπόφασιν τῆς Γερουσίας ὡς πρὸς τὸ ἐξαγόμενον τοῦ λογαριασμοῦ.

Αἱ βάσεις τὰς ὁποίας ἔθεσεν ὁ Κ. ὑπουργὸς εἰς τὴν μόρφωσιν τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐφορειῶν, εἶναι ἐκεῖναι τὰς ὁποίας ἠκούσατε παρ' αὐτοῦ, καὶ τὰς ὁποίας βλέπετε εἰς τὴν πρὸς τὴν Βουλὴν ἔκθεσίν του, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ παρέπεμψε τὸ σῶμα τῆς Γερουσίας, ἐναντίον τῆς ἀξιοπρεπείας του, τὴν ὁποίαν ὤφειλε νὰ σεβηται. Αἱ βάσεις αὗται, εἶναι ἡ αὔξησις τῆς μισθοδοσίας καὶ ἐκείνη τοῦ προσωπικοῦ τῶν ἐφόρων, δι' ὧν θέλουσι προσκληθῇ κατ' αὐτὸν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ κλάδου τούτου οἱ ἱκανοὶ καὶ οἱ τίμιοι, καὶ θέλουν ἀπομακρυνθῇν οἱ ἀνίκανοι καὶ οἱ ἄτιμοι. Πρὶν δὲ ἀντικρούσω τὰς βάσεις ταύτας ἀς μὲ συγχωρηθῇ νὰ προτάξω ἐν παρόδῳ τὴν ἑφεξῆς παρατήρησιν· ὠνόμασε τὸ νομοσχέδιον τοῦτο ὀργανικόν, ἐνῷ οὐδεμίαν ὀργανικὴν δύναμιν ἔχει, κατὰ τὴν γνώμην πολλῶν λογίων τῶν ὁποίων τὰς γνώσεις ἐπεκαλέσθην, καὶ ἐνῷ τὸ τοιοῦτον δὲν εἶναι εἰμὴ μία τροπολογία τοῦ ὑπάρχοντος νόμου, διότι οὔτε τὸ σύστημα τῆς φορολογίας μετατρέπει, οὔτε τὰ καθήκοντα τῶν ἐφόρων μεταβάλλει, οὔτε ἰδιαιτέρας ἐφευρέσεις ἀφορώσας τὴν ὑπηρεσίαν ἔχει, ὥστε κατ' ἐμὴν ἰδέαν τὸ νομοσχέδιον αὐτὸ δὲν εἶναι ὀργανικόν.

Κρύπτων ἑπομένως τὰς ἀνωτέρω βάσεις τοῦ Κ. ὑπουργοῦ ὡς ἐσφαλμένας, λέγω, ὅτι ἡ αὔξησις τῆς μισθοδοσίας τῶν ἐφόρων κατὰ δραχμὰς 20 ἢ 50 δὲν εἶναι ἐκείνη ἡ ὁποία θέλει φέρει τὰ μεγάλα ἀποτελέσματα τὰ ὁποῖα μᾶς εἶπεν εἰς τὴν ἀγόρευσίν του, καὶ ἐκείνη ἥτις δύναται νὰ μεταβάλῃ τὸν ἀνίκανον εἰς ἱκανὸν καὶ τὸν ἄτιμον εἰς τίμιον. Ἐπίσης δὲ καὶ ἡ ἐνυπάρχουσα μισθοδοσία δὲν δύναται νὰ μεταβάλῃ τὴν ἱκανότητα καὶ τιμιότητα τῶν ἀληθῶς καὶ πραγματικῶς τιμίων καὶ ἱκανῶν.

Ἀναγνωρίσας ἐξυπαρχῆς τὸ σύστημα τοῦτο τοῦ Κ. ὑπουργοῦ ὡς ἐσφαλμένον, ἐπρότεινα εἰς τὴν ἰδιαιτέραν ἐν τῇ ἐκθέσει γνωμοδότησίν μου ἀποτελεσματικώτερον ὑπουργικώτερον καὶ σύμφωνα μὲ τὸ πνεῦμα τῆς ἐκθέσεώς του τὴν αὔξησιν τῆς μισθοδοσίας τῶν ἐφόρων εἰς δραχ. 300, περιοριζομένων εἰς μίαν τάξιν καὶ βαθμολογίαν διότι ἐθεώρησα ὅτι τὸ ἐπιπλέον τοῦτο ποσὸν τῶν δραχ. 100 δύναται τῳόντι νὰ προσκαλέσῃ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ἀνωτέρας τάξεως ἀνθρώπους, παρέχοντας μεγάλα ἐχέγγυα πρὸς τὴν βελτίωσιν τῆς ὑπηρεσίας τοῦ κλάδου τούτου.

Ὁ Κ. ὑπουργὸς εἶπε πολλὰ κατὰ τῆς ἐκθέσεως τῆς πλειοψηφίας τῆς ἐπιτροπῆς· ἀλλ' ἐγὼ ἐπαρκούμενος εἰς τὴν ἔκθεσιν

ταύτην καὶ εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ Κ. Χρυσογέλου λεχθέντα, καὶ τοι ἐναντίος ἁπάντων, δὲν ἔχω νὰ εἴπω τίποτε.

Ὁ Κ. ὑπουργὸς θέλων νὰ βεβαιώσῃ τὴν ἀνάγκην τῆς ταχείας ἐπιψηφίσεως τοῦ νομοσχεδίου του, καὶ τὰς καταχρήσεις αἵτινες ἐγένοντο κατὰ τὸ παρελθόν, εἶπεν ὅτι ἀπὸ τὸ ἔτος **1845** μέχρι τοῦ ἔτους **1847** ἦτον ἐπίπονα τὰ ἔργα τῶν ἐφόρων, ὑπάρχοντος τότε εἰς ἐνέργειαν τοῦ συστήματος τῆς ἀμέσου εἰσπράξεως, ἤδη δὲ ὅτε τὸ ἐν ἐνεργείᾳ σύστημα εἶναι μικτὸν, αἱ ἐργασίαι τῶν ἐφόρων εἶναι περισσότεραι καὶ ἐπιπονώτεραι. Εἰς ἀπάντησιν τῆς ἰδέας του ταύτης λέγω ὅτι ἐὰν τότε τὰ ἔργα τῶν ἐφόρων ἦσαν ἐπίπονα καὶ δυσχερῆ, κατ' ἀντίθετον λόγον ἤδη δὲν δύνανται νὰ ἦναι τοιαῦτα περιοριζόμενα εἰς τὴν ἁπλῆν ἐνοικίασιν.

Ἐνταῦθα παρατηρήσαντός τινος ὅτι ἐὰν ὁ λόγος ἦναι ἤδη περὶ τοῦ λογαριασμοῦ καὶ οὐχὶ περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου ἡ γινομένη συζήτησις εἶναι ὅλως διόλου ἐκτὸς τοῦ θέματος, ὁ ἀγορεύων γερουσιαστὴς μεταβαλὼν τὴν βάσιν τῆς ὁμιλίας του ἐξηκολούθησεν αὐτὴν ὡς ἑξῆς.

Ὁ Κ. ὑπουργὸς, κύριοι, εἰς τὴν χθεσινὴν ὁμιλίαν του διὰ λόγων λίαν ἐκτεταμένων ὑπερασπίσθη ὑπαλλήλους τινὰς κατηγορηθέντας ὑπὸ τοῦ Κ. Λόντου ὡς καταχραστάς, καὶ ἀρκετὰ ἐκοπίασε διὰ νὰ ἀποδείξῃ αὐτοὺς ἀθώους· ἀλλ' ἂς μὲ συγχωρήσῃ νὰ τὸν παρατηρήσω ὅτι ἡ ὁμιλία του αὕτη δὲν συμβιβάζεται ποσῶς μὲ τὴν ἔκθεσίν του καὶ μὲ τὴν προγενεστέραν ἀγόρευσίν του δι' ὧν κατέδειξεν ὅτι ὅλαι αἱ ἐφορεῖαι παρέλυσαν ἕνεκα τῶν καταχρήσεων, καὶ ὅτι ὅλαι αἱ ἐργασίαι αὐτῶν εἶναι ἀτελεῖς.

Πρὸς βεβαίωσιν δὲ τῆς καταστροφῆς τῆς ὑπηρεσίας ὁ κύριος ὑπουργὸς εἶπε ὅτι κατὰ τὰ ἔτη **1847. 1848** καὶ **1849** οἱ ἐν τῇ Μεσηνίᾳ ἔφοροι ὄχι μόνον κατεχράσθησαν τοὺς φόρους, ἀλλὰ καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῆς φορολογίας καθυστέρησαν πρὸς ζημίαν μεγίστην τοῦ δημοσίου. Ἂν παραδεχθῶ τὴν ὁμιλίαν τοῦ κυρίου ὑπουργοῦ διστάζω εἰς τὸν ἑαυτόν μου γινώσκων ὅτι τότε ἦσαν ἔφοροι κατὰ μὲν τὰ πρῶτα ἔτη ὁ Κ. Παπαδημητρακόπουλος τὸν ὁποῖον ὁ Κ. ὑπουργὸς θεωρεῖ πάντοτε ὡς ἱκανὸν καὶ τίμιον, διατηρῶν αὐτὸν ὁσάκις ἔρχεται εἰς τὴν ἕδραν τοῦ ὑπουργοῦ. κατὰ δὲ τὸ **1849** ὁ Σωτηρόπουλος νέος διαπρέπων ἤδη ἑνδεκα ἔτη εἰς τὴν οἰκονομικὴν ὑπηρεσίαν, καὶ ἐκτιμώμενος παρὰ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ ὡς εἷς τῶν ἱκανοτέρων καὶ τιμιωτέρων ἐφόρων.

Προχωρῶν ὁ Κ. ὑπουργὸς ἐπρόσθεσε πολλὰς ἄλλας ἐπαρχίας καὶ ἐποχὰς καθ' ἃς ἐγένετο καταστροφὴ τῆς οἰκονομικῆς ὑπηρεσίας, καὶ ἰδίως ἀνέφερε τὸ ἔτος **1846**, εἰπὼν ὅτι κατὰ τὸ ἔτος

αὐτὸ καὶ τ' αὐτὰ ἀποτελέσματα τῆς φορολογίας καθυστέρησαν. Ἐνταῦθα Κύριοι δὲν δύναμαι νὰ σιωπήσω· κατ' ἐκεῖνο τὸ ἔτος εἶχον τὴν τιμὴν νὰ ἦμαι ὑπουργὸς, καὶ δὲν θέλω νὰ μακρηγορήσω διηγούμενος τὴν καλὴν ἢ κακὴν κατάστασιν τῆς ὑπηρεσίας ἐν τῇ ἐποχῇ ἐκείνῃ, διότι τὰ πράγματα λόγων οὐ χρήζουσι· ἀνακαλῶν ὅμως εἰς τὴν μνήμην σας τὴν ὁμιλίαν τοῦ ἐντίμου γερουσιαστοῦ Κ. Χατζήκου ἐκθέσαντος μὲ τὴν χαρακτηρίζουσαν αὐτὸν εἰλικρίνειαν ὅτι ὡς βουλευτὴς εἰργάσθη ἐπὶ τακτικοῦ ἀπολογισμοῦ ὑποβληθέντος παρ' ἐμοῦ, καὶ τὰς ἀγορεύσεις τῶν ΚΚ. ὑπουργῶν συνομολογησάντων ὅτι πρῶτος ἐγὼ αὐτὸς ὑπέβαλον εἰς τὰς Βουλὰς τὸν προσωρινὸν λογαριασμὸν τῆς διαχειρίσεως τοῦ ἔτους ἐκείνου καὶ τοῦ πρὸ αὐτοῦ, ἔρχομαι ἐπόμενος νὰ διαβεβαιώσω ὑμᾶς ὅτι ἡ μεγαλητέρα βελτίωσις ἀντὶ καταστροφῆς ὑπῆρχεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο, κατὰ τὸ ὁποῖον ἕνεκα τῆς καλῆς διεξαγωγῆς τῶν ἐργασιῶν τῆς φορολογίας ἐβεβαιώθησαν εἰς καρποὺς **165** χιλ. κοιλὰ περισσότερα τῶν προϋπολογισθέντων, καὶ ἐν τῷ ταμείῳ εὑρίσκοντο ἐπὶ δέκα πέντε μῆνας κατὰ συνέχειαν ὡς ἀποθεματικὰ κεφάλαια ἐπέκεινα τῶν δύο ἑκατομμυρίων δραχμῶν. Ἐὰν κατὰ τὴν ὁμιλίαν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ ὑπῆρχε καταστροφὴ καὶ παραλυσία εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἔτους ἐκείνου, ἐκ ποίων βιβλίων ἢ ἄλλων μέσων ἤθελον συνταχθῇ ὁ ἀπολογισμὸς καὶ ὁ λογαριασμὸς τῆς διαχειρίσεως τοῦ ἔτους αὐτοῦ; ἐξ ὅλων λοιπὸν τούτων ἕπεται ὅτι ἡ ὁμιλία τοῦ Κ. ὑπουργοῦ ἡ κατακρίνουσα τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἀνωτέρω ἔτους **1846** εἶχε σκοπὸν ἄλλον τὸν ὁποῖον δύνασθε ὑμεῖς νὰ κρίνητε.

Εἶχον καὶ ἄλλα πολλὰ νὰ εἴπω ἀλλ' αἰσθανόμενος ὅτι ἡ Γερουσία εἶχε τὴν ὑπομονὴν νὰ μὲ ἀκούσῃ χθὲς λαλοῦντα δύο ὥρας ἐπέκεινα δίδω τέλος τῆς ὁμιλίας μου ἐνταῦθα διὰ νὰ μὴ καταχρασθῶ καὶ σήμερον τῆς ὑπομονῆς της, ἐπιφυλασσόμενος νὰ ἐπαναλάβω αὖθις τὸν λόγον, ἐὰν παρουσιασθῇ ἀνάγκη.

Πολλοῦ δὲ ὕστερον λόγου γενομένου ἂν πρέπῃ νὰ ἐξακολουθήσῃ ἢ νὰ διακοπῇ ἡ συζήτησις εἰς ἄλλην συνεδρίασιν ὡς παρελθούσης τῆς ὥρας, καὶ πολλῶν ὑπὲρ καὶ κατὰ λεχθέντων, ἐπὶ τέλους ὁ Κ. πρόεδρος συγκαταθέσει τῆς Γερουσίας ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν, ὁρίσας ὡς ἡμέραν συνεδριάσεως καὶ ἐξακολουθήσεως τῆς συζητήσεως τὴν ἐλευσομένην Τρίτην ἑβδόμην ἡμέραν τ. μ.

Ὁ προεδρεύων πρεσβύτερος γερουσιαστὴς

ΑΛΜΙΡΟΣ ΝΑΚΟΣ.

Οἱ γραμματεῖς

Αθ. Γρηγοριάδης.

Ι. Παξιμάδης

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 7 Αὐγούσου 1851, ἡμέρα Τρίτη.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν Κ. Κ. Γερουσιαστῶν παρόντων 37 μελῶν, ὁ προεδρεύων ποεσβύτερος τῶν παρόντων Γερουσιαστῶν Κύριος Λάμπρος Νάκος, κηρύττει τὴν ἔναρξιν τῆς Συνεδριάσεως.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα ἐγκρίνονται μηδεμιᾶς γενομένης ἐνστάσεως.

Ἀναγινώσκεται ἀναφορὰ τοῦ Γερουσιαστοῦ Κυρίου Ν. Πονηροπούλου ἐξαιτουμένου τεσσαρακονθήμερον ἀπουσίας ἄδειαν, ἥτις καὶ τῷ παρεχωρήθη.

Μετὰ ταῦτα ἀναγγείλαντος τοῦ προέδρου ὅτι ἀντικείμενον τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως εἶναι ἡ ἐξακολούθησις τῆς συζητήσεως ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ περὶ ἐφορειῶν νομοσχεδίου, λαβὼν τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κύριος Λόντος εἶπε. Κύριε πρόεδρε καὶ Κύριοι Γερουσιασταί! Γνωρίζετε ἐξ ὑπαρχῆς ὅτι ἐξέφρασα τὴν ἐναντίαν γνώμην καὶ κατ' αὐτῆς τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου, τὴν γνώμην μου ταύτην ὑποστήριξα διὰ λόγων καὶ ἐπιχειρημάτων τὸ κατ' ἐμὲ ἰσχυρῶν· πλησιάζει ἤδη τὸ τέρμα τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου, κρίνω ὅθεν χρέος ν' ἀναιρέσω τινὰ ἐξ ἐκείνων τὰ ὁποῖα ὁ Κ. ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς ἀνέφερε, τινὰ ἐξ ἐκείνων τὰ ὁποῖα ἔκαμε νὰ παρεισρρύσωσι, πρὸς τὸν σκοπὸν νὰ ἐξουδετερώσῃ καὶ μηδενίσῃ τὰ παρ' ἐμοῦ ἀναφερθέντα ἐπιχειρήματα.

Ὁ Κύριος ὑπουργὸς ἔθεσε βάσιν διὰ τὴν ἀθλίαν οἰκονομικὴν κατάστασίν μας τὸ πλημμελὲς τοῦ ὑπάρχοντος περὶ ἐφορειῶν νόμου, τὴν ἔλλειψιν τῶν χειρῶν καὶ τὴν σμικρότητα τοῦ μισθοῦ. Ἐγὼ ὅμως πρεσβεύων ὅτι ἡ ἀθλία κατάστασις τῶν οἰκονομικῶν μας προέρχεται οὐχὶ ἀπὸ σπάνιν χειρῶν, οὐδ' ἀπὸ τὸ μικρὸν τῆς μισθοδοσίας τῶν ὑπαλλήλων τῶν ἐφόρων, ἀλλ' ἀπὸ τὴν ὑπάρχουσαν ἀκολασίαν αὐτῶν, καὶ ἄλλα αἴτια τὰ ὁποῖα σᾶς ἐξέθηκα τότε, ἕρερα γεγονότα, κατ' ἐμὴν πεποίθησιν, ἀληθῆ· ὀλίγα τινὰ θέλω προσθέσει καὶ ἐλπίζω ὅτι καὶ ἡ ὑμετέρα καὶ ἡ κοινὴ γνώμη, ὁ ἀδέκαστος καὶ ἀλάνθαστος οὗτος κριτής, θέλουσι μὲ κάμει τὸ δίκαιον νὰ μοὶ ἀποδώσωσιν ὅτι ποτὲ δὲν ἦλθον ἐνώπιόν σας νὰ ἀπατήσω ὑμᾶς μὲ ψεύδη καὶ μηχανορραφίας, ἀλλ' ἀείποτε ἀνέφερα ἀληθείας καὶ γεγονότα.

Τὰ γεγονότα ταῦτα συνωδεύθησαν μὲ πράγματα, τὰ ὁποῖα ἠθέλησεν ὁ Κ. ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς νὰ ψεύσῃ διὰ τῆς δευτέρας αὐτοῦ ἀγορεύσεως. Σᾶς εἶπεν, ὅτι ἐγὼ ὑποστηρίζων τὰς ἀρχάς μου τὸν παρέπεμψα εἰς τὸ ἔγγραφον τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργείου ὑπ' ἀριθ. 10,870 καὶ 11 Ἀπριλίου 1845, διὰ νὰ μάθῃ ποοῖς τις ὁ χαρακτὴρ καὶ ἡ ποιότης τοῦ Δοβλέτη. Καὶ ἀπέναντι τούτων ὁ Κ. ὑπουργὸς σᾶς παρουσίασεν ἔκθεσιν τοῦ γενικοῦ γραμματέως τοῦ ὑπουργείου τῶν οἰκονομικῶν, ἀναφέρουσαν ὅτι τὸ ἐπικαλεσθὲν ἔγγραφον ὑπ' ἀριθ. 10,870 οὐδόλως περὶ Δοβλέτη πραγματεύεται, ἀλλ ὅτι δι' αὐτοῦ τὸ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον παρακαλεῖ τὸ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν νὰ φροντίσῃ καὶ πληροφορηθῇ διὰ τοῦ προξενείου Σμύρνης πόσῃ ποσότης Σμυρίδος ἀπεβιβάσθη ἐκεῖ παρὰ τοῦ ἐργολάβου· καὶ ἄλλα τινὰ ἔγγραφα σχετικὰ οὐδεμίαν περὶ Δοβλέτη μνείαν ποιοῦντα. Ἐνταῦθα ἂς μὲ συγχωρήσῃ ὁ Κ. ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς νὰ τὸν εἴπω ὅτι ὄχι ἡ ὀλιγοχειρία, καὶ ἡ σμικρότης τοῦ μισθοῦ τῶν ὑπαλλήλων ἐμπόδισε τὴν ἀνεύρεσιν τοῦ ἐγγράφου ὑπ' ἀριθ. 10,870 ἀλλ' ἡ ὀλιγοχειρία τῶν ποντικῶν, ἥτις παρεισδύει εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν οἰκονομικῶν εἰς τοιαύτας περιστάσεις, ἔκαμε νὰ μὴ εὑρεθῇ τὸ ἔγγραφον τοῦτο, τὸ ὁποῖον ὅμως ὑπάρχει, ὡς θέλετε μετὰ μικρὸν ἰδεῖν, διότι ἔχω ἀνὰ χεῖρας ἀντίγραφον τούτου. Ἄλλως τε καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι ὑπ' ἀριθμὸν τοιοῦτον εἶναι τὸ πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργεῖον ἔγγραφον, παρατηρῶ εἰς τὸν Κ. ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸν ὅτι ὑπάρχουσι καὶ σχετικοὶ ἀριθμοί, τοῦ δὲ τοιούτου ὑπὸ σχετικὸν ἀριθμὸν ἐγγράφου ἀντίγραφον ἔχω ἀνὰ χεῖράς μου, παρακαλῶ δὲ τὸν Κ. γραμματέα νὰ ἀναγνώσῃ τοῦτο πρὸς ἡμᾶς διὰ νὰ πεισθῆτε ἂν ἦλθον ἐνώπιόν σας πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ σᾶς ἐκφράσω ψεύδη, ἢ ἀληθείας καὶ γεγονότα· (ἐνταῦθα ἀναγινώσκεται ἀ. ἀντίγραφον ὑπ' ἀριθ. 10,870 καὶ 11 Ἀπριλίου 1845 ἐγγράφου τοῦ ὑπουργοῦ τῶν οἰκονομικῶν Μεταξᾶ πρὸς τὸν διοικητὴν Νάξου Κύριον Χαραλάμπην Δελιγιάννην προσκαλούμενον νὰ ἐξετάσῃ καὶ ἀναφέρῃ πόσων καντηρίων ἐξαγωγὴ Σμυρίδος ἐγένετο ἀπὸ τὸν Ἰανουάριον 1845 μέχρι τοῦ Ἀπριλίου, εἰς ποσὰς παραδόσεις ἐγένετο, ἂν τυχὸν ὑπὲρ τὰ διατεταγμένα εἴτε ἐν ἀγνοίᾳ εἴτε ἐν γνώσει τοῦ ἐπιστάτου ἐπεβιβάσθη· καὶ β'. ἀντίγραφον ἀναφορᾶς ὑπ' ἀριθ. 989/665 καὶ ἀπὸ 30 Μαΐου 1845 τοῦ διοικητοῦ Νάξου πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον εἰς ἀπάντησιν τῆς ὑπ' ἀριθ. 10,870 διαταγῆς, διὰ τῆς ἀναφορᾶς ταύτης διαβιβάζει πληροφορίας περὶ τῶν πολυειδῶν καταχρήσεων αἵτινες ἔλαβον χώραν ἐπὶ τοῦ ὀρυκτοῦ. Τὰ δύω ταῦτα ἔγγραφα ἀναγνωσθέντα παρεκατετέθησαν ἐν τῷ γραφείῳ.)

Ἐκτὸς τῶν ὅσα ἀναφέρει ἡ ἔκθεσις τοῦ διοικητοῦ Νάξου περὶ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ Δοβλέτη τότε ἐπιστάτου τοῦ ἐργολάβου,

ἂν ἐλάμβανε τὸν κόπον ὁ γενικὸς γραμματεὺς νὰ εὕρῃ τὰς ἐξετάσεις καὶ τὰ συνταχθέντα πρωτόκολλα παρὰ τοῦ διοικητοῦ Νάξου ἐν ἀντιγράφῳ διευθυνθέντα πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον, ἤθελε μάθει καλλίτερον καὶ πλατύτερον τότε ὁ Κ. ὑπουργὸς περὶ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ Δοβλέτη. Ἐψεύσθην λοιπὸν ἐγὼ εἰπὼν ὅτι τὸ ὑπ' ἀριθ. **10,870** ἔγγραφον ἀφορᾷ τὸν Δοβλέτην καὶ τὰς ἐπὶ τῆς Σμυρίδος καταχρήσεις του; ὑμεῖς κρίνατε ἀφοῦ ἠκούσατε τὰ ἀναγνωσθέντα ἔγγραφα. Δὲν ἐνθυμοῦμαι ἂν εἶπον τὸν Δοβλέτην ὑπάλληλον τῆς Κυβερνήσεως κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχήν, παρατηρῶ μόνον ὅτι ὤφειλεν ὁ Κ. ὑπουργὸς νὰ γνωρίζῃ τὰ παρὰ τοῦ Δοβλέτου ἐπὶ τῆς Σμυρίδος εἴτε ὡς ἐπιστάτου τοῦ δημοσίου, εἴτε ὡς ἐπιστάτου τοῦ ἐργολάβου, ἐνεργηθέντα.

Ἀκολούθως ὁ Κ. ὑπουργὸς μᾶς εἶπεν ὅτι ἔλαβεν ἀφορμὴν, διέταξεν ἀνακρίσεις, ἀλλὰ ὁ εἰσαγγελεὺς μέχρι τοῦδε δὲν εἰδοποίησεν ἂν παραπέμπηται καὶ ἄλλος εἰς δίκην ἐκ τῶν συγκατηγορουμένων μετὰ τοῦ Μπούπουλη, καὶ ὅτι πρὸς τοῦτο συνεταχθήσαν δύω ἐκθέσεις τὰς ὁποίας καὶ σᾶς ἀνέγνωσνε ὁ Κ. ὑπουργὸς κατὰ τὴν παρελθοῦσαν συνεδρίασιν ἡ μία παρὰ τοῦ γενικοῦ γραμματέως, ἡ δὲ ἑτέρα παρὰ δύω ἄλλων ὑπαλλήλων τοῦ ὑπουργείου· σημειώσατε Κύριοι ὅτι τοῦτο ἐγένετο τὴν 2 Αὐγούστου τὸ ὁποῖον ἔχει μεγάλην ἐπήρειαν ὡς πρὸς τὸ ἀντικείμενον, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι δὲν εἰδοποιήθη παρὰ τοῦ εἰσαγγελέως, ἔπρεπε κἂν νὰ περιμείνῃ ἕως οὗ ἴδῃ τὸ ἀποτέλεσμα ἐπ' αὐτῆς τῆς ὑποθέσεως.

Ἰδοὺ λοιπὸν Κύριοι! τὰ ἔγγραφα περὶ τῶν ὁποίων σᾶς ἀνέφερα, καὶ τὰ ὁποῖα πιστεύω ὅτι δὲν θέλει ἀρνηθῆ ὁ Κ. ὑπουργός· ἄλλως, εἰς ἐναντίαν περίπτωσιν, ἀναδέχομαι πάλιν τὸν ἀγῶνα τῆς ἀποδείξεως.

Ἀκολούθως ἔφερε τὴν δικαιολογίαν ὑπαλλήλων τινῶν καταχραστῶν· ἐκ τῆς ἀπολογίας τὴν ὁποίαν ὑπὲρ τινων ἔκαμε, κρίνατε καὶ περὶ τῆς ὑπὲρ τῶν ἄλλων ἀπολογίας.

Σᾶς εἶπε ὑπὲρ Περβαινᾶ συνηγορῶν ὅτι καὶ οὗτος ἐκλονίσθη καὶ ἤρχισε νὰ ἀμφιβάλλῃ περὶ τοῦ χαρακτῆρός του καὶ περὶ τῆς γνησιότητος τοῦ παρουσιασθέντος ὁμολόγου του· καὶ ὅμως προσέλαβεν αὐτὸν εἰς τὸ ὑπουργεῖον ὡς γραφέα α. τάξεως ἤδη προβιβασθέντα εἰς θέσιν τμηματάρχου β. τάξεως. Θεωρήσατε λοιπὸν ἂν ὅτι εἶπον δὲν εἶναι Γεωμετρικὴ ἀλήθεια. Καὶ ταῦτα λέγων προτίθεμαι, οὐχὶ νὰ κατηγορήσω πρόσωπα, διότι δὲν ἔχομεν ἐνταῦθα δικαστήριον, ἀλλὰ νὰ σᾶς καταδείξω τὴν

ἀθλίαν οἰκονομικήν μας κατάστασιν προερχομένην ἀπὸ τὴν κακὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου καὶ τὴν ἀκολασίαν τῶν ὑπαλλήλων.

Ἤλθεν ἔπειτα δικαιολογῶν τὸν Σγίζαν διὰ τὰ κατ' αὐτοῦ λεγόμενα, καὶ διὰ τὸ ἔγγραφον ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον διεσύρετο καὶ εἰς τὰς ἐφημερίδας αὐτάς· ἀλλ' ἐκτὸς τοῦ ἐγγράφου ἐκείνου, ὑπάλληλοι μὲ ἐβεβαίωσαν ὅτι ἦκουν ὑπουργὸς ὅτι ὑπεξήρεσεν ὁ Σγίζας ἐκ τοῦ φακέλλου ἀντίγραφα, δι' ὧν ἠδύνατο ν' ἀποδειχθῇ πειστικῶς ἡ ἐνοχή του.

Μετέβη τέλος εἰς τὸν Ὀθωναῖον εἰς ἀπάντησιν τῶν ὅσα ὁ Κ. ὑπουργὸς ὑπὲρ αὐτοῦ ἀνέφερε, λέγω ὅτι οὗτος παρεπέμφθη εἰς δίκην δίς ἢ τρὶς δὲν ἐνθυμοῦμαι· καὶ ἐπ' ἐσχάτων τὸ ἐφετεῖον ἔπαυσε μόνον τὴν παραιτέρω ἀνάκρισιν.

Ἀρκοῦμαι μόνον εἰς τὰ εἰρημένα, διότι ἄλλος καιρὸς θέλει μᾶς φέρει εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ προκειμένου· πιστεύω δὲ ὅτι τὰ ὀλίγα ταῦτα θέλουσι χρησιμεύσει πρὸς ἀνατροπὴν τῶν ὑπὸ τοῦ Κ. Χρηστίδου λεχθέντων.

Ἀκολούθως εἶπεν, ἀπαιτοῦσι ὡς συκοφαντίας τὸ ὅτι διέταξε ἢ ὑπεχρέωσε τὸν ἐπιθεωρητὴν Κ. Τρικούπην νὰ ἀλλάξῃ τὴν ἔκθεσίν του· ὡς πρὸς τὴν λέξιν συκοφαντίας, παρατηρῶ ὅτι ὁ Κ. ὑπουργὸς εἶναι μὲν κύριος ὑπερασπιζόμενος τὰ ἀντικείμενα τὰ ὁποῖα φέρει ἐνώπιόν σας, νὰ μεταχειρίζηται πᾶν ὅ,τι πρὸς ὑπεράσπισιν αὐτοῦ, εἶναι δὲ ἀπρεπὲς, ὅταν γερουσιαστὴς ἐκφράζῃ πεποιθήσιν ἐσχηματισμένην ἀπὸ αὐτὰ τὰ πράγματα, νὰ ὀνομάζηται μὲ τοιαύτην λέξιν ἡ πεποίθησίς του. Πλὴν τοῦτο ἀφίνω εἰς τὴν κρίσιν σας καὶ εἰς ἐκείνην τῆς κοινῆς γνώμης.

Δὲν ἦλθον ἐκ προθέσεως νὰ ἀναφέρω τοὺς καταχραστὰς ὑπαλλήλους ἐπὶ σκοπῷ νὰ προσβάλω τὸν μὲν ἢ τὸν δέ· δὲν ἐζήτησα ἐγὼ τὴν ἐξεικόνισιν τῆς ἀθλίας καταστάσεώς μας, οὐδὲ τὴν προεκάλεσα, ὁ Κ. ὑπουργὸς τὴν ἔρριψεν εἰς τὸ μέσον, ὡς ἐκθέτόν τι, καὶ ἐγὼ διὰ νὰ μὴ ἐξουδετερώσω τὴν δύναμιν τῶν ἐπιχειρημάτων μου, διὰ νὰ ἀποδείξω ὅτι ἡ ἀθλία κατάστασις μας δὲν προέρχεται ἀπὸ τὸ πλημμελὲς τοῦ νόμου, οὐδ' ἀπὸ τὴν σμικρότητα τοῦ μισθοῦ καὶ προσωπικοῦ, ὡς διϊσχυρίζεται ὁ Κ. ὑπουργὸς, σᾶς ὑπέδειξα τὰ ἀληθῆ αἴτια. Ἤδη ἔρχομαι διὰ τελευταίαν φορὰν νὰ ἐκθέσω τὸ ζήτημα· ἐζητήσαμεν νὰ μάθωμεν ἂν ἔχωμεν ἢ δὲν ἔχομεν τὰ μέσα πρὸς αὔξησιν δαπανῶν, καὶ πρὸς τοῦτο καθυπεβλήθησαν οἱ πίνακες, ἀφοῦ διέτρεξαν ἐν τῷ μεταξὺ πολλὰ καὶ μεγάλα μέχρις οὗ καθυποβληθῶσιν, καὶ ἕως νὰ φθάσωμεν εἰς τὸ ζήτημα.

Ἀπὸ τὴν ὁμολογίαν καὶ αὐτῶν τῶν ὑπὲρ τοῦ νομοσχεδίου ἀγορευσάντων ἐξάγεται ἡ ἀλήθεια, ὅτι ἔχομεν ἔλλειμμα, ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῶν τῶν καθυποβληθέντων παρὰ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ ἐγγράφων, ἅτινα εἶναι πλέον ἰδιοκτησία τῆς δημοσιότητος· ἂν δέ τις σήμερον διαριθμονεικήσῃ τὴν ἀλήθειαν ἣν παρέχουσι τὰ ἔγγραφα ταῦτα, ἀντὶ νὰ βλάψῃ ἄλλον, βλάπτει ἑαυτόν.

Ἂν καὶ δὲν εἶμαι ἔμπειρος περὶ τὰ λογιστικὰ, ἔχω ὅμως τὸν κοινὸν νοῦν (sens commun), καὶ ἑπομένως δύναμαι νὰ κρίνω περὶ τῶν πινάκων ἐκ τῶν ὁποίων τὴν ἀλήθειαν ἐξάγει τις, ἅμα τοὺς ἀναγνώσῃ. Λάβετε ὑπ' ὄψιν τὸν πίνακα κατὰ τὴν **8** καὶ **9** σελίδα· βλέπετε ὁλικὸν ποσὸν ἐξόδων **21,243,549:48** τὸ δὲ ὁλικὸν ποσὸν τῶν ἐσόδων **21,062,972:84**, εὑρίσκεται ἔλλειμμα πραγματικὸν ὑπὲρ τὰς **200,000** δραχμάς.

Ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν εἶπεν, ὅτι οἱ κατὰ τοῦ νομοσχεδίου ἀγορεύοντες δὲν ἔχουσιν ἄδικον, διότι δὲν εἶχον τὰ μέσα, διότι δὲν εἶχον τὰ βιβλία. καὶ συνέλαβον τὴν περὶ ἐλλείμματος ἰδέαν ὡς ἐκ τούτου. Ὄχι Κ. ὑπουργὲ, ἐγνωρίζαμεν τὸ ἔλλειμμα καὶ πρίν, καὶ ἀπὸ τοὺς πίνακάς σας αὐτοὺς τὸ ἐβεβαιώθημεν· ἡ ἔλλειψις τῶν μέσων καὶ τῶν βιβλίων μᾶς ἐμπόδιζε μόνον νὰ γνωρίσωμεν τὸ ἀκριβὲς ποσὸν τοῦ ἐλλείμματος.

Τὰ δὲ βεβαιωθέντα, βεβαιωθησόμενα, εἰσπραχθέντα καὶ εἰσπραχθησόμενα τῶν πινάκων καὶ ἐκθέσεών σου Κ. ὑπουργέ! δὲν μὲ ἐκπλήττουσι ποσῶς, διότι ὅλα ταῦτα τὰ ποσὰ δὲν εἶναι εἰμὴ τόσοι κόβοι (ζάρια) τοὺς ὁποίους ἕκαστος λαμβάνει καὶ διαθέτει πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ κερδίσῃ τὸ παιγνίδι.

Ἐκτὸς τοῦ ἐλλείμματος τῶν **200,000** ὁμολογεῖ ὁ ὑπουργὸς εἰς ἕνα οἰκίσκον τῶν πινάκων του, ὑπερβάλλον τῶν προϋπολογισθέντων δραχ. **1,526,193:52**, ἐννοῶν βέβαια ἔλλειμμα. Εἰς ταῦτα ἐὰν προσθέσωμεν καὶ τὸ ἀπὸ κλεισμένας χρήσεις ποσὸν ἐξ **1,304,299:38** ἔχομεν ἔλλειμμα τρία περίπου ἑκατομμύρια δραχμάς· διότι τὸ τῶν κλεισμένων χρήσεων ἔσοδον εἶναι δάνειον τὸ ὁποῖον τῷ **1851** πρέπει νὰ εὑρεθῇ εἰς τὸ ταμεῖον διὰ νὰ ἀποδοθῇ ὅπου πρέπει· καὶ διότι ποσὰ τὰ ὁποῖα εἶχον ψηφισθῇ δι' ἄλλας ἀνάγκας, ὡς ἐπὶ παραδείγματι, διὰ τὸν στόλον, διὰ δημόσια καταστήματα, δι' ὁδοποιίαν, καὶ δὲν ἐδαπανήθησαν, ἀνάγκη ν' ἀποδοθῶσιν ὅπου ἀνήκουσιν. Καθόσον δ' ἀφορᾷ τὸν οἰκίσκον τῶν εἰσπραχθησομένων δήθεν **5,105,540:75**, παρατηρῶ ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εἰσπράξωμεν ἀνύπαρκτα καὶ ἰδανικὰ, ἐκτὸς μόνον ἑνὸς πολυστημορίου αὐτῶν, ὀφειλομένου ἀπὸ χώρας καὶ δυστυχεῖς, ἐπειδὴ ἀπὸ τὰς πολυετεῖς ἐνοικιάσεις,

καὶ ἀπὸ τὰ σημειούμενα εἰς τοὺς σταφιδῶνας τῆς Πλείας ὡς καὶ ἀπὸ τοὺς ἐνοικιασμένους ἐλαιῶνας, τὰς συμφωνίας τῶν ὁποίων ἡ Κυβέρνησις ἤρχισεν ἀνατρέπουσα, ἀφ' οὗ αὐτοὶ οἱ κατέχοντες δὲν πληρώνουσι πρὸ χρόνων τίποτε, ὥστε καὶ αἱ Βουλαὶ καὶ αὐτὸ τὸ ὑπουργεῖον κατήντησε νὰ θεωρῇ τὰ μὲν ποσὰ ταῦτα ὑποθετικὰ, καὶ ἰδανικὰ τὰς δὲ εἰσπράξεις ἀδυνάτους. ἀπὸ ὅλα λέγω ταῦτα τίποτε δὲν θέλομεν εἰσπράξει.

Ἡ κατάστασίς μας, λέγει ὁ Κ. ὑπουργὸς εἶναι καλὴ, τὸ μέλλον μας λαμπρὸν, καὶ τῳόντι, ἐὰν σπουδάσωμεν τὸ παρελθὸν, καὶ ὁδηγήσωμεν τὰ διαβήματά μας εἰς τὸ μέλλον, θέλομεν φθάσει εἰς ὅ,τι λέγει ὁ Κ. ὑπουργὸς. Παρακατιὼν ἔχομεν λέγει πλοῦτον μέγαν, ἔχομεν ἰδιοκτησίας ἐθνικὰς ἀπεράντους, ἀλλ' ἐγκύψατε εἰς τὸ δικαστικὸν τμῆμα τοῦ ὑπουργείου τῶν οἰκονομικῶν καὶ τότε θέλετε ἰδεῖ ὅτι πολλὰ ὀλίγαι μᾶς μένουσιν. Ἑπομένως ἡ αὔξησις τοῦ μισθοῦ καὶ προσωπικοῦ τῶν ἐφορειῶν, ἀντὶ νὰ ὀλιγοστεύσῃ τὸ κακὸν, ὡς διατείνεται ὁ Κ. ὑπουργὸς, θέλει κατ' ἐμὲ, τὸ ἐπαυξήσει· δυνατὸν νὰ εἴμεθα ἠπατημένοι ὡς πρὸς τοὺς ὁποίους κάμνομεν ὑπολογισμοὺς ἀλλ' ἂς μὲ συγχωρήσῃ ὁ Κ. ὑπουργὸς νὰ τὸν παρατηρήσω ὅτι οἱ ὑπολογισμοί μας οὗτοι δὲν εἶναι μάταιοι ὅσον θέλουσι φανῆν μάταιοι οἱ ὑπολογισμοὶ τοῦ Κ. Χρηστίδου, καὶ ἤδη ὡς ἐφάνησαν καὶ πρὸ τῆς **3** Σεπτεμβρίου, ὅτε ἐπαρουσίαζε διὰ τοῦ ἐγκεντρίσματος τῶν ἀγριελαιῶν καὶ ἄλλων ἰδανικῶν ὑπολογισμῶν τὸν χρυσοῦν αἰῶνα ἐπανακάμπτοντα ἐν Ἑλλάδι, ἐπενεγκόντες ἀποτελέσματα, τὰ ὁποῖα ὅλοι καὶ γνωρίζομεν καὶ ἐξετιμήσαμεν κατ' ἀξίαν.

Οὔτε ἀναγκαῖον οὔτε καλὸν νομίζω νὰ σᾶς κουράσω· εἴπομεν ὅτι ὑπάρχει ἔλλειμμα καὶ τοῦτο ἀπεδείχθη· εἴπομεν ὅτι ὑπάρχοντος ἐλλείμματος, ἀνάγκη οὐχὶ μόνον νὰ μὴ αὐξήσωμεν τὰς δαπάνας μας. ἀλλὰ νὰ περιστείλωμεν ταύτας. Πολλὰ ὑπὲρ καὶ κατὰ ἐρρέθησαν, ἑπομένως εἰς τὸ βάθος τῆς συνειδήσεως ἑκάστου ἐναπόκειται ν' ἀποφασίσῃ, ἀφοῦ λάβῃ ὅλα ταῦτα ὑπ' ὄψιν, περὶ τῆς μεταρρυθμίσεως τοῦ κειμένου περὶ ἐφορειῶν νόμου, ἐὰν οὗτος εἶναι πλημμελής, καὶ ἡ ὀλιγοχειρία καὶ τὸ μικρὸν τοῦ μισθοῦ ἔφεραν τὴν ἀθλίαν κατάστασιν τῶν οἰκονομικῶν μας, ἢ ἐὰν ἡ κακὴ ἐφαρμογὴ αὐτοῦ καὶ ἡ ἐκλογὴ προσωπικοῦ ἀνικάνου ἢ κακῆς πίστεως. Εἰς ἐμὲ ἔχει βαρύτητα τὸ δεύτερον, εἰς ἄλλους ἴσως τὸ πρῶτον. Ὡς ἐγὼ σέβομαι τὰς πεποιθήσεις τῶν ἄλλων, ἔχω τὸ δικαίωμα νὰ ὑποθέτω ὅτι καὶ οἱ ἄλλοι οὗτοι θέλουσι σέβασθῆν τὴν ἰδικήν μου ἀπόρροιαν τῆς συνειδήσεώς μου καὶ

λόγων ἰσχυρῶν. Ἐναντίον τοῦ βάρους τὸ ὁποῖον κατὰ τοιαύτας συζητήσεις ῥίπτει εἰς τὴν πλάστιγγα ἡ ἐξουσία, διὰ τοῦ λόγου καὶ τῆς ἀληθείας ἐδικαιολογήσαμεν ἑαυτοὺς καὶ τὴν ψῆφόν μας. Εἰς ὑμᾶς δὲ ἐναπόκειται νὰ κρίνητε ψηφίζοντες ὑπὲρ ἢ κατὰ τοῦ νομοσχεδίου. Ἐγὼ ἐξεπλήρωσα τὸ χρέος μου ἐνώπιον τοῦ ἡγεμόνος, ἐν τῇ συνέσει τοῦ ὁποίου ἐλπίζω τὴν στάθμισιν τῶν λεχθέντων τὴν διόρθωσιν καὶ τὴν θεραπείαν, ἐνώπιον ὑμῶν ἐνώπιον τῆς κοινῆς γνώμης, χωρὶς νὰ θέλήσω μὲ πλαγίους σκοποὺς νὰ παραστήσω ὅ,τι οἱ ἄλλοι παρέστησαν· ἡ κοινὴ γνώμη ἡ ὄπισθεν ἡμῶν ἐρχομένη, ἂς κρίνῃ.

Μετὰ τὸν Κ. Λόντον ὁ Κ. Καρακατζάνης λαβὼν τὸν λόγον εἶπεν· ὅτι δὲν θέλω ὁμιλήσει πολύ, διότι ἱκανὰ ἐρρέθησαν ἐξ ἑκατέρων τῶν μερῶν κατὰ τὰς παρατεταμένας καὶ πολλὰς συζητήσεις ἐπὶ τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου. Ὡς μέλος τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ προκειμένου περὶ ἐφορειῶν νομοσχεδίου ἐγνωμοδότησα, ὡς γνωστόν, ὑπὲρ τῆς παραδοχῆς αὐτοῦ, βασιζόμενος εἰς τοῦτο ἠδύνατο νὰ παρεγάγῃ βελτίωσίν τινα. Ἀλλ' ἅμα ἤρξατο ἡ ἐπ' αὐτοῦ συζήτησις, ἐγεννήθη παρεμπίπτον ζήτημα, καὶ ἀνεβλήθη ἡ συζήτησις τοῦ νομοσχεδίου μέχρις οὗ τὸ ὑπουργεῖον καθυποβάλῃ λογαριασμὸν τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ ἔτους 1850. Ἡ ἀπόφασις αὕτη τῆς Γερουσίας δυσχρέστησέ τινας, ἐντεῦθεν δὲ εἴδαμεν προσβολὰς κατὰ προσώπων, ἀναβολὰς, διακοπὰς καὶ προσθήκας γερουσιαστῶν καὶ τόσα ἄλλα, ἅτινα ἀποσιωπῶ. Τέλος δὲ ἐρθάσαμεν εἰς τὴν συζήτησιν· εὑρισκόμενος ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ἀποφάσεως τῆς Γερουσίας, ἥτις, σκοπὸν προέθετο νὰ βεβαιωθῇ διὰ τῶν ζητηθέντων πινάκων περὶ τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεώς μας, ἐν συντόμῳ θέλω σᾶς δώσει τὸ πραγματικὸν ἀποτέλεσμα αὐτῆς.

Ἡ χρῆσις τοῦ ἔτους 1850 ἔχει ἔλλειμμα ἀδιαφιλονείκητον καὶ ἐντελῶς σύμφωνον μὲ τὰς καταστάσεις 2,319,388:9, ὡς φαίνεται εἰς τὸν ἑξῆς πίνακα.

Χρῆσις τοῦ 1850.

Ἐπληρώθησαν ἔξοδα ἐντὸς τοῦ ἔτους καὶ μέχρι 31 Μαρτίου 1851	δραχ.	13,870,165:59
Εἰσπράχθησαν ἔσοδα ἐντὸς τοῦ ἔτους καὶ ἕως 31 Μαρτίου	»	12,108,557:28
Ὀφειλόμενα ἀπὸ τὴν χρῆσιν τοῦ 1850 πρὸς τὴν διαχείρησιν μέχρι 31 Μαρτίου 1851	»	1,761,608:22

Κατάστασις τῶν ἐξόδων τῆς χρήσ. 1850.

Κατὰ τὸν προϋπολογισμὸν καὶ τὰς συμπληρωματικὰς πιστώσεις τὰ ἔξοδα ἀναβαίνουν εἰς δρ.		21,243,549:48
Ἀφαίρεσις χρεολυσίου τοῦ δανείου . . .	»	3,848,874:81
Μένουν αἱ πιστώσεις	»	17,394,674:67
Ἔξοδα ἐπληρώθησαν μέχρι 31 Μαρτ. 1851	»	13,870,165:50
ὥστε χρεωστοῦνται σύμφωνα καὶ μὲ τὴν κατάστ.		3,524,509:17

Εἰδικὴ κατάστασις τῆς χρήσεως 1850.

Τὰ ἔξοδα ὡς ἀνωτέρω . . .			17,394,674:67
Ἀφαιρουμένων ὅσα ἐν τῷ προϋπολογισμῷ ἀνάγονται εἰς τὰς κλεισθείσας χρήσεις:			
Ὑπουργεῖον Οἰκονομ.	δρ. 79,640:13		
» Ἐξωτερικῶν	1,637:—		
» Δικαιοσύνης	963:95		
» Ἐκκλησιαστικῶν	730:41		
» Στρατιωτικῶν	17,005:02		
» Ναυτικῶν	867:—	107,443:51.	
Μένουν τὰ ἔξοδα διὰ τὴν χρῆσιν 1850 . .			17,287,231:16
Τὰ δὲ ἔσοδα τῆς αὐτῆς χρήσεως ὡς ἡ κατάστασις . . .	δρ. 17,214,098:03		
Ἀφαιροῦνται ὅσα εἶναι μὲν εἰς τὴν ὑλὴν τοῦ προϋπολογισμοῦ ἀλλὰ δὲν ὑπελογίσθησαν	941,955:58		
Ὁμοίως τὰ ἀφορῶντα κλεισθ. χρήσ.	1,304,299:38	2,246,254:96	
Μένουν τὰ ἔσοδα τῆς χρήσεως 1850 . . .			14,967,843:07
Καὶ μένει ἔλλειμα εἰς τὴν χρῆσιν 1850 . .			2,319,388:09

Παραλληλισμός.

Κατὰ τὴν κατάστασιν τῶν ἐξόδων τὰ εἰσπρακτέα ὑπόλοιπα εἶναι	δρ.	5,105,540:75
Ὀφειλόμενα εἰς τὴν διαχείρησιν	1,761,608:22	
Χρεωστούμενα κατὰ τὴν κατάστασιν τοῦ προϋπολ. τῶν ἐξόδων δρ.	3,524,509:17	
Ἀφαιροῦνται κλεισθ. χρήσεων	107,443:51	
		3,417,065:66

Τὰ μὴ προϋπολογισθέντα εἰς τὴν εἰδικὴν ζήλην τοῦ προϋπολογισμοῦ ὡς εἰσπρακτέα		941,955:58
Τὰ ἀναγόμενα εἰς τὰς κλεισθείσας χρήσεις		1,304,299:38
	δρ.	7,424,928:84
Ἀφαιροῦνται τὰ ἀνωτέρω		5,105,540:09
Ἔλλειμα ὡς ὄπισθεν	δρ.	2,319,388:09

Ἐκτὸς δὲ τοῦ ἐλλείμματος τούτου, ὁ παρουσιάζει ἡ χρῆσις ἔχομεν καὶ ἕτερον ἔλλειμμα εἰς τὴν κατάστασιν τῆς διαχειρίσεως τοῦ **1850**, κατὰ τὸν ὑπὸ στοιχ. **B'**. πίνακα ἀναβαίνον εἰς δραχ. **596,493:80** πληρωθείσας καθ' ὑπέρβασιν τῶν ἐσόδων τῆς διαχειρίσεως καὶ ἐπιβαρυνούσας τὸ χρηματικὸν ὑπόλοιπον τοῦ **1849**. Ἐκτὸς τούτων ὀφείλομεν καὶ δραχ. **330,000** δάνειον μὲ τόκον 6/00 κατ' ἔτος εἰς τὴν Ἐθνικ. Τραπέζαν, τὸ ὁποῖον βαρύνει ἐπίσης τὴν χρῆσιν τοῦ **1850**, καὶ ἑπομένως αὐξάνει τὸ ἔλλειμμα τῆς αὐτῆς χρήσεως.

Ἡ κατάστασις τῆς διαχειρίσεως παρουσιάζει.

Εἰδικαὶ ἐπηρεσίαι.

Εἰς πίστωσιν	δρ.	12,504,082:76		
Εἰς χρέωσιν	»	12,293,444:73	ὅθεν ὀφείλοντ.	210,638: 3

Χρηματικοὶ λογαριασμοί.

Εἰς πίστωσιν .	δρ.	4,760,769:55		
Εἰς χρέωσιν .	»	4,713,070:16	ὁμοίως	47,699:39
			δρ.	258,337:42
Ὑπόλ. ταμείου τὴν α' Ἰανουαρ. 1850				1,360,430:56
» » τὴν 31 Δεκεμ.	»			1,922,374:18
Ἐξωδεύθησαν				338,056:38
Ποσότης πληρωθεῖσα καθ' ὑπέρβασιν τῶν ἐσόδων τῆς διαχειρίσεως δραχ. . . .				596,493:80

Προτείνω διὰ ταῦτα ν' ἀποφανθῇ ἡ Γερουσία, ἂν ἀναγνωρίζῃ ὅτι ὑπάρχει ἔλλειμμα, μετὰ δὲ ταῦτα νὰ προβῇ εἰς τὴν ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου ἀπόφασίν της, ἀλλὰ μὴ παραδεχομένων τινῶν νὰ τεθῇ εἰς ψηφοφορίαν τοιοῦτον ζήτημα, ἀφοῦ ἅπαντα σχεδὸν ὁμολογοῦσι τὴν ὕπαρξιν τοῦ ἐλλείμματος, εὑρίσκομαι εἰς θέσιν νὰ μεταβάλω τὴν ὑπὲρ τοῦ νομοσχεδίου πεποίθησίν μου.

Παρελθὼν ἔπειτα ὁ Κ. Λόντος, εἶπε. Κατὰ τὰ προαποφασισθέντα ἤθελε τεθῇ τὸ ζήτημα τοῦτο, ἂν ἀμφιβαλέ τις περὶ τῆς ὑπάρξεως ἐλλείμματος· ἀλλ' ἤδη ἁπάντων μὲν ὁμολογούντων τὴν ὕπαρξιν ἐλλείμματος, φιλονεικούντων δὲ μόνον τὸ ποσὸν τοῦ ἐλλείμματος, τὸ ζήτημα τοῦτο εἶναι περιττόν.

Μετὰ τοῦτον λαβὼν τὸν λόγον ὁ γερουσιαστὴς Κ. Γρηγοριάδης ἐπήνεγκεν ὅτι κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς συζητήσεως τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου δὲν εὑρέθην παρών, ἀνέγνωσα ὅμως τὰ γεγονότα ἐν ταῖς ἐφημερίσιν. Μετὰ τὴν εἰς Ἀθήνας ἐπάνοδόν μου εἶδον ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ εἶχε παραδεχθῇ τὸ νομοσχέδιον· παρατρέχων τὰ κατὰ τὴν πρώτην αὐτοῦ συζήτησιν γεγονότα, ὡς γνωστά, ἔρχομαι καὶ ἐγὼ νὰ ἐπιφέρω παρατηρήσεις τινὰς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου, ἔχων ὑπ' ὄψιν τὰ λεχθέντα κατὰ τὰς τελευταίας πολλὰς καὶ μακρὰς συζητήσεις καὶ ἀγορεύσεις.

Δὲν δύναμαι εἰμὴ νὰ βασισθῶ ἐπὶ τῶν λόγων τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, περὶ τῆς ἀθλίας καταστάσεως τῶν οἰκονομικῶν μας· δὲν δύναμαι παρὰ νὰ εἴπω καὶ ἐγὼ ὡς καὶ ὁ νῦν ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς μετὰ παῤῥησίας ἴσης ἐκείνης τὴν ὁποίαν ἐξέφρασεν ὁ ἄλλοτε ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν Κ. Πονηρόπουλος συναδελφός μας, ὅτι ἡ οἰκονομική μας κατάστασις εἶναι ὄχι τόσον εὐάρεστος, εἶναι ἐλεεινή· καὶ τοῦτο διὰ τὸ ἀνεπαρκὲς τοῦ τε μισθοῦ καὶ τοῦ προσωπικοῦ, καὶ ὅτι ἂν δὲν ψηφίσητε τὸ ὀργανικὸν τοῦτο νομοσχέδιον ὁ οἰκονομικὸς κλάδος δὲν εἶναι ἐλπὶς νὰ βελτιωθῇ. Ἐπὶ τέλους δὲ συνιστῶ πρὸς ὑμᾶς τὴν φράσιν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ, ὅτι τὸ νομοσχέδιον τοῦτο ἀφορᾷ οὐχὶ αὐτὸν τὸν ὑπουργὸν ἀλλὰ τὴν πατρίδα, καὶ δι' αὐτὸν ἡ παραδοχὴ ἢ ἀπόῤῥιψις εἶναι ἀδιάφορον. Κύριοι! ὅλοι γνωρίζομεν τὴν οἰκονομικὴν τοῦ ἔθνους μας κατάστασιν, ἂν αὕτη ἦναι εὐάρεστος ἢ δυσάρεστος. Ὁ Κ. Λόντος μᾶς εἶπεν ὅτι δὲν ἔμεινε τίποτε ἐκ τῶν δημοσίων κτημάτων, κατεσφετερίσθησαν, κατεκτήθησαν ἀπὸ τοῦτον ἢ ἐκεῖνον. Σᾶς προσθέτω καὶ ἐγὼ τοῦτο· ἐξ ἀναφορᾶς ἐνοικιαστοῦ τινος ἐνοικιάσαντος παρὰ τοῦ δημοσίου ἐλαιόδενδρα 70,000, ἐπληροφορήθην ὅτι ἀντὶ τόσων μόνων 3,800 ἐλαιόδενδρα ὑπεχρεώθη νὰ θεωρήσῃ ὡς ἐθνικὰ διότι τὰ λοιπὰ ἐσφετερίσθησαν, οἰκειοποιήθησαν. Δὲν θέλομεν δυνηθῇ ν' ἀνακαλύψωμεν τὰ καταπατηθέντα καὶ σφετερισθέντα ἐθνικὰ κτήματα παρά τινων, ἐὰν δὲν διορίσωμεν προσωπικὸν καλῆς πίστεως, ἱκανὸν καὶ ἀρκετὸν εἰς τὸν οἰκονομικὸν κλάδον, ἐὰν δὲν δώσωμεν εἰς αὐτὸ ἀνάλογον μισθοδοσίαν. Τὸ κατ' ἐμέ, δὲν δυσκολεύομαι νὰ συστήσω νὰ διορίζωνται καὶ ἐξ αὐτῶν

τῶν μελῶν τῆς Γερουσίας, κατὰ τοὺς νομοὺς, πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἐξακριβώσεως τῶν ἐθνικῶν κτημάτων, καὶ ἐπὶ τούτου ἀνάγκη νὰ ἐπιστήσωμεν τὴν προσοχήν μας. Ὁ Κ. ὑπουργὸς μᾶς λέγει ὡς ἐκ τῆς θέσεώς του, ὅτι τὸ μόνον κατάλληλον μέσον διὰ τὴν παῦσιν τῶν καταχρήσεων, καὶ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς ἐθνικῆς περιουσίας εἶναι ἡ μεταρρύθμισις τοῦ οἰκονομικοῦ κλάδου τὴν ὁποίαν διὰ τοῦ νομοσχεδίου εἰσάγει, ὅτι τῷ εἶναι ἀδιάφορον ἂν δὲν τὸ ἐπιψηφίσωμεν, κυρύττει ὅμως ὅτι τὸ σύστημα τῶν καταχρήσεων καὶ τῆς παραλυσίας δὲν θέλει παύσει ἄλλως, εἰμὴ διὰ τοῦ σωτηριώδους ὑπὸ τὴν ἐπιψήφισιν μας κειμένου νομοσχεδίου. Προτείνω διὰ ταῦτα καὶ ἐγὼ τὴν ἐπιψήφισιν τούτου, ὑπισχνουμένου τὴν βελτίωσιν τῆς οἰκονομικῆς μας καταστάσεως.

Μετὰ τοῦτον ὁ γερουσιαστὴς Κ. Μοναρχίδης εἶπεν· ἐζήτησα τὸν λόγον πρὸ ἡμερῶν καὶ τελευταῖος λαλῶ ἁπλοῦς καὶ οὐχὶ τετορνευμένους λόγους ὁρμώμενος ἀπὸ πεποίθησιν καὶ οὐχὶ ἐπίδειξιν πατριωτισμοῦ. Ὁ Κ. ὑπουργὸς θεωρεῖ τὸ νομοσχέδιον τοῦτο ὡς τὸ μόνον σωτήριον καὶ ἐξασφαλίζον τὸν δημόσιον πλοῦτον· ἀλλ' ἐνῷ ἐσκέπτετο νὰ εὕρῃ τὸ μικροῦ λόγου ἄξιον, κατ' ἐμὲ, καὶ οὐτιδανὸν τοῦτο νομοσχέδιον, τί μέτρα ἔλαβε περὶ τῶν καταχραστῶν ὑπαλλήλων, καὶ τῶν διαρπασάντων τὴν ἐθνικὴν περιουσίαν; ἔθεσεν εἰς ἐνέργειαν τοὺς κειμένους νόμους; κατεδίωξεν αὐτοὺς; ὄχι. Μᾶς εἶπε μόνον ὅτι ὁ μὲν δὲν πληρώνει, διότι εἶναι προνομοιοῦχος· ὁ ἕτερος εἶναι καταχραστής· ἀλλὰ τὸν καταχραστὴν καὶ τὸν προνομοιοῦχον τοῦτον ὁ νόμος δὲν περιστέλλει καὶ τιμωρεῖ; Βεβαίως ναί, ἀλλ' οὗτος δὲν ἐνεργεῖται οὐδ' ἐφαρμόζεται.

Ὁ Κ. ὑπουργὸς ἀποδίδει τὴν ἀθλιότητα τῆς οἰκονομικῆς μας καταστάσεως εἰς τὸ πλημμελὲς τοῦ νόμου, ἐζήτασα καὶ ἐγὼ, μὲ τὰς μικρὰς γνώσεις τὰς ὁποίας ἔχω, τοὺς κειμένους νόμους ἀλλ' οὐδένα εὗρον προστατεύοντα τοῦτον τὸν πολίτην περισσότερον τοῦ ἄλλου· ἀλλ' εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν νόμων βλέπω ὅτι ὁ μὲν δυστυχὴς, ὅστις καὶ μικρῶν ποσοτήτων ὀφειλέτης πρὸς τὸ δημόσιον εἶναι, καταδιώκεται μέχρις ἀποτίσεως ὀβολοῦ, πωλουμένων καὶ αὐτῶν τῶν πρὸς ἐργασίαν ἐργαλείων του, καὶ αὐτῶν τῶν βοῶν καὶ ὑποζυγίων του, τὸν δὲ ὀφειλέτην μεγάλων καὶ σημαντικῶν ποσοτήτων, τὸν σφετεριζόμενον καὶ νεμόμενον μέγα μέρος τῆς ἐθνικῆς περιουσίας ὅλως ἀκαταζήτητον μένοντα, καὶ προνομιοῦχον, παρὰ τοὺς νόμους, ἐγκαθιστάμενον· ὁ νόμος ὡς πρὸς τοῦτο εἶναι πλημμελὴς, ἡ ἠκακὴ αὐτοῦ ἐφαρμογή; Ἐνόσῳ ἡ Κυβέρνησις βαδίζει τοιαύτην ὁδὸν, ἐφ' ὅσον ὁ σήμερον παρ' ἑνὸς ὑπουργοῦ ἐπὶ καταχρήσει παυθεὶς τῆς ὑπηρεσίας· παραλαμβάνεται αὔριον παρ' ἑτέρου, καὶ προβιβάζεται μάλιστα, ἐφ' ὅσον ὁ μεγάλων ποσοτήτων ὀφειλέτης πρὸς τὸ δημόσιον δὲν καταδιώκεται, ὁ δὲ δυστυχὴς ὁ μικρῶν ποσοτήτων ἀσπλάγχνως καὶ μέχρι λεπτοῦ καταναγκάζεται πωλουμένων καὶ αὐτῶν τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαίων ὀργάνων του, οὐδεμίαν πρέπει νὰ ἐλπίζωμεν βελτίωσιν τῆς θέσεώς μας. Ὅταν ἴδω πράγματα, ὅταν ἴδω ἐφαρμοζομένους τοὺς νόμους καὶ κατασυνέπειαν τοὺς καταχραστὰς ἀποβαλλομένους τῆς ὑπηρεσίας καὶ καταδιωκομένους ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων, ὅταν τέλος ἴδω τὴν κατάχρησιν περιστελλομένην, καὶ βελτίωσις τῆς καταστάσεώς μας δὲν ἐπέλθει, τότε θέλω συμφωνήσει καὶ ἐγὼ ὅτι ὁ νόμος εἶναι πλημμελὴς, ὅτι ὁ νόμος πταίει· ἄλλως ἐφ' ὅσον οὐδὲν τούτων γίνεται, ἔχω τὸ δικαίωμα νὰ κηρύττω ὅτι δὲν πταίει ὁ νόμος, ὅτι δὲν εἶναι πλημμελὴς· οὔτε ἀπὸ πατριωτισμοῦ ἐπίδειξιν, οὔτε ἀπὸ πρόθεσιν προσβολῆς τοῦ παρελθόντος ἢ προσώπων καὶ ἐποχῶν ὁρμώμενος, ὑποδεικνύω τὴν πηγὴν, καὶ εὑρίσκω διὰ τοῦτο τοὺς νόμους χαλαρωθέντας· ὁ νόμος εἶναι ὁ φύλαξ πάσης ἐν γένει τῆς ἀνθρωπότητος, ἡ ἐφαρμογὴ αὐτῶν τὸν μὲν τίμιον κάμνει τιμιώτερον, τὸν δὲ καταχραστὴν, ἂν δὲν μεταβάλλῃ εἰς τίμιον, τοὐλάχιστον περιστέλλει καὶ περιορίζει, ὡς βλέποντα τοὺς ὁμοίους του παραπεμπομένους εἰς τὰ δικαστήρια, ἀπιβαλλομένους τῆς ὑπηρεσίας καὶ τιμωρουμένους. Ἂς ἐξετάσωμεν, καὶ τὸ λέγω ἐν ἠλικρινείᾳ, διὰ τί ὁ δεῖνα ἐπὶ καταχρήσει παυθεὶς προσελήφθη πάλιν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, διότι τάχα δὲν ὑπάρχουσιν ἐν Ἑλλάδι τίμιοι, ἀλλ' ὅλοι εἶναι καταχρασταί; ὄχι! καὶ τὸ λέγω ἐν πεποιθήσει καὶ πρὸς τιμὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους· ἐν Ἑλλάδι μ' ὅλην τὴν κακὴν ἐφαρμογὴν τῶν νόμων ὑπάρχει περισσοτέρα καλὴ πίστις ἢ εἰς τὰ λοιπὰ πεφωτισμένα μέρη τῆς Εὐρώπης, ὅπου καὶ τοι οἱ νόμοι ἐφαρμόζονται, κατάχρησις δὲν παύει ὑπάρχουσα· ἐν Ἑλλάδι καὶ τοι τῶν νόμων μὴ ἐνεργουμένων οἱ καταχρασταὶ εἶναι ὀλίγοι, ὀλίγιστοι.

Διατί οἱ κατακρατοῦντες 200 καὶ 300,000 δραχμῶν ἐθνικὴν περιουσίαν δὲν καταδιώκονται, οἱ δὲ ὀφειλέται μικρῶν ποσοτήτων καὶ μέχρις ὀβολοῦ; διότι οἱ πρῶτοι εἶναι ἀφωσιωμένοι· ἀλλὰ τίς ἐκ τῶν Ἑλλήνων δὲν εἶναι ἀφωσιωμένος εἰς τὸν Θρόνον καὶ εἰς τὴν Πατρίδα του· οὐδείς. Διὰ νὰ εἴπῃ δέ τις ὅτι εἶναι ἀφωσιωμένος, πρέπει νὰ κάμῃ καλὰ ἔργα πρὸς τὴν Πατρίδα, τὸν Βασιλέα καὶ τὴν Κυβέρνησιν, ἄλλως ἀφοσίωσις

εἶναι ἐν παιγνίδι δημιουργηθὲν ἀπὸ τοὺς ἀρωσιωμένους εἰς ἓν σύστημα καταχρήσεων διὰ νὰ διαρπάζηται ὁ ἐθνικὸς πλοῦτος, διὰ νὰ φορολογῆται παρὰ τινων προνομιούχων τὸ ταμεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον προσφέρει τοὺς ἱδρῶτάς του ὁ λαός. Δὲν λέγω τοῦτο διὰ κανένα, τὸ λέγω μόνον διὰ νὰ καταδείξω τὴν πηγὴν τοῦ κακοῦ· ὅταν οἱ νόμοι ἐφαρμόζωνται καλῶς, ὅταν ὁ ὑπάλληλος γνωρίζῃ ὅτι ἐφ' ὅσον διάγει τιμίως, εἶναι μόνιμος καὶ σταθερὸς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, τότε καταχρήσεις ἐλλείπει, τότε ὁ ὑπάλληλος δὲν γίνεται καταχραστής.

Ὁ Κ. ὑπουργὸς μᾶς εἶπεν ὅτι ὑπεξήρεσαν ἔγγραφα διάφορα καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ ὑπουργείου, καὶ ἐκ τῶν περισσοτέρων ἐφορειῶν, ἀλλ' οἱ ὑπεξαιρέσαντες τὰ ἔγγραφα ταῦτα ὑπάλληλοι δὲν ἐξακριβοῦνται, εἶναι ἄγνωστοι; Ὅταν ἡ Κυβέρνησις ἤθελεν ἠδύνατο νὰ ἀνακαλύψῃ τούτους εὐκολώτατα, ἀλλ' ἀδιαφορεῖ ὑπέστη τρομερὰς ζημίας· σᾶς ἀναφέρω πρὸς τοῦτο δύω γεγονότα· ἀπὸ τὸ κατάστημα τῆς διαμετακομίσεως Πειραιῶς ἔλλειψεν ἅλυσσος πλοίου σιδηρᾶ 60 ἢ 70 κανταρίων· ἡ Κυβέρνησις ὑπεχρεώθη δικαστικῶς εἰς ἀποζημίωσιν, χωρὶς νὰ φροντίσῃ νὰ ἀνακαλυφθῶσιν οἱ καταχρασθέντες ὑπάλληλοι· ἀπὸ τὸ κατάστημα τῆς διαμετακομίσεως Σύρου ἔλλειψεν ἐπίσης ἄλλη τις ἅλυσσος πλοίου σιδηρᾶ τοῦ αὐτοῦ μεγέθους· ἡ Κυβέρνησις δικαστικῶς ὑπεχρεώθη εἰς τὴν πληρωμὴν καὶ ταύτης, χωρὶς νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς ἀνακαλύψεως τῶν διαρπασάντων ταύτην ὑπαλλήλων. Ὁ Κ. ὑπουργὸς εἶπεν ὑπερασπιζόμενος τὸν Δοβλέτην, καὶ τὰς ἐπὶ τῆς Σμυρίδος καταχρήσεις αὐτοῦ, ὅτι κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ὁ Δοβλέτης δὲν ἦτο ὑπάλληλος τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλ' ἦτο ἐπιστάτης τοῦ ἐργολάβου· ναί, ἀλλ' οὗτος ἐδίδαξε καὶ τὸν ἐπιστάτην τῆς Κυβερνήσεως, ὡς πλέον ἐπιδέξιος περὶ τὴν κατάχρησιν· καὶ ἐγὼ αὐτὸς γνωρίζω πολλὰ περὶ τῶν ἐπὶ τῆς Σμυρίδος καταχρήσεων· ἐξεύρω ὅτι πλοῖον ἐφόρτωσεν 2600 καντάρια Σμυρίδος, καὶ ἐβεβαίωσαν μόνον ὅτι ἐναύλωσαν καὶ ἐπεβίβασαν ἐπ' αὐτοῦ 1900 μόνον καντάρια. Δὲν λέγω ὅτι ὅλα ταῦτα ἐγένοντο ἐπὶ τῆς ὑπουργείας τοῦ Κυρίου Χρηστίδου, ἀλλὰ διὰ νὰ ἀποδείξω μόνον ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εὑρίσκηται εἰς ἄγνοιαν ὅλων τούτων ἡ Κυβέρνησις.

Γνωρίζω προσέτι καὶ δὲν πιστεύω νὰ ἀγνοῇ καὶ τοῦτο ἡ Κυβέρνησις καὶ ὁ Κ. ὑπουργός, ὅτι πλοῖον τι ναυλωθὲν ἀνεχώρησεν ἀπὸ Πειραιῶς καὶ ἀφοῦ ἐφόρτωσεν Σμυρίδα λαθρέως ἀπεβίβασε τὸ φορτίον του εἰς Νίτζαν, καὶ ἐκκαθάρισε μάλιστα 40,000 δραχμάς, χωρὶς ἐξ αὐτοῦ νὰ λάβῃ ὀβολὸν ἡ Κυβέρνη-

σις. Γνωρίζω ὅτι ἕτερον πλοῖον συνελήφθη ἀπὸ τινας ἀξιωματικοὺς ναυτικοὺς, καὶ εὑρέθη φέρον 900 καντάρια Σμυρίδος ἀντὶ 90 ὡς ἐσημείωναν τὰ ἔγγραφα τοῦ πλοίου· ἀλλ' ἀγνοῶν πῶς ἐσυμβιβάσθη ἡ μεγίστη αὐτὴ διαφορά, ἢ εἰς λάθος γραφικὸν ἀποδοθεῖσα, παρακαλῶ τὸν Κ. ὑπουργὸν νὰ μὲ πληροφορήσῃ περὶ ταύτης. Εἶπε προσέτι ὁ Κ. ὑπουργός, καὶ τοὺς λόγους του ἐφημείωσα αὐτολεξεὶ «ὅτι ὅπου δὲν ὑπάρχει ψωμί, ἐκεῖ ἡσυχία δὲν ὑπάρχει· καὶ τοῦτο τὸ λέγει ἐπίσημός τις συγγραφεὺς (καὶ τοῦτο διὰ νὰ δώσῃ βαρύτητα)» ὁ νόμος χορηγεῖ εἰς τοὺς ἐφόρους 200 δρ. κατὰ μῆνα καὶ τριακοσίας· πόσοι ὅμως ἄνθρωποι καὶ πλοῖα καὶ ζωὴν καὶ περιουσίαν θυσιάσαντες ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Πατρίδος, λιμώττουσι, γερούμενοι καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου· ἐλήφθη περὶ αὐτῶν καμμία φροντίς; ὄχι Κ. ὑπουργέ! καὶ ἐναντίον τοῦ δικαίου, καὶ ἐναντίον τῆς ἐθνικῆς θελήσεως τοσάκις κατ' ἐπανάληψιν ἐκφρασθείσης παρὰ τῶν κατὰ καιροὺς ἐθνοσυνελούσεων· τούτους, τῶν ὁποίων τὰ μὲν πλοῖα, ἀφοῦ ἡ Κυβέρνησις ἐφ' ἱκανὸν χρόνον μετεχειρίσθη, τὰ ἐπώλησε, καὶ τὸ εἰσπραχθὲν ἐκ τῆς πωλήσεως ἔδοσεν εἰς τὸ ταμεῖον τοῦ ἔθνους, διὰ ἐκείνους οἵτινες προσέφεραν εἰς τὴν τότε ἐθνικὴν τράπεζαν τὴν περιουσίαν των διὰ νὰ ζωογονήσωσι τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν βιομηχανίαν, λιμώττοντας σήμερον ἡ Κυβέρνησις δὲν εὐπορεῖ νὰ πληρώσῃ, δὲν εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ περιθάλψῃ κἂν, τοὺς δὲ ἐφόρους θέλει νὰ μισθοδοτῇ ἀδρῶς, διὰ νὰ παύσῃ δῆθεν οὕτω τὰς καταχρήσεις. Πᾶν κοινὸν ἀπαιτεῖ ἀπὸ τοὺς μεγάλους καὶ σημαντικοὺς ἐρχομένους εἰς τὰ πράγματα καὶ μεγάλας καὶ καλὰς πράξεις, τὰς ὁποίας ὅταν οὗτοι δὲν κάμνωσιν, ὑποπίπτουσι περισσότερον εἰς τὴν ἐπίκρισιν καὶ κατάκρισιν· ἐπὶ παραδείγματι ἀπὸ τὸν νῦν ὑπουργὸν τῶν οἰκονομικῶν καυχώμενον ἐπὶ παιδείᾳ καὶ ζήλῳ ἕκαστος δικαιοῦται νὰ ἀπαιτῇ μεγάλα πράγματα, ἐφαρμογὴν καλὴν τῶν κειμένων νόμων, τιμωρίαν τῶν καταχραστῶν.

Ἐὰν ἤμουν ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν ἤθελον κάμει τὰς ἀπολύτως ἀναγκαίας δαπάνας, εἰσάγων νομοσχέδιον διὰ τοῦ ὁποίου ἤθελον νομιμοποιήσει τὸ προσωπικὸν καὶ τὴν δαπάνην τῶν 15,000 δραχμῶν διὰ τοὺς ἐπὶ 6 μῆνας διοριζομένους ἐκτάκτους βοηθοὺς, τὴν ἀνάγκην τῶν ὁποίων ἡ πεῖρα ἀπέδειξεν.

Εἰς τὴν Γ'. τροποποίησιν τοῦ περὶ ἐφορειῶν νόμου, τὴν διαίρεσιν τῶν ἐφορειῶν εἰς Γ' τάξεις δικαιολόγησε τὸ τότε τὸν νόμον προτείνοντος σύστημα, μέλος τοῦ ὁποίου ἐνεργὸν ἀπετέλει καὶ ὁ νῦν ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργός, λέγων, ὅτι ἡ εἰς βαθμίδας διαίρεσις τῶν ἐφορειῶν διεγείρει τὴν φιλοτιμίαν καὶ

καὶ τὸν ζῆλον τῶν ὑπαλλήλων, καὶ θέλει παράξει ὡς ἐκ τούτου καλὰ καὶ ὠφελείας πρὸς τὸ δημόσιον· ἤδη διὰ νὰ ἐπισφραγισθῇ τὸ καλὸν προσθέτει καὶ Δ' τάξιν ὁ νῦν ὑπουργός· τὸ κατ' ἐμὲ διὰ νὰ μὴ δικαιολογῆται ὁ ἔφορος ὅτι δὲν ἔχει χεῖρας ἐπαρκεῖς τὸ πολὺ ἠδυνάμην νὰ ἐνδώσω ὥστε ἀντὶ τοῦ μέχρι τοῦδε ἀποδειχθέντος ἀναγκαίου δι' ἓξ μῆνας ἐκτάκτου βοηθοῦ, νὰ νομιμοποιηθῇ διαρκῶς καὶ δι' ὅλου τοῦ ἔτους παρ' αὐτῷ εἰς τακτικὸς γραφεύς· ἀλλὰ πρὸς τί νὰ λέγω ταῦτα, ἀφοῦ ὁ ἴδιος ὑπουργός, εἶπεν, ὅτι ἡ τροποποίησις τὴν ὁποίαν διὰ τοῦ νομοσχεδίου του εἰσάγει, προτίθεται νὰ δώσῃ ἄρτον καὶ πρόσοδον εἰς τινα πρόσωπα. Τέλος παρατηρῶ εἰς τὸν Κ. Προβιλέγγιον εἰπόντα αἰδότι ἂν καὶ μικρὰ ἡ ἐπαύξησις τῆς μισθοδοσίας τῶν ἐφορειῶν δύναται νὰ περιστείλῃ τὰς καταχρήσεις, διότι ἡ μικρὰ αὕτη ἐνιαυσία αὔξησις προστιθεμένη, παράγει ποσὸν μέγα· παρατηρῶ, ὅτι αὕτη δὲν δύναται νὰ παράξῃ μεγαλήτερον ποσὸν καὶ περισσοτέραν ὠφέλειαν ἐκείνης, τὴν ὁποίαν ἡ κατ' ἔτος γενομένη κατάχρησις δίδει εἰς τὸν καταχραστὴν ὑπάλληλον.

Μετὰ ταῦτον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Θεοτόκης εἶπε· λαμβάνω τὸν λόγον ἐπὶ προσωπικοῦ τινος ζητήματος ἐμὲ αὐτὸν ἀφορῶντος διότι διεδόθη ἤδη ὅτι ἀσκέπτως ἐξήγησα γνώμην κατὰ τοῦ νομοσχεδίου, ἐμπνεόμενος ἀπὸ εἰσηγήσεις ἄλλων· ἔρχομαι λοιπὸν νὰ διαβεβαιώσω πανδήμως ἕκαστον ὑμῶν Κ. Γερουσιασταί! καὶ ὅν τινα ἄλλον θέλει νὰ μοῦ ἀκούσῃ, ὅτι ἐν πλήρει πεποιθήσει καὶ εὐσυνειδότως θεωρῶ τὸ νομοσχέδιον τοῦτο ἐπιβλαβὲς, καὶ μὴ φέρον οὐδεμίαν τῶν βελτιώσεων ἐκείνων, τὰς ὁποίας μὲ ῥητορικὴν εὐγλωττίαν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν ἐπροσπάθησε ν' ἀποδώσῃ εἰς αὐτό. Φρονῶ ἑπομένως ὅτι αἱ συνέπειαι τούτου θέλουσιν εἶσθαι ὀλέθριοι διὰ τὴν πατρίδα πρὸς δὲ ὅτι εἶναι ἓν νομοσχέδιον ἀντιπολιτευτικόν.

Ἑπομένως ὁ Κ. Χρυσόγελος ἐπήνεγκε τ' ἀκόλουθα. Ἀγορεύων ἐπερυλάχθην ν' ἀπαντήσω εἰς τὸν ὑπουργὸν ἀποδόσαντα εἰς ἐμὲ ἰδέας τινὰς τῆς πλειονοψηφίας τῆς ἐπιτροπῆς· ὁ Κ. Προβιλέγγιος διὰ τῆς ἀγορεύσεώς του μὲ ἀπήλλαξε τοῦ μεγαλειτέρου μέρους τῆς δευτέρας μου ἀγορεύσεως· περιορίζομαι δὲ μόνον εἰς δύω τινα]: ὁ Κ. ὑπουργὸς εἶπεν ὅτι μετεχειρίσθην ὑπερβολὰς εἰς τὴν ἔκθεσίν μου ὑπολογίσας 400 χιλιάδας δραχμὰς αὔξησιν δαπάνης τῶν ἐφορειῶν· τὴν δαπάνην ταύτην ὑπελόγισα δι' ὅλα τὰ οἰκονομικὰ νομοσχέδια, τὰ ὁποῖα εἰσήγαγεν ὁ Κ. ὑπουργὸς, ὡς ἔγγιστα· καὶ ἰδοὺ ὁ ὑπολογισμὸς τὸν ὁποῖον ἔκαμα.

Ὑπερβάλλον δαπάνης ἐφορειῶν, ... 106,000

Ταμειῶν 150,000
Λογιστηρίου καὶ Συνεδρίου . . 144,000

τὸ ὅλον . . . 400,000

Ἂς περιμείνωμεν μικρὸν νὰ ἴδωμεν καὶ τὰ ἄλλα νομοσχέδια τοῦ Κ. ὑπουργοῦ καὶ θέλει δειχθῆν ἂν εἶχον λάθος.

Ὁ Κ. ὑπουργὸς εἶπε μίαν ἀλήθειαν ὅτι καὶ ἐγὼ αὐτὸς ὑπουργὸς ὢν ἄλλοτε δὲν παρέδοσα κατὰ τὴν 31 Μαρτίου ἡμέραν ἣν ὁρίζει ὁ περὶ κυρώσεως ἐσόδων καὶ ἐξόδων νόμος, τὴν κατάστασιν τοῦ ὑπουργείου· ναί, εἶναι ἀληθὲς ἀλλ' ἐπαῤῥησιάσθην δικαιολογήσας τὴν ἀναβολὴν ταύτην ἕνεκα τῶν τότε περιστάσεων εἰς ἃς εὑρίσκετο, ὡς γνωστὸν, ἡ Κυβέρνησις· ἂν μὲν τοῦτο εἶναι ἱκανὸν πρὸς δικαιολογίαν μου, καλῶς, ἄλλως ὁμολογῶ ὅτι καὶ ἐγὼ ἔπραξα ἔλλειψιν· δὲν ἐλλείπω ὅμως ὑπενθυμίζων ὅτι τὸ νῦν ὑπουργεῖον, ἐὰν δὲν προσκαλεῖτο ἀπὸ ἀπόφασιν τῆς Γερουσίας, δὲν ἤθελε παρουσιάσει τούτους.

Φθάσας εἰς τὸ μέρος τῆς ἐκθέσεώς μου τὸ ἀναφέρον ὅτι πρὸ τοῦ ἔτους 1843 εἴχαμεν περισσότερα εἰσοδήματα, ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν εἶπεν ὅτι ἀπέναντι τῆς φράσεώς μου ταύτης εἰς τὸν ἀνὰ χεῖράς του ἐκεῖνον λόγον μου, παρατκρεῖ σημειωμένας τὰς λέξεις « καὶ διὰ τοῦτο εἴμεθα καλὰ » προσποιούμενος ὅτι ἠγνόει τὸν σημειώσαντα τὰς λέξεις ταύτας· πρὸς ταῦτα ἀπαντῶ ὅτι τὰ πράγματα ὁμολογοῦσιν ὅτι τὰ οἰκονομικὰ ἐδιοικοῦντο καλλίτερον καὶ μάρτυς τούτου εἶναι τὰ καθυστερούμενα τὰ ὁποῖα ἀπὸ τοῦ 1843 μέχρι τοῦδε ὑπερέβησαν ἐκεῖνα τῶν ἀπὸ τοῦ 1833, μέχρι τοῦ 1843, ἂν καὶ μετὰ ταῦτα τὸ σύστημα τῶν ἐνοικιάσεων κατηργήθη.

Ἐνταῦθα περαιωθείσης τῆς ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ περὶ ἐφορειῶν νομοσχεδίου συζητήσεως, καὶ προκειμένου νὰ τεθῇ εἰς ψηφορίαν ἡ ἀρχὴ τοῦ νομοσχεδίου, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας λαβὼν τὸν λόγον εἶπε. Πρὶν ἢ προχωρήσῃ ἡ Γερουσία εἰς τὴν ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου ψηφορίαν, ἂς μὲ συγχωρηθῇ νὰ φέρω εἰς τὸ μέσον γνώμην, ἥτις δὲν εἶναι μὲν ὑποχρεωτικὴ διά τινα, ἀλλὰ καλλιτέρα καὶ ἠθικοτέρα δι' ἐκείνους τοὺς ὁποίους ἀφορᾷ αὕτη. Σκεφθῆτε καὶ παρατηρήσατε καλῶς, ὅτι, ἂν καὶ τὸ Συνταγματικὸν σύστημα εἶναι ὁπωσοῦν τεχνικὸν, ἀνάγκη ἡ τέχνη αὕτη νὰ βαίνῃ πρὸς τὴν φύσιν μᾶλλον πλησιάζουσα· ἔλαβον ὡς βέβαιον ὅτι τὸ Συνταγματικὸν σύστημα εἶναι τεχνικὸν, καί τοι φρονῶ ὅτι τοῦτο εἶναι τὸ φυσικώτερον καὶ μονιμώτερον τὸ ὁποῖον ἐξ αὐτῆς τῆς φύσεως ἀπορρέον διὰ τῆς

τέχνης καὶ τῆς κακίας παρεμορφώθη εἰς τόσα ἄλλα συστήματα· ἀλλὰ καὶ τεχνικὸν ἂν ὑποτεθῇ δὲν πρέπει νὰ τὸ δεικνύωμεν τεχνικώτερον. Ἡ Γερουσία εἶναι σῶμα συντηρητικὸν καὶ ἀπορρέπον μᾶλλον πρὸς τὴν μόνιμον ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν, παρὰ τὴν προβαίνουσαν ὅλον ἓν καὶ θέλουσαν νὰ σφετερισθῇ δικαιώματα ἄλλης ἀρχῆς τὴν ἐξουσίαν τοῦ λαοῦ. Ὁ νόμος ἠθέλησεν, ὥστε, ὁσάκις ἡ Γερουσία ἤθελε παρεκτραπῇ εἰς ἀπόφασιν κλονίζουσαν τὸ κράτος ἢ κινδυνεύουσαν τὰ συμφέροντα αὐτοῦ, ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία νὰ μεταβάλλῃ τὴν πλειονοψηφίαν τῆς παρεκτρεπομένης ταύτης Γερουσίας διὰ προσθήκης νέων Γερουσιαστῶν, καὶ νὰ μετατρέψῃ οὕτω ῥιζικῶς τὰ πράγματα· ἀλλὰ τοῦτο ἠθέλησε νὰ γίνηται μὲ τοιαύτην περίνοιαν ὥστε νὰ φαίνηται ὅτι τὸ ζητεῖ τὸ συμφέρον καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς κοινωνίας. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὅμως κρίνατε ὑμεῖς ἂν ἡ τροπολογία τῆς Γερουσίας ἐγένετο μὲ περίνοιαν, καὶ ἂν τὸ συμφέρον ἢ ἡ ἀνάγκη τοῦ Κράτους ἀπῄτει τοῦτο. Ἡ τροποποίησις αὕτη ἐγένετο, ἀφοῦ τὸ πρᾶγμα εἶχε προχωρήσει, καὶ εἶχεν ἔλθει μάλιστα καὶ ἀποτέλεσμα. Δεδόσθω ὅμως ὅτι ταῦτα ἐγένοντο διὰ τὸ κοινῇ συμφέρον. Μεταξὺ τῶν 10 νεοδιορισθέντων γερουσιαστῶν τρεῖς ἦσαν βουλευταὶ ψηφοφορήσαντες ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ τούτου νομοσχεδίου εἰς τὸν ἄλλον βουλευτικὸν περίβολον. Εἶπον ἀνωτέρω ὅτι τὸ συνταγματικὸν πολίτευμα εἶναι τέχνη τις, ἀλλ' ἡ τέχνη αὕτη δὲν πρέπει νὰ ἐνεργῆται παχυλῶς πως, πρέπει νὰ μὴ φαίνηται ὅτι θέλομεν νὰ νικήσωμεν καὶ ἀδιάφορον πῶς θέλει ἀποβῇ ἡ νίκη αὕτη. Ἔρχονται ἤδη νὰ ψηφοφορήσωσιν γερουσιασταί, ἄνθρωποι οἵτινες ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ τούτου ἀντικειμένου πρὸ μικροῦ ἐψηφοφόρησαν ὡς βουλευταί. Εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι θετικὸς νόμος ἀπαγορεύων τὸ τοιοῦτον δὲν ὑπάρχει, ἀλλὰ τὰς πράξεις τοῦ ἀνθρώπου ἀείποτε δὲν διέπουσι γραπτοὶ νόμοι. Ὁ Θουκυδίδης λέγει « ὑπάρχουσι καὶ ἄγραπτοι νόμοι αἰσχύνην εἰς τοὺς παραβάτας φέροντες » Τὸ 46 ἄρθρον τοῦ Συντάγματος λέγει « Οὐδεὶς δύναται νὰ ἦναι συγχρόνως βουλευτὴς καὶ γερουσιαστής. » Τὸ ἄρθρον τοῦτο καταστρέφεται, κατ' ἐμὲ κριτὴν, ὅταν, ἐκεῖνοι οἵτινες ἐψηφοφόρησαν ἐπί τινος ἀντικειμένου ὡς βουλευταί, ψηφοφορῶσιν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου ὡς γερουσιασταί, καὶ ἰδοὺ πῶς· ὑποθέσατε ὅτι ἡ Γερουσία συνέκειτο ἀπὸ 27 μόνον γερουσιαστὰς ἅπαντας συμφώνους κατά τινος πράξεως τῆς Κυβερνήσεως, καὶ ὅτι ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία διώρισε, διὰ νὰ ἐξουδετερώσῃ τὸ πνεῦμα τῶν 27 γερουσιαστῶν, 28 ἄλλους καὶ τούτους πάντας ἐκ τῶν βουλευτῶν οἵτινες ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου ἐψηφοφόρησαν ὡς βουλευταί,

τότε ψηφοφορούντων τούτων ἐν τῇ Γερουσίᾳ, ἀποφασίζουσι τὸ κατ' ἐμὲ οὐχὶ δύω Βουλαί, ἀλλὰ μία, διότι ἐκεῖνοι οἵτινες ἀπεφάσισαν ὡς βουλευταί, οἱ αὐτοὶ ἤδη ἀποφασίζουσιν ὡς γερουσιασταί. Προτρέπω διὰ τοῦτο τοὺς νεοδιορισθέντας γερουσιαστὰς τοὺς ὑπαγομένους εἰς αὐτὴν τὴν κατηγορίαν νὰ μὴ δεχθῶσι διὰ νὰ ψηφίσωσιν ὡς γερουσιασταὶ ἤδη, ἐν ᾧ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου ἐψήφισαν ὡς βουλευταί. Ἄλλως ἀφίνω αὐτοὺς εἰς τὴν κρίσιν τῆς περιωτισμένης καὶ ἀδεκάστου κοινῆς γνώμης.

Ἁπάντων εἰς τὸν προλαλήσαντα ἕτερος τῶν ΚΚ. γερουσιαστῶν, ἐξέθηκε τὰ ἀκόλουθα.

Εἰς τὴν πρώτην ἀγόρευσίν μου προοιμιαζόμενος εἶπον, Κύριοι, ὅτι μέλλω νὰ δώσω ψῆφον ἐπὶ νομοσχεδίου ἐπὶ τοῦ ὁποίου εὑρέθην σύμφωνος μὲ τοὺς ψηφοφορήσαντας ὑπὲρ αὐτοῦ Βουλευτάς, καὶ διὰ τῆς φράσεως ταύτης ἐναργῶς ἀπέδειξα ὅτι σκοπὸν προεθέμην νὰ ψηφοφορήσω ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου τούτου, τὸ ὁποῖον ὡς βουλευτὴς ἐπεψήφισα.

Ἀλλ' ἐπειδὴ διὰ τῶν ἐκφράσεών του ὁ προλαλήλας ἠθέλησε νὰ ἀποδείξῃ ὅτι μικρὸν εὐγενὲς αἴσθημα ἐνυπάρχει εἰς τὴν καρδίαν ὑμῶν ὡς πρὸς τὴν τήρησιν τῶν διατάξεων τοῦ θεμελιώδους νόμου τοῦ Συντάγματος, διὰ τοῦτο ἐπιτρέψατέ μοι νὰ φέρω καὶ αὖθις τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος.

Ὁ προλαλήσας μᾶς εἶπεν ἀρχόμενος τῆς ὁμιλίας του ὅτι τὸ συνταγματικὸν πολίτευμα εἶναι φυσικὸν κατὰ τὴν ἀρχήν του, ἔπειτα δὲ ὅτι εἶναι κυρίως τεχνικὸν καθ' ὅλα τὰ λοιπὰ συστατικά αὐτοῦ, καὶ ὅτι ἂν καὶ τεχνικὸν πρέπει πάντοτε νὰ κλίνῃ πρὸς τὴν φύσιν ἐκ τῆς ὁποίας ἀρχῆθεν ἐσχηματίσθη· ὕστερον ἦλθεν εἰς τὸ κύριον ζήτημα περὶ τοῦ ὅτι τρεῖς ἐκ τῶν κυρίων Γερουσιαστῶν, ὡς Βουλευταὶ ψηφοφορήσαντες ἐπὶ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου, δὲν πρέπει νὰ ψηφοφορήσωσι καὶ ἤδη ἐπ αὐτοῦ· καὶ πρὸς ὑποστήριξιν τῆς γνώμης του ταύτης μᾶς ἀνέφερε τὸ ἄρθρον 46 τοῦ Συντάγματος λέγον οὕτως « οὐδεὶς δύναται νὰ ἦναι συγχρόνως Βουλευτὴς καὶ Γερουσιαστής. »

Ἐξετάζων τὴν ἔννοιαν τοῦ ἄρθρου τούτου τοῦ Συντάγματος ἕκαστος ἐξ ὑμῶν βλέπει ὅτι αὐτὸ ὁμιλεῖ περὶ παντὸς ἄλλου ἀντικειμένου ἢ περὶ ἐκείνου τὸ ὁποῖον σκοπὸν ἔχει ἡ ὁμιλία τοῦ προαγορεύσαντος· βλέπει ὅτι τοῦτο ἐξηγούμενον ἁπλούστερον, εἰς τὸ ὅτι παύει τις νὰ ἦναι Βουλευτὴς ὅταν γίνῃ Γερουσιαστής, δὲν ἔχει καμμίαν σχέσιν μὲ τὸ προκείμενον ζήτημα, κατὰ τὸ ὁποῖον πράκεται ἂν δύναται ἢ πρέπει νὰ ψηφοφορήσῃ Βουλευτὴς γενόμενος Γερουσιαστὴς ἐπὶ ἀντικειμένων, εἰς τὰ

ὁποῖα τυχὸν προεψηφοφόρησεν. Ἀλλ' εἰς τὸ Σύνταγμα ὑπάρχει καὶ ἓν ἄλλο ἄρθρον, τὸ ἄρθρον 49, τὸ ὁποῖον ἀντὶ νὰ συνηγορεῖ ὑπὲρ, συνηγορεῖ μᾶλλον κατὰ τῆς γνώμης τοῦ προλαλήσαντος· τὸ ἄρθρον τοῦτο ἀπαιτεῖ, πρὸς συγκρότησιν νομίμου συνεδριάσεως τῆς Γερουσίας, τὴν παρουσίαν τοὐλάχιστον τοῦ ἡμίσεως πλέον ἑνὸς τῶν Κ. Γερουσιαστῶν, καὶ τὴν ψηφοφορίαν ὅλων τῶν παρόντων.

Ὁ εἰδικὸς σκοπὸς τοῦ ἄρθρου 46 εἶναι ἡ ἀπαγόρευσις τῆς ψηφοφορίας ἐκ μέρους τῶν αὐτῶν προσώπων εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ ζήτημα ὑπὸ τὰς δύω ἰδιότητας τοῦ Βουλευτοῦ καὶ Γερουσιαστοῦ· ἀλλ' ὁ γενικὸς σκοπὸς τοῦ ἄρθρου τούτου εἶναι ἡ διαστολὴ καὶ διαχώρισις τῶν δύω τούτων Σωμάτων τοῦ ἑνὸς ἀπὸ τοῦ ἄλλου· παρακατὼν δὲ ἔρχεται ἡ διὰ τοῦ ἄρθρου 49 προβλεπομένη ἐξαίρεσις κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ Βουλευταὶ οἱ γενόμενοι Γερουσιασταὶ δὲν ἀποκλείονται ποσῶς τοῦ δικαιώματος τοῦ παρίστασθαι καὶ ψηφοφορεῖν εἰς τὰς συνεδριάσεις καὶ συζητήσεις τῆς Γερουσίας, ἐπὶ ζητημάτων τὰ ὁποῖα ἐψηφοφόρησαν εἰς τὴν Βουλήν.

Ἔρχομαι ἑπομένως νὰ ἐξετάσω ἂν ἡ ἐξαίρεσις αὕτη εἶναι συνταγματικὴ ἢ συνταγματικοτάτη.

Εἰς ἑκάστην συνταγματικὴν πολιτείαν ὑπάρχουσι τρεῖς Ἀρχαὶ ἢ ἐξουσίαι· ἡ κοινοβουλευτικὴ, ἡ δικαστικὴ καὶ ἡ νομοθετικὴ, αἱ ὁποῖαι, ὡς τρία ἐλατήρια θεωρούμεναι, συμπράττουν εἰς τὴν γενικὴν κίνησιν τῆς πολιτικῆς μηχανῆς· ἡ κοινοβουλευτικὴ ἐξουσία σχηματίζεται καὶ ἐνεργεῖται συνάμα ὑπότε τοῦ Βασιλέως καὶ τῶν δύω Σωμάτων τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας. Πρὸς περιστολὴν δὲ τῶν συγκρούσεων αἵτινες δύνανται νὰ λάβωσι χώραν ἐκ μέρους τῶν Σωμάτων τούτων διὰ νὰ ἐμποδίσωσι τὴν κίνησιν τῆς Κυβερνητικῆς μηχανῆς, ὁ νομοθέτης ἐπενόησε κατὰ μὲν τῆς Βουλῆς τὴν διάλυσιν, κατὰ δὲ τῆς Γερουσίας τὴν αὔξησιν τῆς πλειονοψηφίας διὰ τῆς προσθήκης νέων Γερουσιαστῶν· ἀμφότερα ταῦτα ἐνεργοῦνται ὑπὸ μιᾶς τετάρτης δυνάμεως τῆς Βασιλικῆς ἐξουσίας. Εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην περίπτωσιν ὅσον περισσότερον τὰ ὑποψήφια πρόσωπα ἔχουσιν ἐναντίαν γνώμην παρ' ἐκείνην τῆς πλειοψηφούσης Γερουσίας, τοσοῦτον ἡ ἐκλογὴ τῶν προσώπων τούτων εἶναι ἐπιτυχημένη, διότι ἄλλως, ἂν ἡ ἐκλογὴ περιορισθῇ εἰς πρόσωπα διφυῆ, τὰ ὁποῖα ἐρχόμενα εἰς θέσιν τοῦ Γερουσιαστοῦ συμφωνήσωσι μὲ τὴν γνώμην τῆς πλειοψηφούσης Γερουσίας, τότε θέλει ἐπίκεισθαι συνεχῶς ἡ ἀνάγκη τῆς προσθήκης νέων μελῶν πρὸς κατάρτισιν

τῆς πλειοψηφίας. Ἐκ τούτου λοιπὸν ἕπεται ὅτι ἡ ἐκλογὴ τῶν Βουλευτῶν τῶν ψηφοφορησάντων ὑπὲρ τῆς γνώμης τῆς Κυβερνήσεως εἶναι μᾶλλον σύμφωνος μὲ τὸν ἀληθῆ σκοπὸν τοῦ νομοθέτου ὁ ὁποῖος συνίσταται εἰς τὸ ὅτι πρέπει νὰ ψηφοφορήσωσιν οὗτοι σύμφωνα μὲ τὴν συνείδησίν των.

Ἐκτὸς τούτου ἔχομεν τὸ ἄρθρον 72 τοῦ Συντάγματος κατὰ τὸ ὁποῖον οἱ δὶς ἐκλεγόμενοι Βουλευταὶ δύνανται νὰ διορισθῶσι καὶ Γερουσιασταί. Ἐὰν παραδεχθῶμεν τὴν ἀρχὴν ὅτι οἱ μὲν ψηφοφορήσαντες κατὰ δὲν πρέπει νὰ ἐκλεχθῶσιν ὡς Γερουσιασταὶ, οἱ δὲ ψηφοφορήσαντες ὑπὲρ, ὡς ἀποκλειόμενοι κατὰ τὴν γνώμην τοῦ προαγορεύσαντος, δὲν δύνανται νὰ διορισθῶσιν ἐπίσης ὡς τοιοῦτοι, τότε περιορίζομεν τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐκλεξίμων εἰς ἐκείνους μόνον οἵτινες ἔπαυσαν νὰ ἦναι Βουλευταί· καὶ κατὰ συνέπειαν, ἐξαιροῦντες τοῦ δικαιώματος τοῦ διορίζεσθαι ἐκείνους οἵτινες ὡς ἄξιοι τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ λαοῦ ἐκλέγονται καὶ ὑπάρχουσι πάντοτε ὡς Βουλευταὶ, καθιεροῦμεν ὡς ἐκλεξίμους μόνον ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἠδυνήθησαν νὰ ἐξαπατήσωσι τὸν λαὸν καὶ νὰ ἐκλεχθῶσι δὶς βουλευταὶ, ἔπαυσαν δὲ νὰ ἦναι τοιοῦτοι ἀφοῦ ἀναγνωρίσθησαν ὡς ἀνάξιοι τῆς τοιαύτης ὑψηλῆς θέσεως.

Ἐξ ὅλων ὅθεν τούτων συνάγεται ὅτι οἱ Βουλευταὶ οἱ διοριζόμενοι Γερουσιασταὶ ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ ψηφοφορῶσιν ἐφ' ὅλων τῶν ζητημάτων ἅτινα ἐπεψήφισαν εἰς τὸν ἄλλον περίβολον καὶ ὡς ὑπάλληλοι ἔχουσι καθῆκον μάλιστα ν' ἀναπληρώσωσι τὴν ὑπηρεσίαν των ταύτην μακρὰν ὄντες τοῦ αἰσθήματος ἐκείνου τὸ ὁποῖον δύνανται νὰ ἔχωσιν ὡς ἰδιῶται.

Ἑπομένως μὴ ἐπενεχθείσης ἄλλης τινὸς παρατηρήσεως ἢ ἀντιλογίας, ἐγένετο ψηφοφορία ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Ἰω. Σταϊκου καὶ Ν. Χρυσογέλου, ἐξ ἧς συνήχθη ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέχθη αὐτὴν διὰ ψήφων 29 κατὰ 17 ἀρνηθέντος ψῆφον ἑνὸς κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον πρωτόκολλον τῆς ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐφορειῶν

Γ. Μ. Ἀντωνόπουλος	ἀπὼν	Σ. Θεοχαρόπουλος	
Π. Γιατράκος	Ο	Γ. Κουντουριώτης	
Αθ. Γρηγοριάδης	Ν	Ι. Θ. Κολοκοτρώνης	Ν
Ἀναγ. Δελιγιάννης		Σ. Καλογερόπουλος	

Ἀνασ. Λόντος	Ο	Ἀδὰμ Δούκας	Ν
Τ. Μαγγίνας		Δ. Κανελλόπουλος	Ν
Κωνσ. Μπότζαρης		Κ. Κανάρης	
Α. Μοναρχίδης	Ο	Τσαν. Γρηγοράκης	Ν
Δ. Νάκος	Ν	Μ. Α. Καίρης	Ν
Δ. Ν. Ὀλύμπιος		Ἀντ. Γ. Κριεζῆς	Ν
Χ. Παππαπολίτης	Ο	Ἀντ. Μαυρομιχάλης	Ο
Ἰάκ. Παξιμάδης	Ο	Γεώρ. Νοταράς	
Ν. Πονηρόπουλος	Ο	Δημ. Πλαπούτας	Ν
Ν. Πρασσακάκης	Ο	Ἰω. Σταΐκος	Ν
Σπ. Τρικούπης		Ἀνασ. Μαυρομιχάλης	
Ρικάρδος Τζιώρτζ	Ο	Κίτσος Τσαβέλλας	Ν
Β. Χρηστακόπουλος	Ο	Γαρδ. Γρίβας	Ν
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Ἀλ. Βλαχόπουλος	Ν
Ν. Χρυσόγελος	Ο	Δημ. Χατζίσκος	Ν
Γεώργ. Ψύλλας	Ο	Δημήτριος Χρηστίδης	Ν
Δρ. Μανσόλας	Ο	Νικόλ. Μαυρομμάτης	Ν
Ι. Θεοτόκης	Ο	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	Ν
Ι. Χ. Πέτρου	Ν	Παναγιώτης Λιδωρίκης	Ν
Ἀθ. Λιδωρίκης	Ν	Χατζῆ Χρῆστος	Ν
Γ. Δαρειώτης	Ν	Γεώργιος Δουδουνιώτης	Ν
Γ. Παππαηλιόπουλος	Ν	Κωνσταν. Προβιλέγγιος	Ν
Γεώργ. Γλαράκης	Ν	Ἰωάννης Οἰκονόμου	Ν
Δ. Γ. Βούλγαρης	Ο	Σπῦρος Μήλιος	Ν
Γκ. Καρακατζάνης	Ο	Μιχαὴλ Μαρκοπολίτης	Ν
Ν. Ι. Μέξης	Ο		

Ἀναγνωσθέντα ἔπειτα τὰ ἄρθρα 1 2 3 καὶ 4 ἐγένοντο παραδεκτὰ ἄνευ τινὸς ἀντιρρήσεως.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ἄρθρου 5 ἓν μέλος τῆς ἐπιτροπῆς ὁ Κ. Ν. Χρυσόγελος παρετήρησε τὰ ἀκόλουθα. Ἡ πλειοψηφία τῆς ἐπιτροπῆς παρεδέξατο τὴν προσθήκην ἑνὸς πρωτοκολλίστου εἰς τὰς ἑφορείας α. καὶ β. τάξεως ἐκπληροῦντος συνάμα καὶ τὰ ἔργα τοῦ γραφέως. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἀπὸ τὴν προγενεστέραν ἀγόρευσιν τοῦ γερουσιαστοῦ Κ. Μοναρχίδη ἀπεδείχθη ἀναγκαῖος ἐκτὸς τοῦ πρωτοκολλίστου καὶ ὁ διορισμὸς ἑνὸς ὁριστικοῦ γραφέως διότι τοιοῦτος ἐπληρώνετο καὶ κατὰ τὰ παρελθόντα ἔτη, ἡ ἐπιτροπὴ δὲν δυσκολεύεται νὰ παραδεχθῇ τὸν διορισμὸν τοῦ τοιούτου γραφέως εἰς ἑκάστην ἑφορείαν τῶν δύω ἀνωτέρω τάξεων· παρατηρῶν δὲ εἰς ὑμᾶς ὅτι ὅταν ἄλλοτε αὐστηρὰ οἰκονομία διεύθυνε τὰ πράγματά μας, τότε τέσσαρα πρόσωπα διεύθυνον ἐν ὑπουργεῖον,

σᾶς προσθέτω ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὅτι ἡ θέσις τῶν κλητήρων εἶναι ἐπίσης περίττή, διότι τὰ χρέη τούτων ἅτινα συνίστανται εἰς τὸ νὰ φέρωσι καὶ λαμβάνωσι τὰ ἔγγραφα ἐκ τοῦ ταχυδρομείου, ἐκπληροῦσι συνήθως οἱ κατ' ἐπαρχίαν ταχυδρομικοὶ ἐπιστάται, οἱ ὁποῖοι καὶ κατὰ τὴν ἀναχώρησιν καὶ κατὰ τὴν ἄφιξιν τῶν ταχυδρόμων ἀποστέλλουσι καὶ λαμβάνουσι τὰ ἔγγραφα τῶν ἀρχῶν δι' ἰδιαιτέρων ταχυδρομικῶν ὑπαλλήλων· κατὰ συνέπειαν ἡ ἀφαίρεσις τῶν κλητήρων καὶ τῶν δευτέρων γραφέων συνεπάγει τὴν ἐλάττωσιν τῶν ἐξόδων κατὰ δραχμὰς 30,000 αἱ ὁποῖαι δύνανται νὰ χρησιμεύσωσι εἰς ἄλλας ἀναγκας τοῦ Κράτους.

Ἑπομένως ἐρωτηθεῖσα ἡ Γερουσία ἂν παραδέχηται τὴν τροπολογίαν ταύτην τῆς ἐπιτροπῆς ἀπεφήνατο διὰ χειροτονίας ὅτι δὲν παραδέχθη αὐτὴν, καὶ οὕτως ἔμεινε παραδεκτὸν τὸ ἄρθρον 5 ὅπως ἔχει ἐν τῷ νομοσχεδίῳ. Ἀναγνωσθέντα ἀκολούθως τὰ ἄρθρα 6 καὶ 7 ἐγένοντο παραδεκτὰ ὅπως ἔχουσιν.

Ἀναγνωσθέντος ἔπειτα τοῦ ἄρθ. 8 τὸ ἀνωτέρω ὀνομασθὲν μέλος τῆς ἐπιτροπῆς παρετήρησε τὰ ἀκόλουθα· λόγος πολὺς ἐγένετο εἰς τὰς προλαβούσας συνεδριάσεις περὶ τοῦ ἐλαστικοῦ τῆς αὐξομειώσεως τῆς μισθοδοσίας τοῦ προσωπικοῦ, καὶ διὰ τοῦτο κρίνω περιττὸν νὰ μακρηγορήσω ἤδη· παρατηρῶ δὲ μόνον εἰς τὸν Κ. ὑπουργὸν ὅτι ἡ παραβολὴ τὴν ὁποίαν μᾶς ἔκαμε τῆς μισθοδοσίας τοῦ προσωπικοῦ τῶν ἑφορειῶν μὲ ἐκείνην τῶν ὑγειονομείων εἶναι ἐσφαλμένη, διότι εἰς τὸν νόμον ἐκεῖνον ὁ μισθὸς ὁρίζεται χωριστὸς διὰ πᾶσαν θέσιν, καὶ μόνον ὅταν ὑπάλληλός τις ὑγειονομικὸς δύναται νὰ ἐπιφορτισθῇ καὶ χρέη ἄλλα τότε λαμβάνει ἓν ἐπιμίσθιον· ἡ ἀρχὴ αὕτη τῆς παρεισαγομένης ἐλαστικότητος τῶν μισθῶν εἶναι ὀλεθρία καὶ διὰ τοῦτο ἡ ἐπιτροπὴ δὲν παρεδέχθη αὐτὴν εἰς τὴν ἔκθεσίν της.

Ἐρωτηθεῖσα μετὰ ταῦτα ἡ Γερουσία ἂν παραδέχηται τὴν τροπολογίαν ταύτην τῆς ἐπιτροπῆς, ἀπεφήνατο διὰ πλειονοψηφίας ὅτι δὲν παρεδέχθη αὐτὴν καὶ οὕτως ἔμεινε παραδεκτὸν τὸ ἄρθρον 8 ὅπως ἔχει ἐν τῷ νομοσχεδίῳ· ἀναγνωσθέντα ὕστερον τὰ ἄρθρα 9 10 11 12 καὶ 13 ἐγένοντο παραδεκτά, ἐγκριθέντος δὲ καὶ τοῦ τύπου τῆς ἐκτελέσεως, ἐγένετο κατόπιν ψηφοφορία ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Δ. Ἰω. Σταΐκου καὶ Ἀδὰμ Δούκα, ἐκ τῆς ὁποίας ἐξῆχθη ὅτι ἡ Γερουσία παραδέξατο αὐτὸ διὰ ψήφων 29 κατὰ 14 ἀρνηθέντος ψῆφον ἑνός, κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον πρωτόκολλον τῆς ψηφοφορίας· ἔχει δὲ τὸ νομο-

σχέδιον ὡς ἐπεδλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 6 Φεδρουαρίου ε. ε.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας

Ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐφορειῶν.

Γ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ο	Γ. Γλαράκης	Ν
Παναγ. Γιατράκος		Δημ. Γ. Βούλγαρης	Ο
Ἀθανάσ. Γρηγοριάδης	Ν	Γκίκας Καρακατζάνης	Ο
Ἀναγ. Δελιγιάννης		Νικ. Ἰω. Μέξης	Ο
Σωτ. Θεοχαρόπουλος		Ἀδάμ Δούκας	Ν
Γεώρ. Κουντουριώτης		Δῆμος Κανελλόπουλος	Ν
Ἰωάν. Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Κωνστ. Κανάρης	
Σπ. Καλογερόπουλος		Τσανετάκης Γρηγοράκης	Ν
Ἀναστ. Λόντος	Ο	Μ. Α. Καΐρης	Ν
Τάτζης Μαγγίνας		Ἀντών. Γ. Κριεζής	Ν
Κωνστ. Μπότζαρης		Ἀντών. Μαυρομιχάλης	Ο
Ἀναγ. Μοναρχίδης	Ο	Γεώρ. Νοταρᾶς	
Δάμπρος Νάκος	Ν	Δημήτρ. Πλαπούτας	Ν
Διαμ. Ν. Ὀλύμπιος		Ἰωάν. Στάϊκος	Ν
Χαράλ. Παππαπολίτης		Ἀναστάσ. Μαυρομιχάλης	
Ἰάκωβος Παξιμάδης	Ο	Κίτσος Τζαδέλλας	Ν
Νικόλ. Πονηρόπουλος	Ο	Γαρδικιώτης Γρίβας	Ν
Νικόλ. Πρασσακάκης	Ο	Ἀλέξ. Βλαχόπουλος	Ν
Σπ. Τρικούπης		Δημήτρ. Χατσῖσκος	Ν
Ρικάρδος Τζιώρτζ	Ο	Δημήτρ. Χρηστίδης	Ν
Βασ. Χρηστακόπουλος	Ο	Νικόλ. Μαυρομμάτης	Ν
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπους	Ν
Νικόλ. Χρυσόγελος	Ο	Παναγ. Ἀιδωρίκης	Ν
Γεώρ. Ψύλλας		Χατζῆ Χρῆστος	Ν
Ἰδρ. Μανσόλας		Γεώργ. Δυοδουνιώτης	Ν
Ἰωάν. Θεοτόκης	Ο	Κωνστ. Πρωϊλέγγιος	Ν
Ἰωάν. Χ. Πέτρου	Ν	Ἰωάν. Οἰκονόμου	Ν
Ἀθαν. Ἀιδωρίκης	Ν	Σπῦρος Μήλιος	Ν
Γεώργ. Δαρειώτης	Ν	Μιχ. Μαρκοπολίτης	Ν
Γεώρ. Παππαηλιόπουλος	Ν		

Ἑπομένως ὁ προεδρεύων ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν ἀπαγγείλας ὡς ἀντικείμενον τῆς ἐπιούσης τὴν ἀνάγνωσιν τῶν πρακτικῶν.

Ὁ προεδρεύων ἀντιπρόεδρος
Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΖΑΝΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀθ. Γρηγοριάδης
Ἀδαμ Δούκας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 9 Αὐγούστου 1851 Ἡμέρᾳ Πέμπτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν Κ. Γερουσιαστῶν, καὶ εὑρεθέντων παρόντων 34 μελῶν, ὁ προεδρεύων ἀντιπρόεδρος Κ. Γ. Καρακατσάνης, ἀντὶ τοῦ Κ. προέδρου ἀσθενοῦντος, προσλαδὼν ὡς προσωρινὸν γραμματέα τὸν Κ. Α. Δούκαν ἀντὶ τοῦ Κ. Ἰάκ.. Παξιμάδη ἀπόντος, ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαδούσης ἀναγνωσθέντα ἐνεκρίθησαν καὶ ὑπεγράφησαν, μηδεμιᾶς ἐνστάσεως γενομένης.

Μετὰ ταῦτα εἰπόντος τοῦ Κ. ἀντιπροέδρου ὅτι πολλοὶ Γερουσιασταὶ προτίθενται ν' ἀναχωρήσωσι, καὶ ὅτι πρέπει νὰ προσδιορισθῇ ἀριθμός τις Γερουσιαστῶν οἵτινες πρέπει νὰ διαμένωσιν εἰς τὴν πρωτεύουσαν πρὸς κατάρτισιν τῶν συνεδριάσεων τοῦ Σώματος, ἡ Γερουσία ὥρισε τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν εἰς τεσσαράκοντα.

Ἀνεγνώσθησαν ἔπειτα πέντε ἀναφοραὶ τῶν Γερουσιαστῶν Κ. Ν. Μέξη, Α. Λόντου, Μ. Μαρκοπολίτου, Γ. Δαρειώτου, καὶ Ἀντ. Μαυρομιχάλη ἐξαιτουμένων τῶν μὲν πρώτων τεσσαρακονθήμερον τοῦ δὲ τελευταίου εἰκοσαήμερον ἀπουσίας ἄδειαν, καὶ ἐγένοντο παραδεκταὶ ἐγκριθείσης τῆς αἰτήσεώς των, ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω προσδιορισθέντα ὅρον.

Ἀνεγνώσθη ἀκολούθως ἔκθεσις τῆς λογιστικῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ ἀπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τῆς Γερουσίας κατὰ τὴν Β'. σύνοδον τῆς Β'. περιόδου, συνάμα καὶ ἔκθεσις τοῦ ταμία πρὸς τὴν λογιστικὴν ἐπιτροπὴν, ἐν ᾗ ἐπισυνάπτονται οἱ γενικοὶ καὶ εἰδικοὶ πίνακες, συνοδευόμενοι μ' ὅλα τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ ἔγγραφα, καὶ ἀπεφασίσθη νὰ παρακατατεθῶσι τὰ ἔγγραφα ταῦτα εἰς τὸ Γραφεῖον διὰ νὰ λάδῃ γνῶσιν τούτων ὁ βουλόμενος ἐκ τῶν Κ. Γερουσιαστῶν, καὶ νὰ γένῃ ἡ συζήτησις τοῦ ἀπολογισμοῦ εἰς τὴν ἐπομένην συνεδρίασιν.

Ἔχουσι δὲ αἱ ἐκθέσεις καὶ ὁ ἀπολογισμὸς ὡς ἕπεται.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Ἡ κατὰ τὴν 6'. Σύνοδον τῆς παρελθούσης 6'. Βουλευτικῆς Περιόδου Λογιστικὴ Ἐπιτροπὴ ἐπεξεργασθεῖσα τὸν παρὰ τοῦ τότε Ταμίου τῆς Γερουσίας Κυρίου Σ. Παπαλεξοπούλου ὑποδληθέντα ἀπολογισμὸν τῶν κατὰ τὴν αὐτὴν Σύνοδον ἐξόδων τῆς Γερουσίας, καὶ θεωρήσασα ὅτι αἱ γενόμεναι πληρωμαὶ συνος

δεύονται μὲ τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ ἔγγραφα, καὶ ὅτι ἐγένοντο αὗται ἐντὸς τῶν ὅρων τοῦ προϋπολογισμοῦ, παρεδέχθη τὸν προκείμενον ἀπολογισμὸν, ὡς καλῶς ἔχοντα. Παρετήρησεν ὅμως, ὅτι ἐκ τῶν ἐξόδων τοῦ γραφείου, προϋπολογισθέντων κατ' ἐκείνην τὴν Σύνοδον εἰς δραχ. 4200, ἔλαβεν ὁ Κύριος Ταμίας δραχ. 4000, καὶ ἐπλήρωσε κατὰ τοὺς λογαριασμούς του δραχ. 3,029:14 ὥστε μένει εἰς χεῖράς του περίσσευμα δραχ. 970:86 περὶ τῶν ὁποίων δὲν παρουσιάζεται τὸ ἀπαιτούμενον γραμμάτιον τῆς εἰς τὸ Κεντρικὸν Ταμεῖον ἐπιστροφῆς των, ἂν καὶ γίνηται μνεία περὶ τούτου τόσον εἰς τὴν πρὸς τὴν λογιστικὴν ἐπιτροπὴν ἔκθεσίν του, ὅσον καὶ εἰς τὸν γενικὸν πίνακα τῶν ἐξόδων. Ἑπομένως ἡ Ἐπιτροπὴ θεωρεῖ ὑπόχρεον τὸν ῥηθέντα Κύριον Ταμίαν ἵνα δώσῃ λόγον περὶ τῆς μνησθείσης ποσότητος τῶν δραχ. 970:86 καὶ ἀναφέρει τοῦτο πρὸς πληροφορίαν τοῦ Σώματος.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 27 Ἰουνίου 1851.

Ἡ Ἐπιτροπὴ

Γ. Καρακατζάνης, Ἰω. Θεοτόκης.
Γ. Παππαηλιόπουλος,

Πρὸς τοὺς συνιστῶντας τὴν λογιστικὴν Ἐπιτροπὴν τῆς Γερουσίας τῆς Β'. Συνόδου τῆς Β'. Βουλευτικῆς Περιόδου Γερουσιαστὰς Κ.Κ. Γ. Μ. Ἀντωνόπουλον, Γ. Παππαηλιόπουλον, Θεοτόκην, Ν. Πρασσακάκην καὶ Γκίκ. Καρακατζάνην.

Συμφώνως μὲ τὸ ἄρθρον 104 τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Γερουσίας ὑποβάλλω διὰ τῆς παρούσης εἰς τὴν λογιστικὴν Ἐπιτροπὴν τὸν ἀπολογισμὸν τῶν κατὰ τὴν παρελθοῦσαν Β'. Σύνοδον τῆς Β'. Βουλευτικῆς περιόδου ἐξόδων τῆς Γερουσίας, διῃρημένον κατὰ τὰ κεφάλαια τοῦ παρ' αὐτῆς ἐγκριθέντος προϋπολογισμοῦ, καὶ συνοδευόμενον μετὰ τῶν ἀπαιτουμένων δικαιολογητικῶν ἐγγράφων.

Ὁ ἀπολογισμὸς οὗτος περιέχεται εἰς τοὺς ἐπισυναπτομένους πίνακας ὑπ' ἀριθ. 1, 2 καὶ 3, καὶ ὑπὸ τὰ στοιχεῖα Α, Β, Γ, Δ, Ε καὶ Τ.

Ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1 Γενικοῦ πίνακος, θέλει παρατηρήσει ἡ Ἐπιτροπὴ, ὅτι τὰ παρὰ τῆς Γερουσίας προϋπολογισθέντα ἔξοδα συνεποσοῦντο εἰς δραχ. 287,185:20, ἀπέναντι τούτων ἐλήφθησαν κατὰ καιροὺς ἀπὸ τὸ Κεντρικὸν Ταμεῖον, κατὰ συνέπειαν ἐγγράφων τοῦ γραφείου τῆς Γερουσίας, καὶ δυνάμει χρηματικῶν

ἐνταλμάτων ἐκδοθέντων παρὰ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν δραχ. 251,194:94.

Ἐδαπανήθησαν δὲ κατὰ τοὺς πίνακας 2 καὶ 3, καὶ Α, Β, Γ, Δ, Ε, καὶ Τ. . . . . δραχ. 250,224:08

Ἔμεινε δὲ περίσσευμα, τὸ ὁποῖον ἐπεστράφη εἰς τὸ Κεντρικὸν Ταμεῖον κατὰ τὸ ἐπισυναπτόμενον ὑπ' ἀριθ. Γραμμάτιον . . . » 970:86

Τὸ ὅλον δρ. 251,194:94

Θέλει παρατηρήσει προσέτι, ὅτι αἱ πληρωμαὶ τῶν ἐξόδων ἐγένοντο ἐντὸς τῶν ὅρων τοῦ προϋπολογισμοῦ, ἡ δὲ λαβοῦσα χώραν ὑπέρβασις ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου τῆς συνδρομῆς τῶν Ἑρημερίδων, καὶ ἐκείνου τῶν Ἀπροβλέπτων ἐξόδων ἀνεπληρώθη ἀπὸ τὰ περισσεύματα τῶν λοιπῶν Κεφαλαίων δυνάμει τῆς ἀπὸ 13 Ἀπριλίου 1850 ἀποφάσεως τῆς Γερουσίας, καὶ ὅτι ἐπαρουσιάσθη ἡ ἀναπόφευκτος ἀνάγκη τῆς ἑνώσεως τῶν διὰ τὸν φωτισμὸν καὶ τὰ ἀπρόβλεπτα ἔξοδα πιστώσεων, ὡς παρουσιαζομένων πάντοτε ἀναμεμιγμένων τῶν διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν τοιούτων ἐξόδων ἀποδεικτικῶν, ἐπιθεωρημένων ὄντων παρ' ἑνὸς τῶν Κυρίων γραμματέων τῆς Γερουσίας.

Παρακαλεῖται ἑπομένως ἡ Λογιστικὴ Ἐπιτροπὴ νὰ ἐπεξεργασθῇ τὸν προκείμενον ἀπολογισμὸν, καὶ νὰ ὑποβάλῃ αὐτὸν εἰς τὴν ἔγκρισιν καὶ ἀπόφασιν τοῦ Σώματος.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 28 Ἰουλίου 1850.

Ὁ πρώην Ταμίας τῆς Γερουσίας Γερουσιαστὴς

Σπ. Παπαλεξόπουλος.

Ἀπολογισμὸς τῶν ἐξόδων τῆς Γερουσίας

Κατὰ τὸν ἐγκριθέντα παρὰ τοῦ σώματος προϋπολογισμὸν	Ποσότητες Δραχ.	Λ.	Ἔ σ ο δ α	
Δι' ἀποζημίωσιν τῶν ΚΚ. Γερουσιαζῶν.	266845	20	Ὅσα ἐλήρθ. ἀπὸ 28 Ὀκτώβρ. ἕως τέλους Δεκέμβριον 1848	
Μισθοὶ προσωπικοῦ τοῦ Γραφείου . .	16140		ὁμ. » Ἰανουάρ. 1849	
	282985	20	ὁμ. » Φεβρουάρ. »	
Ἔξοδα γραφείου ἐν γένει			ὁμ. » Μάρτιον »	
Γραφικὴ ὕλη κλπ. . . . . δραχ. 800			ὁμ. » Ἀπρίλιον »	
Θέρμασμα . . . . . » 450			ὁμ. » Μάϊον »	
Φωτισμὸς . . . . . » 450			ὁμ. » Ἰούνιον »	
Συνδρομὴ ἐφημερίδων. . . . » 600			ὁμ. » Ἰούλιον »	
Δετικὰ πρακτ. βιβλ. ἐφημερ. κλ. » 1000			ὁμ. » Αὔγουςον »	
Ἀγορὰ συγγραμμάτων . . . » 500			ὁμ. » Σεπτέμ. »	
Ἀπρόβλεπτα ἔξοδα. . . . » 1000	4200		ἀπὸ ἁ. ἕως 18 Ὀκτωβρ. »	
Τὰ προϋπολογισθέντα	287185	20	Τὸ ὅλον τῶν ἐξόδων . . .	

κατὰ τὴν Β'. Σύνοδον τῆς Β'. Βουλευτικῆς Περιόδου

Ποσότ. ληφθ. δι' ἐντολ. παρὰ τοῦ Κεντρ. Ταμ. Δι' ἀποζημ. τῶν Κ.Κ. Γερουσιαστ. Δραχ.	Λ.	Διὰ μισθοὺς προσωπ. Δρ.	Λ.	Δ' ἔξοδα γραφείου Δρ.	Ὁλικὰ ποσὰ Δραχ.	Λ.	Ἔ ξ ο δ α		Ποσότητες	
43120	6	4100	1		47220	7	Δι' ἀποζημίωσιν τῶν Κ.Κ. Γερουσιαστῶν ἀπὸ 28 Ὀκτωβρίου 1848 ἕως 18 Ὀκτωβρίου 1849 ὡς ὁ πίναξ 2 .		227506	28
20122	60	2043	65	1000	23166	25	Δὰ μισθοὺς τοῦ προσωπικοῦ ὁμοίως ὡς ὁ πίναξ 3 . .		19688	66
18663	60	1505		1000	21168	60			247194	94
20163	60	1505			21668	60	Ἔξοδα Γραφείου ἐν γένει			
18380	20	1505		2000	21885	20	Διὰ γραφ. ὕλην ὡς ὁ πίναξ Α'. . . δρ.	379:85		
18907	92	1505			20412	92	Διὰ θέρμασμα Β'. »	142		
19149	10	1505			20654	10	Διὰ συνδρομὴν ἐφημερίδων Γ'. »	651		
19149	10	1505			20654	10	Διὰ δετικὰ πρακτικῶν ὡς πίναξ Δ'. »	331		
19149	10	1505			20654	10	Δὶ ἀγορὰν συγγραμμάτων Ε'. »	74		
19247	50	1505			20752	50	Δι' ἀπρόβλεπτα ἔξοδα καὶ φωτισμὸν Ϛ'. »	1451:29		
11453	50	1505			12958	50		3029:14		
							Ἐπιστραφέντα εἰς τὸ κεντρικὸν ταμεῖον κατὰ τὸ ὑπ' ἀριθ. ... γραμμάτιον. . . .	970.86	4000	
227506	28	19688	66	4000	251194	94			251194	94

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 28 Ἰουλίου 1850.

Ὁ πρώην Ταμίας τῆς Γερουσίας Γερουσιαστὴς
Σπ. Π α π π α λ ε ξ ό π ο υ λ ο ς.

Ἀνεγνώσθη προσέτι ἔκθεσις τῆς ἰδίας ἐπιτροπῆς, καὶ συνάμα ἔκθεσις τοῦ ταμία περὶ αὐξήσεως τῆς πιστώσεως εἰς τὸ Κεφάλαιον τῶν ἀπροβλέπτων ἐξόδων τῆς Γερουσίας ἐκ δραχ. χιλίων, καὶ ἀπεφασίσθη ὁμοίως νὰ γίνῃ ἡ ἐπ' αὐτοῦ συζήτησις εἰς τὴν ἑπομένην συνεδρίασιν.

Παρελθὼν ἔπειτα ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν ἀνέγνω δύο νομοσχέδια μετὰ τῶν ἐπ' αὐτῶν αἰτιολογικῶν ἐκθέσεων τὸ μὲν περὶ ταμιακῆς μεταρρυθμίσεως τὸ δὲ περὶ συμπληρωτικῶν πιστώσεων εἰς βάρος τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἔτους 1849 ἔχοντα ὡς ἕπεται.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω εἰς τὴν συζήτησιν καὶ ἐπιψήφισιν τῆς Γερουσίας τὸ περὶ Ταμείων Νομοσχέδιον.

Ἐκ τῆς ἐπισυναπτομένης ἐκθέσεώς μου πρὸς τὴν Βουλὴν καθὼς καὶ ἐκ τῶν προσαρτωμένων πρακτικῶν αὐτῆς, ἡ Γερουσία θέλει βεβαιωθῆ περὶ τῆς ἀπαραιτήτου ἀνάγκης, ἥτις ὑπηγόρευσεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν τοῦ Βασιλέως τὴν σύνταξιν τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου, τὸ ὁποῖον φέρει πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὸ ἀξιόλογον συστατικὸν τοῦ ὅτι εἶναι προϊὸν τῆς πείρας.

Ἡ Βουλὴ ὁρμωμένη ὑπὸ τῶν αὐτῶν λόγων, ὑφ' ὧν ὡρμήθη καὶ ἡ Κυβέρνησις ἐπεψήφισε τὸ Νομοσχέδιον, ἐπενεργοῦσα τὰς ἑξῆς τροποποιήσεις, τὰς ὁποίας παρεδέχθη καὶ τὸ Ὑπουργεῖον.

α) Εἰς τὸ 12 ἄρθρον προσετέθη ἡ λέξις « παύονται » καὶ ἡ φράσις « οἱ εἰσπράκτορες διορίζονται ἐπὶ τῇ προτάσει τῶν Ταμιῶν. » Ἐγένετο δὲ καὶ ἐδάφιον εἰς τὸ ἄρθρον τοῦτο ὁρίζον « οἱ γραφεῖς, ὑπηρετήσαντες συνεχῶς ἐπὶ διετίᾳ δὲν παύονται εἰμὴ διὰ Βασ. Διατάγματος.

β'. Εἰς τὸ ἄρθρον 25 ἡ ἐγγύησις κατεβιβάσθη εἰς τὸ ποσὸν τῶν 10,000, 8,000, 6,000 καὶ 4,0 0 καὶ προσετέθη ἐδάφιον « οἱ εἰσπράκτορες δίδουν ἐγγύησιν χιλίων δραχμῶν εἰς ἀκίνητα κτήματα.

γ') Εἰς τὸ 26 ἄρθρον ἠλαττώθη ἡ εἰς χρήματα ἢ μετοχὰς τῆς τραπέζης ποσότης εἰς δραχ. 2,000· 1,000· 750 καὶ 500.

Ἐπιφυλαττόμενος νὰ δώσω κατὰ τὴν συζήτησιν ὅλας τὰς ἀναπτύξεις, ἔχω τὴν πεποίθησιν, ὅτι δὲν θέλει διστάσει ἡ Γερουσία νὰ ἐπιψηφίσῃ τὸ Νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον ὑπόσχεται νὰ τακτοποιήσῃ τὴν εἴσπραξιν τῶν δημοσίων πόρων, εἰς τρόπον ὥστε καὶ ἡ Κυβέρνησις νὰ ἔχῃ αὐτοὺς εἰς τὴν διάθεσίν της

ἐγκαίρως, καὶ ὁ ἔλεγχος τῆς εἰσπράξεως νὰ περιβληθῇ μὲ νέας ἐγγυήσεις πρὸς ὄφελος τοῦ δημοσίου καὶ τῶν ἰδιωτῶν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 9 Αὐγούστου 1851.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸς
Δ. ΧΡΗΣΤΙΔΗΣ.

ΟΘΩΝ

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἑπόμενον Νομοσχέδιον ὅπως ἐψηφίσθη παρὰ τῆς Βουλῆς θέλει ὑποβληθῆ εἰς τὴν Γερουσίαν παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ καὶ ὑποστηριχθῆ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 9 Αὐγούστου 1851

Ο Θ Ω Ν

Δ. ΧΡΗΣΤΙΔΗΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν·

ΜΕΡΟΣ Α.

Ἄρθρ. 1. Ὁ περὶ ἐπαρχιακῶν ταμείων νόμος τῆς 9 Αὐγούστου 1845 τροποποιεῖται ὡς ἀκολούθως.

Ἄρθρ. 2. Τὰ ἐπαρχιακὰ ταμεῖα διαιροῦνται εἰς τρεῖς τάξεις.

Α'. τάξεως εἶναι τὰ ταμεῖα.

1. Ἠλείας. 2 Καλαμῶν καὶ Μεσσήνης. 3 Κορινθίας. 4 Λακεδαίμονος. 5 Μαντινείας. 6 Ναυπλίας καὶ Ἄργους. 7 Πατρῶν. 8 Σύρου. 9 Φθιώτιδος.

Β'. Τάξεως τὰ ταμεῖα.

1 Βονίτσης Ξηρομέρου καὶ Βάλτου. 2 Γόρτυνος. 3 Ἐπιδαύρου Λιμηρᾶς. 4 Θηβῶν. 5 Καλαβρύτων. 6 Λεβαδείας. 7 Λοκρίδος 8 Μεσολογγίου. 9 Παρνασσίδος. 10 Πυλίας. 11 Τριφυλίας. 12 Χαλκίδος καὶ Ξηροχωρίου.

Γ'. τάξεως τὰ ταμεῖα.

1 Αἰγιαλείας, 2 Ἄνδρου, 3 Γυθείου καὶ Οἰτύλου, 4 Δωρίδος, 5 Εὐρυτανίας, 6 Θήρας, 7 Καρυστίας, 8 Κέας, 9 Κυνουρίας, 10 Μεγαλοπόλεως, 11 Μεγαρίδος καὶ Αἰγίνης, 12 Μήλου, 13 Νάξου, 14 Ναυπακτίας, 15 Ὀλυμπίας, 16 Σκοπέλου, 17 Σπετσῶν καὶ Ἑρμιονίδος, 18 Τήνου, 19 Τριχωνίας, 20 Ὕδρας καὶ Τροιζηνίας.

Ἄρθρ. 3. Τὸ Κεντρικὸν ταμεῖον ἑδρεύει εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ Βασιλείου, καὶ ἐκπληροῖ συγχρόνως καὶ καθήκοντα ἐπαρχιακοῦ ταμείου ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Ἀττικῆς.

Ἄρθρ. 4. Αἱ ἕδραι τῶν ἐπαρχιακῶν ταμείων προσδιορίζονται διὰ Β. διατάγματος.

Ἄρθρ. 5. Εἰς τὰ ἐπαρχιακὰ ταμεῖα Πυλίας, Αἰγιαλείας, Ἄνδρου, Μεγαρίδος, Νάξου, Ναυπακτίας καὶ Σκοπέλου δύναται νὰ ἀνατεθῇ καὶ ἡ ὑπηρεσία τῶν εἰς τὰς ἕδρας αὐτῶν τελωνιακῶν ἀρχῶν.

Ἄρθρ. 6. Τὸ κεντρικὸν ταμεῖον διευθύνεται ὑφ' ἑνὸς κεντρικοῦ ταμίου ἔχοντος βαθμὸν νομάρχου.

Ἄρθρ. 7. Τὰ ἐπαρχιακὰ ταμεῖα διευθύνονται ἀπὸ ἐπαρχιακοὺς ταμίας.

Οἱ ἐπαρχιακοὶ ταμίαι α'. τάξεως ἔχουν βαθμὸν ὑπουργικοῦ τμηματάρχου β'. τάξεως.

Οἱ τῆς δ'. τάξεως ταμίαι ἔχουν βαθμὸν ὑπουργικοῦ γραμματέως πρώτης τάξεως.

Οἱ τῆς γ'. τάξεως ταμίαι ἔχουν βαθμὸν ὑπουργικοῦ γραμματέως δευτέρας τάξεως.

Οἱ ἐπαρχιακοὶ ταμίαι, ὁποιουδήποτε καὶ ἂν ὦσι βαθμοῦ, ἔπονται τοῖς ἐπάρχοις.

Ἄρθρ. 8. Εἰς τὸ κεντρικὸν ταμεῖον ὑπάρχουν προσέτι·

Εἰς ὑποταμίας μὲ βαθμὸν ὑπουργικοῦ τμηματάρχου πρώτης τάξεως.

Δύο γραμματεῖς μὲ βαθμὸν ὑπουργικοῦ γραμματέως πρώτης καὶ δευτέρας τάξεως.

Τρεῖς γραφεῖς μὲ βαθμὸν ὑπουργικοῦ γραφέως, καὶ δύο κλητῆρες.

Ἄρθρ. 9. Εἰς τὰ ταμεῖα πρώτης τάξεως ὑπάρχουν εἷς γραμματεὺς καὶ δύω γραφεῖς. Εἰς τὰ τῆς δευτέρας τάξεως, εἷς γραμματεὺς καὶ εἷς γραφεύς, καὶ εἰς τὰ ταμεῖα τρίτης τάξεως, εἷς γραμματεὺς μόνον.

Ἄρθρ. 10. Ὑπάρχουν προσέτι διὰ τὴν εἴσπραξιν τῶν δημοσίων φόρων εἰσπράκτορες:

Εἰς τὸ κεντρικὸν ταμεῖον			4
Εἰς τὸ ἐπαρχιακὸν	»	Αἰγιαλείας	2
»	»	Ἄνδρου	3
»	»	Βονίτσης κτλ.	3
»	»	Γόρτυνος	4
»	»	Δωρίδος	2

»	»	Ἐπιδαύρου Λιμηρᾶς	2
»	»	Εὐρυτανίας	2
»	»	Ἠλείας	4
»	»	Θηβῶν	3
»	»	Θήρας	4
»	»	Καλαβρύτων	4
»	»	Καλαμῶν καὶ Μεσσήνης	4
»	»	Καρυστίας	3
»	»	Κέας	2
»	»	Κορινθίας	4
»	»	Κυνουρίας	4
»	»	Λακεδαίμονος	4
»	»	Λεβαδείας	3
»	»	Λοκρίδος	3
»	»	Μαντινείας	4
»	»	Μεγαλοπόλεως	2
»	»	Μεγαρίδος κτλ.	3
»	»	Μεσολογγίου	2
»	»	Μήλου	3
»	»	Νάξου	4
»	»	Ναυπακτίας	2
»	»	Ναυπλίας καὶ Ἄργους	4
»	»	Ὀλυμπίας	2
»	»	Παρνασίδος	3
»	»	Πατρῶν	3
»	»	Πυλίας	3
»	»	Σκοπέλου	3
»	»	Σπετσῶν καὶ Ἑρμιονίδος	3
»	»	Σύρου	2
»	»	Τήνου	3
»	»	Τριφυλίας	4
»	»	Τριχωνίας	2
»	»	Ὕδρας καὶ Τροιζηνίας	3
»	»	Φθιώτιδος	3
»	»	Χαλκίδος καὶ Ξηροχωρίου	3
			125

Ὁ ἀριθμὸς τῶν εἰσπρακτόρων δύναται νὰ αὐξήσῃ καὶ νὰ ἐλαττωθῇ κατὰ τὴν ἀνάγκην τῆς ὑπηρεσίας διὰ Β. διατάγματος.

Ἄρθρ. 11. Τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον προσδιορίζει τὴν διάρκειαν τῆς ὑπηρεσίας τῶν εἰσπρακτόρων.

Ἄρθρ. 12. Οἱ γραφεῖς, εἰσπράκτορες καὶ κλητῆρες τῶν ταμείων διορίζονται καὶ παύονται ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ.

Οἱ εἰσπράκτορες διορίζονται ἐπὶ τῇ προτάσει τῶν ταμιῶν.

Οἱ γραφεῖς ὑπηρετήσαντες συνεχῶς ἐπὶ διετίαν δὲν παύονται εἰμὴ διὰ Β. διατάγματος.

Μέρος Β'.

Ἄρθρ. 13. Οἱ μισθοὶ τῶν ταμιῶν καὶ τῶν ὑπαλλήλων αὐτῶν προσδιορίζονται ὡς ἀκολούθως.

Ὁ κεντρικὸς ταμίας λαμβάνει κατὰ μῆνα . . .	δραχ.	400
Ὁ ὑποταμίας	»	300
Οἱ ταμίαι Α'. τάξεως	»	250
» Β'. »	»	200
» Γ'. »	»	160

Οἱ γραμματεῖς, οἱ γραφεῖς, καὶ οἱ κλητῆρες τοῦ κεντρικοῦ ταμείου μισθοδοτοῦνται ὡς καὶ οἱ τῶν ὑπουργείων.

Οἱ γραμματεῖς τῶν ταμείων λαμβάνουν·

Τῶν τῆς Α'. τάξεως	δραχ.	140
» » Β'. »	»	120
» » Γ'. »	»	100

Οἱ γραφεῖς τῶν ταμείων·

Τῶν τῆς Α'. τάξεως ἀνὰ	δραχ.	100 καὶ 80
» » Β'. » »	»	80 καὶ 60
Οἱ εἰσπράκτορες ἀνὰ	»	40

Τὸ ἐνοίκιον τῶν ταμιακῶν καταστημάτων εἶναι εἰς βάρος τῶν ταμιῶν, μεχρισοῦ ἀνεγείρει βαθμηδὸν ἡ Κυβέρνησις τοιαῦτα δημόσια καταστήματα.

Ἄρθρ. 14. Οἱ ταμίαι λαμβάνουσιν διὰ τὰ ἔξοδα τῶν γραφείων των σταθερὰν μηνιαίαν ἐπιχορήγησιν χωρὶς νὰ ὑπάγωνται δι' αὐτὰ εἰς λογοδοσίαν·

Ὁ κεντρικὸς ταμίας	δραχ.	70
Οἱ τῆς Α'. τάξεως ταμίαι	»	30
. . . . .	»	25
. . . . .	»	20

Χορηγεῖται προσέτι εἰς τοὺς ταμίας καὶ εἰς τοὺς εἰσπράκτορας ποσοστὸν ἐφ' ὅλων τῶν παρ' αὐτῶν εἰσπραττομένων δημοσίων ἐσόδων ἐξαιρουμένων·

α'. Τῶν παραδιδομένων ἀπὸ τὰ εἰδικὰ ταμεῖα.

β'. Τῶν ἐκ τῆς πωλήσεως δημοσίων γεννημάτων καὶ τῆς ἀμύριδος·

γ'. Τῶν τελωνιακῶν εἰσπράξεων·

δ'. Τῶν μερισμάτων τῶν μετοχῶν τῆς ἐθνικῆς τραπέζης.

Ἄρθρ. 15. Τὸ ποσοστὸν προσδιορίζεται ὡς ἑρεξῆς·

Ἐν τοῖς ἑκατὸν ἐπὶ τῶν εἰσπράξεων τῶν εἰς τὸ κεφάλαιον τῶν ἀμέσων φόρων ἀναγομένων.

Ἐν καὶ ἥμισυ τοῖς ἑκατὸν ἐπὶ τῶν εἰσπράξεων τῶν εἰς τὸ κεφάλαιον τῶν κλεισμένων χρήσεων ἀναγομένων καὶ,

Ἐν καὶ ἓν τέταρτον τοῖς ἑκατὸν ἐφ' ὅλων τῶν εἰσπράξεων τῶν εἰς τὰ λοιπὰ κεφάλαια τοῦ προϋπολογισμοῦ ἀναγομένων.

Ἄρθρ. 16. Τὰ γινόμενα ἔξοδα εἰς τὴν μετακόμισιν τῶν ὑπὸ τῶν εἰσπρακτόρων εἰσπραττομένων χρημάτων, καὶ εἰς ἀποστολὰς ὑπαλλήλων τῶν ταμείων πρὸς ἐπιθεώρησιν καὶ ἐξέλεγξιν τῶν πράξεων τῶν εἰσπρακτόρων, πληρώνονται ἐκ τοῦ κατὰ τὰ προηγούμενα ἄρθρα χορηγουμένου εἰς τοὺς ταμίας καὶ τοὺς εἰσπράκτορας ποσοστοῦ.

Τὰ ἔξοδα τῆς εἰσπράξεως τῶν εἰσπρακτόρων εἶναι εἰς βάρος αὐτῶν.

Ἄρθ. 17. Ἐκ τοῦ καθαροῦ ποσοστοῦ ἐπὶ τῶν εἰσπράξεων ἑκάστης ἐπαρχίας, τὸ ἓν πέμπτον λαμβάνει ὁ ταμίας, καὶ τὰ λοιπὰ τέσσαρα πέμπτα διανέμονται ἐξ ἴσου εἰς ὅλους τοὺς εἰσπράκτορας τοῦ ἀρμοδίου ταμείου.

Ἄρθρ. 18. Οἱ ταμίαι, οἵτινες ἐκπληροῦν καὶ χρέη τελωνιακῶν ἀρχῶν, λαμβάνουσι τὰς διὰ τας ἀρχὰς ταύτας προσδιωρισμένας ἐπιχορηγήσεις.

Ἄρθρ. 19. Οἱ ἀπολυόμενοι τῆς ὑπηρεσίας καὶ οἱ μετατιθέμενοι εἰς ἄλλην θέσιν ταμίαι, ὀφείλουν ἄνευ ἀναβολῆς νὰ παραδίδωσιν εἰς τοὺς διαδόχους των αὐτοπροσώπως καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ τῆς ἀρμοδίας διοικητικῆς ἀρχῆς, ἢ ἐν ἐλλείψει διοικητικῆς, τῆς δημοτικῆς τοῦ τόπου ἀρχῆς, τὰ ἐν τοῖς ταμείοις αὐτῶν χρήματα, τὰ ἡμιεξωφλημένα χρηματικὰ ἐντάλματα, τὰ ἀποδεικτικὰ τῶν συγχωρημένων προπληρωμῶν, τὸν ἔνσημον χάρτην, τὰ ἀποδεικτικὰ τῶν ἐπὶ πιστώσει λαβόντων ἔνσημον χάρτην, ὅλους τοὺς χρηματικοὺς τίτλους τοῦ δημοσίου, καὶ ἅπαντα τὰ βιβλία καὶ λοιπὰ ἔγγραφα τοῦ ταμείου. Ὀφείλουν προσέτι νὰ θεωρήσωσι τοὺς μετὰ τῶν εἰσπρακτόρων λογαριασμούς των, καὶ νὰ παραδώσωσιν αὐτοὺς καθαρισμένους εἰς τοὺς διαδόχους των.

Περὶ τῆς παραδόσεως ταύτης συντάσσονται τριπλᾶ πρωτόκολλα κατὰ τὰς ὁδηγίας τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργείου, ἐξ ὧν τὸ ἓν στέλλεται παρὰ τῆς παρούσης κατὰ τὴν παράδοσιν τοῦ ταμείου διοικητικῆς ἢ δημοτικῆς ἀρχῆς εἰς τὸ ἐπὶ τῶν

οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον, τὸ δὲ κρατεῖ ὁ παραλαβών, καὶ τὸ ἕτερον ὁ παραδοὺς ταμίας.

Ἄρθρ. 20. Ἐὰν ὁ ἀπολυθεὶς τῆς ὑπηρεσίας ἢ μετατεθεὶς ταμίας ἀρνηθῇ ἢ ἀναβάλῃ ἀδικαιολογήτως τὴν παράδοσιν τοῦ ταμείου, τιμωρεῖται μὲ πρόστιμον 50 – 300 δραχμῶν, ἐπιβαλλόμενον παρὰ τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ· ἐνεργεῖται δὲ ἡ παράδοσις τοῦ ταμείου κατὰ τὰ ἐν τῷ ἑπομένῳ ἄρθρῳ ὁριζόμενα.

Ἄρθρ. 21. Ἐν περιπτώσει ἀποβιώσεως τοῦ ταμίου ἢ ἄλλου κωλύματος, ἐμποδίζοντος αὐτὸν νὰ παραδώσῃ αὐτοπροσώπως τὸ ταμεῖον, ἡ διοικητικὴ ἀρχή, ἢ ἐν ἐλλείψει διοικητικῆς, ἡ δημοτικὴ καὶ ὁ εἰρηνοδίκης τοῦ τόπου σφραγίζουσι τὸ κατάστημα τοῦ ταμείου, λαμβάνουσι τὰ κατάλληλα πρὸς ἐξασφάλισιν αὐτοῦ μέτρα, καὶ ἀναφέρουσιν ἀμέσως εἰς τὸ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον.

Ἄρθρ. 22. Εἰς τὴν ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ προβλεπομένην περίπτωσιν αἱ ἐνεργήσασαι τὴν σφράγισιν τοῦ καταστήματος ἀρχαὶ ὀφείλουν νὰ παρευρεθῶσιν εἰς τὴν ἀποσφράγισιν τοῦ καταστήματος καὶ εἰς τὴν παράδοσιν τοῦ ταμείου πρὸς τὸν νέον ταμίαν, ἢ τὸν παρὰ τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ διορισθέντα προσωρινὸν διαχειριστὴν τοῦ ταμείου, καὶ νὰ ὑπογράψωσιν εἰς τὰ περὶ παραδόσεως πρωτόκολλα.

Ἄρθρ. 23. Ὁ διάδοχος ταμίας, ὅστις ἤθελε παραλάβει τὸ ταμεῖον ἐναντίον τῶν ἐν τῷ παρόντι νόμῳ ὁριζομένων, καθίσταται ἀλληλεγγύως μετὰ τοῦ προκατόχου του ὑπεύθυνος ἐνώπιον τοῦ δημοσίου διὰ πᾶσαν ἐκ τῆς πράξεως ταύτης προκύψασαν εἰς αὐτὸ ζημίαν.

ΜΕΡ. Γ'.

Ἄρθρ. 24. Οἱ ταμίαι δίδουσιν ἐγγύησιν εἴτε εἰς χρήματα εἴτε εἰς μετοχὰς τῆς ἐθνικῆς τραπέζης, εἴτε εἰς ἀκίνητα κτήματα κατὰ τὰ ὡρισμένα ἐν τῷ νόμῳ τῆς 24 Αὐγούστου 1836.

Ἄρθρ. 25. Ἡ εἰς χρήματα ἢ μετοχὰς τῆς ἐθνικῆς τραπέζης ἐγγύησις προσδιορίζεται ὡς ἑξῆς.

Τοῦ μὲν κεντρικοῦ ταμίου εἰς δραχ.	10,000
Τοῦ ταμίου Α'. τάξεως	8,000
» Β'. »	6,000
» Γ'. »	4,000

Ἡ εἰς ἀκίνητα κτήματα ἐγγύησις εἶναι διπλῆς ἀξίας τῆς ἀνωτέρω προσδιορισθείσης εἰς χρήματα ἢ μετοχὰς τῆς ἐθνικῆς τραπέζης.

Οἱ εἰσπράκτορες δίδουσιν ἐγγύησιν 1000 δραχ. εἰς ἀκίνητα κτήματα.

Ἄρθρ. 26. Ἡ ἐγγύησις δύναται νὰ ἦναι ἐν μέρει εἰς χρήματα ἢ μετοχὰς τῆς ἐθνικῆς τραπέζης, καὶ ἐν μέρει εἰς ἀκίνητα κτήματα κατὰ τὴν ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ ἀναλογίαν, πάντοτε ὅμως ἀπαιτεῖται μέρος αὐτῆς νὰ καταβάλληται εἰς χρήματα ἢ μετοχὰς τῆς ἐθνικῆς τραπέζης.

Τὸ μέρος τοῦτο προσδιορίζεται.

Διὰ τὸν κεντρικὸν ταμίαν εἰς δραχ.	2,000
Διὰ τὸν ταμίαν Α'. τάξεως »	1,000
» » Β'. » »	750
» » Γ'. » »	500

Ἄρθρ. 27. Ὁ κεντρικὸς ταμίας καὶ ὁ ὑποταμίας ὁρκίζονται ἐνώπιον τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ.

Οἱ ἐπαρχιακοὶ ταμῖαι ὁρκίζονται ἐνώπιον τοῦ ἁρμοδίου νομάρχου ἢ ἐπάρχου.

Οἱ λοιποὶ τῶν ταμείων ὑπάλληλοι ὁρκίζονται ἐνώπιον τοῦ προϊσταμένου αὐτῶν ταμίου.

Ἄρθρ. 28. Ἅπασαι αἱ ἀντιβαίνουσαι εἰς τὸν παρόντα νόμον διατάξεις ἀκυροῦνται.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.»

ΕΚΘΕΣΙΣ

Συνοδεύουσα τὸ Νομοσχέδιον περὶ τῶν ἐν τῇ ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν συμπληρωτικῶν πιστώσεων εἰς βάρος τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1849 ἔτους.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Μετὰ τὴν λῆξιν τῆς β'. βουλευτικῆς περιόδου ἐν τῇ ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν ἀνάγκαι κατεπείγουσαι τῆς ὑπηρεσίας ὑπηγόρευσαν τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον, ὅπως διὰ πράξεώς του συγχωρήσῃ εἰς τοὺς ἁρμοδίους ὑπουργοὺς νὰ προκαλέσωσι Β. Διατάγματα, δι' ὧν ἐχορηγήθησαν συμπληρωτικαί τινες πιστώσεις, εἰς βάρος τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1849, ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ τακτοποιηθῶσιν ἐγκαίρως ὑπὸ τῶν νομοθετικῶν σωμάτων.

Πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς τακτοποιήσεως ταύτης, κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως, λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω σήμερον εἰς τὴν

ἐπιψήφισιν ὑμῶν Νομοσχέδιον περὶ τῶν ῥηθεισῶν πιστώσεων, ἐπιψηφισθὲν ἤδη παρὰ τῆς Βουλῆς, καὶ φέρον τὴν ποσότητα τῶν δραχμῶν πεντήκοντα ἑπτὰ χιλιάδων ἑπτακοσίων τριάκοντα τριῶν καὶ λεπτῶν τριάκοντα πέντε.

Τὸ Νομοσχέδιον συνοδεύεται μὲ τὰ ἀντίγραφα τῶν Β. Διαταγμάτων καὶ τῶν αἰτιολογικῶν ἐκθέσεων ἑνὸς ἑκάστου ὑπουργείου καὶ μὲ πίνακα εἰς ὃν κατὰ κεφάλαιον καὶ ἄρθρον εἶναι δεδηλωμένον τὸ προμνησθὲν ποσόν.

Ἡ Γερουσία ἀποχρώντως φωτιζομένη ἐξ ὅλων τῶν εἰρημένων ἐγγράφων περὶ τῆς ἀνάγκης τῶν συμπληρωτικῶν τούτων πιστώσεων, πέπεισται, ὅτι δὲν θέλει διστάσει νὰ παραδεχθῇ τὸ ὑποβαλλόμενον Νομοσχέδιον.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 8 Αὐγούστου 1851.

Ὁ ὑπουργὸς Δ. ΧΡΗΣΤΙΔΗΣ.

Ο Θ Ω Ν

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἐπόμενον νομοσχέδιον ὅπως ἐψηφίσθη ἀπὸ ἀπὸ τὴν Βουλὴν θέλει ὑποβληθῇ εἰς τὴν Γερουσίαν παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ καὶ ὑποστηριχθῇ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἀθῆναι, τὴν 3 Αὐγούστου 1851.

ΟΘΩΝ.

Δ. ΧΡΗΣΤΙΔΗΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀποφασίζομεν καὶ διατάττομεν·

Ἄρθρ. 1. Χορηγοῦνται συμπληρωτικαὶ πιστώσεις ἐπὶ τῆς χρήσεως 1849 ἐκ δραχμῶν πεντήκοντα ἑπτὰ χιλιάδων ἑπτακοσίων τριάκοντα τριῶν καὶ λεπτῶν τριάκοντα πέντε.

Ἄρθρ. 2. Αἱ ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ συμπληρωτικαὶ πιστώσεις θέλουσι διανεμηθῆ εἰς τὰ διάφορα κεφάλαια καὶ ἄρθρα τῶν εἰδικῶν προϋπολογισμῶν τῶν ἁρμοδίων ὑπουργείων κατὰ τὸν ὧδε παρατιθέμενον πίνακα.

Ἄρθρ. 3. Τὰ ἔξοδα, δι' ἃ χορηγοῦνται αἱ ἀνωτέρω συμπληρωτικαὶ πιστώσεις, θέλουν πληρωθῆ ἐκ τῶν ἐσόδων τοῦ προϋπολογισμοῦ χρήσεως 1849.

Ὁ παρὼν Νόμος ψηφισθεὶς παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς Νόμος τοῦ Κράτους.

ΠΙΝΑΞ τῶν χρεῶν ὑπερβάσεων διὰ Β. διαταγμάτων ἐν τῇ ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1849 πιστώσεων.

Εἴδος προϋπολογ.		Κεφ.	Ἄρθρ.	Ὀνομασία Κεφαλαίων	Εἰδικὰ ποσὰ κατ' ἄρθρον		Ὁλικὰ ποσὰ καθ' ὑπουργεῖα		Παρατηρήσεις
		Α'	3	Τόμος ἐσωτερικὸν Νομίσματος.	733	35	733	35	Β. Διάταγμα τῆς 29 Ὀκτωβρίου 1850
		Ζ'		Ὑπουργεῖον Δικαιοσύνης.					
			4	Διανομὴ ὑπόδικων.	6500				Β. Διάταγμα τῆς 9 Σεπτεμβρίου 1850
		Η'		Ἔξοδα ποιν. διοικήσεως.					
			2	Ἔξοδα μεταφορᾶς ἀναφορῶν. . . .	5500		17000		Ὁμοίως
			4	Ἀποζημιώσεις μαρτύρων	5000				Ὁμοίως
		Ρ'		Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν.					
			1	Δημόσιοι ἀνάλωσις.					
				Γενικὰ μέτρα ἀσφαλείας.	40000		40000		Β. Διάταγμα τῆς 7 Νοεμβρίου 1849
				Τὸ ὅλον ὁρ. . .			57733	35	

Μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν ἀπεφασίσθη νὰ τυπωθῶσιν ἀμφότερα καὶ νὰ διανεμηθῶσι πρὸς τοὺς Κ. Γερουσιαστὰς, καὶ συνελθόντα τὰ τμήματα εἰς προεξέτασιν αὐτῶν νὰ ἐκλέξωσιν ἐπιτροπὴν πρὸς σύνταξιν τῆς ἀπαιτουμένης ἐκθέσεως.

Ἑπομένως ὁ Κ. πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν ἀπαγγείλας ὡς ἀντικείμενον τῆς ἑπομένης τὴν συζήτησιν τῶν ἀνωτέρω προσδιορισθεισῶν ἐκθέσεων.

Ὁ Προεδρεύων ἀντιπρόεδρος
Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΖΑΝΗΣ.

Οἱ γραμματεῖς
Ἀθ. Γρηγοριάδης
Ἰω. Παξιμάδης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ
Τῆς 18 Αὐγούστου 1851, ἡμέρᾳ Σαββάτῳ

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν Κ. Κ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 34 μελῶν, ὁ προεδρεύων ἀντιπρόεδρος Κ. Γκίκας Καρακατζάνης, κωλυομένου τοῦ προέδρου, κηρύττει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως.

Τὰ πρακτικὰ τῆς παρελθούσης συνεδριάσεως ἀναγνωσθέντα ἐπικυροῦνται.

Μετὰ ταῦτα ἀνεγνώσθησαν α) Δύω ἀναφοραὶ τῶν Γερουσιαστῶν Κ. Κ. Βούλγαρη καὶ Πρασακάκη αἰτουμένων ἑκάστου τεσσαρακονθήμερον ἀπουσίας ἄδειαν, ἥτις ἐνεκρίθη νὰ τοῖς χορηγηθῇ ὑπὸ τὸν κατὰ τὴν παρελθοῦσαν συνεδρίασιν ὁρισθέντα ὅρον·

β') Ἡ ἔκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ περὶ ταμείων νομοσχεδίου ἔχουσα ὡς ἕπεται.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Τὸ παρὰ τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν παρουσιασθὲν Νομοσχέδιον περὶ Ταμιακῆς μεταρρυθμίσεως, ἀπαρτίζει ὁμολογουμένως ἓν τῶν στοιχείων ἐκείνων ἅτινα συντρέχουσιν εἰς τὸ μέγα ἔργον τῆς εἰσπράξεως τῶν δημοσίων φόρων, καὶ τῆς κατὰ μέγα μέρος τακτοποιήσεως τῶν οἰκονομικῶν πραγμάτων τοῦ Κράτους· Εἶναι δὲ στενῶς συνδεδεμένον μὲ τὸν πρὸ πολλοῦ ἐπικυρωθέντα Νόμον περὶ αὐξήσεως τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, καὶ μὲ τὸ πρὸ ὀλίγου ἐπιψηφισθὲν Νομοσχέδιον περὶ Οἰκονομικῶν Ἐφορειῶν.

Τούτου ἕνεκεν ἡ Ἐπιτροπὴ θεωρεῖ περιττὸν νὰ συστήσῃ εἰς τὴν Γερουσίαν τὴν παραδοχὴν τῆς ἀρχῆς τοῦ τοιούτου νομοσχεδίου, κατὰ τοσοῦτον μᾶλλον καθόσον ἡ Γερουσία παραδεξαμένη τὴν ἀρχὴν τῶν προμνησθέντων νομοσχεδίων, καὶ συνεπῆς οὖσα εἰς τὰς πράξεις της, δὲν δύναται εἰμὴ νὰ παραδεχθῇ καὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ προκειμένου, ἀποτελοῦντος, ὡς προερρέθη, μέρος ἀναπόσπαστον τῆς οἰκονομικῆς νομοθεσίας, διὰ νὰ ἐπενεχθῇ τοιουτοτρόπως μία ὁμοιόμορφος οἰκονομικὴ μεταρρύθμισις, τοσοῦτον περισπούδαστος καὶ ἀναγκαία, τὴν ὁποίαν ἡ μὲν πεῖρα καὶ ὁ χρόνος κατέδειξαν, οἱ δὲ κατὰ καιροὺς ὑπουργοὶ παρέστησαν διαφοροτρόπως, ὡς λίαν χρήσιμον καὶ ἀπαραίτητον.

Διὰ τοὺς λόγους τούτους ἡ Ἐπιτροπὴ παραδεχομένη τὴν ἀρχὴν τοῦ Νομοσχεδίου, δὲν διστάζει νὰ παραδεχθῇ καὶ τὰ καθέκαστα αὐτοῦ, διότι εὑρίσκει ταῦτα καταλλήλως ἀνταποκρινόμενα πρὸς τὸν κύριον σκοπὸν τὸν ὑπαγορεύσαντα τὴν σύνταξιν τοῦ Νομοσχεδίου.

Πρὶν ἢ δώσει τέλος εἰς τὴν παροῦσαν ἡ Ἐπιτροπὴ, παρατηρεῖ ὅτι ἐπὶ πολὺ ἐμελέτησε τὸ περὶ ποσοστῶν ἀντικείμενον· εὗρεν ὅτι τὰ ποσοστὰ ταῦτα πολλὰς κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ἔλαβαν μεταρρυθμίσεις, καὶ πολλὰς ἀδικίας ἐπέφερον εἰς τοὺς ὑπαλλήλους, μεγάλας δὲ ζημίας εἰς τὸ δημόσιον διά τε τὸ ἀνώμαλον, δυσανάλογον καὶ ὑπέρογκον τοῦ προσδιορισμοῦ αὐτῶν εἰς τὰς ἐπαρχίας· καὶ διὰ τοῦτο συνομολογεῖ μετὰ τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ, ὅτι τὸ διὰ τοῦ νομοσχεδίου προτεινόμενον ὁμοιόμορφον μέτρον εἶναι τὸ καταλληλότερον, τὸ δικαιότερον καὶ τὸ συμφερώτερον διὰ τὸ δημόσιον. Ἑπομένως συνίστησιν εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ σώματος τὴν παραδοχὴν τοῦ νομοσχεδίου, ὡς συντελοῦντος μεγάλως εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς οἰκονομικῆς ὑπηρεσίας εἰς τὸν περὶ οὗ πρόκειται κλάδον.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 17 Αὐγούστου 1851.

Ἡ Ἐπιτροπὴ

Ἀθ. Γρηγοριάδης, Ν. Μαυρομμάτης,
Δ. Κανελλόπουλος, Δ. Χατζίσκος.

Αὕτη ἀπεφασίσθη νὰ τυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ εἰς τὰ μέλη τῆς Γερουσίας σήμερον νὰ συζητηθῇ δὲ τὴν προσεχῆ δευτέραν.

γ') Ἡ ἔκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ τῶν ἐν τῇ ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν συμπληρωτικῶν πιστώσεων εἰς βάρος τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἔτους 1849 ἔχουσα ὡς ἑξῆς·

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Ἡ Ἐπιτροπή σας διεξελθοῦσα μετ' ἐπιστασίας τὸ παρὰ τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν παρουσιασθὲν Νομοσχέδιον, περὶ συμπληρωτικῶν πιστώσεων εἰς βάρος τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἔτους 1849 παραδίχεται τὴν ἀρχὴν καὶ τὰ καθέκαστα αὐτοῦ ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς παρουσιάσεως τοῦ ἀρμοδίου καταλόγου τῶν παρὰ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν ἐξοδευθεισῶν τεσσαράκοντα χιλιάδων δραχμῶν, καὶ συνίστησι τὴν παραδοχὴν τούτων καὶ εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ σώματος.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 17 Αὐγούστου 1851.

Ἡ Ἐπιτροπή

Ἀθ. Γρηγοριάδης, Δ. Χατζίσκος,
Δ. Καντελλόπουλος, Ν. Μαυρομμάτης.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐκθέσεως ταύτης παρατηρήσαντος τοῦ Κ. προέδρου ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ διὰ τῆς ἐν τῇ ἐκθέσει παρατηρήσεως της «ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς παρουσιάσεως τοῦ ἀρμοδίου καταλόγου τῶν παρὰ τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐσωτερικῶν ἐξοδευθεισῶν τεσσαράκοντα χιλιάδων δραχμῶν» ἀφήνει ἀμφιβολίας, ἂν πρέπῃ νὰ καθυποβληθῇ παρὰ τοῦ ὑπουργοῦ ὁ ζητούμενος κατάλογος πρὶν τῆς συζητήσεως τοῦ νομοσχεδίου ἢ κατ' αὐτήν, ἀνάγκη δὲ νὰ ἀρθῇ πᾶσα τοιαύτη ἀμφιβολία, ἐν τῶν τῆς ἐπιτροπῆς μελῶν λαβὸν τὸν λόγον, ἂν καὶ, εἶπε, πᾶσα συζήτησις ἐπὶ τῶν ἐκθέσεων λαμβάνῃ χώραν μετὰ τὴν τύπωσιν καὶ διανομὴν αὐτῶν, ἐπὶ τοῦ προκειμένου δὲ πᾶσα συζήτησις παρ' οἱουδήποτε προκαλουμένη εἶναι πρόωρος, ὡς μέλος ὅμως τῆς ἐπιτροπῆς καὶ ἤδη ἔρχεται νὰ ἐξηγήσῃ καὶ τὸ πνεῦμα καὶ τὸν σκοπὸν, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ὁρμωμένη ἡ ἐπιτροπή σας ἔθεσε τὸν ὅρον τοῦτον. Ὅταν ἀποφασίζηται ὁ προϋπολογισμὸς, ὁ ἀρμόδιος ὑπουργὸς παριστᾷ τότε τὴν ἀνάγκην δαπάνης τοσούτου ποσοῦ διὰ τὸ δεῖνα καὶ δεῖνα ἀντικείμενον· ἀλλ' ἤδη ὅτε τὸ ποσὸν τοῦτο ἐδαπανήθη διὰ νὰ γνωρίσῃ τὸ σῶμα ποῦ αἱ 40.000 δραχ. ἐδαπανήθησαν ἔθεσε τὸν ὅρον τοῦτον, ἐννοοῦσα νὰ ὑποχρεωθῇ ὁ Κ. ὑπουργὸς ἵνα παρουσιάσῃ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς συζητήσεως τοῦ νομοσχεδίου τὸν ἀρμόδιον κατάλογον τῶν παρὰ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν ἐσωτερικῶν δαπανηθέντων.

Μετὰ τὴν ἐξήγησιν ταύτην ἡ Γερουσία ἀπεφήνατο καὶ τὴν τῆς ἐκθέσεως ταύτης τύπωσιν καὶ διανομὴν, καὶ

δ') Ἡ ἔκθεσις τῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπῆς ἔχουσα οὕτως

ΕΚΘΕΣΙΣ

Τῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπῆς.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν ἡ ἐπιτροπὴ τὰς ἑξῆς εἰς τὸ γραφεῖον τῆς Γερουσίας παρουσιασθείσας ἀναφοράς·

1. Τὴν ἀπὸ 27 Ἰανουαρίου ἐ. ἔ. ὑπ' ἀριθ. 58 τοῦ Βασιλείου Μαντζούνη, δι' ἧς ἐκθέτων ὅτι αὐτοδίδακτος ἠδυνήθη νὰ προβῇ εἰς τὴν κατασκευὴν καθεκλῶν ὁμοίων μὲ ἐκείνων τῆς Εὐρώπης, ἐξαιτεῖται, ν' ἀποσταλῇ δι' ἐξόδων τοῦ δημοσίου ἐπὶ ἓν ἥμισυ ἔτος εἰς Εὐρώπην διὰ νὰ τελειοποιηθῇ εἰς τὴν τέχνην ταύτην, καὶ ὑπόσχεται νὰ διδάξῃ ἔπειτα τὴν τέχνην αὐτὴν ἀμισθὶ εἰς δέκα νέους προσληφθησομένους ἀνὰ ἕνα ἐκ τῶν δέκα νομῶν τοῦ Κράτους.

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ συστηθῇ ἡ αἴτησις τοῦ ἀναφερομένου εἰς τὸν Κ. ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργὸν διὰ νὰ λάβῃ ταύτην ὑπ' ὄψιν καὶ ἐνεργήσῃ τὰ δέοντα.

2. Τὴν ἀπὸ 30 Ἰανουαρίου ὑπ' ἀριθ. 60 ἐνοικιαστῶν τινων δημοσίων προσόδων, διὰ τῆς ὁποίας ἐκθέτοντες τὰς δυσχερείας ἃς ἀπαντῶσιν εἰς τὴν ἐξόφλησιν τῶν παρ' αὐτῶν ὀφειλομένων εἰς τὸ δημόσιον, ἐξαιτοῦνται τὴν δέουσαν θεραπείαν, τὴν ὁποίαν τοῖς ἐγγυᾶται ἡ ἐπιψήφισις τοῦ ὑπὸ τῆς Βουλῆς ψηφισθέντος νομοσχεδίου περὶ καθυστερούντων.

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ διευθυνθῇ ἡ παροῦσα εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν.

3. Τὴν ἀπὸ 2 Φεβρουαρίου ἐ. ἔ. ὑπ' ἀριθ. 66, τῆς Εὐδοκίας χήρας Γεωργίου Δλίκουρη Γαλαξειδιώτου, διὰ τῆς ὁποίας ἐκθέτουσα αὕτη τὰς ὑπὲρ πατρίδος κατὰ θάλασσαν ἐκδουλεύσεις καὶ θυσίας τοῦ συζύγου της, καὶ τὴν δυστυχῆ κατάστασιν τῆς οἰκογενείας της, ἐξαιτεῖται νὰ τῇ χορηγηθῇ τὸ ἀντίτιμον 1889 φοινίκων, τοὺς ὁποίους ἐπὶ Κυβερνήτου κατέβεσεν εἰς τὸ ταμεῖον τῆς Κυβερνήσεως ὁ σύζυγός της δι' ἀνάγκας τοῦ ἔθνους.

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν.

4. Τὴν ἀπὸ 5 Φεβρουαρίου ἐ. ἔ. ὑπ' ἀριθ. 75 τοῦ Σαράντου Ἰωάννου ἐξ Ὑδρας, ἐξαιτουμένου χάριν τῶν πρὸς τὴν πατρίδα

ἐκδουλεύσεών καὶ θυσιῶν του, νὰ προικοδοτηθῶσιν ἀνηκόντως αἱ δύω θυγατέρες του, οὖσαι ἤδη εἰς ἡλικίαν γάμου.

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν.

5. Τὴν ἀπὸ 2 Μαρτίου ὑπ' ἀριθ. 78 τῆς Ἄννας χήρας τοῦ Ἀναστασίου Δαλμάρα, συνταξιούχου, ἐξαιτουμένης νὰ χορηγῆται εἰς αὐτὴν καὶ τὰ ὀρφανά της ἡ ἐκ δραχ. 15 μηνιαία σύνταξις τοῦ συζύγου της, ἥτις ἔπαυσε μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ, πρὸ ἑνὸς ἔτους συμβάντα.

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ διευθυνθῇ ἡ παροῦσα εἰς τὸ ὑπουργεῖον διὰ νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὴν αἴτησιν τῆς ἀναφερομένης.

6. Τὴν ἀπὸ 8 Μαρτίου ε. ε. ὑπ' ἀριθ. 79 τοῦ Κ. Α. Χ. Ἀναργύρου Γερουσιαστοῦ, ἐξαιτουμένου νὰ τῷ πληρωθῶσι δρ. 5,550 αἵτινες ἀφῃρέθησαν ἐκ τῆς Γερουσιαστικῆς αὐτοῦ ἀποζημιώσεως, κρατουμένων ἀπὸ τὴν ἔναρξιν τῆς Α'. βουλευτικῆς περιόδου ἤτοι ἀπὸ 7 Σεπτεμβρίου 1844 μέχρι τέλους τοῦ 1849 ἔτους ἀνὰ δραχ. 100 κατὰ μῆνα, τὰς ὁποίας ἐλάμβανεν ἀπὸ τοῦ δημοσίου ἀπέναντι τῶν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους χρηματικῶν θυσιῶν του, καὶ αἱ ὁποῖαι δὲν ὑπάγονται εἰς τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ ἄρθρου 79 τοῦ Συντάγματος, ὡς μὴ διδόμεναι εἰς αὐτὸν λόγῳ μισθοδοσίας πολιτικῆς τινος ἢ στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας, ἀλλ' εἰς λογαριασμὸν τοῦ πρὸς αὐτὸν χρέους τοῦ δημοσίου.

Ἡ ἐπιτροπὴ θεωροῦσα δικαίαν τὴν αἴτησιν τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Α. Χ. Ἀναργύρου γνωμοδοτεῖ νὰ ληφθῇ αὕτη ὑπ' ὄψιν κατὰ τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τῆς Γερουσίας εἰς τὴν ἐρχομένην βουλευτικὴν σύνοδον, διὰ τὸ τέλος τοῦ νὰ συμπεριληφθῇ εἰς αὐτὸν ἡ ζητουμένη ποσότης καὶ πληρωθῇ ἑπομένως εἰς τὸν ἀναφερόμενον.

7. Τὴν ἀπὸ 5 Μαρτίου ε. ε. ὑπ' ἀριθ. 82 τῆς Τασούλας χήρας τοῦ ὑποστρατήγου Ἰωάν. Στράτου, δι' ἧς ἐκθέτουσα τὰς ὑπὲρ τοῦ ἔθνους στρατιωτικὰς ἐκδουλεύσεις τοῦ συζύγου της καὶ τὴν δυστυχῆ τῆς οἰκογενείας της κατάστασιν, ἐξαιτεῖται νὰ τῇ χορηγηθῇ ἀνάλογος μηνιαία σύνταξις.

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ συστηθῇ ἡ αἴτησις τῆς ἀναφερομένης εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν.

8. Τὴν ἀπὸ 24 Ἰανουαρίου ε. ε. ὑπ' ἀριθ. 83, διαφόρων ποιμένων παραχειμαζόντων εἰς τὰ Ἤρια τῆς Ναυπλίας, δι' ἧς παραπονοῦνται κατὰ τῶν ἰδιοκτητῶν τοῦ Κάμπου τῶν Ἤρίων, ὡς ἀπαιτούντων παρ' αὐτῶν φόρον βοσκῆς διὰ τὰ εἰς τὰ δάση καὶ ὄρη βόσκοντα ποίμνιά των, ἐνῷ ταῦτα ἔκπαλαι ὡς ἐθνικὰ

ἐθεωροῦντο, καὶ εἰς βοσκὴν τῶν ζώων των ἀείποτε ἐχρησίμευον.

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ συστηθῇ ἡ αἴτησις τῶν ἀναφερομένων εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν διὰ νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὰ παράπονά των.

9. Τὴν ἀπὸ 14 Μαρτίου ε. ε. ὑπ' ἀριθ. 84, διαφόρων φοιτητῶν, ἐπικαλουμένων τὴν προσοχὴν τῆς Γερουσίας κατὰ τῆς διαγωγῆς τοῦ Ἀμερικανοῦ Ἱεραποστόλου Κίγκ, ὡς πολλὰς καὶ παντοίας βλασφημίας κατὰ τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν πίστεως ἐκφέροντος, καὶ κατὰ πᾶσαν κυριακὴν ἐν τῇ οἰκίᾳ του διδάσκοντος καὶ κλονίζοντος τὰς συνειδήσεις τῶν ἀκροωμένων διὰ τῆς σοφιστικῆς καὶ διεφθαρμένης διδασκαλίας του.

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ διευθυνθῇ ἡ παροῦσα εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν.

10. Τὴν ἀπὸ 27 Μαρτίου ε. ε. ὑπ' ἀριθ. 89 τοῦ Θ. Παλαμᾶ, καταδικασθέντος εἰς δωδεκαετῆ εἱρκτὴν, ἕνεκα τῆς ἐλλείψεως χρηματικῆς τινος ποσότητος ἐκ τοῦ ταμείου τῆς Παρνασσίδος, τὸ ὁποῖον ὁ ἴδιος διεύθυνε, καὶ ἐπικαλουμένου τὴν φιλανθρωπίαν τῆς Γερουσίας ὑπὲρ τῆς ἀπαλλαγῆς του, χάριν τῶν πρὸς τὴν πατρίδα ἐκδουλεύσεών του.

Ἀπορρίπτεται ἡ αἴτησις του.

11. Τὴν ἀπὸ 29 Μαρτίου ε. ε. ὑπ' ἀριθ. 90 τοῦ Παναγῆ Κουντούρη, ἐκθέτοντος τὰς ἀπ' ἀρχῆς τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως ἐκδουλεύσεις του, καὶ παραπονουμένου ὅτι δὲν ἀντιμείφθη ἕνεκα τούτων μέχρι τοῦδε, ἐπικαλουμένου δὲ τὴν δικαιοσύνην τῆς Γερουσίας πρὸς δικαίωσίν του.

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ διευθυνθῇ ἡ παροῦσα εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

12. Τὴν ἀπὸ 13 Μαρτίου ε. ε. ὑπ' ἀριθ. 94 τοῦ Μ. Βερνάρδου, ἐκθέτοντος τὰς πρὸς τὴν πατρίδα ἐκδουλεύσεις καὶ θυσίας του, τὴν παῦσίν του ἐκ τῆς θέσεως τοῦ πρωτοδίκου, καὶ τὴν ἐκ τούτου προκύψασαν δυστυχίαν τῆς ἀδυνάτου οἰκογενείας του, καὶ ἐξαιτουμένου νὰ τῷ χορηγηθῇ σύνταξις ἀνάλογος.

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ συστηθῇ ἡ αἴτησις τοῦ ἀναφερομένου εἰς τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον.

13. Τὴν ἀπὸ 12 Ἰουνίου ε. ε. ὑπ' ἀριθ. 110 τῆς Εὐγενίας χήρας Ἀναστασίου Ἀνδρούτσου, ἐκ Σπετζῶν, δι' ἧς ἐκθέτουσα τὰς κατὰ τὸν ἀγῶνα ἐκδουλεύσεις τοῦ συζύγου της, ἐξαιτεῖται χάριν αὐτῶν νὰ τῇ χορηγηθῇ ἀνάλογος μηνιαία σύνταξις, καὶ μία θέσις διὰ τὸν ἀνήλικα υἱόν της.

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ διευθυνθῇ ἡ παροῦσα εἰς τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον.

14. Τὴν ἀπὸ 19 Ἀπριλίου ε. ε. ὑπ' ἀριθ. **111** τοῦ Ἰωάννου Ματζουράνη ἐμπόρου εἰς Ἰωάννινα παραπονουμένου κατὰ τοῦ ἐκεῖ Ἑλληνικοῦ προξένου Κυρίου Ρωσσέτου, ὡς μὴ ὑπερασπισθέντος τὰ δίκαιά του, ἕνεκα ἐκδικήσεως κατ' αὐτοῦ ὡς ὑπογράψαντος εἰς ἀναφορὰν τινα ἐναντίον του γενομένην.

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ διευθυνθῇ ἡ παροῦσα εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐξωτερικῶν διὰ νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὰ παράπονα τοῦ ἀναφερομένου.

15. Τὴν ἀπὸ 1 Ἀπριλίου ε. ε. ὑπ' ἀριθ. **127** τοῦ κλητῆρος τῆς Γερουσίας Κωνς. Λιανοῦ, παραπονουμένου κατὰ τοῦ ταμείου τῆς Γερουσίας ὡς κρατήσαντος τὰ τοῦ μισθοῦ του δραχ. **50**, ἐπὶ λόγῳ ὅτι προκειμένης τῆς διανομῆς τῆς ἀποζημιώσεως τῶν Κ.Κ. Γερουσιαστῶν τοῦ παρελθόντος μηνὸς Ἰανουαρίου ἔλειψαν δραχ. **100** ἐκ τῶν δοθέντων πρὸς διανομὴν πρὸς τὸν κλητῆρα Βασίλειον Νικολάου χρημάτων.

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ παραπεμφθῇ εἰς τὸ γραφεῖον τῆς Γερουσίας.

16. Τὴν ἀπὸ 15 Μαρτίου ε. ε. ὑπ' ἀριθ. **137**, ἀναφορὰν ἑπτὰ Ἑλλήνων ὑπηκόων ἐν Σιέννῃ ἐξαιτουμένων νὰ διορισθῇ ὡς Ἑλληνικὸς Ὑποπρόξενος αὐτόθι ὁ Κύριος Δομένικος Ἀντωνίου Ι. Σιλίκης.

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ διευθυνθῇ ἡ παροῦσα εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐξωτερικῶν.

17. Τὴν ἀπὸ 10 Ἰουλίου ε. ε. ὑπ' ἀριθ. **141** τῶν ἐξ Ἀνδριτζαίνης Κυρίων Π. Κανελλοπούλου καὶ Κ. Ζαρειροπούλου, παραπονουμένων κατὰ τοῦ πρώην ὑπουργοῦ τῶν ἐσωτερικῶν Κ. Γ. Νοταρᾶ, ὡς ἀθωώσαντος δι' ἀποφάσεώς του τὸν πρώην γραμματέα τοῦ ἐπαρχείου Ὀλυμπίας καὶ τὸν δημαρχεύοντα Δημαρχικὸν πάρεδρον Ἀνδριτζαίνης, καταμηνυθέντας ὑπ' αὐτῶν ἐπὶ ἀκοδεδειγμένῃ καὶ φανερᾷ νοθείᾳ τῶν δημερεσιακῶν ἐγγράφων

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ διευθυνθῇ ἡ παροῦσα εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐσωτερικῶν.

18. Τὴν ἀπὸ 16 Ἰουλίου ε. ε. ὑπ' ἀριθ. **143** τοῦ Βασιλείου Μοστράτου Παρίου, ὅστις ἐκθέτων τὰς κατὰ τὸν ἱερὸν ἀγῶνα στρατιωτικὰς ἐκδουλεύσεις του καὶ τὴν παροῦσαν δυστυχῆ κατάστασιν τῆς οἰκογενείας του, καὶ παραπονούμενος, ὅτι δὲν ἐδικαιώθη μέχρι τοῦδε ὅπως καὶ οἱ λοιποὶ συναγωνισταί του

ἐδικαιώθησαν ἐπικαλεῖται ὑπὲρ αὐτοῦ τὴν πρόνοιαν καὶ δικαιοσύνην τῆς Γερουσίας.

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ διευθυνθῇ ἡ παροῦσα εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐσωτερικῶν.

19. Τὴν ἀπὸ 7 Ἰουλίου ε. ε. ὑπ' ἀριθ. **149** τοῦ Βασιλείου Μαντζούνη, ἐξαιτουμένου νὰ τῷ χορηγηθῶσιν ἐπὶ ἓν ἔτος τῆς διατροφῆς του τὰ ἔξοδα, τῶν ὁποίων πάσχει παντελῆ στέρησιν, διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ καταρτισθῇ ἐντελῶς εἰς τὴν τέχνην τοῦ Καρεκλοποιοῦ, τὴν ὁποίαν, ἵνα διδαχθῇ, ἀπῆλθεν ἐπίτηδες εἰς Μασσαλίαν, καὶ ἤδη εὑρίσκεται ἐκεῖ.

Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ συστηθῇ ἡ αἴτησις τοῦ ἀναφερομένου, ὡς καὶ ἡ προηγουμένη εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργεῖον.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 16 Αὐγούστου 1851.

Ἡ ἐπιτροπὴ

Λ. Μοναρχιδης, Δ. Μανσόλας, Ἰωάννης Θεοτόκης Χ Παπαπολίτης

Ἀπερασίσθη νὰ παρακατατεθῇ μὲν εἰς τὸ γραφεῖον διὰ νὰ λάβῃ ταύτης γνῶσιν ὁ βουλόμενος τῶν Γερουσιαστῶν, νὰ προχωρήσῃ δὲ ἡ ἐπ' αὐτῆς συζήτησις μετ' ἐκείνην τῶν νομοσχεδίων.

Ἀπαγγείλαντος ἔπειτα τοῦ Κ. προέδρου ὅτι ἀντικείμενον τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως εἶναι ἡ συζήτησις· α) Τοῦ ἀπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τῆς Γερουσίας κατὰ τὴν 6'. Σύνοδον τῆς 6'. περιόδου, καὶ β) Τῆς κατὰ τὴν παρελθοῦσαν συνεδρίασιν ἀναγνωσθείσης ἐκθέσεως τῆς λογιστικῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ ἐκείνης τοῦ κατὰ τὴν ἐνεστῶσαν σύνοδον ταμία τῆς Γερουσίας, δι' ἧς οὗτος αἰτεῖται νέαν πίστωσιν ἐκ δραχμῶν **1,000** ἀπέναντι τοῦ Κεφαλαίου τῶν ἀπροβλέπτων ἐξόδων. Ἡ Γερουσία ἀπεφήνατο ἐπὶ μὲν τοῦ α) τὴν τύπωσιν τῆς πρὸς τὴν λογιστικὴν ἐπιτροπὴν ἐκθέσεως τοῦ ταμία Σπ. Παπαλεξοπούλου μετὰ τοῦ γενικοῦ πίνακος τοῦ ἀπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων ἐκείνης τῆς Συνόδου, πρὸς δὲ καὶ τὴν τύπωσιν τῆς ἐπ' αὐτῶν ἐκθέσεως τῆς λογιστικῆς ἐπιτροπῆς· ἐπὶ δὲ τοῦ β' παραδεξαμένη τὴν γνωμοδότησιν τῆς λογιστικῆς ἐπιτροπῆς ἐνέκρινε νὰ χορηγηθῇ πρὸς τὸν ταμίαν ἡ χιλίων δραχμῶν πίστωσις αὕτη ὡς ἀναγκαία.

Ἐπὶ τέλους ὁ πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν ἀπαγγείλας ὡς ἀντικείμενον τῆς ἐπομένης συνεδριάσεως, γενησομένης τὴν προ-

σεχῆ δευτέραν, τὴν ἐπὶ τοῦ περὶ μεταρρυθμίσεως τῶν ταμείων νομοσχεδίου συζήτησιν.

Ὁ προεδρεύων ἀντιπρόεδρος
Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Λ. Γρηγοριάδης.
Ι. Παξιμάδης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 20 Αὐγούστου 1851, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. γερουσιαστῶν, καὶ εὑρεθέντων παρόντων 36 μελῶν, ὁ προεδρεύων ἀντιπρόεδρος Κ. Γ. Καρακατζάνης, ἀντὶ τοῦ Κ. προέδρου ἀσθενοῦντος, ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα ἐνεκρίθησαν μηδεμιᾶς ἐνστάσεως γενομένης.

Ἀναγγείλαντος μετὰ ταῦτα τοῦ Κ. ἀντιπροέδρου ὅτι ἀντικείμενον τῆς συνεδριάσεως εἶναι ἡ συζήτησις τοῦ νομοσχεδίου περὶ ταμιῶν, καὶ ἀναγνωσθέντος τούτου μετὰ τῆς ἐπ' αὐτοῦ ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς, ὁ γερουσιαστὴς Κ. Α. Μοναρχίδης λαβὼν ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τὸν λόγον ἔλεξε τάδε.

Τὸ προκείμενον νομοσχέδιον καὶ τὸ πρὸ ὀλίγου ἐπιψηφισθὲν περὶ ἐφορειῶν εἶναι, Κύριοι, δίδυμα, ἔχοντα ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν σκοπόν, ὡς ἐξέθηκεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν, τὴν περιστολὴν δηθὲν τῶν καταχρήσεων, τούτου ἕνεκα θεωρῶ περιττὸν νὰ ἐπαναλάβω ἤδη ὅσα ἐπὶ τῆς συζητήσεως τοῦ νομοσχεδίου ἐκείνου ἐρρέθησαν· οὐχ' ἧττον ὅμως νομίζω χρέος μου νὰ ἀναφέρω καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὀλίγα τινά, ὅσα ἡ πεποίθησίς μου μὲ ὑπαγορεύει.

Μελετήσας τὸ περὶ οὗ πρόκειται νομοσχέδιον, ἠθέλησα νὰ ἀνατρέξω καὶ εἰς τοὺς περὶ ταμιῶν προηγουμένους νόμους· καὶ ἐξετάσας ὅλους τοὺς προϋπολογισμοὺς τῶν παρελθόντων ἐτῶν, εὗρον ὅτι κατὰ τὸ ἔτος **1836** καὶ ἑφεξῆς, ἐνῷ εἰσεπράττοντο ἀπὸ ἔσοδα τοῦ κράτους **16** ἑκατομμύρια δραχμῶν, ἐξωδεύοντο διὰ τὴν ταμιακὴν ὑπηρεσίαν, ἤτοι εἰς μισθοδοσίαν καὶ ἔξοδα **10** ταμείων ἀ. τάξεως, **20** ὁμοίων β' τάξεως, καὶ εἰς μισθοὺς καὶ ἔξοδα τοῦ κεντρικοῦ ταμείου δρ. **86,000**· κατὰ τὰ ἔτη **1843, 1844** καὶ **1845** εἰς μισθοδοσίαν καὶ ἔξοδα κεντρικοῦ ταμείου καὶ τῶν λοιπῶν ταμείων τοῦ κράτους δραχ. **129,012**· κατὰ τὸ ἔτος **1846** εἰς μισθοδοσίαν καὶ ἔξοδα τῶν αὐτῶν ὡς ἀνωτέρω ταμείων δραχ. **114,620**· κατὰ τὸ ἔτος **1849** εἰς μισθοδοσίαν καὶ ἔξοδα τῶν ἰδίων **118,186**· κατὰ τὸ ἔτος **1850** εἰς μισθοδοσίαν τῶν αὐτῶν **118,071**· κατὰ τὸ ἐνεστὼς ἔτος **1851** τὸ αὐτὸ ἔξοδον θέλει γίνει ὑπάρχοντος ἐν ἰσχύϊ τοῦ αὐτοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἔτους **1850**.

Μετὰ τὴν ἔκθεσιν ταύτην τῶν ἐξοδευθέντων παρατηρῶ, ὅτι κατ' ἐκείνας τὰς περιστάσεις, καθ' ἃς εἰσεπράττοντο ὡς ἔσοδα **16** ἑκατομμύρια καὶ ἐξωδεύοντο διὰ τὴν ταμιακὴν ὑπηρεσίαν κατ' ἐλάχιστον μὲν ὅρον δρ. **86,000** καὶ κατὰ μεῖζονα δραχ. **129,012**, δὲν ἐπαρουσιάσθη ἡ ἀνάγκη νέας ταμιακῆς μεταρρυθμίσεως, διότι ἐὰν παρουσιάζετο τοιαύτη ἀνάγκη οἱ κατὰ καιροὺς ὑπουργοὶ ἤθελον προτείνει νέαν τοιαύτην τροποποίησιν ἤ, κατὰ τὸν κύριον ὑπουργόν, νέαν τακτοποίησιν τῆς ὑπηρεσίας. Οὗτοι ἀντὶ τροποποιήσεως ἐκανόνιζον ἓν ἀποθεματικὸν κεφάλαιον ἐκ δρ. πέντε μέχρις ἐννέα χιλιάδων, τὸ ὁποῖον ἐχρησίμευεν εἰς τὴν ἀποστολὴν ἐκτάκτων βοηθῶν εἰς τὰ ταμεῖα πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς ὑπηρεσίας, ἐὰν ἡ ἀνάγκη ἤθελεν ἀπαιτήσῃ τὴν τοιαύτην ἀποστολήν. Τοιαύτη ἀνάγκη τροποποιήσεως δὲν ἐπαρουσιάσθη, καὶ ἂν ἤθελε παρουσιασθῇ, ἤθελε βεβαίως περιορισθῇ εἰς τὴν αὔξησιν τῶν γραφέων μόνον, καὶ οὐδέποτε εἰς τὴν αὔξησιν ὁλοκλήρου τοῦ προσωπικοῦ τῶν ταμείων καὶ τῆς μισθοδοσίας αὐτοῦ, οἷαν παρουσιάζει τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον. Ἐὰν δὲ ὅλη αὐτὴ ἡ μεταρρύθμισις γίνεται ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ καὶ τῷ σκοπῷ δῆθεν τῆς περιστολῆς τῶν καταχρήσεων, παρατηρῶ ὅτι ἡ ἰδέα αὕτη εἶναι ἐσφαλμένη, καὶ ὁ κύριος ὑπουργὸς ἔδει νὰ στρέψῃ τὴν προσοχήν του εἰς τὴν ἀφαίρεσιν μιᾶς ἄλλης πηγῆς, μιᾶς ἄλλης ῥίζης, ἐκ τῆς ὁποίας προέρχονται ὅλαι αἱ καταχρήσεις.

Τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον, κύριοι, ἀπαιτεῖ δαπάνην διὰ τὴν ταμιακὴν ὑπηρεσίαν ἀναβαίνουσαν εἰς . . δρ. **266,912**

Ἐὰν ἐκ τοῦ ποσοῦ τούτου ἀφαιρεθῇ ἡ κατὰ τὰ παρελθόντα ἔτη ἐξοδευομένη δαπάνη, ἀναβαίνουσα κατὰ τὸν μέγιστον ὅρον ὡς ἀνωτέρω ἐρρέθη εἰς δρ. **129,012**

Προκύπτει ἐπὶ πλέον ὑπόλοιπος δαπάνη ἐκ δρ. **135,900** ἤτοι ἓν ἕτερον ἰσάριθμον ποσόν, μὲ τὸ ὁποῖον ἐπιφορτίζεται τὸ ταμεῖον τοῦ κράτους ἄνευ ἀνάγκης τινός.

Τὸ κατ' ἐμὲ δύναμαι νὰ εἴπω, ὅτι δὲν βλέπω τὴν ἀνάγκην

ταύτην, διὰ τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ δαπανηθῶσι τὰ ἔξοδα ταῦτα, διότι ὁ φραγμὸς τῶν καταχρήσεων δὲν εὑρίσκεται εἰς τὴν τροποποίησιν, ἀλλ' εἰς τὴν ἐφαρμογὴν καὶ ἐκτέλεσιν τῶν νόμων.

Ὅταν εἷς ταμίας διοριζόμενος μάθῃ, ὅτι ὁ προκάτοχος αὐτοῦ καταχραστὴς ὢν, δὲν ἐτιμωρήθη, θέλει βαδίσει τὴν ἰδίαν ὁδόν· ὅταν δὲ μάθῃ, ὅτι ὁ προκάτοχός του, ὡς καταχραστὴς, αὐστηρῶς ἐτιμωρήθη, δὲν θέλει βεβαίως ὑποπέσει οὗτος εἰς καταχρήσεις, φοβούμενος τὴν αὐστηρότητα τοῦ νόμου. Ἐξ αὐτῆς δὲ τῆς ὀλιγωρίας τῆς κυβερνήσεως θαρρυνθέντες ταμίαι τινὲς, ἐδραπέτευσαν μεθ' ἱκανῆς ποσότητος δημοσίων χρημάτων, διότι οὐδέποτε ἐτέθη εἰς ἐνέργειαν ὁ νόμος περὶ ἐγγυήσεων, καὶ ὁ κανονισμὸς, ὁ ὑποχρεώνων ἕκαστον ταμίαν ν' ἀποστέλῃ κατὰ δεκαημερίαν τὰ δημόσια χρήματα εἰς τὸ κεντρικὸν ταμεῖον, καὶ ἕνεκα τούτου εὑρέθησαν εἰς χεῖρας τῶν τοιούτων δραπετῶν ταμιῶν ὑπέρογκα ποσὰ χρημάτων· ἄλλοι ἀφ' ἑτέρου, καταχρασθέντες τὴν δημόσιον περιουσίαν, ἔχουσιν ἤδη τὰ καταχρασθέντα εἰς σταφιδῶνας καὶ ἀμπελῶνας μεγάλων ἐκτάσεων, καὶ ἄλλοι εἰς τόκους ὑπερόγκους, παρ' οὐδενὸς καταζητούμενοι, ὡς ἄλλοι προνομιοῦχοι.

Ἐξ ὅλων λοιπὸν τούτων ἀποδεικνύεται, ὅτι ἡ προτεινομένη μεταρρύθμισις τῶν ταμείων δὲν ἔχει σκοπὸν τὴν βελτίωσιν τῆς ὑπηρεσίας, ἀλλὰ τὴν χορήγησιν περισσοτέρου ἄρτου εἰς τοὺς ἔχοντας αὐτὸν πολὺ ἐπαρκῆ, ἐγκαταλειπομένων τῶν ἀνδρῶν τοῦ ἀγῶνος, καὶ τῶν χορηγησάντων τὴν κατάστασίν των, διὰ τὴν εὐόδωσιν τῆς ἐπαναστάσεως, εἰς τὴν μεγαλειτέραν δυστυχίαν καὶ ἔλλειψιν τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαίων, καὶ παραβλεπομένων τοσούτων ἄλλων ἀναγκῶν, τὰς ὁποίας ἔχει τὸ ἔθνος, οἷον ναυτικοῦ, ὁδῶν καὶ ἄλλων ἀγαθοεργῶν καταστημάτων.

Εἰς τὴν Εὐρώπην ὑπάρχουσι καὶ μεταβάλλονται ἐνίοτε τὰ οἰκονομικὰ συστήματα· ἀλλ' ὅταν πρόκηται τοιαύτη μεταβολὴ συστήματος ὁ ὑπουργὸς ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος προτίθεται νὰ παρουσιάσῃ αὐτὴν, ἐξετάζει προηγουμένως τὰ πλεονεκτήματα ἀμφοτέρων τῶν συστημάτων, παραβάλλει τὸ παλαιὸν μὲ τὸ νέον, καὶ ὅταν εὕρῃ, ὅτι τὸ δεύτερον φέρει περισσοτέρας βελτιώσεις εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, καὶ παρουσιάζει, τὸ κυριώτερον πάντων, τὴν οἰκονομίαν, τότε ὁ ὑπουργὸς ἐκεῖνος ὑποβάλλει καὶ ὑποστηρίζει τὴν μεταβολὴν μετὰ μεγίστης παῤῥησίας. Ἀλλ' ἐνταῦθα εἴδατε, κύριοι, κανὲν νομοσχέδιον παρουσιαζόμενον ὑπὸ τοιαῦτα συστατικά; Ὄχι! Ἐκτὸς τούτου παρατηρήσατε ὅτι, ἐκτὸς τῶν ἐξωτερικῶν, ἔχομεν καὶ ἐσωτερικὰ χρέη, ὅτι ἀρέτος τὰ ἔσοδα τοῦ

κράτους θέλουν φθάσει εἰς ἔλλειμμα πολὺ περισσότερον τοῦ παρελθόντος ἔτους ὡς ἐκ τῆς ἀφορίας τῶν δημητριακῶν καρπῶν, καὶ τῆς νεκρώσεως τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς ναυτιλίας, περιστατικὰ, ἅτινα μᾶς ὁδηγοῦσι καὶ μᾶς προκαλοῦσι εἰς τὴν ἐλάττωσιν τῶν ἐξόδων, ἀντὶ τῆς αὐξήσεως τὴν ὁποίαν ἀπαιτεῖ τὸ προκείμενον νομοσχέδιον.

Δι' ὅλους ὅθεν τοὺς ἀνωτέρω λόγους κηρύττομαι κατὰ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου τούτου.

Ἀντικρούων τὸν προλαλήσαντα ὁ κύριος ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης, εἶπε τὰ ἀκόλουθα.

Κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐφορειῶν πολλὰ ἐρ' ἱκανὰς ἡμέρας ἐρρέθησαν, καὶ διὰ τοῦτο κρίνω περιττὸν νὰ ἐπανέλθω εἰς συζήτησιν τοιαύτην ἤδη· περιορίζομαι δὲ εἰς ὀλίγας μόνον παρατηρήσεις, διὰ νὰ καταδείξω τὸ ἐσφαλμένον τῶν ἰδεῶν τοῦ προλαλήσαντος.

Τὸ παρὸν νομοσχέδιον, κύριοι, εἶναι τωόντι δίδυμον μὲ τὸ πρὸ ὀλίγου ἐπιψηφισθὲν περὶ ἐφορειῶν. Εἶναι ἓν ἀπὸ τὰ μέτρα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα θέλουσι κανονίσει τὴν ὑπηρεσίαν, θέλουσιν ἔχει μεγίστην ἐπιῤῥοὴν εἰς τὴν φορολογίαν τοῦ λαοῦ, καὶ θέλουσι καταδείξει εἰς τοὺς ἐντὸς καὶ ἐκτὸς, ὅτι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον προσφέρει ὁ λαὸς εἰσπράττεται ἐγκαίρως εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον.

Ἀφοῦ τὸ σῶμα ἐπεψήφισε τὸ ἕν, καὶ διὰ τῆς ψήφου του ταύτης ἀπεφάσισε, ὅτι ἀναγνωρίζει ὡς ὠφέλιμον τὸν δρόμον τῆς κυβερνήσεως, δὲν δύναται παρὰ νὰ ἐπιψηφίσῃ καὶ τὸ προκείμενον, τὸ ὁποῖον ἐρχόμεθα μετὰ περισσοτέρου θαῤῥοῦς νὰ ὑποστηρίζωμεν, διότι τοῦτο διαφέρει πολὺ τοῦ πρώτου, καθόσον πρόκειται περὶ τῶν ὑπαλλήλων ἐκείνων, οἵτινες θέλουν ἔχει εἰς χεῖρας των τὸ αἷμα τοῦ ἔθνους, ἤτοι τὸ μέταλλον, τὸ ὁποῖον ἐρεθίζει μᾶλλον τὴν ὄρεξιν ἐκείνου, ὁ ὁποῖος θέλει νὰ τὸ καταχρασθῇ.

Ἀπαιτεῖται εἰδικότης γνώσεων διὰ τὰς θέσεις τῶν ταμιῶν, τὴν ὁποίαν πρέπει ν' ἀνταμείψωμεν ἐπαρκῶς, διότι τὸ σύστημα τοῦτο τῶν ἐξειδιασμένων γνώσεων προετοιμάζει σχολὴν τῶν ταμιῶν, εἰς τὴν ὁποίαν οἱ μικρότεροι ὑπάλληλοι θέλουν γυμνασθῆ, διὰ νὰ διαδεχθῶσιν ἐν καιρῷ τοὺς πρώτους. Εἰς τοιαύτην περίστασιν ἡ Γερουσία δὲν πρέπει νὰ ἐξετάσῃ τὰ τὰ πλειότερα ἔξοδα, ἀλλὰ τὸν σκοπὸν εἰς ὃν θέλει συντελέσει τὸ νομοσχέδιον. Εἰς πᾶν κυβερνητικὸν μέτρον ἡ ἐξέτασις ὑπὸ μόνην τὴν ἀριθμητικὴν δαπάνην εἶναι σφαλερά. Ἐὰν ὑποθέσω οἰκογενειάρχην φειδόμενον νὰ ἐξοδεύσῃ διὰ τὴν παραλαβὴν ἑνὸς ἱκανοῦ ἐπιστάτου, ἢ διὰ τὴν βελτίωσιν τῶν κτημάτων του, κα

ἄλλον μισθοδοτοῦντα ἀδρῶς τοὺς ὑπηρέτας του καὶ καλλιεργοῦντα ἐπιμελῶς τὰ κτήματά του, ἐὰν λέγω ἐξετάσω τοὺς δύο τούτους εὑρίσκω καλὸν οἰκοκύριον τὸν πρῶτον. ὁ κυβερνήτης ὅθεν ἑνὸς ἔθνους, ὁ ὁποῖος ἐξετάζει ὑπὸ τὴν ἀριθμητικὴν δαπάνην τὴν ὑπηρεσίαν, δὲν εἶναι καλὸς κυβερνήτης.

Ἐὰν ῥίψωμεν ἓν βλέμμα εἰς τὴν οἰκονομικὴν διαχείρισιν, θέλομεν εὕρει σωρείαν ὑπηρεσιῶν αἵτινες καθυστεροῦνται, διότι ἐκ τῆς ἐλλείψεως τῶν ἀναγκαίων χειρῶν, οἱ ὑπάρχοντες ὑπάλληλοι δὲν εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ κάμωσι τὰς ἀναγκούσας ἐξελέγξεις. Τινὲς εἶπον, ὅτι ἡ κατάστασις αὕτη πηγάζει ἐκ τῆς κακῆς ἐκλογῆς τῶν προσώπων· εἰς τούτους κάμνω τὴν παρατήρησιν, ἂν ἐννοοῦν ἡμᾶς ὡς ἐνεργοῦντας τὸ τοιοῦτον, ὅτι αὔριον ὅτε θὰ ἔλθωσιν οὗτοι εἰς τὰ πράγματα, δύνανται νὰ κάμωσι καλλιτέραν ἐκλογήν.

Ὅταν εἰς ἕνα ὑπάλληλον δὲν δώσητε τὰ μέσα τῆς ἀνέτου ζωῆς, μὴ λησμονήσητε ὅτι εἶναι πατὴρ οἰκογενείας, ἢ ὅτι εἶναι ἀδελφὸς καὶ δύναται νὰ καταχρασθῇ.

Ἡ σωρεία τῆς ἀταξίας εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ἐξογκοῦται· κανεὶς πρὸ ἡμῶν δὲν εὑρέθη εἰς κατάστασιν νὰ φέρῃ λογαριασμούς· ἀλλ' ἀρά γε ὅλοι οὗτοι οἱ πρὸ ἡμῶν ὑπουργοὶ ἦσαν ἀνίκανοι; ὄχι! δὲν εἶχον τὰ μέσα νὰ φέρουν αὐτοὶ τοὺς λογαριασμούς. Εἰς ταμίας μὲ ἕνα ὑπάλληλον, εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ὅσον ἱκανὸς καὶ ἂν ἦναι.

Τὸ ὑπουργεῖον φρονεῖ, ὅτι αἱ δημόσιαι θέσεις δὲν εἶναι μέσα νὰ δώσουν ἄρτον, ὡς εἶπεν ὁ προλαλήσας, ἀλλ' εἶναι βάρος ἐπὶ ἐκείνων, οἵτινες προσκαλοῦνται νὰ λάβωσιν αὐτάς. Οἱ ἀντιπολιτευόμενοι, τὸ ἐπαναλαμβάνω, δὲν πρέπει νὰ ἀποβλέπουν εἰς τὰ πρόσωπα, διότι ταῦτα εἶναι πρόσκαιρα, ἀλλὰ πρέπει ν' ἀποβλέπουν εἰς τὸν κύριον σκοπόν, ὁ ὁποῖος συνίσταται εἰς τὴν τροποποίησιν τῆς οἰκονομικῆς ὑπηρεσίας, διὰ νὰ γίνωνται τὰ πάντα τακτικά. Αὐτὸ εἶναι τὸ σύστημα, τὸ ὁποῖον φέρει τὸ παρὸν νομοσχέδιον, τεῖνον πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ εἰς τὸ νὰ φέρῃ μίαν βελτίωσιν εἰς τὸν φορολογικὸν νόμον, εἰς τὴν ὁποίαν δὲν δυνάμεθα νὰ φθάσωμεν, πρὶν ἢ μάθωμεν τὸ ποσὸν τὸ ὁποῖον εἰσπράττομεν.

Ἐν ὀλίγοις θέλω ἀπαντήσει εἰς τὸν Κ. ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης, ἐπέρερον ὁ προλαλήσας Γερουσιαστής.

Συμφωνῶ μὲ τὸν κύριον ὑπουργόν, εἰπόντα ὅτι ἡ κυβέρνησις θέλει φέρει νέον σύστημα εἰς ὅλην τὴν οἰκονομικὴν ὑπηρεσίαν, διότι τοῦτο εἶπον καὶ ἐγὼ εἰς τὴν ἀγόρευσίν μου, ἀλλὰ τὸν

παρατηρῶ ὅτι ὁ πολιτικὸς ἀνὴρ πρέπει νὰ θεωρῇ κοντὰ εἰς τὰ πράγματα καὶ τὰ πρόσωπα.

Οἱ ἄξιοι ὑπάλληλοι, οἵτινες ἦσαν μέχρι τοῦδε, εἶναι αὐτοὶ ἐκεῖνοι, οἵτινες διὰ τῶν καταχρήσεων ἔκαμαν σταφιδῶνας, ἀμπελῶνας, οἰκίας καὶ χρήματα· ἐρωτῶ δὲ τὸν κύριον ὑπουργὸν ὁποῖα μέτρα ἔλαβε κατ' αὐτῶν ἡ κυβέρνησις; κανέν. Ἐπαναλαμβάνω ὅθεν, ὅτι ὁ πολιτικὸς ἀνὴρ τὰ πάντα πρέπει νὰ ἐξετάζῃ καὶ πρόσωπα καὶ πράγματα. Γνωρίζω, κύριοι, πολλοὺς ταμίας μὴ ὑποστάντας πρὸ πολλοῦ καιροῦ ἐξέλεγξίν τινα· οὗτοι ἂν ἐξελεγχθῶσιν, θέλουν εὑρεθῇ ἐλλειπεῖς κατὰ πολύ.

Τελειόνων δὲ λέγω, ὅτι τὸ προτεινόμενον σύστημα δὲν εἶναι σύστημα, ἀλλὰ τροποποίησις τοῦ νόμου τοῦ ἔτους **1845**, καὶ ὅτι τοῦτο θέλει προκαλέσει τοὺς ἐσωτερικοὺς δανειστὰς νὰ ζητήσωσι τὰ δαπανηθέντα παρ' αὐτῶν χρήματα ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος, ὅπερ θέλει φέρει οὐχὶ εὐάρεστα ἀποτελέσματα.

Ἐνταῦθα περαιωθείσης τῆς περαιτέρω συζητήσεως ἐγένετο, ψηφοφορία ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Κ. Ι. Θεοτόκη καὶ Δ. Κατζίσκου, ἐκ τῆς ὁποίας ἐξήχθη, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέξατο αὐτὴν, διὰ ψήφων **26** κατὰ **12** κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον πρωτόκολλον τῆς ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ ταμείων.

Γ. Ἀντωνόπουλος		Νικ. Πονηρόπουλος	
Παν. Γιατράκος	Ο	Σπ. Παππαλεξόπουλος	
Ἀθ. Γρηγοριάδης	Ν	Νικ. Πρασσακάκης	Ο
Ἀναγν. Δελιγιάννης		Σπ. Τρικούπης	
Σωτ. Θεοχαρόπουλος		Ρικάρδος Τζιώρτζ	Ο
Γεώρ. Κουντουριώτης		Βασ. Χρηστακόπουλος	Ο
Ἰω. Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου	
Σπ. Καλογερόπουλος		Ν. Χρυσόγελος	
Ἀναστ. Λόντος		Γεώρ. Ψύλλας	
Τάτζης Μαγγίνας		Δρόσος Μανσόλας	Ο
Κωνστ. Μπότζαρης	Ο	Ἰωάν. Θεοτόκης	Ο
Ἀναγ. Μοναρχίδης	Ο	Ἰωάν. Χ. Πέτρου	
Δάμπρος Νάκος	Ν	Ἀθανάσιος Αἰδωρίκης . .	Ν
Διαμ. Ν. Ὀλύμπιος		Γεώργιος Δαρειώτης . .	Ν
Χαρ. Παππαπολίτης		Γεώργ. Παππαηλιόπουλος	Ν
Ἰάκ. Παξιμάδης	Ο	Γεώργιος Γλαράκης . .	Ν

Δημήτριος Γ. Βούλγαρης		Κίτσος Τζαβέλλας	N
Γκίκας Καρακατζάνης	O	Γαρδικιώτης Γρίβας	N
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	O	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	N
Ἀδάμ Δούκας		Δημήτριος Χατσίσκος	N
Δῆμος Κανελλόπουλος	N	Δημήτριος Χρηστίδης	N
Κωνσταντῖνος Κανάρης	N	Νικόλαος Μαυρομμάτης	N
Τσανετάκης Γρηγοράκης	N	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	N
Μ. Α. Καΐρης	N	Παναγιώτης Διδωρίκης	N
Ἀντώνιος Γ. Κριεζῆς	N	Χατσῆ Χρῆστος	N
Ἀντώνιος Μαυρομιχάλης		Γεώργιος Δυοβουνιώτης	N
Γεώργιος Νοταρᾶς		Κωνσταντ. Προβιλέγγιος	N
Δημήτριος Πλαπούτας	N	Ἰωάννης Οἰκονόμου	N
Ἰωάννης Στάϊκος	N	Σπῦρος Μήλιος	
Ἀναστάσιος Μαυρομιχάλης		Μιχαὴλ Μαρκοπολίτης	

Ἀναγνωσθέντα ἔπειτα τὰ ἄρθρα 1, 2, 3, 4, 5 μέχρις 28, ἐγένοντο παραδεκτὰ ἄνευ τινὸς ἀντιρρήσεως. Ἐγκριθέντος δὲ καὶ τοῦ τύπου τῆς ἐκτελέσεως, ἐγένετο ἐπὶ τέλους ψηφοφορία ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν αὐτῶν ψηφολεκτῶν, διὰ τῆς ὁποίας ἐξήχθη ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέξατο αὐτὸ διὰ ψήφων 26 κατὰ 12, κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον πρωτόκολλον τῆς ψηφοφορίας· ἔχει δὲ τὸ νομοσχέδιον ὡς ὑπεβλήθη εἰς τὴν συνεδρίασιν τῆς 9 τρέχοντος μηνός.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας

Ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ περὶ ταμιῶν Νομοσχεδίου.

Γεώργιος Μ. Ἀντωνόπουλος		Διαμαντὴς Ν. Ὀλύμπιος	
Παναγιώτης Γιατράκος	O	Χαράλαμπος Παππαπολίτης	O
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	N	Ἰάκωβος Παξιμάδης	O
Ἀναγνώστης Δελιγιάννης		Ν. Πονηρόπουλος	
Σωτήριος Θεοχαρόπουλος		Ν. Πρασσακάκης	O.
Γεώργιος Κουντουριώτης		Σπ. Τριπούπης	
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	N	Ρικάρδος Τζιώρτζ	O
Σπυρίδων Καλογερόπουλος		Βασίλειος Χρηστακόπουλος	O
Ἀναστάσιος Λόντος		Ἀνδρέας Χ. Ἀναργύρου	
Τάτζης Μαγγίνας		Νικόλαος Χρυσόγελος	
Κωνσταντῖνος Μπότζαρης	O	Γεώργιος Ψύλλας	
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	O	Δρόσος Μανσόλας	O
Δάμπρος Νάκος	N	Ἰωάννης Θεοτόκης	O

Ἰωάννης Χ. Πέτρου		Ἰωάν. Στάϊκος	N
Ἀθανάσ. Διδωρίκης	N	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	
Γεώρ. Δαρειώτης	N	Κίτζος Τζαβέλλας	N
Γεώρ. Παπαχλιόπουλος	N	Γαρδικιώτης Γρίβας	N
Γεώρ. Γλαράκης	N	Ἀλέξ. Βλαχόπουλος	N
Δημ. Γ. Βούλγαρης		Δημ. Χατσίσκος	N
Γκίκας Καρακατζάνης	O	Δημ. Χρηστίδης	N
Νικόλ. Ἰω. Μέξης	O	Νικόλ. Μαυρομμάτης	N
Ἀδάμ Δούκας		Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	N
Δῆμος Κανελλόπουλος	N	Παναγ. Διδωρίκης	N
Κωνστ. Κανάρης		Χατσῆ Χρῆστος	N
Τσανετ. Γρηγοράκης	N	Γεώρ. Δυοβουνιώτης	N
Μ. Α. Καΐρης	N	Κωνς. Προβιλέγγιος	N
Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	N	Ἰωάν. Οἰκονόμου	N
Ἀντών. Μαυρομιχάλης		Σπῦρος Μήλιος	N
Γεώρ. Νοταρᾶς		Μιχαὴλ Μαρκοπολίτης	
Δημήτ. Πλαπούτας	N		

Προβάσης ἔπειτα τῆς Γερουσίας εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου περὶ συμπληρωτικῶν πιστώσεων εἰς βάρος τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἔτους 1849, καὶ ἀναγνωσθέντος τούτου ἐγένετο δεκτὴ ἡ ἀρχὴ αὐτοῦ παμψηφεί, κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον πρωτόκολλον τῆς ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ συμπληρωτικῶν πιστώσεων.

Γ. Μ. Ἀντωνόπουλος		Χ. Παππαπολίτης	N
Π. Γιατράκος	N	Ἰάκ. Παξιμάδης	N
Αθ. Γρηγοριάδης	N	Ν. Πονηρόπουλος	
Ἀναγ. Δελιγιάννης		Ν. Πρασσακάκης	N
Σ. Θεοχαρόπουλος		Σπ. Τριπούπης	
Γ. Κουντουριώτης		Ρικάρδος Τζιώρτζ	
Ι. Θ. Κολοκοτρώνης	N	Β. Χρηστακόπουλος	N
Σ. Καλογερόπουλος		Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου	
Ἀναστ. Λόντος		Ν. Χρυσόγελος	
Τ. Μαγγίνας		Γεώργ. Ψύλλας	
Κωνς. Μπότζαρης		Δρ. Μανσόλας	
Α. Μοναρχίδης	N	Ι. Θεοτόκης	N
Α. Νάκος		Ι. Χ. Πέτρου	
Δ. Ν. Ὀλύμπιος		Ἀθ. Διδωρίκης	N

Γ. Δαρειώτης	N	Ἀναγ. Μαυρομιχάλης	
Γ. Παππαηλιόπουλος	N	Κίτσος Τσαβέλλας	N
Γεώργ. Γλαράκης	N	Γαρδ. Γρίβας	N
Δ. Γ. Βούλγαρης	N	Ἀλ. Βλαχόπουλος	N
Γκ. Καρακατζάνης	N	Δημ. Χατζίσκος	N
Ν. Ι. Μέξης		Δημήτριος Χρηστίδης	N
Ἀδάμ Δούκας		Νικόλ. Μαυρομμάτης	N
Δ. Κανελλόπουλος	N	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	N
Κ. Κανάρης		Παναγιώτης Αἰδωρίκης	N
Τσαν. Γρηγοράκης	N	Χατζῆ Χρῆστος	N
Μ. Α. Καίρης	N	Γεώργιος Δυοβουνιώτης	N
Ἀντ. Γ. Κριεζῆς	N	Κωνσταν. Προβιλέγγιος	N
Ἀντ. Μαυρομιχάλης		Ἰωάννης Οἰκονόμου	N
Γεώρ. Νοταρᾶς		Σπῦρος Μήλιος	
Δημ. Πλαπούτας	N	Μιχαὴλ Μαρκοπολίτης	
Ἰω. Σταῖκος	N		

Ἀναγνωσθέντα κατόπιν τὰ ἄρθρα 1, 2, καὶ 3, ἐγένοντο παραδεκτά. Ἐγκριθέντος δὲ καὶ τοῦ τύπου τῆς ἐκτελέσεως, ἐγένετο ψηφοφορία ἐπὶ τοῦ συνόλου, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Κ. Ι. Κολοκοτρώνου καὶ Δ. Χατζίσκου, ἐξ ἧς ἐξήχθη, ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέξατο αὐτὸ παμψηφεὶ διὰ ψήφων τριάκοντα τριῶν· ἔχει δὲ ὡς ὑποβληθὲν εἰς τὴν συνεδρίασιν τῆς ἐνάτης τρέχοντος μηνός.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας

Ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου περὶ συμπληρωτικῶν πιστώσεων.

Γ. Μ. Ἀντωνόπουλος		Διαμ. Ν. Ὀλύμπιος	
Παναγ. Γιατράκος	N	Χαράλ. Παππαπολίτης	N
Ἀθανάσ. Γρηγοριάδης	N	Ἰακωβος Παξιμάδης	N
Ἀναγ. Δελιγιάννης		Νικόλ. Πανηρόπουλος	
Σωτ. Θεοχαρόπουλος		Νικόλ. Πρασσακάκης	N
Γεώρ. Κουντουριώτης		Σπ. Τρικούπης	
Ἰωάν. Θ. Κολοκοτρώνης	N	Ρικάρδος Τζιώρτζ	
Σπ. Καλογερόπουλος		Βασ. Χρηστακόπουλος	N
Ἀναστ. Λόντος		Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου	
Τάτζης Μαγγίνας		Νικόλ. Χρυσόγελος	
Κωνστ. Μπότζαρης		Γεώρ. Ψύλλας	
Ἀναγ. Μοναρχίδης	N	Ἀρ. Μανσόλας	N
Δάμπρος Νάκος		Ἰωάν. Θεοτόκης	N

Ἰωάν. Χ. Πέτρου		Ἰωάν. Σταῖκος	N
Ἀθαν. Αἰδωρίκης	N	Ἀναστάσ. Μαυρομιχάλης	
Γεώργ. Δαρειώτης	N	Κίτσος Τζαβέλλας	N
Γεώρ. Παππαηλιόπουλος	N	Γαρδικιώτης Γρίβας	N
Γ. Γλαράκης	N	Ἀλέξ. Βλαχόπουλος	N
Δημ. Γ. Βούλγαρης		Δημήτρ. Χατσῖσκος	N
Γκίκας Καρακατζάνης	N	Δημήτρ. Χρηστίδης	N
Νικ. Ἰω. Μέξης		Νικόλ. Μαυρομμάτης	N
Ἀδάμ Δούκας		Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπους	N
Δῆμος Κανελλόπουλος	N	Παναγ. Αἰδωρίκης	N
Κωνστ. Κανάρης		Χατζῆ Χρῆστος	N
Τσανετάκης Γρηγοράκης	N	Γεώργ. Δυοβουνιώτης	N
Μ. Α. Καίρης	N	Κωνστ. Προβιλέγγιος	N
Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	N	Ἰωάν. Οἰκονόμου	N
Ἀντών. Μαυρομιχάλης		Σπῦρος Μήλιος	
Γεώρ. Νοταρᾶς		Μιχ. Μαρκοπολίτης	
Δημήτρ. Πλαπούτας	N		

Ἑπομένως ὁ Κ. πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν, ἀπαγγείλας ὡς ἀντικείμενον τῆς ἑπομένης τὴν ἀνάγνωσιν τῶν πρακτικῶν.

Ὁ Προεδρεύων Ἀντιπρόεδρος

Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς

Ἀθ. Γρηγοριάδης.

Ι. Παξιμάδης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 31 Αὐγούστου 1851. Ἡμέρᾳ Παρασκευῇ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν Κ. Κ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 33 μελῶν, ὁ προεδρεύων ἀντιπρόεδρος Κ. Γκίκας Καρακατζάνης, κωλυομένου τοῦ Κ. προέδρου, προσλαβὼν ὡς προσωρινὸν γραμματέα τὸν γερουσιαστὴν Κ. Δ. Χατσίσκον, ἀντὶ τοῦ ἀπόντος θατέρου τῶν γραμματέων Κ. Ἰω. Παξιμάδη, κηρύττει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως.

Ἑπομένως θάτερος τῶν ΚΚ. γραμματέων ἀνέγνω α] ἀναφορὰς τῶν ἀπόντων γερουσιαστῶν ΚΚ. Τάτση Μαγγίνα, Διαμαντῆ Ὀλυμπίου, καὶ Γεωργίου Νοταρᾶ αἰτουμένων τοῦ μὲν πρώτου δεκαήμερον, τοῦ δὲ δευτέρου τεσσαρακονθήμερον παρά-

τασιν ἀδείας ἀπουσίας, λόγῳ ἀσθενείας, δικαιολογουμένης ὑπὸ τοῦ ἐπισυναπτομένου ἀποδεικτικοῦ δύω ἰατρῶν, καὶ τοῦ τρίτου τριακονθήμερον, λόγῳ ἐπίσης ἀσθενείας, βεβαιουμένης διὰ πιστοποιητικοῦ ἰατροῦ, ἡ Γερουσία ἐνέκρινεν ἵνα παραχωρηθῶσι πρὸς τοὺς ἀναφερομένους αἱ παρ' αὐτῶν ζητούμεναι παρατάσεις ἀδειῶν κατὰ τὰς αἰτήσεις των.

β] ἀναφορᾶς τῶν παρόντων γερουσιαστῶν ΚΚ. Ι. Σταΐκου, Γ. Παπαηλιοπούλου καὶ Ἰωάν. Οἰκονόμου αἰτουμένων τοῦ μὲν πρώτου ἐπὶ ἑξ ἑβδομάδας ἄδειαν ἀπουσίας, τῶν δὲ δευτέρου καὶ τρίτου τεσσαρακονθήμερον, καὶ πολλοῦ γενομένου λόγου ὑπὲρ καὶ κατὰ τῆς παραδοχῆς τῶν ζητουμένων ἀδειῶν, ἡ Γερουσία ἐνέκρινεν ἵνα παραχωρήσῃ ταύτας καὶ πρὸς τοὺς τρεῖς τούτους ἀναφερομένους, ἐὰν κατὰ τὰ προαποφασισμένα ὑπάρχωσιν ἐνταῦθα τοὐλάχιστον **40** παρόντες γερουσιασταί.

γ] Τὸ ὑπ' ἀριθ **3830** καὶ ἀπὸ **28** Αὐγούστου ε. ε. ἔγγραφον τοῦ ἐπὶ τοῦ Βασ. Οἴκου καὶ τῶν Ἐξωτερικῶν σχέσεων ὑπουργείου, δι' οὗ κατόπιν τοῦ ὑπ' ἀριθ. **3226** καὶ ἀπὸ **16** Ἰουλίου ἐγγράφου του γνωστοποιεῖ ὅτι αἱ πρὸς τοὺς ΚΚ. Σπ. Μεταξᾶν γραμματέα τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει πρεσβείας καὶ Σ. Σαμάραν ἀκόλουθον τῆς αὐτῆς πρεσβείας δοθεῖσαι προκαταβολαὶ ἐξωφλήθησαν ὁλοσχερῶς διὰ κρατήσεως ἐκ τοῦ μισθοῦ τῶν ὀφειλετῶν. Ἡ Γερουσία ἀπεφήνατο νὰ τεθῇ καὶ τὸ προκείμενον ἔγγραφον εἰς τὸ γραφεῖον μετὰ τοῦ προηγουμένου ὑπ' ἀριθ. **3 226.**

δ] Τὸ ὑπ' ἀριθ. **3,381** καὶ ἀπὸ **21** Αὐγούστου ε. ε. ἐγγράφου τοῦ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν ὑπουργοῦ, δι' οὗ διαβιβάζει πρὸς τὸν Κ. πρόεδρον τῆς Γερουσίας πίνακα τῶν χορηγηθεισῶν προκαταβολῶν κατὰ τὸ ἔτος **1850** καὶ **1851** τοῖς ἀξιωματικοῖς καὶ ὑπαλλήλοις τοῦ ὁποίου προΐσταται ὑπουργείου ἐπὶ ἀποτίσει ἐκ τοῦ μισθοῦ των καὶ τῶν ἐνεργηθεισῶν κρατήσεων δι' ἐξώφλησιν μέχρι τέλους Ἰουνίου τοῦ ἔτους **1851**. Ἐνταῦθα παρατηρήσαντός τινος τῶν Κ. γερουσιαστῶν ὅτι ἡ Γερουσία ἐζήτησε κατάλογον τῶν ἀπὸ τοῦ ἔτους **1835** μέχρι τοῦδε ὀφειλετῶν ὑπαλλήλων ἐκ προκαταβολῆς ἀπέναντι τῆς μισθοδοσίας των, καὶ ὅτι ἂν καὶ αἱ ἀπὸ τοῦ ὑπουργείου τῶν στρατιωτικῶν χορηγηθεῖσαι προκαταβολαί, ὡς εἰκάζεται, εἶναι πολλαὶ καὶ μεγάλαι, ὁ Κ. ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργὸς δὲν ἔπεμψε τοιοῦτον, ἂν καὶ ἐπανειλημμένως προσεκλήθη παρὰ τῆς Γερουσίας, ἡ Γερουσία ἀπεφήνατο νὰ ὑπενθυμισθῇ καὶ πάλιν ὁ Κ. ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργὸς ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ὑπουργοὶ ἵνα

παρουσιάσωσι κατάλογον τῶν ἐκ προκαταβολῆς ὀφειλετῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὑπαλλήλων τῆς δικαιοδοσίας των ἀπὸ τοῦ ἔτους **1835** μέχρι τῆς σήμερον.

Ἀπαγγείλαντος μετὰ ταῦτα τοῦ Κ. προέδρου ὅτι ἀντικείμενον τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως εἶναι ἡ συζήτησις τοῦ κατὰ τὴν Β'. σύνοδον τῆς Β'. βουλευτικῆς περιόδου ἀπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τῆς Γερουσίας, καὶ ἀναγνωσθείσης τῆς τε ἐκθέσεως τοῦ ταμία Κ. Σπ. Παπαλεξοπούλου πρὸς τὴν λογιστικὴν ἐπιτροπὴν τῆς Γερουσίας κατὰ τὴν Β'. σύνοδον τῆς Β'. περιόδου, καὶ τῆς ἐκθέσεως ταύτης πρὸς τὴν Γερουσίαν, ἡ Γερουσία παραδεξαμένη καὶ ἐγκρίνασα τὸν προκείμενον τῆς β'. συνόδου, τῆς β'. βουλευτικῆς περιόδου ἀπολογισμόν, ὅπως ὑπεβλήθη παρὰ τοῦ ταμία αὐτῆς ἀπεφήνατο τὴν πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν οἰκονομικῶν ἀποστολὴν αὐτοῦ, ὅπως τοῦτο ἐνεργήσῃ ἁρμοδίως τὴν εἰσπραξιν τοῦ ὑπολειπομένου εἰς χεῖρας τοῦ ταμία περισσεύματος ἐκ δραχμῶν **970 : 86**, περὶ τῶν ὁποίων δὲν παρουσιάζεται τὸ ἀπαιτούμενον γραμμάτιον τῆς εἰς τὸ κεντρικὸν ταμεῖον ἐπιτροφῆς των, ἂν καὶ γίνηται μνεία περὶ τούτου εἴς τε τὴν πρὸς τὴν λογιστικὴν ἐπιτροπὴν ἔκθεσιν τοῦ Κ. ταμία, ὡς καὶ εἰς τὸν γενικὸν πίνακα τῶν ἐξόδων.

Προτεθείσης ἔπειτα εἰς συζήτησιν τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπῆς, ἀνεγνώσθη ἡ ἐπὶ τῶν ὑπ' ἀριθ. **58, 60, 66, 75, 78** καὶ **79** γνωμοδότησις αὐτῆς καὶ ἐγένετο δεκτή.

Ἀνεγνωσθείσης τῆς γνωμοδοτήσεως τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. **82** ἀναφορᾶς, ἡ Γερουσία ἀπεφήνατο νὰ διευθυνθῇ καὶ αὕτη διὰ τοῦ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργείου πρὸς τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον, ὅπως λάβῃ πρόνοιαν περὶ αὐτῆς.

Ἀναγνωσθεῖσαι ἔπειτα αἱ γνωμοδοτήσεις τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν ὑπ' ἀριθ. **83, 84, 89, 90, 94, 110, 111,** καὶ **117** ἐγένοντο δεκταὶ ὡς ἔχουσιν.

Ἀναγνωσθείσης τῆς γνωμοδοτήσεως τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. **137** ἀναφορᾶς, εἷς τῶν Κ. γερουσιαστῶν ἐγνωμάτευσεν ὅτι ἡ ἀναφορὰ αὕτη πρέπει νὰ διευθυνθῇ ἁπλῶς εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπουργεῖον, καθόσον, ἐκτὸς τοῦ ὅτι τὸ διορίζειν καὶ παύειν ὑπαλλήλους ἐνεργεῖται παρὰ τοῦ Βασιλέως ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ ἁρμοδίου ὑπουργοῦ, καὶ οὐχὶ παρὰ τῆς Γερουσίας, περιπλέον οἱ ἀναφερόμενοι ζητοῦσι διορισμὸν ὡρισμένου προσώπου καὶ τούτου εἰς μὴ νενομοθετημένην θέσιν. Τὴν γνωμάτευσιν ταύτην παρεδέξατο ἡ Γερουσία.

Ἀνεγνώσθη μετὰ ταῦτα ἡ γνωμοδότησις τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. **141** ἀναφορᾶς τῶν ἐξ Ἀνδριτσαίνης Κ. Π. Κανελλοπούλου καὶ Κ. Ζαρειφοπούλου κατὰ τοῦ πρώην γραμματέως τοῦ ἐπαρχείου Ὀλυμπίας καὶ τοῦ δημαρχεύοντος δημαρχικοῦ παρέδρου Ἀνδριτσαίνης ἐπὶ ἀποδεδειγμένῃ καὶ φανερᾷ νοθεύσει τῶν δημαιρεσιακῶν ἐγγράφων. Ἐπὶ τῆς γνωμοδοτήσεως ταύτης εἰς τῶν Κ. γερουσιαστῶν παρετήρησεν ὅτι αἱ μηνύσεις καὶ αἱ ἀναφοραὶ κατὰ τῶν εἰρημένων ὑπαλλήλων πρὸ καιροῦ ἐστάλησαν εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργεῖον, εἰς τὸ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης καὶ εἰς τὸ ὑπουργικὸν Συμβούλιον τὸ ὁποῖον διέταξε νὰ τῷ παρουσιασθῶσι τὰ νοθευμένα δημαιρεσιακὰ ἔγγραφα καὶ αἱ ἀνακρίσεις, διὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν ὁποίων διετάχθη παρὰ τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης ὁ ἐν Καλάμαις εἰσαγγελεύς, ὅστις ἠρνήθη νὰ ἐνεργήσῃ ἀνακρίσεις, ἐπὶ τῇ προφάσει ὅτι εἶχεν ἐπικυρωθῆ πλέον ἡ δημαιρεσιακὴ ἐκλογή. Περὶ ὅλων τούτων ἐν ἐκτάσει μάλιστα ἔκαμον λόγον εἰς ἄλλας προηγουμένας συνεδριάσεις, καὶ ἰδίως εἰς ἐκείνην τῆς 6 Φεβρουαρίου· καὶ μολονότι τετράκις ἡ Γερουσία ἐζήτησε πληροφορίας ἀπὸ τὸν ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου μέχρι τοῦδε ὁ Κ. ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς δὲν παρουσιάσθη. Διὰ τῆς ἀναφορᾶς των ταύτης οἱ ἀναφερόμενοι ζητοῦσι τὴν εἰς δίκην παραπομπὴν τῶν εἰρημένων ὑπαλλήλων, ἐπὶ νοθεύσει τῶν δημαιρεσιακῶν καταλόγων, ἀφοῦ ἤδη πλέον ἐπεκυρώθη τοσοῦτον ἐσπευσμένως ἡ ἐκλογή. Ἐπὶ τέλους προτείνει νὰ συσταθῇ ἡ αἴτησις τῶν ἀναφερομένων πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν, τὸ ὁποῖον νὰ ἐπιληφθῇ τῶν ἀνακρίσεων.

Ἀνταπαρατηρήσαντος δὲ ἑτέρου τῶν ΚΚ. γερουσιαστῶν ὅτι ἡ Γερουσία δύναται νὰ συστήσῃ τὴν ἀναφορὰν ταύτην πρὸς τὸ ὑπουργεῖον, καὶ νὰ ζητήσῃ πληροφορίας περὶ τῶν ἐνεργειῶν του ἐπ' αὐτῆς τῆς ὑποθέσεως, ὁ πρῶτος λαλήσας γερουσιαστής, εἶπεν, εἰς μάτην καὶ ἤδη θέλει ζητήσει πληροφορίας ἡ Γερουσία ἐὰν δὲν τεθῇ ὡρισμένη προθεσμία ἐντὸς τῆς ὁποίας ὁ Κ. ὑπουργὸς νὰ παρουσιασθῇ καὶ δώσῃ τὰς ζητουμένας πληροφορίας, ἐπὶ τῇ προτάσει δ' αὐτοῦ ἡ Γερουσία ἀπεφήνατο νὰ διευθυνθῇ ἡ ἀναφορὰ αὕτη εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν, καὶ ἐντὸς **15** ἡμερῶν προθεσμίας νὰ παρουσιασθῇ ὁ Κ. ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς διὰ νὰ δώσῃ τὰς ζητουμένας πληροφορίας.

Ἀνεγνώσθη ἑπομένως ἡ ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. **143** ἀναφορᾶς γνωμοδότησις τῆς ἐπιτροπῆς ἥτις ἐγένετο δεκτή.

Ἀναγνωσθείσης ἐπὶ τέλους τῆς γνωμοδοτήσεως τῆς ἐπιτρο-

πῆς ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. **149** ἀναφορᾶς, εἷς τῶν ΚΚ. γερουσιαστῶν λαβὼν τὸν λόγον εἶπεν, ὅτι ὁ ἀναφερόμενος νέος Βασίλειος Ματζούνης κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ τρ. ἔτους ἀνερέρθη πρὸς τὴν Γερουσίαν ἐξαιτούμενος ν' ἀποσταλῇ δι' ἐξόδων τοῦ δημοσίου εἰς Εὐρώπην ἐπὶ ἓν ἥμισυ ἔτος διὰ νὰ τελειοποιηθῇ εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν ἑδρῶν (καρεκλῶν), εἰς τὴν ὁποίαν αὐτοδίδακτος ἐπὶ τοσοῦτον προέβη, ὥστε, καθ' ἃ μαρτυροῦσιν αἱ παρ' αὐτοῦ εἰς τὴν Γερουσίαν ὡς δεῖγμα σταλεῖσαι δύω ἕδραι, μικρόν τι διαφέρουσι τῶν ἐν Εὐρώπῃ κατασκευαζομένων πρώτης ποιότητος ἑδρῶν. Συγχρόνως τότε ἀνερέρθη καὶ πρὸς τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον, ἀλλ' οὐδεμία περὶ αὐτοῦ φροντὶς ἐλήφθη, οὐδεμία προσοχὴ ἐδόθη· μέχρις οὗ Γάλλος τις, συμπαθείᾳ ὁρμώμενος, ἐπλήρωσε τὰ ἔξοδα τῆς μεταβάσεως αὐτοῦ εἰς Μασσαλίαν, ὅπου ὁ ἐν Μασσαλίᾳ Ἑλληνικὸς πρόξενος Κ. Τζιτζίνιας, πρὸς ὃν εἶχε συστηθῇ παρά τινων τῶν κυρίων γερουσιαστῶν, ἐρρόντισε νὰ τὸν θέσῃ ὡς μαθητευόμενον παρά τινι καρεκλοποιῷ. Στερούμενος δὲ τῶν πρὸς διατροφὴν αὐτοῦ καὶ συντήρησιν, ἀναφέρεται καὶ πάλιν ἐκεῖθεν, παρακαλῶν νὰ τῷ χορηγηθῶσιν ἐπὶ ἓν ἔτος τὰ τῆς διατροφῆς του ἔξοδα, διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ τελειοποιηθῇ εἰς τὴν τέχνην ταύτην, τὴν τοσοῦτον χρήσιμον ἐν Ἑλλάδι, ὅπου ἅπαντα σχεδὸν τὰ εἴδη τῶν ἑδρῶν εἰσάγονται ἔξωθεν. Τὴν παντελῆ στέρησιν τῶν πρὸς διατροφὴν τοῦ ἀναφερομένου γνωριζόντες τινὲς τῶν ΚΚ. γερουσιαστῶν, τῷ ἐπεμψαν διὰ τοῦ Κ. Τζιτζίνια **50** δραχμὰς ἐξ ἰδίων των, ἀλλ' ἡ ἀσήμαντος αὕτη ποσότης δὲν δύναται νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τίποτε, ἐὰν δὲν ληφθῇ πρόνοιά τις παρὰ τῆς κυβερνήσεως.

Διὰ ταῦτα προτείνει νὰ συσταθῇ ἡ ἀναφορὰ τοῦ εἰρημένου πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργεῖον διὰ νὰ τῷ χορηγηθῶσιν ἐπὶ ἓξ τοὐλάχιστον μῆνας τὰ τῆς διατροφῆς του ἔξοδα ἐκ τῶν ἐκτάκτων βοηθημάτων τοῦ ὑπουργείου, ὅπως δυνηθῇ καὶ καταρτισθῇ ἐντελῶς εἰς τὴν τέχνην ταύτην.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ἡ Γερουσία διέταξε νὰ συσταθῇ ἡ αἴτησις αὕτη τοῦ ἀναφερομένου Βασιλείου Μαντζούνη, ὡς καὶ ἡ προηγουμένη ὑπ' ἀριθ. **58** πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργεῖον, πρὸς δὲ νὰ σταλῇ καὶ ἀπόσπασμα τῶν πρακτικῶν τοῦ μέρους τούτου.

Τελευταῖον κατὰ πρότασιν τοῦ Κ. Προέδρου κληρώσεως γενομένης πενταμελοῦς ἐπιτροπῆς, ἥτις μετὰ τοῦ γραφείου τῆς Γερουσίας ἀποτελοῦσα τὴν μεγάλην πρέσβευσιν, θέλει παρευρεθῇ κατὰ τὴν προσεχῆ δευτέραν εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν διὰ τὴν

ἐπέτειον ἑορτὴν τῆς 3 Σεπτεμβρίου, ἔλαχον οἱ ἑξῆς Γερουσιαστοί ΚΚ. Ἀντώνιος Μαυρομιχάλης, Γ. Μ. Ἀντωνόπουλος, Ἀλέξιος Βλαχόπουλος, Γ. Δυωδουνιώτης καὶ Γ. Ψύλλας.

Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν, ἀπαγγείλας ὡς ἀντικείμενον τῆς ἐπιούσης συνεδριάσεως τὴν ἀνάγνωσιν τῶν πρακτικῶν.

Ὁ προεδρεύων ἀντιπρόεδρος
Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΖΑΝΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Α. Γρηγοριάδης.
Ι. Ἠλιμάδης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 5 Σεπτεμβρίου 1851, ἡμέρᾳ Τετάρτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 33 μελῶν, ὁ προεδρεύων ἀντιπρόεδρος Κ. Γκίκας Καρατζάνης, κωλυομένου τοῦ προέδρου, κηρύττει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα ἐπικυροῦνται.

Μετὰ ταῦτα ἀναγνωσθέντος τοῦ ὑπ' ἀριθ. 37,364 καὶ ἀπὸ 31 Αὐγούστου ε. ε. ἐγγράφου τοῦ Κυρίου ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ πρὸς τὸν Κ. πρόεδρον τῆς Γερουσίας, παρακαλούμενον νὰ τῷ διαβιβάσῃ τὸ παρὰ τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Λόντου ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς ἀ. Αὐγούστου ἀναγνωσθὲν καὶ ἐν τῇ Γερουσίᾳ παρακατατεθὲν ἔγγραφον τῆς 9 Μαρτίου 1850 μεταξὺ τῶν ἐν Σπέτζαις τότε δημοσίων ὑπαλλήλων Μπούμπουλη, Δοβλέτη καὶ Κατζαροῦ, ἵνα ἐκπληρώσῃ ἐν πλήρει γνώσει τοῦ πράγματος ὅ,τι ἐκ τῶν καθηκόντων του, λαβὼν τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας, εἶπεν ὅτι, ἂν καὶ ἐγένετο πολὺς λόγος ἐν τῇ Γερουσίᾳ περὶ τῆς ἀνηκούστου καὶ μοναδικῆς πράξεως, τῆς λαβούσης χώραν ἐν Σπέτζαις, κἀθ' ἃ μαρτυρεῖ τὸ παρὰ τοῦ ἐντίμου Γερουσιαστοῦ Κ. Λόντου τότε ἀναγνωσθὲν καὶ παρακατατεθὲν ἐν τῷ γραφείῳ τῆς Γερουσίας ἔγγραφον, συντεταγμένον παρ' αὐτῶν τῶν τὴν κατάχρησιν διαπραξάντων ὑπαλλήλων, ὁ κύριος ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς ἕνα μόλις μῆνα ἀπὸ τῆς καθυποβολῆς τοῦ καταπτύστου ἐκείνου ἐγγράφου ἀναφέρεται πρὸς τὴν Γερουσίαν, ζητῶν τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἔγγραφον, «διὰ νὰ ἐκπληρώσῃ ὅ,τι ἐκ τῶν καθηκόντων του.» Διὰ τῆς φράσεως ταύτης τοῦ

Κ. ὑπουργοῦ δίδεται ὑπόνοια, ὅτι εἰσέτι διατηρεῖται ὁ ὑπάλληλος ἐκεῖνος (ὁ Δοβλέτης)· ἂν τοῦτο ἔχῃ τὴν ἀλήθειαν, ἐκτὸς τοῦ ὅτι δὲν εἶναι ἁρμόδιον, περιπλέον τὰ δημόσια συμφέροντα διατρέχουσι κίνδυνον ἐμπεπιστευμένα εἰς χεῖρας τοιούτου καταχραστοῦ. Τὸ κατ' αὐτὸν οὐδὲ μίαν ἡμέραν ἔπρεπε νὰ διατηρῆται εἰς ὑπηρεσίαν ἄνθρωπος, κατὰ τοῦ ὁποίου ὑπάρχουσιν ὑπόνοιαι βαρεῖαι ἐνώπιον τοῦ σώματος τούτου, ἐνώπιον ὅλου τοῦ κόσμου. Ὁ δὲ κύριος ὑπουργὸς ὀρθῶς ποιῶν, ἔπρεπε προσωρινῶς κἂν νὰ τὸν παύσῃ, μέχρις οὗ τακτοποιήσῃ τὴν εἰς δίκην εἰσαγωγήν του. Ἡ παῦσις αὕτη ἐνεργουμένη συνεπείᾳ τοσούτων ἐνδείξεων καὶ προηγουμένων, οὐδ' ἐσπευμένη, οὐδὲ ἄδικος ἤθελε θεωρηθῆ, ἡ δ' ὑπόληψις τοῦ ὑπαλλήλου, ἐὰν ταύτης κηδόμενος ὁ Κύριος ὑπουργὸς δὲν ἔσπευσε τὴν παῦσίν του, δὲν ἤθελε προσβληθῆ, διότι διὰ τῆς εἰς δίκην παραπομπῆς του, γεννησομένης μετ' ὀλίγον, θέλει ἀποδειχθῆν, ἢ ἡ ἐνοχή του διὰ κατάχρησιν, τὴν ὁποίαν αὐτὸς ὁ ἴδιος ὁμολογεῖ διὰ τῆς ὑπογραφῆς του καὶ τοῦ ἐγγράφου του, ἢ ἡ ἀθωότης του ἀποδεικνυομένου πλαστοῦ τοῦ ἐγγράφου.

Ἂν Γερουσιαστής τις κατήγγειλεν ἐπὶ καταχρήσει ὑπάλληλον ἁπλῶς, χωρὶς νὰ καταθέσῃ καὶ ἔγγραφα, ἀποδεικνύοντα τὸ ἔγκλημα καὶ τὴν κατάχρησιν, τὸ κατ' αὐτὸν, ὁ Κ. ὑπουργὸς ἔπρεπε νὰ παύσῃ τὸν ὑπάλληλον ἐκεῖνον. Ἐπὶ τέλους ἠρώτησεν ἂν διατηρῆται εἰσέτι ὁ ὑπάλληλος, καὶ ἂν προτίθηται ὁ Κύριος ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς νὰ τὸν διατηρήσῃ μέχρις οὗ παραπεμφθῇ εἰς δίκην.

Εἰς ταῦτα ὁ Κ. ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς ἀντέταξεν, ὅτι ἐναντίον τῶν ὑπαλλήλων παντὸς κλάδου, καὶ ἰδίως τοῦ οἰκονομικοῦ, γίνονται πάντοτε παρατηρήσεις, αἵτινες ἂν ἠλήθευον, οὐδεὶς οἰκονομικὸς ὑπάλληλος ἤθελεν εὑρίσκεσθαι εἰς τὴν θέσιν του. Ἐκτὸς τούτου ὁποιονδήποτε καὶ ἂν ἦναι τὸ ἔγκλημα καὶ ἡ κατηγορία, ἡ κυβέρνησις, καθὼς ὀφείλει νὰ λαμβάνῃ μέτρα πρὸς ἐξασφάλισιν τοῦ δημοσίου πλούτου, ἐπίσης εἶναι δίκαιον, εἶναι χρέος της, νὰ φροντίζῃ καὶ περὶ τῆς ὑπολήψεως τῶν ὑπαλλήλων των. Ποτὲ αἱ κυβερνήσεις δὲν καταστρέφουσι τὴν ὑπόληψιν τῶν ὑπαλλήλων των, χωρὶς νὰ δειχθῇ ἡ ἐνοχή των. Ἴδιον καλῆς καὶ ἀξιοπρεποῦς κυβερνήσεως εἶναι νὰ ἐνεργῇ μὲ προφύλαξιν καὶ φρόνησιν τὰς παύσεις τῶν ὑπαλλήλων της, διερευνῶσα καὶ ἐξετάζουσα λεπτομερῶς τὰς κατ' αὐτῶν κατηγορίας. Ὅτι ἔκτοτε ἅμα ἀναγνωσθέντος τοῦ ἐγγράφου ἐκείνου ἐν τῇ Γερουσίᾳ ἐζήτησε νὰ τῷ διαβιβασθῇ τοῦτο, ἵνα στηριζό-

μενος ἐπ' αὐτοῦ, ἐνεργήσῃ ὅ,τι ἐκ τῶν καθηκόν του· ὅτι ἐδράδυνε νὰ ἐνεργήσῃ κατὰ τοῦ ὑπαλλήλου ἐκείνου, περιμένων τὸ ἔγγραφον ἐκεῖνο, καθ' ὅσον διεδίδετο, ὅτι τὸ ἔγγραφον τοῦτο, ὡς καὶ ἄλλα τινά, ἐπλάσθησαν ἀπό τινα ἐδρεύοντα ἐν τῇ αὐτῇ νήσῳ ὑπάλληλον, καὶ καθόσον μάλιστα προέκειτο οὐχὶ περὶ ἁπλῆς παύσεως, ἀλλὰ καὶ περὶ παραπομπῆς εἰς δίκην διὰ πρᾶξιν σπανίαν, καὶ δευτέραν ἴσως μετ' ἐκείνην τὴν ὁποίαν σᾶς ἀνέφερα ἄλλοτε ὡς λαβοῦσαν χώραν ἐν Ἄνδρῳ, ῥρίκην ἐμποιοῦσαν καὶ κλονίζουσαν τὰς πεποιθήσεις διὰ τὴν τόλμην καὶ τὸν τρόπον, μὲ τὸν ὁποῖον ἡ κατάχρησις ἐπράχθη. Περιέμενε νὰ ἴδῃ τὸ ἔγγραφον τοῦτο εἰς τὰ πρακτικά, τῶν ὁποίων ἀπόσπασμα ἔμελλε νὰ τῷ σταλῇ· ἀλλ' ἅμα λαβὼν τὰ πρακτικὰ εἶδεν, ὅτι δὲν τῷ ἐστέλλετο τὸ ἔγγραφον, αὐθημερὸν ὑπενθύμισε τὸ προεδρεῖον διὰ τὴν ἀποστολήν του.

Ὡς πρὸς τὸ ὅτι τὰ συμφέροντα τοῦ δημοσίου διατρέχουσι κίνδυνον, ὅτι δὲν εἶναι ἐξησφαλισμένα, διατηρουμένου εἰσέτι τοῦ ὑπαλλήλου τούτου εἰς θέσιν, καθὰ ἀνέφερεν ὁ προλαλήσας, παρατηρεῖ ὅτι τοιοῦτός τις κίνδυνος δὲν ὑπάρχει, καθόσον μάλιστα ἡ ἀποστολὴ τοῦ ὑπαλλήλου ἐκείνου ἐξεπληρώθη τῆς ἐξορύξεως τοῦ ὀρυκτοῦ γενομένης πλέον ἤδη. Ὅτι καὶ πάντοτε καὶ ἤδη ἔδειξεν ὅτι ἐφέρθη αὐστηρότατα πρὸς τοὺς καταχραστὰς ὑπαλλήλους, παραπέμψας αὐτοὺς εἰς δίκην οὐχὶ διὰ τὰ κακουργήματα, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰ πλημμελήματα αὐτά· καὶ ἤδη διατελεῖ ὑπάρχων εἰς δίκην εἰς τῶν ἀνωτέρων ὑπαλλήλων ἐπὶ ἐξ δραχ. καταχρήσει· ἀλλ' ὅτι ποτὲ χωρὶς νὰ ἔχῃ μίαν οἱανδήποτε ἔνδειξιν δὲν θέλει στιγματίσει ὑπάλληλον, δὲν θέλει καταστρέψει οἰκογενειάρχην· διὰ ταῦτα καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου θέλει ἐνεργήσει ὅ,τι τὸ καθῆκόν του τὸν ὑπαγορεύσει ἅμα μετὰ τὴν διαβίβασιν τοῦ ζητουμένου ἐγγράφου.

Ἀντικρούων τὸν Κ. ὑπουργὸν ὁ πρὸ αὐτοῦ λαλήσας εἶπεν, ὅτι πάντοτε καὶ ὁ Κ. ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς ὡς καὶ οἱ λοιποὶ Κύριοι συναδελφοί του, προκύπτουσιν εἰς τὸ μέσον διαμαρτυρόμενοι περὶ τῆς τιμιότητος καὶ ἱκανότητός των, ὡς πρὸς τὴν διανομὴν καὶ ἐπιτήρησιν τοῦ δημοσίου πλούτου κτλ. καὶ ἤδη ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν θέλων νὰ δείξῃ πόσον κήδεται τοῦ δημοσίου πλούτου καὶ τῆς ἀσφαλείας του, μᾶς ἀνέφερεν ὅτι παρέπεμψεν εἰς δίκην ἀνώτερόν τινα ὑπάλληλον δι' ἓξ δραχμῶν κατάχρησιν, διὰ τὸν ἄνηθον καὶ κύμινον δηλαδή. Ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν προκειμένου περὶ τῆς παύσεως τοῦ Δοβλέτη θέλει βουλεύματα καὶ ἀποφάσεις ἐνοχοποιούσας αὐτόν.

ἐγὼ ὅμως φρονῶ ὅτι, ὅπου ὑπάρχουσιν ὑποψίαι βαρεῖαι, ἡ Κυβέρνησις οὐχὶ μόνον αὐτὴ ἀφ' ἑαυτῆς πρέπει νὰ παύῃ τὸν ὕποπτον ὑπάλληλον, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ νομάρχης, πρὸς τὸν ὁποῖον παρέχει τὸ δικαίωμα τοῦτο αὐτὸς ὁ περὶ νομαρχῶν νόμος, ἐὰν δὲν μὲ ἀπατᾷ ἡ μνήμη, συντεταγμένος ἀπὸ αὐτὸν τὸν ἴδιον ὑπουργόν, διά τινος διατάξεώς του· ἀλλὰ καὶ ἂν ὁ νόμος δὲν ἔχῃ τοιαύτην διάταξιν, αὐτὸ τὸ πρᾶγμα δεικνύει ὅτι ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει νὰ λάβῃ μέτρα ὥστε νὰ παραμερίζῃ τὸν αὐτουργὸν ἐκεῖνον, ἐφ' οὗ ἐπίκειται ἡ βαρεῖα εὐθύνη. Ἐὰν, ὡς λέγει ὁ Κ. ὑπουργὸς, ὅλαι αἱ Κυβερνήσεις φρονῶσι καὶ πράττωσιν οὕτω, ἐὰν δηλ. ἤθελον βουλεύματα καὶ ἀποφάσεις δικαστικὰς διὰ νὰ λάβωσι μέτρα καὶ ἐξασφαλίσωσι τὸν δημόσιον πλοῦτον, ἀλλοίμονον εἰς τὰ Κράτη· οὕτως φρονεῖ ὁ Κ. ὑπουργὸς περὶ τῆς παύσεως τῶν ὑπαλλήλων, ἐγὼ ὅμως φρονῶ ὅτι ἡ ἰδία Κυβέρνησις δύναται, ἅμα βαρύνωσιν ὑποψίαι κατὰ ὑπαλλήλου, νὰ παραμερίσῃ τὸν ὑπάλληλον ἐκεῖνον, τοσοῦτον μᾶλλον, καθόσον οὐδεὶς δύναται νὰ ἐμποδίσῃ ἢ νὰ ζητήσῃ λόγον διὰ τὴν γενομένην παῦσιν, διότι ὁ Βασιλεὺς διορίζει καὶ παύει τοὺς ὑπαλλήλους· ἀλλ' ἐνῷ καθ' ἑκάστην βλέπομεν μετακινουμένους τοὺς ὑπαλλήλους ὡς ταχυδρόμους καὶ δι' ἄλλους ἴσως λόγους καὶ μάλιστα διὰ μικρὰν ἔλλειψιν ἀροσιώσεως, ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὁ Κ. ὑπουργὸς διὰ τὴν παῦσιν τοῦ Δοβλέτη ζητεῖ ἐνοχῆς τρανωτέραν ἀπόδειξιν, ἂν καὶ ὑπῆρξε πρᾶξις ἀποτρόπαιος, τὴν ὁποίαν ἀναγνωρίζει καὶ ὁ ἴδιος ὑπουργός.

Ὁ Κ. ὑπουργὸς λέγει ὅτι διατηρουμένου εἰσέτι τοῦ ὑπαλλήλου ἐκείνου εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, τὰ μὲν δημόσια συμφέροντα δὲν διατρέχουσι κανένα κίνδυνον, διότι ὁ ὑπάλληλος ἐκεῖνος κάθηται περιμένων τὴν εἰς δίκην παραπομπήν του, ἡ δὲ τιμὴ τοῦ ὑπαλλήλου δὲν καταστρέφεται πρὶν τῆς ἀποδείξεως τῆς ἐνοχῆς του· ἀλλ' ἡ τιμὴ ἑνὸς ἀτόμου εἶναι ὑψηλοτέρα τῆς τιμῆς ὁλοκλήρου τοῦ ἔθνους, Κ. ὑπουργέ! ἀλλὰ τί λέγω, τῆς τιμῆς τοῦ ἔθνους ἡ τιμὴ ἀνθρώπου κακούργου ἀποδειχθησομένου αὔριον; Ἡ τιμὴ τοῦ ὑπαλλήλου περιφρουρεῖται ἀπὸ τὴν κηδεμονίαν τοῦ κυρίου ὑπουργοῦ, ἡ δὲ τιμὴ τοῦ ἔθνους περιφρονουμένη ἀπὸ τοιοῦτον βέβηλον ὑπάλληλον εἰς οὐδὲν λογίζεται, δὲν λαμβάνεται κἂν παντάπασιν ὑπ' ὄψιν. Ὄχι, κύριε ὑπουργέ! δὲν κάθηται, ὡς λέγεις, ὁ ὑπάλληλος ἐκεῖνος περιμένων τὴν εἰς δίκην παραπομπήν του, διότι τάχα παρῆλθεν ἡ τῆς ἐξορύξεως ἐποχή, κρύφα ὁ ἄνθρωπος οὗτος δύναται ἐκεῖ διατελῶν ὡς ὑπάλληλος νὰ ἐξορύττῃ σμυρίδα καθ' ἑκάστην· ἄνθρωπος, ὅστις ἐτόλμησε μὲ τοσαύτην ἀναίδειαν

νὰ συντάξῃ τοιοῦτον ἀποτρόπαιον ἔγγραφον καὶ νὰ συστηματοποιήσῃ τὴν κατάχρησίν του, διατελῶν ἐκεῖ ὡς ὑπάλληλος, δύναται νὰ διδάξῃ τοὺς ἄλλους ὑπαλλήλους ἢ καὶ πολίτας πῶς νὰ κακουργῶσι καὶ πῶς νὰ καταχρῶνται.

Ἐὰν ἤθελεν ὁ κύριος ὑπουργὸς νὰ ἐνεργήσῃ κατὰ τοῦ ὑπαλλήλου ἐκείνου, ἠδύνατο ἔκτοτε νὰ μεταβῇ τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν εἰς τὸ γραφεῖον τῆς Γερουσίας, νὰ ἐξετάσῃ διὰ πραγματογνωμόνων τὸ γνήσιον ἢ νόθον τοῦ ἐγγράφου, παραβάλλων τὰς ὑπογραφὰς αὐτῶν πρὸς ἄλλας τῶν ἰδίων, καὶ νὰ λάβῃ ἀντίγραφον αὐτοῦ, χωρὶς νὰ διατηρῇ ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον ὑπάλληλον εἰς τὸ πεῖσμα τῆς κοινῆς γνώμης. Οἱ δὲ λόγοι, τοὺς ὁποίους προτείνει δικαιολογῶν τὴν εἰσέτι διατήρησιν τοῦ ὑπαλλήλου, δὲν εἶναι ἱκανοὶ νὰ μὲ πείσωσιν, οὐδὲ νὰ ἱκανοποιήσωσι τὸν νόμον. Τὸ κατ' ἐμέ, ὁ κύριος ὑπουργὸς δὲν ἔπραξε καλῶς διατηρῶν εἰσέτι τοιοῦτον ὑπάλληλον, τὸν ὁποῖον ὤφειλε καὶ ὀφείλει ἀμέσως νὰ παύσῃ πρὸς ἱκανοποίησιν τοῦ νόμου καὶ τῆς κοινῆς γνώμης.

Μετὰ τὰ λεχθέντα ἡ Γερουσία διέταξε νὰ σταλῇ εἰς τὸν Κ. ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸν τὸ παρὰ τοῦ κυρίου Δόντου παρακατατεθὲν ἔγγραφον, ἀφοῦ προηγουμένως μονογραφῇ παρὰ τοῦ κυρίου προέδρου.

Παρελθὼν ἔπειτα ὁ Κ. ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς ἀνέγνω τὸ περὶ γενικοῦ λογιστηρίου νομοσχέδιον, ὡς καὶ τὴν συνοδεύουσαν αὐτὸ ἔκθεσιν, ἔχοντα ὡς ἕπεται.

ΕΚΘΕΣΙΣ

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Ἐνασχολούμενος εἰς τὴν ῥύθμισιν τῶν κατ' ἐπαρχίας οἰκονομικῶν ἀρχῶν, ὤφειλον νὰ στρέψω συγχρόνως τὴν ἰδιαιτέραν προσοχήν μου καὶ εἰς τὴν κεντρικὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ὑπὸ τὴν διεύθυνσίν μου ὑπουργείου. Πᾶσα τακτοποίησις τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ὀργάνων ἀποβαίνει ἀτελεσφόρητος, ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ εἰς τὸ κέντρον κανονικὴ καὶ ἐνδελεχὴς ἐνέργεια, ὁδηγοῦσα, διευθύνουσα ἐπαγρυπνοῦσα, ἐξελέγχουσα, ἐπανορθοῦσα καὶ ἐπὶ τέλους τιμωροῦσα καὶ ἀμείβουσα. Διάφοροι κλάδοι τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργείου προΐστανται ἐπὶ τῆς βεβαιώσεως τῶν διαφόρων φόρων καὶ πόρων τοῦ κράτους, καὶ δίδουν ὁσημέραι τὴν ἀπαιτουμένην ὤθησιν εἰς τὴν τακτικὴν τῆς μηχανῆς κίνησιν.

Ἀλλὰ τὸ λογιστήριον μόνον ἔχει τὴν ἀποκλειστικὴν ἀποστολὴν νὰ παρακολουθῇ καθ' ὅλας των τὰς φάσεις τὰ δημόσια ἔσοδα καὶ ἔξοδα ἀπὸ τῆς βεβαιώσεως παντὸς δικαιώματος μέχρι τῆς πραγματοποιήσεως αὐτῶν, νὰ ἐπιμελῆται τὰ τῆς ἐγκαίρου καὶ νομίμου εἰσπράξεως τῶν ἐσόδων, νὰ ἐφορεύῃ ἐπὶ πάσης κινήσεως δημοσίων χρημάτων, νὰ διαθέτῃ αὐτὰ κατὰ τὰς διαφόρους χρείας, νὰ ἐξασκῇ διαρκῆ καὶ ἄμεσον ἔλεγχον ἐφ' ὅλων τῶν ὑπολόγων, νὰ διευκολύνῃ διὰ τῆς ἐγκαίρου διοικητικῆς ἐξελέγξεως τὴν παρὰ τοῦ ἐλεγκτικοῦ συνέδρου ἐκδίκασιν τῶν λογαριασμῶν τῶν ὑπολόγων, νὰ συγκεντρώνῃ καὶ συγκεφαλαιοῖ εἰς ἓν ἁπάσας τὰς προσόδους καὶ τὰς δαπάνας, καὶ τέλος νὰ συντρέχῃ τοιουτοτρόπως εἰς τὴν ἀκριβῆ ἐκτίμησιν τῶν ὑπαρχόντων πόρων, καὶ τὴν κατάλληλον θεραπείαν τῶν ἀναγκῶν τοῦ κράτους. Τὸ ἀπὸ 17 (29) Δεκεμβρίου 1842 περὶ συστάσεως τοῦ γενικοῦ λογιστηρίου Β. Διάταγμα δίδει συνοπτικὴν μὲν, ἀλλὰ πλήρη γνῶσιν τῶν ἐμβριθῶν καὶ σπουδαιοτάτων καθηκόντων αὐτοῦ τοῦ ἱδρύματος. Κατὰ τοὺς νόμους ΑΓ'. καὶ ΜΣΤ' τοῦ 1846, τὸ προσωπικὸν τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργείου ὡρίσθη εἰς τμηματάρχας ἑπτὰ συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ λογιστηρίου· εἰς γραμματεῖς α. καὶ β'. τάξεως 15· καὶ εἰς γραφεῖς 24· τὸ ὅλον 46· ἀλλ' ἡ καθυστέρησις ἥτις ἐλάμβανε χώραν εἰς τὴν κανονικὴν κίνησιν τῆς κεντρικῆς μηχανῆς ἐφείλκυσε σπουδαίως τὴν προσοχήν μου.

Ἀκολουθῶν κατὰ βῆμα τὰς διαφόρους ἐνεργείας τοῦ ὑπουργείου, ὡς καὶ τὰ ἀποτελέσματα αὐτῶν, ἐπείσθην προϊόντος τοῦ χρόνου, ὅτι τὸ κακὸν εἶχε τὴν πηγήν του, α) εἰς τὸ ἀκανόνιστον τῆς ἐσωτερικῆς ὑπηρεσίας τοῦ ὑπουργείου καὶ β') εἰς τὸ ἀνεπαρκὲς τοῦ προσωπικοῦ. Ἀλλὰ διὰ νὰ λάβω τὸ ἀκριβὲς μέτρον τῆς ἀπαιτουμένης αὐξήσεως τοῦ προσωπικοῦ, ἐνησχολήθην πρὸ πάντων εἰς τὴν σύνταξιν κατάλληλου ἐσωτερικοῦ κανονισμοῦ, συμμορφούμενος ὡς πρὸς τοῦτο καὶ μὲ τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ ἄρθρου 17 τοῦ περὶ ὀργανισμοῦ τοῦ ὑπουργείου ΑΓ'. νόμου τοῦ 1846.

Ὁ κανονισμὸς συνετάχθη, καὶ περιβληθεὶς μὲ τὴν Γ. Βασιλικὴν ἔγκρισιν τὴν 10 Φεβρουαρ. ε. ε. ἐτέθη ἤδη εἰς ἐνέργειαν. Διαὐτοῦ ὄχι μόνον εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ἐδόθη κανονικὴ κίνησις, ἐξασφαλίζουσα καθ' ὅλας τὰς βάσεις τὴν ἐνέργειαν τῆς κεντρικῆς ἀρχῆς, ὄχι μόνον ἡ ἱεραρχία καὶ πειθαρχία τῶν ὑπαλλήλων αὐτῆς ἐτέθησαν ὑπὸ διαρκῆ καὶ αὐστηρὸν ἔλεγχον, ἀλλὰ καὶ τὰ διάφορα στοιχεῖα τῆς μηχανῆς ἀπεκαλύφθησαν καὶ ἐτακτοποιήθησαν εἰς τρόπον ὥστε ἕκαστον τμῆμα νὰ περιέχῃ ὁμοειδῆ ὅσον τὸ δυνατὸν ἀντικείμενα, καὶ διηρέθησαν εἰς τρόπον ὥστε ἕκαστος κλάδος νὰ

περιλαμβάνη εἰδικὰς ἐργασίας καὶ τοσαύτας, ὅσαι εἶναι ἱκαναὶ νὰ ἐνασχολήσωσιν ἕνα ὑπάλληλον· ὅταν ὅμως προέβην εἰς τὴν διανομὴν τοῦ προσωπικοῦ τῶν διαφόρων τμημάτων καὶ κλάδων, ὀφείλω νὰ σᾶς ὁμολογήσω, Κύριοι, ὅτι τὸ προσωπικὸν εὑρέθη ἀνεπαρκὲς πλειότερον παρ' ὅσον κατ' ἀρχὰς ἐπίστευον, πρὸ πάντων ὁ ἀριθμὸς τῶν γραμματέων δὲν ἀντεπεκρίνετο εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς ὑπηρεσίας· ἐὰν μάλιστα λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὴν ἀξίαν, ἥτις ἐδόθη εἰς τὴν θέσιν τοῦ γραμματέως, ὡς ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς, δὲν εἶναι κλάδος ὅστις δὲν ἀπαιτεῖ τὸν διορισμὸν ἑνὸς γραμματέως, καὶ μολονότι εἶμαι πεπεισμένος, ὅτι ἡ ἀπουσία ἑνὸς καταλλήλου ὑπαλλήλου εἰς ἕκαστον κλάδον τῆς οἰκονομικῆς ὑπηρεσίας εἶναι σημαντικὴ ζημία, τὴν ὁποίαν μόνον ὁ κατὰ καιρὸν προϊστάμενος δύναται νὰ ἐκτιμήσῃ κατ' ἀξίαν ὡς ἐκ τῶν καθημερινῶν ἀποτελεσμάτων, λεβόμενος μ' ὅλον τοῦτο τὰς ὑπαρχούσας προλήψεις, καὶ ἀφήνων εἰς τὸν χρόνον νὰ καταστήσῃ πασιφανῆ αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν, καὶ ν' ἀποκαλύψῃ τὰ μυστήρια τῆς ἀληθοῦς διὰ τὰ κράτη ὡς καὶ διὰ τὰς οἰκογενείας οἰκονομίας, ἐπροσπάθησα νὰ θεραπεύσω διὰ τοῦ ὑπάρχοντος προσωπικοῦ τὰς ἀπαραιτήτους χρείας τῆς ὑπηρεσίας· ἀφοῦ διένειμα εἰς τὰ διάφορα τμήματα τοὺς ἀνωτέρους ὑπαλλήλους, καὶ παρετήρησα ὅτι ἔμενον ἐν αὐτοῖς κενά, ἀπευθύνθην εἰς τὸν ζῆλον καὶ τὸν πατριωτισμὸν τῶν νεωτέρων ὑπαλλήλων, οἵτινες ἔχουν τὸν βαθμὸν γραφέως, καὶ ἀνεθέμην εἰς αὐτοὺς διπλᾶ ἔργα. Ἀπῄτησα, ὥστε ἓν μέρος τῆς ἡμέρας νὰ ἐνασχολῶνται εἰς τὰς ἐργασίας τῶν τμημάτων, καὶ ἓν ἄλλο εἰς τὴν ἀντιγραφήν.

Ὁμολογῶ ὅτι τὰ ἔργα ταῦτα εἶναι ἀσυμβίβαστα, καθόσον ἡ θεραπεία τῶν ἀναγκῶν ἀμφοτέρων παρουσιάζεται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ συγχρόνως, καὶ εἶναι ἐνδεχόμενον ν' ἀπαντηθῶσι προϊόντος τοῦ χρόνου προσκόμματα. Ἀλλ' ἔπρεπε νὰ διέλθωμεν καὶ ἀπὸ αὐτὴν τὴν δοκιμασίαν, ἔπρεπεν ἀκόμη νὰ θυσιάσωμεν εἰς τὰς προλήψεις, ἕως νὰ φθάσῃ ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν ὁ ὑπουργὸς δὲν θέλει συστέλλεσθαι νὰ ζητῇ ἀπὸ τὰς Βουλὰς τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ ἀναγκαιοῦντος διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ δημοσίου προσωπικοῦ, καθ' ἣν αὐτὰ τὰ πράγματα θέλουν μᾶς πείσει ὅτι ὄχι μόνον τὸ ἀπαραιτήτως ἀπαιτούμενον προσωπικὸν πρέπει νὰ χορηγῶμεν ἀπροφασίστως, ἀλλ' ὅτι εἶναι ἐπίσης ἀπαραίτητον νὰ προσκολλῶνται εἰς τὴν ὑπηρεσίαν καὶ δευτερεύοντα πρόσωπα, διὰ νὰ ἀντικαθιστῶσι τὸν ἀσθενοῦντα, ἀπόντα ἢ ἄλλως πως κωλυόμενον ὑπάλληλον.

Σήμερον εἴμεθα ἠναγκασμένοι ν' ἀρνώμεθα καὶ τὰς πλέον εὐλόγους ἀδείας ἀπουσίας, καὶ αὐτὴ ἡ κατάστασις δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ παραταθῇ ἐπὶ πολύ.

Ἐντοσούτῳ μ' ὅλας ὅσας κατέβαλον προσπαθείας, μολονότι εἰς τοὺς γραφεῖς ἐπέβαλον διπλᾶ καθήκοντα, μολονότι προσέλαβα εἰς τὴν γραφικὴν ὑπηρεσίαν τοῦ γραφείου τὸν ἀποθηκάριον τοῦ νομισματοκοπείου, ὡς ὀλιγώτερον χρήσιμον εἰς τὴν δευτέραν ταύτην θέσιν, διότι εἶχον ἀπόλυτον ἀνάγκην νὰ πληρώσω τὴν πρώτην, ἐστάθη μολοντοῦτο ἀδύνατον νὰ μὴν ἀφήσω μέγιστα κενὰ εἰς τὸν σπουδαιότατον κλάδον τοῦ γενικοῦ λογιστηρίου· ἤθελον ἀναμφιβόλως προτιμήσει νὰ συμπληρώσω τοῦτον πρὸ παντὸς ἄλλου, ἢ τουλάχιστον νὰ προνοήσω ἐπίσης καὶ περὶ αὐτοῦ ἐκ τῶν ἐνόντων προσώπων, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθην νὰ πράξω οὔτε τὸ ἕν, οὔτε τὸ ἄλλο διὰ τὸν ἁπλούστατον λόγον τοῦ ὅτι εἰς τὸ λογιστήριον ἀπαιτοῦνται πρόσωπα εἰδικῆς λογιστικῆς ἱκανότητος. Ἐντεῦθεν ὡρμήθην, Κύριοι, νὰ λάβω εἰδικὴν πρόνοιαν περὶ τῆς τακτοποιήσεως αὐτοῦ τοῦ κλάδου, καὶ ἀφοῦ ἔλαβον τὰς διαταγὰς τοῦ Βασιλέως, σπεύδω νὰ Σᾶς ὑποβάλω τὸ ἐπισυναπτόμενον νομοσχέδιον. Δι' αὐτοῦ ζητεῖται αὔξησις τοῦ προσωπικοῦ ῥητῶς διὰ τὸ γενικὸν λογιστήριον.

Τὸ ἐν αὐτῷ διατελοῦν προσωπικὸν σήμερον σύγκειται ἐξ ἑνὸς διευθυντοῦ, δύο γραμματέων, τοῦ ἑνὸς α'. καὶ τοῦ ἑτέρου β'. τάξεως, καὶ τεσσάρων γραφέων.

Μετὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν καθηκόντων αὐτοῦ, ὡς διαγράφονται εἰς τὸ προμνημονευθὲν διάταγμα τῆς 17 Σεπτεμβρίου 1842, καὶ ἀφοῦ λάβετε ὑπ' ὄψιν τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ὑπηρεσίας αὐτοῦ, ἥτις θέλει προκύψει ἐκ τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ περὶ δημοσίου λογιστικοῦ νομοσχεδίου, τὸ ὁποῖον προσεχῶς θέλω ὑποβάλει εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τῆς Γερουσίας, θέλετε συνομολογήσει, Κύριοι, ὅτι τὸ προτεινόμενον πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ἀναγκαιοῦντος διὰ τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην προσωπικὸν εἶναι μόλις τὸ ἀπαραιτήτως ἀπαιτούμενον. Ἐὰν ἐπιθυμῆτε, ὡς δὲν ἀμφιβάλλω, νὰ πραγματοποιηθῶσιν αἱ οὐσιωδέστεραι διατάξεις τοῦ Συντάγματος, νὰ ἔχητε δηλονότι ἐν καιρῷ τοὺς προϋπολογισμοὺς καὶ ἀπολογισμοὺς τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ Κράτους, νὰ ἐξασκῆται ἐπὶ τῆς διαχειρίσεως διαρκὴς καὶ ἀσφαλὴς ἔλεγχος, καὶ νὰ παύσωσιν αἱ καταχρήσεις καὶ πρὸ πάντων τὰ καθυστερήματα, τὰ ὁποῖα μεταδίδει τὸ ἓν εἰς τὸ ἄλλο ἔτος διπλασιαζόμενα, δὲν πρέπει νὰ διστάσητε εἰς τὸ νὰ φέρητε τὴν λευκὴν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου ψῆφόν σας.

Ἀφοῦ παρεδέχθητε τὴν τακτοποίησιν τῶν ἐφορειῶν καὶ ταμείων

εἰς τὰς ἐπαρχίας, δὲν ἔχετε, εἰμὴ νὰ ἐπισφραγίσητε τὸ ἔργον σας διὰ τῆς παραδοχῆς τοῦ προηγουμένου νομοσχεδίου, ὡς πρὸ μικροῦ ἔπραξεν αὐτὸ τοῦτο καὶ ἡ Βουλή, ἄνευ τινὸς τροποποιήσεως· δι' αὐτοῦ συμπληροῦται ὁλόκληρον τὸ σύστημα τῆς ἐγκαίρου καὶ νομίμου βεβαιώσεως τῶν διαφόρων φόρων καὶ πόρων τοῦ Κράτους, τῆς ἐγκαίρου καὶ νομίμου εἰσπράξεως αὐτῶν, καθὼς καὶ τῆς εἰσαγωγῆς διαρκοῦς καὶ αὐστηροῦ διοικητικοῦ ἐλέγχου.

Μόνον ὅταν τοιουτοτρόπως καταρτισθῇ ὁ οἰκονομικὸς ὀργανισμὸς τοῦ Κράτους, θέλει δυνηθῇ ἡ Κυβέρνησις τοῦ Βασιλέως νὰ εἰσαγάγῃ εἰς τὸ διέπον τὸν τόπον φορολογικὸν σύστημα τὰς ἀναγκαίας βελτιώσεις καὶ ἀναπτύξεις· τότε θέλει δυνηθῇ ἐπίσης βοηθουμένη δραστηρίως ἀπὸ τὰ διάφορα ἐν ταῖς ἐπαρχίαις οἰκονομικὰ ὄργανα νὰ προνοήσῃ καταλλήλως καὶ ἀποτελεσματικῶς περὶ τῆς διαθέσεως, καρπώσεως καὶ συντηρήσεως τῆς ἐθνικῆς περιουσίας, τῆς ὁποίας ἡ σημερινὴ κατάστασις, ὡς καὶ ἄλλοτε ὑπέδειξα, δὲν εἶναι ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις εὐάρεστος.

Διὰ τὴν ἐπιθεώρησιν, ἥτις πρέπει νὰ ἐνεργῆται τοὐλάχιστον ἅπαξ τοῦ ἔτους ἐφ' ὅλων τῶν ταμείων ἢ τῶν σημαντικωτέρων, ἐκρίθη ἀναγκαῖον νὰ κατασταθῶσι δύο τοὐλάχιστον εἰδικοὶ ἐπιθεωρηταί, οἵτινες ἐργαζόμενοι συνήθως ἐντὸς τοῦ λογιστηρίου ἀποκτῶσι τὴν εἰδικότητα ἐκείνην, ἄνευ τῆς ὁποίας αἱ γενόμεναι ἐπὶ τῶν ταμείων ἐξελέγξεις δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ φέρωσι τὸν προτιθέμενον καρπὸν καθόσον ἡ πεῖρα τὸ ἐβεβαίωσε. Παρετηρήθη προσέτι ὅτι καὶ ἡ ὑπηρεσία τῶν ἐφόρων ὡς καὶ τῶν ἀποθηκαρίων εἶναι ἀναγκαῖον νὰ μὴ μένῃ ἄνευ ἐξελέγξεως, καὶ ἐπειδὴ ἡ ὑπηρεσία τῶν ἐφόρων ἔχει στενὰς σχέσεις μὲ τὴν τῶν ταμιῶν ἐκρίθη κατάλληλον ν' ἀνατεθῇ καὶ ἡ ἐπιθεώρησις αὐτῶν εἰς τοὺς εἰδικοὺς τῶν ταμείων ἐπιθεωρητάς· τὸ νομοσχέδιον εἰς τὸ 4 ἄρθρον προνοεῖ καὶ περὶ τῆς μιᾶς, ὡς καὶ περὶ τῆς ἄλλης ἐπιθεωρήσεως.

Εἰς τὸν διευθυντὴν τοῦ γενικοῦ λογιστηρίου, εἰς τὸν ὁποῖον ἀποδίδομεν τὸν δίκαιον ἔπαινον δι' ὅσας προσπαθείας μέχρι τοῦδε κατέβαλε, διὰ τὴν ὅσον τὸ δυνατὸν τακτοποίησιν τῆς ἀνατεθειμένης αὐτῷ ὑπηρεσίας, καίτοι στερούμενος τοῦ ἀναγκαιοῦντος προσωπικοῦ, ἐνόμισα καὶ πρέπον καὶ δίκαιον ν' ἀπονεμηθῇ ὁ βαθμὸς καὶ ὁ μισθὸς τοῦ ἀντιπροέδρου τοῦ ἐλεγκτικοῦ συνεδρίου· ἄλλως τε, προϊσταμένος ὅλων τῶν ταμιῶν καὶ αὐτοῦ τοῦ κεντρικοῦ ταμείου, καὶ ἔχων τὸ δικαίωμα νὰ πέμπῃ παραγγελίας εἰς ὅλους αὐτοὺς τοὺς ἀνωτέρους ὑπαλλήλους, δὲν εἶναι σύμφωνον μὲ τοὺς κανόνας τῆς ἱεραρχίας νὰ κατέχῃ τὴν

θέσιν τοῦ τμηματάρχου, ὁπόταν μάλιστα ὁ κεντρικὸς ταμίας ἔχει τὴν μισθοδοσίαν καὶ τὸν βαθμὸν τοῦ νομάρχου, ἀντιστοιχοῦντα μὲ τὸν βαθμὸν τοῦ γενικοῦ γραμματέως.

Διατηρεῖ τὸ νομοσχέδιον εἰς αὐτὸν καὶ τὴν ὀνομασίαν τοῦ διευθυντοῦ, μολονότι κατηργήθη ἀπὸ τὸν νόμον τοῦ 1846 ἀ. διότι οὕτως ἐξηκολούθησεν ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ γενικοῦ λογιστηρίου νὰ ὀνομάζηται καὶ νὰ ὑπογράφηται, καὶ β. διότι διευθύνων ὅλως εἰδικὴν ὑπηρεσίαν δὲν δύναται εὐλόγως νὰ φέρῃ ἄλλην καταλληλοτέραν κλῆσιν.

Ἐθεωρήθη ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖον νὰ καθιερωθῇ καὶ ἰδιαιτέρα θέσις δι' ἕνα ὑποδιευθυντὴν· ὅλοι οἱ κλάδοι τῆς ὑπηρεσίας εὑρίσκονται καὶ πρέπει νὰ εὑρίσκωνται εἰς καθημερινὴν ἐνέργειαν, καὶ ἡ ἐργασία ἑκάστου ὑπαλλήλου εἶναι τοιαύτη, ὥστε καθίσταται τῷ ὄντι δύσκολον ν' ἀντικατασταθῇ μὲ ἐπιτυχίαν ὁ εἰς τὸν ἕτερον ὑπάλληλον, καὶ ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ τμήματος. Τοῦ λογιστηρίου ὅμως ἡ καθημερινὴ κίνησις, ὄχι μόνον εἶναι ἀπαραίτητος, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀντικατάστασις ἑνὸς ὑπαλλήλου ἀπὸ ἕτερον ὑπάλληλον, καὶ μάλιστα ἡ ἀναπλήρωσις τοῦ διευθυντοῦ, καταντᾷ σχεδὸν ἀδύνατος· ὁ διορισμὸς ὅθεν ἑνὸς ὑποδιευθυντοῦ πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἀναπληρώσεως τοῦ διευθυντοῦ κωλυομένου, εἶναι ἔργον ἀπαραιτήτου ἀνάγκης.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἓξ ἐπιθεωρητῶν τῶν τελωνείων καὶ διὰ λόγους οἰκονομίας, καὶ διότι ἡ ὑπηρεσία δὲν ἔχει πραγματικὴν χρείαν τοσούτων, ἐθεωρήθη ὑπέρογκος μετὰ τὴν σύστασιν μάλιστα τῶν δύο ἐπιθεωρητῶν τῶν ταμείων. Περιοριζομένου τούτου εἰς δύο μόνον θέσεις νομίζω ὅτι ἡ ὑπηρεσία τῶν τελωνείων δὲν βλάπτεται· τὸ ἄρθρ. 7 τοῦ νομοσχεδίου κατὰ συνέπειαν καταργεῖ τὰς τέσσαρας τῶν ἐπιθεωρητῶν τῶν τελωνείων θέσεις.

Ἐπὶ τέλους λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ παρατηρήσω ὅτι ὅλη ἡ προσγινομένη αὔξησις τῆς δαπάνης ὡς ἐκ τῆς κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἐκτεθέντα αὐξομειώσεως τοῦ προσωπικοῦ τοῦ ὑπουργείου ἀναβαίνει ἐτησίως εἰς δραχ. 11,000.

Μία τοσοῦτον εὐτελὴς δαπάνη ἀπέναντι τῶν ἀδιαφιλονείκητων βελτιώσεων, τὰς ὁποίας ὑπόσχεται ὁ καταρτισμὸς τῆς ὑπηρεσίας τοῦ γενικοῦ λογιστηρίου, ἔχω τὴν πεποίθησιν, Κύριοι, ὅτι δὲν εἶναι ἱκανὴ νὰ σᾶς κάμῃ νὰ σταματήσητε εἰς τὴν ὁδὸν τῶν μεταρρυθμίσεων, τὰς ὁποίας ἀπερασίσατε ἅπαξ νὰ εἰσαγάγητε εἰς τοὺς ὀργανικοὺς νόμους τοῦ οἰκονομικοῦ κλάδου.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 31 Αὐγούστου 1851.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸς Δ. ΧΡΗΣΤΙΔΗΣ

ΟΘΩΝ

ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἑπόμενον Νομοσχέδιον ὅπως ἐψηφίσθη παρὰ τῆς Βουλῆς θέλει ὑποβληθῆ εἰς τὴν Γερουσίαν παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ καὶ ὑποστηριχθῆ παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 31 Αὐγούστου 1851.

Ο Θ Ω Ν

Δ. ΧΡΗΣΤΙΔΗΣ.

«Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀποφασίζομεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρ. 1. Τὸ προσωπικὸν τοῦ παρὰ τῷ ὑπουργείῳ τῶν Οἰκονομικῶν γενικοῦ λογιστηρίου σύγκειται ἐξ

Ἑνὸς διευθυντοῦ,

Ἑνὸς ὑποδιευθυντοῦ,

Δύο ἐπιθεωρητῶν,

Ἓξ ὑπουργικῶν γραμματέων α. ἢ β'. τάξεως· καὶ

Ἑπτὰ ὑπουργικῶν γραφέων α. ἢ β' τάξεως.

Ἄρθρ. 2. Ὁ διευθυντὴς τοῦ γενικοῦ λογιστηρίου ἔχει βαθμὸν καὶ μισθὸν ἀντιπροέδρου τοῦ Ἐλεγκτικοῦ συνεδρίου.

Ὁ ὑποδιευθυντὴς ἔχει βαθμὸν καὶ μισθὸν τμηματάρχου α. τάξεως.

Οἱ ἐπιθεωρηταὶ ἔχουν βαθμὸν καὶ μισθὸν τμηματάρχου α. ἢ β'. τάξεως.

Ἄρθρ. 3. Ὁ ὑποδιευθυντὴς ἀναπληροῖ τὸν διευθυντὴν ἀπόντα ἢ κωλυόμενον.

Ἄρθρ. 4. Καθῆκον τῶν ἐπιθεωρητῶν εἶναι, συνεπεία ἑκάστοτε διαταγῆς τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ, νὰ ἐπιθεωρῶσι τὰ ταμεῖα τοῦ Κράτους, καὶ νὰ ἐξελέγχωσι τὴν ὑπηρεσίαν τῶν οἰκονομικῶν ἐφόρων καὶ ἀποθηκαρίων.

Καθ' ὅλην τὴν ἐν τῇ καθέδρᾳ διαμονήν των ὀφείλουσι νὰ ἐργάζωνται διαρκῶς ἐν τῷ γενικῷ Λογιστηρίῳ.

Εἰς τοὺς ἐπιθεωρητὰς δύναται ν' ἀνατεθῇ ἐκτάκτως καὶ ἡ προσωρινὴ διεύθυνσις ταμείου.

Ἄρθρ. 5. Οἱ ἐπιθεωρηταὶ λαμβάνουν λόγῳ ἐξόδων κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐκτὸς τῆς καθέδρας ὑπηρεσίας των δραχμὰς τέσσαρας καθ' ἡμέραν, πρὸς δὲ, καὶ τὸν ναῦλον τῆς δι' ἀτμοκινήτων πορείας καὶ ἐπανόδου των.

Ἄρθρ. 6. Ὁ διευθυντὴς ἢ ὁ ὑποδιευθυντὴς τοῦ γενικοῦ λογιστηρίου θέλει ἀποστέλλεσθαι ἐνίοτε διὰ νὰ βεβαιοῖ ἐπιτοπίως ἐὰν αἱ ἐπιθεωρήσεις ἐνεργῶνται δεόντως, λαμβάνων τὴν κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον ἀποζημίωσιν.

Ἄρθρ. 7. Τὸ κατὰ τοὺς ἐν ἰσχύϊ νόμους ΑΓ' ἀπὸ 3 Ἰουνίου καὶ ΜΣ' ἀπὸ 26 Ὀκτωβρίου 1846 προσωπικὸν τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου, μὴ συμπεριλαμβανομένου τοῦ κατὰ τὸ 1 ἄρθρον τοῦ παρόντος νόμου προσωπικοῦ τοῦ γενικοῦ Λογιστηρίου, περιορίζεται εἰς ἓξ τμηματάρχας α. ἢ β'. τάξεως, δεκατέσσαρας ὑπουργικοὺς γραμματεῖς α. ἢ β'. τάξεως, καὶ δεκαπέντε γραφεῖς α. ἢ β'. τάξεως.

Καταργοῦνται δὲ καὶ τέσσαρες ἐκ τῶν νενομοθετημένων ἓξ θέσεων τῶν ἐπιθεωρητῶν τῶν τελωνείων.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.»

Ἀπεφασίσθη δὲ νὰ τυποθῶσι καὶ διανεμιθῶσιν εἰς τὰ τμήματα, ὅπως ταῦτα συνελθόντα εἰς προεξεργασίαν συστήσωσιν ἐπιτροπὴν πρὸς σύνταξιν τῆς ἀπαιτουμένης ἐκθέσεως.

Μετὰ ταῦτα ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ προεδρεύων ἀντιπρόεδρος

Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΖΑΝΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς

Αθ. Γρηγοριάδης.

Ι. Παξιμάδης

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 20 Σεπτεμβρίου 1851 Ἡμέρᾳ Πέμπτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. γερουσιαστῶν παρόντων 32 μελῶν, ὁ προεδρεύων ἀντιπρόεδρος Κ. Γκίκας Καρακατζάνης κωλυομένου τοῦ προέδρου, κηρύττει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως.

Τὰ πρακτικὰ τῆς παρελθούσης συνεδριάσεως ἀναγνωσθέντα ἐπικυροῦνται.

Ἀναγινώσκεται μετὰ ταῦτα ἡ ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ μεταρρυθμίσεως τοῦ γενικοῦ λογιστηρίου ἔκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς, ἔχουσα ὡς ἕπεται.

ΕΚΘΕΣΙΣ

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Ἡ ἐπιτροπή Σας ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὸ παρὰ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν οἰκονομικῶν εἰσαχθὲν νομοσχέδιον περὶ τοῦ γενικοῦ λογιστηρίου εἰς τὴν Γερουσίαν, καὶ τὴν ἐπ' αὐτοῦ αἰτιολογικὴν ἔκθεσιν, καὶ μελετήσασα ταῦτα μετὰ προσοχῆς παρετήρησεν ὅτι,

Διὰ τοῦ νομοσχεδίου τούτου ζητεῖται ἡ αὔξησις τοῦ ὑπάρχοντος προσωπικοῦ τοῦ γενικοῦ λογιστηρίου, τὸ ὁποῖον θεωρεῖται ὑπὸ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ ἀνεπαρκὲς εἰς τὴν τακτοποίησιν καὶ καλὴν διεύθυνσιν τοῦ κλάδου τούτου, μεγάλην ἔχοντος ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς ὑπηρεσίας ὅλων ἐν γένει τῶν κλάδων τοῦ ὑπουργείου τῶν οἰκονομικῶν. Ἐκ δὲ τῆς αὐξήσεως ταύτης καὶ τῆς κατὰ τὸ ἄρθρον 7 τοῦ νομοσχεδίου γενομένης ἐλαττώσεως τοῦ προσωπικοῦ τοῦ ὑπουργείου προκύπτει αὔξησις τῆς ἐτησίας δαπάνης ἐκ δραχ. 11,000— Ἐπειδὴ δὲ ἡ παρὰ τοῦ Κυρίου ὑπουργοῦ προτιθεμένη τακτοποίησις τοῦ γενικοῦ λογιστηρίου εἶναι ἄμεσος συνέπεια τῆς διὰ τῶν ἤδη παραδεχθέντων ὑπὸ τοῦ σώματος νομοσχεδίων μεταρρυθμίσεως τῶν κατ' ἐπαρχίας ἐφορειῶν καὶ ταμείων, καὶ ἐπειδὴ ὁ Κ. ὑπουργὸς διὰ τῆς πραγματοποιήσεως τῆς προθέσεώς του ταύτης ὑπόσχεται πρὸς τὴν τακτικὴν ἐνέργειαν τῆς ὑπηρεσίας τοῦ σπουδαιοτάτου κλάδου τοῦ γενικοῦ λογιστηρίου καὶ τὴν παῦσιν τῶν καταχρήσεων, καὶ ἰδίως τὴν εἰς τὰ νομοθετικὰ σώματα ἔγκαιρον ὑποβολὴν τῶν τε προϋπολογισμῶν καὶ ἀπολογισμῶν, ἔργον τὸ ὁποῖον δυστυχῶς δὲν ἐξετελέσθη ἐγκαίρως μέχρι τοῦδε ἐναντίον ῥητῶν διατάξεων τοῦ Συντάγματος. Ἡ ἐπιτροπὴ θεωροῦσα τὴν ὡς ἐκ τῆς αὐξομειώσεως τοῦ προσωπικοῦ προσγινομένην ἐτησίαν δαπάνην τῶν δρχ. 11,000: — μικρὰν ἀπέναντι τῶν βελτιώσεων, τὰς ὁποίας ὑπόσχεται τὸ νομοσχέδιον, δὲν ἐδίστασε νὰ παραδεχθῇ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ καὶ τὰ καθέκαστα, καὶ νὰ συγκίνῃ τὴν παραδοχὴν τούτων εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ σώματος.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 19 Σεπτεμβρίου 1851.

Ἡ ἐπιτροπὴ

Σ. Καλογερόπουλος	Γ. Μ. Ἀντωνόπουλος
Γ. Δυοβουνιώτης	Ἀθ. Γρηγοριάδης

Ὅτε τὶς τῶν ΚΚ. γερουσιαστῶν, λαβὼν τὸν λόγον εἶπεν, ὅτι θεωρεῖ περιττὴν μὲν τὴν ἐκτύπωσιν τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς,

ὡς μηδεμίαν παρατήρησιν ἰδίαν περιεχούσης, ἀλλὰ βασιζομένης ἐπὶ τῶν λόγων καὶ παρατηρήσεων ἐκείνης τοῦ ὑπουργείου, ἀναγκαίαν δὲ τὴν ἔναρξιν τῆς ἐπὶ τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου συζητήσεως κατὰ τὴν προσεχῆ Δευτέραν 24 τ. μ. ὅπως ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ἕκαστος τῶν ΚΚ. γερουσιαστῶν λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὴν ἔκθεσιν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ καὶ φωτισθῇ. Ἄλλων δὲ παρατηρούντων ὅτι, ἐπειδὴ τὸ προκείμενον νομοσχέδιον εἶναι πρὸ 20 περίπου ἡμερῶν εἰσηγμένον, ἕκαστος ἔχει τὴν εὐκαιρίαν νὰ μελετήσῃ αὐτό, ὥστε ἡ παρὰ τοῦ προλαλήσαντος Κ. γερουσιαστοῦ προτεινομένη ἀναβολὴ τῆς συζητήσεως μέχρι τῆς προσεχοῦς Δευτέρας εἶναι ἄσκοπος καὶ περιττή, ἀφ' οὗ μάλιστα πρὸ τοσούτων ἡμερῶν ἀργεῖ τὸ σῶμα, θεωρήσασα περιττὴν τὴν τύπωσιν τῆς ἐκθέσεως ἡ Γερουσία ἀπερήνατο τὴν συζήτησιν τοῦ εἰρημένου περὶ λογιστηρίου Νομοσχεδίου τὸ Σάββατον ἤτοι τὴν 22 Τ. Μ.

Ἀναγινώσκεται μετὰ ταῦτα ἀναφορὰ τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Ἰωάννου Χαντζῆ Πέτρου αἰτουμένου εἰκοσαήμερον παράτασιν ἀδείας ἕνεκα οἰκειακῶν του ὑποθέσεων, ἀλλ' ἡ Γερουσία δὲν ἐνέκρινε νὰ τῷ χορηγηθῇ ἡ ζητουμένη εἰκοσαήμερος παράτασις ἀδείας, θεωρήσασα ἀνίσχυρον τὸν προτεινόμενον λόγον.

Ἑπομένως θάτερος τῶν Κ. Γραμματέων ἀνέγνω τὸ ὑπ' ἀριθ. 15005 καὶ ἀπὸ 13 Σεπτεμβρίου ἔγγραφον τοῦ Κ. ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργοῦ πρὸς τὴν Γερουσίαν δι' οὗ διευθύνει, ἀπαντῶν εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 141 ἐπισημείωσιν τοῦ προεδρείου ἐπὶ τῆς ἀναφορᾶς τῶν ΚΚ. Π. Κανελλοπούλου καὶ Κ. Ζαρειφοπούλου, ἐσωκλείστως ἀναφορὰν τοῦ Νομάρχου Μεσσηνίας μετὰ τῆς ἀποφάσεως τοῦ ὑπουργείου, διὰ νὰ παρατηρήσῃ τοὺς λόγους ἕνεκα τῶν ὁποίων ὁ εἰρημένος νομάρχης δὲν προέβη εἰς διοικητικὴν προανάκρισιν κατὰ τινῶν κατηγορηθέντων ὑπαλλήλων ἐπὶ νοθεύσει τῶν πρακτικῶν τῆς ἐκλογῆς τοῦ δήμου Ἀνδριτζαίνης. Ἐπὶ τοῦ ἐγγράφου τούτου λαβὼν τὸν λόγον ὁ γερουσιαστὴς Κ. Κανελλόπουλος, παρετήρησεν ὅτι τὰ παρὰ τοῦ ὑπουργείου διευθυνόμενα ἔγγραφα δὲν δίδουσι τὰς ζητηθείσας κατὰ διαφόρους συνεδριάσεις παρ' αὐτοῦ πληροφορίας, διότι δὲν ἐζήτησε μόνον τὰς περὶ νοθεύσεως τῶν πρακτικῶν τῆς ἐκλογῆς τοῦ δήμου Ἀνδριτζαίνης πληροφορίας κατὰ τῶν κατηγορηθέντων πρώην ἐπαρχιακοῦ γραμματέως Ὀλυμπίας καὶ δημαρχικοῦ παρέδρου, ἀλλὰ καὶ ἄλλας περὶ ὧν ἀνέφερεν εἰς ἄλλας προηγουμένας συνεδριάσεις καὶ ἰδίως εἰς ἐκείνην τῆς 6 Φεβρουαρίου, διὰ ταῦτα προέτεινε νὰ προσκληθῇ καὶ πάλιν ὁ Κ. ἐπὶ τῶν

Ἐξωτερικῶν ὑπουργὸς ἵνα πέμψῃ τὰς κατὰ διαφόρους συνεδριάσεις παρ' αὐτοῦ ζητηθεῖσας πληροφορίας. Ἀντιπαρατηρήσαντος δ' ἑτέρου ὅτι θεωρεῖ ἄτοπον τὴν τακτικὴν ταύτην, τοῦ νὰ δίδωσιν οἱ Κ. ὑπουργοὶ τὰς παρὰ τῆς Γερουσίας ζητουμένας πληροφορίας δι' ἀλληλογραφίας, καὶ ὅτι ὁ Κ. ὑπουργὸς ἔπρεπεν, ἅμα προσκληθεὶς νὰ δώσῃ τὰς πληροφορίας, ἵνα ἐμφανισθῇ αὐτοπροσώπως εἰς τὴν Γερουσίαν καὶ δώσῃ ταύτας, ἡ Γερουσία ἀπεφήνατο νὰ παρουσιασθῇ μετὰ τὸ πέρας τῆς συζητήσεως τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου ὁ Κ. ὑπουργὸς καὶ δώσῃ τὰς ζητουμένας πληροφορίας.

Παρελθὼν ἔπειτα ὁ Κ. ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργὸς ἀνέγνω χαέδιον προσθέτου συμβάσεως μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ τῶν Κάτω Χωρῶν καὶ τὴν συνοδεύουσαν αὐτὸ ἔκθεσιν, ἔχοντα ὡς ἕπεται·

Ἔκθεσις πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Συνοδεύουσα σχέδιον προσθέτου συνθήκης μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ τῶν Κάτω Χωρῶν.

Κατὰ διαταγὴν τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως, ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω εἰς τὴν Γερουσίαν σχέδιον συνθήκης προσθέτου μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ τοῦ Βασιλείου τῶν Κάτω Χωρῶν, πρὸς συμπλήρωσιν τῆς κατὰ τὴν 10|22 Φεβρουαρίου 1843 κλεισθείσης μεταξὺ τῶν Κυβερνήσεων τῶν δύω ἐθνῶν συνθήκης ἐμπορίας τε καὶ ναυτιλίας, ἧς ὑποβάλλεται συγχρόνως ἐν ἀντίτυπον.

Εἰς τὴν πρόσθετον ταύτην συνθήκην ἡ Βουλὴ ἔδωκεν ἤδη τὴν συναίνεσίν της κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 4 Σεπτεμβρίου· ὑπολείπεται εἰσέτι καὶ ἡ τῆς Γερουσίας, τὴν ὁποίαν παρακαλῶ τὸ σεβαστὸν τοῦτο σῶμα νὰ ἐπισπεύσῃ, ἵνα γενῶσιν αἱ ἀνταλλαγαὶ τῶν ἐπικυρώσεων ἐντὸς τῆς ἐν τῷ σχεδίῳ ὡρισμένης προθεσμίας.

Ἐγνωστοποιήθη ἤδη καὶ ἄλλοτε εἰς τὰς Βουλὰς, ὅτι ἡ Β. Κυβέρνησις εἶχε καὶ ἔχει πάντοτε τὸ σύστημα τοῦ νὰ διαπραγματεύηται μετὰ τῶν ἄλλων ἐθνῶν ἐμπορικὰς συνθήκας ἐπὶ τῇ βάσει τῆς πλέον εὐρυχώρου ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς κατὰ πάντα πρὸς τοὺς ἰθαγενεῖς ἀφομοιώσεως. Τότε δὲ μόνον ἀπομακρύνεται τοῦ συστήματος τούτου, ὁπόταν αἱ ἰσχύουσαι εἰς τὰ ἔθνη, μεθ' ὧν διαπραγματεύεται, νομοθεσίαι δὲν ἐπιτρέπουσιν αὐτοῖς νὰ παραδεχθῶσιν ὁλοσχερῶς τοιαύτας βάσεις.

Ὅτε συνωμολογήθη μετὰ τοῦ Βασιλείου τῶν Κάτω Χωρῶν ἡ συνθήκη τῆς 10/22 Φεβρουαρίου 1843, ἡ τότε ἰσχύουσα ἐν τῷ κράτει τούτῳ νομοθεσία δὲν ἐπέτρεπεν εἰς τὴν κυβέρνησίν

του τὸ νὰ παραδεχθῇ οὐδὲ τὸ σύστημα τῆς πρὸς τοὺς ἰθαγενεῖς ἀφομοιώσεως, οὐδὲ τὸ τοῦ ἐμμέσου μεταξὺ τῶν δύω ἐθνῶν ἐμπορίου· διὸ καὶ ἐν τοῖς ἄρθροις 2, 6, 7 καὶ 11 τῆς συνθήκης ταύτης κανονίζονται μόνον τὰ τοῦ ἀμέσου μεταξὺ τῶν δύω ἐθνῶν ἐμπορίου καὶ τὰ τῆς ἀφομοιώσεως μὲ τοὺς ὑπηκόους τοῦ μᾶλλον εὐνοουμένου ἔθνους.

Ἀλλ' ἤδη μεταρρυθμισθείσης οὐσιωδῶς τῆς νομοθεσίας τοῦ ῥηθέντος Βασιλείου, αἱ κυβερνήσεις τῶν δύω ἐθνῶν ἔσπευσαν νὰ συνεννοηθῶσιν ἵνα ἐπιφέρωσι πλειοτέρας εὐκολίας τε καὶ ὠφελείας εἰς τὰς ἐμπορικὰς αὐτῶν σχέσεις, συνέθεντο δ' ἐπὶ τούτῳ τὴν ὑποβαλλομένην πρόσθετον συνθήκην, δι' ἧς τροποποιουμένων τῶν ἄρθρων 2, 6, 7, καὶ 11 τῆς παλαιᾶς, τὰ συμβαλλόμενα ἔθνη θέλουσι τοῦ λοιποῦ ἀπολαύει ἀμοιβαίως τῶν πλεονεκτημάτων τοῦ τοσοῦτον ἐπωφελοῦς εἰς τὰς ἐμπορικὰς σχέσεις τῶν ἐθνῶν συστήματος τοῦ ἐμμέσου ἐμπορίου καὶ τῆς καθ' ὅλα πρὸς τοὺς ἰθαγενεῖς ἀφομοιώσεως. Ἐκτὸς δὲ τούτου, τὸ ἄρθρον 3 τῆς προσθέτου ταύτης συνθήκης ἐπεκτείνει τὴν πρὸς τὰ ἐγχώρια πλοῖα ἀφομοίωσιν τῶν ἑλληνικῶν καὶ τῶν διὰ τούτων μεταφερομένων προϊόντων καὶ εἰς τὰς ἐκτὸς τῆς Εὐρώπης Ὁλλανδικὰς ἀποικίας ἢ ἄλλας εἰς τὸ Βασίλειον τῶν Κάτω Χωρῶν ὑποκειμένας χώρας, ἐξαιρουμένης μόνον τῆς ἀκτεμπορίας· ἐνῷ μέχρι τοῦδε τὰ πλοῖά μας δὲν ἀπήλαυον τοῦ πλεονεκτήματος αὐτοῦ.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 1851.

Ὁ ἐπὶ τοῦ Β. Οἴκου καὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑπουργὸς

Λ. ΠΑΪΚΟΣ.

Ο Θ Ω Ν

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Ἡ κατωτέρω πρόσθετος μεταξὺ Ἡμῶν καὶ τοῦ Μεγαλειοτάτου Βασιλέως τῶν Κάτω Χωρῶν συνθήκη, εἰς ἣν ἔδωκεν ἤδη ἡ Βουλὴ τὴν συναίνεσίν της κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 4 Σεπτεμβρίου καὶ ἥτις μέλλει νὰ συμπληρώσῃ τὴν ἤδη ὑπάρχουσαν μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ τοῦ ῥηθέντος Βασιλείου συνθήκην ἐμπορίας τε καὶ ναυτιλίας, κλεισθεῖσαν τὴν 10/22 Φεβρουαρίου 1843, θέλει ὑποβληθῇ ὑπὸ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τοῦ Β. Οἴκου καὶ τῶν

Εξωτερικῶν Ὑπουργοῦ εἰς τὴν Γερουσίαν καὶ ζητηθῇ καὶ ταύτης ἡ συγκατάθεσις, σύμφωνα μὲ τὸ ἄρθρ. 25 τοῦ Συντάγματος.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 14 Σεπτεμβρίου 1851.

Ο Θ Ω Ν

Α. ΠΑΪΚΟΣ

Ἄρθρ. 1. Τὰ Ὑψηλὰ συνομολογοῦντα Μέρη συναινοῦσιν ὅπως τὰ διὰ τῶν ἄρθρων 6 καὶ 7 τῆς ἀπὸ 10/22 Φεβρουαρίου 1843 μεταξὺ αὐτῶν συνθήκης χορηγούμενα πλεονεκτήματα εἰς ἑκατέρου αὐτῶν τὰ πλοῖα ὡς πρὸς τῆς ἄμεσον μεταξὺ τῶν δύω Βασιλείων ναυτιλίαν, νὰ ἐπεκταθῶσιν ἐπίσης εἴς τε τὰ Ἑλληνικὰ πλοῖα, τὰ ἐκ λιμένων ἐκτὸς τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος κειμένων καταπλέοντα εἰς λιμένα τινὰ τῶν Κάτω Χωρῶν, καὶ εἰς τὰ Ὁλλανδικὰ πλοῖα, τὰ ἔκ τινος λιμένος ἐκτὸς τοῦ Βασιλείου τῶν Κάτω Χωρῶν κειμένου, καταπλέοντα εἰς λιμένα τινὰ τῆς Ἑλλάδος, ὡς ἐπίσης καὶ εἰς τὰ Ἑλληνικὰ ἢ Ὁλλανδικὰ πλοῖα, τὰ ἐκ τινος τῶν λιμένων τῆς ἑτέρας Ἐπικρατείας ἐκπλέοντα καὶ πρὸς οἱονδήποτε ξένον λιμένα διευθυνόμενα.

Ἄρθρ. 2. Συμφωνοῦσιν ὡσαύτως, ἀντὶ τῆς διὰ τῶν ἄρθρ. 2 καὶ 11 τῆς αὐτῆς συνθήκης καθιερουμένης ἀφομοιώσεως πρὸς τὸ μᾶλλον ἐννοούμενον Ἔθνος, νὰ παραδεχθῶσιν, ἀμοιβαίως, δι' ὅλας τὰς ἐν τοῖς εἰρημένοις ἄρθροις μνημονευομένας περιστάσεις, τὴν πρὸς τοὺς ἰθαγενεῖς ἀφομοίωσιν, ὥστε ὡς πρὸς ἁπάσας τὰς σχέσεις καὶ περιστάσεις ταύτας οἱ ὑπήκοοι τῶν συνομολογούντων Μερῶν θέλουσιν ἀμοιβαίως ἀφομοιοῦσθαι πρὸς τοὺς ἰθαγενεῖς.

Ἄρθρ. 3. Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς τῶν Κάτω Χωρῶν ὑπόσχεται νὰ παραχωρήσῃ εἰς τὰ Ἑλληνικὰ πλοῖα καὶ τὰ διὰ τούτων εἰς τὰς ἐκτὸς τῆς Εὐρώπης Ὁλλανδικὰς ἀποικίας ἢ ἄλλας εἰς τὴν Ὁλλανδίαν ὑποκειμένας Χώρας εἰσαγόμενα ἢ ἐξαγόμενα εἴδη τὴν πρὸς τὰ ἐγχώρια πλοῖα ἀρμοίωσιν. Ἀλλ' ἡ κατὰ τὰς Ὁλλανδικὰς Ἰνδίας ἀκτεμπορία διαφυλάττεται ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν ἐγχώριον σημαίαν. Ἀντὶ δὲ τῆς παραχωρήσεως ταύτης, ὁ Μεγαλειότατος Βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος ὑπόσχεται νὰ μὴν ὑποβάλλῃ τὰ προϊόντα των Ὁλλανδικῶν ἀποικιῶν εἰς ἀνώτερα δικαιώματα τῶν εἰσπραττομένων ἐπὶ τῶν ἐξωτικῶν προϊόντων τῆς αὐτῆς φύσεως, τῶν ἐξ ἄλλης χώρας προερχομένων, οὐδὲ νὰ ἐπιβαρύνῃ τὰ ἐξ Ὁλλανδικῶν λιμένων εἰσαγόμενα ἐν Ἑλλάδι προϊόντα τῆς Ἀσίας, Ἀμερικῆς, Ἀφρικῆς καὶ Αὐστραλίας δι' ἀνωτέρων δικαιωμάτων τῶν ἐπιβαλλομένων ἐπὶ τῶν αὐτῶν προϊόντων, τῶν ἐκ παντὸς ἄλλου λιμένος εἰσαγομένων.

Ἄρθρ. 4. Συνεπείᾳ τῶν ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ 1 διατάξεων, τὸ δεύτερον ἐδάφιον τοῦ ἐν αὐτῷ μνημονευομένου 7 ἄρθρ. καθίσταται ἀνεφάρμοστον, ἐφ' ὅσον ἡ παροῦσα σύμβασις θέλει εἶσθαι ἐν ἰσχύϊ.

Ἄρθρ. 5. Ἡ παροῦσα σύμβασις θέλει ἰσχύει ἐφ' ὅσον διαρκεῖ ἡ ἀπὸ 10/22 Φεβρουαρίου 1843 συνθήκη, εἰς ἣν ἀνάγεται· αἱ δ' ἐπικυρώσεις αὐτῆς θέλουσιν ἀνταλλαγῆ ἐν Ἀθήναις, ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἢ καὶ πρότερον, εἰ δυνατόν, ἀφ' ἧς ὑπογραφῆ.

Ἀπεφασίσθη δὲ νὰ τυπωθῶσι καὶ διανεμηθῶσιν εἰς τὰ μέλη τοῦ σώματος, τὰ ὁποῖα προεξετάσαντα ταῦτα νὰ δώσωσιν ἐπιτροπὴν πρὸς σύνταξιν τῆς οἰκείας ἐκθέσεως.

Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ Κ. πρόεδρος, τῇ συγκαταθέσει τοῦ σώματος, ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν, ἀναγγείλας ὡς ἀντικείμενον τῆς προσεχοῦς συνεδριάσεως γενησομένης τὴν 22 τ. μ. τὴν συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου περὶ μεταρρυθμίσεως τοῦ γενικοῦ λογιστηρίου.

Ὁ προεδρεύων ἀντιπρόεδρος

Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΖΑΝΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς

Ἀθ. Γρηγοριάδης

Ι. Παξιμάδης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῇ 22 Σεπτεμβρίου 1851, ἡμέρᾳ Σαββάτῳ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 32 μελῶν, ὁ προεδρεύων ἀντιπρόεδρος Κ. Γκίκας Καρακατζάνης, ἀσθενοῦντος τοῦ προέδρου, προσλαβὼν ὡς γραμματέα τὸν Γερουσιαστὴν Κ. Δ. Χατζίσκον, κωλυομένου θατέρου τῶν κυρίων γραμματέων τοῦ κυρίου Ἰακώβου Παξιμάδη, κηρύττει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης συνεδριάσεως ἀναγνωσθέντα ἐπικυροῦνται.

Παρελθὼν ἔπειτα ὁ Κ. ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργὸς ἀνέγνω τὸ περὶ βιβλίου ναυτοδανείων (libreto) νομοσχέδιον καὶ τὴν συνοδεύουσαν αὐτὸ αἰτιολογικὴν ἔκθεσιν, ἔχοντα ὡς ἕπεται.

ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΝ

Περὶ βιβλίου ναυτοδανείων (Libretto.)

ΟΘΩΝ

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἑπόμενον νομοσχέδιον οἷον ἐπεψηφίσθη παρὰ τῆς Βουλῆς, παραγγέλλομεν τὸν Ἡμέτερον Ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὴν Γερουσίαν καὶ τὸ ὑποστηρίξῃ κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 22 Σεπτεμβρίου 1851.

ΟΘΩΝ

Ι. Κ. ΔΑΜΙΑΝΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν τὰ ἀκόλουθα.

Ἄρθρ. 1. Πᾶν πλοῖον ὑπὸ σημαίαν Ἑλληνικὴν χορηγικότητος πλέον τῶν δέκα τόνων ὀφείλει νὰ ἦναι ἐφωδιασμένον μὲ βιβλίον, ἐν ᾧ θέλουν καταχωρίζεσθαι, ἐπιμελείᾳ τῶν δανειστῶν, α) τὰ προνοούμενα ἀπὸ τὸν § Η'. περίπτωσιν β'. τοῦ ἄρθρου 191 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου ἤτοι τὰ πρὸ τοῦ ἀπόπλου ὀφειλόμενα διὰ προμήθειαν, (fourniture) ἐργασίαν ἢ ἡμερομίσθια, δι' ἐπισκευὴν, τροφὰς, ἐφοδιασμὸν, καὶ ἐξάρτησιν τοῦ πλοίου· καὶ β') καὶ κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν, τὰ μεταξὺ τῶν δανειστῶν καὶ τοῦ πλοιάρχου, ἢ τοῦ ἰδιοκτήτου συνομολογούμενα ναυτικὰ δάνεια, ἄλλως στεροῦνται ἀμφότεροι τῶν παρὰ τοῦ νόμου χορηγουμένων προνομίων.

Ἄρθρ. 2. Ἡ πρὸς τὸν μὴ ἰδιοκτήτην πλοίαρχον χορηγητέα ἄδεια τῶν ἰδιοκτητῶν τοῦ πλοίου πρὸς τὸ ναυτοδανείζεσθαι, ἐπισήμως συντεταγμένη, καταχωρίζεται εἰς τὸ βιβλίον τοῦ πλοίου· ἡ ἄδεια αὕτη δὲν ἀπαιτεῖται, ὁσάκις ὁ πλοίαρχος εὑρίσκεται εἰς τὰς ὑπὸ τοῦ ἄρθρ. 234 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου προβλεπομένας περιπτώσεις τῆς ἀνάγκης· ἀλλὰ καὶ τὰ οὕτω λαμβανόμενα δάνεια δὲν χαίρουσι προνόμιον, ἂν ἡ περὶ δανείου διαταττομένη ὑπὸ τοῦ μνησθέντος ἄρθρου ἄδεια τῆς ἀρχῆς δὲν καταχωρισθῇ ὑπ' αὐτῆς εἰς τὸ βιβλίον, ὁμοῦ μὲ τὸ συμβόλαιον τοῦ ναυτικοῦ δανείου.

Ἄρθρ. 3. Ἡ κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον χορηγητέα ἄδεια τῆς ἀρχῆς θέλει στηρίζεσθαι, οὐχὶ μόνον εἰς τὴν παρὰ τοῦ ἄρθρου 234 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου διαγραφομένην ἔκθεσιν τοῦ πληρώματος, ἀλλὰ καὶ εἰς γνωμοδότησιν πραγματογνωμόνων,

διοριζομένων ὑπὸ τῆς ἰδίας ἀρχῆς, πρὸς βεβαίωσιν τῆς ἀνάγκης καὶ τοῦ ἀπαιτουμένου ποσοῦ.

Ἐν τῇ ἀδείᾳ ταύτῃ γίνεται ῥητῶς μνεία τῆς τηρήσεως τῶν διατυπώσεων τούτων.

Ἄρθρ. 4. Ἐὰν κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ μνησθέντος ἄρθρου 234 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου ἐγκριθῇ ἀντὶ ναυτοδανείου, ἡ πώλησις πραγματειῶν, ὀφείλει ἡ χορηγοῦσα τὴν πρὸς τοῦτο ἄδειαν ἀρχὴ νὰ καταχωρίσῃ εἰς τὸ βιβλίον τὴν περὶ τοῦ μέτρου τούτου ἄδειαν ἐπὶ προστίμῳ δραχ. 50—500.

Ἄρθρ. 5. Τῶν ναυτικῶν δανείων ἥτε κατάταξις καὶ πληρωμὴ γίνεται κατὰ τὴν ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ πλοίου χρονολογικὴν τάξιν τῆς ἐγγραφῆς των· ἀλλὰ τὰ κατὰ τὸν τελευταῖον διάπλουν διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ πλοίου ἐν τῇ ἡμεδαπῇ ἢ ἀλλοδαπῇ συνομολογούμενα ναυτοδάνεια προτιμῶνται τῶν προεγγεγραμμένων, πρὸς ἄλληλα δὲ προτιμῶνται τὰ νεώτερα τῶν προγενεστέρων. Ἐὰν δὲ τὸ πλοῖον ῥιφῇ εἰς τὸν τόπον, πρὸς ὃν διευθύνεται, καὶ ἐπιχειρήσῃ νέον πλοῦν, χωρὶς ταῦτα νὰ ἐξοφληθῶσιν, ἀποβάλλουν τὸ ἐξαιρετικὸν τοῦτο προνόμιον καὶ κατατάσσονται κατὰ τὴν σειρὰν τῆς ἐγγραφῆς των.

Ἀλλ' ἐὰν δὲν ῥιφῇ εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον, ἢ ἂν δὲν προσδιωρίσθη ἐξ ἀρχῆς τοιοῦτος, τὰ τοιαῦτα δάνεια διατηροῦσι τὸ προνόμιον των ἐπὶ τῶν προγενεστέρων δανείων, ἐξ μὲν μῆνας ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ πλοίου ἀπὸ τοῦ τόπου, ἔνθα ἐγίνετο τὸ ἕνεκα ἀνάγκης ναυτοδάνειον, ἐὰν τὸ πλοῖον ταξειδεύσῃ κατὰ τὴν Μεσόγειον, τὸν Εὔξεινον Πόντον, τὴν Μαιώτιδα Λίμνην καὶ τὸν Δανούβιον, ἐννέα δὲ μῆνας ὅπου ἄλλοθι.

Οἱ τόκοι δὲν χαίρουν προνόμιον, εἰμὴ ἐπὶ ἓν ἔτος μετὰ τὴν καταχώρισιν τῶν δανείων εἰς τὸ βιβλίον τοῦ πλοίου, ἐὰν εἰς τὸ συμβόλαιον δὲν ὁρισθῇ βραχυτέρα προθεσμία.

Ἄρθρ. 6. Ἡ καταχώρισις τῶν ἐν τῷ πρώτῳ ἄρθρῳ ἀναφερομένων δανείων, ὡς καὶ ἡ ἐξόφλησις αὐτῶν, πρέπει νὰ ἐνεργῆται ἐν μὲν τῇ Ἑλλάδι ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου προέδρου τῶν ἐμποροδικῶν, ἢ ὅπου τοιοῦτος δὲν ὑπάρχει ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου εἰρηνοδίκου, ἐν δὲ τῇ ἀλλοδαπῇ, ὑπὸ τῆς ἑλληνικῆς προξενικῆς ἀρχῆς, ἢ ἐν ἐλλείψει αὐτῆς, ὑπὸ τῆς προξενικῆς ἢ τῆς τοπικῆς ἀρχῆς ἄλλης δυνάμεως, προσλαμβανομένων ἑκάστοτε καὶ δύω γνωστῶν μαρτύρων, βεβαιούντων τὴν ταυτότητα τοῦ δανειστοῦ, ἢ τοῦ νομίμου πληρεξουσίου του, καὶ προσυπογραφομένων εἰς τὸ βιβλίον τοῦ πλοίου μετὰ τοῦ δανειστοῦ καὶ ὀφειλέτου.

Ἀντίγραφον τοῦ ναυτοδανείου συμβολαίου ἐπικυρωμένον παρὰ τῶν ἀνωτέρω ἀρχῶν, μὲ περίληψιν τῶν πρὸ αὐτοῦ ἐγγεγραμμένων καὶ μὴ ἐξοφληθέντων δανείων, δίδεται ἑκάστοτε παρὰ τῶν ἰδίων ἀρχῶν εἰς τὸν δανειστὴν κατ' αἴτησίν του· ἐντὸς δ' ἑνὸς μηνὸς στέλλουσιν εἰς τὸν πρόεδρον τοῦ ἐμποροδικείου τῆς περιφερείας, εἰς ἣν ὑπάγεται τὸ ὑπέγγυον πλοῖον, ἀντίγραφον οἱ μὲν δανεισταὶ τοῦ δανειακοῦ συμβολαίου μετὰ τῆς μνημονευθείσης περιλήψεως, οἱ δὲ πλοίαρχοι, τοῦ τῆς ἐξοφλήσεως, ἐπικυρωμένα προσηκόντως.

Πᾶσα δὲ περὶ τὴν ἀποστολὴν τῶν ἀντιγράφων τούτων ἐκ μέρους τῶν τε δανειστῶν ἢ πλοιάρχων ἀμέλεια, καθιστᾷ ἐν περιπτώσει ἀπωλείας τοῦ βιβλίου, τὸν μὲν πρῶτον ἔκπτωτον τῶν ἐκ τῆς ἐγγραφῆς προνομίων του ὡς πρὸς τὰ δάνεια, τὰ συνομολογηθέντα καὶ ἐγγραφέντα μετὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ βιβλίου, τὸν δὲ τελευταῖον, τιμωρητέον μὲ πρόστιμον δραχ. 10—200.

Ὁ πρόεδρος τῶν ἐμποροδικῶν ὀφείλει νὰ καταχωρίζῃ ἀμέσως τ' ἀνωτέρω ἀντίγραφα εἰς ἐπὶ τούτῳ βιβλίον, διατηρούμενον ἐν τοῖς ἀρχείοις τοῦ ἐμποροδικείου, καὶ χρησιμεῦον ὡς εὑρετήριον, ἐπιδεικνύμενον εἰς πάντα, ἔχοντα συμφέρον.

Ἄρθρ. 7. Τὰ βιβλία ἠριθμημένα, μονογραφημένα καὶ ἐσφραγισμένα ὑπὸ τοῦ προέδρου τῶν ἐμποροδικῶν, κατὰ τὸν ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῆς δικαιοσύνης δοθησόμενον τύπον, στέλλονται παρὰ τοῦ αὐτοῦ προέδρου πρὸς τὸν ἀρμόδιον κεντρικὸν λιμενάρχην, ὅστις κατὰ τὰς ἐκδοθησομένας ὁδηγίας, τὰ διανέμει εἰς τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἀξιωματικοὺς τῶν λιμένων.

Ἑκάστη δὲ λιμενικὴ ἀρχή, πρὶν ἢ παραδώσῃ πρὸς τὸν πλοίαρχον τὸ βιβλίον, ὀφείλει ἐπὶ προστίμῳ δραχ. 20—200 νὰ καταχωρίσῃ εἰς αὐτὸ α') τὸ κατὰ τὸ ἄρθρον 2 ἔγγραφον πληρεξουσιότητος, ἐὰν τοιοῦτον ὑπάρχῃ, καὶ β') περίληψιν τοῦ ἐγγράφου τῆς ἰδιοκτησίας τοῦ πλοίου, περιέχουσαν τὰ ὀνόματα καὶ τὰ μερίδια τῶν ἰδιοκτητῶν, τὴν κατὰ τόνον χωρητικότητα καὶ τὴν ἡλικίαν τοῦ πλοίου· ἂν δ' ἡ ἡλικία τοῦ πλοίου ἦναι ἄγνωστος, προσδιορίζεται ἐπιμελείᾳ τῆς αὐτῆς ἀρχῆς διὰ πραγματογνωμόνων ὑπὸ τῆς ἰδίας διοριζομένων.

Εἰς τὸ βιβλίον τοῦτο σημειοῦται ἑκάστοτε καὶ πᾶσα μεταβολὴ τῆς ἰδιοκτησίας.

Ἄρθρ. 8. Τὰ βιβλία πληρόνονται διὰ μὲν τὰ ἀπὸ 10—30 τόνων πλοῖα ἀνὰ μίαν δραχμὴν, διὰ δὲ τὰ ἀπὸ 31—100 δραχμὰς τρεῖς, καὶ διὰ τὰ ἀπὸ 101 καὶ ἐπέκεινα δραχμὰς ἓξ χωρὶς νὰ ὑπόκεινται εἰς ἄλλο τέλος χαρτοσήμου.

Ἄρθρ. 9. Τὰ μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ παρόντος νόμου ναυπηγηθέντα πλοῖα ὀφείλουν ἀμέσως νὰ ἐφοδιασθῶσι μὲ βιβλίον, τὰ δὲ λοιπὰ, μετὰ παρέλευσιν ἓξ μηνῶν ἀπὸ τῆς εἰρημένης δημοσιεύσεως· εἰς πλοῖον δὲ μὴ ἐφοδιασθὲν μὲ τοιοῦτον βιβλίον, ὅτε καὶ ὅπως ὁ νόμος ὁρίζει, δὲν χορηγεῖται ἡ τῆς ἀναχωρήσεως ἄδεια ὑπὸ τῆς λιμενικῆς ἀρχῆς.

Ἄρθρ. 10. Τῶν τελευταίων τούτων οἱ προνομιοῦχοι δανεισταὶ ὀφείλουν ἐντὸς τῆς ἐξαμήνου προθεσμίας νὰ δηλώσωσιν εἰς τὸν πρόεδρον τῶν ἐμποροδικῶν τῆς περιφερείας, εἰς ἣν ἀνήκει τὸ πλοῖον, δι' ἀντιγράφων, ἐπικυρωμένων παρὰ τῶν ἁρμοδίων ἀρχῶν, τὰ δάνειά των, ὅπως ἐγγραφῶσιν αὐτὰ εἰς τὸ βιβλίον.

Τὰ οὕτω δηλωθησόμενα δάνεια διατηροῦν πρὸς ἄλληλα τὸ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου κεκτημένον προνόμιον· προτιμῶνται δὲ τῶν μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς εἰρημένης ἐπὶ ἓξ μῆνας προθεσμίας συνομολογουμένων ναυτοδανείων, ἐκτὸς τῶν δι' ἀνάγκας τοῦ πλοίου κατὰ τὸν τελευταῖον πλοῦν γενομένων· ἄλλως στεροῦνται τοῦ κεκτημένου, ὡς εἴρηται, προνομίου.

Μετὰ τὴν λῆξιν τῆς ἐξαμήνου προθεσμίας ὁ πρόεδρος ἐγγράφει ἀμέσως τὰ ὡς ἀνωτέρω δηλωθέντα αὐτῷ δάνεια εἰς τὸ ἀνῆκον βιβλίον, καὶ παραπέμπει αὐτὸ εἰς τὸν ἁρμόδιον λιμενάρχην διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἀντίγραφον δὲ τῶν συμβολαίων τῶν εἰρημένων δανείων καταχωρίζει καὶ εἰς τὸ κατὰ τὸ ἄρθρον 6 εὑρετήριον.

Ἄρθρ. 11. Τὰ διὰ τοῦ παρόντος νόμου διαγραφόμενα πρόστιμα ἐπιβάλλονται παρὰ τοῦ ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργείου.

Ἄρθρ. 12. Ὁ παρὼν νόμος θέλει προσαρτηθῆ εἰς τὴν ἀρχὴν ἑκάστου βιβλίου, ἀντίτυπα δ' αὐτοῦ θέλουν ἐξαποσταλῆ ἄνευ ἀναβολῆς πρὸς τὰς προξενικὰς ἀρχὰς, διὰ νὰ δημοσιευθῶσι παρ' αὐτῶν ἀμέσως δι' ἐγκυκλίων ἐφημερίδων.

Ἄρθρ. 13. Τὸ ἄρθρ. 312 καὶ ὅλαι αἱ εἰς τὸν παρόντα νόμον ἀντιβαίνουσαι διατάξεις τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου ἀκυροῦνται.

Ὁ παρὼν Νόμος ψηφισθεὶς παρά τε τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ

Ἐπὶ τοῦ περὶ βιβλίου ναυτοδανείων Νομοσχεδίου.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν

Κύριοι!

Ἡ ἐπελθοῦσα ἀπό τινος ἤδη χρόνου νέκρωσις τοῦ ἐμπορίου, καὶ ἡ ἀπληστεία, καὶ κακὴ διαγωγὴ τινῶν ἐκ τῶν ἑλλήνων

πλοιάρχων, ἕνεκα τῶν ὁποίων ἡ ἐθνικὴ ὑπόληψις προσεβλήθη ἀρκούντως εἰς τὸν ἔξω κόσμον, ἠνάγκασαν τὴν Κυβέρνησιν νὰ σκεφθῇ ὡρίμως ἐπὶ τοῦ σπουδαίου τούτου ἀντικειμένου, καὶ νὰ ἐφεύρῃ μέσον κατάλληλον, δι' οὗ νὰ τεθῇ φραγμός τις εἰς τὴν περαιτέρω διάδοσιν τοῦ κακοῦ· ὡς ἓν τῶν μέσων, τῶν δυναμένων νὰ περιστείλωσιν τὸ κακόν, ἐθεωρήθη ὑπὸ τῶν ἐμπορικῶν ἐπιμελητηρίων, καὶ ἰδίως τοῦ τῆς Σύρου, ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ βιβλίου τῶν ναυτοδανείων· ὅλοι δὲ οἱ ἐντὸς, καὶ ἐκτὸς τοῦ Βασιλείου Ἕλληνες ἔμποροι ἐπεκαλέσθησαν ἐπίσης αὐτήν. Ἡ Κυβέρνησις ὅθεν πειθομένη ἐκ τῆς ἐπιμόνου αἰτήσεως τῶν ἐμπόρων καὶ ναυτικῶν εἰσήγαγεν εἰς τὴν Βουλὴν τὸ περὶ τούτου νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον ἐλπίζει, ὅτι θέλει περιστείλει τὰς καταχρήσεις, αἵτινες κατέστρεψαν τὴν ναυτιλίαν μας, θέλει δώσει εἰς τὴν Ἑλληνικὴν σημαίαν τὴν ἀνήκουσαν ὑπόληψιν, καὶ θέλει ἐπαναγάγει τὴν πίστιν, τὴν ὁποίαν πρό τινος καιροῦ ἀπώλεσαν οἱ πλοίαρχοι καὶ οἱ ναῦται μας.

Δὲν εἶναι δὲ τὸ βιβλίον τῶν ναυτοδανείων νέον τι, καὶ πρωτοφανές, διότι καὶ ἄλλα ἔθνη πρὸ ἡμῶν τὸ ἐσπάσθησαν, καὶ ἰδίως ἡ Ῥωσσία, ἡ Αὐστρία, καὶ τὸ Ἰόνιον Κράτος· ἐκτὸς τούτου, οὔτε καινοτομία τις εἰς τὴν νομοθεσίαν μας εἶναι, καθότι ὁ ἐν ἰσχύϊ ἐμπορικὸς νόμος ἀνεγνώρισε τὴν ἀνάγκην νὰ γίνωνται γνωστὰ ἐπισήμως τὰ ναυτοδάνεια, διατάξας νὰ καταχωρῶνται εἰς ἐπὶ τούτῳ βιβλία τῶν ἐμποροδικείων (ἄρθρ. 312). Ἐὰν τὰ βιβλία ταῦτα ἦσαν τακτικώτερα, ἐὰν ἦτο δυνατὸν δι' αὐτῶν νὰ τίθεται ἀμέσως καὶ εὐκόλως εἰς σχέσιν ὁ πλοίαρχος μὲ τὸν κεφαλαιοῦχον, ἢ τὸν ἔμπορον, τὸ βιβλίον βεβαίως ἤθελεν εἶσθαι περιττὸν, καὶ τὰ κακὰ, τὰ ὁποῖα τὸ παρὸν νομοσχέδιον ζητεῖ νὰ προλάβῃ, δὲν θὰ ἐλάμβανον ἴσως χώραν· ἀλλ' ἡ πεῖρα ἀπέδειξεν, ὅτι τὰ βιβλία τῶν ἐμποροδικείων δὲν συνετέλεσαν εἰς τίποτε, καὶ οὔτε ἦτο δυνατὸν οὐδόλως νὰ συντελέσωσιν· ἐντεῦθεν ἡ ἀνάγκη βιβλίου, θέτοντος ἀμέσως, καὶ ἄνευ δαπάνης χρόνου τὴν κατάστασιν τοῦ πλοίου ὑπ' ὄψιν τοῦ κεφαλαιούχου, τοῦ ἐμπόρου, καὶ τοῦ ἀσφαλιστοῦ. Τὸ βιβλίον τοῦτο δὲν καταργεῖ τὰ παρὰ τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου καθιερωμένα προνόμια, ἀλλὰ κανονίζει τὰς μεταξὺ αὐτῶν σχέσεις, καθιεροῦν τὴν ἀρχὴν, ὅτι ταῦτα δὲν ἰσχύουσιν, ἐὰν δὲν ἐγγραφῶσιν εἰς τὸ βιβλίον, ὥστε διὰ τῆς ἐγγραφῆς λαμβάνουσιν ἰσχὺν ἀπέναντι τρίτων· ὁ προκείμενος νόμος ἐκθέτει τὰς περὶ ναυτοδανείων πράξεις τῶν προγενεστέρων δανειστῶν, καὶ τοῦ πλοιάρχου εἰς τοὺς μεταγενεστέρους δανειστὰς, καὶ εἶναι, οὕτως εἰπεῖν, τὸ κάτοπτρον

τῶν πράξεων τοῦ πλοιάρχου. Ἡ τοιαύτη παρὰ τοῦ νόμου τούτου καθιερουμένη ἀρχὴ, δύναται, ἴσως εἴπῃ τις, νὰ βλάψῃ τὰ συμφέροντα τῶν πλοιάρχων, ἐκθετομένης τῆς καταστάσεώς των, καὶ ἐπιφέρῃ δυσαρέστους συνεπείας· ὁ λόγος οὗτος εἰς τὴν βάσιν του εἶναι ἀνίσχυρος, χρησιμεύων μόνον πρὸς κάλυψιν τῆς καταστάσεως τῶν βεβαρυμένων μὲ χρέη πλοιάρχων, τῶν ὁποίων τὴν ἐλαττωμένην περιουσίαν ποσῶς ἡ ἔλλειψις τοῦ βιβλίου δὲν θέλει βελτιώσει, ἀλλὰ τὸ συμφέρον τῶν πλειόνων εἶναι ἡ ἀνάκτησις τῆς πίστεως, ἄνευ τῆς ὁποίας βεβαία καθίσταται ἡ καταστροφὴ ὁλοκλήρου τοῦ ναυτικοῦ μας· πρὸς ἀπόδειξιν δὲ τῶν λόγων μου συγχωρήσατε ν' ἀναφέρω, ὅτι τὰ αὐτὰ παράπονα ὑψώθησαν καὶ βασιμώτερα, καὶ δικαιότερα κατὰ τοῦ περὶ ὑποθηκῶν νόμου, ἀφαιρέσαντος τὰ ἐκ τῆς μὴ ἐγγραφῆς τῶν δανείων χορηγούμενα προνόμια εἰς τὴν σύζυγον διὰ τὴν προῖκα, εἰς τὰ ἀνήλικα διὰ τὰς κατὰ τῶν κηδεμόνων ἀπαιτήσεις· ἀλλ' ἀκολούθως ἐπεδοκιμάσθη ἡ ὠφέλεια, τὴν ὁποίαν ὁ νόμος οὗτος ἐπέφερεν εἰς τὰ συμφέροντα τῶν δανειστῶν, καὶ εἰς τὴν στερέωσιν, καὶ αὔξησιν τῆς δημοσίας πιστεως.

Ἐπὶ τῶν βάσεων τούτων στηριχθεῖσα ἡ τε ἐπιτροπὴ τῆς Βουλῆς, καὶ ἡ Βουλὴ αὐτὴ, παρεδέχθη τὴν ἀρχὴν τοῦ νομοσχεδίου, ἐπέφερεν ὅμως εἰς τὰς διατάξεις αὐτοῦ τροποποιήσεις τινὰς, τὰς ὁποίας παρεδέχθην.

Ἐν τούτοις ἐκθέσας ἤδη τὰ περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου, δὲν νομίζω ἄσκοπον πρὸς περισσοτέραν διασάφησιν νὰ ἐπιφέρω ὀλίγα τινὰ καὶ ὡς πρὸς τὰ καθέκαστα αὐτοῦ, μετὰ τὰς γενομένας ὑπὸ τῆς βουλῆς τροπολογίας, τὰς ὁποίας, ὡς εἴρηται, παρεδέχθην.

Διὰ τοῦ ἄρθρ. 1 καθιεροῦται τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος βιβλίον, ὅπερ ὀφείλει ἕκαστος πλοίαρχος νὰ κρατῇ· περὶ τοῦ ἂν δὲ ἐπέφερε νεωτερισμόν τινα τὸ βιβλίον τοῦτο εἰς τὴν νομοθεσίαν μας ἐξέθεσα ἀνωτέρω τὰ εἰκότα· ἡ Βουλὴ ἐνόμισε καλήτερον νὰ ἐφοδιασθῇ μὲ τὸ βιβλίον τοῦτο πᾶν πλοῖον χωρητικότητος πλέον τῶν δέκα τόνων, καὶ διὰ τοῦτο προσέθηκε τὰς λέξεις ταύτας εἰς τὸ ἄρθρον· ἐπειδὴ δὲ δὲν προσγίγνεται βλάβη οὐδ' εἰς τὴν κοινωνίαν, οὐδ' εἰς τὸ ναυτικὸν, ἐκ τῆς μὴ τηρήσεως τοιούτου βιβλίου ἐκ μέρους πλοίου, ἔχοντος χωρητικότητα ὀλιγωτέραν τῶν δέκα τόνων, διότι τοιοῦτο πλοῖον δυσκόλως νὰ πλέῃ εἰς μεγάλας θαλάσσας, καὶ νὰ ἐπιχειρῇ ἐπικινδύνους θαλασσαποφρίας δύναται, παρεδέχθην τὴν τροποποίησιν ταύτην.

Τὰ ἄρθρα 2 καὶ 3 εἶναι σαφῆ, ἡ προσθεῖσα δὲ εἰς τὸ τελευταῖον παρὰ τῆς Βουλῆς λέξις *ἀρχὴν* μετὰ τὰς *χορηγητέα ἄδεια* ὑπεννοεῖτο, ἀλλ' ἐπειδὴ τίθεται πρὸς περισσοτέραν διασάφησιν, δὲν ἐδίστασα νὰ τὴν παραδεχθῶ.

Τὸ ἄρθρ. 4 εἶναι σαφὲς ἐπίσης, καὶ δὲν ἔχει ἀνάγκην ἀναπτύξεως.

Τὸ ἄρθρ. 5 καθιεροῖ τὴν ἀρχὴν τῆς ἐγγραφῆς τῶν δανείων, καὶ τὰ ἐκ ταύτης πηγάζοντα προνόμια ἑκάστου τῶν δανειστῶν. Ἀλλ' ἡ ὑπόνοια, μήπως οἱ τόκοι κατὰ συνεννόησιν τοῦ πλοιάρχου μετὰ τῶν δανειστῶν ἐξογκούμενοι δύνανται ν' ἀποροφήσωσι τὴν ἀξίαν τοῦ πλοίου, καὶ οὕτω νὰ στερήσωσι τοὺς μεταγενεστέρους δανειστὰς τῆς ἐγγυήσεως, τῆς χορηγουμένης αὐτοῖς ἐκ τῆς ἀξίας τοῦ πλοίου, μ' ὑπεχρέωσαν νὰ κανονίσω τὸ προνόμιον τῶν τόκων, περιορίσας αὐτὸ εἰς ἓν ἔτος, ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν τὰ συμβαλλόμενα μέρη δὲν προσδιώρισαν βραχυτέραν προθεσμίαν.

Μέχρι τοῦδε οἱ μεταγενέστεροι δανεισταί, μὴ γνωρίζοντες, ὅτι τὸ πλοῖον εἶχε προγενέστερα χρέη ἐδανείζον, ἀλλὰ τοῦτο δὲν θέλει συμβαίνει ἤδη, διότι εἰς τὸ βιβλίον τοῦτο θέλουν φαίνεσθαι οἵ τε δανεισταί, καὶ τὰ δάνεια, καὶ ἕκαστος πλέον θέλει δανείζει ἐν γνώσει τῶν πραγμάτων, καὶ θέλει λαμβάνει τ' ἀνήκοντα ἐξασφαλιστικὰ μέτρα.

Εἰς τὸ ἄρθρον τοῦτο ἡ ἐπιτροπὴ πρὸς συμπλήρωσιν προσέθηκε δεύτερον παράγραφον, παραδεχθέντα καὶ ὑπὸ τῆς Βουλῆς.

Τὴν προσθήκην ταύτην θεωρήσας καὶ ἐγὼ ὀρθὴν παρεδέχθην, καθότι τῷ ὄντι τὰ πλοῖα ἀποδημοῦν, ποτὲ μὲν δι' ὡρισμένον πλοῦν, καὶ λιμένα, ποτὲ δὲ δι' ἀόριστον, ὡς τὰ δι' ἴδιον λογαριασμὸν ἐμπορευόμενα πλοῖα, σύνηθες τοῦτο πολὺ παρ' ἡμῖν. Ἐν τῇ τελευταίᾳ ταύτῃ περιπτώσει ἔθελε γεννηθῇ ἡ ἀμφιβολία τὶς εἶναι ὁ κατὰ τὸ νομοσχέδιον λιμὴν, πρὸς ὃν διευθύνεται τὸ πλοῖον, διευθύνσεως ὡρισμένης μὴ ὑπαρχούσης; Ἐντεῦθεν λοιπὸν ἡ ἀνάγκη τοῦ νὰ παραδεχθῇ τις διάστημα χρόνου ὡρισμένο ν

Εἰς τὸ ἄρθρον 6 προεβλέφθη καὶ ἡ ὡς ἐκ τῆς ἀπωλείας καὶ βιβλίου διατήρησις τῶν δικαιωμάτων τῶν δανειστῶν, ἡ τ' ἐξασφάλισις τῶν πλοιάρχων ὡς πρὸς τὰς πληρωμὰς, διότι ἀντίγραφον σχεδὸν τοῦ βιβλίου τούτου θέλει ὑπάρχει εἰς τὸ βιβλίον τοῦ προέδρου τῶν ἐμποροδικῶν, εἰς ὃν πέμπονται παρά τε τῶν δανειστῶν, καὶ τῶν πλοιάρχων ἀντίγραφα τοῦ τε δανειακοῦ συμβολαίου, καὶ τοῦ τῆς ἐξοφλήσεως ἐγγράφου· διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῆς διατάξεως ταύτης ἀπαιτεῖται ἐν περιπτώσει

μὴ ἀποστολῆς τοιούτων ἀντιγράφων εἰς μὲν τὸν δανειστὴν ἡ ἀπώλεια τῶν προνομίων του ὡς πρὸς τοὺς μεταγενεστέρους δανειστὰς, εἰς δὲ τὸν πλοίαρχον πρόστιμον δραχ. 10—200.

Ἐκ τῆς καταχωρήσεως δὲ τῶν ἀντιγράφων τούτων ἐξασφαλίζονται καὶ τὰ δικαιώματα, καὶ τὰ συμφέροντα τρίτων, ὥστε καὶ ἐὰν ἀπωλεσθῇ τὸ βιβλίον τοῦ πλοίου, ἢ ὑπεξαιρεθῇ παρά τινος τῶν δανειστῶν, ἢ τοῦ πλοιάρχου, ἐκ τῶν ληφθέντων ἀντιτύπων ἐξασφαλιστικῶν μέτων ἐξελέγχεται ἀμέσως πᾶσα πρᾶξις τοῦ πλοιάρχου, καὶ δὲν εὑρίσκονται εἰς τὸ σκότος αἱ πράξεις αὐτοῦ. Ἐθεωρήθη δὲ καταλληλότερον νὰ γένηται ἡ καταχώρησις τῶν ἐν τῷ 1 ἄρθρῳ ἀναφερομένων δανείων ὑπὸ τῶν ἐν τῷ προκειμένῳ ἄρθρῳ μνημονευομένων ἀρχῶν, διότι αὗται παρέχουσιν ὡς ἐκ τῆς ὑπηρεσίας των πλειοτέραν πίστιν, καὶ δίδουσι πλειότερα τῶν λοιπῶν ἐχέγγυα ὡς πρὸς τὴν τάξιν, καὶ ἀκρίβειαν τῆς ἐγγραφῆς.

Τὸ ἄρθρον 9 προβλέπει τὴν περίπτωσιν τοῦ τρόπου τῆς ὑποχρεώσεως τοῦ πλοιάρχου, τοῦ νὰ κρατῇ τὸ βιβλίον τοῦτο, διότι μὴ λαμβάνων ἀπὸ τὸν λιμενάρχην ὁ πλοίαρχος τὴν ἄδειαν τῆς ἀναχωρήσεως, ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν δὲν εἶναι ἐφωδιασμένος μὲ βιβλίον, ἀναγκάζεται, ἑκὼν ἄκων, νὰ ἐφοδιασθῇ μὲ τοιοῦτο βιβλίον. Ἡ ἐπιτροπὴ τῆς Βουλῆς ἐπέφερε τροποποιήσιν ἐπὶ τοῦ ἄρθρου τούτου ὁρίσασα ἐνιαύσιον προθεσμίαν, ἐντὸς τῆς ὁποίας τὰ ἤδη ναυπηγηθέντα πλοῖα ὑποχρεοῦνται νὰ ἐφοδιασθῶσι μὲ τὸ βιβλίον, καὶ τοῦτο, διότι ἡ διὰ τοῦ νομοσχεδίου διδομένη ἑξάμηνος προθεσμία εἶναι ἀνεπαρκὴς, ὥστε νὰ δυνηθῇ νὰ ἐξοικονομήσῃ τὰς ὑποθέσεις του ὁ ἐμποροπλοίαρχος, καὶ θέλει ἐπιφέρει δυσαρέστους εἰς αὐτοὺς συνεπείας ἡ παραδοχὴ τῆς ἑξαμήνου προθεσμίας, ὡρμήθη δὲ εἰς τοῦτο ἀπὸ αἴσθημα ἐπιεικείας, πρὸς χάριν τῶν ἀπὸ πολλὰ χρέη βεβαρυμένων πλοίων. Ἐκ τῆς γενομένης ὅμως ἐν τῇ Βουλῇ συζητήσεως, ἀπεδείχθη, ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα ἔσται ἀντίθετον· ἀντὶ τῆς ὠφελείας, ἡ παράτασις τοῦ χρόνου θέλει φέρει ζημίαν καὶ εἰς τοὺς βεβαρυμένους ἀπὸ χρέη, ἤτοι ναυτοδάνεια, πλοιάρχους, καὶ βλάβην μεγίστην εἰς τοὺς μὴ ὀφείλοντας, ἢ μικρὰ ὀφείλοντας. Διὰ τοῦτο ἡ εἰσηγητικὴ ἐπιτροπὴ τῆς Βουλῆς, πεισθεῖσα ἐκ τῶν παρατηρήσεών μου, ἀπέσυρε τὴν ἐπὶ τοῦ ἄρθρου τούτου τροποποιήσιν, καὶ ἑπομένως ἡ Βουλὴ παρεδέχθη τὸ 9 ἄρθρον ὅπως ἐν τῷ παρουσιασθέντι νομοσχεδίῳ.

Κατὰ τὸ ἄρθρ. 10 τῶν λοιπῶν πλοίων, τῶν μὴ ἀρτίως ἢλ. ναυπηγηθέντων οἱ δανεισταὶ ὀφείλουν ἐντὸς τῆς ἑξαμήνου

ταύτης προθεσμίας νὰ δηλώσωσι τὰ δάνειά των, καὶ τοῦτο, ἵνα μὴ στερηθῶσι τῶν προνομίων των.

Τὸ προκείμενον περὶ παλαιῶν χρεῶν τῶν πλοίων ζήτημα ὑπῆρξε τὸ σπουδαιότερον, καὶ τὸ ἀπασχολήσαν καὶ τὰ ἐμπορικὰ ἐπιμελητήρια, τῶν ὁποίων τὴν γνώμην ἐζήτησα, καὶ τὰ μέλη τῶν ἐπιτροπῶν, μεταξὺ δὲ τῶν ἐκφρασθεισῶν διαφόρων γνωμῶν προτιμωτέρα, καὶ ὀρθοτέρα πασῶν ἐθεωρήθη ἡ παρὰ τοῦ νομοσχεδίου παραδεχθεῖσα, δι' ἧς ἀσφαλίζονται τὰ δικαιώματα τῶν ὑπαρχόντων δανειστῶν ἄνευ βλάβης τῶν συμφερόντων τῶν πλοιάρχων, καὶ τῶν νέων δανειστῶν.

Τὸ ἄρθρον 11 προνοεῖ, ὅτι τὸ ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης θέλει ἐπιβάλλει τὰ διὰ τοῦ νομοσχεδίου καθιερούμενα πρόστιμα, καὶ τοῦτο, διότι ταῦτα δύνανται ν' ἀναχθῶσι μεταξὺ τῶν πειθαρχικῶν παραπτωμάτων τῶν λιμενικῶν ἀρχῶν, αἵτινες παραδιάζουσαι νόμου, ἀναγόμενον εἰς τὴν ἐπαγρύπνησιν τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης, εἶναι καλὸν νὰ εὑρίσκωνται ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐποπτείαν, καὶ ὑπὸ τὴν πειθαρχικὴν ἐξουσίαν τοῦ Ὑπουργείου τούτου· ὡς πρὸς δὲ τοὺς πλοιάρχους ἐπίσης ἐκτείνει τὴν ἁρμοδιότητά του τὸ αὐτὸ Ὑπουργεῖον, διότι ἡ παράβασις γίνεται περὶ τὴν διὰ τοῦ αὐτοῦ νόμου κανονιζομένην αὐτοῖς ὑπηρεσίαν.

Τὰ ἄρθρα 12 καὶ 13 εἶναι σαφῆ, εἰς τὸ πρῶτον αὐτῶν ἡ ἐπιτροπὴ τῆς Βουλῆς, ἀντεκατέστησε τὴν λέξιν « ἐγχωρίων ἐφημερίδων » διὰ τῆς « ἐπισήμων » ἀλλὰ κατὰ συνείδησιν τῆς παρατηρήσεώς μου, ὅτι αἱ προξενικαὶ ἀρχαὶ δὲν δύνανται νὰ ὑποχρεώσωσι τὴν Κυβέρνησιν τοῦ τόπου, παρ' ᾧ διατελοῦσιν, νὰ δημοσιεύσῃ εἰς τὴν ἐπίσημον ἐφημερίδα τῆς νόμον ξένου Κράτους, ἡ Βουλή, παρεδέχθη τὴν ἐν τῷ νομοσχεδίῳ φράσιν.

Ἐκθέτας λοιπὸν τοὺς λόγους, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ὡρμήθη ἡ Κυβέρνησις εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου, ἐπίσης δὲ καὶ τὰ ὁποῖα ὑπόσχεται πλεονεκτήματα πρὸς ἀνάκτησιν τῆς ἐθνικῆς ὑπολήψεως, περὶ ὧν ἐνδιαφέρεσθε μεγάλως καὶ ὑμεῖς, Κύριοι, ὑποβάλλω εἰς τὴν σκέψιν, καὶ ἐπιψήφισιν ὑμῶν αὐτό, ὅπως ὑπὸ τῆς Βουλῆς παρεδέχθη, καὶ ἐτροποποιήθη, καὶ δὲν ἀμφιβάλλω, ὅτι ἀτενίζοντες τὴν προσοχήν σας εἰς τὴν πρόοδον τοῦ ἔθνους, καὶ τὴν ἀνάκτησιν τῆς προσβληθείσης ὑπολήψεώς του, θέλετε ἤδη εὕρει κατάλληλον ἀφορμὴν νὰ συντελέσητε εἰς τὴν πραγματοποίησιν αὐτῶν, συνδράμοντες, διὰ τῆς παραδοχῆς τοῦ ὑποβαλλομένου νομοσχεδίου, τὴν Κυβέρνησιν εἰς τὸν κοινωφελῆ σκοπόν της. Πρὸς φωτισμὸν δὲ τοῦ σώματος

ἐπισυνάπτω ὅλας τὰς γνωμοδοτήσεις τῶν ἐμπορικῶν ἐπιμελητηρίων.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 22 Σεπτεμβρίου 1851.

Ὁ Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης
Ι. Κ. ΔΑΜΙΑΝΟΣ.

Ἀπερασίσθη δὲ νὰ τυπωθῶσι καὶ διανεμηθῶσιν εἰς τὰ μέλη τοῦ σώματος, τὰ ὁποῖα, συνελθόντα εἰς προεξέτασιν, νὰ συστήσωσιν ἐπιτροπὴν πρὸς σύνταξιν τῆς οἰκείας ἐκθέσεως.

Ἀναγγείλαντος μετὰ ταῦτα τοῦ κυρίου προέδρου, ὅτι ἀντικείμενον τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως εἶναι ἡ συζήτησις τοῦ περὶ μεταρρυθμίσεως τοῦ γενικοῦ λογιστηρίου νομοσχεδίου, μετὰ τὴν ὑφ' ἑνὸς τῶν κυρίων γραμματέων ἀνάγνωσιν αὐτοῦ, λαβὼν τὸν λόγον ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ὁ Γερουσιαστὴς κύριος Μοναρχίδης, εἶπεν.

Ἂν καὶ ὑπουργική τις ἐφημερὶς, Γαλλιστὶ γραφομένη, μᾶς κατηγορεῖ ὡς μὴ ἔχοντας ἀπαγγελίαν καλὴν, καὶ ὡς στερουμένους λογικῆς, μόλα ταῦτα ἐγὼ ἔρχομαι καὶ πάλιν νὰ ὁμιλήσω οὐχὶ μὲ τετορνευμένας λέξεις, ἀλλὰ μὲ τὴν ἁπλῆν ἐκείνην γλῶσσαν τὴν Ἑλληνικὴν, ἥτις τὰ σῦκα λέγει σῦκα, καὶ τὴν σκάφην λέγει σκάφην.

Ὁ κύριος ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς πρὸ μικροῦ ἐν τῷ περιβόλῳ τούτῳ συζητουμένου τοῦ περὶ ἐφορειῶν νομοσχεδίου καὶ ὡμίλησε καὶ ἐπέμενε νὰ μᾶς πείσῃ ὅτι ἐκ τῶν ἐσόδων τῆς χρήσεως τοῦ 1850 δύω ἥμισυ περίπου ἑκατομμύρια περίσσευμα ὑπάρχει, περίσσευμα ἐπιτρέπον τὴν αὔξησιν τῆς δαπάνης τῆς διὰ τοῦ νομοσχεδίου του ζητουμένης· τὰ αὐτὰ ἐκήρυττε καὶ ἐν τῇ συζητήσει τοῦ περὶ ταμειακῆς μεταρρυθμίσεως νομοσχεδίου· ἀλλ ἅμα περαιωθεισῶν τῶν συζητήσεων ἐκείνων καὶ παραδεχθέντων τῶν νομοσχεδίων, δὲν ἠρνήθη οὐδ' ὁ ἴδιος ὅτι ὑπάρχει ἔλλειμμα· ἀλλ' ἐντὸς μὲν τοῦ ἰδίου τούτου περιβόλου παρόντων καὶ ἄλλων Γερουσιαστῶν καὶ ἐμοῦ εἶπεν, ὅτι ἔχομεν ἔλλειμμα, ἀλλὰ δὲν συμφέρει νὰ τὸ εἴπωμεν· ἐγγράφως δὲ εἰς τὴν πρὸς τὴν Βουλὴν αἰτιολογικήν του ἔκθεσιν διὰ τὰς συμπληρωτικὰς πιστώσεις τοῦ 1850 δεικνύει ὑπέρβασιν τῶν ἐξόδων τοῦ 1850 ἐκ δραχμῶν 573,264:01, ὑπέρβασιν, τὴν ὁποίαν, λέγει ὁ ἴδιος, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ καλύψωμεν παρὰ ἐκ τῶν περισσευμάτων τῶν ἀπολογισμῶν τῶν παρελθουσῶν χρήσεων. Τὸ νὰ λέγῃ ὁ κύριος ὑπουργὸς ἄλλα μὲν εἰς τὸ ἓν καὶ ἄλλα εἰς τὸ ἕτερον τῶν νομοθετικῶν σωμάτων, καὶ ταῦτα ὅλως·

ἀντίθετα, ἄλλα εἰς τοὺς συγκλεληρούς του καὶ ἄλλα ἴσως εἰς τὸν ἀνώτατον ἄρχοντα, τοῦτο δὲν εἶναι, τὸ κατ' ἐμέ, λογική. Ἐὰν εἰς τὴν λοιπὴν Εὐρώπην ὁ ὑπουργὸς τῆς οἰκονομίας, αὐτὴ ἡ ψυχὴ τοῦ ἔθνους, παρουσιάζετο μὲ τοιοῦτον τρόπον εἰς τὰ νομοθετικὰ σώματα, ἅμα ἀπεκαλύπτετο ἡ ἀλήθεια, καὶ ἐφαίνετο τὸ ψεῦδος, ὁ ὑπουργὸς ἐκεῖνος ἀμέσως ἤθελε παραιτηθῆ ὡς μὴ πιστευόμενος πλέον παρὰ ταῖς Βουλαῖς· ἀλλὰ τοιαύτη φιλοτιμία εἶναι πολὺ μακρὰν ἀπὸ τὸν ἡμέτερον κύριον ὑπουργὸν τῶν οἰκονομικῶν, ὅστις ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει περιπεσών, οὐχὶ μόνον δὲν παραιτεῖται, ἀλλὰ καὶ νομοσχέδιον τρίτον καθυποβάλλει, ἀδελφὸν τῶν πρὸ μικροῦ ἐπιψηφισθέντων ἐκείνων διδύμων. Παραλείπω ν' ἀναφέρω καὶ ἐξετάσω, ἂν εἶναι ἀνάγκη τοιούτου νομοσχεδίου, καὶ ἂν ἡ οἰκονομική μας κατάστασις ἐπιτρέπῃ τὴν αὔξησιν ταύτην, εἰ καὶ μικράν· δὲν πρόκειται ἤδη περὶ τῶν ἑνδεκα χιλιάδων δραχμῶν, ἀλλὰ περὶ τοῦ τρόπου καὶ τῆς εἰλικρινείας, ἣν ὁ κύριος ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς ἔδειξεν εἰς τὰ νομοθετικὰ σώματα· ἡ τιμὴ τοῦ σώματος τούτου, τοῦ ἔθνους, ἄλλο τι παρὰ τὴν ἀπόρριψιν τοῦ νομοσχεδίου του δὲν ἀπῄτει. Οὕτω φυλάττονται τὰ συντάγματα, οἱ νόμοι, τὰ ἔθνη· διότι δὲν εἶναι ἀπίθανον αὔριον νὰ παρουσιασθῆ ὁ αὐτὸς οὗτος ἢ ἄλλος ὑπουργὸς μὲ μεγαλειτέραν ἀπάτην.

Διὰ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου ὁ Κ. ὑπουργὸς θέλει νὰ χορηγήσῃ εἰς τὸ γενικὸν λογιστήριον, ὅσον προσωπικὸν πρὸ ὀλίγου εἶχεν ὁλόκληρον τὸ ὑπουργεῖον τῆς οἰκονομίας· κατὰ τὸ **1846** τὸ ὑπουργεῖον τῆς οἰκονομίας εἶχε πέντε τμηματάρχας μόνον, συμπεριλαμβανομένου καὶ ἐκείνου τοῦ γενικοῦ λογιστηρίου, καὶ ὅμως τὸ προσωπικὸν τοῦτο ἐπήρκει διὰ τὴν ὑπηρεσίαν καὶ διὰ τὴν ἔγκαιρον καθυποβολὴν τῶν τε ἀπολογισμῶν καὶ προϋπολογισμῶν. Ὀλίγον μετὰ ταῦτα ἐγένετο προσθήκη δύω τμηματαρχῶν εἰσέτι, λόγῳ δήθεν ἀνάγκης τῆς ὑπηρεσίας· καὶ ἤδη πάλιν νέαι προσθῆκαι προσωπικοῦ καὶ αὐξήσεις μισθοδοσιῶν· ἀλλ' οὐδ' ἡ πρώτη προεκλήθη ἀπὸ τὴν ἀνάγκην τῆς ὑπηρεσίας, οὐδ' ἡ νῦν ζητουμένη διὰ τοῦ νομοσχεδίου, ἀλλ' ἀπὸ τὴν ἀκόρεστον ἐπιθυμίαν τοῦ κενοτομεῖν. Δὲν βλέπω τὴν ἀνάγκην νέας προσθήκης προσωπικοῦ καὶ δαπανῶν, ἀφ' οὗ τὸ πρὶν τῆς πρώτης προσθήκης ὑπάρχον ἐπήρκει εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, ἄλλως τε, Κ. ὑπουργέ! Ἐὰν ὑπῆρχεν ἀνάγκη τοιαύτη, πρὸ χρόνων ἤθελε ζητηθῆν ἡ θεραπεία ταύτης διὰ προσθήκης· ἡ μήπως τάχα ἡ ὑπηρεσία τοῦ ὑπουργείου σας αὐξήσεν ἤδη ὑπέρποτε; Ἀλλ' ἐνῷ ἔχομεν χρέος ἐσωτερικόν, χρέος ἐξωτερικόν μέγιστον, ἀλλ' ἐνῷ πάσχομεν, εἶναι

καιρὸς νὰ σκεπτώμεθα περὶ αὐξήσεως δαπανῶν, δαπανῶν ματαίων, τὰς ὁποίας δύναμαι νὰ ὀνομάσω δαπάνας (di lusso), δαπανῶν πάντη περιττῶν; δὲν ἦτο καλλίτερον νὰ σκεφθῶμεν πῶς νὰ ἐλαττώσωμεν τὰς δαπάνας, ὅσαι δὲν εἶναι ἀναγκαῖαι, πῶς νὰ εὕρωμεν μέσα θεραπείας διὰ τὴν ὀσημέραι φθίνουσαν κατάστασίν μας. Ἀπέναντι ὅλων τούτων, ὁ Κ. ὑπουργὸς ἐκθέτει, ὅτι αἱ δαπάναι αὗται εἶναι παραγωγικαὶ μεγίστης ὠφελείας πρός τε τὸ ἰδιωτικὸν καὶ τὰ δημόσια συμφέροντα· κατὰ πόσον ἀπεδείχθησαν ἀναγκαῖαι καὶ παραγωγικαὶ αἱ διὰ τῶν νομοσχεδίων τοῦ κυρίου ἐπὶ τῆς οἰκονομίας ὑπουργοῦ δαπάναι, ἀπεδείχθη ἀπὸ τὰς πρὸ μικροῦ ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ τούτου περιβόλου γενομένας παρατεταμένας συζητήσεις.

Τὰ ὀλίγα ταῦτα εἶπον οὐχὶ ἀποβλέπων εἰς τὴν ἑξ ἑνδεκα χιλιάδων δραχμῶν αὔξησιν δαπάνης, τὴν ὁποίαν τὸ προκείμενον νομοσχέδιον προτείνει, ἀλλὰ διὰ νὰ ἀποδείξω ὅτι ἔπρεπεν οἱ κύριοι ὑπουργοὶ νὰ σκέπτωνται περὶ ἄλλων ἀναγκαίων ἀναποφεύκτων, εἰς τὰς ὁποίας εὑρίσκεται τὸ ἔθνος, περὶ ἀναπτύξεως τῆς γεωργίας, καὶ βιομηχανίας, περὶ κατασκευῆς ὁδῶν, ἐπισκευῆς στόλου κτλ., καὶ περὶ τοῦ τρόπου, δι' οὗ νὰ δυνηθῶμέν ποτε ν' ἀποτίσωμεν τὸ τὸν τράχηλον ἡμῶν ἐπιβαρύνον μέγα δημόσιον χρέος.

Ἐπὶ τέλους διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ Νομοσχεδίου του ὁ Κ. ὑπουργὸς, δὲν λησμονεῖ νὰ μᾶς ὁμιλήσῃ περὶ οἰκονομίας· καταργεῖ λέγει καὶ τέσσαρας ἐκ τῶν νεονομοθετημένων ἓξ θέσεων τῶν ἐπιθεωρητῶν τῶν τελωνείων καὶ διὰ λόγους οἰκονομίας καὶ διότι ἡ ὑπηρεσία δὲν ἔχει πραγματικὴν χρείαν τοσούτων· ἀλλ' ὄχι Κύριε ὑπουργέ! δὲν καταργεῖτε τέσσαρας θέσεις ἐπιθεωρητῶν διότι νομοθετεῖτε δύο τοιαύτας νέας ἐπὶ τοῦ λογιστηρίου· ἡ δὲ γενομένη αὔξομείωσις τοῦ προσωπικοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν οἰκονομικῶν, καὶ ἡ οἰκονομία τῶν δαπανῶν τὴν ὁποίαν ἐπ' αὐτοῦ ἐπάγετε, καταδεικνύεται ἐκ τῆς αὐξήσεως τῶν δαπανῶν καὶ ἐπὶ τοῦ προσωπικοῦ τούτου κατὰ ἑνδεκα χιλιάδας δραχμάς, ἐὰν ἐκλάβωμεν ὡς ἀληθῆ τὴν ὁμολογίαν σας ταύτην. Ἀπὸ προκατόχους ὑπουργοὺς ἱκανοὺς ἐδείχθη ὅτι ἡ ὑπηρεσία εἶχεν ἀνάγκην ἑνὸς ἢ δύω ὑπαλλήλων· διὰ ταῦτα προτείνω τὸ ἀπαράδεκτον τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου τούτου.

Τοῦτον ἀντέκρουσεν ὁ Κ. ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπουργὸς εἰπών· ἂν καὶ δὲν ἤμην ἀπ' ἀρχῆς τῆς ὁμιλίας τοῦ ἐντίμου Γερουσιαστοῦ διὰ νὰ σημειώσω ὅλα τὰ κατὰ τοῦ νομοσχεδίου ἐπιχειρήματά του, μόλα ταῦτα καθ' ὅσον ἐννόησα ἐκ τοῦ μικροῦ μέρους

τοῦ λόγου του, τὸν ὁποῖον ἤκουσα, περιεστράφη ν' ἀποδείξῃ ὅτι ἡ εἰσαγωγὴ καὶ ἐπιψήφισις τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου δὲν εἶναι ἀναγκαία, διότι περιέχει αὔξησιν δαπανῶν, καὶ διότι ἄλλα τὰ σπουδαιότερα ἀντικείμενα, τῶν ὁποίων ἔχει ἀνάγκην κὴν ἀναπόρευκτον ἡ ὑπηρεσία καὶ ἡ πατρίς, καὶ ἐπὶ τῶν ὁποίων ὁ Κύριος ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς καὶ ὁλόκληρον τὸ ὑπουργεῖον ἔπρεπε νὰ ἐπιστήσωσι τὴν προσοχήν των, νὰ ζητήσωσι τὰ μέσα τῆς θεραπείας αὐτῶν καὶ οὐχὶ νὰ εἰσάγωσιν ἀλλεπαλλήλως, νὰ προσπαθῶσι νὰ δικαιολογήσωσι καὶ νὰ ἐπισπεύδωσι νομοσχέδια ἐπαυξάνοντα τὰς δαπάνας, ὁποῖον εἶναι καὶ τὸ ὑπὸ συζήτησιν. Ὁ ἔντιμος Γερουσιαστὴς πολεμῶν τὸ νομοσχέδιον ἐχορήγησεν εἰς τὸ ὑπουργεῖον καὶ τὰ μέσα τῆς ὑπερασπίσεως· εἶπεν ὅτι ἔχομεν ἄλλας ἀνάγκας μεγαλητέρας καὶ ἀναπορεύκτους καὶ ἔπρεπε νὰ προσπαθήσωμεν νὰ θεραπεύσωμεν τὰς ἀνάγκας ταύτας, ἀφοῦ ἀνεύρωμεν τὰ κατάλληλα μέσα, δὲν ἠρνήθη ὅμως ἡ τοὐλάχιστον δὲν διημφισβήτησε τὸ παραγωγὸν ὠφελειῶν, τὸ ὁποῖον ὑπόσχεται τὸ νομοσχέδιον· διὰ νὰ πεισθῆτε περὶ τῆς ἀνάγκης τοῦ νομοσχεδίου ἀνάγκη νὰ ἀντιζυγίσητε τὰς ὠφελείας τὰς ὁποίας ὑπόσχεται πρὸς τὴν μικρὰν δαπάνην, ἥτις ἐὰν δὲν γίνῃ ἀντὶ ὠφελείας εἰς τὴν ὑπηρεσίαν θέλει φέρει βλάβην καὶ βλάβην μεγίστην. Ἡ πολιτικὴ οἰκονομία συνίσταται εἰς τὴν ἐξεύρεσιν τρόπων ὥστε διὰ τῆς αὐξήσεως δαπανῶν τινων περὶ τὴν ὑπηρεσίαν νὰ αὐξάνωσιν αἱ πρόσοδοι τοῦ ἔθνους· ἀλλ' αἱ δαπάναι αὗται δὲν δύναται νὰ θεωρηθῶσι σπαταλαι· αὗται τείνουσιν εἰς τὸ νὰ συστηματοποιήσωσι τὴν ὑπηρεσίαν, ἥτις διὰ τοιαύτην μικρὰν φειδὼ καθίσταται δυσκολοκατόρθωτος καὶ ἀνεκτέλεστος, καὶ ἀντὶ ὠφελείας πρὸς τὸ δημόσιον ἡ οἰκονομία αὕτη πολλὰς ἑκατοντάδας χιλιάδων δραχμῶν ζημίαν προξενεῖ· ὅσοι ἐμελέτησαν τὸ λογιστικὸν σύστημα καὶ τὴν κατάστασιν εἰς ἣν εὑρίσκεται, θέλει συνομολογήσει τὴν δαπάνην ταύτην ὡς ἀναγκαίαν καὶ ἀναπόφευκτον, δαπάνην ἥτις θέλει θεραπεύσει τὰς ἀνάγκας τῆς ὑπηρεσίας καὶ ὠφελείας ὄχι ὀλίγας θέλει παράξει, ἃς οἱ μεθ' ἡμᾶς ἐλθόντες εἰς τὴν ὑπηρεσίαν θέλουν ἐννοήσει. Διὰ νὰ γίνῃ κατορθωτὴ ἡ νόμιμος καὶ ἔγκαιρος εἴσπραξις τῶν ἐσόδων, διὰ νὰ ἐξασκῆται διαρκῶς καὶ ἄμεσος ἔλεγχος ἐφ' ὅλων τῶν ὑπολόγων, διὰ νὰ διευκολύνεται ἡ ἐκδίκασις τῶν λογαριασμῶν τῶν ὑπολόγων παρὰ τοῦ ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου διὰ τῆς ἐγκαίρου διοικητικῆς ἐξελέγξεως, διὰ νὰ μὴ προκύπτωσιν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ζημίαι ἀκαταλόγιστοι, διότι οἱ λογαριασμοὶ θεωροῦνται μετὰ καιρόν, δι' ἔλλειψιν ἱκανῶν καὶ ἐπαρκῶν

χειρῶν, ἐν συντόμῳ δὲ διὰ νὰ τακτοποιηθῇ ἡ ὑπηρεσία ἐξ ἧς θέλουσι προκύψει τοσαῦται ἄλλαι σημαντικαὶ ὠφέλειαι εἰς τὸ δημόσιον, φρονῶ ὅτι ἡ Γερουσία δὲν θέλει ἀρνηθῇ τὸ μικρὸν τοῦτο ἔξοδον τῶν ἑνδεκα χιλιάδων δραχμῶν, αὔξησιν δαπάνης εὐτελῆ, ἀπέναντι τῶν ἀδιαρίθμητων βελτιώσεων τὰς ὁποίας ὑπόσχεται ὁ κανονισμὸς τοῦ γενικοῦ λογιστηρίου, καὶ ἑπομένως δὲν θέλει δυσκολευθῇ εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου, ἀφοῦ οἱ τῆς παραδοχῆς του λόγοι εἶναι τοσοῦτον καταφανεῖς καὶ ἀναπόφευκτοι.

Εἰς ταῦτα ἀντέλεξεν ὁ Γερουσιαστὴς Κύριος Φύλλας τὰ ἀκόλουθα. Θαυμασία εἶναι τῷ ὄντι ἡ ἀκάματος ἐπιμονὴ τοῦ Κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ καὶ τινων ἐκ τῶν συναδελφῶν του, πρὸς τὴν ὁδὸν τὴν κατ' αὐτοὺς καλουμένην, ὁδὸν μεταρρυθμίσεων, καθ' ἡμᾶς δὲ ὁδὸν τῆς μετατοπίσεως τῶν χρημάτων ἀπὸ τὰς παραγωγικὰς χεῖρας τοῦ λαοῦ εἰς τὰς ἀργοὺς χεῖρας τῶν ὑπαλλήλων, καὶ τῆς ἀναστατώσεως τῶν ὑπαλλήλων. Ἐπιμονὴ ἥτις διὰ νὰ γενῶσιν αἱ μεταρρυθμίσεις αὗται συνεκίνησε καὶ συνεταράξεν ὅλον τὸ κράτος, ἀλλὰ τί λέγω τὸ κράτος, ὅλην τὴν Εὐρώπην, ὡς φαίνεται εἰς τὰς ἐφημερίδας. Ἀλλ' οὐχ ἧττον θαυμασία καὶ ἂν θέλητε ἀξιέπαινος εἶναι καὶ ἡ δεξιότης τοῦ Κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ, μεθ' ἧς προβαίνει εἰς τὸν σκοπόν, τὴν ἐπιψήφισιν δηλ. τῶν νομοσχεδίων του· δὲν ἐφείσθη οὐδὲ τοῦ παρελθόντος ὁ Κ. ὑπουργός, κατέκρινεν αὐτὸ προϊὸν τοῦ ὁποίου εἶναι καὶ τὸ σημερινὸν σύστημα, τὸ παρελθὸν τὸ ὁποῖον ἀπὸ τοῦ 1844 αὐτὸς ὁ Κ. ὑπουργὸς ὑπεστήριζεν ὡς μοχλὸς καὶ ἐλατήριον· ἀλλ' ὅλα ταῦτα ἐγένοντο διὰ νὰ φθάσῃ πρὸ τὸν σκοπόν του· εἶπε δὲ ὅτι τὰ πάντα συνετρίβησαν καὶ κατεστράφησαν ἐὰν δὲν προβῶμεν ὅ,τι τάχος εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου του. Πρῶτος περὶ τῆς ἀθλίας καταστάσεως τῶν οἰκονομικῶν μας δὲν ὡμίλησεν ὁ Κ. ὑπουργός, πολλάκις ἀντήχησεν ἡ φωνή μας κατὰ τῶν καταχρήσεων καὶ τῆς ἀθλιότητός μας ἐντὸς τοῦ περιβόλου τούτου· ἀλλὰ δὲν ἐνομίσαμεν ὅτι ἡ προσθήκη προσώπων εἰς τὴν ὑπηρεσίαν καὶ ἡ αὔξησις τῆς μισθοδοσίας των εἶναι μέσον δυνάμενον νὰ βελτιώσῃ τὴν ἀθλίαν κατάστασίν μας.

Ἀλλ' ὁ Κ. ὑπουργὸς μετεχειρίσθη καὶ ἄλλην δεξιότητα πάντοτε πρὸς τὸν σκοπόν του, ἐνθυμεῖσθε καὶ τοῦτο· ἤρχησε νὰ μεγαλοποιῇ τὴν σημαντικότητα, τὸ ἀκροσφαλὲς καὶ τὸ βάρος τῶν θέσεων, καὶ νὰ καταμερίζῃ ἐπ' ἄπειρον τὰς ἐργασίας τῶν ὑπαλλήλων, διὰ νὰ μᾶς δείξῃ ὅτι τὰ πρόσωπα τὰ ἐνεργοῦντα

τὴν ὑπηρεσίαν εἶναι ὀλίγα καὶ ἀνεπαρκῶς μισθοδοτούμενα, καὶ διὰ τὸ δεύτερον τοῦτο ὡς καὶ διὰ τὸ ἀκροσφαλὲς τῆς ὑπηρεσίας ἀνίκανα καὶ κακῆς πίστεως, ὡς ἐὰν νὰ δύναται διὰ μαγείας νὰ μεταβάλλῃ ἡ ὑπηρεσία αὕτη τοὺς ὑπαλλήλους ἀπὸ τιμίους καὶ καλῆς πίστεως, εἰς καταχραστὰς καὶ κακοπίστους. Καὶ σήμερον ἀκόμη ὁ Κ. ὑπουργὸς μὲ τὴν ἐπιμονήν του, μὲ τὴν ἐπ' ἄπειρον καταμέρισιν τῶν ἐργασιῶν, τὴν ἀπειλὴν τοῦ ἀνοικονομήτου τῆς καταστάσεώς μας, καὶ ἐπὶ τέλους μὲ τινας γενικὰς ἀρχὰς, ἦλθε νὰ λάβῃ ὡς ἐξ ἐφόδου καὶ τὸ νομοσχέδιον τοῦτο· ἀλλὰ εἰς τὴν ἐπιμονήν του, τὴν πολιτικὴν ταύτην ἀνδρίαν μὲ τὴν ὁποίαν τεθωρακισμένος προβαίνει εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ του θαρραλαίως, θέλω ἀντιτάξει τὸ παράδειγμα τοῦ διασήμου ἐκείνου ἀνδρὸς τοῦ Δουκὸς Wellington· καὶ ὑμεῖς Κύριοι! παραβάλετε τὴν διαγωγὴν τοῦ Ἀγγλικοῦ ὑπουργείου μὲ ταύτην τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν μας περὶ μεταρρυθμίσεων. Πρὸ πολλοῦ δι' ἕνα καὶ ἥμισυ ἴσως αἰῶνα συνεταράττετο ἡ Ἀγγλία περὶ συστήματος μεταρρυθμίσεως τῶν ἐκλογῶν· διότι ἀπὸ τοὺς μέσους τοὺς σκοτεινοὺς ἐκείνους αἰῶνας, καὶ τὰ Βουλευτικὰ πράγματα τῆς Ἀγγλίας ἔφερον τοιοῦτον σκοτεινὸν τύπον· δηλ. χωρίον μικρότατον ἔπεμπε δύω ἢ τέσσαρας Βουλευτὰς, ἄλλαι πόλεις δὲ νεωστὶ σχηματισθεῖσαι μὲ 100 καὶ ἐπέκεινα χιλιάδας κατοίκων ἢ δὲν ἔπεμπον διόλου ἢ ἂν ἔπεμπον ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἦτο κατὰ τὸ ἥμισυ κατώτερος τῶν χωρίων· προέκειτο λοιπὸν νὰ διορθωθῇ τὸ πρᾶγμα, εἰσαχθὲν πολλάκις εἰς τὴν Βουλὴν ἐγένετο δεκτὸν, ἀλλ' ἡ Γερουσία ἀπέρριπτε τὴν πρότασιν· τελευταῖον τῷ 1832 ἐπὶ τῆς ὑπουργείας Ρούσσελ εἰσαχθὲν ἐγένετο μὲν καὶ πάλιν δεκτὸν ἐν τῇ Βουλῇ, ἀλλὰ διότι ἡ Γερουσία προετίθετο νὰ τὸ ἀπορρίψῃ, τῇ συγκαταθέσει τοῦ ἡγεμόνος προσετέθησαν ὀκτὼ Γερουσιασταί· ὁ Δοὺξ Wellington κατέκρινε τὴν προσθήκην ταύτην, « ὃν ἔπρεπεν, εἶπε νὰ ἐκβιασθῇ σῶμα ἀνεξάρτητον καὶ ἐναντίον τῆς γνώμης του νὰ παραδεχθῇ πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν ἤθελε ἂν καὶ προέκειτο περὶ νομοσχεδίου, ἡ ἀπόρριψις τοῦ ὁποίου, ἐὰν ἔγινετο, ἤθελεν ἐπιφέρει ἐμφύλιον ῥῆξιν, οὐχ' ἧττον ὅμως ὁ στῦλος οὗτος τῆς Εὐρώπης, ὁ ὡς στρατιωτικὸς καὶ πολιτικὸς ἀνὴρ θαυμαστὸς, τὸ κατέκρινε. Εὐαρεστηθῆτε νὰ παραβάλητε τὴν ἐπιμονὴν τοῦ Ἀγγλικοῦ ὑπουργείου μὲ τὴν ἐπιμονὴν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν οἰκονομικῶν μας καὶ θέλετε εὑρεῖ πόση ἡ μεταξὺ διαφορὰ, καὶ πῶς οὐχ' ἧττον ἡ διὰ καταναγκαστικῶν οὕτως εἰπεῖν μέσων διάπραξις τῶν μεταρρυθμίσεων κατακρίνεται ἀπὸ τοιούτους ἄνδρας οἷος ὁ Δοὺξ Wellington.

Ἐρχόμεθα ἤδη εἰς τὰ ἄλλα μέσα, δι' ὧν ἐζήτησε καὶ ζητεῖ νὰ λάβῃ καὶ τὸ νομοσχέδιον τοῦτο ὁ Κ. ὑπουργός. μᾶς λέγει, ὅτι δὲν πρέπει νὰ προσμένωμέν ποτε ἐγκαίρως προϋπολογισμοὺς καὶ ἀπολογισμοὺς, ἐὰν δὲν παραδεχθῶμεν τὸ νομοσχέδιόν του τοῦτο· πρὸς δὲ μᾶς λέγει ἐν τῇ ἐκθέσει του μὲ μέγιστον θάρρος ὅτι ἀκόμη εἶχε νὰ προτείνῃ μέτρα μεταρρυθμίσεως, νὰ αὐξήσῃ δηλ. καὶ τὸ προσωπικὸν αὐτοῦ τοῦ ὑπουργείου καὶ τὴν μισθοδοσίαν ἀλλὰ σεβόμενος τὰς προλήψεις σταματᾷ περιμένων ἁρμοδιώτερον καιρόν· (ἐνταῦθα κατὰ πρόσωπον μᾶς βάλλει ὁ Κ. ὑπουργός.) Εἶναι πρόληψις ὅτι ἡ μικρὰ δαπάνη φέρει τὴν οἰκονομίαν, λέγει ὁ Κ. ὑπουργὸς καὶ τοῦτο διότι τάχα ἡμεῖς βλέπομεν μόνον τὸ ποσὸν τῶν δαπανῶν καὶ οὐχὶ τοὺς παραγωγικοὺς σκοποὺς καὶ ὠφελείας. Γνωρίζομεν καὶ ἡμεῖς τὴν ἀρχὴν ταύτην, Κ. ὑπουργέ! ὅτι τὰ ἔξοδα ὅσον μεγάλα καὶ ἂν εἶναι, ὅταν εἶναι παραγωγικὰ ὠφελημάτων, πρέπει νὰ χορηγῶνται, καὶ ὅτι καὶ ἡ παρακερὰ δαπάνη ὅταν δὲν εἶναι παραγωγικὴ εἶναι μεγίστη· ζητεῖ διὰ τῶν γενικῶν τούτων ἀρχῶν νὰ μᾶς ἐκπτώσῃ· ἀλλὰ εἰς ταύτην τὴν ἀρχὴν σοὶ ἀντιτάττομεν ἄλλην ἐπίσης ἀληθῆ « τὸ δι' ὀλίγου γινόμενον μάτην διὰ πολλοῦ. » Ἂν τὸ πλέον εἶναι περιττὸν, εἶναι χλιδὴ di lusso, ὡς ἔντιμος συναδελφός μου πρὸ μικροῦ ἀνέφερεν, εἶναι ἀποβλητέον, πρέπει νὰ περιορισθῶμεν εἰς τὸ ὅ,τι ἀναγκαῖον, ἀφ' οὗ μάλιστα εἰμεθα ἐπιβεβαρυμένοι ἀπὸ χρέος ἐξωτερικὸν τοσοῦτον μέγα· ἄλλως τε αἱ μεταρρυθμίσεις καὶ καινοτομίαι καὶ μάλιστα δι' ἀρτιτσύτατα ἔθνη εἶναι καταστρεπτικαί.

Συγγραφεύς τις περιηγητὴς σπουδάσας κατὰ μῆκος, πλάτος καὶ βάθος τὰ ἤθη, ἔθιμα καὶ τοὺς ἀγράφους πολιτικοὺς θεσμοὺς τῆς Ἑλλάδος, διακούσας τῆς δουλείας, καὶ μετὰ τὴν ἐπανάστασιν συγκρίνων τὸν Ἕλληνα μὲ τὸν χλιδαρὸν Εὐρωπαῖον, «Ἕλλην, λέγει, ἐμπορευόμενος 100 χιλιάδων ταλλήρων περιουσίαν, δὲν ἔχει εἰμὴ ὑπόστρωμα μάλινον, κιβώτιον, καὶ ἓν μόνον κατάστιχον, ἀλλ' ἐν τῇ λοιπῇ Εὐρώπῃ, ἐὰν τις διαχειρισθῇ 3,000 φράγκων περιουσίαν, ἐνοικιάζει οἰκίαν μὲ 3 ἢ 4 θαλάμους, διακοσμεῖ αὐτὴν μὲ ἔπιπλα καὶ προσλαμβάνει ὁλόκληρον ὑπαλληλίαν γραμματέων» ἀρετὴ εἶναι, ὅταν μόνος τις κάμνῃ πολλῶν ἀσχολίας. Τὴν ἀρετὴν ταύτην, ἣν ὁ Ἕλλην διὰ τῆς ἕξεως προσεκτήσατο, κινδυνεύομεν ὀλίγον κατ' ὀλίγον ν' ἀπολέσωμεν, καὶ νὰ γίνωμεν τότε ἠθικῶς ἄθλιοι. Αὕτη δὲ ἡ ἠθικὴ ἀθλιότης πρέπει νὰ μᾶς ἐκφοβίζῃ μᾶλλον παρὰ πᾶσαν ἄλλην. Ἀλλ' ἂς ἔλθωμεν εἰς τὴν ἐφαρμογήν. Ὁ κύριος ὑπουργὸς λέγει, ὅτι τὸ

λογιστήριον ἔχει νὰ κάμῃ τόσα καὶ τόσα ἔργα, τὰ ὁποῖα κατα-μερίζει διὰ ν' αὐξάνῃ τὸν ἀριθμὸν των ἐπ' ἄπειρον, διὰ νὰ μεγα-λοποιῇ τὴν ἐργασίαν· διὰ νὰ μᾶς πείσῃ, ἂς μᾶς φέρῃ ὑπλαφη-τοτέρας ἀποδείξεις, διότι καὶ ἐγὼ καταμερίζων τὴν ἀπὸ Ἀθηνῶν εἰς Πειραιᾶ ἄγουσαν, κατατρομάζω τὸν ἀγνοοῦντα αὐτήν. Ὥστε νὰ μὴ ἐπιχειρισθῇ ὁδοιπορίαν, διὰ τὴν ἀπόστασιν. Καὶ ἐν τῇ συζητήσει ἐπὶ τοῦ περὶ ἐφορειῶν νομοσχεδίου εἴπομεν, δόσετέ μας ἡμερολόγιον τῶν ὑπαλλήλων, διὰ νὰ γνωρίσωμεν τὸ βάρος καὶ τὴν σημαντικότητα τῆς ἐργασίας, ἐπὶ παραδείγματι ποίαν ἐργασίαν ἔκαμεν ὁ δεῖνα ὑπάλληλός σας τὴν 1 Ἰανουαρίου, ποίαν τὴν 2 καὶ καθ' ἑξῆς, καὶ ἐντεῦθεν θέλομεν κρίνει περὶ τῆς ἐκτάσεως, τοῦ ὄγκου ἢ βάρους ἑκάστης ὑπηρεσίας. Ἄλλως τε, κύριοι! τί μένει πλέον εἰς τὸν ὑπουργὸν καὶ τὸ πεντηκονταπρόσωπον ὑπουργεῖόν του, ἀφοῦ ὅλην σχεδὸν τὴν ἐργασίαν κατέγραψεν εἰς τὸ λογιστήριον; διὰ τί ὁ Κ. ὑπουργὸς δὲν σταματᾷ εἰς τὴν ὁδὸν τῶν μεταρρυθμίσεών του, διὰ νὰ ἴδῃ μήπως ἡ μηχανὴ κινηθῇ μετὰ τὴν ἐπιδιόρθωσιν δύω ὀργάνων αὐτῆς; ἀφοῦ κόψη-σατε τὰς ἐφορείας, ἀφοῦ μεταρρυθμίσατε τὰ ταμεῖα, ἀφήρεσατε οὕτω δύω ἐμπόδια κωλύοντα τὴν κίνησιν τῆς μηχανῆς, ἥτις εἶναι πολὺ πιθανὸν ἤδη ὅτι θέλει κινηθῇ. Ἴσως τὸ λογιστήριον δὲν ἠδύνατο ἕως τώρα νὰ ἐνεργήσῃ, διότι οἱ ἔφοροι, οἱ ταμίαι δὲν ἦσαν ἱκανοὶ καὶ τίμιοι· ἀλλ' ἤδη τὸ λογιστήριον ἔχον δύω ὄργανα ἱκανὰ καὶ ἀρκετά, δύναται νὰ βαδίσῃ. Ἀρήσατε, κύριοι ὑπουργοί τὴν μηχανὴν νὰ κινηθῇ ὀλίγον, διὰ νὰ μᾶς δείξῃ ἡ πεῖρα τὰς ἐλλείψεις της, τὰ προσκόμματά της, καὶ μὴ καθυ-ποβάλλητε βροχηδὸν ἀλλεπάλληλα νομοσχέδια.

Πρὸς τοῖς ἄλλοις μᾶς λέγει ὁ κύριος ὑπουργὸς, ὅτι θέλει ἔλθει καιρὸς, καθ' ὃν αἱ προλήψεις μας θέλουσιν ἐκλείψει, καὶ τότε θέλει μᾶς καθυποβάλει νομοσχέδιον περὶ αὐξήσεως προσω-πικοῦ τοῦ αὐτοῦ ὑπουργείου· καὶ πρὸς τούτοις ὑπόσχεται νὰ καθυποβάλῃ εἰς τὴν συζήτησιν καὶ ἐπιψήφισίν μας καὶ αὐτὸν τὸν καταστατικὸν τοῦ γενικοῦ λογιστηρίου νόμον, διὰ νὰ ἴδωμεν τότε, λέγει, πόσον μεγάλα καὶ σοβαρὰ εἶναι τὰ καθήκοντα τούτου, μὴ ἐπαρκούμενος εἰς ὅσα ἐπ' ἄπειρον κατεμέτρησεν ἤδη καθήκοντα αὐτοῦ. Τοῦτο εἶναι πρωθύστερον· ἔπρεπε νὰ καθυ-ποβάλητε τὸ καταστατικὸν πρῶτον, καὶ ἔπειτα ἀπὸ τὴν οὐσίαν τοῦ καταστατικοῦ νὰ κρίνωμεν καὶ περὶ τῶν ἀναγκαίων ὀργάνων διὰ τὴν κίνησιν τοῦ συστήματος τοῦ λογιστηρίου. Ἀλλ' ὁ Κ. ὑπουργὸς ἔκαμε τὸ ἐναντίον, κατεσκεύασε πρῶτον τὴν στέγην τῆς οἰκίας, καὶ ἔπειτα προσπαθεῖ νὰ ῥίψῃ τὰ θεμέλια. Καὶ

οὕτω καὶ κατὰ τοῦτο βαίνομεν κατ' ἴχνος καὶ θρησκευτικῶς εἰς τὴν πολιτικὴν τοῦ Luis Philippe, τοῦ ὁποίου ἡ κυβέρνησις ἐπὶ δωδεκαετίαν ηὔξησε τὸ προσωπικὸν τῶν οἰκονομικῶν ὑπαλ-λήλων κατὰ 10 χιλιάδας πρόσωπα περισσότερα τοῦ ὑπάρχοντος πρὸ αὐτοῦ. Νομίζετε, ὅτι καὶ τοῦτο δὲν εἶναι ἓν τῶν αἰτίων τῶν δυστυχημάτων, εἰς τὰ ὁποῖα ὑπέπεσεν ἡ Γαλλία; Ἀλλὰ εὔχομαι καὶ ἐλπίζω, ὅτι δυστύχημα τοιοῦτον δὲν θέλει ἐπέλθει ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς Ἑλλάδος, τὰς δὲ προσδοκίας μου τίθημι ἐπὶ τῆς πανσθενοῦς χειρὸς τῆς θείας προνοίας.

Τελευταῖον ὁ κύριος ὑπουργὸς ἐν τῇ ἐκθέσει του μᾶς λέγει, ὅτι λαμβάνει ἐπὶ τέλους τὴν τιμὴν νὰ παρατηρήσῃ, ὅτι θέλομεν παραδεχθῇ τὴν δαπάνην τῶν 11 χιλιάδων δραχμῶν, εὐτελῆ ἀπέναντι τῶν ὑπισχνουμένων ἀδιαρτιλογικήτων βελτιώσεων.» Διὰ τῆς Γαλλικῆς ταύτης φράσεως ἔρχεται νὰ μᾶς προσφέρῃ καὶ τὸ πικρὸν τοῦτο καταπότιον, τὸ ὁποῖον διὰ νὰ μᾶς ἀπα-τήσῃ κατεσκεύασε μικρὸν καὶ περίχρυσον· καὶ μᾶς προτρέπῃ νὰ μὴ ἀπαυδήσωμεν εἰς τὸ μέγα στάδιον τῶν μεταρρυθμίσεων· ἀλλ' ἡμεῖς δὲν ἀποβλέπομεν εἰς τὸ ποσόν· καὶ ὁ ἴδιος ὑπουργὸς εἴς τινα προηγουμένην συζήτησιν εἶπε, καὶ τὸν ἐθαύμασα, ὡς τὸν θαυμάζω καὶ ἤδη ἀντιστρόφως, ὅτι δὲν πρέπει ν' ἀποβλέ-πωμεν εἰς τὸ ποσὸν ἐὰν εἶναι μικρὸν ἢ μέγα, ἀλλ' εἰς τὰς ἐξ αὐτοῦ ὠφελείας καὶ τὴν ἀναγκαιότητα. Ἐνθυμοῦμαι καὶ τὸ λαμπρὸν ἀπόφθεγμα τοῦ Φραγκλίνου, ὅτι δαπανηρὸν πρᾶγμα εἶναι τὸ περιττὸν, ἂν καὶ διὰ μικροῦ ἀγοραζόμενον, καὶ ὅτι τὸ βαρύτιμον πρᾶγμα εἶναι εὔθηνον, ὅταν εἶναι ἀναγκαῖον.

Τέλος λέγω μὲ πλήρη πεποίθησιν, ὅτι ἡ παραδοχὴ τοῦ νομο-σχεδίου τούτου, ὡς καὶ τῶν δύω ἄλλων τῶν πρὸ μικροῦ ἐπι-ψηφισθέντων, ἐκτὸς τοῦ ὅτι εἶναι καταστρεπτικὴ, διότι τὸ παρὰ τοῦ κυρίου ὑπουργοῦ θεωρούμενον ὡς περίσσευμα τῶν ἐσόδων μας ἐδείχθη ἔλλειμμα, περιπλέον θέλει εἶσθαι συνομολό-γησις, ὅτι ἦτον ἀδύνατον νὰ ἐμποδισθῶσιν αἱ καταχρήσεις, αἱ κλοπαὶ καὶ αἱ καταπίεσεις, κατὰ τῶν ὁποίων ἀπὸ τοῦ 1844 ὑψώσαμεν φωνὴν, νὰ ἐνεργηθῶσιν αἱ διατάξεις τοῦ συντάγματος, νὰ καθυποβληθῇ ἐγκαίρως ὁ προϋπολογισμὸς καὶ ἀπολογισμὸς, διότι δὲν ἐπήρκει τὸ προσωπικὸν, διότι ἔπταιον οἱ νόμοι, καὶ οὐχὶ οἱ ὑπουργοὶ ἢ οἱ ὑπάλληλοι, καὶ ὅτι τέλος οἱ ὑπουργοὶ εἶχον δίκαιον. Παραδεχόμενοι τὸ νομοσχέδιον τοῦτο, οὐδένα θέλομεν ἔχει πλέον ὑπεύθυνον, οὔτε ὑπουργὸν, οὔτε ὑπάλληλον, καὶ οὐδέποτε· δικαιοῦνται νὰ μᾶς εἴπωσιν, ὅτι σεῖς, οἵτινες ἀπὸ τοῦ 1844 ὑψώσατε φωνὴν κατὰ τοῦ συστήματος τοῦ διέποντος

τὸν τόπον, τὴν 22 Σεπτεμβρίου 1851 συνωμολογήσατε, ὅτι δὲν ἔπταιον οἱ ὑπουργοὶ καὶ τὸ σύστημα, ἀλλ' οἱ νόμοι.

Συγχωρήσατέ με τέλος, ἂν ὁμιλῶ κατὰ τῶν νομοσχεδίων τοῦ ὑπουργείου, διότι φαίνεται τόλμημα τοῦτο. Ἐπειδὴ ὑπουργική τις ἐφημερὶς οὐχὶ Γαλλιστὶ ἀλλ' Ἑλληνιστὶ γραφομένη, ἡ κωδωνοφόρος Ἑβδομὰς, πρὸς τὰ ἄλλα, τὰ ὁποῖα γράφει κατὰ τῶν ἀντιπολιτευομένων Γερουσιαστῶν, λέγει ὅτι « οἱ ἀντιπολιτευόμενοι Γερουσιασταὶ θέλει ἔλθει ἡμέρα, καθ' ἣν θέλουν δώσει λόγον ἐνώπιον τοῦ ἔθνους ὡς πρὸς τὴν διαγωγήν των διὰ τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος νομοσχέδια. Ὁρκίσθημεν εἰς τὸν Θεὸν νὰ λαλῶμεν καὶ ψηφίζωμεν κατὰ τὴν συνείδησίν μας, τὸ ἔθνος δύναται νὰ ἐπιδοκιμάζῃ καὶ ἀποδοκιμάζῃ τὴν διαγωγήν μας, καὶ τοιαύτην ἠθικὴν εὐθύνην καθ' ἑκάστην ἔχομεν. Ἀλλὰ ποία θέλει εἶσθαι ἡ ἡμέρα ἐκείνη, καθ' ἣν, λέγει ἡ Ἑβδομὰς, θέλομεν δώσει λόγον, καθ' ἣν ἐν ἄλλαις λέξεσι θέλομεν προσαχθῆν εἰς τὸ δικαστήριον; ἡ ἡμέρα ἐκείνη θέλει εἶσθαι ἀποτρόπαιος, καθ' ἣν ὁ περίβολος οὗτος δὲν θὰ ὑπάρχει βέβαια· αὕτη, κύριοι ἡ ἔκφρασις εἶναι ἀπειλὴ, δυναμένη νὰ ἐπιρρεάζῃ τὰς πράξεις τοῦ σώματος, ἀπειλὴ βάσιμος ὡς ἐξερχομένη ἀπὸ στόμα ἐπισήμου ὀργάνου τῆς κυβερνήσεως. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὅλων αἱ συνειδήσεις δὲν ἐπιρρεάζονται ἐκ τούτων, ἀλλ' ὑπάρχουσι καὶ τινες συνειδήσεις ἀσθενεῖς, ἐφ' ὧν δύνανται νὰ ἐπιρρεάσωσιν αἱ ἀπειλαὶ αὗται. Οἱ κύριοι ὑπουργοὶ ἔχουσι βαρεῖαν εὐθύνην, διότι συγχωροῦσιν εἰς τὰ ἀδρῶς μισθοδοτούμενα ὄργανά των νὰ ἐπιρρεάζωσι τοιουτοτρόπως τὰς συνειδήσεις τῶν κεκλημένων νὰ γνωμοδοτῶσι περὶ τῶν συμφερόντων εἰς τὴν πατρίδα. Ἐγὼ ὅμως δὲν παύω νὰ κηρύττω ὅτι τὸ νομοσχέδιον εἶναι περιττὸν, καὶ διὰ ταῦτα καταψηφίζω αὐτοῦ ἐν πλήρει πεποιθήσει.

Εἰς ταῦτα ἀντέταξε τὰ ἑξῆς ὁ κύριος ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργός. Δὲν θέλω κάμει λόγον περὶ τῶν ἐν ταῖς ἐφημερίσι λεγομένων, διότι δὲν ἀξίζει νὰ ἀπασχολήσωμεν τὸ σεβαστὸν τοῦτο σῶμα μὲ τοιαύτας συζητήσεις, ἀλλ' ἀφίνων τὸ στάδιον τοῦτο ἀνοικτὸν εἰς τὴν ἐφημεριδογραφίαν, προσθέτω ὀλίγα τινὰ ἐπὶ τοῦ προκειμένου εἰς συζήτησιν νομοσχεδίου. Ἐν ἑκτάσει ἐρρέθησαν καὶ ἐξετάσθησαν πολλὰ ἐν ταῖς ἐπὶ τῶν ἐφορειῶν καὶ ταμειῶν νομοσχεδίων συζητήσεσιν, ἀλλ' ἀντὶ ν' ἀνατρέξωμεν εἰς ταύτας καὶ νὰ ἐπαναλάβωμεν τὰ λεχθέντα, ἂς περιορισθῶμεν εἰς τὸ προκείμενον. Ὁ ἔντιμος προαγορεύσας ἐπέκρινε τὸν Κ. ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸν, διότι ἐξέφρασεν ἀρχήν τινα, ὅτι αἱ προλήψεις ἐμποδίζουσι τὸν ὑπουργὸν νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὰς

Βουλὰς οὐχὶ μόνον τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ ἀπαραιτήτως ἀναγκαιοῦντος προσωπικοῦ διὰ τὴν δημόσιον ὑπηρεσίαν, ἀλλὰ καὶ τὴν χορήγησιν δευτερεύοντος προσωπικοῦ ἀπαραιτήτου διὰ τὴν ὑπηρεσίαν.» Τὴν ἀρχὴν ταύτην δὲν ἀνήρεσεν, εἶπε δὲ μόνον, ὅτι τὸ δι' ὀλίγου γιγνόμενον μάτην διὰ πολλοῦ, ἀλλὰ τοῦτο εἶναι συνέχεια, μὴ ἀναιροῦσα παντάπασι τὴν ἀρχὴν τοῦ κυρίου ὑπουργοῦ, ἐκτὸς ἂν μᾶς ἐπείθεν, ὅτι διὰ τῶν ὑπαρχουσῶν δαπανῶν θέλομεν ἐπαρκέσει εἰς τὴν ὑπηρεσίαν. Ἡ ἐπιθυμία καὶ ἡμῶν καὶ τῶν νομοθετικῶν σωμάτων εἶναι νὰ ὑπάρξῃ ἐξέλεγξις διαρκὴς καὶ ἀκριβὴς τῶν πράξεων τῶν ὑπαλλήλων ἐκείνων, οἵτινες λαμβάνουν μέρος εἰς τὴν διαχείρισιν τοῦ δημοσίου πλούτου, νὰ διευκολύνεται διὰ τῆς ἐγκαίρου καὶ δυνατοῦς ἐξελέγξεως ἡ παρὰ τοῦ ἐλεγκτικοῦ συνεδρίου ἐκδίκασις τῶν λογαριασμῶν τῶν ὑπολόγων, καὶ ἐντεῦθεν νὰ καθυποβάλλεται ὁ ἀπολογισμὸς εἰς τὰ βουλευτικὰ σώματα ἐγκαίρως, νὰ παύσωσιν αἱ καταχρήσεις καὶ τὰ καθυστερήματα. Τὰ πράγματα ἀπέδειξαν καὶ ἀποδεικνύουν, ὅτι δὲν ἠδυνήθημεν νὰ φθάσωμεν εἰς τὸν σκοπὸν τοῦτον, κατὰ τὴν ἰδέαν δὲ τοῦ κυρίου ὑπουργοῦ τῶν οἰκονομικῶν θέλομεν φθάσει εἰς τοῦτον διὰ τῶν μεταρρυθμίσεων, τὰς ὁποίας τὰ πρὸ μικροῦ δύο ἐπιψηφισθέντα νομοσχέδια καὶ τὸ ἤδη ὑπὸ τὴν ἐπιψήφισιν ὑμῶν, εἰσάγουσιν. Ἀλλ' ἂν μὲ τὰς ὀλίγας δαπάνας δὲν φθάνωμεν εἰς τὸν σκοπὸν, δὲν πταίομεν ἡμεῖς, διότι ἡμεῖς δὲν εἴμεθα οἱ πρῶτοι μάρτυρες τῆς ἀληθείας ταύτης. Εἶπεν ἔπειτα ὁ ἔντιμος προαγορεύσας « δεχόμενοι ὅτι αἱ ἐλλείψεις ἔγειναν ἐκ τῶν κειμένων νόμων, ἄρα ἀφίομεν τὰς εὐθύνας τοῦς ὑπουργοὺς καὶ τοὺς ὑπαλλήλους.» Τὸ συμπέρασμα τοῦτο δὲν εἶναι οὔτε ἀληθὲς, οὔτε ὀρθὸν. Μὲ τὸ νὰ λέγῃ τὸ ὑπουργεῖον καὶ ἡ Γερουσία, ὅτι εἶναι ἀνάγκη μεταρρυθμίσεως τῶν οἰκονομικῶν νόμων διὰ τὴν βελτίωσιν τῆς καταστάσεώς μας καὶ τῆς ὑπηρεσίας, οὔτε τὸ ὑπουργεῖον, οὔτε ἡ Γερουσία λέγει ὅτι τὸ παρελθὸν καὶ οἱ καταχρασταὶ δὲν πταίουσιν· ἐξ ἐναντίας κηρύττομεν, ὅτι ὁ νόμος μᾶς ὑποβάλλει ὑπογρεώσεις νὰ φέρωμεν ἀπολογισμὸν καὶ προϋπολογισμὸν, μᾶς ὑποβάλλει εὐθύνην, ἀλλὰ διὰ νὰ πληρώσωμεν τὴν εὐθύνην μας, διὰ νὰ φθάσωμεν τὸν σκοπὸν, δόσετέ μας τὰ ἀναγκαῖα μέσα καὶ ὄργανα. Μετὰ τοσαύτας συζητήσεις, μετὰ τὴν ἐπιψήφισιν τῶν περὶ ἐφορειῶν καὶ ταμείων νόμων, νομίζω ὅτι ἐπείθητε περὶ τῆς ἀπολύτου ἀνάγκης διὰ τὴν ἐπιψήφισιν καὶ τοῦ νομοσχεδίου τούτου, τὸ ὁποῖον θέτει ἐξέλεγξιν εἰς τὸν δημόσιον πλοῦτον. Ὁ προαγορεύσας εἶπε προσέτι ἀντικρούων τὸ νομοσχέδιον, ὅτι « εἰς Ἕλλην δύναται νὰ κάμῃ

πέντε ἄλλων ἐργασίαν. » Δὲν ἔχω ὀλιγωτέραν ἑλληνικὴν φιλαυτίαν, ἀλλὰ δὲν δύναμαι νὰ πιστεύσω τοῦτο, διότι καὶ τὸ κλίμα καὶ ἡ ἀνατροφή μας συντελοῦσιν, ὥστε νὰ χαυνώνωσιν ἢ τοὐλάχιστον περιστέλλωσι τὴν τοσαύτην ἐνέργειαν· ἄλλως δὲν ἀρκεῖ μόνη ἡ ταχύτης καὶ δραστηριότης, ἀλλὰ διάφοροι ἄλλαι γνώσεις, καὶ ἰδίως ἡ πεῖρα, τὰ ὁποῖα εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπον εἶναι δυσεύρετα. Ἴσως ὁ προαγορεύσας θέλει διὰ τοῦτο νὰ κακίσῃ καὶ τὸ πολύπλοκον τῆς νομοθεσίας μας, ἀλλ' ἂν ἐννοῇ τοῦτο, δὲν εἶναι ὁ ἁρμόδιος καιρὸς νὰ τὸ ἐξετάσωμεν καὶ ὑμεῖς, κύριοι, ὅταν ἐζητήσατε παρὰ τοῦ ὑπουργείου τὴν διοχείρισιν τοῦ ἔτους **1850**, δὲν ἐζητήσατε ἁπλοποίησιν, ἀλλ' ἐκπλήρωσιν καθήκοντος σοβαροῦ ὅπως ἀπαιτεῖται εἰς τὴν Ἀγγλίαν, εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ εἰς τὰ ἄλλα κράτη. Ὅταν λοιπὸν ἀπαιτῆτε τοιαύτας ὑποχρεώσεις, πρέπει νὰ χορηγήσητε καὶ τὰ μέσα.

Πρὸς τοῖς ἄλλοις ὁ ἔντιμος προλαλήσας ἀνέφερεν ὅτι ὁ **Weligton** ἐπέμενεν ἀπέναντι μεταρρυθμίσεων τῶν Οὐίγγων· ὁ δοὺξ οὗτος ἐπέκρινε τὸ ὑπουργεῖον διότι τοῦτο ἐπέμενε μετὰ σταθερᾶς ἀποράσεως εἰς τὴν μεταρρύθμισιν τοῦ ἐκλογικοῦ Νόμου καὶ εἰσήγαγε νέους Γερουσιαστάς· ἀλλὰ σήμερον τίνα χειροκροτεῖ τὸ Ἀγγλικὸν ἔθνος; τὸ ἐπιμένον ὑπουργεῖον ἢ τὸν ἀντιτείνοντα Βελιγγτῶνα; Ἐπιμένοντες καὶ ἡμεῖς εἰς τὴν ὁδὸν τῶν μεταρρυθμίσεων ἐπικρινόμεθα ἤδη, ἀλλ' ἐλεύσεται ἡμέρα καθ' ἣν θέλει ἐπιδοκιμασθῶμεν, ὅταν ἀργότερα φανῶσιν αἱ ὠφέλειαι τῶν μεταρρυθμίσεων. Δὲν ἔχομεν τὴν ἀξίωσιν τῶν πρὸ μικροῦ μνημονευθέντων μεγάλων ἀνδρῶν τῆς Ἀγγλίας· ἡ ἐπιμονή μας ἀποδεικνύει τὴν πεποίθησίν μας περὶ τῆς ὠφελείας τῶν μεταρρυθμίσεων, κατὰ τῶν ὁποίων τὸ κατ' ἐμὲ οἱ ἐναντίοι δὲν φέρουσι λόγους ἰσχυρούς. Περαίνων τὸν λόγον μου ἐπικαλοῦμαι τὴν λευκὴν ψῆφόν σας ὑπὲρ τοῦ Νομοσχεδίου τοῦ ὁποίου τ' ἀποτελέσματα ταχέως θέλουν ἀποδείξει τὸ δίκαιον τῆς ἐπιμονῆς μας.

Τέλος λαβὼν τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας ἔλεξε τάδε.

Μόλον ὅτι τὸ προκείμενον Νομοσχέδιον ἔχει σχέσιν τινὰ μὲ τὰ προσυζητηθέντα δύω οἰκονομικὰ Νομοσχέδια καὶ φέρει εἰς ἐπανάληψιν ἀντικείμενα προσυζητηθέντα, ἡ κυριωτέρα ὅμως αἰτία τῆς ἐπαναλήψεως εἶναι ὁ Κύριος Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν διὰ τοὺς ἀκολούθους λόγους· πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἀνέγνων ὑπουργικήν τινα ἐφημερίδα εἰς ἣν εἶδον καταχωρισμένην τὴν ὁμιλίαν τοῦ Ὑπουργοῦ Κ. Χρηστίδου τὴν ὁποίαν ἔκαμεν εἰς

τρεῖς κατὰ συνέχειαν συνεδριάσεις τῆς Γερουσίας, καὶ τὴν ὁποίαν ἀφ' οὗ μετέφρασεν εἰς Γαλλικὴν διάλεκτον, ἐτύπωσεν ἐπέκεινα τῶν χιλίων ἀντιτύπων φυλλαδίων Γαλλιστὶ εἰς τὴν Βασ. τυπογραφίαν, ὡς ἔμαθον, καὶ τὰ ἔστειλε δι' ἐπιδείξιν εἰς τὴν Εὐρώπην ὡς ἀριστούργημα· κατὰ πόσον διαφέρουσι τὰ τυπωμένα ἐκεῖνα φυλλάδια ἀπὸ τὰ λεχθέντα τὰ ὁποῖα φαίνονται εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς Γερουσίας, ἂς τὰ θεωρήσῃ ὅστις ἔχει περιέργειαν· ἐγὼ ὅμως ἀδιαφορῶ ὡς πρὸς τοῦτο, καὶ λαμβάνω ὑπ' ὄψιν ἐκεῖνο μόνον τὸ μέρος, τὸ ὁποῖον θεωρῶ οὐσιωδέστερον.

Ὁ Κύριος Ὑπουργὸς ἀδιαφορεῖ ὡς φαίνεται, καὶ περιφρονεῖ τὴν ἐσωτερικὴν κοινὴν γνώμην καὶ τὴν ἀλήθῆ κατάστασιν τοῦ τόπου, καὶ ἀποβλέπων εἰς ἑαυτὸν μόνον διὰ τὴν διατήρησιν τῆς θέσεώς του ἀπὸ ἐξωτερικὴν ἐπιρροήν, θεωρεῖ ἀρκετὸν διὰ ἑαυτόν του νὰ τορνεύῃ λέξεις καὶ νὰ καλλωπίζῃ φράσεις δι' ἐπιφάνειαν ὅλως διόλου ἀντιθέτους ἀπὸ τὰ ἀποτελέσματα καὶ τὴν ἀλήθῆ κατάστασιν τῶν πραγμάτων· ὅθεν καὶ δὲν περιωρίσθη εἰς τὴν οὐσίαν, περὶ ἧς προέκειτο ἡ συζήτησις τότε, ἀλλὰ διὰ νὰ ἀπαρτήσῃ ἓν σύνολον ἐκτυπώσεως, ἔφερεν εἰς ἐπανάληψιν ἀντικείμενα τὰ ὁποῖα συνεζητήθησαν, τὰ μὲν πρὸ τριῶν μηνῶν περίπου, τὰ δὲ πρὸ τεσσαράκοντα ἡμερῶν, καὶ ἄλλα πρὸ εἴκοσι, καὶ ἐνῷ ἡ συζήτησις αὐτῶν προεκαλέσθη ἀπὸ ἐκθέσεις καὶ ἀπὸ πίνακας τὰ ὁποῖα ἐπαρουσίασεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν, ἐνῷ ἐχρεώστει νὰ ἀπαντήσῃ, ἂν εἶχε λόγους ἀντιρρήσεως, καθὼ παρὼν εἰς τὰς συζητήσεις ἐκείνας, ἔμεινεν ἄφωνος, τὸ ὁποῖον σημαίνει παραδοχήν· διὰ νὰ μὴ εὕρῃ ὅμως ἀντίκρουσιν εἰς τὰς ἐπαναλήψεις του, ἐκαιροφυλάκτησε τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν ἦσαν εἰς ἀπουσίαν Γερουσιασταί, οἵτινες ὡμίλησαν καὶ ἔκαμαν πολλὰς ἀναπτύξεις καὶ παρατηρήσεις, ὥστε ἐμιμήθη τὸ χωρικὸν ἐκεῖνο ῥητὸν τὸ ὁποῖον λέγει, «ὁ χωλὸς εὗρε καττίφορον νὰ τρέξῃ. » Ἐὰν ἤμην ἐνταῦθα, δὲν ἤθελεν εἰπεῖν βεβαίως πολλὰ ἐξ αὐτῶν. Λέγων τοῦτο δὲν ἐννοῶ, μήτε ἔχω τοιαύτην οἴησιν ὅτι δὲν ἦσαν πολλοὶ ἱκανώτεροί μου ἐνταῦθα, ἀλλὰ λέγω περὶ ἐκείνων μόνον τὰ ὁποῖα ἀπέβλεπον ἐμὲ αὐτόν, καὶ τὰ ὁποῖα ἠθέλησε νὰ ἀντικρούσῃ μὲ πικρίαν εἰς τὴν ἀπουσίαν μου, καὶ τινα μαλιστα νὰ χλευάσῃ, τὸ ὁποῖον δηλοῖ ἀνανδρίαν· ἐγὼ ὅμως δὲν θέλω μιμηθῆ τὸν Κ. ὑπουργόν, διὰ νὰ φέρω εἰς ἐπανάληψιν ἀντικείμενα, τὰ ὁποῖα συνεζητήθησαν πρὸ ἡμερῶν, θέλω περιμείνει τὴν ὡριμότητα τῶν πραγμάτων, καὶ τοῦτο ἐντὸς δύω μηνῶν, καὶ θέλω ἐλθεῖν εἰς συζήτησιν τότε ὅτε τὰ ἀποτελέ-

θματα τῶν πραγμάτων θέλων ἐπιβεβαιοῖ τοὺς λόγους μου, καὶ ἡ ἀμφιβολία δὲν θέλει ἔχει χώραν· θέλω ἐλθεῖν εἰς συζήτησιν τότε, ὅτε δὲν θέλουσιν εὑρίσκει θύραν ἀνοικτὴν νὰ εἰσέλθωσι τὰ ἀκατάληπτα τοῦ Κ. ὑπουργοῦ εἰσπραχθέντα καὶ εἰσπραχθησόμενα, βεβαιωθέντα καὶ βεβαιωθησόμενα καὶ ἄλλα ἄρρητα ῥήματα· θέλω ἐλθεῖν τότε ὅτε δὲν θέλει δύναται ὁ Κ. ὑπουργὸς νὰ λέγῃ, ὅτι πρέπει νὰ ἑνωθῶσι τὰ ἔξοδα τῶν ἐφορειῶν μὲ τὰ ἔξοδα τῆς εἰσπράξεως καὶ ἐπιστασίας, δηλ. τὰ ὡρισμένα μὲ τὰ ἀόριστα, καὶ τὰ βέβαια μὲ τὰ ὑποθετικά, τὰ ὁποῖα δὲν ἐμβαίνουσί ποτε εἰς τὸν νόμον, ἀλλὰ τὰ λέγει ἐκεῖνος ὅστις θέλει νὰ συγχίσῃ τὰς ἀκοὰς τῶν ἀκροατῶν· τέλος θέλω ἐλθεῖν τότε, ὅτι θέλει εὑρίσκεται εἰς συστολὴν ὁ Κ. ὑπουργὸς νὰ λέγῃ ὅτι οἱ μὴ καλοὶ νόμοι συντρέχουσιν εἰς τὴν κατάχρησιν καὶ ὄχι τὰ πρόσωπα, τὸ ὁποῖον δὲν πιστεύω νὰ πρεσβεύῃ κανεὶς ἄλλος, ἐπειδὴ καὶ αὐτοὶ οἱ κακοὶ νόμοι καλῶς ἐφαρμοζόμενοι φέρουσι καλὰ ἀποτελέσματα, ἐνῷ οἱ καλλίτεροι νόμοι τοῦ κόσμου κακῶς ἐφαρμοζόμενοι φέρουσιν ὀλέθρια ἀποτελέσματα, καὶ τὴν καλὴν ἢ κακὴν ἐφαρμογὴν δὲν τὴν κάμνει ἄλλο τι εἰμὴ τὰ πρόσωπα, καὶ τότε θέλουσιν ὁμολογήσει τὰ ἀποτελέσματα τῶν πραγμάτων, καὶ ὁ ἴδιος ὑπουργὸς ἢ θέλει μείνει ἄφωνος, ὡς ἔμεινεν εἰς τὰς συζητήσεις, ἐκείνας, ἢ θέλει συνομολογήσει ὅτι εἴμεθα ἐντὸς τῆς ἀληθείας ἡμεῖς οἱ ὁποῖοι διϊσχυριζόμεθα ὅτι ἡ τόση αὔξησις τῶν ἐξόδων εἶναι ματαία καὶ ἐπιζήμιος, καὶ ὅτι τὰ καθ' αὐτὸ ἐτήσια ἔσοδα ἐκ τῶν προϊόντων τοῦ ἔτους **1850** εἶναι ὀλιγώτερα ἀπὸ τὰ ἔξοδα τοῦ ἰδίου ἔτους. ὁ δὲ Κ. ὑπουργὸς, ὅστις διϊσχυρίζεται ὅτι ὄχι μόνον δὲν ὑπάρχει ἔλλειμμα ἀλλὰ περισσεῦμα ἐκ δραχμῶν δύω καὶ ἥμισυ ἑκατομμυρίων θέλει εὑρεθεῖν πολὺ μακρὰν τῆς ἀληθείας.

Προσέτι θέλω φέρει τὸν Κ. ὑπουργὸν εἰς τὴν συζήτησιν ἐντὸς ὀλίγου, ὅτε μέλλει νὰ εἰσαγάγῃ τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ ἔτους **1852**, εἰς τὸν ὁποῖον καθόσον ἀποβλέπει τὸ προκείμενον ζήτημα δὲν θὰ παρατηρήσωμεν γενικὰ ἀθροίσματα αὐξομειώσεως, ὥστε νὰ μιμηθῶμεν τοὺς Σέχιδας τῆς Ἀλβανίας τοὺς ὁποίους παρακαλοῦσιν οἱ Ἀλβανοὶ νὰ ἱκετεύσωσιν εἰς τὸν Θεὸν διὰ νὰ βρέξῃ, καὶ αὐτοὶ ἀπαντοῦν μετ' ὀλίγας ἡμέρας, ὅτι ὁ Θεὸς εἰσήκουσε τὴν δέησίν των καὶ ἔβρεξεν, ἀλλὰ τὸ νερὸν ἔπεσεν εἰς ἄλλο μέρος, δὲν θέλωμεν τὸν παρατηρήσει, λέγω, εἰς ἄλλα κεφάλαια, ἀλλ' εἰς τὰ ἴδια κονδύλια τῶν νομοσχεδίων του ἐπὶ τῶν ὁποίων ὡμολόγησε θαρραλαίως ὅτι, μόλον ὅτι φαίνεται αὔξησις ἐξόδων εἰς τὰ νομοσχεδιά του, πραγματικῶς θέλει προκόψει ἐλάττωσις εἰς τὴν

ἐφαρμογήν των, καὶ προσέτι θέλει καταπαύσει τὰς καταχρήσεις καὶ ἐξαλείψει τὴν εἰσαχθεῖσαν διαφθοράν. τὸν προειδοποιῶ ἀπὸ τοῦδε, ἐπειδὴ δὲν θέλω νὰ ἀλέψω μήτε νὰ πάρω τὴν νίκην ἐξ ἐφόδου, νὰ φροντίσῃ νὰ καλυφθῇ ἐπειδὴ εἶναι πολὺ ξέσκεπος.

Μὲ τὰ νομοσχέδια τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν οἰκονομικῶν θέλομεν εὑρεθῆ εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν, εἰς ἣν εὑρέθη ἡ Κυβέρνησις τὸ ἔτος **1846** ὅτε διέλυσε τὴν Βουλήν. Ἐνθυμεῖσθε Κύριοι! ὅτι, ἐπειδὴ ἀπεφάνθη τότε ἡ Βουλὴ νὰ ἐνοικιασθῶσιν οἱ ἐγκτητικοὶ φόροι εἰς εἴδη διὰ νὰ αὐξήσωσι τὰ δημόσια εἰσοδήματα καὶ νὰ λείψωσιν αἱ γενόμεναι καταχρήσεις, ἡ Κυβέρνησις ἐθεώρησε τὴν πρότασιν ταύτην ὡς κακίστην καὶ ὀλεθρίαν, καὶ ὀργισθεῖσα ἐκ τούτου, ἐτιμώρησε τὴν Βουλὴν μὲ τὴν διάλυσιν αὐτῆς· ἀλλ' ἐντὸς ὀλίγου, γνωρίσασα τὸ λάθος της ἡ Κυβέρνησις καὶ μεταμεληθεῖσα, προσκάλεσε νόμον, δι' οὗ ἐνοικίασε τοὺς ἐγκτητικοὺς φόρους εἰς εἴδη καὶ αὐτὸ τὸ σύστημα ἐξακολουθεῖ μέχρι σήμερον, δηλ. ὡμολόγησε διὰ ὀρθώτερον καὶ συμφερώτερον τὸ μέτρον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον κατέκρινε πρὸ ὀλίγου ὡς κακὸν καὶ ὀλέθριον, καὶ διὰ τὸ ὁποῖον διέλυσε τὴν Βουλήν· ἀλλ' ἂν τὸ λάθος ἐκεῖνο διορθωθῇ ταχέως καὶ μὲ εὐκολίαν, τὸ προκείμενον δὲν ἔχει τὴν αὐτὴν εὐκολίαν, ἐπειδὴ ἀφοῦ πολλαπλασιασθῶσιν ὑπὲρ τὸ δέον οἱ ὑπάλληλοι, δὲν μετριάζονται μὲ τὴν ἰδίαν εὐκολίαν, καὶ ἀφοῦ ἅπαξ αὐξηθῇ ἡ μηνιαία μισθοδοσία, δυσκόλως ἐλαττοῦται.

Ἐπειδὴ εἶπε καὶ πολλάκις ἐπανέλαβεν ὁ Κ. ὑπουργὸς, ὅτι μὲ τὰ νομοσχέδιά του θέλει παύσει τὰς καταχρήσεις καὶ ἐξαλείψει τὴν εἰσαχθεῖσαν διαφθοράν, ἂς μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ ἀναφέρω ὀλίγα περὶ αὐτῶν, ἐπειδὴ ὁ ἔχων ἀληθῆ σκοπὸν νὰ θεραπεύσῃ πληγήν τινα, δὲν ἀρνεῖται αὐτὴν νὰ γαγγραινωθῇ εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ὥστε νὰ καταντήσῃ ἀθεράπευτος, καὶ ἔπειτα νὰ ῥίπτῃ τὰ σφάλματα εἰς τὸν πάσχοντα, προφασιζόμενος ὅτι ἔκαμεν (ὁ πάσχων) ἐλλείψεις καὶ παρεκτροπὰς, αἵτινες ἐπέφερον τὸν θάνατον. Δὲν ἀπαιτῶ ἀπὸ τὸν Κ. ὑπουργὸν τῆς οἰκονομίας νὰ κάμῃ ὅτι δὲν ἔκαμαν οἱ προκάτοχοί του, ὅτι δὲν θέλει κάμει ποτὲ ὁ ἴδιος, καὶ ὅτι δὲν θέλουσι δυνηθῆ ἴσως νὰ κάμωσιν οἱ διάδοχοί του διὰ πολὺν ἀκόμη καιρόν, ἀλλὰ λέγω νὰ μὴ κάμνῃ δι' ἐπιδείξιν τόσον πολὺ ὁρμητικὰ πηδήματα, τὰ ὁποῖα φέρουν κακὸν ἀντὶ καλοῦ, καὶ νὰ νομίζῃ ὅτι μὲ αὐτὰ θέλει δυνηθῆ νὰ ἐφαρμόσῃ εἰς τὸν ἑαυτόν του τὸ « ἐ ἐν ἐνὶ δόκιμος καὶ ἐν παντί. » Εἰς ὅλας τὰς περιστάσεις ἐγένοντο καταχρήσεις, κυριωτέρως δὲ μετὰ τὸ ἔτος **1814**, ἀλλὰ κατὰ τὸ μάλλον καὶ ἧττον, δηλ.

ἐὰν εἰς Γεωργὸς ἔκαμεν ἑκατὸν κοιλὰ σῖτον, οἱ ἐπιστάται τοῦ δημοσίου ἐσημείωνον 90 ἢ 80 διὰ νὰ ὠφεληθῶσιν, αἱ κατα-χρήσεις ὅμως καὶ καταπίεσεις ἡνωμένας μὲ αἰσχρὰ κακουργήματα, τὰ ὁποῖα ἔγιναν καὶ γίνονται εἰς τὸ τελευταῖον τοῦτο ἔτος εἶναι ἀπαράδειγμάτιστα· ἐπειδὴ πώποτε δὲν ἐγένοντο τοιαῦτα, τοσαῦτα καὶ μὲ τόσην ἀναιδειαν καὶ αἰσχρότητα· γνωρίζω πολλὰ ἐξ αὐτῶν μὲ τὰ ὀνόματα ἐκείνων οἵτινες τὰ ἔπραξαν, καὶ ἐκείνων οἵτινες ἔπαθον, τὸν τόπον εἰς τὸν ὁποῖον ἔγιναν καὶ τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν, τὰ ὁποῖα δὲν ἠγαπῶνο νὰ ἀναφέρω ὀνόματι καὶ μὲ λεπτομέρειαν, διότι δὲν συμφέρει νὰ ἀκούηται εἰς τὸν ἔσω καὶ ἔξω κόσμον ὅτι γίνονται τοιαῦτα ἀπὸ δημοσίους λειτουργούς. Πολλὰ ἐξ αὐτῶν εἶναι εἰς γνῶσίν τινων ὑπουργῶν, καὶ τῶν περισσοτέρων ἡ παγὴ εἶναι εἰς τὴν πρωτεύουσαν. Τόπος τὸν ὁποῖον ἀπολαμβάνει ἡ ἠθικὴ καὶ ἡ δικαιοσύνη εἶναι ἀδύνατον νὰ διατηρηθῇ ἐπὶ πολύ. Ἡ διαφθορὰ κατέντησεν εἰς τὸ μὴ περαιτέρω, πολλοὶ ὑπάλληλοι ὁμολογοῦσιν ἀδιστόλως καὶ ἀναφανδὸν ὅτι τὴν ὁποίαν κατέχει θέσιν τὴν ἐπλήρωσε ἀγοράσας αὐτὴν ἀκριβὰ διὰ τόσον ταλήρων, καὶ πληρώνει κατὰ μῆνα διὰ νὰ διατηρῶμαι· πρέπει νὰ κάμῃ καταχρήσεις διὰ νὰ ἀποζημιωθῇ καὶ ὠφεληθῇ, ταῦτα καὶ πολλὰ ἄλλα χειρότερα ἔκαμον καὶ κάμνουν νὰ διαδοθῇ ἡ διαφθορὰ εἰς ὅλας τας κλάσεις τῆς κοινωνίας, ὥστε ὄχι μεταβολὴ νόμων καὶ προσώπων, ἀλλὰ ἠθικὴ μεταβολὴ συστήματος, εἶναι δυσκολώτατον, διὰ νὰ μὴ εἴπω ἀδύνατον, νὰ ἐξαλείψῃ ταύτην. Πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ μὴ διαδοθῇ ἡ διαφθορὰ εἰς ὅλας τὰς κλάσεις τῆς κοινωνίας, καὶ νὰ μὴ ἀνταναχλᾷ εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ὅταν τὸ ὑπουργεῖον πάρῃ ἕνα ὑπάλληλον, δι' ἀποδεδειγμένας καταχρήσεις πρᾶχθείσας παρ' αὐτοῦ καὶ ἔχουσας χαρακτῆρα κακουργήματος, καὶ ἐντὸς ὀλίγου τὸ αὐτὸ ὑπουργεῖον διορίζει αὐτὸν ἐκ νέου εἰς ὑπηρεσίαν καὶ μὲ προβιβασμὸν μάλιστα ἐνίοτε; καὶ ἔπειτα διὰ νὰ θαμβώνῃ τοὺς ἀνθρώπους τὸ ὑπουργεῖον, ἐνεργεῖ μίαν πεποιημένην ἀνάκρισιν πρὸς ἀθῴωσίν του, νομίζον ὅτι μὲ τοῦτο βάλλει κάλυμμα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ἀνθρώπων, ὥστε νὰ μὴ δυνηθῶσι νὰ γνωρίσωσι τὴν ἀλήθειαν τοῦ πράγματος καὶ τὴν πεποιημένην ἀνάκρισιν· ἂς εἶναι βέβαιον ὅτι οἱ ἄνθρωποι δὲν ἀπατῶνται.

Ὡς πρὸς δὲ τὴν παρατήρησιν τὴν ὁποίαν ἔκαμεν εἷς ἐκ τῶν πρὸ ἐμοῦ ὁμιλησάντων Κ. γερουσιαστῶν, ὅτι δηλ. ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν ὡμολόγησε μὲ τὸν θετικώτερον τρόπον εἰς τὴν Γερουσίαν, ὅτι ὑπάρχει περίσσευμα ἐκ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἔτους 1850 δραχμὰς 2,500,000, εἰς δὲ τὴν Βουλὴν ὡμο-

λόγησεν ἐγγράφως ὅτι ὑπάρχει ἔλλειμμα ἐκ δραχμῶν 573,264, τοῦτο εἶναι ἀναντίρρητος ἀλήθεια, διότι ἐξάγεται ἀπὸ τὰ ἐπίσημα πρακτικὰ τῶν Βουλευτικῶν σωμάτων καὶ ἀπὸ τὰ ἴδια ἔγγραφα τοῦ Κ. ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ, ἀλλὰ διατί δὲν εἶπε τὴν ἀλήθειαν καὶ εὑρίσκεται ἤδη ἐμπερδευμένος ὥστε δὲν ἠξεύρει καὶ ὁ ἴδιος πῶς νὰ δικαιολογηθῇ καὶ νὰ ἐξέλθῃ τὸ ὁμολογεῖ ἡ σιωπή του· μολαταῦτα καὶ τοῦτο ἤδη θεωρεῖται περιττὸν, ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχει νοήμων ψυχὴ ζῶσα ἥτις νὰ μὴ γνωρίζῃ ὅτι ὑπάρχει ἔλλειμμα, ἐκτὸς εἴκοσιν ἕως τριάκοντα ἀτόμων, τὰ ὁποῖα μολονότι γνωρίζουσιν ὅτι ὑπάρχει ἔλλειμμα, προσποιοῦνται, διὰ λόγους γνωστοὺς, ὅτι πιστεύουσι τὴν ἐναντίαν ἰδέαν· ἔπειτα εἶναι μάταιον νὰ φιλονεικῇ τις μὲ ἄνθρωπον ὅστις λέγει ἐκ προμελέτης « οὐ μὰ πείσῃς κἂν μὰ πείσῃς. »

Ἂς θεωρήσωμεν Κύριοι! διὰ μίαν στιγμὴν τὰ πράγματα ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῶν. Εἰς τὰς συζητήσεις μας, ὅταν ὑπάρχῃ διαφωνία, ὑπάρχουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δύω διακεκριμέναι ὁδοὶ, ἤτοι ἄρνησις παραδοχῆς ἀντικειμένου τινὸς κατὰ πεποίθησιν, καὶ παραδοχὴ ἐξ ἀνάγκης. Ἂς ἴδωμεν, λέγω, ἂν εἰς τὸ ἀποτέλεσμα προκύπτῃ διαφορὰ εἰς τὴν μίαν περίπτωσιν ἀπὸ τὴν ἄλλην, καθότι ἐγὼ δὲν τὴν βλέπω· γενομένης ἀρνήσεως παραδοχῆς ἀντικειμένου τινὸς κατὰ πεποίθησιν, ἔρχεται ὁ λόγος ὅτι τοῦτο γίνεται κατὰ πάθος, καὶ ἐπειδὴ οἱ ἐναντιούμενοι ζητοῦσι νὰ ἐπιβάλωσι τὴν θέλησίν των, τὸ ὁποῖον δὲν συμφέρει νὰ λάβῃ χώραν, πρέπει νὰ μείνωσι τὰ πράγματα εἰς ἣν εὑρίσκοντο κατάστασιν· ἐὰν δὲ γίνῃ τὸ δεύτερον δηλ. ἡ ἐξ ἀνάγκης παραδοχὴ, ἔρχεται ὁ ὁμοειδὴς εἰς τὸ ἀποτέλεσμα ἕτερος λόγος, ὅτι ἐπειδὴ δὲν ἀντιλέγει κανεὶς καὶ ὅλοι παραδέχονται, εἶναι ἀπόδειξις τρανοτάτη ὅτι τὰ πράγματα τρέχουσι καλὰ, καὶ πρέπει νὰ μένωσιν εἰς ἣν εὑρίσκονται κατάστασιν· ὥστε καὶ εἰς τὰς δύω περιπτώσεις, καὶ τοι ἀντίθετος ἡ μία ἀπὸ τὴν ἄλλην, προκύπτει ἓν καὶ τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα, τὸ ὁποῖον συνᾴδει μὲ τὴν κοινὴν παροιμίαν, « ἔμπρος βαθὺ καὶ πίσω ῥεῦμα. » Ἐν τοιαύτῃ λοιπὸν περιπτώσει, ἂς προτιμήσωμεν ἐξ ἀνάγκης τὸ ῥεῦμα, καθὸ ὁμαλώτερον τοῦ βαθέως.

Ἀφ' οὗ παρεδέχθησαν τὰ δύω νομοσχέδια, τὸ τῶν ἐφορειῶν καὶ τῶν ταμείων, τῶν ὁποίων τὸ ποσὸν τῆς αὐξήσεως τῶν ἐξόδων ἀναβαίνει εἰς δραχμὰς 400,000 περίπου μὲ τὰ ποσοστὰ, εἶναι ματαιοπονία πλέον νὰ φιλονεικῶμεν ἤδη διὰ τὸ προκείμενον νομοσχέδιον τοῦ λογιστηρίου, τοῦ ὁποίου τὸ ποσὸν τῆς αὐξήσεως τῶν ἐξόδων ἀναβαίνει εἰς δραχμὰς ἑνδεκα ἕως δέκα πέντε

χιλιάδας, ἢ καὶ ὀλίγον περισσότερον, καὶ ὁ καρπὸς τοῦ ἀποτελέσματος δὲν θέλει εἶσθαι ἄλλος, εἰμὴ προφασιολογία ὅτι οἱ γερουσιασταὶ προσπαθοῦσι νὰ φέρωσι προσκόμματα εἰς τὰ κοινωφελῆ νομοσχέδια τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν οἰκονομικῶν, μὲ τὰ ὁποῖα θέλει αὐξήσει τὸν δημόσιον πλοῦτον, θέλει παύσει τὰς καταχρήσεις, καὶ θέλει ἐξαλείψει τὴν εἰσαχθεῖσαν διαφθοράν.

Ἐπειδὴ ὁ Κ. ὑπουργὸς λέγει ὅτι θέλει φέρει μεγάλα καλὰ μὲ τὰ νομοσχέδιά του, τὰ ὁποῖα κατ' ἐμὲ εἶναι περισσότερον ἀπὸ ὄνειρα, ἐπειδὴ παρεδέχθησαν τὰ δύω οὐσιώδη καὶ πολυδάπανα νομοσχέδια, καὶ τὸ προκείμενον εἶναι συνέπεια ἐκείνων καὶ ἀσήμαντον ὡς πρὸς τὸ ποσὸν τῆς αὐξήσεως τῶν ἐξόδων. καὶ ἐπειδὴ νομίζω καταλληλότερον νὰ γίνῃ παράβλεψις καὶ νὰ ἀποφύγωμεν τὰς προφασιολογίας, προτείνω νὰ παραδεχθῶμεν ὄχι μόνον τὴν ἀρχὴν τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου, ἀλλὰ καὶ τὰ καθ' ἕκαστα, ὅταν ὁ Κ. ὑπουργὸς διϊσχυρισθῇ νὰ μὴ παραδεχθῇ καμμίαν τροποποιήσιν, ἂν καὶ ἤθελεν ἀποδειχθῇ εἰς τὴν κατ' ἄρθρον συζήτησιν ὀρθοτέρα καὶ καταλληλοτέρα.

Ἐνταῦθα ἐνδέχεται νὰ μὲ εἴπῃ τις ὅτι, ἀφ' οὗ ἐξεθέσατε μὲ τόσην λεπτομέρειαν τὴν ἀληθῆ κατάστασιν τῶν πραγμάτων, καὶ ἀφ' οὗ ἔχετε πλήρη πεποίθησιν ὅτι εἶναι μάταια ἔξοδα, καὶ ὅτι δὲν θέλει συμβῇ τίποτε ἀφ' ὅσα ὑπόσχεται ὁ Κ. ὑπουργός, διατὶ νὰ πνίξωμεν τὴν πεποίθησίν μας καὶ νὰ γίνωμεν συναίτιοι; Εἰς τοῦτον ἀποκρίνομαι, προσθέτων ἐκτὸς τῶν ὅσα ἀνέφερα καὶ τὸ ὅτι, ἐὰν δὲν κερδίσωμεν, βεβαίως δὲν θὰ χάσωμεν τίποτε ἀφ' ὅ,τι ἔχομεν. Ἐὰν τὸ ὑπουργεῖον φέρῃ, ὡς λέγει, τὴν ἀνήκουσαν αὔξησιν εἰς τὰ ἔσοδα, κατορθώσῃ τὴν δέουσαν ἐλάττωσιν εἰς τὰ ἔξοδα, παύσῃ, ἢ μετριάσῃ ἐπὶ πολὺ τὰς καταχρήσεις, καὶ ἐξαλείψῃ τὴν εἰσαχθεῖσαν διαφθοράν, ἰδοὺ ἐκερδίσαμεν, καὶ τοῦτο ζητοῦμεν ὡς πρὸς τὸ προκείμενον ζήτημα. Ἂν ὅμως γίνῃ τὸ ἐναντίον, τὸ ὁποῖον εἶναι πιθανότατον, ἢ ὀρθότερον εἰπεῖν, βεβαιότατον ἀποστομοῦμεν τὰ στόματα ἐκείνων οἵτινες ἐναντίον τῆς πεποιθήσεώς των λέγουσιν ὅτι ἡμεῖς ἀρνούμεθα τὴν παραδοχὴν τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου, καὶ ἀντικρούομεν ὄχι ἀπὸ πεποίθησιν, ἀλλ' ἀπὸ γυμνὴν ἀντιπολίτευσιν· πρὸς δὲ θέλουσι μᾶς δικαιώσει τὰ ἀποτελέσματα τῶν πραγμάτων, καθότι θέλουσιν ἀποβῇ σύμφωνα μὲ τὰς παρατηρήσεις μας, καὶ ἰδοὺ δὲν ἐχάσαμεν· διὰ τοὺς λόγους λοιπὸν, τοὺς ὁποίους ἀνέφερον, κηρύττομαι ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου.

Περαιωθείσης ἐνταῦθα τῆς συζητήσεως καὶ γενομένης ψηφοφορίας ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου ὑπὸ τὴν

ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν κυρίων Ἰω. Κολοκοτρώνη καὶ Ἰω. Σταϊκου, ἡ Γερουσία παρεδέξατο ταύτην διὰ ψήφων 28 κατὰ 9, κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον πρωτόκολλον τῆς ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ περὶ γενικοῦ λογιστηρίου νομοσχεδίου

Γεώργιος Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Γεώρ. Γλαράκης	Ν
Παναγιώτης Γιατράκος	Ο	Δημ. Γ. Βούλγαρης	
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης	Ν	Γκίκας Καρακατζάνης	Ν
Ἀναγνώστης Δελιγιάννης		Νικόλ. Ἰω. Μέξης	Ν
Σωτήριος Θεοχαρόπουλος		Ἀδάμ Δούκας	
Γεώργιος Κουντουριώτης		Δῆμος Κανελλόπουλος	Ν
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Κωνστ. Κανάρης	Ν
Σπυρίδων Καλογερόπουλος	Ν	Γεωνετ. Γρηγοράκης	Ν
Ἀναστάσιος Λόντος		Μ. Α. Καΐρης	Ν
Τάτζης Μαγγίνας	Ν	Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	Ν
Κωνσταντῖνος Μπότζαρης		Ἀντών. Μαυρομιχάλης	Ο
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ο	Γεώρ. Νοταρᾶς	Ν
Ἀλμπρος Νάκος	Ν	Δημήτ. Πλαπούτας	Ν
Διαμαντῆς Ν. Ὀλύμπιος		Ἰωάν. Στάϊκος	Ν
Χαράλαμπος Παπαπολίτης	Ν	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	
Ἰακωβος Παξιμάδης	Ο	Κίτζος Τζαβέλλας	Ν
Ν. Πονηρόπουλος		Γαρδικιώτης Γρίβας	Ν
Ν. Πρασσακάκης		Ἀλέξ. Βλαχόπουλος	Ν
Σπ. Τρικούπης		Δημ. Χατσίσκος	Ν
Ρικάρδος Τζιώρτζ	Ο	Δημ. Χριστίδης	
Βασίλειος Χρηστακόπουλος	Ο	Νικόλ. Μαυρομμάτης	Ν
Ἀνδρέας Χ. Ἀναργύρου		Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	Ν
Νικόλαος Χρυσόγελος		Παναγ. Διδωρίκης	Ν
Γεώργιος Ψύλλας	Ο	Χατσῆ Χρῆστος	
Δρόσος Μανσόλας	Ο	Γεώρ. Δυοβουνιώτης	Ν
Ἰωάννης Θεοτόκης	Ο	Κωνστ. Προβιλέγγιος	Ν
Ἰωάννης Χ. Πέτρου		Ἰωάν. Οἰκονόμου	
Ἀθανάσ. Διδωρίκης	Ν	Σπῦρος Μήλιος	Ν
Γεώρ. Δαρειώτης		Μιχαὴλ Μαρκοπολίτης	Ν
Γεώρ. Παπαηλιόπουλος			

Προβάσης μετὰ ταῦτα τῆς Γερουσίας εἰς τὴν τῶν καθέκαστα συζήτησιν, καὶ ἀναγνωσθέντος τοῦ 1 ἄρθρου, εἷς τῶν κυρίων Γερουσιαστῶν λαβὼν ἐπ' αὐτοῦ τὸν λόγον παρετήρησεν ὅτι, ἂν

καὶ ὁ Κ. ὑπουργὸς ἀναβιβάζῃ τὸ νομοσχέδιόν του ὑπεράνω τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ, τὸ κατ' αὐτὸν δὲν εἶναι εἰμὴ τραγέλαφός τις. Ἡ διεύθυνσις τοῦ λογιστηρίου, ὅπως εἶναι εἰς τὸ νομοσχέδιον καὶ τὴν αἰτιολογικὴν ἔκθεσιν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ, καταντᾷ διεύθυνσις ὑπουργείου καὶ οὐχὶ λογιστηρίου πλέον. Ἐπειδὴ ἐνῷ τὰ χρέη τοῦ λογιστηρίου κυριωτέρως εἶναι ἡ συγκέντρωσις τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων διὰ νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς τὸν ἀπολογισμόν, κατὰ τὸ νομοσχέδιον τοῦτο τὸ λογιστήριον συγκεντρόνει ἐν ἑαυτῷ ὁλόκληρον σχεδὸν τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ὑπουργείου· διότι ὅταν ὑπ' αὐτὸ ὑπάγωνται ἡ ἐπιθεώρησις καὶ ἀνταπόκρισις τῶν ταμείων τοῦ κράτους, ἡ ἐξέλεγξις τῆς ὑπηρεσίας τῶν οἰκονομικῶν ἐφόρων καὶ τῶν ἀποθηκαρίων δὲν μένουσι παρὰ τὰ τελωνεῖα, καθότι τὸ νομισματοκοπεῖον, τὸ χαρτόσημον κλπ. δὲν ὑπάγονται εἰς ἐξέλεγξιν· ὥστε οὕτως ὁ ὑπεύθυνος ὑπουργὸς δένεται χεῖρας καὶ ποσὶν ἀπὸ τὸν ἀνεύθυνον διευθυντὴν τοῦ λογιστηρίου.

Ὡς πρὸς δὲ τὴν πλεθὼν τοῦ προσωπικοῦ, τὴν ὁποίαν διὰ τοῦ νομοσχεδίου ζητεῖ ὁ Κ. ὑπουργός, παρετήρησεν, ὅτι οὐδεμία ἀνάγκη ὑπάρχει· ὁ αὐτὸς διευθυντὴς τοῦ λογιστηρίου προσκληθεὶς παρὰ τοῦ αὐτοῦ (τοῦ λαλοῦντος) ἄλλοτε ὡς ὑπουργοῦ τῆς οἰκονομίας, ἵνα καταδείξῃ πόσου προσωπικοῦ προσθήκην θεωρεῖ ἀναγκαίαν διὰ τὸν ὑπὸ τὴν διεύθυνσίν του κλάδον, ἐγγράφως τῷ ἀνέφερεν, καὶ τὸ ἔγγραφον τοῦτο ἔχει εἰς χεῖράς του, ὅτι ἀνάγκην ἑνὸς ἢ δύω μόνον ὑπαλλήλων ἔχει τὸ λογιστήριον. Καὶ ὅμως ὁ κύριος ὑπουργὸς καὶ μ' ὅλην τὴν προσθήκην προσωπικοῦ ἣν ζητεῖ, ὑποδεικνύει ἐν τῇ ἐκθέσει του, ὅτι περιωρίσθη εἰς ταύτην μόνον διὰ τὰς ὑπαρχούσας προλήψεις, ἄλλως θέλει φέρει ἴσως μετ' ὀλίγον νέαν αὔξησιν προσωπικοῦ.

Μετὰ τὰς παρατηρήσεις ταύτας, ἡ Γερουσία, ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει τοῦ κυρίου προέδρου, παρεδέξατο τὸ 1 ἄρθρον ὅπως ἔχει ἐν τῷ νομοσχεδίῳ διὰ χειροτονίας.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ 2 ἄρθρου, ὁ αὐτὸς Γερουσιαστὴς παρετήρησεν, ὅτι διὰ τοῦ ἄρθρου τούτου καταστρέφεται ἡ ἱεραρχία. Ἐπειδὴ εἰς τὸν διευθυντὴν τοῦ λογιστηρίου ἀπονέμεται βαθμὸς καὶ μισθὸς ἀνώτερος ἐκείνου τοῦ γενικοῦ γραμματέως τοῦ ὑπουργείου, καί τοι ὁ διευθυντὴς τοῦ λογιστηρίου δὲν εἶναι εἰμὴ τμηματάρχης ἑνὸς κλάδου, περιληφθεὶς τοῦ κλάδου του, ὡς καὶ ἅπαντες οἱ τῶν λοιπῶν κλάδων τμηματάρχαι δίδων εἰς τὸν γενικὸν γραμματέα, ὅστις ἔχει τοὺς κλάδους ὅλους· τοῦτο δὲν εἶναι σύμφωνον μὲ τοὺς κανόνας τῆς ἱεραρχίας.

Εἰς ταῦτα ἀντεπήνεγκεν ὁ Κ. ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς ὅτι ἡ παρατήρησις τοῦ προαγορεύσαντος εἶναι τῷ ὄντι σπουδαία, ἀλλ' ἐπιθυμεῖ νὰ τῷ εἴπῃ ὁ Κ. Γερουσιαστὴς τὰ καθήκοντα τοῦ γενικοῦ γραμματέως. Ἕως τώρα τοὐλάχιστον ἐπειδὴ δὲν διεγράφησαν τὰ καθήκοντα αὐτῶν, οἱ γενικοὶ γραμματεῖς δὲν εἶναι εἰμὴ ἁπλοῖ τμηματάρχαι ἑνὸς κλάδου, καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν βλέπει καθήκοντα ἀποκρούοντα τὸ μέτρον, τὸ ὁποῖον περιλαμβάνει τὸ νομοσχέδιον. Ἄλλως τε ἐκτὸς τοῦ ὅτι ὁ διευθυντὴς τοῦ γενικοῦ λογιστηρίου πρέπει νὰ ἔχῃ εἰδικὰς γνώσεις, ὁ πρὸς αὐτὸν κπονεμόμενος βαθμὸς διὰ τοῦ ἄρθρου τούτου τοῦ νομοσχεδίου εἶναι ἐντὸς τοῦ καταστατικοῦ τοῦ νόμου τοῦ λογιστηρίου, ὅστις δὲν ἀλλοιοῦται. Ὁ νόμος οὗτος ὅπως ἐγένετο τὸ **1842** δίδει εἰς τὸν διευθυντὴν τοῦ γενικοῦ λογιστηρίου τὸν βαθμὸν τοῦτον.

Τὸ ἵδρυμα τοῦ γενικοῦ λογιστηρίου δὲν εἶναι εἰς κλάδος τοῦ ὑπουργείου· ἐτέθη μόνον ὑπ' αὐτὸ διὰ νὰ λαμβάνῃ πλειοτέραν δραστηριότητα εἰς τὴν ἐνέργειάν του· ὁ νόμος τοῦ καταστατικοῦ τοῦ λογιστηρίου ἠρανίσθη ἀπὸ τὸν γαλλικὸν νόμον. Εἰς τὴν Γαλλίαν, ὅπου τὸ γενικὸν λογιστήριον εἶναι ὠργανισμένον ὡς καὶ παρ' ἡμῖν, ὁ διευθυντὴς τοῦ γενικοῦ λογιστηρίου ἔχει βαθμὸν ἀνώτερον καὶ τοῦ γενικοῦ γραμματέως. Ὁ Rhodier διευθυντὴς τοῦ γενικοῦ λογιστηρίου ἔχει βαθμὸν συμβούλου ἐπικρατείας. Ὁ νόμος τοῦ **1846** λέγει, ὅτι διορίζεται εἰς γενικὸς γραμματεὺς παρ' ὅλοις τοῖς ὑπουργείοις, ὅστις διευθύνῃ ἕνα κλάδον, ἐπεφυλάχθη ὅμως νὰ ὁρίσῃ τὰ καθήκοντά του διὰ Β. Διατάγματος, ὃ εἰσέτι δὲν ἐγένετο. Ὁ νόμος λοιπὸν τοῦ **1846** δὲν ἐμποδίζει τοῦ ν' ἀποδοθῇ ὁ βαθμὸς τοῦ ἀντιπροέδρου τοῦ ἐλεγκτικοῦ συνεδρίου εἰς τὸν διευθυντὴν τοῦ γενικοῦ λογιστηρίου· ἄλλως τε εἶναι ἀδύνατον ὁ γενικὸς γραμματεὺς νὰ ἐργάζηται μὲ τὸν διευθυντὴν τοῦ λογιστηρίου καὶ νὰ διαβιβάζῃ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ λογιστηρίου, ὡς καὶ τῶν ἄλλων τμηματαρχῶν, καὶ ἐκείνην τοῦ ἰδίου αὐτοῦ τμήματος πρὸς τὸν ὑπουργόν. Τοῦτο ἀποδεικνύει, ὅτι ὁ γενικὸς γραμματεὺς δὲν εἶναι εἰμὴ ἁπλοῦς τμηματάρχης.

Ἀντιτάξαντος τοῦ πρὸ τοῦ κυρίου ὑπουργοῦ λαλήσαντος γερουσιαστοῦ, ὅτι ἂν τὰ καθήκοντα τοῦ γενικοῦ γραμματέως εἶναι διακεκριμένα ἐντελῶς ἐκείνων τοῦ διευθυντοῦ τοῦ γενικοῦ λογιστηρίου, περιοριζόμενα ἁπλῶς εἰς ἕνα κλάδον, ὡς καὶ τῶν λοιπῶν τμηματαρχῶν, διατί προεκάλεσε τὸν διορισμὸν γενικοῦ γραμματέως εἰς τὸ ὑπουργεῖόν του, ἀφοῦ μάλιστα οἱ πρὸ αὐτοῦ

ὑπουργοὶ δὲν εἶχον τοιοῦτον, καὶ διατί διατηρεῖ αὐτὸν εἰσέτι περιττὸν ὅλως καθιστάμενον; ὁ Κ. ὑπουργὸς παρετήρησεν, ὅτι ἐνταῦθα δὲν πρόκειται περὶ τοῦ γενικοῦ γραμματέως. Μετὰ ταῦτα ἡ Γερουσία, ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει τοῦ Κ. Προέδρου, παρεδέξατο καὶ τὸ ἄρθρον τοῦ νομοσχεδίου ὡς ἔχει διὰ χειρονίας.

Ἀναγνωσθέντα ἀκολούθως καὶ τὰ ἄρθρα 3, 4, 5 6 ἐγένοντο δεκτὰ ὡς ἔχουσιν.

Ἀναγνωσθέντος ἑπομένως τοῦ ἄρθρου 7 τὶς τῶν Κ. γερουσιαστῶν παρετήρησεν ὅτι ἐπειδὴ καταργουμένων 4 ἐκ τῶν 6 ἐπιθεωρητῶν τῶν τελωνείων οἱ δύω ὑπολειπόμενοι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπαρκῶσιν εἰς τὰ 6 τμήματα, προτιμητέα ἤθελεν εἶσθαι ἡ κατάργησις καὶ τῶν δύω τούτων, ὡς μὴ χρησιμευόντων πλέον.

Τὸ ὑπουργεῖον ἀντέταξεν, ὁ Κ. ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς πεισθὲν ὅτι τακτοποιουμένων τῶν τελωνείων, δύω ἐπιθεωρηταὶ ἐπαρκοῦσι καθόσον μάλιστα οἱ τῶν τελωνείων ἐπιθεωρηταὶ ἐκτάκτως ἐνεργοῦσιν ὅταν παρουσιασθῇ ἀνάγκη, ἢ ὅταν δοθῶσιν ὑπόνοιαι καταχρήσεων, διὰ λόγους οἰκονομίας κατήργησε τέσσαρας ἐκ τῶν ἓξ νεοκυβερνηθέντων θέσεων τῶν ἐπιθεωρητῶν, μετὰ τὴν σύστασιν μάλιστα τῶν δύω ἐπιθεωρητῶν τῶν ταμείων. Μετὰ τὴν ἐξήγησιν ταύτην ἡ Γερουσία παρεδέξατο καὶ τὸ 7 ἄρθρον ὡς ἐν τῷ νομοσχεδίῳ ἔχει.

Παραδεχθέντος μετὰ ταῦτα καὶ τοῦ τύπου τῆς ἐκτελέσεως ἐγένετο ψηφοφορία ἐπὶ τοῦ συνόλου ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Γ. Μ. Ἀντωνοπούλου καὶ Μ. Λ. Καίρου, τὸ ὁποῖον ἡ Γερουσία παρεδέξατο ὡς ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 5 Σεπτεμβρίου διὰ ψήφων 26 κατὰ 5, κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον πρωτόκολλον.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας

Ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ περὶ γενικοῦ λογιστηρίου Νομοσχεδίου.

Γ. Μ. Ἀντωνόπουλος		Τ. Μαγγίνας	
Π. Γιατράκος	Ν	Κωνσ. Μπότζαρης	
Λθ. Γρηγοριάδης	Ο	Α. Μοναρχίδης	Ο
Ἀναγ. Δελιγιάννης	Ν	Α. Νάκος	Ν
Σ. Θεοχαρόπουλος		Δ. Ν. Ὀλύμπιος	
Γ. Κουντουριώτης		Χ. Παππαπολίτης	
Ι. Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Ἰακ. Παξιμάδης	Ο
Σ. Καλογερόπουλος	Ν	Ν. Πονηρόπουλος	
Ἀνασ. Δόντος		Ν. Πρασσακάκης	

Σπ. Τρικούπης		Ἀντ. Γ. Κριεζῆς	Ν
Ρικάρδος Τζιώρτζ		Ἀντ. Μαυρομιχάλης	
Β. Χρηστακόπουλος	Ο	Γεώρ. Νοταρᾶς	Ν
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Δημ. Πλαπούτας	Ν
Ν. Χρυσόγελος		Ἰω. Στάϊκος	Ν
Γεώργ. Ψύλλας		Ἀνασ. Μαυρομιχάλης	
Δρ. Μανσόλας		Κίτσος Τσαβέλλας	Ν
Ι. Θεοτόκης	Ο	Γαρδ. Γρίβας	Ν
Ι. Χ. Πέτρου		Ἀλ. Βλαχόπουλος	Ν
Λθ. Λιδωρίκης	Ν	Δημ. Χατζίσκος	Ν
Γ. Δαρειώτης		Δημήτριος Χριστίδης	Ν
Γ. Παππαηλιόπουλος		Νικόλ. Μαυρομμάτης	Ν
Γεώργ. Γλαράκης	Ν	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	
Δ. Γ. Βούλγαρης		Παναγιώτης Λιδωρίκης	Ν
Γκ. Καρακατζάνης	Ν	Χατζῆ Χρῆστος	
Ν. Ι. Μέξης		Γεώργιος Δυοβουνιώτης	Ν
Λδάμ Δούκας		Κωνσταν. Προβιλέγγιος	Ν
Δ. Κανελλόπουλος	Ν	Ἰωάννης Οἰκονόμου	
Κ. Κανάρης	Ν	Σπῦρος Μήλιος	Ν
Τσαν. Γρηγοράκης	Ν	Μιχαὴλ Μαρκοπολίτης	
Μ. Λ. Καίρης	Ν		

Μετὰ ταῦτα ὁ Κύριος πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ προεδρεύων ἀντιπρόεδρος

Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΖΑΝΗΣ.

Οἱ γραμματεῖς

Λθ. Γρηγοριάδης.

Ι. Παξιμάδης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 29 Σεπτεμβρίου 1851, ἡμέρα Σαββάτω.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. γερουσιαστῶν, παρόντων 32 μελῶν, ὁ προεδρεύων ἀντιπρόεδρος Κ. Γ. Καρακατζάνης, ἀντὶ τοῦ Κ. προέδρου ἀσθενοῦντος, ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα ἐνεκρίθησαν, οὐδεμιᾶς ἐνστάσεως γενομένης.

Μετὰ ταῦτα ἀνεγνώσθησαν

1] Δύω ἀναφοραὶ τῶν γερουσιαστῶν Κ. Ν. Πονηροπούλου καὶ Ν. Χρυσογέλου ἐξαιτουμένων τοῦ μὲν τεσσαρακονθήμερον τοῦ δὲ δεκαήμερον παράτασιν ἀδείας, αἵτινες δὲν ἐνεκρίθησαν ὑπὸ τῆς Γερουσίας δι' ἔλλειψιν αἰτιολογουμένων ἀποδείξεων τοῦ κωλύματος· καὶ

2] Ἔκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ ὑποβληθέντος σχεδίου προσθέτου συνθήκης μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Κάτω Χωρῶν, τῆς ὁποίας ἡ συζήτησις προσδιωρίσθη διὰ τὴν προσεχῆ δευτέραν, ἡμέραν πρώτην τοῦ προσεγγίζοντος μηνὸς Ὀκτωβρίου· ἔχει δὲ ἡ ἔκθεσις αὕτη ὡς ἕπεται.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Ἡ ἐπιτροπή Σας ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὸ παρὰ τοῦ Κυρίου ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν ὑποβληθὲν σχέδιον προσθέτου συνθήκης μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ τοῦ βασιλείου τῶν Κάτω Χωρῶν, καὶ θεωρήσασα ὅτι διὰ ταύτης πρόκειται νὰ συμπληρωθῇ ἡ κατὰ τὴν 10 Φεβρουαρίου 1843 κλεισθεῖσα μεταξὺ τῶν δύω ἐθνῶν συνθήκη ἐμπορίας καὶ ναυτιλίας, καὶ ὅτι διὰ τῶν προσθέτων διατάξεων εἰς πέντε ἄρθρα περιεχομένων, θέλουσιν ἀπολαύει ἀμοιβαίως τὰ συμβαλλόμενα ἔθνη πλειοτέρων πλεονεκτημάτων καὶ ὠφελειῶν ὡς πρὸς τὰς ἐμπορικὰς αὐτῶν σχέσεις, καὶ προσέτι τοῦ δικαιώματος τοῦ ἐμμέσου ἐμπορίου καὶ τῆς καθ' ὅλα πρὸς τοὺς ἰθαγενεῖς ἀφομοιώσεως, περὶ τῶν ὁποίων δὲν προέβλεπεν ἡ ἄνω εἰρημένη συνθήκη, διότι ἡ τότε ἰσχύουσα ἐν τῷ βασιλείῳ τῶν Κάτω Χωρῶν νομοθεσία δὲν ἐπέτρεπε τὴν παραδοχὴν τῶν ῥηθέντων πλεονεκτημάτων καὶ ὠφελειῶν, δὲν ἐδίστασε νὰ παραδεχθῇ παμψηφεὶ τὴν προκειμένην πρόσθετον συνθήκην, γνωμοδοτεῖ δὲ ἵνα καὶ τὸ Σεβ. σῶμα τῆς Γερουσίας ἐκφράσῃ τὴν περὶ ταύτης συγκατάθεσίν του, συμφώνως μὲ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 25 τοῦ Συντάγματος.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 29 Σεπτεμβρίου 1851.

Ἡ ἐπιτροπή

Δρόσος Μανσόλας	Β. Χρηστακόπουλος
Ν. Μαυρομμάτης	Δημ. Χατζίσκος.

Παρελθόντες ὕστερον οἱ Κ. ὑπουργοὶ τῶν στρατιωτικῶν καὶ οἰκονομικῶν ἀνέγνωσαν ἐπίσης δύω νομοσχέδια μετὰ τῶν αἰτιολογικῶν αὐτῶν ἐκθέσεων, τὸ μὲν περὶ στρατολογίας καὶ ναυτολογίας τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους 1851 τὸ δὲ περὶ φορολογίας τῶν προϊόντων τῆς γῆς διὰ τὸ ἔτος 1852, ἔχοντα ὡς ἕπεται·

Ἔκθεσις πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Περὶ τοῦ νομοσχεδίου τῆς τε στρατολογίας καὶ ναυτολογίας διὰ τὸ ἔτος 1851.

Ὁ στρατός, ὡς ἐκ τῶν πολλῶν καθυστερήσεων τῶν νεοσυλλέκτων τῶν παρελθόντων ἐτῶν, ἀναβαινόντων εἰς 1820 ἄνδρας, κατέστη πάντη ἀνεπαρκὴς εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ κράτους.

Τὸ ὑπουργεῖον διὰ τοῦ πρὸς τὴν Βουλὴν ὑποβληθέντος νομοσχεδίου ἐζήτησε 2067 νεοσυλλέκτους, πρὸς δὲ καὶ τοὺς καθυστεροῦντας τῶν παρελθόντων ἐτῶν· ἀλλ' ἡ Βουλὴ θεωρήσασα ὡς ἄδικον νὰ ἐπιβαρυνθῶσιν ἐπαρχίαι τινὲς τοῦ Κράτους διὰ τὴν καθυστέρησιν τῶν νεοσυλλέκτων ἄλλων ἐπαρχιῶν, ἐτροποποίησε τὸ νομοσχέδιον, περιορίσασα τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν τῶν διὰ τὸ ἐνεστὼς ἔτος εἰς 1077 προσέθεκε δὲ ποινικάς τινας διατάξεις, ἵνα δύναται τοῦ λοιποῦ τὸ ὑπουργεῖον νὰ συλλέγῃ κατ' ἔτος τούς τε νεοσυλλέκτους καὶ καθυστεροῦντας τῶν παρελθόντων ἐτῶν ἐξ ὧν νὰ συμπληρῇ τὸν στρατόν.

Τὸ ὑπουργεῖον, σεβασθὲν τὴν γνωμοδότησιν τῆς Βουλῆς, καθ' ὅσον μάλιστα τοῦτο δὲν ἀντιβαίνει εἰς τὰ συμφέροντα τοῦ λαοῦ, καὶ καθόσον ἕνεκα τῆς ἐλλείψεως τῶν ποινικῶν διατάξεων εἰς τὸν νόμον τῆς ἀπογραφῆς, ἡ στρατολογία δὲν ἐνεργεῖτο, ὡς ἀπαιτεῖτο, εἰς τὸ κράτος, παρεδέχθη τὰς τροποποιήσεις ταύτας, ὅπως ἐψηφίσθησαν ἐν τῷ νομοσχεδίῳ.

Ἐν τούτοις ἡ συμπλήρωσις τοῦ στρατοῦ, ὡς εἶναι γνωστόν, ἀποκαθίσταται τῆς πρώτης ἀνάγκης πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς κοινῆς ἡσυχίας καὶ εὐταξίας τοῦ κράτους, τοσοῦτον δὲ μᾶλλον ἀποκαθίσταται ἤδη ἐπαισθητοτέρα ἡ ἀνάγκη αὕτη, καθ' ὅσον ὁ στρατὸς ἐλαττοῦται καθ' ἑκάστην ἕνεκα τῶν ἐξυπηρετούντων ἀνδρῶν καὶ διότι ἡ ἐνέργεια τοῦ νόμου τούτου θέλει γένῃ περὶ τὰ τέλη τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους, ὥστε ἡ χρῆσις τῶν διὰ τοῦ νομοσχεδίου ζητουμένων ἀνδρῶν θέλει εἶσθαι διὰ τὸ προσεχὲς ἔτος μᾶλλον.

Ὅθεν, συζητηθέντος καὶ ἐψηφισθέντος ὑπὸ τῆς Βουλῆς τοῦ νομοσχεδίου τούτου, ὑποβάλλομεν τοῦτο καὶ πρὸς ὑμᾶς, ἐπικαλούμενοι τὴν κατεπειγόντως συζήτησιν καὶ ἐψήφισιν αὐτοῦ.

Ἀθῆναι τῇ 24 Σεπτεμβρίου 1851.

Α. Γ. ΚΡΙΕΖΗΣ, Δ. ΜΕΛΕΤΟΠΟΥΛΟΣ, Σ. ΜΙΑΟΣ.

ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΝ

Περὶ Στρατολογίας τε καὶ Ναυτολογίας.

ΟΘΩΝ

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἑπόμενον νομοσχέδιον ὅπως ἐψηφίσθη ἤδη ὑπὸ τῆς Βουλῆς θέλει παρουσιασθῇ εἰς τὴν Γερουσίαν παρὰ τῶν Ἡμετέρων ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν Ἐσωτερικῶν καὶ Στρατιωτικῶν Ὑπουργῶν καὶ ὑποστηριχθῇ παρ' αὐτῶν κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 22 Σεπτεμβρίου 2851.

ΟΘΩΝ.

Α. Γ. ΚΡΙΕΖΗΣ. Α. ΜΕΛΕΤΟΠΟΥΛΟΣ Σ. ΜΙΛΙΟΣ.

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

Ἄρθρ. 1. Ἡ διὰ τὸν στρατὸν τῆς γραμμῆς στρατολογία καὶ ἡ διὰ τὸ Βασιλικὸν ναυτικὸν ναυτολογία προσδιορίζεται κατὰ τὸ 1851 ἔτος εἰς 1077 ἄνδρας.

Οἱ 1077 οὗτοι ἄνδρες θέλουσι διανεμηθῆ, κατ' ἀναλογίαν τοῦ πληθυσμοῦ, ὑπὸ μὲν τῶν νομαρχῶν εἰς τὰς ἐπαρχίας, ὑπὸ δὲ τῶν ἐπάρχων, εἰς τοὺς δήμους.

Ἄρθρ. 2. Ὁ διὰ τὴν ναυτικὴν ὑπηρεσίαν ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς θέλει ληφθῆ ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν νεοσυλλέκτων, οἵτινες εἶναι μᾶλλον ἐξησκημένοι εἰς τοῦ ναύτου τὸ ἐπάγγελμα ἢ εἰς ἄλλην τινὰ χρήσιμον εἰς τὰ ναυτικὰ τέχνην, συνεννοουμένου ἐπὶ τούτῳ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ναυτικῶν μετὰ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν.

Ἄρθρ. 3. Ὅστις κληρωθεὶς καὶ μὴ ἀπαλλαγεὶς ὁριστικῶς δραπετεύσῃ πρὶν δώσῃ τὸν στρατιωτικὸν ὅρκον, τιμωρεῖται, ἐὰν δὲν ἐπανέλθῃ ἐντὸς τριάκοντα ἡμερῶν ἀπὸ τῆς κληρώσεως εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ καθήκοντος, μὲ φυλάκισιν ἑνὸς μηνὸς μέχρις ἑνὸς ἔτους· ὁ δὲ ἁρμόδιος ἔπαρχος, παρελθούσης τῆς προθεσμίας καὶ μὴ ἐμφανισθέντος τοῦ εἰρημένου δραπέτου, ἀναπληροῖ αὐτὸν δι' ἀντικαταστάτου, ὅστις λαμβάνει μέχρι τῶν πεντακοσίων δραχμῶν, εἰσπραττομένων ἐκ τοῦ ἐκπλειστηριάσματος τῆς περιουσίας τοῦ δραπέτου, ἐνεργουμένης τῆς κατασχέσεως καὶ ἐκποιήσεως τῆς περιουσίας αὐτοῦ παρὰ τοῦ ἐπάρχου.

Ἐὰν ὁ δραπετεύσας στερῆται περιουσίας ἢ δὲν ἐξαρκῇ αὕτη, ἡ ὑποχρέωσις μεταβαίνει εἰς τὸν πατέρα καὶ εἰς τὸν δῆμον.

Ὁ μὲν πατὴρ ὑποχρεοῦται νὰ συνεισφέρῃ ἀπὸ 120 μέχρι 200 δραχμῶν, ὁ δὲ δῆμος τὸ ἐλλεῖπον πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ἀπαιτουμένου διὰ τὴν ἀντικατάστασιν ποσοῦ, ἐὰν ἡ περιουσία τοῦ δραπέτου καὶ ἡ συνεισφορὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ δὲν ἀρκῶσι.

Τὸ δημοτικὸν συμβούλιον προσδιορίζει τὸ εἰς τὸν πατέρα ἀναλογοῦν ποσὸν ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω τεθεισῶν βάσεων, λαμβάνον ὑπ' ὄψιν τὴν περιουσίαν τοῦ πατρός.

Ἐπὶ τῇ αἰτήσει τοῦ πατρὸς ἢ τοῦ δήμου ὁ νομάρχης δύναται νὰ μεταρρυθμίσῃ τὴν ἀπόφασιν τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου· ἡ ἀπόφασις δὲ τοῦ νομάρχου εἶναι ἀνέκκλητος.

Αἱ περὶ προσδιορισμοῦ τοῦ ἀνωτάτου ὅρου διατάξεις τοῦ περὶ δημοτικῶν φόρων νόμου δὲν ἰσχύουν, ὁσάκις οἱ πόροι τοῦ δήμου δὲν ἐξαρκοῦν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν διὰ τοῦ παρόντος νόμου ἐπιβαλλομένων ὑποχρεώσεων.

Τὰ περὶ τούτων θέλουν κανονισθῆ ἐν γένει διὰ Βασιλικοῦ διατάγματος.

Ἐὰν δ' ἐντὸς τῆς ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 46 τοῦ ἀπὸ 18/30 Ἰανουαρίου 1838 Βασιλικοῦ διατάγματος περὶ ἐκτελέσεως τῆς στρατολογίας νόμου ὁριζομένης προθεσμίας δὲν ἤθελεν εὑρεθῆ ὁ ἀντικαταστάτης, ὑποχρεοῦται ὁ στρατευσὰς ὁ ἐπιλαχὼν, λαμβάνων μετὰ τὸ τέλος τῆς στρατείας τὸν δραχμὸν πεντακοσίας· τὸ ποσὸν δὲ τοῦτο θέλει παρακατατεθῆ εἰς τὸ διὰ Βασιλικοῦ διατάγματος προσδιορισθέν [illegible].

Ἡ ἀνωτέρω περὶ παρόδου τῶν χρημάτων διατάξις ἐφαρμόζεται καὶ ὡς πρὸς τοὺς ἀντικαταστάτας.

Αἱ περὶ καταδιώξεως τῶν καθυστερούντων διατάξεις ἐφαρμόζονται ἐπὶ τῆς ἐκποιήσεως τῆς περιουσίας τῶν δραπετῶν καὶ τῶν κατὰ τὰ ἀνωτέρω ὑποχρεουμένων νὰ συνεισφέρωσιν.

Ἄρθρ. 4. Ὁ δραπετεύσας συλλαμβανόμενος, ἐὰν δὲν ὑπερέβη τὸ τεσσαρακοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του, κατατάσσεται εἰς τὸν στρατὸν καὶ ἐκπίπτεται ἀπὸ τὴν ἀναλογίαν τοῦ δήμου.

Ἄρθρ. 5. Αἱ περὶ δραπέτου ἀνωτέρω διατάξεις ἐφαρμόζονται καὶ πρὸς τὸν κληρωθέντα, ὅστις, μὴ ἀπαλλαγεὶς ὁριστικῶς, δὲν ἤθελεν ἐμφανισθῆ ποσῶς εἰς τὰς ἁρμοδίους ἀρχὰς, εἰς ἃς ὀφείλει νὰ ἐμφανισθῇ πρὶν δώσῃ τὸν στρατιωτικὸν ὅρκον.

Ἄρθρ. 6. Εἰς τὸν ἐκτὸς τοῦ κράτους εὑρισκόμενον κληρωθέντα παραχωρεῖται τετράμηνος προθεσμία, ἀρχομένη ἀπὸ τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν δημοσιεύεται ἡ κλήρωσις του διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως παρὰ τοῦ ἐπάρχου, ἐντὸς τῆς ὁποίας ὀφείλει νὰ ἐμφανισθῇ ἐνώπιον τοῦ δημάρχου τοῦ δήμου, εἰς τὸν ὁποῖον

ἐκληρώθη· ἐὰν ἐντὸς τῆς ἀνωτέρω προθεσμίας δὲν ἤθελεν ἐμφανισθῆ, ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 3, 4 καὶ 5 τοῦ παρόντος νόμου.

Ἄρθρ. 7. Ὅστις ἐπιφέρει εἰς ἑαυτὸν ἑκουσίαν ἀσθένειαν ἢ ἄλλην σωματικὴν βλάβην διὰ ν' ἀπαλλαγῇ τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας, ἐὰν ἐκ τούτου κατέστη προσκαίρως ἢ διαρκῶς ἀνίκανος τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν ἑνὸς μηνὸς μέχρις ἑνὸς ἔτους, τιθέμενος πρὸς τούτοις εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργείου διὰ τὸν τεταγμένον τῆς ὑπηρεσίας χρόνον.

Τὸ ἥμισυ τῆς ἀνωτέρω ποινῆς τῆς φυλακίσεως ἐπιβάλλεται καὶ εἰς τοὺς συνεργούς· ἐὰν δὲ οὗτοι ὦσι ἰατροί, χειρουργοί, ἢ φαρμακοποιοί, καταδικάζονται εἰς φυλάκισιν ἑνὸς μηνὸς μέχρις ἑνὸς ἔτους.

Ἄρθρ. 8. Ἰατροὶ ἢ χειρουργοί, οἵτινες προσκληθέντες νὰ δώσωσι τὴν γνώμην των, δεχθῶσι δῶρα ἢ ὑποσχέσεις χάριν τῆς γνωμοδοτήσεώς των, τιμωροῦνται κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων **456**, **457** καὶ **458** τοῦ ποινικοῦ νόμου, εἴτε ἐδέχθησαν τὰ δῶρα ἢ τὰς περὶ τούτου ὑποσχέσεις, ἀφοῦ προσεκλήθησαν νὰ δώσωσι τὴν γνώμην των, εἴτε ἐδέχθησαν αὐτὰ προηγουμένως, ἀρμόδιοι ὄντες εἰς τοιαύτην γνωμοδότησιν.

Ἀπαγορεύεται εἰς αὐτοὺς ὑπὸ τὴν ἰδίαν ποινὴν τοῦ νὰ δεχθῶσι τι καὶ δι' ἀπαλλαγὴν δικαίω γενομένην.

Ἄρθρ. 9. Δημοτικοὶ ὑπάλληλοι, οἵτινες δὲν ἤθελον ἐκπληρώσει τὰ ἐπιβαλλόμενα αὐτοῖς ὑπὸ τοῦ περὶ στρατολογίας νόμου χρέη, τιμωροῦνται παρὰ τοῦ νομάρχου μὲ πειθαρχικὸν πρόστιμον **10—50** δραχμῶν, ἐπιφυλαττομένης τῆς ποινικῆς καταδιώξεως, ἐὰν αἱ πράξεις αὐτῶν φέρωσιν ἐγκληματικὸν χαρακτῆρα.

Κατὰ τῶν πειθαρχικῶν ἀποφάσεων τοῦ νομάρχου γίνεται προσφυγὴ ἐνώπιον τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργοῦ, ὅστις ἀποφασίζει ὁριστικῶς, τὰ δὲ πρόστιμα ἀποδίδονται εἰς τὸ δημοτικὸν ταμεῖον.

Ἄρθρ. 10. Ἡ διάρκεια τῆς φυλακίσεως, δυνάμει δικαστικῆς ἀποφάσεως, δὲν καταλογίζεται εἰς τὸν ἀπαιτούμενον ἀπὸ τὸν περὶ ἀπογραφῆς νόμον χρόνον τῆς ἐν ἐνεργείᾳ ὑπηρεσίας.

Ἄρθρ. 11. Αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 3 καὶ ἑπομένων τοῦ παρόντος νόμου, ἐκτὸς τῆς τῶν ἐπιλαχόντων ὑποχρεώσεως τῶν παρελθόντων ἐτῶν μέχρι τοῦ **1849** ἔτους, συμπεριλαμβανομένου καὶ τούτου, ἐφαρμόζονται καὶ κατὰ τῶν ἀπὸ τὰ παρελθόντα ἔτη καθυστερούντων στρατευσίμων, καὶ τῶν συνεργῶν καὶ

συναιτίων αὐτῶν, διὰ πράξεις ἐνεργηθησομένας μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ παρόντος νόμου. Αἱ δὲ προθεσμίαι τῶν ἄρθρων 3 καὶ 6 ὡς πρὸς τοὺς καθυστεροῦντας στρατευσίμους ἄρχονται ἕνα μῆνα ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ.

Οἱ Ἡμέτεροι ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν, Ἐσωτερικῶν καὶ Στρατιωτικῶν ὑπουργοὶ θέλουσι δημοσιεύσει καὶ ἐκτελέσει τὸν παρόντα Νόμον.

ΕΚΘΕΣΙΣ

Ἐπὶ τοῦ περὶ φορολογίας τῶν προϊόντων τῆς γῆς διὰ τὸ 1852 νομοσχεδίου.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Ἐπιψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς τὸ περὶ φορολογίας τῶν προϊόντων τῆς γῆς νομοσχέδιον διὰ τὸ ἔτος **1852**, σπεύδω νὰ τὸ ὑποβάλλω, κύριοι, εἰς τὴν ὑμετέραν συζήτησιν καὶ ἐπιψήφισιν, ἀφοῦ ἔλαβον τὰς διαταγὰς τοῦ βασιλέως.

Τὸ περὶ ἀποδεκατώσεως τῶν προϊόντων τῆς γῆς σύστημα ἐπέσυρε κάποτε τὴν ἰδιαιτέραν μελέτην τῆς κυβερνήσεως καὶ τῶν νομοθετικῶν σωμάτων· καὶ δικαίως διότι ἐκ τοῦ καλοῦ ἢ κακοῦ συστήματος τῆς ἀμέσου φορολογίας, καθὼς καὶ ἐκ τῆς καλῆς ἢ κακῆς ἐφαρμογῆς αὐτοῦ ἐξήρτηται κατὰ μέγα μέρος ἡ ἡσυχία τοῦ λαοῦ καὶ ἡ ἐπιτυχὴς διεύθυνσις ἑνὸς μεγάλου μέρους τῶν δημοσίων προσόδων.

Τὸ σπουδαῖον τοῦτο ἀντικείμενον ἦτον ἑπόμενον νὰ ἐρελκύσῃ ἐπὶ πολὺ καὶ τὴν μέριμναν τοῦ παρόντος ὑπουργείου, τοσούτῳ μᾶλλον, καθόσον τὰ διάφορα συστήματα, τὰ ὁποῖα ἀλληλοδιαδόχως παρεδέχθη ἡ κυβέρνησις, συνωδεύθησαν πάντοτε εἰς τὴν ἐκτέλεσιν μὲ ἀτελείας, αἵτινες ἐπεβάρυνον καὶ τὸν λαὸν καὶ τὸ δημόσιον. Ἀφοῦ ἐμελέτησα μετὰ προσοχῆς τὰ ἀποτελέσματα, ὅσα ἡ πεῖρα ἱκανοῦ χρόνου μας ἔδωκεν, ἀφοῦ ἔλαβον ὑπ' ὄψιν τὰ διάφορα στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα προσφέρει ἡ κοινωνία μας, ὁποία εἶναι σήμερον, δὲν ἐδράδυνα νὰ πεισθῶ, ὅτι ἄλλο παρὰ τὸ ἐν ἰσχύϊ σύστημα τῆς φορολογίας ὡς πρὸς τὰ προϊόντα τῆς γῆς δὲν εἴμεθα εἰς καιρὸν νὰ προτιμήσωμεν. Ἀλλὰ τὸ σύστημα τοῦτο ἔφερε τὰς ἀτελείας του, καὶ αὗται κατεβλήθη ὅλη ἡ προσπάθεια εἰς τὸ νὰ ἐλαττωθῶσι πρὸς τὸ ἀμοιβαῖον συμφέρον καὶ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ δημοσίου. Τὸ εὐάρεστον τοῦτο ἀποτέλεσμα ἐλπίζω ὅτι κατορθώθη· καὶ τῷ ὄντι ἀπεμακρύνθη κατὰ πρῶτον ἡ ἀνωμαλία, τὴν ὁποίαν ἔφερε πραγματικῶς εἰς τὴν ἐφαρμογὴν ἡ συνδρομὴ τεσσάρων νόμων ἐχόντων

ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν σκοπόν· ἐτροποποιήθησαν διάφοροι διατάξεις, ἀφορῶσαι τὴν οὐσίαν καὶ τοὺς τύπους πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ δοθῇ πληρεστέα σαφήνεια καὶ νὰ παύσωσιν αἱ καταχρήσεις καὶ αἱ καταπιέσεις, καὶ τέλος ἐξετάθη εἰς πλειότερα ἀντικείμενα φορολογίας τὸ μέτρον τῆς ἐνοικιάσεως, χωρὶς ἐντεῦθεν νὰ ἐλαττωθῶσιν αἱ ἐγγυήσεις τοῦ δημοσίου καὶ τῶν φορολογουμένων ἀπέναντι τῶν ἐνοικιαστῶν.

Ὅλαι αἱ σκέψεις τοῦ ὑπουργείου, ὡς καὶ οἱ λόγοι, ἐφ' ὧν στηρίζεται ἑκάστη τῶν ἐπενεχθεισῶν τροποποιήσεων, καταφαίνονται λεπτομερῶς εἰς τὴν ἔκθεσιν, ἥτις συνώδευσε τὸ νομοσχέδιον εἰς τὴν Βουλήν, καὶ ἥτις χάριν συντομίας ἐπισυνάπτεται ἐνταῦθα.

Ἡ Βουλὴ παραδεχθεῖσα τὸ νομοσχέδιον ἐπέφερέ τινας τροποποιήσεις, τὰς ὁποίας παρεδέχθη τὸ ὑπουργεῖον ὡς συνᾳδούσας μὲ τὰς ἀρχάς, ἐφ' ὧν στηρίζεται τὸ νομοσχέδιον.

Τὰς τροποποιήσεις ταύτας φέρουσι τὰ περὶ τούτου πρακτικὰ τῆς Βουλῆς, τὰ ὁποῖα ἐπισυνάπτονται. Χάριν ὅμως σαφηνείας ἐνόμισα καθῆκόν μου νὰ τὰς μνημονεύσω καὶ ἐνταῦθα κατ' ἄρθρον.

Ἄρθρον 21.

Εἰς τὸ ἄρθρον τοῦτο ἡ λέξις «πρόστιμον» ἀντεκατεστάθη ὑπὸ τῆς φράσεως « χρηματικὴν ποινήν, » διότι, κατὰ τὸν ποιν. νόμον, τὸ πρόστιμον λογίζεται ἀπὸ δρ. 1—100, ἡ δὲ χρηματικὴ ποινὴ ἀπὸ δρ. 15—500.

Ἄρθρον 22.

Εἰς τὸ ἄρθρον τοῦτο ἀντὶ τῆς φράσεως «ὅταν αὕτη δὲν ἀπέχῃ πλειότερον τῶν τριῶν ὡρῶν ἀπὸ τὰ χωρία τοῦ δήμου των » ἐτέθη ἡ φράσις «δι' ἐκεῖνα μόνον τὰ χωρία τοῦ δήμου, τὰ ὁποῖα δὲν ἀπέχουσι πλειότερον τῶν 3 ὡρῶν. »

Ἄρθρον 29.

Ἐνταῦθα μετὰ τὴν λέξιν « ἐνεργήσῃ » προσετέθη καὶ λέξις « ἀμέσως » καὶ τοῦτο διὰ ν' ἀπομακρύνηται πᾶσα βραδύτης εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν ἐλλειμμάτων τῶν ἐνοικιαστῶν.

Ἄρθρον 33.

Προσετέθη καὶ 6' § ἔχων οὕτως « ἐὰν ὁ ἀποθηκάριος ἐκδώσῃ ἀπόδειξιν χειρόγραφον, ἢ καὶ ἔντυπον παρὰ τοὺς κανονισμένους τύπους, καταδιώκεται ὡς ἔνοχος ὑπεξαιρέσεως. »

Ἄρθρον 37.

Εἰς τὸ ἄρθρον τοῦτο § 2 ἀντεκατεστάθη μετὰ τὸ ἄρθρον « τοῦ » ὁ σύνδεσμος « μὲν » διὰ τοῦ « τὲ » καὶ προσετέθη ὁ σύνδεσμος « καὶ » μετὰ τὴν λέξιν « συλλογῆς, » ἀφαιρεθέντος

τοῦ συνδέσμου « δὲ » μετὰ τὸ ἄρθρον « τοῦ » προσετέθη δὲ καὶ τρίτος §, ἔχων οὕτως· « Ἡ ἐποχὴ τῆς ἐκτιμήσεως προσδιορίζεται ὑπὸ τοῦ ἐπάρχου, τοῦ οἰκονομικοῦ ἐφόρου καὶ τοῦ ἁρμοδίου δημάρχου, λαμβανόντων ὑπ' ὄψιν καὶ τὴν γνώμην τριῶν καλλιεργητῶν βαμβακοφυτείας καὶ καπνοφυτείας, προσκαλουμένων κατ' ἐκλογὴν τῶν αὐτῶν ἀρχῶν. »

Προσετέθησαν ὡσαύτως καὶ εἰς τὸ τέλος τοῦ ε § τὰ ἑξῆς· « λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς γνωμοδοτήσεως τριῶν καλλιεργητῶν βαμβακοφυτείας, προσκαλουμένων κατ' ἐκλογὴν τῶν αὐτῶν ἀρχῶν.

Ἄρθρον 41.

Εἰς τὸν τελευταῖον § τοῦ ἄρθρου τούτου ἐπηνέχθη μικρά τις τροπολογία μετὰ τὴν λέξιν « κουκουλίων » ἡ ἑξῆς· «ἀπὸ τῆς 20 Ἰουνίου μέχρι τῆς 20 Ἰουλίου. »

Ἄρθρ. 42.

Προσετέθη πρὸ τῆς λέξεως « εἰρηνοδίκην » ἡ λέξις « ἁρμόδιον » καὶ ἀπηλείφθη ἡ φράσις « τῆς πρωτευούσης. »

Ἄρθρ. 43.

Ἡ λέξις « φορολογουμένου » ἔγεινε « φορολογουμένων. »

Ἄρθρ. 66.

Εἰς τὸν 6'. § μετὰ τὴν λέξιν « γίνεται » προσετέθη ἡ ἀκόλουθος φράσις « δι' ἐκτιμήσεως ἐπὶ τῶν ἀλωνίων εἰς λίτρας, ἐν περιπτώσει δὲ διαφωνίας διὰ ζυγίσματος » καὶ ἐξηλείφθη ἡ φράσις « διὰ ζυγίσματος ἐπὶ τῶν ἀλωνίων εἰς λίτρας σταφιδοκαρποῦ. »

Ἄρθρ. 73.

Μετὰ τὴν λέξιν « ἐπὶ » προσετέθη ἡ φράσις « τῶν μερῶν τὰ ὁποῖα προσδιορίζει τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργεῖον » καὶ ἀπηλείφθη ἡ φράσις τοῦ τόπου τῆς παραγωγῆς εἰς τοὺς λάκκους ἢ κατὰ τὴν μεταφορὰν εἰς ἐπὶ τούτῳ προσδιοριζόμενα μέρη. »

Ἄρθρ. 77.

Εἰς τὸν 2 § ἐδάφ. γ'. προσετέθη μετὰ τὴν λέξιν « μηχανῆς » ἡ φράσις « ἢ ἄλλως πως. »

Αὗται εἶναι, κύριοι, αἱ τροποποιήσεις, τὰς ὁποίας ἐπέφερεν ἡ Βουλὴ καὶ ἑπομένως ἐδέχθη τὸ ὑπουργεῖον ὡς προϊόντα τῆς ἐπιτοπείου πείρας, ὡς μέσα δυνάμενα νὰ συντρέξωσιν ἐπιτυχῶς εἰς τὸν κοινὸν σκοπόν, τὸν ὁποῖον προτίθεται καὶ ἡ Κυβέρνησις καὶ τὰ νομοθετικὰ σώματα, καὶ μόλαταῦτα δὲν ἔχομεν τὴν ἀξίωσιν νὰ συστήσωμεν τὸ ἔργον ὡς τέλειον.

Εἴπομεν, ὅτι ἐπροσπαθήσαμεν νὰ ἐλαττώσωμεν τὰς ἀπελείας, αἵτινες ἐνυπάρχουσιν εἰς τὴν φύσιν τοῦ συστήματος, καὶ νὰ ἐπιφέρωμεν τὰς δυνατὰς βελτιώσεις, τὰς ὁποίας ὁ παρὼν καιρὸς καὶ τὰ μέσα μᾶς ἐπέτρεπον, καὶ κατὰ τοῦτο φρονοῦμεν ὅτι διεπράξαμεν ὅ,τι ἦτο δυνατόν. Μένει ἓν μέγα μέρος καλοῦ νὰ προέλθῃ ἀπὸ τὴν ἐφαρμογήν, καὶ διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τούτου δὲν θέλομεν φεισθῆ οὐδενὸς κόπου.

Ἐπικαλούμεθα ἤδη καὶ τὴν συνδρομὴν τῆς Γερουσίας, τὴν ὁποίαν δὲν ἀμφιβάλλομεν, ὅτι θέλομεν λάβει· συνίσταται δὲ αὕτη πρὸ πάντων εἰς τὴν ταχεῖαν συζήτησιν καὶ ἐπιψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου, καὶ τοῦτο διὰ νὰ ἔχῃ τὸν ἀναγκαῖον καιρὸν τὸ ὑπουργεῖον νὰ προβῇ εἰς ὅλας τὰς προπαρασκευαστικὰς ἐργασίας, αἵτινες εἶναι ἀπαραίτητοι εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ἑνὸς νόμου τοσοῦτον σπουδαίου.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 29 Σεπτεμβρίου 1851.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸς
Δ. ΧΡΙΣΤΙΔΗΣ.

ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΝ

Περὶ φορολογίας τῶν προϊόντων τῆς γῆς.

ΟΘΩΝ

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἑπόμενον Νομοσχέδιον ὅπως ἐψηφίσθη παρὰ τῆς Βουλῆς θέλει ὑποβληθῆ εἰς τὴν Γερουσίαν παρὰ τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ καὶ ὑπεστηριχθῆ παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν.

«Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας· ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

ΚΕΦΑΛ. Α.

Περὶ προσδιορισμοῦ τῶν ἐγκτητικῶν φόρων.

Ἄρθρ. 1. Οἱ διὰ τὸ ἔτος 1852 εἰσπρακτέοι ἐγκτητικοὶ φόροι εἶναι οἱ ἑξῆς·

1.) Ἔγγειος φόρος 10 τοῖς ο/ο ἐπὶ τῶν προϊόντων τῆς γῆς.

2.) Δικαίωμα ἐπικαρπίας.

α.) 15 τοῖς ο/ο ἐπὶ τῶν προϊόντων τῶν ἐθνικῶν ἀγρῶν.

β'.) 10 τοῖς ο/ο ἐπὶ τῶν προϊόντων παντὸς εἴδους φυτείας, γενομένης ἐπὶ ἐθνικῆς γῆς τῇ ἀδείᾳ τῶν πρώην ἰδιοκτητῶν αὐτῆς Ὀθωμανῶν, καθὼς καὶ τῇ ἐγκρίσει ἢ μὴ τῆς Κυβερνήσεως.

γ). 5 λεπτὰ ἐφ' ἑκάστου ἐθνικοῦ ἰδιοκτήτου μωραιοδένδρου ἡλικίας πέντε ἐτῶν συμπεπληρωμένων.

Ἄρθρ. 2. Ὁ ἐπὶ τῆς ῥητίνης, τῆς κατράμης καὶ τῶν λοιπῶν δασικῶν προϊόντων, πλὴν τοῦ πρινοκοκκίου, ἔγγειος φόρος προσδιορίζεται εἰς 10 τοῖς ο/ο, τὸ δὲ δικαίωμα τῆς ἐπικαρπίας ἐπὶ τῆς ῥητίνης, εἰς 15 τοῖς ο/ο.

Ἄρθρ. 3. Τὰ εἰς μετανάστας ἢ ἄλλους πολίτας παραχωρηθέντα κτήματα ὑπόκεινται εἰς μόνον τὸν ἔγγειον φόρον, ἐὰν ἐξάγηται ἐκ τῶν ἐγγράφων, ὅτι δὲν ὑπόκεινται εἰς ἄλλην φορολογίαν.

Οἱ φόροι τῶν κτημάτων, ὅσα παρεχωρήθησαν εἰς ἰδιώτας διὰ συμβολαίων, δι' ἐγγράφου ἀδείας τῆς Κυβερνήσεως ἢ δι' ἐνοικιαστηρίου, ἀποδίδονται κατὰ τοὺς περιεχομένους εἰς τὰ συμβόλαια, τὰ παραχωρητήρια ἢ τὰ ἐνοικιαστήρια ὅρους.

Ἄρθρ. 4. Ὁ φόρος εἰς χρήματα 3 τοῖς ο/ο ἐπὶ τῶν διὰ προικοδοτήσεως ἢ ἐκποιήσεως ἐπὶ δεκαετεῖ πιστώσει ἀποκτηθέντων κτημάτων πληρώνεται ἀμέσως εἰς τοὺς ταμίας κατὰ τοὺς ὅρους τῶν ἀπὸ 26 Μαΐου 1835 καὶ 3|15 Νοεμβρίου 1836 νόμων, καὶ ἐν τῇ ὡρισμένῃ προθεσμίᾳ, ὅταν ἐκ τοῦ πωλητηρίου ἐξάγηται ἡ συμφωνία τῆς τοιαύτης πληρωμῆς. Ἀλλ' ἐὰν συνέβη καθυστέρησις τοῦ ἀνωτέρω φόρου κατὰ τὰ παρελθόντα ἔτη, ἐπιτρέπεται καὶ πρὶν ἔτι λήξῃ ἡ προθεσμία τῆς πληρωμῆς νὰ γένῃ κατάσχεσις καὶ ἐκποίησις ἀναλόγου μέρους τῶν παραχθησομένων καρπῶν πρὸς ἐξόφλησιν τοῦ ὀφειλομένου φόρου τῆς ἐνεστώσης χρήσεως καὶ μιᾶς τῶν παλαιοτέρων.

Ἄρθρ. 5. Τὰ ὑφ' ὁποιονδήποτε ὅρον παραχωρηθέντα εἰς ἰδιώτας κτήματα ὑποβάλλονται εἰς τοὺς ἐγκτητικοὺς φόρους, εἰς οὓς ὑπέκειντο καὶ πρὸ τῆς παραχωρήσεως, ἐὰν ἡ νόμιμος παράδοσις αὐτῶν δὲν ἐγένετο πρὸ τῆς 1 Ἀπριλίου 1852.

Δὲν ἀπαλλάττονται δὲ ἐκ τῆς διατάξεως ταύτης τῶν ὑποχρεώσεων, εἰς τὰς ὁποίας ὑπόκεινται δυνάμει εἰδικῶν νόμων ἢ ἰδιαιτέρων μετὰ τῆς Κυβερνήσεως συμφωνιῶν.

Ἄρθρ. 6. Ἐξαιροῦνται τῆς φορολογίας

1. Τὰ ἄχυρα.

2. Ἓν στρέμμα γῆς ὅπου καὶ ἂν κεῖται, δι' ἕκαστον ἰδιοκτήτην ἢ καλλιεργητὴν πρὸς καλλιέργειαν λαχανικῶν ἢ ὀσπρίων.

3. Τὰ σποράδην περυτευμένα ὀπωροφόρα δένδρα τόσον ἐντὸς τοῦ ἀνωτέρω στρέμματος, ὅσον καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς, αὐλὰς καὶ ἀμπελῶνας.

4. Τὰ ἀσταχολόγια, ἀνὰ δύο μόνον κοιλὰ δι' ἕκαστον ἀσταχολόγον.

5. Ὁ λιναρόσπορος, καναβόσπορος καὶ ῥιζαρόσπορος.

6. Τὰ φύλλα τῶν συκαμινομωραιῶν, καθόσον ἀφορᾷ τὸν ἔγγειον φόρον.

7.) Ἡ ῥώδη, ὁ βίκος καὶ τὰ ἀγριολάθουρα, ὅταν δὲν ἀλωνίζωνται, καὶ

8. Πεντήκοντα ὀκάδες ἐκ τῶν πρὸς βρῶσιν χρησίμων ἐλαιῶν πρὸς ἰδίαν χρῆσιν ἑκάστου ἰδιοκτήτου, καθόσον ἀφορᾷ τὸν ἔγγειον φόρον.

ΚΕΦΑΛ. Β'.

Περὶ φορολογίας τῶν δημητριακῶν καρπῶν.

Ἄρθρ. 7. Οἱ ἐπὶ τῶν δημητριακῶν καρπῶν ἐγκτητικοὶ φόροι ἐνοικιάζονται διὰ δημοπρασίας ἐπὶ ἀποδόσει ὁμοειδῶν καρπῶν ἐκ τῶν κυριωτέρων τοῦ ἐνοικιαζομένου τμήματος, τοὺς ὁποίους προσδιορίζει τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν.

Ὁ δ' ἔγγειος φόρος καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἐπικαρπίας τῶν προσηρτημένων εἰς τὸ ἐν Τίρυνθι γεωργικὸν κατάστημα γαιῶν δυνάμει τοῦ ἀπὸ 28 Μαΐου 1846 ΛΖ'. νόμου διατίθενται ἰδιαιτέρως ἀπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ καταστήματος, τῇ συμπράξει τῆς διοικητικῆς καὶ οἰκονομικῆς Ἀρχῆς.

Ἄρθρ. 8. Ἡ ἐνοικίασις τῶν κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον φόρων γίγνεται κατὰ χωρίον· ἐνοικιάζονται δὲ καὶ πολλὰ συνάμα χωρία μέχρις ὁλοκλήρου δήμου, ὅταν τὰ ὅρια τῶν χωρίων ἦναι δυσδιάκριτα.

Οἱ οἰκονομικοὶ ἔφοροι ὀφείλουν νὰ σημειώσωσιν ἀκριβῶς εἴς τε τὴν διακήρυξιν καὶ τὰ πρακτικὰ τῆς δημοπρασίας τὰ ὅρια ἑκάστου χωρίου, οἱ δ' ἐνοικιασταὶ ὑποχρεοῦνται ἐπὶ ποινῇ ἀπορρίψεως πάσης περὶ ἀποζημιώσεως ἀπαιτήσεως κατὰ τοῦ Δημοσίου νὰ ζητήσωσιν ἐγγράφως καὶ ἐπὶ ἀποδείξει πρὸ τῆς κατακυρώσεως, ὅσας διασαφήσεις θεωροῦν ἀναγκαίας περὶ ὁρίων ἢ θέσεων.

Τὰς διασαφήσεις ταύτας ὀφείλουσιν αἱ διενεργοῦσαι τὰς δημοπρασίας Ἀρχαὶ νὰ κοινοποιῶσι πρὸ τῆς ἀποπερατώσεως αὐτῶν διὰ προγράμματος, τοιχοκολλουμένου ἐν τῷ τόπῳ τῆς δημοπρασίας, καὶ διὰ τοῦ κήρυκος, καὶ νὰ τὰς καταχωρῶσι καὶ εἰς τὰ πρακτικά.

Ἡ διακήρυξις καὶ τὰ πρακτικὰ τῆς δημοπρασίας, συντεταγμένα κατὰ τοὺς νομίμους τύπους, φέρουσι πίστιν δημοσίων ἐγγράφων, καὶ ἀποτελοῦσι πλήρη ἀπόδειξιν περὶ ὅλων τῶν ἐν αὐτοῖς περιεχομένων.

Ἄρθρ. 9. Αἱ διενεργοῦσαι τὰς δημοπρασίας Ἀρχαὶ εἶναι ὁ οἰκονομικὸς ἔφορος, ὁ νομάρχης ἢ ἔπαρχος καὶ οἱ νόμιμοι αὐτῶν ἀναπληρωταί. Εἰς τὰς ἐπαρχίας, καθ' ἃς δὲν κατεστάθη διοικητικὴ Ἀρχή, ὁ εἰρηνοδίκης ἀναπληροῖ τὸν ἔπαρχον.

Ἀπαγορεύεται εἰς τὰς διενεργούσας ἢ ἐπιτηρούσας τὰς δημοπρασίας Ἀρχὰς νὰ λαμβάνωσι μέρος εἰς τὰς ἐνοικιάσεις τῶν προσόδων εἴτε ὡς ἐνοικιασταί, εἴτε ὡς ἐγγυηταί, εἴτε ὡς συνεταῖροι.

Ἀπαγορεύεται ἐπίσης καὶ εἰς τοὺς δημάρχους, δημαρχικοὺς καὶ εἰδικοὺς παρέδρους νὰ λαμβάνωσι μέρος εἰς τὰς ἐνοικιάσεις τῶν προσόδων τοῦ οἰκείου δήμου.

Οἱ παραβάται τῆς διατάξεως ταύτης ὑποβάλλονται εἰς χρηματικὴν ποινὴν 100—1000 δραχμῶν καὶ γίνονται ἔκπτωτοι τῆς θέσεώς των.

Ἄρθρ. 10. Εἶναι δεκτοὶ εἰς τὰς δημοπρασίας ὡς ἐνοικιασταὶ ἢ ἐγγυηταὶ ἀ οἱ ὁμολογουμένως ἀξιόχρεοι, καὶ β' οἱ παρουσιάζοντες πιστοποιητικὰ τῆς ἁρμοδίου δημοτικῆς Ἀρχῆς, βεβαιοῦντα τὸ εἶδος καὶ τὴν ἀξίαν τῆς ἀκινήτου αὐτῶν περιουσίας, καὶ συνοδευόμενα ἀπὸ πιστοποιήσεις τοῦ ἁρμοδίου ὑποθηκοφύλακος, βεβαιούσας, ὅτι τὰ κτήματα εἶναι ἐλεύθερα πάσης ὑποθήκης. Δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἐνοικιάσῃ τις προσόδους ἀξίας ἀνωτέρας τῆς εἰς ἣν ἐξετιμήθη ἡ ἀκίνητος περιουσία αὐτοῦ καὶ τοῦ ἐγγυητοῦ του συνάμα.

Ἄρθρ. 11. Τὸ Δημόσιον ἔχει, δυνάμει τοῦ παρόντος νόμου, δικαίωμα πρὸς ἐγγραφὴν ὑποθήκης ἐπὶ τῶν ἀκινήτων κτημάτων τοῦ ἐνοικιαστοῦ καὶ τοῦ ἐγγυητοῦ αὐτοῦ, ἂν παρουσιασθῇ ἀνάγκη νὰ δώσῃ τοιοῦτον. Ἡ δυνάμει τοῦ δικαιώματος αὐτοῦ ἐγγραφησομένη ὑποθήκη ἐπιμελείᾳ τοῦ οἰκονομικοῦ ἐφόρου περιορίζεται εἰς κτήματα, τῶν ὁποίων ἡ πραγματικὴ ἀξία θέλει εἶσθαι ἴση μὲ τὴν καθ' ὑπολογισμὸν ἀξίαν τῆς ἐνοικιαζομένης προσόδου.

Ἄρθρ. 12. Αἱ διενεργοῦσαι τὰς δημοπρασίας Ἀρχαὶ ἀποπέμπονται τῆς ὑπηρεσίας, καὶ ὑποχρεοῦνται προσέτι νὰ ἀποζημιώσωσι τὸ Δημόσιον α' ἐὰν παραδεχθῶσιν ὡς ἐνοικιαστὰς ἢ ἐγγυητὰς ἐκ τῶν μὴ ὁμολογουμένως ἀξιοχρέων, ἢ ὅσους δὲν ἤθελον παρουσιάσει τὰ κατὰ τὸ ἄρθρον 10 πιστοποιητικὰ περὶ τοῦ εἴδους καὶ τῆς ἀξίας τῆς ἐλευθέρας περιουσίας των, καὶ β' ἐὰν ἀπαγορεύσωσι τὸν ὑπερθεματισμὸν εἰς τοὺς ἐρωδιασμένους μὲ τὰ ἀνωτέρω πιστοποιητικά, ἢ τοὺς κοινῇ ὁμολογουμένους ἀξιοχρέους.

Εἰς τὰς αὐτὰς ποινὰς ὑποβάλλονται καὶ αἱ δημοτικαὶ Ἀρχαὶ α'. ἐὰν ἤθελον πιστοποιήσει ψευδῶς περὶ τοῦ εἴδους καὶ τῆς ἀξίας τῶν κτημάτων τῶν ἐνοικιαζῶν καὶ ἐγγυητῶν, καὶ β'. ἐὰν ἤθελον ἀρνηθῆ τὴν ἔκδοσιν τῶν ἀνωτέρω πιστοποιητικῶν εἰς τοὺς αἰτοῦντας τοιαῦτα ἰδιοκτήτας, ἐπιφυλαττομένης καὶ τῆς ποινικῆς καταδιώξεως αὐτῶν, κατὰ τὸ ἄρθρον **487** τοῦ ποινικοῦ νόμου.

Ἄρθρ. **13.** Οἱ φορολογούμενοι εἰσέρχονται εἰς τὰς ἐργασίας τοῦ θερισμοῦ, τῆς συγκομιδῆς καὶ τοῦ ἁλωνίσματος ἀκωλύτως. Ὀφείλουν ὅμως:

1. Οἱ καλλιεργοῦντες ἐθνικοὺς ἀγροὺς, συνορεύοντας μὲ ἰδιωτικοὺς, ἢ ἄλλους μὴ ὑποκειμένους εἰς τὴν εἰς εἴδη ἀπόδοσιν τοῦ δικαιώματος τῆς ἐπικαρπίας· καὶ

2. Οἱ καλλιεργοῦντες ἀγροὺς, συνορεύοντας μὲ ἀγροὺς μὴ ὑποκειμένους εἰς τὴν εἰς εἶδος ἀπόδοσιν τοῦ ἐγγείου φόρου, νὰ ζητήσωσι προφορικῶς παρὰ τοῦ ἐνοικιαστοῦ τὴν περὶ θερισμοῦ ἄδειαν, τὴν ὁποίαν οὗτος ὀφείλει νὰ δώσῃ παρευθύς· ἄλλως, οἱ φορολογούμενοι προχωροῦν εἰς τὸ θέρος. Ἀπαγορεύεται ὅμως εἰς τοὺς καλλιεργοῦντας ἀγροὺς ἰδιωτικοὺς καὶ ἐθνικοὺς νὰ θερίζωσι ταὐτοχρόνως ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ ἐνοικιαστοῦ καρποὺς ἀμφοτέρων τῶν κατηγοριῶν. Ἡ δὲ ἐκλογὴ μένει εἰς τὸν φορολογούμενον.

Ἄρθρ. **14.** Οἱ ἐνοικιασταὶ ὀφείλουσιν ἐπὶ ποινῇ ἀπορρίψεως πάσης κατὰ τῶν φορολογουμένων ἀπαιτήσεως νὰ παρευρίσκωνται ἐπιτοπίως εἰς τὰς ἐργασίας τοῦ θέρους, τῆς συγκομιδῆς τῶν δεματίων καὶ τοῦ ἁλωνίσματος ἢ κοπανίσματος τῶν καρπῶν, νὰ σφραγίζωσι καὶ ἀποσφραγίζωσι τοὺς ἐν τοῖς ἁλωνίοις καρποὺς, καὶ τέλος νὰ μετρῶσιν ἢ ζυγίζωσιν αὐτοὺς κατὰ τὸ **17** ἄρθρον. Ἐὰν ὅμως ὁ ἐνοικιαστὴς δὲν ἐμφανισθῇ ἐντὸς τῆς ἡμέρας διὰ μὲν τὴν ἀποσφράγισιν αὐθόρμητος, διὰ δὲ τὴν μέτρησιν προσκαλούμενος προφορικῶς ἐνώπιον δύω μαρτύρων, ὁ φορολογούμενος τὴν μὲν ἀποσφράγισιν ἐνεργεῖ ἐπίσης ἐνώπιον δύω μαρτύρων, τὴν δὲ μέτρησιν, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρ. **19** τοῦ παρόντος νόμου.

Ἄρθρ. **15.** Ὅστις ἐκ τῶν φορολογουμένων παραβῇ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρ. **13**, καθὼς καὶ ὅστις ἀναμίξῃ δεμάτια ἐθνικὰ μὲ ἰδιόκτητα ἢ ὑφαιρέσῃ προϊόντα ἁλωνισμένα ἢ μὴ, ἢ προσπαθήσῃ δι' ὁποιουδήποτε ἄλλου τρόπου νὰ ζημιώσῃ τὸν ἐνοικιαστὴν ἢ τὸ δημόσιον, ἂν ἡ ζημία δύναται νὰ ἐκτιμηθῇ, ὑποβάλλεται, ἐκτὸς τῆς ἀποδόσεως τοῦ νομίμου φόρου, καὶ εἰς

πρόστιμον ἢ χρηματικὴν ποινὴν ἴσην μὲ τὸ τριπλοῦν τοῦ φόρου, τὸν ὁποῖον ἀπεπειράθη νὰ ὑπεκφύγῃ· ἄλλως, ἐὰν τὸ ποσὸν τῆς ζημίας δὲν ἦναι δυνατὸν νὰ ἐξακριβωθῇ, ὑποβάλλεται εἰς πρόστιμον δραχμῶν **5—50**.

Ὁσάκις ἡ ἀνάκρισις ἐνεργεῖται παρὰ δημοτικοῦ τινος ὑπαλλήλου, τὸ πρόστιμον τοῦτο μέχρι μὲν δραχμῶν δέκα εἰσπράττεται εἰς ὄφελος τοῦ δημοτικοῦ ταμείου, τὸ δὲ περιπλέον τοῦ ποσοῦ τούτου εἰσάγεται εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον.

Ἀλλ' ἂν ἡ πρᾶξις ἀνεκαλύφθη ἢ κατηγγέλθη ἀπ' ἄλλον παρὰ τὸν ἐνοικιαστὴν ἢ τὸν ἐπιστάτην τοῦ δημοσίου, τὸ τρίτον τοῦ εἰς τὸ δημόσιον ἀνήκοντος προστίμου δίδεται εἰς αὐτόν.

Ἄρθρ. **16.** Ἡ προανάκρισις τῶν ἀνωτέρω παραβάσεων ἐνεργεῖται παρὰ τοῦ ἁρμοδίου δημάρχου, ἀστυνόμου ἢ παρέδρου, καθὼς καὶ παρὰ παντὸς ἄλλου ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου, κατὰ τὰ ἐν τῇ ποινικῇ δικονομίᾳ ὡρισμένα, ἡ δὲ ἐκδίκασις αὐτῶν γίνεται ἀπὸ τὸ ἁρμόδιον πταισματοδικεῖον ἢ πλημμελειοδικεῖον, κατὰ τὰς διατάξεις τῆς αὐτῆς δικονομίας.

Ἐὰν τὰ παρανόμως ὑφαιρεθέντα προϊόντα παρήχθησαν ἀπὸ κτήματα διαφιλονεικούμενα μεταξὺ τοῦ δημοσίου καὶ τοῦ κατηγορουμένου, τὸ ἁρμόδιον δικαστήριον κάμνει μνείαν τοῦ περιστατικοῦ τούτου εἰς τὴν ἀπόφασίν του, καὶ ἐπιβάλλει τὸ πρόστιμον ὡς ἐπὶ ἰδιοκτήτων κτημάτων. Τὸ πρόστιμον ἐπὶ τῆς ἐπικαρπίας θέλει ἐπιβάλλεσθαι, ὅταν τὸ κτῆμα ἤθελε κηρυχθῇ ἀπὸ τὸ ἁρμόδιον δικαστήριον ὡς ἐθνικὸν ἢ ἐθνικοϊδιόκτητον.

Ἄρθρ. **17.** Ἡ βεβαίωσις τοῦ φόρου τῶν πρωϊμων καρπῶν, ἤτοι τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς, τοῦ σμιγοῦ, τοῦ διμήνου (μαρτιάτικου), τῆς σίκαλης (βρίζης), τῆς βρώμης, τοῦ κιμήνου, τοῦ γλυκανίσσου, τοῦ σισάμου, τοῦ λιναρίου, τῶν ὀσπρίων κλπ. ὡς καὶ τῶν ὀψίμων τῶν εἰς τὰ ἁλώνια κοπανιζομένων, γίνεται ἐπὶ τῶν ἁλωνίων διὰ τοῦ δημοσίου κοιλοῦ, ἢ διὰ ζυγίσματος, ὅταν τὰ εἴδη ἦναι ἀνεπίδεκτα μετρήσεως. Τῶν δὲ ἀραβοσίτων, ὅσοι δὲν κοπανίζονται εἰς τὰ ἁλώνια, ἀλλὰ μεταφέρονται εἰς κώνους εἰς τὰς οἰκίας, ἡ βεβαίωσις γίνεται ἢ δι' ἐκτιμήσεως ἐπὶ τῶν ἀγρῶν κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου **41**, ἢ διὰ δοκιμῆς.

Ἐν τῇ τελευταίᾳ περιπτώσει γεμίζεται ἀπὸ κώνους ἓν κορφίνιον ἢ ἄλλο κατάλληλον μέτρον, καὶ σφραγίζεται ἐναποτιθέμενον εἰς τὸ δημαρχεῖον, ἢ τὸ παρεδρεῖον ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ ἁρμοδίου δημάρχου ἢ παρέδρου.

Μετὰ **15** ἡμέρας ἀποσφραγίζεται, κοπανίζεται, ξηραίνεται καὶ μετρεῖται ὁ ἐν αὐτῷ καρπός, καὶ ἐπὶ τῇ βάσει αὐτοῦ προσ-

διορίζεται ἐξ ἀναλογίας τὸ ποσὸν τῆς παραγωγῆς καὶ τοῦ φόρου.

Ὀφείλουσι δὲ οἱ φορολογούμενοι, ὁσάκις προτιμῶσι τὴν διὰ δοκιμῆς βεβαίωσιν, νὰ εἰδοποιῶσι περὶ τούτου τὸν ἐνοικιαστὴν διὰ τοῦ δημάρχου ἢ παρέδρου τοῦ χωρίου των, 10 ἡμέρας πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐκτιμήσεως.

Ἄρθρ. 18. Μετὰ τὴν καταμέτρησιν τῶν καρπῶν καὶ τὴν βεβαίωσιν τοῦ φόρου ἑκάστου φορολογουμένου, ὁ ἐνοικιαστὴς σημειοῖ αὐτὸν ὁλογράφως καὶ ἀριθμητικῶς εἰς διπλότυπον βιβλίον, καὶ εἰς μὲν τὸ στέλεχος αὐτοῦ ὑπογράφεται ἰδιοχείρως ὁ φορολογούμενος, εἰς δὲ τὸ ἀπόσπασμα ὁ ἐνοικιαστὴς, καὶ τὸ ἐγχειρίζει εἰς τὸν φορολογούμενον. Ἀλλ' ἐὰν οὗτος ἔχῃ ἀντιρρήσεις εἴτε ὡς πρὸς τὸ σημειωθὲν ποσὸν, εἴτε ὡς πρὸς τὸ εἶδος τοῦ καρποῦ, εἴτε ὡς πρὸς τὴν ἰδιότητα τοῦ κτήματος, δύναται νὰ σημειώσῃ τὰς ἐνστάσεις του ἐντὸς ἢ ὄπισθεν τοῦ στελέχους· τούτου δὲ ἀγραμμάτου ὄντος, ὑπογράφει τὸ στέλεχος ἢ τὰς ἐνστάσεις ἄλλος τῆς ἐμπιστοσύνης του ἐνώπιον τοῦ παρέδρου ἢ τοῦ ἱερέως, καὶ ἐν ἐλλείψει ἢ ἀπουσίᾳ τούτων, ἐνώπιον δύω μαρτύρων ὑπογραφομένων καὶ τούτων, ἢ γινομένης μνείας τῶν ὀνομάτων αὐτῶν ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν εἶναι ἀγράμματοι. Ἐὰν δὲ ὁ φορολογούμενος ἀρνῆται νὰ ὑπογράψῃ τὸ στέλεχος, ὁ ἐνοικιαστὴς καλεῖ δύω μάρτυρας, ἐξ ὧν ὁ εἷς πρέπει νὰ ἦναι ὁ πάρεδρος ἢ ὁ ἱερεὺς τοῦ οἰκείου ἢ τοῦ πλησιεστέρου χωρίου, διὰ νὰ ὑπογράψωσιν αὐτὸ πρὸς μόνην τὴν βεβαίωσιν τῆς ἀπὸ μέρους τοῦ φορολογουμένου γενομένης ἀρνήσεως.

Τὸ τοιουτοτρόπως συνταχθὲν στέλεχος καθίσταται διοικητικῶς ἐκτελεστὸν, ἐκτὸς ἐὰν ἤθελεν ἀναταλῇ δικαστικῶς ἡ ἐκτέλεσίς του, καθὼς καὶ ὁπόταν φέρῃ ἀντιρρήσεις, ὅτε ἐκτελεῖται μόνον ὡς πρὸς τὸ μέρος τοῦ φόρου τὸ μὴ ἀμφισβητούμενον ἀπὸ τὸν φορολογούμενον.

Ἄρθρ. 19. Ἐὰν ὁ ἐνοικιαστὴς δὲν ἐκδώσῃ καὶ παραδώσῃ εὐθὺς μετὰ τὴν μέτρησιν τὸ διπλότυπον, ὁ φορολογούμενος προσκαλεῖ τὸν δήμαρχον ἢ τὸν εἰδικὸν πάρεδρον ἢ τὸν ἔφορον ἢ τὸν εἰρηνοδίκην, ἢ τούτων κωλυομένων, τοὺς ἀναπληρωτὰς αὐτῶν, καὶ ἐνεργεῖ ἐπὶ παρουσίᾳ αὐτῶν δευτέραν μέτρησιν, τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ὁποίας ἐγγράφεται εἰς πρωτόκολλον, ἐνῷ μνημονεύεται ῥητῶς καὶ ἡ ἰδιότης τοῦ κτήματος, ἐξ οὗ παρήχθη ὁ καρπός. Τὸ πρωτόκολλον τοῦτο, συντεταγμένον εἰς διπλοῦν ἐνώπιον δύω μαρτύρων καὶ ὑπογεγραμμένον ἀπὸ τὰ παρευρεθέντα πρόσωπα, τὸ μὲν ἀφίνεται εἰς τὸν φορολογούμενον, τὸ δὲ παραπέμπεται ἀπὸ τὴν συντάξασαν αὐτὸ ἀρχὴν εἰς τὸν οἰκονομικὸν ἔφορον,

ἂν δὲν συνετάχθη παρ' αὐτοῦ, διὰ νὰ κανονίσῃ ἐπὶ τῇ βάσει αὐτοῦ τὸν εἰσπραχθησόμενον φόρον. Ὅστις τῶν ἀνωτέρω ὑπαλλήλων ἀρνηθῇ νὰ συντρέξῃ εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ πρωτοκόλλου τιμωρεῖται πειθαρχικῶς κατὰ τὸ ἄρθρ. 96 τοῦ παρόντος νόμου.

Ἐν περιπτώσει δὲ, καθ' ἣν ὁ μὲν ἐνοικιαστὴς δὲν ἐκδώσει τὸ διπλότυπον, ὁ δὲ φορολογούμενος δὲν φροντίσει περὶ τῆς συντάξεως τοῦ πρωτοκόλλου, ὀφείλει ὁ οἰκονομικὸς ἔφορος νὰ διορίζῃ πρὸς ἔκδοσιν τῶν διπλοτύπων ἀντιπρόσωπόν του, τοῦ ὁποίου ἡ ἀντιμισθία καταλογίζεται εἰς βάρος τοῦ ἐνοικιαστοῦ.

Ἄρθρ. 20. Ὁ ἐνοικιαστὴς τιμωρεῖται:

α'. Μὲ χρηματικὴν ποινὴν δραχμῶν 15—100 ἐὰν ἀμελήσῃ τὴν ἐπὶ τῶν ἀλωνίων τακτικὴν ἔκδοσιν τῶν διπλοτύπων.

β'. Μὲ χρηματικὴν ποινὴν δραχμῶν 100—500 ἐὰν χαρακτηρίσῃ κτήματα ἐθνικὰ ἢ ἐθνικοῦδιόκτητα ὡς ἰδιωτικὰ, ἢ ὡς ἐθνικοῦδιόκτητα κτήματα ἐθνικά.

γ'. Μὲ τὸ τριπλοῦν ποσὸν τοῦ μειωθέντος φόρου, ἐὰν παραλείψῃ ὁλοτελῶς τὴν εἰς τὸ διπλότυπον ἐγγραφὴν τοῦ φόρου, ἢ ἐγγράψῃ ὀλιγώτερον ποσὸν τοῦ παραχθέντος καρποῦ, τὸν ὁποῖον κατεμέτρησε.

δ'. Μὲ χρηματικὴν ποινὴν δραχμῶν 100—500, ἐὰν ἐγγράψῃ εἰς τὰ διπλότυπα πλειότερον ποσὸν τοῦ παραχθέντος καρποῦ.

ε'. Μὲ χρηματικὴν ποινὴν δραχμῶν 15—100, ἐὰν ἀνακαλυφθῇ οἱαδήποτε ἀσυμφωνία μεταξὺ στελέχους καὶ διπλοτύπου, ἐξαιρουμένης τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν ἀποδειχθῇ, ὅτι ἡ ἀλλοίωσις ἐπήγασεν ἐκ μέρους τοῦ φορολογουμένου.

ς'. Μὲ χρηματικὴν ποινὴν, ἴσην μὲ τὸ διπλοῦν τοῦ παρανόμως εἰσπραχθέντος φόρου, ἐὰν εἰσπράξῃ ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τοὺς φορολογουμένους φόρους, κατὰ παράβασιν τοῦ ἄρθρ. 27 τοῦ παρόντος νόμου.

Εἰς τὰς ὑπὸ στοιχ. β'.—ε'. περιπτώσεις ἐνεργεῖται κατ' αὐτοῦ καὶ ποινικὴ καταδίωξις κατὰ τὸ ἄρθρ. 255 τοῦ ποινικοῦ νόμου.

Τὸ ἥμισυ τοῦ τριπλοῦ φόρου καὶ τῆς χρηματικῆς ποινῆς εἰσέρχεται εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον, τὸ δὲ ἄλλο ἥμισυ δίδεται εἰς τὸν καταμηνυτὴν, μὴ ἐξαιρουμένου καὶ αὐτοῦ τοῦ φορολογουμένου.

Ἄρθρ. 21. Οἱ ἐνοικιασταὶ εἶναι ὑπόχρεοι ν' ἀποστέλλωσιν ἀπταλῶς εἰς τὸν οἰκονομικὸν ἔφορον ἐπὶ ἀποδείξει παραλαβῆς τὰ στελέχη τῶν διπλοτύπων βιβλίων, ἅμα ἕκαστον περαιοῦται, καθαρὰ καὶ εὐανάγνωστα, ἄνευ σβυσμάτων καὶ ξυσμάτων. Ἀλλ'

ἐὰν ἐντὸς 5 ἡμερῶν, ἀφ' ἧς περαιωθῇ ἕκαστον βιβλίον, δὲν παραδοθῇ εἰς τὸν ἔφορον, τὸ ἀρμόδιον δικαστήριον, κατ' αἴτησιν αὐτοῦ, δικάζον κατὰ προτίμησιν, ἐπιβάλλει εἰς τὸν ὀλιγωρήσαντα ἐνοικιαστὴν χρηματικὴν ποινὴν ἐκ δραχ. 100—200 καὶ διατάττει τὴν ἐντὸς 24 ὡρῶν παράδοσίν των διὰ προσωπικῆς κρατήσεως.

Τῆς ποινῆς ταύτης δὲν ἀπαλλάσσεται καὶ ἐὰν μετὰ τὴν πενθήμερον προθεσμίαν παραδώσῃ εἰς τὸν ἔφορον τὰ εἰρημένα στελέχη.

Ἄρθρ. 22. Τοὺς κατὰ τὸ ἄρθρον 17 φόρους ὑποχρεοῦνται οἱ φορολογούμενοι τῇ ἐπιμελείᾳ καὶ εὐθύνῃ τοῦ ἐνοικιαστοῦ νὰ μετακομίσωσι καὶ παραδώσωσιν εἰς τὴν ἐντὸς ἑκάστου δήμου προσδιωρισμένην κατ' ἐκλογὴν τοῦ ὑπουργείου κεντρικὴν ἀποθήκην.

Δύναται δὲ τὸ ὑπουργεῖον νὰ προσδιορίσῃ τὴν κεντρικὴν ἀποθήκην καὶ εἴς τινα τῶν γειτνιαζόντων δήμων, δι' ἐκεῖνα μόνα τὰ χωρία τοῦ δήμου, τὰ ὁποῖα δὲν ἀπέχουσι πλειότερον τῶν 3 ὡρῶν.

Ἄρθρ. 23. Ὅσοι τῶν φορολογουμένων δὲν εὐκολύνονται νὰ μεταφέρωσι τοὺς καρποὺς των ἀμέσως εἰς τὴν κεντρικὴν ἀποθήκην, δύνανται νὰ τοὺς ἐναποταμιεύσωσι προσωρινῶς εἰς εἰδικὴν ἐντὸς τοῦ χωρίου των ἀποθήκην, τῆς ὁποίας τὸ ἐνοίκιον ἐξ ἀναλογίας τοῦ ἐναποταμιευθέντος ποσοῦ εἶναι εἰς βάρος των. Ὀφείλουσιν ὅμως ἐντὸς 20 τὸ πολὺ ἡμερῶν νὰ μεταφέρωσιν αὐτοὺς ἀπὸ τὴν εἰδικὴν εἰς τὴν κεντρικὴν ἀποθήκην· παρελθούσης δ' ἐπὶ ματαίῳ τῆς προθεσμίας ταύτης, τὸ δημόσιον μετακομίζει αὐτοὺς δι' ἐξόδων τῶν ἀμελησάντων ἢ ἀρνηθέντων φορολογουμένων, τὰ ὁποῖα εἰσπράττονται διοικητικῶς.

Πᾶσα εἰδικὴ ἀποθήκη ἐπιτηρεῖται, σφραγίζεται καὶ ἀποσφραγίζεται ἑκάστην ἑσπέραν καὶ πρωΐαν παρὰ τοῦ ἐνοικιαστοῦ ἢ τοῦ ἀντιπροσώπου του, καὶ τοῦ παρέδρου τοῦ χωρίου.

Ἐὰν δὲν μετακομίσωσιν οἱ φορολογούμενοι ὁλοκλήρους τοὺς φόρους των ἀπὸ τὰ ἀλώνια εἰς τὴν εἰδικὴν ἢ κεντρικὴν ἀποθήκην, τὸ δημόσιον καταλογίζει αὐτοὺς εἰς χρήματα εἰς βάρος τοῦ ἐνοικιαστοῦ ἢ τῶν φορολογουμένων κατ' ἐκλογήν, καὶ ἐνεργεῖ διοικητικῶς τὴν εἴσπραξιν.

Ὁ εἰς χρήματα καταλογισμὸς ἐνεργεῖται παρὰ τοῦ οἰκονομικοῦ ἐφόρου ἐπὶ τῇ βάσει τῶν τιμῶν τοῦ ἰσχύοντος πρωτοκόλλου.

Ἄρθρ. 24. Ἕκαστος τῶν φορολογουμένων δύναται νὰ κρατήσῃ

τοὺς ἰδίους αὐτοῦ φόρους, ἀλλ' ὑποχρεοῦται νὰ ὑποβάλῃ διὰ τοῦ ἀρμοδίου δημάρχου ἢ παρέδρου ἢ καὶ ἀπ' εὐθείας εἰς τὸν Οἰκονομικὸν ἔφορον τὴν περὶ τούτου δήλωσίν του, καὶ νὰ πληρώσῃ αὐτοπροσώπως ἢ δι' ἀντιπροσώπου του τὸ ἀντίτιμον αὐτῶν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν τιμῶν τοῦ ἰσχύοντος πρωτοκόλλου εὐθὺς μετὰ τὴν ἐπὶ τῶν ἀλωνίων μέτρησιν αὐτῶν. Ἐὰν δὲ μετέφερεν ἤδη αὐτοὺς εἰς τὴν εἰδικὴν ἀποθήκην, δύναται νὰ τοὺς παραλάβῃ, ἀφοῦ παρουσιάσῃ εἰς τὸν εἰδικὸν πάρεδρον τοῦ χωρίου καὶ τὸν ἐνοικιαστὴν διπλότυπον ἀπόδειξιν τοῦ ἀρμοδίου ταμείου, ἐμφαίνουσαν ὅτι ἐπλήρωσε τὸ ἀντίτιμον αὐτῶν.

Ἄρθρον 25. Ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ θέρους τῶν πρωΐμων καρπῶν συντάσσεται διαρκῶς κατὰ δεκαπενθημερίαν παρὰ τοῦ νομάρχου ἢ ἐπάρχου, τοῦ οἰκονομικοῦ ἐφόρου καὶ τοῦ ταμίου πρωτόκολλον, δι' οὗ βεβαιοῦται ἡ τρέχουσα ἀγοραία τιμὴ τῶν καρπῶν. Ἐπὶ τῇ βάσει τούτου πληρώνεται τὸ ἀντίτιμον τῶν κρατουμένων ἀπὸ τοὺς φορολογουμένους καρπῶν, τὰ καθυστερήματα τῶν φορολογουμένων καὶ τὰ ἐλλείμματα τῶν ἐνοικιαστῶν καὶ ἀποθηκαρίων.

Ἄρθρον 26. Τοὺς κατ' ἐκτίμησιν ἢ διὰ δοκιμῆς ἀποδεκατουμένους καρποὺς, ἐὰν μετὰ τὸ κοπάνισμα καὶ τὴν ἐντελῆ ἀποξήρανσιν αὐτῶν δὲν τοὺς μετακομίσωσιν οἱ φορολογούμενοι εἰς τὴν κεντρικὴν ἀποθήκην, ὁ Οἰκονομικὸς ἔφορος προσκαλεῖ ἐγγράφως καὶ ἐπὶ ἀποδείξει τὴν ἀρμοδίαν δημοτικὴν Ἀρχὴν νὰ εἰδοποιήσῃ τοὺς φορολογουμένους νὰ τοὺς μετακομίσωσιν. Ἐὰν δὲ ἐντὸς 20 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως τῆς προσκλήσεως δὲν τοὺς μετακομίσωσι, καταλογίζονται εἰς χρήματα ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ μετὰ τὴν λῆξιν τῆς ἀνωτέρω προθεσμίας ἰσχύοντος πρωτοκόλλου τῶν τιμῶν.

Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἐὰν ὑπάρχωσι πλεονάζοντες καρποὶ, ἀνήκοντες εἰς τὸν ἐνοικιαστὴν, ὁ ἐνοικιαστὴς ἢ λαμβάνει αὐτοὺς ἀπὸ τὴν κεντρικὴν ἀποθήκην, ἂν τοιοῦτοι εἰσήχθησαν, ἢ εἰσπράττει αὐτοὺς εἰς χρήματα ἀδείᾳ τοῦ Οἰκονομικοῦ ἐφόρου καὶ συνδρομῇ τοῦ ταμίου ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἰσχύοντος πρωτοκόλλου. Ὀφείλει ὅμως νὰ δηλώσῃ τὴν περὶ τούτου θέλησίν του ἐγγράφως πρὸς τὸν Οἰκονομικὸν ἔφορον πρὸ τῆς λήξεως τῆς εἰκοσαημέρου προθεσμίας.

Ἄρθρον 27. Ἀπαγορεύεται εἰς τὸν ἐνοικιαστὴν νὰ εἰσπράττῃ ἢ νὰ διαθέτῃ οἱουσδήποτε καρποὺς, πηγάζοντας ἀπὸ τὴν ἐνοικιασθεῖσαν πρόσοδον, πρὶν εἰσαχθῶσιν εἰς τὴν κεντρικὴν ἀποθήκην

καὶ συμπληρωθῶσιν ὁλόκληρα τὰ ποσὰ τῶν ἐνοικιασθέντων εἰδῶν.

Οἱ πλεονάζοντες καρποὶ, καθὼς καὶ οἱ μὴ συμπεριλαμβανόμενοι εἰς τὰς συμφωνίας τῆς ἐνοικιάσεως, πωλούμενοι ὅμως ἀπὸ τὴν ἐνοικιασθεῖσαν πρόσοδον, ἀνήκουν εἰς τὸν ἐνοικιαστήν. Ἔχει ἑπομένως οὗτος τὸ δικαίωμα νὰ τοὺς παραλάβῃ ἐκ τῆς ἀποθήκης, ἢ νὰ τοὺς εἰσπράξῃ ἀπ' εὐθείας παρὰ τῶν φορολογουμένων, ἀδείᾳ τοῦ Οἰκονομικοῦ ἐφόρου, κοινοποιουμένῃ εἰς αὐτοὺς διὰ τῆς Δημοτικῆς Ἀρχῆς.

Οἱ φορολογούμενοι ὑποχρεοῦνται νὰ μετακομίσωσι τοὺς εἰρημένους καρποὺς εἰς τὸν τόπον, ὅπου εἶναι συστημένη ἡ κεντρικὴ ἀποθήκη διὰ τοὺς καρποὺς τοῦ δήμου των, ἢ εἰς ἄλλον μὴ ἀπέχοντα τοῦ χωρίου των πλέον τῶν τριῶν ὡρῶν. Δὲν ἐπιτρέπεται ὅμως εἰς τὸν ἐνοικιαστὴν ν' ἀπαιτήσῃ τὴν μετακόμισιν τῶν ἀνηκόντων εἰς αὐτὸν καρπῶν διὰ δυσβάτων ὁδῶν ἄνευ εὐλόγου αἰτίας.

Ἄρθρον 28. Ἀπαγορεύεται εἰς τοὺς φορολογουμένους ν' ἀποδίδωσιν εἰς τοὺς ἐνοικιαστὰς ἄνευ ῥητῆς ἀδείας τοῦ Οἰκονομικοῦ ἐφόρου τοὺς φόρους των. Οἱ παραβάται τῆς παρούσης διατάξεως ὑποχρεοῦνται ν' ἀποδίδωσιν αὐτοὺς ἐκ νέου καὶ εἰς τὸ Δημόσιον, ἐπιφυλαττομένου εἰς αὐτοὺς τοῦ δικαιώματος τῆς ἀποζημιώσεως κατὰ τῶν ἐνοικιαστῶν.

Ἄρθρον 29. Ἐὰν μετὰ τὸ πέρας τῆς συγκομιδῆς τῶν πρωϊμων καρπῶν δὲν ἀποσβεσθῇ τὸ πρὸς τὸ Δημόσιον χρέος τοῦ ἐνοικιαστοῦ μὲ τὸ ποσὸν τῶν ἀποταμιευθέντων εἰς τὰς δημοσίας ἀποθήκας, καὶ τῶν κρατηθέντων ὑπὸ τῶν φορολογουμένων καρπῶν, προσκαλοῦνται οὗτος καὶ ὁ ἐγγυητής του ἐγγράφως καὶ ἐπὶ ἀποδείξει παρὰ τοῦ Οἰκονομικοῦ ἐφόρου ἀπ' εὐθείας ἢ διὰ τῆς ἁρμοδίου δημοτικῆς Ἀρχῆς ν' ἀναπληρώσωσι τὰ ἐλλείμματά τωνδε' ὁμοειδῶν καὶ τῆς αὐτῆς ποιότητος καρπῶν, ἢ νὰ καταβάλωσι τὸ ἀντίτιμον ἐντὸς 15 ἡμερῶν. Παρελθούσης ἐπὶ ματαίῳ τῆς προθεσμίας ταύτης, ὁ Οἰκονομικὸς ἔφορος καταλογίζει τὸ ἔλλειμμα εἰς χρήματα ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἰσχύοντος πρωτοκόλλου εἰς βάρος τοῦ ἐνοικιαστοῦ καὶ τοῦ ἐγγυητοῦ αὐτοῦ, καὶ παραπέμπει τὸν χρηματικὸν πίνακα εἰς τὸν ταμίαν, διὰ νὰ ἐνεργήσῃ τὴν εἰσπραξιν ἀμέσως κατὰ τὰς περὶ καταδιώξεως τῶν καθυστερούντων διατάξεις.

Αἱ ἀνωτέρω διατάξεις ἐφαρμόζονται ἀπαραλλάκτως καὶ ὡς πρὸς τοὺς ὀψίμους καρποὺς, ἐὰν ἀναδειχθῇ ἔλλειμμα μετὰ τὴν ἐντελῆ ἀποξήρανσιν αὐτῶν καὶ τὴν παρέλευσιν τῆς ὑπὸ τοῦ

ἄρθ. 26 ὁριζομένης εἰκοσαημέρου προθεσμίας διὰ τὴν εἰς τὴν κεντρικὴν ἀποθήκην μετακομιδὴν τῶν καρπῶν.

Ἄρθρ. 30. Τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον ἔχει τὸ δικαίωμα τοῦ ν' ἀναθεωρῇ καὶ μεταῤῥυθμίζῃ τὰς περὶ καταλογισμοῦ ἀποφάσεις τῶν οἰκονομικῶν ἐφόρων ἐξ ἐπαγγέλματος ἢ καὶ κατ' αἴτησιν τῶν ἐχόντων συμφέρον, ὁσάκις αὗται ἀντιβαίνουσιν εἰς τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου.»

Ἄρθρ. 31. Πᾶς δῆμος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου συγκεντροῦνται οἱ εἰς εἴδη ἀποδιδόμενοι φόροι, εἶναι ὑπόχρεως νὰ χορηγῇ εἰς τὸ δημόσιον τὰς πρὸς ἐναποταμίευσιν τῶν προϊόντων ἀναγκαιούσας ἀποθήκας, τὰς ὁποίας ὁ ἔπαρχος καὶ ὁ οἰκονομικὸς ἔφορος προσδιορίζουσι. Τὸ ἐνοίκιον τῶν ἀποθηκῶν τούτων συμφωνεῖται μεταξὺ τοῦ οἰκονομικοῦ ἐφόρου καὶ τοῦ ἰδιοκτήτου· ἐν περιπτώσει διαφωνίας ἀποφασίζει ὁριστικῶς καὶ ἀνεκκλήτως ὁ εἰρηνοδίκης.

Ἐὰν δὲ ἀποποιηθῇ ὁ δῆμος νὰ παραχωρήσῃ εἰς τὸ δημόσιον τὰς ἀναγκαίας ἀποθήκας, τὸ ὑπουργεῖον τῶν οἰκονομικῶν συνιστᾷ τὴν κεντρικὴν ἀποθήκην εἰς ἄλλον πλησιέστερον δῆμον, ὅπου οἱ φορολογούμενοι τοῦ ἀποποιηθέντος δήμου ὑποχρεοῦνται νὰ μεταφέρωσι τοὺς φόρους των, ἐπιφυλαττομένου εἰς αὐτοὺς τοῦ δικαιώματος τῆς ἀποζημιώσεως κατὰ τοῦ παραιτήσαντος.

Ἄρθρ. 32. Εἰς πᾶσαν κεντρικὴν ἀποθήκην θέλει χορηγηθῇ κοιλὸν δημόσιον ἴσης χωρητικότητος μὲ τὴν τοῦ κοιλοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐξ οὗ θέλουν παραλαμβάνεσθαι οἱ καρποί. Ὀφείλει ἑπομένως πᾶς ἐνοικιαστὴς νὰ μετρᾷ ἐπὶ τῶν ἀλωνίων τοὺς καρποὺς διὰ κοιλοῦ ἴσης χωρητικότητος μὲ τὴν τοῦ κοιλοῦ τῆς κεντρικῆς ἀποθήκης, καὶ νὰ παραδίδῃ τὸν βεβαιωθέντα φόρον ἐσφραγισμένον ἐντὸς σάκκων εἰς τὸν φορολογούμενον, διὰ νὰ τὸν μετακομίσῃ εἰς τὴν κεντρικὴν ἀποθήκην. Πᾶσα δὲ κατὰ τὴν εἰς τὴν κεντρικὴν ἀποθήκην ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὰ ἀλώνια ἢ ἀπὸ τὴν εἰδικὴν ἀποθήκην παράδοσιν προκύψουσα τυχὸν ἔλλειψις, ἢ ἀναφανησομένη νόθευσις τοῦ φόρου καταψηφίζεται εἰς βάρος τοῦ ἐνοικιαστοῦ, ὅστις δύναται αὐτοπροσώπως ἢ δι' ἀντιπροσώπου του νὰ παρευρίσκηται εἰς τὴν παράδοσιν.

Ὁ ἐνοικιαστὴς ἔχει δικαίωμα ἀναγωγῆς κατὰ τοῦ φορολογουμένου πρὸς ἀποζημίωσιν, ἐὰν τυχὸν ἡ ἔλλειψις ἢ ἡ νόθευσις ἐπῆγαν ἀπὸ τὸν φορολογούμενον διὰ παραδόσεως σῶν τροφίμων, ἢ δι' ἄλλου τινὸς μέσου.

Ἄρθρ. 33. Ἅμα γένῃ ἡ κατὰ τὸ ἄρθρ. 22 μετακόμισις ὁλοκλήρου ἢ μέρους τοῦ φόρου ἑκάστου φορολογουμένου, ὀφείλει ὁ μὲν ἐνοικιαστὴς νὰ σημειώσῃ ὄπισθεν τοῦ ἀποσπάσματος τοῦ

διπλοτύπου τὸ ποσὸν καὶ εἶδος τοῦ φόρου καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν σάκκων, ὁ δὲ ἀποθηκάριος νὰ ἐκδώσῃ διπλότυπον παραλαβῆς, ἐμφαῖνον τὸ ὄνομα τοῦ φορολογουμένου, τὸ ποσὸν καὶ τὸ εἶδος τοῦ φόρου, ὡς καὶ τὸν ἀριθμὸν τοῦ διπλοτύπου.

Ἐὰν ὁ ἀποθηκάριος ἐκδώσῃ ἀπόδειξιν χειρόγραφον ἢ καὶ ἔντυπον παρὰ τοὺς κανονισμένους τύπους, καταδιώκεται ὡς ἔνοχος ὑπεξαιρέσεως. »

Ἄρθρ. 34. Ὁ ἔγγειος φόρος καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἐπικαρπίας τῶν ἐλαιῶν ἐνοικιάζεται διὰ δημοπρασίας, ἀποδίδοται δὲ παρὰ μὲν τοῦ ἐνοικιαστοῦ εἰς τὸ δημόσιον εἰς χρήματα, παρὰ δὲ τοῦ φορολογουμένου, εἰς τὸν ἐνοικιαστὴν εἰς εἶδος 10 τοῖς ο/ο ἐν τοῖς ἐλαιοτριβείοις εὐθὺς μετὰ τὴν ἐκπίεσιν τοῦ ἐλαίου.

Ἀλλ' ἐὰν αἱ προσφοραὶ θεωρηθῶσιν ἀσύμφοροι, τόσον ὁ ἔγγειος φόρος καθὼς καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἐπικαρπίας εἰσπράττονται διὰ λογαριασμὸν τοῦ δημοσίου εἰς χρήματα πρὸς λεπ. 8 τὴν ὀκᾶν.

Ἡ βεβαίωσις τοῦ μὲν ἐγγείου φόρου γίνεται εἰς τὰ ἐλαιοτριβεῖα διὰ μετρήσεως, τῆς δὲ ἐπικαρπίας δι' ἐκτιμήσεως ἐπὶ τῶν δένδρων εἰς ὀκάδας ἐλαίου.

Ἡ πληρωμὴ τοῦ ἐνοικίου γίνεται εἰς τρεῖς ἴσας δόσεις, τὴν 1 Ἰανουαρίου, τὴν 1 Φεβρουαρίου καὶ τὴν 1 Μαρτίου τοῦ ἑπομένου ἔτους.

Τὸ εἰσπραττόμενον παρὰ τοῦ ἐνοικιαστοῦ ἔλαιον ἐναποτίθεται εἰς γνωστὰς τῷ οἰκονομικῷ ἐφόρῳ καὶ ταμίᾳ ἀποθήκας, καὶ μένει ὑπέγγυον μέχρις ἐξοφλήσεως τοῦ ἐνοικίου.

Ὀφείλει ἑπομένως ὁ ἐνοικιαστής, ὁσάκις πρόκειται νὰ ἐκποιήσῃ μέρος αὐτοῦ, νὰ εἰδοποιῇ τόν τε ἔφορον καὶ τὸν ταμίαν καὶ πρὸ τῆς εἰς τὸν ἀγοραστὴν παραδόσεως αὐτοῦ νὰ καταθέτῃ εἰς τὸ ταμεῖον τὸ ἀντίτιμον.

Ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν ἤθελεν ἐκποιήσει λαθραίως, ἢ ὑπεξαιρέσει τὸ ὅλον ἢ μέρος τοῦ ὑπεγγύου ἐλαίου, ὑποβάλλεται εἰς πρόστιμον, ἴσον μὲ τὴν τριπλῆν ἀξίαν τοῦ ἐκποιηθέντος ἢ ὑπεξαιρεθέντος. Τὸ τρίτον τοῦ προστίμου δίδοται εἰς τὸν καταμηνυτήν.

Ἄρθρ. 35. Εἰς τὰ μέρη, ὅπου δὲν ὑπάρχουν ἐλαιοτριβεῖα καὶ ἡ ἐκπίεσις τοῦ ἐλαίου γίνεται κατ' ἄλλον τρόπον, ἢ ἡ παραγωγὴ εἶναι μικρὰ ὡς ἐκ τῆς ὀλιγότητος τῶν δένδρων, ὁ ἔγγειος φόρος βεβαιοῦται δι' ἐκτιμήσεως ἐπὶ τῶν δένδρων εἰς ὀκάδας ἐλαίου, καὶ ἀποδίδοται εἰς χρήματα πρὸς λεπτὰ ὀκτὼ τὴν ὀκᾶν.

Αἱ πρὸς βρῶσιν χρήσιμοι ἐλαῖαι ζυγίζονται, ἢ ἐκτιμῶνται κατ' ἐκλογὴν τῶν φορολογουμένων εἰς τὸν τόπον τῆς ἀποταμιεύσεως, λαμβανομένου τοῦ φόρου πρὸς λεπτὰ 2 τὴν ὀκᾶν.

Κεφάλ. Δ'.

Περὶ φορολογίας τῶν περιβολίων, μετάξης καὶ λοιπῶν.

Ἄρθρ. 36. Ὁ ἔγγειος φόρος καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἐπικαρπίας τῶν περιβολίων, λαχανοκήπων, μποστανίων, κρομμύων γεωμήλων, καπνῶν, βαμβακίων καὶ τῶν συστάδην κειμένων ἀμυγδαλεῶν ἐνοικιάζεται ἐπὶ δημοπρασίας καὶ ἀποδίδοται εἰς χρήματα.

Ἄρθρ. 37. Ἡ βεβαίωσις τῶν ἀνωτέρω φόρων γίνεται δι' ἐκτιμήσεως ἑφάπαξ δι' ὅλον τὸ ἔτος ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐκτάσεως ἑκάστου κτήματος καὶ τῆς ἐτησίας προσόδου, λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν παραχθέντων, ὑπαρχόντων καὶ παραχθησομένων ἐντὸς τῶν διαφόρων ὡρῶν τοῦ ἔτους προϊόντων.

Ἡ φορολογία δὲ τῶν βαμβακίων καὶ καπνῶν βεβαιοῦται ἐπὶ τῇ βάσει ὁλοκλήρου τοῦ προϊόντος δι' ἕκαστον πεφυτευμένον χωράφιον, ὑπολογιζομένου εἰς ὀκάδας, τοῦ τε καπνοῦ δι' ὅλας τὰς περιόδους (χέρια) τῆς συλλογῆς, καὶ τοῦ βαμβακίου ἄνευ τοῦ περικλείοντος αὐτὸ κάλυκος.

Ἡ δὲ ἐποχὴ τῆς ἐκτιμήσεως προσδιορίζεται ὑπὸ τοῦ ἐπάρχου, τοῦ οἰκονομικοῦ ἐφόρου καὶ τοῦ ἀρμοδίου δημάρχου, λαμβανόντων ὑπ' ὄψιν καὶ τὴν γνωμοδότησιν τριῶν καλλιεργητῶν βαμβακοφυτείας καὶ καπνοφυτείας, προσκαλουμένων κατ' ἐκλογὴν τῶν αὐτῶν ἀρχῶν.

Ὁ ἔγγειος φόρος καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἐπικαρπίας τοῦ καπνοῦ καὶ τῶν βαμβακίων ἀποδίδοται ἐπὶ τῇ βάσει τῆς εἰς τὸν τόπον τρεχούσης τιμῆς, κανονιζομένης διὰ πρωτοκόλλου, συνταχθησομένου ἐπὶ μὲν τοῦ καπνοῦ κατὰ κοινότητα παρὰ τοῦ ἐπάρχου, τοῦ οἰκονομικοῦ ἐφόρου καὶ τοῦ ἀρμοδίου δημάρχου, λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν καὶ τῆς γνωμοδοτήσεως τριῶν καλλιεργητῶν καπνοφυτείας, προσκαλουμένων κατ' ἐκλογὴν τῶν αὐτῶν Ἀρχῶν, ἐπὶ δὲ τοῦ βαμβακίου, κατ' ἐπαρχίαν παρὰ τοῦ ἐπάρχου, τοῦ οἰκονομικοῦ ἐφόρου καὶ τοῦ δημάρχου τῆς πρωτευούσης, λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς γνωμοδοτήσεως τριῶν καλλιεργητῶν βαμβακοφυτείας προσκαλουμένων κατ' ἐκλογὴν τῶν αὐτῶν ἀρχῶν.

Ἄρθρ. 38. Οἱ κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον φόροι εἰσπράττονται παρὰ τοῦ δημοσίου εἰς λογαριασμὸν τοῦ ἐνοικιαστοῦ μέχρι τῆς συμπληρώσεως τοῦ ἐνοικίου τὴν 1 Ὀκτωβρίου, ἐκτὸς τοῦ φόρου τοῦ βαμβακίου, ὅστις εἰσπράττεται τὴν 15 Νοεμβρίου.

Τὰ τυχόντα περισσεύματα εἰσπράττονται παρὰ τοῦ ἐνοικιαστοῦ προηγουμένῃ ἀδείᾳ τοῦ οἰκονομικοῦ ἐφόρου καὶ συνδρομῇ τοῦ ταμίου. »

Ἄρθρ. 39. Ὁ ἔγγειος φόρος τῆς μετάξης ἐνοικιάζεται ἐπίσης ἐπὶ δημοπρασίας, ἀποδίδοται δὲ παρὰ μὲν τῶν φορολογουμένων εἰς τὸν ἐνοικιαστὴν εἰς κουκούλια, παρὰ δὲ τοῦ ἐνοικιαστοῦ, εἰς τὸ Δημόσιον εἰς χρήματα τὴν 30 Λυγούστου.

Ἡ βεβαίωσις τοῦ φόρου τούτου γίγνεται δι' ἐκτιμήσεως τῶν κουκουλίων εἰς λίτρας ἢ ὀκάδας κατὰ τὴν ἐγχώριον συνήθειαν ἐπὶ τῶν καλαμωτῶν ἢ κλαδίων.

Ἐν περιπτώσει διαφωνίας ἡ βεβαίωσις γίνεται ἢ διὰ ζυγίσματος ἢ διὰ μετρήσεως τῶν κουκουλίων.

Ἄρθρ. 40. Ὁ ἔγγειος φόρος καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἐπικαρπίας τῶν γρασιδίων βεβαιοῦται δι' ἐκτιμήσεως καὶ εἰσπράττεται διὰ λογαριασμὸν τοῦ δημοσίου τὴν 15 Μαΐου εἰς χρήματα.

Περὶ ἐκτιμήσεως ἐν γένει.

Ἄρθρ. 41. Αἱ ἐκτιμήσεις γίνονται ὡς ἀκολούθως·

Ὁ ἐνοικιαστὴς ὀφείλει νὰ κοινοποιήσῃ ἐγγράφως καὶ ἐπὶ ἀποδείξει διὰ τῆς ἁρμοδίου δημοτικῆς Ἀρχῆς τὴν ἡμέραν τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐκτιμήσεως. Τὴν κοινοποίησιν ταύτην ὀφείλει ὁ δήμαρχος νὰ κάμῃ γνωστὴν εἰς τοὺς φορολογουμένους διὰ προγράμματός του, ἀναγινωσκομένου ἐπ' ἐκκλησίας τὴν προτελευταίαν κυριακήν.

Ἕκαστος φορολογούμενος ὀφείλει, ἂν δὲν προτιμᾷ νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν ἐκτίμησιν ὁ ἴδιος μὲ τὸν ἐνοικιαστὴν ἢ τὸν ἐκτιμητήν του, νὰ ἔχῃ πρόχειρον τὸν ἐκ μέρους του ἐκτιμητὴν κατὰ τὴν ὡρισμένην ἡμέραν τῆς ἐκτιμήσεως.

Ἀλλ' ἐὰν δὲν ἐμφανισθῇ ἐπιτοπίως οὔτε ὁ φορολογούμενος οὔτε ὁ ἐκτιμητής του, ὁ ἐνοικιαστὴς ἢ ὁ ἐκτιμητὴς αὐτοῦ προβαίνει μόνος του εἰς τὴν ἐκτίμησιν· ὀφείλει ὅμως νὰ κοινοποιήσῃ ἀμέσως τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐκτιμήσεως εἰς τὸν φορολογούμενον διὰ τῆς δημοτικῆς Ἀρχῆς.

Ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ φορολογουμένου τὸ πρωτόκολλον τῆς ἐκτιμήσεως τοιχοκολλᾶται εἰς τὴν θύραν τῆς οἰκίας του, ἐπιμελείᾳ καὶ εὐθύνῃ τῆς δημοτικῆς Ἀρχῆς καὶ ἐνώπιον δύω μαρτύρων.

Ἐὰν τὴν τρίτην ἡμέραν, ἀφ' ἧς γνωστοποιηθῇ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐκτιμήσεως εἰς τὸν φορολογούμενον, ἀπαιτήσῃ οὗτος ἢ ὁ ἐκτιμητής του διὰ τῆς δημοτικῆς Ἀρχῆς τὴν ἐπανάληψιν τῆς ἐκτιμήσεως, ἡ δημοτικὴ Ἀρχὴ ὀφείλει νὰ εἰδοποιήσῃ παραχρῆμα τὸν ἐνοικιαστήν, καὶ ἡ ἐκτίμησις ἐπαναλαμβάνεται· ἄλλως, ἡ ἐκ μονομερείας ἀπὸ τὸν ἐνοικιαστὴν γενομένη καθίσταται ὁριστική.

Τὸ ἀποτέλεσμα ἑκάστης ἐκτιμήσεως ἐγγράφεται ἀμέσως εἰς διπλότυπον πρωτόκολλον, τὸ ὁποῖον ὑπογράφεται ἀπὸ τοὺς

λαβόντας μέρος εἰς τὴν ἐκτίμησιν· ἐξ αὐτῶν τὸ μὲν διπλότυπον ἐκκόπτεται καὶ παραδίδοται παραχρῆμα εἰς τὸν φορολογούμενον, τὸ δὲ στέλεχος μένει εἰς τὸν ἐνοικιαστήν.

Ὁ ἐνοικιαστὴς ὀφείλει μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν ἐργασιῶν τῆς ἐκτιμήσεως νὰ παραδώσῃ εἰς τὸν οἰκονομικὸν ἔφορον τὰ στελέχη τῶν πρωτοκόλλων τῆς ἐκτιμήσεως, τῶν μὲν κουκουλίων ἀπὸ τῆς 20 Ἰουνίου μέχρι τῆς 20 Ἰουλίου, τῶν δὲ περιβολίων κλπ. τὴν 15 Σεπτεμβρίου, καὶ τῶν βαμβακίων τὴν 31 Ὀκτωβρίου. Ἐπὶ τῇ βάσει τούτων ὁ οἰκονομικὸς ἔφορος συντάττει καὶ παραπέμπει εἰς τὸν ταμίαν τοῦ χρηματικοῦ πίνακας. Ἐὰν πέντε ἡμέρας μετὰ τὴν ἔκπνοιν ἑκάστης τῶν ἀνωτέρω προθεσμιῶν ὁ ἐνοικιαστὴς δὲν παραδώσῃ εἰς τὸν οἰκονομικὸν ἔφορον τὰ στελέχη τῶν πρωτοκόλλων τῆς ἐκτιμήσεως, ἐφαρμόζονται κατ' αὐτοῦ αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 21.

Ἄρθρ. 42. Πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐκτιμήσεως ὁ νομάρχης ἢ ὁ ἔπαρχος προσκαλεῖ ἐγγράφως τὸν ἁρμόδιον εἰρηνοδίκην διὰ νὰ διορίσῃ δι' ἕκαστον δῆμον ἀνὰ ἕνα ἐπιδιαιτητὴν καὶ ἕνα ἀνὰ ληρωτὴν αὐτοῦ, ἀσχέτους πρὸς ἀλλήλους συγγενείας ἐξ αἵματος ἢ ἐκ κηδεστείας κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν ἢ ἐκ πλαγίου μέχρι τετάρτου βαθμοῦ, καὶ μὴ συνδεδεμένους πρὸς ἀλλήλους διὰ στενῆς φιλίας ἢ σχέσεως.

Ἐν περιπτώσει διχογνωμίας τῶν ἐκτιμητῶν, ὁ ἐπιδιαιτητής, καὶ τούτου κωλυομένου, ὁ ἀναπληρωτὴς αὐτοῦ, ἀφοῦ δώσῃ τὸν κατὰ τὸ ἄρθρον 44 ὅρκον, ἀποφασίζει ὁριστικῶς ἢ παραδεχόμενος θατέραν τῶν γνωμῶν, ἢ σχηματίζων ἰδίαν ἐντὸς τοῦ ὅρου τῶν δύω τούτων.

Ἐπιτρέπεται ἐξαίρεσις κατὰ τῶν ἐπιδιαιτητῶν καὶ τῶν ἀναπληρωτῶν, κατὰ τὰς περὶ ἐξαιρέσεως διατάξεις τῆς πολιτ. δικονομίας, ἐνώπιον τοῦ εἰρηνοδίκου.

Ἐν περιπτώσει κωλύματος ἢ ἐξαιρέσεως τοῦ τε ἐπιδιαιτητοῦ καὶ τοῦ ἀναπληρωτοῦ, ὁ εἰρηνοδίκης διορίζει ἄλλον ἀντὶ τοῦ κωλυομένου ἢ ἐξαιρεθέντος.

Ἄρθρ. 43. Ἡ ἀντιμισθία τῶν ἐπιδιαιτητῶν, τὴν ὁποίαν προσδιορίζει ἑφάπαξ ὁ ἔπαρχος πρὸ τῆς ἐκτιμήσεως, καὶ ἥτις δὲν δύναται νὰ ἦναι ἀνωτέρα τῶν 6 δρ. τὴν ἡμέραν, πληρώνεται ἐξ ἡμισείας παρὰ τοῦ ἐνοικιαστοῦ ἢ τοῦ δημοσίου, ὁσάκις αἱ φόροι εἰσπράττονται διὰ λογαριασμόν του, καὶ τῶν φορολογουμένων.

Ἄρθρ. 44. Οἱ ἐπιδιαιτηταὶ καὶ οἱ ἀναπληρωταὶ αὐτῶν ὁρκίζονται ἐνώπιον τοῦ εἰρηνοδίκου πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν χρεῶν τῶν τὸν ἀκόλουθον ὅρκον·

«Ὀρκίζομαι ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου νὰ ἐκτελέσω τὴν εἰς ἐμὲ ἐμπιστευθεῖσαν ὑπηρεσίαν μὲ πίστιν καὶ εὐσυνειδησίαν, χωρὶς νὰ χαρισθῶ πρὸς βλάβην τοῦ ἐνοικιαστοῦ εἰς τὸν φορολογούμενον, καὶ χωρὶς νὰ ἀδικήσω αὐτὸν πρὸς ὄφελος τοῦ ἐνοικιαστοῦ δι' ὁποιονδήποτε λόγον.»

Ὁ ὅρκος γράφεται ἐπὶ ἁπλοῦ χάρτου.

Ἄρθρ. 45. Ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν οἱ ἐπ' ἐκτιμήσει φόροι μὴ ἐνοικιασθέντες εἰσπράττονται διὰ λογαριασμὸν τοῦ δημοσίου, οἱ ἐκτιμηταὶ τοῦ δημοσίου διορίζονται παρὰ τοῦ ἀρμοδίου οἰκονομικοῦ ἐφόρου, ἔχοντες τὰ αὐτὰ δικαιώματα καὶ ὑποχρεώσεις, τὰ ὁποῖα ἔχουσι καὶ οἱ ἐκτιμηταὶ τοῦ ἐνοικιαστοῦ, κατὰ τὸ ἄρθρον 41 τοῦ παρόντος νόμου.

Πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν χρεῶν των ὁρκίζονται καὶ οὗτοι ἐνώπιον τοῦ εἰρηνοδίκου τὸν κατὰ τὸ ἄρθρ. 44 ὅρκον, ἀντικαθιστάμενης τῆς ἐν αὐτῷ λέξεως «ἐνοικιαστοῦ» διὰ τῆς λέξεως «δημοσίου.»

Ἡ ἀντιμισθία τῶν ἐκτιμητῶν τοῦ δημοσίου προσδιορίζεται οὐχὶ ἀνωτέρα τῶν 4 δραχμῶν.

ΚΕΦΑΛ. Γ'.

Περὶ φορολογίας τῶν ἀμπέλων.

Ἄρθρ. 46. Ὁ ἔγγειος φόρος τῶν ἀμπέλων κανονίζεται κατὰ στρέμμα βασιλικὸν ὡς ἑξῆς·

Τῶν τῆς	α'.	ποιότητος	ἀμπέλων	δραχ.	5
»	β'.	»	»	»	4
»	γ'.	»	»	»	3
»	δ'.	»	»	»	2
»	ε'.	»	»	»	1

α'. ποιότητος ἄμπελοι εἶναι αἱ ἀποφέρουσαι ἐτήσιον εἰσόδημα

			δραχ.	50
β'.	»	»	»	40
γ'.	»	»	»	30
δ'.	»	»	»	20
ε'.	»	»	»	10

Τὸ ἐτήσιον εἰσόδημα προσδιορίζεται ἐπὶ τῇ βάσει τῆς μᾶλλον ἢ ἧττον καρπιμότητος τῆς ἀμπέλου, καὶ τῆς συνήθους τιμῆς τοῦ μούστου.

Αἱ ἀμπελοφυτεῖαι μέχρι πέντε ἐτῶν συμπεπληρωμένων εἶναι ἐλεύθεραι φόρου.

Αἱ μονοετῶς ἐνοικιαζόμεναι κεχερσωμέναι ἐθνικαὶ ἄμπελοι δὲν ὑπόκεινται εἰς ἔγγειον φορολογίαν.

Τὸ δικαίωμα τῆς ἐπικαρπίας τῶν ὑπαγομένων εἰς τὴν κατηγορίαν τοῦ ἐδ. β'. τοῦ § 2 τοῦ ἄρθρου 1. τοῦ παρόντος νόμου προσδιορίζεται εἰς ποσὸν ἴσον μὲ τὸν ἔγγειον φόρον.

Ἄρθρ. 47. Ὁ φόρος εἰσπράττεται ἐπὶ τῇ βάσει τῶν κατὰ τὸ τελευταῖον ἔτος καταστάντων ὁριστικῶν πρωτοκόλλων ὡς πρὸς τὴν ἔκτασιν καὶ ποιότητα τῶν ἀμπέλων, ἐξαιρουμένων ἐκείνων, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἤθελε ζητηθῇ ἀναθεώρησις κατὰ τὸ 50 ἄρθρον τοῦ παρόντος νόμου, καὶ τῶν ὁποίων ὁ φόρος θέλει εἰσπραχθῇ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἀποτελέσματος τῆς ἀναθεωρήσεως. Ἀλλ' ἐὰν ἄμπελοι,

α'. Παρελείφθησαν νὰ δηλωθῶσι περυσιν, εἴτε ὡς μὴ ἔχουσαι τότε πεπληρωμένα τὰ πέντε ἔτη, εἴτε ὡς διαφυγοῦσαι τὴν προσοχὴν τῶν ἀρχῶν,

β'. Ἐσημειώθησαν μὲν πέρυσιν εἰς τὰ ὁριστικὰ κηρυχθέντα πρωτόκολλα, ἀλλ' ὀλιγώτερον τῆς πραγματικῆς των ἐκτάσεως,

γ'. Ἐχαρακτηρίσθησαν ὡς ἰδιωτικαὶ, ἐνῷ εἰσὶν ἐθνικοϊδιόκτητοι ἢ ἐθνικαί,

Α'. Κατὰ μὲν τὴν α'. καὶ β'. περίπτωσιν οἱ ἰδιοκτῆται, ἢ, ἐὰν ὦσι ἐθνικοϊδιόκτητοι, οἱ καλλιεργηταὶ αὐτῶν ὀφείλουσιν αὐτοπροσώπως ἢ δι' ἀντιπροσώπου των μέχρι τῆς 20 Ἀπριλίου τὸ βραδύτερον, νὰ δηλώσωσιν ἐγγράφως ἐπὶ ἁπλοῦ χάρτου ἐνώπιον τῆς δημοτικῆς ἀρχῆς, ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς ὁποίας κεῖται ἡ ἄμπελός των, τὴν θέσιν καὶ τὴν ὁροθεσίαν της, τὴν γραμματικὴν ἔκτασίν της καὶ τὸ παραχθὲν προϊὸν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος εἰς ὀκάδας μούστου, καθὼς ἐπίσης καὶ τὴν ἰδιότητα αὐτῆς, ἂν ἦναι ἐθνικὴ, ἰδιωτικὴ, ἢ ἐθνικοϊδιόκτητος.

Β'. Κατὰ δὲ τὴν γ'. περίπτωσιν, οἱ κάτοχοι τῶν τῆς τοιαύτης φύσεως ἀμπέλων δι' ἀναφορᾶς των ἐπίσης ἐπὶ ἁπλοῦ χάρτου γεγραμμένης ἐντὸς τῆς ἀνωτέρω προθεσμίας πρὸς τὸν οἰκονομικὸν ἔφορον, εἰσὶν ὑπόχρεοι νὰ φανερώσωσι τὴν ἰδιότητα τῆς ἀμπέλου, μένοντες ὡς ἐκ τούτου ἀκαταζήτητοι διὰ τὸ δικαίωμα τῆς ἐπικαρπίας, τὸ ὁποῖον κατὰ τὰ παρελθόντα ἔτη ἀπόλαυσαν.

Ἄρθρ. 48. Αἱ δηλώσεις συντάσσονται εἰς διπλότυπον, καὶ τὸ μὲν ἐπιστρέφεται εἰς τὸν ἰδιοκτήτην ἢ καλλιεργητὴν, ἐπιθεωρημένον παρὰ τοῦ δημάρχου, τὸ δὲ στέλεχος κρατεῖται παρὰ τῷ δημαρχείῳ.

Ἐὰν ὁ αὐτὸς ἰδιοκτήτης ἢ καλλιεργητὴς ἔχῃ ἀμπέλους εἰς διάφορα χωρία, ὀφείλει νὰ κάμῃ χωριστὴν δήλωσιν διὰ τὰς κειμένας εἰς ἕκαστον χωρίον ἀμπέλους.

Ὁ δήμαρχος παραλαμβάνων τὰς δηλώσεις, ὀφείλει νὰ ἐγγράψῃ

ἐν περιλήψει τὸ περιεχόμενον εἰς ἐπὶ τούτῳ βιβλίον κατ' αὔξοντα ἀριθμὸν, διηρημένον κατὰ χωρίον.

Τὸ βιβλίον τοῦτο μένει ἐκτεθειμένον εἰς τὸ δημαρχεῖον 10 κατὰ συνέχειαν ἡμέρας, ἤτοι ἀπὸ τῆς 25 Ἀπριλίου μέχρι τῆς 4 Μαΐου. Τὴν δὲ 10 Μαΐου τὸ βραδύτερον τὸ βιβλίον τοῦτο ὁμοῦ μὲ τὰ στελέχη τῶν δηλώσεων πέμπεται παρὰ τοῦ δημάρχου εἰς τὸν οἰκονομικὸν ἔφορον.

Ἄρθρ. 49. Ὅστις τῶν ἰδιοκτητῶν ἢ καλλιεργητῶν ἤθελε παραμελήσει νὰ κάμῃ τὴν δήλωσίν του ἐντὸς τῆς κατὰ τὸ ἄρθρον 47 τεθείσης προθεσμίας, ἢ ἤθελε δηλώσει ὀλιγώτερον τῆς πραγματικῆς ἐκτάσεως τῆς ἀμπέλου του, ἢ ἤθελε χαρακτηρίσει ὡς ἰδιωτικὴν ἐθνικὴν ἢ ἐθνικοῖδιόκτητον ἀμπελον, κατὰ μὲν τὴν πρώτην καὶ δευτέραν περίπτωσιν ὑποβάλλεται εἰς τὰ ἔξοδα τῆς καταμετρήσεως καὶ εἰς χρηματικὴν ποινὴν, ἴσην μὲ τὸ διπλοῦν τοῦ φόρου καὶ τοῦ δικαιώματος τῆς ἐπικαρπίας τῆς ἀμπέλου, τὴν ὁποίαν δὲν ἐδήλωσεν, ἢ τῶν στρεμμάτων, τὰ ὁποῖα ὑπέκρυψε, κατὰ δὲ τὴν τρίτην περίπτωσιν, εἰς ποινὴν ἴσην μὲ τὸ διπλοῦν δικαίωμα τῆς ἐπικαρπίας, τὸ ἀναλογοῦν εἰς τὴν ἀμπελον, τῆς ὁποίας τὴν ἰδιότητα ἐκάλυψε.

Τὸ ἥμισυ τῆς ἀνωτέρω ποινῆς, τὴν ὁποίαν ἐπιβάλλει τὸ ἁρμόδιον δικαστήριον, δίδεται εἰς τὸν ἀνακαλύψαντα τὴν μὴ δηλωθεῖσαν ἄμπελον, ἢ τὰ ὑποκρυβέντα στρέμματα, ἢ εἰς τὸν ἀποδείξαντα τὴν ἰδιότητα τῆς ἀμπέλου.

Ὁ οἰκονομικὸς ἔφορος ὀφείλει, ἅμα πληροφορηθῇ, ὅτι ἄμπελός τις ἢ μέρος αὐτῆς δὲν ἐδηλώθη, νὰ διατάξῃ τὴν βεβαίωσιν τῆς ὑπάρξεως τῆς ἀμπέλου καὶ τὴν καταμέτρησιν αὐτῆς. Τὸ αὐτὸ πράττει καὶ ἂν ἡ δηλωθεῖσα ἄμπελος ὡς ἰδιωτικὴ ἦναι ἐθνικὴ ἢ ἐθνικοῖδιόκτητος.

Εἰς τὴν τελευταίαν περίστασιν ὀφείλει νὰ καταμηνύσῃ τὴν πρᾶξιν καὶ ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου.

Ἄρθρ. 50. Ὅστις τῶν ἰδιοκτητῶν ἢ καλλιεργητῶν ἀμπέλου νομίζει, ὅτι ἐνεγράφη εἰς τὰ κατὰ τὸ τελευταῖον ἔτος ὁριστικὰ καταστάντα πρωτόκολλα μὲ ἔκτασιν πλειοτέραν τῆς πραγματικῆς, ἢ ὅτι ὑπέχθη εἰς ἀνωτέραν ποιότητα, δύναται νὰ αἰτήσῃ ἀναθεώρησιν τῆς ἐκτάσεως καὶ ποιότητος, ἀναφερόμενος ἐγγράφως ἐνώπιον τοῦ ἐπάρχου, μέχρι τῆς 20 Ἀπριλίου.

Τὸ αὐτὸ τῆς ἀναθεωρήσεως δικαίωμα ἀπολαύει καὶ τὸ δημόσιον, ἐὰν ἡ ἁρμοδία οἰκονομικὴ ἀρχὴ νομίσῃ, ὅτι ἄμπελός τις ἐνεγράφη εἰς τὰ πρωτόκολλα μὲ ἔκτασιν καὶ ποιότητα κατωτέραν τῆς πραγματικῆς.

Τὰ ἔξοδα τῆς ἀναθεωρήσεως τῆς κατ' αἴτησιν τῶν ἰδιοκτητῶν ἢ καλλιεργητῶν ἐνεργουμένης καταλογίζονται εἰς βάρος αὐτῶν, καὶ εἰσπράττονται ἀμέσως παρὰ τῶν ταμιῶν, ἐὰν τὸ ἀποτέλεσμα ἦναι ἴσον ἢ ἀνώτερον τῆς εἰς τὰ περυσινὰ πρωτόκολλα σημειουμένης ἐκτάσεως καὶ ποιότητος· ἐὰν δὲ κατώτερον, τὰ ἔξοδα εἶναι εἰς βάρος τοῦ δημοσίου.

Ὁσάκις ἡ ἀναθεώρησις γίνεται κατὰ παραγγελίαν τοῦ οἰκονομικοῦ ἐφόρου, ἐὰν μὲν τὸ ἀποτέλεσμα ἦναι ἴσον ἢ κατώτερον, τὸ ἔξοδον ἐπιβαρύνει τὸ δημόσιον, ἐὰν δὲ ἀνώτερον, τοὺς ἰδιοκτήτας ἢ καλλιεργητάς.

Ἄρθρ. 51. Ἡ καταμέτρησις τῶν ἀμπέλων ἐνεργεῖται παρ' ἐπιστήμονος γεωμέτρου, τῇ προσκλήσει τοῦ οἰκονομικοῦ ἐφόρου, ἐντὸς τριῶν μηνῶν, ἀρχομένων ἀπὸ τῆς 20 Ἀπριλίου. Τὰ ἀποτελέσματα τῆς καταμετρήσεως ἐγγράφονται εἰς πρωτόκολλα, τὰ ὁποῖα εἶναι ὑποχρεωτικὰ πρὸς ἐπιβολὴν τοῦ φόρου καὶ τῆς χρηματικῆς ποινῆς.

Ἐν ἀπουσίᾳ, ἢ κωλυομένου τοῦ γεωμέτρου, καθὼς καὶ ὅπου οὗτος δὲν ἐπαρκεῖ, διορίζονται κατὰ πλειονοψηφίαν παρὰ τοῦ ἐπάρχου, τοῦ οἰκονομικοῦ ἐφόρου, καὶ τοῦ ἁρμοδίου δημάρχου τρεῖς πραγματογνώμονες, καὶ ἐνεργοῦν τὰς ὡς ἀνωτέρω καταμετρήσεις.

Διὰ τὰς ἐνεργουμένας κατὰ παραγγελίαν τοῦ Οἰκονομικοῦ ἐφόρου καταμετρήσεις πρέπει νὰ εἰδοποιῶνται οἱ ἰδιοκτῆται ἢ καλλιεργηταὶ διὰ τῆς δημοτικῆς Ἀρχῆς 10 ἡμέρας πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς καταμετρήσεως.

Ἄρθρ. 52. Ἅμα παρέλθῃ ἡ τεθεῖσα πρὸς καταμέτρησιν προθεσμία, ὁ ἔπαρχος καὶ ἐν ἐλλείψει τούτου, ὁ εἰρηνοδίκης καὶ ὁ οἰκονομικὸς ἔφορος μετὰ τοῦ ἁρμοδίου δημάρχου, ἀφοῦ ἀκούσουν καὶ τὴν γνώμην πέντε εἰς τοὺς δήμους Α. καὶ Β'. τάξεως, καὶ τριῶν εἰς τοὺς δήμους Γ'. τάξεως ἐκ τῶν μάλλον ἐξ ἀμπέλων φορολογουμένων ἑκάστου δήμου, ἐκλεγομένων διὰ κλήρου ὑπὸ τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει ἐξ ἀριθμοῦ τριπλασίου, προσδιορίζουσι κατὰ πλειονοψηφίαν τὴν ποιότητα·

α. Τῶν κατὰ τὸ 1852 δηλωθησομένων ἢ ἐξακριβωθησομένων ἀμπέλων, καὶ β'. τῶν ἀμπέλων ἐκείνων, τῶν ὁποίων ἤθελε ζητηθῇ ἀναθεώρησις παρὰ τῶν ἰδιοκτητῶν ἢ καλλιεργητῶν, ἢ τοῦ οἰκονομικοῦ ἐφόρου κατὰ τὸ ἄρθρον 50, συντάττοντες τακτικὰ πρωτόκολλα, ἅτινα εἶναι ὁριστικά. Ἐξαιροῦνται τὰ πρωτόκολλα, ἐπὶ τῶν ὁποίων κατεχωρήθη τυχὸν ἐναντία γνώμη τῶν μάλλον φορολογουμένων, ἅτινα καθίστανται ὁριστικά

μετὰ τὴν ἐπ' αὐτῶν ἀπόφασιν τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν.

Ἄρθρ. 53. Ὁ ἔγγειος φόρος ὡς καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἐπικαρπίας τῶν ἀμπέλων εἰσπράττεται παρὰ τῶν ἁρμοδίων ταμιῶν εἰς λογαριασμὸν τοῦ δημοσίου τὴν 15 Νοεμβρίου.

ΚΕΦΑΛ. Ζ.

Περὶ τῶν εἰς τὰ τελωνεῖα εἰσπραττομένων φόρων.

Ἄρθρ. 54. Ὁ ἔγγειος φόρος ἐπὶ τῆς σταφίδος, τῶν βαλανοκικιδίων, τοῦ ῥιζαρίου, τοῦ πρινοκοκκίου, τῶν ξηρῶν σύκων, καὶ τῶν λεμονίων, πορτοκαλλίων καὶ κίτρων Τροιζηνίας, Ἄνδρου, Νάξου καὶ Καρυστίας εἰσπράττεται διὰ λογαριασμὸν τοῦ δημοσίου εἰς τὰ τελωνεῖα κατὰ τὴν ἐξαγωγήν, ἢ τὴν διὰ θαλάσσης μεταφοράν αὐτῶν.

Α'. Περὶ Σταφίδος.

Ἄρθρ. 55. Ἡ τιμὴ τῆς σταφίδος προσδιορίζεται δι' ἑκάστην ἐπαρχίαν διὰ πρωτοκόλλου συντασσομένου ὑπὸ τοῦ νομάρχου ἢ ἐπάρχου, τοῦ οἰκονομικοῦ ἐφόρου καὶ τοῦ τελώνου τοῦ πλησιεστέρου εἰς τὴν ἕδραν τῆς ἐπαρχίας λιμένος, ἀκουομένης καὶ τῆς γνώμης συλλόγου, συγκειμένου ἐκ τριῶν ἐκ τῶν εὐϋποληπτοτέρων καὶ ἐγκριτωτέρων ἐμπόρων καὶ τριῶν σταφιδοκτημόνων, λαμβανομένων κατ' ἐκλογὴν τῶν ἀρχῶν.

Εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῆς τιμῆς λαμβάνεται ὡς βάσις ἡ ὁμολογουμένως τρέχουσα ἐν τῇ ἀγορᾷ τιμή.

Τὸ πρωτόκολλον, εἰς τὸ ὁποῖον θέλει προστίθεσθαι καὶ ἓν ἐννατημόριον τῆς προσδιορισθείσης τιμῆς, καὶ εἰς τὸ ὁποῖον θέλουν καταχωρίζεσθαι καὶ αἱ τυχοῦσαι ἐναντίαι γνῶμαι, ὑπογράφεται παρὰ τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν μελῶν τοῦ συλλόγου, καὶ ὑποβάλλεται ἄνευ ἀναβολῆς εἰς τὸ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον, τὸ ὁποῖον ἐκδίδει τὴν ἐπ' αὐτοῦ ἀπόφασίν του.

Δι' αὐτῆς ἐγκρίνει ἢ ἀκυροῖ τὸ πρωτόκολλον καὶ διατάττει τὴν σύνταξιν νέου.

Ἡ ἀπόφασις τοῦ ὑπουργείου δημοσιεύεται παρευθὺς διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, κοινοποιεῖται εἰς τὴν ἐπαρχίαν, καὶ ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῆς εἰσπράττεται ὁ ἔγγειος φόρος καὶ τὸ τελωνιακὸν δικαίωμα.

Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον προσδιορίζεται δι' ἰδιαιτέρου πρωτοκόλλου καὶ ἡ τιμὴ τῆς τυχούσης ἐξαιρεμένης σταφίδος.

Ἄρθρ. 56. Ὁσάκις συμβῇ αὐξομείωσις τῆς τιμῆς τῆς σταφίδος, συντάσσεται ἐπὶ τῇ αἰτήσει τῶν σταφιδεμπόρων, ἢ τινὸς τῶν ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ ἀρχῶν, νέον πρωτόκολλον κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἰδίου ἄρθρου.

Ἄρθρ. 57. Κατὰ τῆς ἀποφάσεως τοῦ ὑπουργείου τῶν οἰκονομικῶν ἐπιτρέπεται προσφυγὴ εἰς τοὺς ἔχοντας συμφέρον ἰδιώτας μόνον ὡς πρὸς τὸ ποσὸν τῆς προσδιορισθείσης τιμῆς, ἐνώπιον τῶν ἐν Ἀθήναις ἐφετῶν ἐντὸς 15 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ δημοσιεύοντος τὴν ἀπόφασιν φύλλου τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὴν ἕδραν τῆς ἐπαρχίας.

Ἡ προσφυγὴ δὲν ἐπιτρέπει ἀναστολὴν τῆς ἐκτελέσεως τῆς ἐπὶ τοῦ πρωτοκόλλου ἀποφάσεως τοῦ ὑπουργείου.

Ἄρθρ. 58. Ἅμα συνταχθῇ παρὰ τῶν ἐπιτοπίων ἀρχῶν τὸ πρωτόκολλον, ἐπιτρέπεται ἡ ἐπιβίβασις καὶ ἐξαγωγὴ τῆς σταφίδος ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ προκαταβάλλεται ὁ ἔγγειος φόρος καὶ τὸ τελωνιακὸν δικαίωμα ἐπὶ παρακαταθήκῃ κατὰ τὴν προσδιορισθεῖσαν τιμήν, νὰ τακτοποιῆται δὲ μετὰ ταῦτα ἡ ἐγγραφὴ ἡ ἀπόφασις τοῦ ὑπουργείου.

Πᾶσα ἐπιβίβασις καὶ ἐξαγωγὴ σταφίδος πρὸ τῆς συντάξεως τοῦ πρωτοκόλλου ἀπαγορεύεται.

Β'. Περὶ Βαλανοκικιδίων.

Ἄρθρ. 59. Οἱ ἐκ τῶν βαλανοκικιδοδένδρων συλλεγόμενοι καρποὶ ὑπόκεινται εἰς ἔγγειον φόρον, εἰσπραττόμενον μετὰ τοῦ τέλους τῆς ἐξαγωγῆς ἄνευ διακρίσεως ἰδιοκτήτων ἢ ἐθνικῶν.

Λαμβάνεται δὲ οὗτος ἐπὶ μὲν τῶν βαλανιδίων ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ καντηρίου, λογιζομένου πρὸς ὀκάδας 44, ἄνευ διακρίσεως ποιότητος, κατὰ τὴν ἑξῆς ἀναλογίαν.

Α'. Διὰ τὴν Κέαν, Ἀκαρνανίαν καὶ Λακεδαίμονα, ἔγγειος φόρος	δραχ.	1. 10
Τελωνιακὸν δικαίωμα		65
Β'. Διὰ τὸν νομὸν Μεσσηνίας, ἐγκρητικὸς φόρος .		3.
Τελωνιακὸν δικαίωμα		60
Γ'. Διὰ τὴν Ἀχαΐαν καὶ λοιπὴν Πελοπόννησον, Ἀττικὴν καὶ ἀνατολικὴν Ἑλλάδα.		
Ἔγγειος φόρος	»	1. 65
Τελωνιακὸν δικαίωμα		60
Δ'. Διὰ τὴν Ἀκαρνανίαν, Αἰτωλίαν καὶ Τριφυλίαν,		
Ἐγκρητικὸς φόρος	»	2.
Τελωνιακὸν δικαίωμα		60
Ἐπὶ δὲ τῶν κικιδίων, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ὀκᾶς κατὰ τὴν ἀκόλουθον ἀναλογίαν.		
Διὰ τὴν Ἀκαρνανίαν, Αἰτωλίαν καὶ Τριφυλίαν, ἐγκρητικὸς φόρος λεπτὰ		25
Τελωνιακὸν δικαίωμα		6

Δι' ὅλα τὰ λοιπὰ μέρη τοῦ Κράτους ἔγγειος φόρος λεπτὰ. 10
Τελωνιακὸν δικαίωμα . . . . . 6.

Ἄρθρ. 60. Ὡς πρὸς τὰ μέρη, ὅπου ἐπιτρέπεται ἡ ἐξαγωγὴ τῶν βαλανοκικιδίων, θέλουν τηρηθῆ αἱ διατάξεις τοῦ ἀπὸ 19 Μαρτίου 1843 τελωνιακοῦ ὀργανισμοῦ.

Ἄρθρ. 61. Ὅστις φωραθῆ συλλέγων ἐκ τῶν ἐθνικῶν βαλανοκικιδοδένδρων, ἐξαιρουμένων τῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ 52 στοιχ. β'. καὶ δ'., ἄνευ ἀδείας τοῦ δημοσίου ἐπιστάτου, ὑποβάλλεται εἰς πληρωμὴν τῆς διπλασίας ἀξίας τοῦ προϊόντος, τὸ ὁποῖον ἤθελε συλλέξει, κατὰ τὸ ἄρθρον 15 τοῦ παρόντος νόμου.

Τὸ ἥμισυ τῆς ποινῆς ταύτης δίδοται εἰς τοὺς ἀνακαλύψαντας, ἐκτὸς τῶν ἐπιστατῶν τοῦ δημοσίου.

Γ'. Περὶ Πρινοκοκκίου καὶ Ῥιζαρίου.

Ἄρθρ. 62. Ὁ ἔγγειος φόρος τοῦ πρινοκοκκίου προσδιορίζεται εἰς μίαν καὶ ἡμίσειαν δραχμὴν δι' ἑκάστην ὁκᾶν, τὸ δὲ τελωνιακὸν δικαίωμα εἰς λεπτὰ 90· ὁ δὲ τοῦ ῥιζαρίου εἰς δραχμὰς 2 τὸ κεντάριον, τὸ δὲ τελωνιακὸν δικαίωμα εἰς δραχμὴν 1 καὶ λεπτὰ 20.

Δ'. Περὶ Σύκων.

Ἄρθρ. 63. Ὁ ἐπὶ τῶν ξηρῶν σύκων ἔγγειος φόρος καὶ τὸ κατὰ τὴν ἐξαγωγὴν αὐτῶν τελωνιακὸν δικαίωμα λαμβάνεται ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ κενταρίου·

Δι' ἔγγειον φόρον δραχμὴ . . . . . 1.
Διὰ τελωνιακὸν δικαίωμα . . . . . 60.

Ε'. Περὶ Λεμονίων, Πορτοκαλλίων κ. λ. π.

Ἄρθρ. 64. Ὁ ἔγγειος φόρος ἐπὶ τῶν λεμονίων, πορτοκαλλίων καὶ κίτρων Τροιζηνίας, Ἄνδρου, Νάξου καὶ Κορυστίας λαμβάνεται ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀγοραίας τιμῆς, βεβαιουμένης διὰ πρωτοκόλλου κατὰ διμηνίαν ἀπὸ τὸν ἔπαρχον, τὸν τελώνην καὶ τὸν δήμαρχον τῆς πρωτευούσης.

Ἐπὶ τῶν διὰ ξηρᾶς μεταφερομένων λεμονίων, πορτοκαλλίων καὶ κίτρων πληρώνεται ὡσαύτως ὁ ἔγγειος φόρος ἐπὶ τῇ βάσει τῆς αὐτῆς τιμῆς.

Ἄρθρ. 65. Ἡ λαθραία μεταφορὰ ἢ ἐξαγωγὴ τῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ 54 ἐνδιαλαμβανομένων προϊόντων ὑπόκειται εἰς πληρωμὴν ὀκταπλοῦ ἐγγείου φόρου καὶ τελωνιακοῦ δικαιώματος· θέλει δὲ ἐπιβάλλεσθαι καὶ λόγῳ ἐγγείου φόρου διὰ τὰς λοιπὰς παραβάσεις χρηματικὴ ποινή, κατὰ τὸν περὶ ὀργανισμοῦ τῶν τελωνείων νόμον.

Τὸ τριτημόριον τοῦ λόγῳ ποινῆς λαμβανομένου ποσοῦ δίδοται εἰς τὸν ἀνακαλύψαντα τὸ λαθρεμπόριον ἢ τὰς λοιπὰς παραβάσεις εἰς ἀμοιβήν.

ΚΕΦΑΛ. Β'.

Περὶ φορολογίας τῆς Σταφίδος Ἠλείας καὶ Ὀλυμπίας.

Ἄρθρ. 66. Ὁ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ποσοῦ τοῦ προϊόντος ἀποδιδόμενος ἔγγειος φόρος τῆς σταφίδος τῶν ἐπαρχιῶν Ἠλείας καὶ Ὀλυμπίας ἐνοικιάζεται καὶ ἀποδίδεται ἀπὸ μὲν τὸν ἐνοικιαστὴν εἰς τὸ δημόσιον εἰς χρήματα, ἀπὸ δὲ τοὺς φορολογουμένους, εἰς τὸν ἐνοικιαστὴν εἰς εἴδος.

Ἡ βεβαίωσις τοῦ φόρου γίνεται δι' ἐκτιμήσεως ἐπὶ τῶν ἀλωνίων εἰς λίτρας, ἐν περιπτώσει δὲ διαφωνίας διὰ ζυγίσματος. Εἰς τὰς λοιπὰς ἐπαρχίας τοῦ Κράτους, εἰς τὰς ὁποίας ἐξαιρετικῶς ὑπάρχουσι προϊκοδοτήσεις μὴ ὑποκείμεναι εἰς τὴν ἀπόδοσιν τοῦ ἐγγείου φόρου εἰς εἴδος, ἀλλ' ἀποδίδουσι τὸν ἔγγειον φόρον εἰς 3 0/0. Θέλει ἐνεργεῖσθαι ἐκτίμησις ἐπὶ τῶν ἀλωνίων πρὸς βεβαίωσιν τοῦ παραχθέντος σταφιδοκαρποῦ ἀπὸ τὸς πελευταίας. Ἐν περιπτώσει δὲ διαφωνίας ἡ βεβαίωσις γίνεται διὰ ζυγίσματος.

Ἄρθρ. 67. Ὁ δήμαρχος κοινοποιεῖ ἐπὶ ἀποδείξει εἰς τὸν ἐνοικιαστὴν πρὸ πέντε ἡμερῶν τὴν ἡμέραν τῆς ἐνάρξεως τοῦ τρυγητοῦ κατὰ τμῆμα, ἢ καὶ καθ' ὅλον τὸν δῆμον.

Ὁ ἐνοικιαστὴς ὀφείλει ἐπὶ ποινῇ ἀπορρίψεως πάσης κατὰ τῶν φορολογουμένων ἀπαιτήσεως νὰ παρευρίσκεται ἐπιτοπίως εἰς τὸν τρυγητόν. Ἄλλως, οἱ φορολογούμενοι προχωροῦσιν ἀκωλύτως εἰς τὰς ἐργασίας τοῦ τρυγητοῦ. Ἀπαγορεύεται ὅμως ἡ ἀνάμιξις καρπῶν παραγομένων ἀπὸ κτήματα, ἀποδιδόντα τὸν ἔγγειον φόρον εἰς χρήματα 3 τοῖς 0/0, μὲ καρποὺς παραχθέντας ἀπὸ τὰ αὐτουσίως ἀποδιδόντα τὸν φόρον κτήματα.

Ἄρθρ. 68. Ὅστις τῶν φορολογουμένων παραβῇ τὰς διατάξεις τοῦ προηγουμένου ἄρθρου, ἢ ὑφαιρέσῃ ἀπὸ τὰ ἀλώνια καρπόν, ἢ δι' οἱουδήποτε ἄλλου τρόπου προσπαθήσῃ νὰ ζημιώσῃ τὸν ἐνοικιαστήν, τιμωρεῖται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 15.

Ὁ σταφιδοκαρπὸς θέλει ἀποταμιεύεσθαι εἰς ἀποθήκας δαπάνῃ τῶν ἐνοικιαστῶν, μένει ὅμως ὑπέγγυος εἰς τὸ δημόσιον μέχρις ἐξοφλήσεως τοῦ ἐνοικίου, καὶ δὲν δύναται νὰ ἐκποιηθῇ παρὰ τοῦ ἐνοικιαστοῦ, εἰμὴ ἐν γνώσει τοῦ ταμίου καὶ ὑπὸ τοὺς ὅρους τοῦ νὰ κατατεθῇ τὸ ἀντίτιμον εἰς τὸ ταμεῖον.

Ἐπὶ τούτῳ τὸ δημόσιον θέλει διορίσει ἐπιτηρητὴν, ἔχοντα

τὸ δικαίωμα καὶ τὸ καθῆκον νὰ παρευρίσκηται εἰς πᾶσαν παραλαβὴν καὶ παράδοσιν σταφιδ καρποῦ καὶ εἰς πᾶσαν σφράγισιν καὶ ἀποσφράγισιν τῶν ἀποθηκῶν, καὶ νὰ κρατῇ βιβλίον εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς, μονογραφημένον ἀπὸ τὸν ἔπαρχον.

Ἐὰν ὁ ἐνοικιαστὴς εἰσπράξῃ ἀπό τινα τῶν φορολογουμένων εἰς χρήματα τὸν φόρον του, ἢ ἐκποιήσῃ λαθραίως ἢ ὑπεξαιρέσῃ σταφιδοκαρπόν, τιμωρεῖται κατὰ μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 20 στοιχείου ΣΤ'. τοῦ παρόντος νόμου, κατὰ δὲ τὴν δευτέραν καὶ τρίτην, μὲ χρηματικὴν ποινὴν ἴσην μὲ τὴν τριπλῆν ἀξίαν τοῦ ἐκποιηθέντος ἢ ὑπεξαιρεθέντος.

Τὸ τρίτον τῆς χρηματικῆς ποινῆς θέλει δίδεσθαι εἰς τὸν καταμηνυτὴν, μὴ ἐξαιρουμένου καὶ τοῦ ἐπιτρόπου τῆς ἀποθήκης.

Ἐὰν ἀποδειχθῇ ὅτι συνῴνησε καὶ ὁ ἐπιτρόπος τῶν ἀποθηκῶν εἰς τὴν λαθραίαν ἐκποίησιν ἢ ὑπεξαίρεσιν σταφιδοκαρποῦ, τιμωρεῖται καὶ οὗτος μὲ χρηματικὴν ποινὴν δραχμῶν 100—500, ἐπιφυλαττομένης καὶ ἔτι μείζονος ποινικῆς καταδικῆς κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ποινικοῦ νόμου.

ΚΕΦΑΛ. Θ'.

Περὶ διαφόρων ἐπικαρπιῶν.

Ἄρθρ. 69. Τὸ δικαίωμα τῆς ἐπικαρπίας τῶν ἐθνικοϋδιοκτήτων σταφίδων καὶ σύκων ἐνοικιάζεται, βεβαιοῦται καὶ εἰσπράττεται κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 66—68, ἡ δὲ βεβαίωσις τοῦ δικαιώματος τῆς ἐπικαρπίας τῶν σύκων γίνεται διὰ μετρήσεως εἰς ἁμαθοὺς ἐπὶ τῶν τραπεζῶν.

Ἄρθρ. 70. Τὸ δικαίωμα τῆς ἐπικαρπίας τῶν ἐθνικοϋδιοκτήτων μωραιοδένδρων εἰσπράττεται διὰ λογαριασμὸν τοῦ δημοσίου τὴν 1. Ἰουνίου.

Ἄρθρ. 71. Τὸ προϊὸν τῶν ἀδιαθέτων ἐθνικῶν ἀμπέλων, σταφιδαμπέλων, σύκων, ἐλαιῶν, βαλανοδένδρων, μωραιῶν κ. λ. π. ἐνοικιάζεται ἐπὶ δημοπρασίας εἰς χρήματα.

ΚΕΦΑΛ. Γ'.

Περὶ φορολογίας τῆς ῥετίνης, κατράμης κ. λ. π.

Ἄρθρ. 72. Ὁ ἔγγειος φόρος καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἐπικαρπίας τῆς ῥετίνης καὶ κατράμης ἐνοικιάζεται ἐπὶ δημοπρασίας καὶ ἀποδίδεται εἰς χρήματα, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς τρεχούσης τιμῆς, βεβαιουμένης διὰ πρωτοκόλλου ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου ἐπάρχου, δασονόμου καὶ τοῦ δημάρχου τῆς πρωτευούσης τῆς ἐπαρχίας.

Ἄρθρ. 73. Ἡ βεβαίωσις τοῦ φόρου τούτου γίνεται διὰ ζυγίσματος τοῦ προϊόντος ἐπὶ τῶν μερῶν, τὰ ὁποῖα προσδιορίζει τὸ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον, ὑπολογιζομένου εἰς ὀκάδας.

Ἄρθρ. 74. Ἕκαστος τῶν συλλεκτῶν τῆς ῥετίνης καὶ κατράμης ὀφείλει πέντε ἡμέρας πρὸ τῆς ἐκ τῶν λάκκων ἐξαγωγῆς ἢ τῆς μεταφορᾶς τῶν προϊόντων τούτων νὰ εἰδοποιήσῃ διὰ τῆς δημοτικῆς ἀρχῆς ἢ τοῦ δασάρχου ἢ δασονόμου τὸν ἐνοικιαστὴν, ἵνα νὰ παρευρίσκηται εἰς τὸ ζύγισμα τοῦ προϊόντος, καὶ ἐὰν οὗτος ἢ ὁ ἐπιστάτης αὐτοῦ δὲν παρευρεθῇ, ζυγίζει μόνος αὐτὸς ἐπὶ παρουσίᾳ ἑνὸς τοὐλάχιστον τῶν δασονομικῶν ὑπαλλήλων, συνταττομένου περὶ τούτου πρωτοκόλλου, τὸ ὁποῖον ἐπέχει τόπον διπλοτύπου τοῦ ἐνοικιαστοῦ.

Ἄρθρ. 75 Ἐὰν τις φωραθῇ συλλέγων λαθραίως ῥετίνην ἢ κατράμην εἰς ἐθνικὰ δάση, ὑποβάλλεται εἰς χρηματικὴν ποινὴν, ἴσην μὲ τὴν διπλῆν ἀξίαν τοῦ συλλεχθέντος προϊόντος. Ἀλλ' ἐὰν δὲν ἀνακαλυφθῇ τὸ προϊόν, δύναται ὅμως νὰ ἐκτιμηθῇ ἡ ζημία, ὁ συλλέκτης γενόμενος γνωστὸς ὑποβάλλεται, ἐκτὸς τοῦ νομίμου φόρου, καὶ εἰς πρόστιμον ἢ χρηματικὴν ποινὴν ἴσην μὲ τὸ τριπλοῦν ποσὸν τοῦ φόρου, τὸν ὁποῖον ἀπεπειράθη νὰ ὑπεξάγῃ. Ἐὰν δὲν ἦναι δυνατὸν νὰ ἐξακριβωθῇ ἡ ζημία, ὁ συλλέκτης ὑποβάλλεται εἰς πρόστιμον δραχμῶν 5—50, τὸ ὁποῖον εἰσέρχεται εἰς τὸ δημόσιον καὶ δημοτικὸν ταμεῖον, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 15 τοῦ παρόντος νόμου. Τὸ τρίτον τοῦ εἰς τὸ δημόσιον ἀνήκοντος προστίμου δίδεται εἰς τὸν ἀνακαλύψαντα, ἐκτὸς ἐὰν ἦναι ὁ ἐνοικιαστὴς, ἢ ὁ ἐπιστάτης τοῦ δημοσίου.

Ἄρθρ. 76. Τὰ ἐξ ἐθνικῶν δασῶν παραγόμενα κάστανα, κέρνα, κοκκοναρία, πόστατα κ. λ. π. δασικὰ προϊόντα ἐνοικιάζονται ἐπὶ δημοπρασίας εἰς χρήματα.

Ὁ ἔγγειος φόρος ἐπὶ τῆς ῥετίνης, κατράμης καὶ τῶν ἄλλων δασικῶν προϊόντων, ἅτινα παράγονται ἐξ ἰδιωτικῶν δασῶν, ἐνοικιάζεται ἐπὶ δημοπρασίας, βεβαιούμενος ὁ μὲν ἐπὶ τῆς ῥετίνης καὶ κατράμης κατὰ τὸ ἄρθρον 73, ὁ δὲ ἐπὶ τῶν λοιπῶν προϊόντων δι' ἐκτιμήσεως ἐπὶ τῶν δένδρων, κατὰ τὰς ἐκδοθεισομένας ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου ὁδηγίας ἐπὶ τῇ βάσει πάντοτε τῶν περὶ ἐκτιμήσεως ἐν γένει διατάξεων τοῦ παρόντος νόμου, καὶ ἀποδίδεται εἰς χρήματα.

Ὅστις συλλέξῃ λαθραίως ἐκ τῶν ἀνωτέρω προϊόντων εἰς ἰδιωτικὰ δάση, ἢ δι' οἱουδήποτε ἄλλου τρόπου προσπαθήσῃ νὰ ζημιώσῃ τὸν ἐνοικιαστὴν, τιμωρεῖται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 15.

Τὸ ἐνοίκιον τῶν ἀνωτέρω δασικῶν προϊόντων πληρώνεται εἰς δύω ἴσας δόσεις τὴν 1 καὶ 31 Σεπτεμβρίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ.

Περὶ φορολογίας τῶν Λακωνικῶν προϊόντων.

Ἄρθρ. 77. Ὁ ἔγγειος φόρος ἐπὶ τῶν προϊόντων τῶν δύω ἐπαρχιῶν Οἰτύλου καὶ Γυθείου, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ ἐλαίου, βεβαιοῦται καὶ εἰσπράττεται πρὸς 10 τοῖς 0|0 κατὰ τὴν ἐξαγωγὴν καὶ τὴν μεταφορὰν αὐτῶν διὰ ξηρᾶς ἢ διὰ θαλάσσης ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀγοραίας τιμῆς, βεβαιουμένης κατὰ μῆνα διὰ πρωτοκόλλου ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου ἐπάρχου, τῆς τελωνιακῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ δημάρχου τῆς πρωτεούσης.

Ὁ δὲ ἔγγειος φόρος ἐπὶ τῶν ἀκολούθων προϊόντων κανονίζεται ὡς ἑξῆς.

α.) Ὁ ἐπὶ τοῦ ἐλαίου πρὸς λεπτὰ 8 τὴν ὀκᾶν·

β.) Ὁ ἐπὶ τῆς μετάξης πρὸς δραχ. 2. 50 0|0 τὴν ὀκᾶν, ἄνευ διακρίσεως ποιότητος·

γ.) Ὁ ἐπὶ τῶν κουκουλίων πρὸς λεπτὰ 60 τὴν ὀκᾶν, ἐὰν ἦναι ἐκ τῶν συνήθων, καὶ πρὸς δραχμὴν 1, ἐὰν ἦναι ἐκ τῶν διὰ μηχανῆς ἢ ἄλλως πως ξηραινομένων.

Τὸ τελωνιακὸν δικαίωμα ἐπὶ τῆς μετάξης καὶ τῶν κουκουλίων, ὅταν ἐξάγωνται, πληρώνεται ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἀνωτέρω ὁρισθέντος ποσοῦ τοῦ φόρου.

Ὁ ἐπὶ τῆς σταφίδος, τῶν βελανιδοκικιδίων, τοῦ πρινοκοκκίου, τοῦ ῥιζαρίου καὶ τῶν ξηρῶν σύκων ἔγγειος φόρος βεβαιοῦται καὶ εἰσπράττεται κατὰ τὰς περὶ τούτου εἰδικὰς διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου.

Ἄρθρ. 78. Ὁ κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον φόρος εἰσπράττεται εἰς τὸ τελωνεῖον Γυθείου, τὸ ὑποτελωνεῖον Λιμενίου, τὸ σταθμοφυλακεῖον Ἁλμυροῦ καὶ τὰ φυλακεῖα Κυπαρισσίας καὶ Καρδαμύλης.

Ἄρθρ. 79. Οἱ μεταφερόμενοι ἀπὸ τὰς ὁμόρους ἐπαρχίας εἰς τὴν Λακωνίαν ὁμοειδῆ μὲ τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 77 ἀναφερόμενα προϊόντα, εἴτε διὰ νὰ τὰ ἐξαγάγωσιν εἴτε διὰ νὰ τὰ πωλήσωσιν ἐκεῖ, ὀφείλουσι νὰ διαβαίνουν διὰ μιᾶς τῶν τριῶν ὁδῶν, ἢ διὰ τῆς ἀγούσης ἀπὸ Σπάρτην εἰς Γύθειον, ἢ διὰ τῆς ἀπὸ Ἀργολικοῦ εἰς Γύθειον, ἢ διὰ τῆς ἀπὸ Καλάμας εἰς Ἁλμυρόν, καὶ νὰ ἐφοδιάζωνται μὲ διαβατήρια παρὰ τῶν ἀρμοδίων δημοτικῶν ἀρχῶν, ὅτιοθεν τῶν ὁποίων θέλει δηλοῦσθαι ὁ ἀριθμὸς τῶν φορτίων, καὶ τὸ βάρος καὶ εἶδος τῶν προϊόντων. Ἀρμόδιοι δὲ ἀρχαὶ εἶναι οἱ δήμαρχοι ἐκεῖνοι, ἀπὸ τὴν περιφέρειαν τῶν ὁποίων λαμβάνονται καὶ μεταφέρονται τὰ προϊόντα εἰς Λακωνίαν. Τὰ διαβατήρια ταῦτα θέλουν παρουσιάζεσθαι εἰς ἕνα τῶν ἀρμοδίων κατὰ

τὴν Λακωνίαν ἐρχόμενον, ἀπὸ τὸν ὁποῖον θέλουν ἐφοδιάζεσθαι μὲ ἀποδεικτικὸν πρὸς ἐλευθέραν ἐξαγωγὴν ἢ κατανάλωσιν τῶν προϊόντων.

Ἄρθρ. 80. Ὁ μεταφέρων διὰ ξηρᾶς Λακωνικὰ προϊόντα εἰς ἄλλην τοῦ Κράτους ἐπαρχίαν ὀφείλει νὰ πληρώσῃ τὸν νενομισμένον ἔγγειον φόρον εἰς μίαν τῶν κατὰ τὴν Λακωνίαν τελωνιακῶν ἀρχῶν ἐπὶ διπλοτύπῳ ἀποδείξει, τὴν ὁποίαν ὀφείλει νὰ παρακαταθέτῃ εἰς ἕνα τῶν κατὰ τὴν Λακωνίαν ἐρχόμενον, ὅστις, ἀφοῦ βεβαιωθῇ, ὅτι περιέχονται ἀκριβῶς ἐν αὐτῇ τὰ μεταφερόμενα προϊόντα ἐκδίδει ἄδειαν ἐλευθέρας μεταφορᾶς.

Ἐπιτρέπεται νὰ πληρώνεται ὁ φόρος καὶ εἰς τὸν ἀρμόδιον ἔφορον. Ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὀφείλει ὁ ἔφορος νὰ ἐκδίδῃ ἐκτὸς τῆς περὶ ἐλευθέρας μεταφορᾶς ἀδείας καὶ διπλότυπον ἀπόδειξιν πληρωμῆς.

Ἄρθρ. 81. Ὅστις τῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ 79 ἀναφερομένων δημάρχων ἤθελε δηλώσει ὡς προϊόντα τοῦ δήμου του, προϊόντα τῆς Λακωνίας, ὑπόκειται εἰς τὴν ποινὴν τὴν ὡρισμένην ἐν τῷ ἄρθρῳ 251 τοῦ ποινικοῦ νόμου.

Ἄρθρ. 82. Οἱ τελῶναι Λακωνίας θέλουν θεωρεῖ καὶ φορολογεῖ ἀνεξαιρέτως ὡς Λακωνικὰ προϊόντα ὅσα δὲν συνοδεύονται μὲ τακτικὰ τῶν ἐφόρων ἀποδεικτικὰ κατὰ τὸ ἄρθρον 79.

Ἄρθρ. 83. Ὅστις ἐξάγει λαθραίως προϊόντα τῆς Λακωνίας, ἢ μεταφέρει αὐτὰ εἰς τὰς ὁμόρους ἐπαρχίας δι' ἄλλης ὁδοῦ παρὰ τὰς ἐν τῷ ἄρθρῳ 79 ἀναφερομένας, ὑποβάλλεται εἰς τὰς αὐτὰς ποινάς, τὰς προβλεπομένας ἀπὸ τὸ ἄρθρον 15 τοῦ παρόντος νόμου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ'.

Γενικαὶ διατάξεις.

Περὶ νομικῆς κατοχῆς τῶν ἐθνικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν κτημάτων.

Ἄρθρον 84. Τὸ δημόσιον ἐξακολουθεῖ νὰ διατηρῇ εἰς ἑαυτὸ τὴν νομικὴν κατοχὴν ἐπὶ τῶν ἐθνικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν γαιῶν καὶ κτημάτων, ἐφ' ὅσων ἐλάβομεν δικαίωμα ἐπικαρπίας μέχρι τέλους τοῦ 1843, ἐκτὸς ἂν ἀπώλεσεν αὐτὴν διὰ δικαστικῆς ἀποφάσεως ἢ διὰ ῥητῆς παραιτήσεως.

Περὶ τῆς διαχειρίσεως τῶν ἀποθηκαρίων.

Ἄρθρ. 85. Οἱ ἀποταμιευόμενοι εἰς τὰς κεντρικὰς ἀποθήκας δημόσιοι καρποὶ διαχειρίζονται ἀπὸ ἀποθηκαρίους διοριζομένους ἀπὸ τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν· δύνανται μολοντοῦτο τὸ

ὑπουργείων ν' ἀναβάσῃ τὰ ἔργα ταῦτα καὶ εἰς ἄλλους δημοσίους ἢ δημοτικοὺς ὑπαλλήλους.

Τοὺς ἰσολογισμοὺς τῶν ἀποθηκαρίων ἐξελέγχουσιν οἱ οἰκονομικοὶ ἔφοροι καὶ καταλογίζουσιν εἰς βάρος των ὅλα τὰ τυχόντα ἐλλείμματα ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἰσχύοντος πρωτοκόλλου τῶν τιμῶν τῶν σιτηρῶν. Πᾶσα περὶ καταλογισμοῦ ἀπόφασις τοῦ οἰκονομικοῦ ἐφόρου ὑποβάλλεται εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν, τὸ ὁποῖον ἀποφαίνεται ἐπ' αὐτῆς ἀφοῦ λάβῃ ὑπ' ὄψιν καὶ τὴν ἀπολογίαν τοῦ ὑπολόγου.

Αἱ ἀποφάσεις αὗται ἐκτελοῦνται δικαστικῶς κατὰ τὰς περὶ καταδιώξεως τῶν καθυστερούντων διατάξεις.

Μετὰ τὴν ἐπὶ τῶν ἐλλειμμάτων ἀπόφασιν τοῦ ὑπουργείου οἱ ἰσολογισμοὶ τῶν ἀποθηκαρίων παραπέμπονται εἰς τὸ Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον, εἰς τὸ ὁποῖον συναποστέλλονται καὶ οἱ παρὰ τῶν οἰκονομικῶν ἐφόρων ὑποβαλλόμενοι ἰσολογισμοὶ τῆς ἐν γένει φορολογίας τοῦ ἔτους, διὰ νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς μέσον ἐξελέγξεως εἰς τὴν ἐκδίκασιν τῆς διαχειρίσεως τῶν ἀποθηκαρίων ὡς ὑπολόγων.

Περὶ τῶν δημοσίων φόρων.

Ἄρθρ. 86. Οἱ εἰς εἶδος εἰσπραττόμενοι παρὰ τοῦ δημοσίου φόροι, ἐφ' ὅσον εὑρίσκονται εἰς τὴν κυριότητα αὐτοῦ, δὲν ὑπόκεινται εἰς δημοτικὸν ἢ εἰς ἄλλον τινὰ φόρον.

Περὶ γενικῶν ὁδηγιῶν καὶ διασαφήσεων.

Ἄρθρ. 87. Τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν θέλει δώσει τὰς ἀναγκαίας ὁδηγίας, διασαφήσεις, τύπους καὶ πίνακας εἰς τὰς οἰκονομικὰς ἀρχάς, τοὺς ἐνοικιαστάς, τοὺς ἐκτιμητὰς καὶ τοὺς ἐπιστάτας τοῦ δημοσίου, τόσον διὰ τὴν εἴσπραξιν τῶν φόρων, ὅσον καὶ διὰ τὴν ἐξακρίβωσιν καὶ τὴν εἰς χρήματα αὐτῶν πληρωμήν.

Περὶ ἐκποιήσεως καὶ παραχωρήσεως καρπῶν.

Ἄρθρον 88. Τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν ἐκποιεῖ τοὺς εἰς εἴδη συναζομένους καρποὺς διὰ δημοπρασίας, ἢ καὶ παραχωρεῖ αὐτοὺς κατὰ τὸ ἄρθρον 25 εἰς τοὺς φορολογουμένους.

Περὶ ἐξαιρέσεως τῶν ἐκτιμητῶν καὶ ἐπιδιαιτητῶν.

Ἄρθρ. 89. Οἱ ἐκτιμηταὶ τοῦ δημοσίου καὶ οἱ ἐπιδιαιτηταὶ ὀφείλουν ἐπὶ ποινῇ προστίμου 10—50 δραχμῶν νὰ προτείνωσιν αὐθορμήτως τὴν ἐξαίρεσίν των, ὅταν ὑπάρχουν λόγοι κατὰ τὰς περὶ ἐξαιρέσεως διατάξεις τῆς πολιτικῆς δικονομίας ὡς πρὸς τοὺς δικαστικοὺς ὑπαλλήλους, ἐπιφυλαττομένης καὶ τῆς ποινικῆς καταδιώξεως ἐν περιπτώσει ἀπάτης, κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ ποινικοῦ νόμου καθὼς καὶ τῆς ὑποχρεώσεως εἰς πολιτικὴν ἀποζημίωσιν.

Περὶ τοῦ δικαιώματος τῆς ἐπικαρπίας τῶν ἐκλεκτικῶν κτημάτων.

Ἄρθρ. 90. Τὸ δικαίωμα τῆς ἐπικαρπίας τῶν ἀγρῶν καὶ τῶν ἄλλων κτημάτων τῶν διαλελυμένων μοναστηρίων βεβαιοῦται καὶ εἰσπράττεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου, ἢ καὶ κατὰ τοὺς ὅρους τοὺς ἐνδιαλαμβανομένους εἰς τὰ διὰ χειρὸς τῶν καλλιεργητῶν ἔγγραφα.

Περὶ δημοπρασιῶν ἐν γένει.

Ἄρθρον 91. Οἱ ὅροι τῶν δημοπρασιῶν, αἱ συμφωνίαι τῆς ἐνοικιάσεως καὶ αἱ ὑποχρεώσεις τῶν ἐνοικιαστῶν κανονίζονται διὰ Βασ. διατάγματος.

Ἄρθρ. 92. Αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρ. 8—12 τοῦ παρόντος νόμου ἐφαρμόζονται ἀναλόγως καὶ ὡς πρὸς ἅπαντας τοὺς λοιποὺς φόρους, οἵτινες κατὰ τὸν αὐτὸν νόμον ἐνοικιάζονται ἐπὶ δημοπρασίᾳ.

Περὶ ἀμέσου εἰσπράξεως τῶν μὴ ἐνοικιαζομένων φόρων.

Ἄρθρ. 93. Οἱ δι' ἐνοικιάσεως διατιθέμενοι κατὰ τὸν παρόντα νόμον φόροι, ἐὰν δὲν τύχωσι κατὰ τὰς δημοπρασίας ἀναλόγων προσφορῶν, εἰσπράττονται διὰ λογαριασμὸν τοῦ δημοσίου δι' ἐπιστατῶν καὶ φυλάκων, διοριζομένων παρὰ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου, ἐξασκούντων ὅλα τὰ δικαιώματα καὶ ὑποκειμένων εἰς ὅλας τὰς ὑποχρεώσεις τῶν ἐνοικιαστῶν. Οἱ ἐπιστατοφύλακες οὗτοι θεωροῦνται ὡς δημόσιοι ὑπηρέται καὶ ὁρκίζονται τὸν ὡρισμένον διὰ τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους ὅρκον ἐνώπιον τῶν οἰκονομικῶν ἐφόρων.

Περὶ διπλοτύπων καὶ ἐκτιμήσεως.

Ἄρθρ. 94. Τὰ ἄρθρ. 18—21 περὶ διπλοτύπων, καὶ 41 περὶ ἐκτιμήσεως τοῦ παρόντος νόμου εἶναι ἀναλόγως κοινὰ δι' ὅλα τὰ προϊόντα, τὰ ὁποῖα κατὰ τὸν παρόντα νόμον διατίθενται δι' ἐνοικιάσεως καὶ βεβαιοῦνται δι' ἐκτιμήσεως.

Περὶ στερήσεως τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων ἢ ὑπηρετῶν.

Ἄρθρ. 95. Ὑπηρέται, ὑποεπηρέται, φύλακες, ἀποθηκάριοι καὶ πᾶς ἄλλος ἐπὶ τῆς εἰσπράξεως ὑπάλληλος ἢ ὑπηρέτης, οἵτινες ὁπωσδήποτε ἑκόντες ζημιώσει τὸ δημόσιον πρὸς ἴδιον, ἢ ἄλλου τινὸς ὄφελος, ὑπόκεινται πρὸς ταῖς ἄλλαις παρὰ τοῦ ποινικοῦ νόμου ὡρισμέναις ποιναῖς καὶ εἰς τὴν στέρησιν πάσης δημοσίας ὑπηρεσίας ἀπὸ 2—6 ἐτῶν.

Περὶ πειθαρχικῶν ποινῶν.

«Ἄρθρ. 96. Αἱ κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ παρόντος νόμου καὶ τοῦ πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτοῦ Β. διατάγματος παραβάσεις τῶν δημοσίων καὶ δημοτικῶν ὑπαλλήλων, δι' ὅσας ὁ παρὼν νόμος δὲν ἐπιβάλλει ὡρισμένην ποινὴν, τιμωροῦνται πειθαρχικῶς παρὰ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ μὲ πρόστιμον δραχμὰς 10—100 ἐπιβαλλομένας καὶ τὰς πολιτικὰς ἀποζημιώσεως, ἐὰν ὦσι ἐκ τῆς παραβάσεως ἐπῆλθε ζημία.

Ἄρθρ. 97. Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς ἐπιφορτίζεται τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος νόμου.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.»

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν ἀπεφασίσθη νὰ τυπωθῶσι καὶ διανεμηθῶσιν ἀμφότερα τὰ νομοσχέδια τοῦτα καὶ αἱ ἐκθέσεις, καὶ συνελθόντα τὰ τμήματα εἰς προσξέτασιν αὐτῶν νὰ ἐξελέγξωσιν ἐπιτροπὴν πρὸς σύνταξιν τῶν ἀπαιτουμένων ἐκθέσεων.

Προτείναντος ἔπειτα ἑνὸς τῶν Κ. γερουσιαστῶν, ὅτι δύω ἀποφάσεις τῆς Γερουσίας, μένουσιν ἀνεκτέλεστοι πραγματευόμεναι ἡ μὲν περὶ ὑποβολῆς τοῦ ἀπολογισμοῦ ἐκ μέρους τοῦ πρώην ταμίου τοῦ σώματος Κ. Δ. Κανελλοπούλου, ἡ δὲ περὶ παρουσιάσεως ἐγγράφων τινῶν ἀφορώντων τὰ ἐκλογικὰ τῆς ἐπαρχίας Ὀλυμπίας ἐκ μέρους τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν ἐσωτερικῶν, καὶ ὅτι δέον νὰ γίνῃ ἐπανειλημμένως ἡ ἀνήκουσα πρόσκλησις πρὸς τὸν Κ. ταμίαν καὶ ἡ ἀνήκουσα ὑπενθύμισις πρὸς τὸν Κ. ὑπουργὸν, περὶ τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἀποφάσεων τοῦ σώματος ἡ Γερουσία παραδέξατο ὁμοφώνως τὴν πρότασιν ταύτην.

Ἑπομένως ὁ Κ. ἀντιπρόεδρος λύσας τὴν συνεδρίασιν, ἀπαγγείλας ὡς ἀντικείμενον τῆς ἑπομένης γενησομένης τὴν προσεχῆ δευτέραν, τὴν συζήτησιν τῆς ἀνωτέρω προσθέτου συνθήκης μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ τῶν Κάτω Χωρῶν.

Ὁ προεδρεύων ἀντιπρόεδρος

Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΖΑΝΗΣ

Οἱ γραμματεῖς

Ι. Παξιμάδης.
Α. Γρηγοριάδης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 1 Ὀκτωβρίου 1851, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 32 μελῶν, ὁ προεδρεύων ἀντιπρόεδρος Κ. Γκίκας Καρατζάνης, ἀπθενοῦντος τοῦ κυρίου προέδρου, κηρύττει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα ἐπικυροῦνται.

Ἀναγινώσκονται ἔπειτα 1) ἀναφορὰ τοῦ Κωνσταντίνου Προβιλεγγίου, ἐξαιτουμένου τεσσαρακοσθήμερον ἀπουσίας ἄδειαν, ἥτις καὶ τῷ χορηγεῖται· 2) ἔγγραφον τοῦ κυρίου ἐπὶ τῶν ἀυλικῶν τελῶν, δι' οὗ ἀναγγέλλεται, ὅτι ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς διέταξε πένθος τριῶν ἡμερῶν ἀρχόμενον ἀπὸ σήμερον διὰ τὴν ἀποβίωσιν τῆς Α. Υ. τοῦ πρίγκιπος Φερδινάνδου Γεωργίου Αὐγούστου τοῦ Σαξεκοβούργου καὶ Γώθας, Δουκὸς τῆς Σαξωνίας.

Ἀπαγγείλαντος μετὰ ταῦτα τοῦ κυρίου προέδρου, ὅτι ἀντικείμενον τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως εἶναι ἡ συζήτησις τοῦ σχεδίου περὶ προσθέτου συνθήκης μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ τῶν Κάτω Χωρῶν, εἰς τῶν κυρίων γραμματέων ἀνέγνω τὸ σχέδιον τοῦτο, ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ ὁποίου ὁ Κ. ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργὸς προκληθεὶς παρά τινος τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν νὰ δώσῃ μικρὰν προφορικὴν ἀνάπτυξιν, τὴν ὁποίαν θεωρεῖ ἀναγκαίαν, διὰ νὰ πληροφορηθῇ τὸ σῶμα ἐπὶ τίνων βάσεων ἐγένετο ἡ πρόσθετος αὕτη συνθήκη, εἶπεν ὅτι τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1843 ἐκλείσθη συνθήκη ἐμπορίας τε καὶ ναυτιλίας μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ὁλλανδίας, καὶ προσπάθειαι πολλαὶ ἐγένοντο ἐκ μέρους τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως περὶ τῆς εὐρυχώρου ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου, τῆς κατὰ πάντα ἀφομοιώσεως τῶν τε πλοίων καὶ ὑπηκόων Ἑλλήνων πρὸς τοὺς ἰθαγενεῖς καὶ τὰ ἐγχώρια αὐτῶν πλοῖα, ὡς καὶ περὶ τοῦ δικαιώματος τοῦ ἐμμέσου μεταξὺ τῶν δύω ἐθνῶν ἐμπορίου, δηλαδὴ τὸ νὰ δύνανται ἀπὸ τὴν Ὀδυσσὸν ἢ ὁποιονδήποτε ἄλλον λιμένα ἐκτὸς τοῦ βασιλείου τῆς Ἑλλάδος κείμενον, νὰ ἐκπλέωσιν ἑλληνικὰ πλοῖα ἀπ' εὐθείας διευθυνόμενα εἰς τὴν Ὁλλανδίαν, καὶ τὰ προϊόντα ἢ αἱ πραγματεῖαι, τὰς ὁποίας φέρουσι, νὰ μὴ ἐπιβαρύνωνται μὲ ἄλλα βάρη καὶ δασμοὺς, εἰμὴ μὲ ὅσους ἐπιβαρύνονται καὶ τὰ ἐκ τῶν ἑλληνικῶν λιμένων ἀναχωροῦντα. Ἀλλ' οὐδὲ τὸ σύστημα τῆς πρὸς τοὺς ἰθαγενεῖς ἀφομοιώσεως, οὐδὲ τὸ τοῦ ἐμμέσου μεταξὺ τῶν δύω ἐθνῶν ἐμπορίου ἐγένετο τότε δεκτόν, διότι οὕτως ἡ Ὁλλανδία ἤθελεν ἀνοίξει τότε ὅλους τοὺς λιμένας εἰς ὅλα τὰ ἔθνη, πρὸς ἃ εἶχε συνθηκολογήσει

νὰ χορηγῇ τὴν ἀφορμοίωσιν μὲ τοὺς ὑπηκόους τοῦ μάλλον εὐνοουμένου ἔθνους. Τῷ **1849** τὸν Ἰούνιον ἐπῆλθεν ἐν Ἀγγλίᾳ σημαντικὴ μεταβολὴ τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς ναυτιλίας, καὶ ἡ Ἀγγλία ἤνοιξε τοὺς λιμένας της εἰς ὅλα τὰ κράτη· ἀλλὰ διότι προεβλέπετο, ὅτι ἔθνη τινὰ δὲν θέλουσιν ἀκολουθήσει τὸ παράδειγμά της, ἡ Βουλὴ τῶν ἀντιπροσώπων της εἰς τὸ νομοσχέδιον τοῦτο προσέθηκε δύω ἄρθρα, τὸ **10** καὶ **11**, καθόσον δὲν τῶν ἀπατᾷ ἡ μνήμη, δι' ὧν δίδεται ἄδεια εἰς τὸ Ἀγγλικὸν ὑπουργεῖον νὰ κλείσῃ τοὺς Ἀγγλικοὺς λιμένας πρὸς ἐκεῖνα τὰ ἔθνη, τὰ ὁποῖα δὲν ἀνοίγουσι τοὺς λιμένας των πρὸς τὰς Ἀγγλικὰς σημαίας, μὴ ἐπιτρέποντα τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἐμμέσου ἐμπορίου καὶ τὴν πρὸς τοὺς ἐγχωρίους ἀφορμοίωσιν. Ἡ Ὁλλανδία μετὰ μετὰ τοῦτο ἐνόμισε πλέον, ὅτι ἦτο συμφερώτερον εἰς αὐτὴν, διὰ τὰς ἐμπορικάς της σχέσεις πρὸς τὴν Ἀγγλίαν νὰ βάλῃ πάντα φραγμὸν καὶ ν' ἀνοίξῃ καὶ αὐτὴ τοὺς λιμένας της. Ἔσπευσε λοιπὸν πρώτη αὐτὴ καὶ κατόπιν ὅλα τινὰ κράτη, καθ' ὅσον ἐνθυμεῖται, αἱ Ἡνωμέναι χῶραι τῆς Ἀμερικῆς, ἡ Σουηδία, καὶ Σαρδηνία νὰ συνθηκολογήσωσι μετὰ τῆς Ἀγγλίας. Ἀφοῦ δὲ ἐσυνθηκολόγησαν ἐπῆλθεν αὐτοδικαίως ἡ ἄρσις τοῦ φραγμοῦ, καὶ ἀνοιχθέντων ἅπαξ τῶν λιμένων της εἰς τὴν Ἀγγλίαν, εἶπετο νὰ ζητηθῇ ἡ ἀνοίξις τούτων καὶ εἰς ἅμαξ ἐπὶ τοιούτων βάσεων πλατυτέρων. Κατὰ συνέπειαν ὅθεν ἔσπευσε καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις νὰ συνθηκολογήσῃ τὴν πρόσθετον ταύτην συνθήκην ἐπὶ τῶν δύω τὰ μέγιστα εὐφελίμων ἀρχῶν, τῆς ἀφορμοιώσεως τῶν πλοίων πρὸς τὰ ἰθαγενῆ, καὶ τοῦ ἐμμέσου ἐμπορίου.

Μετὰ τοῦτον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας ἐπήνεγκε τὰ ἀκόλουθα· ὅτι εἰς πᾶν κράτος ἡ Ἑλλὰς ἔπρεπε ν' ἀνοίξῃ τοὺς λιμένας της. Ἐὰν ἡ Ἀγγλία, ἡ πέραν τῆς Εὐρώπης κειμένη ἀνοίγῃ τοὺς λιμένας της, ἡ Ἑλλὰς, ἡ εἰς τὸ κέντρον τριῶν ἠπείρων εὑρισκομένη, οὐχὶ μόνον πρέπει νὰ κάμῃ νόμον, δι' οὗ νὰ ἐπιτρέπῃ τὴν ἐλευθερίαν, τῆς ναυτιλίας καὶ ἐμπορίας. Ἡ γνώμη αὕτη δὲν εἶναι ἰδική του, ἀλλ' εἶναι γνώμη πολὺ σορωτέρου, ἀπὸ τοῦ **1833** ἐκφρασθεῖσα. Θαυμάζει δὲ διατί καθ' ἑκάστην ἔρχονται οἱ κύριοι ὑπουργοὶ φέροντες ἀποσπάσματα ἐλευθερίας ἐμπορίου, καὶ δὲν φέρουσι νόμον ἐπιτρέποντα ἐν γένει τὴν τοῦ ἐμπορίου ἐλευθερίαν· τότε ἠθέλαμεν δώσει πλεονεκτήματα καὶ ὠφελείας εἰς τὸν τόπον, ὅστις ἤθελε κατασταθῇ διὰ τὴν θέσιν του κέντρον ἐμπορίας καὶ ναυτιλίας. Ἐκεῖνο δὲ, τὸ ὁποῖον ἔπρεπε νὰ ἐφελκύσῃ τὴν προσοχήν μας, εἶναι νὰ συθηκολογήσωμεν πρὸς ἔθνη μὴ τόσον πολιτισμένα, διότι ἐκεῖ αἱ καταπίσεις εἶναι

μεγάλαι. Αὐτὸς ὁ πολιτισμὸς καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην ἔφερεν, ὥστε ἡ ἐλευθερία τοῦ ἐμπορίου ἐκτρύχθη ὧν ὄχι διὰ νόμου, τοὐλάχιστον διὰ τῆς πράξεως· οὐδαμοῦ δηλαδὴ τῆς Εὐρώπης ἐφαρμόζονται βαρβαρικαὶ διαταξεις ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐμπορίαν καὶ ναυτιλίαν, ἐκτὸς μικρῶν τινων ἐξαιρέσεων. Αὐτὴ ἡ Ἑλλὰς, Κύριοι, δὲν ἐπέβαλλε φόρους ἡ δασμοὺς περισσοτέρους εἰς τὰ κράτη, μὲ τὰ ὁποῖα δὲν εἶχε συνθηκολογήσει. Τὰς παρατηρήσεις του ταύτας, εἶπεν, ἐνόμισε χρέος του νὰ κάμῃ, οὐχὶ διότι εἶναι κατὰ τὰς συνθήκας ταύτας, ἀλλὰ διὰ νὰ προκαλέσῃ τὴν προσοχὴν τῶν ΚΚ. ὑπουργῶν ἐπὶ τῆς μεγάλης ταύτης ἰδέας τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς ναυτιλίας, καὶ ἐλπίζει ὅτι οὕτω θέλει κατασταθῇ ἡ Ἑλλὰς κοινὸν ἐμπόριον ὅλου τοῦ κόσμου.

Μετὰ τὰς παρατηρήσεις του ταύτας, εἶπε, κρίνει χρέος του νὰ συστήσῃ εἰς τὴν εὐγνωμοσύνην τῆς κυβερνήσεως (νομίζει δὲ καταλληλον τὴν εὐκαιρίαν ταύτην) πρᾶξιν λαβοῦσαν χώραν τὸν Ἰούλιον τοῦ **1821**. Κατ' αὐτὴν τὴν ἐποχὴν δυνάμεις ἐχθρικαὶ εἰσέβαλον εἰς τὴν Ἀττικὴν, αἱ οἰκογένειαι τῆς Ἀττικῆς ὅλαι ἦσαν εἰς τὰ παράλια τοῦ Πειραιῶς, περιμένουσαι νὰ ἀποπλεύσωσι διὰ νὰ διαφύγωσιν οὕτω τὸν ἀπειλοῦντα αὐτὰς ὄλεθρον. Ὁ κίνδυνος ἦτο μέγιστος, διότι ὁ φοβερὸς Ὁμὲρ Βριόνης κατέκαιε τὴν πόλιν καὶ τοὺς ἀγρούς, τὰ ἑλληνικὰ πλοῖα τὰ παραπλέοντα ἦσαν ὀλίγα καὶ δὲν ἠδύναντο νὰ προσορμισθῶσιν εἰς Πειραιᾶ, διότι ὁ λιμὴν ἦτο χωρὶς τοῖχο, τότε, ἀγαθῇ τύχῃ, εὑρέθησαν πλησίον τοῦ Πειραιῶς τρία ἐμπορικὰ Ὁλλανδικὰ πλοῖα. Ὑπῆρξεν αὐτόπτης καὶ συνεργὸς τῆς γενναίας πράξεως καὶ συμπαθείας τῶν Ὁλλανδῶν. Ὑπῆγεν εἰς τὸν πλοίαρχον τοῦ μεγαλειτέρου Ὁλλανδικοῦ πλοίου, παρακαλῶν αὐτὸν, ἐν ὀνόματι τῆς χριστιανοσύνης καὶ τῆς ἀνθρωπότητος, νὰ παραλάβῃ διὰ τῶν πλοίων τῶν λέμβων τὰς οἰκογενείας καὶ σώσῃ αὐτὰς ἀπὸ τὸν ἀπειλοῦντα κίνδυνον. Ὁ πλοίαρχος οὗτος, οὐχὶ μόνον συγκατετέθη νὰ πράξῃ ὅ,τι τῷ προέτεινεν, ἀλλὰ καὶ τὸν περιποιήθη καὶ ἀρχηγὸν τῶν **10** λέμβων τῶν πλοίων τὸν κατέστησε, διὰ νὰ παραλάβῃ τὰς οἰκογενείας, τὰς ὁποίας καὶ παρέλαβον καὶ ἔσωσαν, οὕτω δὲ ἡ Ὁλλανδία προσέφερεν εἰς τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς ἀνθρωπότητος οὐ μικρόν. Προέτεινε διὰ ταῦτα νὰ ἐκφρασθῇ καὶ ἡ Γερουσία καὶ ἡ Κυβέρνησις τὴν εὐγνωμοσύνην της διὰ τὴν γενναίαν καὶ ἀγαθοεργὸν ταύτην πρᾶξιν πρός τε τοὺς πλοιάρχους καὶ τὴν Ὁλλανδικὴν Κυβέρνησιν. Ἀγνοῶν δὲ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πλοιάρχου καὶ τῶν Ὁλλανδικῶν πλοίων, προέτεινεν ἵνα ἐρωτήσῃ ὁ Κ. ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργὸς περὶ

τῆς ἐξακριβώσεως τῶν ἐμπόρων ἐκείνων Ὁλλανδῶν πλοιάρχων. Ἐπειδὴ ὅμως τὸ Βέλγιον ἀπεχωρίσθη τῆς Ὁλλανδίας, πιθανὸν οἱ πλοίαρχοι νὰ ἦναι Βέλγαι, ἀλλ' οὐχ ἧττον οὗτοι ἦσαν Ὁλλανδοὶ τότε καὶ πρέπει ν' ἀποδώσωμεν εὐγνωμοσύνην πρὸς τὴν Ὁλλανδικὴν Κυβέρνησιν.

Ἡ Γερουσία παραδεξαμένη τὴν πρότασιν τοῦ κυρίου Ψύλλα περὶ ἐκφράσεως εὐγνωμοσύνης ἐκ μέρους τῆς Γερουσίας καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως πρὸς τὴν Ὁλλανδικὴν Κυβέρνησιν διὰ τὴν ἀγαθοεργὸν καὶ γενναίαν πρᾶξιν τῶν πλοιάρχων, διέταξε νὰ σταλῇ ἀπόσπασμα τῶν πρακτικῶν πρὸς τὸν Κ. ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργὸν, φροντίσοντα περὶ τῆς ἐξακριβώσεως τῶν εἰρημένων πλοιάρχων, καὶ τῆς πρὸς αὐτοὺς ἀποδόσεως δειγμάτων εὐγνωμοσύνης.

Τοῦτον διεδέξατο ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Προβιλέγγιος εἰπὼν, ὅτι ἡ Ἑλλὰς δύναται νὰ καυχᾶται, διότ προέλαβε καὶ αὐτὰ τὰ γεγηρακότα ἔθνη, καὶ αὐτὴν τὴν Ἀγγλίαν, ὡς πρὸς τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς ναυτιλίας· διότι ὅ,τι ἡ Ἀγγλία ἐνήργησεν ἀπὸ τοῦ **1849**, τοῦτο ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀνεξαρτησίας της ἡ Ἑλλὰς ἔπραξεν.

Ἡ Ἀγγλία εἶχε σύστημα, καθ' ὃ, ὅταν πλοῖον ξένον μετέβαινεν εἰς τὸν λιμένα της ἐπλήρωνε πολὺ διαφορετικὰ δικαιώματα καὶ δασμοὺς, ὡς καὶ τὰ ἐπιβιβαζόμενα ἐμπορεύματα εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἐπὶ ξένων πλοίων ἐπλήρωναν περισσοτέρους φόρους. Τὴν διαφορὰν ταύτην καὶ ὡς πρὸς τὰ δικαιώματα τοῦ σκάφους καὶ ὡς πρὸς τοὺς τελωνιακοὺς δασμοὺς κατήργησεν ἡ Ἀγγλία τῷ **1849**. Ἀλλ' ἡ Ἑλλὰς ἀφ' ὅτου ἔγεινεν ἐλευθέρα, ἀπὸ τοῦ ἔτους δηλ. **1821** προεῖδε, καὶ ξένα πλοῖα ἐρχόμενα εἰς τοὺς λιμένας τῆς Ἑλλάδος οὐδὲ δικαίωμα φόρου, οὐδὲ δικαίωμα σκάφους ἐπλήρωσαν περισσότερον τῶν ἐγχωρίων, τὰ δὲ ἐμπορεύματα εἴτε μὲ ξένα πλοῖα εἰσάγονται, εἴτε μὲ Ἑλληνικὰ, πληρώνουσι τὸ αὐτὸ τέλος· διὰ τοῦτο ἡ πατρὶς δικαιοῦται νὰ ἐγκαυχᾶται· ἀλλ' ἀφοῦ εἶχε τοιαύτην νομοθεσίαν, ἔπρεπε νὰ σπεύσῃ νὰ συνθηκολογήσῃ καὶ μὲ ἄλλα ἔθνη· διότι τὰ μὲν ξένα πλοῖα ἠδύναντο νὰ χαίρωσι τὰ αὐτὰ προνόμια μὲ τὰ ἰδικά μας, τὰ δὲ ἰδικά μας νὰ ἐπιβαρύνωνται καὶ καταπνίγωνται διευθυνόμενα ἐκεῖ· διὰ τοῦτο μᾶλλον ἔπρεπε νὰ σπεύδῃ ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις περισσότερον νὰ κλείῃ συνθήκας. Ἡ προκειμένη ὅθεν συνθήκη μακρὰν τοῦ νὰ ἀποδεικνύῃ ματαιότητα, ἐξ ἐναντίας ἀποδεικνύει τὴν πρόνοιαν τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως περὶ τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς ναυτιλίας.

Παρατηρήσαντος δὲ τοῦ προλαλήσαντος, ὅτι διὰ τῆς ἀγορεύσεώς του δὲν ἠθέλησε νὰ κακίσῃ τὴν προκειμένην συνθήκην, ὑπὲρ τῆς παραδοχῆς τῆς ὁποίας κηρύττεται, ἀλλ' ἠθέλησε νὰ ὑποδείξῃ ὅτι, ἂν ἡ Ἑλλὰς παρεδέχετο ἐν γένει τὴν μεγάλην ἰδέαν τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς ναυτιλίας καὶ ἐσκίκρυνεν ὅσον τὸ δυνατὸν τὰ ἐπὶ τούτων ἐπιβαλλόμενα τέλη, ἤθελε προαχθῆν εἰς τὴν ἐλευθερίαν, εὐδαιμονίαν καὶ πολιτισμὸν γιγαντιαίοις βήμασιν, ἡ Γερουσία, ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει τοῦ κυρίου προέδρου, γενομένης ψηφοφορίας ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ὁλλανδίας προσθέτου συνθήκης, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν κυρίων Καΐρου καὶ Παναγ. Λιδωρίκη, παρεδέξατο ταύτην παμψηφεὶ διὰ ψήφων **32**, κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ προσθέτου συνθήκης μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ὁλανδίας.

Γ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Νικόλ. Χρυσόγελος	
Παναγ. Γιατράκος	Ν	Γεώρ. Ψύλλας	Ν
Ἀθανάσ. Γρηγοριάδης	Ν	Ἀρ. Μανσόλας	Ν
Ἀναγ. Δελιγιάννης		Ἰωάν. Θεοτόκης	Ν
Σωτ. Θεοχαρόπουλος		Ἰωάν. Χ. Πέτρου	
Γεώρ. Κουντουριώτης		Ἀθαν. Λιδωρίκης	Ν
Ἰωάν. Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Γεώργ. Δαρειώτης	Ν
Σπ. Καλογερόπουλος	Ν	Γεώρ. Παππαηλιόπουλος	
Ἀναστ. Λόντος	Ν	Γ. Γλαράκης	Ν
Τάτζης Μαγγίνας	Ν	Ἀχιλ. Γ. Βούλγαρης	
Κωνστ. Μπότζαρης		Γκίκας Καρκατζάνης	Ν
Ἀναγ. Μονεργιδης	Ν	Νικ. Ἰω. Μέξης	
Ἀθάνατος Νάκος		Ἀδάμ Δούκας	
Διαμ. Ν. Ὀλύμπιος		Ἄθαμος Κανελλόπουλος	
Χαράλ. Παππαπολίτης	Ν	Κωνστ. Κανάρης	Ν
Ἰακωβος Παξιμάδης	Ν	Τσανετάκης Γρηγοράκης	Ν
Νικόλ. Πουτρόπουλος		Μ. Α. Καΐρης	Ν
Νικόλ. Πρασσακάκης		Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	
Σπ. Τζικούπης		Ἀντών. Μαυρομιχάλης	Ν
Ῥιζάρδος Τζιώρτζ		Γεώρ. Νοταρᾶς	Ν
Βασ. Χρηστακόπουλος	Ν	Δημήτρ. Πλεπούτας	Ν
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Ἰωάν. Σταϊκος	Ν

Ἀναστάσ. Μαυρομιχάλης		Παναγ. Διδωρίκης	N
Κίτσος Τζαβέλλας	N	Χατζῆ Χρῆστος	
Γαρδικιώτης Γρίβας		Γεώργ. Δυοβουνιώτης	N
Ἀλέξ. Βλαχόπουλος	N	Κωνστ. Προβιλέγγιος	N
Δημήτρ. Χατσίσκος	N	Ἰωάν. Οἰκονόμου	
Δημήτρ. Χρηστίδης		Σπῦρος Μήλιος	
Νικόλ. Μαυρομμάτης	N	Μιχ. Μαρκοπολίτης	
Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπους			

Προβάσης μετὰ ταῦτα τῆς Γερουσίας εἰς τὴν συζήτησιν τῶν καθέκαστα, ἀναγινώσκεται τὸ πρῶτον ἄρθρον, τὸ ὁποῖον ἐγένετο δεκτὸν διὰ χειροτονίας ὅπως ἔχει ἐν τῷ σχεδίῳ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ἄρθρου 2, τὶς τῶν Κ. Γερουσιαστῶν παρετήρησεν ὅτι ἐπειδὴ δὲν ἔχει εἰς ἕκαστος τῶν Κ. Γερουσιαστῶν ὑπ' ὄψιν τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ τούτῳ ἐνδιαλαμβανόμενα δύω ἄρθρα τῆς ἀπὸ 10/22 Φεβρουαρίου 1843 συνθήκης, ἤτοι τὸ 2 καὶ 11, θεωρεῖ ἀναγκαίαν τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἄρθρων ἐκείνων, διὰ νὰ ἴδῃ ἡ Γερουσία μήπως εἰς τὰς περιστάσεις τὰς ἐν τοῖς εἰρημένοις ἄρθροις μνημονευομένας ὑπάρχῃ τι, τὸ ὁποῖον δὲν ἔπρεπε νὰ ὑπάρχῃ, τοσοῦτῳ μᾶλλον καθόσον τὰ ἄρθρα ἐκεῖνα δὲν συνεζητήθησαν ὑπὸ νομοθετικῶν σωμάτων· τούτων δὲ ἀναγνωσθέντων, καὶ συμφώνως πρὸς τὸ τῆς ἀμοιβαιότητος σύστημα εὑρεθέντων, ἡ Γερουσία παρεδέξατο διὰ χειροτονίας καὶ τὸ 2 ἄρθρον τῆς προσθέτου συνθήκης, ὡς ἔχει ἐν τῷ Σχεδίῳ.

Ψηφοφορηθὲν ἐπὶ τέλους καὶ τὸ σύνολον ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν αὐτῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Καίρου καὶ Π. Διδωρίκη, ἐγένετο δεκτὸν παμψηφεὶ διὰ ψήφων 33, ἐχόντων ὡς ὑπεβλήθη ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 22 Σεπτεμβρίου, κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον πρωτοκόλλον ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Ἐπὶ τοῦ συνέδρου τοῦ νομοσχεδίου περὶ προσθέτου συνθήκης μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ὁλλανδίας.

Γ. Ἀντωνόπουλος		Σπ. Καλογερόπουλος	N
Παν. Γιατράκης	N	Ἀναστ. Λόντος	N
Ἀθ. Γρηγοριάδης	N	Τάτζης Μαγγίνας	N
Ἀναγν. Δελιγιάννης	N	Κωνστ. Μπότζαρης	N
Σωτ. Θεραχαρόπουλος		Ἀναγ. Μοναχίδης	
Γεώρ. Κουντουριώτης		Ἀθάνατος Νάκος	N
Ἰω. Θ. Κολοκοτρώνης		Διαμ. Ν. Ὀλύμπιος	

Χαρ. Παππαπολίτης	N	Κωνσταντῖνος Κανάρης	N
Ἰάκ. Παξιμάδης		Τσαντάκης Γρηγοράκης	N
Νικ. Πονηρόπουλος		Μ. Λ. Καίρης	N
Σπ. Παππαλεξόπουλος		Ἀντώνιος Γ. Κριεζῆς	
Νικ. Πρασσακάκης		Ἀντώνιος Μαυρομιχάλης	N
Σπ. Τσικούπης		Γεώργιος Νοταρᾶς	N
Ῥικάρδος Τζιώρτζ		Δημήτριος Πλαπούτας	N
Βασ. Χρηστακόπουλος	N	Ἰωάννης Στάϊκος	N
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου		Ἀναστάσιος Μαυρομιχάλης	
Ν. Χρυσόγελος		Κίτσος Τζαβέλλας	N
Γεώρ. Ψύλλας	N	Γαρδικιώτης Γρίβας	
Δρόσος Μανσόλας	N	Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	N
Ἰωάν. Θεοτόκης	N	Δημήτριος Χατσίσκος	N
Ἰωάν. Χ. Πέτρου		Δημήτριος Χρηστίδης	
Ἀθανάσιος Διδωρίκης	N	Νικόλαος Μαυρομμάτης	N
Γεώργιος Δαρειώτης	N	Ἀναστάσ. Σ. Χαραλάμπης	N
Γεώργ. Παππαηλιόπουλος		Παναγιώτης Διδωρίκης	N
Γεώργιος Γλαράκης	N	Χατσῆ Χρῆστος	
Δημήτριος Γ. Βούλγαρης		Γεώργιος Δυοβουνιώτης	N
Γκίκας Καρακατζάνης	N	Κωνσταντ. Προβιλέγγιος	N
Νικόλαος Ἰω. Μέξης	N	Ἰωάννης Οἰκονόμου	
Ἀδάμ Δούκας		Σπῦρος Μήλιος	
Δῆμος Κανελλόπουλος		Μιχαὴλ Μαρκοπολίτης	

Μετὰ ταῦτα ὁ Κ. πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ προεδρεύων ἀντιπρόεδρος

Γ. ΚΑΡΑΚΑΤΖΑΝΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς

Ἀθ. Γρηγοριάδης
Ι. Παξιμάδης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῇ 16 Ὀκτωβρίου 1851 Ἡμέρᾳ Τρίτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 32 μελῶν, ὁ προεδρεύων ἀντιπρόεδρος Κ. Γ. Καρακατζάνης, ἀντὶ τοῦ Κ. προέδρου ἀσθενοῦντος, προσλαβὼν ὡς προσωρινὸν γραμματέα τὸν Γερουσιαστὴν Κ. Δ. Χατζί-

σκον, ἀντὶ τοῦ Κ. Ι. Παξιμάδη ἀπόντος, ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα ἐπεκυρώθησαν, οὐδεμιᾶς ἐνστάσεως γενομένης.

Ἀνεγνώσθη ὕστερον ἔκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ στρατολογίας καὶ ναυτολογίας, ἔχουσα ὡς ἕπεται.

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι!

Συνήθεια ἐπεκράτησε δυστυχῶς μέχρι τοῦδε νὰ συζητῆται ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν οὐχὶ ὁ ἀπαιτούμενος κατὰ νόμον ἀριθμὸς τῶν νεοσυλλέκτων ἑκάστου ἔτους, ἀλλ' ὁ κατ' ἀνάγκην πραγματικὸς πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ στρατοῦ τῆς γραμμῆς καὶ ἐντεῦθεν συνέβη ὥστε ἐν διαστήματι ὀλίγων ἐτῶν τὸ ἀποτέλεσμα τῆς τοιαύτης τακτικῆς τοῦ ὑπουργείου νὰ καταστῇ κατὰ πολὺ ἐπαισθητὸν ὡς ἐκ τῆς καθυστερήσεως πολλῶν νεοσυλλέκτων. Ἕνεκα δὲ τούτου ἠναγκάσθη ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν νὰ ζητήσῃ διὰ τὸ τρέχον ἔτος διπλάσιον ἀριθμὸν τῶν κατ' ἔτος διδομένων νεοσυλλέκτων, ὡς φαίνεται εἰς τὸ περὶ στρατολογίας νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον εἰσῆξε κατὰ πρῶτον εἰς τὴν Βουλήν.

Ἀποτέλεσμα τῆς τοιαύτης καταστάσεως ὑπῆρξε, Κύριοι, ἡ ἀσυγχώρητος καθυστέρησις τινῶν δήμων τοῦ Κράτους, ἐξ ἧς προέκυψε τὸ ἄδικον μέτρον τοῦ νὰ προστίθενται οἱ καθυστεροῦντες κατὰ τὸ ἑπόμενον ἔτος εἰς βάρος ὅλων τῶν δήμων τοῦ Κράτους, καὶ τοιουτοτρόπως νὰ προσγίνηται μέγιστον ἀδίκημα εἰς τοὺς δήμους ἐκείνους, οἵτινες ἐξεπλήρουν μετὰ ζήλου καὶ προθυμίας τοὺς ὅρους τοῦ περὶ ἀπογραφῆς νόμου, ἀποβλέποντες εἰς τὴν ἀνάγκην τοῦ Κράτους καὶ εἰς τὸ συμφέρον τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας· ἐνῷ οἱ καθυστεροῦντες δῆμοι ὄχι μόνον δὲν ἐφρόντιζον νὰ μιμηθῶσι τὸ παράδειγμα ἐκείνων, ἀλλ' ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος αὔξανον τὰς καθυστερήσεις των εἰς τρόπον ὥστε ὁ ἀριθμὸς τῶν καθυστεροῦντων ὑπερέβη ἤδη τοὺς **1800**, μὴ κατατιθεμένων κατ' ἔτος ὡς ἐκ τούτου εἰς τὸν στρατόν, εἰμὴ ποτὲ μὲν τοῦ ἡμίσεως, ποτὲ δὲ τῶν δύω τρίτων τῶν νεοσυλλέκτων.

Τούτων ἕνεκα ἡ Βουλὴ τῶν ἀντιπροσώπων, καλῶς ποιοῦσα, ἔθεσε φραγμὸν ἅπαξ διὰ παντὸς τόσον εἰς τὴν μέχρι τοῦδε τακτικὴν τοῦ ὑπουργείου, ὅσον καὶ εἰς τὴν ὀλιγωρίαν τῶν καθυστεροῦντων δήμων, μεταρρυθμίσασα οὐσιωδῶς τὸ περὶ στρατο-

λογίας καὶ ναυτολογίας νομοσχέδιον, διὰ τοῦ ὁποίου εἰς μὲν τὸ ὑπουργεῖον χορηγεῖται ὁ νόμιμος μόνον ἀριθμὸς τῶν νεοσυλλέκτων τοῦ τρέχοντος ἔτους, εἰς δὲ τοὺς ῥηθέντας δήμους ἐπιβάλλονται ποιναὶ διατάξεις, δι' ὧν πιστεύει ἀδιστάκτως καὶ ἡ ἐπιτροπή σας, ὅτι τοῦ λοιποῦ καὶ ἡ νεοσυλλεξία ἐγκαίρως θέλει ἐκτελεῖται, καὶ ἡ καθυστέρησις θέλει ἐκλείψει.

Τὸ νομοσχέδιον τοῦτο λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν ἡ ἐπιτροπή σας, καὶ μετ' ἐπιστασίας μελετήσασα, παρεδέχθη ὁμοφώνως τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ, ὡς καὶ τὸν τρόπον τῆς ὑπὸ τῆς Βουλῆς γενομένης ἐπ' αὐτοῦ μεταρρυθμίσεως· προχωρήσασα δὲ μετὰ ταῦτα εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν καθ' ἕκαστα, καὶ γενομένου λόγου ἵνα ἐπενεχθῶσιν ἐπ' αὐτῶν τροποποιήσεις, διῃρέθη ὡς πρὸς τὰς γνώμας, καὶ ἡ μὲν πλειοψηφία αὐτῆς συγκειμένη ἐκ τῶν Κυρίων Δ. Πλαπούτα, Χ. Χρήστου, Ἀλ. Βλαχοπούλου καὶ Δ. Χατσίσκου, παρεδέχθη τὸ νομοσχέδιον ὅπως ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἐψηφίσθη ἄνευ τροποποιήσεων, στηρίζουσα τὸν διϊσχυρισμόν της εἰς τὸ κατεπείγον καὶ τὸ στενὸν τοῦ καιροῦ, καθότι ἐν ᾧ κατὰ τὸν ὑπερμεστοῦντα ἤδη μῆνα ἡ ἐνεστῶσα Βουλευτικὴ σύνοδος λήγει, λήγει ἐπίσης μετὰ δύο μῆνας καὶ τὸ τρέχον ἔτος, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνήκει ἡ προκειμένη στρατολογία, ἡ δὲ Βουλὴ δυσκόλως δύναται νὰ σχηματισθῇ ἤδη ὡς ἐκ τῆς ἀπουσίας πολλῶν ἐκ τῶν ΚΚ. Βουλευτῶν, ὡς ἡ ἐπιτροπὴ ἐπληροφορήθη, καὶ ὁ στρατὸς ἐλλειπὴς ὢν κατὰ πολὺ ἕνεκα τῶν ἐξυπηρετούντων ἀνδρῶν ἔχει μεγίστην καὶ ἄφευκτον ἀνάγκην ταχείας συμπληρώσεως. διὰ τοὺς λόγους τούτους παρίσταται ἡ ἀνάγκη τῆς παραδοχῆς τοῦ νομοσχεδίου ὅπως ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἐψηφίσθη, τοσούτῳ μᾶλλον, καθ' ὅσον τὸ νομοσχέδιον αὐτὸ δὲν ἰσχύει εἰμὴ δι' ἓν μόνον ἔτος, καὶ αἱ διορθώσεις τὰς ὁποίας ἡ μειονοψηφία τῆς ἐπιτροπῆς προτείνει, ὡς καὶ ὅσας ἄλλας ἐθέλε καταδείξει ἡ πεῖρα κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου, δύνανται νὰ ἐπενεχθῶσιν εἰς τὸ περὶ στρατολογίας τοῦ ἐρχομένου ἔτους νομοσχέδιον, ὡς καὶ εἰς τὸν περὶ ἀπογραφῆς νόμον. Τὴν ἀνάγκην ταύτην τοῦ κατεπείγοντος συνίστησιν ἡ πλειονοψηφία τῆς ἐπιτροπῆς εἰς τὸ Σεβαστὸν τοῦτο σῶμα, εἰς ὃ ἀπόκειται ν' ἀποφασίσῃ ὅ,τι ἐγκρίνει, γνωμοδοτοῦσα νὰ συστηθῇ εἰς τὸ ὑπουργεῖον ἡ ἔγκαιρος εἰσαγωγὴ τοῦ νέου περὶ ἀπογραφῆς Νόμου καὶ τοῦ ἐτησίου περὶ στρατολογίας νόμου τοῦ ἑπομένου ἔτους, διὰ νὰ μὴ εὑρισκώμεθα ἄπαξ εἰς τοιαύτας δυσκόλους καὶ καταπιεζούσας περιστάσεις ἀναγκαζόμενοι νὰ προτιμῶμεν τὸ ὀλιγώτερον κακόν.

Ἡ δὲ μειονοψηφία τῆς ἐπιτροπῆς συγκειμένη ἀπὸ τὸν Κ. Μπότζαρην προτείνει τὰς ἑφεξῆς τροπολογίας.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 3 μετὰ τὸ τέλος τοῦ ἀ. παραγράφου νὰ προστεθῶσι τὰ ἑξῆς·

« Ὁ ἀντικαταστάτης πρέπει νὰ εἶναι μέλος οἰκογενείας ἀποκαταστημένης ἐντός τινος τῶν δήμων τοῦ Κράτους κατὰ τὸν περὶ ἰθαγενείας νόμον. »

Ἡ προσθήκη τῆς διατάξεως ταύτης ὑπηγορεύθη πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ ἀποκλεισθῶσιν ἀπὸ τὴν εἰς τὸν στρατὸν κατάταξιν πολλοὶ ἀργοὶ καὶ ὄχι καλῆς διαγωγῆς, οἵτινες ἔξωθεν ἐρχόμενοι καὶ τὸν ὑπερέτην κατὰ πρῶτον ἐπαγγελλόμενοι, ἢ ὁπωσδήποτε ἐπὶ τρία ἔτη ἐν Ἑλλάδι διαμένοντες, ἀποκτῶσι τὰ τοῦ πολίτου Ἕλληνος δικαιώματα, καὶ κατατάττονται ἔπειτα εἰς τὸν στρατὸν ὡς ἀντικαταστάται, λαμβάνοντες ἀπὸ τοὺς κληρούχους 500 δραχμὰς, καὶ μεταδίδοντες εἰς τὸν στρατὸν τὰς κακὰς αὐτῶν ἕξεις.

Ἐπὶ τοῦ παραγράφου γ'. τοῦ ἄρθρου 3 μετὰ τὰς λέξεις « νὰ συνεισφέρῃ » νὰ προστεθῶσιν « ἐκ τῆς περιουσίας του τόσον χρηματικὸν ποσὸν ὅσον ἀναλογεῖ ἐξ αὐτῆς, μεταξὺ ὅλων τῶν ὑπεξουσίων τέκνων του, εἰς τὸ μερίδιον τοῦ δραπέτου υἱοῦ του, οὐδέποτε ὅμως πλειότερον τῶν 250 δραχμῶν. »

Ἡ τροπολογία αὕτη θεωρεῖται τοσούτῳ μᾶλλον σπουδαία καὶ ἀναγκαία, καθ' ὅσον ἤθελεν εἶσθαι μέγα ἀδίκημα εἰς πατέρα ἔχοντα π. χ. πέντε τέκνα καὶ περιουσίαν 200 δραχ. νὰ ὑποχρεωθῇ νὰ συνεισφέρῃ ἅπασαν τὴν περιουσίαν του πρὸς χάριν τοῦ δραπέτου υἱοῦ του, στερουμένων τῶν λοιπῶν τοῦ ἐκ τῆς πατρικῆς των περιουσίας ἀναλογοῦντος μεριδίου, καὶ τοι ἀθώων ὄντων καὶ μὴ δυναμένων νὰ ἐμποδίσωσι τοῦ ἀδελφοῦ των τὴν δραπέτευσιν. Ἤθελε, λέγομεν, εἶσθαι ἀδίκημα μέγιστον, διότι ὁ πατὴρ πρὸς ὃν ἐπιβάλλεται ἡ ῥηθεῖσα συνεισφορὰ, ὑποτίθεται ἐνταῦθα ὅτι δύναται νὰ προλάβῃ τὴν δραπέτευσιν.

Ἐπὶ τοῦ ἰδίου παραγράφου μετὰ τὸ τέλος αὐτοῦ νὰ προστεθῶσι τὰ ἀκόλουθα.

« Ἐπιφυλαττομένου εἰς αὐτὸν τοῦ δικαιώματος τοῦ νὰ ἀποζημιωθῇ διὰ τὸ πληρωθὲν παρ' αὐτοῦ ποσὸν μετὰ τοῦ νομίμου τόκου αὐτοῦ ἀπὸ τὸν δραπέτην κληροῦχον, ὁπόταν, οὗτος ἐπανέλθῃ εἰς τὴν πατρίδα του. »

Οἱ ὑπαγορεύσαντες τὴν τροπολογίαν ταύτην λόγοι εἰσὶ σπουδαῖοι καὶ πολλῆς προσοχῆς ἄξιοι, καθότι διὰ ταύτης ἐπιφυλάττεται ἀφ' ἑνὸς μέρους εἰς τὸν δῆμον τὸ δικαίωμα τῆς ἀποζη-

μιώσεως ἀπὸ τὸν δραπέτην κληροῦχον, ἀφ' ἑτέρου δὲ παρέχονται ὅλα τὰ συντελεστικὰ μέσα πρὸς περιστολὴν τῶν δραπετεύσεων τῶν κληρούχων, ἥτις εἶναι ὁ κύριος σκοπὸς τοῦ νόμου.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 4 μετὰ τὸ τέλος αὐτοῦ νὰ προστεθῶσιν αἱ λέξεις « τοῦ ἑπομένου ἔτους » καὶ τοῦτο πρὸς περισσοτέραν τοῦ ἄρθρου τούτου διασάφησιν.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 9 μετὰ τὸ τέλος τοῦ ἀ. παραγράφου νὰ προστεθῶσι τὰ ἀκόλουθα.

« Ἀπὸ δὲ 50—100 δραχμῶν, ὅταν ἀποδειχθῇ μετὰ ταῦτα ὅτι ἐν γνώσει παρέλειψαν νὰ ἐγγράψωσιν εἰς τὸν στρατολογικὸν πίνακα ἢ ὅπως δήποτε ἐξήρεσαν ἐξ αὐτοῦ τινὰ ἔχοντα τὰ προσόντα τοῦ στρατευσίμου. »

Ἡ προσθήκη αὕτη ἐθεωρήθη ἀναγκαία καθ' ὅσον, ὡς ἐκ τῆς πείρας ἀπεδείχθη, οἱ δημοτικοὶ ὑπάλληλοι πολλὰς πράττουσι καταχρήσεις ὡς πρὸς τὴν εἰς τοὺς στρατολογικοὺς καταλόγους ἐγγραφὴν καὶ τὴν ἐξ αὐτῶν ἐξαίρεσιν τῶν στρατευσίμων, ἐκ τῶν ὁποίων καταχρήσεων προῆλθε κατὰ μέγα μέρος, ὡς φρονεῖ καὶ ἡ μὴ ἀκριβὴς ἐκτέλεσις τοῦ περὶ ἀπογραφῆς νόμου.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 11.

Τὸ ἄρθρον τοῦτο μεταβάλλεται ὡς ἑξῆς·

« Ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 4 ὡς πρὸς τοὺς δραπετεύσαντας κληροῦχους ἐφαρμόζεται καὶ εἰς τοὺς κατὰ τὰ παρελθόντα ἔτη καθυστεροῦντας στρατευσίμους, οἵτινες ἐκπίπτονται ἀπὸ τὴν ἀναλογίαν τοῦ ἔτους καθ' ὃ ἐκληρώθησαν. »

Ἡ ἀντικατάστασις αὕτη ἐκρίθη ἀναγκαία πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ ὑποβληθῶσιν εἰς τὰς ὑποχρεώσεις τῆς διατάξεως οἱ καθυστεροῦντες κληροῦχοι μέχρι τῆς ἡλικίας τῶν 40 ἐτῶν, χωρὶς νὰ ἐπιβαρυνθῇ ἐπὶ τοῦ παρόντος μήτε ὁ πατὴρ μήτε ὁ δῆμος μὲ τὰς προβλεπομένας ὑπὸ τοῦ ἄρθρ. 11 τοῦ νομοσχεδίου ὑποχρεώσεις.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 15 Ὀκτωβρίου 1851.

Ἡ Ἐπιτροπὴ

Δ. Πλαπούτας	Ἀλ. Βλαχόπουλος
Χατζ. Χρήστος	Κ. Μπότζαρης.
Δ. Χατζίσκος.	

Μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν, εἰς τῶν κυρίων Γερουσιαστῶν λαβὼν τὸν λόγον εἶπε τὰ ἑξῆς.

Μὲ μεγάλην μου ἔκπληξιν παρετήρησα εἰς τὴν ἀναγνωσθεῖσαν ἔκθεσιν ἔννοιάν τινα, καταχωρημένην ἐκ μέρους τῆς πλειονο-

ψηφίας τῆς ἐπιτροπῆς, ἥτις ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς ἀναγνώσεως μὲ ἔφερεν εἰς ἐσωτερικὴν ταραχήν. Ἡ πλειονοψηφία μὴ παραδεχομένη τὰς παρατηρήσεις τῆς μειονοψηφίας, στηρίζει τὴν παραδοχὴν τοῦ νομοσχεδίου ἄνευ τροποποιήσεων, εἰς τὸ ὅτι ἡ Βουλὴ δυσκόλως δύναται νὰ σχηματισθῇ ἤδη ὡς ἐκ τῆς ἀπουσίας πολλῶν ἐκ τῶν κυρίων Βουλευτῶν. Ἡ αἰτιολογία αὕτη, κατ' ἐμὲ κριτὴν, εἶναι ἀντισυνταγματική, διότι, κατὰ τὸ Σύνταγμα, ἐὰν ἡ Βουλὴ δὲν δύναται νὰ συνέλθῃ εἰς συνεδρίασιν, δὲν πρέπει καὶ ἡ Γερουσία νὰ συνεδριάζῃ. Τὴν ἀργίαν ταύτην τῆς Βουλῆς γνωρίζοντες οἰκογενειακῶς τρόπον τινὰ, σιωπηλῶς δὲν ἠδυνάμεθα, εἰμὴ νὰ προχωρῶμεν εἰς τὰ ἔργα ἡμῶν· ἀφοῦ δὲ ἤδη τὸ πληροφορούμεθα δημοσίᾳ παρὰ τῆς πλειονοψηφίας τῆς ἐπιτροπῆς, πρέπει ὡς γέροντες, γινώσκοντες τὰ καθήκοντα ἡμῶν ν' ἀπέχωμεν ἐκ τῶν ἐνταῦθα συνεδριάσεών μας, αἵτινες ἔχουσι κῦρος, ὅταν συγχρόνως καὶ ἡ Βουλὴ δύναται νὰ συνέλθῃ καὶ νὰ σχηματίσῃ τοιαύτας συνεδριάσεις.

Ἀπαντῶν εἰς τὰ λεχθέντα ἓν μέλος τῆς πλειονοψηφίας τῆς ἐπιτροπῆς, ἐπειδὴ, εἶπε, κατὰ τὴν ὁμιλίαν τοῦ προλαλήσαντος, εἴμεθα γέροντες, ὡς τοιοῦτοι πρέπει νὰ ἔχωμεν καὶ τὴν δέουσαν ὑπομονὴν διὰ νὰ φέρωμεν τὸν λόγον ὅταν πρέπῃ. Κατὰ τὸν κανονισμὸν, ὅταν ἔλθῃ ἡ συζήτησις μιᾶς ἐκθέσεως, τότε μόνον δύναται νὰ γίνῃ λόγος περὶ τῶν ἐν αὐτῇ περιεχομένων ἐννοιῶν καὶ φράσεων, καὶ οὐδέποτε ἐν καιρῷ τῆς ἀναγνώσεως αὐτῆς. Οἱ λόγοι ὅθεν, οἵτινες ὑπηγόρευσαν τὴν πλειονοψηφίαν τῆς ἐπιτροπῆς νὰ καταχωρίσῃ εἰς τὴν ἔκθεσίν της τὴν περὶ ἧς πρόκειται φράσιν, θέλουν ἀναπτυχθῆ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς συζητήσεως, ὅτε ὁ γέρων προλαλήσας Γερουσιαστὴς δύναται νὰ φέρῃ τὸν λόγον.

Βεβαίως δὲν πρόκειται σήμερον, ἀντέταξεν ὁ προαγορεύσας, περὶ τῆς συζητήσεως τοῦ νομοσχεδίου ἢ τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς· πρόκειται ὅμως περὶ τῆς δημοσίας τάξεως, περὶ τῆς ὁποίας δύναται νὰ γίνῃ λόγος ἐν παντὶ χρόνῳ. Ἡ δημοσία τάξις ἀπαιτεῖ ν' ἀπέχωμεν τῶν ἔργων μας, ἐὰν ἡ Βουλὴ δὲν συνεδριάζῃ· δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορὰ, καθ' ἣν μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν μιᾶς ἐκθέσεως ἐκ τῶν προτέρων ἀνέστημεν καὶ εἴπωμεν, ὅτι αὐτὴν τὴν ἔκθεσιν δὲν τὴν παραδεχόμεθα πρὸς συζήτησιν. Τοῦτο ἐπράξαμεν καὶ ἄλλοτε ἐπὶ τῆς πρωθυπουργίας τοῦ Κωλέττου, ὅτε ἅπαντες ἠγέρθημεν, μὴ παραδεχθέντες ἀμέσως μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τὴν ἔκθεσιν ἐκείνην, ἥτις παρεδέχετο τὴν εἰσαγωγὴν ἐνώπιον τῶν νομοθετικῶν σωμάτων, πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν νομοσχεδίων

ἄλλους τῶν ὑπουργῶν ὑπαλλήλους, μὴ ὄντας Βουλευτὰς ἢ Γερουσιαστάς. Ἐὰν λοιπὸν εἴμεθα βέβαιοι, κατὰ τὴν ἔκθεσιν τῆς ἐπιτροπῆς, ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν δύναται νὰ συνέλθῃ εἰς αὐτὴν τὴν σύνοδον, τότε δὲν πρέπει νὰ συνεργώμεθα καὶ ἡμεῖς ἐνταῦθα, διότι πᾶν ὅ τι πράξωμεν δὲν εἶναι δίκαιον πραττόμενον ἕνεκα τοῦ λόγου τῆς μὴ συνεδριάσεως τῆς Βουλῆς.

Τὸ περιεχόμενον τῆς ἀναγνωσθείσης ἐκθέσεως ἐπέφερεν ἄλλος, δὲν φέρει τὴν ἔννοιαν ἐκείνην, ἣν ἀνέπτυξεν ὁ προλαλήσας, ὅτι δηλαδὴ δὲν συνέρχεται διαλυθεῖσα, ἀλλ' ἐξηγεῖ ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν δύναται νὰ συνεδριάσῃ ἕνεκα τῆς ἀπουσίας τοῦ πρὸς συνεδρίασιν νομίμου ἀριθμοῦ τῶν βουλευτῶν. Ἐν τῇ τοιαύτῃ περιπτώσει δὲν πρέπει ἐπιτροπή τις νὰ στηρίζῃ τὴν παραδοχὴν τοῦ ὑπὸ τὴν ἐξέτασίν της νομοσχεδίου ἄνευ τροποποιήσεων εἰς τὸ δύσκολον τῆς συνεδριάσεως τῆς Βουλῆς, διότι τὸ τοιοῦτον εἶναι ὅλως ἄτοπον. Ἐν τούτοις, ἐπειδὴ ἡ ἀναγνωσθεῖσα ἔκθεσις θέλει διανεμηθῇ εἰς ὑμᾶς τὴν μεθαύριον, τὸ δὲ νομοσχέδιον περιέχει πολλὰς διατυπώσεις, τὰς ὁποίας ὡς μὴ ἐξεταζομένας διὰ τῆς ἐκθέσεως δὲν γνωρίζομεν καὶ πρέπει νὰ τὰς σκεφθῶμεν πολύ, ἐπειδὴ τὸ κατὰ πρῶτον ἐν τῇ Βουλῇ εἰσαχθὲν νομοσχέδιον περιεῖχε τρία μόνον ἄρθρα μὲ ἐλαφρυντικάς τινας ποινὰς διὰ τὴν δραπέτευσιν τῶν νεοσυλλέκτων, τὸ δὲ παρουσιαζόμενον ἤδη ἐπεκτείνεται εἰς ἄρθρα πολλὰ καὶ εἰς πολλὰς λίαν ἐπιβαρυντικὰς τοιαύτας ποινάς, καὶ ἐπειδὴ κατὰ συνέπειαν τούτου προέρχεται τὸ ἄτοπον τῆς ἐκ μέρους τῶν νομοθετικῶν σωμάτων αὐξήσεως καὶ μεταβολῆς ὀλίγων ἐλαφρυντικῶν ποινῶν, προτεινομένων ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, εἰς πολλὰς καὶ λίαν ἐπιβαρυντικὰς πρὸς τὸν λαὸν, ἔχοντα τὸ δικαίωμα κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νομοσχεδίου νὰ θεωρῇ αἴτιον τῶν δυσχερειῶν του τὰ σώματα καὶ οὐχὶ τὴν κυβέρνησιν, διὰ τοὺς λόγους τούτους προτείνω ὡς ἡμέραν συζητήσεως τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου τὴν προσεχῆ δευτέραν 22 τοῦ ἤδη μεσοῦντος μηνός.

Ἐνταῦθα οὐδεμιᾶς ἄλλης ἀντιρρήσεως γενομένης, ἡ Γερουσία παρεδέχετο τὴν πρότασιν ταύτην ὁμοφώνως.

Ἀναγνωσθέντος μετὰ ταῦτα τοῦ ὑπ' ἀριθ. 392 βουλεύματος τοῦ συμβουλίου τῶν ἐν Ἀθήναις πλημμελειοδικῶν, ἀποφαινομένου, ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀφορμὴ πρὸς κατηγορίαν κατὰ τῶν ΚΚ. Ἀναστασίου καὶ Ἀντωνίου Μαυρομιχαλῶν Γερουσιαστῶν, ὡς ὑπαιτίων τοῦ κατὰ τὴν 20 Αὐγούστου 1850 γενομένου ἐνταῦθα φόνου τοῦ Ν. Κορφιωτάκη Ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, ὁ πρῶτος ἤτοι ὁ Κ. Ἀναστ. Μαυρομιχάλης ἐζήτησεν

τὴν ἀνάγνωσιν καὶ δύω εἰσέτι ἀναφορῶν τὰς ὁποίας μετὰ τοῦ Ἀντωνίου Μαυρομιχάλη ἔδοσαν πρὸς τὸν Κ. Ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης περὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως.

Ἀντειπόντος ἄλλου καὶ αἰτήσαντος τὴν κοινοποίησιν τοῦ σκοποῦ δι' ὧν ζητεῖται ἡ ἀνάγνωσις τῶν ἀναφορῶν τούτων, ὁ τιμήμενος Γερουσιαστὴς Ἀναστ. Μαυρομιχάλης λαβὼν τὸν λόγον ἔλεξε τάδε.

Ὁ σκοπὸς Κύριοι, καὶ οἱ λόγοι διὰ τοὺς ὁποίους ἐζητήσαμεν τὴν ἀνάγνωσιν πρῶτον τοῦ βουλεύματος καὶ δεύτερον τῶν περὶ ὧν πρόκειται δύω ἀναφορῶν μας, εἶναι οἱ ἀκόλουθοι· διὰ τῆς ἀναγνώσεως αὐτῶν σκοπὸν προτιθέμεθα ν' ἀποδείξωμεν ἐνώπιον τῆς Γερουσίας καὶ ἐνώπιον τοῦ κοινοῦ, ὅτι ἡμεῖς αὐτοὶ αὐθορμήτως ἐζητήσαμεν τὴν ἀπόφασιν τοῦ συμβουλίου τῶν ἐνταῦθα πλημμελειοδικῶν ἐπὶ τῆς καθ' ἡμῶν ἀναξίως προσαρθείσης κατηγορίας ἐπὶ δολοφονίᾳ τοῦ μακαρίτου Ὑπουργοῦ Ν. Κορφιωτάκη, τὴν ὁποίαν πρῶτοι ἡμεῖς ὠνομάσαμεν καὶ ὀνομάζομεν ἀποτρόπαιον. Ἰδόντες ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ πρώτου ἐκδοθέντος ὑπ' ἀριθ. 236 βουλεύματος ὅτι τὸ συμβούλιον τῶν ἐνταῦθα πλημμελειοδικῶν ἀπέσχε νὰ ἐκφράσῃ τὴν ψῆφόν του καὶ περὶ ἡμῶν, μεχρισοῦ χορηγηθῇ παρὰ τῆς Γερουσίας ἢ παρὰ τοῦ Συντάγματος ἀπαιτουμένη ἄδεια, συναισθανόμενοι τὴν ἀθωότητα ἡμῶν, καὶ μὴ ἀνεχόμενοι νὰ θεωρώμεθα εἰς θέσιν μετέωρον κατηγορουμένου ἐπὶ κακουργήματι, θέσιν προελθοῦσαν ἕνεκα τῆς ἀξιοκατακρίτου ἀναβολῆς μεθ' ἧς συνωδεύοντο ὅλαι αἱ ἐνέργειαι καὶ πράξεις τοῦ Κ. εἰσαγγελέως τῶν πρωτοδικῶν, συμβουλευθέντες δὲ καὶ τὴν γνώμην δικηγορικοῦ συμβουλίου, δὲν ἐδιστάσαμεν νὰ ζητήσωμεν διὰ τῶν ἀνωτέρω δύω ἀναφορῶν μας ἀπὸ τὸν Κ. Ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης, τὸν ἀνώτατον ἄρχοντα τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας, τὴν ὅσον ἔνεστι ταχυτέραν ἔκδοσιν τῆς ἀδείας τῆς Γερουσίας καὶ ἀπόφασιν τοῦ ἀριοδίου δικαστικοῦ συμβουλίου ἐπὶ τόσον δεινῆς κατηγορίας, τὴν ὁποίαν τὸ σέβας πρὸς ἑαυτοὺς καὶ ἡ κοινωνική μας τάξις δὲν ἀνείχοντο· διὰ τοὺς λόγους τούτους ζητοῦμεν τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἀναφορῶν μας τούτων, καὶ τὴν καταχώρισιν αὐτῶν εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς Γερουσίας πρὸς γνῶσιν τοῦ κοινοῦ καὶ πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἱστορίας.

Ἐν τούτοις ἐπιρυλαττόμενος νὰ ἀναπτύξω ἐν ἄλλῃ περιπτώσει διὰ τῶν ἀποχρώντων λόγων ὅτι ἡ διοικητικοδικαστικὴ ἐξουσία, κατὰ τὴν πεποίθησίν μου, μακρὰν τοῦ νὰ ἐνεργήσῃ ἐντὸς τῶν κειμένων νόμων, ἠθέλησε παρεκτρομένη νὰ προστρίψῃ

μῶμον καὶ κηλίδα εἰς τὴν ὑπόληψιν ἡμῶν, ὑπόληψιν τὴν ὁποίαν ἀπεκτήσαμεν διὰ πολλῶν αἱμάτων, καὶ θυσιῶν, ἃς μὲ συγχωρηθῇ νὰ εἴπω ἤδη, ἐπειδὴ μοὶ ἐδόθη ἀφορμή, ὅτι ἐπὶ τοῦ τάφου ἐν καιρῷ τῆς κηδείας τοῦ μακαρίτου Κορφιωτάκη ὁ τότε Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης Κ. Πάϊκος, καθόσον ἐβεβαιώθην, μὴ δυνηθεὶς νὰ εὕρω ἀντίγραφον τοῦ λόγου του, ἐξέφρασε δημοσίᾳ ὅτι ὅσον ὑψηλὰ καὶ ἂν στέκῃ τὸ ἔγκλημα, ἡ δικαιοσύνη θέλει τὸ φθάσει· τοῦτ' αὐτὸ διεσάλπισεν ἑπομένως καὶ ἡ Ὑπουργικὴ ἐφημερὶς καλουμένη ἑβδομὰς διὰ τοῦ ἀπὸ 22 Αὐγούστου φύλλου της, ἐκφράσασα βεβαίως τοῦτο ἐξ ὀνόματος ὁλοκλήρου τοῦ Ὑπουργείου, ὑπὸ τὴν ἔμπνευσιν τοῦ ὁποίου ἐκδίδεται. Ἐρωτῶ ἤδη, ἆρα τὸ δίκαιον ἢ τὸ πρέπον ὁ Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης καὶ ὁλόκληρον τὸ Ὑπουργεῖον διὰ τοῦ ὑπουργικοῦ φύλλου τῆς ἑβδομάδος νὰ προδικάσωσι τοιουτοτρόπως μίαν τοιαύτην οὐσιώδη ὑπόθεσιν; διὰ τῆς διαγωγῆς του ταύτης τὸ ὑπουργεῖον ὑπέδειξε βεβαίως εἰς τοὺς εἰσαγγελεῖς, εἰς τοὺς ἀνακριτάς, εἰς τοὺς δικαστάς, εἰς τὸ κοινὸν ὅλον, τὸν θεῖόν μου Ἀντώνιον Μαυρομιχάλην, ὑποστράτηγον καὶ Γερουσιαστὴν, ἐμὲ ἐπίσης τοιοῦτον, τὸν ἀδελφόν μου ὑπασπιστὴν τῆς Α. Μ. καὶ τὴν σύζυγόν μου, ἥτις τῇ εὐνοίᾳ τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς Βασιλίσσης κατέχει ὑψηλὴν θέσιν εἰς τὴν κοινωνίαν· τὴν ὑποδειχθεῖσαν ταύτην ὁδὸν τῆς ἐνεργείας ὁ Κ. εἰσαγγελεὺς τῶν ἐνταῦθα πρωτοδικῶν, ὡς ἄμεσον ὄργανον τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας διέτρεξε κατὰ γράμμα διὰ τῶν πλέον ἀσυνειδήτων προσπαθειῶν τὰς ὁποίας δὲν καταδέχομαι ν' ἀναφέρω, ἀλλ' ἄνευ ἐπιτυχίας τοῦ σκοπουμένου, διότι ἡ ἀθωότης ἡμῶν ἐφάνη ἀνωτέρα τῶν προσπαθειῶν του, καὶ τὸ ἀναγνωσθὲν βούλευμα τῶν ἐνταῦθα πλημμελειοδικῶν, (εἰς οὓς ἐκφράζομεν τὴν εὐγνωμοσύνην μας διὰ τὸν ἀνεξάρτητον χαρακτῆρά των) κατέστρεψε πᾶσαν προσπάθειαν καὶ ἐκύρωσε τὴν ἀθωότητά μας, τὴν ὁποίαν ἔπρεπε νὰ σεβασθῇ ἡ διοικητικοδικαστικὴ ἐξουσία εἰς τὰς ἐνεργείας της, ἥτις ἀναλογιζομένη τὸν χαρακτῆρά μας, τὴν κοινωνικήν μας τάξιν, τὸ ὄνομα αὐτό, τολμῶ εἰπεῖν τοῦ Μαυρομιχάλου, τὸ ὁποῖον ἐτίμησεν ἡ Ἑλληνικὴ κοινωνία καὶ ὁ τρισέβαστος ἡμῶν Βασιλεὺς διὰ τῆς προσκλήσεως ἡμῶν εἰς τὰς ὑψηλοτέρας θέσεις τοῦ Κράτους, δὲν ἔπρεπε νὰ θέσῃ ἡμᾶς ἐπὶ δέκα ὁλοκλήρους μῆνας εἰς τὴν θέσιν τοῦ ἐπὶ κακουργήματι κατηγορουμένου ἄνευ τινὸς ἐνδείξεως καὶ δικαιώματος. Ὅλα δὲ ταῦτα ὅσα ἐνηργήθησαν καθ' ἡμῶν, ἐνηργήθησαν οὐχὶ ἐκ πεποιθήσεως τοῦ Ὑπουργείου ἢ τῆς διοικητικοδικαστικῆς ἐξουσίας ὅτι δόλιοι ἡμεῖς εἴμεθα κατά τι ἔνοχοι,

ἀλλ' ἕνεκα πολιτικῶν παθῶν· καὶ ἐνταῦθα δύναμαι νὰ εἴπω ὅτι εἰς τὴν περίστασιν αὐτὴν ἐφαρμόζεται κυβερνητικὴ κακόνοια τὴν ὁποίαν ὑπονοεῖ τὸ ἄρθρον τοῦ Συντάγματος σχολιαζόμενον· ἀλλ' ὄχι Κύριοι, οἱ Ὑπουργοὶ τοῦ Βασιλέως περιβεβλημένοι μὲ τὴν ἀνωτάτην ἐξουσίαν δὲν δικαιοῦνται νὰ προσπαθοῦν ὅπως θυσιάσωσι τοιουτοτρόπως τὴν τιμὴν διακεκριμένων οἰκογενειῶν δι' ἴδια πολιτικὰ αὐτῶν πάθη καὶ ἀντιζηλίας, καὶ ἀνδρῶν οἵτινες πάντοτε ἐφάνησαν συντηρητικοί, καὶ συνέδραμον τὴν ἐξουσίαν πάντοτε. Καὶ ἡμεῖς εἴχομεν τὴν ἐξουσίαν καὶ πρὶν καὶ ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως, ἐδικηκήσαμεν λαοὺς, καὶ διευθύναμεν στρατοὺς, ὅτι δὲν ὑπῆρχεν οὔτε Σύνταγμα οὔτε νόμος καὶ ἡ θέλησίς μας ἦτον ἀπόφασις, ἀλλὰ δὲν μετεχειρίσθημεν τὴν δύναμίν μας ταύτην ὡς μέσον ἐκδικήσεως, οὐδ' ἐδλάψαμεν ἢ ἠδικήσαμέν τινα, ἀπ' ἐναντίας δὲ ἐνηργήσαμεν πράξεις ἀμνησικακίας, τὰς ὁποίας ἡ ἱστορία ἀναφέρει, καὶ ὑμεῖς αὐτοὶ ὡς ἄνδρες τοῦ ἀγῶνος ὡς Ἕλληνες, καὶ ὡς γείτονες γνωρίζετε. Καὶ ἐπὶ τῆς Βασιλείας ἔλαβον τὴν τιμὴν νὰ γίνω Ὑπουργὸς, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν περίστασιν ταύτην ἔδειξα τὰ αὐτὰ αἰσθήματα.

Καταθέτω προσέτι ἐν ἔγγραφον τοῦ Ἀστυνόμου Οἰτύλου ὑπ' ἀριθ. 226, ἐξ οὗ φαίνεται ὅτι καὶ πλαστογραφίας ἐνέργεια ἐγένετο διὰ τὴν ἐ·αχήν μας ἐκ μέρους τοῦ ἀξιωματικοῦ Ν. Σάσαρη καὶ ἐνωματάρχου Ζησίμου Παπαδάκη, ὑποκλεψάντων τὴν ὑπογραφὴν τοῦ Ἱερέως Ἰωάννου Ζυγούρη εἰς ἔκθεσιν καθ' ἡμῶν, τὴν ὁποίαν παρέστησαν ὡς ἔκθεσιν ὁρκωμοσίας τοῦ πρώτου ἐπὶ τοῦ Συντάγματος· καταθέτων δὲ τὸ ἔγγραφον τοῦτο, ἐξαιτοῦμαι ν' ἀναγνωσθῇ καὶ καταχωρηθῇ εἰς τὰ πρακτικὰ πρὸς γνῶσιν τοῦ κοινοῦ καὶ τῆς ἱστορίας. Χαίρω διότι ἔτυχεν ἐνταῦθα ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν, ὁ ὁποῖος δύναται νὰ μᾶς πληροφορήσῃ περὶ τοῦ ἀνωτέρω περιστατικοῦ. Χαίρω προσέτι, κύριοι, ὅτι ὅσα ὑπέφερον τὰ ὑπέρερον ἀδίκως· αὕτη εἶναι ἡ μόνη ἱκανοποίησις, ἥτις μὲ παρηγορεῖ· καὶ οἱ πολιτικοί μου ἐχθροὶ καδμείαν νίκην ἔκαμον· τοῖς εὔχομαι πάντοτε τοιαύτας νίκας νὰ κάμνουν· ἂν ἤθελον νὰ φανῶσιν ἐφάμιλλοι ἡμῶν, ὤφειλον διὰ τῆς ἀρετῆς καὶ γενναιοφροσύνης καὶ δι' ἄλλων κοινωφελῶν πράξεων νὰ φανῶσιν καὶ ἀνώτεροι ἡμῶν. Τελειόνων ἑπομένως τὸν λόγον μου, προσθέτω, ὅτι καθόσον ἀφορᾷ τὰς ἐνεργείας τῆς διοικητικοδικαστικῆς ἐξουσίας, περὶ τοῦ ἂν ἐνήργησεν ἐντὸς τῶν κειμένων Νόμων, τὸ ζήτημα τοῦτο ἔμεινεν εἰς ἄλλην συνεδρίασιν ἐκκρεμές. ὡς ἐνθυμεῖσθε, καὶ μένει εἰς τὸ σῶμα ν' ἀποφασίσῃ ἐπ' αὐτοῦ.

Ἀντικρούων τὸν προαγορεύσαντα ἕτερος, εἶπε τὰ ἀκόλουθα.

Ἐπειδὴ ἡ ἀγόρευσις, ἣν ἐκαμεν ὁ προλαλήσας, ἀντὶ νὰ περιορισθῇ εἰς τὸ κύριον ζήτημα, ἐξετάθη εἰς ἀντικείμενα ἀλλότρια τοῦ προκειμένου καὶ διαφεύγοντα τὴν ἐξέτασιν τῆς Γερουσίας, συγχωρήσατέ μοι, κύριοι, νὰ φέρω ἐπ' αὐτῆς τὰς ἐφεξῆς οὐσιώδεις παρατηρήσεις.

Ὁ μακαρίτης Κορριωτάκης, ἂν καὶ ἦτο μικρὸς κατὰ τὴν οἰκογενειακὴν τάξιν, ἠξιώθη ὅμως νὰ ἦναι ὑπουργὸς τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως, ὡς τοιοῦτος ἐδολοφονήθη ὑπὸ κακούργων ἐν πλήρει μεσημβρίᾳ ἐνώπιον τῆς Βασιλείας καὶ τοῦ κοινοῦ. Ἐν τῇ τοιαύτῃ σοβαρᾷ περιπτώσει ἡ κυβέρνησις καὶ τὸ ὑπουργεῖον, τοῦ ὁποίου ἦτο μέλος, ἔπρεπε νὰ λάβωσιν ὅλα τὰ μέτρα ἐκεῖνα, ἅτινα ἠδύναντο νὰ ἀνακαλύψωσι τοὺς ὑπαιτίους τῆς στυγερᾶς ταύτης πράξεως, καὶ κατὰ συνέπειαν ἀνέθεσαν κατὰ νόμον τὴν δραστήριον ἀνάκρισιν τοῦ ἐγκλήματος εἰς τὴν δικαστικὴν ἐξουσίαν.

Αὕτη προχωρήσασα εἰς τὸ ἔργον της ἠναγκάσθη ἐξ ἀνακρίσεών τινων, αἵτινες προεκάλουν τὴν ἐνέργειαν ἄλλων ἀνακρίσεων εἰς ἀπώτατα μέρη τοῦ κράτους νὰ ἐπεκτείνῃ τὰς ἐνεργείας της, ὑποχρεουμένη ἀπὸ αὐτὰ τὰ ἴδια πράγματα. Ἡ αἰτία αὕτη ἀφ' ἑνὸς, καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ δραπέτευσις ἑνὸς τῶν προσκληθέντων εἰς ἀνάκρισιν Μαυρομιχάλων, παραπερφθέντος εἰς δίκην διὰ τοῦ πρώτου βουλεύματος, ἐγένοντο αἱ μόναι ἀφορμαὶ τῆς ἀναβολῆς τῆς ἀνακρίσεως, καὶ οὐδέποτε ἡ κακὴ διάθεσις τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας, ἥτις ἦτον ἀνυπόμονος νὰ ἴδῃ τὸ ἀποτέλεσμα ὅσον τὸ δυνατὸν ταχύτερον. Εἶναι βέβαιον, ὅτι κατὰ τὴν στιγμὴν τοῦ φόνου ἡ κοινὴ γνώμη ἀπέδοσε τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν Μαυρομιχάλων, ἀλλὰ τὸ ἀναγνωσθὲν βούλευμα ἐκήρυξεν ἀθώους τοὺς συναδελφούς μας Γερουσιαστὰς Μαυρομιχάλας, καὶ οὐδεὶς δύναται νὰ εἴπῃ τι ἐπ' αὐτοῦ. Φρονῶ ὅθεν, ὅτι ἡ Γερουσία ἀκούσασα τὸ περιεχόμενον τοῦ ἀναγνωσθέντος βουλεύματος, τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ὁποίας ἐχορήγησεν ἀδείας εἰσαγωγῆς εἰς δίκην δύω ἐκ τῶν μελῶν της, δὲν δικαιοῦται νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν ἄλλα ἔγγραφα, δεικνύοντα πράξεις δῆθεν ἐγκληματικὰς κατὰ ὑπαλλήλων ἀρχῶν, καὶ νὰ καταχωρίσῃ ταῦτα εἰς τὰ πρακτικὰ τῶν συνεδριάσεών της.

Ἡ ὁμιλία τοῦ πρώτου ἀγορεύσαντος Γερουσιαστοῦ Μαυρομιχάλη, ἐπέφερεν ἄλλος, ἀπέβλεπεν ἠθικῶς τὰ δύω κατηγορηθέντα πρόσωπα τῶν Γερουσιαστῶν Μαυρομιχάλων· ἀλλ' ἡ ἑπομένη τοῦ προλαλήσαντος Γερουσιαστοῦ ἐπεκτάθη εἰς ἀντικείμενα ἄλλα, ἀφορῶντα γενικῶς τὴν δολοφονίαν τοῦ μακαρίτου

Κορριωτάκη, περὶ ὧν σήμερον δὲν πρόκειται. Ἡ σημερινὴ συζήτησις ἀφορᾷ τὸ ζήτημα τῆς κατηγορίας κατὰ τῶν δύω Γερουσιαστῶν Μαυρομιχάλων, περὶ ὧν ἡ Γερουσία τῇ αἰτήσει τοῦ Κ. εἰσαγγελέως ἔδοσεν ἄδειαν εἰσαγωγῆς εἰς δίκην, καὶ ἔπρεπε νὰ ἀκούσῃ τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐνεργειῶν τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας, μὴ ἔχουσα τὸ δικαίωμα νὰ ἐπέμβῃ εἰς τὸ γενικὸν μέρος τῆς ὅλης κατηγορίας, ὡς ξένης τῶν νομοθετικῶν καθηκόντων της. Ὁ Γερουσιαστὴς Μαυρομιχάλης παραπονούμενος, ὅτι ἡ δικαστικὴ ἐξουσία εἰς τὰς ἐνεργείας της δὲν συνεμορφώθη μὲ τοὺς κειμένους νόμους, ἀλλ' ἐπέκτεινε τὴν ἀνάκρισιν, ἐναντίον αὐτῶν, ἠδύνατο ν' ἀναγνώσῃ καὶ τὰς ἀναφορὰς ἃς ἔδοσε πρὸς τὸν Κ. ὑπουργὸν τῆς δικαιοσύνης, καὶ τὸ ἔγγραφον, ὅπερ κατέθεσεν, ἐξ οὗ ἀποδεικνύεται, ὅτι προσπάθειαι πλαστογραφίας ἐγένοντο περὶ τῆς ἐνοχῆς των. Φρονῶ ἑπομένως, ὅτι μένει ἐκκρεμὲς τὸ ζήτημα, ἂν ἠδύνατο ἡ δικαστικὴ ἐξουσία νὰ θέσῃ εἰς ἀνάκρισιν Γερουσιαστὰς ἄνευ ἀδείας τοῦ σώματος κατὰ τὸ ἄρθρον 56 τοῦ συντάγματος, καὶ τοῦτο πρέπει νὰ λυθῇ.

Ὁ Γερουσιαστὴς Μαυρομιχάλης, ἐπίνεγκεν ἕτερος, προθέμενος νὰ παραπονεθῇ ἐνώπιον τῆς Γερουσίας περὶ τῆς ἐπεμβάσεως τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὴν ὑπόθεσιν, τὴν ἀφορῶσαν τὴν κατ' αὐτῶν κατηγορίαν, ἔλαβε τὸν λόγον καὶ εἶπεν ὅσα ἐνόμισεν ἀναγκαῖα ὑπὲρ ἑαυτῶν. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἀνέγνωσε καὶ δύω ἀναφορὰς των πρὸς τὸ ὑπουργεῖον καὶ ἓν ἄλλο ἔγγραφον, ζητήσας νὰ καταχωρηθῶσιν εἰς τὰ πρακτικὰ μετὰ μιᾶς ἀποφάσεως τῆς Γερουσίας. Ὁ μετ' αὐτὸν ἀγορεύσας Γερουσιαστὴς Κ. Γρηγοριάδης ὑπερασπίσθη διὰ τῆς ὁμιλίας του τὴν Κυβέρνησιν. Ἐν τῇ τοιαύτῃ περιπτώσει ἔρχομαι ἐγὼ αὐτὸς νὰ υἱοθετήσω τὸ ἔγγραφον, ὅπερ μᾶς ἐπαρουσίασεν ὁ Κ. Μαυρομιχάλης, καὶ προτείνω νὰ ζητηθῇ ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν νὰ μᾶς εἴπῃ ἂν ἔλαβε γνῶσιν τοῦ περιεχομένου αὐτοῦ, καὶ ὁποῖα μέτρα ἔλαβε κατὰ τῶν μνημονευομένων ἐπὶ πλαστογραφίᾳ ὑπαλλήλων.

Ὁ σκοπὸς τῆς ὁμιλίας μου, ἀντέλεξεν ὁ κατὰ πρῶτον λαλήσας Γερουσιαστὴς Μαυρομιχάλης, ἦτο νὰ παραπονεθῶ καὶ νὰ κάμω παρατηρήσεις ἐνώπιον τοῦ σώματος περὶ τῶν καθ' ἡμῶν ἐνεργηθέντων, καὶ δὲν ἐπιμένω νὰ ἀποφανθῇ ἡ Γερουσία ἂν καλῶς ἢ κακῶς ἐφέρθη ἡ Κυβέρνησις ἐπὶ τῆς προκειμένης καθ' ἡμῶν ὑποθέσεως· ἂν ἡ Γερουσία θελήσῃ νὰ ζητήσῃ λόγον ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν περὶ τούτου, δύναται νὰ πράξῃ ὅ,τι ἐγκρίνει.

Αἱ πράξεις τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας εἶναι ὅλως διόλου ἀνεξάρτητοι τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας, καὶ ἐπ' αὐτῶν ἡ Γερουσία

δὲν δύναται νὰ φέρῃ τὴν παραμικρὰν ἐπίκρισιν, ἔχει ὅμως τὸ δικαίωμα νὰ ἐπικρίνῃ τὴν Κυβέρνησιν ἥτις διέπει αὐτήν· καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ δικαιώματος τούτου καταθέτομεν τὸ εἰρημένον ἔγγραφον διὰ νὰ μᾶς δώσῃ λόγον ἡ Κυβέρνησις εἰς ἄλλην συνεδρίασιν.

Ἐγὼ θεωρῶ εἰς τὸ ἀναγνωσθὲν βούλευμα τὸ πλημμέλημα, καθόσον ἐν αὐτῷ δὲν ἔπρεπε νὰ ἀλφέρηται ὅτι οἱ Γερουσιασταὶ Μαυρομιχάλαι εἶναι ὕποπτοι, ἀλλ' ἐπειδὴ εἶναι Γερουσιασταί, τὸ δικαστήριον ἀπέχει νὰ ἀποφανθῇ περὶ αὐτῶν ἄνευ ἀδείας τοῦ σώματος· τὸ τοιοῦτον δὲν ἔπρεπε ν' ἀναφέρηται, διότι τὰ βουλευτικὰ σώματα δὲν ἦσαν εἰς ἀργίαν ἀλλ' εἰς ἐνέργειαν· ἐπειδὴ ὅμως οὕτως ἀπεφασίσθη καὶ αἱ πράξεις τῶν δικαστηρίων εἰσὶν ἀνεξάρτητοι, ὡς προεῖπον, ἡ Γερουσία δὲν δύναται νὰ κάμῃ λόγον περὶ αὐτῶν, δύναται δὲ νὰ ζητήσῃ λόγον περὶ τούτων παρὰ τοῦ Ὑπουργείου· ἐν τούτοις ἐπειδὴ ὁ Κ. Μαυρομιχάλης ἀπέσχε νὰ ζητήσῃ τοιοῦτον λόγον ἐπὶ τοῦ κατατεθέντος ἐγγράφου, ἀναλαμβάνω ἐγὼ τὴν αἴτησιν ταύτην, καὶ προτείνω νὰ κοινοποιηθῇ πρὸς τὸν ἀρμόδιον Ὑπουργὸν τοῦτο διὰ νὰ μᾶς πληροφορήσῃ περὶ τοῦ περιεχομένου εἰς ἄλλην συνεδρίασιν· ἐξαιτοῦμαι δὲ νὰ ἀναγνωσθῶσι συνάμα τὸ ἔγγραφον τοῦτο καὶ αἱ πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον ἀναφοραὶ τῶν ΚΚ. Μαυρομιχάλων. Ἤκουσα μετὰ προσοχῆς τὴν ὁμιλίαν τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Μαυρομιχάλη, ἐπίνεγκεν ἕτερος, μακρὰν τοῦ νὰ ἐπέμβω εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν δικαστικῶν ἔργων καὶ εἰς τὸ δεδικασμένον, φρονῶ ὅτι δύναμαι νὰ ἐξετάσω ἀκωλύτως τὰς πράξεις τῆς διοικητικοδικαστικῆς ἐξουσίας ἥτις εἶναι ὁ εἰσαγγελεύς, καὶ παρατηρῶ ὅτι οὗτος ποσῶς δὲν συνεμορφώθη μὲ τὸ Σύνταγμα εἰς τὰς πράξεις του, διότι ἤρχησεν ἀνακρίσεις ἄνευ ἀδείας τοῦ σώματος κατὰ Γερουσιαστῶν τῶν ὁποίων τὸ προσαπτόμενον ἔγκλημα ἦτο κακούργημα. Ἂν δὲν ἦσαν εἰς ἐνέργειαν τὰ νομοθετικὰ σώματα κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἐτέθησαν ὅμως εἰς ἐνέργειαν μετ' οὐ πολύ, καὶ ἠδύνατο ὁ Κ. εἰσαγγελεὺς νὰ ζητήσῃ τὴν τοιαύτην ἄδειαν. Ἐνταῦθα θεωρῶ τὸ πλημμελὲς τῆς Κυβερνήσεως ἡ ὁποία γινώσκουσα ὅτι Γερουσιασταὶ τίθενται εἰς ἀνάκρισιν ἄνευ ἀδείας τοῦ σώματος ἀδιαφόρησεν, ἐνῶ ἔπρεπε νὰ προσκαλέσῃ τὸν ὑπάλληλόν της καὶ νὰ τὸν ἐπιπλήξῃ διὰ τὴν τοιαύτην παρεκτροπήν του.

Ἀφ' ἑτέρου ἐπειδὴ τὸ κατατεθὲν ἔγγραφον πραγματεύεται περὶ σοβαροῦ ἀντικειμένου, ἐξαιτοῦμαι νὰ μᾶς δώσῃ λόγον ὁ Κ.

ὑπουργὸς ἂν ἐξετέλεσε τὰ δέοντα κατὰ τῆς διαγωγῆς τῶν ἐν τῷ ἐγγράφῳ καταμνημονευομένων στρατιωτικῶν ὑπαλλήλων.

Κατ' ἐμὴν ἰδέαν, ἐπέφερεν εἷς τῶν προαγορευσάντων, ἡ προκειμένη ὑπόθεσις διαιρεῖται εἰς τρία ζητήματα· τὸ πρῶτον εἶναι ἡ κατὰ τῶν δύο Γερουσιαστῶν Μαυρομιχάλων κατηγορία περὶ ἧς ἐδόθη ἡ ἄδεια τῆς εἰς δίκην εἰσαγωγῆς των, ὅπερ ἐλύθη διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ βουλεύματος· τὸ δεύτερον εἶναι ἡ ἐν τῷ κατατεθέντι ἐγγράφῳ ἀναφερομένη ποινικὴ πρᾶξις, καὶ φρονῶ ὅτι τοῦτο λύεται, ὅταν διευθυνθῇ ἀντίγραφον τοῦ ἐγγράφου τούτου πρὸς τὸν Κ. ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν διὰ νὰ δώσῃ πληροφορίας καὶ λόγον περὶ τῶν ἐνεργειῶν του· τὸ τρίτον ζήτημα εἶναι ἂν δύναται νὰ καταδιωχθῇ ὁπωσδήποτε βουλευτὴς ἢ Γερουσιαστὴς ἄνευ ἀδείας τοῦ Σώματος· τὸ ζήτημα τοῦτο πρέπει νὰ λυθῇ καὶ προτείνω νὰ γίνῃ ἡ συζήτησις αὐτοῦ τὴν ἐλευσομένην τετάρτην 24 τρέχοντος μηνός.

Ἀντειπόντων τινῶν ὅτι τὸ ἄρθρον 56 τοῦ Συντάγματος εἶναι εὐκρινὲς καὶ καθαρῶς ἐξηγημένον, καὶ εἶναι ἄτακτον νὰ ἔλθῃ ἡ Γερουσία εἰς νέαν συζήτησιν, εἷς τῶν προαγορευσάντων ἐπέφερε τὰ ἀκόλουθα.

Πᾶς Βουλευτὴς ἢ Γερουσιαστὴς δύναται νὰ ἀνακριθῇ καὶ νὰ φυλακισθῇ ὅταν προσκαλούμενος μεταβαίνῃ μόνος του οἴκοθεν εἰς τὴν ἀνάκρισιν καὶ δὲν ἀρνῆται τὴν προσέλευσίν του ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἱεροῦ παλαδίου τοῦ Συντάγματος, ἢ δὲν κοινοποιεῖ τοῦτο εἰς τὴν Γερουσίαν· καθόσον ἀφορᾷ τὸ ζήτημα ἂν πρέπῃ νὰ καταδιώκηταί τις καὶ πειθαρχικῶς τοῦτο δὲν πράκειται ἐνταῦθα. Εἰς ἄλλον περίβολον ἐγένετο τοιοῦτος λόγος ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ οὐδεμία ἐγένετο λύσις.

Ἀντιλέγων εἰς τὰ λεχθέντα ἕτερος εἶπε, τὸ ἄρθρον 56 τοῦ Συντάγματος εἶναι εὐκρινὲς καὶ δὲν εἶναι ἐπιδεκτικὸν ἄλλης ἐξηγήσεως· μένει κατ' ἐμὴν ἰδέαν νὰ ἐξετασθῇ ἂν ὁ Κ. εἰσαγγελεὺς ἀνακρίνας τοὺς ΚΚ. Μαυρομιχάλας ἄνευ ἀδείας τοῦ Σώματος παρέβη τὸ Σύνταγμα· δὲν παραδέχομαι δὲ τὴν ἀρχὴν ἣν ἔθεσεν ὁ προλαλήσας ὅτι Γερουσιαστὴς ζητούμενος εἰς ἀνάκρισιν ἐπ' ἐγκλήματι δὲν πρέπει νὰ προσέρχηται δυνάμει τοῦ νόμου.

Ἐπειδὴ παρεννοήθην ἐπὶ τῶν παρατηρήσεων ἃς ἐπέφερον εἰς τὴν τελευταίαν ἀγορευσίν μου, ἐπίνεγκεν ὁ προλαλήσας, προσθέτω ὅτ' εἶπον, τὸ ἄρθρον 56 τοῦ Συντάγματος σκοπὸν ἄλλον δὲν ἔχει εἰμὴ νὰ περιφρουρήσῃ τὰ σώματα ἀπὸ πάσης καταδιώξεως, ἐν καιρῷ καθ' ὃν ἐνεργοῦσι τὰ καθήκοντάτων· ὅταν δὲ

Γερουσιαστὴς οἴκοθεν προσέρχηται εἰς ἀνάκρισιν τότε οὗτος δεικνύει ὅτι δὲν θέλει νὰ περιφρουρήσῃ αὐτὸς ἑαυτόν.

Μετὰ ταῦτα μηδεμιᾶς ἄλλης παρατηρήσεως ἐπενεχθείσης ἀπεφασίσθη νὰ διευθυνθῇ ἀντίγραφον τοῦ κατατεθέντος ἐγγράφου πρὸς τὸν Κ. ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν διὰ νὰ δώσῃ πληροφορίας καὶ λόγον περὶ τοῦ περιεχομένου τὴν δὲ ἐλευσομένην τετάρτην 24 τρέχοντος μηνὸς νὰ γίνῃ συζήτησις περὶ τῆς ἐννοίας τοῦ ἄρθρου 56 τοῦ Συντάγματος.

Ἀναγνωσθεισῶν ἔπειτα τριῶν ἀναφορῶν τῶν Γερουσιαστῶν Κ. Δ. Κανελλοπούλου, Α. Δούκα, καὶ Θεοχαροπούλου, ἐξαιτουμένων παράτασιν τῶν χορηγηθεισῶν αὐτοῖς ἀδειῶν, ἡ Γερουσία τὰς μὲν αἰτήσεις τῶν δύω πρώτων δὲν παρεδέχθη ὡς ἐναντίας εἰς τὰ προαποφασισθέντα, τὴν δὲ αἴτησιν τοῦ τελευταίου παρεδέχθη ὡς αἰτιολογημένην.

Ἑπομένως ὁ Κ. πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν, ἀναγγείλας ὡς ἀντικείμενον τῆς ἑπομένης τὴν συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου περὶ στρατολογίας καὶ ναυτολογίας.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΔΕΛΙΓΙΑΝΝΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Α. Γρηγοριάδης.
Ι. Παξιμάδης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 22 Ὀκτωβρίου 1851, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν παρόντων 33 μελῶν, ὁ πρόεδρος κύριος Α. Δελιγιάννης κηρύττει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα ἐπικυροῦνται.

Ἀπαγγείλαντος μετὰ ταῦτα τοῦ Κ. προέδρου, ὅτι ἀντικείμενον τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως εἶναι τὸ περὶ στρατολογίας καὶ ναυτολογίας νομοσχέδιον, ὁ Γερουσιαστὴς κύριος Μαγγίνας ἔλαβε τὸν λόγον ἐπὶ ἄλλου τινὸς θέματος ἀφορῶντος δικαίωμα τῆς Γερουσίας αὐτῆς, ὡς ἑφεξῆς.

Τὴν 24 Ἀπριλίου ε. ε. ἡ Γερουσία ἐζήτησεν ἀπὸ τὸ ὑπουργεῖον νὰ παρακατατεθῶσιν εἰς τὸ γραφεῖον αὐτῆς ἔγγραφά τινα, ἀφορῶντα τὸν Καλαμίδαν. Ἀφοῦ τὰ ἔγγραφα ταῦτα περιῆλθον εἰς χεῖρας διαφόρων ὑπουργῶν, ἐπὶ τέλους ἀντὶ νὰ δοθῶσιν εἰς

τὴν Γερουσίαν πρὸς πληροφορίαν αὐτῆς, ἐδόθησαν εἰς αὐτὸν τὸν Καλαμίδαν πρὸς διόρθωσιν αὐτῶν. Σιωπῶ τὰ διατρέξαντα διὰ νὰ μὴ εὕρωσί τινες ἀφορμὴν καὶ δώσωσιν ἄλλην μορφὴν εἰς τὴν ὁμιλίαν μου, ἔρχομαι ὅμως εἰς τὸ ἀποτέλεσμα καὶ λέγω ὅτι τὰ ἔγγραφα ταῦτα εἰσέτι δὲν παρεκατατέθησαν. Τὴν 23 Ἰουνίου ε. ἐ. ἐζήτησεν ἡ Γερουσία νὰ σταλῇ παρὰ τῶν ὑπουργῶν εἰς τὸ γραφεῖον αὐτῆς κατάλογος τῶν ὑπαλλήλων ὅσοι ἐκ προκαταβολῶν ἀπέναντι τῆς μισθοδοσίας των μένουσιν ὀφειλέται πρὸς τὸ δημόσιον, τὸ ὑπουργεῖον τῶν οἰκονομικῶν καὶ ἐκεῖνο τῶν στρατιωτικῶν, τὰ ὁποῖα ἔχουσι χορηγήσει πολλὰς τοιαύτας προκαταβολάς, εἰσέτι δὲν ἔστειλαν τοιοῦτον κατάλογον, ἐνῷ ἀπ' ἐναντίας τὰ μικρὰς ἢ οὐδόλως προκαταβολὰς ἔχοντα ὑπολειπόμενα ὑπουργεῖα ἔπεμψαν τούτους ἀπὸ καιροῦ. Ἐρωτῶ ἤδη, καὶ περιμένω ἀπάντησιν σαφῆ, καθὼς εἶναι σαφὴς καὶ ἡ ἐρώτησις, ἡ αἱ ἀπαιτήσεις τῆς Γερουσίας εἶναι ἐντὸς τῶν δικαιωμάτων της; οὐδεὶς νομίζω δύναται νὰ διαφιλονεικήσῃ τοῦτο. Ἀλλ' ἡ ἄρνησις τῆς μέχρι τοῦδε καθυποβολῆς τῶν ζητηθέντων ἐγγράφων ἰσοδυναμεῖ μὲ ἀφαίρεσιν τοῦ ἀδιαφιλονεικήτου τούτου δικαιώματος, ταυτίζεται μὲ περιφρόνησιν, τὴν ὁποίαν δεικνύει τὸ ὑπουργεῖον εἰς τὰς ἀποφάσεις τοῦ νομοθετικοῦ σώματος.

Ἐδικαιοῦτο λοιπὸν ἀμοιβαίως ἡ Γερουσία ν' ἀφαιρέσῃ καὶ αὐτὴ ἀλλότρια δικαιώματα, νὰ περιφρονήσῃ ἐπίσης· ἀλλ' οὔτε τὸ ἓν δύναται, οὔτε τὸ δεύτερον πρέπει νὰ πράξῃ, τοὐλάχιστον ἡ Γερουσία ἤθελε κάμει τὸ ὑπουργεῖον νὰ συναισθανθῇ, ἐὰν ἤρνεῖτο τὴν πρὸς αὐτὸ σύμπραξιν καὶ συνδρομήν της, καὶ οὐδεὶς διὰ τὸ πταῖσμα τοῦτο ἤθελεν αἰτιᾶσθαι τῆς Γερουσίας. Ἐνιαυτὸν ὅλον τοιοῦτοι ἐρεθισμοὶ καὶ προσβολαὶ γίνονται, καὶ ὅμως ἀνέχεται ἡ Γερουσία. Εἶναι, λέγουσιν, ἡ Γερουσία συντηρητική, καὶ πρέπει νὰ μείνῃ ἐντὸς τῆς συντηρητικότητος. Ἀλλ' ἂς μὲ συγχωρηθῇ νὰ εἴπω καὶ ἐγώ, ὅτι ὕστερον ἀπὸ τόσας προσβολὰς ἡ συντηρητικότης της κινδυνεύει νὰ μεταπέσῃ εἰς ἠλιθιότητα. Τὸ σῶμα καταντᾷ μηδαμινόν τι, σκιά τις, ἐὰν θέλητε, ἀφαιρουμένων οὕτω τῶν δικαιωμάτων του. Θέτω λοιπὸν τὸ ζήτημα, καὶ προσκαλῶ ψηφοφορίαν κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν· «Ἀνέχεται ἡ Γερουσία τὴν ἀφαίρεσιν τῶν δικαιωμάτων της κατὰ τοῦτο;» καὶ ἐπιθυμῶ νὰ ἴδω τὴν ψῆφον τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, οἵτινες ὑπάρχουσιν ἤδη ὑπουργοί.

Μετὰ τοῦτον ὁ Κ. ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς εἶπε τὰ ἑξῆς. Δὲν ἤκουσα τὸ πρῶτον μέρος τῆς ὁμιλίας τοῦ προλαλήσαντος Κ. Γερουσιαστοῦ, ὅστον ὅμως ἀφορᾷ τὴν παρουσίασιν

τοῦ καταλόγου τῶν ἐκ προκαταβολῆς ὀφειλετῶν ἀπαντῶ, ὅτι ἅμα ἐγένετο λόγος ἐν τῇ Γερουσίᾳ, ἐφρόντισα νὰ συλλέξω τὰς περὶ τούτου πληροφορίας, ἀλλὰ μοὶ κατέστη ἀδύνατον· ὁ δὲ λόγος εἶναι προδήλος, διότι ὁσάκις ἐγένοντο πρὸ χρόνων τοιαῦται προκαταβολαὶ (λέγω δὲ ἐγένοντο πρὸ χρόνων, διότι ἤδη δὲν γίνονται τοιαῦται, εἰμὴ δι' ἕνα ἢ δύο τὸ πολὺ μῆνας, καὶ τοῦτο χάριν εὐκολίας πρὸς τοὺς ὑπαλλήλους), ἐξεδίδοντο καὶ διαταγὴ εἰς τὰ ταμεῖα διὰ νὰ γίνωνται συγχρόνως καὶ αἱ κρατήσεις πρὸς ἀπόσβεσιν τοῦ χρέους· διὰ νὰ συγκεντρωθῶσι δὲ ὅλαι αἱ πληροφορίαι, ἀπαιτεῖται χρόνος· πρὸς ἀπόδειξιν τούτου θέλω φέρει εἰς τὴν Γερουσίαν αὐτὸ τὸ βιβλίον τῶν προκαταβολῶν, ἀλλ' ἐκ τούτου δὲν θέλετε λάβει, εἰμὴ ἀτελεῖς πληροφορίας· ἐντελεῖς πληροφορίας θέλομεν λάβει μετὰ τὴν κλεῖσιν τῆς χρήσεως ταύτης. Ὅ,τι δὲ δύναμαι νὰ σᾶς βεβαιώσω εἶναι, ὅτι δὲν γίνονται τοιαῦται προκαταβολαὶ ἤδη, ἐκτὸς δι' ὀλίγους μόνον μῆνας· ὥστε δὲν εἶναι δίκαιον νὰ γίνῃ τοιαύτη πρότασις, οὐδὲ νὰ τεθῇ τὸ ζήτημα, τὸ ὁποῖον προκαλεῖ ὁ προλαλήσας.

Ἀντικρούων τοῦτον ὁ προλαλήσας Γερουσιαστὴς, εἶπεν. Ἀπορῶ, ὡς καὶ πᾶς τις ἄλλος δύναται ν' ἀπορῇ, διὰ τὴν ὁμιλίαν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ. Ἐκκαθαρίζουσι προσόδους καὶ τόσα ἄλλα πολλῆς περιπλοκῆς καὶ σοβαρότητος ποσά, καὶ ὁ Κ. ὑπουργὸς δυσχυρίζεται δύσκολον τὴν ἐκκαθάρισιν τῶν προκαταβολῶν, αἵτινες ἐδόθησαν εἰς μετρητὰ ἐκ τοῦ ταμείου. Λέγει, ὅτι αἱ πληροφορίαι ἀνάγκη νὰ συλλεχθῶσιν ἐκ τῶν διαφόρων ταμείων τοῦ Κράτους, ὅπου εἶναι διεσπαρμέναι. Ἀλλὰ ποῖον ἔτος οἱ ταμίαι δὲν ἔστειλαν λογαριασμὸν τῶν εἰσπράξεών των; Οὐαὶ εἰς τὴν οἰκονομικήν μας κατάστασιν καὶ εἰς τὸ ταμεῖόν μας, ἂν εὑρίσκηται εἰς τοιοῦτον χάος. Ἄλλως τε διατί τὰ ἄλλα ὑπουργεῖα κόκολύνθησαν εἰς τὸ νὰ καθυποβάλωσι τὸν ζητηθέντα κατάλογον; Οἱ προτεινόμενοι ὅθεν παρὰ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ λόγοι εἶναι ἀνίσχυροι. Ἡ ἔκφρασίς του, «διὰ νὰ συγκεντρωθῶσιν ὅλαι αἱ πληροφορίαι ἀπαιτεῖται χρόνος,» ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ, «οὔτε σᾶς ἔφερα, οὔτε θέλω σᾶς φέρει ποτέ·» τοῦτο εἶναι ἀφαίρεσις δικαιώματος, καὶ ποτὲ οὕτω δὲν θέλομεν ἔλθει εἰς ἁρμονίαν. Δὲν ἐπιμένω νὰ ζητήσῃ ἡ Γερουσία δικαιώματα ἀλλότρια, ἀλλὰ τὰ ἴδια, διότι ἄλλως ἡ Γερουσία εἶναι τύπος ἁπλοῦς, καὶ δὲν λείπεται, εἰμὴ βαθμὶς μία πρὸς καταστροφήν της· ἐμμένω ὅθεν εἰς τὴν πρότασίν μου.

Ἐνταῦθα ἀντέταξεν ὁ Κ. ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς, ὅτι ἀπήντησε πολλὰ σαφῶς καὶ καταλλήλως εἰς τὸ ζήτημα, τὸ

τὸ ὁποῖον διεπραγματεύθη ὁ Κ. Μαγγίνας. Ἀλλ' ἐνῷ κηρύττει ὅτι οἱ λόγοι εἶναι ἀνίσχυροι, ἐπανέρχεται εἰς τὸ ὅ,τι οἱ κύριοι ὑπουργοὶ ἀρνοῦνται, θέλουσι ν' ἀφαιρέσωσι δικαιώματα· ἀλλὰ τίς ἀρνεῖται τὴν παρουσίασιν τοῦ καταλόγου; ἐκτὸς ἂν θεωρῆτε ὡς ἄρνησιν τὴν δυσκολίαν καὶ βραδύτητα, προερχομένην ἀπὸ τὴν πρὸ 20 ἐτῶν ὑπάρχουσαν ἀταξίαν εἰς τὴν οἰκονομίαν, ἀταξίαν, ἥτις δὲν εἶναι ἔργον ἰδιόνομου. Ἂν καὶ κατὰ μῆνα τὰ ταμεῖα στέλλωσι τὰς εἰσπράξεις, δὲν εἶναι ὅμως γνωστὸν μέχρι τίνος ἐξωρλήθησαν αἱ προκαταβολαί, διότι τὸ λογιστήριον ἦτον ἀτελὲς καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ ἐγκύψῃ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, μὴ ἔχον ἐγγραφάς. Ἀφοῦ ὅμως ἡ παρὰ τοῦ ὑπουργείου ζητηθεῖσα αἴτησις τοῦ προσωπικοῦ τοῦ λογιστηρίου παρεδέχθη, δὲν θέλομεν βραδύνει νὰ ἔχωμεν ὄχι μόνον τὰς ζητηθείσας πληροφορίας, ἀλλὰ καὶ ἀπολογισμούς, καὶ ὅσας ἄλλας πληροφορίας θέλετε ζητήσει. Καὶ πάλιν ἐπαναλαμβάνω νὰ σᾶς εἴπω, ὅτι ἂν ἐπιμένητε, θέλω σᾶς καθυποβάλει τὸ βιβλίον τῶν προκαταβολῶν, ἀλλ' αἱ ἐξ αὐτοῦ πληροφορίαι δὲν θέλουσιν εἶναι ἐντελεῖς, διότι αἱ ἐγγραφαὶ τοῦ 1847 μόλις εὑρίσκονται εἰς τὴν πρωτοτυπείωσιν. Ἀφοῦ ἄρνησις λοιπὸν δικαιώματος δὲν ὑπάρχει, καὶ ἁρπαγὴ οὐδὲ κἂν ὑρίσταται, πρὸς τί νὰ τεθῇ τὸ προτεινόμενον ζήτημα; ἢ τούτου τεθέντος, τίς τῶν κυρίων γερουσιαστῶν θέλει εἰπεῖν ὄχι, ἢ τίς τῶν ὑπουργῶν θέλει διαφιλονεικήσει τοῦτο; Ἂν θέλητε, κύριοι, εἰς τὴν στεγνὴν βίβλιον σᾶς φέρει τὸ βιβλίον, ἀλλ' αἱ ἐξ αὐτοῦ πληροφορίαι οὐδ' ἐντελεῖς, οὐδ' ἀρκεταὶ εἶναι.

Εἰς ταῦτα ἐπήνεγκεν ἕτερος τῶν κυρίων Γερουσιαστῶν, ὅτι ὁ λόγος τοῦ κυρίου ὑπουργοῦ δὲν συμβιβάζεται μὲ τὸν ὀρθὸν λόγον. Ἡ Γερουσία ἐζήτησε κατάλογον τῶν προκαταβολῶν κατ' ἐπανάληψιν, καὶ ἐνῷ οἱ ἄλλοι ὑπουργοὶ ἔστειλαν τοιοῦτον, μόνον οἱ κύριοι ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν καὶ στρατιωτικῶν δὲν ἐπέμψαν. Ὁ ζητούμενος κατάλογος εἶναι εὔκολος, καθότι ἕκαστον ὑπουργεῖον ἔχει ἴδιον κατάλογον τῶν ἐκ προκαταβολῶν ὀφειλετῶν. Οἱ λόγοι τοῦ κυρίου ὑπουργοῦ ἤθελον εἶσθαι ἰσχυροί, ἂν ἐζητούσαμεν πληροφορίας ἄλλας· ἀλλ' ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἡ μὴ παρουσίασις αὐτῶν ἰσοδυναμεῖ μὲ ἄρνησιν.

Ἐνταῦθα ἐπήνεγκεν ὁ Κ. Ψύλλας, ὅτι ἡ ζήτησις τῶν προκαταβολῶν δὲν περιεβάλλετο μὲ ὅρους· ἐζητεῖτο ἁπλῶς κατάλογος τῶν ἀθετεισῶν προκαταβολῶν, χωρὶς νὰ ζητῆται καὶ πόσαι ἐξ αὐτῶν εἰσεπράχθησαν. Καὶ ὁ τύπος καὶ ἡ δημοσιότης ἔκαμον λόγον, ὅτι τὸ ὑπουργεῖον, ἂν καὶ λέγῃ, ὅτι ἤδη δὲν δίδει προκαταβολάς, καθ' ἑκάστην δίδει ἀδρὰς τοιαύτας· δὲν ἐνόμισεν

ἡ Γερουσία νὰ ἴδῃ ἂν τὰ λεγόμενα ταῦτα εἶχον ἀλήθειαν· δὲν συμφωνῶ ὅμως μετὰ τινων τῶν προαγορευσάντων, ὅτι ἡ μὴ μέχρι τοῦδε παρουσίασις τοῦ καταλόγου τούτου εἶναι καταφρόνησις, διότι τοῦτον εὐκόλως δὲν καταφρονοῦνται τὰ νομοθετικὰ σώματα, οἱ ἱστορικοὶ ἄνδρες, τὰ ἡρωϊκὰ ταῦτα λείψανα τοῦ ἀγῶνός μας· εἶναι ἀκηδία τις (non chalance) τοῦ ὑπουργείου. Ὁ κύριος ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς, σεβόμενος τὴν ἀπόφασιν τοῦ σώματος, εἰς τὸ ὁποῖον ἔχει τὴν ὑψηλὴν τιμὴν ἤδη ν' ἀνήκῃ, ἐχρεώστει νὰ εἴπῃ τότε «ἐζητήσατε τὸν κατάλογον, ἀλλ' ἐγὼ θέλω σᾶς φέρει τὸ ἔργον τέλειον μετὰ τινα καιρόν,» καὶ οὐχὶ ἤδη μετὰ 4 ἢ 5 μηνῶν πρόταλλησιν νὰ μᾶς προτείνῃ ταῦτα, νὰ μᾶς προσθέτῃ δὲ, ὅτι αἱ προκαταβολαὶ δὲν εἶναι εἰς ἐγγραφάς. Ἀλλ' ἂν, κύριε ὑπουργὲ, δὲν ἔχετε ἐγγραφὰς, πῶς θέλετε εὑρεῖ τοὺς χρεώστας; Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν προκαταβολῶν· ἀλλὰ περὶ τῶν ἀφορώντων τὸν Καλαμίδαν ἐγγράφων τί προτείνουσιν εἰς δικαιολογησίν των οἱ ΚΚ. ὑπουργοὶ ἤδη; Πρὸ ἑνὸς καὶ ἡμίσεως μηνὸς εἶπον, ὅτι δὲν ἔλαβον καιρὸν νὰ τὰ στείλωσιν εἰς τὸ γραφεῖον τῆς Γερουσίας ἀπὸ τὰ ὑπουργεῖα, εἰς ἃ εὑρίσκοντο· ὑπεσχέθησαν ὅμως ὅτι ἐντὸς ὀλίγου καιροῦ (ἐκτὸς ἂν ὀλίγος καιρὸς εἶναι ἡ συντέλεια τῶν αἰώνων) θέλομεν τὰ ἴδει. Ἀλλὰ ἀντὶ νὰ ἴδωμεν ταῦτα, εἴδαμεν ἐξ ἐναντίας πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν ἔπρεπε νὰ λάβῃ χώραν, βουλευμά τι δικαστικὸν τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου, δι' οὗ ἐκηρύττετο ἀθῶος ὁ Καλαμίδας. Διὸ εὐχομαι, ἐπειδὴ οἱ κύριοι ὑπουργοὶ δὲν λαμβάνουσιν ὑπ' ὄψιν τὰς ἀπορίας τῆς Γερουσίας, πρὸς ἀντίφρασιν τῆς διαγωγῆς ταύτης τῶν κυρίων ὑπουργῶν καὶ ἡ Γερουσία νὰ μὴ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὰς προτάσεις των, διότι ἡ ἰσότης εἶναι φιλότης.

Μετὰ ταῦτα ὁ Κ. ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργὸς ἐπήνεγκεν, ὅτι ὀλίγα τινὰ θέλει ἀπαντήσει εἰς τὰ περὶ Καλαμίδα λεχθέντα. Ἀς,τῷ ἐπιτραπῇ δὲ ἡ ἱστορικὴ ἔκθεσις τῆς ὑποθέσεως ταύτης, καὶ θέλει ἀποδειχθῆν, ὅτι οὔτε ἀκηδεία, οὔτε ἀδιαφορεία ἠδύνατο νὰ ἀποδοθῇ ἐκ μέρους τοῦ ὑπουργείου πρὸς τὴν Γερουσίαν. Ὁ προαγορεύσας τὸν ἀπήλλαξε τοῦ κόπου τοῦ νὰ ἀποκρούσῃ ὅσα ἐρρέθησαν κατὰ τοῦ ὑπουργείου περὶ καταφρονήσεως πρὸς τὴν Γερουσίαν ἐκ μέρους τοῦ ὑπουργείου.

Ἅμα ἐγένετο λόγος ἐντὸς τοῦ γερουσιαστικοῦ περιβόλου περὶ τῆς καταθέσεως ἐν τῷ γραφείῳ τῆς Γερουσίας τῶν ἐγγράφων τῶν ἀφορώντων τὸν Καλαμίδαν, τὸ ὑπουργεῖον ἐρρόντισε νὰ πληροφορηθῇ περὶ τίνος πρόκειται. Ἠκούσατε ἄλλοτε καὶ τὸν

κύριον ὑπουργὸν τῶν οἰκονομικῶν, ἐκφρασθέντα ἀπὸ τοῦ βήματος περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης. Αἱ πληροφορίαι, τὰς ὁποίας ἔλαβε τὸ ὑπουργεῖον παρὰ τοῦ ἁρμοδίου ὑπουργοῦ, ἦσαν ὅτι ὁ Καλαμίδας ὑπάλληλος ὢν διοικητικὸς κατηγορήθη ἐπὶ καταχρήσει· τὸ ὑπουργεῖον τότε τὸν ἀπέλυσε τῆς ὑπηρεσίας, διατάξαν διοικητικὰς ἀνακρίσεις, πειθόμενον ὅτι οὕτως ἱκανοποιεῖ τὴν δικαιοσύνην, τὰ δὲ ἔγγραφα τῆς κατηγορίας ταύτης ἐτέθησαν εἰς τὰ ἀρχεῖα. Ἐνταῦθα τὸ ὑπουργεῖον παρετήρησεν, ὅτι ἅμα διαταχθείσης ἅπαξ διοικητικῆς ἀνακρίσεως, ἀνάγκη νὰ διεξαχθῇ ἡ ὑπόθεσις αὕτη. Παρεκάλεσε κατὰ συνέπειαν τὸν ἁρμόδιον ὑπουργὸν νὰ καθυποβάλῃ τὰ ἔγγραφα ταῦτα εἰς τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον, θέλον οὕτω νὰ σπεύσῃ πρὸς ἐπιδιόρθωσιν ἐλλείψεως, τὴν ὁποίαν αὐτὸ τὸ ἴδιον ὑπουργικὸν σῶμα εἶχε πράξει. Ὁ νόμος ἀπαιτεῖ, ὥστε πρὶν ἢ δοθῇ ἡ ἄδεια τῆς εἰς δίκην παραπομπῆς τοῦ ὑπαλλήλου, νὰ ἐξετάζῃ τὸ ὑπουργεῖον, ἂν μνησικακία ἢ ἄλλοι λόγοι καὶ πράγματα προσῆψαν μῶμον εἰς τὸν ὑπάλληλον. Θεωρεῖ περιττὸν νὰ εἴπῃ ἐνταῦθα τὸν λόγον, δι' ὃν ἡ νομοθεσία μας δὲν ἐπέτρεψε τὴν εἰς δίκην εἰσαγωγὴν τῶν ὑπαλλήλων, ἄνευ ἀδείας τῆς κυβερνήσεως, διότι ἐκπληροῦντες τὸ καθῆκόν των, ἐπόμενον εἶναι νὰ προσκρούσωσιν εἰς ἰδιωτικὰ συμφέροντα, νὰ προσβάλωσι φιλοτιμίας, νὰ ὑποπέσωσιν εἰς μνησικακίας τῶν ἰδιωτῶν, καὶ νὰ ἐπισύρωσιν ἐνίοτε τὴν ἀγανάκτησιν αὐτῶν. Τοῦτο, εἶπεν, ἀνέφερεν ἐν παρόδῳ καὶ ὑπὸ γενικήν τινα ἔποψιν καὶ θεωρίαν, χωρὶς νὰ τὸ ἐφαρμόσῃ ἐπὶ τοῦ προκειμένου οὔτε ἐπὶ τοῦ Καλαμίδα, οὔτε ἐπὶ τοῦ κατηγόρου του.

Τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον εἶδεν ὅτι ἔπρεπε νὰ πληρωθῇ τὸ ὑπάρχον κενὸν ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης, δι' ὃ, ὡς εἴρηται, παρεκάλεσε τὸν ἁρμόδιον ὑπουργὸν νὰ φέρῃ ὅλα τὰ ἔγγραφα, τὰ ἀφορῶντα τὴν ἀνάκρισιν ταύτην, καὶ ἂν ὑπάρχῃ ἀφορμὴ νὰ τὸν παραπέμψῃ εἰς τὸ δικαστήριον. Τὸ ὑπουργικὸν σῶμα λαβὸν ὑπ' ὄψιν του τὰ ἔγγραφα, εἶδεν ὅτι αἱ καταχρήσεις περὶ 200 δραχμῶν καὶ 50 ὀκ. ἀλεύρου, δι' ἃ ἐκατηγορεῖτο, δὲν ἀπεδεικνύοντο· εἶδεν ὅτι ὁ κατήγορος ἦτο προφοδότης ἐκ μνησικακίας κατηγορήσας τὸν Καλαμίδαν, ὅστις ὡς διοικητικὸς ὑπάλληλος ἐνεργήσας εἰς τὴν ἐλάττωσιν τῆς τιμῆς τῆς προφοδοσίας, ἐπόμενον ἦτο νὰ ἐπισύρῃ τὴν μνησικακίαν τοῦ προφοδότου. Πεισθὲν ὅθεν τὸ ὑπουργεῖον ὅτι ὁ ὑπάλληλος οὗτος ἐνεργῶν τὸ καθῆκόν του ὑπέπεσεν εἰς τὴν μνησικακίαν τοῦ προφοδότου ὡς ἐκ τῆς συγκρούσεως τῶν συμφερόντων του, καὶ οὕτω κατηγορήθη, διὰ νὰ πληρώσῃ ἀφ' ἑνὸς μὲν τὸ ὑπάρχον εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην κενόν, διὰ νὰ

ἐκτελέσῃ ἀφ' ἑτέρου τὴν ἀπόφασιν τῆς Γερουσίας, ἐξεπλήρωσεν ὅ,τι δὲν εἶχε κάμει. Εἶναι ἀληθὲς, ὡς εἶπέ τις τῶν προαγορευσάντων, ὅτι ἡ δημοσίευσις τοῦ ἐγγράφου τούτου τοῦ ὑπουργικοῦ σώματος δὲν ἦτο ἀναγκαία, ἀλλ' εἶναι ἐπίσης ἀναντίρρητον ὅτι δημοσιευθεῖσα ὑπὸ τῶν ἐχόντων συμφέρον οὐδὲν σκάνδαλον προξενεῖ· καθότι τὸ ὑπουργικὸν σῶμα συνελθὸν ἀπόφασίσῃ περὶ τῆς εἰς δίκην εἰμὴ παραπομπῆς ὑπαλλήλου, ἐξέδωκεν ἔγγραφον δικαστικὸν ἐντὸς τῆς ἁρμοδιότητός του, καὶ ἐντὸς τῶν ὁρισμῶν τοῦ νόμου. Μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ βουλεύματος τούτου ἐκ μέρους τοῦ ὑπουργείου ὑπετίθετο, τοὐλάχιστον παρ' αὐτοῦ, περιττὴ ἡ παρακατάθεσις τῶν ἐγγράφων, διότι ἐκπληρωθείσης τῆς θελήσεως τοῦ σώματος δὲν ὑπελείπετο τίποτε νὰ ζητηθῇ πλέον ἀπὸ τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον ἐκ μέρους τῆς Γερουσίας· δὲν κίνδυνατο νὰ ζητηθῇ, διότι τὸ ἔγγραφον τοῦτο εἶναι πρᾶξις ἀπόρρητα τῆς πεποιθήσεως καὶ συνειδήσεως κατὰ τὸν ἴδιον ὀργανισμὸν τοῦ σκέπτεσθαι ἑνὸς ἑκάστου, εἶναι ἔγγραφον δικαστικὸν μὴ ὑπαγόμενον διὰ τοῦτο εἰς τὴν κρίσιν καὶ κατάκρισιν οὐδενὸς, εἰμὴ τοῦ ἐτάζοντος καρδίας καὶ νεφροὺς. Ἐνδέχεται τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον ἐσφαλμένως κρίνον νὰ μὴ ἐθεώρησε τὴν ὑπόθεσιν παραπεμπτέαν εἰς δίκην, διότι ἐσυλλογίσθη οὕτω καὶ ὄχι ὅπως ἄλλος ἐνδεχόμενον νὰ ἐσυλλογίζετο· ἀλλ' ἡ ἀπόφασις αὕτη, καθὸ δικαστικῆς φύσεως δὲν ὑπάγεται εἰς ἐπίκρισιν. Διὰ τοὺς λόγους τούτους, ἀφοῦ ἐδόθη πλήρης ἱκανοποίησις εἰς τὴν αἴτησιν καὶ ἐπιθυμίαν τοῦ σώματος, δὲν ἔσπευσε τὸ ὑπουργεῖον νὰ καταθέσῃ τὰ ζητηθέντα ἔγγραφα.

Τοῦτον διαδεξάμενος ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Λόντος, εἶπεν, ὅτι ὁ πρῶτος λαλήσας ἔθεσε τὸ ζήτημα ὅπου ἔπρεπεν· οὐδενὸς δὲ ἀντιτάξαντος ἡ Γερουσία, ἕπεται, παραδέξατο ὁμοφώνως, ὅτι δὲν ἀνέχεται τὴν ἀφαίρεσιν τῶν δικαιωμάτων της καὶ θεωρεῖται περιττὴ πᾶσα ἐπ' αὐτοῦ ψηφοφορία. Δικαίωμα ἀναφαίρετον τῆς Γερουσίας εἶναι τὸ νὰ ζητῇ καὶ λαμβάνῃ πληροφορίας ἀπὸ τοὺς ὑπουργοὺς ἢ ἔγγραφα. Ἡ Γερουσία σεβομένη ἑαυτὴν διὰ τὴν ἀρχὴν τὴν ὁποίαν ἔχει, θεωρεῖ καταχρεῖαν τὴν διαγωγὴν, τὴν ὁποίαν τὸ ὑπουργεῖον ἔδειξεν ἐπὶ τοῦ προκειμένου, μὴ παρακαταθέσαν τὰ ζητηθέντα ἔγγραφα εἴτε ἐξ ἀμελείας, εἴτε ἐκ σκοποῦ. Ἠκούσατε τὴν ὁμιλίαν τοῦ Κ. ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ καὶ κατὰ πόσον οἱ προλαλήσαντες ἀπέδειξαν αὐτὴν ἀδάσιμον. Κἂν, ὡς διατείνεται ὁ Κ. ὑπουργὸς, ἡ ἀταξία καὶ ἡ ἔλλειψις (πάντοτε ἔλλειψις χειρῶν, ὡς ἐὰν προέκειτο περὶ ἄλλων ἀπολογισμῶν) τὸν ἐδυσκόλευον, διατί τὴν ἀκόλουθον

ἡμέραν δὲν ἐπαρουσιάζετο νὰ μᾶς εἴπῃ ὅτι τώρα μᾶς λέγει; Ἀλλ' ἂν δὲν ἀποδεικνύῃ τοῦτο σκοπόν, προδίδει τοὐλάχιστον ἀψηφισίαν πρὸς τὰ νομοθετικὰ σώματα. Ὁ κύριος ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν εἶπεν, ὅτι τὸ ὑπουργεῖον ἔδειξε μεγάλην σπουδὴν πρὸς τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς βουλήσεως τῆς Γερουσίας· ἤθελεν εἴπεῖ καλλίτερον, σπουδὴν πρὸς δικαιολόγησιν πράξεως αὐτοῦ τοῦ ὑπουργείου· ὥστε μᾶς ἔθεσε τὴν ἀρχὴν ἐπὶ τέλους, ὅτι ὑπάλληλος διὰ πράξεως ἢ βουλεύματος τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου ἀθῶος κηρυχθεὶς εἶναι ἀνεύθυνος, χωρὶς νὰ ἐνθυμηθῇ, ὅτι εἶναι ὑπεύθυνος αὐτὸς καὶ οἱ συναδελφοί του ὑπουργοὶ ἐνώπιον τοῦ βασιλέως καὶ τῶν νομοθετικῶν σωμάτων. Διὰ ταῦτα συμπεραίνω, ὅτι ἡ Γερουσία δὲν ἀνέχεται τὴν προσβολὴν ταύτην, καὶ ὅτι οὐδεὶς δύναται νὰ δικαιώσῃ τὴν ὀλιγωρίαν ταύτην τοῦ ὑπουργείου, οὐδὲ νὰ ἀνεχθῇ καθιερωμένην τοιαύτην ἀρχήν, καὶ ἐπιμένω εἰς τὴν παρακατάθεσιν τῶν ἐγγράφων.

Πρὸς ταῦτα ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρυσόγελος ἐπέμενεν, ὅτι ὁ κύριος ὑπουργὸς ἀπαντῶν εἰς τὸν προαγορεύσαντα καὶ θέλων νὰ δικαιολογήσῃ τὴν μὴ προσαγωγὴν τῶν ζητηθέντων ἐγγράφων παρὰ τῆς Γερουσίας, εἶπεν ὅτι ἐθεώρησε περιττὴν τὴν προσαγωγὴν ταύτην, ἀφοῦ τὸ ὑπουργεῖον ἐξέδωκεν ἀθωοτικὴν ὑπὲρ αὐτοῦ ἀπόφασιν, κατὰ συνέπειαν τῆς ὁποίας ὁ κατηγορούμενος θεωρεῖται καὶ εἶναι ἀθῶος· καὶ ὅτι οἱ διατεινόμενοι τὰ ἐναντία κινοῦνται ὑπὸ πάθους καὶ μνησικακίας. Ὁ κύριος ὑπουργὸς μετέπλασε τὸ ζήτημα. Ὅτε ἡ Γερουσία ἐζήτησε τὰ ἔγγραφα ταῦτα, δὲν εἶχε σκοπὸν νὰ γίνῃ δικαστὴς τοῦ Καλαμίδα, οὐδὲ νὰ διαφιλονεικήσῃ τὸ δικαίωμα τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου, ἀλλ' ἐπέμενεν εἰς τὴν παρακατάθεσιν ἁπλῶς τῶν ἐγγράφων πρὸς πληροφορίαν της κατὰ τὸ ὁποῖον ἔχει δικαίωμα. Ἀλλὰ τὸ ὑπουργεῖον, μολονότι ὑπεσχέθη ἐντὸς τοῦ περιβόλου τούτου νὰ παρουσιάσῃ τὰ ἔγγραφα ταῦτα, ἔσπευσε πρὸ τούτου νὰ ἐκδώσῃ τὴν ἀπόφασιν ἐκείνην, δι' ἧς κηρύττει τὸν κατηγορούμενον ἀθῶον, καὶ ἤδη παρουσιάζεται λέγον, ὅτι κρίνει περιττὴν τὴν προσαγωγήν. Ἂν πρέπῃ νὰ κάμῃ λόγον τις περὶ τοῦ Καλαμίδα, αἱ κατ' αὐτοῦ κατηγορίαι δὲν πηγάζουσιν ἀπὸ μόνον τὸν δεσμοφύλακα, ὡς εἶπεν ὁ Κ. ὑπουργός, ὑπάρχουν εἰς τὸν φάκελλον τῶν ἀνακρίσεων καταθέσεις πολλῶν ἀξιοπίστων μαρτύρων, καὶ μεταξὺ τούτων ὑπαλλήλων καὶ ἀξιωματικῶν ἐπισήμων, περὶ ὧν οὐδένα λόγον ἔκαμεν ὁ Κ. ὑπουργός· καὶ ἐντεῦθεν καθίστανται πιθανὰ τὰ διαφερισθέντα περὶ ὑπεξαιρέσεως τῶν ἐγγράφων τῆς ἀνακρίσεως, περιελθόντων εἰς χεῖρας τοῦ κατηγορουμένου. Ὑπάρχει

κατάλογος τῶν ἐγγράφων τούτων καὶ θέλει ἀποδειχθῆ ἡ ἀλήθεια, ὅταν προσαχθῇ ὁ φάκελλος τῶν ἀνακρίσεων.

Ὁ κύριος ὑπουργὸς δὲν ἠρκέσθη νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ἀπόφασιν τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου, ἠθέλησε νὰ ἀποδείξῃ τὸν Καλαμίδαν ὄχι μόνον ἀθῶον τῆς κατηγορίας ταύτης, ἀλλὰ καὶ ὡς τιμιώτατον, ἄμεμπτον εἰς ὅλην του τὴν διαγωγὴν ὡς ἤκουσίου ὑπαλλήλου· Ὁ κύριος ὑπουργὸς φαίνεται ἢ ὑποκρίνεται ἀγνοῶν τὴν διαγωγὴν τούτου καὶ ἀλλαχοῦ καὶ εἰς Καλάβρυτα, τὴν ὁποίαν εὑρίσκει εἰς τὴν ἀναφορὰν τοῦ τότε νομάρχου Ἀχαΐας, τοῦ νῦν διευθυντοῦ τῆς διοικητικῆς Ἀστυνομίας Κυρίου Δούκα, ὅστις παρὼν ἀκούει τοὺς λόγους τούτους. Ὅλοι γνωρίζετε, κύριοι, πόσος ἔγινε λόγος περὶ τούτου εἰς τὴν Βουλήν, καὶ ὅτι ὁ τίμιος Νομάρχης δι' αὐστηρῶν ἀνακρίσεων περὶ τῶν καταχρήσεων αὐτοῦ, ἐζήτησεν ἐπαναλημμένως τὴν παῦσιν αὐτοῦ, τὴν ὁποίαν ἀρνούμενος ὁ τότε ὑπουργὸς ἠνάγκασε τὸν νομάρχην νὰ παραιτηθῇ, διὰ τοῦ ἐγγράφου ἐκείνου τὸ ὁποῖον ἐδημοσίευσεν ὁ τύπος.

Ἐὰν ἐγνώριζε ταῦτα ὁ κύριος ὑπουργὸς δὲν ἤθελεν ἀποδώσει εἰς πάθη ἢ εἰς μνησικακίαν τὰ λεχθέντα παρ' ἐντίμων Γερουσιαστῶν, οἱ ὁποῖοι παρενέβαλον τὸ ὄνομα τοῦ Καλαμίδα, καθ' ὅσον ἔχει σχέσιν μὲ τὰ ζητηθέντα ἔγγραφα.

Ἐπὶ τέλους ἐζήτησε νὰ παρακατατεθῶσι τὰ ζητηθέντα ἔγγραφα εἰς τὸ γραφεῖον τῆς Γερουσίας κατὰ τὴν ἀπόφασιν αὐτῆς καὶ τὴν ὑπόσχεσιν τοῦ ὑπουργείου.

Μετὰ ταῦτα ὁ Κ. ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργὸς ἠθέλησε νὰ ἐξηγηθῇ ὅσον ἀφορᾷ τὴν λέξιν « μνησικακίαν » ἐπειδὴ παρεξηγήθη αὐτή· οὐδέποτε, εἶπεν, ἤθελε τολμήσει νὰ ἀπευθύνῃ τοιαύτην λέξιν, καὶ μάλιστα κατὰ γερουσιαστῶν· ὅτι δὲν εἶναι δίκαιον νὰ ἀποσπᾷ τις τὰς λέξεις, διότι οὕτως ἤθελον γεννᾶσθαι αἱ μεγαλήτεραι παρεξηγήσεις καὶ αἱ ὅλως ἀντίθετοι πολλάκις ἰδέαι· ὅτι συναισθάνεται βαθυτάτην τὴν λύπην διὰ τὴν ἀδικίαν τὴν ὁποίαν ἠθέλησε νὰ ἀποδώσῃ εἰς αὐτὸν ὁ Κ. Γερουσιαστής, εἰπὼν ὅτι οἱ ὑπάλληλοι ἐκτεθειμένοι εἰς τὸ νὰ προσβάλλωσι συμφέροντα καὶ φιλοτιμίας τῶν πολιτῶν ὡς ἐκ τοῦ καθήκοντος τῆς ὑπηρεσίας των εἶναι ἐκτεθειμένοι εἰς μνησικακίας, δὲν ἔλειψε τοῦ νὰ προσθέσῃ, διὰ νὰ μὴ παρεξηγηθῇ, ὅτι τοῦτο ἀναφέρει γενικῶς χωρὶς νὰ τὸ ἐφαρμόσῃ εἰς κανένα· καὶ παρακατιὼν εἶπεν, ὅτι προσεβλήθησαν συμφέροντα τοῦ τροφοδότου ὅστις μνησικακῶν κατηγόρησε τὸν Καλαμίδαν, καὶ ἐπεκαλέσθη τὴν Γερουσίαν ἂν τοιαύτα ἰδέα ἠδύνατο νὰ διεγείρῃ προσβολὴν ἐστω καὶ τὴν

πλέον πλαγίαν πρὸς τὸν Κ. Χρυσόγελον, καὶ ὅτι οὐδέποτε τοιαύτη κακοήθεια ἠδύνατο νὰ ἐκφρασθῇ παρ' αὐτοῦ.

Συμφωνῶ εἶπε τις τῶν προαγορευσάντων ὅτι τοιαύτη ἐκφρασις δὲν ἀπεδίδετο εἰς Γερουσιαστὴν διότι οἱ καταγγείλαντες οὔτε Γερουσιασταὶ εἶναι, οὔτε συμφέροντα νὰ μνησικακῶσι κατὰ τοῦ δυστυχοῦς τούτου ἔχουσιν ἢ εἶχον. Τὸν Καλαμίδαν ἔφερα εἰς τὴν συζήτησιν πρῶτος ἐγώ, διὰ νὰ κρίνω καὶ κατακρίνω πρᾶξιν τοῦ ὑπουργοῦ καὶ οὐχὶ δι' ἀτομικήν τινα αἰτίαν κατ' αὐτοῦ τοῦ Καλαμίδα τὸν ὁποῖον, χωρὶς νὰ δυσανασχετῶ παντάπασι, τὸν συγχωρῶ δι' ὅσα καὶ ἂν εἶπε κατ' ἐμοῦ· καὶ ταῦτα μὲν ὡς πρὸς τὴν ἀγανάκτησιν τοῦ Κ. Γερουσιαστοῦ, ὅστις ἐνόμισεν ἑαυτὸν προσβαλλόμενον· ἅμα δὲ προσεχῶς παρακατατεθῶσι τὰ ἔγγραφα θέλω καταδείξει ὅτι ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν ἔδειξε πολλὴν σπουδὴν ὑπερασπιζόμενος τὴν πρᾶξιν ταύτην.

Ἡ ὁμιλία τοῦ Κ. ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργοῦ, εἶπέ τις τῶν προαγορευσάντων Κ. Γερουσιαστῶν, ἐξέρχεται τοῦ ζητήματος τῆς Γερουσίας· οὔτε δικαίωμα εἶχε νὰ ἐπεμβῇ οὔτε ἐπεμβῆκέ ποτε ἡ Γερουσία εἰς τὴν διαγωγὴν τοῦ Καλαμίδα καὶ τὰς πράξεις αὐτοῦ· ἡ Γερουσία ἐζήτει μόνον τὰ ἔγγραφα τὰ ἀφορῶντα αὐτόν, καὶ οὐχὶ τὴν διαγωγίαν του, τὰς καλὰς ἢ κακὰς του πράξεις· θέλουσι νὰ μᾶς τὸν παραστήσωσι καλὸν καὶ ἄξιον, μᾶς τὸν ἐπήνεσαν, καὶ ἐγὼ τὸν θέλω ἄξιον καὶ ἀνώτερον παντὸς ἐπαίνου. Εἶπε τέλος ὅτι πρὸς ἱκανοποίησιν τοῦ σώματος, ἀφοῦ τὸ ὑπουργεῖον ἔκαμε διοικητικὰς ἀνακρίσεις ἐνόμισεν ὅτι ἦτο περιττὸν πλέον νὰ παρακαταθέσῃ τὰ ἔγγραφα. Πῶς Κύριε ὑπουργέ· ὅταν ἡ Γερουσία ζητῇ πληροφορίαν τινὰ ἐπί τινος πράξεως, καὶ κατόπιν τῆς αἰτήσεως ταύτης συνέλθῃ τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον καὶ κάμῃ πρᾶξίν τινα ἢ ἔγγραφον, ἀπώλεσεν ἡ Γερουσία τὸ δικαίωμα τῆς αἰτήσεώς της; Ἡ Γερουσία ζητεῖ τὰ ἔγγραφα μόνον, τί δὲ ἔκαμε τὸ ὑπουργεῖον δὲν ἐξετάζει· διὰ ταῦτα ἐμμένων εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεως τῆς γερουσίας, φρονῶ, εἶπεν, ὅτι ἡ τοῦ ὑπουργείου ἐπὶ τοσοῦτον βραδύτης εἶναι μεμπτὴ καὶ ἀξιοκατάκριτος.

Δὲν ἤμην ἀπ' ἀρχῆς τῆς συζητήσεως, εἶπεν ὁ Κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργός, ἀλλὰ καθόσον ἐννόησα πρόκειται ἂν τὸ ὑπουργεῖον εἶναι ὑποχρεωμένον νὰ προσαγάγῃ τὰ ἔγγραφα τὰ ἀφορῶντα τὸν Καλαμίδαν· οἱ τελευταῖοι ἀγορεύσαντες μᾶς ἔθεσαν εἰς τὴν κυρίαν θέσιν τοῦ ζητήματος· δὲν εἴμεθα, εἶπον, δικασταὶ τῆς διαγωγῆς τοῦ Καλαμίδα, ἀλλ' ὡς πράξεως ὑπουργικῆς ἐπιλαμβανόμεθα αὐτῆς· δὲν νομίζω ἀναγκαῖον νὰ ἐξετάσω τὸ ζήτημα ὑπὸ γενικὴν ἔποψιν, περιορίζομαι διὰ τοῦτο ἐντὸς τοῦ

κύκλου καὶ τοῦ σκοποῦ μας· πρὸς ἐντελεστέραν δὲ κατάληψιν τοῦ ζητήματος θέλομεν ἐξετάσει ποῖα τινὰ τὰ δικαιώματα ἢ ὁ προορισμὸς τῆς Γερουσίας. Ταῦτα εἶναι δύω· α') πολιτικὴ ἐπίκρισις τῆς διαγωγῆς τῆς ἐξουσίας καὶ β') δικαστική· περὶ τοῦ δευτέρου δὲν πρόκειται ἐνταῦθα, διότι εἶναι ἀνάγκη νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν της ὅλα τὰ ἔγγραφα ὅλην τὴν διαγωγήν· σήμερον πρόκειται περὶ τοῦ α. ἂν πρᾶξις πολιτικὴ ἣν ἔπραξεν ὁ ὑπουργὸς εἶναι ὀρθή· ἔχετε νὰ ἐξετάσητε τὴν πρᾶξιν αὐτήν, ἀδιάφορον δι' ὑμᾶς τί διέτρεξεν ἐν τῷ μυστηρίῳ δι' αὐτὴν τὴν πρᾶξιν· τί ἔγραψα ἐγὼ εἰς τὸν ὑπάλληλόν μου τί ἐκεῖνος μοὶ ἀπήντησεν, ἂν συνεμερίσθην ἢ ὄχι τῆς ἰδέας του κτλ. ὅλα ταῦτα εἶναι μυστήριον τῆς ὑπηρεσίας· ἐξετάσατε γενικῶς τὴν πρᾶξίν μου. Ἂς ἔλθω εἰς τὸν σκοπόν. Ἐνταῦθα ἡ ἐξουσία ἐνήργησεν οὐχὶ καθῆκον πολιτικὸν ἁπλῶς, ἀλλὰ καὶ δικαστικῶς. Δὲν θέλω ἐξετάσει τοὺς λόγους δι' οὓς διὰ νὰ παραπεμφθῇ εἰς τὴν δίκην ὑπάλληλος ἀπαιτεῖται ἀπόφασίς τις τοῦ ὑπουργείου εἰσαγωγική· ἔρχομαι κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸ προκείμενον. Τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον ἐνήργησε δικαστικὴν πρᾶξιν, ὅπως ἡ πεποίθησις καὶ ἡ συνείδησις μᾶς ὑπαγόρευσαν· μὴ ἐπεμβαίνητε εἰς τὴν ἐξέλεγξιν αὐτῆς. Τὸ ζήτημα εἶναι τοῦτο. Εἰς τί θέλουσι σᾶς χρησιμεύσει τὰ ἔγγραφα ταῦτα διὰ νὰ προσαχθῶσιν εἰς τὴν Γερουσίαν; θὰ χρησιμεύσωσιν εἰς τὸ νὰ εἴπῃ ἡ Γερουσία ὅτι ἡ σκέψις τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου περὶ τῆς δεῖνα ἀνακρίσεως δὲν εἶναι ὀρθή· δηλ. εἰς τὸ νὰ ἐπικρίνητε τὰς σκέψεις τοῦ ὑπουργικοῦ σώματος· δέον λοιπὸν νὰ ἐξετάσωμεν α') τὸν προορισμὸν τῆς Γερουσίας καὶ β') τί πρέπει νὰ πράξῃ ἐπὶ τοῦ προκειμένου· λάβετε τὸν Καλαμίδαν καὶ τὴν διαγωγὴν τοῦ ὑπουργείου ὑπὸ γενικὴν ἔποψιν καὶ ἰδοὺ τί ἔχετε νὰ πράξητε· ἀλλ' ὅταν ζητῆτε νὰ παρακατατεθῶσι τὰ ἔγγραφα τί ἄλλο εἶναι, ἐὰν ὄχι ἐπέμβασις εἰς τὴν δικαστικὴν ἀπόφασιν τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου καὶ τὰς σκέψεις ἢ τὴν συνείδησιν αὐτοῦ; διὸ ἡ Γερουσία ἂν σκεφθῇ σπουδαίως ἐπὶ τοῦ προκειμένου θέλει πεισθῆν ὅτι ἡ παρουσίασις τῶν ἐγγράφων θέλει δώσει δικαίωμα ἐξελέγξεως ἐπὶ τῶν δικαστικῶν ἀποφάσεων.

Τούτων ἀντέκρουσεν ὁ Κύριος Λόντος. εἰπών, ἂν καὶ δὲν συμμερίζωμαι τὰς ἀρχὰς τοῦ ὑπουργοῦ, ἀρχὰς τὰς ὁποίας δὲν δύναται νὰ καθιερώσῃ, ὀφείλω ὅμως νὰ τὸν εὐχαριστήσω διὰ τὴν ὁποίαν μετεχειρίσθη εἰλικρίνειαν εἰς τὴν ἔκφρασίν του. » Εἶναι ἐλεύθερος ὁ τόπος ὀφάνει μόνον νὰ μὴ γράψῃ » Εἶναι ἐλευθέρα ἡ Γερουσία νὰ ἐπικρίνῃ τὰς ὑπουργικὰς πράξεις, ἀλλὰ

δὲν τῇ δίδομεν ἔγγραφα, νὰ δικαιολογήσουν τὴν ἀπόφασίν της. Δὲν σᾶς ζητοῦμεν, Κ. ὑπουργέ! διὰ νὰ μάθωμεν τί διετάξατε τὸν ὑπάλληλόν σας, οὐδὲ τί ἐκεῖνος σᾶς ἀνέφερεν, ἀλλὰ διὰ νὰ ἀποδείξωμεν τί ἀνέφερον αἱ ἀρχαί, διὰ νὰ σημαντίσωμεν ἐντεῦθεν πεποίθησιν καὶ οὕτως ἢ νὰ εἴπωμεν καθαρὰ εἰς τὸν ἡγεμόνα ὅτι δὲν ἔχομεν ἐμπιστοσύνην πρὸς τοὺς ὑπουργούς, ἢ νὰ μὴ σᾶς δώσωμεν τὴν ψῆφόν μας. Ἡ Γερουσία σᾶς ἐζήτησε τὰς περὶ Καλαμίδα ἀνακρίσεις καὶ διάφορά τινα ἄλλα ἔγγραφα, ἀλλ' ὑμεῖς τί λέγετε; ὅτι δὲν ἔχομεν δικαίωμα νὰ ζητῶμεν ἔγγραφα διότι τότε ἐπεμβαίνομεν εἰς ἐξέλεγξιν δικαστικῆς ἀποφάσεως· ἂν καὶ δὲν παραδέχωμαι τὴν ἀρχήν σας ὅτι τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον ἐκδίδει ἀποφάσεις δικαστικάς, θέλων τοὐλάχιστον νὰ ρυθμίσω τὰ βήματά μου διὰ τὸ μέλλον, ἀποκρούω τὴν ἀρχήν σας ὅτι δὲν ἔχομεν δικαίωμα νὰ ζητῶμεν ἔγγραφα πρὸς πληροφορίαν μας, καὶ φρονῶ ὅτι ἡ πρᾶξις σας εἶναι διοικητικὴ καὶ οὐχὶ δικαστικὴ καὶ ἐπομένως ἐπιδεκτικὴ ἐξελέγξεως.

Ὁ Κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργὸς ἀντέταξεν ὅτι δὲν ἦλθε μὲ σορίσματα, ὡς διατείνεται ὁ προαγορεύσας, ἀλλ' εἶπε καὶ ἐπαναλαμβάνει ὅτι δὲν βλέπει εἰς τί θέλουσι χρησιμεύσει τὰ ἔγγραφα ταῦτα ἂν ὄχι πρὸς ἐξέλεγξιν· διὰ νὰ πεισθῆτε, λέγετε, περὶ τῆς πράξεως καὶ ἐκφράσητε τὴν πεποίθησίν σας εἰς τὸν Βασιλέα· ἀλλὰ ἐκ τῆς πράξεως ταύτης θέλετε ἐκτιμήσει τοὺς ὑπουργούς; ἔχετε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν σας σειρὰν πράξεων ὑπουργικῶν καὶ δύνασθε νὰ τοὺς ἐκτιμήσητε.

Ἂν καὶ τὸ πρᾶγμα εἶναι ἁπλούστατον, ἀντέταξεν ἕτερος, ὁ Κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργός, θελήσας νὰ διδάξῃ τὰ καθήκοντα τῶν γερουσιαστῶν, τὰ περιέπλεξεν ὄχι ὀλίγον ἡ Γερουσία γνωρίζουσα κάλλιστα καὶ τὸν προορισμόν της καὶ τὰ καθήκοντά της ἐζήτησε νὰ τῷ καθυποβάλῃ τὸ ὑπουργεῖον τὸν Ἀπρίλιον τὰ κατὰ Καλαμίδαν ἔγγραφα· καὶ ἤδη ἐπιμένουσα εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ἀποφάσεώς της, ἴσως ἔχει ἄλλους ἰσχυροτέρους λόγους δι' οὓς ζητεῖ τὰ ἔγγρα ταῦτα καὶ οὐχὶ διὰ νὰ ἐξελέγξῃ τὴν ἀπόφασίν σας.

Τὸ ζήτημα, ἐπέφερεν ἄλλος, περιστρέφεται εἰς τό, «ἂν ἔχῃ δικαίωμα ἡ Γερουσία νὰ ζητῇ ἔγγραφα παρὰ τοῦ ὑπουργείου.» καὶ ὅμως ὁ νῦν ὑπουργὸς Κ. Δαμιανός, ὅτε πρὸ μικροῦ ἐν τῷ ἄλλῳ περιβόλῳ τῆς Βουλῆς, ἐγίνετο λόγος περὶ τῆς ἀποδοθείσης εἰς τὸν Καβουρίνον χάριτος, διεσχυρίζετο ὡς πρᾶξιν ὑπουργικὴν εἰς ἐξέλεγξιν ὑπαγομένην καὶ τὴν χάριτα, τοῦτο τὸ Βασιλικὸν δικαίωμα.

Ἀντιτάξαντος τοῦ Κ. ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργοῦ ὅτι τὸν

προαγορεύσαντα ἀπατᾷ ἡ μνήμη, καθ' ὅτι εἰς μὲν τὴν συζήτησιν ἐκείνην οὐδόλως ὡμίλησε, εἰς ἄλλην δέ τινα συζήτησιν ἐν τῷ αὐτῷ τούτῳ περιβόλῳ ἐξέφρασεν ἰδέαν ἐπιτρέπων τὴν ἐπίκρισιν ἐφ' ὅλων ἐν γένει τῶν ὑπουργικῶν πράξεων μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ ἰδιωτικοῦ τοῦ ὑπουργοῦ βίου, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ προκειμένου θεωρεῖ τὴν πρᾶξιν ταύτην δικαστικὴν ἢ παράφτημα ταύτης, τὴν δὲ ἐπίκρισιν ἐπὶ τῆς ἐκτιμήσεως τῶν πράξεων καθὸ δικαστικὴν ἀντικείμενον θεωρεῖ ὡς ἐπέμβασιν τῆς Γερουσίας εἰς τὴν δικαστικὴν ἐξουσίαν.

Λαβὼν τὸν λόγον καὶ πάλιν ὁ Γερουσιαστὴς Κύριος Ψύλλας, εἶπεν, ἡ ὑπόθεσις ἔλαβε σπουδαῖον χαρακτῆρα. Ἡ Γερουσία ἐζήτησε τετράκις τὰ τὸν Καλαμίδαν ἀφορῶντα ἔγγραφα, τὸ δὲ ὑπουργεῖον οὐδέποτε ἠρνήθη τὴν κατάθεσιν ταύτων· ὁ αὐτὸς οὗτος ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης ὅστις ἀρνεῖται σήμερον, εἶπεν ἄλλοτε ὅτι μόλις εἶχον τὰ ἔγγραφα, καὶ ὅτι θέλουσι καθυποβάλει ταῦτα· ἡ ὑπόσχεσις αὕτη ἦκει, καὶ ἂν ἀκόμη ἡ Γερουσία δὲν εἶχε τοιοῦτον δικαίωμα· ἡ ὑπόσχεσις αὕτη κατέστη ὑποχρέωσις, ὅρος Συνταγματικός. Τότε ἐζητήσαμεν τὰ ἔγγραφα ἄνευ πάθους, διὰ νὰ ἴδωμεν μόνον ἂν ὁ πολλυθρύλλητος Καλαμίδας ἔπραξεν ὅτι ἡ φήμη κατ' αὐτοῦ ἐσάλπιζε, καὶ ἀπορανθῶμεν, ἂν ἐν γνώσει ἀναίχεσθε ἄνθρωπον τοιοῦτον, ὅτι εἴσθε κατακριτέοι. Ἀλλ' ἂν καὶ ἐβραδύνατε Κ. ὑπουργοί, νὰ καθυποβάλητε τὰ ζητηθέντα ἔγγραφα, δὲν ἤλθομεν εἰς ῥῆξιν, διότι πάντοτε ὑπέσχεσθε, ἄλλως τε, συνταγματικὴ τάξις ἐπεκράτησε καὶ εἰς ἄλλα ἔθνη ὄχι νήπια ἀλλὰ παλαιότητα εἰς τὸν συνταγματισμὸν νὰ παρουσιάζωσιν ἔγγραφα εἰς τὰ νομοθετικὰ σώματα ὁσάκις δὲν ἐπίκειται κίνδυνος ἐκ τῆς δημοσιεύσεώς των, οὐχ' ἧττον ὅμως καὶ τότε τῇ συγκαταθέσει τῶν νομοθετικῶν σωμάτων, φρονίμως ποιοῦν τοῦν· ἀλλ' εἰς τὴν ἄλλογον ἄρνησιν τῶν ὑπουργῶν μας ἡμεῖς δὲν ἔχομεν νὰ ἀντιτάξωμεν εἰμὴ τὴν ἄρνησιν τῆς ἐμπιστοσύνης μας καταδεικνυομένης διαφορετρόπως· τὸ ζήτημα ὅθεν περιεπλέχθη ὡς ἐκ τῆς ὁμιλίας τοῦ Κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργοῦ.

Ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν τὸν Καλαμίδαν τὸν πράγματι πρῶτον, ἐνῷ ἄλλοι ὑπουργοὶ διὰ τὰς καταγρήσεις καὶ τὴν διαγωγήν του τὸν εἶχαν πεπαυμένον· μετὰ ταῦτα ἐνῷ τὸν ἐδέχθη καὶ τὸν προσέλαβεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ δικαστικὸν βούλευμα ἐναργεῖ ὑπὲρ τῆς ἐκδόσεως τοιούτου, καὶ ταῦτα πάντα κατόπιν τῆς αἰτήσεως τῆς Γερουσίας· δὲν περιμένουσι κἂν πρὸς τὸ θεωθῆναι, οἱ Κ. ὑπουργοὶ νὰ ἴδωσι τὴν γνώμην τῆς Γερουσίας, ἀλλὰ τί λέγω, οὗτοι ἐγνώριζον αὐτὴν καὶ εἰς τὸ πεῖσμα

τῆς Γερουσίας ἐνεργοῦσιν ὅ,τι ἐνήργησαν· ἀλλὰ διὰ τῆς ὥστε τὴν ὁποίαν δίδετε Κ. ὑπουργοί! παρεπικράνατε τὴν ὑπόθεσιν· καὶ σήμερον ἐνῷ ἡ Γερουσία ζητεῖ καὶ πέμπτην φορὰν τὰ ἔγγραφα τοῦ Καλαμίδα, ὁ Κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς ὁ προϊσταμένος του αὐτός, δὲν λέγει τίποτε, κάμνει μόνον λόγον περὶ τοῦ καταλόγου τῶν ἐκπροκαταβολῶν ὀφειλετῶν, οἱ δὲ ἄλλοι συνάδελφοί του μᾶς λέγουσιν « τί ἀνακατώνεσθε ὑμεῖς Κ. γερουσιασταί, ἀφοῦ ἡμεῖς οἱ ὑπουργοὶ τὰ ἐξητάσαμεν καὶ ἀπεφασίσαμεν » λοιπὸν πρὸς ὑμᾶς ἀποτείνομαι, Κ. Γερουσιασταί, τί θέλετε νὰ κάμωμεν, νὰ σταυρώσωμεν τὰς χεῖρας καὶ νὰ εὐχηθῶμεν, νὰ τὸν συντρέξωμεν μαλίστα ἵνα ἐκλεχθῇ καὶ Βουλευτής; Τὸ κατ' ἐμὲ, ἀφοῦ τὸ πρᾶγμα περιεπλέχθη οὕτω, πρέπει νὰ ἐπιμείνωμεν εἰς τὴν παρουσίασιν τῶν ἐγγράφων. Διὰ τὸ δικαστικὸν βούλευμα τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου, ὅ γίνεται ὁσάκις πρόκειται ν' ἀποφανθῇ τὸ ὑπουργεῖον περὶ τῶν παραπομπῶν ἢ μὴ εἰς δίκην ὑπαλλήλου τινὸς, ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ἡ Βουλὴ δὲν δύναται νὰ κατηγορήσῃ τοὺς ὑπουργοὺς καὶ νὰ τοὺς δικάσωμεν· ἀλλ' ἂν τὸ βούλευμα φέρῃ ὅλα τὰ στοιχεῖα τῆς μεροληψίας καὶ εὐνοίας μοὶ φαίνεται καὶ διαμαρτύρομαι ὅτι ἡ Γερουσία ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ εἴπῃ « καταδικάζομεν οὐχὶ μόνον τὸν Καλαμίδαν ἀλλὰ καὶ τοὺς ὑπουργοὺς ὡς συντρόφους τοῦ Καλαμίδα. » Ὁ Κ. ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης εἶπε, τί τὰ θέλετε τὰ ἔγγραφα; εὑρέτε διὰ τῆς μαντικῆς σας τὰς καταχρήσεις του. Ἀλλ' ἐὰν θέλητε οὕτω, Κ. ὑπουργοὶ, ἔχομεν δικαίωμα νὰ συστήσωμεν ἐπιτροπὴν διὰ νὰ ἐξετάσῃ τὰ λείψανα τὰ ὁποῖα ἀφῆκεν ἡ πανώλης τοῦ Καλαμίδα, ἀλλὰ τὸ μέσον τοῦτο εἶναι βραδύ.

Γερουσιαστὴς λέγει ὅτι ὁ Καλαμίδας εἶναι κακοῦργος, ὑπουργὸς καὶ Γερουσιαστὴς συγχρόνως· λέγει, ὅτι ὁ Καλαμίδας εἶναι ἱκανώτατος, τιμιώτατος κτλ. (ὑπερθετικὰ ποιότητος), πῶς θέλει κρίνει ἡ Γερουσία, ἂν ἡ Κυβέρνησις δὲν παρουσιάσῃ τὰ τὴν διαγωγὴν τοῦ ὑπαλλήλου τούτου ἀφορῶντα ἔγγραφα. Ὅταν ἡ Γερουσία ζητῇ ἔγγραφα ἀφορῶντα τὰς καταχρήσεις τοῦ Καλαμίδα, καὶ τὸ ὑπουργικὸν σῶμα μετασχηματιζόμενον εἰς δικαστήριον κηρύττει αὐτὸν ἀθῶον, τί ἄλλο παρὰ σκιὰ ἁπλῆ εἶναι τὰ νομοθετικὰ σώματα; τοῦτο μόνον προσθέτω καὶ ἐγὼ εἰς ὅσα ὁ προλαλήσας Γερουσιαστὴς εἶπεν. Ὑπάρχει διάταξίς τις τοῦ νόμου, κατὰ τὴν ὁποίαν δημόσιοι ὑπάλληλοι δὲν εἰσάγονται εἰς δίκην, χωρὶς τὴν ἄδειαν τῆς Κυβερνήσεως· ὑποθέτω ὅμως ὅτι ὑπάρχει ὑπὸ ὅρους ἡ διάταξις αὕτη. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν οὐδεμία ἄδεια ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως προαπαιτεῖται διὰ τὴν εἰς δίκην εἰσαγωγὴν ὑπαλλήλου· ἀλλ' ἂν ἐν Ἑλλάδι (παρ' ἡμῖν) ἡ διάταξις αὕτη ὑπ' οὐδενὸς ὅρου συνοδεύεται, προτείνω νὰ καταργηθῇ ἡ διαταξις αὕτη, καὶ ἐπὶ τούτῳ θέλω κάμει πρότασιν, ἂν τὴν πρότασίν μου ταύτην ὑποστηρίξωσι καὶ ἄλλοι τῶν ΚΚ. συναδέλφων μου.

Ἐνθυμηθῆτε, κύριοι, ὅτι ὁ λόγος δὲν ἦτο περὶ τοῦ Καλαμίδα, ἀλλὰ περὶ τῶν ἐγγράφων τῶν ἀφορώντων τὸν Καλαμίδαν, καὶ περὶ ἑνὸς ὑπουργοῦ, ὅστις ἐζήτησε πράγματα δαπανηρότατα διὰ τὸ κράτος, διὰ νὰ προσλάβῃ οὕτως εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοὺς ἱκανοὺς καὶ τιμίους ὑπαλλήλους.

Ἀλλ' ἤδη καὶ ἂν μᾶς παρουσιάσητε τὰ ἔγγραφα ταῦτα, τὸ κατ' ἐμὲ τὰ θεωρῶ περιττὰ διότι καθίσταται ἀδύνατον νὰ συμπράξωμεν· πρὸς τοῦτο δὲ προκαλῶ ψηφοφορίαν ἐκ μέρους τῆς Γερουσίας.

Ἀντιλέγων εἰς ὅλους τοὺς προλαλήσαντας Γερουσιαστὰς, ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν, λυποῦμαι, εἶπεν, ὅτι ἐματαιοπονήσαμεν ἤδη δύω ὥρας εἰς συζήτησιν περιττὴν, χωρὶς νὰ ἐννοήσῃ ὁ εἷς τὸν ἄλλον· καὶ δύναμαι νὰ ἀποδείξω, ὅτι εἰς ὅλην αὐτὴν τὴν συζήτησιν προῆλθομεν ἅπαντες ἐξ ἀπάτης. Ὅλοι οἱ προλαλήσαντες Γερουσιασταὶ διϊσχυρίσθησαν, ὅτι ὑπάρχει ἄρνησις ἐκ μέρους τοῦ ὑπουργείου ὡς πρὸς τὴν παρακατάθεσιν τῶν περὶ ὧν πρόκειται ἐγγράφων, ἐνῷ τοιαύτη οὔτε ὑπάρχει οὔτε ἐλέχθη.

Ἐγὼ αὐτὸς σᾶς εἶπον τοὺς λόγους, δι' οὓς τὸ ὑπουργεῖον ἐθεώρησε περιττὴν τὴν ὑποβολὴν τῶν ἐγγράφων τούτων· ὑπέθεσα, σᾶς εἶπον, ὅτι ἡ Γερουσία ἀπαιτεῖ ταῦτα οὐχὶ δι' ἄλλον τινὰ σκοπὸν, εἰμὴ διὰ νὰ συμπληρώσῃ ἓν χάσμα, ἓν κενὸν, τὸ ὁποῖον ἐκ παραδρομῆς ἴσως ἀφέθη, καὶ ὅπερ ἦτον ἡ ἔλλειψις τῆς ἀπαιτουμένης ἀποφάσεως ἐπὶ τῆς κατηγορίας, τὴν ὁποίαν πραγματεύονται τὰ ζητούμενα ἔγγραφα. Συμπληρωθέντος τοῦ κενοῦ τούτου, τὸ ὑπουργεῖον ἐνόμισε, σᾶς εἶπον, ὅτι ἦτο περιττὸν νὰ ὑποβάλῃ πλέον τὰ ἔγγραφα, ἀφοῦ ἔπραξε τὰ τοῦ νόμου, καὶ σᾶς ἐπρόσθεσα, ὅτι ἐρχομένων ἐνταῦθα τῶν ἐγγράφων, δὲν δύναται ἡ Γερουσία νὰ ἐμβῇ εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς συνειδήσεως ἡμῶν, δι' ἧς ἤλθομεν εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς κατὰ τοῦ Καλαμίδα προκειμένης κατηγορίας. Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ἦλθεν ὁ συνάδελφός μου ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης, μὲ ἠρώτησε περὶ τῆς ἰδέας μου, καὶ λαβὼν τὸν λόγον σᾶς ἀνέπτυξε καὶ σᾶς εἶπεν, ὅτι ὅλα τὰ ἔγγραφα, ὅλας τὰς πράξεις τοῦ ὑπουργείου δύναται ἡ Γερουσία νὰ ἐξετάσῃ, ἐκτὸς τῆς συνειδήσεώς του, τὴν ὁποίαν

οὐδεὶς ἔχει δικαίωμα νὰ ἐπικρίνῃ.

Οὐδέποτε ἐξέφρασεν, ὅτι τὸ ὑπουργεῖον δὲν δύναται νὰ παρουσιάσῃ τὰ ἔγγραφα ἂν ἐπιμένῃ ἡ Γερουσία. Σᾶς εἶπε μόνον, ὅτι τὸ σεβαστὸν τοῦτο σῶμα δὲν δύναται νὰ ἐπικρίνῃ τὴν συνείδησιν τοῦ ὑπουργείου, τουτέστι δὲν δύναται νὰ εἴπῃ, ὅτι ἐκ τῆς δεῖνα ἢ δεῖνα μαρτυρίας ἐξάγεται τὸ δεῖνα περιστατικόν, καὶ ὅτι δὲν ἀπεφάσισε κατὰ τὰς πεποιθήσεις τῶν μελῶν τῆς Γερουσίας, διότι ἡ ἐπίκρισις τῆς συνειδήσεως τοῦ ἄλλου εἶναι ἔργον σοβαρόν.

Τὸ ἐκδοθὲν ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου βούλευμα περιέχει καὶ περιστρέφεται εἰς μίαν καὶ μόνην πρᾶξιν, τουτέστι περὶ τῆς κατηγορίας ἐκείνης, ἥτις ἐγένετο κατὰ τοῦ ὑπαλλήλου Καλαμίδα εἰς Χαλκίδα ὑφ' ἑνὸς τροφοπώλου ἐπὶ δωροδοκίᾳ διακοσίων δραχμῶν· δύναται ἑπομένως ἡ Γερουσία νὰ ἐπικρίνῃ τὴν πρᾶξιν τοῦ κυρίου ὑπουργοῦ τῶν οἰκονομικῶν, θεωρήσαντος ἢ ἐκτιμήσαντος τὸν Καλαμίδαν ὑπὸ ἄλλην ἔποψιν καὶ προσλαβόντος αὐτὸν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ὑπουργείου, ἀνεξαρτήτως ὅμως τῶν προκειμένων ἐγγράφων, τὰ ὁποῖα περιέχουσι τὴν πρᾶξιν, περὶ ἧς ἐδίκασε τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον. Αὐτὴ ἦτον ἡ ἰδέα μου, διὰ τὴν ὁποίαν ἐνομίσαμεν περιττὴν τὴν κατάθεσιν τῶν ἐγγράφων.

Αἱ ἀλλεπάλληλοι ἀγορεύσεις τῶν κυρίων ὑπουργῶν, ἀντέταξεν ὁ κατὰ πρῶτον ἀγορεύσας Γερουσιαστής, κατέστησαν τὴν ἁπλουστάτην αἴτησιν τῆς Γερουσίας, περὶ καταθέσεως τῶν περὶ ὧν πρόκειται ἐγγράφων, σοβαράν. Ἐγὼ αὐτὸς εἶπον εἰς τὴν ἀγόρευσίν μου, ὅτι περιορίζομαι εἰς τὴν ἁπλῆν ταύτην αἴτησιν τῆς καταθέσεως τῶν ἐγγράφων, διὰ νὰ μὴ φέρω περιπλοκὰς καὶ τὰ παρόμοια. Ἀλλ' οἱ κύριοι ὑπουργοί, ὁμιλοῦντες προέβησαν εἰς τὴν ἐξέτασιν ἄλλων ἀντικειμένων, ἐξέτασιν, ἥτις κατέστησε σοβαρὰν καὶ σκανδαλώδη τὴν συζήτησιν.

Ἐπὶ τῆς ὁμιλίας των ταύτης, λαβόντων αὐθις τὸν λόγον, ἀπαντῶ ἐν πρώτοις εἰς τὴν ἐρώτησιν, ἣν ἀπεύθυναν περὶ τοῦ, ποῖος εἶναι ὁ προορισμὸς τῆς Γερουσίας, ὅτι ὁ προορισμὸς αὐτῆς εἶναι νὰ ἔχῃ καὶ νὰ ἐξασκῇ τὰ δικαιώματα, ἃ τινα χορηγεῖ εἰς αὐτὴν ὁ θεμελιώδης νόμος, τὸ σύνταγμα. Προχωρῶν ἑπομένως εἰς τὰς λοιπὰς ἐρωτήσεις καὶ προτάσεις των, ἀπαντῶ ἐπίσης ὅτι ἡ θέλησις τοῦ ὑπουργείου νὰ ἐπέμβῃ εἰς τὴν διάνοιαν τῆς Γερουσίας καὶ νὰ ἐξετάσῃ τὸν σκοπόν, δι' ὃν ζητεῖ τὰ προκείμενα ἔγγραφα, καταστρέφει τὸν διῃσυρισμὸν τῶν κυρίων ὑπουργῶν, εἰπόντων ὅτι ἡ Γερουσία δὲν δύναται νὰ ἐπικρίνῃ τὰς πράξεις

τῆς διανοίας τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου ὡς δικαστικοῦ σώματος· ὅτι οὐδεὶς ἐκ τῶν κυρίων Γερουσιαστῶν ἀντεῖπεν εἰς τὸν διῃσυρισμὸν των περὶ τοῦ ὅτι οὐδεὶς εἰσάγεται εἰς δίκην ἄνευ ἀδείας τῆς Κυβερνήσεως· καὶ ὅτι ὁ λόγος, δι' ὃν ζητεῖ ἡ Γερουσία τὰ ἔγγραφα ταῦτα, καὶ τὸν ὁποῖον θέλουν νὰ μάθωσι, πράττοντες ἐκεῖνο, ὃ καταχρίνουσιν, εἶναι γεγραμμένος εἰς τὰ πρακτικά. Παρατηρῶ προσέτι, ὅτι ἀφοῦ ἅπαξ ἀπὸ τὸν Ἀπρίλιον ἐζητήθησαν τὰ ἔγγραφα, τὸ ὑπουργεῖον δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπισπεύσῃ τὴν ἔκδοσιν τοῦ βουλεύματος, ἀλλ' ὤφειλε νὰ παρακαταθέσῃ τὰ ἔγγραφα διότι ἡ κατάθεσις δὲν ἐμπόδιζεν αὐτὸ εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ βουλεύματος ἐκ μέρους τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου, πρὸς ἐνέργειαν τοῦ νόμου. Δὲν πρέπει δὲ τὸ ὑπουργεῖον νὰ θεωρῇ τὴν ἀπόφασίν του ταύτην ἣν ἐξέδοσεν ἀνέκκλητον διότι ἓν ἄλλο ὑπουργεῖον δύναται νὰ εἰσάξῃ εἰς δίκην τὸν κατηγορούμενον ὑπάλληλον, διότι εὑρίσκει εἰς τὰ ἔγγραφα ὅλην κατηγορίας. Ἐν τῇ τοιαύτῃ περιπτώσει ἐρωτῶ ἤδη τοὺς ΚΚ. ὑπουργοὺς ποῖα τότε μένει ἡ ἀξιοπρέπεια τῆς Κυβερνήσεώς των;

Ἡ ἐπιμονὴ τῶν ΚΚ. ὑπουργῶν ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον εἰς τὴν μὴ παρακατάθεσιν τῶν ἐγγράφων, ὑποδεικνύει ὅτι τὰ ἔγγραφα ταῦτα ἔχουσι κάτι τι ἐπιλήψιμον· ἡ σημερινὴ συζήτησις περὶ περὶ τούτου προαχώρησεν εἰς αὐτὸν τὸν βαθμὸν εἰς ὃν προαχώρησε, διότι τὴν πρόκλησιν ἔδοσε τὸ ὑπουργεῖον· ἐπειδὴ δὲ αὐτὸ ὑπεσχέθη καὶ αὖθις νὰ ὑποβάλῃ τὰ ζητούμενα ἔγγραφα, ἡ Γερουσία καὶ ἀναμένει νὰ λάβῃ ταῦτα κατὰ τὴν αἴτησίν της.

Τὰ ζητούμενα ἀπὸ τὴν Γερουσίαν ἐπέρασεν ἕτερος, δὲν εἶναι μόνα ἐκεῖνα ὅσα ἀνέφερεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν εἰς τὴν ἀγόρευσίν του ἀλλ' εἶναι καὶ ἄλλα ἀναφόμενα εἰς τὴν ἐν Καλαβρύτοις διαγωγὴν τοῦ Καλαμίδα ὡς ἐπάρχου· ἡ περὶ τῶν ἐγγράφων τούτων αἴτησις τῆς Γερουσίας ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν πρακτικῶν της, τῶν ὁποίων ἀπόσπασμα ἐστάλη εἰς τὸ ὑπουργεῖον. σύμφωνα λοιπὸν μὲ τὴν ἀπόφασιν ταύτην τῆς Γερουσίας ὀφείλει τὸ ὑπουργεῖον νὰ ὑποβάλῃ καὶ ταῦτα τὰ ἔγγραφα.

Ἑπομένως συναινέσαντος τοῦ ὑπουργείου εἰς τὴν ὑποβολὴν τῶν ζητηθέντων ἐγγράφων, ὁ Κ. Πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν, ὁρίσας τὴν αὔριον ὡς ἡμέραν συζητήσεως τοῦ νομοσχεδίου περὶ στρατολογίας καὶ ναυτολογίας.

Ὁ Πρόεδρος

Α. ΔΕΛΙΓΙΑΝΝΙΣ.

Οἱ Γραμματεῖς

Λ. Γρηγοριάδης.

Ι. Παξιμάδης

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ .

Τῆς 23 Ὀκτωβρίου 1851, ἡμέρᾳ Τρίτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 35 μελῶν, ὁ Κ. πρόεδρος προσλαβὼν ὡς προσωρινὸν γραμματέα τὸν Γερουσιαστὴν Κ. Δ. Κατζῖσκον, ἀντὶ τοῦ Κ. Ἰακώβου Παξιμάδη ἀπόντος, ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης, ἀναγνωσθέντα ἐπεκρίθησαν, οὐδεμιᾶς ἐνστάσεως γενομένης.

Ἀνεγνώσθη μετὰ ταῦτα ἔκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ βιβλιαρίου τῶν ναυτοδανείων ἔχουσα ὡς ἕπεται·

ΕΚΘΕΣΙΣ

Τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ βιβλίου Ναυτοδανείων (Libreto).

Πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Κύριοι !

Λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν ἡ ἐπιτροπή σας τὸ παρὰ τοῦ κυρίου ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργοῦ καθυποβληθὲν νομοσχέδιον περὶ βιβλίου ναυτοδανείων, τὴν συνοδεύουσαν αὐτὸ αἰτιολογικὴν ἔκθεσιν, πρὸς δὲ τὰ πρακτικὰ τῶν ἐπ' αὐτοῦ συζητήσεων τῆς Βουλῆς, καὶ θεωρήσασα ἀφ' ἑνὸς μὲν τὴν ἀπό τινος ἤδη χρόνου νέκρωσιν τοῦ ἑλληνικοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς ναυτιλίας, μὲ λύπην μας θέλομεν τὸ εἰπεῖν, ὡς ἐκ τῆς ἀπληστείας καὶ τῶν καταχρήσεων εὐαρίθμων τινῶν πλοιάρχων μεταξὺ τῆς πλειονότητος τοῦ ναυτικοῦ μας, καταχρήσεων, τὰς ὁποίας ἐκ προθέσεως διετράνωσεν ἐπὶ τοσοῦτον ἡ σύγκρουσις τῶν συμφερόντων τῆς ἀναπτυχθείσης καὶ προτιμωμένης ναυτιλίας μας πρὸς ἄλλα ἔθνη, ὥστε ἔρθασε νὰ δυσφημίσῃ καὶ κλονίσῃ εἰς τὸν ἔξω κόσμον τὴν ἐθνικὴν ὑπόληψιν τῆς ναυτιλίας μας, κινδυνεύουσα νὰ καταστρέψῃ αὐτὴν ὅλως διόλου, ἐὰν δὲν ληφθῇ πρόνοια καὶ ἐρευρεθῇ μέσον κατάλληλον, δι' οὗ νὰ τεθῇ φραγμὸς εἰς τὴν περαιτέρω διάδοσιν τοῦ κακοῦ, ἀνακτηθῇ ἡ δυσφημισθεῖσα καὶ κλονισθεῖσα ὑπόληψις, καὶ κατὰ συνέπειαν δοθῇ ζωὴ νέα εἰς τὸ ἐμπόριον· ἀφ' ἑτέρου δὲ μετὰ συντόνου καὶ βαθείας σκέψεως μελετήσασα τὰς κατὰ καιροὺς ἀλλεπάλληλους γνωμοδοτήσεις τῶν ἐμπορικῶν ἐπιμελητηρίων, καὶ ἰδίως ἐκείνου τῆς Σύρου, τῶν διαφόρων ἑλληνικῶν πρεσβειῶν καὶ προξένων ἀπ' αὐτοῦ τοῦ 1834 ἔτους

ὑπὲρ τῆς παραδοχῆς τοιούτου βιβλίου, τὴν ἀπὸ 10|22 Ἰουλίου 1846 ἀναφορὰν τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀσφαλιστικῶν καταστημάτων πρὸς τὴν Γερουσίαν, συστηθεῖσαν κατ' ἀπόφασιν αὐτῆς εἰς τὴν ἐμβριθῆ καὶ σύντονον προσοχὴν τῶν Κυρίων Ὑπουργῶν τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ Ναυτικῶν· διὰ τῆς ὁποίας ἀναφορᾶς εἰδοποιοῦσιν, ὅτι τοῦ λοιποῦ δὲν θέλουσιν ἀσφαλίσει ναυτοδάνεια, ἐὰν οἱ πλοίαρχοι δὲν ἐφοδιασθῶσι πρότερον παρὰ τῆς Κυβερνήσεως μὲ τὸ λεγόμενον βιβλίον ναυτοδανείων.

Διὰ τοὺς εἰρημένους λόγους δὲν ἐδίστασεν ἡ ἐπιτροπή σας νὰ παραδεχθῇ τὴν τε ἀρχὴν τοῦ περὶ οὗ πρόκειται Νομοσχεδίου, καὶ τὰ καθ' ἕκαστα, ὅπως ἐτροποποιήθησαν παρὰ τῆς Βουλῆς· τὴν δὲ ἐπιψήφισιν αὐτοῦ συνίστησι καὶ εἰς τὴν ὁλομέλειαν τοῦ Σώματος.

Ἐνόμισεν ὅμως καθῆκόν της νὰ ἐπιφέρῃ τὰς ἀκολούθους παρατηρήσεις. Διὰ νὰ προληφθῶσιν αἱ καταχρήσεις τῶν πλοιάρχων, ἐξ ὧν καὶ ἡ πρὸς τὴν ἑλληνικὴν ναυτιλίαν πίστις ἐξέλιπε, καὶ ἡ ἠθικὴ ἡμῶν ὑπόληψις προσεβλήθη εἰς τὸν ἔξω κόσμον, καὶ τὸ ἑλληνικὸν ἐμπόριον ἔπαθεν οὐ μικρόν, διὰ νὰ ἀνορθωθῇ καὶ διατηρηθῇ ἡ ὑπόληψις τῆς ἑλληνικῆς ἐμπορικῆς ναυτιλίας, ὑπόληψις μεγίστη, ἣς ἀπέλαυσε διὰ τῆς δραστηριότητος, ἐμπειρίας καὶ τιμιότητος τῶν ναυτικῶν της, καὶ ἥτις ἤρχισεν ἐλαττουμένη δυστυχῶς, τὸ περὶ ναυτοδανείων βιβλίον μόνον δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐπαρκοῦν, καὶ οὐδεὶς ἄλλη τις πανάκεια κατὰ τῶν παντοίου εἴδους καταχρήσεων, ἀλλὰ πρέπει νὰ συνοδευθῇ καὶ μὲ ἄλλα σοβαρὰ μέτρα.

Τὸ βιβλίον μόνον δὲν θέλει ἀποτρέψει οὔτε τὸν κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος ἔχοντα ἐπιβεβαρυμένον μὲ δάνεια τὸ πλοῖόν του πλοίαρχον, οὔτε τὸν μὴ χρεωστοῦντα, ἔχοντα δὲ προαίρεσιν δολίαν τοῦ νὰ καταχρασθῇ τὸ ἐμπεπιστευμένον εἰς αὐτὸν φορτίον, μάλιστα δὲ ὁ ὑποψήφιος πλοίαρχος θέλει προσφύγει εἰς καταχρήσεις ἐπὶ τοῦ φορτίου, καθότι ἤδη τῷ ἐμποδίζονται αἱ εὐκολίαι τῶν δανείων· ὥστε ὁ νόμος τοῦ βιβλίου ἀδυνατεῖ νὰ προλάβῃ τὸν δολίαν προαίρεσιν ἔχοντα, ὅστις δανειζόμενος ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ βιβλίου, καὶ εἰς τὸν διάπλουν του ὑπεξαιρῶν τὸ φορτίον, ναυαγεῖ τὸ πλοῖόν του.

Τὰ μέτρα ὅθεν, τὰ ὁποῖα εὔχεται ἡ ἐπιτροπὴ νὰ λάβῃ ἡ Κυβέρνησις, καὶ ἅτινα ὁμοῦ μὲ τὸ προκείμενον νομοσχέδιον θέλουσι, κατὰ τὴν γνώμην αὐτῆς, φέρει τὸ εὐκταῖον ἀποτέλεσμα, εἶναι τὰ ἑξῆς·

1) Ἀκριβὴς ἐκπλήρωσις τῶν ἐν χρήσει περὶ ναυτιλίας νόμων καὶ κανονισμῶν·

2) Αὐστηρὰ καταδίωξις τῶν ἐνόχων ναυταπάτης πλοιάρχων, μὴ ἐξαιρουμένων οὐδ' αὐτῶν τῶν ναυτῶν, διότι ὁ ναύτης, ὀλιγώτερον τοῦ πλοιάρχου ὠφελούμενος ἐκ τῆς ναυταπάτης, οὐδέποτε θέλει σιωπήσει τὴν κατάχρησιν τοῦ πλοιάρχου, ὅταν διὰ παραδείγματων βλέπῃ τὴν ὁποίαν ποινὴν ὑποφέρει ὁ τοιαύτην κατάχρησιν ναύτης πράξας·

3) Ἐκλογὴ τιμίων καὶ ἱκανῶν προξενικῶν ὑπαλλήλων, διότι οὐδεμία ἀμφιβολία, ὅτι ὁ διορισμὸς τῶν τυχόντων προξενικῶν ὑπαλλήλων συνετέλεσεν οὐ μικρὸν εἰς τὴν αὔξησιν τῶν καταχρήσεων· καὶ

4) Ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως σύστασις ἰδίας Ἐθνικῆς Τραπέζης, ἡ τῇ μεσολαβήσει αὐτῆς, διάθεσις ποσοῦ τινος ἐκ μέρους τῆς ὑπαρχούσης Τραπέζης πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς ναυτιλίας, ὑπὲρ τῆς ὁποίας ὁ κατὰ τὴν 25 Ἰανουαρίου 1836 ἐκδοθεὶς περὶ συστάσεως Τραπέζης νόμος προεννοεῖ, ἀλλ' ὁ μετὰ ταῦτα τὸ 1841 ἐκδοθεὶς, καὶ ἤδη ἐν ἰσχύϊ ὤν, οὐδὲ μνείαν κἂν ποιεῖ.

Ἡ ναυτιλία, ὁ σημαντικώτερος οὗτος κλάδος τῆς Ἑλλάδος, ἀναντιρρήτως οὐδεμίαν ὑποστήριξιν παρὰ τῆς Κυβερνήσεως μέχρι τοῦδε ἔλαβε, τὴν δὲ πρόοδον αὐτοῦ ὀφείλει εἰς τὴν ἐμπειρίαν καὶ δραστηριότητα τῶν Ἑλλήνων. Ἐὰν τοιαύτη τις πρόνοια ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως ἐλαμβάνετο, καὶ οἱ πλοίαρχοι δίδοντες τὰς ἀπαιτουμένας ἀσφαλείας, ἐδανείζοντο πρὸς 12 τοῖς 0|0, ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἤθελον εὑρεθῆ εἰς ἀμιλλαν οἱ διάφοροι ἔμποροι νὰ ἐλαττώσωσι τοὺς ὑπερόγκους τόκους (36 καὶ 40 τοῖς 0|0) καὶ οὕτω διὰ τῆς ἐλαττώσεως τῶν τόκων ἤθελε προσφερθῆ τὸ μεγαλείτερον βοήθημα διὰ τὴν ναυτιλίαν, περιπλέον ἤθελον παύσει αἱ καταχρήσεις ἐκ μέρους τῶν πλοιάρχων, καταχρήσεις, πρὸς τὰς ὁποίας οὐχ ἧττον τοὺς ὤθησαν καὶ οἱ ὑπέρογκοι τόκοι, μὲ τοὺς ὁποίους ἦσαν ἀναγκασμένοι νὰ λαμβάνωσι δάνεια.

Διὰ τῶν μέσων τούτων τὸ ἐμπόριον, τὸ μᾶλλον παντὸς ἄλλου ἀνάγκην ἔχον τάξεως καὶ ἀσφαλείας, εὑρίσκον εἰς τὴν ἑλληνικὴν ναυτιλίαν τὰ στοιχεῖα ταῦτα, θέλει ἀναζωογονηθῆ καὶ θέλει πάλιν παρέχει τὴν προτίμησιν εἰς αὐτήν.

Τὰς παρατηρήσεις ταύτας ἐνόμισε χρέος της ἡ ἐπιτροπὴ νὰ καθυποβάλῃ εἰς τὴν σκέψιν τοῦ Σώματος, εἰς ὃ ἐναπόκειται, ἀφοῦ ἐκτιμήσῃ τὴν ἀξίαν των, νὰ ἐνεργήσῃ ὅ,τι ἐκ τῶν καθηκόντων του ὑπὲρ τῆς παραδοχῆς καὶ πραγματοποιήσεως αὐτῶν ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 23 Ὀκτωβρίου 1851.

Ἡ ἐπιτροπὴ

Γ. Γλαρέκης	Α. Μαυρογίδης
Ι. Παξιμάδης	Ν. Ἰω. Μέξης.

Ἀπεφασθη δὲ νὰ τυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ πρὸς τοὺς ΚΚ. Γερουσιαστὰς, καὶ τὴν ἐλευσομένην πέμπτην 25 τρέχοντος μηνὸς νὰ γίνῃ ἡ ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου συζήτησις.

Ἑπομένως λαβὼν τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας ἔλεξε τάδε.

Μὲ ἔκπληξίν μου ἐπληροφορήθην ὅτι ἐνεγρεθείσης σήμερον τῆς κεφαλικῆς ποινῆς τοῦ κακούργου Γουμαροπούλου, προέκυψε κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν μία οὐσιώδης παρεκτροπὴ, ἐκτελεσθείσης τῆς πράξεως κατὰ τὴν 7 1/2 ὥραν π. μ. ἀντὶ τῆς προσδιωρισμένης ὀγδόης· ὁ Κ. εἰσαγγελεὺς παρουσιασθεὶς κατὰ τὴν ὥραν ταύτην μὲ τὴν ἀπόφασιν εἰς τὰς χεῖρας, εἶρε τὴν πρᾶξιν τετελεσμένην· ἀφοῦ δὲ ἠρώτησε τὸν Κ. Ἀστυνόμον περὶ τοῦ λόγου δι' ὃν ἐπέσπευσε τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πράξεως, ἐκήρυξεν αὐτὸν καὶ τοὺς ὑπαλλήλους αὐτοῦ ὑπευθύνους ἐνώπιον τῶν νόμων διότι ἐξετέλεσαν τὸν θάνατον πρὶν τῆς ὡρισμένης ὥρας, μέχρι τῆς ὁποίας ἠδύνατο νὰ δοθῇ ἡ Βασιλικὴ χάρις. Τὴν παρεκτροπὴν ταύτην, ἣν ἔμαθον ταύτην τὴν στιγμὴν παρ' ἀξιοπίστου φίλου μου, κάμνω γνωστὴν πρὸς τὸν Κ. Ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης διὰ νὰ μᾶς δώσῃ πληροφορίας· ἂν καὶ εἶμαι ἐναντίος τῆς ἀρχῆς τῶν κεφαλικῶν ποινῶν οὐχ ἧττον ὅμως ἐπιθυμῶ τὴν αὐστηρὰν τιμωρίαν τῶν κακούργων, ἀλλὰ πάντοτε ἐντὸς τῆς τάξεως, πρὸς ἀποφυγὴν δυσαρέστων συνεπειῶν.

Δὲν γνωρίζω ἂν συνέβη ἡ παρεκτροπὴ ἢν ἀνέφερον ὁ προλαλήσας γερουσιαστὴς, ἀντέλεξεν ὁ Κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης· ἐνδεχόμενον δὲ εἶναι νὰ ὑπῆρξε διαφορά τις τῆς ὥρας προσελθοῦσα ἀπὸ τὴν συνήθη ἀσυμφωνίαν τοῦ ἑνὸς ὡρολογίου πρὸς τὸ ἕτερον· γνωρίζω ὅτι ἡ κεφαλικὴ ποινὴ ἐξετελέσθη, καὶ αὕτη εἶναι ὁ πρόδρομος τῶν ἀρχῶν τοῦ ὑπουργείου, τὸ ὁποῖον ἀμετάτρεπτον σκοπὸν ἔχει νὰ τιμωρήσῃ τοὺς κακούργους καὶ νὰ ἐκτελέσῃ αὐστηρῶς τὰς δικαστικὰς ἀποφάσεις πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν νόμων καὶ τῆς κοινωνίας καὶ πρὸς περιστολὴν τῶν ἐγκλημάτων· ἂν προέκειτο ἤδη περὶ κεφαλικῶν ποινῶν ἤθελον ἐκθέσει καὶ ἐγὼ τὰς ἰδέας μου, ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν πρόκειται ἤδη

περὶ τοιούτου ἀντικειμένου περιορίζομαι νὰ εἴπω ἂν ἡ περὶ ἧς πρόκειται κεραλικὴ ποινὴ ἐξετελέσθη συνωδευμένη μὲ ἀταξίαν τινὰ θέλω ἐξετάσει καὶ πληροφορήσει τὸ σῶμα, ἀλλὰ παρατηρῶ ὅτι τὸ τοιοῦτον ἂν ἐγένετο δὲν φέρει κανὶν ἐγκληματικὸν ἀποτέλεσμα.

Μεταξὺ τῆς ἐκτελέσεως τῶν κεραλικῶν ποινῶν, ἀντέταξεν ὁ προαγορεύσας, δὲν ὑπάρχει μέσος ὅρος· εἶναι τὸ τέταρτον ἔτος καθὼ ἐνεργεῖται κεραλικὴ ποινὴ ἐνταῦθα καὶ αὕτη συνωδευμένη μὲ παρεκτροπὴν· ἡ ἐκτέλεσις τοιούτων ποινῶν διευθύνεται πάντοτε παρ' ἑνὸς προϊσταμένου ἡ ἐπιφορτισμένου ἀπὸ τὸν νόμον τὸ χρέος τοῦτο, ἤτοι παρὰ τοῦ εἰσαγγελέως· πᾶσα λοιπὸν ἐνέργεια πρὶν καὶ παρὰ τὰς διαταγὰς τούτου εἶναι παρεκτροπὴ οὐσιώδης, ἤτις δὲν πρέπει νὰ λαμβάνῃ χώραν ἐναντίον τῆς τάξεως καὶ τοῦ νόμου. Ἀναγγείλαντος ἔπειτα τοῦ Κ. Προέδρου ὅτι ἀντικείμενον τῆς συνεδριάσεως εἶναι ἡ συζήτησις τοῦ νομοσχεδίου περὶ στρατολογίας καὶ ναυτολογίας διὰ τὸ ἔτος **1851** καὶ ἀναγνωσθέντος τούτου ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Λόντος λαβὼν τὸν λόγον ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ἐξέθεσε τὰ ἀκόλουθα.

Οὐδεμίαν γνώμην δύναμαι νὰ ἐκφράσω ἐπὶ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου πρὶν ἢ ὑποβάλω παρατηρήσεις τινὰς πρὸς τοὺς ΚΚ. ὑπουργοὺς, καὶ ἀκούσω τὰς διασαφήσεις καὶ πληροφορίας των, περὶ τῶν δυσχερειῶν εἰς τὰς ὁποίας εὑρίσκομαι. Τὸ ὑπουργεῖον καθυπέβαλλε πάντοτε ἐνώπιον τῶν νομοθετικῶν σωμάτων ἐνιαύσιον νομοσχέδιον περὶ συμπληρώσεως τοῦ στρατοῦ· τοιοῦτον τι καθυπέβαλε καὶ κατὰ τὸ ἐνεστὼς ἔτος ἐνώπιον τῆς Βουλῆς· ἀλλὰ τὸ παρουσιαζόμενον ἤδη ἐνώπιον τῆς Γερουσίας εἶναι διάφορον τῶν πρώτων· ἀπορῶ δὲ πῶς οἱ ΚΚ. ὑπουργοὶ παρεδέχθησαν τὰς μεταβολὰς ἃς ἐπέφερεν ἡ Βουλὴ ἐναντίον τῆς καθιερωθείσης τάξεως· τὸ νομοσχέδιον τοῦτο εἶναι ἢ δὲν εἶναι νόμος περὶ συμπληρώσεως τοῦ στρατοῦ; ἂν ἦναι τοιοῦτος ὁ τίτλος αὐτοῦ δὲν εἶναι σύμφωνος πρὸς τὸν ἀρχικὸν χαρακτῆρα τῶν τοιούτων εἰδικῶν νόμων. Τὸ νομοσχέδιον αὐτὸ περιέχει ποινικὰς διατάξεις ἐνῷ οὗται ἀνήκουσιν εἰς τὸν γενικὸν περὶ ἀπογραφῆς νόμον, καθὰ ἐξέθεσεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν πρὸς τὴν Βουλήν· ἐὰν αἱ διατάξεις αὗται εἶναι διαρκεῖς δὲν δύναμαι νὰ δώσω ψῆφον περὶ τῆς παραδοχῆς των, διότι εἰσὶ λίαν αὐστηραί· δὲν δύναμαι νὰ δώσω ψῆφον περὶ τῆς τιμωρίας τῶν κληρούχων ἐκείνων οἱ ὁποῖοι προσεκλήθησαν νὰ ἦναι δραπέται· ὅλοι γνωρίζετε ὅτι ὅλαι αἱ περὶ τὴν νεοσυλλεξίαν δυσχέρειαι προῆλθον οὐχὶ ἀπὸ τὴν κακὴν θέλησιν τῶν κληρούχων, ἀλλ' ἀπὸ

τὴν κακὴν ἐκτέλεσιν τῶν νόμων· νέοι πληρώσαντες τὸν τῆς νεοσυλλεξίας φόρον των ὑπεχρεώθησαν νὰ καταταχθῶσιν αὖθις εἰς τὸν στρατὸν, καὶ ἄλλοι ἐσπρώχθησαν ἀπὸ τὰς διενεργούσας τὴν ἐργασίαν τῆς νεοσυλλεξίας ἀρχὰς νὰ ὑποπέσωσιν εἰς πολλὰ καὶ διάφορα ἐγκλήματα· ἡ Κυβέρνησις ἔχουσα τὸ μέσον τῆς ἀμέσου ἐπιβλέψεως ἠδύνατο νὰ περιστείλῃ τὰς καταχρήσεις ταύτας τῶν ἀρχῶν· τὸ ἔργον ἑκάστου νομάρχου ἑκάστου ἐπάρχου εἶναι νὰ ἐπιβλέπῃ τὰς περὶ τὴν νεοσυλλεξίαν πράξεις τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν, καὶ νὰ σταθμίζῃ τὴν ἀκρίβειαν τοῦ στρατολογικοῦ καταλόγου ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐν αὐτῷ ἐγγεγραμμένων νεοσυλλέκτων παραλληλιζόμενον μὲ τὸν πληθυσμὸν ἑκάστου δήμου. Ἠκούσατε δὲ ἀφ' ἧς ἐτέθη εἰς ἐνέργειαν ὁ περὶ ἀπογραφῆς νόμος νὰ τιμωρηθῇ ὑπάλληλός τις διοικητικὸς ἢ δημοτικὸς διὰ τοιαύτας καταχρήσεις; ὄχι· ἀρέθησαν ὅλεν ἅπαντες νὰ κάμνωσι τοὺς ἀνθρώπους ν' ἀποστρέφωνται τὸν στρατὸν, εἰς τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ ὑπηρετῶσι μὲ προθυμίαν, διὰ νὰ προασπίζωσιν ἐν περιπτώσει τὴν πατρίδα καὶ τὸν ἡγεμόνα των.

Πρέπει λοιπὸν νὰ ψηφίσωμεν διὰ τοιούτου δρακοντείου νόμου κατὰ τῶν ἀνθρώπων τούτων; δυνάμεθα νὰ δώσωμεν εἰς αὐτὸν ὀπισθενεργὸν δύναμιν; Ὄχι· καὶ ἂν δυνάμεθα, κακῶς θέλομεν πράξει αὐτό· ἐκτὸς τούτου δυνάμεθα νὰ ἐπιψηφίσωμεν ποινὴν κατὰ τοῦ πατρὸς διὰ τὸ ἔγκλημα τοῦ υἱοῦ περὶ τὴν νεοσυλλεξίαν, ποινὴν ἥτις δὲν ἐπιβάλεται διὰ τὰ κοινὰ ἐγκλήματα; Ὄχι· διὰ τοὺς λόγους τούτους δὲν δύναμαι νὰ φέρω ψῆφον ἐπὶ τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου ὡς πρὸς τὰς ποινικὰς αὐτοῦ διατάξεις.

Ἀπαντῶν εἰς τὰ λεχθέντα ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν τὸ πρῶτον ἄρθρον, εἶπε, τοῦ νομοσχεδίου λέγον ὅτι « ἡ διὰ τὸν στρατὸν τῆς γραμμῆς στρατολογία, καὶ ἡ διὰ τὸ βασιλικὸν ναυτικὸν ναυτολογία προσδιορίζεται κατὰ τὸ **1851** ἔτος εἰς **1077** ἄνδρας » προσδιορίζει κυριώτερον τὸν τίτλον. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι τὰ νομοθετικὰ σώματα ἀπεφήνατο κατὰ τὰ παρελθόντα ἔτη τὸν ἀπαιτούμενον ἀριθμὸν τῶν νεοσυλλέκτων πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ στρατοῦ, ἀλλ' οὐδέποτε ἡ Κυβέρνησις ἠδυνήθη νὰ συλλέξῃ τὸν προσδιορισθέντα ἀριθμὸν, διότι εἰς τοὺς κατ' ἔτος ψηφισθέντας εἰδικοὺς νόμους δὲν ὑπῆρχον ποινικαὶ διατάξεις· ἐπρόκειτο νὰ προσδιορισθῇ διὰ τὸ ε. ε. ὁ ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς τῶν νεοσυλλέκτων πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ στρατοῦ, καὶ παρετηρήθη ὅτι ἄνευ ποινικῶν διατάξεων κατὰ τῶν δραπετῶν ἤθελεν εἶσθαι ματαία ἡ ἐπιψήφισις. παρουσιάσθη λοιπὸν ἡ ἀνάγκη ποινικῶν

διατάξεων διὰ τὴν στρατολογίαν τοῦ ἔτους **1851**, αἱ ὁποῖαι ἐκανονίσθησαν εἰς τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον ἰσχύον διὰ μόνον αὐτὸ τὸ ἔτος **1851**.

Βεβαίως ἡ Κυβέρνησις ἀπαντῶσα μεγίστην καθυστέρησιν τῶν νεοσυλλέκτων ἔτρεπε νὰ ἴδῃ τὴν πηγὴν ἐκ τῆς ὁποίας ἡ καθυστέρησις αὕτη ἐπήγαζεν· ἀλλὰ μὴ ἔχουσα ποινικὰς διατάξεις κατὰ τῶν δραπετῶν δὲν ἠδυνήθη μέχρι τοῦδε νὰ ἄρῃ τὰ μέσα ἐκ τῶν ὁποίων αὕτη προήρχετο· πρὸς τὸν σκοπὸν ὅθεν τοῦτον τὸ ὑπουργεῖον παρεδέχθη τὰς ὁποίας ἡ Βουλὴ ἐπέτρεψε παρατηρήσεις ὡς ὠφελίμους καὶ ὡς δυναμένας νὰ χρησιμεύσωσι πρὸς δοκιμὴν ἀναγκαίαν διὰ τὸ μέλλον· κατὰ πόσον δὲν εἶναι δρακόντειος ὁ ὑπὸ συζήτησιν νόμος, τοῦτο θέλει ἀποδειχθῆ ἐκ τῶν ἀγορεύσεων τῶν συναδελφῶν μου ὑπουργῶν.

Ἡ διαβεβαίωσις τοῦ προαγορεύσαντος Κ. ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν, περὶ τοῦ ὅτι τὸ παρὸν νομοσχέδιον ἰσχύει διὰ μόνον τὸ ἐνεστὼς ἔτος, εἶναι ἀντίθετος πρὸς τὴν ἔκθεσίν του· ἐξ αὐτῆς ἐκφραζομένης ἐν τῷ δευτέρῳ καὶ προτελευταίῳ παραγράφῳ ὅτι ἡ Βουλὴ προσέθηκε ποινικάς τινας διατάξεις ἵνα δύναται τοῦ λοιποῦ τὸ ὑπουργεῖον νὰ συλλέγῃ κατ' ἔτος τούς τε νεοσυλλέκτους καὶ τοὺς καθυστεροῦντας τῶν παρελθόντων ἐτῶν ἐξ ὧν συμπληροῖ τὸν στρατόν· καὶ ὅτι « ἡ χρῆσις τῶν διὰ τοῦ νομοσχεδίου ζητουμένων ἀνδρῶν θέλει εἶσθαι διὰ τὸ προσεχὲς ἔτος μᾶλλον· ἐμφαίνεται ἀριδήλως ὅτι τὸ προκείμενον νομοσχέδιον δὲν θέλει ἔχει ἰσχὺν διὰ μόνον τὸ παρὸν ἔτος ἀλλὰ καὶ διὰ τὰ ἑπόμενα, ἰσχὺν τὴν ὁποίαν καὶ ἡ ἔκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς τῆς Γερουσίας περιορίζει διὰ μόνον τὸ ἐνεστὼς ἔτος **1851**.

Ὀλίγα θέλω εἰπεῖν εἰς ἀπάντησιν τῆς ἀγορεύσεως τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν στρατιωτικῶν, ἀντέταξεν ὁ κατὰ πρῶτον ἀγορεύσας Γερουσιαστής· ὁ τύπος τὸν ὁποῖον ἔφερον τὰ κατὰ τὰ προλαβόντα ἔτη ὑποβληθέντα εἰς τὰς Βουλὰς νομοσχέδια εἶναι ὁ ἀκόλουθος.

« Ὁ πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ στρατοῦ τῆς γραμμῆς ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς νεοσυλλέκτων κατὰ τὸ ἔτος **1850** προσδιορίζεται εἰς **1257** ἄνδρας » ἐξ αὐτοῦ γίνεται δῆλον ὅτι ὁ τίτλος τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου δὲν εἶναι σύμφωνος μὲ τοὺς τίτλους τῶν νομοσχεδίων τῶν προλαβόντων ἐτῶν, διότι ὁ τίτλος περὶ στρατολογίας καὶ ναυτολογίας ἔχει μεγίστην διαφορὰν ἀπὸ τὸν τίτλον περὶ συμπληρώσεως τοῦ στρατοῦ· ἑπομένως εἶναι ὅλως ἄτοπον νὰ ἐπιψηφίσωμεν εἰς τὸ προκείμενον ἐνιαύσιον νομοσχέδιον τοσοῦτον αὐστηρὰς ποινικὰς διατάξεις,

αἱ ὁποῖαι ἀνήκουσιν εἰς τὸν γενικὸν περὶ ἀπογραφῆς νόμον, ἐνῷ μάλιστα κατὰ τὴν ἔκθεσιν τοῦ Κ. ὑπουργοῦ πρὸς τὴν Βουλὴν εἶναι ἐλπὶς νὰ συλληφθῶσιν ἱκανὸς ἀριθμὸς νεοσυλλέκτων καθυστερούντων ἐκ τῶν παρελθόντων ἐτῶν· ἐν τούτοις ὡς ὑπουργικὸς ὑπουργικώτατος προτείνω ὡς τροπολογίαν ὁλοκλήρου τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου τὸ ἐν τῇ Βουλῇ κατὰ πρῶτον ὑποβληθὲν νομοσχέδιον ἐκ μέρους τοῦ ὑπουργείου, τὸ ὁποῖον καὶ παρακατατεθέτω εἰς τὸ γραφεῖον τῆς Γερουσίας διὰ νὰ ἀναγνωσθῇ.

Νομίζω, ἀντέλεξεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης, ὅτι οἱ φόβοι τοὺς ὁποίους ἐξέφρασαν οἱ προαγορεύσαντες ΚΚ. Γερουσιασταὶ δὲν εἶναι βάσιμοι, διότι τὸ **1** ἄρθρον τοῦ νομοσχεδίου ὁρίζει ῥητῶς ὅτι πρόκειται περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν στρατευσίμων τοῦ ἔτους **1851**, καὶ τὰ ἑπόμενα ἔρχονται νὰ νομοθετήσωσι τὰ μέσα δι' ὧν θέλουν συλλεχθῆ οἱ στρατεύσιμοι οὗτοι· ἡ ἐξήγησις ὅθεν τὴν ὁποίαν δίδει τὸ ὑπουργεῖον εἶναι ὅτι διὰ τοῦ α. ἄρθρου τοῦ νομοσχεδίου προσδιορίζονται, διὰ τὸ ἔτος **1851**, **1177** ἄνδρες, διὰ δὲ τῶν ἑπομένων διατάξεων νομοθετοῦνται τὰ μέσα δι' ὧν θέλουν συλλεχθῆ οἱ ἄνδρες οὗτοι.

Εἰσέτι δὲν ἠδυνήθην νὰ ἐννοήσω ποῖος εἶναι ὁ σκοπὸς τῶν Κ. ὑπουργῶν διὰ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου, ἐπέρρεν ἕτερος τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν· ἐὰν πρόκηται νὰ συμπληρώσωμεν τὸν στρατὸν καὶ τὸ ναυτικὸν διὰ τὸ ἔτος **1851**, παρατηρῶ ὅτι τὸ ἔτος τοῦτο παρέρχεται ἤδη, καὶ μέχρι τοῦδε ἄνευ ταύτης τῆς συμπληρώσεως διῆλθομεν ἡσύχως, ἐν τῇ τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ Κυβέρνησις ἢ εἶχε συμπεπληρωμένας αὐτὰς τὰς δυνάμεις ἢ δὲν τὰς εἶχε· εἰς ἀμφοτέρας δὲ τὰς περιστάσεις ὁ νόμος ἐξεπληρώθη, καὶ τοῦτο εἶναι μία δοκιμὴ ὅτι δυνάμεθα νὰ εἴμεθα ἄνευ στρατοῦ, ἢ ὅτι εἴμεθα κοινωνία ἀγγέλων· οἱ ΚΚ. ὑπουργοὶ ζητοῦν ἤδη νὰ ἀναγνωρίσωμεν τὸν στρατόν· ἂν τὸν εἶχον ἤθελον βεβαίως ἔχει τώρα παρ' ἡμῶν τὴν ἀναγνώρισιν, τὴν ὁποίαν καλῶς ποιοῦντες πρέπει νὰ ζητήσωσι· ἡ ζητουμένη συμπλήρωσις ἀρχομένη ἴσως ἀπὸ τὸν ἐλευσόμενον μῆνα θέλει περαιωθῆ βεβαίως μέχρι τοῦ ἔτους **1852**, ἐνῷ αὕτη πρόκειται διὰ τὸ παρεργόμενον ἔτος **1851** καὶ τότε ἡ τοιαύτη συμπλήρωσις τοῦ στρατοῦ, καθὼς τὴν θεωροῦν οἱ ΚΚ. ὑπουργοί, θέλει ἀρχίσει ἀπὸ τὸ παρὸν ἔτος καὶ θέλει ἀνανεοῦται κατὰ τὰ ἑπόμενα· ταῦτα λέγων εἶμαι σύμφωνος καὶ ὑποστηρίζω τὴν τροπολογίαν ἣν ἔφερεν ἐπ' ὅλου τοῦ νομοσχεδίου ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Λόντος καὶ εἶμαι συνάμα σύμφωνος μὲ τὴν πρωτόγονον τάξιν ἣν ἐτήρησαν οἱ ΚΚ. ὑπουργοὶ εἰς τὰ κατὰ τὰ προλαβόντα ἔτη ὑπο-

βληθέντα νομοσχέδια. Σᾶς εἶπεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν ὅτι τοιοῦτον νομοσχέδιον ὅμοιον μὲ τὰ προλαβόντα ἔφεραν ἐν τῇ Βουλῇ πρὸς ἐπιψήφισιν, ἀλλ' αὕτη ἔφερε σημαντικὰς τροποποιήσεις ποινικάς, τὰς ὁποίας παρεδέχθη τὸ ὑπουργεῖον ὡς δοκιμήν· ἐπὶ τῆς ἐξηγήσεως ταύτης παρατηρῶ ὅτι αἱ αὐστηραὶ ποιναὶ δὲν εἶναι ἐκεῖναι αἱ ὁποῖαι δύνανται νὰ συντείνωσιν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν νόμων, ἀλλ' ἡ ἀδιάλειπτος καὶ ἀκριβὴς ἐκτέλεσις αὐτῶν, ἂν καὶ ἐλαφρυντικῶν, ἥτις ὁδηγεῖ τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων των. Ὅπου ὑπάρχουσιν αὐστηραὶ ποιναί, ἐκεῖ καὶ τὰ ἐγκλήματα εἶναι συνεχέστερα· αἱ αὐστηραὶ ποιναὶ θέλουν ἐμποδίζει τοὺς ὑπουργοὺς νὰ ἐφαρμόζωσιν αὐτάς καὶ οὕτω θέλουν ἀρίνει τοὺς αὐτουργοὺς νὰ διαφεύγωσιν τὰ ἐγκλήματα τὰ ὁποῖα χαρακτηρίζει τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον· δὲν θεωρεῖται ἔγκλημα προσβάλλον τὸ δίκαιον τοῦ πολίτου ἡ θέλησις αὐτοῦ τοῦ νὰ ἀποφύγῃ τὴν ὑποχρέωσιν, ἣν ἐπιβάλλει εἰς αὐτὸν ὁ νόμος διὰ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ Κράτους, διότι τοῦτο δὲν εἶναι ὅμοιον τῶν ἄλλων κοινῶν ἐγκλημάτων· ἀφ' ἑτέρου πρέπει νὰ ὑπάρχῃ ἡ μεγαλητέρα ἐπιείκεια, ὅπου μάλιστα κατὰ πρῶτον εἰσάγονται ἡ τάξις καὶ τὰ ἔθιμα ἄλλων ἐθνῶν.

Ἄλλοι εἶπον ὅτι ἡ καθυστέρησις τῶν νεοσυλλέκτων ὑπερεπλεόνασε καὶ τὸ βάρος πίπτει εἰς ἄλλους οἱ ὁποῖοι δὲν καθυστεροῦν. Εἶμαι ἀπὸ δῆμον ὁ ὁποῖος δὲν καθυστερεῖ ἀλλὰ δὲν ἀνέχομαι νὰ κυβερνᾶται ὁ λαὸς διὰ τῶν Κωδήκων καὶ τῆς ἀστυνομίας, καὶ νὰ ὑποχρεοῦται οὕτω νὰ ἐκτελῇ τοὺς νόμους καθυστεροῦν, εἶπον, διότι δὲν ὑπάρχουν ποινικοὶ ὅροι κυροῦντες αὐτὴν τὴν ἐκτέλεσιν τῶν νόμων· ὁ περὶ ἀπογραφῆς νόμος κύριοι, πηγάζει ἀπὸ τὴν ξενοκρατείαν ἥτις μᾶς ἀπεξένωσε τῶν κοινωτικῶν μας δικαιωμάτων καὶ μᾶς ἔθεσεν εἰς τὴν αὐστηρὰν ῥάβδον τῶν ὑπαλλήλων· ἀλλ' ὅμως αὐτὸς ὁ νόμος μᾶς ἄφησε καὶ ἓν κοινωτικὸν δικαίωμα, δὲν μᾶς ἐπέβαλε τὰς ποινικὰς διατάξεις, τοὐτέστι δὲν μᾶς ἔβαλε τὴν ἄλυσσον εἰς τὸν λαιμὸν τὴν ὁποίαν μᾶς προτείνει νὰ βάλωμεν ἤδη εἰς τὸν λαόν· μᾶς ἄφησε τὸ αὐτοκυβέρνητον εἰς αὐτὸ τὸ εἶδος· τὸ δικαίωμα αὐτὸ ὑπάρχει εἰς τὸ ἄρθρον 9 τοῦ νόμου τούτου τοῦ περὶ ἀπογραφῆς· ὅταν ἡ Κυβέρνησις εἶχε καὶ ἔχῃ αὐτὴν τὴν διάταξιν, καὶ αἱ καθυστερήσεις ἐπλεόνασαν, διατί νὰ μὴν ἐφαρμόσῃ τὸ ἄρθρον αὐτὸ; ἐὰν ὁ νόμος θέλῃ διὰ τὴν ἀντικατάστασιν τοῦ νεοσυλλέκτου τοῦ δραπετεύσαντος ἐντὸς ἕνδεκα μηνῶν καὶ εἴκοσι ἐννέα ἡμερῶν ὡς ἐγγυητὴν τὸν δῆμον, πολὺ περισσότερον θέλει ἐγγυητὴν αὐτὸν τὸν δῆμον διὰ τὸν κληροῦχον ὁ ὁποῖος δὲν προσῆλθε παντάπασι.

Εἰς τὴν τοιαύτην περίστασιν ὁ δῆμος θέλει ἔχει ἄργου ὄμμα καὶ θέλουν ἔχει οἱ πολῖται ἄμιλλαν, διὰ νὰ ἐμπνέουν τὴν ἀγάπην εἰς τὰ τέκνα των, ὅταν ἔχωσι τὴν εὐτυχίαν νὰ κληρωθῶσιν ὡς στρατεύσιμοι. Ἐὰν ἤθελον μᾶς εἰπεῖ οἱ διάφοροι ὑπουργοὶ ὅτι αἱ διάφοροι ἐσωτερικαὶ μεταβολαὶ μᾶς ἐμπόδισαν νὰ ἐφαρμώσωμεν τὸν νόμον, ἤθελον δικαιολογηθῆ, ἀλλὰ δὲν ἤθελον δικαιολογηθῆ ποσῶς λέγοντες ὅτι ἕνεκα ἐλλείψεως διατάξεων ποινικῶν δὲν ἐφηρμόσθη ὁ νόμος.

Ἐνεργήσατε Κύριοι ὑπουργοὶ τὸν περὶ ἀπογραφῆς νόμον, λάβετε τοὺς ἄνδρας οὓς ἀναφέρει· ἐκπληρώσατε τὰς διατάξεις αὐτοῦ μὲ βάρος· μὴ θέλητε ὅλας τὰς διατάξεις αὐτοῦ ψιλαφητάς, διότι πάντοτε προκύπτουσιν ἐλλείψεις· ἐὰν πρέπῃ νὰ διορθωθῇ ὁ περὶ ἀπογραφῆς νόμος σπεύσατε νὰ τὸν ὑποβάλητε εἰς τὰ νομοθετικὰ σώματα.

Ὅταν πρόκηται περὶ τοιούτου νόμου ὁ ὁποῖος δὲν παρέρχεται ἀλλὰ μένει, τότε ἔχομεν τὸν ὑλικὸν καιρὸν νὰ διορθώσωμεν τὰς ἐσφαλμένας διατυπώσεις αὐτοῦ· καὶ ἐὰν ἔχωμεν λόγους νὰ παραδεχθῶμεν τὴν ἀρχὴν τῆς ἀπογραφῆς, δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν καὶ τινας ποινικὰς διατάξεις ἀλλ' εἶναι ἐναντίοι λόγοι κατὰ τῆς ἀρχῆς ταύτης διότι ἡ καλλιτέρα ἀπογραφὴ εἶναι ἡ δι' ἐθελοντῶν, καὶ ἡ σύστασις τῆς ἐθνοφυλακῆς ἥτις προβλέπεται ἀπὸ αὐτὸ τὸ Σύνταγμα. Τότε θέλομεν ἰδεῖ καὶ τὸν χρόνον τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας καὶ θέλομεν ἐξετάσει ἂν ἦναι βαρὺς διὰ τὸν Ἕλληνα. Ἐρρέθησαν πολλὰ περὶ διατάξεών τινων αἱ ὁποῖαι ἐπιβάλλουν ποινὰς ὄχι μόνον κατὰ τῶν δραπετῶν, ἀλλὰ καὶ κατ' ἐκείνων οἱ ὁποῖοι δὲν ἐγνώριζαν ὅσα σήμερον νομοθετοῦμεν· τουτέστι τὸ νομοσχέδιον τοῦτο δίδει ὀπισθενεργὸν δύναμιν εἰς τὰς διατάξεις ταύτας, δύναμιν ἡ ὁποία εἶναι ἐναντία τῆς δικαιοσύνης· πῶς δυνάμεθα νὰ τιμωρήσωμεν ἄνθρωπον δι' ἔγκλημα τὸ ὁποῖον δὲν ἐγνώριζε; μὴ θελήσωμεν δὲ παραβαίνοντες αὐτὰς τὰς ἀρχὰς τῆς δικαιοσύνης νὰ φθάσωμεν εἰς τὸν βαθμὸν ἐκεῖνον, ὃν ὀνόματί τις ἀθείαν ἀποκαταστημένην εἰς εἶδος Κυβερνήσεως· ἂν θέλητε νομοθετοῦμεν καὶ τινας ποινὰς ἀλλὰ κατὰ τῶν προσώπων ἐκείνων τὰ ὁποῖα ἔπραξαν τὸ ἔγκλημα, καὶ οὐχὶ κατ' ἐκείνων τὰ ὁποῖα ἐπροσπάθησαν νὰ μὴ γίνῃ ἡ δραπέτευσις, τιμωροῦντες τὸν πατέρα διὰ τὸν υἱόν· αἱ αὐταὶ ποιναὶ τοῦ νομοσχεδίου ἐφαρμόζονται καὶ κατ' ἐκείνων οἱ ὁποῖοι ἐδραπέτευσαν κατὰ τὸ **1846** τουτέστι πρὶν ἢ δημοσιευθοῦν αἱ παροῦσαι διατάξεις· ἡ ἀρχὴ αὕτη, εἶπον, εἶναι ὀλεθρία καὶ ἐναντία τῆς δικαιοσύνης· λέγουσι οἱ ΚΚ. ὑπουργοὶ ὅτι δίδεται

αὐτοῖς προθεσμία, καὶ ὅταν οὗτοι δὲν συμμορφωθοῦν μὲ τὸν νόμον τότε ἐπιβάλλεται κατ' αὐτῶν ἡ ποινή, καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἡ δραπέτευσις ἐννοεῖται ἀφ' ἧς κοινοποιηθῶσιν εἰς αὐτοὺς αἱ ποιναί· ἄνθρωπος κύριοι, ὁ ὁποῖος ἔκαμε τὸ ἔγκλημα ἀπὸ κουρότητα ἢ ἀπὸ ἄλλα περιστατικὰ δὲν ἐμπορεῖ νὰ τὸ διορθώσῃ διὰ μίαν στιγμήν· ἄνθρωπος ὁ ὁποῖος μὴ γνωρίζων ὅλας αὐτὰς τὰς διατάξεις ἔκαμε τὸ ἔγκλημα εἶναι δύσκολον νὰ τὸ διορθώσῃ ἕνεκα πολλῶν περιστατικῶν, διότι οἱ συγγενεῖς αὐτοῦ δὲν ἐφρόντισαν νὰ ἀνακαλύψωσιν ὅλας τὰς πλεκτάνας τῶν ἀρχῶν, τὰς ὁποίας, ἐὰν ἐγνώριζε, δὲν ἔκαμνε τὸ ἔγκλημα. Κύριοι φοβοῦμαι μήπως κανεὶς καταχθόνιος δαίμων εἶναι ὁ εἰσηγητὴς τῶν διατάξεων αὐτοῦ· μήπως διὰ τοῦ τρόπου τούτου θέλῃ νὰ φέρῃ ταραχὰς εἰς τὴν πατρίδα πρὸς σκοπούς διὰ νὰ εἴπουν ὅτι δὲν εἴμεθα ἄξιοι ἐλευθεριῶν, καὶ πρέπει νὰ ἔλθῃ στρατὸς ξένος εἰς τὸ Κράτος. Σᾶς ἐπευθυμίζω τὰς συνεπείας τῆς διοικήσεως τῆς ξενοκρατείας· σᾶς ἐπενθυμίζω τὰς φυλακίσεις τῶν στρατιωτικῶν μας καὶ τὰς σκανδαλώδεις σκηνὰς τῆς δίκης τῶν στρατιωτικῶν μας Κωλοκοτρώνου καὶ Πλαπούτα, καὶ σᾶς ἀφίνω νὰ δώσητε τὴν ψῆφόν σας κατὰ συνείδησιν.

Ὀλίγα τινὰ θέλω εἰπεῖ εἰς ἀπάντησιν τῆς ὁμιλίας τοῦ προλαλήσαντος, ἀντέλεξεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν, καὶ ἄρχομαι ἤδη ἀπὸ τὸ τέλος αὐτῆς λέγων ὅτι μὴ χορηγοῦντες στρατὸν φύλακα τῆς τάξεως καὶ ἡσυχίας, γινόμεθα παραίτιοι ὅσων ὁ προλαλήσας εἶπε· Τὸ ἄρθρον 9 τοῦ περὶ ἀπογραφῆς νόμου δὲν ἐφαρμόζεται κατὰ τῶν δραπετῶν ὅσοι δὲν προσέλθουν παντάπασιν, ἀλλὰ κατὰ τῶν λειποτακτῶν μόνον, διότι ἐν αὐτῷ δὲν ἀναφέρεται τοιοῦτόν τι· καὶ ἐπειδὴ τὸ ἄρθρον τοῦτο δὲν προβλέπει περὶ δραπετῶν, τοῦτο ἔρχονται νὰ ἀναπληρώσουν αἱ διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου· ὅλα τὰ ἐπίλοιπα ὅσα ὁ προλαλήσας εἶπε ἀφορῶσι τὰ καθέκαστα τοῦ νόμου, εἰς τὴν συζήτησιν τῶν ὁποίων θέλω κάμει λόγον· ὁ προκείμενος νόμος ἀφορᾷ μόνον τοὺς κληρούχους τοῦ 1851 καὶ δὲν δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ ἐπὶ τοῦ ἔτους 1852. δι' αὐτοῦ ἐζητήσαμεν ἀπὸ τὴν Βουλὴν κατὰ πρῶτον 2067 νεοσυλλέκτους, ἀλλ' ἡ Βουλὴ θεωρήσασα ἄδικον νὰ ἐπιβαρυνθῶσιν ἐπαρχίαι τινὲς διὰ τὴν καθυστέρησιν ἄλλων ἐπαρχιῶν περιώρισε τὸν ἀριθμὸν αὐτὸν εἰς 1077 ἄνδρας προσθέσασα τὰς περὶ ὧν ὁ λόγος ποινικὰς διατάξεις τὰς ὁποίας παρεδέχθημεν ὡς ὠφελίμους διὰ τὴν ἔγκαιρον ἐκτέλεσιν τῆς νεοσυλλεξίας.

Ἐὰν προέκειτο, ἀντέλεξεν ἕταρος τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, μόνον

περὶ συμπληρώσεως τοῦ στρατοῦ, ὡς προέκειτο καὶ κατὰ τὰ παρελθόντα ἔτη, ἤθελεν ἐπιψηφισθῇ τὸ προκείμενον νομοσχέδιον παμψηφεί· ἀλλ' αἱ ποινικαὶ διατάξεις φέρουσιν ὅλους τοὺς φόβους, ἐπειδὴ ἡ τροπολογία ἣν ἔφερεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Λόντος, εἶναι τὸ πρῶτον ἐν τῇ Βουλῇ ὑποβληθὲν νομοσχέδιον, τὸ ὑπὸ συζήτησιν δύναται νὰ ὀνομασθῇ προβούλευμα, καὶ ὡς πρὸς τὰς ποινὰς τὰς ὁποίας υἱοθέτησε τὸ ὑπουργεῖον εἶναι νόμος, ἀλλὰ τὸ υἱοθετηθὲν εἶναι μᾶλλον σκαντζόχοιρος καὶ οὐχὶ ἔρεφος. Τὸ νομοσχέδιον τοῦτο ὅπως εἰσάγεται εἶναι πρίχρον καὶ καταντᾷ ὡς ἐρήμερον ζωῦριον διὰ τὸ ἔτος 1851· μένουν αἱ ποινικαὶ διατάξεις διὰ τὸ ἔτος 1852· καὶ ὅταν κατὰ τὸν Ἰαννουάρ. παρουσιασθῇ ὁ ὑπουργὸς καὶ ζητήσῃ νόμον περὶ συμπληρώσεως τοῦ στρατοῦ διὰ τὸ 1852 ἄνευ ποινικῶν διατάξεων, αἱ διαταξεις αὗται ἰσχύουν διὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο; ὄχι· καὶ τότε οἱ μὲν θὰ δικάζονται οὕτως, οἱ δὲ ἄλλως· ἂν ἐξετάσωμεν τὰς καθυστερήσεις, παρατηρῶ ὅτι αὗται προέρχονται ἀπὸ τὴν κακὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου, ἢ τὴν κακοβουλίαν τῶν κληρωθέντων, καὶ φρονῶ ὅτι πρέπει νὰ ἐπιβάλωμεν ποινὰς οὐχὶ εἰς τὸ ὀλιγώτερον ἀλλ' εἰς τὸ περισσότερον κακόν· πρέπει δὲ ν' ἀρχίσωμεν ἀπὸ τὴν καταδίωξιν τοῦ ὑπουργοῦ μέχρι τοῦ δημάρχου, ὁ ὁποῖος θεωρεῖ ὡς μέσον εὐτυχίας τὴν ἔναρξιν τῆς νεοσυλλεξίας προχωρῶν ἀπὸ ἐξαιρέσεως εἰς ἐξαίρεσιν ἀπὸ τὸν 1 ἀριθμὸν μέχρι τοῦ πεντηκοστοῦ καὶ ἐπέκεινα.

Τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον κανονίζει, ὅτι τιμωρεῖται ὁ στρατεύσιμος μὲ τὴν ἐκποίησιν τῆς περιουσίας του· ἀλλ' οἱ στρατεύσιμοι ὄντες 18—24 ἐτῶν εἰσὶν ὑπεξούσιοι μὴ ἔχοντες περιουσίαν· ἂν ληφθῇ τὸ 1/4, τότε καὶ οἱ ἐπίλοιποι δικαιοῦνται νὰ ζητήσουν ἀπὸ τὸν πατέρα των τὸ μέρος των. Ἀναφέρει παρακατιὼν, ὅτι τιμωρεῖται καὶ ὁ πατήρ· ἀλλ' ὁ ποινικὸς νόμος δὲν τιμωρεῖ τὸν πατέρα, δίδοντα ἄδολον εἰς τὸν υἱόν του ἀπὸ φίλτρον πατρικὸν, ἐνῷ ἐπὶ τοῦ προκειμένου τιμωρεῖται. Κανονίζει ὡσαύτως παρακατιὼν νὰ ἐφαρμοσθῇ ὁ νόμος περὶ καταδιώξεως τῶν καθυστερούντων, ἀλλ' ὁ νόμος οὗτος οὐδέποτε ἐφηρμόσθη εἰς ἄλλας περιπτώσεις. Κανονίζει ἐπίσης τὴν ὀπισθενεργὸν δύναμιν, ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ ἐναντίον τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ Συντάγματος· νόμος περὶ στρατολογίας δὲν δύναται παρὰ νὰ ἐπιψηφισθῇ· ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου πρέπει ἢ νὰ τροποποιηθῇ ὁ περὶ ἀπογραφῆς νόμος ἢ νὰ γενῇ νέος τοιοῦτος. Ἐνταῦθα ὅμως αἱ ποινικαὶ διατάξεις δὲν ἐφαρμόζονται, διότι ὁ νόμος οὗτος ἀφορᾷ σὴν συμπλήρωσιν τοῦ στρατοῦ κατ' ἔτος· διὰ τοῦτο πρέπει νὰ

περιορισθῶμεν ἤδη εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ζητουμένων νεοσυλλέκτων, τὰς δὲ ποινικὰς διατάξεις νὰ ἐπιψηφίσωμεν εἰς ἄλλον νόμον τὸν περὶ ἀπογραφῆς.

Εἰς τρεῖς λέξεις θέλω περιορίσει τὴν ἀπάντησίν μου εἰς τὸν προλαλήσαντα Γερουσιαστὴν, ἐπήνεγκεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν, καὶ δὲν θέλω τὴν ἐπεκτείνει περισσότερον παρόσον τὴν ἐξέτεινε καὶ ὁ προλαλήσας συναδελφός μου, διότι τὰ ἐπίλοιπα ἀφορῶσι τὰ καθέκαστα. Ἀρχόμενος τοῦ λόγου του ὁ κύριος Γερουσιαστὴς, καλὸν ἦτο, εἶπεν, ἂν ὁ προκείμενος νόμος περιωρίζετο εἰς μόνον τὸν ἀριθμὸν τοῦ στρατοῦ· ἀλλ' αἱ ποιναὶ πρέπει νὰ ἐφαρμοσθοῦν, ὅταν οἱ προλαβόντες νόμοι ἄφησαν τόσας καθυστερήσεις, ἐκεῖ πρέπει νὰ μὴ θελήσωμεν τὴν συμπλήρωσιν; ἐνομίσθη λοιπὸν ἀναγκαία ἡ συμπλήρωσις αὕτη διά τινων ποινῶν πρὸς περιστολὴν τῶν καθυστερήσεων, καὶ αὐτὸς εἶναι ὁ σκοπὸς τοῦ νομοθέτου· αἱ διατάξεις αὗται δὲν ἔχουσι κῦρος, εἰμὴ ὅταν φέρωσι ποινάς τινας κυρούσας αὐτάς. Ὁ προλαλήσας παρεδέχθη τὴν ἀνάγκην τῶν ποινῶν, ἀλλ' εἰς ἕτερον νομοσχέδιον τὸ περὶ ἀπογραφῆς. Ἀλλ' ἐγὼ φρονῶ, ὅτι εἰς τὸ παρὸν νομοσχέδιον εἶναι ἡ τάξις τῆς ἐπιβολῆς αὐτῶν τῶν διατάξεων καὶ τῶν ποινῶν.

Αἱ γενικαὶ παρατηρήσεις, ἃς ἐκάμαμεν ἤδη ἐπὶ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου, ἀντέλεξεν ὁ προαγορεύσας Γερουσιαστὴς, προκηγοῦνται καὶ ἀναπτύσσονται ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου, κατὰ τὸ ἄρθρον 31 τοῦ κανονισμοῦ, καὶ οὐδέποτε ἐπὶ τῶν καθέκαστα, ὡς εἶπεν ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν. Ἐρωτήσας δ' οὕτως, ὅταν ὁ νόμος δὲν ἐκτελῆται, δὲν πρέπει νὰ προβλέψωμεν ποινικὰς διατάξεις; ἐλησμόνησε φαίνεται ὅσα ἐλέχθησαν, ὅτι αἱ καθυστερήσεις προέρχονται ἀπὸ τὴν διαγωγὴν τῶν ἀρχῶν· παρατηρῶ ὅμως καὶ ἐνταῦθα, καθόσον ἀφορᾷ τὰς ποινικὰς διατάξεις, ὅτι αὗται ἀνήκουσιν εἰς τὸν περὶ ἀπογραφῆς νόμον ὡς νόμον γενικὸν καὶ διαρκῆ.

Δύω λέξεις ἔχω νὰ προσθέσω εἰς ἀπάντησιν τῆς ἀγορεύσεως τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν ἐξωτερικῶν, ἐπρόσθεσεν ἕτερος τῶν προαγορευσάντων Γερουσιαστῶν. Εἶπεν ὅτι, ὅταν δὲν βάλωμεν ποινικὰς διατάξεις εἰς τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον, δὲν θέλει φέρει ἡ ἐκτέλεσίς του κἄτι ἀποτελέσματα, καὶ παρεδέχθη, ὅτι τὸ νομοσχέδιον τοῦτο ἰσχύει διὰ μόνον τὸ ἔτος 1851· ἀλλ' αἱ ποινικαὶ αὗται διατάξεις, τὰς ὁποίας ἀπαιτεῖ ἤδη νὰ παραδεχθῶμεν, ἀποβαίνουσιν ὁλοτελῶς ἄχρηστοι, διότι τὸ ἔτος, διὰ τὸ ὁποῖον ψηφίζονται, παρῆλθεν ἢ παρέρχεται ἤδη, καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦτον αἱ ποιναὶ πρέπει νὰ περιέχωνται εἰς τὸν γενικὸν καὶ

διαρκῆ περὶ ἀπογραφῆς νόμον, τὸν ὁποῖον ὁ κύριος ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν εἰσήγαγεν, ὡς εἶπεν, εἰς τὴν Βουλήν. Πρέπει ὅθεν νὰ παύσῃ ἡ συζήτησις, καὶ οἱ κύριοι ὑπουργοὶ πρέπει νὰ παραδεχθῶσι τὸ νομοσχέδιον, δι' οὗ δίδομεν εἰς αὐτοὺς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀπαιτουμένων νεοσυλλέκτων πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ στρατοῦ, περὶ τῆς ὁποίας οὐδεὶς ἀντιλέγει. Ἂν ὅμως ἀπαιτοῦν τὴν ὕπαρξιν τῶν ποινῶν, παρατηρῶ ὅτι δὲν δύναμαι παρὰ νὰ δώσω ψῆφον κατὰ τοῦ νομοσχεδίου εἰς τὴν ψηφοφορίαν τοῦ συνόλου.

Ἐνταῦθα περαιωμένης κηρυχθείσης ὑπὸ τοῦ κυρίου προέδρου τῆς περαιτέρω συζητήσεως, ἐγένετο πολὺς λόγος περὶ τοῦ θέματος τῆς ἀρχῆς, ἥτις πρέπει νὰ ψηφοφορηθῇ.

Εἰπόντων τινῶν, ὅτι πρέπει νὰ ψηφοφορηθῇ ἡ ἀρχὴ περὶ συμπληρώσεως τοῦ στρατοῦ, καὶ ἀντειπόντων ἄλλων ὅτι πρέπει νὰ ψηφοφορηθῇ ἡ ἀρχὴ τοῦ νομοσχεδίου, περὶ οὗ πρόκειται, ἂν παρατηρήσῃ τις ἀμφότερα, εἶπεν ἄλλος, εὑρίσκει ὅτι εἶναι τὰ αὐτά. Ἐὰν ἡ ἀρχὴ παραδεχθῇ, δὲν φέρει κανὲν ἀποτέλεσμα παραδοχῆς καὶ τῶν καθέκαστα, τῶν ὁποίων ἡ συζήτησις θέλει γίνει ἰδιαιτέρως καὶ κατὰ σειράν· ἡ δὲ ψηφοφορηθησομένη ἀρχὴ ἀνήκει εἰς τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον καὶ ἀφορᾷ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ στρατοῦ διὰ τὸ ἔτος **1851**.

Γενομένης ἑπομένως ψηφοφορίας περὶ τοῦ ἂν παραδέχηται ἢ οὐ ἡ ἀρχὴ τοῦ νομοσχεδίου περὶ συμπληρώσεως τοῦ στρατοῦ διὰ τὸ ἔτος **1851** ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν κυρίων Α. Δούκα καὶ Β. Χρηστακοπούλου, ἐξήχθη ὅτι ἐγένετο παραδεκτὴ πλειοψηφεῖ, ἤτοι διὰ ψήφων **40** κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον πρωτόκολλον τῆς ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νομοσχεδίου περὶ στρατολογίας καὶ ναυτολογίας διὰ τὸ ἔτος 1852.

Γ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ν	Α. Μοναρχίδης	Ν
Π. Γιατράκος		Α. Νάκος	Ν
Αθ. Γρηγοριάδης	Ν	Δ. Ν. Ὀλύμπιος	ἀπὼν
Ἀναγ. Δελιγιάννης	Ν	Χ. Παππαπολίτης	Ν
Σ. Θεοχαρόπουλος	ἀπὼν	Ἰάκ. Παξιμάδης	ἀπὼν
Γ. Κουντουριώτης	Ν	Ν. Πονηρόπουλος	Ν
Ι. Θ. Κολοκοτρώνης	Ν	Ν. Πρασσακάκης	ἀπὼν
Σ. Καλογερόπουλος	Ν	Σπ. Τρικούπης	»
Ἀναγ. Λόντος	Ν	Ρικάρδος Τζιώρτζ	Ν
Τ. Μαγγίνας	Ν	Β. Χρηστακόπουλος	Ν
Κων. Μπότζαρις	Ν	Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου	Ν

Ν. Χρυσόγελος	Ν	Γεώρ. Νοταρᾶς	Ν
Γεώργ. Ψύλλας	Ν	Δημ. Πλαπούτας	Ν
Δρ. Μανσόλας	Ν	Ιω. Στάϊκος	Ν
Ι. Θεοτόκης	Ν	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	ἀπὼν
Ι. Χ. Πέτρου	Ν	Κίτσος Τσαβέλλας	Ν
Ἀθ. Λιδωρίκης	Ν	Γαρδ. Γρίβας	Ν
Γ. Δαρειώτης	Ν	Ἀλ. Βλαχόπουλος	Ν
Γ. Παππαηλιόπουλος	ἀπὼν	Δημ. Χατζίσκος	Ν
Γεώργ. Γλαράκης	»	Δημήτριος Χρηστίδης	Ν
Δ. Γ. Βούλγαρης	»	Νικόλ. Μαυρομμάτης	Ν
Γκ. Καρακατζάνης	»	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	Ν
Ν. Ι. Μέξης	»	Παναγιώτης Λιδωρίκης	Ν
Ἀδάμ Δούκας	Ν	Χατζῆ Χρῆστος	Ν
Δ. Κανελλόπουλος	ἀπὼν	Γεώργιος Δυοβουνιώτης	Ν
Κ. Κανάρης	Ν	Κωνσταν. Προβιλέγγιος	ἀπὼν
Τσαν. Γρηγοράκης	ἀπὼν	Ἰωάννης Οἰκονόμου	»
Μ. Α. Καΐρης	Ν	Σπῦρος Μήλιος	Ν
Ἀντ. Γ. Κριεζῆς	Ν	Μιχαὴλ Μαρκοπολίτης	
Ἀντ. Μαυρομιχάλης	Ν		

Ἀναγνωσθέντα ἔπειτα τὰ ἄρθρα 1 καὶ 2, ἐγένοντο παραδεκτά.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ἄρθρου 3, ὁ Γερουσιαστὴς κύριος Λόντος ἐπρότεινε εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ ἄρθρου τούτου καὶ τῶν ἑπομένων μέχρι τοῦ ἑνδεκάτου, τὴν ἀκόλουθον τροπολογίαν.

« Ἄρθρ. 3. Οἱ δημοτικοὶ ὑπάλληλοι, οἵτινες δὲν ἤθελον ἐκπληρώσει τὰ ἐπιβαλλόμενα αὐτοῖς ὑπὸ τοῦ περὶ στρατολογίας νόμου χρέη, τιμωροῦνται ὑπὸ τῆς προϊσταμένης αὐτῶν ἀρχῆς μὲ πειθαρχικὸν πρόστιμον 50—200 δραχμῶν. »

Λαβὼν ἑπομένως τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρυσόγελος ἐξέθεσε τὰ ἑξῆς.

Εἶμαι, κύριοι, σύμφωνος μὲ τοὺς προαγορεύσαντας, ὅτι ποινικαὶ διατάξεις δὲν δύνανται νὰ τεθῶσιν εἰς τὸ πολιτικὸν νομοσχέδιον, ἀνήκουσαι εἰς τὸν περὶ ἀπογραφῆς γενικὸν νόμον. Δὲν συμφωνῶ μὲ τὸν κύριον ὑπουργὸν τῶν ἐξωτερικῶν, εἰπόντα ὅτι πᾶς νόμος, μὴ ἔχων ποινὰς, κυρούσας τὴν ἐκτέλεσίν του, δὲν εἶναι νόμος. Οἱ νόμοι εἰσὶ δύο εἰδῶν, γενικοὶ καὶ εἰδικοί· ὁ ὑπὸ συζήτησιν νόμος εἶναι εἰδικὸς καὶ ἐνιαύσιος μάλιστα κατὰ τὸ ἄρθρον 16. τοῦ Συντάγματος. Εἶμαι ἐπίσης σύμφωνος μὲ τοὺς προλαλήσαντας, ὅτι ἡ αὐστηρότης τῶν ποινῶν δὲν ἐγγυᾶται τὴν ἐλάττωσιν τῶν ἐγκλημάτων. Ὅλοι συναισθανόμεθα τὴν ἀνάγκην τῆς συμπληρώσεως τοῦ στρατοῦ, ὅστις εἶναι ὁ

φύλαξ τῆς πολιτείας, ἀλλὰ παρατηρῶ, ὅτι δὲν εἶναι αὐτὰ τὰ μέσα· μεταχειριζόμεθα καὶ ἐνταῦθα τὸν ἄτεχνον ἐκεῖνον ἰατρὸν, ὁ ὁποῖος εἰς σοβαρὰς περιπτώσεις τῆς ἀσθενείας μεταχειρίζεται ἐπωδὰς, ὡς κάμουν οἱ ἀγύρται.

Αἱ καθυστερήσεις ἔχουσι τὴν ἀρχήν των ἀπὸ τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν ἤρχισαν νὰ διαστρέφωνται οἱ νόμοι χάριν τῶν ἐκλογικῶν συμφερόντων, καὶ ἕνεκα τῆς ἀθλιότητος τῶν ὑπαλλήλων, οἵτινες μεταχειρίζονται αὐτοὺς ὡς μέσον κερδοσκοπίας. Εἰς χεῖρας τιμίων ὑπαλλήλων εἶναι καλλίτερος εἰς ἀτελὴς νόμος, καὶ εἰς χεῖρας κακῶν εἶναι ὀλέθριος ὁ ἐντελέστατος. Ἐὰν θελήσωμεν νὰ ἐφαρμώσωμεν τοιαύτας, ὅλοι μας γνωρίζομεν ποῖα θέλουν εἶσθαι τὰ ἀποτελέσματα. Ἐπαινῶ τὴν πρόθεσιν τῆς Βουλῆς τεινούσης διὰ τῶν μεταρρυθμίσεων, ἃς ἐπέφερεν, εἰς τὸ νὰ ἀφαιρέσῃ τὴν ἀδικίαν ἐκ τῶν δήμων τῶν μὴ ἐχόντων καθυστερήσεις, ἀλλὰ παρατηρῶ, ὅτι διὰ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν ἄρθρου, ὅπερ καθιέρωσεν, ὑποπίπτομεν εἰς τὰς αὐτὰς καὶ ἔτι χείρονας ἀδικίας. Πῶς θέλομεν νὰ ὑποχρεώσωμεν τὸ ἠθικὸν πρόσωπον τοῦ δήμου καὶ δι' αὐτοῦ τοὺς δημότας, οἵτινες ἔδοσαν τὸν φόρον των ἐπὶ τῆς νεοσυλλεξίας διὰ τὴν δραπέτευσιν ἑνὸς ἢ περισσοτέρων ἀρνηθέντων, νὰ συμμορφωθῇ μὲ τὸν νόμον; διὰ τοῦ μέτρου τούτου εἰσαγομεν περιπλέον τὴν ἀρχὴν τοῦ νὰ τιμωρῆται τρίτος ἀντὶ τοῦ αὐτουργοῦ. Τοιαύτη ἀρχὴ ἐπεκράτει τὸ πάλαι εἰς τὴν γειτονα ἡμῶν Τουρκίαν, ἥτις κατηργήθη ἤδη. Καὶ αὐτοὶ οἱ τριάκοντα τύραννοι τῶν Ἀθηναίων ἐπὶ τῆς δίκης τοῦ Σωκράτους, ὅτε οἱ κατήγοροί του ἠθέλησαν νὰ ἐνοχοποιήσωσιν αὐτὸν διὰ τὰ ἐγκλήματα τοῦ Κριτίου καὶ Ἀλκιβιάδου, οἱ ὁποῖοι ἐστάθησαν ὁμιληταί του, ἐσεβάσθησαν τὴν ἀρχὴν ταύτην « οἱ πατέρες αὐτοῖς συνόντες τοῖς υἱεῦσιν οὐκ αἰτίαν ἔχουσιν ἐὰν ἐκεῖνοι πλημμελῶσιν. » Ὁ λαὸς, καθόσον ἐκ τῆς πείρας γνωρίζομεν, δὲν ἀρνεῖται τὸν φόρον τοῦτον τῆς νεοσυλλεξίας, συνήθη ἤδη γενόμενον πρὸ τοσούτων ἐτῶν· ἀποφεύγουν δὲ αὐτὸν ἐκεῖνοι μόνον, οἱ ὁποῖοι δὲν εὑρίσκουν δικαιοσύνην ἐνώπιον τοῦ νόμου καὶ τῶν ἐκτελούντων αὐτόν, ὅταν βλέπωσι τοὺς ἔχοντας τὰ προσόντα τοῦ στρατευσίμου ἐξαιρουμένους ἀπὸ τοὺς ἀπογραφικοὺς καταλόγους, καὶ ἑαυτοὺς ἐγγραφομένους, χωρὶς νὰ ἔχωσι τὰ προσόντα ταῦτα.

Ἐκ τῶν λεχθέντων γίνεται δῆλον, ὅτι διὰ τῶν ποινῶν τούτων δὲν θεραπεύεται ἡ γενομένη ἀδικία πρὸς τοὺς δήμους διὰ τὰς ἐλλείψεις ἄλλων, ἀλλ' ἐξ ἐναντίας καθιεροῦται ἡ ἀρχὴ τοῦ νὰ τιμωρῆται τρίτος διὰ τὸ ἔγκλημα ἄλλου, ἀρχὴ τὴν ὁποίαν καὶ

αὐτὰ τὰ βάρβαρα ἔθνη ἀπέκρουσαν. Ἐκτὸς τούτου τὸ παρὸν Νομοσχέδιον ἐπεκτείνει, διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν περὶ ὧν πρόκειται ποινῶν, καὶ τὸν ἀνώτατον ὅρον τῶν δημοτικῶν φόρων, ἐνῷ ὁ πτωχὸς λαὸς μόλις ἀποζῇ διὰ τῶν ἱδρώτων τοῦ προσώπου του καὶ δὲν ἐπαρκεῖ εἰς τὰς ὑφισταμένας δημοτικὰς φορολογίας.

Προτείνω ὅθεν τὴν ἐξάλειψιν ὁλοκλήρου τοῦ περὶ οὗ πρόκειται ἄρθρου τῶν ποινῶν, ὡς μὴ φέροντος οὐδὲν ἀποτέλεσμα αἴσιον πρὸς τὸν σκοπόν, ἀλλ' ἀπ' ἐναντίας ἔχοντος δυσχερεῖς συνεπείας, αἱ ὁποῖαι θέλουν κινήσει γογγισμοὺς καὶ παράπονα κατὰ τῆς Κυβερνήσεως. Εἰς περίστασιν δὲ, καθ' ἣν δὲν παραδεχθῇ ἡ τροπολογία τοῦ κυρίου Λόντου, ἐπιφυλάττομαι νὰ παρουσιάσω ἄλλην τροπολογίαν ἐπὶ τῶν παραγράφων τοῦ ἄρθρου τούτου, τὴν ὁποίαν θέλω ἀναπτύξει.

Τὸ 3 ἄρθρον τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου, περὶ οὗ πρόκειται, εἶπεν ἕτερος, εἶναι ἐκεῖνο, δι' οὗ ἐπιβάλλονται ὅλαι αἱ ποιν. διατάξεις κυρίως, τὰ δὲ ἑπόμενα εἶναι παρακολούθηματα. Ψηφοφορηθησομένης ἤδη τῆς τροπολογίας τοῦ Κ. Λόντου καὶ μὴ παροδεχθησομένης, ἔρχεται εἰς συζήτησιν τὸ κείμενον τοῦ νομοσχεδίου μετὰ τῆς τροπολογίας τῆς μειονοψηφίας τῆς ἐπιτροπῆς, ἐφ' οὗ δύνανται νὰ ἐπιφερθῶσιν αἱ ὑπὸ τοῦ παρολαλήσαντος ἐπιφυλαχθεῖσαι τροπολογίαι κατὰ παράγραφον.

Ἀντικρούσαντος τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης τὴν πρότασιν ταύτην καὶ ἀναπτύξαντος ὅτι ὅλαι αἱ τροπολογίαι ἐφ' ἑνὸς ἄρθρου παρουσιάζονται συγχρόνως πρὸς συζήτησιν καὶ πρὸς γνῶσιν ἑνὸς ἑκάστου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, ὅτι τίθενται εἰς σκέψιν, συζητοῦνται πρὸ τῆς ἀρχικῆς διατάξεως εἰς ἣν ὑπάγονται, καὶ ψηφοφοροῦνται κατὰ σειράν, οὐδέποτε δὲ μένουν κρυπταὶ εἰς τὴν διάνοιαν τοῦ προτείναντος Γερουσιαστοῦ· γενομένου δὲ λόγου ὑπὸ τοῦ ἐπιφυλάχθέντος τὴν πρότασιν τῶν τοιούτων τροπολογιῶν Γερουσιαστοῦ, ὅτι δὲν ὑπάρχει ἤδη ὁ ἀπαιτούμενος καιρὸς διὰ τὴν συζήτησιν αὐτῶν, καὶ παρίσταται ἡ ἀνάγκη ἀναβολῆς τῆς συζητήσεως ταύτης ἐπὶ τὴν αὔριον, καὶ πολλῶν Γερουσιαστῶν παραδεξαμένων τὴν πρότασιν ταύτην, ὁ Κ. πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν ἀπαγγείλας ὡς ἀντικείμενον τῆς ἑπομένης γενησομένης τὴν αὔριον τὴν ἐξακολούθησιν τῆς συζητήσεως τοῦ προκειμένου Νομοσχεδίου.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΔΕΛΙΓΙΑΝΝΗΣ.

Οἱ γραμματεῖς
Ἀθ. Γρηγοριάδης
Ἰ. Παξιμάδης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 21 Ὀκτωβρίου 1851. ἡμέρα Τετάρτη.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 31 μελῶν, ὁ πρόεδρος Α. Δελιγιάννης προσλαβὼν εἰς τὴν θέσιν θατέρου τῶν γραμματέων κωλυομένου τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Δ. Χαντζίτσου κηρύττει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα ἐπικυροῦνται.

Ἀπαγγείλαντος μετὰ ταῦτα τοῦ Κ. προέδρου ὅτι ἀντικείμενον τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως εἶναι ἡ ἐξακολούθησις τῆς συζητήσεως ἐπὶ τοῦ περὶ στρατολογίας καὶ ναυτολογίας νομοσχεδίου. Ὁ γερουσιαστὴς Κύριος Χρυσόγελος λαβὼν τὸν λόγον ἔλεξεν ὅτι πρὶν προχωρήσωμεν ἐπὶ τῆς συζητήσεως τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου ἀνάγκη νὰ λύσωμεν πρόβλημά τι, τὸ ὁποῖον ἔφερεν εἰς τὸ μέσον ὁ Κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργός. Ὅταν ἔφερε τὴν τροπολογίαν του χθὲς ὁ Κ. Λόντος ἐπὶ τῶν ἄρθρων 3 καὶ τῶν ἀκολούθων ἐξ ἑνὸς καὶ μόνου ἄρθρου συγκειμένων, ὁ Κ. ὑπουργὸς τῆς Οἰκονομίας εἶπεν ὅτι ἀπορριπτομένης τῆς τροπολογίας ταύτης ἕπεται ἡ παραδοχὴ τῶν κειμένων τοῦ νομοσχεδίου ἄρθρων ὑπὸ συζήτησιν, καὶ τότε ἡ συζήτησις θεωρεῖται κεκλεισμένη· ἐντεῦθεν γεννᾶται ζήτημα πολὺ σοβαρὸν τὸ ἑρεῦξῆς· « ἂν ἡ ἀπόρριψις τροπολογίας τινὸς ἐπί τινος ὑπὸ συζήτησιν ἄρθρου, συνεπιφέρει τὴν παραδοχὴν αὐτοῦ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν ἄρθρου. »

Τὸ 33 ἄρθρον τοῦ κανονισμοῦ τῆς Γερουσίας λέγει σαφῶς « Αἱ τροπολογίαι συζητοῦνται πρὸ τῆς ἀρχικῆς διατάξεως εἰς τὴν ὁποίαν ὑπάγονται· οὐδαμοῦ δὲ τοῦ κανονισμοῦ ἀναφέρεται ὅτι ἀπορριφθείσης τροπολογίας τινὸς κατὰ συνέπειαν παραδέχθη ἡ ἀρχικὴ διάταξις εἰς ἣν ἡ τροπολογία ὑπάγεται· διὰ τοῦ μέσου τούτου ἤθελεν ὑποκλέπτεσθαι ἡ ψῆφος τῆς Γερουσίας· διότι τί παράδοξον ἂν Γερουσιαστής τις δὲν θέλει νὰ παραδεχθῇ οὔτε τὴν τροπολογίαν οὔτε τὴν ἀρχικὴν διάταξιν, καὶ ὅμως νὰ μὴ ἔχῃ μέσον ὑπεκφυγῆς· δὲν ἤθελεν εἶναι τοῦτο ἄτοπον; τὸ δὲ ἄτοπον τοῦτο δὲν γίνεται μεγαλείτερον ὅταν τὸ ἄρθρον τῆς ἀρχικῆς διατάξεως ἔχῃ πολλὰς διατάξεις, ἐξ ὧν τινὰς μὲν πιθανὸν νὰ παραδέχηται τις, τινὰς δὲ οὔ; πρὸς ἐπιστήριξιν τοῦ ὀρθοῦ τῆς γνώμης μου ἠδυνάμην νὰ ἀναφέρω συγγραφεῖς τοῦ συνταγματικοῦ δικαίου πολλοὺς, καὶ πρὸ πάντων τὸν κανονισμὸν τῆς Βουλῆς ἀρυσθέντα ἀπὸ ἐκεῖνον τῆς Γαλλίας, πρὸς τοῦτο

δδηγεῖ σαφῶς καὶ τὸ λεξικὸν τῆς πολιτικῆς τοῦ **Saint Garnier** δι' ὧν ἀποδεικνύεται πόσον ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὸν ὀρθὸν λόγον καὶ ἀπὸ τοὺς συνταγματικοὺς κανόνας ὁ Κ. ὑπουργός.

Διὰ νὰ μὴ περιπέσῃ ἡ Γερουσία εἰς τὸ ἄτοπον τοῦτο ἔχον πολλὴν ἐπιρροὴν εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν νόμων, πρέπει νὰ ἀποφανθῇ καὶ νὰ λύσῃ τὸ ζήτημα τοῦτο, ἐὰν ἀπορριφθείσης τροποπολογίας τινὸς γίνηται παραδεκτὸν ἐξ ἀνάγκης τὸ ἄρθρον τοῦ νομοσχεδίου εἰς ὃ ὑπάγεται ἡ τροπολογία, ἢ πρέπῃ νὰ συζητηθῇ νὰ ψηφοφορηθῇ χωρὶς τό τε ἄρθρον καὶ αἱ ὑπαγόμεναι εἰς αὐτὰ διατάξεις, κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ διαληφθέντος ἄρθρου.

Ὀλίγας τινὰς λέξεις, ἐπήνεγκεν ὁ Κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργός, εἶπον χθὲς στηριζόμενος εἰς τὴν νομολογίαν τοῦ ἰδίου σώματος, ἀναφερομένην εἰς τὰ πρακτικὰ αὐτοῦ· δὲν ἐνθυμοῦμαι καλῶς, νομίζω ὅμως ὅτι κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ περὶ λογιστηρίου νομοσχεδίου ἐγένετο τοιαύτη ἀπόφασις, ἀπορριπτομένης δηλ. τροπολογίας τινός, τὸ ἄρθρον ἐπὶ τοῦ ὁποίου προστέθησαν αἱ τροπολογίαι μένει παραδεκτόν· ὁ κατ' ἐκείνην τὴν συνεδρίασιν προεδρεύων ἀντιπρόεδρος Κ. Γ. Καρακατζάνης, ἀπήγγειλε τότε, καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι καὶ ἤδη ἐὰν ἦτο παρὼν ἤθελεν ὁμολογήσει, ὅτι ὁσάκις αἱ ἐπί τινος ἄρθρου προταθεῖσαι τροπολογίαι, κατὰ τάξιν ψηφοφορηθεῖσαι, ἀπορριφθῶσιν, μένει οὕτω, τὸ ἀρχικὸν ἄρθρον παραδεκτὸν ἀσυζήτητι.

Νομολογία τοιαύτη, ἀντέταξεν ἕτερος τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν δὲν ὑπάρχει, ὁ δὲ τοὐναντίον διατεινόμενος ἂς παρουσιάσῃ τὰ πρακτικὰ τῆς Γερουσίας διὰ νὰ ἴδωμεν ἂν ποῦ ὑπάρχῃ τοιαύτη ἀπόφασις· ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου ἔχομεν κανονισμόν, ἀπέναντι τοῦ ὁποίου πᾶς ἄλλος λόγος δὲν ἰσχύει. Πείθομαι ὅτι ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν δὲν εἶπε χθὲς ὡς θέμα ὁριστικὸν τοῦτο, ἀλλ' ἐν παρόδῳ. Νομολογία ἐπεκράτησε καὶ ὁ κανονισμός μας ἀναφέρει, ὅτι ὁσάκις παρουσιασθῶσι πολλαὶ τροπολογίαι ἐπί τινος ἄρθρου συζητεῖται πρῶτον ἡ ἀπωτέρω· ὅ,τι δὲ ἀμυδρῶς πως ἐνθυμεῖται ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν πιθανὸν εἶναι, ὅτι συμπίπτει ἐνίοτε νὰ δοθῇ τροπολογία τις, καὶ ἐπειδὴ διαφορετική τις ἄλλη, δὲν ὑπάρχει, καθίσταται περιττὴ ἡ συζήτησις ἐπὶ τῆς ἀρχικῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου μετὰ τὴν ἀπόρριψιν τῆς ἐπ' αὐτοῦ τροπολογίας, ὡς μὴ ὑπαρχούσης ἄλλης τινός. Μετὰ τὴν ἐξήγησιν ταύτην μηδενὸς ἀντειπόντος εἰς τοῦτο μετέβη ἡ Γερουσία εἰς τὴν ἡμερουσίαν διάταξιν καὶ ἀνεγνώσθησαν εἰσέτι ἐπὶ τοῦ 3 ἄρθρου τοῦ προκειμένου εἰς συζήτησιν

νομοσχεδίου δύο ἄλλαι τροπολογίαι, ἡ τοῦ Γερουσιαστοῦ Κυρίου Β. Χρηστακοπούλου ἔχουσα ὡς ἕπεται.

ΤΡΟΠΟΛΟΓΙΑ

Τοῦ γερουσιαστοῦ Κ. Β Χρηστακοπούλου ἐπὶ τοῦ περὶ στρατολογίας νομοσχεδίου.

Ἄρθρ. 3.

α.) Οἱ διὰ τοῦ ἄρθρ. 9 τοῦ περὶ ἀπογραφῆς νόμου ἐφαρμοζόμενοι περὶ τῶν λειποτακτῶν ὅροι, θέλουν ἐφαρμόζεσθαι ἐπίσης καὶ περὶ τῶν δραπετευόντων κληρούχων, ὅταν οὗτοι δὲν παρουσιασθῶσιν ἵνα καταταχθῶσιν εἰς τὸν στρατόν, ἐντὸς ἑνὸς μηνὸς μετὰ τὴν κλήρωσίν των.

β.) Οἱ συλλαμβανόμενοι δραπέται ὑποχρεοῦνται νὰ ὑπηρετήσωσιν εἰς τὸν στρατόν ὡς ἀντικαταστάται. Ἡ δὲ πρὸς ἀντικατάστασίν των πληρωμὴ δίδεται εἰς τὸν δῆμον πρὸς ὃν ὁ δραπέτης ἀνήκει πρὸς ἀποζημίωσιν αὐτοῦ τοῦ δήμου.

γ.) Ἡ πρὸς τὸν δῆμον χρεωστουμένη ἀποζημίωσις αὕτη δὲν παραγράφεται μέχρι τεσσαράκοντα ἐτῶν, λογιζομένων ἀφ' ὅτου ὁ κληρούχος δραπετεύσῃ, ἐξαιρουμένης τῆς περιπτώσεως καθ' ἣν ὁ δραπέτης κληρούχος ἤθελεν ἔχει ἰδίαν περιουσίαν ἀρκοῦσαν εἰς ἀποζημίωσιν τοῦ δήμου.

Αἱ περὶ καταδιώξεως τῶν καθυστερούντων διατάξεις ἐφαρμόζονται καὶ ἐπὶ τῆς ἐκποιήσεως τῆς περιουσίας τῶν δραπετῶν.

Ἄρθρ. 4.

α.) Οἱ πάρεδροι καὶ οἱ δήμαρχοι, οἵτινες ἤθελον ἐγγράψει εἰς τοὺς στρατολογικοὺς καταλόγους ἄτομα μὴ ἔχοντα τὰ προσόντα τοῦ στρατευσίμου, ἢ ἤθελον παραλείψει τοιαῦτα ἔχοντα προσόντα, τιμωροῦνται μὲ πρόστιμον **100—200** δραχμῶν.

β.) Οἱ δήμαρχοι, οἱ ἔπαρχοι καὶ οἱ νομάρχαι οἵτινες ἤθελον ἐξαιρέσει ἐκ τῶν στρατολογικῶν καταλόγων κατὰ χάριν καὶ ἄνευ νομίμων αἰτιῶν στρατευσίμους ἔχοντας τὰ προσόντα, παύονται τῆς θέσεώς των.

γ.) Τὰ μέλη τῶν ἐπὶ τῶν στρατευσίμων ἐπιτροπῶν, τὰ ὁποῖα ἤθελον ἐξαιρέσει στρατεύσιμον κατὰ χάριν καὶ χωρὶς νομίμων αἰτιῶν, τιμωροῦνται μὲ πρόστιμον **200—500** δραχμῶν, ἐπιβαλλόμενον ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων προϊσταμένων ἀρχῶν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν **24** Ὀκτωβρίου **1851**.

καὶ ἡ τοῦ Γερουσιαστοῦ Κυρίου Χρυσογέλου ὡς ἑξῆς·

ΤΡΟΠΟΛΟΓΙΑ

Τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Ν. Χρυσογέλου ἐπὶ τοῦ περὶ στρατολογίας Νομοσχεδίου.

Ἄρθρον 3.

Ὅστις κληρωθεὶς καὶ μὴ ἀπαλλαγεὶς ὁριστικῶς δραπετεύσει πρὶν δώσῃ τὸν στρατιωτικὸν ὅρκον, τιμωρεῖται, ἐὰν δὲν ἐπανέλθῃ ἐντὸς τριάκοντα ἡμερῶν εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ καθήκοντος, ἢ δὲν παρουσιάσῃ τὸν ἀντικαταστάτην του, μὲ φυλάκισιν ἑνὸς μηνὸς μέχρις ἑνὸς ἔτους.

§ β'. Παρελθούσης τῆς ἀνωτέρω προθεσμίας ὑποχρεοῦται νὰ στρατεύσῃ ὁ ἐπιλαχὼν, λαμβάνων μετὰ τὸ τέλος τῆς στρατείας δραχ. 500, ὑπὸ τὴν ἐγγύησιν τοῦ δήμου, εἰς ὃν ἀνήκει ὁ δραπετεύσας· ὁ δὲ δῆμος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ εἰσπράξῃ μετὰ τοῦ νομίμου τόκου αὐτὰς μετὰ τὴν τετραετίαν ἐκ τῆς ἐκπλειστηριάσεως τῆς ὑπαρχούσης, ἢ προσκτηθησομένης περιουσίας τοῦ δραπέτου, ἢ τῆς ἀνηκούσης εἰς αὐτὸν πατρικῆς κληρονομίας. Ὁ ἐπιλαχὼν δύναται νὰ παρουσιάσῃ ἀντικαταστάτην ἐντὸς τῆς ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 46 τοῦ ἀπὸ 18|30 Ἰανουαρίου 1838 Βασ. Διατάγματος περὶ ἐκτελέσεως τοῦ ἀπογραφικοῦ Νόμου ὁριζομένης προθεσμίας. Αἱ ἀπαιτήσεις τοῦ δήμου δὲν παραγράφονται.

§ γ'. Ἐὰν ἐν τῷ μεταξὺ προσέλθῃ, ἢ συλληφθῇ ὁ δραπετεύσας, ἀφοῦ ὑποστῇ τὴν παρὰ τοῦ § α. ὁριζομένην ποινὴν, κατατάττεται εἰς τὸν στρατὸν, ὁ δὲ ἐπιλαχὼν, ἢ ὁ ἀντικαταστάτης αὐτοῦ λαμβάνει τὸ ἀναλογοῦν ἐκ τῶν 500 δραχ. διὰ ὅσον ὑπηρέτησε χρόνον.

Ἄρθ. 4. [6'. Εἰς τὸν ἐκτὸς τοῦ Κράτους εὑρισκόμενον κληρωθέντα παραχωρεῖται τετράμηνος προθεσμία, ἀρχομένη ἀπὸ τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν δημοσιεύεται ἡ κλήρωσις του διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, ἐντὸς τῆς ὁποίας ὀφείλει νὰ ἐμφανισθῇ ἐνώπιον τοῦ Δημάρχου τοῦ Δήμου, εἰς τὸν ὁποῖον ἐκληρώθη. Ἐὰν δὲ ἐντὸς τῆς ἀνωτέρω προθεσμίας δὲν ἤθελεν ἐμφανισθῇ, ὑποχρεοῦται ὁ ἐγγυητὴς αὐτοῦ, ἐὰν ὑπάρχῃ τοιοῦτος, εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν 500 δρ. πρὸς ἀντικατάστασιν ἄλλου. ἐν ἐλλείψει δὲ τούτου ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ παρόντος Νόμου.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν αὐτῶν ὁ Γερουσιαστὴς Κύριος Λόντος λαβὼν τὸν λόγον εἶπεν, ὅτι τὰ 32 καὶ 33 ἄρθρα τοῦ κανονισμοῦ μας εἶναι σαφέστατα· ἐπὶ τοῦ 3 ἄρθρου τοῦ νομοσχεδίου παρουσιάζονται ἐκτὸς τῆς ἰδικῆς μου τροπολογίας τρεῖς ἄλλαι· 1) ἡ τοῦ Κ. Β. Χρηστακοπούλου, 2) ἡ τοῦ Κ. Χρυσογέλου, καὶ 3 ἡ τοῦ μειονοψηφούντος μέλους τῆς ἐπιτροπῆς· αἱ τροπολογίαι αὗται εἰς τὴν στιγμὴν οὐδὲ νὰ συζητηθῶσιν οὐδὲ νὰ συγχωνευθῶσιν, ἐὰν τοῦτο εἶναι δυνατόν, οὐδὲ νὰ ψηφορορηθῶσιν πρέπει· πρόκειται ἡ ἰδικήμου τροπολογία, ἥτις κατὰ τὴν χθὲς συνεδρίασιν ὑποβληθεῖσα ὑποστηρίχθη καὶ παρὰ ἄλλων μελῶν τῆς Γερουσίας, καὶ ἀπωτέρα τῶν λοιπῶν εἶναι, ὡς τροπολογοῦσα ὅλον σχεδὸν τὸ νομοσχέδιον, διότι ἀπορίπτει ὅλα τὰ ἐπίλοιπα ἄρθρα τοῦ νομοσχεδίου, ἅμα ἀφαιρουμένων τῶν ποινικῶν ἐπὶ τοῦ νόμου διατάξεων· πρὸ πάσης ἄλλης πρέπει νὰ συζητηθῇ αὕτη, διότι εἰ μὲν παραδεχθῇ καθίσταται περιττὴ πᾶσα ἐπὶ τῶν λοιπῶν συζήτησις, ὡς μὴ ὁριστομένων συνεπείᾳ τῆς παραδοχῆς ταύτης· ἂν δὲ ἀπορριφθῇ, ἀνάγκη νὰ σκεφθῶμεν τίς τῶν ὑποβαλλομένων τροπολογιῶν εἶναι ἡ καλλιτέρα καὶ προτιμωτέρα· πρὸς τοῦτο δὲ ἂν ἀπορριφθῇ ἡ ἰδική μου, προτείνω τὴν ἐκτύπωσιν καὶ διανομὴν τῶν ὑπολειπομένων δύο τροπολογιῶν εἰς τὰ μέλη πρὸ ψωτισμοῦ αὐτῶν.

Τὸ ἄρθρον 32 τοῦ κανονισμοῦ τῆς Γερουσίας, παρετήρησεν ἕτερος, λέγει, καὶ τροπολογίαι πρέπει νὰ παραδίδωνται γραπταὶ εἰς τὸν πρόεδρον, ὅστις λαμβάνει τὴν γνώμην τῆς Γερουσίας, ἂν αὗται πρέπῃ νὰ συζητηθῶσιν ἀμέσως ἢ νὰ τυπωθῶσι καὶ διανεμηθῶσι προηγουμένως εἰς τὰ μέλη. Καμμία δὲ τροπολογία δὲν προτίθεται εἰς σκέψιν, ἐὰν ἀφοῦ ἀναπτυχθῇ ἀπὸ τὸν προτείνοντα δὲν ὑποστηριχθῇ τοὐλάχιστον ἀπὸ ἓν μέλος. » Χθὲς ὁ Κύριος Λόντος παρουσίασε τροπολογίαν τινὰ τὴν ὁποίαν καὶ ἀνέπτυξε· χθὲς λοιπὸν ἔπρεπε νὰ ἐρωτηθῇ ἡ Γερουσία ἂν ὑποστηρίζηται καὶ παρ' ἄλλου τινὸς ἡ τροπολογία αὕτη· ἐπίσης καὶ ὁ Κ. Χρυσόγελος παλαιὸν τὸ ἄρθρον 3 τοῦ νομοσχεδίου ἠθέλησε νὰ παρουσιάσῃ τροπολογίαν τινὰ τὴν ὁποίαν δὲν παρεκατέθεσε· σήμερον παρουσιάζεται ἡ τροπολογία τοῦ Κ. Χρηστακοπούλου καὶ δὲν ἔχομεν ἄλλη παρὰ τὴν συζήτησιν ταύτης· περὶ τῶν λοιπῶν δὲν πρέπει νὰ γίνῃ λόγος, διότι ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 32 τοῦ κανονισμοῦ μας ἐξετελέσθη· διὰ ταῦτα προτείνει νὰ ἐρωτηθῇ ἡ Γερουσία ἂν πρέπῃ νὰ συζητηθῇ ἡ τροπολογία τοῦ Κ. Χρυσογέλου.

Ὁ προλαλήσας, ἐπήνεγκεν ἕτερος ἀντὶ νὰ σκρυνίσῃ τὸ ζή-

τημα, περιέπλεξε τοῦτο μᾶλλον· τίς ἔχει δικαίωμα νὰ εἴπῃ εἰς Γερουσιαστὴν ὅτι ἡ τροπολογία σου, καὶ τοι ὑποστηριζομένη παρὰ μελῶν τῆς Γερουσίας, δὲν θὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν; διὰ τί προτείνεται νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν μόνον ἡ τροπολογία τοῦ Κ. Χρηστακοπούλου καὶ οὐχὶ καὶ ἐκείνη τοῦ Κ. Χρυσογέλου. Κατὰ τὸν κανονισμὸν ἕκαστος δύναται, εὑρισκομένου ὑπὸ συζήτησιν ἄρθρου τινός, νὰ παρουσιάσῃ τροπολογίαν, ὁ πρόεδρος δὲ λαμβάνει τὴν γνώμην τῆς Γερουσίας ἂν αἱ τροπολογίαι πρέπῃ νὰ συζητηθῶσιν ἀμέσως ἢ νὰ τυπωθῶσι καὶ διανεμηθῶσι προηγουμένως εἰς τὰ μέλη τοῦ Σώματος, οὐδέποτε ὅμως νὰ ἀπορρίπτωσιν. Ἡ ὁμιλία τοῦ Κ. Λόντου, κατ' ἐμέ, λύει τὸ ζήτημα ἀξιόλογα· παραδεχομένου τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ Κ. Λόντου, ἀπορρίπτεται πᾶσα ἄλλη τροπολογία οἱονδήποτε· ὅθεν προέτεινε τὴν συζήτησιν πρῶτον τῆς τροπολογίας τοῦ Κ. Λόντου, ἥτις χθὲς ὑποστηρίχθη καὶ παρ' ἄλλων καὶ παρ' αὐτοῦ, ταύτης δὲ ἀπορριφθείσης τότε νὰ ἀποφασίσῃ ἡ Γερουσία τί ποιητέον περὶ τῶν λοιπῶν.

Καὶ χθὲς εἶπον καὶ σήμερον ἐπαναλαμβάνω, ἀντέταξεν ὁ Κ. ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργός, ὅτι διὰ νὰ ῥθάσῃ τὸ σῶμα εἰς ἀποτέλεσμα, εἰς ψηφοφορίαν δηλ., πρέπει ὁ πρόεδρος νὰ κλείσῃ τὴν συνεδρίασιν ἐπὶ τῆς συζητήσεως· συνεπείᾳ τῆς ἰδέας μου ταύτης, ἐν μέρει μὲν συμφωνῶ πρὸς τὴν τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Χρυσογέλου ἰδέαν, ὅτι ἡ ἀπόρριψις τροπολογίας τινὸς δὲν φέρει τὴν παραδοχὴν τῆς ὑπαρχούσης ἀρχικῆς διατάξεως, ἀλλὰ ἀπαιτεῖται, ὡς λογικὴ συνέπεια, τύπος τις πρὸς νομιμοποίησιν τῆς παραδοχῆς, ἀπαιτεῖται ψηφοφορία. Δὲν συμφωνῶ ὅμως εἰς τὸ ὅτι, ἀφοῦ ἀπορριφθῇ ἡ τροπολογία τοῦ Κ. Λόντου, τότε νὰ ἔλθῃ ἡ Γερουσία εἰς συζήτησιν τῶν ἄλλων, διότι οὕτως ἤθελε ψηφοφορήσει ἡ Γερουσία ἐπὶ τῆς τροπολογίας τοῦ Κ. Λόντου, χωρὶς νὰ γνωρίζῃ ποῖαι ἄλλαι θέλουσι παρουσιασθῆ, ποῖαι ἄλλαι θέλουσιν ἀναπτυχθῆ, καὶ ἂν δὲν ὡριμάσωσιν ὅλαι οὐδεμία, πρέπει νὰ ψηφοφορηθῇ. Αἱ τροπολογίαι, εἶπον, εἶναι ἰδιοκτησία τῆς Γερουσίας, αἵτινες δὲν πρέπει νὰ μένωσιν ἐν τῷ νῷ τῶν προτεινόντων αὐτάς, ἀλλὰ πρέπει νὰ λάβωσιν ἐξωτερικήν τινα ἔκφρασιν, νὰ ὁρισθῇ ὑπό τίνα τύπον θέλουσιν αὗται ληφθῆν ὑπ' ὄψιν, ἀμέσως ἢ ἀργότερα, ὡς καὶ ἂν πρέπῃ νὰ τυπωθῶσι καὶ διανεμηθῶσιν εἰς τὸ σῶμα πρὸς φωτισμὸν ἑνὸς ἑκάστου ἢ οὔ. Διὰ νὰ ἔλθῃ ἡ Γερουσία εἰς τὴν ἀπόφασιν ταύτην, ἔχει ἀνάγκην νὰ φωτισθῇ πρὸς τοῦτο, δέον ν' ἀναπτύξῃ τὴν τροπολογίαν ὁ προτείνας, νὰ τὴν ὑποστηρίξῃ ἕτερος, διὰ νὰ φωτισθῇ

ἡ Γερουσία ἂν πρέπῃ νὰ συζητηθῇ ἀμέσως ἢ βραδύτερον. Ὅσα ὁ κύριος Χρυσόγελος εἶπε χθές, δὲν ἦσαν εἰμὴ ἀνάπτυξις τῆς τροπολογίας, τὴν ὁποίαν σήμερον παραδίδει, εἰμὴ ἔκφρασις τῶν λόγων καὶ ἐπιχειρημάτων πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ἰδέας του· κατὰ συνέπειαν ὅθεν ἡ τροπολογία τοῦ Κ. Χρυσογέλου εἶναι ἀνεπτυγμένη· ἀνάγκη ὅμως νὰ ὑποστηριχθῇ καὶ παρ' ἄλλου τινὸς ἡ τροπολογία, τὴν ὁποίαν παρεκατέθεσεν ὁ κύριος Χρηστακόπουλος, καὶ ἀναπτυχθῇ ὑπ' αὐτοῦ· ἄλλως φρονῶ ὅτι πρὶν ἢ αἱ ἰδέαι καὶ τροπολογίαι ἔλθωσιν εἰς φῶς καὶ ἀνάπτυξιν, πρὶν ἢ ὡριμάσωσι, δὲν δύνανται νὰ ψηφοφορηθῶσιν ὑπὸ τῆς Γερουσίας.

Ἀντικρούων τὸν προαγορεύσαντα ὁ Γερουσιαστὴς κύριος Χρυσόγελος, εἶπεν, ὅτι μετὰ τὴν χθὲς ἀγόρευσίν μου ἐζήτησα νὰ ἀναγνώσω τὴν τροπολογίαν μου, ἀλλὰ διότι ἤμην κεκμηκὼς δὲν ἠδυνάμην ν' ἀναπτύξω τὴν τροπολογίαν μου καὶ ἐπὶ τούτῳ ἀνεβλήθη ἡ συνεδρίασις διὰ τὴν σήμερον. Τὸ νὰ λέγῃ δὲ ὁ Κ. ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργός, ὅτι χθὲς διὰ τῆς ὁμιλίας μου ἔκαμα ὅ,τι ἔπρεπε νὰ κάμω, εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς νὰ θέλῃ νὰ μοῦ ἀφαιρέσῃ τὸν λόγον.

Ἀντέταξεν εἰς ταῦτα ὁ Κ. ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργὸς ὅτι οὐδὲ δικαίωμα ἔχει νὰ ἀφαιρέσῃ τὸν λόγον, οὐδ' ἂν εἶχε τοιοῦτον ἤθελεν ἀφαιρέσει τὸν λόγον, διότι εἶναι φίλος τῶν συζητήσεων, ἀλλ' ὅτι παρεννοήθη ἀπὸ τὸν ἔντιμον προαγορεύσαντα.

Εἰπόντος δέ τινος τῶν τὰς τροπολογίας ἐχόντων Γερουσιαστῶν, τοῦ Κ. Λόντου, ὅτι καθόσον ἐννόησεν, ὁ κύριος ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργὸς διὰ τῆς ἀναπτύξεώς του φαίνεται ὑπαινιττόμενος ἀναβολήν, καὶ τὴν πρότασίν του ἀσπάζεται καὶ οὗτος, ὁ κύριος ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργὸς ἀντεῖπεν, ὅτι οὐδαμοῦ τῆς ἀγορεύσεώς του προέτεινεν ἀναβολήν, ἀλλ' ἐζήτησε νὰ ἀναπτύξῃ ἕκαστος τῶν τὰς τροπολογίας προτεινόντων τοὺς λόγους, οἵτινες τὸν πείθουσιν εἰς τὸ νὰ παρουσιάσῃ τοιαύτην τροπολογίαν, διὰ νὰ ῥθάσῃ οὕτως εἰς θέσιν ἡ Γερουσία νὰ εἴπῃ, ὅτι ἐρωτίσθη, καὶ ὅτι εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἀποφασίσῃ ἐπὶ τῶν τροπολογιῶν ἤδη ἢ ἔχει ἀνάγκην ἀναβολῆς.

Συμφωνῶ, εἶπεν ἕτερος τῶν κυρίων Γερουσιαστῶν, μὲ τὸν Κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργόν, ὅτι πρέπει ἅπασαι αἱ τροπολογίαι ν' ἀναπτυχθῶσι καὶ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν πρὸς φωτισμὸν ἑνὸς ἑκάστου· διότι ἂν κατὰ τὴν πρότασιν τοῦ κυρίου Λόντου ψηφοφορηθῇ ἡ τροπολογία πρὶν ἢ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν αἱ ἄλλαι, ψηφοφορῶμεν ὄχι ἐν γνώσει· ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου θεωρῶ ἀδύνατον καὶ ἄτοπον νὰ συζητήσωμεν καὶ ἀποφασίσωμεν σήμερον τροπολο-

γίας ἐκ 3 καὶ 4 ἄρθρων συγκειμένας, χωρὶς νὰ τὰς ἴδωμεν, χωρὶς νὰ τὰς μελετήσωμεν. Προέτεινε δὲ ἐπὶ τέλους τὴν τύπωσιν καὶ διανομὴν αὐτῶν εἰς τὰ μέλη.

Ἂς μὴ θεωρήσωμεν, ἐπίνεγκεν ἄλλος, ὅλας τὰς προτεινομένας ἐξίσου τροπολογίας· ἂν καὶ ἡ παρὰ τοῦ Κ. Λόντου προτεινομένη τροπολογία ἦτο τῆς αὐτῆς φύσεως πρὸς τὰς λοιπάς, ὤφειλε νὰ ὑποστῇ τὰς δοκιμασίας, τὰς ὁποίας τῇ δίδουσιν οἱ δύο προαγορεύσαντες. Ἀλλὰ κατ' αὐτοὺς ἡ τροπολογία τοῦ κυρίου Λόντου εἶναι εἴδός τι προτάσεως, δι' ἧς λέγει ὅτι δὲν δέχεται ποινικὰς διατάξεις εἰς τὸν νόμον τὸν προκείμενον. Ἂν καὶ αἱ τέσσαρες ἦσαν ἐξίσου τροπολογίαι, ἐδικαιοῦντο ν' ἀπαιτήσωσι τὴν ὡρίμασιν ὅλων αὐτῶν ἐξίσου, τὴν ἀνάπτυξιν αὐτῶν· ἂν δὲ πάλιν προτείνωσιν ἀναβολὴν πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς συγχωνεύσεως τῶν τροπολογιῶν ἐκ μέρους τῶν προτεινάντων αὐτάς, καὶ τοῦτο ἀδύνατον, διότι ἡ τροπολογία τοῦ κυρίου Λόντου δὲν δέχεται ποινικὰς διατάξεις.

Καὶ ἐγώ, παρετήρησεν ὁ πρὸ τοῦ τελευταίου ἀγορεύσας, ὑποστήριξα τὴν τροπολογίαν τοῦ κυρίου Λόντου, καὶ ἔφερα διαφόρους πρὸς ὑποστήριξιν αὐτῆς λόγους. Ἀλλὰ σήμερον, μετὰ τὴν εἰσαγωγὴν τῶν ἄλλων τροπολογιῶν, ἤρχισα νὰ κλονίζωμαι, καὶ διστάζω μήπως αἱ δεύτεραι τροπολογίαι, καθόσον ἠδυνήθην ἐκ τῆς ἁπλῆς ἀναγνώσεως αὐτῶν νὰ ἐννοήσω, περιέχωσι τόσον ἐλαφρυντικὰς ποινικὰς διατάξεις, ὥστε δύνανται νὰ κάμωσι καὶ ἐμὲ νὰ προσέλθω, ἀποστρόμενος ἀπὸ τὴν τροπολογίαν τοῦ Κ. Λόντου τὴν ἐξαλείφουσαν ὅλως διόλου τὰς ποινάς, εἰς τὴν ὑπουργικὴν φάλαγγα καὶ ἰδοὺ ἐκεῖ, ὅστις ἐξίσου μὲ τὸν πατέρα τῆς τροπολογίας ὑποστήριξα ταύτην, νομίζοντα ὅτι δυνατὸν νὰ συγχωνευθῶσιν αἱ τροπολογίαι αὗται. Ἄλλως τε, κύριοι, ὁ λόγος δὲν εἶναι ἐνταῦθα περὶ συγχωνεύσεως τροπολογιῶν, ἀλλὰ περὶ τῆς γνώσεως καὶ ὡριμάσεως, τὴν ὁποίαν ὀφείλει ἕκαστος νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν ἐὰν θέλῃ, νὰ ψηφίσῃ ἐν συνειδήσει. Ὁ λόγος εἶναι περὶ τῆς τυπώσεως καὶ διανομῆς αὐτῶν τῶν τροπολογιῶν εἰς χεῖρας ἑνὸς ἑκάστου Γερουσιαστοῦ. Εἶναι μὲν ἀληθὲς, ὅτι ἀνάπτυξις θέλει γίνει ἀπὸ τὸν καθυποβάλλοντα τὴν τροπολογίαν, ἀλλ' εἶναι τάχα ἀδύνατον νὰ φωτισθῇ ἐκ ταύτης καὶ ἕτερος Γερουσιαστὴς καὶ κατὰ συνέπειαν καθυποβάλῃ ὑποτροπολογίαν; Διὰ ταῦτα προτείνω τὴν τύπωσιν καὶ διανομὴν αὐτῶν εἰς τὰ μέλη.

Ἐνταῦθα ἀπαγγείλαντος τοῦ κυρίου προέδρου ὅτι, ἐπειδὴ κατὰ τὸν κανονισμὸν οὐδεμία τροπολογία δὲν προτίθεται εἰς ψῆφον, ἐὰν δὲν ὑποστηριχθῇ ὑφ' ἑνὸς τοὐλάχιστον μέλους, ἀφοῦ

ἀναπτυχθῇ ἀπὸ τὸν προτείνοντα, ἀνάγκη ἡ παρὰ τοῦ Κ. Χρηστακοπούλου προταθεῖσα εἰς ψῆφον τροπολογία νὰ ὑποστηριχθῇ καὶ παρ' ἄλλου, μετὰ τὴν καὶ παρ' ἄλλων ὑποστήριξιν αὐτῆς, ἐζήτησε τὴν γνώμην τῆς Γερουσίας, ἂν αὗται πρέπῃ νὰ συζητηθῶσιν ἀμέσως ἢ μετὰ τὴν τύπωσιν καὶ διανομὴν αὐτῶν. Ὁ Κ. Μαγγίνας εἶπεν, ὅτι ἀρκούντως ἐδείχθη, διὰ τῶν μέχρι τοῦδε ἀγορεύσεων, ἡ ἀνάγκη τῆς ἀναβολῆς τῆς συζητήσεως πρὸς τύπωσιν καὶ διανομὴν αὐτῶν· καὶ ταῦτα πρὸς φωτισμὸν τοῦ σώματος. Ὁ θέλων δὲ τὴν ἐντὸς τῆς σήμερον συζήτησιν αὐτῶν, ἂς ἐκθέσῃ τοὺς λόγους του.

Διὰ νὰ ἀποφανθῇ, παρετήρησεν ὁ κύριος ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργὸς, ἡ Γερουσία ἂν πρέπῃ νὰ τυπωθῶσιν αἱ τροπολογίαι ἢ ὄχι, πρέπει ν' ἀναπτυχθῶσι πρῶτον.

Δὲν πρόκειται περὶ ἀναπτύξεως πλέον, εἶπεν ἕτερος τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν· ἱκαναὶ ἐθεωρήθησαν αἱ μέχρι τοῦδε γενόμεναι ἀναπτύξεις, καὶ πρόκειται ἤδη συμφώνως μὲ τὸν κανονισμὸν νὰ ἀποφανθῇ ἡ Γερουσία περὶ τῆς τυπώσεως αὐτῶν ἢ μή. Ἄλλως τε ὀλίγων στιγμῶν ἀνάπτυξις γινομένη ἐνταῦθα παρὰ τοῦ τὴν τροπολογίαν εἰσάγοντος εἶναι ἱκανὴ νὰ θέσῃ τοὺς Γερουσιαστὰς εἰς θέσιν, ὥστε νὰ ὑποστηρίξωσιν ἢ ἀντικρούσωσιν ἐν γνώσει ταύτας, νὰ σκεφθῶσι καὶ ἀποφασίσωσιν ὑπὲρ ἢ κατά; Αὐτὸς τοὐλάχιστον δὲν δύναται ν' ἀποφανθῇ σήμερον ἂν πρέπῃ ν' ἀπορριφθῶσιν αἱ τροπολογίαι ἢ νὰ παραδεχθῶσιν. Ἐκ τῶν τροπολογιῶν ἡ μὲν τείνει πρὸς ἐξάλειψιν τῶν ποινικῶν διατάξεων, αἱ δὲ πρὸς μετρίασιν αὐτῶν ὅσον τὸ δυνατὸν ὀλιγώτερον, μικρὰ βραδύτης εἰς τὴν ἀπόφασιν, χρόνος περισσότερος πρὸς σκέψιν, δυνατὸν ἢ νὰ συμβιβάσωσι ταύτας διὰ συγχωνεύσεως εἰς μίαν τὴν καταλληλοτέραν, ἢ νὰ υἱοθετήσωσι τὴν ὀρθοτέραν.

Ἐνταῦθα αἰτησαμένου καὶ πάλιν τὸν λόγον τοῦ Κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργοῦ, ὁ Γερουσιαστὴς Κύριος Χρηστακόπουλος παρετήρησεν, ὅτι προκειμένου περὶ ἀντικειμένων ἀφορώντων τὸν κανονισμὸν τῆς Γερουσίας, καὶ τῆς συζητήσεως περὶ αὐτῶν στρεφομένης, ὁ ἔντιμος ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργὸς ὤφειλε νὰ μὴ λάβῃ τὸν λόγον ὡς μὴ ἀποτελῶν μέλος τοῦ σώματος.

Τοιαύτη τις διάταξις οὐδαμοῦ τῆς νομοθεσίας μας ὑπάρχει, εἶπεν ὁ Κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργός· ἐξ ἐναντίας ὅμως ὑπάρχει διάταξις ῥητὴ ἐν τῷ 81 ἄρθρῳ τοῦ θεμελιώδους νόμου, ὁρίζουσα, ὅτι οἱ ὑπουργοὶ λαμβάνουσι τὸν λόγον ὁσάκις ζητήσωσιν αὐτόν. Εἶναι ἀληθὲς, ὅτι εἰς ἄλλο μέρος τοῦ κόσμου ὑπάρχει τοιαύτη τις εἰθισταξία, διὰ τὸν λόγον ὅμως ὅτι δὲν εἰσέρχονται

ὑπουργοὶ εἰς τὸ σῶμα, οὔτινος δὲν ἀποτελοῦσι μέρος. Ἡ ἰδέα αὕτη κυριεύει ἴσως καὶ ἐνταῦθα πολλούς. Ἐγὼ ὅμως φρονῶ καὶ λέγω, ὅτι ἐὰν σήμερον προέκειτο μόνον εἰς συζήτησιν ὁ κανονισμὸς τῆς Γερουσίας, τότε ἠδύνατο ἡ Γερουσία νὰ εἴπῃ εἰς τὸν ὑπουργόν, τὸν μὴ ἀποτελοῦντα μέρος αὐτῆς, πρόκειται περὶ τοῦ κανονισμοῦ μου, τῆς οἰκογενειακῆς μου ταύτης τάξεως, δὲν ἔχετε δικαίωμα νὰ λάβητε μέρος, ἐστὲ ἁπλοῦς θεωρός· ἀλλ' ὅταν πρόκηται περὶ ἐφαρμογῆς διατάξεων τοῦ κανονισμοῦ, ἔχουσῶν ἐπίρροιαν ἐπὶ τῶν πράξεων τῶν ὑπουργῶν, συναφείας καὶ ἀποτελέσματα εἰς τὰ καθυποβαλλόμενα νομοσχέδιά μας, φρονῶ, ὅτι οὐδεὶς δικαιοῦται νὰ διαφιλονεικήσῃ τὸν λόγον.

Ἀντέταξεν εἰς ταῦτα ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Χρυσόγελος, ὅτι σέβεται τὴν ἀρχὴν τοῦ Συντάγματος· « ἔχουσιν οἱ ὑπουργοὶ εἴσοδον ἐλευθέραν εἰς τὰς συνεδριάσεις τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, καὶ ἀκούονται ὁσάκις ζητήσωσι τὸν λόγον· » ἀλλὰ ἐγενίκευσε τὴν ἀρχὴν ταύτην ὁ κύριος ὑπουργός· ἀφ' ἑτέρου ἔχομεν ἄλλην διάταξιν ὁρίζουσαν, ὅτι ἡ Βουλὴ καὶ ἡ Γερουσία προσδιορίζουσι διὰ κανονισμοῦ πῶς ἑκάστη αὐτῶν θέλει ἐκπληροῖ τὰ καθήκοντά της· ὅτι ὀλίγον χρόνον πρότερον καὶ ὁ συναδελφός του ὁ κύριος ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν ἐσεβάσθη τὴν ὁποίαν ἤδη ὁ Κ. ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργὸς ἀρχὴν ἀντιποιεῖται· καὶ ὅτι τοιοῦτόν τι ἐρρόνει, ὅτι οὔτε κἂν εἰς συζήτησιν ἤθελε τεθῆν.

Πρὸς ταῦτα ἕτερος τῶν κυρίων Γερουσιαστῶν προσέθεκεν, ὅτι εἶναι περίεργος ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ κυρίου ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργοῦ· δὲν ἐπεμβαίνω, λέγει, εἰς τὸν κανονισμόν σας καὶ εἰς τὴν συζήτησιν αὐτοῦ, ἐὰν προέκειτο περὶ αὐτοῦ καὶ μόνου, ἐπεμβαίνω ὅμως εἰς τὸ νὰ σᾶς κάμω νὰ τὸν ἐφαρμόσητε. Ἐκεῖνοι, κύριε ὑπουργέ, οἵτινες συνεζήτησαν καὶ ἐδημιούργησαν τὸν κανονισμόν, δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ τὸν ἐφαρμόσωσιν, ἀλλὰ θέλεις νὰ τὸν ἐφαρμόσῃ ἐκεῖνος, ὅστις δὲν ἔχει γνῶσιν αὐτοῦ; Τοῦτο εἶναι ἀπορίας ἄξιον.

Ἐν τούτοις, ἐπειδή τινες μὲν τῶν κυρίων Γερουσιαστῶν προέτεινον τὴν ἀμέσως συζήτησιν τῶν καθυποβεβλημένων τροπολογιῶν, τινὲς δὲ τὴν ἀναβολὴν τῆς συζητήσεως πρὸς τύπωσιν αὐτῶν καὶ μελέτην, ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας παρετήρησεν, ὅτι ἀφοῦ τοσοῦτοι λόγοι προτείνονται παρὰ τῶν ζητούντων τὴν ἀναβολήν, ἀγνοεῖ διὰ ποῖον λόγον τινὲς ἐπιμένουσιν εἰς τὴν συζήτησιν τῶν τροπολογιῶν ἀμέσως, θεωροῦντες περιττὴν τὴν τύπωσιν αὐτῶν· Ἐὰν εἰς τοῦτο ἐπιμένωσι διότι ἐρωτήσθησαν,

προκαλεῖ τὸν ὅστις ἐρωτήσθη νὰ εἴπῃ εἰς τὴν Γερουσίαν τί περιέχουσιν αἱ τροπολογίαι αὗται.

Ἐπὶ τέλους ὁ Κ. ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς λαβὼν τὸν λόγον, εἶπεν, ὅτι αἱ τροπολογίαι εἶναι ἀρκετὰ καλῶς ἀνεπτυγμέναι, καὶ ὅσον καὶ ἂν ἀναπτυχθῶσι περισσότερον εἰς τὴν συζήτησιν, δὲν ἤθελε φωτισθῆ τὸ σῶμα καλλίτερον, παρὰ ἂν, ἀφοῦ τυπωθῶσι ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν. Διὰ ταῦτα συγκατετέθη νὰ τυπωθῶσι, νὰ διανεμηθῶσιν εἰς τὰ μέλη καὶ τὴν αὔριον νὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ συζήτησις.

Οὕτω λοιπὸν ἀπεφασίσθη νὰ τυπωθῶσι καὶ διανεμηθῶσιν ἐντὸς τῆς σήμερον αἱ τροπολογίαι, καὶ νὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ συζήτησις τὴν αὔριον· ὁ δὲ Κ. Πρόεδρος ἀπαγγείλας τὴν ἀπόφασιν ταύτην ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν.

Ὁ Πρόεδρος
Α. ΔΕΔΙΓΙΑΝΝΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Ἀθ. Γρηγοριάδης
Ι. Παξιμάδης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ
Τῇ 25 Ὀκτωβρίου 1851, ἡμέρᾳ Πέμπτῃ.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 37 μελῶν, ὁ κύριος πρόεδρος, προσλαβὼν ὡς γραμματεῖς τοὺς κυρίους Δημ. Χατζίσκον καὶ Ἀναστάσιον Χαραλάμπην, ἀντὶ τῶν κυρίων Ἀθ. Γρηγοριάδου καὶ Ι. Παξιμάδη ἀπόντων, ἐκήρυξεν ἀρχομένην τὴν συνεδρίασιν.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα ἐνεκρίθησαν, μηδεμιᾶς ἐνστάσεως γενομένης.

Ἀπαγγείλαντος τοῦ κυρίου προέδρου, ὅτι ἀντικείμενον τῆς συνεδριάσεως εἶναι ἡ ἐξακολούθησις τῆς συζητήσεως τοῦ νομοσχεδίου περὶ στρατολογίας καὶ ναυτολογίας ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 3 καὶ ἐπέκεινα, ὁ Γερουσιαστὴς κύριος Χρυσόγελος λαβὼν τὸν λόγον, ἐξέθεσε τ' ἀκόλουθα.

Ἔρχομαι, κύριε πρόεδρε, ν' ἀναπτύξω τὴν ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου τροπολογίαν, τὴν ὁποίαν ἔλαβα τὴν τιμὴν νὰ καθυποβάλω εἰς τὸ σῶμα κατὰ τὴν χθεσινὴν συνεδρίασιν. Διὰ τῆς τροπολογίας ταύτης, ὡς ἐγὼ νομίζω, οὐ μόνον θέλομεν ἀποφύγει τ' ἄτοπα, εἰς τὰ ὁποῖα θέλομεν πέσει, παραδεχόμενοι τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου τούτου ὡς ἔχουσιν, ὅσα

κατέδειξαν διὰ πολλῶν καὶ ἰσχυρῶν ἐπιχειρημάτων εἰς τὴν προχθεσινὴν συνεδρίασιν οἱ ἀγορεύσαντες κύριοι Γερουσιαστοί, καὶ ὅσα θέλουσιν ἀναφανῆ ἐκ τῆς λιπτομερεστέρας ἀναλύσεως μιᾶς ἑκάστης τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου τούτου, ἀλλὰ καὶ θέλομεν ῥιφήσει εἰς τὸν σκοπὸν τοῦ νομοσχεδίου ταχύτερον καὶ ἀσφαλέστερον. Διὰ νὰ κρίνῃ περὶ τούτου τὸ σεβαστὸν σῶμα, ἂς εὐαρεστηθῇ νὰ μοὶ χαρίσῃ τὴν προσοχήν του δι' ὀλίγας στιγμάς, ἔχον ὑπ' ὄψιν τὸ καθυποβληθὲν νομοσχέδιον, καὶ τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος τροπολογίαν.

Τὴν διάταξιν α τοῦ ἄρθρου 3 παραδέχομαι ἐν μέρει, ὡς ἔχει εἰς τὸ νομοσχέδιον, μὲ μόνην τὴν προσθήκην «ἢ δὲν παρουσιάσῃ τὸν ἀντικαταστάτην του,» ὡς παρατηρεῖται εἰς τὴν τροπολογίαν. Τὸ δικαίωμα τοῦτο χορηγούμενον παρὰ τοῦ ἀπογραφικοῦ νόμου εἰς τὸν κληρωθέντα, πρέπει νὰ δικαιοῦται ἐντὸς εἰς τὸ προκείμενον νομοσχέδιον, διὰ νὰ μὴ γεννηθῇ ἀμφιβολία, ὅτι ἀφαιρεῖται ἀπὸ τὸν κληρωθέντα, καὶ διὰ νὰ μὴ δοθῇ ἀφορμὴ εἰς τὸν ἐνεργοῦντα τὸν νόμον νὰ διαστρέψῃ αὐτόν, ἀρνούμενος πρὸς ἔχθραν ἢ τι ἄλλο συμφέρον νὰ δεχθῇ τὸν παρουσιαζόμενον παρὰ τοῦ κληροῦχου ἀντικαταστάτην διὰ τὴν σιωπὴν τοῦ νόμου. Ἡ προσθήκη αὕτη, καὶ ἐὰν κριθῇ περιττή, δὲν παραβλάπτει τὸν νόμον, ἐνῷ ἡ ἀποσιώπησις καὶ τὸν κληροῦχον δύναται νὰ βλάψῃ, καὶ βραδύτητα νὰ φέρῃ εἰς τὴν στρατολογίαν.

Τὸ ἀκόλουθον μέρος τῆς αὐτῆς διατάξεως, ἔχον οὕτως· «ὁ δὲ ἀρμόδιος ἔπαρχος κτλ.» πρέπει, κατ' ἐμέ, νὰ λείψῃ παντελῶς διὰ τοὺς ἑξῆς λόγους·

α') Διότι οἱ ἔπαρχοι, ἔχοντες ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν των πολλοὺς δήμους, δὲν δύνανται νὰ ἐνεργήσουν αὐτοπροσώπως καὶ μὲ τὴν ὁποίαν ἀπαιτεῖ ταχύτητα ἡ στρατολογία τὰ ἐπιβαλλόμενα εἰς αὐτοὺς χρέη παρὰ τῆς διατάξεως ταύτης. Ἐὰν δὲ ἀναθέσωσιν αὐτὰ εἰς τοὺς δημάρχους, πόσην βραδύτητα φέρει νὰ περιμένωσι τὰς διαταγὰς τοῦ ἐπάρχου εἰς πᾶσαν περίστασιν διὰ νὰ ἐνεργήσωσιν·

β') Ἡ ἐκτέλεσις τῆς διατάξεως ταύτης, οἷον τοῦ ἐκπλειστηριασμοῦ, τῆς καταστέγασεως, τῆς ἐκποιήσεως τῆς περιουσίας τοῦ δραπέτου, φέρουσα τὸν χαρακτῆρα τῆς δημεύσεως, δὲν ἁρμόζει εἰς μίαν προϊσταμένην ἀρχήν, ὁποία εἶναι ὁ ἔπαρχος, ὅστις ἀντιπροσωπεύει τὸν ἀνώτατον ἄρχοντα εἰς τὴν ἐπαρχίαν, διότι γίνεται ἐπαχθής, καὶ μισητὸς ἐκτελῶν τοιαύτας πράξεις καὶ ἐπιβάλλων ποινάς. Ὁ στρατιωτικὸς καὶ πολιτικὸς ἅμα πενορῶν θέλει ὥστε ὁ ἄρχων νὰ διανέμῃ ὁ ἴδιος τὰς εὐεργεσίας

καὶ χάριτας εἰς τοὺς ἐρχομένους, τὰς δὲ ποινὰς καὶ τιμωρίας νὰ ἐπιβάλλωσιν ἄλλοι, εἰς τοὺς ὁποίους εἶναι ἐπιτεταγμένον τοῦτο παρὰ τοῦ νόμου.

Καὶ ταῦτα, ἐὰν ὑποτεθῇ ὅτι θέλει γίνει παραδεκτὸν τὸ μέρος τοῦτο τῆς τροπολογίας·

γ') Τὸ δικαίωμα τῆς ἀντικαταστάσεως δίδεται παρὰ τοῦ νόμου εἰς τὸν κληρωθέντα, ἄρθρον 11. Καθὼ ὑποχρεωμένος νὰ ὑπηρετήσῃ στρατιωτικῶς, ἔχει τὸ δικαίωμα δι' ἀντικαταστάσεως ἄλλου νὰ ἀπαλλαγῇ τῆς ὑποχρεώσεως, ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ συμφωνήσῃ μετ' αὐτοῦ τὸ ποσόν, τὸν χρόνον, καὶ τὸν τρόπον τῆς πληρωμῆς, τὰ ὁποῖα ἔχουν ἐπιρροὴν εἰς τὴν συγκατάθεσιν τοῦ ἀντικαταστάτου. Ἐν ἐλλείψει δὲ τούτου, ἡ ὑποχρέωσις μεταβαίνει εἰς τὸν δῆμον, ὅστις εἶναι ὁ ἀμέτοχος ὑπόχρεως ἐνώπιον τοῦ νόμου, ὀφείλων ὄχι νὰ δώσῃ ἀντικαταστάτην, ἀλλὰ τὰ ἐπιλαχόντα, ὅπως γίνεται εἰς τὰς περιστάσεις, τὰς ὁποίας προβλέπει τὸ ἄρθρον 9 τοῦ περὶ ἀπογραφῆς νόμου· ὑποχρεοῦται δὲ νὰ πληρώσῃ εἰς αὐτὸν μετὰ τὴν στρατείαν δρ. 500, τὰς ὁποίας ὁ δῆμος θέλει εἰσπράξει ἐκ τῆς περιουσίας τοῦ δραπέτου μετὰ τοῦ τόκου ἐκ τῆς πλειοψηφίας τῆς ὑπαρχούσης, ἢ τῆς προσκτηθεισῶν περιουσίας τοῦ δραπέτου, ἢ τῆς ἀνηκούσης εἰς αὐτὸν πατρικῆς κληρονομίας, χωρὶς νὰ παραγράφεται τὸ δικαίωμα τοῦτο τοῦ δήμου· τὴν ὑποχρέωσιν τοῦ ἐπιλαχόντος παραδέχεται καὶ ἡ ὑπὸ συζήτησιν διάταξις τοῦ νομοσχεδίου.

Τοιουτοτρόπως, κύριοι, νομοθετοῦμεν σύμφωνα μὲ τὸν ὑπάρχοντα περὶ ἀπογραφῆς νόμον· οὗτος ἀπαλλάσσει ἀπὸ τὴν νομοθεσίαν μας ἀρχάς, τὰς ὁποίας ἀπέκρουσαν καὶ αὐτὰ τὰ βάρβαρα ἔθνη, καὶ τὰς ὁποίας παρεισάγομεν παραδεχόμενοι τὰς διατάξεις ταύτας· οὕτω καθιστῶμεν τὴν στρατολογίαν εὔκολον, ταχεῖαν καὶ ἀνεπαχθῆ· οὕτω τὸ βάρος πίπτει εἰς μόνον τὸν πληρωμελοῦντα, καὶ ὁ δῆμος, ὅστις ἀναδέχεται τὴν ὑποχρέωσιν προσωρινῶς ἀποζημιοῦται ἐξάπαντος, ἂν καὶ βραδέως ἐνίοτε, διότι οὐδεὶς ἀποφασίζει ν' ἀρνηθῇ διὰ παντὸς τὴν πατρίδα καὶ τοὺς συγγενεῖς ἕνεκα χρημάτων ὀλίγων, τὰ ὁποῖα δύναται νὰ προσκτήσῃ διατελῶν ἐκτὸς τῆς πατρίδος εἰς τὸ διάστημα τῆς τετραετίας, οὐδ' αὐτοὶ οἱ γονεῖς θέλουν ἀνεχθῆ νὰ στερήσωσι διὰ παντὸς τὰ τέκνα των. Διὰ τῆς τροπολογίας ταύτης δὲν ὑποχρεοῦται ὁ δῆμος νὰ πληρώσῃ ἀμέσως εἰς τὸν ἐπιλαχόντα τὰς δραχμὰς 500, ἀλλὰ μετὰ τετραετίαν, ἐντὸς τῆς ὁποίας δύναται νὰ συλλάβῃ τὸν δραπέτην, ἢ νὰ εἰσπράξῃ περὶ αὐτοῦ τὸ ποσὸν τοῦτο, καθὼ ἐμνημόνευσται τρόπον· διατυλάττει δ' εἰς

τὸν ἐπιλαχόντα τὸ δικαίωμα τῆς ἀντικαταστάσεως, χωρὶς ζημίαν, διότι δύναται νὰ μεταβιβάσῃ εἰς αὐτὸν τὸ ὁποῖον ἔχει δικαίωμα τοῦ νὰ λάβῃ τὰς 500 δραχμὰς εἰς τὸ τέλος τῆς στρατείας.

Μία μόνη διάταξις ἐνόμισα ἀναγκαῖον νὰ προστεθῇ, καθ' ἣν περίστασιν ἤθελε προσέλθῃ, ἢ συλληφθῇ ὁ δραπετεύσας ἐντὸς τοῦ χρόνου τῆς στρατείας του, ὅτε ὁ ἐπιλαχὼν, ἢ ὁ ἀντικαταστάτης δικαιοῦται νὰ λάβῃ μόνον τὸ ἀναλογοῦν αὐτῷ ἐκ τῶν 500 δραχμῶν δι' ὅσον ὑπηρέτησε χρόνον.

Ἐπιστήσατε, κύριοι, τὴν προσοχήν σας εἰς τὴν ἀνὰ χεῖρας τροπολογίαν, περιορίζουσαν τὰς 10 τροπολογίας τοῦ νομοσχεδίου εἰς 2 μόνας, καθιστῶσαν τόσον εὔκολον καὶ ταχεῖαν τὴν στρατολογίαν, ἐκκλίνουσαν τὰς ὀλεθρίους ἀρχὰς, τὰς ὁποίας εἰσάγουσιν αἱ διατάξεις τοῦ προκειμένου ἄρθρου, καὶ ἀσφαλίζουσαν τὰ συμφέροντα τοῦ δήμου. Ἀπόκειται δ' εἰς ὑμᾶς, κύριοι, νὰ φέρηται τὴν ψῆφόν σας σύμφωνα μὲ τὸν νόμον, μὲ τὰ συμφέροντα τῆς ὑπηρεσίας, καὶ τὸ συμφέρον τοῦ λαοῦ. Ἐπιφυλάττομαι δὲ νὰ ἐπιφέρω καὶ ἄλλην τροπολογίαν ἐπὶ τῶν ἑπομένων ἄρθρων, ὅταν φθάσωμεν εἰς τὴν συζήτησιν αὐτῶν.

Λαβὼν μετὰ ταῦτα τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Β. Χρυσακόπουλος, πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς τροπολογίας, ἣν ἐν τῇ χθεσινῇ συνεδριάσει ὑπέβαλεν, ἔλεξε τάδε.

Ἐνθυμεῖσθε, Κύριοι, ὅτι ὁ γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας εἰς τὴν προχθεσινὴν ἀγόρευσίν του ὑπέδειξεν ὡς ἐφαρμοστέαν τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 9 τοῦ περὶ ἀπογραφῆς νόμου καὶ ὡς πρὸς τοὺς κληρούχους ἐκείνους οἱ ὁποῖοι μὴ προσερχόμενοι εἰς τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ καθίστανται δραπέται· καὶ ὅτι ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ἀντέκρουσε τὴν ἰδέαν ταύτην εἰπὼν ὅτι ἡ διάταξις αὕτη ἐφαρμόζεται ὡς πρὸς μόνους τοὺς λειποτάκτας περὶ ὧν ῥητῶς πραγματεύεται· ἂν καὶ εἶμαι σύμφωνος μὲ τὴν ἰδέαν τοῦ γερουσιαστοῦ Κ. Ψύλλα, μ' ὅλα ταῦτα πρὸς ἀποφυγὴν πάσης ἀντιρρήσεως συνέταξα τὴν ὁποίαν ὑπέβαλον τροπολογίαν, δι' ἧς ἐπεκτείνονται ἐν τῷ πρώτῳ αὐτῆς ἄρθρῳ οἱ περὶ λειποτακτῶν ποινικοὶ ὅροι τοῦ ῥηθέντος νόμου καὶ ἐπὶ τῶν δραπετευόντων κληρούχων, ἐὰν δὲν παρουσιασθῶσιν ἐντὸς ἑνὸς μηνὸς μετὰ τὴν κλήρωσίν των.

Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ διὰ τῆς ἀνωτέρω διατάξεως τοῦ περὶ ἀπογραφῆς νόμου ὑποχρεούμενος εἰς ἐγγύησιν δῆμος θέλει ὑποπέσει εἰς μεγάλας ζημίας, διὰ τὰς ὁποίας δικαιοῦται νὰ ἔχῃ δικαίωμά τι ἀποζημιώσεως ἐπὶ τοῦ δραπετεύοντος κληρούχου συληφθησομένου τυχὸν καὶ ἐπὶ τῆς περιουσίας του, διὰ τοὺς λόγους τούτους προσέθεσα ἐν τῇ τροπολογίᾳ μου ταύτῃ τρία εἰσέτι ἐδάφια· διὰ τοῦ πρώτου ὑποχρεοῦται ὁ δραπέτης συλλαμβανόμενος νὰ ὑπηρετήσῃ ὡς ἀντικαταστάτης ἡ δὲ τῆς ὑπηρεσίας του ταύτης ἀντιμισθία χορηγεῖται εἰς τὸν δῆμον πρὸς ἀποζημίωσιν αὐτοῦ· διὰ τοῦ δευτέρου χορηγεῖται εἰς εὐρύτατος ὅρος παραγραφῆς τῆς πρὸς τὸν δῆμον ὀφειλομένης ἀποζημιώσεως, καὶ διὰ τοῦ τρίτου τίθενται ἐν ἰσχύϊ αἱ περὶ καταδιώξεως τῶν καθυστερούντων διατάξεις καὶ ἐπὶ τῆς ἐκποιήσεως τῆς περιουσίας τῶν δραπετῶν πρὸς ἀποζημίωσιν τοῦ δήμου.

Εἶναι ἐν τούτοις βέβαιον ὅτι ὅλαι αἱ καθυστερήσεις τῶν νεοσυλλέκτων προέρχονται ἀπὸ τὴν κακὴν διαγωγὴν τῶν ἀρχῶν κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς νεοσυλλεξίας. Εἰς τὴν συζήτησιν τῶν στρατολογικῶν καταλόγων πολλὰ καὶ σκανδαλώδη ἀτοπήματα γίνονται ἐκ μέρους τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν· τινὲς ἕνεκα δωροδοκίας ἢ μεροληψίας ἢ ἄλλων ἀξιοποίνων περιστατικῶν καὶ τοι ἔχοντες τὰ προσόντα τοῦ στρατευσίμου δὲν ἐγγράφονται εἰς τοὺς καταλόγους, καὶ ἄλλοι καὶ τοι ἐξαιρετέοι ἐγγράφονται μὲ πλαστὴν ἡλικίαν διὰ συμπλήρωσιν τοῦ ἀριθμοῦ· πρὸς περιστολὴν ὅθεν τῶν ἀτοπημάτων τούτων προσέθεσα εἰς τὴν τροπολογίαν μου ταύτην καὶ τέταρτον ἄρθρον περιέχον τρία ἐδάφια.

Διὰ τοῦ πρώτου τίθεται εὐθύνη καὶ ποινὴ κατὰ τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν ἐκείνων αἵτινες ἔγραψαν ἄτομα ἀνίκανα ἢ παραλείψωσιν ἱκανὰ καὶ ἔχοντα προσόντα στρατευσίμου· διὰ τοῦ δευτέρου τίθεται ἀνωτέρα εὐθύνη καὶ ποινὴ παύσεως κατὰ τῶν ὑπαλλήλων ἐκείνων οἵτινες ἐξαιρέσωσιν ἄνευ νομίμου λόγου στρατευσίμους ἔχοντας τὰ προσόντα, καὶ διὰ τοῦ τρίτου τίθεται ποινὴ κατὰ τῶν στρατιωτικῶν ἀρχῶν αἵτινες ἐξαιρέσωσιν ἐπίσης κατὰ χάριν νεοσυλλέκτους μὴ ὑπαγομένους εἰς ἐξαίρεσιν.

Ἐνόσῳ Κύριοι, δὲν θέσωμεν τοιούτους ποινικοὺς ὅρους κατὰ τῶν ἐνεργούντων τὴν στρατολογίαν ὑπαλλήλων, τοιαῦτα καὶ ἔτι χειρότερα ἀτοπήματα θέλουν ἐνεργεῖσθαι· ἐὰν δὲ νομοθετήσωμεν τοιαύτας εὐθύνας καὶ ποινὰς, περιστέλλομεν βαθμηδὸν τὰ ἀτοπήματα, ἐξ' ὧν προέρχονται αἱ καθυστερήσεις καὶ ἀποφεύγομεν τὴν ὑποχρέωσιν τοῦ πατρὸς διὰ τὴν ἐναντίον τῆς θελήσεως αὐτοῦ δραπέτευσιν τοῦ υἱοῦ του, ἀρχὴν ἥτις εἶναι ἐναντίον τῆς δικαιοσύνης ἐν γένει.

Ἐὰν ἐπρόκειτο, ἀντέλεξεν ἕτερος τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, νὰ μεταῤῥυθμίσωμεν σήμερον τὸν περὶ ἀπογραφῆς νόμον, ἤθελον παραδεχθῆ ὁλοσχερῶς τὴν τροπολογίαν τοῦ Κ. Χρηστακοπού-

λου. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι λαμβάνουν χώραν πολλὰ ἄτοπα εἰς τὴν σύνταξιν τῶν στρατολογικῶν καταλόγων καὶ εἰς τὴν ἐνέργειαν τῆς νεοσυλλεξίας ἐν γένει, καὶ εἶμαι σύμφωνος εἰς τὸ νὰ νομοθετήσωμεν ποινὰς κατὰ τῶν διενεργουσῶν τὸν νόμον τοῦτον ἀρχῶν, ἀλλὰ σήμερον δὲν δυνάμεθα νὰ πράξωμεν τοῦτο καὶ νὰ παραδεχθῶμεν τοὺς προτεινομένους ποινικοὺς ὅρους ὄντας ἀντικείμενον τοῦ περὶ ἀπογραφῆς νόμου, περὶ τοῦ ὁποίου σήμερον δὲν πρόκειται. Τὸ προκείμενον νομοσχέδιον ἀφορᾷ τὴν συλλογὴν καὶ κατάταξιν εἰς τὸν στρατὸν τῶν κληρούχων ὅταν δραπετεύσωσι, καὶ περὶ τούτου πρέπει νὰ δώσωμεν ψῆφον· διὰ τοὺς λόγους τούτους δὲν παραδέχομαι τὴν τροπολογίαν τοῦ Κ. Χριστακοπούλου ὡς παράκαιρον.

Ὀλίγα θέλω εἰπεῖ, ἐπέρριψεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Λόντος, εἰς ἀνακεφαλαίωσιν τῶν ὅσων εἶπον πρὸς ὑποστήριξιν τῆς τροπολογίας μου, ἥτις προτίθεται τὴν ἐξάλειψιν ὅλων τῶν ποινικῶν διατάξεων αἵτινες εἶναι ἀντικείμενον ἄλλου νόμου τοῦ περὶ ἀπογραφῆς, κατὰ τὴν σύμφωνον ἀγόρευσιν τοῦ προλαλήσαντος γερουσιαστοῦ Κ. Δούκα. Δὲν παραδέχομαι τοὺς ὅρους τοῦ νομοσχεδίου διότι δὲν παραδέχομαι νὰ τιμωρήσωμεν ἀνθρώπους οἱ ὁποῖοι προσκληθῆσαν εἰς τὴν δραπέτευσιν καὶ τῶν ὁποίων τὸ ἔγκλημα ἴσως παρεγράφη. Ἐκτὸς τούτου δὲν δυνάμεθα νὰ πράξωμεν τίποτε διότι τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον εἶναι ἐνιαύσιον, τὸ δὲ ἔτος διὰ τὸ ὁποῖον νομοθετεῖται παρέρχεται, ὅτε δὲν δύνανται νὰ λάβωσι χώραν οἱ προτεινόμενοι ποινικοὶ ὅροι.

Ἀπαντῶν εἰς ὅλους τοὺς προαγορεύσαντας ΚΚ. Γερουσιαστὰς ὁ Κ. ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης, αἱ πολλαί, εἶπε, καὶ διάφοροι συζητήσεις αἵτινες ἔλαβον χώραν, καὶ αἱ διάφοροι παρουσιασθεῖσαι τροπολογίαι ὑποδεικνύουν ὅτι τὸ ζήτημα περὶ οὗ πρόκειται ὡρίμασε, καὶ ὅτι ἕκαστος ἐμόρφωσε τὴν ψῆφόν του. Ἔρχομαι ἐξ ὀνόματος ὅλου τοῦ ὑπουργείου νὰ σᾶς εἴπω ὀλίγα τινὰ πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ νομοσχεδίου, καὶ ἀντίκρουσιν ὅλων τῶν τροπολογιῶν.

Πρὸ πολλοῦ τὸ ὑπουργεῖον ἠσθάνθη τὴν ἀνάγκην τῆς συμπληρώσεως τοῦ στρατοῦ, ἀνάγκην ἥτις ἐδιπλασιάσθη τελευταῖον ἕνεκα τῆς δραπετεύσεως πολλῶν κληρούχων, καὶ τῆς μεγάλης ἀραιώσεως τῶν τάξεων τοῦ στρατοῦ, συνεπείᾳ τῶν λαμβανουσῶν χώραν ἀφέσεων τῶν ὑπηρετούντων· ἀλλ' εἶδεν ὅτι ἐνεργοῦν τὴν συμπλήρωσιν θὰ ὑποπέσει πάλιν εἰς τὰς αὐτὰς ἐλλείψεις, διότι πολλοὶ θέλουσι δραπετεύσει, καὶ νέοι ἀντικαταστάται ἐλλείπουσι· διὰ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου δὲν ἔρχεται,

κύριοι, νὰ νομιμοποιήσῃ ποσῶς δύναμιν ἣν δῆθεν εἶχε· ἡ δύναμις ἐλλείπει καὶ πρόκειται ἡ συμπλήρωσις αὐτῆς· ἦτον εὐχῆς ἔργον νὰ φθάσῃ ὁ ἄνθρωπος εἰς τὴν ἐντέλειαν ἐκείνην καθ' ἣν νὰ μὴν ἔχῃ ἀνάγκην στρατιώτου· ἡ εὐχὴ αὕτη δὲν πραγματοποιεῖται σήμερον· ἡ κοινωνία ἔχει ἀνάγκην στρατιωτικῆς δυνάμεως· αἱ ἀνάγκαι τοῦ στρατοῦ κόβουσιν διότι ὁ προσδιορισμένος ἀριθμὸς ἐλλείπει. Πρὸς συμπλήρωσιν λοιπὸν τὸ ὑπουργεῖον εἶπε χρειάζομαι τόσους ἄνδρας. Τὸ δὲ ἕτερον νομοθετικὸν σῶμα τὸ ὁποῖον ἔχει τὰ αὐτὰ αἰσθήματα, καὶ τὸ ὁποῖον συνιστᾷ τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ λαοῦ, καὶ τὸ ὁποῖον γνωρίζει ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὰς ἀνάγκας τοῦ Κράτους, εἶπε δὲν δύναμαι νὰ ἐπιβάλω περισσότερον φόρον τοῦ δέοντος, ἀλλὰ θέλω χορηγήσει τὰ μέσα, διὰ τῶν ὁποίων δύνανται νὰ προσαχθῶσιν οἱ δραπέται· ἡ ἐξουσία ἥτις ἠσθάνετο τὴν εὐθύνην της δὲν ἠθύνατο νὰ ἀντικρούσῃ μίαν ἰδέαν ἥτις ἐξήρχετο ἀπὸ τοὺς κόλπους τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ, καὶ παρεδέχθη αὐτὴν ὡς ἰδέαν μὴ ἐπιβαρύνουσαν τὸν λαόν· ἐγεννήθησαν διάφοροι συζητήσεις· ἀνεφάνησαν ἄλλαι ἰδέαι ἀποκρούουσαι τὰς ποινικὰς διατάξεις· ἀλλὰ παραχωρησάσης τῆς συζητήσεως ἐξέλειπον αἱ ἐναντίαι αὗται ἰδέαι· κατὰ πρῶτον ἐπῆλθεν ἡ ἰδέα τῆς ἐπεκτάσεως τῶν ὅρων τοῦ ἄρθρου 9 τοῦ περὶ ἀπογραφῆς νόμου· ὕστερον ἐπῆλθεν ἡ ἰδέα τῆς αὐστηρᾶς τιμωρίας τῶν δημοτικῶν ὑπαλλήλων, καὶ κατόπιν ἐπῆλθον ἄλλαι διάφοροι ἰδέαι· τὰς διαφόρους ταύτας ἰδέας ἐρχόμενος ἤδη νὰ ἐξετάσω λέγω τὰ ἑξῆς· καθόσον ἀφορᾷ τὴν ἰδέαν ὅτι τὸ ἄρθρον 9 τοῦ περὶ ἀπογραφῆς νόμου δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ ἢ νὰ ἐπεκταθῇ καὶ ἐπὶ τῶν δραπετῶν παρατηρῶ ὅτι ὅλοι οἱ μέχρι τοῦδε διευθύνοντες τὴν νεοσυλλεξίαν περιορίσθησαν εἰς τὴν κατὰ γράμμα ἐνέργειαν αὐτοῦ καὶ δι' ἄλλους πολλοὺς λόγους καὶ διότι νομικῶς ἑρμηνευομένης τῆς διατάξεως ταύτης, ὅταν ὁ νόμος δὲν ἀναφέρῃ ῥητῶς μίαν ἄλλην περίστασιν ἕπεται ὅτι ἀρνεῖται αὐτὴν ὡς μὴ δυναμένην νὰ ἐφαρμοσθῇ· καθόσον ἀφορᾷ τὴν ἰδέαν ὅτι πρέπει νὰ τιμωρηθῶσιν αὐστηρῶς οἱ διενεργοῦντες τὴν νεοσυλλεξίαν δημοτικοὶ ὑπάλληλοι παρατηρῶ μόνον ὅτι ἠκούσθησαν ἀγορεύσαντες διάφοροι ἔντιμοι βουλευταὶ χρηματίσαντες εἰς δημοτικὰς θέσεις καὶ ἀποκρούσαντες τὴν ἰδέαν ταύτην· ἠκούσθησαν ἄλλοι χρηματίσαντες διοικητικοὶ ὑπάλληλοι κατακρίνοντες τὴν διαγωγὴν τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν· ἠκούσθησαν ἄλλοι ὡς ὑπουργοὶ κατακρίνοντες τὴν διαγωγὴν τῶν διοικητικῶν ὑπαλλήλων· ἀλλὰ κατὰ πόσον ὅλαι αὗται αἱ ἰδέαι εἰσὶ βάσιμοι δὲν δύναμαι νὰ κρίνω· ἡ διάταξις

αὕτη ὑπάρχει εἰς τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον, ὥστε ἡ τροπολογία τοῦ Κ. Λόντου δὲν εἶναι νέα, διαφέρει δὲ μόνον εἰς τὸ ὅτι θεωρεῖ περιττὰς ὅλας τὰς ἄλλας ποινικὰς διατάξεις· ἡ διάταξις αὕτη ὑπάρχει καὶ εἰς τὸν γενικὸν νόμον καὶ ἐπαναλαμβανομένη δὲν βλάπτει, ἀλλ' αὕτη δὲν ἀρκεῖ πρὸς πραγματοποίησιν τοῦ σκοποῦ· διὰ τοὺς λόγους τούτους ἡ Βουλὴ ἠναγκάσθη νὰ ἐπιψηφίσῃ προσκαίρους τινὰς ποινικὰς διατάξεις διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὴν συμπλήρωσιν.

Ἡ διάθεσις τῆς Κυβερνήσεως ἦτο νὰ ἐκλείψωσιν αἱ διατάξεις αὗται ἀπὸ τὸν παρόντα νόμον καὶ νὰ νομοθετηθῶσι εἰς τὸν γενικὸν περὶ στρατολογίας ὡς νόμον διαρκῆ· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ γενικὸς οὗτος νόμος δὲν ἐσυζητήθη, διότι διάφοροι ἰδέαι παρουσιάσθησαν πρὸ τῆς συζητήσεώς του, καὶ ἐπειδὴ θέλει παρέλθει καιρὸς πολὺς διὰ νὰ ὡριμάσῃ καὶ διὰ νὰ σχηματισθῇ μία γενικὴ ἰδέα ὡς πρὸς τὴν βάσιν αὐτοῦ, διὰ τοὺς λόγους τούτους τὸ ὑπουργεῖον ἐξ ἀνάγκης παρεδέχθη τὰς ποινικὰς διατάξεις οἵας ἐψηφίσησεν ἡ βουλή.

Ἔρχομαι ἑπομένως νὰ ἐξετάσω τὴν ἰδέαν ἥτις ἐπικρατεῖ κατὰ τῶν ποινικῶν τούτων διατάξεων καὶ παρατηρῶ τὰ ἀκόλουθα· ὅλοι εἴμεθα σύμφωνοι ὡς πρὸς τὴν τιμωρίαν τοῦ δραπέτου· ἀλλ' ἐπιβάλλοντες τὴν ποινὴν εἰς τὸν δῆμον διὰ τὴν δραπέτευσιν τοῦ τυχόντος παραλύομεν τὴν δημοτικὴν μηχανήν· ὀλιγώτερον εἶναι ὑπεύθυνος ὁ δῆμος διὰ τὴν δραπέτευσιν τινος καὶ περισσότερον ὁ πατήρ· ἐὰν ὁ πατὴρ ὑποχρεωθῇ νὰ πληρώσῃ ἓν μικρὸν μέρος διὰ τὴν ἀντικατάστασιν τοῦ υἱοῦ του εἶναι ἓν μέρος τῆς περιουσίας του, τὸ ὁποῖον ἀνήκει καὶ εἰς τὸν δραπέτην υἱόν, εἶναι ἐν ποσὸν τὸ ὁποῖον προθύμως πληρώνει καθὼς καὶ εἰς ἄλλας περιστάσεις γίνεται· διὰ ποῖον λόγον θέλομεν νὰ ῥίψωμεν τὸ βάρος εἰς τὸν ἐπιλαχόντα, κατὰ τὴν τροπολογίαν τοῦ Κ. Χρυσαγέλου, ὁ ὁποῖος ἐκ τύχης εἶναι ἀπηλαγμένος, ἢ εἰς τὸν δῆμον ὁ ὁποῖος εἶναι ὀλιγώτερον ὑπεύθυνος ἀπὸ τὸν πατέρα; συλλογιζόμενοι φιλοσοφικώτερον καὶ ὑψηλότερον δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι εἰς τὴν Ἑλλάδα ὑπάρχει ἄρνησις τοῦ ὑπηρετεῖν ἐν τῷ στρατῷ καὶ αὐτὴν τὴν τάσιν πρέπει νὰ περιστείλωμεν· ὁ πατὴρ ὀφείλει νὰ ἐμπνέῃ εἰς τὸν υἱόν του ἀγάπην πρὸς τὴν σημαίαν· ἑπομένως ὁ ἀμελῶν τὴν δραπέτευσιν τοῦ υἱοῦ του, ἂν δύναται νὰ προλάβῃ, εἶναι ὑπεύθυνος· οἱ ἀρχαῖοι ἐτιμωροῦσαν αὐστηρῶς τοὺς μὴ ὑπηρετοῦντας τὴν πατρίδα, καὶ σήμερον ἀκόμα οἱ Πρωσικοὶ νόμοι τιμωροῦν τοὺς γονεῖς ἐκείνους οἱ ὁποῖοι δὲν ἐκπαιδεύουσι τὰ τέκνα των· τὰς ἰδέας ταύτας μιμούμενοι πρέπει καὶ ἡμεῖς νὰ τιμωρήσωμεν τοὺς γονεῖς ἐκείνους οἱ ὁποῖοι δὲν ἐμπνέουσιν εἰς τοὺς υἱούς των ἀγάπην εἰς τὸν στρατὸν ἀλλὰ τοὺς ἀρίνουν νὰ δραπετεύωσι· τοῦτο δὲ ἐνεργοῦμεν ὅταν ἐπιβάλωμεν τὴν ποινὴν εἰς τὸν πατέρα διὰ τῆς ἐκποιήσεως τῆς περιουσίας του.

Ἔρχομαι κατόπιν νὰ εἴπω ὀλίγας λέξεις καὶ ὡς πρὸς ἄλλα τινὰ περιστατικά, ἅτινα ἐρρέθησαν· ὁ Κ. Χρυσόγελος μᾶς ἐμνημόνευσε τὸν Ξενοφῶντα· ἀλλ' ὁ Ξενοφῶν εἶπε ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἶναι συγκεντρομέναι αἱ δυνάμεις μιᾶς κοινωνίας ἰδέαν τὴν ὁποίαν οἱ Εὐρωπαῖοι ἀνέλαβον εἰς ἑαυτοὺς καὶ ἐγκαυχῶνται.

Εἶπεν ὅτι δὲν εὑρίσκονται ἀντικαταστάται ἄνευ πληρωμῆς εἰς τούτους προκαταβολῆς τινος· ὡς ἀντικαταστάται κύριοι παρουσιάζονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οἱ μὴ ἔχοντες πόρον τινὰ ζωῆς, οἱ ὀλιγώτερον καλοί, οἱ μᾶλλον λειποτακτοῦντες· ὁ νόμος κανονίσας τὴν πληρωμὴν τῆς ἀντιμισθίας μετὰ τὴν ὑπηρεσίαν ἠθέλησε νὰ φέρῃ αὐτοὺς εἰς θέσιν νὰ ὑπηρετήσωσιν εἰς τὸν στρατὸν εἰλικρινῶς, καὶ νὰ ἔχουν ἀμοιβήν τινα ἐξερχόμενοι τοῦ στρατοῦ. θέλω προσθέσει ὀλίγας λέξεις εἰσέτι καὶ περὶ τῆς γνώμης τοῦ μειοψηφοῦντος μέλους τῆς ἐπιτροπῆς· ἡ προσθήκη τὴν ὁποίαν προτείνει τὸ ἔντιμον τοῦτο μέλος δὲν εἶναι ἀναγκαία διότι ὁ γενικὸς νόμος λέγει ῥητῶς ὅτι δεκτοὶ εἶναι εἰς τὸν στρατὸν οἱ ἀποκτήσαντες τὴν Ἑλληνικὴν ἰθαγένειαν· ὁ δὲ νόμος περὶ ἰθαγενείας ἀναφέρει τὰ προσόντα τοῦ ἰθαγενοῦς Ἕλληνος· ἡ προσθήκη ὅθεν αὕτη εἶναι ξένη τοῦ προκειμένου.

Τελειόνων τὸν λόγον μου κάμνω τὴν παρατήρησιν πρὸς τὸ Σ. τοῦτο Σῶμα ὅτι ἐπειδὴ πλησιάζει ἡ λῆξις τοῦ ἔτους εἶναι ἀνάγκη κατεπείγουσα νὰ ἐπιψηφισθῇ τὸ προκείμενον νομοσχέδιον ἐντὸς τῆς παρούσης συνόδου.

Ὁ Κ. ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης, ἀντέλεξεν εἰς τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, ἐξέθεσε πάμπολλα περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς συμπληρώσεως τοῦ στρατοῦ, ἐλάλησε πάμπολλα κατὰ τῶν τροπολογιῶν, καὶ μᾶς ἐδίδαξε πάμπολλα συνταγματικὰ μαθήματα· ἀλλ' ἐκ τῶν πολλῶν τούτων παρ' αὐτοῦ λεχθέντων θέλομεν πραγματευθῆ ὀλίγα ἀπὸ τὰ ὀλίγα τὰ ὁποῖα κατὰ τὴν ἀγόρευσίν του ἐσημειώσαμεν· διότι ὡς λέγουσι, καὶ ὁ καιρὸς κατεπείγει, καὶ αἱ συζητήσεις ἔλαβον χαρακτῆρα πολλὰ ἐναγώνιον· ἔλαβον δὲ αἱ συζητήσεις ἐναγώνιον χαρακτῆρα καὶ εἰς τὸν ἄλλον νομοθετικὸν περίβολον, διὰ τὴν σπουδαιότητα τῆς ὑποθέσεως, ἀλλ' ἂν ἐκεῖ ὁ ἀγὼν ἦτον δυνατὸς ὡς ἓν, ἐδῶ πρέπει νὰ ἶναι ὡς δύο

διότι ἐνταῦθα πρόκειται νὰ ἐπιτεθῇ ἡ σφραγὶς ἐπὶ τοῦ τόσον ἐπαχθοῦς καὶ ἀδίκου τούτου νομοσχεδίου.

Ἀρχόμενος τοῦ λόγου του ὁ Κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργὸς εἶπεν ὅτι τὸ ὑπουργεῖον ἠσθάνθη καὶ προεῖδε τὴν ἀνάγκην τῆς συμπληρώσεως τοῦ στρατοῦ, καὶ ἔφερε τὸ παρὸν νομοσχέδιον· ἀλλ' ἐγὼ τὸν ἀπαντῶ ὅτι τίποτε δὲν προεῖδε· ἔμαθε μόνον ὅτι εἶναι ἐλλειπὴς ὁ στρατὸς καὶ ἔφερε τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον· ἡ δὲ βουλὴ προεῖδε πάντα τἄλλα καὶ κατὰ τὴν συζήτησιν ἠσθάνθη πολλὴν ἀγανάκτησιν ὡς καὶ ἄλλοτε, διὰ τὸν μεγάλον ὄγκον τῶν καθυστερήσεων, καὶ πρὸς διόρθωσιν τοῦ κακοῦ κατήντησεν εἰς τὰς ποινικὰς διατάξεις, περὶ ὧν πολλαὶ καὶ σφοδραὶ ἐγένοντο καὶ γίνονται συζητήσεις.

Ὅλοι ἀναγνωρίζομεν τὴν ἀνάγκην τῆς συμπληρώσεως τοῦ στρατοῦ· ἀλλὰ ψηφίζοντες περὶ ταύτης δὲν πρέπει νὰ ἐπιβαρύνωμεν τρίτους διὰ τὸ ἔγκλημα ἄλλων, πρέπει μόνον νὰ εὕρωμεν τὸν τρόπον, διὰ τοῦ ὁποίου δυνάμεθα νὰ ὑποχρεώσωμεν τὸν ἐθελοκακοῦντα καὶ τὸν ἀρνούμενον νὰ ὑπηρετήσῃ στρατιωτικῶς τὴν πατρίδα· τὰ μέσα ταῦτα ὤφειλε νὰ εὕρῃ τὸ ὑπουργ., ἀλλὰ μηχανικῶς μόνον τοῦτο περιωρίσθη εἰς τὴν ἁπλῆν ὑποβολὴν τοῦ νομοσχεδίου περὶ συμπληρώσεως τοῦ ἀριθμοῦ ὡς ἔπραξε συνήθως· ἡ βουλὴ ἐν τῇ ἀγανακτήσει αὐτῆς ἔφερε τὰς περὶ ὧν πρόκειται ποινικὰς διατάξεις καὶ τὸ ὑπουργεῖον τὰς παρεδέχθη. Ὑπάρχει βεβαίως ἡ ἀγανάκτησις ὅπου ἐπιβαρύνεταί τις διὰ τὴν ἔλλειψιν ἄλλου, καὶ ἡ ἀγανάκτησις αὕτη ἴσως ἔφερε τὴν Βουλὴν εἰς τὴν θέσιν νὰ ψηφίσῃ λίαν αὐστηρὰς τὰς ποινάς, τὰς ὁποίας ὅμως τὸ ὑπουργεῖον ἔπρεπε νὰ περιορίσῃ καταλληλότερον καὶ δικαιότερον, ὡς Σῶμα προεξάρχον παντὸς μέτρου κυβερνητικοῦ ἐν τῇ πολιτείᾳ.

Εἴπομεν πολλάκις ὅτι αἱ καθυστερήσεις ἐπλεόνασαν καὶ πρέπει νὰ ληφθοῦν κατ' αὐτῶν μέτρα· ἀλλὰ τὸ ὑπουργεῖον μᾶς ἀντέταξε ὅτι ὁ νόμος δὲν περιέχει τοὺς ἀρμοδίους ποινικοὺς ὅρους· εἴπομεν ὅτι τὸ ἄρθρον 9 τοῦ περὶ ἀπογραφῆς νόμου περιέχει τὴν διάταξιν ἥτις φέρει ἐγγυητὴν τῆς καθυστερήσεως τὸν δῆμον· ὅταν κύριοι ὁ νόμος λέγει ὅτι ἂν ὁ κληροῦχος ἐκεῖνος ὃν μὲ δίδεις δραπετεύσῃ, καὶ τοι εὑρισκόμενος διὰ πολὺν καιρὸν ὑπὸ τὴν ἰδίαν μου ἐπαγρύπνησιν, καὶ ὑπὸ τὰς ἰδίας μου χεῖρας, ὑποχρεοῦσαι νὰ τὸν ἀντικαταστήσῃς, δὲν δύναταί τις νὰ εἴπῃ, ὅτι ὑποχρεοῦσαι ἔτι περισσότερον διὰ τὸν νεοσύλλεκτον ἐκεῖνον, ὃν δὲν μὲ παρέδωσες καντάπασι καὶ ὅστις διέφυγε τὴν ἐδικήν μου ἐξουσίαν; Εἴπομεν καὶ λέγομεν ὅτι ποτὲ δὲν θὰ εὕρωμεν τὴν τελειότητα καὶ ἀκρίβειαν ἐκείνην τῶν νόμων ἡ ὁποία πρέ-

πει νὰ ὁδηγῇ τὸν ὑπουργὸν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῶν, ἐνῷ ὑπουργὸς περιμένῃ νὰ ἄγεται αὐτὸς ὑπὸ τοῦ νόμου, καὶ ὄχι αὐτὸς νὰ ἐξηγῇ καὶ ἐφαρμόζῃ αὐτόν.

Ἐγὼ ἄνευ τινος τροπολογίας ἀποδέχομαι τὸ πρῶτον νομοσχέδιον τοῦ ὑπουργείου· καὶ ἐὰν ἤθελέ τις κάμῃ τὴν παρατήρησιν ὅτι εἶναι ἄδικον νὰ ἐνεργηθῇ ἡ στρατολογία ἐπὶ τῇ βάσει ἴσης μερίδος προσδιοριζομένης ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου δήμου μὴ ἔχοντος καθυστερήσεις, ἤθελον εἴπει ὅτι δὲν χρεωστοῦμεν ἄλλο, εἰμὴ νὰ εἴπωμεν εἰς τοὺς ὑπουργοὺς, νὰ ἐφαρμώσουν κατὰ γράμμα τὸν νόμον καὶ τίποτε περισσότερον.

Ἀλλ' ἰδοὺ ἔρχονται ἄλλαι τροπολογίαι, τὰς ὁποίας τὸ ὑπουργεῖον ἀποκρούει, διότι θεωρεῖ ἄδικον νὰ ἐπιβαρύνεται ὁ δῆμος διὰ τὴν δραπέτευσιν τῶν νεοσυλλέκτων του· ὅταν, κύριοι, ὁ δῆμος ὑποχρεοῦται νὰ ἀντικαταστήσῃ τὸν λειποτάκτην, δὲν εἶναι ἄδικον νὰ ὑποχρεοῦται οὗτος νὰ ἀποδώσῃ καὶ τὸν δραπέτην, καὶ αὐτὴ ἡ ὑποχρέωσις εἶναι ὀλιγώτερον ἐνοχλητική, διότι τὸ βάρος ἐπιβάλλεται καὶ διανέμεται εἰς πολλούς, ἐνῷ τὸ βάρος τοῦτο εἰς τὸν πατέρα μόνον ἐπιβαλλόμενον εἶναι δυσβαστακτον· λέγω πρὸς τούτοις ὅτι τὸ κράτος ἐσυνήθισε νὰ βλέπῃ τοιούτους ἐξαιρετικοὺς νόμους, οἷον τὸν περὶ εὐθύνης τῶν δήμων ἕνεκα ληστειῶν διαπραττομένων ἐντὸς τῆς περιφερείας των, καὶ τὸν ὅμοιον τούτου, ἕνεκα δενδροκοπίας, καὶ ἴσως ἡ διάταξις ἡ ὑποχρέωσις αὕτη προερχομένη μάλιστα ἀπὸ τὸν ἰσχύοντα ὁλονὲν περὶ ἀπογραφῆς νόμον δὲν θέλει προξενήσει κανὲν δυσάρεστον ἀποτέλεσμα. Καὶ διὰ νὰ μὴ δυσταζωσιν οἱ ΚΚ. ὑπουργοὶ κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ προκειμένου νόμου, ὡς μὴ ῥητῶς ἐμπεριεχομένης εἰς τὸν ἀναφερόμενον «περὶ ἀπογραφῆς» τῆς ἐννοίας, τὴν ὁποίαν ὑποστηρίζω, προσθέτω εἰς τὴν τροπολογίαν τοῦ Κ. Λόντου καὶ τὴν ἀκόλουθον τροπολογίαν ἥτις θέλει χρησιμεύσει ὡς 4 ἄρθρον τοῦ νομοσχεδίου.

« Ἄρθρ. 4. Ὁ δῆμος καθίσταται ἐγγυητὴς διὰ τὴν δραπέτευσιν τοῦ κληρουμένου καὶ μὴ προσερχομένου εἰς τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν νεοσυλλέκτου αὐτοῦ· ἑπομένως ὑποχρεοῦται εἰς ἀντικατάστασιν ἄλλου ἔχοντος τὰ παρὰ τοῦ νόμου ἀπαιτούμενα προσόντα. » Ὑπάρχουν πρὸς τούτοις κύριοι εἰς τὸ νομοσχέδιον τοῦτο, πολλαὶ περιπλοκαὶ τὰς ὁποίας δὲν συνείδατε, καὶ αἱ ὁποῖαι θὰ καταστήσουν αὐτὸ ἢ δυσεκτέλεστον ἢ τὰ μάλιστα ὀχληρὸν· τοῦ νόμου λέγοντος π. χ. ὅτι ὁ πατὴρ θὰ συνεισφέρῃ τόσα, καὶ ὁ δῆμος τόσα, συμβιβάζεται πρῶτον νὰ πληρώσῃ ὁ πτωχὸς πατὴρ ἴσον ποσὸν μὲ τὸν πλούσιον; τοῦτο δὲν φέρει μὲν πρόσκομμα, φέρει ὅμως μῶμον μέγαν διὰ τὴν ἄδικον

τάσιν τῶν διεπόντων τὰ δημόσια πράγματα ἐν Ἑλλάδι· ὅταν δὲ ὁ πτωχὸς πάτηρ δὲν ἔχῃ τίποτε, τί ποιητέον τότε, ὅταν μάλιστα προσδιορίζεται ὡρισμένως καὶ τὸ ποσὸν τῆς ἀντιμισθίας, καὶ τῆς παρ' ἑνὸς ἑκάστου πληρωμῆς; τότε βεβαίως ὁ νόμος θέλει μένει ἀνεκτέλεστος, καὶ τοῦτο τοὐλάχιστον πρέπει νὰ διορθωθῇ, ἂν θέλετε νὰ μὴ γράφονται οἱ νόμοι διὰ νὰ μένωσι μόνον εἰς τὸ χαρτί.

Τοιαῦται ποιναὶ ἐπεβάλοντο, εἶπεν ὁ Κ. ὑπουργὸς καὶ εἰς τοὺς λαμπροὺς ἐκείνους ἀρχαίους χρόνους τῆς πατρίδος· ἀλλ' ἐπεβάλοντο, ὅταν ὁ κίνδυνος αὐτῆς ἐκάλει τοὺς πολίτας εἰς τὴν ὑπεράσπισίν της, καὶ ἦσαν ἄνομοι, ἦσαν προδόται, ὅσοι δὲν ἀνελάμβανον τότε τὰ ὅπλα ὑπὲρ τῆς πόλεως· ἀλλ' ἴδατε, κύριοι, εἰς τοὺς χρόνους ἐκείνους νόμον τιμωροῦντα τὸν πατέρα διὰ τὴν ἔλλειψιν τοῦ υἱοῦ του ἀπὸ μίαν τετραετῆ ὑπηρεσίαν, ἐνεργουμένην χωρὶς ἐπικειμένου τινὸς κινδύνου, ἐντὸς τῶν εἰρηνικῶν καὶ τρυφωσῶν μάλιστα πόλεων; ὄχι· ἐπιβάλλονται δὲ ἄλλως διὰ τοῦ παρόντος νομοσχεδίου τοσαῦται καὶ τοιαῦται ποιναὶ κατ' ἐκείνων τῶν πράξεων αἵτινες δὲν εἶναι οὐσιωδῶς ἐγκλήματα, διότι οὐδ' ὅλα τὰ Εὐρωπαϊκὰ Κράτη κυβερνῶνται μὲ τὴν ἀρχὴν τῆς στρατιωτικῆς ἀπογραφῆς, καὶ θεωροῦσι μάλιστα ταύτην ὡς ἀποφευκτέαν. Αἱ Κυβερνήσεις των ἀρκοῦνται διὰ τὴν καθημερινὴν ὑπηρεσίαν εἰς στρατολογίαν ἐθελοντῶν, καὶ ὅταν ἐπέλθῃ ἡ ἀνάγκη τῆς πατρίδος, τότε ὅλοι ἀφίνουν τὰς ἐργασίας των, καὶ ὡς μέλισσαι ἐπιπίπτουν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ· δὲν μὲ λέγετε ἐν τούτοις, Κύριοι, αὐτὸς δὲν εἶναι ὁ λαὸς ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἐθαυμάζετο καὶ πρὶν καὶ ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως καὶ διὰ τὰς ἄλλας ἀρετάς του καὶ διὰ τὴν προσωπικήν του ἀνδρίαν; σήμερον τὸν ἀκούσαμεν κατηγορούμενον ὡς ἀρνούμενον νὰ ὑπηρετήσῃ τὴν πατρίδα εἰς τὸν στρατόν. Ἀλλὰ φεύγων, κύριοι, τοῦτο μήπως δὲν ἐργάζεται ἀδιακόπως καὶ τρέφει ἡμᾶς; τὸ ἔγκλημα τοῦτο θεωρεῖτε τιμωρητέον μὲ τόσας ποινάς; Εἰς ποῖον ἔθνος τιμωροῦνται ἢ ἐτιμωρήθησάν ποτε τοιαῦται πράξεις μὲ τοιαύτας ποινάς; οὐδ' αὐτὸς ὁ μέγας ἀρχηγὸς τῆς στρατοκρατίας Ναπολέων ποτὲ δὲν ἐψήφισε τοιαῦτα μέτρα κατὰ τῶν δραπετῶν. Ἀλλ' ὁ κύριος ὑπουργὸς μᾶς ἔδειξε τὴν Πρωσσίαν, τιμωροῦσαν τοὺς μὴ πέμποντας τὰ τέκνα των εἰς τὴν σχολήν· δὲν μᾶς εἶπεν ὅμως τίποτε περὶ τῶν ἀρνουμένων τὴν στράτευσιν. Αὐτὸς ὁ λαός, ὁ ὁποῖος ἠλευθέρωσε τὴν πατρίδα του, σιμὰ εἰς ἄλλα παθήματα, καταδικάζεται ἤδη ἐκ προθέσεως, ἢ ἐξ ἀγνοίας καὶ εἰς ταῦτα, ὡς νὰ ἄρχηται ἀπὸ βανδαλικοὺς ἄρχοντας. Ἐνθυμηθῆτε, κύριοι, τὸν περὶ διοικητικῆς ἀπτυνομίας νόμον· ἐνθυμηθῆτε τὸ νομοσχέδιον, τὸ καταδικάζον

τὰ τιμαλφῆ τέκνα τῆς πατρίδος, τοὺς ἄνδρας τοῦ στρατοῦ, νὰ γίνωνται δήμιοι, ἐκτελοῦντες τὰς θανατικὰς ἀποφάσεις τῶν δικαστηρίων. Ἐνθυμηθῆτε τὸ προβούλευμα περὶ ἀναγκαστικῆς ἀσφαλιστικῆς ἑταιρείας. Ἀλλ' εἰς τί μᾶς ἔπταισεν ὁ λαὸς οὗτος, τὸν ὁποῖον οὕτως ἐπιβαρύνομεν; ὁ λαὸς οὗτος εἶναι ἐξαιρετικός, διότι ἠδυνήθη νὰ ἀπαλλάξῃ τὸν τράχηλόν του ἀπὸ δουλείαν δύω χιλιάδων χρόνων, καὶ νὰ κάμῃ τοῦτο, τὸ ὁποῖον βλέπετε καὶ ἀπολαύετε, ἤτοι τὴν ἀνεξαρτησίαν καὶ ἐλευθερίαν τῆς πατρίδος, καὶ ὅστις, καλῶς διευθυνόμενος, εἶναι ἐλπὶς νὰ διαπράξῃ ἔτι μεγαλείτερα ἔργα. Ἔπρεπε νὰ ἐπιρρίψωμεν κατ' αὐτοῦ ὅλας τὰς διατάξεις ἐκείνας, τὰς ὁποίας εἶχον ἄλλοτε, ἂν τὰς εἶχον, ἄλλα ἔθνη βάρβαρα καὶ τὰς ἀπέκρουσαν σήμερον; Αἱ κυβερνήσεις τῶν ἄλλων ἐθνῶν ἔχουσι τὸ δικαίωμα μόνον νὰ καταδιώκουν καὶ συλλαμβάνουν τοὺς δραπέτας· ἀλλ' ἐνταῦθα, ἀφοῦ ὁ δραπέτης ἐτιμωρήθη ἅπαξ διὰ τῆς ἀντικαταστάσεως ἄλλου, μισθουμένου ἐκ τῆς δημεύσεως τῆς περιουσίας του, πρὸς τί πάλιν ἡ βιαία προσαγωγή του εἰς τὸν στρατὸν, καὶ ἡ ἐνιαύσιος φυλάκισίς του; Ἂν εἴπῃ τις, ὅτι τοῦτο γίνεται ἐπὶ σκοπῷ νὰ ἐμνευσθῇ φόβος, ὁ φόβος οὗτος ὁμοιάζει ἐκεῖνον τὸν φόβον, τὸν ὁποῖον θέλει νὰ ἐμπνεύσῃ ἀπερίσκεπτος πατὴρ, φοβίζων τὰ τέκνα του καὶ διὰ τὴν παραμικρὰν παιδαριώδη αὐτῶν ἀταξίαν μὲ τὰς λέξεις· « θὰ σὲ σκοτώσω » ἀλλὰ μὴ ἐκτελῶν, ὡς ἕπεται, τὴν ἀπειλήν του, καταστρέφει ἔτι ἀπειθέστερα τὰ τέκνα του. Εἰς τοιοῦτον στρατὸν, συγκροτούμενον διὰ τοσούτου τρόπου, δύναται ἡ πατρὶς νὰ θεμελιώσῃ τὰς ἐλπίδας τῆς ἀσφαλείας της;

Παύων, κύριοι, σᾶς προσθέτω, ὅτι εἰς πολλὰς ναυτικὰς νήσους ὑπάρχουσιν οἰκογένειαι τοσοῦτον πτωχαί, ὥστε δὲν ἔχουσιν ἄλλο, εἰμὴ τὴν καλύβην, εἰς ἣν κατοικοῦν· θέλετε διὰ τῶν ὑπὸ συζήτησιν διατάξεων νὰ ἐξώσητε τῆς καλύβης ταύτης τοὺς δυστυχεῖς γονεῖς, καὶ τὰ ἀνήλικα τέκνα, ἢ ὀρφανὰς κόρας, ἀγωνιζῶν ἀνδρῶν ἴσως, καὶ νὰ δημεύσητε αὐτὴν πρὸς ἐκμίσθωσιν τοῦ ἀντικαταστάτου τοῦ τυχὸν ἀποθανόντος υἱοῦ του; θέσατε τὴν χεῖρα εἰς τὴν καρδίαν, καὶ ἂν σᾶς ἐπιτρέπῃ τοῦτο, δώσατε ὑπὲρ τῶν διατάξεων τούτων τὴν ψῆφόν σας.

Μετὰ ταῦτα, λαβὼν τὸν λόγον ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Μαγγίνας ἔλεξε τάδε.

Ἀρκούντως ἀνέπτυξα, κύριοι, τὴν ἰδέαν μου εἰς τὴν προτελευταίαν συνεδρίασιν περὶ τῶν κακῶν συνεπειῶν, τὰς ὁποίας θέλουσι φέρει αἱ ποιναὶ διατάξεις τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου, ἃς δὲν σκοπεύω νὰ τὰς ἐπαναλάβω, καθόσον μάλιστα

οὐδεὶς ἀντέκρουσεν αὐτάς. Ἤδη δὲ θέλω προσθέσει ὀλίγατινά, ἀφοῦ προηγουμένως ἀπαντήσω εἴς τινας ἰδέας τῶν πρὸ ἐμοῦ ὁμιλησάντων, μὲ τὰς ὁποίας δὲν εἶμαι σύμφωνος, διότι τὰς θεωρῶ ἐσφαλμένας.

Κατὰ πρῶτον ἄρχομαι ἀπὸ τὸν πρῶτον ὁμιλήσαντα ὑπὲρ τοῦ ὑπουργικοῦ νομοσχεδίου κύριον Α. Δούκαν, ὅστις εἶπεν, ὅτι ἤθελε συμφωνήσει μὲ τὴν τροπολογίαν τοῦ κυρίου Χρηστακοπούλου, ἐὰν προέκειτο σήμερον περὶ ποινικῶν διατάξεων, τὸ ὁποῖον τοῦτο ἁρμόζει εἰς τὸν περὶ ἀπογραφῆς νόμον, ἐνῷ ἤδη πρόκειται περὶ τῆς συμπληρώσεως τοῦ στρατοῦ. Ἀφοῦ ὁ κύριος Δούκας δὲν συμφωνεῖ μὲ τὴν τροπολογίαν τοῦ κυρίου Χρηστακοπούλου διὰ τὸν λόγον τὸν ὁποῖον ἀνέφερεν, ἐπίσης καὶ ἔτι περισσότερον δὲν πρέπει νὰ συμφωνῇ μὲ τὸ νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον γέμει ἀπὸ ποινικὰς διατάξεις, καὶ τότε πρέπει νὰ συμφωνήσῃ μὲ τὸν κύριον Λόντον· ἀλλ' ἀτυχῶς πως δὲν θέλει συμφωνήσει μὲ αὐτὸν εἰμὴ μὲ τὸ νομοσχέδιον, καὶ τοι ἔχων ποινικὰς διατάξεις πλείονας καὶ σκληροτέρας τῆς μετρίας τροπολογίας τοῦ κυρίου Χρηστακοπούλου.

Ὁ κύριος ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης μᾶς εἶπεν, ὅτι τὸ ὑπουργεῖον ἠσθάνθη τὴν ἀνάγκην τῆς συμπληρώσεως τοῦ στρατοῦ καὶ διὰ τοῦτο ἔφερε τὸ προκείμενον νομοσχέδιον. Εἰς τοῦτο θέλω φανεῖ πολὺ συγκαταβατικώτερος ἀπὸ τὸν πρὸ ἐμοῦ ὁμιλήσαντα κύριον Ψύλλαν, καὶ τὸν ἁπαντῶ· ἡ ὁμιλία αὕτη ἦτον ὅλως διόλου περιττή, ἀφοῦ ἔχει βεβαίως εἰς τὴν μνήμην του τὴν κατὰ τοῦτο προθυμίαν τῆς Γερουσίας εἰς τὴν χθεσινὴν συνεδρίασιν, ἥτις παρεδέχθη παμψηφεὶ καὶ ἄνευ ἀντιρρήσεως τὰ δύω πρῶτα τοῦ νομοσχεδίου ἄρθρα, ἅτινα ἀποβλέπουν τὴν συμπλήρωσιν τοῦ στρατοῦ, καὶ σήμερον περιορίζεται μόνον καὶ μόνον ν' ἀντικρούσῃ τὰς σκληρὰς ποινικὰς διατάξεις αὐτοῦ.

Ὁ κύριος ὑπουργὸς ἀνέφερε, καὶ πρὶς ἐπανέλαβεν, ὅτι ἐπειδὴ ἡ Βουλὴ ἥτις εἶναι πλησιεστέρα εἰς τὸν λαὸν, παρεδέχθη καὶ ἐπεψήφισε τὸ προκείμενον νομοσχέδιον, ἕπεται ὅτι καὶ ἡ Γερουσία πρέπει νὰ τὸ παραδεχθῇ. Ἡ ὁμιλία τοῦ κυρίου ὑπουργοῦ πρὸς τοῦτο εἶναι ἐσφαλμένη, διότι ἡ Γερουσία δὲν εἶναι παρακολούθημα τῆς Βουλῆς. Δὲν εἶχον σκοπὸν νὰ ἔμβω εἰς τὰς ἐργασίας καὶ πράξεις τῆς Βουλῆς, ἐπειδὴ ἡ Γερουσία δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ ἐπεμβαίνῃ εἰς τὰς σκέψεις καὶ ἀποφάσεις αὐτῆς καθὼς καὶ ἡ Βουλὴ δὲν δύναται νὰ ἐπέμβῃ εἰς ἐκείνας τῆς Γερουσίας, ἀλλ' ἐπειδὴ προκαλεῖ τοῦτο ὁ κύριος ὑπουργὸς, δικαιοῦμαι νὰ τὸν ἀπαντήσω. Καθ' ὃν καιρὸν ἐγένετο ἡ συζήτησις αὕτη εἰς τὴν Βουλὴν, ἐχρεώστει, καὶ ἦτον ὀρθώτερον, νὰ εἴπῃ ὁ κύριος ὑπουργὸς, ὅτι ἡ Βουλὴ πρέπει νὰ παρατηρῇ καὶ νὰ προσέχῃ μᾶλλον εἰς τὸ νὰ ἐλαφρύνῃ τὸν λαὸν ἀπὸ τὰ βάρη, τὰ ὁποῖα προτείνει ἡ κυβέρνησις, καὶ οὐχὶ νὰ τὸν ἐπιβαρύνῃ. Καταρῶμαι τὴν χεῖρα ἐκείνην, ἥτις ἔγραψε τὰς ἐμπεριεχομένας εἰς τὸ νομοσχέδιον σκληροτάτας ποινικὰς διατάξεις, αἵτινες μᾶς ἔθεσαν εἰς πολλὰ δυσάρεστον θέσιν. Ἐπειδὴ ἂν προσέξῃ καὶ ἐμβατεύσῃ τις εἰς τὴν σύλληψιν καὶ γέννησιν αὐτῶν, εὑρίσκει πρῶτον τὴν κακὴν ἐνοχοποίησιν εἰς τὰ βουλευτικὰ σώματα, ὥστε νὰ ἀπελπισθῶσιν οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ τοῦ νὰ ἐλπίσωσι πώποτε καλὸν ἀπὸ αὐτά· δεύτερον πολλοὶ πατέρες θέλουσιν ἀναγκασθῇ ἐκ προσιμίων νὰ κηρύξωσι τὰ τέκνα των ἀπόπαιδα, διὰ νὰ ἀποφύγωσι τὴν σκληρότητα τῶν ποινῶν· καὶ τρίτον δὲν θέλουσι φέρει ἄλλο ἀποτέλεσμα εἰμὴ τὴν τετραπλασίασιν τῆς ἀργυρολογίας τῶν δημοσίων καὶ δημοτικῶν ὑπαλλήλων ἀπὸ τὸν λαόν, ὥστε ἀντὶ 20 ταλλήρων, τὰ ὁποῖα ἐλάμβανον διὰ νὰ παραλείψουν ἕνα στρατεύσιμον, νὰ λαμβάνωσιν 80, ἕνεκα τῆς σκληρότητος τῶν ποινῶν.

Ὁ κύριος ὑπουργὸς μᾶς εἶπεν, ὅτι τὸ νομοσχέδιον προβλέπει τὴν περίστασιν, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ στρατεύσιμος φέρει ἑκουσίως βλάβην εἰς ἑαυτὸν διὰ ν' ἀποφύγῃ τὴν ὑπηρεσίαν, τὸ ὁποῖον τοῦτο δὲν προβλέπουσιν αἱ τροπολογίαι, καὶ ὅτι ὁ παραλείπων τὸ ἓν ἀποποιεῖται τοῦ νὰ δεχθῇ τὸ ἄλλο. Εἰς τοῦτο τὸν ἀπαντῶ, ὅτι καλῶς ποιοῦντες οἱ προτείναντες τὰς τροπολογίας τὸ ἐσιώπησαν, ἐπειδὴ ἡ περίστασις αὕτη ἀναφέρεται εἰς τὸ 7 ἄρθρον τοῦ νομοσχεδίου, αἱ δὲ τροπολογίαι ἐγένοντο διὰ τὸ περιεχόμενον εἰς τὸ 3 ἄρθρον.

Ὁ κύριος ὑπουργὸς μᾶς εἶπεν, ὅτι ὑπάρχει γενικὸς νόμος, ὅστις ὁρίζει ὅτι, ὁ παραβαίνων τὸ καθῆκόν του τιμωρεῖται. κατὰ τοῦτο συμφωνοῦμεν πληρέστατα μὲ τὸν κύριον ὑπουργόν, δηλαδὴ ἀφοῦ ὁ γενικὸς νόμος τιμωρεῖ τὸν παραβαίνοντα τὸ καθῆκόν του, ἀποκαθίστανται περιτταὶ αἱ προκείμεναι ποινικαὶ διατάξεις, διότι τιμωρεῖται ὁ παραβάτης καὶ ἄνευ τούτων.

Ὁ κύριος ὑπουργὸς μᾶς εἶπεν, ὅτι οἱ νομοθέται ἐξετάζουν κυριωτέρως τὰ ἐπιπολλάζοντα ἐγκλήματα· τοῦτο εἶναι οὐσιῶδες καὶ ἂς τὸ θεωρήσωμεν ὑπὸ τὴν ἀληθῆ αὐτοῦ ἔποψιν. Ποῖον εἶναι τὸ μᾶλλον ἐπιπολλάζον ἔγκλημα εἰς τὸ προκείμενον ζήτημα; ἀναμφιβόλως ἡ κακὴ ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου. Ἂς θέσωμεν λοιπὸν βαρυτέρας ποινὰς εἰς ἐκείνους, οἵτινες ἐφαρμόζουν κακῶς τὴν

νόμον, καὶ ἐλαφροτέρας εἰς τοὺς ὀλιγώτερον πταίοντας, ἀλλὰ τὸ νομοσχέδιον ἔχει ὅλον τὸ ἐναντίον κατὰ δυστυχίαν.

Ὁ κύριος ὑπουργὸς μᾶς εἶπεν, ὅτι εἰς τὰ φωτισμένα ἔθνη τιμωρεῖται ὁ πατὴρ, ὅστις δὲν ἐκπαιδεύει τὸ τέκνον του· ἐγὼ δὲ προσθέτω, ὅτι πρέπει νὰ λαμβάνῃ διπλασίαν ποινὴν ὅστις δίδει κακὴν ἀνατροφὴν εἰς τὸ τέκνον του καὶ τὸ ὁδηγεῖ εἰς τὴν διαφθοράν. Ποία ποινὴ λοιπὸν ἀπαιτεῖται εἰς τὸν πατέρα (τὴν κυβέρνησιν), ἥτις δίδει εἰς τὸν υἱὸν (τὸν λαόν της) τὸ παράδειγμα τῆς κακῆς ἐφαρμογῆς τῶν νόμων καὶ τὸ ἀρίνει νὰ προοδεύῃ εἰς τὴν διαφθοράν, ἀδιαφοροῦσα εἰς τὰς καταχρήσεις καὶ ἀξιοποίνους πράξεις τῶν ὑπαλλήλων ἀρχῶν, αἵτινες ὑπερέβησαν πάντα ὅρον; Ταῦτα πρὸς ἀπάντησιν τῆς ὁμιλίας τοῦ κυρίου ὑπουργοῦ.

Ἂς μὴ πιστεύσῃ κανεὶς, κύριοι, ὅτι θέλει προκύψει αἴσιον ἀποτέλεσμα εἰς τὰς ἐλλείψεις τῶν στρατευσίμων ἐν ὅσῳ ἐπικρατεῖ ἡ ὑπάρχουσα κακὴ ἐφαρμογὴ τῶν νόμων. Ἂν μὲ εἴπῃ τις ὅτι τοῦ λοιποῦ θέλει γενῇ καλὴ καὶ ἀκριβὴς ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου, τὸν ἀπαντῶ, ὅτι τούτου γενομένου, δηλαδὴ τῆς καλῆς ἐφαρμογῆς, εἶναι περιττοὶ αἱ περὶ πλέον ποινικαὶ διατάξεις, διότι ἀρκοῦσιν αἱ ὑπάρχουσαι εἰς τὸν περὶ ἀπογραφῆς νόμον ἐν περιπτώσει καλῆς ἐφαρμογῆς, καὶ ἂν μετὰ ταῦτα προκύψῃ δυστροπία ἐκ μέρους τῶν στρατευσίμων εἴμεθα προθυμώτατοι νὰ ἐπιβάλλωμεν πενταπλασίως σκληροτέρας ποινὰς εἰς αὐτόν. Πλὴν τόσον θεωρῶ ἀδύνατον νὰ γίνῃ καλὴ ἐφαρμογὴ εἰς τοὺς νόμους, ὅσον θεωρῶ ἀδύνατον νὰ κινηθῇ τὸ ὄρος ὁ Ὑμηττὸς καὶ νὰ ὑπάγῃ νὰ μείνῃ εἰς τὸ Καλαμάκι.

Προβλέπω, κύριοι, καὶ γνωρίζω τὸ ἀποτέλεσμα, τὸ ὁποῖον θέλει προκύψει ἀπὸ τὰς συζητήσεις καὶ παρατηρήσεις μας, καὶ δὲν διστάζω νὰ σᾶς εἰπω τὸ διατὶ γνωρίζω τοῦτο. Ὁ σκοπὸς, διὰ τὸν ὁποῖον γίνονται αἱ συζητήσεις εἰς τὰ ἄλλα μέρη εἶναι ἄριστος, ἐπειδὴ εἰς τὰ πολυμελῆ σώματα ῥίπτονται εἰς τὴν μέσην πολλαὶ καὶ διάφοροι ἰδέαι, αἵτινες, ἀφοῦ βασανισθῶσι, προτιμᾶται καὶ παραδέχεται ἡ καταλληλοτέρα καὶ συμφεροντέρα· ἐνταῦθα ὅμως εἰς ἡμᾶς συμβαίνει ὅλον τὸ ἐναντίον· ἐπειδὴ γενομένων διαφόρων παρατηρήσεων περὶ ἑνὸς ἀντικειμένου, ὅσον σύστιῶδες καὶ ἂν ἦναι, οἱ μὲν λέγουν ὅτι ἀκούομεν ὅλα ταῦτα καὶ πειθόμεθα, ἀλλ' εἰς τὴν ἀπόφασιν δὲν ἐμποροῦμεν παρὰ νὰ εἴπωμεν τὸ, ναὶ, κατὰ τὸ νομοσχέδιον, ἄλλως βλάπτονται οὐσιωδῶς τὰ ἰδιαίτερα συμφέροντά μας· ἄλλοι λέγουν, ὅτι παραδεχόμεθα κατὰ πεποίθησιν ὡς ὀρθὰς τὰς παρατηρήσεις ταύτας, ἀλλ' ἡ ὑπορίσθιος θέσις, εἰς τὴν ὁποίαν εὑρισκόμεθα μᾶς ἀναγκάζει νὰ

πράξωμεν τὸ ἐναντίον καὶ νὰ εἴπωμεν τὸ ναὶ, ὑπὲρ τοῦ νομοσχεδίου· οἱ δὲ κυβερνῶντες λέγουσιν ὅτι, ὁποιανδήποτε οὐρανοκατέβατον ἰδέαν καὶ ἂν ἔχῃς, εἶσαι ἐναντίος, δὲν θὰ εἴπῃς τὸ ναὶ ὑπὲρ τοῦ νομοσχεδίου καθ' ὅλα αὐτοῦ τὰ μέρη, εἶσαι ἐχθρὸς καὶ σὺ καὶ οἱ συγγενεῖς σου καὶ οἱ φίλοι σου. Αὐτὴ εἶναι ἡ κυρία αἰτία, ἥτις ἔφερε καὶ φέρει τὴν διαφθορὰν εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμὸν εἰς τὸν τόπον, ὥστε δὲν μένει ἐλπὶς κανμία ὑπάρχοντος τούτου.

Ἐὰν, κύριοι, μᾶς ἐδίκαζε σήμερον κατὰ πεποίθησιν ἕνα δικαστήριον, ἀναμφιβόλως ἤθελε μᾶς καταδικάσει ὡς ἐπιόρκους, ἐπειδὴ ὁρκισθήμεν νὰ ψηφοφορῶμεν ἀνεπηρεάστως κατὰ τὴν πεποίθησίν μας.

Διὰ νὰ πεισθῇ ἕκαστος περὶ τῆς καλῆς ἢ κακῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου καὶ περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων, τὰ ὁποῖα θέλουσι φέρει αἱ ποινικαὶ διατάξεις μὲ τὴν ὀπισθενεργὸν αὐτῶν δύναμιν κατὰ τὸ νομοσχέδιον, σᾶς φέρω ἓν μικρὸν πρόστρατον παράδειγμα, τὸ ὁποῖον ἐγένετο ἐνταῦθα εἰς τὴν πρωτεύουσαν, δηλ. εἰς τὰς Ἀθήνας πρὸ ὀκτὼ ἕως δέκα ἡμερῶν. Νέος τις Ἀθηναῖος ἐγράφη εἰς τὸν κατάλογον τῶν στρατευσίμων διὰ νὰ κληρωθῇ, ὅστις θεωρῶν ἑαυτὸν ἠδικημένον, ὑπῆγεν εἰς τὴν δημοτικὴν ἀρχὴν καὶ εἰς τὴν συντάξασαν τὸν κατάλογον ἐπιτροπὴν, πρὸς οὓς εἶπε τὰ ἀκόλουθα· Κύριοι, διατί ἀνέχεσθε νὰ καταπατῆται ὁ νόμος καὶ ν' ἀδικῶμαι ἐκ τούτου; τὸ πεμπτὸν ἄρθρον τοῦ περὶ ἀπογραφῆς νόμου ἐξαιρεῖ τοὺς μονογεννεῖς υἱοὺς, ἐγὼ λοιπὸν εἶμαι μονογενὴς υἱὸς, διὰ ποῖον λόγον μὲ ἐνεγράψατε εἰς τὸν κατάλογον; Πρὸς δὲ, τὸ 3 ἄρθρον τοῦ αὐτοῦ νόμου ἐξαιρεῖ τοὺς φοιτητὰς τῶν γυμνασίων καὶ τοῦ πανεπιστημίου· ἐγὼ εἶμαι φοιτητὴς τοῦ γυμνασίου τῶν Ἀθηνῶν, τὸ ἓν ἐκ τῶν δύω τούτων ἂν εἶχον ἔπρεπε νὰ ἐξαιρεθῶ, ἀλλ' ἐγὼ καίτοι ἔχων καὶ τὰ δύω ταῦτα, δὲν ἐξηρέθην, ἀλλὰ μὲ ἐνεγράψατε εἰς τὸν κατάλογον. Ποίαν δὲ ἀπάντησιν ἔλαβεν εἰς τὰς ἐνστάσεις του ταύτας; Ὕπαγε, καὶ θέλομεν σκεφθῆ. Ὁ νέος ὢν εὐφυὴς καὶ ἔχων δυσάρεστά τινα κατ' αὐτῶν προηγούμενα, καὶ προσέτι θεωρῶν τὸ πρὸς αὐτὸν περιφρονητικὸν ὕφος των, καὶ ἀγανακτῶν, ἀπήντησε πρὸς αὐτούς· « Κύριοι, ἐπειδὴ θέλετε νὰ δεῖξητε, ὅτι εἶσθε ἀκριβεῖς εἰς τὴν καλὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου, λάβετε τὴν καλοσύνην ν' ἀκούσητε· Ὑμεῖς, κύριε, ὅστις μὲ λέγετε νὰ ὑπάγω, δὲν ἔχετε δύω υἱοὺς ἀπὸ 18-24 ἐτῶν, διὰ τί δὲν εἶναι κανεὶς ἐκ τῶν δύω ἐγγεγραμμένος εἰς τὸν κατάλογον; καὶ ὄχι μόνον ἤδη, ἀλλὰ μήτε πέρυσι, μήτε προπέρυσι, μήτε ποτέ; Ὑμεῖς, κύριε,

γραμματεῦ, ὅστις μὲ βλέπετε τόσον περιφρονητικῶς, δὲν ἔχετε τρεῖς ἐξαδέλφους καὶ δύω γυναικαδέλφους, διὰ τί δὲν εἶναι κανεὶς ἐξ αὐτῶν γεγραμμένος εἰς τὸν κατάλογον; Σὺν τούτοις, κύριοι, ἰδοὺ σᾶς παρουσιάζω γραπτὸν ὀνομαστικὸν κατάλογον ἀπὸ 86 νέους μὲ τὸ ὄνομα καὶ ἐπώνυμον, καὶ τὴν ἡλικίαν ἑκάστου ἀπὸ 18-23 ἐτῶν, διὰ ποῖον λόγον δὲν εἶναι κανεὶς ἐξ αὐτῶν ἐγγεγραμμένος εἰς τὸν κατάλογον; Τὰ μέσα, τὰ ὁποῖα εὐκόλυναν τὴν ἐξάλειψίν των ἀπὸ τὸν κατάλογον, δὲν δυσκολεύεται κανεὶς νὰ τὰ ἐννοήσῃ. Ἐκ τῶν ὀλίγων, τοὺς ὁποίους ἔχετε γεγραμμένους εἰς τὸν κατάλογον, ἀφοῦ ἐξαιρεθῶσι τινὲς ἐκ τῶν ὅσοι κακῶς ἐνεγράφησαν, καὶ τινες, ὡς οἱ ῥηθέντες 86, δὲν θέλουσι μείνει εἰμὴ ὁ ἀπαιτούμενος ἀριθμός, ὥστε δὲν θὰ μένῃ ἐλπὶς νὰ λάβῃ τις ἀριθμὸν ἀπαλλαγῆς, καὶ τότε τοὺς φέρετε εἰς τὴν ἐσχάτην ἀπελπισίαν.» Ποῖον ἐγένετο, νομίζετε, τὸ ἀποτέλεσμα τούτων; εὐαρεστηθεῖτε νὰ τὸ ἀκούσητε. Ἐξεδόθη ἀπόφασις, λέγουσα ἐν συντομίᾳ, ἐπειδή, ἐπειδή, καὶ ἐπειδὴ εἶναι ἀνίσχυραι αἱ ἐνστάσεις ἀπορρίπτονται· καὶ οὕτως ἔλαβε τέλος ἡ σκηνή. Ὅταν εἰς τὴν πρωτεύουσαν γίνεται τοιαύτη ἐφαρμογή, ἂς συμπεράνῃ ἕκαστος ὁποία γίνεται εἰς τὰς ἐπαρχίας τοῦ κράτους, καὶ ὅστις νοστιμεύεται ἂς παραδεχθῇ τοιαύτας ποινὰς διὰ νὰ γίνηται τετραπλασία ἡ ἀργυρολογία, οἱ ῥυλακισμοί, καὶ ἐκποιήσεις τῶν κτημάτων τῶν πολιτῶν, οἵτινες ἀναγκάζονται ἀπὸ τὰς παρανομίας καὶ ἀδικήματα πρὸς αὐτοὺς νὰ δραπετεύωσι.

Λάβετε, κύριοι, ὑπομονὴν καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας θέλω σᾶς παραστήσει σκευωρίαν φρικτὴν, χαλκευθεῖσαν ἐκ συνεννοήσεως τῶν ἀνωτέρων καὶ κατωτέρων δημοσίων ὑπαλλήλων, διὰ νὰ κατηγορηθῶσι καὶ βασανισθῶσιν ἀδίκως πολῖται, ἐκ τῆς ὁποίας νὰ συγκινηθῆτε καὶ νὰ εἴπητε, γῆ ῥοῖζον! στέναξον ἀπὸ μίαν τοιαύτην κοινωνίαν, ἥτις κατήντησε χειροτέρα καὶ ἀπὸ αὐτὰ τὰ ἄγρια σαρκοφάγα θηρία! διότι ἀσφάλεια εἰς ἄνθρωπον δὲν ὑπάρχει πλέον, ἐὰν δὲν προστατεύηται ἀπὸ ἰσχυρὸν, ἢ ἀνθελήσῃ νὰ διατηρήσῃ ἀνεξάρτητον χαρακτῆρα. Ἔ! κύριοι, ἀρκεῖ τὸ ἐμπόριον! Εὑρίσκομαι εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ὁμολογήσω ὅτι, ἐπειδὴ δὲν ἔχω τόσον πλατεῖαν συνείδησιν νὰ ψηφοφορῶ εἰς τὸ μέλλον ἐναντίον τῆς πεποιθήσεώς μου καὶ νὰ λέγω τὸ ναί, εἰς τοιαῦτα ζητήματα θέλω ἀποκρίνομαι, δὲν ἔχω ψῆφον.

Ἀντιλέγων ἐν μέρει εἰς τὰ λεχθέντα ὁ προαγορεύσας Γερουσιαστὴς Κ. Δούκας, δὲν θέλω, εἶπε, μιμηθῆ τὸν πρὸ ἐμοῦ ἀγορεύσαντα ὡς πρὸς τοὺς σαρκασμοὺς, μὲ τοὺς ὁποίους ἔχει συνήθειαν νὰ ὁμιλῇ. Ἐγὼ εἶπον καὶ ἐπαναλαμβάνω νὰ εἴπω,

ὅτι σήμερον δὲν πρόκειται περὶ τοῦ νόμου τῆς ἀπογραφῆς, ἀλλὰ περὶ τοῦ νόμου τοῦ ἀφορῶντος τὴν συλλογὴν καὶ τὴν κατάταξιν τῶν κληρούχων εἰς τὸν στρατὸν καὶ περὶ τούτου πρέπει νὰ δώσωμεν ψῆφον.

Πρὸ ὀλίγου λαλήσας, κύριοι, ἐπέφερεν ὁ Γερουσιαστὴς Κ. Δούκας, σᾶς εἶπον ὅτι ὀλίγα θέλω εἰπεῖ. Ἀναγκάζομαι ὅμως νὰ λάβω καὶ ἤδη τὸν λόγον, προσκληθεὶς ἀπὸ τὸν Κ. ὑπουργὸν, ὁ ὁποῖος διὰ τῆς ἀγορεύσεώς του μᾶς ἐξέθετε τὴν ἱστορίαν τῆς γεννήσεως τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου, καὶ μᾶς εἶπεν ὅτι ἡ Βουλὴ μετερρύθμισεν αὐτό. Ἡ Βουλὴ εἶναι σῶμα ἀνεξάρτητον εἰς τὰς ἀποφάσεις της, αἵτινες δὲν δύνανται νὰ ἐπικριθῶσιν ἀπὸ κανένα· ἀλλ' ὅ,τι γίνεται εἰς τὸ ἓν σῶμα μετ' ἀγανακτήσεως τινος τοῦτο πρέπει νὰ συζητῆται εἰς τὸ ἕτερον σῶμα μὲ πολλὴν ὑπομονὴν καὶ σκέψιν. Εἶπεν, ὅτι εἰς τὴν Βουλὴν ὑπάρχει ὁ περὶ ἀπογραφῆς νόμος πρὸς συζήτησιν, ἀλλὰ δὲν μᾶς εἶπε συνάμα καὶ διὰ ποῖον λόγον δὲν ἐσυζητήθη. Ἦλθεν ἑπομένως εἰς φιλοσοφικὰς θεωρίας· ὁ νομοθέτης, εἶπε, πρέπει νὰ τιμωρῇ τὰ πλεονάζοντα ἐγκλήματα. Ἀλλ' ἐγὼ μετὰ τῶν συναδελφῶν μου ἔχομεν ἄλλην ἀρχὴν, ὅτι ἡ κακὴ ἐκτέλεσις τῶν νόμων εἶναι ἡ αἰτία τῶν ἐγκλημάτων, καὶ ὅτι ἄξιοι τιμωρίας εἶναι οἱ ὑπάλληλοι, οἱ ἐκτελοῦντες κακῶς τοὺς νόμους, καὶ οὐχὶ οἱ δραπέται· ὁ λαὸς δὲν ἀπαχθένεται ποτε τὴν σημαίαν, ἀλλ' ὠθεῖται εἰς τοῦτο ἐκ τῆς κακῆς καὶ μεροληπτικῆς ἐνεργείας τῶν διευθυνόντων τὴν νεοσυλλεξίαν ὑπαλλήλων, κατὰ τῶν ὁποίων πρέπει νὰ ἐπέλθῃ ἡ αὐστηρὰ τιμωρία.

Ὁ κύριος ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης ἐξέφρασεν ἀπορίαν πῶς ἄνθρωποι, οἵτινες ἐστάθησαν καὶ δήμαρχοι, καὶ ἄρχοντες, καὶ ὑπουργοὶ ἀποδίδουσι τὰ σφάλματα εἰς τοὺς ὑπαλλήλους. Εἶμαι εἷς ἐξ ἐκείνων καὶ λέγω πρὸς αὐτὸν, ὅτι ὡς δήμαρχος ποτὲ δὲν ἐνήργησα τὸν περὶ ἀπογραφῆς νόμον, τοὺς δὲ λοιποὺς ἐξετέλεσα μὲ ὅλην τὴν ἀκρίβειαν, καὶ ἔχω μάρτυρας τοὺς συμπολίτας μου, καυχῶμαι μάλιστα, ὅτι εἰς τὰ ἀρχεῖα τῆς Κυβερνήσεως δὲν εὑρίσκεται καμμία κατ' ἐμοῦ ἀναφορὰ· ὡς ὑπουργὸς κατέβαλα πᾶσαν σπουδὴν νὰ ἐφαρμόσω, ὅ,τι ὡς Γερουσιαστὴς ἐπρέσβευσα· καὶ ὡς νομοθέτης πρέπει νὰ εὕρω τὸ μέρος ὅπου τὸ ἔγκλημα ἀκριβῶς, καὶ νὰ ψηφίζω τὰς ποινάς.

Περαιωμένης κηρυχθείσης ἑπομένως τῆς συζητήσεως, ἐγένετο ψηφοφορία ἐπὶ τῆς τροπολογίας τοῦ κυρίου Δούκου, ὡς ἀπωτέρας, κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν Κ. Ν. Πονηροπούλου καὶ Παπαπολίτου, δι' ἧς ἐξήχθη

ὅτι ἡ Γερουσία δὲν παρεδέχθη αὐτὴν διὰ ψήφων 28 πρὸς 15, κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον πρωτόκολλον τῆς ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας

Ἐπὶ τῆς τροπολογίας τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Α. Λόντου, γενομένης ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ περὶ στρατολογίας νομοσχεδίου.

Γ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ο	Γ. Γλαράκης	Ο
Παναγ. Γιατράκος		Δημ. Γ. Βούλγαρης	
Ἀθανάσ. Γρηγοριάδης		Γκίκας Καρακατζάνης	
Ἀναγ. Δελιγιάννης	Ο	Νικ. Ἰω. Μέξης	
Σωτ. Θεοχαρόπουλος	Ο	Ἀδάμ Δούκας	Ο
Γεώρ. Κουντουριώτης	Ο	Δῆμος Κανελλόπουλος	
Ἰωάν. Θ. Κολοκοτρώνης	Ο	Κωνστ. Κανάρης	Ο
Σπ. Καλογερόπουλος	Ο	Τσανετάκης Γρηγοράκης	
Ἀναστ. Λόντος	Ν	Μ. Α. Καΐρης	Ο
Τάτζης Μαγγίνας	Ν	Ἀντών. Γ. Κριεζής	Ο
Κωνστ. Μπότζαρης	Ν	Ἀντών. Μαυρομιχάλης	Ν
Ἀναγ. Μοναρχίδης	Ν	Γεώρ. Νοταρᾶς	Ο
Ἀμπρος Νάκος	Ο	Δημήτρ. Πλαπούτας	Ο
Διαμ. Ν. Ὀλύμπιος		Ἰωάν. Στάϊκος	Ο
Χαράλ. Παππαπολίτης	Ν	Ἀναστάσ. Μαυρομιχάλης	Ν
Ἰάκωβος Παξιμάδης		Κίτσος Τζαβέλλας	Ο
Νικόλ. Πονηρόπουλος	Ν	Γαρδικιώτης Γρίβας	
Νικόλ. Πρασσακάκης		Ἀλέξ. Βλαχόπουλος	Ο
Σπ. Τρικούπης		Δημήτρ. Χατσῖσκος	Ο
Ρικάρδος Τζιώρτζ	Ν	Δημήτρ. Χρηστίδης	Ο
Βασ. Χρηστακόπουλος	Ν	Νικόλ. Μαυρομμάτης	Ο
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου	Ν	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπους	Ο
Νικόλ. Χρυσόγελος	Ν	Παναγ. Διδωρίκης	Ο
Γεώρ. Ψύλλας	Ν	Χατζῆ Χρῆστος	Ο
Δρ. Μανσόλας	Ν	Γεώργ. Δυοβουνιώτης	Ο
Ἰωάν. Θεοτόκης	Ν	Κωνστ. Προβιλέγγιος	
Ἰωάν. Χ. Πέτρου	Ο	Ἰωάν. Οἰκονόμου	Ο
Ἀθαν. Διδωρίκης	Ο	Σπῦρος Μήλιος	Ο
Γεώργ. Δαρειώτης		Μιχ. Μαρκοπολίτης	
Γεώρ. Παππαηλιόπουλος			

Προβάσης μετὰ ταῦτα τῆς Γερουσίας εἰς τὴν ψηφοφορίαν τῆς τροπολογίας τοῦ κυρίου Ψύλλα, προταθείσης ὡς προσθήκην ἐκείνης τοῦ κυρίου Λόντου, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολε-

κτῶν Β. Χρηστακοπούλου καὶ Α. Δούκα, ἐξήχθη ὅτι ἡ Γερουσία δὲν παρεδέχθη καὶ ταύτην διὰ ψήφων 27 πρὸς 16, κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον πρωτόκολλον τῆς ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Ἐπὶ τῆς τροπολογίας τοῦ Κ. Γ. Ψύλλα.

Γ. Ἀντωνόπουλος	Ο	Γεώργιος Γλαράκης	Ο
Παν. Γιατράκος		Δημήτριος Γ. Βούλγαρης	
Ἀθ. Γρηγοριάδης		Γκίκας Καρακατζάνης	
Ἀναγν. Δελιγιάννης	Ν	Νικόλαος Ἰω. Μέξης	
Σωτ. Θεοχαρόπουλος	Ο	Ἀδάμ Δούκας	Ο
Γεώρ. Κουντουριώτης	Ο	Δῆμος Κανελλόπουλος	
Ἰω. Θ. Κολοκοτρώνης	Ο	Κωνσταντῖνος Κανάρης	Ο
Σπ. Καλογερόπουλος	Ο	Τσανετάκης Γρηγοράκης	
Ἀναστ. Λόντος	Ν	Μ. Α. Καΐρης	Ο
Τάτζης Μαγγίνας	Ν	Ἀντώνιος Γ. Κριεζής	Ο
Κωνστ. Μπότζαρης	Ν	Ἀντώνιος Μαυρομιχάλης	Ν
Ἀναγ. Μοναρχίδης	Ν	Γεώργιος Νοταρᾶς	Ο
Ἀμπρος Νάκος	Ο	Δημήτριος Πλαπούτας	Ο
Διαμ. Ν. Ὀλύμπιος		Ἰωάννης Στάϊκος	Ο
Χαρ. Παππαπολίτης	Ν	Ἀναστάσιος Μαυρομιχάλης	Ν
Ἰάκ. Παξιμάδης		Κίτσος Τζαβέλλας	Ο
Νικ. Πονηρόπουλος	Ν	Γαρδικιώτης Γρίβας	
Νικ. Πρασσακάκης		Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ο
Σπ. Τρικούπης		Δημήτριος Χατσῖσκος	Ο
Ρικάρδος Τζιώρτζ	Ν	Δημήτριος Χρηστίδης	Ο
Βασ. Χρηστακόπουλος	Ν	Νικόλαος Μαυρομμάτης	Ο
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου	Ν	Ἀναστάσ. Σ. Χαραλάμπης	Ο
Ν. Χρυσόγελος	Ν	Παναγιώτης Διδωρίκης	Ο
Γεώρ. Ψύλλας	Ν	Χατσῆ Χρῆστος	Ο
Δρόσος Μανσόλας	Ν	Γεώργιος Δυοβουνιώτης	Ο
Ἰωάν. Θεοτόκης	Ν	Κωνσταντ. Προβιλέγγιος	
Ἰωάν. Χ. Πέτρου	Ο	Ἰωάννης Οἰκονόμου	Ο
Ἀθανάσιος Διδωρίκης	Ο	Σπῦρος Μήλιος	Ο
Γεώργιος Δαρειώτης		Μιχαὴλ Μαρκοπολίτης	
Γεώργ. Παππαηλιόπουλος			

Προκειμένου ἔπειτα νὰ ψηφοφορηθῇ ἡ τροπολογία τοῦ κυρίου Χρυσογέλου καὶ κατόπιν ἡ τοῦ Κ. Χρηστακοπούλου, ὁ πρῶτος ὑπέσυρε τὴν τροπολογίαν αὐτοῦ· ἐγένετο ἑπομένως ψηφοφορία

ἐπὶ τῆς τροπολογίας τοῦ Κ. Χρηστακοπούλου, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν κυρίων Ἀναστασίου Μαυρομιχάλη καὶ Α. Δούκα, δι' ἧς ἐξήχθη ὅτι ἡ Γερουσία δὲν παρεδέχθη καὶ ταύτην διὰ ψήφων 28 πρὸς 13, κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον πρωτόκολλον τῆς ψηφοφορίας.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας

Ἐπὶ τῆς τροπολογίας τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Β. Χρηστακοπούλου.

Γεώργιος Μ. Ἀντωνόπουλος	Ο	Γεώρ. Γλαράκης	Ο
Παναγιώτης Γιατράκος		Δημ. Γ. Βούλγαρης	
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης		Γκίκας Καρακατζάνης	
Ἀναγνώστης Δελιγιάννης	Ο	Νικόλ. Ἰω. Μέξης	
Σωτήριος Θεοχαρόπουλος	Ο	Ἀδὰμ Δούκας	Ο
Γεώργιος Κουντουριώτης	Ο	Δῆμος Κανελλόπουλος	
Ἰωάννης Θ. Κολοκοτρώνης	Ο	Κωνστ. Κανάρης	Ο
Σπυρίδων Καλογερόπουλος	Ο	Τσανετ. Γρηγοράκης	
Ἀναστάσιος Λόντος	Ν	Μ. Α. Καίρης	Ο
Τάτζης Μαγγίνας		Ἀντών. Γ. Κριεζῆς	Ο
Κωνσταντῖνος Μπότζαρης	Ν	Ἀντών. Μαυρομιχάλης	
Ἀναγνώστης Μοναρχίδης	Ν	Γεώρ. Νοταρᾶς	Ο
Ἀμπρος Νάκος	Ο	Δημήτ. Πλαποῦτας	Ο
Διαμαντῆς Ν. Ὀλύμπιος		Ἰωάν. Στάϊκος	Ο
Χαράλαμπος Παπαπολίτης	Ν	Ἀναστ. Μαυρομιχάλης	Ν
Ἰάκωβος Παξιμάδης		Κίτζος Τζαβέλλας	Ο
Ν. Πονηρόπουλος	Ν	Γαρδικιώτης Γρίβας	
Ν. Πρασακάκης		Ἀλέξ. Βλαχόπουλος	Ο
Σπ. Τρικούπης		Δημ. Χατζῆσκος	Ο
Ρικάρδος Τζιώρτζ	Ν	Δημ. Χρηστίδης	Ο
Βασίλειος Χρηστακόπουλος	Ν	Νικόλ. Μαυρομμάτης	Ο
Ἀνδρέας Χ. Ἀναργύρου	Ν	Ἀναστ. Σ. Χαραλάμπης	Ο
Νικόλαος Χρυσόγελος	Ν	Παναγ. Λιδωρίκης	Ο
Γεώργιος Ψύλλας	Ν	Χατσῆ Χρῆστος	Ο
Δρόσος Μανσύλας	Ν	Γεώρ. Δουβουνιώτης	Ο
Ἰωάννης Θεοτόκης	Ν	Κωνστ. Προβιλέγγιος	
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	Ο	Ἰωάν. Οἰκονόμου	Ο
Ἀθανάσ. Λιδωρίκης	Ο	Σπῦρος Μήλιος	Ο
Γεώρ. Δαρειώτης		Μιχαὴλ Μαρκοπολίτης	
Γεώρ. Παπαηλιόπουλος			

Ἀποσύραντος ὕστερον τοῦ γερουσιαστοῦ Κ. Μπότζαρη τὴν παρ' αὐτοῦ ὡς μειονοψηφοῦντος μέλους τῆς ἐπιτροπῆς προταθεῖσαν τροπολογίαν, ἐγένετο τελευταῖον ψηφοφορία διὰ χειροτονίας ἐπὶ τοῦ ἄρθρ. 3 τοῦ νομοσχεδίου, δι' ἧς ἐξήχθη, ὅτι ἡ Γερουσία κατὰ πλειονοψηφίαν παρεδέξατο αὐτό, ὡς ἔχει.

Ἀνεγνώσθη ἔπειτα τὸ ἄρθρον 4. Ἐπ' αὐτοῦ ὁ γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας ἐπρότεινε νὰ προστεθῶσι τὰ ἑξῆς. « Ἀροῦ ἐκπληρώσῃ τὴν ποινὴν τῆς φυλακίσεώς του. »

Ἡ τροπολογία αὕτη ὑποστηριχθεῖσα παρ' ἄλλου καὶ ψηφοφορηθεῖσα δὲν παρεδέχθη.

Μετὰ ταῦτα ὁ γερουσιαστὴς Κ. Χρυσόγελος παρετήρησεν, ὅτι ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου τούτου ἐπιβάλλει διπλῆν ποινὴν εἰς τὸν δραπέτην κληροῦχον ἐναντίον τῆς κοινῆς παραδεδειγμένης ἀρχῆς, ὑποχρεούμενον νὰ ὑπηρετήσῃ εἰς τὸν στρατὸν 4 ἔτη μετὰ ἑνὸς ἔτους φυλάκισιν ὅταν συλληφθῇ, ἐὰν δὲν ὑπερέβη τὸ 40 ἔτος τῆς ἡλικίας του, ὅπερ ἐστὶ καὶ μετὰ 22 ἢ 16 ἔτη ἀπὸ τῆς κληρώσεώς του, καὶ ἀροῦ ὑπέστη τὰς ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ ποινάς, δημευθείσης τῆς περιουσίας αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρός, πρὸς ἀντικατάστασιν ἄλλου, μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα ἡμερῶν, ἐὰν ἦναι ἐντὸς τοῦ κράτους, ἢ 4 μηνῶν ἐὰν ἐδραπέτευσεν ἐκτός.

Ἐντεῦθεν προκύπτουσι δύω κακά· α) νὰ ἐκπατρισθῇ διὰ παντὸς ὁ δραπετεύσας κληροῦχος ἕνεκα τῆς ὑποχρεώσεως ταύτης, δι' ἣν ἔφυγε τὴν πατρίδα, διότι δὲν θέλει ἐπανέλθει βεβαίως, καὶ β') τὸ νὰ ζημιωθῇ ὁ δῆμος τὸ ὅλον ἢ μέρος τὸ ὁποῖον ἐπλήρωσε διὰ τὸν ἀντικαταστάτην αὐτοῦ, καὶ τὸ ὁποῖον ὁ δραπέτης εὐχαρίστως ἤθελεν ἀποδώσει εἰς τὸν δῆμον ἐπανερχόμενος· ἐὰν οὕτω νομοθετῶμεν, θέλει ἁρμόσει εἰς ἡμᾶς τὸ τοῦ Κορυδαλοῦ τοῦ Αἰσωπείου μύθου πρὸς τὸν Γεωργόν « Εἰ τοιαύτην πόλιν κτίζεις ὀλίγους ἕξεις τοὺς ἐνοικοῦντας. »

Ψηφοφορηθὲν ἑπομένως τὸ ἄρθρον τοῦτο τοῦ νομοσχεδίου, ἐγένετο παραδεκτὸν ὡς ἔχει.

Ἀναγνωσθέντος ὕστερον τοῦ ἄρθρου 5, ὁ αὐτὸς γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας παρετήρησεν, ὅτι ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου τούτου μὴ ὀνομάζουσα τὰς ἁρμοδίους ἀρχάς, εἰς τὰς ὁποίας ὀφείλει νὰ ἐμφανισθῇ ὁ προσερχόμενος δραπέτης κληροῦχος, δίδει χώραν εἰς ἀδίκους τιμωρίας, καὶ ὅτι τὸ ἄρθρον αὐτό, ὡς ταυτόσημον μὲ τὸ προηγούμενον ἄρθρον 3, πρέπει νὰ ἐξαλειφθῇ.

Ἐπὶ τῆς προτάσεως ταύτης ὑποστηριχθείσης παρ' ἄλλων, ἐγένετο ἑπομένως ψηφοφορία δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως, κατ' αἴτησιν ἑπτὰ μελῶν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Ν. Πονη-

ροπούλου καὶ Α. Δούκα, δι' ἧς ἐξήχθη, ὅτι ἡ Γερουσία δὲν παρεδέχθη αὐτὴν διὰ ψήφων 28 πρὸς 13 κατὰ τὸ ὧδε προσαρτώμενον πρωτόκολλον.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας

Ὑπὲ τῆς προτάσεως τοῦ Κ. Ψύλλα περὶ ἐξαλείψεως τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ νομοσχεδίου περὶ στρατολογίας

Γ. Μ. Ἀντωνόπουλος	Ο	Γεώργιος Γλαράκης	Ο
Παναγιώτης Γιατράκος		Δημήτριος Γ. Βούλγαρης	
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης		Γκίκας Καρακατζάνης	
Ἀναγνώστης Δελιγιάννης	Ο	Νικόλαος Ἰωάννου Μέξης	
Σωτήριος Θεοχαρόπουλος	Ο	Ἀδάμ Δούκας	Ο
Γεώργιος Κουντουριώτης	Ο	Δῆμος Κανελλόπουλος	
Ἰω. Θ. Κολοκοτρώνης	Ο	Κωνσταντῖνος Κανάρης	Ο
Σπυρίδων Καλογερόπουλος	Ο	Τσανετάκης Γρηγοράκης	
Ἀναστάσιος Λόντος	Ν	Μ. Α. Καίρης	Ο
Τάτζης Μαγγίνας		Ἀντώνιος Γ. Κριεζῆς	Ο
Κωνσταντῖνος Μπότζαρης	Ν	Ἀντώνιος Μαυρομιχάλης	Ν
Ἀναγνώστης Μοναρχιδῆς	Ν	Γεώργιος Νοταρᾶς	Ο
Ἀμπρος Νάκος	Ο	Δημήτριος Πλαπούτας	Ο
Διαμαντῆς Ν. Ὀλύμπιος		Ἰωάννης Στάϊκος	Ο
Χαράλαμπος Παπαπολίτης	Ν	Ἀναστάσιος Μαυρομιχάλης	
Ἰάκωβος Παξιμάδης		Κίτσος Τζαβέλλας	Ο
Νικόλαος Πονηρόπουλος	Ν	Γαρδικιώτης Γρίβας	
Νικόλαος Πρασακάκης		Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	Ο
Σπυρίδων Τρικούπης		Δημήτριος Χατζίσκος	Ο
Ρικάρδος Τζιώρτζ	Ν	Δημήτριος Χρηστίδης	Ο
Βασίλειος Χρηστακόπουλος	Ν	Νικόλαος Μαυρομμάτης	Ο
Ἀνδρέας Χ. Ἀναργύρου	Ν	Ἀναστάσιος Σ. Χαραλάμπης	Ο
Νικόλαος Χρυσόγελος	Ν	Παναγιώτης Αἰδωρίκης	Ο
Γεώργιος Ψύλλας	Ν	Χατζῆ Χρῆστος	Ο
Δρόσος Μανσόλας	Ν	Γεώργιος Δυοβουνιώτης	Ο
Ἰωάννης Θεοτόκης	Ν	Κωνσταντῖνος Προβιλέγιος	
Ἰωάννης Χατζῆ Πέτρου	Ο	Ἰωάννης Οἰκονόμου	Ο
Ἀθανάσιος Αἰδωρίκης	Ο	Σπῦρος Μηλιος	Ο
Γεώργιος Δαρειώτης		Μιχαὴλ Μαρκοπωλίτης	
Γεώργιος Παπαηλιόπουλος			

Ψηφοφορηθὲν ἔπειτα τὸ ἄρθρον τοῦτο τοῦ νομοσχεδίου, ἐγένετο παραδεκτὸν ὡς ἔχει.

Παρελθὼν μετὰ ταῦτα ὁ αὐτὸς γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας ἐπρό-

τεινε νὰ προστεθῇ ἐνταῦθα ὑπὸ τὸν ἀριθμὸν 6 ἕτερον ἄρθρον περὶ τιμωρίας τῶν ὑποκρυπτόντων τοὺς δραπέτας κληρούχους, ἔχον, ὡς ἕπεται.

« Ἄρθρον 6. Οἱ ὑποκρύπτοντες ἐν γνώσει τὸν δραπέτην κληροῦχον θέλουν ὑπόκεισθαι εἰς τὴν ὑποχρέωσιν τῆς ἀντικαταστάσεως αὐτοῦ δι' ἄλλου. Ἂν δὲ οἱ ὑποκρύπτοντες ἤθελον εἶσθαι πολιτικοὶ ὑπάλληλοι τιμωροῦνται πρὸς τούτοις μὲ παῦσιν ἐκ τῆς δημοσίας αὐτῶν θέσεως· οἱ δὲ στρατιωτικοὶ τιμωροῦνται κατὰ τοὺς κειμένους στρατιωτικοὺς νόμους. »

Ψηφοφορίας δὲ γενομένης διὰ χειροτονίας, ἡ Γερουσία κατὰ πλειονοψηφίαν δὲν παρεδέχθη τὴν προσθήκην τοῦ ἄρθρου τούτου.

Ἀνεγνώσθη ἀκολούθως τὸ ἄρθρον 6 τοῦ νομοσχεδίου, καὶ ἐπ' αὐτοῦ ὁ γερουσιαστὴς Κ. Χρυσόγελος παρετήρησε τὰ ἀκόλουθα.

Τὸ ἄρθρον τοῦτο ἐπιβάλλον τὰς ποινὰς τῶν προηγουμένων 3, 4 καὶ 5 εἰς τὸν ἐκτὸς τοῦ κράτους δραπέτην, εἰς τὸν πατέρα αὐτοῦ, καὶ εἰς τὸν δῆμον εἰς ὃν ἀνήκει, παρέλειψε τὸν ἐγγυητὴν τὸν ὁποῖον οἱ ἐξερχόμενοι τοῦ κράτους στρατεύσιμοι, κατὰ συνέπειαν Β Διατάγματος ἢ ἐγκυκλίου δίδουσιν εἰς τὸν δῆμον πρὶν ἀναχωρήσωσιν, ὑποχρεούμενον νὰ παρουσιάσῃ τὸν στρατεύσιμον ἐὰν κληρωθῇ ἢ τὸν ἀντικαταστάτην αὐτοῦ. Ἡ ἐνέργεια τοῦ μέτρου τούτου ὄχι μόνον συντέμνει τὸν ἀπαιτούμενον καιρὸν εἰς τὴν ἀντικατάστασιν καὶ εὐκολύνει τὴν στρατολογίαν, ἀλλὰ καὶ ἀπαλλάττει τὸν δῆμον τῆς ὑποχρεώσεως εἰς τὴν ὁποίαν ὑποβάλλεται ἐκ τῶν μνησθεισῶν διατάξεων καὶ τῆς ἐντεῦθεν ζημίας· γνωμοδοτῶ λοιπὸν νὰ προστεθῇ μετὰ τὴν λέξιν « ἐμφανισθῇ » « ὑπογερ... ὁ ἐγγυητὴς αὐτοῦ ἐὰν ὑπάρχῃ τοιοῦτος, ἐν ἐλλείψει πολλοὶ τῶν ... ἐφαρμόζονται κτλ. »

εἶναι ἀρμό... δὲν ἑπομένως καὶ τὸ ἄρθρον τοῦτο τοῦ νομοσχεδίου, μέτρα, ἀνε... κὰ πλειονοψηφίαν παραδεκτὸν, ὡς ἔχει.

τοι... ... κθὲν τὸ ἄρθρ. 7, ἐγένετο ἐπίσης παραδεκτόν.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ἄρθρ. 8, ὁ γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας παρετήρησεν, ὅτι ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου τούτου χαρακτηρίζουσα ὡς ἐγκληματικὴν πᾶσαν ἐκ μέρους τῶν ἰατρῶν ἢ χειρουργῶν παραλαβὴν δώρων χορηγηθέντων αὐτοῖς ἕνεκα ἄλλης τινὸς θεραπείας ἢ ὑποθέσεως λαβούσης χώραν πολὺ πρότερον ἢ πολὺ ὕστερον τῆς προσκλήσεως των πρὸς γνωμοδότησιν περὶ τῆς ὑγείας κληρούχου τινος, δίδει ἀφορμὰς ἀδίκων συκοφαντιῶν καὶ καταδιώξεων, καὶ κατὰ συνέπειαν ἐγνωμοδότησε νὰ διορθωθῇ τὸ ἄρθρον τοῦτο καταλλήλως.

Μετὰ τὴν παρατήρησιν ταύτην ψηφοφορηθὲν καὶ τὸ ἄρθρον τοῦτο ἐγένετο παραδεκτὸν, ὡς ἔχει.

Ἀναγνωσθέντα κατόπιν τὰ ἄρθρα **9** καὶ **10**, ἐγένοντο παραδεκτὰ, ὡς ἔχουσιν.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ἄρθρου **11**, ὁ γερουσιαστὴς Κ. Λόντος, ἐξέθηκε τὰ ἀκόλουθα.

Ἤμην καὶ εἶμαι ἐναντίος τῆς ἐπιψηφίσεως τῶν ποινικῶν διατάξεων, αἵτινες κανονίζονται διὰ τοῦ παρόντος νομοσχεδίου. Εἶπον, ὅτι ἐὰν δὲν ἴδω συντελεστικὸν ἢ ἐλαφρυντικόν τι τῶν ποινῶν τούτων δὲν θέλω δώσει ψῆφον ἐπὶ τοῦ συνόλου. Οἱ ΚΚ. ὑπουργοὶ εἶπον, ὅτι ὁ παρὼν νόμος θέλει ἰσχύει διὰ τὸ ἔτος **1851**. Τὴν διάταξιν ταύτην προτείνω νὰ θέσωμεν ὑπὸ ἰδιαίτερον ἄρθρον ἀκροτελεύτιον ἔχον οὕτως.

« Ὁ παρὼν νόμος ἰσχύει διὰ τὸ ἔτος **1851**. »

Ἑπομένως ὁ γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας ἐξέθηκε τὰ ἑξῆς.

Ἐνθυμεῖσθε, εἶπεν, ὅτι χθὲς ἀγορεύων ἔκαμα λόγον περὶ τῶν καθυστερήσεων καὶ εἶπον ὅτι ἄρχονται ἀφ' ἧς ἐδημοσιεύθη ὁ νόμος, καὶ ὅτι ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν εἶπε τότε, αἱ καθυστερήσεις αὗται ἄρχονται ἀπὸ τὸ **1846**, ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον δὲν εὑρίσκω εἰς τὸν προκείμενον νόμον.

Παρατηρήσαντος ἐνταῦθα τοῦ Κ. ὑπουργοῦ ὅτι κατὰ τὸ **1846** δι' ἀποφάσεως τῆς Βουλῆς ἐγένετο συγχώνευσις καὶ ἐλάττωσις μάλιστα τῶν πρὸ τοῦ ἔτους τούτου καθυστερήσεων, ὅτι ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἀπελογίσθη εἰς τοὺς διαφόρους νομοὺς καὶ δήμους, εἰς οὓς ἐγένοντο εἰδικαὶ κληρώσεις τῶν ἐκ τοιούτων καθυστερήσεων προερχομένων νεοσυλλέκτων, καὶ ὅτι διὰ τὸν λόγον τοῦτον αἱ καθυστερήσεις ἄρχονται ἀπὸ τοῦ ἔτους **1846**· ὁ ἀγορεύων [illegible] ος σιαστὴς προσέθηκεν ὅτι ἡ ἀπόφασις τῆς Βουλῆς μόνη [illegible] νατο νὰ ἀπαρτίσῃ νόμον καὶ νὰ ἐκτελεσθῇ· ἀλλ' ἐ[illegible] ἐγένετο προτείνω νὰ προστεθῇ μετὰ τὰς λέξεις « ὑπ[illegible] θόντα ἔτη » ἡ λέξις « πέντε » ὅσα εἶναι τὰ ἔτη ἀρ[illegible] αἱ καθυστερήσεις.

Ψηφοφορίας ἔπειτα γενομένης ἡ Γερουσία δὲν παρεδέχθη τὴν προσθήκην ταύτην.

Ἐρωτήσαντος ὕστερον τοῦ γερουσιαστοῦ Κ. Μαγγίνα τί ἐννοεῖται διὰ τῆς φράσεως « πράξεις ἐνεργηθησομένας » ὁ Κ. ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης ἀπαντῶν εἶπε τὰ ἀκόλουθα. Ὁ νόμος ὁρίζει ἐὰν οἱ καθυστερούμενοι δραπέται νεοσύλλεκτοι δὲν ἔλθωσι νὰ καταταχθῶσι καὶ νὰ ὑπηρετήσωσιν εἰς τὸν στρατὸν τιμωροῦνται· ἐὰν δὲ ἐξακολουθῶσι καὶ μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ παρόντος

νόμου νὰ μὴ προσέρχωνται ἐντὸς τῶν ὡρισμένων προθεσμιῶν διὰ νὰ καταταχθῶσιν εἰς τὸν στρατὸν, ἀντικαθιστῶνται διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν ἄρθρ. **3** καὶ **4**. Αὗται αἱ τελευταῖαι ἀρνήσεις τῆς προσελεύσεως εἶναι αἱ ἐνεργηθησόμεναι πράξεις τὰς ὁποίας ἀναφέρει τὸ νομοσχέδιον, καὶ κατὰ τῶν ὁποίων ἐπιβάλλει ὁ νόμος ποινάς.

Ἐπὶ τῆς ἀπαντήσεως ταύτης ἐπαναλαβὼν τὸν λόγον ὁ προαγορεύσας Κ. γερουσιαστὴς εἶπεν· ὁ κύριος ὑπουργὸς, ἀρκούντως ἐγνώρισε τὴν ἔννοιαν τῆς ἐρωτήσεως, ἀλλὰ τοιαύτην ἐξήγησιν ἔδωσεν, οἵαν ὀλίγοι ἐννόησαν. Τὸ ἄρθρον τοῦτο Κύριοι δίδει ὀπισθενεργὸν δύναμιν, καὶ αἱ μνησθεῖσαι λέξεις ἐνοοῦν ὅτι ἐὰν οἱ καθυστερούμενοι δραπέται νεοσύλλεκτοι, προσκαλούμενοι δὲν ἔλθουν καὶ μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ παρόντος νόμου τιμωροῦντα. κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου **3** διὰ τῆς ἐκποιήσεως τῆς περιουσίας αὐτῶν καὶ τῶν πατέρων των. Ποῖος δὲ ὁ λόγος νὰ νὰ τιμωρουνται οἱ τοιοῦτοι καθυστερούμενοι δραπέται διὰ ποινῶν αἱ ὁποῖαι δὲν ὑπῆρχον ὅταν ἐγένετο ἡ δραπέτευσίς των, καὶ διὰ ποινῶν τὰς ὁποίας νομοθετοῦμεν σήμερον; αἱ διατάξεις αὗται ἀντιβαίνουσιν εἰς τὸ ἄρθρον **6** τοῦ Συντάγματος λέγοντος ὅτι· « ποινὴ δὲν ἐπιβάλλεται ἄνευ νόμου ὁρίζοντος προηγουμένως αὐτὴν » καὶ ἐὰν ψηφοφορηθῶσιν αὗται ψηφοφορεῖται συνάμα καὶ τὸ Σύνταγμα. Γνωρίζω ποῖον ἀποτέλεσμα θέλει ἔχει ἡ πρότασίς μου, ἀλλὰ δὲν διστάζω νὰ κάμω τὴν νόμιμον ταύτην παρατήρησιν.

Μετὰ τὸν προαγορεύσαντα λαβὼν αὖθις τὸν λόγον ὁ γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας ἐξέθηκεν· ἐὰν ὁ καθυστερούμενος δραπέτης γερου[illegible]λλεκτος ἐγνώριζεν ὅτι ἤθελεν τιμωρηθῇ μὲ τοσοῦτον αὐστη- πολλοὶ τῶν [illegible], δὲν ἤθελε παραλείψει κανὲν μέσον τεῖνον εἰς τὴν εἶναι ἀρμόδ[illegible] του ἀπὸ τὴν στρατιωτικὴν πολυετῆ ὑπηρεσίαν, ἤθελε μέτρα, ἀν[illegible]ας τὰς ὁποίας ἠδύνατο νὰ κάμῃ ἐνστάσεις, προσφυγὰς του [illegible] παράπονα, τὰ ὁποῖα εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ κάμῃ ἐπὶ τῆς κληρώσεώς του ὡς νεοσυλλέκτου, καὶ δὲν ἤθελεν, ἀποπλανώμενος ἀπὸ τὴν ἐλαφρότητα, ἢ μᾶλλον ἀνυπαρξίαν πάσης ποινῆς, δὲν ἤθελεν λέγω, ἀπερισκέπτως καὶ κούφως, ἀφήσει ἑαυτὸν νὰ παγιδευθῇ εἰς τὰς ῥαδιουργίας τῶν διεπόντων τὰ τῆς στρατολογίας.

Ἀπαντῶν εἰς τὰ λεχθέντα ὁ Κ. ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης, καὶ αὐτὸ τὸ φυσικὸν δίκαιον, εἶπεν, ἀπαγορεύει τὴν ἐπιβολὴν ποινῶν τὰς ὁποίας δὲν ἐγνώριζεν ὁ ἐγκληματίας ὅταν ἔκαμε τὴν πρᾶξιν· τὸ παρὸν νομοσχέδιον δὲν ἔρχεται νὰ τιμωρήσῃ τὸ ἔγ-

κλημα μὲ ποινὴν ἡ ὁποία δὲν ἦτο νομοθετημένη ὅταν ἐπράχθη τοῦτο, ἀλλ' ἔρχεται νὰ τιμωρήσῃ τὸν δραπέτην διὰ τὴν ἐξακολούθησίν του νὰ ἦναι δραπέτης καὶ μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ νόμου τοῦ προσκαλοῦντος αὐτὸν εἰς τὴν ὑποχρέωσίν του.

Εἰς δὲ τὸν τελευταῖον λαλήσαντα λέγω ὅτι πᾶν παράπονον τὸ ὁποῖον τυχὸν εἶχεν ἐπὶ τῆς κληρώσεώς του ὁ καθυστερούμενος δραπέτης παρεγράφη διὰ μιᾶς ἄλλης νομικῆς ἀρχῆς τῆς τελεσιδικίας.

Ἀντιλέγων εἰς ταῦτα ὁ προλαλήσας γερουσιαστὴς Κ. Ψύλλας, λέγω αὖθις, εἶπεν, ὅτι ὁ παρὼν νόμος ἔχει ἀναδρομικὴν δύναμιν, καὶ ἀφίνω εἰς τὸ κοινὸν νὰ κρίνῃ τοῦτο, καθόσον κατ' ἐμὲ κριτὴν πᾶς λόγος φερόμενος ἐναντίον τῆς ἐξηγήσεως ταύτης εἶναι φαρισαϊκὸν σόφισμα, καὶ φοβοῦμαι, μήπως ἕνεκα τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος νομοσχεδίου, ἀκούσωμεν, ὅτι ἡ Κυβέρνησις τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἄρνησις θεοῦ, συστηματικῶς ἐγκαθιδρυμένη, ὡς εἶπον καὶ εἰς τινα ἄλλην τῶν προτέρων μου ἀγορεύσεων.

Μετὰ ταῦτα ὁ γερουσιαστὴς Κ. Χρυσόγελος ἐξέθεσε τὰ ἀκόλουθα· δὲν συμφωνῶ εἶπε μὲ τὴν γνώμην τῶν προαγορευσάντων ὅτι τὸ προκείμενον ἄρθρον δίδει ὀπισθενεργὸν δύναμιν εἰς τὸν νόμον, καθόσον ἀφορᾷ τοὺς καθυστεροῦντας π. ε. καὶ τοὺς συνεργοὺς καὶ συναιτίους αὐτῶν, διότι ῥητῶς διαλαμβάνεται ὅτι ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 3 ἀφαρμόζεται κατὰ τούτων διὰ πράξεις, ἐνεργηθησομένας μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ παρόντος νόμου, ἀφοῦ δηλονότι παρέλθωσι δύο μῆνες διὰ τοὺς ἐντὸς τοῦ κράτους, καὶ πέντε διὰ τοὺς ἐκτός, ἐντὸς τῶν ὁποίων ὁ καθυστερῶν δύναται νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ καθήκοντος.

Ἀλλ' ἐὰν ὁ καθυστερῶν ἐκτὸς τοῦ κράτους ὢν δὲν ἐπ[illegible] ἐντὸς τῆς τεθείσης προθεσμίας, ὅπερ εἶναι πολλὰ πι[illegible] ταύτην τὴν περίστασιν, ἐρωτῶ τὸν Κ. ὑπουργὸν, ἐρ[illegible] κατὰ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ δήμου ἡ διάταξις 6. τοῦ ἄ[illegible] ἀκούσατε Κύριοι τὴν καταφατικὴν ἀπάντησιν τοῦ Κ. ὑπ[illegible] Ὁ πατὴρ λοιπὸν ὑποβάλλεται εἰς ποινὴν, ὄχι διὰ πρᾶξιν ἐνεργηθεῖσαν μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ νόμου, διότι τοιαύτη δὲν δύναται νὰ λάβῃ Χώραν ἀπόντος τοῦ υἱοῦ, καὶ ἀγνοοῦντος πολλάκις τοῦ πατρὸς ποῦ ἀποδημεῖ, ἀλλὰ διὰ τὴν δραπέτευσιν αὐτοῦ μετὰ τὴν κλήρωσιν διὰ πρᾶξιν δηλ. γεγονεῖαν πρὸ 5, 4, 3, 2 ἢ 1 ἐτῶν, τῆς ὁποίας ὁ πατὴρ δὲν ἠξεύρω πῶς δύναται νὰ ὑποτεθῇ ὑπαίτιος· τὸ αὐτὸ λέγομεν καὶ περὶ τῶν συνεργῶν καὶ συναιτίων τῆς δραπετεύσεως τῶν καθυστερούντων, κατὰ τῶν ὁποίων ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 3, διότι τοιοῦτοι δὲν

δύνανται νὰ ὑποτεθῶσιν εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν, τότε ὁ νόμος ἐρωτῶ τὸν Κ. ὑπουργὸν δὲν λαμβάνει ὀπισθενεργὸν δύναμιν; τότε δὲν προσβάλλεται τὸ ἄρθρον 6 τοῦ Συντάγματος, ὁρίζον ὅτι ποινὴ δὲν ἐπιβάλλεται ἄνευ νόμου ὁρίζοντος προηγουμένως αὐτήν; Τοιαύτη διάταξις δὲν ἀντιβαίνει εἰς τὰς γενικὰς ἀρχὰς τῆς ἁπλῆς νομοθεσίας μας; ἥτις τιμωρεῖ μὲν τοὺς ὑποκρύπτοντας, ἢ συνεργοῦντας εἰς τὴν δραπέτευσιν τοῦ κακουργήσαντος, δὲν καταδιώκει δὲ τοὺς πατέρας ἐὰν φανῶσιν συνεργήσαντες εἰς τὴν ὑπόκρυψιν, ἢ δραπέτευσιν τοῦ κακουργήσαντος υἱοῦ; Ψηφίζοντες λοιπὸν τοιαύτην διάταξιν, νομοθετοῦμεν ἐναντίον τῶν ὑπαρχόντων νόμων, καὶ τὸ μέγιστον βάλλομεν εἰς ψηφοφορίαν ῥητὴν διάταξιν τοῦ Συντάγματος, χωρὶς νὰ συλλογισθῶμεν ὁποίας ἔχει τοῦτο συνεπείας. — Ἀλλὰ καὶ ἂν ὡς δεισχυρίσθη ἄλλος οὐδὲ ὁ πατὴρ, ἢ ἄλλος τις ὑποχρεοῦται εἰς ταύτην τὴν περίπτωσιν, τότε ἡ ὑποχρέωσις μεταβαίνει εἰς τὸν δῆμον, κατὰ τὴν ἀνωτέρω διάταξιν τοῦ ἄρθρου 3, καὶ οὗτος μόνος ὀφείλει νὰ πληρώσῃ τὰς δραχ. 500 διὰ τὸν ἀντικαταστάτην χωρὶς νὰ ἦναι συνεργὸς, ἢ συναίτιος τῆς δραπετεύσεως τοῦ καθυστεροῦντος, καὶ τῆς μὴ ἐπανόδου αὐτοῦ μετὰ τὴν ἐκπνευσιν τῆς τεθείσης προθεσμίας εἰς τὴν προκειμένην διάταξιν. Καὶ ἐνταῦθα λοιπὸν ὁ νόμος δὲν λαμβάνει ὀπισθενεργὸν δύναμιν; — χωρὶς νὰ ἐξετάσωμεν εἴτε δικαίως ἢ ἀδίκως ὑποχρεοῦται ὁ δῆμος· ἀπὸ ποίων πόρων ἐρωτῶ, θέλουν ἐπαρκέσει πολλοὶ δῆμοι, ὅπου πιθανὸν νὰ εὑρεθῶσι καὶ θέλουν εὑρεθῆ ἀναμφιβόλως πολλοὶ τοιοῦτοι καθυστεροῦντες, μηδεμίαν ἐλπίδα παρέχοντες ὅτι θέλουν συμμορφωθῆ μὲ τὸν νόμον; γνωρίζετε Κύριοι, τὴν οἰκονομικὴν κατάγερῶσιν τῶν δήμων μας, καὶ ὅτι ἐξαιρουμένων τριῶν ἢ τεσσάρων, πολλοὶ τῶν εὑρίσκονται εἰς ὑπέρογκα χρέη, μὴ δυνάμενοι νὰ ἐπαρκέσουν εἶναι ἀρμόδιοι εἰς τὰς δαπάνας. Ὁ ἀνώτατος ὅρος τοῦ περὶ δημοσιομέτρα, ἀνῶν νόμου, τὸν ὁποῖον προτίθεται ν' αὐξήσῃ ἡ διάταξις τοῦ [illegible] ἄρθρου 3 πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς ὑποχρεώσεως ταύτης, ὡς λέγει, θέλει καταντήσει τὴν φορολογίαν τῶν δήμων ἐπαχθῆ ἤδη οὖσαν, ἐπαχθεστάτην καὶ ἀφόρητον, χωρὶς νὰ δώσῃ εἰς τοὺς δήμους τὰ μέσα νὰ ἐκπληρώσωσι τὰς ὑποχρεώσεις ταύτας. Ἡ τροπολογία, τὴν ὁποίαν ἔλαβον τὴν τιμὴν νὰ καθυποβάλλω εἰς τὸ Σ. σῶμα, καὶ τὴν ὁποίαν πρὸ ὀλίγου ἀνέπτυξα, θεραπεύουσα ὅλα τὰ ἄτοπα, εἰς τὰ ὁποῖα φέρει τὸ προκείμενον νομοσχέδιον, παρέχει εἰς τὸν δῆμον τὸ μέσον τῆς ἀποζημιώσεως εἰς βάρος τοῦ δραπετεύσαντος, ἢ καθυστεροῦντος κληρούχου, ἀλλὰ τὸ ὑπουργεῖον χωρὶς νὰ ἐπιφέρῃ κανένα λόγον κατὰ τῆς τροπολογίας

ταύτης ἐπιμένον εἰς τὴν ἀπόρασιν τοῦ νομοσχεδίου τούτου, διὰ μόνον τὸν λόγον ὅτι δὲν μένει καιρὸς νὰ ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν Βουλὴν ἐὰν ἐπέλθῃ τροπολογία τις ἀντέταξε κατ' αὐτῆς καὶ τῶν ἄλλων, ὅσας ἐπαρουσίασαν συγχρόνως οἱ ἔντιμοι συναδελφοί μας, τὴν πλειοψηφίαν τῆς Γερουσίας.

Ἀναλογιζόμενος ταῦτα πάντα, ἀπέχω τὸ κατ' ἐμὲ Κ. πρόεδρε νὰ δώσω τὴν ψῆφόν μου, καὶ νὰ παραδεχθῶ διάταξιν ἀντιβαίνουσαν προφανῶς εἰς ὅρον ῥητὸν τοῦ Συντάγματος εἰσάγουσαν τοιαύτας ἀρχάς, καὶ προσβάλλουσαν τὰ ἰδιωτικὰ καὶ δημοτικὰ συμφέροντα, προλέγων ὅτι αὐτὸ τοῦτο θέλω πράξει, καὶ εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου, τοῦ ὁποίου τὴν ἀρχὴν παρεδέχθην.

Μηδεμιᾶς ἄλλης παρατηρήσεως γενομένης, ἐτέθη εἰς ψηφοφορίαν καὶ τὸ ἄρθρον τοῦτο τοῦ νομοσχεδίου, καὶ ἐγένετο παραδεκτὸν ὅπως ἔχει.

Μετὰ ταῦτα ὁ γερουσιαστὴς Κ. Λόντος ἐπανέλαβε τὴν προσθήκην ἀκροτελευταίου ἄρθρου ὁρίζοντος ὅτι ὁ παρὼν νόμος ἰσχύει διὰ τὸ ἔτος 1851.

Ἀντιλέγων εἰς τοῦτο ὁ Κ. ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν ὅταν, εἶπε, παρεδέχθην καὶ διεβεβαίωσα τὴν Γερουσίαν ὅτι ὁ προκείμενος νόμος δὲν ἀφορᾷ εἰμὴ τὴν στρατολογίαν τοῦ ἔτους 1851, θεωρῶ περιττὴν τὴν ζητουμένην προσθήκην.

Ψηφοφορίας δὲ γενομένης περὶ τῆς προσθήκης ταύτης ἡ Γερουσία ἀπεφήνατο διὰ χειροτονίας ὅτι δὲν παρεδέχθη αὐτήν. Ἐγκριθέντος ἔπειτα καὶ τοῦ τύπου τῆς ἐκτελέσεως ἐγένετο ψηφοφορία ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ψηφολεκτῶν ΚΚ. Α. Δούκα καὶ Ν. Πονηροπούλου, δι' ἧς ἐξήχθη ὅτι ἡ Γερουσία παρεδέξατο διὰ ψήφων 27 κατὰ 3, ἀρνηθέντων ψῆφον δύω, κατωλάμπης πρωσαρτώμενον πρωτόκολλον.

Πρωτόκολλον ψηφοφορίας

Ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου περὶ στρατολογίας καὶ ναυτολογίας.

Γεώργιος Μ. Ἀντωνόπουλος	N	Σπυρίδων Καλογερόπουλος	
Παναγιώτης Γιατράκος		Ἀναστάσιος Λόντος	O
Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης		Τάτζης Μαγγίνας	
Ἀναγνώστης Δελιγιάννης	N	Κωνσταντῖνος Μπότζαρης	O
Σωτήριος Θεοχαρόπουλος	N	Α. Μοναρχίδης (δὲν ἔχει ψῆφον)	
Γεώργιος Κουντουριώτης	N	Λάμπρος Νάκος	N
Ἰω. Θ. Κολοκοτρώνης	N	Διαμαντὴς Ν. Ὀλύμπιος	

Χαράλαμπος Παπαπολίτης		Τσανετάκης Γρηγοράκης	
Ἰάκωβος Παξιμάδης		Μ. Α. Καίρης	N
Νικόλαος Πονηρόπουλος		Ἀντώνιος Γ. Κριεζῆς	N
Νικόλαος Πρασακάκης		Ἀντώνιος Μαυρομιχάλης	
Σπυρίδων Τρικούκης		Γεώργιος Νοταρᾶς	N
Ῥιχάρδος Τζιώρτζ	O	Δημήτριος Πλαπούτας	N
Βασίλειος Χρηστακόπουλος		Ἰωάννης Στάϊκος	N
Ἀνδρέας Χ. Ἀναργύρου		Ἀναστάσιος Μαυρομιχάλης	
Νικόλαος Χρυσόγελος		Κίτσος Ἰζαβέλλας	N
Γεώργιος Ψύλλας	O	Γαρδικιώτης Γρίβας	
Δρ. Μανσόλας (δὲν ἔχει ψῆφον)		Ἀλέξιος Βλαχόπουλος	N
Ἰωάννης Θεοτόκης	O	Δημήτριος Χατζίσκος	N
Ἰωάννης Χ. Πέτρου	N	Δημήτριος Χρηστίδης	N
Ἀθανάσιος Λιδωρίκης	N	Νικόλαος Μαυρομμάτης	N
Γεώργιος Δαρειώτης		Ἀναστάσιος Σ. Χαραλάμπης	N
Γεώργιος Παπαηλιόπουλος		Παναγιώτης Λιδωρίκης	N
Γεώργιος Γλαράκης	N	Χατσῆ Χρῆστος	N
Δημήτριος Γ. Βούλγαρης		Γεώργιος Δυοβουνιώτης	N
Γκίκας Καρακατζάνης		Κωνσταντῖνος Προβιλέγγιος	
Νικόλαος Ι. Μέξης		Ἰωάννης Οἰκονόμου	N
Ἀδὰμ Δούκας	N	Σπῦρος Μήλιος	N
Δῆμος Κανελλόπουλος		Μιχαὴλ Μαρκοπολίτης	
Κωνσταντῖνος Κανάρης	N		

Ἐπὶ τέλους ὁ πρόεδρος Κ. Δελιγιάννης ἀποτανθεὶς πρὸς τὸ Σῶμα εἶπε· μὲ θλίψιν τῆς ψυχῆς μου σᾶς ἀναγγέλλω κύριοι ὅτι ταύτην τὴν στιγμὴν καθὰ μὲ ἐβεβαίωσαν, ὁ ὑποστράτηγος καὶ γερουσιαστὴς Γιατράκος ἀπεβίωσε. Μετὰ τοὺς λόγους τούτους πολλοὶ τῶν ΚΚ. γερουσιαστῶν παρετήρησαν ὅτι τὸ ὑπουργεῖον εἶναι ἁρμόδιον νὰ λάβῃ τὰ ἀνήκοντα περὶ τῆς κηδείας του μέτρα, ἀναλόγως τῶν μεγάλων πρὸς τὴν πατρίδα ἐκδουλεύσεών του καὶ τοῦ ὁποίου ἔφερε ἐπισήμου χαρακτῆρος.

Ἑπομένως ὁ Κ. πρόεδρος ἔλυσε τὴν συνεδρίασιν, ἀπαγγείλας ὡς ἀντικείμενον τῆς ἑπομένης, τὴν συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου περὶ βιβλίου τῶν ναυτοδανείων.

Ὁ Πρόεδρος
Δ. ΔΕΛΙΓΙΑΝΝΗΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Α. Γρηγοριάδης.
Ι. Παξιμάδης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Τῆς 29 Ὀκτωβρίου 1851, ἡμέρα Δευτέρα.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν ΚΚ. Γερουσιαστῶν, παρόντων 40 μελῶν, ὁ πρόεδρος Κ. Α. Δελιγιάννης, προσλαβὼν εἰς τὴν θέσιν θατέρου τῶν γραμματέων κυρίου Ἀθ. Γρηγοριάδου τὸν Γερουσιαστὴν κύριον Δ. Χατζίσκον, κηρύττει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως.

Τὰ πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἀναγνωσθέντα ἐπικυροῦνται.

Μετὰ ταῦτα παρελθὼν ὁ κύριος ἐπὶ τῶν ναυτικῶν ὑπουργὸς καὶ πρωθυπουργὸς ἀνέγνω διάταγμα περὶ λήξεως τῆς ἐνεστώσης βουλευτικῆς συνόδου, ἔχον ὡς ἕπεται.

Ἀριθ. σφραγ. 16,770.

ΟΘΩΝ

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἄρθρον 30 τοῦ Συντάγματος κηρύττομεν τὴν λῆξιν τῆς πρώτης συνόδου τῆς τρίτης βουλευτικῆς περιόδου.

Ὁ Ἡμέτερος πρόεδρος τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου ὑπουργὸς τῶν ναυτικῶν θέλει κοινοποιήσει τὸ παρὸν διάταγμα εἰς τὴν Γερουσίαν, ὁ δὲ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς εἰς τὴν Βουλήν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 29 Ὀκτωβρίου 1851.

ΟΘΩΝ.

Α. Γ. ΚΡΙΕΖΗΣ.

Τὸ διάταγμα τοῦτο, διατάξαντος τοῦ κυρίου προέδρου, συμπεριελήφθη εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως.

Ὁ Πρόεδρος

Α. ΔΕΛΙΓΙΑΝΝΗΣ

Οἱ γραμματεῖς

Ἀθ. Γρηγοριάδης.

Δ. Χατζίσκος.

ΤΕΛΟΣ.

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΠΡΑΚΤΙΚΟΙΣ

ΤΗΣ Α'. ΣΥΝΟΔΟΥ ΤΗΣ Γ'. ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

Συνεδρίασις τῆς 9 Νοεμβρίου 1851. Σελ.

Ἀνάγνωσις τοῦ Β. Διατάγματος, δι' οὗ διορίζεται Πρόεδρος τῆς Γερουσίας ὁ Κ. Α. Δελιγιάννης 3

Ἐκλογὴ τῶν Ἀντιπροέδρων, Γραμματέων καὶ τοῦ Ταμίου τῆς Γερουσίας 4

Ἀνάγνωσις τριῶν Β. Διαταγμάτων, δι' ὧν διορίζονται Γερουσιαστὰ οἱ Κύριοι Κ. Τζαβέλλας, Γ. Γρίβας, καὶ Α. Βλαχόπουλος. 5

Συνεδρίασις τῆς 13 Νοεμβρίου.

Ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως τοῦ γραφείου περὶ τοῦ διορισμοῦ τῶν ἀνωτέρω τριῶν Γερουσιαστῶν 7

Εἰσαγωγὴ καὶ ὁρκωδοσία τῶν ἀνωτέρω τριῶν Γερουσιαστῶν . »

Ἀνάγνωσις τοῦ ὑπ' ἀριθ. 15,757 Β. Διατάγματος, δι' οὗ διορίζεται Γερουσιαστὴς ὁ Κ. Δ. Χατζίσκος . . . . . »

Ἄδεια ἀπουσίας τῶν Γερουσιαστῶν ΚΚ. Β. Χρηστακοπούλου, Δ. Ὀλυμπίου, Ἀντωνίου Μαυρομιχάλη, Δ. Κανελλοπούλου, Βουδούρη καὶ Θεοχαροπούλου 8

Ἀγγελία τοῦ Προέδρου περὶ τοῦ σχηματισμοῦ τῶν τμημάτων τῆς Γερουσίας . . . . . »

Συνεδρίασις τῆς 16 Νοεμβρίου.

Ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως τοῦ γραφείου περὶ τοῦ διορισθέντος Γερουσιαστοῦ Δ. Χατζίσκου 9

Εἰσαγωγὴ καὶ ὁρκωδοσία αὐτοῦ 12

Ἄδεια ἀπουσίας τοῦ Γερουσιαστοῦ Ι. Χ. Πέτρου . . . . . »

Πρότασις τινὸς τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν τοῦ νὰ παρευρεθῶσι τὴν 23 τοῦ μηνὸς ἐν τῇ Γερουσίᾳ οἱ Κύριοι Ὑπουργοί, διὰ νὰ ἀκούσωσι σποδαίας τινὰς παρατηρήσεις, τὰς ὁποίας προτίθεται νὰ καθυποβάλῃ εἰς τὸ Σῶμα . . . . . »

Πρότασις τῶν Γερουσιαστῶν Κυρίων Σ. Καλογεροπούλου καὶ Γ. Γλαράκη ὑπὲρ τῆς φανερᾶς ψηφοφορίας . . . . . »

Συνεδρίασις τῆς 18 Νοεμβρίου.

Ἀνάγνωσις τοῦ σχεδίου τῆς ἀπαντήσεως τῆς Γερουσίας εἰς τὸν λόγον τῆς Βασιλίσσης 15

Ἀνάγνωσις τῆς προτάσεως τῶν Γερουσιαστῶν Κυρίων Σ. Καλογεροπούλου καὶ Γ. Γλαράκη ὑπὲρ τῆς φανερᾶς ψηφοφορίας . 16
Ἀνάπτυξις τῆς προτάσεως ταύτης, θεωρηθείσης συζητητέας, καὶ ἀπόφασις τοῦ νὰ συζητηθῇ τὴν 20 τοῦ τρέχ. ἡμέραν Δευτέραν. 17-22

Συνεδρίασις τῆς 20 Νοεμβρίου.

Συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τῆς ἀπαντήσεως τῆς Γερουσίας εἰς τὸν λόγον τῆς Βασιλίσσης 22
Συζήτησις καὶ παραδοχὴ τῆς προτάσεως ὑπὲρ τῆς φανερᾶς ψηφοφορίας 23-34

Συνεδρίασις τῆς 22 Νοεμβρίου.

Ἀνάγνωσις τῶν πρακτικῶν τῆς ἀνωτέρω συνεδριάσεως . . 35
Ἄδεια ἀπουσίας τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Τζανετάκη Γρηγοράκη ἡμερῶν 40 . . . . . »

Συνεδρίασις τῆς 24 Νοεμβρίου.

Προσφώνησις τῆς Βασιλίσσης εἰς τὴν πρὸς τὸν Βασιλικὸν λόγον ἀπάντησιν τῆς Γερουσίας 36
Ἀνάγνωσις ἐγγράφων τοῦ Κυρίου Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν περὶ ἐπισκευῆς τοῦ καταστήματος τῆς Γερουσίας . . . . . »
Παρατηρήσεις τινὸς τῶν Κυρίων Γερουσιαστῶν, ἀφορῶσαι τὴν αὔξησιν τῶν εἰσοδημάτων τοῦ Κράτους ἐκ τῆς φορολογίας τινῶν εἰδῶν, καὶ ἀπόφασις τῆς Γερουσίας τοῦ νὰ ὑποβληθῶσιν αἱ παρατηρήσεις αὗται εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν 36-47

Συνεδρίασις τῆς 28 Νοεμβρίου.

Εἰσαγωγὴ νομοσχεδίου περὶ διορισμοῦ λογιστῶν παρὰ τοῖς νομάρχαις τοῦ Κράτους 47-50
Εἰσαγωγὴ νομοσχεδίου περὶ μεταρρυθμίσεως διατάξεών τινων τοῦ περὶ ἐπαρχιακῶν Συμβουλίων Νόμου 50-55

Συνεδρίασις τῆς 11 Δεκεμβρίου.

Ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ μεταρρυθμίσεως διατάξεων τινῶν τοῦ περὶ Ἐπαρχιακῶν Συμβουλίων Νόμου 56-58
Παράτασις τεσσαρακονθήμερος τῆς ἀδείας ἀπουσίας τοῦ Γερουσιαστοῦ Δ. Ν. Ὀλυμπίου 59

Συνεδρίασις τῆς 16 Δεκεμβρίου.

Ἄδειαι ἀπουσίας τῶν Γερουσιαστῶν Παπαλεξοπούλου καὶ Α. Λόντου ἡμερῶν 40. καὶ τοῦ Κ. Καίρη 30 . . . . . »
Συζήτησις τοῦ Νομοσχεδίου περὶ μεταρρυθμίσεως ἄρθρων τινῶν τοῦ Νόμου περὶ Ἐπαρχιακῶν Συμβουλίων 59-68

Συνεδρίασις τῆς 19 Δεκεμβρίου.

Ἐξακολούθησις τῆς συζητήσεως τοῦ αὐτοῦ Νομοσχεδίου καὶ ἐπιψήφισις 68-78

Συνεδρίασις τῆς 8 Ἰανουαρίου 1851.

Ἀνάγνωσις ἐγγράφου τοῦ διευθυνοῦ τῆς Τραπέζης περὶ τοῦ γενικοῦ ἰσολογισμοῦ τῆς 6ῆς ἑξαμηνίας τοῦ 1850 79
Ἄδεια ἀπουσίας εἰκοσαήμερος τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Ι. Θ. Κολοκοτρώνου . . . . . »
Ὅτι ἀπαράδεκτος ἡ αἴτησις τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Τζανετάκη περὶ παρατάσεως τῆς ἀδείας του . . . . . »
Εἰσαγωγὴ Νομοσχεδίου περὶ τριακοσιοδράχμου μηνιαίας συντάξεως τῆς χήρας καὶ τῶν ὀρφανῶν τοῦ Κορφιωτάκη 79-80
Παραδοχὴ τῆς ἀρχῆς τοῦ ὅτι οἱ Κύριοι Ὑπουργοὶ ὀφείλουν νὰ ὁρίζουν ῥητῶς τὸ ἀντικείμενον, διὰ τὸ ὁποῖον ζητοῦσι τὴν συγκάλεσιν τῆς Γερουσίας εἰς συνεδρίασιν 81-82

Συνεδρίασις τῆς 15 Ἰανουαρίου.

Ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ συντάξεως τῆς χήρας καὶ τῶν ὀρφανῶν τοῦ Κορφιωτάκη . 82
Εἰδοποίησις τοῦ Κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν περὶ ἀποδιώσεως τοῦ ἀντιπροέδρου τῆς Βουλῆς Σ. Λογοθετοπούλου 84
Ἄδεια ἀπουσίας τοῦ Γερουσιαστοῦ Α. Πλαπούτα 40 ἡμερῶν »

Συνεδρίασις τῆς 17 Ἰανουαρίου.

Συζήτησις καὶ ἀπόρριψις τοῦ Νομοσχεδίου περὶ συντάξεως τῆς χήρας καὶ τῶν ὀρφανῶν τοῦ Κορφιωτάκη 85-93

Συνεδρίασις τῆς 29 Ἰανουαρίου.

Εἰσαγωγὴ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ καταστάσεως τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς 93-98
Ἄδεια ἀπουσίας 40 ἡμερῶν τοῦ Σ. Θεοχαροπούλου, καὶ παράτασις τῆς ἀδείας τοῦ Κ. Λόντου μέχρι 15 Φεβρουαρίου 98
Ἀνάγνωσις ἐκθέσεων τῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπῆς . . 99-102

Συνεδρίασις τῆς 6 Φεβρουαρίου.

Εἰσαγωγὴ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ συμπληρώσεως ἄρθρων τινῶν τοῦ περὶ Δήμου Νόμου 103-108
Συζήτησις ἐπὶ τῆς ἀναφορᾶς δημοτῶν τινῶν τοῦ Δήμου Ἀνδριτζαίνης, καὶ ἀγόρευσις τοῦ Κ. Κανελλοπούλου ἐπὶ τῶν πορισμάτων αὐτῶν 109-112
Εἰσαγωγὴ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ὀργανισμοῦ τῶν κατ' ἐπαρχίας ἐφορειῶν 113-116
Συζήτησις τῶν ἐκθέσεων τῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπῆς 116-118
Τεσσαρακονθήμερος παράτασις τῆς ἀδείας τοῦ Γερουσιαστοῦ Σ. Παπαλεξοπούλου 119
Ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως τῆς λογιστικῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τῆς Γερουσίας διὰ τὴν ἐνεστῶσαν Σύνοδον . . . . . »

Συνεδρίασις τῆς 7 Φεβρουαρίου.

Συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τῆς Γερουσίας διὰ τὴν ἐνεστῶσαν Σύνοδον 121-125

18 Συνεδρίασις τῆς 23 Φεβρουαρίου.

Ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ καταστάσεως τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς 125-127
Ἄδεια ἀπουσίας τῶν Γερουσιαστῶν Κυρίων Ι. Σταίκου καὶ Γ. Παπαηλιοπούλου 127

19 Συνεδρίασις τῆς 26 Φεβρουαρίου.

Συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ Νομοσχεδίου περὶ καταστάσεως τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς 128-138
Εἰσαγωγὴ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ προβιβασμοῦ εἰς τὸν στρατὸν τῆς ξηρᾶς 138-142
Ἄδεια ἀπουσίας 40 ἡμερῶν τοῦ γερουσιαστοῦ Παπαπολίτου . 142

20 Συνεδρίασις τῆς 2 Μαρτίου.

Ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ συμπληρώσεως ἄρθρων τινῶν τοῦ περὶ Δήμων Νόμου . 142-145

21 Συνεδρίασις τῆς 6 Μαρτίου.

Ἐπερωτήσεις τοῦ Κ. Γρηγοριάδου περὶ τῆς λέσχης τῶν λογίων καὶ περὶ προτηλετισμοῦ πρὸς τὴν Κατρικὴν αἵρεσιν 145-147
Ἔναρξις τῆς συζητήσεως τοῦ νομοσχεδίου περὶ συμπληρώσεως ἄρθρων τινῶν τοῦ περὶ Δήμων Νόμου καὶ ἀναβολὴ αὐτῆς . . . 147

22 Συνεδρίασις τῆς 10 Μαρτίου.

Ἀπάντησις τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐπὶ τῶν περὶ Κατρικῆς αἱρέσεως ἐπερωτήσεων τοῦ γερουσιαστοῦ Κ. Γρηγοριάδου 148-152
Συζήτησις καὶ παραδοχὴ τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ συμπληρώσεως ἄρθρων τινῶν τοῦ περὶ Δήμων Νόμου 153-161
Τροπολογία τοῦ Κ. Λόντου γερουσιαστοῦ ἐπὶ τῶν ἄρθρων 1, 3 καὶ 4 τοῦ εἰρημένου νομοσχεδίου 161-163

23 Συνεδρίασις τῆς 13 Μαρτίου.

Ἀναβολὴ τῆς συζητήσεως τοῦ αὐτοῦ νομοσχεδίου κατ' αἴτησιν τῶν ΚΚ. ὑπουργῶν 163-165

24 Συνεδρίασις τῆς 14 Μαρτίου.

Συζήτησις τοῦ 1 ἄρθρου τοῦ νομοσχεδίου 165-168
Εἰσαγωγὴ νέας ἐπ' αὐτοῦ τροπολογίας ὑπὸ τοῦ γερουσιαστοῦ Κ. Ν. Χρυσογέλου 169-170
Ἀναβολὴ τῆς συζητήσεως πρὸς συγχώνευσιν τῶν παρουσιασθεισῶν τροπολογιῶν 170-174

25 Συνεδρίασις τῆς 15 Μαρτίου

Συζήτησις τῆς ἐπὶ τοῦ 1 ἄρθρου τροπολογίας τοῦ Κ. Χρυσογέλου 174-191

Συζήτησις τῆς 16 Μαρτίου.

Ἄδεια ἀπουσίας τοῦ γερουσιαστοῦ Ἀνδρίου Χ. Ἀναργύρου . . »
Ἐρώτησις τοῦ γερουσιαστοῦ Κ. Λόντου πρὸς τὸν Κ. ὑπουργὸν τῶν ἐξωτερικῶν ἂν ἡ ἐφημερὶς Ἑβδομὰς εἶναι ὑπουργική . . 192-193

Συγχώνευσις τῶν ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ νομοσχεδίου περὶ συμπληρώσεως τοῦ Δημ. Νόμου τροπολογιῶν τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Κ. Λόντου καὶ τοῦ Κ. Χρυσογέλου εἰς μίαν, καὶ ἀναβολὴ τῆς συζητήσεως αὐτῆς διὰ τὴν ἐπαύριον 194-195

26 Συνεδρίασις τῆς 17 Μαρτίου

Παράτασις 30 ἡμερῶν τῆς ἀδείας τοῦ γερουσιαστοῦ Πλαπούτα 196
Εἰσαγωγὴ νέας τροπολογίας ἐπὶ τοῦ 4 ἄρθρου τοῦ νομοσχεδίου ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου προταθείσης, καὶ παραδοχὴ αὐτῆς . . . 196-199
Συζήτησις καὶ παραδοχὴ τῶν ἄρθρων 2 καὶ 3 τοῦ νομοσχεδίου ὅπως ἔχουσι 200-205

27 Συνεδρίασις τῆς 19 Μαρτίου.

Συζήτησις τοῦ 4 ἄρθρου τοῦ Νομοσχεδίου περὶ συμπληρώσεως τοῦ δημοτικοῦ Νόμου καὶ τῆς ἐπ' αὐτοῦ παρουσιασθείσης τροπολογίας 206-212

28 Συνεδρίασις τῆς 20 Μαρτίου.

Εἰσαγωγὴ νέας ἐπὶ τοῦ 4 ἄρθρου τροπολογίας καὶ παραδοχὴ αὐτῆς. 213-220
Παραδοχὴ τοῦ 5 ἄρθρου τοῦ νομοσχεδίου, ὡς καὶ τοῦ συνόλου αὐτοῦ κατὰ τὰς γενομένας τροπολογίας 220-223

29 Συνεδρίασις τῆς 22 Μαρτίου.

Εἰσαγωγὴ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ προσδιορισμοῦ τῆς ἐνάρξεως τῶν προθεσμιῶν τοῦ φορολογικοῦ Νόμου τῶν 1848 ἰσχύοντος καὶ διὰ τὸ 1851 223-224
Παρατηρήσεις τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Λόντου περὶ τοῦ ὅτι οἱ ΚΚ. Υπουργοὶ πρέπει νὰ δίδουν εἰς τοὺς πολίτας ἀντίγραφα τῶν δημοσίων ἐγγράφων τῶν ἀφορώντων τὰς ὑποθέσεις τούτων. 225-226
Ἀπόφασις τοῦ νὰ παρευρεθῇ ὁ Κ. Υπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν τὸ Σάββατον (24 Μαρτίου) εἰς τὴν συνεδρίασιν τῆς Γερουσίας διὰ νὰ δώσῃ τὰς παρὰ τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Λόντου ζητηθείσας πληροφορίας περὶ τῆς ἐφημερίδος « ἡ Ἑβδομάς. » . 227-228
Παρατηρήσεις περὶ παρουσιάσεως τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ περὶ Ἐφορειῶν Νομοσχεδίου . . . . . »

30 Συνεδρίασις τῆς 24 Μαρτίου.

Συζήτησις τῶν ἐπερωτήσεων τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Λόντου περὶ τῆς ἐφημερίδος « ἡ Ἑβδομάς. » 228-237
Συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ Νομοσχεδίου περὶ προσδιορισμοῦ τῆς ἐνάρξεως τῶν προθεσμιῶν τοῦ φορολογικοῦ Νόμου τῶν 1848 ἰσχύοντος καὶ διὰ τὸ 1841 ἔτος 238-242

31 Συνεδρίασις τῆς 27 Μαρτίου.

Ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ τῶν κατ' Ἐπαρχίας Ἐφορειῶν 243-255

32 Συνεδρίασις τῆς 2 Ἀπριλίου

Ἄδεια ἀπουσίας 40 ἡμερῶν τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Ἀθ. Γρηγοριάδου. 256
Ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ προβιβασμοῦ εἰς τὸν στρατὸν τῆς ξηρᾶς . . . . . »

Συζήτησις τοῦ περὶ Ἐφορειῶν Νομοσχεδίου, καὶ ἀναβολὴ αὐτῆς εἰς τὴν ἐπομένην συνεδρίασιν, διὰ τὸ παρεισαχθὲν παρεμπίπτον ζήτημα, ἂν πρέπῃ νὰ προηγηθῇ τῆς συζητήσεως τούτου ἡ εἰς τὴν Γερουσίαν παρουσίασις τῆς προσωρινῆς καταστάσεως τῆς χρήσεως τοῦ 1850 ἔτους καὶ τοῦ λογαριασμοῦ τῆς διαχειρίσεως τοῦ αὐτοῦ ἔτους 257-277

Συνεδρίασις τῆς 20 Ἀπριλίου.

Ἄδεια ἀπουσίας τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Διαμαντῆ Ν. Ὀλυμπίου 278

Συζήτησις τοῦ ἐνωτέρω ζητήματος καὶ παραδοχὴ αὐτοῦ διὰ ψήφων 19 κατὰ 16 278-297

Συνεδρίασις τῆς 24 Ἀπριλίου.

Πρότασις τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Λούντου περὶ παρακαταθέσεως εἰς τὸ γραφεῖον τῆς Γερουσίας ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν ὅλων τῶν γενομένων ἀνακρίσεων κατὰ τῆς διαγωγῆς τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου Καλαμίδα, διορισθέντος ἤδη παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ὡς τμηματάρχου δ', τάξεως παρὰ τῷ αὐτῷ Ὑπουργείῳ 297-298

Ἀνάγνωσις Β. Διατάγματος τῆς σημερινῆς ἡμερομηνίας, δι' οὗ διακόπτεται ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας ἡ ἐξακολούθησις τῆς ἐνεστώσης Βουλευτικῆς Συνόδου 299

Συνεδρίασις τῆς 4 Ἰουνίου.

Ἀνάγνωσις ἐγγράφου τοῦ πρωθυπουργοῦ γνωστοποιοῦντος τὸν διορισμὸν τοῦ Κ. Μελετοπούλου, ὡς Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, τοῦ Κ. Πάικου τῶν Ἐξωτερικῶν, τοῦ Κ. Δημιανοῦ τῆς Δικαιοσύνης, καὶ τοῦ Κ. Βάρδογλη τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κλπ. . . . 300

Ἀπόφασις τοῦ νὰ προσκληθῶσιν ἀπὸ τὸ Προεδρεῖον οἱ Ταμίαι τῆς Γερουσίας τὴν παρελθοῦσαν Σύνοδον ἵνα παρουσιάσωσι τοὺς ἀπολογισμούς των . . . . . »

Συνεδρίασις τῆς 8 Ἰουνίου.

Ἄδεια ἀπουσίας τοῦ Γερουσιαστοῦ Α. Χ. Ἀναργύρου . . . 301

Ἀναβολὴ τῆς συζητήσεως τοῦ περὶ προβιβασμοῦ εἰς τὸν στρατὸν τῆς ξηρᾶς Νομοσχεδίου διὰ τὴν μὴ ἐμφάνισιν τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργοῦ . . . . . »

Συνεδρίασις τῆς 9 Ἰουνίου.

Ἀπόφασις δι' ἧς ἡ Γερουσία ἐκφράζει τὰ αἰσθήματα τῆς θλίψεώς της διὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀοιδίμου Ναυάρχου Κοδριγκτῶνος, καὶ τὴν βαθεῖαν εὐγνωμοσύνην της πρὸς αὐτὸν καὶ τοὺς ναυάρχους τῶν δύο ἄλλων δυνάμεων Δεριγνὺ καὶ Ἀιδὴν 302-304

Ἐπερώτησις περὶ παραχωρήσεως τῶν περὶ τὸ Ρίον ἐθνικῶν γαιῶν, καὶ περὶ τῆς τιμῆς τῆς διὰ τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν ἀγοραζομένης κριθῆς 305-308

Συζήτησις τοῦ περὶ προβιβασμοῦ εἰς τὸν στρατὸν τῆς ξηρᾶς Νομοσχεδίου καὶ παραδοχὴ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ 309-314

Συνεδρίασις 11 Ἰουνίου.

Πρότασις τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Ν. Πονηροπούλου τοῦ νὰ ἐκφράσῃ ἡ Γερουσία τὰ αἰσθήματα τῆς εὐγνωμοσύνης της καὶ πρὸς τὸν στρατηγὸν Μαιζῶνα 315-316

Ἐξακολούθησις τῆς συζητήσεως τοῦ περὶ προβιβασμοῦ εἰς τὸν στρατὸν τῆς ξηρᾶς Νομοσχεδίου 316-319

Συνεδρίασις τῆς 12 Ἰουνίου.

Ἀνάγνωσις τῶν πρακτικῶν τῆς προλαβούσης συνεδριάσεως . »

Ἀναβολὴ τῆς συζητήσεως περὶ προβιβασμοῦ εἰς τὸν στρατὸν τῆς ξηρᾶς Νομοσχεδίου διὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργοῦ »

Συνεδρίασις τῆς 18 Ἰουλίου.

Ἀνάγνωσις διαγγέλματος τοῦ Κ. Πρωθυπουργοῦ περὶ τοῦ διορισμοῦ δέκα νέων Γερουσιαστῶν 320

Ἄδειαι ἀπουσίας τῶν Γερουσιαστῶν ΚΚ. Σ. Καλογερουπούλου καὶ Δ. Ὀλυμπίου . . . . . »

Ἀπόφασις τοῦ νὰ προσκληθῇ τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης ἵνα παρακαταθέσῃ εἰς τὸ γραφεῖον τῆς Γερουσίας τὰ ἀφορῶντα τὰς παρὰ τοῦ Καλαμίδα κατηγορίας ἔγγραφα . . . . . »

Ἀπόφασις τοῦ νὰ ἐκφρασθῇ ἡ εὐγνωμοσύνη τῆς Γερουσίας καὶ πρὸς τὸν ἀρχηγὸν τῶν Γαλλικῶν στρατευμάτων στρατηγὸν Μαιζῶνα 321

Ἀφίρωσις τοῦ τοῦ ὑπὸ τοῦ Κ. Ἀξελοῦ ἐκδοθέντος πονήματος ἐπιγραφομένου « Εὐρετήριον τῶν εἰς τὴν νομικὴν καταχωρηθεισῶν ἀποφάσεων τῶν δικαστηρίων. » . . . . . »

Συνεδρίασις τῆς 23 Ἰουνίου.

Ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως τοῦ γραφείου τῆς Γερουσίας περὶ τῶν προσόντων τῶν νεοδιορισθέντων ἑνὸς Γερουσιαστῶν . . . 322

Ἄδεια ἀπουσίας 40 ἡμερῶν τοῦ Γερουσιαστοῦ Τζανετάκη . . 323

Εἰσαγωγὴ τοῦ σχεδίου τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Σαρδηνίας συνθήκης περὶ ἐμπορίας καὶ ναυτιλίας 323-331

Εἰσαγωγὴ Νομοσχεδίου περὶ αὐξήσεως τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης 331-332

Ἀπόφασις τοῦ νὰ παρουσιάσωσιν οἱ ΚΚ. Ὑπουργοὶ ὀνομαστικὸν κατάλογον τῶν ἐκ προκαταβολῶν ἀπέναντι τῆς μισθοδοσίας των χρεωστούντων δημοσίων ὑπαλλήλων . . . . . »

Συνεδρίασις τῆς 25 Ἰουνίου.

Ἀνάγνωσις τῶν Διαταγμάτων τῶν νεοδιορισθέντων ἑνὸς Γερουσιαστῶν 332 335

Εἰσαγωγὴ καὶ ὁρκοδοσία αὐτῶν . . . . . »

Συνεδρίασις τῆς 30 Ἰουνίου.

Ἀνάγνωσις τοῦ Διατάγματος δι' οὗ διορίζεται Γερουσιαστὴς ὁ Κ. Μ. Μαρκοπολίτης 336

Ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ σχεδίου τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Σαρδηνίας συνθήκης ἐμπορίας τε καὶ ναυτιλίας 337

Ἄδεια ἀπουσίας 30 ἡμερῶν τοῦ Γερουσιαστοῦ Γ. Μ. Ἀντωνοπούλου 337

Εἰσαγωγὴ Νομοσχεδίου περὶ δικαστικῶν διακοπῶν . . . 337-340

45 Συνεδρίασις τῆς 2 Ἰουλίου.

Ἀνάγνωσις ἐκθέσεως τοῦ γραφείου τῆς Γερουσίας περὶ τοῦ νεοδιορισθέντος Γερουσιαστοῦ Κ. Μ. Μαρκοπολίτου 341

Εἰσαγωγὴ καὶ ὁρκοδοσία αὐτοῦ . . . . . »

Ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ δικαστικῶν διακοπῶν 341-342

Συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ σχεδίου τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Σαρδηνίας συνθήκης ἐμπορίας τε καὶ ναυτιλίας . . . 342-349

46 Συνεδρίασις τῆς 3 Ἰουλίου.

Ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ αὐξήσεως τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης 349

Ἄδεια ἀπουσίας ἑξ ἑβδομάδων τοῦ Γερουσιαστοῦ Κ. Μαγγίνα 350

Ἀπόφασις τοῦ νὰ ἐνεργεῖται τοῦ λοιποῦ καὶ ἐν τῇ Γερουσίᾳ ἡ παρὰ τῆς Βουλῆς ἐνεργουμένη λογιστικὴ τάξις . . . . . »

Ὁμοία τοῦ νὰ γενῇ καὶ διὰ τελευταίαν φορὰν ὑπενθύμισις εἰς τοὺς ΚΚ. Ὑπουργοὺς ὅπως δώσωσι τὰς ὑπὸ τοῦ σώματος ζητηθείσας πληροφορίας 351-352

Συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ περὶ δικαστικῶν διακοπῶν νομοσχεδίου 352-354

47 Συνεδρίασις τῆς 4 Ἰουλίου.

Ἄδεια ἀπουσίας 40 ἡμερῶν τοῦ γερουσιαστοῦ Κ. Γ. Νοταρᾶ 355

Ἀνάγνωσις ἐγγράφου τοῦ εἰσαγγελέως τῶν ἐν Ἀθήναις Ἐφετῶν, δι' οὗ ζητεῖται ἡ ἄδεια τῆς Γερουσίας ὅπως ἀποφανθῇ τὸ Δικαστικὸν Συμβούλιον καὶ ὡς πρὸς τοὺς γερουσιαστὰς ΚΚ. Ἀντώνιον Μαυρομιχάλην καὶ Ἀνασ. Π. Μαυρομιχάλην . . . 355-357

Συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ περὶ αὐξήσεως τοῦ προσωπικοῦ τοῦ ὑπουργείου τῆς δικαιοσύνης νομοσχεδίου 357-359

Ἀπόφασις περὶ καταθέσεως εἰς τὸ γραφεῖον τῆς Γερουσίας ὑπὸ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν ἐσωτερικῶν τῶν παρὰ τοῦ Κ. Κανελλοπούλου ζητηθέντων ἐγγράφων 360

48 Συνεδρίασις τῆς 5 Ἰουλίου.

Ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ εἰσαγγελέως τῶν ἐφετῶν ζητουμένης ἀδείας τῆς Γερουσίας ὡς πρὸς τοὺς Μαυρομιχαλέους 361

Ὁμόψηφος παραδοχὴ ἐκ μέρους τῆς Γερουσίας τῆς γνωμοδοτήσεως τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ νὰ δοθῇ ἡ παρὰ τοῦ εἰσαγγελέως ζητουμένη ἄδεια . . . . . »

Παρατηρήσεις τοῦ γερουσιαστοῦ Κ. Ψύλλα τοῦ ν' ἀποφασίζωνται τὰ περὶ ἀδείας, ὁμοίας μὲ τὴν ἀναφερομένην ἀνωτέρω, διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας κλ. 362

Ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπ' τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς πρὸς τὴν Γερουσίαν ἀναφορᾶς τῶν Σουλιωτῶν 363

Ἀπόφασις τοῦ σώματος ἵνα συστηθῇ ἐνθέρμως ἡ ἀναφορὰ τῶν Σουλιωτῶν πρὸς τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον διὰ τὴν ταχεῖαν ἐνέργειαν τῆς αἰτήσεώς των . . . . . »

Ἄδεια ἀπουσίας 40 ἡμερῶν τοῦ γερουσιαστοῦ Κ. Ψύλλα . .

49 Συνεδρίασις τῆς 7 Ἰουλίου.

Εἰσαγωγὴ τοῦ λογαριασμοῦ τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τοῦ Κράτους διὰ τὸ 1850 καὶ τῆς προσωρινῆς καταστάσεως τῆς ὁμωνύμου χρήσεως 364

50 Συνεδρίασις τῆς 13 Ἰουλίου.

Συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ περὶ προβιβασμοῦ εἰς τὸν στρατὸν τῆς ξηρᾶς νομοσχεδίου 374

Ἄδεια ἀπουσίας τοῦ Θεοχαροπούλου 381

51 Συνεδρίασις τῆς 14 Ἰουλίου.

Συζήτησις περὶ τοῦ ἂν πρέπῃ νὰ διορισθῇ ἐπιτροπὴ πρὸς ἐξέτασιν τοῦ ἀνωτέρω λογαριασμοῦ καὶ τῆς προσωρινῆς καταστάσεως τοῦ Κράτους 391

Εἰσαγωγὴ πίνακος ὑπὸ τοῦ γερουσιαστοῦ Κ. Μαγγίνα, καθ' ὃν ἐκ τῆς χρήσεως τοῦ 1850 ὑπάρχει ἔλλειμμα δρ. 2,940,527. 396-413

52 Συνεδρίασις τῆς 18 Ἰουλίου.

Ἀπόφασις ὅτι θεωρεῖται περιττὴ ἡ σύστασις ἐπιτροπῆς πρὸς ἐξέτασιν τοῦ λογαριασμοῦ τῆς διαχειρίσεως τοῦ 1850 414

Ἄδειαι ἀπουσίας τῶν γερουσιαστῶν ΚΚ. Κουντουριώτου, Χρηστακοπούλου καὶ Ὀλυμπίου . . . . . »

Παρατηρήσεις περὶ τῶν κατὰ τῆς Γερουσίας ἀναφερομένων ὑπὸ τῆς ὑπουργικῆς ἐφημερίδος ε. ε. ὁ παρατηρητὴς τῶν Ἀθηνῶν . 418

» περὶ παρακαταθέσεως τῶν ἀφορώντων τὰς κατὰ τοῦ Καλαμίδου ἀκριβεῖς ἐγγράφων . . . . . 418—421

Συζήτησις ἂν ὁ πρεσβύτερος τῶν γερουσιαστῶν δύναται νὰ προεδρεύσῃ ἐπὶ τῆς συζητήσεως τοῦ περὶ ἐφορειῶν νομοσχεδίου, κωλυομένου τοῦ τε προέδρου καὶ τῶν ἀντιπροέδρων . . . . 422—431

53 Συνεδρίασις τῆς 24 Ἰουλίου.

Ἄδεια ἀπουσίας 40 ἡμερῶν τοῦ γερουσιαστοῦ Κ. Α. Μανσόλα. 431

Ἀνάγνωσις ἐγγράφου τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν ἐξωτερικῶν περὶ προκαταβολῶν χορηγηθεισῶν εἰς ὑπαλλήλους τοῦ ὑπουργείου τούτου . . . . . »

» 54 » τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν στρατιωτικῶν περὶ τῆς τιμῆς τῆς ἀγορασθείσης Κριθῆς διὰ στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν. 432

Ἀνάγνωσις τροπολογίας τοῦ γερουσιαστοῦ Κ. Δ. Χαντζίσκου περὶ τροπολογίας τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ κανονισμοῦ . . . . 432—437

54 Συνεδρίασις τῆς 25 Ἰουλίου.

Ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς τροπολογίας τοῦ γερουσιαστοῦ Κ. Δ. Χατσίσκου 438

Συζήτησις καὶ παραδοχὴ τῆς εἰρημένης τροπολογίας μετὰ τινας μικρὰς τροποποιήσεις . . . . . 438—452

55 Συνεδρίασις τῆς 26 Ἰουλίου.

Συζήτησις ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ περὶ ἐφορειῶν νομοσχεδίου, προεδρεύοντος τοῦ πρεσβυτέρου Κ. Α. Νάκου . . . . . 453—476

56 Συνεδρίασις τῆς 28 Ἰουλίου.

Ἐξακολούθησις τῆς συζητήσεως ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ αὐτοῦ νομοσχεδίου . . . . . 477—511

57 Συνεδρίασις τῆς 30 Ἰουλίου.

ὁμοίως » » . . . . . 512—536

58 Συνεδρίασις τῆς 1 Αὐγούστου.

ὁμοίως » » . . . . . 537—539

59 Συνεδρίασις τῆς 3 Αὐγούστου.

ὁμοίως » » . . . . . 560—577

60 Συνεδρίασις τῆς 4 Αὐγούστου.

ὁμοίως » » . . . . . 578—581

61 Συνεδρίασις τῆς 7 Αὐγούστου.

Ἐξακολούθησις τῆς συζητήσεως καὶ παραδοχὴ τῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ συνόλου τοῦ αὐτοῦ νομοσχεδίου . . . . . 582—604

62 Συνεδρίασις τῆς 9 Αὐγούστου.

Προσδιορισμὸς τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ΚΚ. γερουσιαστῶν εἰς 40 οἵτινες πρέπει νὰ ὦσι παρόντες διὰ νὰ δίδηται ἀπουσία ἄδεια εἰς τοὺς λοιπούς 603

Ἄδειαι ἀπουσίας τῶν γερουσιαστῶν ΚΚ. Μίξη, Λόντου, Μαρκοπολίτου, Δαρειώτου καὶ Ἀντ. Μαυρομιχάλη . . . . . »

Ἀνάγνωσις ἐκθέσεως τῆς λογιστικῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ ἀπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τῆς Γερουσίας τῆς Β'. Συνόδου τῆς Β'. Περιόδου . . . . . 605—609

Ἀνάγνωσις ἐκθέσεως τῆς ἰδίας ἐπιτροπῆς περὶ αὐξήσεως ἐκ δρ. 1000, ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου τῶν ἀπροβλέπτων ἐξόδων 610

Εἰσαγωγὴ τῶν περὶ ταμείων νομοσχεδίου . . . . . 610—617

Εἰσαγωγὴ νομοσχεδίου περὶ συμπληρωτικῆς πιστώσεως ἐκ δρ. 57,733, ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1849. . . . . 617—620

63 Συνεδρίασις τῆς 18 Αὐγούστου.

Ἄδεια ἀπουσίας τῶν γερουσιαστῶν ΚΚ. Δ. Βούλγαρη καὶ Πρασσακάκη 620

Ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ταμείων . . . . . 620—624

Ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ συμπληρωτικῆς πιστώσεως δρ. 57.733,622

Ἀνάγνωσις ἐκθέσεως τῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπῆς . 623—627

Ἀπόφασις περὶ αὐξήσεως τῆς πιστώσεως τοῦ κεφαλαίου τῶν ἀπροβλέπτων ἐξόδων τῆς Γερουσίας ἐκ δρ. 1000 628

64 Συνεδρίασις τῆς 20 Αὐγούστου.

Συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ περὶ ταμείων νομοσχεδίου. 628—635

» » τοῦ νομοσχεδίου περὶ συμπληρωτικῆς πιστώσεως ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1849 ἐκ δρ. 57,733. 635-637

65 Συνεδρίασις τῆς 31 Αὐγούστου.

Ἄδειαι ἀπουσίας τῶν γερουσιαστῶν Μαγγίνα, Ὀλυμπίου, Νοταρᾶ, Σταίκου, Παπαηλιοπούλου καὶ Οἰκονόμου. . . . . 637—638

Ἀνάγνωσις ἐγγράφου τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν περὶ προκαταβολῶν δοθεισῶν εἰς τοὺς ὑπαλλήλους τῆς δικαιοδοσίας του. 638

» » » τῶν Ναυτικῶν ὡσαύτως . »

Συζήτησις τοῦ ἀπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τῆς Γερουσίας τῆς Β'. συνόδου τῆς Β'. βουλευτ. περιόδου 639

» τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπῆς . 639—641

Κλήρωσις ἐπιτροπῆς διὰ τὴν ἐπέτειον ἑορτὴν τῆς 3 Σεπτεμβρίου 642

66 Συνεδρίασις τῆς 5 Σεπτεμβρίου.

Ἀνάγνωσις ἐγγράφου τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, δι' οὗ ζητεῖ τὸ παρακατατεθὲν εἰς τὸ γραφεῖον τῆς Γερουσίας ἔγγραφον τῶν ἐν Σπέτζαις δημοσίων ὑπαλλήλων Μπούμπουλη Δοβλέτη καὶ Κατζάρου . . . . . 642—646

Εἰσαγωγὴ τοῦ νομοσχεδίου περὶ γενικοῦ λογιστηρίου . . 646—653

67 Συνεδρίασις τῆς 10 Σεπτεμβρίου.

Ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ γενικοῦ λογιστηρίου. . . . . 653—655

» ἀναφορᾶς τοῦ γερουσιαστοῦ Χ. Πέτρου αἰτοῦντος παράτασιν τῆς ἀδείας του, τὴν ὁποίαν ἡ Γερουσία δὲν παρεδέχθη 655

» ἐγγράφου τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν δίδοντος πληροφορίας ἀπὸ τῆς ἀναφορᾶς τῶν ΚΚ. Κανελοπούλου καὶ Ζαρειφοπούλου 655

Εἰσαγωγὴ νομοσχεδίου περὶ προσθέτου συμβάσεως μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ τῶν κάτω χωρῶν . . . . . 656—659

68 Συνεδρίασις τῆς 22 Σεπτεμβρίου.

Εἰσαγωγὴ νομοσχεδίου περὶ βιβλ. Ναυτοδανείων (Livreto). 660—668

Συζήτησις καὶ ἐπιψήφισις τοῦ νομοσχεδίου περὶ γενικοῦ λογιστηρίου . . . . . 669—691

69 Συνεδρίασις τῆς 29 Σεπτεμβρίου.

Αἰτήσεις περὶ ἀδείας ἀπουσίας τῶν γερουσιαστῶν ΚΚ. Πονηροπούλου καὶ Χρυσογέλου μὴ παραδεχθεῖσαι 692

70 Συνεδρίασις τῆς 29 Σεπτεμβρίου.

Ἀνάγνωσις ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς τῆς Γερουσίας ἐπὶ τοῦ σχεδίου προσθέτου συνθήκης μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ κάκω χωρῶν . 692

71 Συνεδρίασις τῆς 29 Σεπτεμβρίου.

Εἰσαγωγὴ τοῦ νομοσχεδίου περὶ στρατολογίας καὶ ναυτολογίας διὰ τὸ 1851 ἔτος . . . . . 693—696

Εἰσαγωγὴ τοῦ νομοσχεδίου περὶ φορολογίας τῶν προϊόντων τῆς γῆς διὰ τὸ 1852 . . . . . 697—730

Πρότασις περὶ παρουσιάσεως τοῦ ἀπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τῆς Γερουσίας τῆς παρελθούσης συνόδου 730

» περὶ παρουσιάσεως ἐγγράφων τινῶν ἀφορώντων τὰ ἐκλογικὰ τῆς Ὀλυμπίας ὑπὸ τοῦ Κ. ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν . »

Συνεδρίασις τῆς 1 Ὀκτωβρίου.

Ἄδεια ἀπουσίας τοῦ γερουσιαστοῦ Κ. Προβιλεγγίου 40 ἡμερῶν. 731
Συζήτησις καὶ παραδοχὴ τοῦ περὶ προσθέτου συνθήκης μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ κάτω χωρῶν σχεδίου. . . . . 731—737

Συνεδρίασις τῆς 16 Ὀκτωβρίου.

Ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ περὶ στρατολογίας καὶ ναυτολογίας διὰ τὸ 1851 νομοσχεδίου . . . . 738—743
Ἀνάγνωσις τοῦ βουλεύματος τοῦ συμβουλίου τῶν ἐν Ἀθήναις πλειμμελειοδικῶν, ἀποφαινομένου ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀφορμὴ πρὸς κατηγορίαν τῶν γερουσιαστῶν Μαυρομιχάλων ἐπὶ τῇ κατὰ τοῦ Ν. Κορφιωτάκη Δολοφονίᾳ. . . . . 743—751
Ἀνάγνωσις ὁμοίως δύω ἀναφορῶν τῶν γερουσιαστῶν Μαυρομιχάλων πρὸς τὸν Κ. ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης περὶ τῆς εἰς δίκην εἰσαγωγῆς των . . . . . »
Αἰτήσεις ἀδείας ἀπουσίας τῶν γερουσιαστῶν Κανελλοπούλου, Δούκα καὶ Θεοχαροπούλου. 751

Συνεδρίασις τῆς 22 Ὀκτωβρίου.

Παρατηρήσεις περὶ παρακαταθέσεως εἰς τὸ γραφεῖον τῆς Γερουσίας τῶν ἀφορώντων τὸν Καλαμίδαν ἐγγράφων. 751—7
» περὶ ὑποβολῆς πινάκων τῶν χορηγηθεισῶν προκαταβολῶν ἐκ μέρους τῶν ὑπουργείων Στρατιωτικῶν καὶ Οἰκονομικῶν. . . . . »

Συνεδρίασις τῆς 23 Ὀκτωβρίου.

Ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ περὶ βιβλίου Ναυτοδανείων νομοσχεδίου. . . . . 768—770
Παρατηρήσεις περὶ παρεκτροπῆς τινος ὡς πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς κεφαλικῆς ποινῆς τοῦ Τσαμαροπούλου 771
Συζήτησις τοῦ περὶ στρατολογίας καὶ ναυτολογίας νομοσχεδίου . . . . . 772—784

Συνεδρίασις τῆς 24 Ὀκτωβρίου.

Συνέχεια τῆς συζητήσεως τοῦ περὶ στρατολογίας κλ. νομοσχεδίου . . . . . 785—795

Συνεδρίασις τῆς 25 Ὀκτωβρίου.

Συνέχεια τῆς συζητήσεως τοῦ αὐτοῦ νομοσχεδίου καὶ ἐπιψήφισις αὐτοῦ. . . . . 795—826

Συνεδρίασις τῆς 29 Ὀκτωβρίου.

Ἀνάγνωσις Β. Διατάγματος δι' οὗ κηρύττεται ἡ λῆξις τῆς Α'. συνόδου τῆς Γ'. βουλευτικῆς περιόδου. 826

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΠΙΝΑΚΟΣ.

Κεφάλαιον	Ἄρθρον		Ἔξοδα προϋπολογισθέντα		Προσθαφαιρέσεις κατὰ τὸν Κ. Γερουσιαστὴν: Προσθῆκαι		Ἀφαιρέσεις	
Δ.	1	Ἔγγειος φόρος καὶ δικαιώμ. ἐπικαρ.	6548000		. . .		930594	47
	2	Φόρος ἐπὶ τῶν μελισσίων . . .	40000		5557		»	
	3	Ἔγγειος φόρος 3 τοῖς 0/0. . . .	105714	84	2244	56	89235	61
	4	Φόρος ἐπὶ τῶν ζώων	1500000		. . .		396363	75
	5	Φόρος ἐπιτηδευμάτων	216000		23138	64	»	
	6	Φόρος οἰκοδομῶν	130000		9386	16	»	
Β.	1	Τέλη τελωνιακά	2870000		463727	06	»	
	2	Τέλη χαρτοσήμου	1000000		23673	25	»	
	3	Διάφορα δικαιώματα	395980		»		15727	60
Γ.	1	Νομισματοκοπεῖον	150000		»		21000	78
	2	Ταχυδρομεῖον	166800		»		2856	29
	3	Τυπογραφεῖον	4680		2629	70	»	
Δ.	1	Μεταλλεῖα καὶ ὀρυκτά	334300		133601	03	»	
	2	Ὕδατα θερμά	2000		858	25	»	
	3	Ἁλικαί	480200		39899	18	»	
	4	Ἰχθυοτροφεῖα	185447	26	3169	84	»	
	5	Δάση	187651		2633	30	»	
	6	Ἐλαιῶνες	72445		»		»	
	7	Σταφιδῶνες καὶ ἀμπελῶνες . . .	90000		»		»	
	8	Περιβόλια καὶ ἄλλα κτήματα. . .	178000		»		»	
	9	Κτήματα διοικούμενα δι' ἐπιστασίας	80228	38	»		39636	45
	10	Δημόσια κτίρια καὶ ἐργοστάσια .	54195		»		20668	86
Ε.	1	Χρεωλύσια καὶ τόκοι προικοκτησιῶν	40000		»		»	
	2	Δεκαετεῖς πιστώσεις	45000		»		»	
	3	Δεκαετεῖς κοτώσεις φθαρτ. κτημάτ.	45000		»		»	
	4	Εἰσπράξ. ὁλικῆς τιμῆς προικοκτησ.	2000		»		»	
	5	Εἰσπράξ. ὁλικῆς τιμῆς φθαρ. κτημάτ.	3000		»		1948	90
Ζ.	1	Τόκοι ὑπερημερίας	110000		»		»	
	2	Πρόσοδοι κτημάτ. κατακυρωθέντων εἰς τὸ δημόσιον	13034		»		»	
	3	Δεκαετεῖς πιστώσεις τῶν μέχρι τοῦ 1837 καθυστερούντων	2000		»		»	
	4	Ποινικὰ ἐργοστάσια	21087		»		»	
	5	Ἀπόληψις ποινικῶν ἐξόδων . . .	10000	84	»		»	
	6	Ἀπόληψις προκαταβληθέντων ἐξόδ. εἰς πολιτικὰς δίκας	. . . .		»		»	
	7	Ἀπόληψις προκαταβληθέντων ἐξόδ. καταμετρήσ. ἰδιοτικῶν ἀμπέλων κλ.	8000		»		»	

Ἀποτέλεσμα κατὰ τὸν Κ. Γερουσιαστὴν			Παράθεσις πρὸς τὰ βεβαιωθέντα εἰς τὸ ὑπουργεῖον: Ἐπὶ πλέον		Ἐπὶ ἔλαττον	
5647405	53	Σύμφωνα μὲ τὴν κατάστασιν τοῦ Ὑπουργ. Ὁμ. »				
45537						
48703	79	Ὁ Κ. γερουσιαστὴς σημειοῖ ὡς βεβαιωθέντ. τὰς μέχρι 31 Μαρτίου 1851 εἰσπράξεις			89255	64
4103636	25	Σύμφωνα μὲ τὴν κατάστασιν τοῦ Ὑπουργ. Ὁμ.				
2391138	91	ὁμ.				
439386	16	» » »				
3333727	06	» » »				
1023673	25	» » »				
380252	40	» » »				
128999	22	» » »				
463943	71	» » »				
7289	70	» » »				
467904	03	» » »				
2858	25	» » »				
520099	48	» » »				
188647	40	» » »				
490284	30	» » »				
72445		Ὁ Κ. γερουσιαστὴς σημειοῖ ὡς βεβαιωθέντ. αὐτὰ τὰ προϋπολογισθέντ. ἐνῷ ἐβεβαιώθησαν ποσὰ ἀνώτερα.			318452	21
90000					13726	50
478000					34952	82
40591	93	Σύμφ. μὲ τὴν κατάστασιν τοῦ ὑπουργ. Ὁμ. ὁμ. ὁμ.				
33826	14					
40000		Ὁ Κ. γερουσιαστὴς σημειοῖ ὡς βεβαιωθέντα αὐτὰ τὰ προϋπολογισθέντα, ἐνῷ ἐβεβαιώθησαν ποσὰ ἀνώτερα.			310376	54
45000					149524	07
45000					13726	69
2000					965	51
1051	40	Σύμφ. μὲ τὴν κατάστασιν τοῦ ὑπουργ. Σημειοῖ τὰ προϋπολογισθέν. ὡς βεβαιωθέντα ἐνῷ ἐσυνάχθησαν δραχμαὶ 191,709:95			81709	95
110000						
43034		Σημειοῖ τὰ προϋπολογισθέντα ὡς βεβαιωθέντα, ἐνῷ ἐβεβαιώθησαν ὀλιγώτερα ποσὰ δρ.	4157	25		
2000		Σημειοῖ τὰ προϋπολογισθέντα ὡς βεβαιωθέντα, ἐνῷ ἐβεβαιώθησαν ὀλιγώτερα ποσὰ δραχμ. . . .			1884	81
21087		Σημειοῖ τὰ προϋπολογισθέντα ὡς βεβαιωθέντα, ἐνῷ τοῦτο δὲν ἐβεβαιώθησαν	21087			
10000	84	Σημειοῖ ὡς βεβαιωθέντα τὰ προϋπολογισθέντα, ἐνῷ τὰ βεβαιωθέντα εἶναι ἀνώτερα κατὰ τὸν πίνακα τοῦ ὑπουργείου			99109	14
. . . .					4170	61
8000					33439	69